ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ
ΔΩΡΕΑ
ΑΝΑΣΤ. Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΥ

ΜΕΓΑΣ ΣΥΝΑΞΑΡΙΣΤΗΣ

ΠΑΝΤΩΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

ΤΩΝ ΚΑΘ' ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΝ ΜΗΝΑ ΟΚΤΩΒΡΙΟΝ ΕΟΡΤΑΖΟΜΕΝΩΝ

ΗΤΟΙ

ΧΡΥΣΟΠΡΑΣΟΣ

ΤΟΥ ΝΟΗΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ

Ἢ

ΝΕΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΨΥΧΩΦΕΛΕΣΤΑΤΟΝ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤ. ΧΡ. ΔΟΥΚΑΚΗ

(ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΟΥ)

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

«Οἱ Ἅγιοι πάντες διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας».
(Πρὸς Ἑβραίους ιά, 33).

«Αἰνέσωμεν δὴ ἄνδρας ἐνδόξους, καὶ τοὺς Πατέρας ἡμῶν τῇ γενέσει».
(Σειρὰχ μδ', 1).

«Ἐξέστω ἔτι ἀναγινώσκεσθαι τὰ πάθη τῶν μαρτύρων, (ἤτοι τὰ περὶ τῶν παθῶν καὶ μαρτυρίων αὐτῶν διαλαμβάνοντα βιβλία) ἡνίκα αἱ ἐτήσιαι αὐτῶν ἡμέραι ἐπιτελοῦνται».
(Κανὼν νδ' τῆς ἐν Καρθαγένῃ ἁγίας Συνόδου.)

Ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων βιβλίων ἐκδεδομένων καὶ ἐγκεκριμένων ὑπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκ χειρογράφων, μεθ' ὅσης πλείστης ἐπιμελείας ἐπεξεργασθεὶς καὶ εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν παραφρασθεὶς καὶ κατὰ χρονολογικὴν τάξιν διαιρεθεὶς εἰς δύο μέρη.

— ΗΜΕΡΑΙ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑ ΜΙΑ —

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΑΛΑΡΑΚΗ ΚΑΙ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ
1895

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ
60124
ΑΡΙΘ.
ΔΩΡΕΑ ΑΝΑΣΤ. Κ. ΟΡΛΑΝΔΟΥ

Ο ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΡ

ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ

ΤΩι ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΩι ΣΟΦΩΤΑΤΩι ΚΑΙ ΦΙΛΟΓΕΝΕΣΤΑΤΩι
ΠΑΤΡΙΑΡΧΗι ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ
ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ ΚΥΡΙΩι ΚΥΡΙΩι

ΓΕΡΑΣΙΜΩ'

ΤΩι ΕΝ ΧΡΙΣΤΩι ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΩι ΠΑΤΡΙ ΚΑΙ ΔΕΣΠΟΤΗι
ΠΑΝΕΥΛΑΒΩΣ ΑΝΑΤΙΘΗΣΙΝ

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡ. ΔΟΥΚΑΚΗΣ
(*Προσκυνητής*).

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Φιλαναγνῶσται ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ, χαίρετε ἐν Κυρίῳ.

Τοῦ ἁγίου Θεοῦ εἶναι ἴδιον νὰ ἐργάζηται, καὶ νὰ τελειόνῃ ἐκεῖνα ὅπου θέλει μόνος, ὡς μόνος Παντοδύναμος κατὰ τὸ γεγραμμένον· «Πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὁ Κύριος ἐποίησεν ἐν τῷ Οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ Γῇ.» Τοῦ δὲ ἀνθρώπου ἴδιον εἶναι νὰ ὁρέγηται μὲν τὰ δέοντα, καὶ νὰ ἐνεργῇ τὰ θεάρεστα, νὰ τελειόνῃ δὲ πάντα μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, τινὰ δὲ καὶ μὲ τὴν συνδρομὴν τοῦ πλησίον, εὐδοκοῦντος τοῦ Θεοῦ. Κἀγὼ λοιπόν, ὁ ταπεινός, ἐπεθύμησα, καὶ ἐποίησα θεία συνάρσει, ὡς ἐγὼ νομίζω, ἔργον τι τῶν δεόντων καὶ θεαρέστων. Ἀφ' οὗ διὰ τῆς θείας δυνάμεως ἀπεπεράτωσα τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἐννάτου βιβλίου τῶν βίων τῶν Ἁγίων, πρὸς συνέχισιν τοῦ ἔργου, ἔρχομαι καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Γ'. βιβλίου τοῦ ΜΕΓΑΛΟΥ ΣΥΝΑΞΑΡΙΣΤΟΥ πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ ἐποικοδόμησιν τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος· ὀνομάζεται δὲ ΧΡΥΣΟΠΡΑΣΟΣ, ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ δεκάτου λίθου τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ ὡραΐζοντος τὸ οἰκοδόμημα τῆς Οὐρανίου Πόλεως τῶν Ἁγίων, ἢ ΝΕΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ.

Δέξασθε λοιπόν, ἀδελφοὶ καὶ φιλόχριστοι, καὶ ἀναγινώσκετε· καὶ ἀναγινώσκοντες ὑγιαίνετε, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς Κύριον, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος εἴη μετὰ τῶν ἀναγινωσκόντων, μετὰ τῶν ἀκουόντων, καὶ μετὰ πάντων τῶν εὐσεβῶν καὶ Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν καὶ συνδρομητῶν. Ἀμήν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 19 Ἰουνίου 1894.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡ. ΔΟΥΚΑΚΗΣ

(προσκυνητὴς)

(Ἐκ Καλαμῶν τῆς Πελοποννήσου)

Πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.

(Ἰάκωβος ε. 16.)

ΕΙΣ ΔΟΞΑΝ ΠΑΤΡΟΣ, ΥΙΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΝΟΣ ΘΕΟΥ

ΜΕΓΑΣ ΣΥΝΑΞΑΡΙΣΤΗΣ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΜΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ

ΗΤΟΙ

ΧΡΥΣΟΠΡΑΣΟΣ ΤΟΥ ΝΟΗΤΟΥ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΥ

(*Ἀποκάλυψις κά.* 19.)

ΒΙΟΙ ΑΓΙΩΝ

ΜΗΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ. (1) — ΜΕΡΟΣ Α΄.

Ἔχων ἡμέρας λά. Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας ιά, καὶ ἡ νὺξ ὥρας ιγ΄.

Εἰς τὴν Α΄, μνήμη τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου ΑΝΑΝΙΟΥ.

»Λίθοις νέμειν θέλοντα μηδαμῶς σέβας,
»Ἀνανίαν βάλλουσι δυσσεβεῖς λίθοις.
»Λεύσθη Ἀνανίας Ὀκτωβρίου ἥματι πρώτῳ.

ά. Εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς ἦτον Ἡγεμὼν ἄνθρωπος τύραννος σκληρὸς ὀνόματι Λουκιανός, ὅστις εἶχε πολλὴν ὀργὴν κατὰ τῶν Χριστιανῶν, διὰ νὰ φανῇ πρὸς τὰ προστάγματα τῶν βασιλέων τὰ παράνομα καὶ ἀσεβῆ εὐσεβὴς καὶ ὑπήκοος. Ὅσοι λοιπὸν ὡμολόγουν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν Θεὸν ἀληθῆ, τοὺς ἐτιμώρει δι' ἀσπλάγχνων ὑπηρετῶν μὲ διάφορα κολαστήρια, οἱ ὁποῖοι ὑπηρέται ἐτιμώρουν ἄλλους μὲν εἰς τὸ πῦρ καταφλέγοντες, καὶ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ θαλάσσας βυθίζοντες· ἄλλους δὲ βορὰν τῶν θηρίων προδίδοντες· καὶ ἄλλους ἄλλως ποικιλοτρόπως καὶ ἀπανθρώπως βασανίζοντες. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν εὑρίσκετο καὶ οὗτος ὁ ἅγιος Ἀνανίας ὁ ἀπόστολος ἐκ πόλεως Δαμασκοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐν ὁράματι· «Ἀνανία». Ὁ δὲ εἶπεν· «Ἰδοὺ ἐγώ, Κύριε». Ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτόν· «Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθεῖαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα, Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, καὶ εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα ὀνόματι Ἀνα-

(1) Σημειοῦμεν ἐνταῦθα, ὅτι τὸ ὄνομα Ὀκτώβριος δὲν εἶναι Ἑλληνικόν, ἀλλὰ Λατινικόν, καὶ σημαίνει ὄγδοος, ἐτυμολογούμενον ἀπὸ τοῦ Octo ὃ δηλοῖ ὀκτώ. Ὁ μὴν ὅηλαδὴ οὗτος εἶναι ὄγδοος, ἀριθμούμενος ἀπὸ τὸν Μάρτιον μῆνα, ὅστις εἶναι ἀρχὴ καὶ πρῶτος τῶν μηνῶν, κατὰ τὴν Κοσμογένεσιν, ὡς εἴπομεν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Μαρτίου καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Σεπτεμβρίου.

»νίαν εἰσελθόντα, καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψῃ.» Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Ἀνανίας· «Κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀν»δρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησε τοῖς Ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλήμ· »καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν Ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς »ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου.» Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος· «Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοί ἐστιν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄ»νομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν, καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ. Ἐγὼ »γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν.» Ταῦτα μὲν εἶπε πρὸς τὸν Ἀνανίαν ὁ Κύριος. Ὁ δὲ Σαῦλος ἡμέρας ὀλίγας πρότερον εἶχε μῖσος πολὺ πρὸς τοὺς Μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν δὲ τῷ Ἀρχιερεῖ, ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγάς, ὅπως, ἐὰν τινὰς εὕρῃ καθ' ὁδόν, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἐν ᾧ δὲ ἐπορεύετο, καὶ προσήγγιζε τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· «Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις;» Εἶπε δέ. «Τίς εἶ, Κύριε;» Ὁ δὲ Κύριος εἶπε· «Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις· σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.» Τρέμων τε καὶ θαμβῶν, εἶπε· «Κύριε, τί με θέλεις ποιῆ»σαι;» Καὶ ὁ Κύριος εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἀνάστηθι, καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι, τί σε δεῖ ποιεῖν. Οἱ δὲ ἄνδρες, οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ, ἵσταντο ἔκθαμβοι, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. Ἠγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, οὐδένα ἔβλεπε. Χειραγωγοῦντες δὲ αὐτόν, εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν, οὐδὲ ἔπιεν. Τότε ἔφθασεν ὁ Ἀνανίας ἀπεσταλμένος ἀπὸ τὸν Δεσπότην ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, καὶ ἔβαλεν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖράς του λέγων· «Σαούλ, ἀδελφέ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ »με (Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ, ᾗ ἤρχου), ὅπως ἀναβλέψῃς »καὶ πλησθῇς Πνεύματος Ἁγίου». Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες, ἀνέβλεψε τε παραχρῆμα· καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη· καὶ λαβὼν τροφήν, ἐνεδυναμώθη. Οὕτω μὲν οὖν χειραγωγήσας ὁ Ἀνανίας τὸν μέγαν Παῦλον ἐν ἔτει 36 πρὸς τὴν ἀλήθειαν, καὶ φωτίσας τὰ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ σώματος ὄμματα, καὶ βαπτίσας αὐτὸν τῷ γ', ἔτει μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου, κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους χρονολόγους, ἀπῆλθεν ἔπειτα εἰς τὴν Βηθαγαυρῆν τῆς Ἐλευθερουπόλεως, κηρύττων τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, καὶ ὡς ἔμπειρος ἁλιεὺς ἔσυρε διὰ τῶν δικτύων τῆς διδασκαλίας του πολλοὺς πρὸς τὴν εὐσέβειαν. Τοῦτο μαθόντες οἱ υἱοὶ τοῦ σκότους ἔδεσαν καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς Λουκιανὸν τὸν Ἡγεμόνα ταύτης τῆς πόλεως, ὁ ὁποῖος βλέπων αὐτὸν εἰς τὴν ὄψιν

ὡραῖον, εἰς τὴν γλῶσσαν σοφὸν καὶ ῥήτορα, καὶ εἰς τὰ ἤθη συνετὸν γνωστικὸν καὶ πεπαιδευμένον, ἐθαύμασε, καὶ κρύπτων τὴν φυσικὴν ἀγριότητα, ὑποκρίνεται χρηστότητα, λέγων αὐτῷ μετὰ πολλῆς ἱλαρότητος.

β'. «Ποίησον, Ἀνανία, τὸ πρόσταγμά μου, διότι πρὸς τὸ συμφέ»ρόν σου σὲ συμβουλεύω· καὶ ἀρνήσου τὸν Ἐσταυρωμένον, προσκύ»νησον τοὺς ἡμετέρους θεούς, καὶ μὴ θελήσῃς νὰ γένῃ ἡ ἀξιοθέατός »σου ὡραιότης πυρὸς παρανάλωμα» Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· «ἐγὼ προ»σκυνῶ τὸν ἀληθινὸν Θεόν, τοῦ ὁποίου ὑπηρέτης, καὶ διάκονος ἐγε»νόμην, χειραγωγήσας τὸν μέγαν Παῦλον πρὸς τὴν εὐσέβειαν, ὅστις »καὶ Σαῦλος ὠνομάζετο πρότερον περιπατῶν εἰς τὸν σάλον τῆς »ἀγνωσίας καὶ κλύδωνα· ἀλλὰ τώρα ἦλθεν εἰς τὸν λιμένα τῆς τοῦ »Χριστοῦ πίστεως, γινώσκων ὡς πάνσοφος τὴν ἀλήθειαν.» Ὁ δὲ Ἡγεμὼν λέγει αὐτῷ· «θαρρῶ ὅτι ἐλπίζων εἰς τὴν δύναμίν σου »καὶ μεγαλειότητα, νομίζεις ὅτι δὲν θὰ φοβηθῇς τὸ δριμὺ τῶν κο»λάσεων, διὰ τοῦτο ἐτράπη εἰς ἀγνωσίαν ἡ γνῶσίς σου, καὶ ἡ φρό»νησίς σου εἰς κουφότητα.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ τῆς ἀληθείας διδάσκαλος, ὕψωσε πρὸς οὐρανὸν τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα λέγων· «Κύριε »Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, μὴ ἀφήσῃς νὰ μὲ βάλῃ ὁ »ἐχθρὸς εἰς τὰ δίκτυά του, ἀλλ' ἀξίωσόν με νὰ πάθω διὰ τὸ ὄνομά »σου, νὰ γείνω κοινωνὸς τοῦ Παύλου εἰς τὴν οὐράνιον Βασιλείαν »σου, νὰ λάβω καὶ ἐγὼ μὲ τοὺς λοιποὺς μαθητάς σου τὸν στέφα»νον τῆς ἀθλήσεως.» Ταῦτα εὐξάμενον ἐγύμνωσαν, καὶ ἔδερον αὐτὸν ἀνηλεῶς λέγοντες. «ὑπάκουσον εἰς τὰ βασιλικὰ προστάγματα· »θυσίασον τοῖς θεοῖς, νὰ λυτρωθῇς τῶν κολάσεων.» Ὁ δὲ Ἅγιος προσηύχετο νοερῶς, ὑπομένων ἀνδρείως τὰ λυπηρὰ σιωπηλὸς καὶ ἀτάραχος. Καὶ ὅταν ἀπέκαμον οἱ ὑπηρέται ῥαβδίζοντες, τότε κατέβασαν αὐτὸν καὶ ἄρχεται πάλιν νὰ κολακεύῃ αὐτὸν ὁ Ἡγεμὼν λέγων. «Λυπήθητι τὴν ζωήν σου, καὶ μὴ θελήσῃς νὰ ἀπολεσθῇ ἡ »ὡραιότης σου, διότι, μὰ τοὺς θεοὺς αὐτούς, πικροτέρας κολάσεις »θέλω δώσει, καὶ χαλεπώτερα παιδευτήρια.» Ὁ δὲ Ἅγιος ἔχων εἰς τὴν καρδίαν του ἔνθεον ἔρωτα, ἀπεκρίθη γενναίως, καὶ λέγει αὐτῷ. «Δὲν ἐντρέπεσαι, ἄθλιε, ποτὲ μὲν νὰ μὲ μαστίζῃς, ποτὲ δὲ νὰ »μὲ κολακεύῃς, ὥσπερ νὰ ἤμουν βρέφος μωρὸν καὶ ἄγνωστον; »Ἤξευρε βέβαιαι ὅτι οὐ μόνον ἐγὼ δὲν θυσιάζω ποτὲ εἰς τοὺς δαί»μονας, καὶ ἂν μοῦ δώσῃς ὅλα τοῦ Κόσμου τὰ παιδευτήρια, ἀπαί»δευτε, ἀλλὰ καὶ ὅσους δυνηθῶ ἀπὸ ὑμᾶς θέλω ποιήσει νὰ ἐπιστρέ»ψουν πρὸς τὴν εὐσέβειαν.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἄδικος δικαστὴς ἐθυμώθη, καὶ προστάσσει νὰ γυμνώσουν αὐτόν, καὶ νὰ τὸν ἐκσχίζουν ὅλον τὸ σῶμα αὐτοῦ μὲ σιδηρὰ ὀνύχια, καὶ μὲ λαμπάδας πυρὸς νὰ

τὸν κατακαίουν διὰ νὰ ἀναλυθῶσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον αἱ σάρκες αὐτοῦ, νὰ αἰσθανθῇ ἕως τῆς καρδίας τὸν πόνον καὶ βάσανον. Ἀλλ' ὁ Ἅγιος τοὺς μὲν ἐκσχισμοὺς τῶν σιδήρων εἰς οὐδὲν ἐλογίζετο· ἀλλ' ὡσὰν νὰ ἔπασχεν ἄλλος οὕτως ἐφαίνετο· τὸ δὲ πῦρ αὐτὸν μὲν ἐδρόσιζε, τοῦ δὲ τυράννου τὴν καρδίαν μᾶλλον ἐφλόγιζε, καὶ ὠργίζετο ὁ ἀσύνετος λέγων. «Ἕως πότε δὲν ὑποτάσσεσαι εἰς τὸ βασιλικὸν πρόσταγμα, νὰ τιμήσῃς καὶ σὺ τοὺς θεοὺς τοὺς ὁποίους σέβομαι;» Ὁ δὲ Ἅγιος λέγει εἰς αὐτόν. «Τί περιστρέφεις τὰ ἴδια λόγια, καὶ περιτριγυρίζεις, ὡς τὰ παιδία παίζουν εἰς τὸ χωράφιον; γίνωσκε βέβαια καὶ ἀλάθητα ὅτι οὔτε διὰ δωρεῶν, οὔτε δι' ἀπειλῶν, οὔτε δὲ ἄλλον τινὰς τρόπον, θέλεις δυνηθῇ νὰ μὲ νικήσῃς τελείως· μάλιστα λυποῦμαι καὶ κλαίω πικρῶς καὶ διὰ τὴν ἀπώλειάν σου, καθόσον δέν σε φθάνει νὰ εὑρίσκεσαι εἰς τὴν πλάνην μόνος ἐσύ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους βιάζεις νὰ βυθίσῃς εἰς τὴν ἀσέβειαν. Δὲν ἠξεύρεις ὅτι τὰ εἴδωλα ἅτινα σέβεσθε εἶναι ξύλα, λίθοι, καὶ μέταλλα, ἀπὸ ἀνθρώπους γενόμενα; Πόση ἀτοπία εἶναι λοιπὸν καὶ ἀσέβεια νὰ προσκυνῆτε ἀντὶ τοῦ Δημιουργοῦ, τὸ κτίσμα καὶ δημιούργημα; καὶ τίς ἔχων γνῶσιν θέλει προσκυνήσει τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ πώποτε;» Ἐθυμώθη εἰς ταῦτα ὁ τῆς ἀπωλείας ὑπόδουλος, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχε πλέον ἐλπίδα τινὰ εἰς ἑαυτόν, προσέταξε νὰ ἐκβάλωσιν αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως καὶ νὰ λιθοβολήσωσιν αὐτὸν ὁ τῶν λίθων ἀναισθητότερος. Ὁ δὲ Ἅγιος ἀπερχόμενος νὰ λάβῃ ἐν τῷ διατεταγμένῳ τόπῳ τὸν θάνατον, ἔλεγε ταῦτα εἰς ἔλεγχον τῶν παρανόμων ἐννόμως εὐχόμενος. «Ἂς ἀπολεσθοῦν οἱ θεοί, οἵτινες δὲν ἔκαμαν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν.» Καθ' ὃν χρόνον ἐλίθαζον αὐτὸν διὰ πλήθους λίθων, εἶχε τὰς χεῖρας ὑψωμένας πρὸς οὐρανὸν καὶ τὰ ὄμματα, λέγων· «Δέξαι Κύριέ μου, ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων ὡς εὐπρόσδεκτον θυσίαν μου τὴν διὰ τῶν λίθων τελείωσιν, καὶ συναρίθμησόν με μετὰ τῶν δούλων σου.» Ταῦτα εἰπών, ἔλαβε τὸν μακάριον στέφανον παρὰ Χριστοῦ τοῦ οὐρανίου Βασιλέως, νὰ βασιλεύῃ μετ' αὐτοῦ αἰωνίως. Ἦτο δὲ τότε, πρώτη τοῦ Ὀκτωβρίου. Τὸ δὲ τίμιον αὐτοῦ καὶ μακάριον Λείψανον ἐπῆραν τινὲς φιλομάρτυρες, καὶ ἐνεταφίασαν αὐτὸ ἐν τῇ Δαμασκῷ εἰς τὸν πατρικὸν αὐτοῦ κλῆρον λαμπρότατα, εἰς δόξαν Πατρός, Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς μιᾶς ἐν Τριάδι Θεότητος (1).

(1) Σημείωσαι, ὅτι Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης συνέθεσεν εἰς τὸν Ἀπόστολον τοῦτον τροπάριά τινα, ὅσα ἐλλείπουσιν εἰς τὴν ἑορτὴν αὐτοῦ, καὶ ὁ βουλόμενος ἑορτάζειν αὐτόν, ζητησάτω ταῦτα. Τὸ μαρτύριον τούτου συνέγρα-

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ΡΩΜΑΝΟΥ τοῦ ποιητοῦ τῶν Κοντακίων.

»Καὶ πρὶν μὲν ὕμνει Ρωμανὸς Θεὸν Λόγον,
»Ὑμνεῖ δὲ καὶ νῦν, ἀλλὰ σὺν τοῖς Ἀγγέλοις.

Οὗτος ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ Ρωμανὸς κατήγετο ἐκ Συρίας, πατρίδα ἔχων τὴν πόλιν Ἔμεσαν, ἡ ὁποία τώρα λέγεται τουρκιστὶ Ἔμσ. Ἐχρημάτισε δὲ καὶ διάκονος τῆς ἐκκλησίας τῆς Βηρυττοῦ. Ἐκεῖθεν δὲ ἀνέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν κατὰ τοὺς χρόνους Ἀναστασίου τοῦ βασιλέως ἐν ἔτει υϰς' (496). Καὶ διέτριβεν εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς ἐπιλεγομένης Κύρου (1) μετὰ πάσης εὐλαβείας καὶ σεμνότητος. Οὗτος λοιπὸν ποιῶν πολλάκις ἀγρυπνίαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπιλεγομένης τῶν Βλαχερνῶν,

---

ψεν ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχὴ «Λουκιανοῦ τοῦ δυσεβοῦς» (σώζεται ἐν τῇ Μεγίστῃ Λαύρᾳ, ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις.)

(1) Εἰδήσεως ἄξιον εἶναι εἰς τοὺς φιλομαθεῖς τὸ διήγημα, ὅπερ ἀναφέρει ὁ σοφὸς Νικηφόρος ὁ Ξανθόπουλος περὶ τοῦ ναοῦ τούτου τῆς Θεοτόκου. γράφων πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα περὶ τοῦ Κοντακίου καὶ περὶ τοῦ ποιητοῦ τῶν Κοντακίων. Λέγει λοιπὸν οὗτος ἐκεῖ, ὅτι ὁ ἅγιος Ρωμανὸς πρῶτον μὲν ἦτον ἄμουσος παντελῶς καὶ ἀηδὴς κατὰ τὴν φωνὴν καὶ τὰ ᾄσματα διὰ τοῦτο καὶ ἐπεριπαίζετο ἀπὸ τοὺς πολλούς, ἂν καὶ ἦτο δόκιμος ἐργάτης τῆς ἀρετῆς. Ὅθεν ἀπελθὼν εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου τὸν ἐν τοῖς Κύρου, παρεκάλει τὴν Θεοτόκον νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτὸν τὸ χάρισμα τῆς μελῳδίας, διότι ἦτον εἰς τὸν ναὸν ἐκεῖνον εἰκὼν τῆς Θεοτόκου τελοῦσα μυρία θαυμάσια, ἥτις πάλαι μὲν ἐκρύβη ὑπὸ εὐλαβοῦς τινος εἰς τὴν ἐκεῖ πλησίον εὑρισκομένην κυπάρισσον, ὕστερον δὲ ἐφανερώθη, λαμπάδος ἐν τῇ κυπαρίσσῳ φαινομένης. Ταύτης λοιπὸν φανερωθείσης, οἰκοδομεῖται ἐκεῖ ναὸς τῆς Θεοτόκου παρά τινος ἀνδρὸς Κύρου ὀνομαζομένου, ἀφ' οὗ καὶ ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν, τὸ νὰ λέγεται ναὸς τῆς Θεοτόκου ἐν τοῖς Κύρου. Ἐκεῖ λοιπὸν ὁ θεῖος Ρωμανὸς σχολάζων, ἔτυχε κατὰ τὴν νύκτα τῆς τῶν Χριστουγέννων ἑορτῆς νὰ ὑπνώσῃ ἐν τῇ ἕκτῃ ᾠδῇ, πλησίον εἰς τὸν ἄμβωνα. Καὶ βλέπει τὴν Θεοτόκον βαστάζουσαν τετυλιγμένον τι χαρτίον (τὸ ὁποῖον καὶ κόντος καὶ κοντάκιον ὀνομάζεται) καὶ δίδουσαν τοῦτο εἰς αὐτὸν νὰ φάγῃ αὐτό. Ὅθεν τοῦτο ἐκεῖνος φαγών, τοῦ ποθουμένου ἠξιώθη χαρίσματος καὶ ἐγένοντο τὰ ἄλλα, ὅσα γράφονται ἐν τῷ παρόντι Συναξαρίῳ. Κοντάκιον μὲν λοιπὸν ὠνόμασεν ὁ θεῖος Ρωμανὸς τὸ πρῶτον, διὰ τὸ τύλιγμα τοῦ χάρτου, ὅπερ ἡ Θεοτόκος ἔδωκεν αὐτῷ. Ἐν τῇ ἕκτῃ δὲ ᾠδῇ λέγεται, διότι κατ' αὐτὴν ὁ Ἅγιος τὸ χάρισμα ἐδέξατο. Ἐποίησε δὲ Κοντάκια ὑπὲρ τὰ χίλια. Εἰς ἕκαστον δὲ Ἅγιον καὶ ἑκάστην ἑορτὴν εἶχε Κοντάκια πολλὰ μετ' ἀκροστιχίδος, λεγούσης ταῦτα «Ρωμανὸς ἐλεεινός.» Ἡ «τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ» Τινὰ δὲ ἦσαν καὶ κατ' ἀλφάβητον. Πλὴν ἡ Ἐκκλησία τὰ πολλὰ παραιτησαμένη, ἕνα καὶ μόνον παρέλαβεν ἐν ἑκάστῃ ἑορτῇ εἰς μνήμην τοῦ θαύματος.

πάλιν ἐπέστρεφεν εἰς τὸν ναὸν τῆς αὐτῆς Θεοτόκου τὸν ἐν τοῖς Κύρου. Ὅθεν καὶ ἐκεῖ, εἰς τὸν ἐν τοῖς Κύρου δηλαδὴ ναόν, διατρίβων ὁ ὅσιος, ἔλαβε τὸ χάρισμα τοῦ νὰ συντάξῃ καὶ νὰ μελουργήσῃ τὰ τοῦ χρόνου ὅλου κοντάκια· ἐφάνη δηλαδὴ εἰς αὐτὸν κατ' ὄναρ ἡ Κυρία Θεοτόκος, καὶ δοῦσα εἰς αὐτὸν ἕνα τόμον χάρτου, προσέταξεν αὐτῷ νὰ φάγῃ. Ἀνοίξας δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ ὁ ὅσιος ἐφάνη ὅτι κατέπιεν αὐτόν. Καὶ λοιπὸν ἔξυπνος γενόμενος, ἀνέβη ἐπάνω εἰς τὸν ἄμβωνα καὶ ἤρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ: «Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει,» διότι ἔτυχε τότε νὰ ἦναι ἡ ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων. Ποιήσας λοιπὸν καὶ εἰς τὰς λοιπὰς ἑορτάς. ἀλλὰ δὴ καὶ εἰς ἁγίους, κοντάκια ὑπὲρ τὰ χίλια καὶ εὐλαβῶς καὶ ὁσίως διανύσας τὴν ζωήν του, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε.

Μνήμη τῶν ἁγίων ὁσιομαρτύρων ΜΙΧΑΗΛ ἡγουμένου τῆς μονῆς Ζώβης, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ λς'. Μοναχῶν.

Εἰς τὸν Μιχαὴλ καὶ τοὺς τριάκοντα Μοναχούς.

»Τμηθεὶς, Μιχαήλ, σὺν μαθηταῖς τρισδέκα,
»Χορῷ συνήφθης τῶν μοναστομαρτύρων.

Εἰς τοὺς ἓξ Μοναχούς.

»Ἓξ συμμοναστὰι τοὺς ἑαυτῶν μανδύας,
»Ἄθλοις ἐρυθραίνουσι τοῖς διὰ ξίφους.

Οὗτοι οἱ Ἅγιοι ἦσαν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης ἐν ἔτει ψπ'. (780), κατοικοῦντες εἰς μοναστήριον ὀνομαζόμενον Ζώβη, τὸ ὁποῖον ἦτο παρὰ τὴν Σεβαστούπολιν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ τότε Ἀμηρᾶς τῶν Ἀγαρηνῶν, Ἀλεὶμ ὀνομαζόμενος, ἐπολέμει τὴν χώραν ἐκείνην, συνέλαβε καὶ τούτους τοὺς ἁγίους πατέρας, καὶ παρεκίνει αὐτοὺς νὰ ἀρνηθῶσι τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Ὁ δὲ ὁσιώτατος ἡγούμενος Μιχαὴλ τὸν μὲν ἀσεβῆ ἐκεῖνον γενναίως ἤλεγξε καὶ κατήσχυνε, τοὺς δὲ ὑποτασσομένους εἰς τὸν ἑαυτόν του Μοναχοὺς παρεκίνησε καὶ ἐθάρρυνε, διὰ νὰ ὑπομείνωσι ἀνδρείως τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ θάνατον. Ὅθεν τοσαύτην γενναιότητα ἔδειξαν οἱ ἀοίδιμοι, ὥστε αὐτοὶ πρῶτοι ἔκλιναν τὰς κεφαλάς των ὑποκάτω τοῦ ξίφους καὶ ἀπεκεφαλίσθησαν. Ἔπειτα ὁ πανόσιος αὐτῶν ἡγούμενος Μιχαήλ, ξίφει καὶ αὐτὸς ἀπετμήθη τὴν κεφαλήν. Καὶ οὕτω πρὸς ὃν ἐπόθουν Χριστὸν οἱ μακάριοι ἐξεδήμησαν.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΔΟΜΝΙΝΟΣ τὰ σκέλη συντριβεὶς τελειοῦται.

»Δεινὴν Δομνῖνος συντριβὴν σκελῶν φέρων,
»Ὑποσκελισμοὺς τοῦ Σατᾶν καταισχύνει.

Οὗτος ἦτον ἐκ τῆς μεγαλοπόλεως Θεσσαλονίκης ἐν ἔτει σπ', (280). Ὅτε δὲ ὁ Μαξιμιανὸς ἔκτιζε βασιλικὰ παλάτια εἰς τὴν πόλιν αὐτήν, τότε ἐπιάσθη καὶ ὁ ἅγιος οὗτος ὡς χριστιανὸς καὶ κήρυξ τῆς εὐσεβείας, καὶ παρεστάθη εἰς τὸ βῆμα τὸ βασιλικόν. Παρασταθέντος δὲ αὐτοῦ, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Μαξιμιανός. Διατὶ σὺ τολμᾷς νὰ ὁμολογῇς ἄλλον Θεόν, ἐνῷ ὁ βασιλεὺς τιμᾷ καὶ ὁμολογεῖ τοὺς παλαιοὺς θεοὺς τῶν πατέρων αὐτοῦ ; ἀνίσως λοιπὸν θέλῃς νὰ ζήσῃς, θυσίασον εἰς τοὺς θεούς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἅγιος δὲν ἐπείθετο, προσέταξεν ὁ τύραννος νὰ καταξεσχίσωσι τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρος· ὁ δὲ μάρτυς καὶ τὴν βάσανον ταύτην πάσχων, περιεγέλα τὸν τύραννον. Τούτου χάριν ἐπρόσταξεν ὁ δυσσεβὴς νὰ ἐκβάλωσι τὸν ἅγιον ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἐκεῖ νὰ θλάσωσι τὰ σκέλη αὐτοῦ. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἔκοψαν τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἔμεινεν ἀκόμη ζωντανὸς ἑπτὰ ὁλοκλήρους ἡμέρας χωρὶς νὰ φάγῃ τελείως. Καὶ οὕτως εὐχαριστῶν τῷ Κυρίῳ, παρέδωκεν αὐτῷ τὴν ψυχὴν ὁ μακάριος.

Ὁ ὅσιος ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ ψάλτης, ὁ καλούμενος Κουκουζέλης, ὁ ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς ἐν τῷ Ἄθῳ μεγίστης Λαύρας ἀσκήσας, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Τῇ μητρὶ καὶ νῦν τοῦ Θεοῦ ψάλλεις ἄνω,
»Σὺν τοῖς ἀΰλοις, ὦ Ἰωάννη μάκαρ.

ά. Οὗτος ἦτο νέος ἐκ τῆς μεγαλοπόλεως Δυρραχίου τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς, ὀρφανὸς πατρός. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ, ὡς εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος, ἔδωσε τὸν παῖδα νὰ μανθάνῃ τὰ ἱερὰ γράμματα· τὸν ὁποῖον (διότι ἦτον εἰς τὸν νοῦν ἔξυπνος καὶ πολὺ καλόφωνος) ἅπαντες ἐπονόμαζον αὐτὸν ἀγγελόφωνον. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον (καθὼς εἶναι συνήθεια εἰς τὰ βασίλεια πάντοτε) ἐζητοῦσαν εὐλάλους καὶ καλοφώνους, καὶ εὑρόντες αὐτὸν ἔβαλον εἰς σχολεῖον βασιλικόν, νὰ μανθάνῃ τὴν Μουσικήν, ἕως νὰ τελειοποιηθῇ. Οὗτος δὲ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, ὡς ἀγχίνους καὶ φρόνιμος, ὑπερέβη ἅπαντας· ὅθεν καὶ ὁ βασιλεὺς ἠγάπα αὐτὸν κατὰ πολλά, καὶ ἐσκέπτετο ἵνα ὑπανδρεύσῃ αὐτὸν πλουσίως.

β'. Βλέπων δὲ ὁ ὅσιος ὅτι οἱ ἄρχοντες ὅλοι ἐτίμων αὐτὸν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ βασιλέως, καὶ τὴν ἔμμουσον αὐτοῦ μελῳδίαν, ἐλυπεῖτο, φοβούμενος μήπως διὰ τὴν πρόσκαιρον δόξαν ζημιωθῇ ὡς πρὸς τὴν οὐράνιον ἀγαλλίασιν· ὅθεν ἐζήτει καιρὸν κατάλληλον νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὸν κόσμον. Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἔτυχεν ἐκεῖ εἰς τὸν βασιλέα ὁ Ἡγούμενος τῆς μεγάλης Λαύρας τοῦ ἁγίου Ὄρους, δι' ἀναγκαίαν ὑπόθεσιν· τὴν ὁποίαν καλῶς διορθώσας ἔστρεψε πάλιν εἰς τὸ μοναστήριον αὐτοῦ. Ὁ δὲ Κουκουζέλης ἰδὼν τὴν εὐκοσμίαν τοῦ Ἡγουμένου, καὶ τὴν ἀγγελικὴν αὐτοῦ πολιτείαν εὐλαβηθεὶς κατέλιπε πᾶσαν δόξαν καὶ

φαντασίαν βασιλικήν, καὶ αὐτὰ τὰ συρικὰ καὶ μεταξωτὰ ἱμάτια ἐκδυθείς, ἐνεδύθη τρίχινα, καὶ ράβδον ἐργατικὴν εἰς χεῖρας λαβών, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Λαύραν, ἠρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ θυρωρός, πόθεν ἦτο, τί ἐζήτει, καὶ τίνα τέχνην ἐγίνωσκε. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· Μοναχὸς ποθῶ νὰ γένω, ἤμουν ποιμήν. Ταῦτα μαθὼν διὰ τοῦ θυρωροῦ ὁ Ἡγούμενος ἐχάρη, διότι εἶχε ἀνάγκην τοιούτου ἀνθρώπου. Δοκιμάσαντες δὲ αὐτὸν ὀλίγον καιρόν, ἔκειραν αὐτὸν μοναχόν, καὶ τὸν ἔστειλαν εἰς τὴν ἔρημον νὰ βόσκῃ τράγους. Οὗτος δὲ ἀπῆλθε μετὰ χαρᾶς καὶ πόθου πολλοῦ εἰς τὴν ἡσυχίαν ὅπου ὡρέγετο, καὶ ἔκαμνε τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ἀόκνως προσευχόμενος ἀδιαλείπτως πρὸς Κύριον. Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶχε θλῖψιν πολλὴν δι' αὐτόν· καὶ ἀποστείλας ἀνθρώπους, οἵτινες ἀνεζήτουν αὐτὸν εἰς τόπους καὶ πόλεις καὶ ἐρήμους καὶ μοναστήρια. Καὶ ἀπελθόντες εἰς τὸν Ἄθωνα, ἠρεύνησαν καὶ ἐκεῖ ἕκαστον τόπον ἐπιμελέστατα· ἀλλὰ οὐδεὶς ἐνόμιζεν ὅτι ἦτον αὐτὸς ὁ ζητούμενος, ἐπειδὴ ἦτον ἐνδεδυμένος παλαιὰ καὶ διερρωγῶτα ἱμάτια. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν βόσκων τοὺς τράγους ἐξ ἑνὸς ἀκρωτηρίου, καὶ θεασάμενος ἔνθεν κἀκεῖθεν, ὅτι δὲν ἦτο τίς νὰ τὸν ἀκούσῃ, ἤρξατο νὰ ψάλλῃ ὕμνον τινὰ μετὰ τέχνης πολλῆς καὶ κατανύξεως. Ἀσκητὴς δέ τις, ὅστις κατῴκει ἐκεῖ πλησίον εἰς ἕνα σπήλαιον, ἀκούσας τοσαύτην μελῳδίαν γλυκυτάτην καὶ παναρμόνιον, ἐθαύμασε, καὶ ἐξελθὼν τοῦ σπηλαίου, βλέπει (ἐξαίσιον θέαμα) τὸν μὲν ποιμένα ψάλλοντα, τοὺς δὲ τράγους μὴ βόσκοντας, ἀλλὰ ἱσταμένους καὶ βλέποντας αὐτὸν ὥσπερ ἐκπληττομένους καὶ χαίροντας εἰς τὴν ἀγγελικὴν ἐκείνην καὶ οὐχὶ ἀνθρωπίνην μελῳδίαν. Ταῦτα θεασάμενος ἀπῆλθεν εἰς τὴν Λαύραν, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτὰ εἰς τὸν Ἡγούμενον, ὅστις ἔστειλε καὶ ἔφεραν αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ. «Ὁρκίζω σε εἰς τὸν Θεὸν νὰ μοῦ εἰπῇς τὴν ἀλήθειαν. Ἐσὺ εἶσαι ὁ »Κουκουζέλης Ἰωάννης, ὁ παρὰ τοῦ βασιλέως τοσοῦτον ζητούμενος;» Ὁ δὲ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἐζήτει συγχώρησιν μετὰ δακρύων, λέγων. «Ἐγώ εἰμι ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ ἀνάξιος δοῦλος τῆς ἁγιωσύνης »σου· ὅμως δέομαι πολλὰ καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ ἀφήσῃς εἰς αὐτὸ τὸ »εὐτελὲς διακόνημα, ὅπερ μοῦ ἔδωκες ἐξ ἀρχῆς, νὰ ποιμαίνω τοὺς τρά»γους, διὰ νὰ μὴ μάθῃ αὐτὸ ὁ βασιλεύς.» Οὕτω ποιήσας, ἀπῆλθεν ὁ προεστὼς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας τοῦ Ἄνακτος, εἶπε ταῦτα· «Δέομαι καὶ παρακαλῶ τὸ κράτος τῆς ἐξουσίας »σου, Δέσποτα, νά μοι χαρίσῃς ἄνθρωπόν τινα διὰ ψυχικὴν αὐτοῦ σω»τηρίαν, καὶ ἐὰν ἐλύπησε τὴν βασιλείαν σου νὰ τὸν συγχωρήσῃς.» Ὁ δὲ βασιλεὺς ἠρώτησε τοῦ ζητουμένου τὸ ὄνομα. Ὁ δὲ Ἡγούμενος λέγει αὐτῷ. «Ἐὰν μὴ μοῦ δώσῃς ἐγγράφως τὸ συμπαθές, δὲν σοῦ λέγω αὐτό.» Τότε ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε νὰ ποιήσουν ἔγγραφον, καὶ ὑπέγραψεν αὐτό. Ἔπειτα ὁ Ἡγούμενος διηγήθη περὶ τοῦ μοναχοῦ

Κουκουζέλη ἀκριβῶς ἅπαντα. Ὁ μὲν βασιλεὺς ταῦτα ἀκούσας, ἐδάκρυσε, καὶ ἔλαβε χαρὰν καὶ λύπην εἰς τὴν καρδίαν ἀνείκαστον. Ἐχάρη μέν, ὅτι ἦτον τοσοῦτον εὐλαβής, καὶ ἐνεδύθη σχῆμα ἀγγελικόν, μισήσας πᾶσαν σαρκικὴν ἡδυπάθειαν. Ἐπικράνθη δέ, πῶς ἔδωκε τὴν χάριν ἐγγράφως, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῇ αὐτήν. Ὁ δὲ Ἡγούμενος κατεπράϋνε διὰ λόγων παρακλητικῶν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Ἔπειτα εὐχαριστήσας αὐτόν, καὶ εὐχόμενος, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Μονὴν αὐτοῦ, καὶ διηγήθη πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς τὰ γενόμενα. Ὅθεν ἔμεινεν ὁ θαυμάσιος ἀνενόχλητος ἀπὸ τὸν ἐπίγειον βασιλέα, καὶ ὑπηρέτει τὸν ἐπουράνιον, ψάλλων καὶ ὑμνολογῶν αὐτὸν ἀόκνως καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Μετὰ ταῦτα λαβὼν ἀπὸ τὸν προεστῶτα συγχώρησιν, ἔκτισε κελλίον καὶ ἐκκλησίαν τῶν Ἀρχαγγέλων ἔξωθεν τοῦ μοναστηρίου νὰ ἡσυχάζῃ κατὰ τὰς ἓξ ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, τὰς δὲ Κυριακὰς καὶ τὰς λοιπὰς ἑορτὰς δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τὸν δεξιὸν χορὸν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀλλὰ ἔψαλλε τῷ Θεῷ μετὰ πόθου καὶ κατανύξεως. Ἐν δὲ τῷ Σαββάτῳ τῆς Ἀκαθίστου, ἀφ' οὗ ἔψαλλεν ἐπιμελῶς τὰ Ἰδιόμελα, καὶ τὸν Κανόνα τῆς Θεοτόκου κατὰ τὴν συνήθειαν, ἀπὸ τὸν κόπον ὕπνωσεν ὀλίγον εἰς τὸ στασίδιον αὐτοῦ ὄρθιος. Τότε φαίνεται αὐτῷ ἡ Κυρία Θεοτόκος, καὶ λέγει αὐτῷ· «Χαίροις Ἰωάννη τέκνον μου, ψάλλέ μοι, καὶ οὐ μὴ σὲ ἐγκαταλίπω.» Ταῦτα εἰποῦσα, ἔδωκεν αὐτῷ χρυσοῦν τι νόμισμα. Ὁ δὲ ἔξυπνος γενόμενος, εὗρεν (ὢ τοῦ θαύματος !) εἰς τὴν αὐτοῦ δεξιὰν τὸ νόμισμα. Ὅθεν χαρᾶς ἀπείρου πλησθείς, ηὐχαρίστει τὴν Θεομήτορα. Ἐκεῖνο δὲ τὸ νόμισμα ἔβαλαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔνθα ἐτέλεσε μεγάλα θαυμάσια. Ἔκτοτε λοιπὸν δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τὸν δεξιὸν χορὸν πώποτε, ψάλλων προθύμως, καὶ δοξολογῶν ἀόκνως τὸν Κύριον. Ὅθεν ἀπὸ τὸν πολὺν κόπον καὶ τὴν ὀρθοστασίαν ἐσάπη ὁ ποὺς αὐτοῦ καὶ ἔτρεχεν ὕλη δυσώδης· ἀλλ' ἡ παντοδύναμος Δέσποινα ἰάτρευσεν αὐτόν, ὡς τὸν Δαμασκηνὸν Ἰωάννην, ἐμφανισθεῖσα αὐτῷ, καὶ λέγουσα· «Ἔσῃ ἀπὸ τοῦ νῦν ὑγιής·» καὶ εὐθὺς ἔλαβε τὴν θεραπείαν τελείαν. Ὅθεν εὐχαριστήσας τὴν Θεομήτορα, ἔμεινεν ἄνοσος ἕως τέλους βιώσας ἐν νηστείαις, ἀγρυπνίαις καὶ ἐξόχως εἶχε πολλὴν ταπείνωσιν. Προεῖδε δὲ καὶ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ, καὶ πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς συνταξάμενος, καὶ προσευξάμενος δι' αὐτούς, παρήγγειλε νὰ ἐνταφιάσωσιν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τῶν Ἀρχαγγέλων, ὃν αὐτὸς ᾠκοδόμησε. Καὶ οὕτως ἀνεπαύσατο τὴν πρώτην τοῦ Ὀκτωβρίου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ὧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Ὁ ὅσιος ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ Δομέστικος ὁ ἐν τῇ αὐτῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ τοῦ Ἄθῳ ἀσκήσας, καὶ χρυσοῦν νόμισμα παρὰ τῆς Θεοτόκου λαβών, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Οὐ λαμβάνεις νόμισμα νῦν ἐν τοῖς ἄνω,
»Ὦ Γρηγόριε· ἀλλὰ δόξαν Κυρίου.

Οὗτος ὁ ὅσιος Γρηγόριος ἦτο καὶ αὐτὸς τῆς Λαύρας περίφημος ψάλτης, ὁ ὁποῖος ἡγουμενεύοντος τοῦ κυρίου Ἰακώβου τοῦ Πριχανᾶ, εἰς τὴν αὐτὴν μεγίστην Λαύραν τοῦ ἁγίου Ὄρους, ἔψαλλεν ἐν τῇ παραμονῇ τῶν Φώτων, οὐχὶ τό, «Ἄξιον ἐστιν»· ἀλλὰ τὸ «Ἐπὶ σοὶ χαίρει» εἰς τὴν λειτουργίαν· ἐν τῷ τέλει δὲ τῆς ἀγρυπνίας ὕπνωσεν ὀλίγον, καὶ ἰδοὺ βλέπει τὴν Δέσποιναν ἡμῶν Θεοτόκον, ἱσταμένην ἐπάνωθεν αὐτοῦ, καὶ λέγουσαν· «Δέξαι σου τὸ ψαλτικόν, ὦ Δομέστικε· καὶ εὐχαριστῶ σοι πολλά·» καὶ τοῦτο εἰποῦσα, ἔδωκεν αὐτῷ ἰδιοχείρως ἓν φλωρίον· τὸ ὁποῖον ἦτον κρεμασμένον εἰς τὴν ἁγίαν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ. Καὶ οὕτως ἐτελειώθη ἐν εἰρήνῃ.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, τὴν ἀνάμνησιν ἑορτάζομεν τῆς ἁγίας Σκέπης τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας· ἤτοι τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς Μαφορίου, τοῦ ἐν τῇ σορῷ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν· ὅτε ὁ ὅσιος Ἀνδρέας, ὁ διὰ Χριστὸν σαλὸς κατεῖδεν ἐφηπλωμένην αὐτὴν ἄνωθεν, καὶ πάντας τοὺς εὐσεβεῖς περισκέπουσαν.

»Σκέπη σου Ἁγνή, πιστοὺς ἅπαντας σκέπεις.
»Σκέπη πέλεις γάρ, καὶ κόσμου σωτηρία.
»Ἐνὶ πρώτῃ Μαφόριον Ἁγνῆς ὑμνηπόλους σκέπουσα.

Λ Ο Γ Ο Σ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΣΚΕΠΗΝ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΔΕΣΠΟΙΝΗΣ ΗΜΩΝ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

(*Μεταφρασθεὶς ἐκ τῆς Σλαβονικῆς*)

Εὐλόγησον Πάτερ.

ά. Ἐν τοῖς ἐσχάτοις δεινοῖς καιροῖς, ὅτε ἐμπιπλώμεθα τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, πληθύνονται ἐφ' ἡμᾶς καὶ οἱ κίνδυνοι, ὥστε ἐκπληροῦσθαι κατά τινα ἔποψιν τὰ ἱερὰ τοῦ Πνεύλου λόγια: «Κινδύνοις λη»στῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, »κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις.» Ὅτε ἐκπληροῦνται ἐφ' ἡμᾶς καὶ αὐτοῦ τοῦ Κυρίου τὰ θεῖα λόγια. «Ἀναστήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσον»ται λιμοί, καὶ λοιμοί, καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους.» Ὅτε καταθλίβουσιν ἡμᾶς αἱ τῶν ἀλλοφύλων ἐπιδρομαί, οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι, καὶ αἱ θανατηφόροι πληγαί, τότε δὴ τότε ἡ Ὑπερευλογημένη Παρθένος ἡ Μήτηρ τοῦ Κυρίου δίδωσιν ἡμῖν τὴν Σκέπην αὐτῆς, ἵνα ἐκ πάντων τῶν κιν-

δύνων λυτρώσηται ἡμᾶς, καὶ ἵνα ἐκ μὲν τοῦ λιμοῦ, θραύσεώς τε καὶ σεισμοῦ ὑπερασπισθῇ, ἐκ δὲ τῶν πολέμων καὶ πληγῶν σκεπάσῃ, καὶ διαφυλάξῃ ἡμᾶς ἀβλαβεῖς ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτῆς, ἧς τίνος ἡ ἀπόδειξις ἐγένετο ἐν τῇ βασιλευούσῃ Κωνσταντινουπόλει, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, εἰς τὸν ἐν Βλαχέρναις λαμπρότατον ναὸν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου· ὅπου ὁλονυκτίου ὑμνῳδίας τελουμένης ἐν ἡμέρᾳ Κυριακῇ, Ὀκτωβρίου πρώτῃ, καὶ πλῆθος λαοῦ παρισταμένου, περὶ τὴν τετάρτην ὥραν τῆς νυκτὸς ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ὁ διὰ Χριστὸν σαλὸς ἀνυψώσας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, εἶδε τὴν Οὐράνιον Ἀνασσαν, τὴν Σκέπην παντὸς τοῦ κόσμου, τὴν Ὑπεραγίαν Παρθένον καὶ Θεοτόκον, ἱσταμένην ἐν τῷ ἀέρι, καὶ προσευχομένην, καὶ λάμπουσαν ὡς ὁ ἥλιος, καὶ σκέπουσαν τὸν λαὸν μὲ τὸ τίμιον αὐτῆς ὠμόφορον. Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ ἱερὸς Ἀνδρέας, λέγει τῷ μαθητῇ αὐτοῦ μακαρίῳ Ἐπιφανίῳ· «βλέπεις, ἀδελφέ, τὴν Βασίλισσαν καὶ Κυρίαν τῶν ἁπάντων εὐχομένην ὑπὲρ τοῦ κόσμου παντός; ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, ναί, βλέπω, πάτερ ἅγιε, καὶ ἀπορῶ.

β΄. Καθώς ποτε εἶδεν ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἐν οὐρανοῖς σημεῖον μέγα «Γυναῖκα ἐνδεδυμένην τὸν Ἥλιον,» οὕτω καὶ ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ἐν τῷ τῶν Βλαχερνῶν οὐρανομόρφῳ ναῷ εἶδε τὴν Ἀνύμφευτον Νύμφην ἐνδεδυμένην ἡλιόμορφον πορφύραν. Τὸ ὑπὸ τοῦ Θεολόγου ὁραθὲν μέγα σημεῖον τὴν πανεύσπλαγχνον σκέπην ἡμῶν προεικόνιζεν, ὅπερ φανερωθήσεται ἐπὶ τῇ συντελείᾳ ἁπάσης τῆς κτίσεως. «Καὶ ἐγένοντο, »λέγει, ἀστραπαί, καὶ φωναί, καὶ βρονταί, καὶ σεισμός, καὶ χάλαζα »μεγάλη καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ Οὐρανῷ, Γυνὴ περιβεβλημένη »τὸν Ἥλιον.» Καὶ διατί ἄρα τὸ σημεῖον τὸ τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον προεικόνιζον οὐκ ἐφανερώθη πρὸ τῶν ἀστραπῶν, καὶ τῶν βροντῶν, καὶ τῶν φωνῶν, καὶ τῶν σεισμῶν, καὶ τῆς χαλάζης, ὁπότε ἅπαντα τὰ στοιχεῖα ἦν εἰρηνεύοντα, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ φοβερᾷ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς ταραχῇ; Ἵνα διὰ τούτου φανερωθῇ, ὅτι ἡ παμμακάριστος καταφυγὴ καὶ ὑπεράσπισις ἡμῶν ἐν αὐτῇ τῇ δεινῇ τοῦ καιροῦ περιστάσει, πλησιαζούσης τῆς καταστροφῆς ἡμῶν, προφθάνει εἰς τὴν ἡμῶν βοήθειαν, καὶ περισκέπει ἡμᾶς ἐκ τῶν ἀστραπῶν τῶν οὐ μακρὰν δελεαζουσῶν ματαίων τοῦ κόσμου ἡδονῶν, ἐκ τῶν φωνῶν τῆς βιωτικῆς ὑπερηφανίας καὶ κενοδοξίας, ἐκ τῶν βροντῶν τῆς ἀπροσδοκήτου τῶν ἐχθρῶν ἐπιδρομῆς, ἐκ τοῦ σεισμοῦ τῶν παθῶν, καὶ ἐκ τῆς χαλάζης τῶν ἄνωθεν κατερχομένων ἐφ' ἡμᾶς διὰ τὰς ἡμῶν ἁμαρτίας τιμωριῶν. Ὁπόταν γὰρ ἅπαντα τὰ ρηθέντα περιστοιχῶσιν ἡμᾶς δεινά, τότε εὐθέως φανεροῦται ὡς μέγα σημεῖον ἡ ταχίστη τοῦ γένους τῶν Χριστιανῶν βοήθεια, σκέπουσα καὶ διαφυλάττουσα ἡμᾶς τῇ ἀοράτῳ προστασίᾳ αὐτῆς.

γ'. Τοῦτο οὖν τὸ σημεῖον ἔδωκεν ὁ Κύριος τοῖς φοβουμένοις αὐτόν, ὅπως δι' αὐτοῦ ἐκφύγωσιν ἀπὸ προσώπου τόξου· διότι εὑρισκόμεθα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὡς τὸ σημεῖον τὸ τοξευόμενον. Ἵστανται γὰρ ἐφ' ἡμᾶς βέλη πανταχόθεν· τὰ μὲν ἐκ τοῦ τόξου τῶν ὁρατῶν ἐχθρῶν τῶν καυχωμένων ἐφ' ἡμᾶς διὰ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτῶν, τὰ δὲ ἐκ τοῦ τόξου τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν, ὥστε μὴ δύνασθαι ἡμᾶς ὑπομένειν τὰς διαβολικὰς αὐτῶν προσβολάς, ἀλλὰ ἐκ τῆς φύσεως τῆς πολεμούσης τὸ πνεῦμα, καὶ ἄλλα ἐκ τῆς τοῦ Θεοῦ δικαίας ὀργῆς, ὑπὲρ ἧς ἔφη καὶ ὁ Προφητάναξ Δαβίδ. «Ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε. τὴν ρομφαίαν αὐτοῦ στιλ»βώσει· τὸ τόξον αὐτοῦ ἐνέτεινε καὶ ἡτοίμασεν αὐτό· καὶ ἐν αὐτῷ »ἡτοίμασε σκεύη θανάτου· τὰ βέλη αὐτοῦ τοῖς καιομένοις ἐξειργάσατο.» Ὅθεν ἵνα μὴ θανατηφόρως πληγωθῶμεν τούτοις τοῖς βέλεσιν, ἐδόθη ἡμῖν σημεῖον τοῦ φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου ἡ Σκέπη τῆς Πανάγνου καὶ Πανυπερευλογημένης Παρθένου, καὶ τῇ Σκέπῃ αὐτῆς ὡς διὰ θυρεοῦ φυλαττόμεθα ἐκ τῶν βελῶν ἀβλαβεῖς. Ἐπειδὴ αὕτη ἡ προστάτις ἡμῶν ἔχει χιλιάδας θυρεῶν εἰς προφύλαξιν ἡμῶν. Ὅθεν καὶ λέγει πρὸς αὐτὴν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· «Ὡς πύργος Δαβὶδ τράχηλός σου· »χίλιοι θυρεοὶ κρέμανται ἐπ' αὐτόν, πᾶσαι αἱ βολίδες τῶν δυνατῶν.»

δ'. Ὁ προφήτης Δαβὶδ ᾠκοδόμησέ ποτε τὸν ὡραιότατον καὶ ὑψηλότατον πύργον αὐτοῦ μεταξὺ τῆς Σιὼν τῆς ἐν ὑψηλῷ ὄρει ἱσταμένης καὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ τῆς κατωτέρω κειμένης καὶ θυγατρὸς Σιὼν ὀνομαζομένης. Καὶ ἦν μεταξὺ αὐτῶν ὁ πύργος ἐκεῖνος, ὥσπερ ὁ βραχίων μεταξὺ κεφαλῆς καὶ σώματος, ἐπειδὴ τὴν μὲν Ἱερουσαλὴμ ὑπερέβαινε τῷ ὕψει, τὴν δὲ Σιὼν ἐπλησίαζεν, ἐν αὐτῷ δὲ ἐκρέμαντο οἱ θυρεοὶ καὶ πάντα τὰ ὅπλα τὰ εἰς διαφύλαξιν τῆς Ἱερουσαλήμ. Ὅθεν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον προσομοιοῖ τὴν Ὑπέραγνον Παρθένον τῷ πύργῳ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐπειδὴ θυγάτηρ οὖσα τοῦ Προφήτου Δαβίδ, παρίσταται μεταξὺ τοῦ Χριστοῦ τοῦ ὄντος κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μεταξὺ τῶν πιστῶν τῶν σῶμα ὄντων τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, ὑπερκειμένη μὲν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς οὖσα ἀληθῶς ἀνωτέρα πάντων, πλησιάζουσα δὲ τῷ Χριστῷ, ὡς δωρησαμένη αὐτῷ τὴν Σάρκα. Παρίσταται δὲ καὶ νῦν ὅτε ἑστάθη ἐν τῷ ἀέρι μεταξὺ Οὐρανοῦ καὶ Γῆς, μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, μεταξὺ τοῦ ἀγωνοθέτου Χριστοῦ, καὶ τῆς ἀγωνιζομένης Ἐκκλησίας, ὥσπερ ὁ πύργος Δαβὶδ μεταξὺ Σιὼν καὶ Ἱερουσαλήμ, πεπληρωμένη θυρεῶν δυνατῶν (θυρεοὺς δὲ λέγω τὰς πρὸς Θεὸν ὑπὲρ ἡμῶν παντοδυνάμους ἱκεσίας αὐτῆς, τὰς ὑπὸ τῶν ἀξίων ἀκουσθείσας ἐν τῷ καιρῷ τῆς τιμίας αὐτῆς Σκέπης). Εὐχομένη γὰρ θερμῶς ὡς Μήτηρ πρὸς τὸν Υἱὸν καὶ Πλάστην αὐτῆς, τοιαῦτα ἐφθέγγετο ἐν τῇ προσευχῇ αὐτῆς εὐσπλαγχνα καὶ πανελεήμονα λόγια, λέγουσα· «Βασιλεῦ Οὐράνιε, δέξαι πάντα ἄνθρωπον δοξάζοντά σε καὶ ἐπικαλούμενον

τὸ Πανάγιόν σου ὄνομα ἐν παντὶ τόπῳ, καὶ τὸν τόπον, εἰς ὃν ἐκτελεῖται ἡ μνήμη τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος, ἁγίασον καὶ δόξασον τοὺς δοξάζοντάς σε καὶ τιμῶντας ἐμὲ τὴν ἠγαπημένην Μητέρα σου, προσδεχόμενος πάσας τὰς δεήσεις καὶ ἱκεσίας αὐτῶν, καὶ ἀπολυτρῶν αὐτοὺς ἀπὸ πάσης ἀνάγκης καὶ θλίψεως.» Αἱ τοιαῦται ἄρα δεήσεις αὐτῆς οὐκ εἰσὶν ὥσπερ θυρεοὶ διαφυλάττοντες τὴν ἀγωνιζομένην Ἐκκλησίαν; ναὶ ἀληθῶς θυρεοὶ ἀήττητοι, ἐν οἷς δυνάμεθα πάντα τὰ πεπυρωμένα βέλη σβέσαι.

ε. Ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Ἀμβρόσιος λέγει διὰ τὸν τοῦ Δαβὶδ πύργον, ὅτι ἐκτίσθη διὰ δύο αἰτίας, ἤγουν διὰ ὑπεράσπισιν καὶ διὰ καλλωπισμὸν τῆς πόλεως· «Ὠκοδόμισε, φησί, πύργον ὁ Δαβίδ, ἵν' ἔ»σται φρουρὰ μὲν ὡς μακρόθεν ὁρῶν τὸν ἐχθρὸν καὶ ἀποδιώκων αὐτὸν »τῆς πόλεως, εὐπρέπεια δὲ ὡς ὑπερκείμενος τῷ ὕψει ἁπάσας τὰς ἐν Ἰ»ερουσαλὴμ ὑψηλὰς οἰκοδομάς.» Καὶ λοιπὸν οὐ ματαίως τῷ πύργῳ ἐκείνῳ προσωμοιώθη καὶ ἡ σκέπουσα ἡμᾶς, ἐπειδὴ δι' ἡμᾶς αὕτη εἶναι πύργος ἰσχύος ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ. Ἀληθῶς γὰρ διαφυλάττει καὶ κοσμεῖ ἡμᾶς· διαφυλάττει μέν, ὅταν τοὺς ὁρατοὺς καὶ ἀοράτους ἐχθροὺς πόρρῳ βάλλῃ ἀφ' ἡμῶν· ὅταν τοὺς αἰχμαλώτους λυτροῦται τῶν δεσμῶν· ὅταν τοὺς τυραννουμένους ὑπὸ τῶν ἀκαθάρτων πνευμάτων ἐλευθεροῖ· ὅταν τοὺς θλιβομένους παραμυθῆται, τοὺς ἀδικουμένους ὑπερασπίζηται, τοὺς πεινασμένους τρέφῃ· ὅταν τοῖς ἐν τρικυμίαις γίνεται λιμήν, καὶ τοὺς ἀσθενεῖς ἐπισκέπτηται. Κοσμεῖ δὲ ἡμᾶς, σκέπουσα ἐνώπιον Θεοῦ τὴν γύμνωσιν τῆς ἀθλίας ἡμῶν ψυχῆς, καὶ τοῖς μὲν ὑψηλοῖς αὐτῆς ὑπουργήμασιν ὡς πολυτίμοις στολαῖς κοσμοῦσα, ταῖς δὲ πολλαῖς χάρισιν, ὡς ἀνεξαλείπτοις θησαυροῖς ἀναπληροῦσα τὴν ἔνδειαν ἡμῶν, εὐαρέστους ἡμᾶς ἀποκαθιστᾷ τῷ Κυρίῳ καὶ Θεῷ ἡμῶν. Κοσμεῖ καὶ στολίζει, ὅταν τοὺς μὴ ἔχοντας τὸ τοῦ γάμου ἔνδυμα περιβάλλῃ τῇ ἱερᾷ αὐτῆς ἐσθῆτι, καὶ ἀπεργάζηται, ὥστε μὴ ὁρᾶσθαι ὑπὸ τοῦ παντεφόρου ὀφθαλμοῦ τὴν αἰσχύνην τῆς ψυχικῆς ἡμῶν γυμνότητος, ἥτις προεικονίσθη ποτὲ διὰ τῆς ἀοράτου καὶ ἀκατασκευάστου γῆς, κεκαλυμμένης οὔσης τότε τοῖς ὕδασιν. Ἡ ἀκατασκεύαστος γὰρ ἐκείνη καὶ ἀόρατος γῆ εἰκὼν ἦν τῆς ἁμαρτωλοῦ ψυχῆς, τῆς ἀπωλεσάσης μὲν τὴν πνευματικὴν αὐτῆς εὐκοσμίαν, ἐνδεοῦς δὲ οὔσης ἔργων ἀγαθῶν, καὶ ξένης μενούσης τῆς θείας χάριτος· τὰ δὲ ὕδατα, τὰ κατακαλύπτοντα τότε τὴν ἀκατασκεύαστον γῆν, προεικόνιζον τὴν εὐσπλαγχνίαν τῆς Θεοτόκου Μαρίας, ὥσπερ θάλασσαν ἀνεξάντλητον, καὶ ποταμοὺς ἀφθόνως εἰς πάντας ἐπιχεομένους καὶ πάντας ἐπικαλύπτοντας. Ἀλλὰ καὶ ὅτε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος, ἐπομένως ἐπεφέρετο καὶ ἐπάνω τῆς ἀκατασκευάστου γῆς, κεκαλυμμένης οὔσης ὑπὸ τῶν ὑδάτων, ὡσπεράνει μὴ ἔβλεπε τὴν ἀμορ-

φίαν αὐτῆς, μυστικῶς προεικόνιζεν ὅτι πᾶσα ψυχὴ σκεπομένη ὑπὸ τῆς πανευσπλάγχνου Σκέπης τῆς Ἀειπαρθένου καὶ Θεοτόκου, ὅσον δύσμορφος καὶ ἂν ὑπάρχῃ, δὲν θέλει μείνει ὅμως ἀμέτοχος τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος χάριτος. Ἐπειδὴ ἡ Σκέπη τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου θέλει σκεπάσει τὴν ἀμορφίαν αὐτῆς, καθὼς ποτε τὰ ὕδατα τὴν ἀπαρασκεύαστον γῆν, καὶ κοσμήσει αὐτὴν τῇ εὐπρεπείᾳ τῆς αὐτῆς χάριτος, καὶ ἐλκύσει ἐπ' αὐτὴν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Στολίζει ἡμᾶς ἡ Πανάμωμος Κόρη, ὅτε τοὺς ἁμαρτωλοὺς δικαίους, καὶ τοὺς ἀκαθάρτους καθαροὺς ποιεῖ. Ὅθεν καὶ λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ ἱερὸς Ἀναστάσιος ὁ Σιναΐτης· «Τοὺς »μὲν μάγους Ἀποστόλους, τοὺς δὲ τελῶνας Εὐαγγελιστὰς ἐκτελεῖ, »τοὺς δὲ πόρνους μᾶλλον τῶν καθαρωτάτων παρθένων ἁγνίζει.» Οὕτω τὴν Αἰγυπτίαν Μαρίαν πόρνην οὖσαν τὸ πρότερον, μᾶλλον καθαρωτέραν πολλῶν παρθένων ἀπειργάσατο τανῦν· ὥστε ἡ πρότερον ἐζοφωμένη καὶ ἀκάθαρτος λάμπει ἤδη ἐν τῇ Βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ ὡς ὁ ἥλιος διὰ πρεσβειῶν τῆς Παναμώμου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, ἥτις εἶναι πᾶσι τοῖς πρὸς αὐτὴν προστρέχουσι σκέπη τε καὶ εὐπρέπεια. Στολίζει πρὸς τούτοις αὕτη καὶ ἅπασαν τὴν πνευματικὴν Ἱερουσαλήμ, τὴν Ἐκκλησίαν, λέγω, τοῦ Χριστοῦ, ἥτις ἐν ταύτῃ τῇ ἑορτῇ ψάλλει πρὸς αὐτήν. «Ὦ θαυμαστὴ εὐπρέπεια πάντων τῶν πιστῶν! τῶν Προφητῶν ἐκπλήρωμα, Ἀποστόλων δόξα, Μαρτύρων ἐγκαλλώπισμα, τῆς παρθενίας καύχημα, καὶ παντὸς τοῦ κόσμου πανθαύμαστος Σκέπη!

ς'. Ἐν τῷ τοῦ Δαβὶδ πύργῳ ἦσαν σὺν τοῖς θυρεοῖς καὶ πάντα τὰ βέλη τῶν δυνατῶν. Οὗτος δὲ ὁ ἔμψυχος πύργος ἡ Πανάχραντος Παρθένος ἔχει μεθ' ἑαυτῆς βέλη δυνατῶν, δηλαδὴ τὰς ἱκεσίας τῶν σὺν αὐτῇ εὐχομένων Ἁγίων. Ἐπειδὴ οὐχὶ κατὰ μόνας ἐφάνη αὕτη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῷ ἀέρι ἱσταμένη, ἀλλὰ μετὰ τῶν Ἀγγελικῶν Δυνάμεων καὶ μετὰ πλήθους λευκοφόρων Ἁγίων εὐλαβῶς ἱσταμένων κύκλῳ αὐτῆς, τῶν ὁποίων αἱ πρὸς Θεὸν ἱκεσίαι εἰσίν, ὥσπερ βέλη δυνατῶν δυνάμενα ἀποκροῦσαι πάσας τὰ τοῦ ἐχθροῦ παρεμβολάς. Βλέπουσα ἡ Πανάμωμος Δέσποινα ἡμῶν Θεοτόκος, ὅτι πάλη ἐστὶν ἡ ζωὴ ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς (ἐπειδὴ ὅλαις ταῖς ἑαυτοῦ δυνάμεσι πολεμεῖ ἡμᾶς ὁ ἐχθρός· ἐπλησίασεν ἐφ' ἡμᾶς πάσας τὰς παρεμβολὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκύκλωσεν ἡμᾶς πᾶσι τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ· « Ἐκύκλωσαν ἡμᾶς κύνες πολ»λοί· συναγωγὴ πονηρευομένων περιέσχον ἡμᾶς· ἤνοιξαν ἐφ' ἡμᾶς τὰ »στόματα αὐτῶν ὡς λέων ἁρπάζων καὶ ὠρυόμενος·» καὶ θέλουσι βοηθῆσαι ἡμῖν ἡ Οὐράνιος Ἄνασσα, ἐκίνησε κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἡμῶν πάσας τὰς οὐρανίους δυνάμεις, προσεκαλέσατο Προφήτας καὶ Ἀποστόλους, ἐσύναξε Μάρτυρας καὶ παρθένους, συνήγαγεν Ὁσίους τε καὶ Δικαίους καὶ ἦλθε σὺν αὐτοῖς βοηθῆσαι καὶ περιφρουρῆσαι ἡμᾶς καὶ δοῦναι ἡμῖν τὴν νίκην κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἡμῶν· (δι' αὐτῆς γὰρ ἐγείρονται τρόπαια,

καὶ δι' αὐτῆς οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν πίπτουσιν). Ἦλθεν οὖν μετὰ τῶν Ἀγγελικῶν Δυνάμεων, ἐπειδὴ εἶναι κλίμαξ προοραθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἰακώβ, τὴν ὁποίαν Ἀγγελικαὶ Δυνάμεις περικυκλοῦσιν. Ἀλλ' ἐνταῦθα τῆς τοῦ Ἰακὼβ κλίμακος ἐπιμνησθείς, δύναταί τις θαυμάζειν, διατί ἄρα οἱ τοῦ Θεοῦ Ἄγγελοι οὐκ εἶχον ἐν αὐτῇ ἀνάπαυσιν, ἀλλ' ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ;

ζ'. Γινωσκέτω οὖν ὁ τοιοῦτος ὅτι ἡ κλίμαξ ἐκείνη ἦν προεικόνισμα τῆς Ἀειπαρθένου Μαρίας, κατὰ τὸ πρὸς αὐτὴν ἐκκλησιαστικὸν λόγιον· «Χαῖρε ἡ γέφυρα πρὸς τοὺς Οὐρανοὺς ἡ μετάγουσα, καὶ Κλίμαξ ἡ »μετάρσιος, ἣν ὁ Ἰακὼβ ἐθεάσατο.» Οὐκ ἔχουσι δὲ ἐν αὐτῇ οἱ Ἄγγελοι ἀνάπαυσιν, ἐπειδὴ ἡ ἀκοίμητος ἐν ἱκεσίαις Θεοτόκος προστάζει τοὺς Ἀγγέλους, ἵνα σὺν αὐτῇ ἀκαταπαύστως βοηθῶσι τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἀνερχόμενοι μὲν νὰ ἀναφέρωσι τῷ Θεῷ τὰς εὐχὰς τῶν προσευχομένων, κατερχόμενοι δὲ νὰ καταβιβάζωσι τοῖς ἀνθρώποις τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν καὶ δωρεάν.

ή. Ἐκείνη λοιπὸν ἡ Κλίμαξ κατεβίβασε καὶ τώρα πλῆθος Ἀγγέλων μεθ' ἑαυτῆς φέρουσα ἡμῖν ἐξ ὕψους σκέπην τε καὶ βοήθειαν. Ἦλθε μετὰ Ἀγγέλων, ἵνα ἐντέλληται αὐτοῖς τοῦ διαφυλάξαι ἡμᾶς ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς ἡμῶν, καὶ πάντων τῶν Ἁγίων τὰ τάγματα ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς, ὅπως κοινὴν ὑπὲρ ἡμῶν ποιήσωσι δέησιν καὶ συναναφέρῃ κοινῶς καὶ τὰς ἁμαρτωλὰς ἡμῶν προσευχὰς πρὸς τὸν Υἱὸν αὐτῆς καὶ Θεὸν ἡμων. Μεταξὺ δὲ πάντων τῶν μετὰ τῆς Θεοτόκου φανερωθέντων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἁγίων ἦσαν δύο λαμπρότεροι, ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος, οὗτινος μείζων οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν, καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος. Τούτους τοὺς δύο ἐκίνησε μεθ' ἑαυτῆς ἡ προστασία ἡμῶν εἰς ἱκεσίαν ὑπὲρ ἡμῶν, ὡς μεγάλην ἔχοντας τὴν παρρησίαν πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα ταχύτερον κάμψῃ τὸν Θεὸν εἰς ἔλεος. «Πολλὰ γὰρ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη.» Ἔστη δὲ ἡ Παν-άχραντος Παρθένος μεταξὺ δύο Παρθένων, ὥσπερ ἡ Κιβωτὸς μεταξὺ τῶν δύο Χερουβίμ, καὶ ὥσπερ ὁ Θρονος τοῦ Κυρίου Σαβαὼθ μεταξυ τῶν Σεραφίμ, καὶ ὥσπερ ὁ Μωϋσῆς ἐκτεταμέναις παλάμαις μεταξὺ τοῦ Ἀαρὼν καὶ τοῦ Ὢρ, ὁ δὲ καταχθόνιος Ἀμαλὴκ πίπτει σὺν τῇ ζοφερᾷ αὐτοῦ ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει.

θ'. Ἑορτάζομεν οὖν τὴν Σκέπην τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, ἀναμιμνήσκοντες τὴν ἔνδοξον αὐτῆς ἐν Βλαχέρναις φανέρωσιν, τὴν ὁραθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀνδρέου καὶ Ἐπιφανίου. Ἑορτάζομεν δὲ εὐχαριστοῦντες τῇ προστάτιδι ἡμῶν διὰ τὴν φανερωθεῖσαν τοιαύτην πρὸς τὸ χριστιανικὸν γένος εὐσπλαγχνίαν αὐτῆς δεόμενοι αὐτῆς ἐκτενῶς, ἵνα καὶ νῦν καὶ πάντοτε εὐσπλάγχνως σκέπῃ ἡμᾶς τοὺς αἰτοῦντας τὴν Σκέπην αὐτῆς· ἐπειδὴ ἄνευ τῆς Σκέπης καὶ βοηθείας

αὐτῆς ἀδύνατόν ἐστιν ἡμῖν τοῖς παροργίζουσι τὸν Θεὸν ζῆν ἐπὶ τῆς γῆς. Πολλὰ γὰρ ἁμαρτάνοντες, πολλοῖς ὑποπίπτομεν πειρασμοῖς καὶ ὀδυρμοῖς κατὰ τὸ γεγραμμένον. «Πολλαὶ αἱ μάστιγες τοῦ ἁμαρτωλοῦ.» Πρὸ πολλοῦ δ' ἂν ἀπωλώλαμεν διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, εἰ μὴ ἔσκεπεν ἡμᾶς ἡ Πανεύσπλαγχνος Δέσποινα. Καὶ τῷ ὄντι, ἐὰν δὲν ἵστατο ὑπὲρ ἡμῶν προσευχομένη ἡ προστάτις ἡμῶν, ποῖος ἐλύτρωνεν ἡμᾶς ἐκ τοσούτων κινδύνων; ποῖος ἐφύλαττεν ἡμᾶς ἐλευθέρους μέχρι τῆς σήμερον; Ὁ Προφήτης Ἡσαΐας συμβουλεύει λέγων· «Ἀποκρύβηθι μι»κρὸν ὅσον ὅσον, ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ὀργὴ Κυρίου·» ἀλλ' ἐκ τῆς ὀργῆς τοῦ Κυρίου ποῦ δυνάμεθα κρυβῆναι; Οὐδαμοῦ εὑρίσκομεν σκέπην οἱ τάλανες προσδραμεῖν, εἰμὴ τὴν Δέσποιναν τοῦ κόσμου, ἥτις δι' ἑαυτὴν λέγει διὰ Πνεύματος Ἁγίου· «Ἐγὼ ὡς ὁμίχλη κατεκάλυψα τὴν γῆν.» Ὑπὸ τὴν σκέπην λοιπὸν αὐτῆς σκεπασθῶμεν, τῆς ὡς ὁμίχλης καλυπτούσης πᾶσαν τὴν γῆν. Ἀλλ' ὦ Πανυπέρτιμε Παρθένε Θεοτόκε, διατὶ προσομοιώθης μὲ τοιοῦτον εὐτελές πρᾶγμα, τὴν ὁμίχλην; δὲν εἶναι ἄρα διὰ Σὲ εἰς προσομοίωσιν ὁ Ἥλιος, ἡ Σελήνη καὶ τὰ ἄστρα, καθὼς θαμβιτικῶς ἐρρέθη περὶ Σοῦ· «Τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα ὡσεὶ ὄρθρος, καλὴ ὡς ἡ Σελήνη, ἐκλεκτὴ ὡς ὁ Ἥλιος;» ἡ δὲ ὁμίχλη ὁποίαν εὐπρέπειαν ἔχει, ὥστε προσομοιοῦσθαι αὐτῇ εὑηρεστήθης;» Ἡ ὁμίχλη ὁπόταν πληθυνθῇ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπικαλύψῃ αὐτήν, πάντα τὰ θηρία λυτροῦνται τότε τῶν κυνηγῶν. Τοῦτο δέ ἐστι τὸ μυστήριον, διατὶ ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος ἐπωνομάσθη ὁμίχλη, ἵνα ἐκ τῶν διωκόντων σκεπάσῃ ἡμᾶς. Ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ κτήνη ἐσμὲν καὶ θηρία ἕνεκεν τῆς ἀπανθρωπίας ἡμῶν, κατὰ τὴν τοῦ Χρυσοστόμου διάκρισιν, τὴν κοιλίαν εὐχαριστοῦμεν, καθὼς ἡ ἄρκτος, τὸ σῶμα ἐξογκόνομεν ὡς ὁ χοῖρος, μνησικακοῦμεν ὡς ἡ κάμηλος, δολιευόμεθα ὡς ἡ ἀλώπηξ, τὸν ἰὸν τῆς κακίας φέρομεν ὡς ἡ ἔχιδνα. Τοιαῦτα οὖν ὄντας ἡμᾶς θηρία, προφθάνουσιν ἡμᾶς διάφοροι διῶκται· προφθάνει ἡμᾶς ἡ δικαία ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐκδικοῦσα πάντα τὰ κακὰ ἡμῶν ἐπιτηδεύματα· «Θεὸς »ἐκδικήσεων Κύριος, Θεὸς ἐκδικήσεων ἐπαρρησιάσατο·» προφθάνουσιν ἡμᾶς καὶ αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἔφη τις· «Προέφθασάν με αἱ ἀνομίαι μου, »καὶ οὐκ ἠδυνήθην τοῦ βλέπειν·» προφθάνει ἡμᾶς καὶ ὁ ἀόρατος ἐχθρός· «Ἐτάραξεν ἄρκτος ἐνεδρεύουσα, αὐτός μοι λέων ἐν κρυφαίοις·» προφθάνει ἡμᾶς καὶ ὁ ἀόρατος ἐχθρός· «Εἶπεν ὁ ἐχθρός· διώξας καταλή»ψομαι· ἀνελῶ τῇ μαχαίρᾳ μου· κυριεύσει ἡ χείρ μου.» Ἀλλ' ἂς θαρρῶμεν, διότι ἔχομεν τὴν νοητὴν ὁμίχλην σκέπουσαν ἡμᾶς, λέγω τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, εἰς αὐτὴν ἂς ἐλπίσωμεν, πρὸς αὐτὴν ἂς προστρέξωμεν, διότι ὑπὸ τὴν Σκέπην αὐτῆς οὐδὲ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν ἀπωλεῖται.

ι. Ὅθεν ἐν κατανύξει βοήσωμεν, λέγοντες πρὸς αὐτήν. Σκέπασον

ἡμᾶς ἐν τῇ Σκέπῃ σου ἡ Προστασία ἡμῶν, Παναγία Παρθένε· ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πονηραῖς σκέπασον ἡμᾶς. Πᾶσαι γὰρ αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς ἡμῶν πονηραί εἰσι, αἱ ἡμέραι ἡμῶν, καὶ βλέπομεν ἐν αὐταῖς πονηρὰ καὶ πράττομεν ἐν αὐταῖς πονηρά, θησαυρίζοντες ἑαυτοῖς ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς· ἅπασαι δὲ αἱ πονηραὶ ἐκεῖναι ἡμῶν ἡμέραι χρῄζουσι τῆς σῆς πανευσπλάγχνου Σκέπης. Σκέπασον οὖν ἡμᾶς ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν, μάλιστα δὲ ἐν τῇ δεινῇ ἐκείνῃ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ ἡ ψυχὴ ἡμῶν μέλλει τοῦ σώματος χωρισθῆναι, πρόστηθι ἡμῖν εἰς βοήθειαν, καὶ σκέπασον ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐναερίων πονηρῶν πνευμάτων· ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, σκέπασον ἡμᾶς ἐν τῇ μυστικῇ σου Σκέπῃ. Ἀμήν. (Ἐκ τῆς Ἀκολουθίας τῆς ἁγίας Σκέπης).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ΣΑΒΒΑ τοῦ ἐν Βησερίᾳ θαυματουργοῦ Ρώσσου.

Ἀπολυτίκιον, ἦχος ά. Τοῦ λίθου σφραγισθέντος.

Τῆς Σκέπης σου τὴν χάριν ἀνυμνοῦμεν Παρθένε, ἣν ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ σου ἐφήπλωσας τοῖς πᾶσι· τὸ θαῦμα ἐκπλήττει πάντα νοῦν· πῶς θεῖόν σου Μαφόριον σεμνή, ἐφηπλοῦτο πανταχόθεν τοῖς λαοῖς, τῇ αἴγλῃ ἀστραπηφόρον· χάρις τῇ ἀντιλήψει σου σεμνή· χάρις τῇ θείᾳ Σκέπῃ σου· χάρις τῇ προμηθείᾳ σου, μόνη Θεόνυμφε.

Κοντάκιον πρὸς τό, Τῇ ὑπερμάχῳ.

Τῇ Θεοτόκῳ οἱ πιστοὶ νῦν προσπελάσωμεν, καὶ τὸ Μαφόριον αὐτῆς κατασπασώμεθα, ἀναμέλποντες ἐφύμνια κατὰ χρέος· Σκέπη πέλει γάρ, πιστοὺς σκέπουσα ἅπαντας, καὶ φρουροῦσα ἐκ παντοίων περιστάσεων, τοὺς κραυγάζοντας, χαῖρε Σκέπη ὁλόφωτε.

Μεγαλυνάριον τῆς ἁγίας Σκέπης.

Σκέπη χαριτόβρυτε τῆς Ἁγνῆς, Μαφόριον θεῖον, τῶν χαρίτων ὁ θησαυρός, σκέπε τοὺς σοὺς δούλους, πιστῶς σε προσκυνοῦντας, καὶ βράβευσον ὑγείαν, ψυχῆς καὶ σώματος.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Β', μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ καὶ ΙΟΥΣΤΙΝΗΣ τῆς παρθένου.

»Ἀλγεῖ Σατανᾶς τὸν πάλαι φίλον βλέπων,
»Ἐίφει φιλοῦντα συνθανεῖν Ἰουστίνῃ.
»Τμήθη δευτερίῃ σὺν Ἰουστίνῃ Κυπριανός,

ά. Πολλὰ καὶ μεγάλα μὲ παρακινοῦσι νὰ ἐπαινῶ καὶ νὰ θαυμάζω τὴν Ἀντιόχειαν· διότι πρώτη αὕτη ἐδέχθη τὸ ἱερὸν κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων, καὶ εἰς αὐτὴν πρῶτον Χριστιανοὶ ὠνομάσθησαν, καθὼς καὶ ὁ ἱερὸς καὶ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἱστορεῖ· καὶ διότι ὄχι μόνον ἄνδρας ἀλλὰ καὶ πολλὰς γυναῖκας ἐγέννησεν ὅπου ἔφθασαν εἰς προκοπὴν καὶ τελειότητα τῆς ἀρετῆς.

β'. Ἀφίνων λοιπὸν νὰ θαυμάζω ναῶν καὶ τειχῶν μεγέθη, καὶ πλήθη φυτῶν, καρποφορίαν γῆς, καὶ τὰ ἄλλα της ἀγαθά, θέλω διηγηθῆ περὶ τοῦ ἱεροῦ βλαστοῦ αὐτῆς τῆς πόλεως, Ἰουστίνης λέγω τῆς μάρτυρος, τῆς ὁποίας γεννήτορες μὲν ἦσαν Αἰδέσιος καὶ Κλη̃δονία. Ἀλλ' ὅμως τὸ καλὸν τοῦτο φυτὸν πολλὰς πρότερον εἶχεν ἀκάνθας, ἀκολουθοῦσα καὶ σεβομένη τῶν γονέων της τὴν ἀσέβειαν καὶ εἰδωλολατρείαν. Μὲ τὸν καιρὸν αὐξανομένη κατὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ ἡ γνῶσις ἐπρόκοπτε καὶ ἐπερίσσευε. Καὶ ὡσὰν ὅπου ἦτο κατοικητήριον ἄξιον φωτισμοῦ καὶ χάριτος, ἔλαβε φῶς θεογνωσίας, καὶ τὴν μὲν ἀσθένειαν τῶν εἰδώλων ἤρχισε νὰ καταφρονῆ, τὸν ἀληθῆ δὲ καὶ μόνον Θεὸν νὰ γινώσκη, μὲ τοιούτους λογισμοὺς ἡ παρθένος προκαθαρίζουσα τὴν ψυχήν, καὶ ταῦτα συχνὰ διαλογιζομένη. ἐζήτει ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀληθῆ γνῶσιν.

γ'. Διάκονος δέ τις Ἀντιοχεύς, Πραΰλιος λεγόμενος, ἐδιηγεῖτο ποτὲ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ πῶς ἐλυπήθη τὸ πλάσμά του αὐτὸς ὁ τῶν ὅλων Θεός, καὶ πῶς ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ εὐηγγέλισε τὴν ἁγίαν παρθένον καὶ Θεοτόκον, καὶ πῶς συνέλαβεν ἐν γαστρί, καὶ ἐγέννησε, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ Θεοῦ, δηλαδὴ τὰ σωτήριά του διδάγματα, τὰ θαύματα τὸν φθόνον τῶν Ἰουδαίων δι' αὐτά, τὸν Σταυρόν, τὴν ταφήν, καὶ τέλος αὐτὴν τὴν θείαν Ἀνάστασιν.

δ'. Ἡ δὲ Ἰουστίνα ἀκούσασα ταῦτα τυχέως ἐστερεώνετο περισσότερον, καὶ ἐπεθύμει νὰ διδαχθῆ φανερὰ ἀπὸ τὸν Διάκονον τὴν εὐσέβειαν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο νέα καὶ παρθένος ἐντρέπετο, διὰ τοῦτο ἐπήγαινε κρυφίως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ νὰ ἀκούη τὰ θεῖα λόγια. Ὀλίγος καιρὸς παρῆλθε, καὶ ἠθέλησε νὰ τὸ φανερώση καὶ τῆς μητρός της· καὶ τῆς εἶπε, «διατὶ ὦ μῆτερ πιστεύομεν θεοὺς ἀναισθήτους καὶ χειροποιήτους ; δὲν ἠξεύρεις τοὺς Γαλιλαίους, αὐτοὶ εἶναι φοβεροὶ καὶ δυνατοί· διότι ὅταν κανεὶς ἀπὸ αὐτοὺς φανῆ, οἱ ἰδικοί μας θεοὶ ὡς κλέπται φρίττουσι καὶ φεύγουσι· καὶ δικαίως, διότι κλέπτουσι τὴν τιμὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν κολάζουσι.» Ταῦτα ἔλεγε ἡ Ἰουστίνη, ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς εὐθὺς δὲν ἐπείθετο, ὕστερον δὲ τὰ ἐφανέρωσε καὶ τοῦ ἀνδρός της· διότι ἐφοβεῖτο μήπως καὶ θανατώση τὴν κόρην της, ἂν τὸ μάθη αἰφνιδίως, αὐτὸς δὲ ἀ-

κούσας εὐθὺς ἀμφίβολος ἔγεινεν. Ἦτο δὲ ὁ καιρὸς νύκτα, καὶ κοιμηθεὶς εἶδε τὸν Χριστὸν ἐν μέσῳ πολλῶν Ἀγγέλων δορυφορούμενον, καὶ τοὺς ἔλεγε· «δεῦτε πρός με καὶ θέλω σᾶς χαρίσῃ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.» Ἐξυπνίσας λοιπόν, ἄλλην μαρτυρίαν δὲν ἐζήτησεν, ἀλλὰ τὴν γυναῖκα καὶ τὴν θυγατέρα λαβών, ἐπῆγεν εἰς τὸν ἐπίσκοπον, Ὄπτατον λεγόμενον· ἀκούσας δὲ ὁ ἐπίσκοπος τὴν ὀπτασίαν, εὐθὺς χωρὶς ἀμφιβολίαν τοὺς ἠξίωσε τοῦ θείου βαπτίσματος. Καὶ ἔγεινε λοιπὸν ὁ Αἰδέσιος ὁ πατὴρ τῆς κόρης, ἀντὶ ἱερεὺς εἰδώλων, πρεσβύτερος καὶ ἱερουργὸς θείων μυστηρίων, ἀγαπήσας ζωὴν καθαρὰν καὶ θεάρεστον. Ζήσας δὲ μῆνας δεκαοκτώ, ἀπῆλθε πρὸς Κύριον, ὅπου ὁλοψύχως ἠγάπησεν· ἡ δὲ παρθένος, καὶ ὀρφανὴ μείνασα προέκοπτε καθ' ἑκάστην μὲ τὰς ἀρετάς· ὅθεν ὁ φθονερὸς Διάβολος, δὲν ὑπέφερε νὰ τὴν ἀφήσῃ εἰρηνικὴν καὶ ἀπολέμητον· καὶ ἀκούσατε τὴν διήγησιν.

ε. Ἀγλαΐδας τις σχολαστικός, εὐγενὴς καὶ πλούσιος, καὶ εἰς ἡδονὰς τῆς σαρκὸς ἀκόλαστος, καὶ ἀκράτητος, βλέπων πολλάκις, τὴν παρθένον ὅπου ὑπήγαινεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπληγώθη ἀπὸ τὸ κάλλος της, μὲ ὅλον ὅπου ἡ μακαρία ἐκείνη ἠγωνίζετο πάντοτε μὲ νηστείας καὶ προσευχὰς νὰ τὸ μαραίνῃ· περιμένων λοιπὸν οὗτος πάντοτε εἰς τὸν τόπον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐδιάβαινεν ἡ παρθένος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, πολλὰ νεύματα ἔκαμνε, καὶ πολλοὺς ἐπαίνους τῆς ἔλεγε, καὶ γυναῖκά του νόμιμον νὰ τὴν λάβῃ ὑπόσχετο· ἡ δὲ κόρη τοῦ εἶπεν, «ὅλα αὐτὰ φλυαρίαν ἐγὼ τὰ ἔχω, καὶ ἀρκετός μου νυμφίος εἶναι ὁ Χριστός, ὅπου φυλάττῃ τὴν παρθενείαν μου ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ καθαρὰν καὶ ἀμέτοχον·» μὲ τούτους τοὺς λόγους ὁ Ἀγλαΐδας ὡς μὲ βέλη πληγωθείς, ἐδοκίμασε μὲ βίαν νὰ λάβῃ τὴν κόρην ἔχων καὶ ἄλλους φίλους μαζί του. Ἀκούσαντες δὲ οἱ συγγενεῖς τῆς κόρης, ἔδραμον εὐθὺς ὡπλισμένοι. Ὁ δὲ Ἀγλαΐδας τούτους ἰδών, καὶ φοβηθείς, καὶ περισσότερον αἰσχυνθείς, ἀπὸ τὴν ἐντροπήν του ἔφυγεν. Ἡ δὲ κόρη ἔπτυεν αὐτόν, καὶ ὕβριζεν, ἐκεῖνος δὲ οὐδὲ οὕτως ἐπαύετο ἀπὸ τὴν μανίαν τοῦ ἔρωτος. Ἀλλ' ἐτεχνεύετο καὶ ἄλλας μηχανουργίας κρυφίως, καὶ πηγαίνων εἰς τὸν Κυπριανόν, ὁ ὁποῖος εὑρίσκετο ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ὅταν ἐβασίλευεν ὁ Δέκιος ἐν ἔτει σν΄ (25C). Ἡ πατρίς του ἦτο ἡ Καρχηδόνα τῆς Λιβύης, οἱ γονεῖς του ἦτο εὐγενεῖς καὶ πλούσιοι. Ἐσαγηνεύθη δὲ εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν μὲ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Ἐσπούδασε τὴν φιλοσοφίαν, καὶ τὴν μαγικὴν τέχνην, καὶ ἔφθασεν εἰς ἄκρον καὶ τῶν δύο τούτων, διὰ τὴν πολλὴν ὀξύτητα τοῦ νοός του, μέγας γενόμενος, ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ καὶ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν,

διὰ νὰ δείξῃ καὶ ἐκεῖ τὴν δόξαν τῆς σοφίας του.(1) Εἰς τοῦτον ἐλθὼν δ' Ἀγλαΐδας, καὶ τὴν συμφοράν του, καὶ τὸ πάθος διηγησάμενος, καὶ ὅτι πᾶσαν τέχνην καὶ μηχανὴν μεταχειρισθεὶς δὲν ηὗρε καμμίαν ἰατρείαν καὶ θεραπείαν τοῦ κακοῦ· ἀλλ' ἡ παρθένος εἰς ὅλα εὑρέθη νικητής. Ὕστερον τοῦ εἶπε καὶ τοῦτο, «ὅτι οὐ μόνος ἔμεινες παρηγορία τῆς συμφορᾶς μου, καὶ εἰς ἐσὲ θαρρῶν δὲν ἐθανατώθην· πολὺν δὲ πλοῦτον καὶ χρυσίον θέλω σοῦ χαρίσει, ἂν εὕρω θεραπείαν διὰ μέσου σου. Ὑπήκουσεν ὁ Κυπριανὸς ὑποσχεθεὶς νὰ τοῦ παύσῃ ταχέως τὴν λύπην. Ὁ μὲν οὖν Ἀγλαΐδας ἀνεχώρησε χαίρων, καὶ εὐφραινόμενος, θαρρῶν σύντομα νὰ λάβῃ εἰς χεῖράς του τὴν παρθένον. Ὁ δὲ Κυπριανὸς εὐθὺς ἐφώναξε ἕνα πονηρὸν δαιμόνιον ἀπὸ ἐκεῖνα, ὅπου εἶχε συνήθειαν νὰ τὸν ὑπηρετοῦν εἰς τοιαῦτα αἰσχρὰ καὶ ἀνόσια ἔργα, καὶ τοῦ εἶπε, «ἐὰν δυνηθῇς νὰ τελειώσῃς τὸ πρόσταγμά μου, θέλω σὲ προτιμήσῃ ἀπὸ ὅλα τὰ Δαιμόνια.» Τὸ δὲ Δαιμόνιον εὐθὺς μὲ τὴν συνηθισμένην του ὑπερηφάνειαν ἀποκρινόμενον ἔλεγε, «καὶ ποῖον ἔργον εἶναι εἰς ἐμὲ δύσκολον νὰ τὸ κάμω ὅταν θέλω ἐγώ; διότι πολλὰς φορὰς ὁλοκλήρους πόλεις κατέσεισα καὶ ἐρήμωσα. Πολλοὺς υἱοὺς πατροκτόνους ἔκαμα, ἀδελφοὺς καὶ ἀνδρόγυνα εἰς ἔχθραν ἀφιλίωτον ἔφερα, πολλοὺς θέλοντας νὰ παρθενεύουν ἐμπόδισα, μοναχούς, ὅπου εἰς ὄρη καὶ σπήλαια ἐκατοικοῦσαν μὲ νηστείας πολλὰς ὡς ἄσαρκοι, ἐπιθυμίαν σαρκὸς τοὺς ἔσπειρα, καὶ ἡδονὰς νὰ ἐπιθυμήσουν παρεκίνησα· ἄλλους, ὅπου ἤθελον νὰ ἀπαρνηθοῦν τὰ γήϊνα, καὶ τὰ σαρκικά, ὅλα εἰς τὰ ὁποῖα ἡμεῖς χαιρόμεθα, καὶ θέλοντες νὰ ἀρχίσουν τὴν ἀρετήν, ἐγὼ τοὺς ἐκατάπεισα νὰ ἀφήσουν τοὺς τοιούτους λογισμούς, καὶ νὰ ἐπιθυμοῦν τὰ γήϊνα. Ὅμως τί πρέπει πολλὰ νὰ λέγω, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα θέλει μὲ δείξει ποῖος εἶμαι· λαμβάνων λοιπὸν τοῦτο τὸ γεμάτον ἀγγεῖον, ράντισον τὸν οἶκον τῆς παρθένου, καὶ ἂν δὲν σοῦ ὑπακούσῃ, ὦ Κυπριανέ, καταφρόνησόν με, καὶ ὡς ἀδύνατον ἔχε με·» ἔγειναν λοιπὸν ταῦτα τοιουτοτρόπως.

ς'. Ἡ δὲ παρθένος ἀναστᾶσα περὶ τὴν τρίτην ὥραν τῆς νυκτὸς νὰ προσευχηθῇ, συνήθως διεθερμαίνετο κατὰ τοὺς νεφρούς, καὶ τὸν πειρασμὸν ἐγνώρισεν, ἡ δὲ φλόγα τῆς ἐπιθυμίας, ἐπειδὴ περισ-

(1) Ὁ δὲ θεολόγος Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς τὸν μέγαν Κυπριανὸν ἐγκωμίῳ λέγει, ὅτι ὁ θεῖος Κυπριανὸς ἦτον ὁ τῆς Ἰουστίνης ἐραστής, καὶ οὐχὶ ἄλλος τις. Φησὶ γὰρ «Παρθένός τις ἦν κάλλει περίβλεπτος τῶν Εὐπατριδῶν καὶ κοσμίων . . . . ταύτης ὁ μέγας ἦλω Κυπριανός, οὐκ οἶδ' ὅθεν καὶ ὅπως τῆς πάντα ἀσφαλοῦς καὶ κοσμίας. Ψαύουσι γὰρ ὀφθαλμοὶ λίχνοι καὶ τῶν ἀψεύστων τὸ προχειρότατον ὀργάνων καὶ ἀπληστότατον. Καὶ οὐχὶ ἦλω μόνον· ἀλλὰ καὶ ἐπείρα, ὦ τῆς εὐηθείας, εἰ ταύτην συλήσειν ἐλπίζων.»

σότερον ἐξάναπτεν, ἔλεγε βιαζομένη· «Κύριε, παγίδα ἡτοίμασαν τοῖς ποσί μου, καὶ κατέκαμψαν τὴν ψυχήν μου, ἐν τούτῳ ἔγνων ὅτι τεθέληκάς με καὶ ἠγάπησάς με, ὅτι οὐ μὴ ἐπιχαρῇ ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ, ἡ ρομφαία αὐτῶν εἰσέλθοι εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν, καὶ τὰ τόξα αὐτῶν συντριβείη· διότι ἐγὼ εἰς ἐσὲ τὸν ζῶντα καὶ αἰώνιον Θεόν, μὲ ὅλην μου τὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν ἀφιερώθην.» Ταῦτα τὰ ὅπλα ἐμεταχειρίσθη ἡ γενναία κατὰ τοῦ Δαίμονος, ἔπειτα, καὶ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ ποιήσασα, τὸ ἀνυπομόνητον καὶ φοβερὸν ὅπλον κατὰ τῶν Δαιμόνων, μὲ πολλὴν ἐντροπὴν καὶ φόβον ἔφυγεν ὁ Δαίμων· ἐπιστρέφων δὲ εἰς τὸν Κυπριανόν, αἰσχύνεται δὲ νὰ εἰπῇ πῶς ἐνικήθη· ὅμως ἐξεταζόμενος, καὶ μὴ θέλων εἰπε τὴν ἀλήθειαν. «Εἶδα, εἰπε, σημεῖόν τι, καὶ δυνατὰ ἔφριξα, καὶ τὴν δύναμίν του δὲν ὑπόφερα.» Οὕτω λοιπὸν καταφρονεθεὶς ἐκεῖνος ὁ Δαίμων, ἄλλος δυνατώτερος παρευθὺς ἐκαλεῖτο, ὁ ὁποῖος ἔπαθε ὅσα ἔπαθε καὶ ὁ πρῶτος· τότε ἦλθεν ἄλλος τρίτος, ὁ ἄρχων καὶ ἐξουσιαστὴς αὐτῶν, καὶ εἰπε τοῦ Κυπριανοῦ νὰ ἔχῃ θάρρος. Ἐπῆγε λοιπὸν οὗτος μὲ τρόπον πανοῦργον, μὲ σχῆμα λέγω γυναικός, καὶ εἰπε τῆς παρθένου πῶς ἐπέμφθη ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ νὰ συγκατοικοῦν μαζί, νὰ βοηθοῦνται εἰς τὴν ἀρετήν· πλὴν ἔλεγε, «σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ εἰπῇς, ἂν ὅλαις αἱ γυναῖκες ἐπαρθένευον, ἀνάγκη ἦτον νὰ χαθοῦν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὸν κόσμον.» Ταῦτα ἀκούσασα ἡ Ἰουστίνη, ἐνόησε καὶ μὲ τὴν προσευχὴν πάλιν, καὶ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, μετ' αἰσχύνης καὶ τοῦτον ἀπεδίωξε. Ἐλθὼν δὲ καὶ οὗτος εἰς τὸν Κυπριανόν, καὶ ἐρωτώμενος ἐφανέρωσε τὴν ἀλήθειαν, «ὅτι ὅπου τυπωθῇ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, εἶπεν, οἱ Δαίμονες ἔντρομοι καὶ κατησχυμμένοι φεύγουσι.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ σοφὸς Κυπριανὸς σοφώτερος ἔγεινε· καὶ τοὺς μὲν Δαίμονας καταφρονήσας, εὐθὺς ἀποστρέφεται τὴν πλάνην καὶ πιστεύει εἰς τὸν Χριστόν. Διὰ νὰ δώσῃ δὲ περισσοτέραν πληροφορίαν εἰς τὸν Ἐπίσκοπον τοῦ καιροῦ ἐκείνου, Ἄνθιμον λεγόμενον, τοῦ ἐδιηγήθη ὅσα εἶδε καὶ ἔμαθε, διὰ μέσου τῆς Ἰουστίνης περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ. Ὁ δὲ ἐπίσκοπος κατηχήσας αὐτόν, εὐλογήσας ἀπέλυσεν.

ζ'. Ὁ δὲ Κυπριανός, ὅσην ὁρμὴν εἶχε πρότερον εἰς τὰ ἄτιμα πάθη, τόσον περισσότερον ἔδειξεν εἰς τὰς ἀρετάς, καὶ ὁμοῦ μὲ τὰ μαγικὰ βιβλία κατέκαυσε καὶ ὅσα εἴδωλα εἶχε· καὶ βαλὼν κόνιν εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, βαρέως ἀνεστέναζε διὰ τὴν προτέραν του ἀγνωσίαν· καὶ βρεχόμενος μὲ τὰ δάκρυά του, ἀκαταπαύστως προσηύχετο, μὲ τοσαύτην ταπεινοφροσύνην, ὅπου δὲν ἐτολμοῦσε νὰ ἐκφωνήσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Τοιουτοτρόπως λοιπόν, μὲ στεναγμούς, καὶ δάκρυα διατελέσας, ὅλην τὴν νύκτα τὸν καιρὸν τοῦ ὄρθρου ἐρ-

χόμενος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἦτο δὲ τὸ μέγα Σάββατον· καὶ πρῶτον λόγον ἤκουσεν ἐκεῖνο, ὅπου λέγει· «Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν »ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα·» καὶ τό, τοῦ προφήτου· «εἶδες Κύριε μὴ παρασιωπήσῃς. Κύριε μὴ ἀπο»στῇς, ἀπ' ἐμοῦ· καὶ ἰδοὺ συνήσει ὁ παῖς μου ὁ ἀγαπητὸς ὃν ᾑρέ»τησα·» ταῦτα ἀκούων, βεβαιότερος ἐγίνετο εἰς τὴν πίστιν. Ὅθεν καὶ τοῦ θείου βαπτίσματος εὐθὺς ἀξιωθείς, μετὰ τριάκοντα ἡμέρας ἐχειροτονήθη βαθμηδὸν ἀναγνώστης, ὑπαδιάκονος καὶ διάκονος καὶ θείαν ἔλλαμψιν ἐδέχθη, καὶ δύναμιν ἐναντίον τῶν παθῶν καὶ Δαιμόνων ὑψηλὴν καὶ θαυμάσιον. Μετὰ δὲ παρέλευσιν ἐνὸς ἔτους καὶ πρεσβύτερος γίνεται, τελευταῖον διὰ τὴν ἄκραν του ἀρετήν, χειροτονεῖται καὶ τῶν Καρχηδονίων Ἐπίσκοπος. (1) Ὄχι δὲ μόνον τὴν Καρχηδόνα, ἀλλὰ καὶ ὅλην τὴν Δύσιν, καὶ τὴν Ἀνατολήν, περιέλαβεν ἡ φήμη του. Οὗτος, καὶ τὴν ἀληθῶς εὐγενῆ παρθένον, Ἰουστίναν οὕτω μετωνόμασε, διότι πρότερον ἐκαλεῖτο Ἰούστα, καὶ συναριθμήσας αὐτὴν μὲ τὰς διακόνους τῆς Ἐκκλησίας, κατέστησε μητέρα καὶ ἡγουμένην εἰς τὰς ἐκεῖ εὑρισκομένας ἀσκητρίας.

ἡ. Ἀφ' οὗ δὲ ηὔξησε τὸ ποίμνιόν του μὲ τὴν δύναμιν τῶν λόγων του, καὶ μὲ τὰς ἐπιστολάς του, καὶ μὲ τὸν θεοφιλῆ καὶ ἐνάρετον βίον του· ἀναριθμήτους ἀπίστους εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ ὁδήγοῦσε. Μὴ ὑποφέρων δὲ ὁ Διάβολος βλέπων ταῦτα, ἐκίνησε τὸν Δέκιον κατὰ τῶν Χριστιανῶν, ὁ ὁποῖος ἐβασίλευε τότε τῆς Ρώμης. Ἐνόμιζε δέ, ὅτι ἂν ὑποτάξῃ τὸν Κυπριανόν, εὔκολα θέλει πλανέσῃ καὶ τοὺς λοιποὺς χριστιανούς. Τότε παρίσταται ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ φανεὶς ἀνώτερος ἀπὸ πᾶσαν κολακείαν καὶ ἀπειλήν, ἐξωρίσθη· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ εἰς τὴν ἐξορίαν εὑρισκόμενος δὲν ἔπαυε νὰ φροντίζῃ διὰ τὸ ποίμνιόν του καὶ νὰ στηρίζῃ αὐτὸ συνεχῶς μὲ γράμματά του καὶ πρὸς τούτοις ἐπειδὴ ἐφιλονίκει νὰ σβύσῃ ὅλην τὴν πλάνην τῆς εἰδωλολατρείας, νουθετῶν παρακινῶν, νὰ στοχάζωνται οἱ πιστεύοντες μόνον τὴν οὐράνιον δόξαν, καὶ νὰ ἐπιθυμοῦν ξίφη, καὶ φλόγες, καὶ θηρία, ὡς ὅπου εἶναι αἴτια μακαριότητος, καὶ διὰ πόνον πρόσκαιρον καὶ ὀλίγον χαρίζουν βασιλείαν οὐράνιον. Ταῦτα ὁ Κυπριανός, καὶ ἔλεγε, καὶ πρῶτος ἔκαμε, ἡξεύρων πῶς τὰ

(1) Σημείωσαι, ὅτι ὁ θεῖος Κυπριανὸς τρεῖς τοπικὰς Συνόδους συνήθροισεν ἐν Καρχηδόνι. Πρώτην ἐν ἔτει 255, δευτέραν ἐν ἔτει 258 καὶ τρίτην ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει, ἥτις καὶ κανόνα ἐξέθετο, ἐν ᾧ διορίζεται, ὅτι πάντες οἱ αἱρετικοὶ καὶ σχηματικοὶ πρέπει νὰ βαπτίζωνται. Καθότι τὸ βάπτισμα τῶν αἱρετικῶν καὶ σχισματικῶν εἶναι ἄδεκτον. Καὶ ὅρα περὶ τούτου ἐν τῷ κανονικῷ σελ. 252.

ἔργα περισσότερον πείθουν ἀπὸ τοὺς λόγους· καὶ μὲ τὸ παράδειγμά του ἐδυνάμωνε τοὺς ἄλλους, καθὼς ὁ λόγος θέλει τὸ φανερώσῃ.

θ'. Βλέπων δὲ ὁ πονηρὸς τὸν Κυπριανόν, ἀνυπομόνητος ἦτον. Διὸ ἐπαρακίνησε τινὰς ἀσεβεῖς, καὶ τὸν ἐκατηγόρησαν εἰς τὸν κόμητα τῆς Ἀνατολῆς Εὐτόλμιον λεγόμενον· πῶς μὲ τὰς μαγείας του, καὶ τοὺς λόγους του, καὶ μὲ τὰς γραφάς του, καταπείθει τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἀρνοῦνται τοὺς θεούς· καὶ πῶς αὐτὸς πιστεύων τὸν Χριστόν, ἀφόβως ὑβρίζει, καὶ περιγελᾷ τοὺς θεούς. Μὲ αὐτὰ θυμωθεὶς ὁ Κόμης, καὶ μάλιστα, πῶς ἐδίδαξε καὶ τὴν παρθένον Ἰουστίναν, νὰ φρονῇ καθὼς καὶ αὐτός, παραδίδων αὐτὸν εἰς δεσμά, καὶ φυλακήν, ὁμοῦ μὲ τὴν παρθένον Ἰουστίνα ἀπεφάσισε νὰ τοὺς κρίνῃ εἰς τὴν Δαμασκόν. Ἐλθόντων τὸ λοιπὸν τῶν ἁγίων εἰς τὴν Δαμασκόν, ὁ Κόμης καθήσας ὑψηλά, εἶπε τῷ Κυπριανῷ· «σὺ εἶσαι ὁ διδάσκαλος τῶν Χριστιανῶν ; καὶ πῶς ὄντας Ἕλληνας πρότερον, τώρα κηρύττεις τὸν Ἐσταυρωμένον ;» καὶ ὁ Ἅγιος μετὰ πολλῆς σεμνότητος, καὶ εὐταξίας ἀπεκρίθη· «ἐγὼ ὦ Ἡγεμὼν πολλὴν σπουδὴν ἔχων εἰς τὰ μαθήματα, καὶ εἰς τὰ μαγικὰ βιβλία, δὲν ηὗρα κἀνὲν ὄφελος·» καὶ ἐδιηγήθη ὁ Κυπριανός, ὅσα εἶδε, καὶ ἔμαθεν ἀπὸ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰουστίνης· καὶ εἶπε τῷ Ἡγεμόνι. «Ἐπειδὴ λοιπόν, καὶ οἱ Δαίμονες φρίττουσι τὸν Ἐσταυρωμένον· καὶ τὰ εἴδωλά σας εἶναι ἀπάτη καὶ ψεῦδος, εἷς δὲ ἀληθὴς ὁ Χριστός, καὶ ὅπου δύναται νὰ σώσῃ τοὺς πιστεύοντας εἰς αὐτόν· τί ἄλλο ἔπρεπε νὰ κάμω παρὰ νὰ πιστεύσω εἰς τὸν Χριστόν ;» Εἰς ταῦτα θυμωθεὶς ὁ Κόμης, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἀπολογηθῇ, ἐπρόσταξε νὰ κρεμασθῇ ὁ Ἅγιος, καὶ νὰ ξεσχίζεται. Ἡ δὲ Ἰουστίνα νὰ δέρεται εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς· τυπτομένη δὲ ἐβόησε, «δόξα σοι ὁ Θεός, ὅπου μὲ ἠξίωσες νὰ βασανίζωμαι διὰ τὸ ὄνομά σου·» καὶ μὲ τοσαύτην γενναιότητα ἐκαρτέρει, ἕως ὅτου ἀτόνησαν οἱ τύπτοντες καὶ ἔπαυσαν νὰ τὴν βασανίζουν. Κυπριανὸς δὲ ὁ θεῖος ξεσχιζόμενος κατὰ πρόσωπον, τοιουτοτρόπως ἀταπείνωτος ἦτο καὶ μεγαλόφρων, καὶ τοιαύτας ἀνδρείας καὶ μακαρίας φωνὰς ἔλεγεν, ὥστε ὅπου οἱ περιεστῶτες ἐκ τοῦ σκότους τῆς ἀπιστίας, εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ ἐφωτίζοντο. Διότι ἔλεγε πρὸς τὸν Κόμητα· «ἀνόητε, καὶ ἀνάξιε τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ πάσχω, διατὶ δὲν βλέπεις τὸ ἀληθινὸν φῶς, καὶ νὰ ἀφήσῃς τὸ σκότος ;» πρὸς ταῦτα ὁ Κόμης λυπούμενος περισσότερον εἶπεν. «Ἐπειδὴ καὶ κέρδος νομίζεις τὰς βασάνους, ἐγὼ νὰ σοῦ τὰς πολλαπλασιάσω, διὰ νὰ εὐγνωμονῇς περισσότερον·» καὶ τότε μὲν ἐπρόσταξε τὸν Κυπριανὸν νὰ βάλουν εἰς φυλακήν, Τὴν δὲ Ἰουστίναν εἰς τὸ φροντιστήριον τὸ λεγόμενον τῆς Τερεντίνης.

ί. Μετὰ δὲ ὀλίγας ἡμέρας, φέροντες τοὺς Ἁγίους εἰς δευτέραν ἐξέτασιν, τοὺς ἔλεγε μὲ ἡμερότητα. «Μὴ θελήσετε νὰ πιστεύετε ἄνθρωπον ἀποθαμμένον, καὶ νὰ δώσετε τὴν ζωήν σας εἰς ἐκεῖνον, ὅπου δὲν ἠδυνήθη νὰ φυλάξῃ οὔτε τὴν ἰδικήν του.» Οἱ ἅγιοι τοῦ εἶπον· «καὶ ἐσὺ δὲν ἠξεύρεις πῶς χωρὶς θανάτου, δὲν ἔρχεται ἡ ἀθανασία; οὐδὲ ἐννοεῖς τὸ μυστήριον ἐκείνου, ὅπου μὲ τὴν τριήμερον ταφὴν ἐνίκησε τὸν θάνατον; ἀλλ' ἐσὺ ἀληθῶς τυφλὸς εἶσαι, καὶ παχὺς κατὰ τὸν νοῦν εἰς τὰ μεγάλα καὶ καλά· καὶ διὰ τοῦτο βλέπων οὐ βλέπεις, καὶ ἀνόητος ὢν δὲν θέλεις νὰ ἐννοήσεις.» Πρὸς ταῦτα ὁ Κόμης ὀργισθείς, ἐπρόσταξε νὰ καυθῇ δυνατὰ τηγάνιον, νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ. Πρῶτος λοιπὸν ὁ θεῖος Κυπριανὸς ἀνδρείως ἐπήδησε μέσα, βλέπων δὲ τὴν Ἰουστίναν δειλιῶσαν, γνωρίζων αὐτὴν ἀπὸ τὸ ἀργὸν περιπάτημα, τὴν ἐνεδυνάμωνε μὲ λόγους, καὶ μὲ τὴν ἐνθύμησιν τῶν προτέρων κατορθωμάτων, καὶ πῶς τοὺς Δαίμονας ἐνίκησε, καὶ αὐτὸν ἀπὸ τὴν ἀπιστίαν ἐλευθέρωσε. Μὲ τοιαῦτα ρήματα θαρρύνας τὴν Ἰουστίναν, καὶ μὲ τὸν τύπον τοῦ Σταυροῦ στερεωθέντες, ἔπεσον ἥσυχα ἐπάνω εἰς τὴν φλόγα τοῦ σιδήρου, ὡς εἰς δρόσον θαυμάσιον. Θαυμάζων δὲ ὁ κριτής, μαγείαν ἔλεγε τὴν ὑπόθεσιν. Κάποιος δὲ Ἀθανάσιος συγκάθεδρος, καὶ φίλος του κριτοῦ, «ἐγὼ εἶπε νὰ ἐλέγξω τὴν ἀδυναμίαν τοῦ Χριστοῦ σας, καὶ εὐθὺς προσευξάμενος εἰς τὸν Δία καὶ Ἀσκληπιὸν νὰ τὸν βοηθήσωσι ἐπήδησεν εἰς τὸ πῦρ. Δὲν ἔφθασε δὲ ὁ ἀνόητος νὰ ἐγγίσῃ, καὶ εὐθὺς τῆς ζωῆς ἐστερήθη. πρέπουσαν βοήθειαν τῆς ἀγνωσίας του λαμβάνων. Οἱ δὲ Ἅγιοι ἀργοποροῦντες τῷ τηγάνῳ, πολλὰς ὥρας ἀβλαβεῖς ἦσαν, λαμπρυνόμενοι. Διότι καὶ τὸ πῦρ ἐβλαβεῖτο τὸν κοινὸν Δεσπότην, καὶ Δημιουργόν, διὰ τὸν ὁποῖον ἔπασχον οἱ Ἅγιοι. Βλέπων λοιπὸν ὁ κριτὴς τὰ τοιαῦτα παράδοξα, δυνατὰ δὲ φλογιζόμενος, καὶ διὰ τὸν θάνατον τοῦ φίλου του Ἀθανασίου, καλέσας ἕνα του συγγενῆ Τερέντιον καλούμενον, τὸν ἐσυμβουλεύθη κατὰ μόνας τί νὰ κάμῃ διὰ τοὺς Ἁγίους. Ὁ δὲ τοῦ εἶπε, «λεῖπε ἀπὸ αὐτούς, διότι ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀνίκητος. Μόνον θέλεις κάμῃ καλὸν ἂν τοὺς στείλῃς εἰς τὸν βασιλέα. Καὶ νὰ τοῦ φανερώσῃς, ὅσην σπουδὴν καὶ θυμὸν ἔδειξες διὰ νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃς νὰ πιστεύσουν τοὺς θεούς, καὶ ὅσον τοὺς ἐβασάνισες, καὶ πῶς εἰς ὅλα αὐτὰ ἐφάνησαν ἀβλαβεῖς.»

ιά. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Κόμης, εὐθὺς γράφει εἰς Νικομήδειαν, εἰς τὸν Κλαύδιον Καίσαρα, τὸν βασιλεύοντα ἐν ἔτει σξή, (268). Φανερώνων εἰς αὐτὸν καταλεπτῶς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης, καὶ ὅσα εἰς αὐτοὺς ἔκαμε, καὶ ὁμοῦ μὲ τὴν ἐπιστολὴν ἔπεμψε καὶ αὐτοὺς εἰς τὸν βασιλέα, ὑπερεθαύμασε τὴν πολλὴν των

καρτερίαν, καὶ ἐλογίασεν ἀνωφελὲς νὰ τοὺς τιμωρήσῃ καὶ αὐτός. Ὅθεν ἀπεφάσισεν οὕτω· «Κυπριανὸς καὶ Ἰουστίνα, αὐθαδιάσαντες ἐναντίον τῶν θεῶν, καὶ μήτε μὲ τιμωρίας, οὐδὲ μὲ δῶρα μεταγνωμήσαντες, ἂς θανατωθοῦν διὰ ξίφους.» Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἅγιοι ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην. Καὶ ἐπήγαινον εἰς τὸν ποταμὸν Γάλλον λεγόμενον διὰ νὰ θανατωθοῦν. Ἔτρεχε δὲ καὶ πολὺ πλῆθος, διὰ νὰ ἰδοῦν τὸ τέλος τοιούτων περιβοήτων Ἁγίων. Φθάσαντες δὲ εἰς τὸν τόπον ἐπροσηύξαντο διὰ τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅλου τοῦ κόσμου, Ὁ δὲ μέγας Κυπριανὸς ὡς σοφὸς καὶ φρόνιμος, φοβούμενος τὴν γυναικείαν ἀσθένειαν, ἐπαρακάλεσε τοὺς δημίους νὰ θανατώσουν πρῶτον τὴν Ἰουστίναν, τὸ ὁποῖον καὶ οὕτως ἔγεινε, καὶ τὸ μακάριον τέλος ἐκείνη ἐδέξατο. Τότε καὶ ὁ Ἅγιος πολλὰ εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, διὰ τὸν μαρτυρικὸν θάνατον, ἐθανατώθη καὶ αὐτὸς διὰ ξίφους εὐθὺς καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀνεφέρθη περὶ τὰ 304 ἔτος. Καὶ οὕτως ἔλαβον οἱ τρισμακάριοι τὸν τοῦ μαρτυρίου ἀμάραντον στέφανον.

ιβ΄. Διερχόμενος δὲ τυχαίως κάποιος Θεόκτιστος λεγόμενος καὶ ἰδὼν τὸν Ἅγιον εἰς θάνατον φερόμενον ὅτι εἶπεν, «ἄδικα θανατώνεται ἄνθρωπος καθαρὸς καὶ δίκαιος,» εὐθὺς μὲ τὴν φωνήν, ὁ συγκάθεδρος τοῦ ἡγεμόνος Φέλβιος λεγόμενος, ὅπου ἐπῆγε νὰ θανατώσῃ τοὺς μάρτυρας, ἔρριψε τὸν Θεόκτιστον ἀπὸ τὸ ἄλογον, καὶ ἐθανάτωσε καὶ αὐτόν· μάρτυρα τρίτον τῷ Θεῷ ἀποδειξάμενος. Ἐφυλάττοντο δὲ τὰ λείψανα τῶν Ἁγίων μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν, διὰ νὰ μὴ τὰ κλέψουν οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τὴν Ρώμην, διὰ θαλάσσης διερχόμενοι ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνον, καὶ ἰδόντες τὰ λείψανα τῶν Ἁγίων, εὐθὺς τὰ ἐγνώρισαν. Ἰδόντες δὲ τοὺς φύλακας ἐπαραμέρησαν μακρόθεν, ἕως οὗ ἐκεῖνοι ἀπεκοιμήθησαν, καὶ οὕτως λαβόντες τὰ λείψανα κρυφίως, ἐγύρισαν εἰς τὴν Ρώμην, καὶ τὰ ἐχάρισαν εἰς μίαν περιφανεστάτην γυναῖκα Ματρῶναν λεγομένην, Ρουφίναν δὲ ἐπωνομαζομένην. Τῆς ὁποίας τὸ γένος ἐκατάγετο ἀπὸ τὸν Κλαύδιον Καίσαρα. Ἡ ὁποία τὰ ἐκατέθεσεν ἐντίμως εἰς θήκην εἰς ἕνα ἐπίσημον καὶ λαμπρὸν τόπον τῆς πόλεως, ἰατρείας καὶ θεραπείας ἀναριθμήτους χαριζόμενα καθ' ἑκάστην εἰς ὅσους εἰς αὐτὰ μετὰ πίστεως προστρέχουσι. Εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ μεγαλοπρέπεια, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (1).

(Ἐρανισθεὶς ἐκ τοῦ βιβλίου, οἱ «Ἀδάμαντες τοῦ Παραδείσου.»)

---

(1) Σημείωσαι, ὅτι τὰ εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Κυπριανοῦ ἐλλείποντα τροπάρια ἀνεπλήρωσε Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, καὶ κανόνα δεύτερον συνέ-

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ***ΘΕΟΦΙΛΟΥ*** *τοῦ ὁμολογητοῦ.*

»Ἐναντίον μου σὴ τελευτὴ τιμία,
»Λέγει Θεὸς σοί, τῷ φίλῳ Θεοφίλῳ.

Οὗτος ἦτο μοναχὸς κατὰ τοὺς χρόνους Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου ἐν ἔτει ψιϛ', (716)· βλέπων δὲ τὴν ἀθεότητα τοῦ τυράννου τούτου καὶ τὸν πόλεμον ὃν ἐποίει κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων, ἐπαρουσιάσθη ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ τοῦ Θεοῦ φίλος Θεόφιλος· καὶ μὲ παρρησίαν μεγάλην ἤλεγξεν αὐτὸν ὀνομάζων αὐτὸν ἄθεον καὶ παράνομον καὶ τοῦ ἀντιχρίστου πρόδρομον. Ὅθεν μὲ τοὺς λόγους τούτους παροξύνας αὐτὸν εἰς θυμόν, δέρεται παρ' αὐτοῦ δυνατὰ καὶ εἰς φυλακὴν βάλλεται καὶ λιμοκτονεῖται· ἤγουν ἀφίνεται πεινασμένος καὶ διψασμένος εἰς ἀρκετὸν καιρόν. Ἔπειτα πέμπεται εἰς ἐξορίαν. Καὶ οὗτος ἐκεῖ εὐχαριστῶν, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε. (1).

Ὁ ἅγιος νεομάρτυς ***ΧΑΤΖΗ-ΓΕΩΡΓΙΟΣ*** *ὁ εἰς τὸ Καρατζασοῦ μαρτυρήσας ἐν ἔτει ᾳψϛ'.* (1794) *ξίφει τελειοῦται.*

»Κτείνεις τὸν ἐχθρόν, ὥσπερ ἐκτάνθης ξίφει,
»Γεώργιε σὺ καὶ συνάπτῃ Ἀγγέλοις.

Οὗτος ὁ εὐλογημένος ἦτον ἀπὸ τὴν Φιλαδέλφειαν χριστιανῶν γονέων υἱός· ἐρχόμενος δὲ εἰς ἡλικίαν, ἔμαθε τὴν τέχνην τῶν ἀμπατζίδων,

---

θηκεν εἰς αὐτόν, καὶ ὁ θέλων ἑορτάζειν τὸν ἅγιον, ζητησάτω ταῦτα. Καὶ τοῦτο δὲ σημείωσαι ὡς ἀξιόλογον, ὅπερ διηγεῖται ὁ Θεολόγος Γρηγόριος ἐν τῷ εἰς τὸν ἅγιον Κυπριανὸν ἐγκωμίῳ, οὗ ἡ ἀρχή. «Μικροῦ Κυπριανὸς διέφυγεν ἡμᾶς,» καὶ ὁ Νικήτας σχολιάζει. Δηλαδή, ὅτι τὸ μὲν ὄνομα τοῦ θείου Κυπριανοῦ ἐφημίζετο μετὰ θάνατον ὄχι μόνον παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησι· τὸ δὲ σῶμα καὶ λείψανον αὐτοῦ ἦτο κεκρυμμένον ὑπὸ μιᾶς γυναικός, ἡ ὁποία ὠνομάζετο μὲν Ματρῶνα, ἐπωνομάζετο δὲ Ρουφῖνα, ἥτις κατήγετο ἀπὸ τὸ γένος τοῦ βασιλέως Κλαυδίου. Ἐκρύπτετο δὲ εἰς αὐτήν, εἴτε διότι ὁ Θεὸς ἐτίμα τὴν γυναῖκα, ὡς φιλόθεον καὶ φιλομάρτυρα, εἴτε διότι ἐδοκίμαζε τοὺς τότε Χριστιανούς, ἀνίσως ζητήσουν τὸ τοῦ ἁγίου λείψανον, μὴ ὑποφέροντες νὰ τὸ ὑστεροῦνται. Ὕστερον δέ, τιμῶν ὁ Θεὸς ἄλλην γυναῖκα, ἀπεκάλυψε τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου εἰς αὐτήν, εἰς τὴν ὁποίαν παρέδωκε τὸ λείψανον ἡ Ματρῶνα. Καὶ οὕτως ἐφανερώθη ὁ ἅγιος καὶ ἐτιμᾶτο παρὰ πάντων, ἂν καὶ αὐτὴ κατεφρόνει τὰς ἀνθρωπίνους τιμὰς καὶ ἠγάπα νὰ λανθάνῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ μένῃ ἄφαντος εἰς αὐτούς. Τὸν βίον τοῦ ἁγίου Κυπριανοῦ συνέγραψεν ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή· «Πολλὰ καὶ μεγάλα (σώζεται ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ, ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις.)

(1) Καὶ ἀπὸ μὲν τὸν βασιλέα καὶ ἀπὸ τὸ ἔτος, φαίνεται ὅτι ὁ Θεόφιλος οὗτος εἶναι ὁ αὐτὸς μὲ τὸν ἑορταζόμενον κατὰ τὴν δεκάτην τοῦ παρόντος, ἀπὸ δὲ τὰ ἄλλα, ἄλλος φαίνεται οὗτος ἀπὸ ἐκεῖνον.

καὶ ἀναχωρῶν ἀπὸ τὴν πατρίδα του ἐπῆγεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Ἡλιουπόλεως εἰς μίαν χώραν καλουμένην Καρατζασοῦ, καὶ ἐκεῖ ἀνοίγων ἐργαστήριον ἐδούλευε τὴν τέχνην του· ὢν δὲ μίαν νύκτα εἰς εὐθυμίαν, ὁμοῦ μὲ ἄλλους ὁμοίους του, συνέβη νὰ εὔγη ἔξω ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς διὰ ὑπηρεσίαν, καὶ μεθυσμένος ὤν, ἐκρημνίσθη ἀπὸ ὕψος πολύ, καὶ ἐθανατώθη· ὅθεν ἐπειδὴ καὶ ὁ ἐξουσιαστὴς τοῦ τόπου ἐζήτει κατὰ τὴν συνήθειαν τὸν νζερεμέ του· ἔκαμαν οἱ ἐκεῖ σε Χριστιανοὶ κατάτάλογον διὰ νὰ δώσῃ ἕκαστος τὸ ἀνάλογόν του· ἀλλ' ὁ εὐλογημένος Γεώργιος ἐναντιούμενος εἰς τοῦτο ἔλεγεν, ὅτι ἐγὼ ποτὲ δὲν δίδω ντζερεμὲ δι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, διότι εἶναι μεγάλη ἀδικία νὰ πληρώνῃ τινὰς χωρὶς νὰ πταίῃ· καὶ βάλον πεῖσμα εἰς τοῦτο, ἔκαμε χρεία νὰ τὸν παραστήσουν εἰς τὸν ἐξουσιαστήν· καὶ ἐκεῖ ἐρωτώμενος παρ' αὐτοῦ, διατὶ δὲν δίδει τὸ ἀνάλογόν του, ἀποκρίνεται μετὰ θυμοῦ· ἔχεις φερμάνι σύ, ὅταν σκοτόνωνται οἱ γκιαούρηδες νὰ πληρώνουν οἱ Τοῦρκοι ντζερεμέ ; ἀκούων δὲ τοῦτο ὁ ἡγεμὼν τὸν ἐρωτᾷ· σὺ τί εἶσαι ; ἐκεῖνος δὲ ὢν τετυφλωμένος ἀπὸ τὸν θυμὸν ἀποκρίνεται, φεῦ ! ὅτι εἶναι Τοῦρκος· καὶ ἐν τῷ ἅμα χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ, τὸν ἐτούρκισαν· ἀλλὰ μετὰ ὀλίγας ἡμέρας ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτόν του, καὶ στοχαζόμενος τὸ κακὸν ὅπου ἔπαθεν, ἐμετανόησε, καὶ' κλαίων πικρῶς τὴν ἀνομίαν του, ἐζήτει τὴν διόρθωσιν· ὅθεν εὑρίσκων εὐκαιρίαν ἔφυγε, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, καὶ διατρίψας ἐκεῖ χρόνους ἱκανούς, ἐξωμολογήθη τὴν ἁμαρτίαν του, καὶ κάμνων τὸν πρέποντα κανόνα ἐμυρώθη, καὶ ὅσον ἠδύνατο ἠγωνίζετο μὲ κάθε τρόπον, διὰ νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν Θεὸν εἰς τὸ μέγα παράπτωμα τῆς ἀρνήσεως ὅπου ἔκαμεν· ὅμως ἡ συνείδησίς του πάντοτε τὸν ἔτυπτε, καὶ ἐνθυμούμενος τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ὅπου εἶπεν· «ὅστις μὲ ἀρνήσηται ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, κἀγὼ ἀρνήσομαι »αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου·» ἐστοχάζετο ὅτι κατὰ ἄλλον τρόπον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἄρνησιν τοῦ Χριστοῦ ὅπου ἔκαμε, παρὰ μὲ τὸ νὰ τὸν ὁμολογήσῃ πάλιν ἔμπροσθεν εἰς ἐκείνους ὅπου τὸν ἠρνήθη, καὶ οὕτως ἦλθεν εἰς τὸν πόθον τοῦ Μαρτυρίου· κοινολογῶν δὲ τὸν σκοπόν του εἰς μερικοὺς πνευματικοὺς πατέρας, καὶ εὑρὼν αὐτοὺς συμφώνως εἰς τὸν πόθον του, ἄρχισε νὰ διαμοιράζῃ ἐλεημοσύνην ὅ,τι καὶ ἂν εἶχεν εἰς τοὺς πατέρας, παρακαλῶν αὐτοὺς νὰ δέωνται τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ τὸν ἐνδυναμώσῃ νὰ σταθῇ στερεὸς εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ νὰ ὑπομείνῃ τὰ βάσανα τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἀναχωρῶν ἐκεῖθεν, ἐπῆγεν εἰς τὸ Καρατζασοῦ, ἐκεῖ ὅπου ἔκαμε τὴν ἄρνησιν, ἐκεῖ νὰ κάμῃ καὶ τὴν ὁμολογίαν· καὶ βλέποντες αὐτὸν οἱ Τοῦρκοι τὸν ἐγνώρισαν, καὶ παρευθὺς ἁρπάσαντες αὐτόν, τὸν ἐπῆγαν εἰς τὸν κριτήν, μαρτυροῦντες, ὅτι οὗτος τὸν δεῖνα καιρὸν ἠρνήθη τὸν Χριστόν, καὶ ἔγεινε Τοῦρκος, καὶ τώρα ἦλθεν ἐδῶ, καὶ ἰδὲ τί φορεῖ ; ὁ

κριτὴς ἠρώτησε τὸν Γεώργιον ἂν ἦναι ταῦτα ἀληθινά· ὁ δὲ τοῦ Χριστοῦ μάρτυς μὲ μεγάλην εὐτολμίαν ἀπεκρίθη· ὅτι ἀληθινὰ ἐγὼ εἶμαι ὁ χατζῆ Γεώργιος ὅπου τὸν δεῖνα καιρὸν ἀπὸ ἀφροσύνην μου ἐγελάσθηκα, καὶ ἠρνήθην τὴν πίστιν μου, καὶ ἐδέχθην τὴν ἰδικήν σας θρησκείαν· ὅμως πηγαίνων εἰς διαφόρους τόπους ἐκατάλαβα, πῶς ἡ θρησκεία σας εἶναι κάλπικη, καὶ διὰ τοῦτο ἦλθα νὰ σᾶς τὴν δώσω ὀπίσω, ὅτι ἔσφαλα πολλὰ ὅπου ἄφησα τὴν πρώτην μου πίστιν ὅπου εἶναι τὸ καλὸν καὶ ἄδολον χρυσίον, καὶ ἔλαβα τὴν ἰδικήν σας ὅπου εἶναι τὸ μπακίρι· καὶ διὰ τοῦτο ὁμολογῶ ἔμπροσθέν σας, ὅτι εἶμαι πάλιν Χριστιανός, καὶ ὀνομάζομαι Γεώργιος, καὶ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ μου εἶμαι ἕτοιμος νὰ χύσω τὸ αἷμά μου· ἤκουσας τὴν ἀπόφασίν μου, καὶ κάμε πλέον ὅ,τι θέλεις εἰς ἐμέ· ἐγὼ τὸν Χριστόν μου δὲν τὸν ἀρνοῦμαι· ὁ δὲ κριτὴς ταῦτα ἀκούσας, ἐδοκίμασε μὲ διαφόρους τρόπους νὰ μεταβάλῃ τὴν γνώμην του, ἀλλ' ὁ μάρτυς ἔστεκε στερεὸς εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ· ὅθεν βλέπων τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης του ἐπρόσταξε νὰ τὸν βάλλουν εἰς τὴν φυλακήν, καὶ νὰ τὸν τιμωρήσουν μὲ πολλά, καὶ διάφορα βάσανα ἕως οὗ νὰ τὸν μεταστρέψουν ἀπὸ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ· οἱ δὲ ὑπηρέται λαβόντες τοιαύτην ἄδειαν, ὥρμησαν κατεπάνω του ὡς θηρία ἀνήμερα, καὶ βάλλοντες αὐτὸν εἰς τὴν φυλακήν, ὀκτὼ ἡμέρας ἀκολούθως ἐβασάνιζον τὸν εὐλογημένον μὲ διαφόρους παιδείας· ἐτάννυσαν τόσον πολλὰ τοὺς πόδας του εἰς τὸ ξύλον ὅπου ἐκινδύνευαν νὰ σχισθοῦν τὰ σκέλη του, ἔφεραν τάσι πεπυρωμένον πολλὰ καὶ τοῦ τὸ ἐφόρεσαν ὡς σκούφιαν εἰς τὴν κεφαλήν, ἐτείλιξαν μὲ ἕνα σχοινίον ὁλόγυρα τὴν κεφαλήν του, καὶ τὸ ἔστριφαν μὲ ἕνα ξύλον ὡς ἐργάτην, καὶ ἔσφιγξαν τόσον τὴν κεφαλήν του, ὅπου ἐξῆλθον οἱ βολβοὶ τῶν ὀφθαλμῶν του ἔξω ἀπὸ τὸν τόπον τους, ἀλλ' ὁ γενναῖος τοῦ Χριστοῦ στρατιώτης, καὶ μισαποθαμμένος ὢν ἀπὸ τὰ τοσαῦτα, καὶ τοιαῦτα μαρτύρια ὅπου τοῦ ἔκαμνον, ἐφώναζε· εἴτι καὶ ἂν μὲ κάμετε ἐγὼ δὲν ἀρνοῦμαι πλέον τὴν πίστιν μου. Χριστιανὸς ἐγεννήθην, Χριστιανὸς εἶμαι, Χριστιανὸς θέλω νὰ ἀποθάνω· λοιπὸν μὴ δυνηθέντες νὰ τὸν φέρουν εἰς τὴν γνώμην των, τὸ ἀνήγγειλαν εἰς τὸν κριτήν, καὶ αὐτὸς ἔδωκε κατ' αὐτοῦ τὴν ἀπόφασιν τοῦ θανάτου του· καὶ λαβόντες αὐτὸν οἱ δήμιοι, τὸν ἐπῆγαν εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης, καὶ ἐκεῖ τὸν ἀπεκεφάλισαν· καὶ οὕτως ἔλαβεν ὁ μακάριος τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον παρὰ τοῦ ἀθλοθέτου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμή, καὶ προσκύνησις σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρί, καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (Ἐκ τοῦ Νέου Μαρτυρολογίου)

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Γ', μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ τοῦ Ἀρεοπαγίτου.

»Τέμνῃ κεφαλήν, καὶ τὸ λοιπὸν ὡς μέγα,
»Ἄρας γὰρ αὐτήν, Διονύσιε, τρέχεις.
»Τμηθείς, Διονύσιε, τρίτῃ κεφαλὴν θέας αἴρων.

ά. Οὗτος ὁ οὐρανομύστης καὶ πάνσοφος Διονύσιος ἐγεννήθη ἀπὸ γονεῖς εὐγενεῖς καὶ ἄρχοντας εἰς τὴν περίφημον πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν οἱ ἄνθρωποι πολλὰ εὐλαβεῖς εἰς τὰ εἴδωλα καὶ σοφώτεροι ἀπὸ ὅλας τὰς πόλεις τοῦ καιροῦ ἐκείνου· καὶ ἐκεῖ εὑρίσκοντο τότε πολλοὶ φιλόσοφοι, εἷς ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ συνετώτερος ἦτο καὶ ὁ θαυμάσιος Διονύσιος. Ὅς τις ἐκ νεότητος ἐδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῶν γραμμάτων, καὶ ἔμαθεν ὅλας τὰς ἐπιστήμας καλῶς, καὶ ὅλοι εἰς τὴν σοφίαν τὸν ἐθαύμαζον· διότι ἦτον μάλιστα ἐκ φύσεως φρόνιμος· διὰ τὴν ἐποίαν του γνῶσιν καὶ σύνεσιν, καὶ διὰ τὴν εὐγένειαν τοῦ γένους, τὸν ἐψήφισαν πρώτιστον κριτὴν καὶ Δημοκράτην τῆς πόλεως· ὅτι δὲν εἶχον ἕνα ἀρχηγὸν οἱ Ἀθηναῖοι, οὔτε εἰς ἄλλον αὐθέντην ὑπετάσσοντο. Καὶ μὲ τὸ νὰ ἦτο ὁ Διονύσιος εὔγλωττος πολλὰ εἰς τὴν Ἀττικὴν διάλεκτον, καὶ ρητορικώτατος, ὑπερέβαινεν εἰς τὴν σοφίαν ὅλους τοὺς Ἐπικουρίους καὶ Στοϊκοὺς φιλοσόφους. Διὰ ταῦτα λέγω, ἔτι δέ, καὶ διότι ἦτο ἄνθρωπος δίκαιος καὶ ἐνάρετος, τοῦ ἔδωσαν τὸν πρῶτον τόπον· καὶ ἦτο εἷς ἀπὸ τοὺς ἐννέα βουλευτὰς τοῦ ἐν Ἀθήναις δικαιοτάτου κριτηρίου τοῦ καλουμένου Ἀρείου Πάγου· καὶ ὄντως ἔκρινε τόσον δίκαια, ὅπου ὅλοι τὸν ἐθαύμαζον· διότι οὔτε πλουσίους ᾐσχύνετο, οὔτε δῶρα ποσῶς ἐδέχετο· ἀλλὰ τοὺς μὲν αὐθάδεις ἀδικητὰς αὐστηρῶς ἐπαίδευε, τοὺς δὲ πτωχοὺς ἀδικημένους ἐβοήθα ὅσον ἠδύνατο. Εἶχον δὲ τὴν πόλιν διαιρέσει εἰς ἐνορίας, καὶ ὁδούς· καὶ κάθε ὁδὸν ὠνόμαζαν κατὰ τὸν ναὸν ὅπου εἰς ἐκεῖνον ἔκτιζαν· εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Διονυσίου εἶχον ναὸν τοῦ Ἄρεως πολυέξοδον· διὰ τοῦτο ἐπωνόμασαν τὴν ἐνορίαν καὶ ὁδὸν ἐκείνην Ἄρειον Πάγον, ἤγουν ἡ ὁδὸς ὅπου ὑπάγει εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἄρεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκατοικοῦσαν οἱ Φιλόσοφοι, καὶ ὁ πρῶτος πάντων ὁ Διονύσιος, ὅστις διὰ τὴν αἰτίαν αὐτὴν Ἀρεοπαγίτης ἐλέγετο. Τὸν καιρὸν δὲ ὅπου ἐσταύρωσαν οἱ ἀχάριστοι Ἰουδαῖοι τὸν Κύριον, μὴ ὑποφέρων ὁ ἥλιος νὰ βλέπῃ τὸν Ποιητὴν καὶ Δημιουργὸν αὐτοῦ πάσχοντα, ἀπέκρυψε τὰς ἀκτῖνάς του καὶ ἐσκοτίσθη τὴν μεσημβρίαν· τότε ἔτυχεν εἰς Ἡλιούπολιν χώραν τῆς Αἰγύπτου νέος τὴν ἡλικίαν ὁ πάνσοφος Διονύσιος, ὁμοῦ μὲ ἄλλους σοφοὺς συμπατριώτας του· καὶ βλέποντας τοιαύτην ὑπερφυσικὴν καὶ θαυμάσιον ἔκλειψιν, ἐξεπλήττετο λέγων· «Ἢ ὁ Θεὸς τῆς φύσεως πάσχει, ἢ ὁ Κόσμος ὅλος ἀπόλλυται.» Ταῦτα εἶπε, διότι ἡ ἔκλειψις τοῦ Ἡλίου γίνεται ὅταν ἡ Σελήνη εἶναι εἰς τὴν τελευταίαν

ἡμέραν της, ἤ εἰς τὰς κή, ἤ καὶ κζ' σπανίως· ἀλλ' εἰς τὰς ιδ', ὅπου ἔγεινε τοῦ Χριστοῦ ἡ σταύρωσις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ σκοτισθῇ ὁ Ἥλιος πώποτε· δι' αὐτὸ ἐννόησεν ὁ Διονύσιος, ὅτι τὸ πολὺ ἐκεῖνο σκότος ἐσήμαινε μεγάλην ὑπόθεσιν· καὶ ἔγραψε τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν καὶ χρόνον, ὅταν συνέβη τοιοῦτον σκότος ἐξαίσιον, καὶ τὸ ἐσυλλογίζετο πάντοτε, ἐκδεχόμενος καὶ ἐπιποθῶν νὰ μάθῃ κανένα καιρὸν τὴν τούτου δήλωσιν καὶ σημείωσιν. Καὶ ὕστερον, ἀφ' οὗ ἔστρεψαν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἦτο πάλιν εἰς τὴν τοῦ Ἀρείου Πάγου θέσιν του, κυβερνῶν τὴν πόλιν μὲ δικαιοσύνην ἐπιμελέστατα, ἔφθασεν ἐκεῖ ὁ μέγας Παῦλος, διὰ νὰ κηρύξῃ τὸ σωτήριον Εὐαγγέλιον· ὁ ὁποῖος ἐπάσχησε πολλὰ νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν εὐσέβειαν· ὅθεν καθ' ἑκάστην ἐδιαλέγετο εἰς τὰς Συναγωγὰς μὲ τοὺς Φιλοσόφους, λέγων, ὅτι ἔμελλε νὰ ἀναστηθοῦν ἕνα καιρὸν ὅλου τοῦ Κόσμου οἱ ἄνθρωποι, νὰ ἀπολαύσῃ ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα του· οἱ μὲν δίκαιοι, ζωὴν αἰώνιον, οἱ δὲ ἁμαρτωλοί, ἀτελεύτητον κόλασιν. Τινὲς οὖν ἀπὸ τοὺς Φιλοσόφους ἐνέπαιζον αὐτόν, καὶ τὸν ἔλεγον σπερμολόγον καὶ φλύαρον· διότι ἐκήρυττε Θεὸν νεώτερον, καὶ νεκρῶν ἐξανάστασιν. Ἄλλοι δὲ πάλιν συνετώτεροι ἔλεγον, ὅτι οἱ λόγοι του ἦσαν εὔλογοι, καὶ ἔπρεπε νὰ συλλογισθοῦν ἡμέρας τινάς, διὰ νὰ τοῦ δώσουν ἀπόκρισιν. Λαβόντες οὖν αὐτὸν παρέστησαν εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον εἰς τὸ ἀνώτερον κριτήριον, ὅπου ἐκάθοντο οἱ προεστῶτες τῆς πόλεως· οἵτινες εἶπον πρὸς τὸν Ἀπόστολον· ἔχομεν πόθον πολὺν νὰ ἀκούσωμεν τὴν διδασκαλίαν σου· ἐπειδὴ μᾶς εἶπον, πῶς ἀναγγέλλεις ἀσυνήθη καὶ διδαχὴν νέας θρησκείας· ὁ δὲ πάνσοφος Παῦλος ὡς εἷς ἁλιεὺς ἔμπειρος τοὺς ἐσαγήνευσε μὲ γλυκυτάτην διδασκαλίαν, καὶ μὲ τρόπον πολλὰ ἐπιδέξιον, καὶ δὲν τοὺς εἶπεν ἐξ ἀρχῆς πῶς ἦσαν πλανεμένοι καὶ ἄγνωστοι, προσκυνοῦντες ἀναίσθητα εἰδωλα, διὰ νὰ μὴ σκανδαλισθοῦν πῶς τοὺς ἤλεγξεν ὡς ἀνοήτους καὶ ἄφρονας, διότι ἦσαν εἰς ὅλον τὸν Κόσμον εἰς τὴν σοφίαν περίφημοι· ἀλλὰ εἶπε ταῦτα μὲ ταπεινηλαλιάν, σχῆμα εὔτακτον, καὶ τρόπον εὐάρμοστον. «Ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγνώρισα πῶς εἶσθε ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους δεισιδαιμονέστεροι εἰς τὸ σέβας καὶ εὐλαβέστεροι· διότι διερχόμενος εἰς ταύτην τὴν πόλιν σας, καὶ βλέπων τὰ σεβάσματά σας, ηὗρα βωμόν, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἔχετε κανένα εἴδωλον, ἀλλὰ ταῦτα ἐσημειώσατε : ΤΩι ΑΓΝΩΣΤΩι ΘΕΩι. Αὐτὸν οὖν τὸν ἀληθῆ Θεόν, τὸν ὁποῖον ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε καὶ σέβεσθε, ἐκεῖνον κηρύττω καὶ σᾶς διαγγέλλω ὅτι αὐτὸς ὅλον τὸν Κόσμον ἐποίησεν ὁρατόν τε καὶ ἀόρατον· ὁ ὁποῖος εἶναι ἀνενδεής, καὶ δὲν χρειάζεται τίποτε ἀπὸ ἡμᾶς· ἀλλ' αὐτὸς μᾶς δίδει τὴν πνοὴν καὶ ζωήν, καὶ ὅλα ὅσα χρειαζόμεθα, ὡς ἐλεήμων καὶ εὔσπλαγχνος· αὐτὸν οὖν τὸν ὄντως ἀληθῆ Θεὸν ἔχω πόθον νὰ σᾶς κάμω νὰ ἐννοήσετε, καὶ νὰ τὸν εὑρῆτε ψηλαφήσαντες, ἂν καὶ δὲν εἶ-

ναι μακρὰν ἀπὸ ἡμᾶς, ἀλλὰ ἐν αὐτῷ ζῶμεν (καθὼς εἶπεν ἕνας Φιλόσοφος), καὶ δι' αὐτοῦ κινούμεθα, καὶ εἰς αὐτὸν εὑρισκόμεθα. Λοιπὸν ἐπειδὴ εἴμεθα γένος τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι πρέπον νὰ νομίζομεν τὸν χρυσὸν καὶ ἄργυρον, καὶ ἄλλην ὕλην, πῶς εἶναι τῷ Θεῷ ὅμοια· ἀλλὰ ἂς μετανοήσωμεν τὰ ἐξ ἀγνοίας ἡμῶν ἀνομήματα νὰ μᾶς συγχωρήσῃ ὡς συμπαθέστατος.» Αὐτοὺς τοὺς ὀλίγους καὶ κάρπιμους λόγους, ὅπου τοὺς εἶπεν ὁ θεῖος Ἀπόστολος, ἦτο γεμάτοι μεγάλα μυστήρια, τόσον ὅπου ἔμειναν ἄλαλοι οἱ Φιλόσοφοι, καὶ τὸν ἐθαύμαζον, μὴ ἠξεύροντες νὰ τοῦ δώσουν τινὰ ἀπόκρισιν. Ὁ δὲ σοφώτατος Διονύσιος ἔλαβε τὸν Παῦλον εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ἐρωτήσας αὐτὸν διὰ τὸν Χριστόν, τοῦ ἐδιηγήθη καταλεπτῶς τὴν θείαν οἰκονομίαν ἅπασαν, ἤτοι τὴν σάρκωσιν τοῦ Θεοῦ, τὸ πάθος καὶ τὴν Ἀνάστασιν, καὶ τὴν εἰς Οὐρανοὺς Ἀνάληψιν. Ὅταν δὲ ἔλεγε διὰ τὸ σκότος, ὅπου ἔγεινεν εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, διὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν σταύρωσιν, ἀκούσας αὐτὸν τὸν λόγον ὁ Διονύσιος, ὅπου εἶχε γραμμένην τὴν ἡμέραν, καὶ διὰ νὰ μάθῃ τούτου τὸ αἴτιον, παρετήρησε τὸ ἡμερολόγιόν του, ὅπου τὸ εἶχε γραμμένον, καὶ ἐγνώρισεν ὅτι ἐκεῖνος ἦτο Θεὸς ἀληθέστατος, ἐπειδὴ ἔγεινεν εἰς τὸ πάθος του τοιαύτη θαυμάσιος ἔκλειψις. Βεβαιωθεὶς οὖν ὁ σοφὸς Διονύσιος τὴν ἀλήθειαν ἐπίστευσεν εὐθὺς εἰς τὸν Χριστόν, καὶ ἐβαπτίσθη μὲ ὅλον του τὸν οἶκον, τῷ 50 ἔτει καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐπέστρεψαν βλέποντες ὅτι ὁ προεστὼς αὐτῶν καὶ σοφώτερος ἀπαρνήθη τὰ εἴδωλα. Γνωρίζων ὁ μέγας Παῦλος τί σκεῦος ἦτο ὁ Διονύσιος, καὶ πόσον ἐνάρετος, τὸν ἐχειροτόνησεν Ἀρχιερέα τῆς πόλεως, μὲ τὸν θεῖον καὶ θαυμαστὸν Ἱερόθεον, ὅστις ἐδίδαξε τὸν Διονύσιον τινὰ ἀπόκρυφα καὶ θεῖα Μυστήρια, καθὼς ἀπὸ τὸν μέγαν Παῦλον τὰ ἤκουσε, κατηξιώθη, ὡς αὐτὸς τοῦτο λέγει ὁ ἀοίδιμος, τῆς ἰδίας ἐκείνης χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὴν ὁποίαν εἶχε καὶ ὁ Ἱερόθεος. Ὅθεν, ἐπειδὴ καὶ ὅλον τὸν νοῦν ἀνεβίβασεν ὁ θειότατος οὗτος ἱεράρχης εἰς τὰ ἄνω καὶ τὰ οὐράνια, διὰ τοῦτο φιλοσοφεῖ ὁμοῦ καὶ λογογραφεῖ περὶ οὐρανίου ἱεραρχίας τῶν ὑπερκοσμίων Ἀγγέλων, περὶ Ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας, περὶ θείων ὀνομάτων, περὶ καταφατικῆς καὶ ἀποφατικῆς θεολογίας, καὶ περὶ ἄλλων πραγμάτων οὐρανίων καὶ μυστηρίων· ὅθεν ἀφῆκε συγγράμματα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μας πολλὰ ὑψηλὰ καὶ παράδοξα· ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἂς γράψωμεν ὀλίγον τι εἰς ἐνθύμησιν.

β΄. Ἀφοῦ ἐπῆγα εἰς τὴν Κρήτην (λέγει αὐτὸς ὁ σοφὸς Διονύσιος) μὲ ἐφιλοξένησεν ὁ Ἱερομόναχος Κάρπος, ὅς τις ἦτο τόσον ἐνάρετος ἄνθρωπος καὶ εἰς τὸν νοῦν καθαρώτατος, ὅπου δὲν ἄρχιζε ποτὲ τὴν θείαν Λειτουργίαν, ἐὰν δὲν ἔβλεπέ τινα ὀπτασίαν καὶ ὅρασιν πρότερον. Οὗτος ὁ θαυμάσιος ἱερεὺς μοῦ ἔλεγεν, ὅτι ἕνας ἄπιστος τὸν ἐπαραπίκρανε διότι ἐχώρησεν ἕνα πιστὸν Χριστιανὸν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ

τὸν ἔσυρεν εἰς τὴν ἀθεότητα· ἔχων τοιαύτην αἰτίαν δὲν ἔκαμε πρὸς τὸν Θεὸν εὐχὴν ἀγαθοπρεπῶς νὰ τοῦ βοηθήσῃ, νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃ καὶ τοὺς δύο μὲ νουθεσίαν καὶ καλωσύνην εἰς τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ (δὲν ἠξεύρω πῶς) ἔμεινεν ἡ ἔχθρα εἰς τὴν ψυχήν του, καὶ ἐκοιμήθη μὲ τὴν ἀγανάκτισιν κατ' αὐτῶν ὀργιζόμενος· καὶ ἐγερθεὶς τὸ μεσονύκτιον νὰ ἀναγνώσῃ τοὺς θείους ὕμνους, κατὰ τὴν συνήθειαν ὅπου εἶχε τοιοῦτον καιρὸν νὰ ἐγείρεται, καθὼς ἔστεκεν εἰς τὴν προσευχήν, ἐλυπεῖτο ἀπρεπῶς, καὶ ἐδυσχέραινε λέγων, ὅτι δὲν ἦτο δίκαιον νὰ ζοῦν ἄνδρες ἄθεοι νὰ διαστρέφουσι τὰς ὀρθὰς καὶ ἁγίας ὁδοὺς τοῦ Κυρίου· ταῦτα λέγων, παρεκάλει τὸν Θεὸν νὰ στείλῃ ἀπὸ τοὺς Οὐρανοὺς κεραυνόν, νὰ τοὺς καύσῃ ἀμφοτέρους ἀνελεήμονα. Τοιαῦτα συλλογιζόμενος, τοῦ ἐφάνη αἴφνης πῶς ἐσείσθη ὅλος ὁ οἶκος ἐκεῖνος, ὅπου ἐστέκετο· ἔπειτα διῃρέθη εἰς δύο, ἀπὸ τὴν στέγην ἕως κάτω εἰς τὰ θεμέλια· καὶ φλόγα πυρὸς ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ ἕως ἑαυτοῦ ἐκατέβαινεν· ὁ δὲ Οὐρανὸς ἦτον ἀνοικτός, καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐκάθητο, παρίσταντο εἰς σχῆμα ἀνθρώπων ἀναρίθμητοι Ἄγγελοι. Ταῦτα μὲν βλέπων ἄνωθεν ἐθαύμαζε, κύπτων δὲ εἰς τὸ κάτω μέρος, εἶδε σχισμένον τῆς γῆς τὸ ἔδαφος· καὶ εἰς τὸ χάσμα ἐκεῖνο τὸ σκοτεινὸν ἔβλεπε τοὺς ἄνωθεν δύο ἀνθρώπους, ὅπου τοὺς ἐκατηρᾶτο· οἵτινες ἵσταντο εἰς τὸ στόμιον τοῦ χάσματος ἐλεεινοὶ καὶ ὑπότρομοι τόσον ὅπου ἐκινδύνευσαν νὰ ἐγκρημνισθοῦν ἀπὸ τὸν τρόμον τῶν ποδαρίων των· κάτωθεν δὲ τοῦ χάσματος ἐξήρχοντο ὄφεις εἰς τοὺς πόδας αὐτῶν συρόμενοι, καὶ ποτὲ μὲν ἐσφύριζον, ποτὲ δὲ τοὺς ἐκτυποῦσαν μὲ τὰς οὐράς των, καὶ ἔσυραν νὰ τοὺς ρίψουν εἰς τὸν κατήφορον, εἰς τόσον ὅπου ἦσαν εἰς μέγαν κίνδυνον. Ὁ δὲ Κάρπος βλέπων αὐτοὺς ἐλυπεῖτο πῶς δὲν ἔπεσον κάτω τὸ συντομώτερον. Μετὰ ταῦτα ὑψώσας πρὸς τὸ ἄνω μέρος τὰ ὄμματα, βλέπει πάλιν τὸν Οὐρανόν, καὶ τὸν δεσπότην Χριστὸν ὡς τὸ πρότερον· ὅστις ἀνέστη ἀπὸ τὸν θρόνον του, καὶ ἐκατέβη μὲ τοὺς Ἀγγέλους· οἵτινες ἐβοηθοῦσαν ἐκείνους τοὺς δύο, ἄλλος τὸν ἕνα, καὶ ἄλλος τὸν ἄλλον, καὶ τοὺς ἔδιδαν χέρι, διὰ νὰ μὴ πέσουσιν· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἁπλώσας τὴν χεῖρα λέγει πρὸς τὸν Κάρπον· «κροῦε λοιπὸν ἐναντίον μου, ἐπειδὴ δὲν λυπῆσαι τοὺς ἀδελφούς σου, ὅτι ἐγὼ εἶμαι πάλιν ἕτοιμος νὰ πάθω καὶ ἄλλας πολλὰς φοράς, διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων· καὶ χαίρομαι εἰς τοῦτο μόνον ἄλλοι νὰ μὴ ἁμαρτήσωσι· πλὴν ἰδὲ καὶ στοχάσου ἐπιμελῶς, ἂν σοῦ ἔρχεται καλὰ νὰ ἀνταλλάξῃς τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ φιλανθρώπων Ἀγγέλων διαγωγήν, μὲ τὴν κατοικίαν τῶν ὄφεων εἰς αὐτὴν τὴν σκοτεινὴν φάραγγα.» Αὐτὸς οὖν ὁ σοφὸς Διονύσιος ἑρμήνευσε τὸν τύπον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, καὶ ἄλλας βίβλους ψυχωφελεῖς ἐσύνθεσε· καὶ ἐδήλωσε διὰ τὰς Ταξιαρχίας τῶν Ἀσωμάτων Δυνάμεων, διηγούμενος τοὺς τρόπους καὶ εὐταξίας αὐτῶν, πῶς

δοξάζουσι διηνεκῶς, καὶ ἀκαταπαύστως ὑμνολογοῦσι τὸν Κύριον· διὰ τὰς ὁποίας χοροστασίας τῶν Ἀγγέλων ἀφῆκε τόσον ἀκριβὰ καὶ σοφώτατα συγγράμματα, ὅπου ὅσοι ἄλλοι διδάσκαλοι τὰ ἀναγνώσουν θαυμάζουν ποῦ ἔμαθεν αὐτὸς τοιαῦτα μυστήρια, καὶ λέγουν, ὅτι ἢ ἀπὸ θείαν ἀποκάλυψιν τὰ ἐγνώρισεν, ἢ ὁ μέγας Παῦλος τὰ ἑρμήνευσε τούτου καὶ τοῦ Ἱεροθέου, ἐπειδὴ αὐτὸς μόνος τὰ εἶξευρεν ὅπου ἡρπάγη εἰς τὸν Παράδεισον. Οὗτος ὁ θεῖος θύτης καὶ θῦμα Θεοῦ Διονύσιος, ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀγάπην ὅπου εἶχε πρὸς τὸν δεσπότην Χριστόν, ἀκούσας ὅτι ἔζη ἀκόμη σωματικῶς εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἡ πανάμωμος Μήτηρ αὐτοῦ καὶ Ἀειπαρθένος Δέσποινα, ὑπῆγε νὰ τὴν ἐπισκεφθῇ· καὶ βλέπων τὴν θείαν θέαν αὐτῆς καὶ θαυμάσιον ὡραιότητα, καὶ τὴν συνοδίαν τῶν ἁγίων Ἀγγέλων ὅπου τὴν ἐφύλαττον, καὶ ἀκούσας ἐκεῖνα τὰ οὐράνια λόγια ἐξέστη καὶ ἔφριξεν, ὁμολογήσας ὅτι καὶ τὸ εἶδος καὶ οἱ χαρακτῆρές της τὴν ἐμαρτυροῦσαν Θεοῦ Μητέρα κατὰ ἀλήθειαν. Καὶ ἀφ' οὗ ἔμεινεν ἱκανὰς ἡμέρας, καὶ ἐχάρη τὴν παρουσίαν της, καὶ ὠφελήθη πολλὰ ἀπὸ αὐτήν, ὑπῆγεν εἰς διαφόρους χώρας καὶ πόλεις ἀποστολικῶς, κηρύττων τὸ σωτήριον Εὐαγγέλιον· καὶ ἐπιστρέψας εἰς Ἀθήνας τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ποιμαίνει καλῶς. Ὅτε δὲ ἡ Κυρία Θεοτόκος ἐκοιμήθη καὶ πρὸς τὸν Υἱὸν αὐτῆς ἐξεδήμησε, τότε καὶ ὁ μέγας οὗτος Διονύσιος παραδόξως ἐπέστη εἰς τὴν αὐτῆς κοίμησιν, ἁρπαγεὶς ἐν νεφέλῃ μετὰ τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων καὶ θείων ἱεραρχῶν. (1).

γ'. Ἔπειτα πάλιν ὑπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἐκυβέρνα τὸν θρόνον του, ἐπιστρέφων εἰς τὴν εὐσέβειαν πολλοὺς Ἕλληνας μὲ τὴν διδασκαλίαν, καὶ πολιτείαν αὐτοῦ τὴν θαυμάσιον· καὶ εἰς τοὺς

(1) Σημειοῦμεν ἐδῶ, ὅτι εἰς τὸν μέγαν τοῦτον Διονύσιον ἔχει ἐγκώμιον θαυμαστὸν Μιχαὴλ ὁ Σύγκελλος καὶ πρεσβύτερος Ἱεροσολύμων, οὗ ἡ ἀρχὴ «Οὐρανίαν ὄντως καὶ θείαν·» (σώζεται ἐν τοῖς τοῦ Διονυσίου σχολείοις τετυπωμένον.) Ὁμοίως καὶ Νικήτας ὁ ῥήτωρ καὶ Παφλαγών, οὗ ἡ ἀρχή· «Ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ ἀναβῆναι.» Ἀναφέρει δὲ ἐν αὐτῷ, ὅτι ὁ μέγας οὗτος Διονύσιος ὑπῆγεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὅτε ἔζη καὶ ἡ Κυρία Θεοτόκος, καὶ βλέπων αὐτὴν ἐθαύμασε καὶ εἶπεν, ὅτι καὶ χωρὶς νὰ τὴν ἠξεύρῃ τίς πρότερον, ἀπὸ μόνην τὴν σωματικὴν θεωρίαν της γνωρίζει ὅτι εἶναι Μήτηρ Θεοῦ· (σώζεται ἐν τῇ τοῦ Διονυσίου καὶ Βατοπαιδίου καὶ Ἰβήρων.) Λόγον πανηγυρικὸν εἰς τὸν ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἀρεσπαγίτην ἔχει ὁ σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος πρώην Πατρῶν Νικηφόρος ὁ Καλογερᾶς, οὗ ἡ ἀρχή· «Συμβαίνει παλλάκις, εὐσεβεῖς ἀκροαταί.» Εἰς τοῦτον τὸν Ἅγιον ἐφιλοπόνησε Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης κανόνα ὁλόκληρον καὶ τὰ ἑλληνικὰ τροπάρια τῆς αὐτοῦ ἑορτῆς. Ἐτυπώθη δὲ καὶ χωριστὴ ἀκολουθία ἐν Ἀθήναις ἐν ἔτει 1869. Ἐξεδόθη δὲ καὶ δεύτερον ὑπὸ Ν. Β. Νάκη ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου Γ. Σ. Σταυριανοῦ ἐν ἔτει 1894 ἐμπεριέχουσα καὶ τὸν ἐγκωμιαστικὸν λόγον Ν.

τελευταίους χρόνους τοῦ Νέρωνος ὑπῆγεν εἰς τὴν Ρώμην, διὰ νὰ ἀποχαιρετήσῃ τὸν διδάσκαλόν του Παῦλον, ὅταν τὸν ἀπεκεφάλισαν καὶ

Καλογερᾶ ἀρχιεπισκόπου πρώην Πατρῶν, καὶ ὁ βουλόμενος ἐορτάζειν τὸν ἅγιον ἂς ἀγοράσῃ τὴν ἀκολευθίαν του. Λέγει δὲ περὶ τοῦ μεγάλου τούτου Διονυσίου ὁ Μιχαὴλ ἐν τῷ ἐγκωμίῳ, ὅτι τῆς Ἀποστολικῆς προεδρείας ὡς ἀληθῶς ἄξιος ἀνεδείχθη, καὶ διδάσκαλος ἦν διδασκάλων, καὶ ποιμὴν ποιμαίνων, καὶ Παύλῳ παραπλήσιος καὶ κορυφαῖός τις καὶ ἄλλος Ἀπόστολος. Ὁ δὲ θεῖος Χρυσόστομος, πετεινὸν τοῦ οὐρανοῦ τὸν ὀνομάζει.

Ἐνταῦθα δὲ γενόμενος θαυμάζει κατὰ ἀλήθειαν Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, πῶς ὁ σοφὸς συγγραφεὺς τῆς νεοτυπώτου Ἑκατονταετηρίδος (σελ. 154) γράφει ὅτι οἱ Γάλλοι ἠπατήθησαν, καυχώμενοι ὅτι ἐγένετο πρῶτος Ἐπίσκοπος εἰς τὸ Παρίσιον ὁ Ἀρεοπαγίτης οὗτος Διονύσιος· καὶ ὅτι οὐχὶ ξίφει ἐτελειώθη οὗτος, ἀλλὰ πυρὶ ἐν Ἀθήναις. Οὐδένα δὲ τούτων παράγει μάρτυρα. Ἡμεῖς δὲ ἀκούσαντες τὸν Σύγγελον Μιχαήλ, νὰ λέγῃ φανερά, ὅτι τὸ Παρίσιον ἦτο τότε ἡ μικροτέρα πόλις τῆς Γαλλίας, καὶ ἐν αὐτῇ ὁ θεῖος οὗτος Διονύσιος ἐτελειώθη, καὶ ὅτι τὸν διὰ ξίφους καὶ οὐ τὸν διὰ πυρὸς ὑπέστη θάνατον· ὁμοίως καὶ τὸν διάκονον τοῦτον Μαυρίκιον καὶ ἄλλους τοὺς τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου, καὶ τὸ Συναξάριον τούτου συγγραψαμένους, ταῦτα, λέγω, βλέποντες ἡμεῖς καὶ ἀκούοντες, τῇ παραδόσει τούτων ἐμμένομεν. Ὁμοίως ἐθαύμασα μεγάλως, ἀλλὰ καὶ ἐλυπήθην μεγάλως βλέπων τὸν αὐτὸν συγγραφέα νὰ ἐκκηρύτῃ, οἴμοι! ὡς ὑποβολιμαῖα, καὶ ὑστερόπλαστα, ἐν τῇ αὐτῇ ἑκατονταετηρίδι τὰ τοῦ μεγάλου τούτου Διονυσίου συγγράμματα. Καὶ ἂν δὲν εὐλαβήθη Μαξίμους. Σωφρονίους, Ἀνδρέας, Δαμασκηνούς, Σουΐδας, Συγγέλους, Ἀγάθωνας, Πάπας, καὶ ἄλλους πολλοὺς μερικοὺς πατέρας, οἵτινες ὡς γνήσια δέχονται τὰ ρηθέντα τοῦ θείου Διονυσίου συγγράμματα, κἂν ἔπρεπεν ὁ εὐλογημένος νὰ εὐλαβηθῇ δύο Οἰκουμενικὰς Σύνόδους, τὴν Ἕκτην, λέγω, ἥτις ἀναφέρει ρητὸν ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὴν Ϛ'. πρᾶξιν αὐτῆς. καὶ τὴν Οἰκουμενικὴν Ζ', ἥτις ἐν τῷ β', καὶ δ', κανόνι αὐτῆς ρητὰ τοῦ ἁγίου Διονυσίου ἀναφέρει καὶ αὐτὸν τὸν Διονύσιον μέγαν ὀνομάζει· ὁμοίως καὶ μίαν τοπικὴν Σύνοδον, τὴν ἐν Ρώμῃ συναχθεῖσαν ἐπὶ Μαρτίνου κατὰ Μονοθελητῶν. Ἀλλὰ γὰρ γεννηθήτωσαν αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἀληθεῖς, ὡς σφάλεσθαι μὴ δυνάμεναι, πᾶς δὲ ἄνθρωπος μερικός, γεννηθήτω ψεύστης, ὡς σφαλῆναι δυνάμενος, κἂν μυριάκις καλεῖται σοφὸς καὶ φιλόσοφος (Ὅρα τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ β', τῆς Ζ'. ἐν τῷ Πηδαλίῳ.)

Καὶ τοῦτο δὲ προστίθημι, ὅτι ὁ ρηθεὶς συγγραφεὺς τῆς Ἑκατονταετηρίδος, εἰς πάμπολλα μέρη καὶ τοῦ Θεολογικοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς Μεταφυσικῆς του φέρει εἰς βεβαίωσιν τῶν προκειμένων αὐτῷ ὑποθέσεων ρητὰ τοῦ μεγάλου τούτου Διονυσίου, καὶ δέχεται ταῦτα ὡς γνήσια. Ὁμοίως φέρει μαρτυρίας ἐξ αὐτῶν καὶ ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ μεταγλωττισθείσῃ ἱερᾷ Τελετουργίᾳ. Ὅθεν ἐπειδὴ αὐτός, ἄλλα μὲν ἐκεῖ γράφει, ἀλλὰ δὲ ἐν τῇ Ἑκατονταετηρίδι, διὰ τοῦτο οὐδεὶς πρέπει νὰ προσέχῃ ὅλος εἰς τὸν τοιοῦτον, ὡς αὐτὸν ἑαυτῷ λαμπρῶς ἀντιφάσκοντα καὶ ἀσύμφωνον ὄντα κατὰ τοῦτο τὸ μέρος.

ἦτο παρὼν εἰς τὸ μαρτύριον αὐτοῦ, καθὼς τὸ μαρτυρεῖ μόνος του εἰς τὴν ἐπιστολήν, ὅπου γράφει πρὸς τὸν συμμαθητὴν αὐτοῦ καὶ συναπόστολον Τιμόθεον· καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἁγίου Παύλου ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἔπειτα πάλιν μεταβαίνει εἰς Ρώμην, ἐξαπλόνων πανταχοῦ τῆς εὐσεβείας τὸ κήρυγμα. Ἀνταμώσας δὲ ἐκεῖ τὸν ἅγιον Κλήμεντα τὸν τῆς Ρώμης ἐπίσκοπον, κατὰ παρακίνησιν ἐκείνου ὑπῆγεν εἰς τοὺς δυτικοὺς Γαλάτας, ἤτοι εἰς τοὺς Γάλλους, οὓς ἡ κοινὴ γλῶσσα Φραντσέζους καλεῖ, ὁμοῦ μὲ τοὺς δύο μαθητάς του Ρουστικὸν καὶ Ἐλευθέριον. Ἀφ' οὗ δὲ καὶ ἐκεῖ ἔσπειρε τὸν λόγον τῆς πίστεως, ὑπῆγεν εἰς τὸ Παρίσιον, τὴν νῦν πρωτεύουσαν τῆς Γαλλίας, ἐθαύμασαν τὸ κάλλος αὐτῆς, τὸν πλοῦτον καὶ μεγαλειότητα, τῆς γῆς τὸ εὔκαρπον, τὴν εὐκρασίαν τοῦ ἀέρος, καὶ τὰ λοιπά της ἀξιοθαύματα πράγματα, καὶ ἐξόχως τῶν πολιτῶν τὴν εὐγένειαν. Τότε ὁ πάνσοφος Διονύσιος κτίσας εἰς ἓν μέρος οἶκον εὐκτήριον καὶ Ἐκκλησίαν μικράν, ἐκεῖ εὑρίσκετο διδάσκων καὶ ἑλκύων εἰς τὴν εὐσέβειαν, κηρύττον τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ συνοδεύων τὰ ἔργα του μὲ τοὺς λόγους του, ἐφώτιζε τυφλούς, ἰάτρευε κωφοὺς καὶ ἀλάλους, παραλύτους ἀνώρθωνε, νεκροὺς ἀνίστα, καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀσθένειαν ἐθεράπευεν· ὅθεν εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐφύτευσε πολλὰ δένδρα εὔκαρπα καὶ ἐπλήθυνεν ὁ σπόρος τῆς πίστεως οὐ μόνον ἐκεῖ εἰς τὸ Παρίσιον, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἱσπανίαν καὶ Βρεττανίαν, καὶ εἰς ἄλλους τόπους ἔπεμπε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ τοῦ Θεοῦ συνεργοῦντος ἐπλήθυνε καθημερούσιον ἡ εὐσέβεια, καὶ ἐδαφίζοντες ἐκ θεμελίων τὰ εἰδωλεῖα, ἔκτιζαν ἱερὰς Ἐκκλησίας, εἰς τὰς ὁποίας ὁ πανάγαθος Θεὸς ἐδοξάζετο. Ὁ δὲ πονηρὸς καὶ ἀποστάτης Δαίμων ὠργίζετο κατὰ τοῦ Διονυσίου, βλέπων ὅτι αὐτὸς ἦτον ἡ αἰτία τῆς ἐκείνου καταφρονήσεως· ὅθεν ἐπαρακίνησε τινάς, νὰ διαβάλουν ὡς παραβάτην εἰς τότε βασιλέα Δομετιανόν, τὸν βασιλεύσαντα ἐν ἔτει πβ', (82)· ὅτι ἐκαταφρόνει τοὺς παλαιοὺς θεούς, κηρύττων ἕνα νεώτερον, ἐθυμώθη, καὶ ἔστειλεν ἐπίτροπόν του εἰς Παρίσιον νὰ ἐξετάσῃ διὰ τὸν ἅγιον, καὶ ὅσους ἄλλους εὕρῃ Χριστιανοὺς νὰ τοὺς παιδεύσῃ, ἐὰν δὲν προσκυνήσουν τὰ εἴδωλα· ἔκαμε λοιπὸν ὁ Τύραννος μεγάλην διάλεξιν μὲ τὸν Ἅγιον, ἀποδεικνύων μέ τινας ψευδοσυλλογισμοὺς πῶς πρέπει νὰ προσκυνοῦνται οἱ παλαιοὶ θεοί, ὅπου τοὺς ἐπίστευεν ὅλος ὁ Κόσμος, καὶ ὄχι ἕνας νεώτερος καὶ κακοθάνατος, εἰς τὸν ὁποῖον ὀλίγοι πιστεύουσιν. Ὁ δὲ Ἅγιος τοὺς ἀπεκρίθη ἀφόβως λέγων· «μεγάλη σας ἀγνωσία εἶναι κατὰ ἀλήθειαν, νὰ προσκυνᾶτε λίθους, καὶ ξύλα, καὶ ἄλλας ὕλας ἀναισθήτους, καὶ νὰ λέγετε πῶς ἦσαν θεοὶ οἱ πόρνοι καὶ φονεῖς καὶ φιλήδονοι, οἵτινες ἔκαμαν τόσας αἰσχρουργίας, ὅπου αἰσχύνομαι νὰ τὰς ἀναφέρω, νὰ μὴ μολύνω τὰ χείλη μου.» Ἀκούσας ταῦτα ἐθυμώθη ὁ Τύραννος ἄμετρα, καὶ ἐγερθεὶς τοῦ θρόνου ἐφώναζε

λέγων· «ὢ ἀναισχυντία μεγάλη, ὅπου βλέπω εἰς τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, τοὺς θεοὺς ὑβρίζει, τοὺς βασιλεῖς δὲν ὑποτάσσεται, καὶ τὸν ὄχλον πλανᾷ μὲ μαντείας καὶ πανουργεύματα, λέγων πῶς εἶναι αἱ φαντασίαι του θαύματα.» Ταῦτα λέγων ὁ ἄκριτος κριτὴς ἐπρόσταξε νὰ κόψουν τὰς κεφαλὰς καὶ τῶν τριῶν ἁγίων Διονυσίου καὶ τῶν δύω μαθητῶν του Ρουστικοῦ καὶ Ἐλευθερίου· οἵτινες ἀκούσαντες τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κριτοῦ, διὰ νὰ μὴ φανῇ πῶς ἐφοβοῦντο τὸν θάνατον, ἐβόησαν ταῦτα ἀγαλλιώμενοι· «ὅσοι προσκυνοῦσι τὰ εἴδωλα, νὰ γείνουν ὅμοιοι τούτων καὶ χείρονες ὡς ἀνόητοι· ἡμεῖς δὲ προσκυνοῦντες Θεὸν παντοδύναμον, δυνάμεθα νὰ τελοῦμεν θαυμάσια μὲ τὴν χάριν αὐτοῦ καὶ βοήθειαν, καὶ ὄχι μὲ μαγείας, καθὼς μᾶς κατακρίνετε ψευδῶς· ἂς κάμουν καὶ οἱ ἱερεῖς τῶν ἀνοσίων θεῶν σας τοιαῦτα θαυμάσια, νὰ φωτίσουν τυφλούς, νὰ ἀναστήσουν νεκρούς, καὶ νὰ θεραπεύσουν πᾶσαν ἀσθένειαν· ἀλλὰ δὲν δύνανται ὡς ἀνισχύρων καὶ ἀναισθήτων θεῶν ὑπηρέται νὰ πράξουν κανένα καλὸν οἱ ἄφρονες.» Ταῦτα ἐθύμωσαν τοὺς ἀσεβεῖς περισσότερον· καὶ ἁρπάσαντες τοὺς ἁγίους οἱ δήμιοι ἔτρεχαν σπουδαίως εἰς τὸν τόπον τῆς τελειώσεως· καὶ φθάσαντες εἰς ἕνα ὑψηλὸν ὄρος ἔξω τῆς πόλεως, τοὺς ἀπεκεφάλισαν. Ἔγεινε δὲ εἰς τὸν μέγαν Διονύσιον θαῦμα γλυκύτατον ὁμοῦ καὶ ἐξαίσιον· ὅταν δηλαδὴ ὁ Ἅγιος ἀπεκεφαλίσθη, λαβὼν τὴν ἁγίαν του κεφαλὴν εἰς χεῖράς του, ἐπεριπάτησεν ἕως δύο μίλια τόπον, καὶ δὲν ἀφῆκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἀπήντησεν εἰς τὸν δρόμον μίαν γυναῖκα ἐνάρετον Κατοῦλαν ὀνόματι, καὶ σταθεὶς κατὰ θείαν πρόνοιαν, ἀπέθετο αὐτὴν ὡς ἕνα θησαυρὸν εἰς τὰς παλάμας ἐκείνης.

δ΄. Αὐτὴ δὲ ἡ μακαρία γυνὴ ἔλαβε πολλὴν ἀγαλλίασιν, διὰ τὸν πλοῦτον ὅπου τῆς ἦλθεν ἀπὸ θείαν οἰκονομίαν καὶ πρόνοιαν, ἥτις ἠγόρασεν ἀπὸ τοὺς δημίους κρυφίως τὰ ἅγια τῶν μαρτύρων Λείψανα· διότι ὁ μὲν Τύραννος ἐπρόσταξε νὰ τὰ φάγουσι τὰ θηρία· ἡ δὲ εὐγενὴς ἐκείνη γυνὴ ἐπῆρε τὴν νύκτα τοὺς φύλακας, καὶ τοὺς ἔκαμε δεῖπνον πλούσιον, καὶ μεθυσθέντες τῆς ἔδωσαν τὰ ἅγια Λείψανα μὲ ἀργύρια, καὶ τὰ ἐνταφίασεν εἰς τόπον ἔντιμον ἔξω τοῦ Παρισίου τῇ γ΄ Ὀκτωβρίου εἰς τοὺς ἐννενήκοντα ἓξ χρόνους ἀπὸ Χριστοῦ. Ὕστερον δὲ οἱ Χριστιανοὶ ἔκτισαν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον Ἐκκλησίαν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῶν Ἁγίων, ὅστις ἕως τὴν σήμερον φαίνεται. Κατὰ δὲ τὸν χαρακτῆρα τοῦ σώματος ἦτο ὁ ἅγιος Διονύσιος μέσος κατὰ τὸ μέγεθος, λεπτός, λευκὸς μὲν κατὰ τὸ χρῶμα, ὀλίγον δὲ κίτρινος, ὀλίγον κοντὸς εἰς τὴν μύτην, δασὺς τὰ ὀφρύδια. Βαθυλοὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς, μεγάλα τὰ ὦτα. Λευκὰ μὲν ἔχων μαλλία, μακρὰ δέ, ὁμοίως καὶ τὰ γένεια ἔχων μακρὰ μὲν μετρίως, καὶ ἀραιὰ δέ. Ἦτον ὀλίγος προκοίλης, καὶ μακροδάκτυλος εἰς τὰ χέρια. Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις

ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ. Ἐν Ἀθήναις εἰς τὸν ἱερὸν Ναόν του ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, καὶ εἰς πάντας τοὺς ἱεροὺς ναοὺς τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. Τὸν ἑλληνικὸν λόγον, ὃν ἔχει Γεώργιος ὁ Κύπριος πρὸς τὸν ἅγιον Διονύσιον ὅρα εἰς τὴν Σάλπιγγα. (1).

Ἀπολυτίκιον, ἦχος δ'. Χρηστότητα ἐκδιδαχθείς. Ἢ *τὸ παρὸν ψαλλόμενον εἰς ἦχον ἀ. κατὰ τό,* «*Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας.*»

Τῆς σαγήνης τοῦ Παύλου τὸ πανεύφημον θήραμα, τῆς τοῦ Πνεύματος ἀΐγλης τὸ χρησαυγὲς φωταγώγημα· Θεολογίας τὸν λαμπρὸν ὑφηγήτορα, δι' οὗ τῶν ἄνω ἡ γνῶσις τοῖς γεηροῖς πρυτανεύεται· Διονύσιον τὸν μέγαν, τὸν ἐν Ἀρείῳ Πάγῳ πρῶτον τὸν ὄντως Θεὸν εὐσεβήσαντα, τῶν Ἀθηναίων ὁ δῆμος πᾶς φυλαδόν, δεῦτε σὺν πόθῳ ἀνευφημήσωμεν· αὐτὸν γὰρ Πολιοῦχον ὁμοῦ πλουτοῦμεν καὶ Πρόμαχον.

Κοντάκιον. Ἦχος πλ. δ'. Τῇ ὑπερμάχῳ.

Τὰς οὐρανίους διαβὰς πύλας ἐν Πνεύματι, μαθητευθεὶς τῷ ὑπὲρ τρεῖς Οὐρανοὺς φθάσαντι, Ἀποστολῳ Διονύσιε τῶν ἀρρήτων, ἐπλουτίσθης πᾶσαν γνῶσιν, καὶ κατηύγασας, τοὺς ἐν σκότει ἀγνωσίας πρὶν καθεύδονται, διὸ κράζομεν· χαίροις πάτερ παγκόσμιε.

Μεγαλυνάριον τοῦ αὐτοῦ.

Τὸν οὐρανομύστην καὶ ἀθλητήν, τῶν ὑπερφυῶν τε μυστηρίων ἑρμηνευτήν, τὸν θεῖον φωστῆρα, καὶ λειτουργὸν Κυρίου, τιμήσωμεν ἐκ πόθου νῦν Διονύσιον.

---

(1) Σημείωσαι, ὅτι ὁ ἅγιος Διονύσιος καὶ ὁ Τιμόθεος καὶ ὁ Ὀνήσιμος ἐμαρτύρησαν ἐν τῷ ϛ', (96) ἔτει ἐπὶ Δομετιανοῦ. Τοῦτον δὲ τὸν Διονύσιον διεδέχθη ἤ τότε, ἢ μετὰ ὀλίγους χρόνους, Πούπλιος ὁ Ἀθηνῶν, ὅστις ἑορτάζεται κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην Μαρτίου. Τὸ μαρτύριον τοῦ Διονυσίου συνέγραψεν ὁ Μεταφραστής· οὗ ἡ ἀρχή· «Πάλαι μὲν ἐν τύποις» (σώζεται ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ, ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις.) Κατὰ δὲ τὸν δέκατον αἰῶνα Κάρολος Σίμπληξ ὁ τῆς Γαλλίας βασιλεύς, διὰ ληγάτου (ἤτοι κληρονομίας) ἀπέστειλεν εἰς τὸν Ἐρρῖκον τὸν Ἰξευτήν, τὴν τοῦ ἁγίου τούτου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου χεῖρα, κεκοσμημένην μὲ χρυσίον καὶ πολυτίμους λίθους, ὡς ἐνέχυρον παντοτεινῆς συμφωνίας, καὶ ἀμοιβαίας κατὰ Θεὸν ἀγάπης. Ὁ δὲ Ἐρρῖκος εὐχαρίστως ὑποδεξάμενος τὸ θεῖον δῶρον, προσέπεσε καὶ κατεφίλησε τὸ ἅγιον λείψανον, καὶ μὲ ἄκραν εὐλάβειαν ἐτίμησεν αὐτό. Τὸ ὁποῖον ἦτο ἡ μόνη παραμυθία τῶν τὴν Γαλλίαν οἰκούντων· ὅθεν ὁ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ ρηθέντος Ἐρρίκου πρέσβυς δεινολογεῖται, ὅτι ἀφ' οὗ τὸ σῶμα τοῦ ἁγίου τούτου Διονυσίου μετετέθη ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, κακὰ αὐτὴ ἔπαθε, καὶ μὲ τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, καὶ μὲ τοὺς ξένους. (Ὅρα σελ. 362 τοῦ β',

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ οἱ ἀνωτέρω δύο μαθηταὶ τοῦ ἁγίου Διονυσίου, ***ΡΟΥΣΤΙΚΟΣ*** *καὶ* ***ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ****, ξίφει τελειοῦνται.*

»Ἐλευθέριον καὶ Ρουστικὸν τὸ ξίφος,
»Ἐλευθέρους τίθησι γῆς καὶ γηΐνων.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ***ΘΕΟΚΤΙΣΤΟΣ*** *ξίφει τελειοῦται.*

»Κτίστῃ σέβας δοὺς Θεόκτιστος οὐ κτίσει,
»Χαίρων κεφαλῆς τὴν ἀφαίρεσιν φέρει.

Μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ***ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ*** *καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ὀκτὼ μαρτύρων.*

»Διονύσιος σὺν συνάθλων ὀκτάδι,
»Ζόφου μεταστὰς φυτὸς οἰκεῖ χωρίον.

Οὗτος ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους Οὐαλλεριανοῦ καὶ Γαληνίνου τῶν βασιλέων ἐν ἔτει σνδ΄, (254)· παρασταθεὶς δὲ ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος Αἰμιλιανοῦ, καὶ μὴ πεισθεὶς νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, καὶ νὰ θυσιάσῃ εἰς τὰ εἴδωλα, ἐξορίζεται. Ἔπειτα δένεται μὲ δεσμὰ καὶ λιθοβολεῖται· ἔπαθε δὲ περισσότερα βάσανα, ἀφ' ὅσα ἔπαθε κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ Δεκίου εἰς τὴν Λιβύην. Κλεισθεὶς δὲ μέσα εἰς ἕνα τόπον ξηρὸν καὶ ἄνυδρον, ὁμοῦ μὲ τὸν Φαῦστον, Γάϊον, Πέτρον, Παῦλον, καὶ μὲ ἄλλους τέσσαρας, εἰς διάστημα χρόνων ὁλοκλήρων δώδεκα, ἐτελειώθη ἐν τῇ καλῇ ὁμολογίᾳ τῆς πίστεως μετ' ἐκείνων. (1).

Ὁ ἅγιος μάρτυς ***ΘΕΑΓΕΝΗΣ ἢ ΘΕΟΓΕΝΗΣ*** *πυρὶ τελειοῦται.*

»Ὡς ἦλθεν ἐν χρῷ τῆς πυρᾶς Θεαγένης,
»Εἰσῆλθεν αὐτὴν οὐ ταραχθεὶς τῇ θέᾳ.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ***ΘΕΟΤΕΚΝΟΣ*** *λίθοις τελειοῦται.*

»Ἅπαξ ἐλεύσθην καὶ Θεότεκνος λέγει,
»Ὡς Παῦλος εἶπε πρὸς Κορινθίους γράφων.

Ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν ***ΙΩΑΝΝΗΣ*** *ὁ Χοζεβίτης, ἐπίσκοπος Καισαρείας, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.*

τόμου τοῦ Μελετίου.) Ἡ χαριτόβρυτος δὲ τοῦ ἁγίου τούτου κάρα σώζεται ἐν τῇ ἱερᾷ καὶ βασιλικῇ μονῇ τοῦ Δοχειαρίου, τοῦ ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει, ἀφιερωθεῖσα διὰ Χρυσοβούλλου βασιλικοῦ, ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ.

(1) Ὁ Διονύσιος οὗτος εἶναι ὁ Ἀλεξανδρείας, περὶ οὗ ὅρα ἔμπροσθεν εἰς τὴν τετάρτην τοῦ παρόντος μηνὸς ἐν τῇ ὑποσημειώσει τοῦ Συναξαρίου τῶν ἁγίων μαρτύρων Φαύστου, Γαΐου, Εὐσεβίου, καὶ Χαιρήμονος τῶν διακόνων.

»Ρυσθεὶς ἀπείρων πειρατηρίων βίου,
»Ἰωάννης ἄπειρα λείψανα γέρα.

Οὗτος ὁ ἅγιος πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ἦτο ἀπὸ τὰς Θήβας τῆς Αἰγύπτου, υἱὸς γονέων μεγάλων καὶ περιφανῶν. (ὅρα τὸν βίον του εἰς τὸ ἀ. βιβλίον Ἴασπις τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου σελ. 159 ὅπου ἑορτάζει ὁμοῦ μὲ τὸν Γεώργιον τὸν Χοζεβίτην.)

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Δ', μνήμη τοῦ ἁγίου ΙΕΡΟΘΕΟΥ ἐπισκόπου Ἀθηνῶν.

»Ἱερόθεος ἱερώθη σοι πάλαι,
»Νῦν δ' αὖ μεταστὰς καὶ συνήφθη σοι Λόγε.
»Ἦσ (ἦτοι τῇ ἡμέρᾳ) σῆμα κάλυψε τετάρτῃ Ἱερόθειον.

Οὗτος ἦτον ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, εἷς τῶν ἐννέα βουλευτῶν τοῦ ἐν τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ κριτηρίου καθὼς ἦτον καὶ ὁ θεῖος Διονύσιος ὁ μαθητής του. Προκατηχηθεὶς δὲ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν ἀπὸ τὸν ἀπόστολον Παῦλον, καὶ βαπτισθείς, χειροτονεῖται Ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν. Αὐτὸς δὲ πάλιν μυσταγωγεῖ τελειότερον τὰ περὶ Χριστοῦ δόγματα τὸν Ἀρεοπαγίτην Διονύσιον. Οὗτος ὁ μακάριος παρεγένετο εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου διὰ νεφέλης μετὰ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Ἰσαποστόλων Ἱεραρχῶν· καὶ ἦτον ἔξαρχος μετὰ τοὺς Ἀποστόλους τῶν θείων ὑμνῳδιῶν, ὅλος ἐκδημῶν, ὅλος ἐξιστάμενος ἑαυτοῦ, καὶ τὴν πρὸς τὰ ὑμνούμενα κοινωνίαν πάσχων· διὸ καὶ ἀπὸ ὅλους ὅσοι τὸν ἤκουον καὶ τὸν ἔβλεπον καὶ τὸν ἤξευρον πρότερον καὶ δὲν τὸν ἤξευρον, ἐκρίνετο ὅτι εἶναι θεόληπτος, καὶ θεῖος ὑμνολόγος. Καθὼς ταῦτα λέγει αὐτολεξεὶ μαθητὴς αὐτοῦ μέγας Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης (ἐν τῷ γ'. κεφαλαίῳ περὶ θείων ὀνομάτων.) Καλῶς λοιπὸν καὶ θεοφιλῶς πολιτευσάμενος, καὶ εὐφράνας τὸν Θεὸν μὲ τὴν θεάρεστον αὐτοῦ πολιτείαν καὶ τὰ κατορθώματα, πρὸς αὐτὸν ἐξεδήμησεν. (1).

(1) Εἰς τὸν μέγαν τοῦτον Ἱερόθεον ἔπλεξεν ἐγκώμιον γλαφυρὸν ὁ σοφὸς Εὐθύμιος ὁ Ζυγαδινός, ὅπερ εὑρίσκεται ἀνέκδοτον ἐν τοῖς πανηγυρικοῖς τῆς μεγίστης Λαύρας, τοῦ Κοινοβίου τῆς τοῦ ἁγίου Διονυσίου μονῆς, καὶ ἐν τοῖς τοῦ Βατοπαιδίου, καὶ Ἰβήρων, οὗ ἡ ἀρχὴ· «Ἱερόθεον ἐπαινέσομαι τὸν ἱερὸν τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπον, δίκαιον γάρ.» Συνέθετο δὲ Νικόδημος ὁ ἁγιορείτης τροπάρια τινὰ διὰ τοὺς βουλομένους ἑορτάζειν τὴν μνήμην του ἐτυπώθη καὶ ὁλόκληρος Ἀκολουθία ἐν Ἀθήναις 1878 ποιηθεῖσα ὑπὸ Ἀγάθωνος Μοναχοῦ.

Ἐκλογὴ ἐκ τοῦ ἐγκωμίου τοῦ σοφωτάτου ἀνδρὸς Εὐθυμίου μοναχοῦ Ζιγαδινοῦ τοῦ εἰς τὸν ἐν Ἁγίοις πατέρα ἡμῶν Ἰσαπόστολον καὶ Ἱεράρχην Ἀθηνῶν μέγαν Ἱερόθεον, συγγραφεῖσα ὑπὸ Ἀγάθωνος Μοναχοῦ.

ά. Τὸν Ἱερόθεον θέλω ἐγκωμιάσει τὸν ἱερὸν τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπον, εἶναι δὲ πρέπον τῳόντι εἰς αὐτόν, καὶ δίκαιον τὸ ἐγκώμιον, πρῶτον μὲν ἐπειδὴ καθὼς εἶχε τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν ὄνομα Ἱερόθεος, τὸ ὁποῖον σημαίνει ἀφιερωμένον τῷ Θεῷ ἄνθρωπον, οὕτως εἶχε καὶ ἔργα θεῖα καὶ τοῦ Θεοῦ ἄξια, διὰ τῶν ὁποίων ἡγιάσθη καὶ τῷ Θεῷ καθιερώθη καὶ προσφυέστατα συνεφώνησαν μετὰ τοῦ ὀνόματός του τὰ ἔργα του, δεύτερον δὲ ἐπειδὴ συνέζησε καὶ συνανεστράφη μετὰ τῶν ἀφιερωμένων τῷ Θεῷ Ἀποστόλων καὶ ἴσα μὲ ἐκείνους ἠξιώθη χαρίσματα, ἀποστολικὴν λαβὼν διακονίαν, Ἀποστολικὴν δόξαν, Ἀποστολικὴν προεδρείαν, ἄλλος, Ἀπόστολος καὶ ὢν καὶ φαινόμενος, τούτου ἕνεκεν δίκαιον εἶναι μετὰ τῶν Ἀποστόλων καὶ αὐτὸν νὰ τιμῶμεν καὶ νὰ ἐγκωμιάζωμεν· ἐπειδὴ καθὼς ἀναντιρρήτως ἀποστολικῶς πᾶσαν τὴν ζωὴν αὐτοῦ διήνυσεν, οὕτω δικαίως καὶ σέβας ἀποστολικόν, καὶ ἔπαινοι ἀποστολικοὶ αὐτῷ ὀφείλονται καὶ ἐγκώμια, καθότι τὸ πρέπον ἀπαιτεῖ τῶν ἴσων πόνων νὰ εἶναι ἴσοι καὶ οἱ μισθοὶ καὶ τὰ στέφανα ὅμοια· ὅστις δὲ τὸ ἱερὸν τοῦτο χρέος ἐκπληροῖ, καὶ σεβασμίως τιμᾷ καὶ γεραίρει, τὸν ἱερὸν τοῦτον ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ Ἱερόθεον ἠξεύρετε ποῖον ἔχει μισθόν, καὶ τίνα λαμβάνει τὴν ἀνταπόδοσιν; τὸ νὰ γείνῃ καὶ οὗτος ἀξιόμισθος καὶ ἀξιοσέβαστος ὡς ὁ εὐφημούμενος ἅγιος, καὶ παρὰ πάντων σεβασμίως νὰ τιμᾶται καὶ νὰ ἐγκωμιάζεται.

β'. Τούτου ἕνεκα προθύμως πρέπει ἅπαντες οἱ φιλόθεοι καὶ φιλέορτοι νὰ συντρέξωσι, καὶ γηθοσύνως τὰς εὐκλεεῖς αὐτοῦ πράξεις νὰ ἀναμνήσωσι, καὶ ἐκ τῶν καλῶν αὐτοῦ κατακόρως νὰ ἀπολαύσωσι καὶ χορτάσωσιν, εἰς τὸ ὁποῖον πάντοτε μέν, ἐξαιρέτως δὲ σήμερον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς αὐτοῦ πανηγύρεως ἅπαντας πανταχόθεν τοὺς φιλοθέους προσκαλεῖ νὰ συνέλθωσι. Ἐκ τίνος πατρίδος κατήγετο ὁ ἱερὸς πατὴρ ἡμῶν Ἱερόθεος καὶ ἐκ τίνων ἐγεννήθη γονέων καὶ πῶς καλῶς καὶ εὐγενῶς ἀνατραφεὶς καὶ ἐκπαιδευθεὶς καὶ εἰς μέτρον τελείας ἡλικίας φθάσας, κατέστη τοσοῦτον ἐπίσημος, ὥστ' ἐξεπέρασε καὶ αὐτοὺς τοὺς εὐκλεεστάτους καὶ ὑπερενδόξους ἄνδρας κατὰ τὴν φήμην καὶ τὴν ὑπόληψιν, οὐδεὶς μὲν τῶν ἱστορικῶν δὲν μᾶς τὸ ἐξιστόρησεν, ἐκ τῶν συγγραμμάτων ὅμως αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς ὑψηλῆς σοφίας του ἀπταίστως δυνάμεθα νὰ κρίνωμεν καὶ περὶ τῆς εὐγενοῦς ἀνατροφῆς καὶ νομίμου αὐτοῦ ἐκπαιδεύσεως. Ἐπειδὴ ὁ τοῦ

ἀνθρώπου λόγος πάντοτε εἶναι ζωηροτάτη καὶ ἀπαράλλακτος εἰκὼν τῶν ἔργων του ὡς παρὰ πάντων ὁμολογεῖται «ἀνδρὸς χαρακτὴρ, ἐκ λόγων γνωρίζεται» πολλάκις μάλιστα εἷς λόγος παραμικρὸς ἀρκεῖ ἅπασαν νὰ παραστήσῃ τὴν ἠθικὴν τοῦ ἀνθρώπου κατάστασιν, ἐπειδὴ τὰ ἤθη τὸν λόγον παρομοιάζουσι καὶ ὁ λόγος τὰ ἤθη· καὶ ὁ μὲν ἀξιέπαινος λόγος ἀξιέπαινα ἤθη σημαίνει, τὰ δὲ ἐπαινετὰ ἤθη ἐπαινετὸν λόγον γεννῶσιν· οὗτος λοιπὸν ὁ λόγος ἀποδεικνύει ὅτι καὶ ἡ γέννησις καὶ ἡ ἀνατροφὴ καὶ ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ Ἱεροθέου λίαν ἦσαν ἀξιέπαινα. Ἐπειδὴ τοσοῦτον ὑψηλὴ ἦτον τῶν λόγων καὶ συγγραμμάτων αὐτοῦ ἡ σοφία, ὥστε οὐχὶ μόνον τῶν ἄλλων Ἱεραρχῶν καὶ Θεολόγων ἀνδρῶν τὴν σύνεσιν ὑπερέβαινεν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ θεολήπτου ἀποστόλου Τιμοθέου μαθητοῦ Παύλου τοῦ ἀποστόλου, ὡς αὐτὸς οὗτος φιλαλήθως ὁμολογεῖ τοῦτο ὁ Τιμόθεος.

γ'. Ὅτι μὲν λοιπὸν παιδιόθεν ὁ Ἅγιος οὗτος ἐγένετο τῶν καλῶν καὶ ἔργων καὶ λόγων ἐραστὴς θερμότατος, αὐτὰ τὰ πράγματα τὸ κηρύττουσι. Ἐπειδὴ ἐκ πρώτης αὐτοῦ ἡλικίας ἑνώσας μὲ τὴν φυσικὴν εὐφυΐαν τοῦ νοός, τὰ εὐγενῆ καὶ χρηστὰ ἤθη, εἰς πᾶν εἶδος τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων καὶ ἐπιστημῶν ἐγένετο ἐμπειρότατος καὶ ἐντελέστατος, καὶ περὶ μὲν σωματικοῦ πλούτου καὶ γηΐνων κτημάτων ποσῶς δὲν ἐφρόντιζεν, ἕνα δὲ μόνον πλοῦτον ἐγίνωσκεν καὶ ὑπερεπόθει τὴν τῶν ἀρετῶν κτῆσιν καὶ τὴν τῶν ἐπιστημῶν κατανόησιν, ἀλλ' οὐχὶ ἀμελῶς καὶ παρέργως, ἀλλὰ μετὰ ζεούσης καρδίας, καὶ γνώμης ἀνδρείας καὶ γενναιόφρονος, ἐπροτίμα δὲ νουνεχῶς παρὰ τὴν μάθησιν τῶν ἐπιστημῶν τῶν ἀρετῶν τὴν κατόρθωσιν, καὶ κατὰ πρῶτον μὲν λόγον εἰς τὴν τῶν ἀρετῶν ἐργασίαν, φιλοπόνως ἠγωνίζετο, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον καὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ πᾶσαν τὴν ἐγκύκλιον παίδευσιν φιλοτίμως ἐσπούδαζε, καλῶς γινώσκων ὅτι ἡ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν ἐπιστημῶν σπουδὴ προηγουμένως χρείαν ἔχει τῆς τῶν ἀρετῶν πράξεως, καὶ τῆς τῶν χρηστῶν ἠθῶν καθαρότητος· διότι εἰς πονηρὰν καὶ ἐμπαθῆ ψυχὴν ἡ Σοφία ποτὲ δὲν εἰσέρχεται «εἰς γὰρ κακότεχνον ψυχὴν οὐκ εἰσελεύσεται Σοφία» ἡ Σοφία φησι.

δ'. Πόσης δὲ σπουδῆς καὶ ἐπιμελείας χρείαν ἔχει, καὶ πόσους ἱδρῶτας πρέπει νὰ χύσῃ ὅστις ἐπιποθεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν διὰ τοῦ λαμπροῦ τῶν ἀρετῶν καὶ ἐπιστημῶν ἐνδύματος νὰ κοσμήσῃ γινώσκουσιν ἀκριβῶς, ὅσοι διὰ τῆς πράξεως ἔμαθον, καὶ ἔργῳ τὰ καλὰ ταῦτα ἀπέκτησαν· καθότι ὅστις μαθεῖ ἐφ' ὅσα πάθει, ἐκείνου καὶ ἡ γνῶσις εἶναι βεβαία καὶ ἀδιάπταιστος, καὶ ὁ λόγος ἀληθής τε καὶ ἀξιόπιστος, Ἐπειδὴ τόσον τῶν ἀρετῶν ἡ κατόρθωσις, ὅσον καὶ τῶν ἐπιστημῶν ἡ κατανόησις μεγάλων πόνων καὶ ἱδρώτων καὶ χρόνων

ἱκανῶν χρείαν ἔχουσιν· ὅτι γλυκὺς μὲν εἶναι ὁ τῆς παιδείας καρπός, ἀλλ' ἡ ρίζα πικρὰ καὶ ἐπίμοχθος, ὅθεν καὶ ἀπαιτεῖται νοῦς μὲν φιλήσυχος, ἀτάραχος, ἀρέμβαστος, καὶ ἀμετεώριστος, ἀγρυπνίαι δὲ συνεχεῖς καὶ ἄπαυστοι, καὶ ταλαιπωρίαι καὶ κακοπάθειαι ἀπειράριθμοι· τὰ ὁποῖα καὶ καλῶς γινώσκων ὁ ἱερὸς πατὴρ ἡμῶν Ἱερόθεος πᾶσαν κατέβαλε σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν, ὥστε κατά τε πρᾶξιν καὶ θεωρίαν κατέστη ἀκρότατος, ὑπερβὰς ἅπαντας τοῦ καιροῦ ἐκείνου τοὺς εὐκλεεῖς ἄνδρας θεωρητικούς τε καὶ πρακτικούς. Ἐπειδὴ τοὺς μὲν πρακτικοὺς καὶ ἐναρέτους ὑπερέβαινε κατὰ θεωρίαν διὰ τῆς ὑψηλῆς σοφίας του, τοὺς δὲ θεωρητικοὺς καὶ πεπαιδευμένους ὑπερενίκα κατὰ τὴν πρᾶξιν διὰ τῆς ἄκρας αὐτοῦ ἀρετῆς καὶ ἀσκήσεως, τοὺς δὲ πρακτικούς τε ἅμα καὶ θεωρητικοὺς ὑπερεῖχε κατὰ τὸν ὑψηλότερον βαθμὸν τῆς θεωρίας καὶ πράξεως, εἰς τὸν ὁποῖον αὐτὸς εἶχεν ἀνυψωθῇ ὑπὲρ ἅπαντας, καθότι ἡ μὲν ὑψηλὴ σοφία του τὴν ἄμεμπτον ἐβεβαίωνε πολιτείαν του, ἡ δὲ ἐνάρετος πολιτεία του τὴν ὑψηλὴν ὑπεστήριζε παιδείαν του, καὶ διὰ νὰ εἴπω συντόμως, ἅπαντα τὰ καλά, ὅσα πρὸς ἀρετὴν καὶ παιδείαν συντείνουσιν, μετὰ μεγίστης προθυμίας καὶ ἀναριθμήτων πόνων, ὡς φιλόπονος μέλισσα, εἰς ἑαυτὸν ἐθησαύρισεν, ἀλλὰ οἱ μὲν πόνοι παρῆλθον, ἡ δὲ δόξα αὐτοῦ διαμένει αἰώνιος· μεγάλης δὲ φρονήσεως καὶ ἀγχινοίας ἔργα εἶναι τὸ ἐπικερδέστατον τοῦτο ἐμπόριον, τὸ νὰ δώσῃ δηλονότι εἰς κόπον πρόσκαιρον, καὶ νὰ λάβῃ δόξαν αἰώνιον, τὸ ὁποῖον οἱ νόες οἱ μικρόφρονες ποτὲ δὲν δύνανται νὰ ἐπιχειρήσωσι.

ε. Οὕτω λοιπὸν ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Ἱερόθεος τὴν πρακτικὴν ἀρετὴν βάσιν ποιήσας τῆς θεωρητικῆς, καὶ διὰ τῆς πράξεως τὴν θεωρίαν ζητήσας, ἔφθασεν εἰς τὸν ἀκρότατον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς παιδείας βαθμόν, καθ' ὅσον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἐνδέχεται, καὶ ἐγένετο τελειότατος, καὶ τοιουτρόπως πρὸ τῆς ἐν Χριστῷ πίστεως καὶ πρὸ τῆς ἀναγεννήσεως τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος προκαθαρίσας καὶ τελειοποιήσας ἑαυτόν, ἐγένετο ἄξιος καὶ τῆς ἀμιμήτου ἡμῶν πίστεως.

ς΄. Ὅτε δὲ ὁ θεῖος ἀπόστολος Παῦλος κηρύττων πανταχοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἔφθασεν καὶ εἰς τὰς κλεινὰς Ἀθήνας, τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν Ἀνάστασιν εὐαγγελιζόμενος, τινὲς δὲ τῶν ἐπικουρίων καὶ στωϊκῶν φιλοσόφων ἀντίθεον καὶ βλάσφημον τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ νομίζοντες, συλλαβόντες ἔφεραν αὐτὸν εἰς τὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου περίφημον Δικαστήριον, ἵνα κριθεὶς καὶ κατακριθεὶς ἀξίαν λάβῃ τὴν καταδίκην τῆς βλασφημίας του, τότε ὁ Παῦλος σταθεὶς ἐν μέσῳ τοῦ Κριτηρίου τὴν θαυμασιωτάτην ἐκείνην δημηγορίαν ἐξεφώνησε, τὴν ἀφορμὴν τοῦ λόγου ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ βωμοῦ λαβὼν «Α-

γνώστῳ Θεῷ» διὰ τῆς ὁποίας τοὺς ἐλλογιμωτέρους καὶ σοφωτέρους τῶν ἄλλων φιλοσόφων πρὸς τὴν εἰς Χριστὸν εἴλκυσε πίστιν, ἐν οἷς ἦν καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνή τις ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροί τινες μετ' αὐτῶν, ὡς ταῦτα πάντα λεπτομερῶς ὁ ἱερὸς Λουκᾶς ἱστορεῖ ἐν ταῖς Ἀποστολικαῖς πράξεσι, ὁ δὲ θεῖος πατὴρ ἡμῶν Ἱερόθεος πρὸ τοῦ ἱεροῦ Διονυσίου εἶχε πιστεύσει, ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου προδιαχθείς. Ἐπειδή, ἂν τότε ἤθελε πιστεύσει, καὶ αὐτὸς μετὰ τοῦ θείου Διονυσίου, δὲν ἤθελε τὸ σιωπήσει ὁ ἱερὸς Λουκᾶς, ἀλλ' ἤθελεν ἀναφέρει καὶ αὐτὸν ἐξ ὀνόματος, ἐπισημότερον τοῦ Διονυσίου ὄντα καὶ πάντων τῶν ἄλλων κατά τε παιδείαν καὶ ἀρετὴν ὑπέρτερον· «οὐ γὰρ ἂν εἰ τηνικαῦτα· καὶ οὗτος μετὰ »Διονυσίου πιστεύσας, ἐκολλήθη τῷ Παύλῳ», παρεσιώπησεν ὁ θεῖος Λουκᾶς, τοῦ μὴ καὶ αὐτὸν ἐξ ὀνόματος μνημονεύσας, ἐπισημοτέρου ὄντος καὶ σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ διαφέροντος (ἐπικρίνει ὁ Σοφὸς Εὐθύμιος ὁ Ζιγαδηνὸς ἐν τῷ εἰς τὸν Ἅγιον τοῦτον ἐγκωμίῳ αὐτοῦ.)

ζ'. Ἐν τοσούτῳ, ἀφ' οὗ ὅτε θεῖος πατὴρ ἡμῶν Ἱερόθεος καὶ ὁ Ἀρεοπαγίτης Διονύσιος τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν ἐδέχθησαν, διδάσκονται ἀμφότεροι ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πάντα τὰ τῆς πίστεως δόγματα, καὶ τῶν τότε πιστευσάντων Χριστιανῶν χειροτονοῦνται Ἐπίσκοποι, ὁ δὲ θεῖος Διονύσιος καὶ τοῦ Ἱεροθέου μαθητής, ἐχρημάτισε κατά τε τὴν ἔξω σοφίαν καὶ τὰ τῆς Θεολογίας ἀπόρρητα, ἐκ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ στοχασθῶμεν, πόση ἦτον ἡ τοῦ Ἱεροθέου ἐπιστημονικὴ τε καὶ Θεολογικὴ σοφία, ὅταν τοσοῦτον μέγαν Μαθητὴν ἠδυνήθη νὰ ἀναδείξῃ ὁποῖος ἦτον ὁ Ἀρεοπαγίτης Διονύσιος. Ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀψευδῆ τοῦ Κυρίου ἀπόφασιν, δὲν εἶναι ὁ μαθητὴς τοῦ Διδασκάλου αὐτοῦ ἀνώτερος, ἀλλὰ μὴν ὁ τοῦ Ἱεροθέου μαθητὴς Διονύσιος ὁμολογουμένως ὑπερβαίνει πάντα σοφὸν ἀκρότατον, πολλῷ μᾶλλον ἄρα ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ Ἱερόθεος «αὐτάρκη ταῦτα· (λέγει ὁ σοφὸς Εὐθύμιος) τῆς θεοειδοῦς ἐκείνου (τοῦ Ἱεροθέου) διανοίας καὶ ὑψηλῆς ἐμφῆναι τὸ κλέος· δι' ὧν δηλοῦται σαφῶς, ὅτι καὶ τῷ θείῳ Παύλῳ καὶ τῷ μεγάλῳ Ἱεροθέῳ μαθητευθεὶς ὁ θεόληπτος Διονύσιος, δι' ἀμφοτέρων ἐμυήθη τὰ κρείττω καὶ ὁ τελειότερα τῆς τε οὐρανίου καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς σοφίας» μεγάλως δὲ εὐγνωμονεῖ πρὸς τὸν Διδάσκαλον αὐτοῦ Ἱερόθεον ὁ Ἀρεοπαγίτης Διονύσιος, καὶ θαυμάσια πλέκει ἐγκώμια, πολλαχοῦ τῶν ἀθανάτων ἐκείνων συγγραμμάτων αὐτοῦ, μέγαν ἥλιον ὀνομάζων αὐτόν, κλεινὸν καθηγεμόνα, θεῖον διδάσκαλον, Ἱερομύστην, ὑμνολόγον θεόληπτον, καὶ ἄλλα πάμπολλα, ὥστε οὐκ ἂν ποτε πρὸς οὕτω μέγαν ἥλιον, ἀντειπεῖν ἐπιχειρήσαιμεν, καὶ «ταῦτα καὶ τῷ κλεινῷ καθη»γεμόνι ὑμνηταὶ λίαν ὑπερφυῶς (Διονυσ. Ἀρεοπαγίτου) ἐν τῷ περὶ

θείων ὀνομάτων) τὰ δὲ ἱερὰ αὐτοῦ (τοῦ Ἱεροθέου) συγγράμματα ἀποφαίνεται, ὅτι ἐπιστημονικῶς καὶ μετὰ γηραλαίας ἔγραψε τῆς περὶ τὰ θεία νοήσεως, καὶ ὅτι ὡς ἄλλην Ἁγίαν Γραφὴν πρέπει νὰ τὰ νομίζωμεν, ὥσπερ τινὰ δεύτερα λόγια καὶ τῶν θεοχρίστων ἀκόλουθα» (ὁ αὐτὸς αὐτόθι) ἔχει δὲ καὶ ἰδιαίτερον κεφάλαιον πρὸς τὸν ἀπόστολον Τιμόθεον, ὅπου γνωστοποιεῖ, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ θεῖος Τιμόθεος λαβὼν παρὰ τοῦ Διονυσίου τὸ ὑψηλότατον τοῦ Ἱεροθέου σύγγραμμα, καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ, τὸ ἐπέστρεψε πρὸς τὸν Διονύσιον, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ τὸ ἐξηγήσῃ, ὡς τοῦ Διδασκάλου αὐτοῦ σύγγραμμα, καὶ ἐξηγημένον πρὸς αὐτὸν νὰ τὸ πέμψῃ· καὶ πολλάκις ἡμᾶς καὶ αὐτὸς εἰς τοῦτο προέτρεψας, καὶ τήν γε Βίβλον αὐτὴν ὡς ὑπεραίρουσαν ἀνταπέσταλκας. (Κεφ. Γ'.) Τοῦτο λοιπὸν μόνον ἀρκεῖ ν' ἀποδείξῃ, ὁποῖος ἦν τὴν σοφίαν ὁ ἱερὸς πατὴρ ἡμῶν Ἱερόθεος, ὅταν ἡ Βίβλος αὐτοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου Τιμοθέου ὑπερέβαινε τὴν κατάληψιν, καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτει παρὰ τοῦ ἱεροῦ Διονυσίου τὴν ταύτης ἐξήγησιν.

ή. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κηδείαν τοῦ θεοδόχου σώματος τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου, μαρτυρεῖ ὁ αὐτὸς Διονύσιος, ὅτι συμπαρῆν καὶ ὁ Ἱερόθεος ὑπὸ νεφέλης ἁρπαγείς, καὶ ὅτι ὕμνους τότε ἐμελῴδησε καὶ ἐπιταφίους ᾠδὰς εἰς δόξαν τῆς Θεομήτορος, ὑπερβαινούσας πολλῷ τῷ μέτρῳ τὰς τῶν ἄλλων Ἱεραρχῶν ᾠδὰς καὶ ἐγκώμια, τὰ ὁποῖα καὶ αὐτοὶ οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι ὑπερθαυμάζοντες, ἐφύλαττον εἰς τὴν μνήμην των, καὶ εἰς πολλοὺς πολλάκις αὐτὰ ἀνέφερον, ὡς καὶ τοῦτο ὁ αὐτὸς μαρτυρεῖ Διονύσιος, λέγων πρὸς Τιμόθεον τὸν Ἀπόστολον «πολλάκις οἶδα παρὰ σοῦ καὶ μέρη τινὰ τῶν ἐνθεαστικῶν ἐκείνων ὑμνῳδιῶν ἐπακούσας» ἐνθυμοῦμαι λέγει, ὦ Τιμόθεε, ὅτι πολλάκις ἤκουσα ἐκ στόματος σου καὶ περικοπάς τινας ἐκ τῶν Θεολήπτων ἐκείνων ὕμνων καὶ ἐγκωμίων, τὰ ὁποῖα ὁ ἐμὸς θεῖος διδάσκαλος Ἱερόθεος ἐξεφώνει πρὸς τὴν Κυρίαν ἡμῶν Θεοτόκον ὅλος ἔνθους, ἔξω ὢν ἑαυτοῦ καὶ μετὰ τῆς ὑμνουμένης Θεομήτορος ἡνωμένος τῷ πνεύματι, πάθος πάσχων ἀπαθὲς καὶ μακάριον, καὶ καθὼς μεταξὺ τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς ὁ θεῖος Παῦλος διέπρεπε καὶ ὑπερεῖχεν εἰς τὰ τὰς Δεσποίνης ἡμῶν ἐγκώμια, οὕτω μεταξὺ τῶν Ἱεραρχῶν προηγεῖτο καὶ ὑπερέλαμπεν ὁ ἱερὸς Ἱερόθεος, πάντων κρατῶν, πάντων ὑπερέχων, καὶ παρὰ πάντων ἐφ' ὧν ἠκούετο καὶ ὡρᾶτο, θεόληπτος καὶ θεῖος ὑμνολόγος κρινόμενος.

θ'. Τὸν τοιοῦτον λοιπὸν καὶ τοσοῦτον κατά τε ἀρετὴν καὶ σοφίαν μέγαν καὶ θειότατον ἄνδρα μὲ τίνας νὰ τὸν παραβάλωμεν καὶ πῶς νὰ τὸν ὀνομάσωμεν; μὲ τοὺς ἀΰλους Ἀγγέλους, καὶ Ἄγγελον νὰ τὸν ὀνομάσωμεν; ναὶ βεβαιότατα, διότι ἀγγελικῶς ἐν τῷ κόσμῳ ἐπολιτεύθη, καὶ ἔνσαρκος Ἄγγελος ἀνεφάνη· μὲ τοὺς Ἀποστόλους, καὶ Ἀπόστο-

λον νὰ τὸν ὀνομάσωμεν; ναὶ βεβαιότατα, διότι Ἀποστολικὴν ἐγχειρισθεὶς διακονίαν, ἀποστολικῶς τὰ χρέη αὐτῆς ἐξετέλεσε· μὲ τοὺς Μάρτυρας, μὲ τοὺς Ἱεράρχας, καὶ Διδασκάλους; ναὶ βεβαιότατα, διότι ὡς μὲν μάρτυς καὶ διὰ λόγων καὶ δι' ἔργων καὶ ἀγώνων τὴν τῆς πίστεως ἀλήθειαν ἐμαρτύρησεν, ὡς δὲ Ἱεράρχης, κανονικῶς καὶ νομίμως ἀρχιερατεύσας, τῷ Θεῷ εὐηρέστησε καὶ ὡς διδασκαλος ὑπὲρ πάντα τὰ διδασκαλικὰ χρέη ἐξεπλήρωσεν, ἀλλὰ καὶ οὐρανόν, καὶ ἥλιον, καὶ σελήνην ἐὰν αὐτὸν ὀνομάσωμεν, ἀληθεύσομεν, διότι καὶ αὐτὸς διὰ τῶν ἀειφώτων ἔργων καὶ λόγων αὐτοῦ ὡς δι' ἀστέρων λαμπρυνόμενος τὴν τοῦΘεοῦ δόξαν τὴν ἔνσαρκον τοῦ Θεοῦ λόγου οἰκονομίαν ἐδιηγήθη, καὶ τὸ τῆς ἀγνοίας καὶ εἰδωλολατρείας σκότος διὰ τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας ἀποδιώξας, πᾶσανκατηύγασε τὴν ὑφήλιον, ἀλλὰ καὶ σκεῦος, ἐκλογῆς ἄλλον Παῦλον, καὶ υἱὸν βροντῆς, δεύτερον Θεολόγον, ἐὰν αὐτὸν ὀνομάσωμεν, μεθ' ὑπερβολῆς δὲν τὸν ἐγκωμιάζομεν. Ἐπειδὴ καὶ τοῦ Παύλου ἐπλούτει τὸν διακαῆ πρὸς τὸ κήρυγμα ζῆλον, καὶ τῆς τοῦ Ἰωάννου Θεολογίας τὸν παγκόσμιον καταπληκτικὸν ἦχον. Διὰ τοσούτων στεφάνων ἡ ἀρετὴ αὐτὸν κατεκόσμησε, διὰ τοσούτων ἀγαθῶν ἡ φιλοσοφία αὐτὸν κατεποίκιλε.

ι. Τίνα λοιπὸν ἐκ τῶν προνομίων καὶ χαρίτων αὐτοῦ νὰ θαυμάσῃ τις πρότερον; ἢ ποία γλῶσσα ρητορικωτάτη θέλει δυνηθῇ νὰ ἐφεύρῃ τῶν τοσούτων καὶ τοιούτων κατορθωμάτων πρέποντα τὰ ἐγκώμια; ἐπειδὴ ὅταν μία ψυχὴ εἰς ἑαυτὴν συναθροίσῃ ἅπαν καλόν, ὑπερνικᾷ ἅπαν ἐγκώμιον· ὅθεν ἐγὼ ἓν ἔτι πρὸς τοῖς εἰρημένοις εἰπών, θέλω καταπαύσει τὸν λόγον μου, ὅτι δηλαδὴ μετὰ τοσούτων καὶ τοιούτων λαμπρῶν κατορθωμάτων καὶ προτερημάτων ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Ἱεροθεος ἐν βαθυτάτῳ γήρατι τελευτήσας, ἠξιώθη τῆς τῶν Πατριαρχῶν, Προφητῶν, Ἀποστόλων, Μαρτύρων, Ἱεραρχῶν, καὶ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος Ἁγίων συναυλίας καὶ συνοικήσεως, ὑπὲρ ἡμῶν ἐκτενῶς καθικετεύων τὸν Ὕψιστον ἵνα ἀταράχως τὸ τῆς παρούσης ζωῆς πέλαγος διαπλεύσαντες, εἰς τοὺς γαληνοὺς καὶ ἀκυμάντους λιμένας τῆς τῶν Οὐρανῶν βασιλείας καταντήσωμεν.

ιά. Δέξαι λοιπὸν εὐμενῶς, πάτερ θειότατε, τὰ παρ' ἡμῶν εὐλαβῶς προσφερόμενα, τὰ παρὰ σοῦ ἀντιδίδων ἡμῖν, ὅσα διὰ τῶν πρεσβειῶν σου νὰ ἀντιδώσῃς δύνασαι· ἤδη μὲν εὐεξίαν σώματος καὶ ψυχῆς, ἁμαρτιῶν ἄφεσιν, πειρασμῶν ἀπαλλαγήν, καὶ τέλος βίου Θεῷ εὐάρεστον· πρὸς δὲ τὸ μέλλον, τὴν ἐκ δεξιῶν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν μετὰ τῶν Ἁγίων παράστασιν, ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἀπολυτίκιον ἦχος ά.

Τὸν Παύλου μαθητήν τε καὶ τῆς Οἰκουμένης διδάσκαλον, τὸν τῶν Ἀθηνῶν Ἱεράρχην, καὶ κήρυκα τῆς πίστεως, τὸν μέγαν καὶ πάνσοφον πιστοί, ἐκφάντορα τῶν μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ, Ἱερόθεον ἐν ὕμνοις χρεωστικῶς ἀνευφημήσωμεν ἅπαντες, τὸν βλύσαντα ὡς νάματα ἡμῖν, διδάγματα ἔνθεα σαφῶς, καὶ Θεὸν τῷ βίῳ εὐφράναντα, τὸν μόνον πολυέλεον. *Κοντάκιον ἦχος πλ. δ'. Τῇ ὑπερμάχῳ.*

Τὸν ἱεράρχην Ἀθηνῶν ἀνευφημοῦμέν σε, ὡς μυηθέντες διὰ σοῦ ξένα καὶ ἄρρητα, ἀνεδείχθης γὰρ θεόληπτος ὑμνολόγος, ἀλλὰ πρέσβευε παμμάκαρ Ἱερόθεε, ἐκ παντοίων συμπτωμάτων ἡμᾶς ῥύεσθαι, ἵνα χράζωμεν. Χαίροις, πάτερ θεόσοφε. *Μεγαλυνάρια τοῦ αὐτοῦ.*

Τὸ τοῦ Παύλου θήραμα τὸ τερπνόν, τῇ ἄνω τραπέζῃ τὸ ἀξίως παρατεθέν, τὸ τοὺς οὐρανίους εὐφράναν δαιτυμόνας, Ἱερόθεον τὸν πάνυ ὕμνοις τιμήσωμεν. Ἕτερον.

Ἐγκαυχᾶται πόλις ἡ Ἀθηνῶν, ἡ λαχοῦσα πάτερ σοῦ ποιμένος καὶ ὁδηγοῦ, ἐγκαυχῶνται οὕτω, καὶ πάντες οἱ τυχόντες σοὶ ὁμωνυμῆσαι οὕς διαφύλαττε.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ ἅγιος ἱερομάρτυς ΠΕΤΡΟΣ Καπιτωλίων (ἢ Καπιτωλίας) (1) ξίφει τελειοῦται.

»Εὔθηκτος ὢν μάχαιρα Πνεύματος Πέτρος,
»Τὸ τοῦ ξίφους εὔθηκτον οὐκ ἐδειλία.

Οὗτος ἦτο γέννημα καὶ θρέμμα τῆς πόλεως Καπιτωλίων, σοφὸς πολλά, καὶ διαφέρων ἀπὸ τοὺς πολλοὺς κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ σύνεσιν. Λαβὼν δὲ πρότερον γυναῖκα μὲ γάμον, καὶ γεννήσας τρία παιδία, ὕστερον ἔγεινε μοναχός· ἐτιμήθη δὲ βιαίως καὶ μὲ τὸ ἀξίωμα τῆς ἱερωσύνης ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα τῆς μητροπόλεως Βόστρων. (2) Εἶτα διαβάλλεται εἰς τὸν Ἐθνάρχην τῶν Ἀγαρηνῶν, ὅτι ἦτο διδάσκαλος τῶν Χριστιανῶν. Ἐπειδὴ δὲ φανερώτερα καὶ γενναιότερα ἐλάλησε περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ πίστεως ἔμπροσθεν τοῦ ἐθνάρχου, διὰ τοῦτο κόπτουσι τὴν δεξιὰν χεῖρα καὶ τοὺς δύο πόδας του· ἔπειτα ἐκβάλουσι τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ καρφόνουσιν αὐτὸν εἰς τὸν σταυρόν. Καὶ τελευταῖον τὸν ἀποκεφαλίζουσι. Τὸ δὲ μαρτυρικὸν αὐτοῦ σῶμα, καυθὲν διὰ πυρός, ἐρρίφθη εἰς τὸν ποταμόν.

---

(1) Ἡ Καπιτωλία κατὰ τὸν Μελέτιον, εἶναι τὸ νῦν λεγόμενον Σουβέτε, πόλις τῆς Δαμασκοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν δείκνυται ὁ τάφος τοῦ Ἰώβ.

(2) Ἡ Βόστρα εἶναι μητρόπολις τῆς Πετραίας Ἀραβίας, ἔχουσα θρόνον Μητροπολίτου ὑπὸ τὸν Ἱεροσολύμων. Πρότερον δὲ ἦτον ὑπὸ τὸν Ἀντιοχείας. Κοινῶς αὕτη λέγεται Βουσσερὲθ κατὰ τὸν Μελέτιον.

Μνήμη τῆς ἁγίας μάρτυρος ***ΔΟΜΝΙΝΗΣ*** *καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς* ***ΒΕΡΙΝΗΣ*** *καὶ* ***ΠΡΟΣΔΟΚΗΣ.*** (1).

»Τὸ τοῦ ποταμοῦ ρεῦμα ῥύμμα τρεῖς κόραι,
»Βιωτικῶν ἔχουσιν ἀγνοημάτων.

Αὗται αἱ ἅγιαι, τρωθεῖσαι ἀπὸ τὸν ἔνθεον ζῆλον καὶ τὸν τοῦ Θεοῦ ἔρωτα, ἄφησαν οἰκίας καὶ συγγενεῖς, καὶ ὑπῆγαν εἰς τὴν πόλιν Ἔδεσσαν. Εἰς καιρὸν δὲ καθ' ὃν διέτριβον ἐκεῖ, ἰδοὺ αἰφνιδίως ἔρχεται ὁ ἀνὴρ τῆς Βερνίκης καὶ ὁ πατήρ της εἰδωλολάτραι ὄντες, ὁμοῦ μὲ ἄλλους στρατιώτας. Πιασθεῖσαι λοιπὸν ὑπ' αὐτῶν αἱ ἅγιαι, ὑπῆγον εἰς τὴν Ἱεράπολιν, παρὰ τὴν ὁποίαν ρέει εἰς ποταμός· ὅθεν ὅτε οἱ στρατιῶται ἔτρωγον καὶ ἐμέθυον, αἱ ἅγιαι αὗται κρυφίως φεύγουσαι καὶ προσευξάμεναι εἰς τὸν Θεόν, ἐμβῆκαν εἰς τὸν ποταμόν, καὶ ἀφῆκαν ἑαυτὰς εἰς τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ. Καὶ οὕτως ἐτελειώθησαν αἱ μακάριαι διὰ τοῦ πνιγμοῦ τοῦ ὕδατος.

Μνήμη τοῦ ἁγίου μάρτυρος ***ΑΥΔΑΚΤΟΥ,*** *καὶ* ***ΚΑΛΛΙΣΘΕΝΗΣ*** *τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ.*

Εἰς τὸν Αὔδακτον.

»Ἔῤῥει θανὼν Αὔδακτε μάρτυς Κυρίου,
»Σὺν μάρτυσι ζῆς καὶ Θεὸν ζῶντα βλέπεις.

Εἰς τὴν Καλλισθένην.

»Χριστοῦ θεωρεῖ κάλλος ἡ Καλλισθένη,
»Οὗ περ τὸ θεῖον εἶχεν εἰς σκέπην σθένος.

Οὗτος ἦτον ἀπὸ τὴν Ἔφεσον· ἐτιμήθη δὲ παρὰ τοῦ Μαξιμίνου, καὶ ἔγεινε δοὺξ δουκῶν καὶ ἔπαρχος ἐν ἔτει σλέ, (235), διότι ὑπερέβαλλε

(1) Σημείωσε, ὅτι ὁ θεῖος Χρυσόστομος ἔχει ἐγκώμιον μακρὸν εἰς τὰς τρεῖς γυναῖκας ταύτας ἐν τῷ έ, τόμῳ τῆς ἐν Ἑτόνῃ ἐκδόσεως. Βερνίκην δὲ γράφει ταύτην, καὶ οὐχὶ Βερίνην, ὡς γράφεται ἐν τῷ χειρογράφῳ καὶ τετυπωμένῳ Συναξαριστῇ. Λέγει δὲ ὁ ἅγιος ἐκεῖ, ὄχι ὅτι αἱ θυγατέρες τῆς Δομνίνης ἐπνίγησαν εἰς τὸν ποταμόν, ἀλλ' ὅτι ἡ μήτηρ αὐτῶν Δομνίνα τὰς ἐβύθισεν εἰς τὸν ποταμόν, διότι ἐφοβήθη μήπως οἱ στρατιῶται φθείρωσι τὴν παρθενίαν τῶν θυγατέρων της. Ὅθεν ἐκεῖναι μέν, ὑπήκουσαν εἰς τὴν μητέρα των, ἡ δὲ μήτηρ λαβοῦσα αὐτάς, τὴν μίαν ἀπὸ τὴν μίαν χεῖρα, καὶ τὴν ἄλλην, ἀπὸ τὴν ἄλλην, τὰς ἐβύθισεν εἰς τὸ νερὸν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ὁμοῦ μὲ ἐκείνας κατεβυθίσθη καὶ αὐτή. Ἄφησαν δὲ ἔξω τοῦ ποταμοῦ τὰ ὑποδήματά των, ἵνα γνωρισθῇ, ὅτι κρυφίως ἀπὸ τοὺς στρατιώτας ἔφυγον καὶ ἐπνίγησαν, καὶ ὄχι μὲ τὴν εἴδησιν ἐκείνων, ἵνα μὴ κακοπαθήσωσιν ὕστερον ἀπὸ τὸν κριτὴν ὅστις τοὺς ἔστειλεν. Ἐπαινεῖ λοιπὸν ὁ Χρυσορρήμων, τὴν μὲν

τοὺς ἄλλους κατὰ τὸν πλοῦτον καὶ φρόνησιν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Μαξιμῖνος ἐζήτησε τὴν θυγατέρα του Καλλισθένην, διὰ νὰ τὴν λάβῃ γυναῖκα εἰς γάμον, ὁ δὲ Αὔδακτος δὲν ἠθέλησε νὰ τὴν δώσῃ εἰς ἐκεῖνον, ὄντα ἀλλότριον τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως, τούτου χάριν διήρπασαν τὰ ὑπάρχοντά του, καὶ ἐξώρισαν αὐτὸν εἰς Μελετινήν, ὅπου καὶ τὸν ἀπεκεφάλισαν. Ἡ δὲ θυγάτηρ του Καλλισθένη, κουρεύσασα τὰ μαλλία τῆς κεφαλῆς της, καὶ ἀνδρικὰ φορέματα ἐνδυθεῖσα, ἐκρύπτετο εἰς τὴν Νικομήδειαν. Ὕστερον δὲ ἀπὸ ὀκτὼ χρόνους, ὑπῆγεν εἰς τὴν Θράκην πλησίον μιᾶς γυναικός, τῆς ὁποίας ἡ θυγάτηρ εἶχε βεβλαμμένους τοὺς ὀφθαλμούς. Ὅθεν ἰατρεύσασα αὐτήν, ἐζητεῖτο ἀπὸ τοὺς γονεῖς της νὰ λάβῃ μὲ γάμον γυναῖκα τὴν ἰατρευθεῖσαν θυγατέρα των, διὰ τὴν χάριν τῆς ἰατρείας· ἀλλ' ἡ μακαρία ὡμολόγησε τὰ εἰς αὐτὴν συμβάντα, ὅτι εἶναι γυνή, καὶ κάμνουσα αὐτοὺς νὰ δοξάσουν τὸν Θεόν, ἀνεχώρησεν.

Ἀφ' οὗ δὲ ὁ Μαξιμῖνος ἐθανατώθη, ἔγεινε διάδοχος τῆς βασιλείας ὁ Δικίνιος ἐν ἔτει τιϐ' (312). Ὅθεν ἡ Καλλισθένη ἐνεφανίσθη εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ Λικινίου Κωνσταντίαν ὀνόματι, ἥτις ἦτο Χριστιανή, καὶ ἀδελφὴ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. Ἐκείνη δὲ ἐδέχθη εὐμενῶς τὴν Καλλισθένην, καὶ κατέστησεν αὐτὴν ὡς μητέρα τοῦ υἱοῦ της. Καὶ οὕτω διὰ τοῦ μέσου αὐτοῦ, ὄχι μόνον ἐπῆρεν ὀπίσω ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ πατρός της, τὴν ὁποίαν εἶχε κυριεύσει πρότερον ὁ Μαξιμῖνος, ὡς εἴπομεν, ἀλλὰ καὶ τὸ λείψανον τοῦ ἁοιδίμου πατρός της Αὐδάκτου μεταφέρει ἀπὸ τὴν Μελιτινὴν εἰς τὴν Ἔφεσον. Καὶ ναὸν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ κτίσασα, ἀπεθησαύρισε τὸ ἅγιόν του λείψανον ἐν αὐτῷ. Ἀποστολικῶς λοιπὸν ἡ ἁγία διανύσασα τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς της, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν. (Ὅρα καὶ εἰς τὸ Συναξάριον τοῦ Θεολόγου κατὰ τὴν ὀγδόην τοῦ Μαΐου μηνός).

Ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν ΑΜΜΟΥΝ *ὁ Αἰγύπτιος ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.*

»Ἀσκήσεως διῆλθε τὴν στενὴν τρίβον.
»Ἀμμοῦν ὁ θεῖος καὶ τρυφῆς εὗρε πλάτος.

ά. Οὗτος ἦτο κατὰ τὸ γένος Αἰγύπτιος, ὀρφανὸς δὲ γενόμενος, ἀφοῦ ἀπέθανον οἱ γονεῖς του, ἠναγκάσθη ἀπὸ τὸν θεῖόν του, ὅταν ἦτο εἴκοσι δύο ἐτῶν, νὰ λάβῃ μὲ γάμον γυναῖκα. Ὅταν ἐστεφανώθη μὲ τὴν σύζυγόν του, ἀφ' οὗ ἀνεχώρησαν ὅλοι ἀπὸ τὴν χαράν, καὶ ἔμειναν μονοι,

μητέρα, διὰ τὴν μεγάλην ἀνδρίαν, ἣν ἔδειξε, νὰ νικήσῃ τὸν πόθον τῆς φύσεως, καὶ νὰ θανατώσῃ μόνη τὰ γεννήματα τῆς κοιλίας της· τὰς δὲ θυγατέρας, διὰ τὴν μεγάλην ὑπακοὴν καὶ εὐπείθειαν, ἣν ἔδειξαν, εἰς τὸ νὰ στέρξωσι νὰ πνιγῶσιν ὑπὸ τῆς μητρός των.

τῆς λέγει. Ἔλα, κυρία ἀδελφή, νὰ σοῦ διηγηθῶ τὸν σκοπόν μου. Τοῦτο τὸ στεφάνωμα, ὅπου ἔγεινεν εἰς ἡμᾶς, ἐὰν θέλῃς (καθὼς ἐγὼ) νὰ γείνῃ ἕνωσις πνευματική, καὶ ὄχι σωματική. Λοιπὸν ἀπὸ τώρα καὶ ἐμπρὸς νὰ ἔχωμεν τὴν κλίνην μας χωριστήν. Διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Σωτῆρος μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ φυλάξωμεν τὴν παρθενίαν μας καθαράν, διὰ νὰ χαιρώμεθα αἰωνίως εἰς τὸν Παράδεισον. Ταῦτα λέγων ὁ Ἀμμούν, εὔγαλεν ἀπὸ τὸν κόλπον του ἕνα βιβλίον μικρὸν καὶ τὸ ἀνεγίνωσκε, τὸ ὁποῖον εἶχε ρητὰ τῆς θείας Γραφῆς, τοῦ Σωτῆρος, καὶ τοῦ Ἀποστόλου περὶ παρθενίας καὶ καθαρότητος. Ἔλεγε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἐξήγησιν ἀφ' ἑαυτοῦ του, ὅσα τὸν ἐφώτιζε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. Ἔτυχε καὶ ἐκεῖνο τὸ εὐλογημένον κοράσιον ἀγαθὴ γῆ, καὶ ἐδέχθη τὸν σπόρον τὸν Εὐαγγελικὸν καὶ Ἀποστολικὸν τὸ χωράφι τῆς ψυχῆς της. Καὶ ἀποκρίνεται πρὸς τὸν νυμφίον της, ὅτι δέχεται μετὰ χαρᾶς νὰ φυλάξῃ ὅσα τῆς εἶπεν, ὅμως ὄχι νὰ ξεχωρίσουν, ἀλλὰ νὰ εἶναι εἰς ἕνα οἶκον, καὶ νὰ εἶναι ἡ κλίνη των χωριστή, νὰ διάγωσι τὴν ζωήν των ἀδελφικήν, ἢ νὰ εἰπῶ ὀρθότερον, ὡς συνασκηταί. Ἐδέχθη τὴν συμφωνίαν ὁ θαυμάσιος Ἀμμούν, καὶ ἔζησαν ὁμοῦ ὡς ἀδελφοὶ δεκαοκτὼ ἔτη. Καὶ ὁ μὲν Ἀμμοὺν εἰργάζετο καθ' ἑκάστην εἰς τὸν κῆπον. Καὶ χωριστὰ ἐπεμελεῖτο τὸν βάλσαμον, ὁ ὁποῖος φυτεύεται ὡς ἄμπελος, καὶ σκάπτεται καὶ κλαδεύεται μὲ πολὺν κόπον. (1). Τὸ ἑσπέρας ἤρχετο εἰς τὸν οἶκον, καὶ ἀνεγίνωσκε μὲ τὴν σύζυγόν του τὸν ἑσπερινόν, καὶ ἔτρωγαν ὁμοῦ, ἔπειτα ἐχωρίζοντο. Καὶ τὴν νύκτα ἠγείρετο ὄρθρου βαθέος, καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὄρθρου ὑπήγαινεν εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ κήπου. Οὕτω πολιτευόμενοι μὲ τὰς εὐχὰς τοῦ Ἁγίου ἔφθασαν εἰς τελείαν ἀπάθειαν.

β'. Μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ λέγει ἡ τρισμακαρία: «Ἔχω, Κύριέ μου, νὰ σοῦ εἰπῶ λόγον· καὶ ἐάν μοι ἀκούσῃς, γνωρίζω, ὅτι μὲ ἀγαπᾷς ὡς ἀδελφήν σου γνησίαν.» Ὁ δὲ Ὅσιος τῆς λέγει. «Εἰπὲ ἐκεῖνο ὅπου θέλεις.» Ἐκείνη τοῦ λέγει· «Φαίνεταί μοι νὰ μὴ εἶναι δίκαιον, ἕνας τοιοῦτος ἁγιώτατος ἄνθρωπος καὶ ἀγωνιστὴς εἰς πᾶσαν ἀρετήν, ὅπου ἠμπορεῖ νὰ ὠφελήσῃ μὲ λόγόν καὶ ἔργον πολλούς, καθὼς ὠφέλησες καὶ ἐμὲ τὴν ταπεινὴν εἰς σωφροσύνην καὶ ἐγκράτειαν, ἔπειτα νὰ ζῇ μόνος μέσα εἰς οἰκίαν, καὶ νὰ μὴ γνωρίζεται, καθὼς τώρα ἡ ἁγιω-

(1) Περὶ τοῦ ὀποβαλσάμου τούτου ὅρα εἰς τὴν εἰκοστὴν ἕκτην τοῦ Δεκεμβρίου ἐν ταῖς ὑποσημειώσεσι τοῦ ἐκεῖ πρώτου Συναξαρίου. (Κατὰ τὸ Μηναῖον τοῦ Β. Κουτλουμουσιανοῦ, Βαλσαμών ἐστιν ὄνομα περιεκτικόν, δηλοῦν τόπον ἢ κῆπον, περιέχοντα φυτὰ τοῦ βαλσάμου, ὅπερ καὶ βάλσαμος λέγεται θηλυκῶς, ἥτις, κατὰ τὸν Παλλάδιον, δίκην ἀμπέλου φυτεύεται, γεωργουμένη καὶ κλαδευομένη, πολὺν ἔχουσα πόνον.) Σ. Ε.

σύνη σου μὲ τόσας ἀρετάς, καὶ χάριν τοῦ Πνεύματος, πολιτεύεσαι ἀγνώριστος.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ μακάριος Ἀμμοὺν ἐδόξασε τὸν Θεόν, ὅπου τὴν ἐφώτισεν εἰς τοῦτο. Καὶ τῆς λέγει μετ' εὐχαριστίας. «Καλῶς εἶπας, ἀδελφή μου ἐν Κυρίῳ. Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ παρὼν οἶκος δι' ἐσέ, καὶ ἐγὼ πάλιν ὑπάγω νὰ εὕρω ἄλλον οἶκον. Καὶ εὐθὺς ἐξελθὼν ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὸ βαθύτερον μέρος τοῦ ὄρους τῆς Νητρίας (εἰς τὸ ὁποῖον ἀκόμη δὲν ἦτο Μοναστήρια) καὶ ἐκεῖ ἔκτισε δύο μέρη κελλία, εἰς τὰ ὁποῖα ἔζησεν ἄλλα εἴκοσι δύο ἔτη. Καὶ μὲ ἄσκησιν ἀκροτάτην καὶ ἀγῶνας μεγάλους, καὶ κατόρθωσιν πάσης ἀρετῆς, ἐτελείωσε τὴν ζωὴν εἰς τὴν μοναδικὴν πολιτείαν.

γ'. Ὅλα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς του ἔγειναν ἑξήκοντα δύο. Καὶ δὶς κατ' ἔτος ἔβλεπε τὴν μακαρίαν του σύζυγον, συνομιλοῦντες λόγους ψυχωφελεῖς. Εὑρισκόμενος ἀκόμη μοναχὸς ὁ ἅγιος Ἀμμοὺν εἰς τὸ ὄρος τῆς Νητρίας, τοῦ ἔφεραν παιδίον, ὅπου τὸ ἐδάγκασε σκύλος λυσσασμένος, καὶ ἐλύσσαξε καὶ αὐτό, καὶ τὸ εἶχαν δεμένο μὲ ἅλυσον, διότι ἐξέσχιζε τὸ κορμί του ἀπὸ τὴν λύσσαν. Οἱ μὲν γονεῖς τοῦ παιδίου ἐπαρακαλοῦσαν τὸν Ὅσιον νὰ κάμῃ δέησιν πρὸς Κύριον διὰ τὸν υἱόν των ὁ δὲ ὅσιος ἐταπεινώνετο καὶ ἔλεγεν· «Ἄνθρωποι τί με βιάζετε νὰ κάμω ἐκεῖνα ὅπου δὲν δύναμαι; Ὅμως ἡ ἰατρεία τοῦ παιδίου εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σας. Δόσετε τὸ βόδι τῆς χήρας ὅπου ἐσκοτώσατε κρυφίως, καὶ νὰ ὑγιάνῃ ὁ υἱός σας.» Καὶ ἐκεῖνοι ἀκούσαντες καὶ θαυμάσαντες τὸ προρατικὸν τοῦ Ἁγίου, ἔλαβον εὐχήν, καὶ δίδοντες τὸ βόδι εἰς τὴν χήραν, εὐθὺς ὑγίανεν ὁ υἱός των.

δ'. Ἦλθον ποτὲ τινὲς πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Ὁσίου, καὶ αὐτὸς δοκιμάζων τὴν γνώμην των εἶπε, νὰ τοῦ φέρουν ἕνα πιθάρι διὰ νὰ φυλάττῃ μέσα τὸ νερόν. Ἦτο δὲ αὐτοὶ ἀγωγιάται ὅπου ἦλθον εἰς τὸν Ὅσιον, ὁ ἕνας ἔχων κάμηλον, καὶ ὁ ἕτερος ὄνον. Ἐκεῖνος ὅπου εἶχε τὴν κάμηλον, δὲν ἠθέλησε νὰ πάρῃ πίθον, λυπούμενος τὴν κάμηλον. Ὅμως ὁ ἄλλος ἔβαλε τὸν πίθον εἰς τὸν ὄνον, καὶ τὸν ὑπῆγεν εἰς τὸν Ὅσιον, ὁ ὁποῖος εἶπεν εἰς ἐκεῖνον ὅπου ἔφερε τὸ πιθάρι. «Ὁ σύντροφός σου ἐλυπήθη νὰ φορτώσῃ τὴν κάμιλον, καὶ ἡ κάμηλος ἐψόφησε. Τοῦτο ἀκούσας ἐκεῖνος ἔτρεξε νὰ ἰδῇ, καὶ ηὗρεν ὅπου τὴν ἔφαγαν οἱ σκύλοι.

ε. Ἐδιηγήθη διὰ τοῦτον τὸν ὅσιον Ἀμμοὺν ὁ μέγας Ἀθανάσιος τοιοῦτον θαῦμα· ὅτι μίαν φορὰν ὁ μέγας Ἀντώνιος ἔστειλε μοναχοὺς εἰς τοῦτον τὸν ἀββᾶν Ἀμμοὺν ἀπὸ τὴν ἐσωτέραν ἔρημον, νὰ τοῦ εἰποῦν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν μέγαν Ἀντώνιον· καὶ εὐθὺς ὅπου τοῦ εἶπαν, ἐγερθεὶς ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ μαζὶ μὲ τοὺς ἀδελφούς. Καὶ θέλοντες νὰ διέλθουν τὸν ποταμὸν Λύκον, ἐντρέπετο νὰ ἐκδυθῇ, ἐπειδὴ ποτὲ δὲν τὸν εἶδέ τις γυμνόν. Καὶ ἐκεῖ ὅπου ἐσυλλογίζετο ταῦτα, εὑρέθη εἰς τὸ πέραν μέρος τοῦ ποταμοῦ· οἱ δὲ ἀδελφοὶ ἐπέρασαν κολυμβῶντες. Φθάσαντες

λοιπὸν εἰς τὸν μέγαν Ἀντώνιον, ἠσπάσθησαν ἀλλήλους, καὶ μετὰ τὸν ἀσπασμὸν τοῦ λέγει ὁ μέγας Ἀντώνιος. «Πολλὰ καὶ θαυμαστὰ μοῦ ἀπεκάλυψεν ὁ Κύριος, ἀδελφέ, δι' ἐσέ. Καὶ ἀκόμη ἀπεκάλυψέ μοι καὶ τὴν τελευτήν σου, διὰ τοῦτο σὲ προσεκάλεσα, διὰ νὰ ἀπολαύσωμεν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀλλήλους, καὶ νὰ παρακαλέσωμεν τὸν Θεὸν ἕνας ὑπὲρ τοῦ ἄλλου. Λοιπὸν μεῖνον, ἀδελφέ, ἐδῶ πλησίον, εἰς τόπον χωριστόν, ἕως νὰ τελειώσῃς τὴν παροῦσαν ζωήν.» Ὅθεν ἔμεινεν ὁ θεῖος Ἀμμοὺν (κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἁγίου) καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἐτελειώθη ὁ ὅσιος Ἀμμούν, καὶ εἶδεν ὁ μέγας Ἀντώνιος τὴν ψυχήν του, ὅπου τὴν ὑπήγαιναν οἱ Ἄγγελοι μὲ ὑμνῳδίαν εἰς τὸν Οὐρανόν. Καὶ τὸ εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του, οἱ ὁποῖοι ὑπῆγαν καὶ εἶδον τὸν Ἅγιον τελειωθέντα κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἁγίου. (1).

(Ἐκ τοῦ Λαυσαϊκοῦ)

ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΒΒΑ ΑΜΜΟΥΝ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων πατέρων, ὅπου εἴδαμεν καὶ ἠκούσαμεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅταν ἀνεχωρήσαμεν ἀπὸ τὸν ὅσιον Ἀπολλώ, μᾶς ἐδιη-

(1) Σημείωσε ὅτι διὰ τὸν Ἀμμοῦν τοῦτον γράφει ὁ Σωκράτης βιβλ. δ'. κεφ. κδ'. τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας. Ὅτι νέος ὢν δὲν ἤθελε νὰ ὑπανδρευθῇ. Ἐπειδὴ δὲ οἱ συγγενεῖς του συνεβούλευον αὐτόν, ὅτι ὑβρίζει μὲ τοῦτο τὸν τίμιον γάμον, ἐπῆρε γυναῖκα. Ἀγαγὼν δὲ αὐτὴν εἰς τὸν κοιτῶνα, ἐπῆρε βιβλίον ἀποστολικὸν εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἀνεγίνωσκεν εἰς τὴν τοῦ Παύλου πρὸς Κορινθίους πρώτην ἐπιστολήν, ὅσα παραγγέλλει ἐκεῖ πρὸς τοὺς ὑπανδρευμένους, ἐπρόσθετε δὲ καὶ αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ πολλά, πόσον δηλαδὴ κοπιαστικὴ εἶναι ἡ μετὰ γυναικὸς καὶ ἀνδρὸς συμβίωσις· πόσα φορτικὰ ἔχει ἡ γυνὴ διὰ τὰς ὠδῖνάς της, καὶ διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων! Ἔλεγε δὲ καὶ ὅτι ἡ παρθενία εἶναι καθαρὰ καὶ ἐλευθέρα, καὶ κάμνει τοὺς παρθένους νὰ πλησιάζωσιν εἰς τὸν Θεόν. Ὅθεν μὲ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἔπεισεν αὐτὴν νὰ ζήσῃ μὲ παρθενίαν. Καὶ λοιπὸν λαβὼν αὐτήν, ὑπῆγεν εἰς τὸ ὄρος τῆς Νητρίας, καὶ ἐκάθισαν ὁμοῦ εἰς μίαν καλύβην, μὴ ἔχοντες διάκρισιν ἄρρενος καὶ θήλεος, ἀλλ' ἓν ὄντες ἐν Χριστῷ. Εἶτα ἐκάθισεν ἕκαστος χωριστά, καὶ διῆλθον τὴν ζωὴν των μὲ ξηροφαγίαν καὶ μεγάλην ἄσκησιν. Λέγει δὲ ὁ ἅγιος Ἰσαάκ, ὅτι τὸ ὄρος ἐν ᾧ διέτριβεν ὁ Ἀντώνιος, ὅτε εἶδε τὴν ψυχὴν τοῦ ὁσίου Ἀμμοὺν ἀνερχομένην, ἦτο μακρὰν ἀπὸ τὸ ὄρος τῆς Νιτρίας, ἐν ᾧ ἦτον ὁ Ἀμμούν, δεκατρεῖς ἡμέρας. (λόγ. ξζ'. σελ. 392.) Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ Ἀμμοὺν οὗτος εἶναι ὁ ἴδιος ἐκεῖνος, ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὰς ἑπτὰ τοῦ Δεκεμβρίου. Καθότι καὶ ἐκεῖνος ἐν τῇ Νιτρίᾳ ἦτον. Ἴσως δὲ ὁ Ἀμμοὺν οὗτος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις γράφεται εἰς τὸ Ἐκλόγιον ἐκ μέρους τοῦ Ἱερωνύμου.

γήθησαν ἐν τῇ ὁδῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦτο ἕνας θαυμασιώτατος, Ἀμμοῦν εἰς τὸ ὄνομα, ὅστις ἐτέλεσε μεγάλα τερατουργήματα, καὶ ἐξόχως τοῦτο τὸ ἐξαίσιον. Ἤγουν τινὲς κλέπται ἀναίσχυντοι ὑπήγαιναν εἰς τὸ κελλίον του, καὶ τοῦ ἔκλεπταν τὸ παξιμάδι, καὶ εἴτι ἄλλο τοῦ εὑρίσκετο βρώσιμον, καὶ αὐτοὶ μὲν ἔτρωγαν τὴν ζωοτροφίαν του, ὁ δὲ Ὅσιος ἐκινδύνευεν ἀπὸ τὴν ὑστέρησιν τῶν ἀναγκαίων εἰς θάνατον, ὅτι πολὺν καιρὸν τὸν ἐπείραζαν. Ὅθεν μὴ ἔχων ἄλλον τρόπον νὰ βοηθηθῇ εἰς τοσαύτην ἀναγκαίαν ὑπόθεσιν, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐσωτέραν ἔρημον, καὶ εὑρίσκων δύο μεγάλους δράκοντας, τοὺς ἐπρόσταξε νὰ τοῦ ἀκολουθήσουν ἕως τὴν κέλλαν· καὶ ἀφ' οὗ ἔφθασαν, τοὺς εἶπε νὰ στέκωνται εἰς τὴν θύραν καὶ νὰ μὴ ἀναχωρήσουν ἕως νὰ τοὺς δώσῃ ἄδειαν. Οἱ δὲ κλέπται ἦλθον

Ἀναγινώσκομεν δὲ εἰς τὸν Εὐεργετινόν, ὅτι ἐπαινετὴν ἀπόκρισιν ἔδωκεν ὁ Ἀμμοῦν οὗτος εἰς τὸν ἐρωτήσαντα αὐτὸν ἀδελφὸν καὶ εἰπόντα. «Πέμπει με ὁ πνευματικός μου πατὴρ εἰς διακονίαν, καὶ φοβοῦμαι τὴν πορνείαν.» Ὁ δὲ Ἀμμοῦν εἶπε αὐτῷ, «Εἰς ὁποίαν ὥραν ἔρχεταί σοι πειρασμός, εἰπέ, «ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, ταῖς εὐχαῖς τοῦ πατρός μου, ἐξελοῦ με.» Ἐπληρώθη δὲ ὁ λόγος τοῦ ἁγίου διὰ τῶν ἔργων· διότι ἀπελθόντος τοῦ ἀδελφοῦ ἐκείνου ποτὲ εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ γέροντός του, μία παρθένος βλέπουσα αὐτὸν εἰσερχόμενον εἰς τὸν οἰκόν της, ἔκλεισε τὴν θύραν. Ὁ δὲ ἀδελφὸς ἐφώναξε μετὰ φωνῆς μεγάλης καὶ εἶπεν, «ὁ Θεὸς τοῦ πατρός μου, ἐξελοῦμε.» Καὶ εὐθὺς εὑρέθη εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Σκήτεως (σελ. 231.) Προσθέτει δὲ ὁ αὐτὸς Εὐεργετινός, ὅτι ὁ Ἀμμοῦν οὗτος, γυμνόν ποτε δὲν εἶδε τὸν ἑαυτόν του, λέγων· «Ὅτι εἶναι ἀπρεπὲς εἰς μοναχὸν νὰ βλέπῃ γυμνὸν τὸ σῶμα του. Ὅθεν χρείας ποτὲ γενομένης, ἵνα διαπεράσῃ τὸν ποταμὸν τὸν καλούμενον Λύκον, ὅτε ἐγένετο πλημμύρα νεροῦ, παρεκάλεσε τὸν μετ' αὐτοῦ ὄντα Θεόδωρον, νὰ ὑπάγῃ μακράν, διὰ νὰ μὴ ἴδωσι γυμνοὺς ὁ εἷς τὸν ἄλλον, ὅταν κολυμβῶσι. Μακρύναντος δὲ τοῦ Θεοδώρου. πάλιν ὁ Ἀμμοῦν ἐντρέπετο νὰ γυμνωθῇ. Ἐν ᾧ δὲ καιρῷ ἐντρέπετο καὶ ἐφρόντιζε, πῶς νὰ περάσῃ τὸν ποταμόν. Ὦ τοῦ θαύματος! ἡρπάγη (ἴσως ὑπὸ θείου Ἀγγέλου), καὶ εὑρέθη εἰς τὸ ἀντίπεραν μέρος τοῦ ποταμοῦ·) σελ. 655). Διὰ τοῦτο λέγει ὁ μέγας Βασίλειος, ὅτι ἡ παρθένος καὶ μοναχή, κἂν δὲν ἦναι κἀνεὶς ἄνθρωπος παρών, πρέπει νὰ ἐντρέπεται αὐτὴ ἑαυτήν, καὶ νὰ μὴ πράττῃ κἀνὲν πρᾶγμα ἀνάξιον τῆς τοῦ νυμφίου Χριστοῦ θεωρίας, καὶ ἀρεσκείας, ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ νὰ γυμνόνηται. «Κἂν μόνη ἡ παρθένος ᾖ, μηδενὸς ἀνθρώπου παρόντος τὸ σύνολον, πράττειν τι τῶν μὴ ἀξίων τοῦ νυμφίου οὐκ ἀνεχομένη. Κἂν γὰρ μηδεὶς τῶν ἀνθρώπων ἄλλος παρῇ, ἀλλ' αὐτὴ ἑαυτῇ πάρεστιν ἡ παρθένος. Καὶ πάντων μᾶλλον ἑαυτὴν ὀφείλει αἰδεῖσθαι. Οὐ γὰρ δὴ τοὺς μὲν ἄλλους ὡς αἰδοῦς ἀξίους φυλάσσεται, ἑαυτὴν δὲ ὡς οὐκ ἀξίαν αἰδοῦς ἀτιμάσει. (λόγος περὶ παρθενίας). Καὶ πάλιν· «Οὐ γὰρ δεῖ, κἂν ἐν οἴκῳ μόνῃ καθέζηται καθ' ἑαυτὴν ἡ παρθένος, διότι μηδεὶς πάρεστι τῶν ἀνθρώπων, ἀδιαφόρως γυμνοῦσθαι» (αὐτόθι).

πάλιν νὰ ἁρπάσουν τι, καὶ βλέποντες τοὺς δράκοντας ἐτρόμαξαν, καὶ ἔπεσαν κατὰ γῆς μισαποθαμένοι. Ὁ δὲ Ὅσιος ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ κελλίον, καὶ τοὺς λέγει. Βλέπετε πόσον εἶσθε σεῖς τῶν θηρίων θηριωδέστεροι, καὶ ἀπανθρωπότεροι ; Αὐτὰ εὐλαβοῦνται τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ὑπακούουσι, καὶ ἐσεῖς τοὺς ζημιώνετε. Ταῦτα εἰπών, τοὺς ἐπῆρεν ἔξω εἰς τὸ κελλίον, καὶ τοὺς ἐφίλευσε μὲ πολλὴν φιλανθρωπίαν, καὶ ἱλαρότητα· οἵτινες ἰδόντες τὴν τόσην αὐτοῦ ἀγαθότητα, ἔκλαυσαν, καὶ ἐζήτησαν συγχώρησιν εἰς τὰ πρότερα ἀνομήματα, ἐξ ὅλης καρδίας μετανοήσαντες, καὶ ἐμόνασαν, καὶ τόσον εὐηρέστησαν τῷ Θεῷ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν καὶ θαυμασίαν ἀλλοίωσιν, ὅπου ἐτέλεσαν καὶ θαυμάσια εἰς αἰσχύνην τοῦ μισοκάλου Δαίμονος. Ἄλλην φορὰν ἦλθόν τινες ἀπ' ἐκεῖνα τὰ ὅρια εἰς τὸν Ὅσιον, καὶ τὸν ἐπαρακάλεσαν νὰ φονεύσῃ ἄλλον ἕνα δράκοντα, ὅπου τοὺς ἐζημίωνεν ἄμετρα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς διὰ ταπείνωσιν. Ὅτι δὲν ἦτο τῆς δυνάμεώς του αὐτὴ ἡ ἐγχείρησις, καὶ ἀπολύσας αὐτούς, ὑπῆγεν αὐτὸς μόνος εἰς τὸ σπήλαιον τοῦ δράκοντος, καὶ προσηύξατο. Τὸ δὲ θηρίον εὐγῆκεν ἀπὸ τὴν φωλεὰν μὲ μεγάλην ὁρμὴν καὶ κτύπον, σφυρίζον, καὶ κάμνον σχῆμα, πῶς ἤθελε νὰ δράμῃ ἐπάνω του, νὰ τὸν θανατώσῃ. Πλὴν δὲν ἐφοβήθη ὁ Ὅσιος, οὐδὲ ἐμετατόπισεν, οὔτε ποσῶς ἐδειλίασεν, ἀλλὰ εἶπε ταῦτα πρὸς αὐτὸ μετὰ πίστεως. Ὁ Κύριος νὰ σὲ ἀποκτείνῃ, διὰ νὰ μὴ ζημιώνῃς τοὺς δούλους του. Καὶ παρευθὺς μὲ τοῦτον τὸν λόγον τὸ θηρίον ἔσκασε, καὶ ἐχύθη εἰς τὴν γῆν τὸ φαρμάκι του. Οἱ δὲ ἐγχώριοι μαθόντες τοιοῦτον θαυμάσιον ἐσυνάχθησαν, καὶ βλέποντες τοιοῦτον μέγα θηρίον νεκρόν, πάλιν δὲν ἐτολμοῦσαν νὰ πλησιάσωσιν. Ὁ δὲ Ὅσιος τοὺς ἐθάρρυνε, νὰ τὸ χώσουν μὲ τὴν ἄμμον, διὰ νὰ μὴ τοὺς θανατώσῃ ὁ βρῶμος του· καὶ οὕτως ἐποίησαν. Αὐτὰ καὶ ἕτερα μᾶς εἶπεν ἕνα μαθητὴς τοῦ ἄνωθεν Ἀμμοῦν, τὰ ὁποῖα διὰ βραχυλογίαν ἀφήκαμεν ἄγραφα.

(Ἐκ τοῦ Ἐκλογίου)

Μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων ΦΑΥΣΤΟΥ, ΓΑΪΟΥ, ΕΥΣΕΒΙΟΥ, *καὶ* ΧΑΙΡΗΜΟΝΟΣ, *τῶν διακόνων.*

Οὗτοι ἦσαν μαθηταὶ τοῦ μεγάλου Διονυσίου, καὶ διάκονοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὁ μὲν Γάϊος καὶ Φαῦστος ἐξωρίσθησαν μετὰ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν, καὶ πολλὰ παθόντες, ἔλαβον τὸ τέλος τοῦ μαρτυρίου. Ὁ δὲ Εὐσέβιος καὶ Χαιρήμων ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐξορίαν τοῦ διδασκάλου των, ἐπεσκέπτοντο τοὺς ἁγίους μάρτυρας, τοὺς εὑρισκομένους εἰς τὰς φυλακάς, καὶ ἔθαπτον τὰ τίμια αὐτῶν λείψανα, Διαρκέσαντες δὲ ἕως εἰς τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως Δεκίου ἐν ἔτει σν' (250), καὶ πολλοὺς πειρασμοὺς ὑπομείναντες διὰ τὴν εἰς Χριστὸν ὁμολογίαν,

τελευταῖον ἀπεκεφαλίσθησαν, καὶ οὕτως ἔλαβον τοῦ μαρτυρίου τοὺς στεφάνους. (1).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡ εὕρεσις τῶν λειψάνων τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν ΓΟΥΡΙΑ καὶ ΒΑΡΣΑΝΟΥΦΡΙΟΥ, τῶν ἐν Καζάνῃ Ρώσσων.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Ε', τῆς ἁγίας μάρτυρος ΧΑΡΙΤΙΝΗΣ.

»Ὅπερ δι' εὐχῆς εἶχε σαρκὸς τὴν λύσιν,
»Ἰδοὺ δι' εὐχῆς λαμβάνει Χαριτίνη. (2).

ά. Αὕτη ἡ ἁγία ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως Διοκλητιανοῦ καὶ Δομετίου κόμητος ἐν ἔτει σιζ' (290), δούλη Κλαυδίου τινός. Ἀκούσας δὲ ὁ κόμης Δομέτιος περὶ αὐτῆς ὅτι εἶναι Χριστιανή, καὶ ὅτι καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐπιστρέφει, καὶ γυρίζει εἰς τὴν πίστιν της, καὶ τοὺς λοιποὺς Χριστιανοὺς περισσότερον τοὺς στερεώνει, γράφει εἰς τὸν αὐθέντην της Κλαύδιον νὰ ἀποστείλῃ τὴν Χαριτίνην εἰς αὐτὸν διὰ νὰ τὴν ἐξετάσῃ· ὁ δὲ αὐθέντης αὐτῆς λυπηθείς, ἐνεδύθη σάκκον· ἤτοι τρίχινον φόρεμα, καὶ ἐθρήνει. Ἡ δὲ Χαριτίνη παρηγοροῦσα αὐτόν, ἔλεγε· «Μὴ λυποῦ, αὐθέντα μου, ἀλλὰ χαῖρε, ἐπειδὴ ἐγὼ ἔχω νὰ λογισθῶ εἰς τὸν Θεὸν μία εὐπρόσδεκτος θυσία διὰ τὰς ἰδικάς μου καὶ ἰδικάς σου ἁμαρτίας.» Ὁ δὲ Κλαύδιος ἀπεκρίθη· «Δούλη τοῦ Θεοῦ, ἐνθυμοῦ καὶ ἐμὲ πλησίον εἰς τὸν ἐπουράνιον Βασιλέα.» Ἔδραμε λοιπὸν ὁ κόμης εἰς τὴν οἰκίαν της ὅπου ἐκατοικοῦσε μόνη, καὶ κατὰ μόνας

(1) Ὁ ἐνταῦθα ἀναφερόμενος Διονύσιος, ὁ Ἀλεξανδρείας ἐστιν, ὁ ὑπὲρ τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως πολλὰς ὑπομείνας βασάνους ἀπὸ τὸν ἡγεμόνα Αἰμιλιανόν, ὡς γράφει ὁ Εὐσέβιος βιβλίῳ ζ'. κεφ. ιά, τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας. Ἐξωρίσθη δὲ ὁ ἅγιος Διονύσιος μὲ τοὺς μαθητάς του εἰς τὴν ἐν Λιβύῃ Κεφρώ. Οἱ ἀκολουθήσαντες δὲ μαθηταί του εἶναι Μάξιμος ὁ πρεσβύτερος, Φαῦστος, Εὐσέβιος καὶ Χαιρήμων. Γάϊος δὲ παρ' Εὐσεβίῳ οὐχ ἀναφέρεται, εἰμὴ Γερμανός. Ὁ δὲ Εὐσέβιος ὁ πρῴην διάκονος, ἔγεινεν ὕστερον Λαοδικείας Ἐπίσκοπος. Ὁ δὲ πρεσβύτερος Μάξιμος, μετὰ τοῦ Διονυσίου διεδέχθη τὴν λειτουργίαν τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀδελφῶν· ἤτοι ἔγειναν Ἐπίσκοποι Ἀλεξανδρείας. Ὁ δὲ Φαῦστος, γηραιὸς γεγονώς, ἀπετμήθη τὴν κεφαλήν. Ταῦτα μὲν γράφει ὁ Εὐσέβιος καὶ ὄρα ἐκεῖ, ὁ ἅγιος δὲ Διονύσιος ἑορτάζεται κατὰ τὴν τρίτην τοῦ παρόντος μηνός.

(2) Σημείωσαι, ὅτι τὸ ἴδιον τοῦτο δίστιχον εὑρίσκεται καὶ εἰς τὴν συνώνυμον αὐτῆς Χαριτίνην, κατὰ τὴν τετάρτην τοῦ Σεπτεμβρίου.

τῷ Θεῷ προσευχομένη. Εὐθὺς δὲ μετὰ θυμοῦ πολλοῦ πληγὰς πολλὰς τῆς ἔδωσε, καί ἄλυσον σιδηρᾶν εἰς τὸν λαιμὸν τῆς ἔβαλλε, καὶ παρέδωκε τὴν δικαίαν εἰς τὸν ἄδικον κριτὴν τοῦ τόπου. Ὁ δὲ κριτὴς εὐθὺς ἔβαλεν ἔμπροσθεν τὰ τιμωρητικὰ ὄργανα, καὶ φέρων τὴν Ἁγίαν ἐκεῖ, τῆς λέγει· «σωφρονήσου πρὶν νὰ τιμωρηθῇς, καὶ λυπήσου τὸν ἑαυτόν σου, καὶ θυσίασον τοῖς θεοῖς, διὰ νὰ κερδήσῃς τρία μεγάλα καλά. Πρῶτον, νὰ λάβῃς τὴν συγχώρησιν ἀπὸ τοὺς θεούς. Ἔπειτα τὴν ἀγάπην τῶν βασιλέων. Καὶ τρίτον δὲν θέλεις ἀφανίσει μὲ δριμείας βασάνους τὴν νεότητά σου.

β'. Ταῦτα ἀκούσασα ἡ μαρτυς, ὕψωσεν εἰς οὐρανὸν τὰ ὄμματα, ζητοῦσα ἀπὸ ἐκεῖ βοήθειαν· καὶ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ ποιήσασα, εἶπε· «ποικίλος καὶ πλάνος εἶσαι ὦ Ἡγεμών, ἀλλ' ἡ πονηρία σου ἀνωφελὴς θέλει γείνει· διότι, οὔτε κολακεύων θέλεις μὲ νικήσει, οὔτε ἀπειλῶντας θέλεις μὲ φοβήσεις, οὔτε συμβουλεύων μὲ καταπείθεις, οὔτε θέλεις μαλάξει τὴν προθυμίαν, ὅπου ἔχω νὰ βασανισθῶ διὰ τὸν Χριστόν· διότι εἰς τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν ἐλπίζω, καὶ εἰς αὐτὸν τὴν ζωήν μου ἀφιέρωσα. Ἀνίσως λοιπὸν θέλῃς νὰ σωφρονῇς, τὸν ἑαυτόν σου λυπήσου διὰ τὴν πλάνην σας, καὶ συμβουλεύσου τὸ συμφέρον, τὸ ὁποῖον εἶναι, νὰ μὴ πιστεύῃς εἴδωλα κωφά, διὰ τὰ ὁποῖα εἶπεν ὁ προφήτης Δαβίδ. «Θεοί, οἱ τὸν οὐρανόν, καὶ τὴν γῆν οὐκ ἐποίησαν, ἀπο»λέσθωσαν· καὶ οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν, δαιμόνια.» Καὶ πάλιν, «τὰ εἴδωλα »τῶν ἐθνῶν ἀργύριον, καὶ χρυσίον, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων· ὅμοιοι αὐ»τοῖς γένοιντο οἱ ποιοῦντες αὐτά·» Ταῦτα ἀκούσας ὁ κριτής, καὶ πάλιν ὀργισθείς, ἐπρόσταξε διὰ καταισχύνην, καὶ τῆς ἐξύρισαν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς. Θαῦμα δὲ ἠκολούθει, καὶ ἡ κεφαλὴ πάλιν ἐφύτρωσε τὰς ἰδίας τρίχας καὶ ἐφαίνετο ὡς πρότερον. Καὶ ὁ κριτὴς πλέον ὀργισθείς, ἐπρόσταξε νὰ βάλουν ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλήν της ἄνθρακας ἀναμμένους, ἔπειτα ἐπάνωθεν νὰ χύνουν καὶ ξύδι· ἡ δὲ μάρτυς ἔλεγε· «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἡ βοήθεια ἐκείνων, ὅπου ἐλπίζουν εἰς ἐσέ, ὁ τοὺς Ἁγίους σου τρεῖς Παῖδας ἐκ φλογὸς σώσας, αὐτὸς καὶ νῦν ἐλθών, δυνάμωσόν με εἰς τὰς βασάνους, ὅπου διὰ τὴν ἀγάπην σου πάσχω, διὰ νὰ μὴ εἰποῦν οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας, ποῦ ἐστὶν ὁ Θεὸς αὐτῶν; καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ἡ μάρτυς εὐθὺς ἐλευθερώθη ἀπὸ τοὺς πόνους· εὐχαριστοῦσα δὲ καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν, διὰ τὰ ὁποῖα πάλιν ὁ Ἡγεμών, θυμωθεὶς ἐπρόσταξε καὶ ἐκάρφωσαν εἰς τοὺς μαστοὺς τῆς μάρτυρος, σιδηρᾶ σουβλία πεπυρωμένα, καὶ αἱ μὲν σάρκες τῆς Ἁγίας ἠφανίζοντο ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ σουβλία, ἀλλ' ἡ διάπυρος φλόγα τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ περισσότερον ἄναπτεν εἰς τὴν καρδίαν της. Ἔπειτα ἐπρόσταξε καὶ ἔκαιον τὰς πλευράς της μὲ λαμπάδας ἀναμμένας, ἐκείνη δὲ περισσότερον ηὐχετο.

γ'. Ἀφεθεῖσα δὲ ἀπὸ τὰς βασάνους ἠναγκάζετο νὰ θυσιάσῃ· ἀλλ' ἐπειδή, κατὰ τὴν καρδίαν, καὶ τὰ χείλη, ἀμετάθετος, καὶ ἀκατάπιστος ἦτον ἡ μάρτυς, ὄντας δὲ καὶ ὁ κριτὴς εἰς τὸ κακὸν καὶ εἰς τὸν θυμὸν ἀμίμητος, ἐπρόσταξε καὶ τῆς ἔδεσαν εἰς τὸν λαιμὸν λίθον μέγαν, καὶ εἶπε νὰ τὴν ρίψουν εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης. Ριπτομένη δὲ ἡ Ἁγία ἐβόα· «εὐχαριστῶ σοι Κύριε, ὅτι ἠθέλησας διὰ τὸ ὄνομά σου νὰ περάσω καὶ διὰ μέσου ὕδατος θαλασσίου, διὰ νὰ εὑρεθῶ καθαρὰ εἰς τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως. Ἀλλὰ δεῖξον καθὼς καὶ πάντοτε, οὕτω καὶ τώρα, εἰς ἐμὲ τὰ θαυμάσιά σου, διὰ νὰ δοξασθῇ περισσότερον τὸ μέγα σου ὄνομα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.» Ταῦτα ἡ Ἁγία προσευχομένη, τὰ δεσμὰ ἐλύθησαν, καὶ ὁ λίθος μόνος εἰς τὸ βάθος κατεφέρετο. Ἐκείνη δὲ (ὢ τοῦ θαύματος!) ἀφόβως ἐστέκετο ἐπάνω τῆς θαλάσσης· καὶ περιπατοῦσα εἰς τὰ ὕδατα ὡσὰν εἰς ξηρὰν γῆν, ἔξω εἰς τὸ περιγιάλι ἤρχετο. Ἰδοῦσα δὲ τὸν Ἡγεμόνα, ὅπου ἐπερίμενεν ἐκεῖ διὰ νὰ ἰδῇ τὸ τέλος, τοῦ εἶπε· «Χαίροις Ἡγεμών, δὲν ἐκατάλαβες ἀκόμη τὴν εἰς ἐμὲ τοῦ Χριστοῦ μου δύναμιν; ἄφες λοιπὸν τὸ σκότος, καὶ πρόσδραμε εἰς τὸ ἀληθινὸν φῶς, διὰ νὰ κερδήσῃς τὴν σωτηρίαν σου. Ἀλλ' ἀνίσως καὶ ἀπομείνῃς εἰς τὴν προτέραν σου γνώμην, εἰς ἐμὲ βέβαια θέλεις γείνει αἴτιος πολλῶν ἀγαθῶν, ἀλλ' εἰς τὴν ψυχήν σου θέλεις προξενήσει ἀπώλειαν καὶ ἀφανισμόν.»

δ'. Ταύτην τὴν παρρησίαν μὴ ὑποφέρων ὁ ἀσεβής, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸ θαῦμα καταπλαγείς, ἐξίστατο, καὶ ἄφωνος ἔμεινε. Μετὰ δὲ πολλὴν ὥραν ἐλθὼν εἰς τὸν νοῦν του, εἶπεν· «Αὐτὰ τὰ παράδοξα ἔργα, ὅπου βλέπω, μὲ κάμνουν νὰ θαυμάζω τὴν δύναμιν τοῦ Γαλιλαίου, ἀλλ' ἐγὼ θέλω τὰ ἀποδείξῃ, ὅλα μαγείας καὶ ψεύμαται» Καὶ εὐθὺς ἐπρόσταξε νὰ γυμνώσουν τὴν Ἁγίαν, καὶ νὰ δέσουν τὰς χεῖράς της ὀπίσω εἰς τροχόν, καὶ νὰ βάλλουν σωρὸν ἄνθρακας ὑποκάτω, καὶ νὰ γυρίζουν τὸν τροχὸν συχνότερα, διὰ νὰ συντρίβωνται ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὰ μέλη της, καὶ οὕτω νὰ ἀποθάνῃ μὲ πολλοὺς πόνους. Καὶ ἡ μὲν προσταγὴ εὐθὺς ἐγίνετο, ὁ δὲ Κύριος ἐβοήθει πάλιν τὴν δούλην του, καὶ ἐλθὼν Ἄγγελος τοὺς μὲν ἄνθρακας ἔσβυσε, τὴν δὲ δύναμιν τῶν τιμωρούντων ἠφάνισε, καὶ δὲν ἐδύναντο πλέον νὰ γυρίσουν τὸν τροχόν. Καὶ πάλιν ἐδὼ ὁ Κριτὴς ἀποροῦσεν, ὅμως καὶ ἄλλας βασάνους ἐπενοοῦσε, καὶ ἐπρόσταξε καὶ τῆς ἐκριζόνουσι τοὺς ὄνυχας τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν της. Ἡ δὲ Ἁγία, ὡς νὰ ἐτιμωρεῖτο ἄλλος, οὕτω τὰ ἐνόμιζε. Ὁ δὲ ἄρχων ἐπρόσταξε, καὶ ἐξερρίζωσαν καὶ τοὺς ὀδόντας της, ἐπρόσταξε δὲ ὁ μιαρὸς καὶ τοὺς ὑπηρέτας του νὰ τὴν ὑπάγουν εἰς ὑψηλὸν καὶ φανερὸν τόπον, καὶ νὰ διαλαλήσουν οἱ κήρυκες εἰς ὅλον τὸν τόπον νὰ

συναθροισθοῦν ὅσοι θέλουν διὰ νὰ τὴν μολύνουν, καὶ νὰ καταισχύνουν τὸ σῶμα τῆς Ἁγίας· καὶ πάλιν εἶπε νά τὴν γυρίσουν ὀπίσω ὕστερον, διὰ νὰ τῆς δώσῃ καὶ ἄλλα κολαστήρια.

έ. Ἡ δὲ τοῦ Χριστοῦ μάρτυς εἶπεν· «εἶναι ὁ Χριστός μου, ὅπου εἰς μίαν στιγμήν, καὶ χωρὶς κόπον, δύναται ὅλα αὐτὰ νὰ τὰ μεταλλάξῃ καὶ τὴν ψυχήν μου καθαρὰν νὰ τὴν λάβῃ σήμερον, καὶ νὰ ἀφανίσῃ τὰ ἀκάθαρτά σου νοήματα.» Ταῦτα εἰποῦσα, χεῖρας ὁμοῦ καὶ νοῦν, καὶ ὄμματα ὑψώσασα προσηύχετο εἰς τὸν ποθούμενον Θεόν. Ἀφ' οὗ δὲ προσηυχήθη, μὲ εἰρήνην αὐτῷ τὸ πνεῦμα παρέθετο, καθαρὸν καὶ σῶμα, καὶ ψυχήν, τῷ Θεῷ θυσιάσασα. Καὶ ἠθέλησε καλήτερα νὰ ἀποθάνῃ, παρὰ νὰ ἁμαρτήσῃ καὶ μὴ θέλωντας. Ὁ δὲ ἄρχων καὶ μετὰ τὸν θάνατόν της ἐφύλαττεν ἀθάνατον τὸν θυμόν, καὶ ἐπρόσταξε καὶ τὴν ἔρριψαν εἰς τὸ βάθος της θαλάσσης δεδεμένην μέσα εἰς σάκκον μὲ ἄμμον γεμάτον. Ἀλλ' οὐδὲ τότε ἐλησμόνησε τὴν δούλην του ὁ Θεός, ὅπου δοξάζει τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας, διότι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔφερεν εἰς τὴν γῆν ἡ θάλασσα τὸ σῶμα τῆς Ἁγίας σῶον, καὶ ἀβλαβές, εὐλαβηθεῖσα αὐτό, ὡσὰν ὅπου ἐθανατώθη διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ δημιουργοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ αὐθέντης της Κλαύδιος, ἀγαθὸς καὶ καλόγνωμος, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀναθρέψει τὴν μάρτυρα ἀπὸ μικράν, λαβὼν αὐτό, λαμπρῶς μυρίσας, καὶ ἐνδύσας, ἔν τινι τόπῳ τιμίως καὶ εὐλαβῶς ἐνεταφίασε. Τοιοῦτον εἶναι τὸ τέλος καὶ τὸ μαρτύριον τῆς τοῦ Χριστοῦ μάρτυρος Χαριτίνης, ἡ ὁποία ἐτελειώθη εἰς τὰς πέντε τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός. Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (1).

(Ἐκ τοῦ βιβλίου οἱ Ἀδάμαντες τοῦ Παραδείσου)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡ ἁγία μάρτυς ΜΑΜΕΛΧΘΑ λίθοις βληθεῖσα τελειοῦται.

»Ὁμοῦ λελουμένην με Χριστὲ προσδέχου,
»Μάμελχθα φησί, καὶ λίθοις βεβλημένην.

Αὕτη ἦτο ἀπὸ τὴν Περσίδα, ἱέρεια τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ἔχουσα καὶ ἀδελφὴν Χριστιανήν. Ἐπειδὴ δὲ εἶδε κατ' ὄναρ Ἄγγελον Θεοῦ, ὅστις ἔδειχνε καὶ ἐδίδασκεν αὐτὴν τὰ μυστήρια τῶν Χριστιανῶν, ἐξύπνησε τεταραγμένη, καὶ ἐδιηγήθη τοῦτο εἰς τὴν ἀδελφήν της ἡ ὁποία ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὸν ἐπίσκοπον, ὅστις ἐβάπτισεν αὐτήν. Μαθόντες δὲ τοῦτο εἰδωλολάτραι ἐθυμώθησαν καὶ μὲ λίθους αὐτὴν ἐθανάτωσαν, καθ' ὃν καιρὸν

(1) Τὸ μαρτύριον αὐτῆς συνέγραψεν ἑλληνιστὶ ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή· «Ἐκράτει ποτέ» (σώζεται ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ, ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ τῶν Ἰβήρων, καὶ ἐν ἄλλαις.)

ἐφόρει ἀκόμη ἡ μακαρία τὰ φωτεινὰ ἱμάτια τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, καὶ ἔρριψαν αὐτὴν εἰς λάκκον βαθύτατον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον μόλις καὶ μετὰ βίας ἐδυνήθησαν οἱ Χριστιανοὶ νὰ ἐκβάλωσι τὸ ἅγιον αὐτῆς λείψανον. Τότε ὁ ἐπίσκοπος ὑπῆγεν εἰς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν καὶ ἔλαβεν ἀπὸ αὐτὸν ἐξουσίαν, νὰ κρημνίσῃ μὲν τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος νὰ οἰκοδομήσῃ δὲ αὐτὸν ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας μάρτυρος ταύτης Μαμέλχθας. Τοῦτο οὖν ποιήσας, ἀπεθησαύρισεν ἐν τῇ νεοκτίστῳ ἐκκλησίᾳ τὸ τίμιον αὐτῆς λείψανον.

Ὀπτασία ΚΟΣΜΑ μοναχοῦ φοβερὰ καὶ ὠφέλιμος,

»Πενθῶ κολάσεις τὰς ξένας ὧδε βλέπων·
»Χαίρω δὲ αὖθις τὰς ἀναπαύσεις βλέπων.

Κατὰ τὸν δέκατον τρίτον χρόνον τῆς βασιλείας Ρωμανοῦ τοῦ Λεκαπηνοῦ, ἤτοι ἐν ἔτει 932, ἦτο εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἄνθρωπός τις, ὁ οἰκειότερος τῶν ὑπηρετῶν, τῶν παρισταμένων εἰς τὸν βασιλικὸν κοιτῶνα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστις ἐβασίλευσεν ὀλίγον προτήτερα τοῦ Ρωμανοῦ, ἤτοι ὁ υἱὸς μὲν Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, ἀδελφὸς δὲ Λέοντος τοῦ σοφοῦ. Οὗτος λοιπὸν ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, ἀφήσας τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ, ἠγάπησε τὴν μοναχικὴν πολιτείαν, καὶ μετονομασθεὶς Κοσμᾶς διὰ τοῦ ἀγγελικοῦ σχήματος, κατεστάθη ὕστερον καὶ ἡγούμενος τοῦ σεβασμίου μοναστηρίου τοῦ εὑρισκομένου παρὰ τὸν ποταμὸν Σάγαριν. Ἀφ' οὗ δὲ παρῆλθον χρόνοι τινές, ἠκολούθησε νὰ περιπέσῃ ὁ θεῖος οὗτος Κοσμᾶς εἰς δεινὴν καὶ βαρυτάτην ἀσθένειαν, καὶ νὰ διαρκέσῃ εἰς αὐτὴν καιρὸν πολύν. Ἀφ' οὗ δὲ παρῆλθον πέντε μῆνες, ἀνέλαβεν ὁ ὅσιος ὀλίγον ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν, καὶ ἐγερθεὶς ὀλίγον ἀπὸ τὴν κλίνην του, ἐκάθισε, βασταζόμενος ἀπὸ τὸ ἓν μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο παρὰ τῶν ὑπηρετούντων αὐτὸν ἀδελφῶν. Εὐθὺς λοιπὸν ἔγειτεν ἔξω ἑαυτοῦ του, καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν ἔκστασιν ταύτην ἀπὸ τὴν τρίτην ὥραν τῆς ἡμέρας ἕως τὴν ἐννάτην· καὶ τοὺς μὲν ὀφθαλμούς του εἶχεν ἀνεωγμένους, καὶ προσέχοντας εἰς τὴν στέγην τοῦ οἴκου του, τὸ δὲ στόμα του ἐκρυφομίλει λόγους τινάς, πάντῃ ἀνάρθρους καὶ ἀκατανοήτους. Ἐλθὼν λοιπὸν εἰς ἑαυτὸν ὀλίγον, ἔλεγεν εἰς τοὺς ἐκεῖ παρόντας, «δότε μοι τὰς δύο μερίδας τοῦ ἄρτου, τὰς ὁποίας ἔλαβον τώρα πρὸ ὀλίγου ἀπὸ τὸν τίμιον γέροντα·» λέγων δὲ ταῦτα, ἔβαλεν εἰς τὸν κόλπον του τὰς χεῖράς του, ἐρευνῶν διὰ νὰ εὕρῃ τὰ ζητούμενα. Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ παρόντων, στοχαζόμενοι, ὅτι θεία ἔκστασις ἠκολούθησεν εἰς τὸν γέροντα, παρεκάλουν αὐτόν, νὰ φανερώσῃ εἰς αὐτοὺς τὸ μέγα τοῦτο μυστήριον· εἰπέ, λέγοντες, ὦ πάτερ, εἰπὲ χωρὶς νὰ φθονήσῃς ἡμᾶς, διὰ τὴν μεγάλην ὠφέλειαν, τὴν ὁποίαν ἔχομεν ἐκ τούτου νὰ λάβωμεν· εἰπὲ καὶ διηγήσου, ποῦ ἦσουν εἰς τὰς τόσας ὥρας; καὶ εἰς ποίαν θεω-

ρίαν ἀνεβίβαζες τὴν διάνοιάν σου; μὲ ποῖον δὲ συνωμίλεις κινῶν τὰ χείλη σου; Ὁ δὲ ὅσιος βλέπων αὐτοὺς θρηνοῦντας πολλὰ καὶ παρακαλοῦντας, παύσατε, ἔλεγεν, ὦ τέκνα, παύσατε, καὶ ὅταν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ ἔλθω εἰς ἐμαυτόν, τότε βέβαια θέλω ἐκπληρώσει τὴν δέησίν σας.

Τὸ πρωῒ λοιπόν, ἀφ' οὗ συνήχθη εἰς τὸ κελλίον τοῦ ὁσίου ὅλη ἡ ἀδελφότης, ἤρχισεν ὁ τίμιος γέρων νὰ διηγῆται τὴν ὀπτασίαν, καὶ νὰ λέγῃ εἰς αὐτοὺς ταῦτα· «Πατέρες μου καὶ ἀδελφοί· τὸ μὲν νὰ νοήσω ὅλα ὅσα εἶδον κατὰ μέρος, καὶ νὰ διηγηθῶ λεπτομερῶς, τοῦτο εἶναι ἀνώτερον ἀπὸ κάθε νοῦν καὶ ἀνθρωπίνην γλῶσσαν, ὅσα δὲ μόνον ἐνθυμοῦμαι, ἐκεῖνα καὶ θέλω διηγηθῆ. Ἐκεῖ ὅπου ἐκαθήμην εἰς τὴν κλίνην μου, βασταζόμενος ὑπὸ τῶν δύο ἀδελφῶν, ἐφάνη μοι ὅτι ἔβλεπα, ἀπὸ τὸ ἀριστερόν μου μέρος, πλῆθος πολὺ ἀνθρωπαρίων τινῶν μελανῶν εἰς τὰ πρόσωπα. Εἰς ὅλους δὲ ἡ μελανία δὲν ἦτον ἡ αὐτή, ἀλλ' εἰς ἄλλους μὲν περισσοτέρα, εἰς ἄλλους δὲ ὀλιγωτέρα· καὶ ἄλλοι μὲν ἀπὸ ἐκείνους εἶχον τὰ ὄμματα ἀνάστροφα γυρισμένα, ἄλλοι δὲ εἶχον αὐτὰ μαῦρα, ὡς τὸ χρῶμα τοῦ μολύβδου, ἄλλοι δὲ εἶχον αὐτὰ αἱματωμένα, καὶ ἔβλεπον ὡς ἂν φονεῖς καὶ θηρία. Καὶ ἄλλος μὲν ἀπὸ ἐκείνους εἶχε μαῦρα τὰ χείλη καὶ πολλὰ ἐξωγκωμένα καὶ φουσκωμένα, ἄλλος δὲ εἶχε μαῦρον καὶ φουσκωμένον μόνον τὸ ἓν χεῖλος, καὶ ἄλλος μὲν εἶχε τοιοῦτον τὸ ἄνω χεῖλος, ἄλλος δὲ τὸ κάτω.

Τὰ ἀνθρωπάρια λοιπὸν ἐκεῖνα ἤλθον παρὰ τὴν κλίνην μου, καὶ ἐσπούδαζον νὰ μὲ πάρουν ἀπὸ σᾶς, καὶ πρῶτον μὲν σᾶς ἔβλεπον ὅλους ἱσταμένους τριγύρω μου, καὶ μοὶ ἐφαίνετο, ὅτι δὲν τὰ φοβοῦμαι πολλά, οὔτε δειλιῶ τὰς ὁρμάς των, ὕστερον δέ, δὲν ἠξεύρω πῶς, ἔμεινα μόνος χωρὶς σᾶς καὶ εὐθὺς ἐκυριεύθην ἀπὸ ἐκεῖνα. Ὅθεν μὲ πολλὴν θρασύτητα μὲ ἐπῆραν, καὶ ἄλλοι μὲν μὲ ἔσυρον ἐμπρὸς δεμένον, ἄλλοι δὲ μὲ ἔσπρωχνον ὄπισθεν. Καὶ ἄλλοι μὲν μὲ ἄλλον τρόπον εἰς ἄλλο μέρος μὲ ἐσυμπόδιζον, ἄλλοι δὲ μὲ ἐστενοχώρουν δυνατά. Τέλος πάντων, φέροντές με εἰς ἕνα μεγαλώτατον καὶ βαθύτατον κρημνόν, τοῦ ὁποίου τὸ πλάτος ἦτον περισσότερον παρὰ μία λίθου βολή, τὸ δὲ βάθος ἔφθανεν ἕως εἰς τὸν τάρταρον, εἰς τοῦτον, λέγω, τὸν φοβερὸν κρημνὸν μὲ βίαν μεγάλην μὲ κατεβίβασαν. Εἰς τὸ ἕνα δὲ μέρος τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου κρημνοῦ, ἦτο μία ὁδὸς τόσον στενή, ὥστε μόλις ἐδύνατο νὰ χωρέσῃ εἰς αὐτὴν ἓν ἴχνος ποδός. Εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν στενὴν καὶ λεπτοτάτην ὁδὸν μὲ βίαν μεγάλην μὲ ἐτράβιζον, ἐγὼ δὲ ἐσπούδαζον νὰ κλίνω πάντοτε εἰς τὸ δεξιὸν μέρος, φοβούμενος, μήπως ὀλισθήσω καὶ πέσω κάτω εἰς τὸ ἀχανὲς ἐκεῖνο καὶ ἀμέτρητον βάθος. Εἰς δὲ τὸ χάος ἐκεῖνο ἐφαίνετο, ὅτι διαπερᾷ εἷς ποταμός, τοῦ ὁποίου ἡ ροὴ ἔκαμνε μεγάλην βοήν. Ἀφ' οὗ λοιπὸν μὲ πολὺν φόβον καὶ τρόμον διεπεράσαμεν ἐκείνην τὴν

στενοτάτην ὁδόν, εὕρομεν μίαν θύραν μεγάλην, ἥτις ἦτον ὀλίγον ἀνοικτή· εἰς ταύτην δὲ ἐκάθητο ἀνὴρ μέγας καὶ γιγαντιαῖος κατὰ τὸ σῶμα· μαῦρος μὲν κατὰ τὴν μορφήν, φοβερὸς δὲ κατὰ τὸ πρόσωπον, διότι οἱ ὀφθαλμοί του ἦσαν ἀναστρόφως γυρισμένοι, μεγάλοι πολλὰ καὶ αἱματώδεις, καὶ φλόγα πολλὴν πυρὸς ἐξέβαλλεν ἀπὸ τὸ στόμα, ἀπὸ δὲ τῆς ρινός του ἐξήρχετο καπνός· ἡ γλῶσσά του ἦτον κρεμασμένη ἔξω ἀπὸ τὸ στόμα του ἕως μίαν πῆχυν, καὶ ἡ μὲν δεξιά του χεὶρ ἦτο τελείως κατάψυχρος καὶ πεπαγωμένη, ἡ δὲ ἀριστερὰ ἦτο χονδρή, ὡς κολόνα καὶ γυμνὴ καὶ πολλὰ μακρά. (1) Μὲ ταύτην τὴν χεῖρα ἔπιανεν ὁ φοβερὸς ἐκεῖνος τοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ τοὺς ἔρριπτε μέσα εἰς τὸ ἄμετρον χάος ἐκεῖνο, ὁποὺ ἐκεῖνοι ριπτόμενοι, ὅλοι τὸ οὐαί! καὶ τὸ οἴμοι! ἐφώναζον.

Καθὼς λοιπὸν ἡμεῖς ἐπλησιάσαμεν εἰς τὸν μαῦρον ἐκεῖνον καὶ φοβερὸν γίγαντα, ἐφώναζεν αὐτὸς εὐθὺς μὲ μεγάλην φωνὴν εἰς ἐκείνους, οἵτινες μὲ ἔσυραν. Οὗτος εἶναι φίλος μου. Καὶ ὁμοῦ μὲ τὸν λόγον ἤπλωσε τὴν χεῖρά του ζητῶν νὰ μὲ πιάσῃ. Ἐγὼ δὲ κρατηθεὶς ἀπὸ τὸν φόβον, ἐτρόμαξα καὶ συνεστάλην· καὶ παρευθύς, ὡς νὰ ἐστάλησαν δύο ἄνδρες λευκοὶ τὰς τρίχας καὶ ἱεροπρεπεῖς, τοὺς ὁποίους ἐνόμισα, ὅτι εἶναι ὁ ἀπόστολος Ἀνδρέας καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, καθ' ὅσον ἐνθυμοῦμαι τὰς ἁγίας αὐτῶν εἰκόνας. Τούτους λοιπὸν βλέπων ὁ ἀσχημότατος ἐκεῖνος γίγας, εὐθὺς ἐφοβήθη καὶ ἀπεκρύβη. Ὅθεν λαβόντες με μὲ εὐμένειαν οἱ δύο ἐκεῖνοι διαπέρασαν μίαν ἐσωτέραν θύραν, διὰ τῆς ὁποίας ἐξήλθομεν εἰς τὴν πεδιάδα, ὅπου ἦσαν κάλλιστα χωρία καὶ ὡραιότατα. Περάσαντες δὲ καὶ ταῦτα, πλησίον εἰς τὸ τέλος τῆς πεδιάδος εὕρομεν μίαν κοιλάδα χλοερὰν καὶ πανευφρόσυνον, τῆς ὁποίας τὴν ὡραιότητα καὶ τὸ κάλλος καὶ ὅλην τὴν ἄλλην χάριν εἶναι ἀδύνατον νὰ παραστήσῃ τις διὰ λόγου. Εἰς τὸ μέσον δὲ τῆς κοιλάδος ἐκείνης ἐκάθητο γέρων χαρίεις καὶ τίμιος, ἔχων τριγύρω αὐτοῦ πολὺ πλῆθος παιδίων, παρομοίων εἰς τὸν ἀριθμὸν με τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

Τότε λοιπὸν ἐγώ, ἀποδιώξας τὸν φόβον ἐκ τῆς καρδίας μου, ἠρώτησα μὲ ἥσυχον φωνὴν τοὺς δύο ὁδηγούς μου, ποῖος ἆρά γε εἶναι ὁ γέρων ἐκεῖνος, καὶ τί τὸ πλῆθος τὸ περικυκλοῦν αὐτόν. Οἱ δέ, ὁ Ἀβραὰμ εἶναι, εἶπόν μοι, καὶ ὁ κόλπος ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἀκούεις, τοῦ Ἀβραάμ. Διὸ παρακινηθεὶς ὑπ' αὐτῶν, ὑπῆγα καὶ προσεκύνησα, καὶ ἠσπασάμην αὐτὸν μετ' εὐλαβείας. Ἔπειτα πάλιν ἠκολουθήσαμεν

(1) Διὰ τούτων αἰνιγματωδῶς δηλοῦται, ὅτι ὁ Διάβολος, πρὸς μὲν τὰ δεξιά, ἤτοι πρὸς τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰς ἀγαθὰς κινήσεις, εἶναι πάντῃ κατάψυχρος καὶ ἀκίνητος, πρὸς δὲ τὰ ἀριστερά· ἤτοι πρὸς τὰ πονηρά, καὶ τὰς πονηρὰς κινήσεις, ἐνεργής ἐστι καὶ θερμὸς καὶ εὐκίνητος.

τὴν εἰς τὰ ἔμπροσθεν ὁδόν· καὶ ἀφοῦ ἐπεράσαμεν τὴν χιλιάδα ἐκείνην, ἐφθάσαμεν εἰς ἕνα μεγαλώτατον ἐλαιῶνα, τοῦ ὁποίου τόσον πολυάριθμα ἦσαν τὰ δένδρα, ὅσα εἶναι τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ. Εἰς ἕκαστον δὲ δένδρον, ἦτο μία σκηνή, (1) καὶ εἰς ἑκάστην σκηνὴν ἦτο καὶ μία κλίνη, καὶ εἰς ἑκάστην κλίνην ἦτο εἷς ἄνθρωπος. (2) Εἰς ἐκείνας τὰς ἱερὰς σκηνὰς ἐγὼ ἐγνώρισα πολλούς, οἵτινες ἐν τῇ γῇ ζῶντες, ἀνεστρέφοντο ἐντὸς τῶν βασιλικῶν παλατίων· ἄλλοι δὲ ἦσαν καὶ ἀπὸ τοὺς κατοικοῦντας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἄλλοι πρὸς τούτοις ἀπὸ τὸ ἰδικόν μας μοναστήριον. Ὅλοι δὲ οὗτοι, τοὺς ὁποίους εἶδον ἐκεῖ καὶ ἐγνώρισα ἦσαν ἤδη προαποθανόντες· ἐνῷ δὲ ἐσυλλογιζόμην νὰ ἐρωτήσω τοὺς μετ' ἐμοῦ δύο γέροντας ποῖος ἦτον ὁ τόσον μεγας καὶ θαυμαστὸς ἐκεῖνος ἐλαιών, προλαμβάνουσι ἐκεῖνοι τὴν ἐρώτησιν καί μοι λέγουσι. Τί διαλογίζεσαι καὶ ἀπορεῖς, ποῖος εἶναι ὁ μέγας οὗτος καὶ ὡραιότατος ἐλαιών, καὶ ποῖα εἶναι ὅσα βλέπεις εἰς αὐτόν; Ταῦτα εἶναι ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὁποῖα ἀκούεις νὰ λέγουν οἱ πατέρες καὶ ἡ Γραφή, «Πολλαὶ μοναὶ παρὰ σοὶ Σῶτερ πεφύκασι, κατ' ἀξίαν πᾶσι μεριζόμε»ναι, κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀρετῆς.» Ὕστερον δὲ ἀπὸ τὸν ἐλαιῶνα ἐκεῖνον ἦτο μία πόλις, τῆς ὁποίας τὸ κάλλος καὶ τὴν ποικιλίαν καὶ τὴν τοῦ τείχους ἁρμονίαν καὶ σύνθεσιν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διηγηθῇ τις. Διότι εἰς ὅλον ἐκεῖνο τὸ τεῖχος ἦσαν δώδεκα στίχοι, οἵτινες περιεκύκλουν αὐτὸ ὡς ζῶναι, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶχον ἓν χρῶμα, ἀλλὰ πολλὰ καὶ διάφορα. Ἐπειδὴ ὅλαι αἱ ζῶναι ἦσαν ἀπὸ τοὺς δώδεκα τιμίους λίθους· (3) ἑκάστη δὲ ζώνη ἦτον συνηρμοσμένη ἀπὸ ἕνα λίθον καὶ ἐσχημάτιζαν ἕνα κύκλον ξεχωριστόν.

Τί δὲ πρέπει νὰ λέγῃ τις διὰ τὴν ἰσότητα ἣν εἶχον αἱ πλάκες τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ διὰ τὴν εἰς ὅλα εὐαρμοστίαν; Εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἐκείνης ἦσαν πύλαι στολισμέναι μὲ χρυσίον καὶ ἀργύριον, ἐντὸς δὲ τῶν πυλῶν ἦτο πάτωμα χρυσότευκτον καὶ κατόπιν τοῦ πατώματος ἦσαν οἰκίαι χρυσαῖ, καὶ χρυσαῖ καθέδραι, καὶ χρυσαῖ τράπεζαι. Ὅλη δὲ ἡ πόλις ἦτο γεμάτη ἀπὸ ἀνεκλάλητον φῶς, γεμάτη ἀπὸ

(1) Τέντα ἰταλιστί, τουρκιστὶ δὲ τζαδίριον.

(2) Διατὶ τὰ μέλλοντα ἐκεῖνα ἀγαθά, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, παρομοιάζονται καὶ σχηματίζονται μὲ τὰ γήϊνα ταῦτα ἀγαθά; ὅρα εἰς τὴν δεκάτην πρώτην τοῦ Σεπτεμβρίου ἐν τῇ ὑποσημειώσει τοῦ Συναξαρίου τοῦ ὁσίου Εὐφροσύνου τοῦ μαγείρου.

(3) Δώδεκα λίθοι τίμιοι εἶναι οὗτοι, Ἴασπις, Σάπφειρος, Χαλκηδών, Σμάραγδος, Σαρδόνυξ, Σάρδιος, Χρυσόλιθος, Βήρυλλος, Τοπάζιον, Χρυσόπρασος, Ὑάκινθος καὶ Ἀμέθυστος. Τούτους τοὺς λίθους εἶδε καὶ ὁ Ἰωάννης εἰς τὴν ἱερὰν Ἀποκάλυψιν, ὅτι ἦτον θεμέλιοι τῆς ἄνω πόλεως Ἱερουσαλὴμ ἐν κεφαλαίῳ κά.

εὐωδίας, γεμάτη ἀπὸ χάριτας διαφόρους. Ταύτην δὲ περιερχόμενοι καὶ θεωροῦντες, δὲν εἴδομεν ἐκεῖ ἄνθρώπον, οὔτε κτῆνος τετράποδον, οὔτε πτηνόν, οὔτε ἄλλο κἀνὲν ζῶον ἢ πρᾶγμα, ὅσα κινοῦνται ἐδῶ κάτω εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὸν ἀέρα. Εἰς δὲ τὴν ἄκραν τῆς πόλεως ἦτο κτισμένα θαυμαστὰ βασίλεια, εἰς τῶν ὁποίων τὴν θύραν καὶ εἴσοδον ἦτο εἷς θάλαμος, δηλαδὴ θαυμαστός νυμφικὸς κοιτών, τοῦ ὁποίου ὁ γύρος ἦτο τόσον μέγας, ὅση εἶναι καὶ μία λίθου βολή. Εἰς τὰ ἄκρα δὲ τοῦ θαλάμου ἐκείνου ἕως εἰς τὰ ἄλλα ἄκρα του ἦτο ἐξηπλωμένη μία τράπεζα, κατασκευασμένη ὅλη ἀπὸ μάρμαρον Ρωμαϊκόν, ἡ ὁποία ἦτο ὑψηλὴ ἀπὸ τὴν γῆν τόσον, ὅσον νὰ κάθεται καὶ νὰ ἀκουμβᾷ ἄνθρωπος. Ὅλη δὲ ἡ τράπεζα ἐκείνη ἦτο γεμάτη ἀπὸ συμποσιάζοντας.

Καὶ ὁ οἶκος δὲ ὅλος ἐκεῖνος ἦτο γεμάτος ἀπὸ καθαρώτατον φῶς καὶ ἀπὸ εὐωδίαν καὶ πᾶσαν χάριν· πλησίον δὲ εἰς τὸ τέλος τοῦ θαλάμου ἐκείνου ἦτο μία οἰκοδομὴ μικρά, εἰς εἶδος κοχλίου κατεσκευασμένη, καὶ πλησίον ἓν ἡλιακὸν ὡραῖον καὶ πανευφρόσυνον, τὸ ὁποῖον ἔβλεπε πρὸς τὴν τράπεζαν. Ἀπὸ τοῦτο λοιπὸν τὸ ἡλιακὸν ἔσκυψαν δύο φωτόμορφοι νέοι εὐνοῦχοι, ὅμοιοι εἰς τὸ πρόσωπον μὲ τὴν ἀστραπήν, καὶ γεμάτοι ἀπὸ πᾶσαν λαμπρότητα (1) οἵτινες εἶπον εἰς τοὺς δύο γέροντας ἐκείνους περὶ ἐμοῦ. Ἂς καθίσῃ καὶ οὗτος εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ὁμοῦ μὲ τὸν λόγον ἔδειξαν καὶ μὲ τόν δάκτυλον τὸν τόπον τῆς καθέδρας, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ δύο γέροντες, φέροντες μὲ ἐκάθισαν. Αὐτοὶ δὲ ὑπῆγον εἰς τὸ ἄλλο μέρος καὶ ἐκάθισαν καὶ αὐτοί, οἱ δὲ νέοι εὐνοῦχοι ἐκεῖνοι ἐμβῆκαν δῆθεν εἰς τὸ ἐνδότερον μέρος τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης οἰκίας, τὸ ὁποῖον ἦτον πλησίον εἰς τὸ ἡλιακὸν καὶ ἔμενον ἐκεῖ πολλὰς ὥρας. Τότε λοιπὸν ἐγὼ θεωρῶν μὲ περιέργειαν τὰ τῆς τραπέζης ἐκείνης, ἐγνώριζον πολλοὺς τοὺς ὁποίους εἶχον φίλους ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ, καὶ λαϊκοὺς κοσμικούς, οἵτινες ἀνεστρέφοντο εἰς τὰ βασίλεια, καὶ μοναχοὺς τοῦ ἰδικοῦ μας Μοναστηρίου. Ἀφ' οὗ δὲ ἀπέρασαν ὧραι πολλαὶ πάλιν ἔσκυψαν ἀπὸ τὸ ἡλιακὸν οἱ νέοι ἐκεῖνοι εὐνοῦχοι καὶ εἶπον πρὸς τοὺς μετ' ἐμοῦ δύο γέροντας, «Ἐπιστρέψατε τοῦτον ὀπίσω, διότι πολλὰ λυποῦνται καὶ πενθοῦσι δι' αὐτὸν τὰ πνευματικὰ αὐτοῦ τέκνα· ὅθεν ὁ βασιλεύς, παρακινηθεὶς ἀπὸ τοὺς στεναγμούς των, θέλει νὰ μένῃ οὗτος ἀκόμη εἰς τὴν μοναδικὴν ζωήν· Ἐπιστρέφοντες λοιπὸν τοῦτον δι' ἄλλης ὁδοῦ, λάβετε ἀντ' αὐτοῦ τὸν μοναχὸν Ἀθανάσιον, τὸν ὄντα ἀπὸ τὸ Μοναστήριον τοῦ Τραϊανοῦ». Καὶ παρευθὺς οἱ δύο γέροντες παραλαβόντες ἐμὲ ἐξῆλθον ἀπὸ τὸν θάλαμον καὶ ἀπὸ τὴν πόλιν ἐκείνην δι' ἄλλης ὁδοῦ συντομωτέρας. Κατὰ τὴν ὁδὸν δὲ ἀπηντήσαμεν ἑπτὰ

(1) Οὗτοι φαίνεται ὅτι ἦσαν Ἄγγελοι. Ἴσως δὲ νὰ ἦσαν καὶ οἱ δύο Ἀρχάγγελοι· ὁ Μιχαὴλ δηλαδὴ καὶ ὁ Γαβριήλ.

λίμνας ἀπὸ διαφόρους κολάσεις καὶ τιμωρίας, διότι ἄλλη μὲν λίμνη ἦτο γεμάτη ἀπό σκότος, ἄλλη δὲ ἀπὸ φωτίαν. Καὶ ἡ μία μὲν ἦτο γεμάτη ἀπὸ βρωμερὰν ὁμίχλην, ἡ δὲ ἄλλη ἀπὸ σκώληκας, καὶ ἄλλη ἀπὸ ἄλλας βασάνους καὶ τιμωρίας. Ὅλαι δὲ αἱ λίμναι ἐκεῖναι ἦσαν γεμάται ἀπὸ πλῆθος ἀνθρώπων ἀναριθμήτων, οἵτινες ὅλοι ἐλεεινῶς καὶ γοερῶς ἔκλαιον καὶ ὠδύροντο.

Ἀφ' οὗ δὲ τὰς λίμνας ἐκείνας ἐπεράσαμεν, καὶ ὑπήγαμεν ὀλίγον ἐμπρός, πάλιν εὕρομεν τὸν γέροντα, ὅστις ἦτον ὁ Ἀβραάμ, τὸν ὁποῖον ἐγὼ εὐθὺς προσκυνήσας, ἠσπασάμην. Ἐκεῖνος δὲ μοὶ ἔδωκε ποτήριον χρυσοῦν πλῆρες οἴνου γλυκυτέρου καὶ αὐτοῦ τοῦ μέλιτος. Ἔδωκέ μοι δὲ καὶ τρία κομμάτια ξηροῦ ἄρτου, ἀπὸ τὰ ὁποῖα, τὸ μὲν ἓν ἐβούτησα μέσα εἰς τὸ κρασίον, καὶ μοὶ ἐφάνη ὅτι τὸ ἔφαγον, καὶ ἔπιον καὶ ὅλον τὸ κρασίον. Τὰ δὲ ἄλλα κομμάτια τὰ ἔβαλον ὄπισθεν μέσα εἰς τὸν κόλπον μου, τὰ ὁποῖα καὶ· ἐζήτουν χθὲς ἀπὸ σᾶς. Εἶτα μετ' ὀλίγον ὑπήγομεν πάλιν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅπου ὁ γιγαντιαῖος ἐκεῖνος εὑρίσκετο, ὁ ἀσχημότατος καὶ ὅμοιος ὢν μὲ τὴν σκοτεινὴν νύκτα κατὰ τὸ πρόσωπον, ὅστις βλέπων με, ἔβρυχε μεγάλως τοὺς ὀδόντας του, καὶ μὲ θυμὸν καὶ πικρίαν ἔλεγε πρὸς ἐμέ, τώρα μὲν ἐγλύτωσες ἀπὸ τὰς χεῖράς μου, εἰς τὸ ἑξῆς ὅμως δὲν θέλω παύσει ἀπὸ τοῦ νὰ κατασκευάζω σκάνδαλα καὶ κακὰ καὶ ἐναντίον σου καὶ ἐναντίον τοῦ μοναστηρίου σου.

Ταῦτα μέν, ὅσα ἠξεύρω καὶ ἐνθυμοῦμαι, ἰδοὺ σᾶς τὰ ἐφανέρωσα, πατέρες καὶ ἀδελφοί. Πῶς δὲ ἦλθον πάλιν εἰς ἐμαυτόν, παντελῶς δὲν ἠξεύρω.» Ἀφ' οὗ δὲ ταῦτα εἶπε καὶ ἐδιηγήθη ὁ ὅσιος Κοσμᾶς, ἐστάλη εἷς ἀδελφὸς εἰς τὸ μοναστήριον, τὸ ἐπονομαζόμενον τοῦ Τραϊανοῦ, καὶ εὑρίσκει τὸν μοναχὸν Ἀθανάσιον ἀποθανόντα, καὶ ἔξω τοῦ κελλίου του νεκρὸν ἐπὶ τοῦ κραββάτου φερόμενον. (1) Ἐρωτήσας δὲ ὁ ἀποσταλεὶς ἀδελφός, πότε ὁ Ἀθανάσιος ἀπέθανεν. ἔμαθεν, ὅτι χθὲς κατὰ τὴν ἐννάτην ὥραν τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ ὁ ὅσιος Κοσμᾶς εἶδε τὴν ρηθεῖσαν ὀπτασίαν καὶ ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτόν του.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἠκολούθησαν. Μετ' ὀλίγον δὲ καιρόν, ἔγειναν ἓν μοναστήριον τὰ δύο ἐκεῖνα μοναστήρια τὸ τοῦ θείου Κοσμᾶ καὶ τὸ τοῦ Τραϊανοῦ. Διότι ἦσαν καὶ τὰ δύο γειτονεύοντα· καὶ ἕως τὴν σήμερον κυβερνῶνται καὶ τὰ δύο ἀπὸ ἕνα ἡγούμενον. Ζήσας δὲ ὁ ὅσιος Κοσμᾶς τριάκοντα χρόνους μετὰ τὴν ἀνωτέρω ὀπτασίαν, καὶ ἡγουμενεύων εἰς τὰ εἰρημένα δύο μοναστήρια, πολλὴν προκοπὴν καὶ αὔξησιν ἐπροξένησεν εἰς αὐτὰ καὶ κατὰ τὴν θε-

(1) Ὁ Βίος καὶ τὸ Συναξάριον τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου τούτου, εὑρίσκεται κατὰ τὴν τρίτην τοῦ Ἰουνίου καὶ ὅρα εἰς τὸ βιβλίον Σάρδιος σελ. 22.

ἀρεστὸν καὶ ἐνάρετον πολιτείαν τῶν μοναχῶν, καὶ κατὰ τὰ εἰσοδήματα τὰ πρὸς διοίκησιν καὶ τροφὰς ἀναγκαίας τῶν ἀδελφῶν, εἰς δόξαν τοῦ φιλανθρώπουθεοῦ ἡμῶν. Ἀμήν.

Διήγησις περὶ τῆς εὑρέσεως τοῦ λειψάνου τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν ΕΥΔΟΚΙΜΟΥ τοῦ νεοφανοῦς, τοῦ ἐκ τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου.

Εὐλόγησον πάτερ.

Ἐν ἔτει ᾳωμ' (1840) ὁ πανοσιώτατος ἀρχιμανδρίτης πρώην σκευοφύλαξ Ἰάκωβος, ἰδὼν τὸν τοῖχον τοῦ ὑπὸ τὸν Νάρθηκα πρὸς δυσμὰς ὑστερωτέρου Κοιμητηρίου διερρωγότος, εὐσεβεῖ γνώμῃ ὁρμηθεὶς ἔγνω τοῦτο ἐπισκευάσαι ἐκ τῶν ἐνόντων· ὅτε καὶ τέκτονας μεταπεμψάμενος πρὸς τὴν οἰκοδομήν, ἐπέστησεν αὐτοῖς ἐπιμελητὴν τῶν ἔργων ἕτερόν τινα ἀδελφόν. Καθελόντες οὖν τὴν ἐπὶ τοῦ Νάρθηκος στέγην καὶ αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ Νάρθηκος, ἅπερ ὁ διερρωγὸς τοῖχος ἐπέρειδε, πολλή τις ὕλη ἐρειπίων ἐπὶ τοῦ ἀφεγγοῦς ὑστερωτέρου τούτου Κοιμητηρίου ἐγκατέστη ἐπὶ τὰ ἐν αὐτῷ συνηγμένα ὀστέα, ἐδέησεν οὖν ταύτην γε συμμιγεῖσαν τοῖς ὀστέοις συνεκφορηθῆναι, καὶ ἐκκενωθῆναι τὸ διερρωγός, καὶ ἀφεγγὲς Κοιμητήριον. Καὶ οὕτως ἀνοικοδομηθέντα εἰσδέξασθαι πάλιν κεχωρισμένα τῶν ἐρειπίων τὰ ὀστέα καὶ κεκαθαρμένα.

Ἐτελεῖτο δὲ ἡ ἐκφόρησις ὑπὸ τῶν τριῶν ἐργατῶν ἄνωθεν ἐκ τοῦ καταβεβλημμένου Νάρθηκος, ἀρξαμένων τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, καὶ τρίτην· τὴν δὲ τετάρτην, ἣν δὲ πρώτη τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς δίωρον περίπου πρὸ μεσημβρίας, εὐωδία τις ἀνέπνευσεν, ὡς θαυμάζειν καὶ τοὺς τέκτονας, καὶ τὸν ἐπιμελητὴν φάναι αὐτοῖς ἠρέμα πῶς τὴν ἄμμον καὶ τὸν ρυμὸν κατάγειν, ὡς ἐκπνευομένην εὐωδίαν, ἁγιότητα φαίνεσθαι δηλωτικήν, καὶ μήπου τι ἐνταῦθα κατορωρῦχθαι ἅγιον λείψανον· ὃ καὶ ἀληθῶς μετ' οὐ πολὺ ἐνεφάνη αἰσθητικωτέραν τὴν εὐωδίαν ἀποπέμπον, καὶ ταύτης πληροῦν τὸ περιέχον· θέσεως δ' εἶχεν οὕτω.

Τὸ μὲν κρανίον ἅπαν φαλακρὸν μέν, ἐπέκειτο δὲ τοῖς αὐχενίοις σπονδύλης· τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα περιεβέβλητο χιτῶνί τινι μεμηκυμένῳ ἐκ τοῦ ἀριοξέλου, ὃ κοινῶς φασι βάμβακα· τὰ μέντοιγε ὀστέα ἅπαντα συνείχετο ἀλλήλων, ἐνιαχοῦ μὲν τοῖς τένεσιν, ἐνιαχοῦ δὲ τῷ περιοστέῳ ὑμένι· ἦν δὲ σύμπαν τὸ σῶμα ἐπερηρεισμένον κατὰ τὸν ἀριστερὸν ὦμον καὶ μηρὸν πρὸς τῷ τοίχῳ τοῦ παλαιοῦ πρὸς ἀνατολὰς Κοιμητηρίου τοῦ καμαρωτοῦ· καὶ αἱ μὲν κνῆμαι συγκεκλιμέναι πρὸς τὰ ὀστέα τοῦ μηροῦ. Τὰ δὲ γονατὰ πρὸς τὰ ἑκάτερωσε νώθα πλευρά· αἱ δὲ χεῖρες σταυροειδῶς τῷ στέρνῳ ἐπερείδοντο, καὶ ὑπὸ τὴν δεξιὰν ἠγκαλίζετο εἰκὼν τοῦ παλαιά, φαινομένη οὖσα τῆς Βηματαρίσσης Θεοτόκου. Οὕτως οὖν ὀρθέντος τις ἁγίου λει-

ψάνου καὶ ἁπλέτου εὐωδίας πληροῦντος τὸ περιέχον, θαῦμα ἔσχε τούς τε τέκτονας, καὶ τὸν ἐπιμελητήν· καὶ τὸ φανὲν ἠγγέλθη τῷ τε ἐπιτρόπῳ Φιλαρέτῳ, καὶ τοῖς ἐν τῷ Μοναστηρίῳ λοιποῖς. Ἐτύγχανον δὲ τότε δύο Ἱεράρχαι παροικοῦντες τὸ Βατοπαίδιον· ὅτε πρώην Σμύρνης κὺρ Χρύσανθος, ἔφευγε δι' ἔγκλημα καθοσιώσεως, ὅτι κατὰ Λουθηροκαλβίνων συνέγραψε· καὶ ὁ πρώην Ὀρεστιάδος, ἤ Ἀδριανουπόλεως Γρηγόριος. Ἐλθόντων δὲ τούτων τε καὶ τοῦ ἐπιτρόπου, καὶ ἄλλων, ἰδόντων τε τὸ λείψανον, ἔχων ἣν εἴπομεν θέσιν, καὶ ἀλλήλους σιγῇ ὁρωμένων καὶ θαύμασι ἐπὶ τῇ ἐκπεμπομένῃ εὐωδίᾳ τοῦ λειψάνου, ἔφη ὁ Σμύρνης Χρύσανθος.

«Ἀλλὰ τί θαυμάζετε σιωπῶντες Πατέρες σεβάσμιοι; οὐ διὰ θαύ»ματος ἡμῖν ἐδήλωσεν ὁ Θεὸς τὴν ἁγιότητα τούτου τοῦ πατρός, οὗ»περ ὁρῶμεν τὸ λείψανον καὶ οὐρανίου εὐωδίας ὀσφραινόμεθα; ἤ τίς »ἄλλος πλὴν τρῦ Θεοῦ ἡμῶν, τοῦτο κατεμύρισεν οὕτω; ὑπὸ τίνος ἄλ»λου αὕτη ἡ θεία ὀσμὴ αὐτῷ, καὶ δι' αὐτοῦ παντοῦ περικέχυται τῷ »καθ' ἡμᾶς περιέχοντι; Καὶ πῶς τὰ ὀστέα καὶ αἱ σεσηπίαι σάρκες »τοιαύτην εὐοσμίαν ἀποπνέειν; ὅπου γε τὸν Λάζαρον αὐτόν, μόνον τε»τραήμερον ἐν τάφῳ κλεισθέντα, ὀδοδότα ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ μανθάνο»μεν «ὄζει τεταρτέος γὰρ εἰ·» καὶ οὕτως εἶχεν· ὅτι καὶ τὰ ὀστέα ταῦτα, »διαλυθέντος τοῦ σώματος, γήϊνον τινὰ καὶ ὑπόσαρκον ἀποφορὰν φέ»ρουσι καὶ κάκοσμον. Τοῦτο δὲ τὸ λείψανον, θείου ἀποπνέει μύρου· »δῆλον καὶ ἐκ τῶν περικειμένων καὶ ἐπικειμένων ἐπ' αὐτῷ »ἄλλων ὀστέων, καὶ μάλιστα ὅσα ἀπώτερον τοῦ ἁγίου ὑπάρχει »λειψάνου· ἅπερ οὐδόλως τοιαύτην εὐωδίαν φέρει· τὰ δὲ πλη»σίον αὐτοῦ κείμενα, μικρόν τι τῆς εὐωδίας ἀπήλαυσε· μὴ »οὖν ἀπιστῶμεν τῷ θείῳ θαύματι, δι' οὗ ἡμῖν θεόθεν τοῦτο λεί»ψανον ἁγίου ὑπάρχων φανεροῦται σήμερον· μὴ φημὶ ἀπιστῶμεν τῷ »θαύματι, ὅτι ἄντικρυς θαῦμά ἐστι, δι' οὓς λόγους εἶρηκα, ἀλλὰ δο»ξάσωμεν τὸν Θεόν, τὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ ἀεὶ θαυμαζόμενον· καὶ τὸν αὐτοῦ τιμήσωμεν ἅγιον.

Ταῦτα τούτῳ λέγοντι, συνευφήμησαν καὶ ὁ Ἀνδριανουπόλεως καὶ πάντες οἱ περιεστῶτες, εἰπόντες τό, «Μέγας ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν·» δοξάσαντες δὲ τὸν Θεὸν μετεκόμησαν εὐλαβῶς τὸ ἱερὸν λείψανον εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ παλαιοῦ κοιμητηρίου ἐπικείμενον ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ Μοναστήριον, τῷ Θεῷ πάλιν δόξαν προσφέροντες ἐπὶ τῷ θαύματι, καὶ τὰ τοῦ νεοφανοῦς ἁγίου ἐν νῷ ἔχοντες· ἐπὶ τὴν αὔριον συνελθόντες σκέψιν ποιήσαντες περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου, ὅπερ ἠγνόουν, (ἐβούλοντο γὰρ μὴ ἀνωνύμως τιμᾶν τὸν ἐκ τοῦ Μοναστηρίου Βατοπαιδίου αὐτῶν φανέντα ἅγιον·) καὶ περὶ τοῦ πῶς τὸ ἱερὸν τοῦτο λείψανον οὕτως ἐν τῷ Κοιμητηρίῳ εὕρηται κείμενον καὶ περι-

κεκυκλωμένον ὑπὸ πολλῶν ὀστέων χύδην κειμένων.

Καὶ περὶ μὲν τοῦ ὀνόματος συζητήσεως γενομένης ἔδοξεν ἅπασι καλὸν τὸ πρόσκαιρον ὄνομά τι ὀνομάσαι τὸν ἅγιον· ἐδέδοντο γὰρ καὶ ἀγρυπνίαν ἐπιτελέσαι ἐπὶ τῇ εὑρέσει τοῦ ἁγίου λειψάνου, καὶ δοξολογίαν Θεοῦ, τοῦ ἐν θαύματι ἡμῖν αὐτὸν δηλώσαντος· κοινῇ γνώμῃ οὖν ἐψηφίσαντο καλέσαι τοῦτον «Εὐδόκιμον» λέγοντες, ὅτι εὐδόκησεν ὁ Θεὸς θαυματουργῆσαι ἐν ἡμῖν, καθ' ὃν μάλιστα καιρὸν τὸ τῆς χριστιανικῆς εὐσεβείας καὶ πίστεως παρημέληται· καὶ ὡς ἐκ τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων καταπεφρόνηται· ἵνα τοὺς μὲν Χριστιανοὺς ἁπλῶς σύμπαντας εἰς τὴν θείαν ὁδὸν ἀνακαλέσαιτο, ταύτης γὰρ παρεκτραπέντες, ἀθλίως ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ διάγουσι· καὶ τῆς μελλούσης δὲ κακὰ ἔχουσι τὰ προοίμια· ἡμᾶς δὲ πάλιν τοὺς τὸν μοναδικὸν ἑλομένους βίον, εἰς μίμησιν καὶ τῆς ἐναρέτου ἁγιαστικῆς ζωῆς μυωπίσαντο· εἰ μέντοιγε ὁ ἅγιος εἶπον, οὐ προσφυὲς ἡγεῖται δοξάζεσθαι ὀνόματι τῷ, Εὐδόκιμος, εὐδοκισάτω αὐτὸς ἡμῖν τὸ ἑαυτοῦ δηλῶσαι ὄνομα· εἰ δὲ ἀρεστὸν αὐτῷ καὶ δεκτὸν ὑπάρχει τὸ παρ' ἡμῶν αὐτὸ περιαπτόμενον, καὶ τῷ καιρῷ καθ' ὃν ζῶμεν πάνυ εὐάρμοστον, ὡς δηλωτικὸν τῆς τοῦ Θεοῦ εὐδοκίας, πρὸς ἀνάσωσιν τῶν πεπλανημένων Χριστιανῶν, δεξάσθω τὴν παρ' ἡμῶν ἐπίκλησιν. Ναί, ἅγιε, ἔφασαν, ἐπ' εὐσεβοῦς γνώμης, τοῦτο ἡμῖν τοὔνομα κέκριται· οὕτως οὖν τὸ «Εὐδόκιμος» ὄνομα, κοινῇ γνώμῃ τῶν τε ἐν τῷ Βατοπαιδίῳ Μοναζόντων· καὶ τῶν παρευρεθέντων δύω Ἱεραρχῶν προσεκυρώθη τῷ ἁγίῳ.

Περὶ δὲ τοῦ πῶς εὕρηται τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου ἔχων ἣν θέσιν εἴπομεν ἐν τῷ κοιμητηρίῳ, πολλαὶ μὲν γνῶμαι ἐρρέθησαν· ἡ δὲ τοῦ γραμματέως ἐνεκρίθη εἰπόντος· ὅτι προεωρακὸς ὁ ἅγιος τὴν ὥραν τῆς ἑαυτοῦ τελευτῆς μηδενὶ τῶν ἐν τῷ Μοναστηρίῳ μηδὲν εἰπών, παραλαβὼν τὴν σεβασμίαν εἰκόνα ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ, καὶ κρυφίως τοῦ Μοναστηρίου ἐξελθών, εἰς τὸ ἀφεγγὲς εἰσῆλθε Κοιμητήριον, ὅπου καὶ μᾶλλον λανθάνειν ἐνόμιζεν· εἰσελθὼν οὖν καὶ εἰπὼν τό, Κύριε εἰς χεῖράς σου τὸ πνεῦμά μου παρατίθημι, ἀπέπνευσε, καὶ εἰς τὰς αἰωνίους ἀπῆλθε Μονάς· ἡ γνώμη οὖν αὕτη ἐπεκυρώθη, καὶ ἐφάνη δεκτὴ παρὰ πάντων· ὅτι καὶ τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχειν ἔδειξεν: Ἐπ' ἀληθείας· εἰ μὲν ὁ ἅγιος ἐθάπτετο πρῶτον ἐκτὸς τοῦ Κοιμητηρίου, πῶς οἱ ἐξορύξαντες οὐκ ἠσθάνθησαν τῆς εὐωδίας τοῦ λειψάνου, ὅτε αὐτὸ μετεκόμιζον εἰς τὸ Κοιμητήριον; ἢ πῶς ἰδόντες τὸ λείψανον ἔτι ἐνδεδυμένον, τῶν ὀστέων συνεχομένων, καὶ τὴν ἐν ταῖς ἀγκάλαις ἱερὰν εἰκόνα οὐκ ἐθαύμασαν; ἢ πῶς τοιοῦτον πρᾶγμα παρῆλθον, μηδὲν εἰπόντες, μηδὲν γράψαντες, ἐν τῷ νεκρωσίμῳ καταλόγῳ, μήτε περὶ τῆς εἰκόνος μήτε περὶ τοῦ λειψάνου, μήτε περὶ τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ· ὅπερ οὐκ εὐωδοῦται παντάπασιν· εἰδὲ πάλιν ἐν τῷ ἀφεγγεῖ αὐτὸν Κοιμητηρίῳ κατέθεντο πῶς μετὰ τῆς εἰκόνος, καὶ αὐτὸν μόνον ἐκεῖ ἐνέβαλον, τῶν δὲ Πατέρων τὰ ὀστέα μό-

νον ἐκεῖ συνῆγον, καὶ ταῦτα χύδην; τὸ δὲ καὶ τὰ τῶν τεθνεώτων πατέρων σώματα ἐκεῖ θάπτεται. Οὐ πιθανόν, οὐ δ' ἀληθὲς φαίνεται· ὅτι ἐκοινώνει τὸ ὑστερόδμητον τοῦτο Κοιμητήριον, διὰ θυρίδος πρὸς τὸ ὑπὸ τὴν Ἐκκλησίαν παλαιὸν καὶ καμαρωτὸν κοιμητήριον, καὶ διὰ τοῦτο ἔδει εἰσελθεῖν εἰς τὸ μικρὸν καὶ νεόδμητον· ἔπειτα δὲ καὶ ἐὰν τοῦτο, καίπερ ἀπίθανον, δώσωμεν πῶς εἰσερχόμενοι καὶ ἐμβάλλοντες τὰ σώματα οὐχ ἑωράκεισαν τὸ λείψανον ἐκεῖ οὕτω καθήμενον; οὐ γὰρ σκότιοι, ἀλλ' ὑπὸ φῶς εἰσήρχοντο καταθησόμενοι τὰ τῶν ἄλλων ὀστέα χύδην καὶ ἀτάκτως κείμενα εὑρεθῆναι τὴν ἐκεῖ ταφὴν τῶν τεθνεώτων ἀναιρεῖ παντάπασιν, ἐκ τούτων οὖν ἁπάντων ἡ γνώμη τοῦ προρρηθέντος ἀδελφοῦ ἐφάνη δεκτὴ καὶ ἀναντίλογος.

Φαίνεται γὰρ ὁ Ἅγιος τοσοῦτον ὅτι ἔκρυπτε τὴν ἑαυτοῦ ἀρετὴν καὶ ἁγιότητα, ὥστε καὶ πιθανὸν ἦ θανὼν λαθεῖν ἐβούλετο, δεδιὼς μήτοι οἱ ἐν Βατοπαιδίῳ συνάδελφοι εὕρωσιν ἐν αὐτῷ δείγματα ἁγιότητος καὶ αὐτὸν τιμήσωσιν ὅπερ αὐτὸς οὐκ ἤθελε, τιμᾶσθαι παρ' ἀνθρώποις νομίζων ἁμαρτάνειν πρὸς τὴν θεότητα· καὶ τοσοῦτον τὸ ταπεινόφρον αὐτῷ περιῆν, ὥστε ἅπαντα τὰ ἐν τῷ βίῳ, ματαίῳ ὄντι, καὶ τιμὰς καὶ φιλοτιμίας ἅπαντα ἐν λήρῳ ἐτίθετο· ὃ καὶ τεκμήριον μέγιστον τῆς αὐτοῦ ἁγιότητος, καὶ μόνον ἤρκει εἰς ἔνδειξιν τοῦ ἀληθῶς γεγονέναι ἁγίου, περιττοῦ ὄντος παντὸς ἑτέρου θαύματος· ὁ γὰρ κατὰ θεὸν βίος, ὡς ποῦ τις λέγει, καὶ σημείων χωρὶς τὸν στέφανον ἀποφέρεται τῆς ἁγιότητος· ὅτι δὲ ὁ βίος αὐτοῦ ἦν ἐνθεώτατος, δῆλον ἐκ τοῦ ἀεὶ κρύπτεσθαι ἐθέλειν καὶ ζῶντα καὶ τελευτήσαντα· καὶ μηδὲν δηλῶσαι, ἐφοβεῖτο γὰρ μήτι πρὸς τὸ θεαθῆναι ποιήσει· καὶ ὁ φόβος οὗτος ἡγίασε τὸν Εὐδόκιμον, ὅτι τὸ κρύπτειν ἀρετήν, μέγα τὸ κατόρθωμα.

Καί τοιγε ὁ πολὺς ἄνθρωπος κρύπτειν μὲν ἐθέλει τὰ ἁμαρτήματα, τὰς δὲ ἀρετὰς διακηρύττεσθαι, κἂν ὦσι σμικρόταται· δέον κατὰ μὲν τὸν τῆς ἰσότητος λόγον ἀμφότερα κρύπτεσθαι· ἵνα τῶν τῆς σαρκὸς κρυφίων σκολωπισμάτων, κρύφιος γένηται καὶ ἡ ἀντίκρουσις· καὶ ὁ λάθρα ἡττηθείς, λαθραῖα κατὰ τῆς ἥττας ἐπάξῃ καὶ τὰ ἀναπαλαίσματα· τοῦ δὲ τὰς ἀρετὰς περισαλπίζειν, τὰς δ' ἁμαρτίας μὴ ἀνακαλύπτειν ὑπεναντίος ὁ λόγος· ἀλλ' αἰσχυνόμεθα τῶν ἁμαρτιῶν τὴν δημοσίευσιν, μὴ ὄνειδος καὶ ἐξουθένημα τὰ τῆς ψυχῆς ἡμῶν γένηται· ἀλλὰ πῶς οὐ φοβούμεθα τὴν τῶν ἀγαθῶν πράξεων ἐπίδειξιν, μὴ ἔγκλημα ἀνθρωπαρεσκείας γενομένη ἀπαρέσκουσα τῷ Θεῷ τὴν ψυχὴν ἀπεργάσηται; καὶ τί τοῦτο μεῖζον; οὐ ψυχῆς ὄλεθρος οὗτος; εἰ δὲ μόνῳ Θεῷ ἐκφαίνομεν τὰ τῆς ψυχῆς παραπτώματα, μὴ ἀνθρώποις διακηρύττωμεν τὰ ἐξ αὐτῶν ἀναστήματα· νομισθήσεται γὰρ ἤδη τῆς τῶν παθῶν νίκης στεφανώματα· καὶ ὁ μισθὸς ἡμῶν ἀπώλετο, καὶ τοῦ θείου ἐντάλματος παραβάται γεγόναμεν· ὁ δὲ ἅγιος Εὐδόκιμος οὐχ οὕτως ἐποίησε·

καίτοι ὁμοίας μόνης εὐαγγελικῆς ἐντολῆς φύλαξ ἀκριβὴς ὁμολογουμένως δεικνύμενος, πόσον ἔμελλε φύλαξ ὑπάρχειν καὶ τῶν λοιπῶν εὐαγγελικῶν ἐνταλμάτων, καὶ μάλιστα τῶν μειζόνων; καὶ πόσων κύριος τῶν ἄλλων ἠθικῶν παθῶν, ἐκ τούτου καὶ μόνου ἀποδεικνύεται, ὅτι τὸ νικῆσαι τὴν φιλοτιμίαν, καὶ κρύπτειν τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ, τῷ ὄντι πρᾶγμά ἐστιν ὑπὲρ ἄνθρωπον, ὅτι φύσει πῶς τὸ φιλότιμον, καὶ φιλόδοξον ἔγκειται ἐν ταῖς τῶν ἀνθρώπων διανοίαις καὶ δυσαπόθετον· ὅτι καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς πρὸ αὐτοῦ ἁγιάσασιν, ἀναγινώσκοντες τοὺς βίους αὐτῶν, μανθάνομεν ἐνυφιστάμενον· ὅτι ζῶντες μὲν τινὲς λανθάνειν καὶ κρύπτεσθαι ἤθελον, θανόντες δὲ οὐκ ἀπηρέσκοντο· εἴπερ ἡ σφετέρα αὐτῶν ἁγιότης, διάδηλος γένοιτο.

Τοιοῦτόν τι ἀναγινώσκομεν ἐν τοῖς βίοις Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ Ἰωάννου τοῦ Καλυβήτου· οἵ γε δείγματα τοῖς συγγενέσιν αὐτῶν κατέλιπον τῆς μετὰ θάνατον ἀναγνωρίσεως· ὁ δὲ ἅγιος Εὐδόκιμος, μεμαθήκαμεν ἤδη, ὅτι καὶ ταύτην τὴν φιλοτιμίαν ἐνίκησε. Πρᾶγμα ὢν δυσκολώτατον καὶ αὐτοῖς τοῖς εἰς ἄκρον ἀρετῆς ἐληλακόσιν· οὐ γὰρ ἔμελλεν αὐτῷ τῷ θεαθῆναι παρὰ ἀνθρώποις ἅγιος, ἀλλὰ τῷ παρὰ Θεῷ δοξασθῆναι. Τί οὖν; εἴποι τις ἂν ἴσως, ἀνώτερον ἡμῖν τοῦ Ἀλεξίου καὶ Ἰωάννου τοῦ Καλυβήτου ἐθέλεις δεικνύειν τὸν ἐκ Βατοπαιδίου ἀναφανέντα ἅγιον; οὐδαμῶς ὁσιώτατοι πατέρες οὐδὲ γὰρ μεμάθηκα· σύγκρισιν ὑπάρχειν ἁγιότητος, ἀλλ' ἁπλῆν τὴν ἁγιότητα θεωρῶ· γινώσκω δὲ καὶ ὅτι «ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρός μου πολλαί μο»ναί εἰσι» λέγει τὸ Εὐαγγέλιον, ἀλλ' οἶδα μίαν τὴν ἀπόλαυσιν ἐν ἰσότητι· λέγω δὲ μόνον ὅτι ὁ θεῖος Εὐδόκιμος φύλαξ ὑπῆρχεν ἁπασῶν τῶν θείων ἐντολῶν ἀκριβέστατος, καὶ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ ἁπάσας ἔκρυπτε, τὸ πρὸς τὸ θεαθῆναι ῥητὸν φοβούμενος· καὶ διὰ τῆς φυλακῆς τούτου τοῦ ῥητοῦ, τὸ μέγιστον θηρίον, τὸ δοξάριον λέγω, καὶ τὴν φιλοτιμίαν, ὑφ' ἧς ταραττόμεθα ἅπαντες, καὶ τοὺς μεγίστους κινδύνους τρέχομεν· τοῦτο τὸ δεινὸν θηρίον ὁ Εὐδόκιμος ἐνίκησε, καὶ τούτου κατεθριάμβευσε· τίνι τρόπῳ; τῷ κρύπτεσθαι, ἀεί, καὶ μηδενὶ μηδὲν σημεῖον πάντοτε δεδωκέναι τῆς αὐτοῦ ἁγιότητος· ὃν περ ἔγωγε μεγαλώτατον θρίαμβον τῆς ἀρετῆς τίθεμαι, ὅσον καὶ τὸ πάθος τῆς φιλοτιμίας ὁρῶ ἀκαταμάχητον· ἢ πόθεν ἀλλαχόθεν νομίζετε ἐνεφυσήθη ὁ πρῶτος τῶν Ἀγγέλων εἰς τὸ τολμῆσαι εἰπεῖν «ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν θήσω »τὸν θρόνον μου, καὶ ἔσομαι ὅμοιος τῷ ὑψίστῳ;» οὐχὶ ὑπὸ τοῦ δοξαρίου, ὅπερ θηρίον ἔλεγον ἀκαταμάχητον; καὶ μὴ θαυμάσητε περὶ τοῦ ὀνόματος· ὅτι ἄν τε ἔπαρσιν ὀνομάσῃ, ἄν τε ὑπερηφάνειαν, ἄν τε οἴησιν, ἢ δόξαν, ἢ δοξομανίαν, ἢ δοξοκοπίαν, ἢ δοξάριον, ἢ φιλοτιμίαν, ὄνομα μὲν μόνον μεταλάττῃς, τὸ δ' αὐτὸ πάθος λέγεις, διαφορὰν λαμβάνων τὴν τῶν πασχόντων διάθεσιν· ἀλλ' οὐχὶ διὰ τὸ δοξάριον ὁ Ἀ-

δὰμ ἐφαντάσθη, ἴσως τῷ Θεῷ γενέσθαι ; εἰδὲ διὰ τὸ πάθος τῆς δόξης, οἱ ἄγγελοι δαίμονες, καὶ διάβολοι ἐγένοντο, καὶ ὁ Ἀδὰμ τεθανάτωται, καὶ ὁ ἐπίγειος καὶ ὁ οὐράνιος διάκοσμος συνεταράχθη καὶ παμφάγος ᾅδης ἐγεννήθη ὡς μήποτ' ὤφελον, πῶς οὐχ ὑπέρμεγα τὸ πάθος τοῦ δοξαρίου ; καὶ εἰ ὁ πρῶτος Ἄγγελος καὶ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος νικηταὶ τοῦ πάθους τούτου ἐγίνοντο, οὐκ ἂν τὸ πᾶν ἐταράττετο, οὐδὲ ὁ Σάτανος τῷ δρεπάνῳ ἡμᾶς ἠπείλει, ἀεὶ τρέμοντας καὶ φοβουμένους. Διὰ τὸ δοξάριον οὖν ἅπαντα δεινὰ καὶ τρομερὰ εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε· διότι αὐτὸ ἐνίκησε τοὺς πρώτους καὶ ἄγγελον καὶ ἄνθρωπον· ναὶ διὰ τοῦτο· ἀλλὰ τοῦτο νικῆσαι τὸν Εὐδόκιμον οὐκ ἠδυνήθη ; ἀλλ' ἐνικήθη ὑπ' αὐτοῦ ὃς γε κρύπτων ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ καὶ ἀρετὴν καὶ ἁγιότητα, θρίαμβον ἐθριάμβευσε μέγιστον, ἀνώτερος φανείς, καὶ του πρώτου Ἀγγέλου, καὶ τοῦ πρώτου ἀνθρώπου, καὶ εἰμὴ τὸν Εὐδόκιμον Ἅγιον ὀνομάσωμεν, καὶ ὡς ἅγιον τιμήσωμεν, καὶ δοξάσωμεν, οὐκ οἶδα τίνα ἕτερον. Τό δε καὶ τὸ εὐῶδες αὐτοῦ σκῆνος εὐωδίαν ἀποπνέει οὐράνιον, μετὰ τοσαύτας, μετὰ τοσοῦτον μέγαν θρίαμβον, καὶ ἐπέκεινα κρίνεται ἁγιότητος τοῖς περὶ τὰ θεῖα εὖ πεφύκασι φρονήσεως, ὡς ξένον τις ἔγραφε πρός τινα φίλον, περὶ τοῦ ἁγίου Εὐδοκίμου αὐτὸν ἐρωτήσαντα· ὅμως δὲ οὐκ ἔμελλεν εἰς τέλος καὶ διὰ παντὸς κρύπτεσθαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀντιδοξάζει τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας· μὴ γὰρ οὐκ ἂν ἐδόξαζε καὶ τὸν Ἀδάμ, εἰ τὴν φιλοδοξίαν ἐνίκα ἢ ἀγέραστον τὸν πρῶτον ἄγγελον ἂν ἐγκαταλίμπανεν, εἰμὴ ἐνικᾶτο ὑπὸ τοῦ δοξαρίου ! πάντως γε ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν καὶ ἧς εἶχον δόξης ἐξέπεσον, ταύτην διώκοντες· ὁ δὲ ἡμέτερος ἅγιος Εὐδόκιμος, ταύτην ἀποφεύγων ἀεὶ διὰ παντὸς τοῦ βίου, καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ καὶ ἄκων παρὰ Θεοῦ ἐδοξάσθη· ὅτι ὁ Θεὸς ἀεὶ δοξάζει τοὺς ἁγίους αὐτοῦ πρὸς ἔπαινον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἐνθέου ζωῆς, καὶ πρὸς ψόγον τῆς κακίας καὶ ἐμπαθοῦς ζωῆς. Καὶ περὶ μὲν τῆς εὑρέσεως καὶ ἁγιότητος τοῦ ἁγίου Εὐδοκίμου ταῦτα.

Οἱ δὲ τοῦ Βατοπαιδίου πατέρες ἅπαντες λαμπαδηφόροι τὴν ἑσπέραν τοῦ Σαββάτου, ἣν δὲ τετάρτη τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἀπῆλθον εἰς τὸ Κοιμητήριον τὸ λείψανον μετακομισάμενοι· τούτου μέν τοι πολλὰ μέλη τῶν ὑπηρετῶν τινες ὑφείλοντο, νομίζοντες μὴ γίνεσθαι Ἱερόσυλοι, διὰ τὸ χάριν εὐλαβείας ταῦτα λαμβάνειν, μηδὲ ἁμαρτάνειν, ὅμως δὲ μαθόντες ἔπειτα, ὅτι τὸ κλέπτειν ἁγίους καὶ ἱεροσυλίας μείζων τὸ ἁμάρτημα, οἱ μὲν εὐθὺς ἔφερον ἃ ὑφείλοντο, οἱ δὲ προσεδοκῶντο· τότε δὲ ψάλλοντες μετεκόμισαν εἰς τὸν ἐν τῷ Μοναστηρίῳ καθολικὸν Ναόν, ἐκπεριελθόντες αὐτὸν πρῶτον ἐν λιτανείᾳ προπορευομένου τοῦ Ἀδριανουπόλεως ἱεράρχου Γρηγορίου· συγγράψαντες δ' ἐκ τῶν ἐνόντων καὶ ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου ἀγρυπνίαν ἐτέλεσαν, πανυχίοι τὸν Θεὸν δοξάζοντες· τῇ δὲ ἐπαύριον μετὰ τὴν λιτανείαν καὶ λειτουργίαν, ἀσπασά-

μενοι εὐλαβῶς τὸ ἱερὸν λείψανον, φέροντες αὐτὸ κατέθηκαν παρὰ τῇ Θεοτόκῳ ἐν τῷ ἱερῷ βήματι, δόξαν καὶ πάλιν ἀναπέμψαντες Θεῷ, ἐφ' οἷς εὐδόκησε φανερῶσαι αὐτοῖς τὸν συνάδελφον ἅγιον. Ταῦτα μὲν περὶ τοῦ Εὐδοκίμου, ἀδελφοὶ καὶ πατέρες ὁσιώτατοι· οὗπερ καὶ τὸ ἱερὸν λείψανον ἡσπάσθητε, καὶ τῆς θείας εὐωδίας ὡσφράνθητε, καὶ τὸ θαῦμα τοῦ Θεοῦ ἑωράκατε.

Ἀλλ' ἆρά γε ὁ Θεός, θαυματουργῶν μάτην θαυματουργεῖ; οὐδαμῶς· ἀλλὰ πρὸς δόξαν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, διεγείρων πάντας τοὺς Χριστιανοὺς πρὸς ἀρετὴν καὶ ἡμᾶς τοὺς συναδέλφους τοῦ Ἁγίου, πρὸς ζῆλον καὶ μίμησιν τῆς αὐτοῦ ἐναρέτου καὶ κατὰ Θεὸν πολιτείας ὅπερ καὶ ἡμεῖς τοῦτο ἐγνώκατε· καὶ ἡ διάθεσις ἡμῶν ἐφανεροῦτο, τοῦ χρώματος τοῦ προσώπου ἡμῶν γλυκυθυμίαν ἅμα καὶ λύπην τινὰ ἐμφαίνοντος ἀνὰ πᾶσαν τὴν τελετὴν ταύτην· καὶ ἔχαιρε μὲν ἡμῶν ἡ καρδία ὅτι συνάδελφος ἡμῶν διὰ θείου θαύματος ἅγιος ἀπεφάνθη, ἐλυπεῖτο δὲ σκεπτομένων, ὅτι τῆς ἀρετῆς ἐκείνου ἀπελείφθητε· καὶ ὅμως οὐδὲν ἡμᾶς κωλύει μιμητὰς ἐκείνου γενέσθαι· οὐκ ἐν τῷ Βατοπαιδίῳ ὡς καὶ ἡμεῖς, τὸν βίον διῆλθεν; οὐκ ἐν τῷ Βατοπαιδίῳ ἡγίασεν; οὐκ ἄνθρωπος ἦν, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς; θελήσεως ἄρα μᾶλλον δεόμεθα, ἢ δυνάμεως· ὅτι ἄνθρωποι ὄντες, τὴν μὲν δύναμιν ἔχομεν, τὴν θέλησιν δ' οὐχί, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ποιοῦν ἡμᾶς σκυθρωπάζειν· ἀλλὰ θελήσωμεν μόνον ἡμεῖς, καὶ ὁ Θεὸς βοηθὸς τῆς θελήσεως ἡμῶν ἐπιφαίνεται· θελήσωμεν κατανικᾶν τὴν τῶν παθῶν ἀγριότητα, καὶ εὐθὺς μιμηταὶ τοῦ ἁγίου Εὐδοκίμου γιγνόμεθα· διὰ δὲ τῆς μιμήσεως, καὶ τῆς ἐκείνου ἀπολαύομεν ἁγιότητος, ἥτις ἡμᾶς καὶ χαρᾶς ἐμπίπλησι, καὶ κληρονόμους τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας καθίστησιν. Ἔνθα καὶ σὺν τῷ ἀδελφῷ ἡμῶν παριστάμενοι τῷ Θεῷ, συνδοξολογήσωμεν καὶ συνυμνήσωμεν αὐτόν, εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας. Ἀμήν.

Εἰ δὲ δεῖ καὶ θαυμάτων ἐπιμνησθῆναι τοῦ ἁγίου ἐκ τῶν πολλῶν, ἅπερ εἰργάσατο, δύο μόνον ἐνταῦθα λέγομεν, ὧν καὶ αὐτόπται ἐγεγόναμεν· ὧν γὰρ μακρὰν τυγχανόντων, ὅσοι ἐκ παθῶν ἀνιάτων, πιστεύσαντες τῷ ἁγίῳ, καὶ αὐτὸν ἐπικαλεσάμενοι, ἀπηλλάγησαν, καὶ ὅσοι διακηρύττεται, πολὺς εἴη λόγος μνημονεύειν. Τοσοῦτον ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἁγιότης ἐν τάχει τεθαυμάστωται. Ταῦτα μὲν ἐῶμεν, κηρύττομεν δέ, ἅπερ ἐν τῷ Μοναστηρίῳ ἐγένετο, καὶ ἡμεῖς ἐθεασάμεθα, καὶ οἱ ἰαθέντες στεντορείως κηρύττουσι.

Ἀδελφός τις Μοναχός, πάσχων πάθος ἐκτικὸν καὶ καχεξίας, ἀπογνοὺς τῆς ἀνθρωπίνης θεραπείας, τὸν ἅγιον ἐπεκαλέσατο· Ἁμαρτωλός εἰμι, ἅγιε, λέγων, ὅμως τολμῶ δεηθῆναί σου, καὶ ὁ καταμυρίσας σε Θεός, καὶ χάριν σοι πάντως δέδωκεν ἰαμάτων· ἐπεὶ οὖν πολλοὶ νοσοῦντες σὲ ἐπικαλεσάμενοι μετὰ πίστεως τῆς ὑγείας τετυχήκασι, θαυμά-

στωσον καὶἐπ᾽ ἐμοὶ τὴν δύναμιν τῆς σῆς ἁγιότητος. Ταῦτα καὶ τούτοις ὅμοια λέγοντι, ὕπνος ὀλίγος αὐτῷ ἐπῆλθε, καὶ εὐθὺς ὁρᾷ μοναχόν τινα σεμνοπρεπῆ προσελθόντα αὐτῷ, καὶ κύλικον ὀρέξαντα πίνειν· ὁ δὲ λαβὼν ἔπινεν, εἶτα πάλιν καὶ δεύτερον, πιὼν δὲ καὶ τοῦτο λέγει : Εὖ σοι γένοιτο, πάτερ, ὅτι διψῶντας ἐπότισας, καὶ ταῦτα λέγων διϋπνίσθη, καὶ ἐθαύμασε τῷ γενομένῳ· ἐδόκει γὰρ ὕπαρ καὶ οὐ κατ᾽ ὄναρ γεγενῆσθαι τὸ πραχθέν, ἠσθάνετο γὰρ τῆς δραστηριότητος τοῦ ποτοῦ, ἀποδιώκοντος πάντα τὸν περὶ τὸν στόμαχον καὶ πνεύμονα προϋπάρχοντα πόνον, καὶ προσευξάμενος διενοεῖτο τὰ περὶ τῆς πρὸς τὸν Ἅγιον δεήσεως : Ἔπειτα δέ, ἀπῆλθε παρὰ τὸν πνευματικὸν τοῦ Μοναστηρίου πανοσιώτατον Νήφωνα, καὶ διηγεῖται αὐτῷ ἅπαντα, καὶ ὡς ἐξ ἐκείνης τῆς ὥρας ἀληθῶς ἀπηλλάγη τοῦ πάθους καὶ οὗτος μὲν οὕτως ἀπηλλάγη τῆς ἀνιάτου νόσου.

Ὁ δὲ ἐν τῷ Μοναστηρίῳ ἡμῶν ὁσιώτατος Γαβριήλ, καὶ ἰατρικῆς ἔμπειρος, καὶ μάλιστα τῆς πρακτικῆς, γενόμενος ἐν Καραΐς, τοσαύτης σφοδρᾶς ὀδύνης συνεσχέθη τὴν ὀσφύν, καὶ τοὺς ψόας, ὥστε οὔτε κοιμηθῆναι, οὔτε καθῆσθαι, ἢ ἄλλως πῶς μένειν ἠδύνατο. Ἐχρήσατο δὲ πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς δρυμείας ὀδύνης, ὅσα τε ἡ τέχνη παρακελεύεται, καὶ ἡ πεῖρα ἀποδέχεται· συκήαις, πυριάσεσι, χειραλειφαῖς, ἐμπλάστροις, θερμολουσίαις, καταπλάσμασι καὶ τοῖς λοιποῖς· ὁπότε τὰ τῆς τέχνης, καὶ τὰ τῆς πείρας ἀσθενῆ πρός ἴασιν ἐξηλέγχετο· ἵνα κἂν τούτῳ δοξασθείη Εὐδόκιμος ὁ ἅγιος· ἐν ἀμηχανίᾳ οὖν καὶ ὀδύνῃ ἐκ τῆς συστροφῆς τῶν πόνων, ὄντος τοῦ Γαβριήλ, καί τινων ἀδελφῶν αὐτῷ ἐπαδόντων, τό, ἰατρὲ θεράπευσον σεαυτόν, ἕτεροι προὐτρέποντο αὐτὸν εὔξασθαι τῷ ἁγίῳ Εὐδοκίμῳ, καὶ αὐτίκα ἰαθήσεται, οὗτος γὰρ ἰατὴρ σοῦ ὑπέρτερος λέγοντες· ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας, ἔφη, εἰ ἀληθῶς θαυματουργός ἐστιν ὁ Ἅγιος, καὶ δύναταί μοι θεραπεῦσαι, ἐγὼ τὴν ἱερὰν αὐτοῦ κάραν ἀργυρώσομαι. Ταῦτα δὲ εἰπὼν καὶ ἄϋπνος ἐκ πολλοῦ τυγχάνων, κατηνέχθη εἰς ὕπνον, καὶ αὐτίκα ὁρᾷ Μοναχόν τινα σεμνοπρεπῆ, βαθὺν καὶ λευκὸν πώγωνα καθήμενον καὶ μεγαλόφρων, καὶ προσελθὼν αὐτῷ ἥψατο τῆς ὀσφύος, καὶ οὐδέν ἐστι τοῦτο, ἔφη, τί βοᾶς ; Ὁ δὲ προσπαίζεις με, ἔφη, γέρων ; οὐκ οἶσθα οἷα λογχεύματα ἀλγεινὰ φέρω ; καὶ ὁ γέρων εἰπών, τό : καλῶς ἔχεις, ἀπῆλθε· τὸ δὲ σχῆμα καὶ ἡ μορφὴ τοῦ ὀραθέντος αὐτῷ ἁγίου, πάνυ ἐῴκει τῇ τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου τοῦ μεγάλου.

Διεγερθεὶς δὲ ὁ Γαβριὴλ τὰ μὲν πρῶτα ὠήθει ἐγρηγορότι τινὰ ἐπιστῆναι αὐτῷ, τίς εἴη ὁ ἐλθὼν καὶ ἤδη ἐκ τῆς θύρας ἐξερχόμενος γέρων ; ᾔδειν, ἔφη ὁ παρεστώς, οὔτε ἐξῆλθεν, οὔτε εἰσῆλθε· σύννους οὖν γένομενος, ἀνεμνήσθη ὅσα ηὔξατο τῷ ἁγίῳ· ἀλλ᾽ οὐδὲν ἔλεγεν, ἢ φαντασία τὸ πρᾶγμα, καὶ ταραχὴ τοῦ ἐγκεφάλου, ἀναστὰς δ᾽ ἔξω-

θεν καὶ αἰσθανόμενος ἑαυτοῦ ρεύσαντος, ἐπίστευσεν ὅτι ἅγιος εἶη ὁ ἐλθών, καὶ αὐτοῦ ἁψάμενος, ὡς δὲ καὶ ὁ πόνος παντελῶς ἔληξεν, οὐκ εἶχεν ὅπως ἀπιστεῖν, μὴ οὐχὶ ἄντικρυ θαῦμα εἶναι τὸ γεγονός, καὶ εἰπὼν τὸ τοῦ Δαβίδ· «Εὔξασθε καὶ ἀπόδοτε» καί μοι τις ἔφη, φερέτω μετ' εὐλαβείας τὴν κάραν τοῦ ἁγίου ἵνα ταύτην ἀσπάσωμαι, ὅτι ἀληθῶς ἐθαυμαστώθη καὶ ἐν ἐμοί, καί με τῆς ἀνιάτου ὀδύνης ἀπήλλαξε· κομισάντων δὲ αὐτήν, καὶ ἀσπασάμενος, ἔφη, ἐγώ σε ἀργυρώσομαι σεβασμία κεφαλή· πεπίστευκα γὰρ ἀληθῶς ὅτι ἅγιος ὑπάρχεις. Καὶ ταῦτα μὲν τότε· μετὰ δὲ ταῦτα παρεκάλει τὸν ἐπιτροπεύοντα κύριον Φιλάρετον μεταπέμψασθαι τὸν χρυσοχόον πρὸς ἀργύρωσιν τῆς κάρας τοῦ ἁγίου· ὃ καὶ ἐγένετο· ἔφη δὲ καὶ τῷ χρυσοχόῳ ἐγκολάψαι τὸ ἑφεξῆς δίστιχον.

»Τὸ δ' ἠργύρωσε Γαβριὴλ σεμνὸν Κάρη,
»Εὐδόκιμον εὑρὼν τῶν πόνων ἀκέστορα.

Οὕτως οὖν καὶ ὁ ἀδελφὸς ἡμῖν οὗτος διὰ θαύματος τοῦ ἁγίου ἠγίασται, καὶ πᾶς δέ τις μετὰ πίστεως τὸν ἅγιον ἐπικαλούμενος, μὴ ἀμφιβαλλέτω περὶ τῆς αἰτήσεως, ἣν μόνον δίκαια καὶ ἀγαθὰ αἰτεῖται τὸν ἅγιον. Οὗ ταῖς ἱκεσίαις καὶ ἡμεῖς τῶν συμβαινόντων ρυσθείημεν, καὶ βασιλείας οὐρανίου τύχοιμεν. Ἀμήν.(1).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων ἡμῶν ΠΕΤΡΟΥ, ΑΛΕΞΙΟΥ καὶ ΙΩΝΑ μητροπολιτῶν Μόσχας καὶ πάσης Ρωσσίας τῶν θαυματουργῶν Ρώσσων.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Ϛ', μνήμη τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ΘΩΜΑ.

»Ὁ χεῖρα πλευρᾷ σῇ βαλεῖν ζητῶν πάλαι,
»Πλευρὰς ὑπὲρ σοῦ νύττεται Θωμᾶς, Λόγε.
»Δούρασιν οὐτάσθη Θωμᾶς μακρωσιν ἐν ἔκτῃ.

ά.. Μετὰ τὴν φρικτὴν καὶ ἔνδοξον τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ ἀνάληψιν, διεσπάρησαν οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμένην, τὸν σωτήριον λόγον τοῦ Εὐαγγελίου κηρύττοντες· οἱ ὁποῖοι μὲ πολλοὺς κόπους καὶ πόνους καὶ κολαστήρια, ὅπου ἔπαθον ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς, μᾶς ἔφεραν εἰς τὴν εὐσέβειαν καὶ εἴμεθα χρεῶσται νὰ πανηγυρίζωμεν αὐτοὺς περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἁγίους, ὡς ὑπὲρ ἅπαντας κοπιάσαντας, διὰ νὰ τοὺς ἔχωμεν καὶ τώρα μεσίτας

(1) Ἐκ τοῦ χειρογράφου Μελετίου ἱεροδιακόνου Βατοπαιδινοῦ. Σ. Ε.

πρὸς τὸν Δεσπότην, γὰ μᾶς συγχωρήσῃ τὰ ἁμαρτήματα· ἐξόχως δὲ τὸν περιφανέστατον καὶ φιλαληθέστατον Θωμᾶν, (οὗτος ἑρμηνεύεται ἑλληνιστὶ Δίδυμος·) τὸν ἀκριβῆ μηνυτὴν τῆς ἀληθείας· ὅστις μὲ τὴν οἰκονομικὴν ἀπιστίαν αὐτοῦ, καὶ ψυχωφελῆ ἀμφιβολίαν, ἐμετάβαλεν ἡμῶν τὴν ἀπιστίαν εἰς πίστωσιν, καὶ μὲ τὸν διστάγμόν του ἐτέλεσε τῶν ἄλλων Ἀποστόλων τὴν πίστιν, καὶ τὴν ἔκαμε βεβαιοτέραν καὶ ἀναντίρρητον· ὅθεν ἔφραξε τὰ στόματα τῶν ἀπίστων διωκτῶν, καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰπῇ τινὰς Ἰουδαῖος, ἢ εἰδωλολάτρης, ὅτι ὁ Δεσπότης δὲν ἀνεστήθη· ἐπειδὴ αὐτὸς ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ μάρτυς τῆς Ἀναστάσεως ἀκριβέστατος ἐτόλμησε νὰ ψηλαφήσῃ τὸν ἀναφῆ καὶ ἀόρατον, διὰ νὰ μὴν ἀμφιβάλλῃ τις ἄλλος ὕστερον. Ἀλλὰ ἂς εἴπωμεν ἐξ ἀρχῆς τὴν διήγησιν μὲ βραχύτητα. Ὅταν ἐπεριπάτει ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς σωματικῶς εἰς τὴν γῆν, διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν γενόμενος ἄνθρωπος, ἦτο καὶ ὁ Θωμᾶς εἰς τὴν Ἰουδαίαν πτωχῶν γονέων υἱός, ἀλλ' εἶχεν εἰς τὸν Μωσαϊκὸν νόμον πολλὴν εὐλάβειαν, καὶ ἀνεγίνωσκε τὰς βίβλους ἐπιμελῶς ἐκ νεότητος, καὶ παιγνίδια τῶν παίδων ποτὲ δὲν ἐπόθησεν, ἀλλὰ διήρχετο πολιτείαν ἁγίαν, καὶ δὲν ἀμέλει ποσῶς, ἀλλὰ ἦ ψυχικὴν ὑπηρεσίαν ἔκαμνεν, ἢ σωματικήν. Ἦτο δὲ ἁλιεύς, καὶ ἀπὸ τὴν εὐτελεστάτην αὐτὴν τέχνην ἐπορεύετο ὡς ἐδύνατο, καὶ μὲ τὸ νὰ ἦτο πτωχὸς καὶ ἐνδεὴς ἐγυμνάζετο εἰς τὴν κακοπάθειαν· ὅθεν καὶ παρευθύς, ὅπου τὸν ἐκάλεσεν ὁ Χριστός, δὲν ἀνέβαλεν τὸν καιρόν, ἀλλὰ μετὰ χαρᾶς ἠκολούθησε· καὶ οὕτως ἔγεινε καὶ αὐτὸς εἷς ἐκ τῶν δώδεκα Ἀποστόλων μαθητὴς προθυμότατος, ὑπηρέτης πιστότατος, καὶ οἰκονόμος τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐθνῶν δοκιμότατος· καὶ εὐθὺς ἐνεπλήσθη θείας δυνάμεως, ἐπλούτησε τὴν τῶν θαυμάτων ἐνέργειαν, καὶ ἠξιώθη νὰ γένῃ τοῦ σεσαρκωμένου Θεοῦ συνοδοιπόρος καὶ σύντροφος, μὲ τὸν ὁποῖον πολλάκις ἐκοπίασε καὶ ἐκακοπάθησε, καὶ πολλοὺς διωγμοὺς ἀδίκως ὑπέμεινε· καὶ ποτὲ μὲν τοὺς ἐδίωχναν, ποτὲ δὲ τοὺς ἐλίθαζαν οἱ ἀχάριστοι· ὅταν δὲ πάλιν ἐβούλοντο νὰ θανατώσουν τὸν Σωτῆρα καὶ εὐεργέτην των, ἔλεγε καὶ ὁ πιστὸς καὶ εὐγνώμων δοῦλος πρὸς τὸν Δεσπότην τοῖς συναποστόλοις αὐτοῦ· «ἂς ὑπάγωμεν καὶ ἡμεῖς νὰ συναποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ, ὅτι κάλλιον εἶναι νὰ συσταυρωθῶμεν μὲ τὸν Δεσπότην, πάρεξ νὰ ζῶμεν χωρὶς αὐτόν.» Ταύτην τὴν κατὰ θανάτου τόλμην τοῦ συμμαθητοῦ ἐθαύμαζον οἱ ἄλλοι Ἀπόστολοι. Ἀλλὰ μετὰ τὴν σωτήριον σταύρωσιν, ἀφ' οὗ ἐθανατώθη ὁ θάνατος μὲ τοῦ ἀθανάτου τὸν θάνατον, ἀναστὰς ὁ Σωτὴρ ἐμφανίζεται εἰς τοὺς μύστας καὶ φίλους του, τὴν Ἀνάστασιν καὶ τὴν τοῦ Ἅδου νίκην πιστούμενος· καὶ καθὼς εὑρίσκοντο διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων κεκρυμμένοι εἰς

τὸ ἀνώγεον, εἰσῆλθεν ὁ Δεσπότης χωρὶς νὰ ἀνοίξῃ τὰς θύρας, καθὼς καὶ ἐκ τῆς ἁγίας Παρθένου θεοπρεπῶς, ἀφράστως, καὶ θαυμασίως ἔγεινεν ἄνθρωπος, καθὼς καὶ εἰς τὴν θάλασσαν μὲ τοὺς ἀχράντους πόδας ἐπεριπάτησεν· ὅτι ἡ φύσις ἀρνεῖται τοὺς νόμους αὐτῆς, ὁπόταν τὴν προστάξῃ ὁ Κύριος. Ἐπέστη λοιπὸν εἰς τὸ μέσον τῶν Μαθητῶν ὁ Δεσπότης Χριστός, καὶ μὲ τὴν εἴσοδον τῶν θυρῶν τοὺς ἐπίστωσε τὸ θαῦμα τῆς Ἀναστάσεως. Οὕτως οὖν οἱ μὲν ἄλλοι Μαθηταὶ ἐχαίροντο πῶς εἶδον ὀφθαλμοφανῶς τὸν Κύριον· ὁ δὲ Θωμᾶς δὲν εὑρέθη τότε ἐκεῖ, Θεοῦ θέλοντος, διὰ νὰ γένῃ ὕστερα (ἐρευνήσας τὸ πρᾶγμα) τῆς Ἀναστάσεως κήρυξ λαμπρότερος, καὶ διαλαλητὴς ἀκριβέστερος. Ἀφοῦ ἦλθεν ὁ Θωμᾶς, καὶ τοῦ εἶπον οἱ ἄλλοι πῶς εἶδαν τὸν Κύριον, ἀπὸ τὴν πολλὴν χαρὰν τῆς ψυχῆς του δὲν ἐπίστευσεν ἐκεῖνο ὅπου ἐπόθει νὰγένῃ, καὶ ἀκούων γεγενημένον ἀμφέβαλλε, καὶ ἔλεγεν ὅτι δὲν τὸ ἐπίστευεν, ἐὰν δὲν ψηλαφήσῃ τὸν Κύριον. Τί λέγεις Θωμᾶ; ἐὰν ὁ Μαθητὴς ἀπιστῇ, πῶς νὰ πιστεύσῃ ὁ Ἰουδαῖος; ἐὰν δὲν παραδέχεται τὴν Ἀνάστασιν ὁ Ἀπόστολος, πῶς νὰ τὴν δεχθῶσιν οἱ Ἕλληνες, καὶ δὲν ἐνθυμεῖσαι τὰ προλαβόντα θαύματα; λεπροὶ καθαρίζονται, παράλυτοι ἐγείρονται, τυφλοὶ φωτίζονται, νεκροὶ ἀνασταίνονται, καὶ σὺ μένεις εἰς τὴν ἀπιστίαν μύστα τῆς χάριτος; Ἂς ἀπιστῇ ὁ Καϊάφας, ἂς συκοφαντῇ ὁ Ἰουδαῖος, ἂς πολυπραγμονῇ ὁ Νικόδημος· ἀλλ' ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δώδεκα μαθητὰς νὰ δυσπιστῇ τὴν Ἀνάστασιν; αὐτὰ καὶ ἕτερα μοῦ φαίνεται νὰ ἔλεγον πρὸς τὸν ἕνα οἱ δέκα μύσται καὶ συναπόστολοι· καὶ αὐτὸς πάλιν νὰ ἀποκρίνετο πρὸς αὐτοὺς δικαιότερα· τί μου μέμφεσθε τὴν ἀμφιβολίαν, καὶ μὲ κατακρίνετε ἄκριτα· πρὸς Ἰουδαίους μὲ πέμπετε νὰ κηρύττω τὴν Ἀνάστασιν, νὰ διδάσκω εἰς τὰ ἔθνη τὴν ἔγερσιν· πῶς οὖν νὰ μαρτυρήσω ὅσα οἱ ὀφθαλμοί μου δὲν εἶδον; πῶς νὰ διδάξω ἄλλοις ὅσα δὲν ἔγνωσα; νὰ πιστεύσω μόνον μὲ λόγους; ἀλλ' οἱ Ἰουδαῖοι μὲ θέλουν κατακρίνει ὡς ὕποπτον· καὶ οἱ Ἕλληνες νὰ μὲ περιγελοῦν ὡς ἄγνωστον, καὶ νὰ μὴ πιστεύσουν τοὺς λόγους μου, ὅταν ἀκούσουν ὅτι ἐξ ἀκοῆς κηρύττω τὴν τοῦ Δεσπότου Ἀνάστασιν. «Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ »Μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν· ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν »θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν. Εἰρήνη »ὑμῖν. Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ. Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ εἶδε »τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευ»ράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θω»μᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ. Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ »Ἰησοῦς· Ὅτι ἑώρακάς με, πεπίστευκας; μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες »καὶ πιστεύσαντες.» Μὲ τὸν λόγον τοῦτον ἐμακάρισε, καὶ ἐπῆνε-

σεν ὁ Κύριος ἡμᾶς τὰ ἔθνη, ὅπου χωρὶς νὰ ἴδωμεν αὐτὸν σωματικῶς, ἐπιστεύσαμεν. Ἀπολαύσας οὖν τῆς θαυμαστῆς θέας ἐκείνης ὁ Θωμᾶς, ἔγεινεν αἴτιος τοῖς Ἀποστόλοις, νὰ μάθουν ὅσα δὲν ἤξευραν· ὁμολογεῖ τὸν δραθέντα Θεόν, καὶ Κύριον, ὅτι Θεοῦ ἦτο τῆς Ἀναστάσεως τὸ κατόρθωμα· μετὰ ταῦτα ἔμεινεν ὁ Χριστὸς ἀθέατος τοῖς Ἀποστόλοις, ὡς ἄφθαρτος καὶ ἀόρατος, καὶ μόνον ὅταν ἤθελεν ἐφαίνετο· αὐτοὶ δὲ πάλιν ἐψάρευον ὡς πρότερον· καὶ τοὺς ἐφάνη εἰς τὸν αἰγιαλόν, προστάσσων αὐτοὺς νὰ ρίξουν εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ ἐπίασαν τόσα ὀψάρια, μὲ τοὺς ὁποίους ἦτον καὶ ὁ Θωμᾶς, καὶ συνειργάζετο, ὡς πρὸς ὑπακοὴν δοκιμώτατος. Ὅταν δὲ ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς Ἀναλήψεως, ἐπῆρεν τὴν Παναγίαν καὶ Ἀειπαρθένον Μητέρα μὲ τοὺς Ἀποστόλους ὁ Κύριος, ἀφοῦ τοὺς ἐπίστωσε τὴν Ἀνάστασιν· καὶ ἀνελθόντες εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, αὐτὸς μὲν εὐλογήσας αὐτοὺς πρὸς οὐρανὸν ἀνεφέρετο, καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν δεξιὰν τοῦ Πατρός, ὡς ὁμοούσιος αὐτοῦ καὶ ὁμόθρονος. Οἱ δὲ μετὰ χαρᾶς μεγάλης ὑπέστρεψαν, τὴν κάθοδον τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἐκδεχόμενοι. Τότε καὶ ὁ μέγας οὗτος Ἀπόστολος ἐδέχθη μὲ τοὺς λοιποὺς μὲ πύρινον γλῶσσαν τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος, ὡς ὄργανον τούτου σαφῶς καὶ λίαν κατὰ καιρὸν κρυόμενον· καὶ δυναμωθεὶς ἐξ ὕψους ἀπῆλθεν εἰς τὸ σωτήριον κήρυγμα, κατὰ τοῦ Δεσπότου τὸ πρόσταγμα· «Πορευθέντες εἰς τὸν »Κόσμον ἅπαντα, μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη,» καὶ τὰ ἑξῆς. Ἄλλος οὖν ἄλλην χώραν τῆς Οἰκουμένης ἐκληρώθη, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἀφώρισε· τοῦ δὲ μακαρίου Θωμᾶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς Πάρθους, καὶ Πέρσας, καὶ Μήδους, καὶ Ἰνδούς. Αἱ Ἰνδίαι εἶναι τόπος μακρὰν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον περικλεισμένος ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ὑστερημένος ἀπὸ τὰ χρειαζόμενα πράγματα, ἀλλ' ἀπὸ εὐώδη ἀρώματα, καὶ ἄλλα πολύτιμα πράγματα πλουσιώτατος. Οἱ δὲ ἄνθρωποι τοῦ τόπου ἐκείνου ἦσαν πολὺ ὠμοὶ καὶ βάρβαροι· καὶ τόσον πλῆθος, ὅπου ἦσαν γυμνοὶ οἱ περισσότεροι, μὴ ἔχοντες ἱμάτια πρὸς αὐτάρκειαν· ὅθεν ἀπὸ τὴν καῦσιν τοῦ ἡλίου ἐμαύριζαν ὡς Αἰθίοπες. Ἦσαν δὲ εἰδωλολάτραι. Ἰδὼν ὁ μακάριος Θωμᾶς, ὅτι εἰς τοιοῦτον ἔθνος ἀνήμερον τὸν ἀπέστειλαν, ἐδυσχέραινε καὶ ἐλυπεῖτο διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ σώματος· καθὼς οὖν ἐδιαλογίζετο πῶς νὰ πράξῃ, φαίνεται μίαν νύκτα ὁ Δεσπότης Χριστός, καὶ τοῦ λέγει· «μὴ φοβεῖσαι Θωμᾶ, ἀλλὰ ὕπαγε εἰς τὰς Ἰνδίας, κήρυξον τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ἡ χάρις μου νὰ ἦναι μὲ ἐσέ. Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἔτυχε καὶ ἦτο εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἔμπορός τις ἐκ μιᾶς πόλεως τῶν Ἰνδιῶν, Ἀμβανὴς ὀνόματι, τὸν ὁποῖον ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς Γουνδοφόρος, νὰ τοῦ εὕρῃ τινὰ κτίστην ἐπιτήδειον, ὅπου εἶχε πόθον νὰ

οἰκοδομήσῃ παλάτιον ὡραῖον. Ὁ Δεσπότης οὖν ὡς καρδιογνώστης γινώσκων σαφέστατα ὅσα ἔμελλε νὰ πράξῃ εἰς τὰς Ἰνδίας ὁ Ἀπόστολος, ἐφάνη εἰς τὴν ἀγορὰν μίαν ἡμέραν ὡς ἄνθρωπος, καὶ λέγει τοῦ Ἀμβανῆ· «θέλεις νὰ ἀγοράσῃς ἕνα αἰχμάλωτον, ὅπου ἔχω τέκτονα;» ὁ δὲ εἶπε «ναί·» τότε τοῦ ἔδειξε τὸν Θωμᾶν· καὶ ἐσυμφώνησαν τὴν ἀγορὰν διὰ τρεῖς λίτρας ἀργύριον· καὶ ἔγραψεν ὁμολογίαν ὁ Δεσπότης λέγων· «ἐγὼ Ἰησοῦς ὁ Υἱὸς Ἰωσὴφ τοῦ τέκτονος ἐπώλησα ἐσὲ τοῦ Ἀμβανῆ Θωμᾶν τὸν δοῦλον μου·» καὶ τὰ ἑξῆς κατὰ τὴν συνήθειαν, Ὁ δὲ ἀγοραστὴς ἠρώτησε τὸν Θωμᾶν, ἐὰν ἦτο ἀληθῶς αἰχμάλωτος, καὶ ὡμολόγησε λέγων· ναὶ οὗτος εἶναι ὁ Κύριός μου (δεικνύων τὸν Δεσπότην Χριστὸν) ὅπου μὲ ἠγόρασε μὲ πολλὴν τιμὴν ὡς φιλάνθρωπος.

β'. Ἔπειτα ὑπῆγεν ὁ Θωμᾶς μὲ τὸν Ἀμβανῆν, καὶ τὸν ὑπηρέτει ὡς δοῦλός του· τὴν ἄλλην νύκτα τοῦ ἐφάνη πάλιν ὁ Κύριος ἐν ὁράματι, καὶ τοῦ δίδει τὰ ἀργύρια ὅπου τοῦ ἐπῆρε, λέγων· «ἔχε τὴν τιμὴν τῆς ἀγορᾶς σου, καὶ τὴν χάριν μου μετὰ σέ· μετὰ ταῦτα εἰσῆλθον εἰς πλοῖον ὁ ἔμπορος μὲ τὸν Ἀπόστολον, καὶ εὑρόντες καλὸν ἄνεμον ἔφθασαν εἰς τὰς Ἰνδίας κατευόδιον, καὶ ἐξῆλθον εἰς πόλιν καλουμένην Ἀνδράπολιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχον μεγάλην παννήγυριν, ὅτι ὁ βασιλεὺς ὑπάνδρευσε τὴν θυγατέρα του, καὶ ἔπαιζαν διάφορα ὄργανα. Οἱ δὲ κήρυκες ἐπροσκαλοῦσαν εἰς τοὺς γάμους πλουσίους καὶ πένητας, ξένους καὶ πολίτας, καὶ ἕκαστον ἄνθρωπον. Ὁ ἀπόστολος λοιπὸν Θωμᾶς καλεσθεὶς καὶ αὐτὸς εἰς τὸν γάμον μετὰ τοῦ Ἀμβανῆ, ἐκάθισεν ὁ Ἀπόστολος εἰς τὸ κατώτερον καὶ εὐτελέστερον μέρος τῆς τραπέζης. Ἐνῷ δὲ ὅλοι ἔτρωγον ἀπὸ τὰ φαγητὰ τῆς τραπέζης, μόνος ὁ θεῖος Ἀπόστολος δὲν ἔτρωγεν· ἀλλ' ἐκάθητο συλλογισμένος συμμαζωμένος καὶ προσέχων εἰς τὸν ἑαυτόν του. Βλέπων δὲ τοῦτον εἰς τῶν ὑπηρετῶν τῶν κιρνώντων τὸν οἶνον, κινηθεὶς ἀπὸ αὐθάδειαν καὶ ὑπερηφάνειαν, ἔδωκεν ἓν ράπισμα εἰς τὸν Ἀπόστολον τοῦ Κυρίου, λέγων αὐτῷ· ἐπειδὴ εἰς γάμον ἐκαλέσθης μὴ σκυθρώπαζε ἀλλὰ χαῖρε καὶ συνευφραίνου μὲ τοὺς ἄλλους συντραπεζίτας. Ὁ δὲ Ἀπόστολος ἀπεκρίθη εἰς τὸν ραπίσαντα. «Τὸ μὲν σφάλμα σου, εἴθε νὰ τὸ συγχωρήσῃ ὁ Κύριος εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα, τὴν δὲ χεῖρά σου, ἥτις ἀκρατῶς ἐκινήθη κατ' ἐμοῦ καὶ μὲ ἐρράπισεν, αὐτὴν ἂς τὴν διαμοιράσουν τὰ θηρία εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα, πρὸς σωφρονισμὸν καὶ παιδείαν τῶν ἄλλων.» Τότε λοιπὸν πορευθὺς ὁ ὑπηρέτης ἐκεῖνος διὰ νὰ φέρῃ νερὸν καὶ νὰ συγκεράσῃ μὲ τὸν οἶνον, κατεξεσχίσθη ἀπὸ θηρίον, παραμονεῦον εἰς τὸ φρέαρ, καὶ οὕτως ἀπέθανε. Τὴν δὲ χεῖρα ἐκείνου ἐπῆρεν ἕνας σκύλος, καὶ ἐμβῆκεν εἰς τὸ συμπόσιον, βαστάζον αὐτὴν εἰς

τὸ στόμα του· ὡς ἂν ἐνδεικνύων εἰς ὅλους τὴν παιδείαν, ἣν ἐκεῖνος ἔλαβε, διὰ τὴν ἀδικίαν καὶ τὸ ράπισμα τὸ ὁποῖον εἰς τὸν ἀπόστολον ἔδωκεν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ κεκλημένοι ἠπόρουν τίνος ἆρά γε εἶναι ἡ χεὶρ ἐκείνη, τότε μία ἑβραία παίζουσα τὸ συραύλιον εἰς τὸν γάμον, ἐφώναξε μεγαλοφώνως καὶ εἶπε· μεγάλον μεγάλον μυστήριον ἐφανερώθη εἰς ἡμᾶς σήμερον. Ἀκούσατε ὅλοι σεῖς οἱ καθήμενοι εἰς τὴν τράπεζαν. Θεὸς ἢ Θεοῦ Ἀπόστολος κατεδέχθη νὰ καθίσῃ εἰς τὴν τράπεζαν ὁμοῦ μὲ ἡμᾶς σήμερον. Διότι ἐγὼ παίζουσα τὸ συραύλιον, καὶ εὐφραίνουσα σᾶς τοὺς συμποσιάζοντας, ἤκουσα ἕναν ἄνθρωπον ὁμόγλωσσον μὲ ἐμέ, ὅστις ἔλεγεν ἑβραϊκὰ εἰς τὸν οἰνοχόον ὁ ὁποῖος τὸν ἐρράπισε, «Τὴν δεξιάν σου χεῖρα τὴν ραπίσασάν με θέλει μοιρασθῇ σκύλος ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ, διὰ νὰ ἴδωσιν ὅλοι καὶ νὰ σωφρονισθῶσι» καὶ ἰδοὺ πῶς ἦλθεν εἰς ἔργον ὁ λόγος του. Τοῦτο τὸ θαῦμα ἔφθασε καὶ εἰς τὰ ὦτα τοῦ ἐξουσιαστοῦ τῆς πόλεως ἐκείνης, ὅστις ἀφ' οὗ ἔπαυσεν ὁ γάμος (1) προσεκάλεσε τὸν Ἀπόστολον καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. Ἂν σύ μὲ τὴν κατάραν σου δύνασαι νὰ προξενῇς θάνατον, δεῖξον καὶ τὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ εὐχή σου καὶ ἡ εὐλογία εἰς τὴν ἰδικήν μου θυγατέρα, ἥτις ὑπανδρεύθη σήμερον. Ὅθεν περιχαρῶς τὸν λόγον δεξάμενος ὁ Ἀπόστολος, ὑπῆγεν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν νεονύμφων, καὶ στηρίξας τοὺς νέους εἰς σωφροσύνην καὶ καταπείσας αὐτοὺς νὰ φυλάξωσι παρθενίαν, τοὺς ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἀνεχώρησε. Μετ' ὀλίγην δὲ ὥραν βλέπει ὁ νυμφίος ἄνθρωπον ὁμοιάζοντα μὲ τὸν Ἀπόστολον, ὅστις συνωμίλει μὲ τὴν νύμφην, νομίσας δὲ ὅτι εἶναι ὁ Θωμᾶς, εἶπεν εἰς αὐτόν· «Δὲν ἐξῆλθες σὺ ἔξω πρότερον ἀπὸ ὅλους ; καὶ πῶς τώρα πάλιν αἰφνιδίως ἦλθες ; ἀπορῶ καὶ ἐξίσταμαι.» Τότε ὁ φαινόμενος ἀπεκρίθη· «Ἐγὼ δὲν εἶμαι ὁ Θωμᾶς, ἀλλ' εἶμαι ἀδελφὸς τοῦ Θωμᾶ κατὰ χάριν. Καὶ ὅποιος ἀκολουθήσῃ εἰς ἐμὲ τὸν Κύριον καὶ ἀρνηθῇ τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου πράγματα, αὐτὸς εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν θὰ γείνῃ ὄχι μόνον ἀδελφὸς ἐδικός μου, ἀλλὰ καὶ συγκληρονόμος τῆς βασιλείας μου.» Ταῦτα εἰπών, ἄφαντος ἔγεινεν ἀπὸ τὸ μέσον αὐτῶν. Οἱ δὲ νεόνυμφοι ἐγκολπωθέντες τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὡς μαργαρίτην, ἐπρόσφερον εἰς τὸν φανέντα ὁλονυκτίους δεήσεις. Τὸ δὲ πρωὶ ὑπῆγεν ὁ πατὴρ καὶ πενθερὸς εἰς τὸ δωμάτιον,

(1) Βασιλέα ὀνομάζουσι τοῦτον καὶ ὁ χειρόγραφος καὶ ὁ τετυπωμένος Συναξαριστής. Ἐπειδὴ δὲ παρακάτω λέγεται, ὅτι ὁ Ἀπόστολος ὑπῆγε εἰς Γουνδιαφόρον τὸν τῶν Ἰνδῶν βασιλέα, διὰ τοῦτο ἕπεται ὅτι ὁ τῆς ἐν Ἰνδίᾳ Ἀνδραπόλεως κρατῶν δὲν ἦτο βασιλεύς, ἀλλὰ μόνον ἐξουσιαστής, ἢ τοπάρχης, ἢ ἡγεμών, ἢ τοιοῦτον ἄλλο.

καὶ βλέπων τοὺς νεονύμφους ὅτι ἐκάθηντο ἀντικρὺ ὁ εἷς τοῦ ἄλλου, ἐταράχθη, καὶ ἠρώτα αὐτούς, διὰ ποίαν αἰτίαν κάθηνται οὕτω χωριστά· οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν· «ἡμεῖς εὐχόμεθα, ὅτι αὐτὸς ὁ χωρισμὸς νὰ φυλαχθῇ ἕως τέλους ἀνάμεσόν μας, ἵνα κατὰ τὸν καιρὸν τῶν στεφάνων μένωμεν ἀχώριστοι εἰς τὸν οὐράνιον καὶ αἰώνιον νυμφῶνα, κατὰ τὴν ἀψευδῆ ὑπόσχεσιν, ἣν μᾶς ἔδωκεν ὁ φανεὶς εἰς ἡμᾶς ἐν ὁμοιώματι ξένου.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ πατὴρ καὶ πενθερὸς ἐταράχθη περισσότερον, καὶ ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ πολλὰς δωρεὰς καὶ χαρίσματα, ἀνίσως εὑρεθῇ ὁ πλάνος ἐκεῖνος, ὅστις τοὺς ἠπάτησε μὲ τὰ τοιαῦτα λόγια, καὶ ἂν παρασταθῇ ἔμπροσθέν του. Ἔστειλαν λοιπὸν ζητοῦντες τὸν φανέντα· ἀλλ' ἐξέλιπον, κατὰ τὸ ψαλμικόν, ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσεις ματαίας· διότι ὁ φανεὶς εἰς τοὺς νεονύμφους ὁρατῶς μὲν οὐχ εὑρίσκετο, ἀοράτως δὲ φαινόμενος εἰς τοὺς νέους μαθητάς του ἐστήριζεν αὐτούς. (1). Ὁ δὲ Ἀπόστολος εἰς ἐκείνους μέν, ὅσοι μὲ κακὸν σκοπὸν ἐζήτουν αὐτόν, δὲν εὑρίσκετο, ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ εἰς τοὺς ζητοῦντας αὐτὸν θεοφιλῶς καὶ μὲ καλὸν σκοπόν, ἤτοι εἰς τοὺς νέους τοῦ Χριστοῦ Μαθητάς, ἐφαίνετο ἀοράτως καὶ τοὺς ἐστήριζεν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ νεόνυμφοι παρεκάλουν τὸν Κύριον, ἵνα καταπραΰνῃ μὲν τοῦ πατρὸς καὶ πενθεροῦ αὐτῶν τὴν ὀργήν, ἀξιώσῃ δὲ αὐτὸν νὰ μάθῃ καὶ τὴν ἀλήθειαν τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως· τούτου χάριν ὑπήκουσεν αὐτῶν ὁ Θεός, καὶ οἰκονόμησε νὰ γένῃ καὶ ἐκεῖνος Χριστιανός. Ἐδιδάχθη δηλαδὴ ἀπὸ τοὺς ἰδίους νέους τὴν εὐσέβειαν, καὶ εἰς τὸν Χριστὸν ὁλοψύχως ἐπίστευσεν. Ἀφ' οὗ δὲ τοῦτο ἐγένετο, ἀκούσαντες οἱ δόκιμοι οὗτοι μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅτι ὁ Θωμᾶς διατρίβει εἰς τὰς Ἰνδίας, ὑπῆγον εἰς αὐτὸν μὲ σπουδὴν καὶ ἐτελειώθησαν μὲ τὸ ἅγιον βάπτισμα. Καὶ οὕτως ἔγειναν κήρυκες καὶ αὐτοὶ εἰς ἄλλους τοῦ ἁγίου Εὐαγγελίου.

γ'. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἀπόστολος εἰς τὸν βασιλέα τῆς Ἰνδίας Γουνδιαφόρον καλούμενον ὅστις ἠρώτησεν αὐτόν, ποῖα μὲν τεχνητὰ πράγματα ἠξεύρει νὰ κατασκευάζῃ ἀπὸ τὰ ξύλα, ποῖα δὲ ἀπὸ τοὺς

(1) Σημείωσαι, ὅτι ἀσαφῶς μὲν γράφεται ἡ περίοδος αὕτη εἰς τὸν τετυπωμένον Συναξαριστήν, διότι δὲν διασαφεῖ, ποῖος ἐφαίνετο ἀοράτως εἰς τοὺς νεονύμφους καὶ τοὺς ἐστήριζεν, ὁ Θωμᾶς, ἢ ὁ Κύριος. Εἰς δὲ τὸν χειρόγραφον γράφεται, ὅτι ὁ Θωμᾶς ἦτον ὁ ἀοράτως φαινόμενος καὶ στηρίζων αὐτούς. Ἐπειδὴ δὲ παρακάτω λέγει, ὅτι ἐπῆγον αὐτοὶ καὶ εὗρον τὸν Θωμᾶν, καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, διὰ τοῦτο μετέφρασεν ἐδῶ, Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, ὅτι ὁ ἀοράτως φαινόμενος ἦτο ὁ Δεσπότης Χριστός, ὁ καὶ πρότερον φανεὶς εἰς αὐτοὺς καὶ ὑποσχεθεὶς τὰς ἀνωτέρω ὑποσχέσεις, διότι οὕτω εἶναι προσφυέστερον νὰ νοηθῇ ὅσον εἰς τὸ ὕφος καὶ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ νοήματος. Πλὴν καὶ ὁ Θωμᾶς ἦτο ἀοράτως εἰς τὸ μέσον αὐτῶν, καὶ δὲν τὸν ἔβλεπον.

λίθους. Ὁ δὲ Ἀπόστολος ἀπεκρίθη, ὅτι ἀπὸ μὲν τὰ ξύλα εἶναι ἐμπειρότατος νὰ κατασκευάζῃ ἅροτρα κωπία, καὶ ζυγοὺς τῶν βοδίων, ἀπὸ δὲ τοὺς λίθους ἠξεύρει νὰ κάμνῃ κολόνας, ναοὺς καὶ βασιλικὰ παλάτια. Τότε τῷ λέγει ὁ βασιλεύς· ἆρά γε δύνασαι νὰ μοῦ κατασκευάσῃς ἓν παλάτιον εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐγὼ ἀγαπῶ; ὁ δὲ Ἀπόστολος ὡμολόγησεν, ὅτι δύναται. Ἐχάρη πολὺ ὁ βασιλεὺς ἀκούσας ταῦτα, καὶ τὸν ὑπῆγεν εἰς τὸν τόπον, ὅπου ὡρέγετο· ὁ ὁποῖος ἦτον ὡραῖος καὶ πανευφρόσυνος, καὶ εἶχε βρύσεις καὶ δένδρα διάφορα καὶ τὸν ἐπῆνεσεν ὁ Ἀπόστολος πῶς ἦτον ὄντως εὐπρεπέστατος καὶ ἁρμόδιος διὰ βασιλέα. Τότε τοῦ λέγει ὁ βασιλεύς, σχεδίασόν μοι τὸ σχῆμα καὶ τόπον τῆς οἰκοδομῆς εἰς χαρτίον, διὰ νὰ ἰδῶ ἐάν μοι ἀρέσῃ τὸ σχέδιον, διότι θὰ ἀναχωρήσω εἰς ἄλλην χώραν δι' ἀναγκαίαν ὑπηρεσίαν, καὶ θὰ μένω τρία ἔτη, καὶ ὅταν ἐπανέλθω νὰ εἶναι ἕτοιμον πρὸς κατοίκησιν. Ὁ δὲ Ἀπόστολος ἔλαβε κάλαμον, καὶ ἔκαμε τὸ σχέδιον λαμπρότατον θέτων ἀνατολικῶς τὰ παράθυρα, διὰ νὰ εἰσέρχεται πολὺ φῶς, καὶ θύρας πρὸς δυσμᾶς διὰ τὸν ἄνεμον· τὸν δὲ κλίβανον ἔθεσεν εἰς τὸ νότιον μέρος, διὰ τὴν ζέστην, καὶ τὸν ἀγωγὸν τοῦ ὕδατος πρὸς βορρᾶν διὰ νὰ ἦναι τὸ νερὸν ψυχρὸν τὸ θέρος καὶ ἄβλαβον, καὶ τόσον τεχνικὸν τὸ ἐσχεδίασεν ὅπου ὁ βασιλεὺς τὸν ἐπῆνεσε λέγων· ἀληθῶς τεχνίτης εἶσαι ἄνθρωπε· καὶ σοῦ πρέπει νὰ ὑπηρετῇς βασιλεῖς ὡς ἔμπειρος. Τότε ὁ βασιλεὺς χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ἐπρόσταξε νὰ δοθῇ εἰς τὸν Ἀπόστολον χρυσίον, διὰ νὰ συνάξῃ τὰς ἐπιτηδείους ὕλας, ὅσαι χρησιμεύουν εἰς τὴν τοῦ παλατίου οἰκοδομήν. Παρεκάλει τὸν Ἀπόστολον νὰ βάλῃ τότε παρευθὺς τὰ τοῦ παλατίου θεμέλια. Ἀλλὰ ὁ Ἀπόστολος, δὲν εἶναι, ἀπεκρίθη, τοῦ παρόντος μηνὸς νὰ κτίζωμεν παλάτιον· ἀλλὰ μᾶλλον τοῦ ἐρχομένου, τοῦ κατὰ Μακεδόνας ὀνομαζομένου Ὑπερβερεταίου· ἤτοι τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός. Νομίζω δὲ ὅτι οὕτως εἶπεν ὁ Ἀπόστολος, διὰ τὴν ἀνταμοιβὴν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ἤτις ἔχει νὰ ἀνταποδοθῇ εἰς τὸν ἐρχόμενον ἐκεῖνον μέλλοντα αἰῶνα. Ἔδωκεν οὖν αὐτῷ χρυσίον καὶ ἀργύριον ἀναρίθμητον, σῖτον, οἶνον, ἔλαιον, μαγειρεύματα, καὶ ἄλλα ὅμοια χρειαζόμενα· καὶ οὕτως ὁ μὲν βασιλεὺς ἀπῆλθεν εἰς ἄλλην πόλιν. Ἔλαβε λοιπὸν ὁ Ἀπόστολος τὰ ἀρκετὰ ἔξοδα διὰ τὸ παλάτιον καὶ ἀνεχώρησε, διαμοιράσας δὲ κρυφίως εἰς τὰς χεῖρας τῶν πτωχῶν ὅλα τὰ χρήματα, καὶ λοιπὰ εἴδη, κατεσκεύασεν εἰς τὸν βασιλέα ἓν ἀχειροποίητον παλάτιον ἐν τῇ τῶν πρωτοτόκων αὐλῇ· ἤτοι ἐν τῇ τῶν οὐρανῶν βασιλείᾳ. Καθ' ἑκάστην διδάσκων ὁ Ἀπόστολος τὴν εὐσέβειαν, καὶ ποιῶν μεγάλα θαύματα· τὰ ὁποῖα βλέποντες πολλοὶ Ἕλληνες ἐπέστρεφον καὶ ἐγίνοντο χριστιανοὶ καὶ ἐβαπτίζοντο.

δ'. Ἀφ' οὗ δὲ παρῆλθε καιρός, ἐμήνυσε τοῦ Ἀποστόλου, ἐὰν ἐτελείωσε τὸ παλάτιον· ὅστις τοῦ ἀπήντησε, ὅτι χρειάζεται ἀκόμη καὶ ἄλλα ἔξοδα, διὰ νὰ κατασκευάσῃ μεγαλοπρεπῶς τὴν στέγην τοῦ παλατίου, ἡ ὁποία μόνη ἔμεινεν ἀτελείωτος. Ὁ δὲ βασιλεὺς νομίσας, ὅτι τὸ μήνυμα τοῦτο ἦτο ἀληθινὸν κατὰ τὸν ἰδικόν του σκοπόν, μὲ πολλὴν χαρὰν ἔστειλε καὶ ἄλλο πολὺ χρυσίον εἰς τὸν Ἀπόστολον, γράψας καὶ ταῦτα εἰς αὐτόν. Τεχνικωτάτην καὶ ὡραιοτάτην κατασκεύασον τὸ ὀγλιγωρότερον τὴν στέγην τοῦ παλατίου, ἵνα ὅταν ἰδῶ τὴν τεχνικήν σου οἰκοδομὴν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου. ἐγκωμιάσω μὲ ἐπαινετικοὺς λόγους σὲ τὸν πολλὰ πλεονεκτήματα καὶ ἐπιδεξιότητας ἔχοντα. Ὁ δὲ Ἀπόστολος λαβὼν τὸ χρυσίον, ἄρας τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὰς χεῖράς του, καί, εὐχαριστῶ σοι, φιλάνθρωπε Κύριε, ἔλεγεν, ὅτι μὲ ποικίλους καὶ διαφόρους τρόπους ἠξεύρεις νὰ οἰκονομῇς τὴν σωτηρίαν παντὸς ἀνθρώπου. Ὅθεν διεμοίρασε πάλιν εἰς τοὺς πτωχοὺς ὡς τὸ πρότερον. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπέρασε μερικὸς καιρός, ἔτυχε νὰ ὑπάγουν εἰς τὸν βασιλέα τινὲς ἄνθρωποι ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅπου διέτριβεν ὁ Ἀπόστολος. Ὅθεν ἠρώτησεν αὐτοὺς ὁ βασιλεύς, ἀγαπῶν νὰ μάθῃ διὰ τὸ κάλλος καὶ τὴν ὡραιότητα τοῦ παλατίου του, ἤκουσε δὲ παρ' αὐτῶν, ὅτι, μὴ προσμένεις, ὦ βασιλεῦ! τελείως ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον οἰκοδομὰς κτισμάτων καὶ παλατίων, διότι αὐτὸς διεμοίρασεν εἰς τοὺς πτωχοὺς ὅλον τὸ χρυσίον ὅσον τοῦ ἔδωκες. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ κηρύττει εἰς ἐκείνους ὅσοι τρέχουσι πρὸς αὐτὸν ἕνα Θεὸν ἄγνωστον παντελῶς, καὶ θαυματουργεῖ ἐξαίσιά τινα πράγματα, χωρὶς νὰ τρώγῃ τελείως. Ταῦτα ἀκούων ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη εὐθὺς ἀπὸ μεγάλον θυμόν, καὶ φέρων τὸν Ἀπόστολον ἔμπροσθέν του, ἠρώτα αὐτόν, ἂν τὸ παλάτιον ἔκτισεν. Ὁ δὲ Ἀπόστολος κόψας τὸν λόγον, ἀπεκρίθη, τὸ παλάτιον ἐκεῖνο, ὅπερ ἔμαθον νὰ κτίζω ἀπὸ τὸν ἀληθῆ ἀρχιτέκτονα Χριστόν, ὦ βασιλεῦ, ἐκτίσθη πολλὰ ὡραῖον ἀπὸ ἐμέ. Ὁ βασιλεὺς εἶπε. Ταύτην τὴν ὥραν ἂς ὑπάγωμεν νὰ τὸ ἴδωμεν. Ὁ δὲ Ἀπόστολος, μοί, φαίνεται, ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν χρειάζεσαι κατὰ τὸ παρὸν τὸ κατασκευασθὲν παλάτιον· ἀλλ' ὅταν ἀναχωρήσῃς ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦτον, τότε θέλεις εὑρεῖ αὐτὸ χρήσιμον καὶ ἁρμόδιον. Ὁ δὲ βασιλεὺς νομίσας ὅτι τὸν περιγελᾷ, ἐξέβαλεν ὡς θηρίον βροντῶσαν φωνὴν καὶ εἶπεν. «Οὗτος ὁ ἀπατεὼν προστάζω νὰ σφαλισθῇ μέσα εἰς σκοτεινότατον λάκκον, ὁμοῦ μὲ τὸν ἔμπορον, ὅστις αὐτὸν ἐδῶ ἔφερεν.»

ε. Ἐνῷ δὲ ἦτο ὁ Ἀπόστολος φυλακισμένος μὲ τὰ δεσμά, ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως μίαν νύκτα κυριευθὶς ἀπὸ βαρυτάτην λύπην, ἡ ὁποία ἐφοβέριζε νὰ τοῦ προξενήσῃ θάνατον, ἐπροσκάλεσε τὸν ἀδελφόν του βασιλέα, καὶ λέγει αὐτῷ. «Ἐγὼ πολλὰ λυπηθεὶς διὰ τὴν συμ-

δᾶσαν εἰς σὲ ζημίαν ἀπὸ ἐκεῖνον τὸν δόλιον, διὰ τοῦτο τώρα ἐκβαίνω ἀπὸ ταύτην τὴν ζωήν.» Καὶ ρετ' ὀλίγην ὥραν ἀποπνιγείς, ἔγεινεν ἄφωνος. Τότε ὁ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λαβὼν Ἄγγελος διήρχετο τὰς σκηνὰς τῶν δικαίων. Ὅθεν ἔδειξεν εἰς τὴν ψυχὴν τὴν ὡραιότητα τῶν σκηνῶν ἐκείνων, ἠρώτα δὲ αὐτήν, εἰς ποίαν ἀπὸ τὰς σκηνὰς ἐκείνας ἀγαπᾷ διὰ νὰ κατοικήσῃ. Βλέπουσα δὲ ἡ ἐκείνου ψυχὴ μίαν ἐξαίρετον σκηνήν, ἔδειχνυεν αὐτὴν εἰς τὸν Ἄγγελον καὶ παρεκάλει αὐτὸν νᾶ τὴν ἀφήσῃ νὰ κατοικήσῃ ἐκεῖ. Ὁ δὲ Ἄγγελος εἶπεν· «Εἰς αὐτὴν δὲν ἠμπορεῖς νὰ κατοικήσῃς, ἐπειδὴ αὐτὴ εἶναι τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν ὁποίαν ὁ ξένος Θωμᾶς ἔκτισε δι' αὐτόν.» Ἡ δὲ ψυχή, παρακαλῶ σε, ἀπεκρίθη, ἄφες με νὰ ὑπάγω ὀπίσω εἰς τὸν ἀδελφόν μου, ἵνα ἀγοράσω αὐτὴν ἀπὸ ἐκεῖνον μὲ ὀλίγην τιμήν. Καὶ οὕτω νὰ ἐπαναστρέψω πάλιν ἐδῶ. Τότε ἐπιστρέψας ὁ Ἄγγελος τὴν ψυχήν, ἀποδίδει αὐτὴν εἰς τὸ νεκρὸν σῶμά της. Ὅθεν ὁ ἀποθανών, ἐλθὼν εἰς ἑαυτὸν ὡς ἀπὸ κάποιαν μέθην καὶ ἐκστασιν, ἐζήτει τὸν ἀδελφόν του. Ὅτε δὲ ἐκεῖνος ἦλθεν, εἶπε πρὸς αὐτόν. «Ἀδελφέ, ἀδιστάκτως εἶμαι πληροφορημένος, ὅτι ἐπρόκρινες νὰ δώσῃς τὴν μισὴν βασιλείαν σου, μόνον νὰ μὲ ἰδῇς ζῶντα, τώρα δὲ ὀλίγην χάριν ζητῶ ἀπὸ σὲ τὴν ὁποίαν, παρακαλῶ, νὰ μὴ μὲ ὑστερήσῃς.» Ὁ βασιλεὺς ἀπεκρίθη, «Δὲν θέλω λείψει ἀπὸ τὸ νὰ χαρίσω προθύμως εἰς σὲ τὸν φιλτατόν μου ἀδελφὸν ὅ,τι δύναμαι.» Τότε χωρὶς συστολὴν ἐφανέρωσεν εἰς τὸν ἀδελφὸν τὸ ζητούμενον, λέγων αὐτῷ, «Δός μοι τὸ παλάτιον, τὸ ὁποῖον ἔχεις εἰς τοὺς οὐρανοῦς καὶ λάβε ὅσα θέλεις χρήματα διὰ τὴν τιμήν.» Ὁ δὲ βασιλεὺς γενόμενος εἰς τοῦτο ὡσὰ ἄφωνος, «ἐγὼ ἀπεκρίθη, ἐγὼ ἔχω παλάτιον εἰς τοὺς οὐρανούς; πόθεν; καὶ ἀπὸ ποίαν μου καλωσύνην; ὁ δὲ ἀδελφός, «ναί, λέγει, ἔχεις παλάτιον ἐκεῖ, ἂν καὶ σὺ δὲν τὸ ἠξεύρῃς, τὸ ὁποῖον ἔκτισεν ὁ ἐν τῇ φυλακῇ εὑρισκόμενος ξένος, τοῦ ὁποίου παλατίου τὴν ὡραιότητα ἐγὼ ἐθεώρησα τώρα, ὁπότε ἠρπάγην ἀπὸ Ἄγγελον Κυρίου.

ς'. Τότε ἐννόησεν ὁ βασιλεὺς τὸ λεγόμενον. Ὅθεν μὲ τοιούτους λόγους ἠπάτησε τὸν ἀδελφόν του καὶ ἠρνήθη τὸ ζήτημα, λέγων, «Ἀνέωως τὸ ζήτημά σου ἀδελφέ μου, εὑρίσκετο ὑποκάτω εἰς τὴν βασιλείαν καὶ ἐξουσίαν μου, ἐξ ἀνάγκης ἔπρεπε νὰ φυλάξω τοὺς ὅρκους μου καὶ νὰ σοὶ τὸ δώσω· ἐπειδὴ δὲ αὐτὸ εὑρίσκεται εἰς τοὺς οὐρανούς, λοιπὸν σὺ μόνος κρῖνον περὶ τοῦ πράγματος. Πλὴν ὁ τέκτων τῶν τοιούτων παλατίων ἐδῶ εὑρίσκεται, καὶ λοιπὸν ἔπαρε τοῦτον, καὶ θέλει καταπαλατίων ἐδῶ εὑρίσκεται, καὶ λοιπὸν ἔπαρε τοῦτον, καὶ θέλει κατασκευάσει καὶ διὰ σὲ παλάτιον ἄλλο, λαμπρότερον ἐκείνου ὅπερ εἶδες. Ταῦτα εἰπὼν εὐθὺς ἐξήγαγεν ἀπὸ τὴν φυλακὴν τὸν Ἀπόστολον ὁμοῦ μὲ τὸν ἔμπορον Ἀμβάνην, καὶ πίπτων ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἀδελφός του εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐζήτουσαν συγχώρησιν τοῦ προτέρου σφάλματος.

Τότε ὁ Θωμᾶς εὐχαριστήσας τὸν Κύριον, ἐβάπτισεν αὐτοὺς μὲ ὅλους τοὺς ἄρχοντας Ὁ δὲ λαὸς βλέπων ὅτι οἱ προεστοὶ ἐβαπτίσθησαν, ἤρχοντο καὶ αὐτοὶ καθ' ἑκάστην εἰς τὴν εὐσέβειαν. Λοιπὸν ἀφοῦ ἔφερεν ὁ θεῖος Θωμᾶς εἰς θεογνωσίαν τοὺς περισσοτέρους ἐκείνης τῆς πόλεως, ἀπῆλθεν εἰς ἄλλην πόλιν τῶν Ἰνδῶν, Μεγαλόπολιν, μὲ πολλὴν ταπείνωσιν, αὐχμηρὸς τὴν κόμην καὶ ἄλουστος, χλωμὸς εἰς τὴν ὄψιν, καὶ πολὺ ἀδύνατος, καὶ σχεδὸν ὡς ἀσώματος φαινόμενος, μὲ ἱμάτιον ξεσχισμένον καὶ εὐτελέστατον, εἰς δὲ τὸν λόγον ἦτον ὠφέλιμος, καὶ εἰς τὸ ἔργον πολλὰ θαυμάσιος. Βλέπων δὲ τοὺς βαρβάρους ἐκείνους, πῶς εἶχον εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς των ἐρριζωμένην τὴν ἀσέβειαν, καὶ ἠξεύρων ὅτι ἡ πολυχρόνιος συνήθεια δὲν μεταφέρεται εὔκολα μὲ βίαν καὶ αὐστηρότητα, ἀλλὰ μάλιστα μὲ ἤθη χρηστά, καὶ γλυκύτερα λόγια, δὲν τοὺς ἤλεγξεν, οὔτε ποσῶς κατεφρόνησεν, οὔτε εἶπε λόγον ὑπέρογκον, ἀλλὰ μὲ ταπεινοφροσύνην κοσμούμενος καὶ μὲ ἄλλας ἀρετὰς ἐστολισμένος, τοὺς ἔσυρεν εἰς ἐπίγνωσιν· καὶ βλέποντες αὐτὸν εἰς τὰ ἔργα θαυμάσιον, καὶ μέτριον εἰς τὸ φρόνημα τὸν ἔκριναν λόγου ἄξιον, καὶ τὸν ἐξήτασαν διὰ τὸ γένος του, τὸ σέβας, καὶ ἐπιτήδευμα· ὁ δὲ πρᾷος καὶ ταπεινὸς ἀπεκρίνατο, ὅτι ἦτο τοῦ Χριστοῦ μαθητής, ὅστις ἔγεινεν ἄνθρωπος ὡς φιλάνθρωπος, διὰ νὰ δώσῃ τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσι ζωὴν αἰώνιον καὶ ψυχῶν σωτηρίαν, καὶ ἄλλα ἀγαθὰ ἀνείκαστα καὶ ἀπόρρητα. Ταῦτα εἰπὼν τοὺς ἐξηγήθη ὅλην τὴν θείαν οἰκονομίαν, τὴν πλάσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀναγέννησιν, τὴν σταύρωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Ἀνάστασιν, καὶ τὴν πρὸς τὸν Πατέρα ἀνάληψιν, τοῦ ὁποίου (ἔλεγεν) εἶμαι ἐγὼ ἕνας ἀπὸ τοὺς δώδεκα ὑπηρέτας τοῦ Λόγου, ὅπου εἴδαμεν ὅσα θαύματα ἐτέλεσε, καὶ ἦλθα ἕως ἐδῶ δι' ἀγάπην σας, νὰ σᾶς κηρύξω αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν ἄμετρον φιλανθρωπίαν καὶ ἄπειρον ἔλεος. Αὐτὰ καὶ ἕτερα πλείονα λέγων, ἐτέλεσε καὶ θαυμάσια κατὰ τὸν καιρὸν ἁρμόδια· ὅθεν τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, ἐδέχθησαν οἱ βάρβαροι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ψυχὰς τὸν σπόρον τῆς πίστεως, καὶ ἔγειναν δοῦλοι Χριστοῦ μὲ τὸ ἅγιον βάπτισμα· ἐξόχως δὲ ἡ γυνὴ τοῦ βασιλέως Μισδίου Μυγδονία ὀνόματι, ἦτο πολὺ εὐπρεπὴς καὶ καλόγνωμος, καὶ ἄλλη εὐγενὴς γυνὴ τοῦ ἄρχοντος Χαρασίου Τερτιανὴ καλουμένη· αὐταὶ αἱ δύο ἤκουσαν τὴν διδαχὴν τοῦ Ἀποστόλου, καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν, αἵτινες ὁμοῦ ἐσυμφώνησαν νὰ φυλάξουν σωφροσύνην· καὶ ἔζων ἀσκητικῶς εἰς τὰ βασίλεια.

Ζ'. Ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ὁ Χαράσιος ἐθυμώθησαν πῶς δὲν τοὺς ἐπήκουον αἱ γυναῖκές των, καὶ γινώσκοντες ὅτι ὁ Θωμᾶς ἦτο εἰς ταῦτα αἴτιος, ἔφεραν αὐτὸν εἰς τὸ κριτήριον, καὶ τοῦ λέγει ὁ βασιλεὺς ὀργιζόμενος· δὲν φθάνει, Θωμᾶ, ὅπου ἐπλάνεσες ὅλην τὴν χώραν μὲ ταῖς μαντείαις σου, καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν,

ἀσεβῆ καὶ παράνομε, ἀλλὰ διδάσκεις καὶ τὰς γυναῖκάς μας νὰ μὴ συγκοινωνοῦν μὲ τοὺς ἄνδρας των ἄγνωστε ; ἐγὼ σὲ ἐλυπήθην καὶ σὲ ἄφησα ζῶντα, ἐλπίζων νὰ μεταμεληθείς, καὶ σὺ ἔγεινες χειρότερος ; ταῦτα εἰπών, ἐπρόσταξε καὶ τὸν ἐφυλάκωσαν, τὸ δὲ μεσονύκτιον ὑπῆγον οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὴν φυλακήν, τὴν ὁποίαν ἤνοιξεν μὲ τὴν προσευχὴν ὁ Ἀπόστολος, καὶ εἰσερχόμενοι τοὺς ἐδίδασκε νὰ μένουν εἰς τὴν πίστιν ἀμετακίνητοι, καὶ νὰ μὴ δειλιάσουν πρόσκαιρον θάνατον, διὰ νὰ εὕρουν ζωὴν αἰώνιον. Νουθετήσας οὖν, καὶ κατηχήσας τοὺς ἀβαπτίστους, ἐξῆλθεν ὁ Ἀπόστολος ἀπὸ τὴν φυλακήν, καὶ ὑπῆγεν εἰς ἕνα οἶκον, ὅπου εἶχον ἕτοιμα ὅλα τὰ χρειαζόμενα διὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα, καὶ διὰ τὴν ἱερὰν Λειτουργίαν, διὰ νὰ τελειωθῶσιν οἱ κατηχούμενοι· λοιπὸν ποιήσας εἰς αὐτοὺς εὐχὴν ὁ Ἀπόστολος, νὰ τοὺς καθαρίσῃ ὁ Κύριος, νὰ ἀξιωθοῦν τοῦ θείου Βαπτίσματος, ἤλειψε τὸν Οὐαζάνην τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως Μισδέου, καὶ Τερτίαν τὴν βασίλισσαν, καὶ Μυγδονίαν τὴν θυγατέρα της, καὶ τοὺς ἐπιλοίπους, καὶ ἐβάπτισεν αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρός, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· ἔπειτα ἐτέλεσε τὴν θείαν Λειτουργίαν, καὶ τοὺς ἐκοινώνησε λέγων· «τοῦτο τὸ Σῶμα τὸ Πανάγιον, ὅπου ἔγεινε θυσία, καὶ τὸ πολύτιμον καὶ πανάχραντον Αἷμα, ὅπου ἐχύθη εἰς τὸν Σταυρὸν διὰ τὴν σωτηρίαν μας, νὰ σᾶς γένῃ τῶν ἁμαρτημάτων συγχώρησις, καὶ ὑγεία ψυχῆς, καὶ ἀρραβὼν τῆς οὐρανίου βασιλείας καὶ αἰωνίου μακαριότητος. Τότε ἠκούσθη φωνὴ ἄνωθεν λέγουσα· « Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, μὴ φοβεῖσθε, ἀλλὰ πιστεύσατε.» Μετὰ ταῦτα ὑπῆγεν ὁ Θωμᾶς νὰ φυλακωθῇ, πάλιν ὡς πρότερον ἡ δὲ Τερτία, Μυγδονία καὶ Μαρκία ὑπῆγον καὶ αὐταὶ νὰ συγκλεισθῶσι μὲ τὸν Ἀπόστολον· πρὸς τὰς ὁποίας εἶπεν· «Θυγατέρες μου καὶ σύνδουλαι τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀκούσατε τὸν ὕστερον λόγον μου· αὔριον ὑπάγω πρὸς τὸν Δεσπότην μου, νὰ ἀπολαύσω τὸν μισθὸν τοῦ κόπου μου πολυπλάσιον· ὅθεν χαίρω δι' αὐτό, καὶ εὐφραίνομαι πῶς ἦλθεν ὁ καιρὸς τῆς ἀνταποδόσεως· μείνατε οὖν εἰς τὴν πίστιν, καὶ μὴ ἀμφιβάλλετε, μήτε νὰ ἀμελήσητε, ἐὰν μὲ ἴδητε ἀποθνήσκοντα· ὅτι ὁ φαινόμενος οὗτος δὲν εἶναι θάνατος, ἀλλὰ λύσις καὶ λύτρωσις σώματος, τὸν ὁποῖον χαίρων δέχομαι, διὰ νὰ ἀπολαύσω ζωὴν αἰώνιον ὄντως καὶ πανευφρόσυνον· πρὸς τὴν ὁποίαν καὶ σεῖς θέλετε ἀξιωθῇ νὰ ἔλθετε, ἐὰν τὴν πίστιν ἕως τέλους φυλάξητε·» ταῦτα λέγων προσηύξατο, καὶ ἐκλείσθη εἰς τὸ δεσμωτήριον. Αἱ δὲ γυναῖκες ἔκλαιον, διότι ἤξευρον ὅτι ἔμελλε νὰ τὸν θανατώσῃ ὁ Μίσδιος· πρὸς τὸν ὁποῖον ὑπῆγαν οἱ φύλακες λέγοντες· «βασιλεῦ ἀπόλυσον τὸν φαρμακὸν ἐκεῖνον καὶ γόητα, ὅτι ὅσαις φοραῖς θέλει, ἀνοίγει τὰς θύρας, καὶ ὑπάγει ὅπου θέλει· ἀλλὰ καὶ ἡ γυνή σου καὶ ὁ υἱός σου ἐμβαίνουσι καὶ συνομιλοῦν μὲ αὐτόν.» Τότε ὁ βασιλεὺς βλέπων τὰς θύρας

ἐσφραγισμένας καθὼς τὰς ἀφῆκεν, ἐθαύμασε, καὶ παραστήσας τὸν Θωμᾶν, ἠρώτησεν αὐτὸν ἐὰν ἦτο δοῦλός τινος, ἢ ἐλεύθερος. Ὁ δὲ ἀπεκρίθη· δοῦλος εἶμαι τοῦ Κυρίου μου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις εἶναι Θεὸς ἀληθινός, ὅπου κατοικεῖ εἰς τοὺς οὐρανοὺς ὅστις μὲ ἔστειλεν ἐδῶ διὰ νὰ σώσω πολλοὺς ἀπὸ σᾶς. Λέγει του ὁ Μίσδεος· ἐγὼ ἐβαρέθην τὰς μαντείας σου καὶ φάρμακα, καὶ θέλω νὰ σοῦ δώσω τὸν πρεπούμενόν σοι θάνατον, διὰ νὰ λυτρώσω τὸ γένος μας ἀπὸ τὰς γοητείας καὶ κακουργείας σου. Οὕτως εἶπεν· ἔπειτα ἐφοβεῖτο τὸν ὄχλον, διότι ἐπίστευσαν πολλοί· ὅθεν διὰ νὰ μὴ γένῃ ἐκεῖ μέσα σύγχυσις, τὸν ἐπῆρεν ἔξω τῆς πόλεως μὲ ὀλίγους στρατιώτας, καὶ μακρύναντες τρία στάδια, τὸν ἐπαράδωσε πέντε στρατιωτῶν, νὰ τὸν ἀνεβάσουν ἐπάνω εἰς τὸ ὄρος, νὰ τὸν φονεύσουν μὲ κοντάρια· καὶ οὕτως ὁ μὲν βασιλεὺς ἔστρεψεν εἰς τὴν πόλιν, οἱ δὲ λαοὶ ἐσύντρεχον πρόθυμοι νὰ ἁρπάσουν τὸν Ἀπόστολον ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν στρατιωτῶν· ἀλλ' αὐτὸς τοὺς ἐμπόδισε, καὶ φθάσας εἰς τὸν ὡρισμένον τόπον, οὕτω προσηύξατο. «Κύριε ὁ Θεός μου, ἡ ἐλπὶς πάντων τῶν πιστῶν καὶ ἡ λύτρωσις, ὁδήγησόν με σήμερον πρὸς σὲ ἐρχόμενον, νὰ μὴ ἐμποδισθῇ ἡ ψυχή μου ἀπὸ τοῦ ἀέρος τὰ τελώνια· ἰδοὺ γὰρ ἐτελείωσα· τὸ ἔργον σου, καὶ ἐπλήρωσά σου τὸ πρόσταγμα, καὶ ἐπωλήθην ὡς δοῦλός σου· λοιπὸν ἀπόδος μοι τὴν ἐλευθερίαν σήμερον.» Ταῦτα εἰπὼν εὐλόγησε καὶ εὐχήθη τοὺς πιστούς, ἔπειτα λέγει τοῖς στρατιώταις· ποιήσατε τώρα τοῦ βασιλέως τὸ πρόσταγμα· οἱ δὲ εὐθέως ἐλόγχευσαν αὐτόν, δίδσν εἰς αὐτὸν καὶ οἱ τέσσαρες ἴσια ταῖς κονταριαῖς εἰς ἕνα τόπον, καὶ οὕτως ἐτελείωσε τὸν δρόμον τῆς παροικίας του ὁ μακάριος, ἐν τῇ πόλει Μελιαπούρ, ἢ Μαλιαπούρ, ὡς λέγουσί τινες, ἤτις καὶ ὁ ἅγιος Θωμᾶς καλεῖται ἕως τὴν σήμερον, κειμένη κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἰνδικῆς Χερσονήσου Κορομανδέλ. Τότε οἱ πιστοὶ κλαύσαντες πικρῶς ἐτύλιξαν τὸ ἅγιον Λείψανον μὲ σινδόνας καὶ ἱμάτια πολύτιμα, ὅπου ἔφερεν ἡ Τερτία, καὶ τὸν ἐνεταφίασαν εἰς τὸν τόπον ὅπου εἶχον τοὺς βασιλεῖς. Ἡ δὲ βασίλισσα καὶ ὁ Οὐαζάνης μὲ τοὺς λοιποὺς ἔμειναν εἰς τὸν τάφον ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ τὴν νύκταν ποιήσαντες ἀγρυπνίαν· πρὸς τοὺς ὁποίους ἐφάνη ὁ Ἀπόστολος λέγων· «τί κάθεσθε εἰς τὸν τάφον μου; δὲν εἶμαι αὐτοῦ καθὼς νομίζετε. ἀλλὰ ἀνέβην εἰς τοὺς οὐρανούς, νὰ ἀπολαύσω τὰ ἐλπιζόμενα· ὑμεῖς δὲ Τερτία καὶ Μυγδονία, μὴ λησμονήσετε ὅσα σᾶς εἶπα, ἀλλὰ φυλάξετε τὴν εὐσέβειαν, καὶ ὁ Δεσπότης Χριστὸς νὰ σᾶς βοηθήσῃ.» Ὁ δὲ Οὐαζάνης ἦτο διάκονος, καὶ ὁ Ὠσιφόρος πρεσβύτερος, ὅπου τοὺς ἐχειροτόνησεν ὁ Θωμᾶς ὅταν ὑπήγαινεν εἰς τὸν θάνατον, οἵτινες ἐδίδασκον παρρησίᾳ τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ἐπίστευον καθ' ἑκάστην ἀμέτρητοι. Μετὰ καιρὸν δὲ ἐδαιμονίσθη ἕνας υἱὸς τοῦ Μισδέου, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ εὕρῃ τὴν ἰατρείαν του, ἀπῆλθεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν τά-

φον τοῦ Ἀποστόλου, νὰ λάβῃ μέρος ἐκ τοῦ λειψάνου νὰ τὸ βάλῃ εἰς τὸν υἱόν του, νὰ θεραπευθῇ· καὶ ἀνοίξας τὸν τάφον, δὲν ηὗρε τὸ λείψανον, διότι ἕνας χριστιανὸς τὸ ἐπῆρε κρυφίως καὶ τὸ ὑπῆγεν εἰς τὴν Δύσιν. Ὁ δὲ Θωμᾶς ἐφάνη πρὸς τὸν βασιλέα, λέγων· «ζῶντός μου ἀπίστησες, καὶ τώρα πιστεύεις; ἀλλὰ διὰ νὰ ἰδῇς τοῦ Δεσπότου μου τὴν φιλανθρωπίαν, λάβε χῶμα ἀπὸ τὸν τάφον μου, βάλετο εἰς τὸν υἱόν σου, νὰ λάβῃ εὐθὺς τὴν ὑγείαν του, διότι ἐγὼ δὲν εἶμαι μνησίκακος.» Τότε ὁ βασιλεὺς ἔφερεν ἐκεῖ τὸν υἱόν του, καὶ λαμβάνων ὀλίγον χῶμα μετὰ πολλῆς πίστεως τὸ ἔβαλεν εἰς τὸν δαιμονιζόμενον λέγων· «πιστεύω εἰς τὸν Κύριόν μου Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεόν·» καὶ εὐθὺς ὁ υἱός του ἐθεραπεύθη. Ὅθεν ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ ὅλον του τὸ παλάτιον, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ὅλοι τῆς πόλεως, καὶ ἔγεινε μεγάλη πανήγυρις πανταχοῦ εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐδέετο τὴν ποτὲ γυναῖκα αὐτοῦ Γερτίαν καὶ τὴν Μιγδονίαν μὲ δάκρυα καὶ πολλὴν ταπείνωσιν, νὰ κάμουν εὐχὴν πρὸς τὸν Δεσπότην Χριστόν, νὰ τοῦ συγχωρήσῃ τὰ πρότερα ἁμαρτήματα, καὶ τὰ κακὰ ὅπου ἔπραξε πρὸς τὸν Ἀπόστολον. Τοσαύτης εὐφροσύνης μᾶς ἔγεινεν ὁ Θωμᾶς τὴν σήμερον αἴτιος, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου οἱ βάρβαροι ἐκεῖνοι καὶ μελανοὶ εἰς τὰ πρόσωπα ἀπὸ τὸν αἰσθητὸν ἥλιον, ἐλαμπρύνθησαν ἀπὸ τὸν νοητὸν τῆς δικαιοσύνης ἥλιον, ὅστις ἀπέστειλεν εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν τὰς ἀκτῖνάς του μὲ τὸν πιστόν του Ἀπόστολον, ὁ ὁποῖος τοὺς ἐφώτισε, καὶ ὑγίασαν ὕστερον ἀπὸ ἐκείνους ἀμέτρητοι, καθὼς εἰς τὰς βίβλους μας φαίνεται, καὶ ἐξόχως εἰς τὸν βίον τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάσαφ, (1) ὅστις ἦτο βασιλεὺς αὐτῶν τῶν Ἰνδῶν, καὶ ἀφῆκε τὴν πρόσκαιρον βασιλείαν διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν αἰώνιον· ἧς γένοιτο νὰ ἀπολαύσωμεν ὅλοι. Ἀμήν. (Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡ ἁγία μάρτυς ΕΡΩΤΗΣ *πυρὶ τελειοῦται.*

»Ἐρωτηθεῖσα πυρπολοῦσι παρθένον,
»Ἔρωτι Χριστοῦ τὴν προπυρπολουμένην.

Ὁ ἅγιος νέος ὁσιομάρτυς ΜΑΚΑΡΙΟΣ, *ὁ ἐκ Κίου μὲν τῆς Βιθυ-*

(1) Ὁ ἅγιος οὗτος ἑορτάζεται τὴν 26 Αὐγούστου καὶ ὅρα εἰς τὴν σελίδα 328 τοῦ ἡμετέρου βιβλίου Βηρύλλου. Ἐν δὲ τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ σώζονται αἱ ἐν Ἰνδίᾳ πράξεις· ἦτοι ὁ ἑλληνικὸς βίος τοῦ Θωμᾶ· οὗ ἡ ἀρχή· «Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦσαν.» Ἡ δὲ τῶν λειψάνων τοῦ ἀποστόλου τούτου Θωμᾶ κατάθεσις ἑορτάζεται κατὰ τὴν εἰκοστὴν Ἰουνίου. Σημείωσε, ὅτι περιττῶς γράφεται ἐδῶ παρὰ τοῖς Μηναίοις ἡ μνήμη Νικήτα Πατρικίου τοῦ ὁμολογητοῦ, διότι αὕτη μετὰ τοῦ Συναξαρίου αὐτοῦ γράφεται κατὰ τὴν δεκάτην τρίτην τοῦ παρόντος Ὀκτωβρίου.

νίας καταγόμενος, ἐν Προύσῃ δὲ μαρτυρήσας, λιθοβοληθεὶς πρότερον ὕστερον ξίφει τελειοῦται κατὰ τὸ ἔτος ᾳφϟ' (1590). (1).

»Μακάριος πρὶν ὢν κατὰ κλῆσιν μάκαρ,
»Νῦν κατὰ πεῖραν ἀνεδείχθης ἐκ ξίφους.

ά. Οὗτος ὁ ὁσιομάρτυς τοῦ Χριστοῦ Μακάριος ἦτο ἀπὸ μίαν χώραν τῶν Βιθυνῶν καλουμένην Κῖον. Ὁ πατήρ του ὠνομάζετο Πέτρος, καὶ ἡ μήτηρ του Ἀνθοῦσα, οἱ ὁποῖοι ἔδωσαν τὸν Ἅγιον εἰς ἕνα ράπτην εὐσεβῆ νὰ μανύάνῃ τὴν ραπτικὴν τέχνην, καὶ ὄχι μόνον τὴν τέχνην ἐμάνθανε παρ' αὐτοῦ, ἀλλὰ ἐδιδάσκετο καὶ τὴν εὐσέβειαν Καὶ ὅταν ἦτο ὁ Ἅγιος δεκαοκτὼ χρόνων ἀρνήθη ὁ πατήρ του αὐτοθελήτως (φεῦ !) τὴν τοῦ Χριστοῦ Πίστιν, καὶ ἐπίστευσεν εἰς τὴν τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ διὰ νὰ ἔχῃ περισσοτέραν τιμὴν ὑπῆγε καὶ ἐκάθησεν εἰς τὴν Προῦσαν, ὅτι ἐκεῖ εὑρίσκοντο πολλοὶ Ἀγαρηνοί. Καὶ μίαν φορὰν ἐπῆγεν ὁ Μανουήλ, (διότι οὕτω ὠνομάσθη ὁ Ἅγιος εἰς τὸ θεῖονΒάπτισμα), εἰς τὴνΠροῦσαν διὰ νὰ ψωνήσῃ τὰ τῆς τέχνης του, καὶ εὑρίσκων αὐτὸν ὁ ἀσεβέστατος πατήρ του ἐν τῇ ἀγορᾷ, τὸν ἔσυρεν βιαίως εἰς τὸ κριτήριον λέγων, ὅτι τὸν καιρὸν ὅπου ἐπίστευσεν αὐτὸς τὴν θρησκείαν τῶν Ἀγαρηνῶν, ὑπεσχέθη καὶ αὐτὸς ὁ υἱός του νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν τῶν Ἀγαρηνῶν πίστιν· ὁ δὲ Ἅγιος ἐναντιοῦτο λέγων ὅτι ποτὲ δὲν ἔδωσε τοιαύτην ὑπόσχεσιν, οἱ δὲ Ἀγαρηνοὶ βιάζοντες αὐτὸν καὶ δέρνοντες, ἄκοντα καὶ μὴ θέλοντα τὸν περιέτεμον. Ὁ δὲ Μανουὴλ ἀφοῦ ἔλαβε τὴν ἀκούσιον περιτομήν, εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἔφυγε κρυφίως ἀπὸ τὴν Προῦσαν, καὶ ἐπῆγεν εἰς Ἅγιον Ὄρος, καὶ ἐρευνήσας ὅλα τὰ Μοναστήρια, καὶ ταῖς σκῆτες, εὑρῆκεν εἰς τὴν σκήτην τῆς ἁγίας Ἄννης ἕνα ἐνάρετον Μοναχόν, καὶ ἔγεινεν εἰς αὐτὸν ὑποτακτικός, ὅστις καὶ τὸν ἔνδυσε τὸ Ἅγιον σχῆμα μετονομάσας αὐτὸν Μακάριον. Καὶ τίς δύναται νὰ ἀπαριθμήσῃ τοὺς ἀγῶνας, τὰς σκληραγωγίας, τὰ δάκρυα ὅπου ἔχυνε καθεκάστην, (διότι νομίζων τὸν ἑαυτόν του ἀρνητὴν τοῦ Χριστοῦ, μετεχειρίζετο τὰ δάκρυα τοῦ Πέτρου,) καὶ τὴν ἄκραν ὑπακοὴν ὅπου εἶχε πρὸς τὸν γέροντά του

β'. Καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμε δώδεκα χρόνους εἰς τὴν σκῆτιν, ἐζήτησεν ἄδειαν ἀπὸ τὸν γέροντά του νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Προῦσαν ἐκεῖ ὅπου ἔλαβε τὴν ἀκούσιον περιτομήν, νὰ φανῇ Χριστιανὸς καὶ νὰ ὁμολογήσῃ τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινόν, καὶ νὰ χύσῃ τὸ αἷμά του· ὁ δὲ γέρων τὸν ἐμπόδιζε, λέγων, ὅτι ἡ μετάνοια τὰ ἐξαλείφει ὅλα, ἔχουσα τὴν δύναμιν τοῦ θείου Βαπτίσματος· καὶ ὁ Ἅγιος ἀπεκρίθη, πῶς νὰ παρασταθῶ εἰς τὸ φοβερὸν κριτήριον τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, τίμιε

(1) Τούτου τὴν ἀκολουθίαν συνέγραψεν ὁ Συρίγου Μελέτιος.

πάτερ εἰς τὴν φρικτὴν ἡμέραν τῆς Κρίσεως, ἔχων εἰς τὸν ἑαυτόν μου τὸ σημεῖον τῆς ἀρνήσεως τῆς πίστεώς μου φοβοῦμαι νὰ μὴ ἀκούσω ἐκεῖνο ὅπου λέγει, «ὅστις μὲ ἀρνήσηται ἔμπροσθεν τῶν ἀν-»θρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός μου τοῦ »ἐν Οὐρανοῖς·» δὲν εἶναι ἐγὼ αὐθάδης, καὶ πῶς νὰ συναριθμηθῶ μὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς δούλους τοῦ Χριστοῦ μὲ τοιαύτην σφραγίδα; δὲν εἶναι ἄλλος τρόπος, τίμιε πάτερ, παρὰ νὰ πηγαίνω, καὶ νὰ μοῦ δώσῃς τὴν ἄδειαν καὶ τὴν εὐχήν σου. Βλέπων δὲ ὁ γέροντάς του τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης του, ἐσυμβουλεύθη καὶ ἄλλους πατέρας, οἱ ὁποῖοι ἔκριναν εὔλογον νὰ ὑπάγῃ, γνωρίζων, ὅτι πῦρ θεϊκὸν ἄναψεν ἔσωθεν, καὶ ἐφοδιάσαντες αὐτὸν μὲ εὐχὰς καὶ εὐλογίας τὸν ἀπέλυσαν.

γ'. Ἐρχόμενος δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐπῆγεν εἰς τὸν Νομοκράτορα τῶν Τούρκων, καὶ ἐζήτησε φετουφᾶ ὅπου νὰ λέγῃ, ὁποιον βιάσουν καὶ ἀρνηθῇ τὴν πίστιν του χωρὶς τὸ θέλημά του, νὰ ἔχῃ πάλιν ἄδειαν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν προτέραν του πίστιν, χωρὶς νὰ ἠμπορῇ τις νὰ τὸν ἐμποδίσῃ· καὶ ἀφ' οὗ ἔλαβε τὸν φετουφᾶ, ἐπῆγεν εἰς τὸ νησὶ τῆς Χάλκης, καὶ ἐκάθησεν εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος· ἐμήνυσε καὶ τῆς μητρός του καὶ ἦλθεν ἀπὸ τὴν πατρίδα του τὴν Κίον, καὶ τὸν ἀντάμωσε, καὶ τὸν εὐχήθη. Ἐπρόσφερε καὶ ὁ Ἅγιος τὸ μητρικὸν σέβας πρὸς αὐτήν, τῆς ἔδωσε καὶ μίαν εἰκόνα μικρὴν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὅπου τὴν ἔφερεν ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος, καὶ τὴν ἔστειλεν εἰς τὴν πατρίδα του. δὲν τῆς ἐφανέρωσεν ὅμως τὸν σκοπόν του περὶ τοῦ Μαρτυρίου, καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἡτοιμάσθη ὁ Ἅγιος διὰ τὴν Προῦσαν, καὶ εὔγαλεν ἐκεῖνα ὅπου ἐφοροῦσε τοῦ Ἀγγελικοῦ σχήματος, τὸ πολυσταύρη, τὸ κουκούλιον, καὶ τὰ ἀφῆκε εἰς μίαν γωνίαν τοῦ Μοναστηρίου, διὰ νὰ μὴ τὰ εὕρουν οἱ ἀσεβεῖς καὶ τὰ καταπατήσουν. Ἔπειτα ἐπῆγεν εἰς τὴν Προῦσαν καὶ ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν ἀγορὰν μὲ τὰ καλογερικὰ φορέματα· βλέποντες δὲ αὐτὸν οἱ ἀσεβεῖς εἶπον ἀνὰ μεταξύ των, δὲν εἶναι αὐτὸς ὅπου ἠρνήθη τὴν πίστιν του καὶ ἦλθε καὶ ἐπίστευσεν εἰς τὴν ἰδικήν μας, καὶ ἰδοὺ ὅπου ἐγύρισεν εἰς τὴν πρώτην του πίστιν καὶ ἔγεινε Καλόγηρος; καὶ πλησιάσαντες πρὸς αὐτὸν τὸν ἠρώτησαν, καὶ αὐτὸς τοὺς ἀπεκρίθη χωρὶς φόβον· ναὶ ἐγὼ εἶμαι, καὶ μὲ τὸ νὰ ἐκατάλαβα τὴν πίστιν σας πῶς εἶναι ψεύτικη, καὶ μεμολύσμένη, διὰ τοῦτο τὴν ἀφῆκα καὶ ἦλθον πάλιν εἰς τὴν ἰδικήν μου τὴν ἀληθινήν, καὶ συμβουλεύω καὶ σᾶς νὰ ἀρνηθῆτε τοιαύτην πίστιν ἀκάθαρτην καὶ κάλπικην, νὰ ἀναθεματήσετε τὸν Μωάμεθ, καὶ νὰ ἔλθητε νὰ πιστεύσητε εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, νὰ βαπτισθῆτε, διὰ νὰ λυτρωθῆτε ἀπὸ τὴν αἰώνιον κόλασιν,

καὶ νὰ κληρονομήσητε ζωὴν αἰώνιον. Ἀκούσαντες δὲ οἱ Ἀγαρηνοὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν νὰ τὸν καταξεσχίσουν, καὶ δέρνοντες αὐτὸν τὸν ἐπῆγαν εἰς τὸ κριτήριον, καὶ ἐρώων κατ' αὐτοῦ πῶς ὕβρισε τὴν πίστιν, ἀνεθεμάτησεν καὶ τὸν προφήτην, μάλιστα ὅπου ἦλθεν μόνος του καὶ ἐπίστευσεν εἰς τὴν ἰδικήν μας πίστιν ὡς καλλιτέραν ἀπὸ τὴν ἐδικήν του· καὶ τώρα ἐγύρισεν εἰς τὴν προτέραν του πίστιν, καὶ τὴν ἰδικήν μας ὑβρίζει καὶ καταφρονεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡγεμὼν εἶπε πρὸς τὸν Ἅγιον, ἐσὺ ἐγνώρισες τὴν πίστιν μας πῶς εἶναι καλλητέρα ἀπὸ τὴν ἰδικήν σου, καὶ ἐσὺ ἦλθες μόνος σου καὶ ἐπίστευσας, καὶ τώρα τὴν ἠρνήθης καὶ ἐπέστρεψας εἰς τὴν προτέραν σου πίστιν, καὶ ἔγεινες Καλόγηρος. Ὀγλίγωρα νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν πίστιν μας νὰ πιστεύσῃς διὰ νὰ τιμηθῇς ἀπὸ ἡμᾶς, νὰ λάβῃς καὶ χαρίσματα· εἰ δὲ καὶ ἀπειθήσεις θέλω καταναλώσω τὰς σάρκάς σου, μὲ διάφορα κολαστήρια. Καὶ ὁ Ἅγιος ἀπεκρίθη πρὸς τὸν Ἡγεμόνα, ἐγὼ τὴν πίστιν σας κἄμμίαν φορὰν δὲν τὴν ἠγάπησα, ἀλλὰ μὲ βίαν καὶ χωρὶς τὸ θέλημά μου μὲ περιέτεμον, καθὼς τὸ ἠξεύρουν οἱ δμόπιστοί σου, καὶ ἂς μαρτυρήσουν τὴν ἀλήθειάν, ἐγὼ ποτὲ δὲν ἀρνήθηκα τὸν Χριστόν, οὔτε τὸν ἀρνοῦμαι κατ' οὐδένα τρόπον. Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἅγιος, καὶ ἔδωσεν ἡσύχως τὸν φετουφᾶ τοῦ Μουλᾶ· ὁ δὲ καταπεισθεὶς εἰς τὸν φετουφᾶ, ἢ καὶ σπλαγχνισθεὶς τὸν Ἅγιον, τὸν ἀπέλυσε, βλέπων αὐτὸν ἀδύνατον ἀπὸ τὴν ἄσκησιν. Οἱ δὲ Τοῦρκοι ἐσυνάχθησαν πρὸς τὸν Ἡγεμόνα καὶ ὀνειδίζοντες αὐτὸν ἔλεγον· ἐσὺ δὲν εἶσαι χαλίσικος Μουσουλμάνος, ὡσὰν ὅπου ἔπρεπε νὰ βιάζῃς τὰ ἔθνη νὰ ἔλθουν εἰς τὴν πίστιν, ἐκείνους ὅπου ἦλθαν μίαν φοράν, ἔπειτα ἐπέστρεψαν εἰς τὴν προτέραν των πίστιν, τοὺς ἀφίνεις ἀπαιδεύτους, καθὼς ἀφῆκες προχθὲς ἐκεῖνον τὸν Καλόγηρον· ἡμεῖς θέλομεν δώσει ἀναφορὰν πρὸς τὸν βασιλέα νὰ σὲ παιδεύσῃ ὡς ἐχθρὸν τῆς πίστεως. Ὁ δὲ Ἡγεμών, μεταμεληθείς, ἢ μᾶλλον φοβηθεὶς στέλλει καὶ φέρνει τὸν Ἅγιον, καὶ κυττάζων αὐτὸν μὲ ἄγριον βλέμμα τοῦ λέγει, ὀγλίγωρα νὰ ἀρνηθῇς τὴν πίστιν σου, καὶ νὰ πιστεύσῃς τὴν ἐδικήν μας, καθὼς καὶ πρότερον τὴν ἐγνώρισες πῶς εἶναι καλλητέρα ἀπὸ τὴν ἐδικήν σου, καὶ ἦλθες μόνος σου καὶ ἐπίστευσας εἰς αὐτήν, εἰδὲ καὶ ἀπειθήσεις μὰ τὸν ἡμέτερον προφήτην, ἔχω νὰ καταναλώσω τὰς σάρκας σου· ἐγὼ σὲ ἀφῆκα νὰ στοχασθῇς πρῶτον τὸ συμφέρον σου, νὰ τὸ κάμῃς χωρὶς βίαν μὲ τὸ θέλημά σου μόνος σου, διὰ νὰ τιμηθῇς ἀπὸ λόγου μας, νὰ λάβῃς καὶ μεγάλα χαρίσματα. Ὁ δὲ Ἅγιος ἀπεκρίθη, ἐγὼ σοῦ εἶπα, ὦ Ἡγεμών, ὅτι κἄμμίαν φορὰν δὲν ἠγάπησα τὴν μιαρὰν σας πίστιν, ἀλλὰ μὲ βίαν καὶ χωρὶς τὸ θέλημά μου μὲ περιέτεμον, καὶ ἐδῶ εἶναι πολλοὶ δμόπιστοί σου ὅπου εἰξεύρουν, καὶ ἂς μαρτυρήσουν

τὴν ἀλήθειαν. τὸ δὲ ἐγὼ νὰ ἀρνηθῶ τὴν πίστιν μου τὴν ἀληθινὴν καὶ νὰ πιστεύσω τὴν ἐδικήν σας τὴν ψεύτικην, αὐτὸ δὲν τὸ κάμνω ποτὲ, νὰ ἀφήσω τὸ φῶς νὰ ἔλθω εἰς τὸ σκότος. Ὁ δὲ Ἡγεμὼν λέγει πρὸς τὸν Ἅγιον, δὲν βλέπεις τὴν βασιλείαν ὁποῦ ἔχομεν, τὴν δόξαν, τὴν ἐξουσίαν, καὶ τὰ λοιπὰ πλούτη, ἂν ἡ πίστις μας δὲν ἦτον καλὴ αὐτὰ ὁ Θεὸς δὲν μᾶς τὰ ἔδιδε. Καὶ ὁ Ἅγιος, ὁ Δεσπότης μου Χριστὸς δὲν μᾶς ὑπεσχέθη ἐδῶ πρόσκαιρον βασιλείαν, οὔτε δόξαν, οὔτε ἐξουσίας, οὔτε πλούτη, διότι ὅλα αὐτὰ εἶναι πρόσκαιρα, καὶ ἀφανίζονται ὀγλίγωρα, ἀλλὰ μᾶς ὑπεσχέθη ἐπουράνιαν Βασιλείαν. νὰ συμβασιλεύσωμεν μαζὶ μὲ αὐτὸν πάντοτε· ἐσὺ δὲ μὴν ὑπερηφανεύεσαι διὰ τὴν πρόσκαιρον βασιλείαν ὁποῦ ἔχετε ἀδίκως κεκτημένην, διατί ἀφανίζεται ταχέως, ὁμοίως καὶ δόξα, καὶ ἐξουσία, καὶ πλοῦτος ἀπὸ ἀδικίας συναγμένος, ὅλα αὐτὰ εἶναι πρόσκαιρα, καὶ διαφθείρονται ὡς ἡ ἀράχνη, καὶ ἐσᾶς τοὺς ἀσεβεῖς ἐκδέχεται τὸ αἰώνιον πῦρ τῆς ἀτελευτήτου κολάσεως, νὰ ὀδύρεσθαι αἰωνίως ἀνωφέλευτα· καὶ τί καλὸν ἔχει ἡ πίστις σας, ὅπου εἶναι ὅλη πλάνη, μῦθοι ψεῦδος, καὶ φλυαρίαι, καὶ πάσης ἀκαθαρσίας γεμάτη, καὶ ποῖος γνωστικὸς πιστεύει τοιαύτην πίστιν ; Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡγεμὼν κατὰ πολλὰ ἐθυμώθη, καὶ προστάζει νὰ κρεμάσουν τὸν Ἅγιον ἀπὸ τὰς ἀμασχάλας, καὶ τόσον νὰ τὸν ἔχουν κρεμασμένον, ὅσον νὰ εὑρίσκουν τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν του εἰς τὴν γῆν, θέλων νὰ πατήσῃ καὶ μὴ ἠμπορῶν νὰ ἔχῃ κάθε στιγμὴν μεγάλην βάσανον, καὶ μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν νὰ τὸν κατεβάζουν καὶ νὰ τὸν δέρνουν. Καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμεν εἰς αὐτὴν τὴν βάσανον σαράντα ἡμέρας, προστάζει ὁ Ἡγεμὼν καὶ τὸν φέρνουν ἔμπροσθέν του καὶ τοῦ λέγει· ἄρά γε ἐσωφρονίσθης ἀπὸ αὐτὴν τὴν παιδείαν καὶ ἐγνώρισας τὸ συμφέρον σου νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν πίστιν, ἢ ἀκόμη εὑρίσκεσαι εἰς τὸ πεῖσμά σου ; Καὶ ὁ Ἅγιος, μάλιστα ἐσωφρονίσθηκα, καὶ ἐγνώρισα τὸ συμφέρον μου, διότι ἀπὸ αὐτὴν τὴν παιδείαν ἔμαθον νὰ ὑπομένω κάθε βάσανον. Ὁ δὲ Ἡγεμὼν λέγει πρὸς τὸν Ἅγιον, δὲν ἠξεύρεις ὅτι αὐτὴ ἡ παιδεία ὁπου ἐδοκίμασες· εἶναι μία παραμικρὰ σκιὰ ὡς πρὸς ἐκείνας τὰς παιδείας ὅπου ἔχεις νὰ δοκιμάσῃς ; Καὶ ὁ Ἅγιος, ἂς ἑτοιμασθοῦν ὀγλίγωρα, ποῦ εἶναι τὰ ξίφη, τὰ τύγανα, οἱ λέβητες ποῦ εἶναι αἱ σχάρες, αἱ χειράγραι, ποῦ εἶναι οἱ τροχοί, ἡ κάμινος, καὶ τὰ ἀτίθασα θηρία, καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ τιμωρητικὰ ὄργανα ὅπου ἠμπορεῖ νὰ σοῦ ἑρμηνεύσῃ ὁ πατήρ σου διάβολος ; Καὶ ὁ Ἡγεμὼν προστάζει νὰ κατεβάσουν τὸν Ἅγιον εἰς τὸ κουφὶν, (τὸ ὁποῖον εἶναι ἕνα ξηροπήγαδον πολὺ βαθὺ καὶ ζοφερὸν) καὶ νὰ τὸν δένουν ἀπὸ τὰ ποδάρια, νὰ τὸν κατεβάζουν κατακέφαλα, καὶ μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν νὰ τὸν κατεβάσ-

ζουν πάλιν εἰς τὸ κουήν. Καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμεν ὁ Ἅγιος εἰς αὐτὴν τὴν παιδείαν ἐννενήκοντα ἡμέρας, μίαν νύκτα ἐκατέβη θεῖον φῶς οὐρανόθεν εἰς τὸ ξηροπήγαδον, ἠκούσθησαν καὶ ψαλμῳδίαις Ἀγγέλων, καὶ εὐωδία θαυμάσιος. Ἐκεῖ παρὼν εὑρίσκετο καὶ ὁ πατὴρ τοῦ Ἁγίου συνεργὸς εἰς ὅλας τὰς τιμωρίας, ὁ ὁποῖος ἐπῆγεν καὶ ἔσκυψε νὰ ἰδῇ μέσα εἰς τὸ ξηροπήγαδον, καὶ εὐθὺς ἔπεσαν οἱ ὀφθαλμοί του καὶ ἔμεινε τυφλὸς ἕως τέλους ζωῆς του. Εὑρίσκετο ἐκεῖ μέσα εἰς τὸ ξηροπήγαδον καὶ ἕνας Ἀγαρηνὸς διὰ κάποιον σφάλμα, καὶ βλέπων τὸ θαῦμα τοῦ θείου φωτὸς ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐμαρτύρησεν εἰς τὴν Κιουτάγια.

δ'. Ἔμαθεν ὁ Ἡγεμὼν περὶ τοῦ θαύματος ὅπου ἠκολούθησεν εἰς τὸ ξηροπήγαδον, καὶ ἔστειλε καὶ ἔφερε τὸν Ἅγιον καὶ τὸν ἠρώτησεν περὶ τοῦ θαύματος λέγων· τί φῶς ἦτο ἐκεῖνο ὅπου ἐκατέβη εἰς τὸ κουήν, καὶ τί ψαλμῳδίαις ἦτον ἐκείναις ὅπου ἠκούσθησαν, καὶ τί ἦτον ἡ θαυμάσ.ος εὐωδία; Καὶ ὁ Ἅγιος λέγει, ὅποιος πιστεύει εἰς τὸν Χριστὸν ὄχι μόνον τοιαῦτα ἠμπορεῖ νὰ ἰδῇ, ἀλλὰ καὶ ἄλλα μεγαλήτερα. Καὶ ἤρχισε νὰ λέγῃ ἀπὸ τὴν Γραφήν, τὴν ὁποίαν ἐδιδάχθη εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος· ἤκουον δὲ μὲ προσοχὴν οἱ εὑρεθέντες ἐκεῖ Ἀγαρηνοί· φοβηθεὶς δὲ ὁ Ἡγεμὼν μήπως πιστεύσουν εἰς τὸν Χριστόν, ἀποφασίζει νὰ πάρουν τὸν Ἅγιον καὶ νὰ τὸν εὐγάλουν ἔξω τῆς Προύσης εἰς ἕνα χείμαρρον, καὶ ἐκεῖ νὰ τὸν φονεύσουν· οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ ἄρχοντος τὸν ἐπῆραν καὶ τὸν ἐπῆγαν εἰς τὸν χείμαρρον, καὶ πρῶτον τὸν ἐλιθοβόλησαν μὲ λίθους, ἔπειτα ἀπέτεμον οἱ δήμιοι τὴν τιμίαν του κεφαλὴν τῇ ἕκτῃ Ὀκτωβρίου, καὶ εὐθὺς ἠκολούθησαν ἀστραπαί, βρονταί, καὶ ταραχὴ μεγάλη, ὅπου ὀλίγον ἔλειψε νὰ φονεύσῃ τοὺς δημίους· εὑρῆκαν ὅμως τόπον καὶ ἐφυλάχθησαν. Ἔμεινε δὲ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου ἄταφον εἰς τὸν χείμαρρον, καὶ ἔβλεπον οἱ πιστοὶ κάθε νύκτα ὅπου ἐκατέβαινε οὐρανόθεν θεῖον φῶς εἰς τὸ Λείψανον τοῦ Ἁγίου. Ἐπῆγον μερικοὶ Χριστιανοὶ καὶ τὸ ἐπῆραν κρυφίως καὶ τὸ ἐνταφίασαν, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ ἐδιαμοίρασαν· ἔστειλαν τὴν Ἁγίαν Κάραν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος εἰς τὴν σκήτην τῆς Ἁγίας Ἄννης, ὅπου ἀσκήτευε· ἐπῆρε καὶ ἡ μητέρα του μέρος ἀπὸ αὐτὸν καὶ ἐκαθιέρωσαν τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν τῆς Ἁγίας Τριάδος εἰς τὴν πατρίδα του· ἔμειναν καὶ μερικὰ εἰς τὴν Προύσαν, ἅτινα βρύουσιν εὐωδίαν καὶ θαύματα, εἰς δόξαν Πατρὸς, Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν. (Ἐκ τοῦ Νέου Λειμωναρίου)

Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Ζ', μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων ΣΕΡΓΙΟΥ *καὶ* ΒΑΚΧΟΥ.

»Χαλκᾶ σὰ νεῦρα Βάκχε πρὸς νεύρων βίαν,
»Καὶ πρὸς ξίφος, Σέργιε, πῦρ σὴ καρδία.
»Σέργιον ἑβδομάτῃ ξίφος ἔκτανε, νεῦρα δὲ Βάκχον.

ά. Οὗτοι οἱ ἅγιοι ἦσαν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ δυσσεβοῦς βασιλέως Μαξιμιανοῦ ἐν ἔτει σγς' (296) στρατιῶται ὡραῖοι τὴν ὄψιν, τὴν ἡλικίαν νεώτεροι, ἐπιφανεῖς τὸ γένος, λαμπροὶ τὴν ἀξίαν καὶ εὐγενέστατοι, Σέργιος καὶ Βάκχος ὀνομαζόμενοι, Ρωμαῖοι ἀμφότεροι, οἵτινες ὡς ἀνδρεῖοι εἶχον πολλὴν τιμὴν εἰς τὰ βασίλεια, καὶ τοὺς ἐτίμησεν ὁ Μαξιμιανὸς μὲ ὀφφίκια, κάμνων τὸν Σέργιον πριμμικήριον, καὶ τὸν ἄλλον σεκουνδοκήριον, (1) νομίζων πῶς ἐπροσκυνοῦσαν τὰ εἴδωλα· ἀλλ' αὐτοὶ ἦσαν Χριστιανοὶ ἐκ νεότητος, ἐκδεχόμενοι καιρὸν ἐπιτήδειον νὰ ὁμολογήσουν καὶ παρρησίᾳ τὴν ἀλήθειαν. Καθ' ἑκάστην σὺν ἐμελέτων τὴν μέλλουσαν ζωὴν ὡς αἰώνιον, τὴν δὲ πρόσκαιρον ἐνόμιζον παροικίαν, κατὰ τὸν προφήτην σοφώτατα, καὶ ἐπραγματεύοντο ποικιλοτρόπως τὴν σωτηρίαν αὐτῶν, ὡς σοφοὶ ἔμποροι. Βλέποντες δέ τινες ἄλλοι στρατιῶται τὴν πολλὴν ἀγάπην, ὅπου τοὺς εἶχεν ὁ βασιλεύς, ἐφθόνησαν, καὶ τοὺς διέβαλλον, ὅτι δὲν ἐκτιμοῦσαν τὴν φιλίαν του, ἀλλὰ τοὺς μὲν θεοὺς αὐτοῦ καταφρονοῦν, τὸν δὲ Χριστὸν εὐφημίζουν. Ὁ δὲ βασιλεὺς γινώσκων τὴν καλὴν γνώμην τῶν νέων, δὲν ἐπίστευσε τὰς διαβολὰς αὐτῶν, ἕως νὰ ἰδῇ ὀφθαλμοφανῶς τὴν ἀλήθειαν. Ἡμέραν τινὰ ἡτοίμασεν θυσίαν φιλότιμον, προστάσσων νὰ ἔλθουν ὅλοι οἱ πρόκριτοι, νὰ θυσιάσουν εἰς τοὺς θεοὺς μετ' αὐτοῦ· ἐσυναθροίσθησαν σὺν εἰς τὸ ἱερὸν πλῆθος ἀναρίθμητον, οἵτινες ἐτέλεσαν τὴν θυσίαν ἐπιμελέστατα, τὸν Μαξιμιανὸν εὐφημίζοντες. Ὁ δὲ Σέργιος καὶ Βάκχος ἔστεκον ἔξωθεν, τῷ ἀληθεῖ Θεῷ προσευχόμενοι, τοῦ ὁπλίου ἐδέοντο νὰ τοὺς διαφυλάξῃ ἀμώμους εἰς τὴν ὁδὸν τῆς μαρτυρίας των, καὶ τοὺς Ἕλληνας νὰ φωτίσῃ νὰ τὸν γνωρίσωσιν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὅταν ἐκύτταξεν εἰς ἕνα καὶ ἄλλο μέρος, καὶ δὲν τοὺς εἶδεν, ἐβεβαιώθη ὅτι δικαίως τοὺς διέβαλλον, καὶ προστάσσει θυμωμένος νὰ τοὺς ἁρπάσουν οἱ ὑπηρέται ὅπου τοὺς εὕρουν, νὰ τοὺς φέρουν ὡς καταδίκους δεδεμένους πισθάγκωνα. Καὶ τοὺς λέγει μὲ πολλὴν ἀγριότητα· «διὰ νὰ σᾶς δείξω πολλὴν ἀγάπην καὶ φιλίαν ὑπερηφανεύθητε ἀνόσιοι, καὶ ἐφάνητε πρὸς ἐμὲ ἀχάριστοι· ἀλλ' ἐὰν δὲν θυσιάσετε πάραυτα, νὰ εὐμενίσετε τοὺς θεοὺς καὶ ἐμέ, ἐγὼ νὰ σᾶς ἀνταμείψω τὰς ὕβρεις, ἀναίσχυντοι.» Ταῦτα οἱ γενναῖοι ἀκούσαντες ἐγνώρισαν, ὅτι ἐκατάλαβεν ὁ βασιλεὺς

(1) Πριμικήριος καὶ σεκουνδοκήριος, βαθμοὶ στρατιωτικοὶ τοῦ καιροῦ ἐκείνου, αἱ δὲ λέξεις Λατινικαί. Σ. Ε.

τὴν ὑπόθεσιν. Ὅθεν ἔκριναν δίκαιον νὰ φανερώσουν τὴν εὐσέβειαν· καὶ οὕτως Θεὸν μὲν ἀληθῆ τὸν Χριστὸν ὡμολόγησαν, τὰ δὲ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν ἐμυκτήρισαν, ἄψυχα καλοῦντες αὐτὰ καὶ ἀναίσθητα, καὶ πάσης ἄλλης ὕβρεως ἄξια· ἔπειτα πρὸς τὸν βασιλέα μὲ παρρησίαν ταῦτα ἐλάλησαν· «Τοῦτο μόνον εἴμεθα χρεῶσται νὰ σὲ ὑπηρετοῦμεν εἰς τὴν ἐπίγειον ταύτην στρατείαν ὡς δοῦλοι εὐγνώμονες, ἀλλὰ κωφοὺς καὶ ἀναισθήτους θεοὺς μὴ γένοιτο νὰ προσκυνήσωμεν πώποτε, ἢ μικρὸν νὰ ἀποχωρήσωμεν ἀπὸ τὸν ἀληθῆ Θεὸν καὶ παντέλειον, κἂν μὲ σίδηρα καὶ πῦρ καταναλώσεις τὰς σάρκας μας· ὅτι ἄλλο δὲν εἶναι μακαριώτερον ὅσον νὰ πάθῃ τις διὰ τὴν εὐσέβειαν. Τότε προστάσσει νὰ τοὺς εὐγάλουν τὰς ζώνας καὶ τὰ ἄλλα τῆς ἀξίας παράσημα, καὶ νὰ τοὺς ἐνδύσουν γυναικείαν στολὴν μὲ σιδηροῦς κλοιοὺς εἰς τὸν τράχηλον νὰ τοὺς γυρίσουν ὅλην τὴν πόλιν εἰς περιγέλασμα. Οἱ δὲ μακάριοι ὑπήγαιναν χαίροντες, καὶ δὲν ἐντρέποντο πομπευόμενοι, ἀλλὰ μᾶλλον ἐσεμνύνοντο ὡς διὰ Χριστὸν ἐμπαιζόμενοι, καὶ ἐπροσηύχοντο λέγοντες· « Ἐνέδυσας ἡμᾶς ἱμάτιον σωτηρίου Κύριε, καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης ἡμᾶς περιέβαλες » Ἀφοῦ δὲ ἔστρεψεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ παλάτιον, τοῦ ἔφεραν πάλιν ἐκεῖ τοὺς Ἁγίους, καὶ τοὺς λέγει μὲ πολλὴν ἡμερότητα· «εὐλαβηθῆτε τὴν φιλίαν ὅπου ἔχομεν, καὶ μὴ φανῆτε πρὸς τὴν ἀγάπην καὶ τιμὴν ὅπου σᾶς ἔδειξα ἀγνώμονες προσκυνοῦντες Θεὸν νεώτερον. Ἰδέτε τὴν καλωσύνην μου, ὅπου ἠμπορῶ νὰ σᾶς δώσω δεινὰ κολαστήρια, νὰ κάμετε καὶ στανικῶς σας τὸν λόγον μου· ἀλλὰ τὴν φιλίαν μας εὐλαβοῦμαι (μὰ τοὺς θεούς,) καὶ δὲν θέλω νὰ φανῶ σκληρὸς πρὸς ἡμᾶς, ἕως νὰ σᾶς νικήσω μὲ τὸ καλόν, νὰ μοῦ ὑπακούσετε.»

6'. Οἱ δὲ Ἅγιοι χαριέντως καὶ ταπεινῶς ἀπεκρίθησαν· «φανερὸν εἶναι φιλανθρωπότατε βασιλεῦ, ὅτι ἡμεῖς δὲν ἐφάνημεν πρὸς τὰς τιμὰς καὶ εὐεργεσίας ἀχάριστοι, ἀλλὰ καὶ δεσπότην μας σὲ γινώσκομεν, καὶ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐδείξαμεν ἕως τὴν σήμερον εἰς ὅλα σου τὰ προστάγματα, καὶ δὲν ἀμελήσαμεν ποσῶς εἰς ὅσα ἔπρεπε νὰ κάμωμεν κατὰ τὴν ἀξίαν ὅπου μᾶς ἔδωσες· ἀλλὰ τώρα ὅπου μᾶς ἀναγκάζεις νὰ ἀρνηθοῦμεν τοῦ Θεοῦ τὴν φιλίαν διὰ τὴν ἐδικήν σου, δὲν ὑπακούομεν· μάλιστα ἀγνωσία σου μεγάλη εἶναι νὰ μᾶς συμβουλεύῃς τοιαῦτα ἀνόσια καὶ ἐσὺ μᾶλλον φαίνεσαι πρὸς τὸν εὐεργέτην Θεὸν ἀχάριστος, ὅπου σοῦ ἔδωκε τὴν ζωήν, καὶ αὐτὸ τὸ βασίλειον, ὅστις τὸν Κόσμον ὅλον ἐποίησε, καὶ τὸν ἄνθρωπον πάντων τῶν κτισμάτων βασιλέα κατέστησε, καὶ πάλιν ὕστερον ὑπέμεινεν ὡς φιλάνθρωπος ἑκούσιον θάνατον, διὰ νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν τυραννίαν τοῦ Δαίμονος. Ποία ἀγνωμοσύνη λοιπὸν εἶναι ἀπὸ τὴν ἰδικήν σου μεγαλητέρα, νὰ μὴ προσκυνᾶτε τὸν Δημιουργὸν καὶ Σωτῆρα, ἀλλὰ ἀνάξια

κτίσματα ; Γίνωσκε ὅτι δὲν συγκοινωνοῦμεν εἰς τοιαύτην ἀχαριστίαν σου, οὔτε τὸν ἀληθῆ Θεὸν ἀρνησόμεθα διὰ πρόσκαιρα ἀγαθά, οὔτε ἐὰν μᾶς δώσῃς τὰ δεινότερα κολαστήρια, καὶ πικρότατον καὶ πανώδυνον θάνατον.» Ταῦτα ἀκούων ὁ βασιλεὺς ἐθυμώνετο, καὶ ἐβούλετο νὰ μαστίξῃ τοὺς Ἁγίους, ἀλλ' εὐλαβεῖτο τὴν εὐγένειάν των, καὶ δὲν ἤθελε νὰ ζημιωθῇ τοιούτους ἄνδρας ἐπιφανεῖς εἰς τὴν ἀνδρείαν καὶ περιφάνειαν· ὅθεν ἔστειλεν αὐτοὺς μὲ γράμματα πρὸς τὸν Δοῦκα τῆς Ἀνατολῆς Ἀντίοχον, ὅστις ἦτο σκληρὸς δικαστὴς καὶ ὠμότατος, διὰ νὰ καταφρονεθοῦν ὑπ' αὐτοῦ, ὅπου ἦτο εἰς τὴν ἀξίαν ἀπὸ τοὺς Ἁγίους μικρότερος, καὶ νὰ πασχίσῃ μὲ διάφορα παιδευτήρια νὰ τοὺς διαστρέψῃ εἰς τὴν ἀσέβειαν· εἰδὲ καὶ δὲν δυνηθῇ, νὰ τοὺς δώσῃ πικρότατον θάνατον. Λαβόντες οἱ στρατιῶται τοὺς Ἁγίους καὶ τὰς βασιλικὰς διαταγὰς ἐκίνησαν, ἀκολουθοῦντες τινὲς ἀπὸ τους δούλους τῶν, διὰ νὰ δείξουν πρὸς αὐτοὺς μὲν εὐγνωμοσύνην, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ζῆλον ὅμοιον· διότι ἤκουσαν τοὺς Ἁγίους, ὅπου ἔλεγεν ἕνας τοῦ ἄλλου τὴν ὀπτασίαν, ὅπου εἶδον τὴν προτέραν νύκτα εἰς τὴν Ρώμην καὶ τοὺς ἐθάρρυνεν ὁ Δεσπότης Χριστὸς νὰ μὴ φοβοῦνται, ἀλλὰ νὰ τρέχουν εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἀγάπην του πρόθυμοι, καὶ αὐτὸς τοὺς δίδει βοήθειαν· ἐβάδιζον λοιπὸν χαίροντες, δεδεμένοι μὲ σιδηρᾶν ἅλυσον, καὶ ἔψαλλον μὲ πολλὴν ἡδονήν. «Ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου ἐτέρφθημεν Κύριε,» καὶ ἄλλα τοῦ ἀμώμου ἁρμόδια. Φθάσαντες λοιπὸν εἰς τὴν πόλιν τῶν Λιμιτανέων Βαρβαλισόν, ὅπου εὑρίσκετο ὁ Ἀντίοχος, τοῦ ἐπαράδωσαν τοὺς Ἁγίους, τοὺς ὁποίους ἐκύτταζον οἱ περιεστῶτες, θαυμάζοντες τὴν εὐγένειαν, ἐλευθερίαν, καὶ κοσμιότητα· καὶ αὐτὸς ὁ Δοὺξ ἀναγνώσας τὰς διαταγὰς ἐθαύμαζε πῶς ἦλθον εἰς τόσην τόλμην γενναιότητος, νὰ καταφρονέσουν τοσαύτην δόξαν καὶ φιλίαν τοῦ βασιλέως, καὶ νὰ προτιμήσουν τὸν θάνατον· παρέδωκεν αὐτοὺς νὰ τοὺς φυλάττῃ ἀκριβῶς ὁ Κομενταρήσιος ἕως ἄλλην του πρόσταξιν· πλὴν τοῦ εἶπε νὰ τοὺς ἐπιμελῆται εἰς ὅσα χρειάζονται, νὰ μὴ ἔχουν λύπην τινὰ οὐδὲ κάκωσιν. Ἀφοῦ ἐνύκτωσε, προσηύχοντο εἰς τὴν φυλακὴν οἱ Ἅγιοι λέγοντες· «Ἐπίβλεψον εἰς ἡμᾶς ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου σου Δέσποτα, »καὶ ἀντιλαβοῦ, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου,»καὶ τὰ ἐπίλοιπα· μετὰ δὲ τὴν εὐχὴν ἀπεκοιμήθησαν. Τότε βλέπουσιν φωτοειδέστατον Ἄγγελον φαιδρὸν καὶ λαμπροφόρον, καὶ τοὺς λέγει· «μὴ φοβεῖσθε δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ ἔχετε θάρρος, καὶ ἂς ἦσθε στερεοὶ εἰς τὴν πίστιν καὶ ἄτρεπτοι, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς εἶναι μεθ' ὑμῶν, νὰ σᾶς βοηθῇ νὰ νικήσετε τὸν ἀντίπαλον. Ἐξυπνήσαντες οὖν ἐφανέρωσαν τὴν ὀπτασίαν τοῖς δούλοις των, καὶ πάλιν ἔψαλλον μεθ' ἡδονῆς λέγοντες ἕκαστος «Πρὸς Κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐκέκραξα, καὶ ἐ»πήκουσέ μου· ἐγὼ ἐκοιμήθην καὶ ὕπνωσα·» καὶ τὰ ἑξῆς τοῦ ψαλμοῦ

ἅπαντα. Τὸ πρωὶ καθίσας ὁ Δούξ εἰς τὸ κριτήριον, ἔφερον τοὺς Ἁγίους, καὶ τοὺς λέγει· ἀφοῦ ἀνέγνωσε τοῦ βασιλέως τὴν διαταγήν· «ἔπρεπε ἀπὸ τὸ πρῶτον νὰ ποιήσητε τοῦ Αὐτοκράτορος τὸ θέλημα, νὰ προσκυνήσητε τοὺς θεούς, νὰ μὴ παροργίσητε τὴν φιλανθρωπίαν του· ἀλλὰ κἂν τώρα γνωρίσατε τὸ συμφέρον σας, ὑπακούσατέ μου, καὶ λάβετε περισσοτέραν δόξαν, πλοῦτον, καὶ εὐκληρίαν ὑπὲρ τὴν πρότερον· ὅτι ἐγὼ (μάρτυρες οἱ θεοὶ) πολλὰ λυποῦμαι καὶ περιχαίομαι δι' ὑμῶν ἀναλογιζόμενος τὴν πολλήν μας φιλίαν, καὶ τὰς πολλὰς εὐεργεσίας ὅπου ἔλαβα ἀπὸ ὑμᾶς, καὶ πολὺ εἶμαι χρεωφειλέτης σας, καὶ μάλιστα πρὸς ἐσὲ τὸν Κύριον μου Σέργιον, ὅστις ἦσουν αἴτιος καὶ ἔλαβον ταύτην τὴν δουκικὴν ἐξουσίαν· ἀλλὰ τώρα δὲν ἠξεύρω πῶς νὰ πράξω εἰς τοιαύτην ὑπόθεσιν· ἐπειδὴ ἡ τύχη ἐμετάστρεψεν ἀντιστρόφως τὰ πράγματα, νὰ γένω κριτής σας ἐγὼ ὁ ἀναξιώτερος καὶ νὰ παρίστασθε εἰς τὸ κριτήριόν μου οἱ κύριοι καὶ δεσπόται μου ὡς κατάδικοι· λοιπὸν νὰ σᾶς τιμωρήσω, φαίνομαι πρὸς τοὺς εὐεργέτας ἀχάριστος, καὶ πάλιν νὰ σᾶς ἀφήσω οὕτως ἀνεξετάστους, μὲ θανατώνει ὁ βασιλεὺς ὡς ἀποστάτην αὐτοῦ καὶ παρήκοον· λοιπὸν ὡς φρόνιμοι καταλάβετε τὸ συμφέρον σας, νὰ προσκυνήσητε τοὺς θεούς μας· εἰ δὲ· ἃς ἔχω (παρακαλῶ σας) συγχώρησιν, διότι χρεία εἶναι νὰ ὑπακούσω τοῦ βασιλέως τὸ πρόσταγμα, νὰ σᾶς δώσω σκληρὰ καὶ πάνδεινα κολαστήρια.

γ'. Οὕτως οὖν ἐπάσχισεν ὁ Ἀντίοχος μὲ τοιαῦτα ἀπατηλὰ καὶ μελίρρυτα λόγια νὰ μεταστρέψῃ τοὺς Ἁγίους συμβουλεύων δῆθεν ὡς φίλους ἠγαπημένους του. Οἱ δὲ Ἅγιοι οὔτε μὲ ταῖς θωπείαις καὶ κολακείαις του ἐμαλάχθησαν, οὔτε τὰς ἀπειλὰς ἐφοβήθησαν· ἀλλὰ γνωστικῶς καὶ σοφῶς ἀπεκρίθησαν· « Ἡμεῖς, ὦ δικαστά, δὲν φοβούμεθα ποσῶς αὐτὰ τὰ ρέοντα καὶ φθειρόμενα, οὔτε τιμήν, ἢ δόξαν, ἢ ἄλλο τι ἀπὸ ὅσα ποθοῦν οἱ φιλόκοσμοι, μόνον τὸν Χριστὸν νὰ κερδήσωμεν, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἐπιποθοῦμεν καὶ ὀρεγόμεθα. Λοιπὸν μὴ πειράζεσαι νὰ μᾶς κολακεύῃς τὰ πονηρὰ καὶ δόλια ὡς Διάβολος, διότι γνωρίζομεν ἡμεῖς τὸ συμφέρον μας, καὶ βλέπομεν τὸ φαρμάκι ὅπου ρέει ἐκ τῶν χειλέων σου, διὰ τοῦτο καταφρονοῦμεν τὴν συμβουλήν σου ὡς ἐπίβουλον καὶ ψυχόλεθρον· μὴ πλανᾶσαι λοιπόν, νὰ δαπανᾷς τὸν καιρὸν ματαίως μὲ καινὴν ἐλπίδα καὶ ἀνωφελῆ, διότι οὔτε μὲ κολακείαις, οὔτε μὲ ἀπειλὰς θέλεις δυνηθῇ νὰ μᾶς διαστρέψῃς εἰς τὴν ἀσέβειαν, νὰ προσκυνήσωμεν ἀναίσθητα εἴδωλα, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων, ὅπου δὲν δύνανται νὰ ὠφελήσουν ἐκείνους, ὅπου τὰ σέβονται.» Ἀπὸ τούτους τοὺς λόγους ἐνόησεν ὁ τύραννος, ὅτι δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ τοὺς διαστρέψῃ χωρὶς κολαστήρια· ὅθεν τὸν Σέργιον μὲν ἐφυλάκωσε, δίδον εἰς αὐτὸν τοιαύτην ἀμοιβὴν τῆς εὐεργεσίας ὁ ἀχάριστος, τὸν δὲ Βάκχον ἐπρόσταξε νὰ τανύσουν, καὶ νὰ τὸν δέρωσι τέσσαρες μὲ βούνευρα ἀνελεη-

μόνως καὶ ἀσπλάγχνως. Τούτου γενομένου, ἦτο ἐλεεινὸν καὶ θαυμάσιον θέαμα· τὰ μέλη του ἐξεκόπτοντο ἀπὸ τὸ σῶμα, καὶ ἐπετοῦσαν εἰς τὸν ἀέρα φερόμενα, ἔτρεχον εἰς τὴν γῆν ὡς ποτάμι τὰ αἵματα, τὰ σπλάγχνα του ἀπὸ τὸν πολὺν ξεσχισμὸν παρ' ὀλίγον ἐφαίνοντο, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, ὅλον του τὸ σῶμα ἀπενεκροῦτο, καὶ ἡ ψυχὴ ὀλιγοψύχα καὶ ἐξέλιπεν· ὅμως ὑπέμεινε τὰς κολάσεις, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ πλουσίων βραβείων, καὶ πολλῆς ἀπολαύσεως. Οἱ Ἄγγελοι ἐχαίροντο βλέποντες τὴν ὑπερφυῆ καρτερίαν τοῦ μάρτυρος· οἱ Δαίμονες ἐλυποῦντο πῶς ἐνικήθησαν· οἱ δήμιοι ἐκουράσθησαν, καὶ ἐκάθησαν· ὁ δὲ Ἅγιος δὲν ἐφοβήθη τὸν θάνατον, ἀλλὰ φαιδρὸς τὴν ὄψιν, καὶ ἀγαλλόμενος παρέδωκε τὴν μακαρίαν ψυχὴν εἰς χεῖρας Θεοῦ· τὸ δὲ σῶμα ἀφῆκεν ὁ παράνομος δικαστὴς νὰ τὸ φάγωσι τὰ θηρία· τὰ ὁποῖα (ὦ τοῦ θαύματος!) ἔδειξαν περισσοτέραν γνῶσιν καὶ ἡμερότητα, καὶ οὐ μόνον δὲν ἤγγισαν τὸ ἅγιον λείψανον, ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸ ἐπῆραν οἱ Χριστιανοὶ νὰ τὸ θάψωσιν ἀκολουθοῦσαν καὶ αὐτὰ ὡς δορυφόροι, τῶν θεομάχων τὴν ἀγνωσίαν φανερῶς διελέγχοντας. Οὕτως οὖν ὁ μὲν ἀπῆλθεν εἰς τὰ οὐράνια· ὁ δὲ σύναθλος Σέργιος ἐλυπεῖτο πῶς ἔμεινεν αὐτὸς ἐδῶ ἀκόμη εἰς τὰ μάταια· καὶ τὴν νύκτα τοῦ φαίνεται εἰς τὸ ὅραμα ὁ φίλος του Βάκχος, καὶ συνομιλήσαντες, ἔμεινεν ὁ Σέργιος πασίχαρος καὶ γενναιότερος εἰς τὰ μέλλοντα παιδευτήρια. Καθήσας δὲ εἰς τὸ βῆμα ὁ Δούξ, διέταξε καὶ ἔφεραν τὸν Σέργιον, καὶ τὸν ἐδοκίμασε πάλιν μὲ κολακείας καὶ φιλικὰ λόγια λέγων· «ἐνθυμούμενος τὴν παλαιὰν ἐκείνην εὐδαιμονίαν σου αἰσχύνομαι (μὰ τοὺς θεοὺς) καὶ ἐντρέπομαι νὰ σὲ βλέπω ἔμπροσθέν μου εἰς τοιοῦτον καταδίκου σχῆμα, ἠγαπημένε μου Σέργιε· μάλιστα ὅπου ἐσὺ ἔγεινες πρὸς τὸν βασιλέα μεσίτης, ὡς φίλος του, καὶ μὲ ἐτίμησεν· ὅθεν εὐχαριστῶ σοι τὰ μέγιστα.» Μὲ τὸν τρόπον τοῦτον τῆς δολερᾶς ἀλώπεκος ἐδοκίμαζεν ὁ πανοῦργος νὰ τὸν ὑποκλέψῃ εἰς τὴν ἀσέβειαν. Ἀλλ' ὁ Ἅγιος γνωρίσας τὸν δόλον, ὡς γνωστικὸς ἀπεκρίθη· «ἐὰν θέλῃς νὰ σὲ εὐεργετήσω καὶ τώρα, πρόθυμος εἶμαι νὰ σὲ λυτρώσω ἀπὸ τὸ σκότος τῆς ἀπάτης, νὰ σὲ φιλιώσω μὲ τὸν ἀθάνατον βασιλέα, νὰ σὲ δοξάσῃ αἰώνια.» Ὁ δὲ Ἀντίοχος τὸν ἐκύτταξε μὲ ἄγριον νεῦμα, καὶ τοῦ λέγει· «μὴ βλασφημᾷς τοὺς ἀθανάτους θεούς.» Τότε ὁ Ἅγιος ἔγεινε θερμότερος, καὶ ὕβριζε τοὺς μιαροὺς θεούς, ὀνομάζων αὐτοὺς Δαιμόνια, καθὼς ἦσαν, καὶ ἀναίσθητα ξόανα. Ἰδὼν οὖν ὁ Δούξ, ὅτι μὲ τὰς κολακείας δὲν ἔκαμνε τίποτε, ἐγδύνεται τὸ προσωπεῖον, ξεσκεπάζει τὴν σκηνήν, φανερώνει τὸ λεοντῶδες, καὶ δείχνει τὴν φυσικὴν ἀγριότητα λέγων· «ἡ πολλή μου φιλανθρωπία, ὅπου σοῦ ἔδειξα σήμερον εἰς μάτην καὶ ἄκαιρα, σὲ ἀνέβασεν εἰς τόσην ἀλαζονίαν, καὶ ὑβρίζεις ἡμᾶς καὶ τοὺς θεοὺς ὑπερήφανε· ἀλλ' ἐγὼ νὰ σὲ κάμω νὰ λησμονήσῃς τὴν πολλήν σου αὐθά-

δειαν.» Ταῦτα εἰπὼν ἐπρόσταξε, καὶ τοῦ ἔβαλαν ὑποδήματα σιδηρᾶ, ὅπου εἶχον καρφία σουβλωτὰ καὶ ὀξύτατα, καὶ τὸν ἠνάγκαζαν νὰ περιπατῇ. Καὶ ὁ μὲν Δοὺξ καθήσας εἰς τὴν ἅμαξαν, ὑπήγαινε πρὸς Τετραπυργίαν, τὸν δὲ Ἅγιον ἐβίαζαν νὰ τὸν ἀκολουθεῖ· καὶ οὕτως ὑπῆγαν ἑβδομήκοντα στάδια, ὅσοι ἔβλεπον τὰ αἵματα, ὅπου ἔτρεχαν ἀπὸ τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου, ἐθαύμαζον τὴν πολλὴν καρτερίαν του, πῶς εἶχεν τόσην ὑπομονὴν ὁ ἐπιφανεὶς ἐκεῖνος καὶ εὐγενέστατος. Ἀλλ' αὐτὸς μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς μελλούσης ἀπολαύσεως ἐπαρηγορεῖτο, καὶ ὑπέμεινε τόσην ὀδυνηρὰν βάσανον, καὶ ἐπεριπάτει ψάλλων· « Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον,» καὶ τὰ ἑξῆς τοῦ ψαλμοῦ εὐφραινόμενος. Ἀφοῦ ἔφθασεν εἰς Τετραπυργίαν, ὁ μὲν Δοὺξ εἶχε φροντίδας διὰ τὰ αὐθεντικὰ πράγματα, τὸν δὲ Ἅγιον ἐφυλάκωσαν· καὶ τὸ μεσονύκτιον ἦλθεν Ἄγγελος Κυρίου, καὶ ἐθεράπευσε τὰς πληγάς του ὅλας ἐπιμελέστατα, καὶ ἔμεινεν ἄνευ τινὸς πόνου καὶ κάκωσιν, τὴν δὲ ψυχὴν ἐστόμωσε, καὶ τὸν ἔκαμε προθυμότερον εἰς τὴν ἄθλησιν· ἔπειτα ἀφοῦ ἐσυνωμίλησαν ὥραν πολλὴν ὡς συμπολῖται καὶ ἠγαπημένοι φιλικώτατα, κατασπασάμενος αὐτὸν ἀνεχώρησεν. Τὴν ἐπαύριον δὲ ἐκέλευσεν ὁ Δοὺξ νὰ τὸν φέρουν σηκωτὸν εἰς τὸ κριτήριον, νομίζων ὅτι δὲν ἠδύνατο ποσῶς νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του· ὁ δὲ Ἅγιος ὡς ἀετὸς ὑπόπτερος ἔτρεχε μόνος του χωρὶς ἄλλης βοηθείας· καὶ πάντες ἐθαύμασαν τοῦ Χριστοῦ τὴν ἄμαχον δύναμιν. Ὁ δὲ ἄδικος δικαστὴς ἐκάλει μαγείαν τὸ θαυματούργημα, βάνον μάρτυρας εἰς τὴν πλανεμένην του γνώμην τοὺς ἀναισθήτους καὶ τυφλοὺς θεοὺς ὁ τούτων ἀναισθητότερος· ἔπειτα ἐδοκίμασε πάλιν μὲ κολακείας νὰ τὸν διαστρέψῃ, καὶ μὴ δυνηθείς, τὸν ἐφυλάκωσεν, ἕως οὗ ἔκαμε τὴν αὐθεντικὴν ὑπηρεσίαν, καὶ τότε ὅταν ἀνεχώρησεν ἀπ' ἐκεῖ, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Ρωσαφῶν, ἐπρόσταξε νὰ τοῦ βάλλουν τὰ ἄνωθεν ὑποδήματα· ὁ δὲ Ἅγιος ἐπεριπάτει χωρὶς πόνον ὅλην ἐκείνην τὴν ὁδοιπορίαν ἀγαλλιώμενος. Ὅθεν βλέπων αὐτὸν ὁ τύραννος, πῶς δὲν ἐσυλλογίζετο ποσῶς τὴν δριμυτάτην ἐκείνην βάσανον, ἐβεβαιώθη ὅτι δὲν θέλει δυνηθῇ ποτέ του νὰ τὸν διαστρέψῃ ἀπὸ τὴν γνώμην του· λοιπὸν ἔδωκε τὴν τελευταίαν ἀπόφασιν, νὰ κόψουν τὴν κεφαλὴν τοῦ Μάρτυρος· τὸν ὁποῖον ὑπῆγαν εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης οἱ δήμιοι, ἀκολουθοῦντες αὐτῷ ἀνθρώπων πλῆθος ἀμέτρητον πάσης ἡλικίας, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ παῖδες ἄνηβοι, διὰ νὰ τὸν ἰδοῦν νικῶντα καὶ στεφανούμενον. Ἀλλὰ καὶ θηρία, ὥσπερ νὰ εἶχον φιλίαν μὲ τὸν Ἅγιον, ἐξῆλθον ἀπὸ τὰς φωλεάς των καὶ σπήλαια, καὶ τοῦ ἀκολουθοῦσαν μὲ ἡμερότητα, ἐλέγχοντας ἀφώνως μὲ τὴν πρᾶξιν τοὺς ἀσεβεῖς, διότι ἐκεῖνον ὅπου εὐλαβοῦντο θηρία ἀνήμερα, αὐτοὶ οἱ τυφλοὶ καὶ ἀνόητοι ἐθανάτωσαν. Ὁ δὲ Ἅγιος ἐζήτησεν ὀλίγην διορίαν ἀπὸ τοὺς στρατιώτας, καὶ κάμνει ταύτην τὴν προσευχὴν πρὸς Κύριον,

διὰ νὰ τὸν παρακινήσῃ εἰς ἐλεημοσύνην πρὸς τοὺς φονευτὰς αὐτοῦ, καὶ συμπάθειαν λέγων. «Θεὲ ὑπεραγαθε, ὅπου ἔπλασες τὸν ἄνθρωπον κατὰ τὴν εἰκόνα σου καὶ ὁμοίωσιν, καὶ πάλιν ὕστερον δὲν μᾶς ἐμίσησες, ὅπου ἐπαρέβημεν τὰς ἐντολάς σου, καὶ ἐφάνημεν πρὸς τὸν Εὐεργέτην ἀχάριστοι, ἀλλὰ ἐκαταδέχθης νὰ γένῃς διὰ τὴν σωτηρίαν μας ἄνθρωπος, καὶ ὑπέμεινας ἑκούσιον θάνατον, παρακαλῶ τὴν εὐσπλαγχνίαν σου σήμερον, νὰ συγχωρήσῃς ὅσους μοῦ ἔπταισαν, νὰ τοὺς λυτρώσῃς τοὺς ἀθλίους ἀπὸ τὴν τυραννίαν τοῦ Δαίμονος, νὰ τοὺς φωτίσῃς μὲ τὴν θείαν χάριν σου νὰ γνωρίσουν τὸ Παν'άγιόν σου ὄνομα, ἡμᾶς δὲ ὅπου σοῦ θυσιάζομεν τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα, καὶ λαμβάνομεν μετὰ χαρᾶς τὴν σφαγὴν διὰ τὴν ἀγάπην σου, πρόσδεξαι ὡς ἱερεῖα δεκτὰ καὶ θυσίαν εὐάρεστον, καὶ εἰσάγαγέ μας εὐφραινομένους εἰς τὸ Οὐράνιον θυσιαστήριον.» Ταῦτα εὐξάμενος, ἤκουσε φωνήν, καὶ τὸν ἐπροσκάλει εἰς αἰώνιον ἀνάπαυσιν· ὅθεν ἔκλινε τὸν αὐχένα ἀγαλλιώμενος, καὶ δέχεται τὴν τομήν, τὴν ἑβδόμην τοῦ Ὀκτωβρίου. Καὶ οὕτως ἡ μὲν μακαρία ψυχή του ἀπῆλθεν εἰς τὰς οὐρανίους μονάς, νὰ λάβῃ τὴν πρέπουσαν ἀπόλαυσιν· τὸ δὲ Ἅγιον αὐτοῦ καὶ τίμιον λείψανον ἐνεταφίασαν οἱ εὐλαβεῖς χριστιανοὶ λαμπρὰ καὶ φιλότιμα εἰς αὐτὸν τὸν τόπον τῆς τελειώσεως. Μετὰ δὲ καιρὸν ἦλθον τινὲς εὐλαβέστεροι ἀπὸ τὴν πόλιν Σουρῶν νὰ τὸ λάβουσιν, ἀλλ' ὁ Ἅγιος δὲν ἠθέλησεν· ἀλλὰ καθὼς ὑπῆγαν τὴν νύκτα νὰ τὸ πάρουν, ἐξῆλθε φλόγα μεγάλη, ἀπὸ τὸν τάφον, καὶ τοὺς ἐμπόδισε. Τότε οἱ ἐγχώριοι τῶν Ρωσαφῶν ἐσυνάχθησαν μὲ τὰ ὅπλα νομίζοντες πῶς ἦσαν πολέμιοι, καὶ μαθόντες τὴν ὑπόθεσιν, δὲν τοὺς ἀφῆκαν νὰ τὸ πάρουν, μόνον ἔμειναν ὀλίγας ἡμέρας, καὶ ἔκτισαν εἰς τὸν τάφον του ναὸν μικρόν, καὶ τὸν ἀφιέρωσαν τοῦ Ἁγίου, καὶ οὕτως ὑπέστρεψαν ἄπρακτοι. Ὕστερον δὲ πάλιν ἀφοῦ ἐπέλαμψεν ἡ εὐσέβεια, ἦλθον ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν Ρωσαφῶν ιε'. (15) ἐπίσκοποι, καὶ ἔκτισαν ναὸν περιφανῆ καὶ θαυμάσιον· εἰς τὸν ὁποῖον καθιερώσαντες ἀφιέρωσαν τὰ τοῦ Μάρτυρος ἅγια λείψανα, εἰς δόξαν Πατρός, Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ ἑνὸς Τρισυποστάτου Θεοῦ. Ἀμήν. (1) (Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ Πρεσβυτέρου, καὶ ΚΑΙΣΑΡΙΟΥ Διακόνου.

»Σάκκῳ δοθεῖσι καὶ βυθῷ Θεὸς Λόγος,
»Διττοῖς ἀθληταῖς σάκκον εἰς χαρὰν στρέφει.

(1) Σημείωσαι, ὅτι τῶν ἁγίων τούτων Μαρτύρων εὑρίσκεται ἀσματικὴ Ἀκολουθία ὁλόκληρος, τετυπωμένη εἰς φυλλάδα. Τὸ δὲ Μαρτύριον αὐτῶν συνέγραψεν ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή. «Μαξιμιανοῦ βασιλεύοντος» (σώζεται ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ, ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις.)

Ὅταν ὁ Κλαύδιος Καῖσαρ ἐβασίλευεν εἰς τὴν Ρώμην ἐν ἔτει σξή, (268) καὶ ἐθανάτωσε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ μητέρα, διότι ἦτο Χριστιανή· ἔκτοτε κἀμμία εὐσπλαγχνία καὶ ἔλεος δὲν ἐγίνετο πλέον εἰς τοὺς Χριστιανούς. Τότε δὲ καὶ ὁ μακάριος οὗτος Καισάριος ἐλθὼν ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν εἰς τὴν πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Ταρακηνήν, καὶ βλέπων τὰς μυσαρὰς θυσίας τῶν Ἑλλήνων, ἔπτυσεν ἐπάνω εἰς αὐτάς, καὶ τὰς κατεπάτησεν. Ὅθεν συλληφθείς, ἐρρίφθη εἰς φυλακήν. Καὶ ἀφ' οὗ διῆλθεν εἰς αὐτὴν τρεῖς ἡμέρας νήστης, παρεδόθη εἰς τὸν Ἀνθύπατον. Δεθεὶς λοιπὸν ὀπίσω τὰς χεῖρας ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀθλητής, ἐσύρετο ἀπὸ τοὺς στρατιώτας πρὸ τῆς ἀμάξης τοῦ ἄρχοντος Ὅταν δὲ ἔφθασαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, προσευχήθη ὁ Ἅγιος, καὶ εὐθὺς ἔπεσεν ὁ ναὸς ἐκ θεμελίων, καὶ κατεπλάκωσε μέσα τὸν ἀρχιερέα τῶν εἰδώλων καὶ ἄλλους πολλούς. Τοῦτο δὲ, τὸ θαῦμα βλέπων Λεόντιος ὁ Ὑπατικός, ἐπρόσπεσεν εἰς τὸν Ἅγιον· καὶ πιστεύσας τῷ Χριστῷ, ἐβαπτίσθη φανερὰ ἔμπροσθεν εἰς ὅλους. Ἐλθὼν δὲ ὁ ἱερεὺς τῶν Χριστιανῶν Ἰουλιανός, μετέδωκεν εἰς αὐτὸν τὰ ἄχραντα Μυστήρια· καὶ παρευθὺς παρέδωκε τὴν ψυχήν του εἰς χεῖρας Θεοῦ, καθὼς τοῦτο ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Ἅγιον, ἤγουν τὸ νὰ ἀποθάνῃ.

Βλέπων δὲ τὸν σύντομον θάνατον τοῦ Λεοντίου Λοξάριος ὁ ἄρχων συνέλαβε τὸν πρεσβύτερον Ἰουλιανὸν καὶ Καισάριον τὸν διάκονον, καὶ ἐπρόσταξε νὰ τεθῶσιν ἐντὸς σάκκων τριχίνων καὶ νὰ ριφθῶσιν εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ δὲ Ἅγιοι εἶπον πρὸς αὐτόν· «Ἡμεῖς μέν, ὦ Λοξώριε, ριπτόμεθα εἰς τὴν θάλασσαν, σὺ δὲ θέλεις δαγκασθῇ ἀπὸ ὄφιν, καὶ μὲ κακὸν καὶ ὀδυνηρὸν θάνατον μέλλεις νὰ ἀπολέσῃς τὴν ψυχήν σου. Τοῦτο καὶ πραγματικῶς ἔγεινεν· διότι μετὰ δύο ἡμέρας τοῦ πνιγμοῦ τῶν Ἁγίων περιεπάτει ὁ Λοξώριος εἰς τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης καὶ εὑρὼν αὐτὸν μέγας καὶ φοβερὸς ὄφις, περιεπλέχθη εἰς τοὺς πόδας του· καὶ ἀφοῦ ἐκτύπυσε δυνατὰ μὲ τὴν οὐρὰν ὅλα τὰ μέλη τοῦ Λοξωρίου, ἀφῆκεν αὐτὸν ἄπνουν καὶ σχεδὸν ὅλον νεκρόν. Εἷς δὲ ἱερεὺς τῶν Χριστιανῶν, Εὐσέβιος ὀνόματι, καὶ ἄλλος τις Φίληξ ὀνομαζόμενος, ἀπὸ μίαν θεϊκὴν ὀπτασίαν ἐστάλησαν κάτω εἰς τὸν αἰγιαλόν, καὶ ἔλαβον τὰ σώματα τῶν Ἁγίων, τὰ ὁποῖα εἶχεν ἐκβράσῃ ἔξω ἡ θάλασσα κατὰ θείαν πρόνοιαν. Τούτους δὲ διερχομένους καὶ βαστάζοντας τὰ ἅγια λείψανα, βλέπων ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος Λοξώριος, πρισμένος ὢν ἀπὸ τὸ δηλητήριον τοῦ ὄφεως, καὶ ξένον θέαμα εἰς τοὺς ὁρῶντας εὑρισκόμενος, ἀνεστέναξε καὶ ἐλεεινολόγησεν ἑαυτόν· μετ' ὀλίγον δὲ ἀπώλεσεν ὁ ἄθλιος τὴν ψυχήν του. Ἀφ' οὗ δὲ τὰ λείψανα τῶν Ἁγίων ἐνεταφιάσθησαν πλησίον εἰς τὴν πόλιν· ὁ υἱὸς τοῦ ἀνωτέρω βαπτισθέντος

Λεοντίου τοῦ Ὑπατικοῦ, ἐκράτησε τὸν ρηθέντα Εὐσέβιον τὸν ἱερέα καὶ τὸν Φίληκα καὶ κόψας τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ἔρριψεν εἰς τὸν ποταμόν. Τότε ὁδηγηθεὶς ὑπὸ θείου Ἀγγέλου Κούαρτος ὁ πρεσβύτερος, ὁ καταγόμενος ἀπὸ τὸ φρούριον τῆς ἐν Ἰταλίᾳ Καπούης, ὑπῆγε καὶ ἔλαβε τὰ ἅγια τούτων λείψανα, καὶ ἐνεταφίασεν αὐτὰ εἰς ἐπίσημον καὶ τίμιον τόπον.

Ὁ ἅγιος ΛΕΟΝΤΙΟΣ ὁ Ὑπατικός, τῷ Χριστῷ πιστεύσας καὶ ἐπευξάμενος, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Λιπὼν ὁ Λεόντιος ἀρχὴν τὴν κάτω,
»Εἰρηνικῶς ἐφεῦρε τιμὴν τὴν ἄνω.

Οἱ ἅγιοι μάρτυρες ΕΥΣΕΒΙΟΣ πρεσβύτερος καὶ ΦΙΛΗΞ ξίφει τελειοῦνται.

»Εὐσέβιος Φίληξ τε Μαρτύρων χάριν
»Διὰ ξίφους εὗραντο Μαρτύρων χάριν.

Μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΟΥ.

»Κτείνουσι πολλὰ Πολυχρόνιε ξίφη·
»Πρὸς τὰ ξίφη δέ, λήψεται καὶ τὰ στέφη.

Οὗτος ὁ ἅγιος κατήγετο ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν τὴν ἐπιλεγομένην Γαρφανίτου· ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ὠνομάζετο Βαρδάνιος, γεωργὸς ὢν κατὰ τὴν τέχνην. Παιδιόθεν παρεδόθη ἀπὸ τὸν πατέρα του διὰ νὰ μανθάνῃ τὰ ἱερὰ γράμματα. Τόσην δὲ πολλὴν σύνεσιν, φρόνησιν καὶ ἐγκράτειαν εἶχεν ὁ ἀοίδιμος, ἔτι παιδίον ὤν, ὥστε ἠξιώθη νὰ λάβῃ καὶ χάριν παρὰ Θεοῦ· διότι, ἐπειδὴ ἦτο τὸ νερὸν μακρὰν τῆς πόλεως, καὶ ἐπροξένει εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους συμπατριώτας του κόπον, διὰ τοῦτο προσηυχήθη οὗτος πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ὢ τοῦ θαύματος! ἀνέβλυσε παραδόξως πηγὴ ὕδατος παρὰ τὸν οἶκον τοῦ πατρός του. Ὅταν δὲ ἔφθασεν εἰς ἀνδρικὴν ἡλικίαν, συνηνώθη μέ τινας ἐργάτας· καὶ μετ' αὐτῶν ὑπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐργαζόμενος δὲ μὲ αὐτοὺς τὰς ἀμπέλους, εἰς τὸ διάστημα δύο, ἢ τριῶν ἡμερῶν ἔτρωγεν μόνον ἄπαξ. Ὁ δὲ Κύριος τῶν ἀμπελώνων, βλέπων αὐτὸν καὶ θαυμάσας τὸν τοῦ Θεοῦ ἐργάτην, ἐντράπητην ἀρετήν του· ὅθεν δοὺς εἰς αὐτὸν ποσότητα χρημάτων, τὸν ἀπέστειλε λέγων· «Ὕπαγε εἰς τὴν πατρίδα σου, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, καὶ προσεύχου ὑπὲρ ἐμοῦ.» Διὰ δὲ τὴν πίστιν καὶ εὐλάβειαν, τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸς αὐτόν, ἐκράτησε τὴν δίκελλαν αὐτοῦ, ἥτις ἐνήργησε πολλὰ θαύματα. Λαβὼν δὲ τὰ χρήματα ὁ τοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἔκτισε μὲ αὐτὰ μίαν Ἐκκλησίαν, καὶ εἰς αὐτὴν εὑρίσκετο. Ὅταν δὲ συνεκροτήθη

ἐν Νικαίᾳ ἡ ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ Πρώτη Σύνοδος, ἐν ἔτει τκέ, (325) εὑρέθη καὶ αὐτὸς εἰς αὐτήν, καὶ ἔγεινε πρόμαχος τῆς εὐσεβείας. Ἀναγνώστης δὲ ὢν πρότερον, ἔλαβεν ὕστερον καὶ τὸ τοῦ Διακόνου καὶ Πρεσβυτέρου ἀξίωμα. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ μέγας ἐν βασιλεῦσι Κωνσταντῖνος ἐτελεύτησεν, ἔλαβε πολλὴν πρόοδον καὶ πλατυσμὸν ἡ τοῦ Ἀρείου αἵρεσις. Τότε οὖν ὁ ἅγιος οὗτος, κρατῶν στερεὰ τὴν εὐσεβεῖ πίστιν, ἐσπούδαζε πάντοτε νὰ τὴν αὐξάνῃ καὶ νὰ τὴν στερεώνῃ. Ὅθεν οἱ κακόδοξοι Ἀρειανοὶ βλέποντες αὐτόν, κατετήκοντο ἀπὸ τὸν φθόνον των. Διὰ τοῦτο ἡμέραν τινὰ εὑρόντες αὐτὸν ἱερουργοῦντα καὶ παριστάμενον εἰς τὸ ἅγιον Θυσιαστήριον, ἐπήδησαν αἰφνιδίως, καὶ μὲ τὰ ξίφη κατέσφαξαν τὸν ἀοίδιμον καὶ κατέκοψαν· καὶ σμίξαντες τὸ μαρτυρικὸν αὐτοῦ αἷμα μὲ τὸ μυστικὸν καὶ θεῖον Αἷμα τοῦ Κυρίου, παρέπεμψαν αὐτὸν χωρὶς νὰ θέλωσι θυσίαν εἰς τὸν Θεόν.

Οἱ Ὅσιοι ἐννενήκοντα ἐννέα Πατέρες, οἱ ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ ἀσκήσαντες, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦνται, ὧν ἐπισημότερός ἐστιν ὁ Θεῖος Ἰωάννης, ὁ κατ' ἐξοχὴν ἐρημήτης καλούμενος.

Οὗτος ὁ Ὅσιος Πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ἦτο γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Αἰγύπτου, μετὰ καὶ ἄλλων τριάκοντα πέντε Ὁσίων, οἵτινες ἀναχωρήσαντες, διὰ ἀγάπην Χριστοῦ, ἀπὸ τὴν πατρίδα των, ἦλθον εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἐκεῖ εἰς ὀλίγον καιρὸν εὐγῆκεν ἡ φήμη των εἰς ὅλον τὸ Νησίον, καὶ συνέτρεχον πολλοί, καὶ ὅλοι οἱ προσερχόμενοι ὠφελοῦντο ψυχικῶς καὶ σωματικῶς, διότι πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ κακῶς ἔχοντες ἐθεραπεύοντο. Εἰς αὐτὸ γοῦν τὸ Νησίον τῆς Κύπρου εὑρίσκοντο καὶ ἄλλοι τριάκοντα ἐννέα Πατέρες, εἰς διαφόρους τόπους ἀσκητικῶς πολιτευόμενοι, οἱ ὁποῖοι ἀκούσαντες τὴν ἀρετὴν τῶν Ὁσίων τούτων τῶν ἐλθόντων ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἐπῆγον καὶ αὐτοί, καὶ ἀνταμώθησαν ὅλοι, καὶ ἐζοῦσαν ζωὴν ἐνάρετον καὶ ἀσκητικήν. ἀνεχώρησαν δὲ πάλιν ἀπὸ τὴν Κύπρον, ἦλθον εἰς Ἀττάλειαν, καὶ ἐκεῖ πάλιν εὑρῆκαν ἄλλους εἴκοσι τέσσαρας Μοναχούς (1), καὶ ἀνταμώθησαν μὲ αὐτοὺς καὶ ἐκεῖνοι εἴκοσι τέσσαρες, καὶ ἔγεινεν ὁ χορὸς τῶν Ὁσίων Πατέρων ἐννενήκοντα ἐννέα· καὶ μὴ θαυμάσητε πῶς δὲν ἦσαν σωστοὶ ἑκατόν, διότι εἶχον τὸν Χριστὸν διὰ κεφαλήν των, καὶ οὕτως ἦσαν πάλιν σωστοὶ ἑκατόν. Ἀφ' οὗ δὲ ἔκαμαν μερικὸν καιρὸν ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀττάλειαν, παρεκάλουν τὸν Θεὸν νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς τόπον ἁρμόδιον, νὰ μὴ τοὺς βλέπουν οἱ ἄνθρωποι καὶ τοὺς ἐπαινοῦν καὶ δοξάζουν, διότι πολλὰ τοὺς εὐ-

(1) Ἄδηλος ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἤκμασαν οἱ Ὅσιοι οὗτοι· συμπεραίνομεν ὅμως ἀπὸ τὴν παράδοξόν των διήγησιν, πῶς εἶναι παλαιότατοι.

φημοῦσαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ τόπου ἐκείνου, καὶ ἐθαύμαζαν. Βλέπων δὲ ὁ Θεὸς τὸν πόθον ὁποῦ εἶχον νὰ ἡσυχάσουν, ὡδήγησεν αὐτοὺς ν' ἀναχωρήσουν ἀπὸ τὴν Ἀττάλειαν, καὶ νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Κρήτην. Ἐμβαίνοντες λοιπὸν ὅλοι εἰς ἕνα καράβι, ἦλθον εἰς ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὴν ποθουμένην των Κρήτην· ἔτυχεν ὅμως ἐναντίος ἄνεμος, ἀφ' οὗ ἐπλησίασαν εἰς τὴν Κρήτην· καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠμπόρεσαν νὰ ἀράξουν ἐκεῖ, μάλιστα ἐκινδύνευε νὰ συντριφθῇ τὸ καράβι· καὶ τοῦτο ὅλον γέγονεν, ἵνα δείξῃ ὁ Θεὸς τὴν δύναμίν του εἰς τοὺς Κρητικούς· καὶ νὰ δείξῃ πῶς πλέον ἠμπορεῖ νὰ βοηθῇ εἰς τοὺς δούλους του, μὲ κομμάτι ῥαβδὶ καὶ ῥάσον (καθὼς θέλετε ἀκούσει πῶς ἔκαμεν εἰς τὸν Ὅσιον Ἰωάννην) παρὰ ὁποῦ ἠμποροῦν νὰ βοηθοῦν σπαθία καὶ κοντάρια, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ Κρητικοὶ εἶχον τότε τὸ θάρρος των. Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν ἠμποροῦσαν, ἀπὸ τὸν πολὺν ἄνεμον νὰ πιάσουν καὶ νὰ ἀράξουν εἰς τὴν Κρήτην, ἔδραμον εἰς τὸ ἀντίπεραν Νησάκι, ὁποῦ ὀνομάζεται Γαῦδος (τὸ ὁποῖον εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὴν Κρήτην μίλια τεσσαράκοντα) καὶ ἐκεῖ ἔκαμαν ἡμέρας εἰκοσιτέσσαρας· εἶτα γενομένης γαλήνης, ἐμβῆκαν πάλιν εἰς τὸ καράβι καὶ ἦλθον εἰς τὴν Κρήτην.

β'. Θέλων ὅμως ὁ Θεὸς νὰ δοξάσῃ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην, καὶ νὰ φανερώσῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν ἀρετήν του, τὸν ἐσκέπασεν ἐκεῖ ὁποῦ ἐκοιμᾶτο, καὶ δὲν τὸν εἶδαν, οἱ ἄλλοι Ἀδελφοὶ ὅταν ἀνεχώρησαν. καὶ οὕτως ἀπέμεινεν ἐκεῖ εἰς τὴν Γαῦδον· καὶ τοῦτο ἦτον (ὡς εἴπομεν,) θέλημα Θεοῦ, διὰ νὰ γένῃ τὸ παράδοξον καὶ φοβερὸν θαῦμα, ὁποῦ θέλετε ἀκούσει. Ἀφ' οὗ λοιπὸν εὐγῆκαν οἱ εὐλογημένοι Πατέρες εἰς τὴν Κρήτην, ἀνεζήτησαν τὸν Ἰωάννην, καὶ μὴ εὑρόντες αὐτὸν, ἐγνώρισαν ὅτι ἔμεινεν εἰς τὴν Γαῦδον, καὶ σταθέντες μετὰ μεγάλης καὶ ἀδιστάκτου πίστεως πρὸς τὸν Θεὸν, ἐφώναξαν ἀπὸ τὴν Κρήτην εἰς τὴν Γαῦδον, Ἀδελφὲ Ἰωάννη, ἐλθὲ πρὸς ἡμᾶς ἀφόβως, καὶ μὴ δειλιάσῃς. Ἔρχεται λοιπὸν ὁ Ἅγιος Ἰωάννης εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καὶ προσευξάμενος, καὶ εἰπὼν τὸ Ἅγιον Σύμβουλον τῆς Πίστεως, καὶ ἄλλα κατανυκτικὰ, ψαλμοὺς καὶ τροπάρια, καὶ σφραγίσας τὴν θάλασσαν μὲ τὸ Σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, ἤπλωσε τὸ ῥάσον του ἐπάνω εἰς τὰ ὕδατα· ποιήσας ἔπειτα καὶ εἰς τὸν ἑαυτόν του τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, ἀνέβη καὶ ἐκάθισεν ἐπάνω εἰς τὸ ῥάσον του, ὡσὰν εἰς πλοῖον, καὶ προσευχόμενος αὐτὸς ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ οἱ ἄλλοι Ἀδελφοὶ ἐν τῇ ξηρᾷ, ἤρχισε νὰ πλέῃ ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς ἡμέρας, καὶ ἕως τῆς ἕκτης ἔφθασεν ἀβλαβὴς (ὦ τοῦ θαύματος!) εἰς τὴν Κρήτην, καὶ δίδων αὐτοῦ ὁ πρῶτος τῶν Ἀδελφῶν τὴν δεξιάν του, εὐγῆκεν ἔξω, καὶ ἀσπαζόμενοι αὐτὸν ἅπαντες οἱ Ἀδελφοὶ, ἔψαλλον «Τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης συνδεό-

»μενοι οἱ ἀνάξιοι, τῷ δεσπόζοντι τῶν ὅλων, ἑαυτοὺς Χριστῷ ἀνα»θέμενοι, εὐαγγελιζόμενοι πᾶσιν εἰρήνην». Παράδοξον καὶ ὑπερφυὲς φαίνεται τοῦτο τὸ θαῦμα, καὶ εἶναι τῇ ἀληθείᾳ παράδοξον, ἀλλὰ ὄχι καὶ ἀνώτερον ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆς Πίστεως· ἐπειδὴ οὕτω ὑπόσχεται ὁ Ποιητὴς τῆς Κτίσεως Χριστὸς, εἰς τοὺς πρὸς αὐτὸν πιστεύοντας· «ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος »ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει·» καὶ, «ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς »κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς »τὴν θάλασσαν, ἀρθήσεται καὶ βληθήσεται.»

γ'. Ἀφ' οὗ λοιπὸν εὐφράνθησαν οἱ Ἅγιοι Πατέρες, εἰς τὸν θαυμαστὸν ἐρχομὸν τοῦ Ὁσίου Ἰωάννου, ἀπὸ τὴν Γαῦδον εἰς τὴν Κρήτην, ἀνέβησαν ἐπάνω εἰς τὰ ὄρη καὶ βουνὰ πρὸς τὸ Νότιον μέρος τῆς Κρήτης, διὰ νὰ εὕρουν σπήλαια πρὸς κατοικίαν καὶ εὗρον τὸ ποθούμενον εἰς τὸ μέρος, ὁποῦ ὀνομάζεται τῆς μεγάλης Πέτρας τοῦ Χάρακος, εἰς χωρίον λεγόμενον Ἀζωγυραία· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν ἡσυχάζοντες, καὶ προσευχόμενοι, καὶ ἡ τροφή των ἦτον ἀπὸ σκηνόκαρπον καὶ κεράτια, καὶ χορτάρια τῆς γῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὸ σπήλαιον ἦτον μικρὸν, καὶ δὲν ἐχωροῦσαν ὅλοι, ἐμοιράσθησαν εἰς δύω, καὶ οἱ μὲν τριάντα ἓξ, ἐπέρασαν ἀντίπερα τοῦ ποταμοῦ εἰς ἕνα σπήλαιον, οἱ δὲ λοιποὶ ἔμειναν εἰς τὸ πρῶτον σπήλαιον ἕως τέλους τῆς ζωῆς των. Ὁ δὲ Ἅγιος Ἰωάννης ἐπεθύμει τὴν μονοξίαν, ὡσὰν ὁποῦ ἦτον φιλήσυχος καὶ τῆς μονώσεως ἐραστὴς, διὰ νὰ προσεύχεται μόνος μόνῳ τῷ Θεῷ· ὅθεν ἐφανέρωσεν εἰς τοὺς Ἀδελφοὺς τὴν γνώμην του, καὶ ἐζήτει συγχώρησιν νὰ ἀναχωρήσῃ· οἱ δὲ Ἀδελφοὶ ἀκούοντες αὐτὸ ἐλυπήθησαν πολύ, ὅμως βλέποντες τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης του, ἔδωκαν εἰς αὐτὸν ἄδειαν, καὶ μὴ θέλοντες, νὰ ἀναχωρήσῃ, καὶ ποιήσαντες παράκλησιν καὶ προσευχὴν, ἔλεγον προσευχόμενοι τὰ ἀκόλουθα λόγια· «Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς »ἡμῶν, ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἰωάννης ὁ ἡμέτερος Ἀδελφὸς, μέλλει νὰ »ἀναχωρήσῃ ἀπὸ ἡμᾶς, ὁδήγησον αὐτόν, νὰ περάσῃ τὴν ζωήν του »ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχίᾳ, καὶ ἀξίωσον ἡμᾶς Δέσποτα τῶν ἁπάντων, »τὴν ἡμέραν ὁποῦ ἡ χάρις σου εὐδοκήσει νὰ πληρώσῃ ὁ εἷς ἐξ ἡ»μῶν τὸ τέλος τῆς παρούσης ζωῆς ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, ἀξίωσον »ἡμᾶς Δέσποτα, νὰ δώσωμεν ὅλοι τὸ κοινὸν χρέος τοῦ θανάτου, »καὶ σύνταξον ἡμᾶς σὺν αὐτῷ εἰς τὴν Οὐράνιόν σου Βασιλείαν. »Ἀμήν·» καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν βαλὼν ὁ Ὅσιος Ἰωάννης μετάνοιαν, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τῆς Ἀδελφότητος· καὶ τίς δύναται νὰ εἰπῇ, τί κακοπάθειαις ἐπέρνα εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, ὅπου ἐπῆγε νὰ ἀσκητεύῃ; ἡ τροφὴ τοῦ Ὁσίου τούτου ἦτον, τὸν μὲν χειμῶνα ἀπὸ τὰ χόρτα τῆς γῆς, τὸ δὲ καλοκαίρι ἀπὸ σκηνόκαρπον καὶ ἀγριοκερά-

τια, καὶ ἐζοῦσε ζωὴν ἀγγελικήν, μὲ ὁλονυκτίους προσευχὰς, ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ κόσμου παντός· ἀπὸ δὲ τὴν πολλὴν σκληραγωγίαν ὁποῦ ἔκαμνεν, ἀδυνάτησε τόσον, ὁποῦ δὲν ἠμποροῦσε νὰ στέκεται εἰς τοὺς πόδας ὀρθὸς, ἀλλ' ἐπεριπάτει σκυπτὸς, ὡς ζῶον τετράποδον. Ἐν μιᾷ οὖν τῶν ἡμερῶν (ἡ ἕκτη ἦτον τοῦ Ὀκτωβρίου, ὅτε καὶ ὁ Θεὸς ἔμελλε νὰ τὸν παραλάβῃ. καὶ νὰ τὸν ἀναπαύσῃ εἰς τὴν οὐράνιον ἀνάπαυσιν) εὐγῆκε νὰ εὕρῃ τὴν συνειθισμένην του τροφὴν, καὶ ἐκεῖ ὁποῦ ἐπεριπάτει (ὡς εἴπομεν) ὡσὰν ζῶον τετράποδον σκυπτός, τὸν εἶδεν ἀπὸ μακρὰν ἕνας νέος βοσκὸς προβάτων, ὅστις εὐγῆκε τὴν ὥραν ἐκείνην εἰς τὸ κυνῆγι, βλέπων αὐτὸν λέγω μέσα εἰς τὸν λόγγον, καὶ νομίζων ὅτι εἶναι ζῶον, ἔρριψε τὸ τόξον καὶ τὸν ἐτόξευσε καιρίως μέσα εἰς τὴν καρδίαν· καὶ εὐθὺς ὁ Ἅγιος γνωρίζων ὅτι τὸν ἐθανάτωσε βέλος, ἔκαμε προσευχὴν εἰς τὸν Θεον, νὰ τὸν ἀξιώσῃ νὰ φθάσῃ ζῶν εἰς τὸ σπήλαιον, ὃ καὶ ἐγένετο.

δ'. Ὁ δὲ βοσκὸς ὁποῦ ἐπλήγωσε τὸν Ἅγιον, ἔτρεξε νὰ εὕρῃ καὶ νὰ πάρῃ τὸ κυνῆγι, ὁποῦ, ὡς ἐνόμιζεν, ἐσκότωσε, πλὴν δὲν τὸ εὑρῆκε· βλέπει ὅμως σταλαγματίας αἵματος, καὶ ἀκολουθῶν εἰς αὐτὰς, ἦλθεν εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ ἔφθασε τὸν Ἅγιον ἔτι ζῶντα, καὶ εἶχε τὰς χεῖράς του δεμένας σταυροειδῶς, καὶ τὸ βέλος εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ εὐθὺς πίπτει κατὰ γῆς ἀσπαζόμενος τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου, καὶ κλαίων καὶ ὀδυρόμενος, ἔλεγεν, ἀλλοίμονον εἰς ἐμὲ τὸν ταλαίπωρον, τί ἔπαθον σήμερον! φεῦ μοι τῷ ἀθλίῳ! πῶς ἐτυφλώθην, καὶ ἔγεινα φονεὺς εἰς ἄνδρα δίκαιον καὶ Ἅγιον! τί νὰ κάμω! δὲν ἔχω ποῦ ἀλλοῦ νὰ προσδράμω, εἰμὴ μόνον εἰς ἐσέ, Ἅγιε δοῦλε τοῦ Θεοῦ, νὰ μοῦ συγχωρήσῃς τὸ σφάλμα, καὶ νὰ παρακαλέσῃς τὸν Θεὸν, νὰ μὲ ὁδηγήσῃ εἰς μετάνοιαν. Ταῦτα καὶ ἄλλα πολλὰ λέγοντος τοῦ βοσκοῦ μετὰ δακρύων, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Ἅγιος μὲ ταπεινὴν καὶ ἤρεμον φωνήν· ὁ Θεὸς, τέκνον μου, νὰ σοῦ δώσῃ μετάνοιαν καὶ νὰ σοῦ συγχωρήσῃ τὸ ἁμάρτημα ὁποῦ ἔκαμες σήμερον εἰς ἐμὲ τὸν ἀνάξιον αὐτοῦ δοῦλον, καὶ νὰ σὲ ἀξιώσῃ τῆς Βασιλείας του, ἀμήν· ἔπειτα βουλόμενος νὰ ἀναχωρήσῃ ὁ νέος δὲν ἐδύνατο ἀπὸ τὴν τόσην εὐφδίαν καὶ ψαλμῳδίαν τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων ὁποῦ ἤκουεν ἄνωθεν πλησίον τοῦ Ἁγίου Λειψάνου· ὅμως μετὰ πολλὴν ὥραν, νεύσει θείᾳ, εὐγῆκεν ἔξω τοῦ σπηλαίου, διὰ νὰ τὸν κηρύξῃ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῶν Χανίων, καὶ κηρύττων τὸν Ἅγιον, ἔλεγε φανερὰ καὶ τὸ σφάλμα του, καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἀκουστὸν ἐγένετο τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου εἰς ὅλην τὴν Κρήτην, καὶ ἐπορεύοντο πλῆθος λαοῦ, καὶ ἐπροσκυνοῦσαν αὐτὸν, καὶ ὅλοι οἱ μετὰ πίστεως ἐρχόμενοι εἰς προσκύνησίν του, ἐλάμβανον τῶν παθῶν των τὴν ἴα-

σιν· καὶ οὕτω μὲν ὁ Θεῖος Ἰωάννης, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἐτελείωσε τὴν παροῦσαν ζωὴν, μεθ' βίαιον θάνατον τῇ ς'. τοῦ Ὀκτωβρίου· οἱ δὲ λοιποὶ ἐννενήκοντα ὀκτὼ Συνασκηταί του, εὑρισκόμενοι εἰς τὰ ἄνω εἰρημένα σπήλαια τοῦ χωρίου Ἀζωγυραία, καθὼς προείπομεν, ὅτι ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ ἀναπαυθοῦν ὅλοι μίαν ἡμέραν, οὕτω καὶ ἐγένετο· διότι τὴν ἰδίαν ἡμέραν ὁποῦ ὁ βοσκὸς ἐφόνευσε τὸν Ὅσιον Ἰωάννην εἰς τὸ Ἀκρωτήριον, εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἀνεπαύθησαν ἐν Κυρίῳ καὶ αὐτοὶ ὅλοι, εἰς τὰ σπήλαια τῆς Ἀζωγυραίας· καὶ καθὼς εἶναι παλαιὰ παράδοσις εἰς τοὺς ἐντοπίους, ἄλλοι ἀκούμβιζον ἐπάνω εἰς τὰς ῥάβδους των, ἄλλοι ἔκλιναν τὰς κεφαλὰς εἰς τοὺς ὤμους των ἄλλοι ἵσταντο προσευχόμενοι, καὶ ἄλλοι γονατιστοί, καὶ ἄλλοι ἄλλως, παρέδωσαν ἐν εἰρήνῃ τὰς μακαρίας αὐτῶν ψυχὰς τῷ Κυρίῳ, ἀρξάμενοι ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς ἡμέρας, καὶ τελευτήσαντες ἕως τῆς ἑβδόμης. Παράδοξον φαίνεται τὸ τέλος τῶν Ἁγίων τούτων, πῶς τόσοι ἄνθρωποι ἀπέθανον εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν· παράδοξον μέν, ἀλλ' ὄχι καὶ ἀπίστευτον «ὅπου γὰρ βούλεται Θεός, νικᾶται φύσεως τάξις»· τὸ ἐζήτησαν παρὰ Θεοῦ, τὸ ἔλαβον· «θέλημα γὰρ τῶν φοβουμένων αὐτὸν ποιήσει, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν εἰσακούσεται», κατὰ τὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀπόφασιν.

έ. Τὸ θαυμαστὸν καὶ παράδοξον ἀληθῶς εἶναι πῶς τόση πληθὺς, ἐννενήκοντα ἐννέα ἄνθρωποι ἐσώθησαν καὶ ἠγίασαν ὅλοι, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο· δώδεκα ἦσαν οἱ Μαθηταί, τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπώλετο ἐξ αὐτῶν ὁ Ἰούδας ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας· τεσσαράκοντα ἦσαν οἱ ἐν Σεβαστείᾳ τῇ λίμνῃ ἀθλήσαντες, καὶ ἀπώλετο ἐξ αὐτῶν ὁ εἷς· ἀπὸ αὐτοὺς ὅμως οὐδεὶς ἀπώλετο, ἀλλ' ἅπαντες ἐσώθησαν, καὶ ἐκοιμήθησαν, ὡς εἴρηται, τῇ 6 τοῦ Ὀκτωβρίου Μηνὸς, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμέραν ἑώρταζον καὶ τὴν μνήμην αὐτῶν, ἕως τὸ 1632, ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ. Ἔπειτα, ἐπειδὴ ἦτον ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου καὶ πανευφήμου Ἀποστόλου Θωμᾶ, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, μετετέθη εἰς τὴν ἑβδόμην τοῦ αὐτοῦ Μηνός, μετὰ Συνοδικῆς καὶ Πατριαρχικῆς Ἀποφάσεως, τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου τοῦ πρώην Ἀλεξανδρείας Λούκαρη ἐπιλεγομένου τοῦ Κρητός· ὅθεν καὶ ὡς κεκυρωμένη ὑπὸ Συνοδικῆς Ἀποφάσεως ἡ ἄσκησίς των, καὶ ὅλη των ἡ Ἱστορία, καὶ ἡ Ἁγιότης των, δὲν μένει εἰς τινὰ κἀμμία ἀμφιβολία, διὰ τὰ παραδόξως λεγόμενα περὶ αὐτῶν· καὶ μάλιστα ὁποῦ θαυματουργοῦσι καθ' ἑκάστην καὶ ἐν γῇ καὶ ἐν θαλάσσῃ εἰς τοὺς μετὰ πίστεως ἐπι-

καλουμένους αὐτῶν τὴν βοήθειαν (1)· ὧν ταῖς Ἁγίαις πρεσβείαις ἐλεήσαι καὶ σῶσαι ἡμᾶς ὁ Θεὸς ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος. Ἀμήν.

(Ἐκ τοῦ Νέου Λειμωναρίου)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ΣΕΡΓΙΟΥ τοῦ ἐν τῷ Σπηλαίῳ Ρώσσου. *Μεγαλυνάριον τῶν Ὁσίων.*

Τοὺς γενναίους μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ καὶ Κρήτης Πατέρας εὐφημήσωμεν, τούτους γαρ προστάτας θερμοὺς πρὸς τὸν Δεσπότην, ἔχωμεν οἱ τιμῶντες αὐτοὺς ἐκ πίστεως.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Η', μνήμη τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν ΠΕΛΑΓΙΑΣ, τῆς ἀπὸ Ἑταιρίδων.

»Ἰσχους πλυθεῖσα καὶ λυποῦσα τὸν σάλον,
»Πρὸς ὅρμον ἦκεις Οὐρανοῦ Πελαγία.
»Ὀγδοάτῃ ὑπάλυξε βίον πέλαγος Πελαγία.

ά. Εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἦτο τις γυνὴ περιφανὴς καὶ πλουσία, πολλὰ ὡραία τῷ σώματι καὶ ὑπέρκαλος, τῇ δὲ ψυχῇ ρερυπωμένη καὶ βέβηλος, Πελαγία ὀνόματι, ἥτις ἦτο ὅλως βεβυθισμένη εἰς τὸν βόρβορον τῆς σαρκός, καὶ ἄλλην φροντίδα δὲν εἶχε, εἰμὴ μόνον νὰ στολίζῃ τὴν σάρκα, καὶ νὰ αὐξάνῃ τὴν φυσικὴν ὡραιότητα μὲ διάφορα χρώματα καὶ στολίδια πολύτιμα, διὰ νὰ ἑλκύῃ τοὺς ἐραστάς, νὰ τοὺς βυθίζῃ εἰς τὸν ἀπώλειαν. Πολλοὶ ἐδαπανοῦσαν τὸν βίον των, καὶ ἐκινδύνευον ζωὴν καὶ ψυχὴν δι' ἀγάπην της, ἥτις εἶχε δούλους καὶ σκλάβαις πολλαῖς, καὶ ἐπεριπάτει εἰς τὰς ὁδοὺς παρρησίᾳ μὲ φαντασίαν ἀνείκαστον, πληροῦσα τὸν ἀέρα εὐωδίας ἀπὸ τοὺς μόσχους καὶ ἀρώματα, ὅπου ἐβάστα ἐπάνω της. Ὁ δὲ πανοικτίρμων καὶ πολυέλεος Κύριος δὲν ἐμίσησε τοσοῦτον ἄσεμνον πόρνην καὶ βέβηλον, ἀλλὰ ὡς προγνώστης τῶν μελλόντων, γινώσκων πόσην μετάνοιαν ἔμελλε νὰ κατορθώσῃ εἰς τὸ ὕστερον, ἐφώτισε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς αὐτῆς μὲ τρόπον τοιοῦτον, καὶ ἐγνώρισε τὴν ἀλήθειαν. Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐσυνάθροισεν ὁ πρόεδρος τῆς Ἀντιοχείας ἀρχιερεῖς διὰ χρείαν τινά. Ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων ἦτο ἕνας Ἐπίσκοπος πολὺ ἐνάρετος, Νόννος ὀνόματι, θαυμάσιος καὶ ἰσάγγελος εἰς τὴν πολιτείαν, καὶ εἰς τὴν θείαν Γραφὴν πολὺ ἔμπειρος. Τοῦτον τὸν ὅσιον παρεκάλεσαν οἱ Ὀρθόδοξοι νὰ διδάξῃ διὰ τὴν ὠφέλειαν τῶν ψυχῶν. Ἔκαμεν οὖν διδαχὴν θαυμάσιον ἔξωθεν τοῦ Ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰουλιανοῦ, καὶ πάντας ἐξέπληξε μὲ τὴν σοφίαν τῶν λόγων του, ὅτι ἀλη-

(1) Ἐκ τῶν Ὁσίων τούτων εὑρίσκεται μία κάρα θαυμασίως εὐωδιάζουσα, ἐν Χίῳ ἐν τῷ Ναῷ τοῦ ἁγίου Βίκτωρος, καὶ λέγουσιν ὅτι εἶναι τοῦ Ἰωάννου.

θῶς ἐφαίνετο, πῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τὸν ἐφώτιζε, καὶ εἶλκυε μὲ τὴν γλυκύτητα τῶν λόγων του τὸν ἁμαρτωλὸν πρὸς μετάνοιαν. Κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν διήρχετο ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἡ Πελαγία, καθεζομένη εἰς ἅμαξαν, ἐστολισμένη κατὰ τὸ σύνηθες, καὶ μυρίζουσα τὸν πλησίον ἀέρα ἀπὸ τὴν εὐωδίαν τῶν ἀρωμάτων, καὶ ἐξήστραπτεν ὅλη ἀπὸ τὴν λάμψιν τῶν πολυτίμων λίθων, ὅπου ἐβάσταζεν. Ἰδόντες οὖν αὐτὴν τοσοῦτον ἀναίσχυντον, οἱ μὲν ἄλλοι ἀρχιερεῖς ἔστρεψαν εἰς τὸ ἄλλο μέρος τοὺς ὀφθαλμούς, διὰ νὰ μὴ τὴν βλέπουσιν, ὁ δὲ μακάριος Νόννος, γινώσκων ὅτι καὶ ἀπὸ τὰ ἐναντία ὠφελεῖται πολλάκις τινάς, καὶ καρποῦται, μὲ τὸν τρόπον ἐκεῖνον, ὅπου ἐπαρακινοῦντο ἄλλοι πρὸς ἡδονὴν τῆς σαρκός, ἐτρώθη τὴν ψυχὴν αὐτὸς μάλιστα πρὸς ἔνθεον ἔρωτα, καὶ βλεπων τὴν πόρνην ὥραν πολλήν, καὶ στενάξας μέγα, ἔκλαυσεν ἱκανῶς, ἕως οὗ ἔβρεξε τὸ ἱμάτιον, ταλανίζων τὸν ἑαυτόν του, ὥσπερ νὰ ἦτο ὁ στολισμὸς τῆς πόρνης εἰς ἐκείνου κατάκρισιν, καὶ ἔλεγε τοῖς παρεστῶσιν· «οὐαὶ καὶ ἀλλοίμονον εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀμελεῖς καὶ ἀχρείους, διότι ἔχομεν νὰ ἐντραπῶμεν τὴν ὥραν τῆς κρίσεως δι' αὐτὴν τὴν πόρνην, ἥτις διὰ νὰ ἀρέσῃ θνητοὺς ἀνθρώπους, ἐπιμελεῖται τοσοῦτον καὶ καλλωπίζεται, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ ὀλίγην καὶ πικρὰν ἡδονήν, καὶ ἡμεῖς ἀμελῶμεν οἱ ἄγνωστοι, καὶ δὲν ἐπιμελούμεθα τὴν ψυχὴν νὰ ἀρέσωμεν τὸν ἀθάνατον καὶ ζῶντα Θεόν, ἀλλὰ προκρίνομεν τὰ μάταια καὶ φθαρτά, καὶ ὑβρίζομεν καὶ καταφρονοῦμεν τὴν ἀξίαν μας· ὅθεν θέλομεν ζημιωθῇ ἐκείνην τὴν ἄρρητον καὶ θαυμαστὴν ἡδονὴν τῆς ἀϊδίου μακαριότητος, καὶ νὰ κατακριθῶμεν διὰ τὴν ἀμέλειάν μας εἰς τὴν ἀτελεύτητον κόλασιν.» Αὐτὰ καὶ ἕτερα ὅμοια ψυχωφελῆ ὑποδείγματα λέγων ὁ ἱερὸς ἐκεῖνος ἀνήρ, ἐτελείωσε τὸν λόγον, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ μόνος Θεῷ προσηύχετο ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην, καὶ ἔλεγεν οὕτω μετὰ δακρύων· «ὕψιστε Θεὲ πολυεύσπλαγχνε, συγχώρησόν μοι τῷ ἀμελεῖ, ὅτι μιᾶς ἡμέρας ἐπιμέλεια τῆς πόρνης ὑπερβαίνει ὅλην μου τὴν σπουδὴν τῶν χρόνων πάντων τῆς πολιτείας μου, ὅπου στολίζω τὴν ψυχήν μου εἰς κατοικίαν σου. Ποίαν οὖν πρόφασιν νὰ εὕρω ἐνώπιόν σου, ὅπου γινώσκεις τῶν καρδιῶν τὰ ἀπόκρυφα; Οὐαί μοι τῷ ἀθλίῳ, ὅτι ἀναξίως εἰσέρχομαι εἰς τὸ ἱερόν σου Θυσιαστήριον, καὶ δὲν καλλωπίζομαι κατὰ τὸ θεῖόν σου βούλημα· ἀλλὰ Κύριε, μή με κατακρίνῃς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐξετάσεως, διότι πάσης ἀρετῆς εἰμὶ ἔρημος, καὶ οὐδεμίαν τῶν ἐντολῶν σου ἐτήρησα.» Αὐτὰ καὶ πλείονα ἔλεγεν ὁ Ἅγιος, καὶ τὰ ἤκουεν ὁ ὑποτακτικός του καὶ ἱεροδιάκονος Ἰάκωβος, ὅστις ἔγραψε καὶ τὸν βίον τοῦτον. Ὅταν δὲ ἔπεσεν ὁ Ἐπίσκοπος νὰ ἀναπαυθῇ, εἶδεν ὅρασιν, ὅτι ἐλειτούργει κατὰ τὴν τάξιν εἰς τὸν θεῖον Ναόν, καὶ μία περιστερὰ δυσώδης καὶ βεβορβορωμένη ἐπέτα τριγύρω του, καὶ τοῦ ἔδιδε πολλὴν ἐνόχλησιν διὰ τὴν

βρώμαν αὐτῆς, καὶ ὅταν ἔλεγεν, «Ὅσοι κατηχούμενοι προέλθετε·» ἐξῆλθε καὶ αὐτή, καὶ ἵστατο ἔξωθεν ἕως οὗ ἐπληρώθη ἡ Λειτουργία. Ἀφοῦ εὐγῆκεν ὁ ὅσιος ἀπὸ τὸ ἅγιον Βῆμα, βλέπει πάλιν τὴν περιστερὰν πετομένην πλησίον αὐτοῦ, ὡς τὸ πρότερον· ὅθεν ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἔλαβεν αὐτήν, καὶ τὴν ἐβούτιξεν εἰς τὸν λουτῆρα, ὅπου ἐβάπτιζε τοὺς ἀνθρώπους· ἡ δὲ ἐκαθαρίσθη εὐθύς, καὶ ἐξελθοῦσα τοῦ ὕδατος χωρὶς μολυσμόν, ἐπέταξεν εἰς τὸν ἀέρα τόσον ὑψηλά, ὥστε δὲν ἐφαίνετο. Τοῦτο δὲ ὅλον ἦτο προτύπωσις, καὶ προεικόνιζεν εἴτι ἔμελλε νὰ γένῃ τὴν ἐρχομένην ἡμέραν.

β΄. Πρωΐας δὲ γενομένης ἐφανέρωσε τῷ Ἰακώβῳ τὴν ὅρασιν, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὸν Ναὸν μὲ τοὺς ἄλλους Ἀρχιερεῖς, τοῦ ἔδωσεν ὁ Πατριάρχης τὸ Εὐαγγέλιον, διὰ τὴν χάριν, ὅπου εἶχε τοῦ θείου Πνεύματος, νὰ διδάξῃ τὸν λαόν. Εὑρέθη δὲ καὶ ἡ Πελαγία εἰς ἐκείνην τὴν διδαχήν, ὄχι διὰ εὐλάβειαν, διότι ἄλλην φορὰν δὲν ὑπῆγεν· ἀλλὰ μόνον ἀπὸ νεῦσιν καὶ οἰκονομίαν τοῦ εὐσπλάγχνου Θεοῦ, τοῦ θέλοντος πάντας σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. Ἀκούσασα ἡ πόρνη τῆς ψυχῆς τὴν ἀθανασίαν, τὴν δικαιοκρισίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰ αἰώνια δικαστήρια, ὢ τοῦ θαύματος! ἐκατανύχθη ἡ πρώην ἄσεμνος, ἔκλαυσε πικρῶς, ἐμίσησε τὰς μυσαρὰς πράξεις, καὶ ἐπόθησε τὸν ὄντως ἐραστὴν καὶ Νυμφίον της. Ἔστειλεν οὖν τινὰς ὑπηρέτας νὰ ἀκολουθήσουν τοῦ Νόννου, νὰ μάθουν τὴν κατοικίαν του. Ἔπειτα ἔγραψε ταῦτα, καὶ τοῦ ἔστειλε τὴν ἐπιστολήν. «Εἰς τὸν ἅγιον ἐπίσκοπον καὶ μαθητὴν τοῦ Χριστοῦ, ἡ μαθήτρια Δαίμονος Πελαγία, τὸ πέλαγος τῶν ἀνομιῶν, ἀπονέμει τὴν δουλικὴν προσκύνησιν. Ἤκουσα, Ἅγιε τοῦ Θεοῦ, ἑνὸς Χριστιανοῦ, ὅτι ὁ Δεσπότης δὲν ἦλθεν νὰ καλέσῃ Δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν, καὶ ὅτι δὲν ἐμίσησεν, οὔτε ἐβδελύσσετο πόρνας, καὶ λῃστάς, καὶ τελῶνας· ἀλλὰ συνανεστράφη καὶ συνωμίλει αὐτοῖς ὁ τοῖς Χερουβὶμ ἀθεώρητος. Ἐὰν οὖν εἶσαι καὶ σὺ τοιούτου Διδασκάλου καὶ Δεσπότου δοῦλος καὶ ἀθλητής, δεῖξε το μὲ τὸ ἔργον, καὶ μή με βδελύξῃς τὴν πόρνην καὶ ὁμογενῆ καὶ ὁμόδουλον· ἀλλὰ ἀξίωσόν με δέομαί σου, νὰ σοῦ ἐξομολογήσω τὰς ἁμαρτίας μου, διὰ νὰ σώσω διὰ σοῦ τὴν ψυχήν μου ἡ ἄσωτος.» Ταῦτα ἀναγνώσας ὁ Ὅσιος ἐδειλίασε, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ συνομιλήσουν οἱ δύο των· ἀλλὰ τῆς ἐμήνυσε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅταν εἶναι καὶ οἱ ἄλλοι Ἀρχιερεῖς, νὰ εἰπῇ ὅσα ἐβούλετο, Ἡ δὲ Πελαγία ἀκούσασα, ἁρπάζει τὸν καιρόν, καὶ διώκει τὸν σώζοντα, τρέχει παρευθὺς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, πίπτει κατὰ γῆς ὡς ἄλλη τις πόρνη, καταβρέχουσα τοὺς πόδας αὐτοῦ (ὡς ἡ πρώην τοῦ Χριστοῦ) μὲ τὴν ροὴν τῶν δακρύων της, καὶ λέγουσα ταῦτα μεγαλοφώνως· «σπλαγχνίσου τὴν ἁμαρτωλόν, πάτερ Ὅσιε, τὸν σὸν Δεσπότην μιμούμενος. Βάπτισόν με καὶ ὁδήγησον πρὸς

μετάνοιαν, διότι ἐγώ εἰμι τῆς ἀνομίας τὸ πέλαγος, καὶ τῆς ἀπωλείας ἡ ἄβυσσος, καὶ τοῦ διαβόλου παγίδα καὶ θήρατρον, ὅπου ἤμουν αἰτία καὶ ἀπῆλθον πολλοὶ εἰς τὴν κόλασιν. Τώρα δὲ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ μετανοῶ τὰς πονηρίας μου, καὶ ζητῶ μετάνοιαν, διὰ νὰ μὴ κολασθῶ αἰώνια.» Ταύτην τὴν ἔνθεον ἀλλοίωσιν τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου ἰδόντες οἱ ἀρχιερεῖς, ἐθαύμαζον διὰ τὰ δάκρυα ὅπου ἔχυνεν ἡ ἀείμνηστος, καὶ χαίροντες εἰς τὴν σωτηρίαν αὐτῆς, μετὰ βίας τὴν ἐκατάπεισαν, καὶ ἠγέρθη. Ὁ δὲ ἱερὸς Νόννος τῆς λέγει τότε· «ὁ νόμος τῆς Ἐκκλησίας μας ὁρίζει, νὰ μὴ βαπτίσωμεν τινὰ πόρνην, ἐὰν δὲν ἔχει ἐγγυητήν, πῶς δὲν ἐπιστρέφει πλέον εἰς τὰ πρότερα ἁμαρτήματα.» Ἡ δὲ πάλιν ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ἔκλαιε πολλῷ μᾶλλον λέγουσα, εἰς τὸν λαιμόν σου νὰ κρέμωνται τὰ ἁμαρτήματά μου, νὰ δώσῃς λόγον περὶ τούτου διὰ τὴν ψυχήν μου τὴν ὥραν τῆς κρίσεως, ἐὰν βραδύνῃς, καὶ δὲν μὲ βαπτίσῃς τὸ συντομώτερον, νὰ μὲ ἀναγεννήσῃς πνευματικῶς, νὰ μὲ παραστήσῃς τῷ καθαρῷ Νυμφίῳ Χριστῷ νύμφην καθαρὰν καὶ ἀμώμητον, διότι φοβοῦμαι, ἐὰν βραδύνω νὰ λάβω τὸ Βάπτισμα, μή με παγιδεύσῃ πάλιν ὁ πτερνιστής, νὰ μὲ κοντίσῃ εἰς τὴν προτέραν ἀσέλγειαν.» Ταῦτα ἀκούσας ἐδόξασε τὸν Θεόν, βλέπων το σαύτην μετάνοιαν. Ἐξομολογήσας οὖν αὐτήν, ἠρώτησε καὶ τὸ ὄνομά της. Ἡ δὲ εἶπε: «Πελαγία ἐκραζώμουν ἐξ ἀρχῆς, οἱ δὲ ἄνθρωποι θαυμάζοντες τὸ πλῆθος καὶ κάλλος τῶν πολυτίμων λίθων καὶ μαργάρωνδπου ἐφόρουν, Μαργαρὼ μὲ ὠνόμαζον.» Τότε ἐβάπτισεν αὐτὴν εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ ἐπωνόμασε τὴν πρώτην κλῆσιν, καὶ τὴν ἀναδέχθη μία ἐνάρετος μοναχὴ Ρωμάνα ὀνόματι, καὶ τελέσας τὴν θείαν Μυσταγωγίαν, τὴν ἐκοινώνησε τὰ ἄχραντα Μυστήρια. Ὅθεν ὅλη ἡ Ἀντιόχεια εὐφράνθη κοινῶς, καὶ ἐτέλεσαν ἑορτὴν πάνδημον, διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς αὐτῆς, καὶ ἕκαστος ἐνόμιζε τὴν χαράν της ὡς ἰδίαν αὐτοῦ, πῶς ἐνίκησε τὸν πτερνίσαντα, ὁ ὁποῖος μὴ ὑποφέρων τὴν νίκην, καὶ τὴν αἰσχύνην αὐτοῦ, μετασχηματίζεται εἰς ἄνθρωπον ὁ μισάνθρωπος, καὶ φαίνεται εἰς τὸ μέσον πάντων ἔχων τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὴν κεφαλήν, καὶ ἐκόπτετο φωνάζων, καὶ ἐγκαλούμενος τον Ἱερὸν Νόννον, πῶς τὸν ἠδίκησε πολλὰ καὶ μεγάλα, νὰ τοῦ πέρνῃ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ. Ἔπειτα ὁ ἀναιδὴς ἐπλησίασε πρὸς τὴν Πελαγίαν, καὶ ἀπεκάλει αὐτὴν προδότιν καὶ ἄπιστον. Ἡ δὲ τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου Σταυροῦ ποιήσασα, αὐτὸν ἐξηφάνισεν. Ἀλλὰ πάλιν δὲν ἀφῆκε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ, ἀλλ' ὑπῆγε τὴν νύκτα εἰς τὴν στρωμνὴν αὐτῆς, καὶ τὴν ἐξύπνισε, κολακεύων αὐτήν, καὶ παρακινῶν πρὸς τὴν προτέραν πρᾶξιν, ὑποσχόμενος νὰ τὴν ἀξιώσῃ πολλὰς τιμάς, ἐὰν κάμῃ τὸν λόγον του. Ἡ δὲ ἀναστάσα, πάλιν αὐτὸν διὰ τοῦ Σταυροῦ ἐξηφάνισε, καὶ ἐφανέρωσε πρὸς τὴν Ρωμάναν τὴν ὑποθεσιν, ἡ ὁποία τὴν ἐνουθέ-

τησε, νὰ μὴ φοβῆται ποσῶς τὸν πειράζοντα. Εἰς ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸ βάπτισμα ἔδωκεν πάλιν ἄλλην πληγὴν τοῦ ἐχθροῦ καιρίαν εἰς τὴν καρδίαν καὶ θανάσιμον, ἤγουν πεφωτισμένη ἐκ θείου Πνεύματος, ἐκάλεσε τὸν εὐγνωμονέστερον καὶ εὐπειθέστερον δοῦλον της καὶ προστάσσει αὐτὸν νὰ ἀπογράψῃ ὅλον τὸ πράγμα της, χρυσίον, ἀργύριον, λίθους τιμίους, μαργαρίτας, σκεύη, στολάς, καὶ εἴ τι ἄλλο πρᾶγμα ὅπου ἐξουσίαζε, νὰ τῆς φέρῃ ταχέως τὴν ἀπογραφήν, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν εἰς χεῖρας τοῦ Ἐπισκόπου, λέγουσα· «λάβε ταῦτα ἅγιε Δέσποτα, καὶ διαμοίρασέ τα ὡς βούλεσαι, διότι εἰς ἐμὲ φθάνει ὁ πλοῦτος τοῦ Νυμφίου μου καὶ Δεσπότου Χριστοῦ. Ὁ δὲ Νόννος προσκαλεσάμενος τὸν ἐπίτροπον καὶ διανομέα τῆς Ἐκκλησίας, ἔδωκεν αὐτῷ ὅλους ἐκείνους τοὺς θησαυρούς, λέγων· «ὁρκίζωσε εἰς τὸν Θεόν, νὰ μὴ κρατήσῃς ἀπ' αὐτὰ τίποτε διὰ τὴν Ἐκκλησίαν· ἀλλὰ νὰ τὰ διαμοιράσῃς εἰς πτωχοὺς καὶ χήρας καὶ ὀρφανά, ὅπως διαμερισθῶσι καλῶς ὅσα κακῶς ἐσυνάχθησαν. Καὶ οὕτως ἐποίησεν. Ἡ δὲ μακαρία Πελαγία ἔδωκεν ἐλευθερίαν τοῖς δούλοις καὶ δούλαις της, χαρίζουσα αὐτοῖς καὶ χρήματα ἡ φιλάνθρωπος, καὶ τοὺς ἐνουθέτησε νὰ φροντίσουν τὴν σωτηρίαν των, νὰ λυτρωθοῦν διὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ ἀπὸ τὴν αἰώνιον αἰχμαλωσίαν, καθὼς δι' αὐτῆς ἀπὸ τὴν πρόσκαιρον ἐλυτρώθησαν. Ἀπὸ τὴν ἡμέραν δὲ ὅπου ἐβαπτίσθη ἡ μακαρία δὲν ἔφαγεν ἄρτον ποσῶς ἀπὸ τὸν πλοῦτον αὐτῆς, ἐπειδὴ ἦτο κακῶς συναγμένος· ἀλλὰ ἡ Ρωμάνα τὴν ἐζωοτρόφει τὰς ὀλίγας ἐκείνας ἡμέρας, ὅπου ἔμεινε παρ' αὐτῇ καὶ τὴν νύκτα τῆς Κυριακῆς ἀπέβαλε τὴν γυναικείαν στολήν, καὶ ἐνεδύθη τρίχινον καὶ ρακώδες χιτώνιον, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, χωρὶς νὰ ὁμολογήσῃ τινὸς τὴν γνώμην αὐτῆς, οὔτε νὰ φανερώσῃ ποσῶς τὸ μυστήριον κἂν τοῦ πνευματικοῦ, ἢ τῆς ἀναδόχου της, ἡ ὁποία ἐθρήνει αὐτήν, μὴ γινώσκουσα τὶ ἐγένετο. Ὁ δὲ ἅγιος Νόννος ἐγνώρισεν ἐκ θείας Δυνάμεως τὴν ὑποθεσιν, καὶ παρηγορήσας αὐτήν, τῆς εἶπε, νὰ μὴ λυπῆται, ὅτι ἡ Πελαγία τὴν ἀγαθὴν μερίδα ὡς ἡ Μαρία ἐξέλεξεν, ἡ ὁποία δὲν θέλει ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτήν.

γ΄. Οὕτως οὖν ἔμεινε ἡ Πελαγία εἰς τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν τρία ἔτει κεκλεισμένη εἰς κελλίον ἀγνώριστος, ἐν ἀνδρικῷ σχήματι ἀγωνιζομένη καὶ ἐπιτελοῦσα τοιαύτας ἀρετὰς κατὰ τοῦ Δαίμονος καὶ παλαίσματα, ὅπου μόνος ὁ Θεὸς τὰ γινώσκει ὁ [illegible]έπων τὰ κρύφια. Ὁ δὲ ἱερὸς Ἰάκωβος, ὅπου ἀναφέραμεν ἄνωθεν, πόθῳ καὶ ἔρωτι θείῳ κινούμενος νὰ ὑπάγῃ εἰς προσκύνησιν τοῦ ἁγίου Τάφου ἐπῆρεν ἀπὸ τὸν ἅγιον Νόννον συγχώρησιν, ὅστις εἶπεν αὐτῷ· «ὕπαγε ἐν εἰρήνῃ τέκνον μου, καὶ ἀφοῦ προσκυνήσῃς τοὺς ἁγίους Τόπους, ἐρώτησον διά τινα εὐνοῦχον ὀνόματι Πελάγιον ἐνάρετον μοναχόν, νὰ λάβῃς ἀπ' αὐτὸν πολλὴν τὴν ὠφέλειαν, διότι εἶναι φίλος ἀκριβὸς τοῦ Κυρίου μας. Ὁ

δὲ Ἰάκωβος μὴ βάνων ποσῶς εἰς τὸν νοῦν του, ὅτι διὰ τὴν μακαρίαν Πελαγίαν τοῦ ἔλεγεν, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσας, ἠρώτησε διὰ τὸν Πελάγιον, καὶ τοῦ εἶπον ὅτι ἦτο εἰς τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. Ἀπελθὼν οὖν, ἔκρουσε τὴν θύραν, καὶ ἐξῆλθεν ἡ Ἁγία ἐν ἀνδρικῷ σχήματι, καὶ αὐτὴ μὲν τὸν ἐγνώρισε, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν τὴν ἐγνώρισε, διότι τὸ κάλλος της ἦτο μαραμμένον, οἱ ὀφθαλμοί κουφωμένοι, καὶ ὅλη ἡ σάρκα της ξηραμένη ἀπὸ τὴν πολλὴν ἐγκράτειαν, ὅπου ἐφαίνετο μόνον τὸ δέρμα καὶ τὰ ὀστέα της καὶ ἔδειχνε ξένον θέαμα. Ἐρώτησεν οὖν αὐτὸν ἡ Ἁγία, ἐὰν ἦτο τοῦ Ἐπισκόπου Νόννου (1) ὁ ὑποτακτικός. Ὁ δὲ εἶπε· ναί. Λέγει του ἡ Ἁγία· ὄντως Ἀπόστολος Θεοῦ εἶναι ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, καὶ εἰπέ του νὰ δεηθῇ τοῦ Θεοῦ, νὰ μοῦ συγχωρήσῃ τὰς ἀνομίας μου. Ταῦτα εἰποῦσα ἔκλεισε τὴν θύραν, καὶ ἔψαλλε τὰς ᾠδὰς κατὰ τὴν τάξιν. Ὁ δὲ Ἰάκωβος διὰ ὀλίγην ὥραν ἐπῆρε πολλὴν ὠφέλειαν, διδαχθεὶς μέτρα λόγου, ὅτι πρέπει νὰ ὁμιλῇ ἕκαστος εἰς μοναστρίας ὀλίγα πολὺ καὶ βραχύτατα ρήματα. Ἀναχωρήσας ἐκεῖθεν ὁ Ἰάκωβος, ἀπῆλθεν εἰς ἄλλα κελλία, νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ ἑτέρους ἀδελφούς, οἵτινες ὅλοι ἐπαινοῦσαν πολὺ τὸν Πελάγιον, ὡς πλεῖστα ἐνάρετον καὶ ἁγιώτατον ἄνθρωπον. Εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἠκούσθη εἰς ὅλην τὴν Σκήτην, ὅτι ὁ ρηθεὶς Πελάγιος ἀπῆλθε πρὸς Κύριον, ἐν ἔτει 284, καὶ ἐσυνάχθησαν οὐ μόνον ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν Ἰορδάνην, καὶ Ἰεριχώ, καὶ ὅλα τὰ περίχωρα ἦλθον μὲ πολλὴν εὐλάβειαν, νὰ ἐνταφιάσουν τὸ ἅγιον Λείψανον. Θέλοντες δὲ νὰ τὸ χρίσουν μύρῳ κατὰ τὴν τάξιν, ἐγνώρισαν ὅτι ἦτο γυνή, καὶ ἐκπλαγέντες ἐδόξασαν τὸν Κύριον ἅπαντες, ὅπου τὴν ἐδυνάμωσε νὰ πολεμήσῃ τὸν πολέμιον, καὶ νὰ τὸν νικήσῃ κατὰ κράτος. Αὐτὴ ἡ φήμη ὑπῆγεν εἰς τὰ περίχωρα καὶ συνερίζοντο, τίς νὰ ἀσπασθῇ, καὶ νὰ τιμήσῃ τὸ ἅγιον Λείψανον πρότερον, καὶ οὕτως ἄραντες αὐτὸ εὐλαβεῖς καὶ ἅγιοι ἄνδρες, ἀκολουθοῦντες ὅλοι μὲ λαμπάδας καὶ θυμιάματα ἐνεταφίασαν αὐτὸ ἐντίμως, ὡς ἔπρεπε.

δ'. Οὗτος εἶναι ὁ βίος τῆς πόρνης· ταῦτα τῆς ἀπεγνωσμένης τὰ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἀγωνίσματα. Αὐτὴν ἂς μιμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς ἅπαντες οἱ τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ βερβορώσαντες. Ἂς κάμωμεν ἀποχὴν τοῦ κακοῦ κἂν ἀπὸ τώρα καὶ ἔμπροσθεν. Ἡμάρτομεν, ἠνομήσαμεν καὶ ἐμολύναμεν τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου, τὴν σάρκα μας; Ἂς κλαύσωμεν, ἂς νηστεύσωμεν, καὶ ἂς παιδεύσωμεν ἐδῶ πρόσκαιρα τὸ σῶμα, ἵνα μὴ κολασθῶμεν αἰώνια. Ἂς μελετῶμεν καθ' ὥραν τὸν θάνατον, νὰ νικῶμεν τὰς ἡδονὰς τῆς σαρκός, ἵνα ἀξιωθῶμεν ἐκείνης τῆς ἀνεκφράστου ἡδονῆς καὶ ἀγαλλιάσεως ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει

(1) Τούτου ἡ μνήμη ἑορτάζεται κατὰ τὴν δεκάτην τοῦ Νοεμβρίου.

πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῆς ἁγίας ΠΕΛΑΓΙΑΣ τῆς παρθένου.

»Κρημνῷ φυγοῦσα κρημνὸν αἰσχύνης μέγαν,
»Κρημνεῖς τὸν ἐχθρὸν εὐφυῶς Πελαγία.

Αὕτη ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους Νουμεριανοῦ βασιλέως ἐν ἔτει σπδ'. (284) πατρίδα ἔχουσα τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας, καὶ καταγομένη ἀπὸ ἔνδοξον γένος. Μαθὼν δὲ ὁ ἄρχων τῆς Ἀντιοχείας ὅτι ἦτο Χριστιανή, ἔστειλε στρατιώτας διὰ νὰ τὴν συλλάβωσιν· οἱ δὲ στρατιῶται ἐλθόντες περιεκύκλωσαν, τὸν οἰκόν της, διὰ νὰ ἁρπάσουν αὐτήν. Μαθοῦσα δὲ τοῦτο ἡ Ἁγία, ἐζήτησε νὰ τὴν προσμένωσιν ὀλίγον· οἱ δὲ στρατιῶται ἐπείσθησαν. Ὅθεν ἡ μακαρία σταθεῖσα κατ' ἀνατολὰς εἰς τὸν τόπον, ὅπου προσηύχετο, ὕψωσε τὰς χεῖρας καὶ τὰ ὄμματα εἰς τὸν Οὐρανόν, καὶ προσευχήθη πολλὴν ὥραν πρὸς τὸν Θεόν, δεομένη νὰ μὴ παραδοθῇ εἰς τοὺς στρατιώτας, ἀλλὰ ἁγνὴ καὶ παρθένος νὰ ἀπέλθῃ εἰς αὐτόν. Ἔπειτα κρημνίσασα μόνη τὸν ἑαυτόν της παρέδωκε τὴν ἁγίαν ψυχήν της εἰς χεῖρας Θεοῦ.(1).

Ἡ ἁγία ΤΑΪΣΙΑ, ἡ πρότερον πόρνη, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Ἐκ τοῦ ῥύπου σμηχθεῖσα τῆς ἀσωτίας,
»Ῥαιδρὰ πρόσεισι τῷ Θεῷ Ταΐσια.

Αὕτη παιδιόθεν παρακινηθεῖσα ἀπὸ τὴν μητέρα της, ἔγεινε ἐργαστήριον τοῦ Διαβόλου. Διδαχθεῖσα δὲ ὕστερον ἀπὸ τὸν ὅσιον Παφνούτιον τὸν Σιδώνιον, καὶ πληροφορηθεῖσα μετὰ βεβαιότητος ὅτι εἶναι μετάνοια, καὶ δίδεται συγχώρησις ἁμαρτιῶν παρὰ Κυρίου, διὰ τοῦτο διένειμεν ὅλα τὰ ὑπάρχοντά της εἰς τοὺς πτωχούς, τῶν ὁποίων

(1) Εἰς τὴν ἁγίαν ταύτην Πελαγίαν ἐγκώμιον θαυμαστὸν ἔπλεξεν ὁ ρητορικώτατος τοῦ Χρυσοστόμου κάλαμος, κείμενον ἐν τῷ ε' τόμῳ τῆς ἐν Ἐτόνῃ ἐκδόσεως, ὅπου καὶ ἐγκωμιάζει αὐτὴν διὰ τὴν μεγάλην ἀνδρίαν ἣν ἔδειξε, κρημνισθεῖσα μόνη καὶ θανατώσασα τὸν ἑαυτόν της. Λέγει δὲ ἐκεῖ ὁ χρυσοῦς Ἅγιος, ὅτι ἀπατήσασα τοὺς στρατιώτας ἡ Ἁγία, ἐζήτησεν ἄδειαν δῆθεν διὰ νὰ ἀλλάξῃ τὰ φορέματά της, καὶ ὅτι «Θάνατος Μαρτύρων, νίκη ἐστὶ »Μαρτύρων.» Καὶ ὅτι «Δι' αὐτὸ μὲν οὖν τοῦτο μάλιστα τὸ κεῖσθαι ἐπὶ ἐδά»φους, τιμιώτερον ἦν τὸ αἷμα τῆς παρθένου· αἱ γὰρ διὰ Χριστὸν ὕβρεις, »πλεονασμὸν ἡμῖν παρέχουσι τιμῆς.» Καὶ ὅτι «Ὁ Χριστὸς παρῆν τῷ σώματι »τῆς παρθένου. Εἰ γὰρ δεσπόται τοὺς ἐπιεικεστέρους τῶν οἰκετῶν τελευτῶν»τας προπέμπουσι καὶ οὐκ ἐπαισχύνονται, πολλῷ μᾶλλον ὁ Χριστὸς τὴν δι' »αὐτὸν ἀφεῖσαν τὴν ψυχήν, καὶ τοσοῦτον ἀναδεξαμένην κίνδυνον, οὐκ ἂν ἐ»πῃσχύνθη τιμῆσαι τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ·» καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ λέγει ἐκεῖ ὁ θεῖος πατήρ, χρυσίου παντὸς τιμιώτερα.

ἡ τιμὴ ἦτο τετρακόσιαι λίτραι χρυσίου. Ἔπειτα κλείσασα τὸν ἑαυτόν της μέσα εἰς ἓν κελλίον, ἐστέναζεν ἐκ βάθους καρδίας καὶ ἔλεγεν· «Ὁ πλάσας με, ἐλέησόν με.» Καὶ οὕτω μὲ τὸν λόγον αὐτὸν διήνυσε τρία ἔτη. Εἶτα ἐξῆλθε τοῦ κελλίου της, κατὰ προσταγὴν τοῦ ἐκεῖσε Ἀββᾶ καὶ προεστῶτος, καὶ μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας ἀνεπαύσατο ἐν Κυρίῳ. (1).

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΤΗΣ ΜΑΚΑΡΙΑΣ ΤΑΪΣΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΤΕ ΠΟΡΝΗΣ

Εὐλόγησον Πάτερ.

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, βούλομαι διηγήσασθαι ὑμῖν τὴν φαιδρὰν ταύτην καὶ θαυμαστὴν διήγησιν τῆς μακαρίας Ταϊσίας, ἥν τινα τελέσασα αὕτη, ἐδοξάσθη σφόδρα, τοὺς γὰρ ἁμαρτήσαντας, καὶ μετανοήσαντας γνησίως, Κύριος δοξάζει καὶ ὑπερτιμᾷ· διὸ καὶ ὠφέλιμος ὁ λόγος οὗτος ὤν, καὶ παρακλητικὸς, κατάνυξιν παρέχει τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεόν. Ἡ μὲν μακαριωτάτη Ταϊσία ἦν καλὴ τῇ ὄψει, φαιδρὰ καὶ πάνυ ὡραία, ὑπῆρχε δὲ ὡσεὶ χρόνων δέκα ἑπτά· καὶ λαβοῦσα ταύτην ἡ μήτηρ αὐτῆς ἐκ παιδιόθεν, κατέστησεν αὐτήν, ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἀπωλείας, ἤγουν εἰς τόπον πορνείας· οὖσα δὲ ὡραία, διέδραμεν εἰς πάντας ἡ φήμη τοῦ κάλλους τοῦ προσώπου αὐτῆς· καὶ ὥσπερ φλὸξ ἀνεκαίετο ἡ μανία τοῦ φίλτρου αὐτῆς εἰς τὰς καρδίας τῶν ὁρώντων αὐτὴν ἀνδρῶν· καὶ πλεῖστοι αὐτῶν ἀκούοντες περὶ αὐτῆς, ἐπίπρασκον τὰ ἑαυτῶν ἅπαντα, καὶ ἐβούλοντο ἀπελθεῖν, καὶ ἀπολαῦσαι τοῦ κάλλους αὐτῆς· ὅθεν καὶ ἐπίπρασκον, ἃ εἶχον, ἀπωλέσαντες καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, εἰς τὸ πληρῶσαι τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν· ἀκούσας δὲ ὁ Ἀββᾶς Σεραπίων περὶ αὐτῆς, προσηύξατο πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῆς, λέγων· «Κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ θέλων πάντας σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν· οὕτω καὶ νῦν ἐμφύτευσον τὸν φόβον σου ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, πρὸς τὸ ἐπιστρέψαι, καὶ μετανοῆσαι, καὶ σωθῆναι.» καὶ μετὰ τὸ πληρωθῆναι τὴν εὐχὴν ταύτην, ἐνδυσάμενος σχῆμα κοσμικόν, ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ νόμισμα ἕν, καὶ ἀπῆλθε πρὸς

---

(1) Σημείωσαι, ὅτι περιττῶς γράφεται ἐδῶ παρὰ τῷ τετυπωμένῳ Συναξαριστῇ καὶ τοῖς Μηναίοις, ἡ μνήμη καὶ τὸ Συναξάριον τοῦ ἁγίου Ἀρτέμονος, πρεσβυτέρου Λαοδικείας ταῦτα γὰρ γράφονται κατὰ τὴν εἰκοστὴν τετάρτην Μαρτίου. Ὁμοίως περιττῶς γράφεται ἐδῶ ἡ μνήμη καὶ τὸ Συναξάριον τῆς ἁγίας μάρτυρος Πελαγίας τῆς ἀπὸ Ταρσοῦ· διότι ταῦτα γράφονται κατὰ τὴν τετάρτην τοῦ Μαΐου.

αὐτήν, ὡς δῆθεν στρατιώτου τάξιν ἔχων· καὶ καταλαβὼν τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου ἦν ἡ Ταϊσία, ὁ Ἀββᾶ Σεραπίων δέδωκε ταύτῃ τὸ νόμισμα, ὃ καὶ λαβοῦσα μετὰ χαρᾶς, ἔφη πρὸς αὐτόν· εἰσέλθωμεν εἰς τὸν κοιτῶνά μου· ὁ δὲ λέγει πρὸς αὐτήν, εἰσελευσώμεθα· εἰσελθὼν δὲ αὐτὸς ὁρᾷ κλίνην ἐστρωμένην ὑψηλοτάτην, καὶ ἀνελθοῦσα ἡ κόρη ἐπὶ τὴν κλίνην, καλοῦσα καὶ τὸν γέροντα ἀνελθεῖν ἐν αὐτῇ· ὁ δὲ γέρων πρὸς αὐτήν, ἔφη· οὐκ ἔστιν ἕτερον κελλίον ἔσωθεν τούτου; λέγει αὐτῷ ἡ κόρη, ναί· καὶ λέγει αὐτῇ ὁ γέρων, εἰσέλθωμεν, ἵνα ἐκεῖ καθίσωμεν ὀλίγον· λέγει αὐτῷ ἡ Ταϊσία· εἰ μὲν ἄνθρωπος οὐδεὶς ἡμᾶς θεωρεῖ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, καλόν ἐστιν ὁμιλῆσαι καὶ ποιῆσαι τὸ καταθύμιον· ὅπου γὰρ ἀπέλθωμεν ὁ Θεὸς βλέπει ἡμᾶς· ἀκούσας δὲ ὁ γέρων τὸν λόγον τοῦτον ἔφη πρὸς αὐτήν, οἶδας ὅτι ἔστι Θεός; καὶ κρίσις, καὶ ἀνταπόδοσις; καὶ βασιλεία καὶ κόλασις; λέγει, ναί. Ἔπειτα φησὶν ὁ γέρων πρὸς αὐτήν, εἰ οὖν οἶδας ὅτι ἔστι ταῦτα, διατὶ ἀπωλεῖς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων; καὶ ὑπέδειξεν αὐτῇ τὸ μοναδικὸν σχῆμα· καὶ διηγήσατο αὐτῇ, δι' ἣν αἰτίαν παραγέγονε πρὸς αὐτήν· ἡ δὲ ῥίψασα ἑαυτὴν πρὸς τοὺς πόδας τοῦ γέροντος, ἔφη πρὸς αὐτὸν μετὰ δακρύων λέγουσα· οἶδας, τίμιε πάτερ, ὅτι ἔστι μετάνοια τοῖς ἁμαρτήσασι, καὶ δέχεταί με ὁ Θεὸς μετανοήσασαν; καὶ λέγει ὁ γέρων, εὔσπλαγχνός ἐστιν ὁ Θεὸς καὶ μακρόθυμος καὶ δέχεται πάντας τοὺς μετανοήσαντας· καὶ πολλὴ χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι· ἡ δὲ λέγει πρὸς αὐτόν· ἄνεξαί μοι πάτερ, ὥρας τρεῖς καὶ μόνον· ἔπειτα πράξον εἰς ἐμέ· εἴτι ἂν βούλῃ, ὑπὲρ τῶν κακῶν ὧν ἔπραξα· οἶδα γὰρ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἀπεστάλης πρός με· ὁ δὲ συνταξάμενος αὐτῇ, τὸ ποῦ εὑρήσει αὐτόν, οὕτως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς· ἡ δὲ ἁγία παραλαβοῦσα ὅσα ἂν ἐκτήσατο ἀπὸ τῆς πορνείας, ἔκαυσε ταῦτα ἐν μέσῳ τῆς πόλεως λέγουσα· δεῦτε πάντες, οἱ σὺν ἐμοὶ πορνεύσαντες, ἃ κακῶς ἐκτησάμην ἐκ τῆς πορνείας, ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ ἴδετε, ἐν ᾗ κατέκαυσα πάντα ταῦτα· ἦν δ' ἐκεῖνα ὁλκὴ χρυσίου λιτρῶν ἑξακοσίων, ἄνευ ἱματισμοῦ καὶ στολῶν, τὰ καυθέντα ὑπ' αὐτῆς· καὶ μετὰ ταῦτα ἀπῆλθε πρὸς τὸν γέροντα, καὶ παραλαβὼν αὐτὴν ὁ γέρων, εἰσήγαγεν εἰς φροντιστήριον παρθένων· καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς ἓν κελλίον, καὶ καθήλωσε τὴν θύραν, σφραγίδι μολύβδῳ, ἐάσας μόνον μικρὰν παραθυρίδα, δι' ἧς τὰ πρὸς τὴν χρείαν ἐδέχετο· καὶ παρήγγειλεν ὁ γέρων τῇ μητρὶ τοῦ μοναστηρίου, εἰς τὸ παρέχειν αὐτῇ ἐν ἡμέραις δυσὶν, ἄρτον ξηρὸν, οὐγγίας δύο, καὶ ὀλιγοστὸν ὕδωρ· ἔφη δὲ πρὸς τὸν γέροντα, ἡ μακαρία Ταϊσία, διὰ τῆς θυρίδος· πρόσευξαι Πάτερ τῷ Θεῷ ἵνα συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας μου τὰς πολλὰς, ἃς ἔπραξα ἡ ἀθλία· καὶ λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ γέρων, οὐκ

ἧς ἀξία προσεῦξαι σὺ τῷ Θεῷ, οὔτε ὀνομάσαι τὸ πολυΰμνητον αὐτοῦ ὄνομα, διὰ τῶν χειλέων σου, ἢ ἁπλῶσαι χεῖράς σου πρὸς αὐτόν, διότι τὰ χείλη σου ρυπαρά εἰσι, καὶ ἀκάθαρτα, αἱ δὲ χεῖρές σου μεμολυσμέναι ὑπὸ ἀνομιῶν καὶ ἀσωτίας, ἀλλὰ τοῦτο μόνον ποίησον· πρὸς ἀνατολὰς ἔχουσα τὴν διάνοιάν σου, καὶ πρὸς τὸν Θεόν, ἄλλο τι μηδὲν λέγουσα, πλὴν τοῦτον τὸν λόγον· «Κύριε ὁ Θεός μου, ὁ πλάσας με, ἐλέησόν με κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου·» ἐποίησε δὲ ἡ μακαρία Ταϊσία, ἐν τῷ κελλίῳ ἔτη τρία· καὶ οὕτως ἰδὼν ὁ γέρων εὐσπλαγχνίσθη πρὸς αὐτήν, καὶ παρεγένετο πρὸς τὸν Ἀββᾶν Ἀντώνιον μαθεῖν παρ' αὐτοῦ, εἰ ἐσυγχώρησεν ὁ Θεὸς τὰς ἁμαρτίας αὐτῆς· καὶ παραγενόμενος πρὸς αὐτόν, διηγήσατο αὐτῷ πάντα τὰ περὶ αὐτῆς· πάραυτα δὲ καλέσας ὁ ἅγιος Ἀντώνιος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἔφη αὐτοῖς· κλείσατε ἑαυτοὺς ἕκαστος, ἐν τῷ κελλίῳ ὑμῶν ὅλην τὴν νύκτα, καὶ εὔξασθε ἐκτενῶς τῷ Θεῷ· ὅπως γνῶμεν τί ἀποκαλύψει ἡμῖν ὁ Θεός· περὶ οὗ ἦλθε πρὸς ἡμᾶς ὁ Ἀββᾶ Σεραπίων, καὶ ποιήσας ἕκαστος αὐτῶν καθὼς ἐκελεύσθησαν, καὶ οὕτως πολλῆς ὥρας παρελθούσης, προσέχει ὁ Ἀββᾶ Παῦλος ὁ μείζων τῶν μαθητῶν τοῦ γέροντος, καὶ ὁρᾷ εἰς τὸν οὐρανὸν κλίνην ἐστρωμένην, ἐν μεγάλῃ τιμῇ καὶ δόξῃ, καὶ τρεῖς παρθένους κρατούσας λαμπάδας ἔμπροσθεν τῆς κλίνης, καὶ φυλάττειν αὐτήν, καὶ στέφανος ἀμαράντινος ἔκειτο ἐπάνω τῆς κλίνης· ὁ δὲ εἶπε πρὸς ἑαυτόν· οὐδενὸς ἄλλου τινὸς ἔνεστιν ἡ δόξα τῆς κλίνης ταύτης, καὶ ὁ στέφανος, εἰμὴ Ἀντωνίου τοῦ πατρός μου, ταῦτα οὖν λογιζομένου, ἦλθε φωνὴ πρὸς αὐτὸν λέγουσα, οὐκ ἔστι Παῦλε Πατρός σου τοῦ Ἀντωνίου, ἀλλ' ἔστι Ταϊσίας τῆς ποτὲ πόρνης· πρωΐας δὲ γενομένης, διηγήσατο τοῖς Πατράσι τὴν ὀπτασίαν, καὶ ὑποστρέψας ὁ γέρων ἀπὸ τοῦ Ἀββᾶ Ἀντωνίου μετὰ χαρᾶς εἰσῆλθεν εἰς τὴν μονὴν τῶν παρθένων, καὶ ἤνοιξαν τὴν θύραν τῆς κέλλης, θέλων αὐτὴν ἐκβαλεῖν ἔξω· ἡ δὲ μαθοῦσα παρεκάλει αὐτὸν λέγων· ἔασόν με, τίμιε πάτερ, ἕως θανάτου μου μένειν ἐν τῷ κελλίῳ τούτῳ· πολλαὶ γάρ εἰσιν αἱ ἀνομίαι μου· ὅπως συγχωρήσῃ μου αὐτὰς ὁ Θεός· καὶ λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ γέρων· ἤδη ὁ Θεὸς εὐσπλαγχνίσθη ἐπὶ τὴν ταπείνωσίν σου, καὶ ἠλέησέ σε· καὶ ἐδέξατο τὴν μετάνοιάν σου· ἔφη δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μακαρία· πίστευσόν μοι τίμιε πάτερ, ἀφ' ἧς ὥρας ἦλθον ἐν τῷ κελλίῳ τούτῳ, ποιήσασα τὰς ἁμαρτίας μου φόρτον μέγαν, ἔστησα κατὰ πρόσωπόν μου· καὶ ὥσπερ ἡ πνοὴ τοῦ νοός μου, οὐκ ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ, οὕτω αἱ ἁμαρτίαι μου οὐκ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ, μίαν ὥραν, ἕως τῆς ὥρας ταύτης· καὶ λέγει αὐτῇ ὁ γέρων· οὐ διὰ τὴν μετάνοιάν σου ἀλλὰ διὰ τὸν λογισμὸν τοῦτον ὃν ἔχεις, ὡς ἐκδοῦσαν ἑαυτήν, ὅλην τῷ Χριστῷ· καὶ οὕτως ἐξέβαλεν αὐτὴν ὁ γέρων ἐκ

τοῦ κελλίου, καὶ μετὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν ταύτην μετάνοιαν, ἣν μετὰ τῶν παρθένων ἡμέρας δεκαπέντε καὶ μόνον· μετὰ δὲ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν, μετέστη πρὸς Κύριον ἐν δόξῃ, καὶ τιμῇ, ἀνεκφράστῳ, ἀπολαβοῦσα τὴν ἐπουράνιον βασιλείαν· ταύτης καὶ ἡμεῖς, ἠγαπημένοι μου ἀδελφοί, ζηλώσωμεν τὴν μετάνοιαν· ἵνα καὶ τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν μέτοχοι γενησώμεθα. Χάριτι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ σοι δόξα τῷ Πατρί, καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, Ἀμήν.

ΕΚ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟΥ

Μοναχός τις Ἀντιοχεὺς εὐλαβὴς, γενόμενος τῶν μονῶν τοῦ Κασιανοῦ ἀπῆλθεν εἰς τοὺς ἁγίους τόπους εὐχῆς χάριν· καὶ ἐν τῷ χρονίζειν ἐκεῖσε ἐλείφθη ἀναλωμάτων, καὶ ἀπορῶν τί ποιήσει, ἐκαθέζετο ἔν τινι ἁγιάσματι θλιβόμενος περὶ τούτου, καὶ κατενεχθείς, ἀπενύσταξε μικρόν· καὶ βλέπει τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰπὼν αὐτῷ, ἄπελθε εἰς τὸν οἰκονόμον τῆς ἁγίας Ἀναστάσεως· καὶ εἰπὲ αὐτῷ, ὅτι, ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλέ με πρὸς σέ, δός μοι ἓν νόμισμα καὶ ποιῶ σοι ἰδιόχειρον, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὁ Ἰησοῦς, δίδωσί σοι αὐτῷ· καὶ δὴ ἐξυπνισθεὶς ὁ μοναχός, καὶ εὐξάμενος, ἐπίστευσε τῷ λόγῳ καὶ ἀπελθὼν εὑρίσκει τὸν οἰκονόμον καὶ εἶπεν αὐτῷ καθὼς ἐκελεύσθη· καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, καὶ πότε ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς καὶ παρέχει μοι αὐτό; εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ μοναχός, ἐγὼ ὡς ἤκουσα εἶπον ὑμῖν, ὑμεῖς δέ, εἴτι κελεύετε ποιήσατε· τότε λέγει ὁ οἰκονόμος· ποίησον τὸ ἰδιοχειρον· καὶ καθίσας ὁ μοναχός, ἔγραψεν οὕτως· ἐγὼ Ἰωάννης μοναχὸς ὁρμώμενος ἀπὸ Ἀντιοχείας τῆς Συρίας ὁμολογῶ εἰληφέναι παρ' ὑμῶν Στεφάνου τοῦ Θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ οἰκονόμου τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἀναστάσεως, χρείας μοι γενομένης, νόμισμα ἕν· καὶ πρὸς ἀσφάλειαν ἐποίησά σοι τὸ ἰδιόχειρον τοῦτο· ἵνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ Κύριος Ἰησοῦς, δώσῃ σοι αὐτό· καὶ λαβὼν τὸ νόμισμα ἀνεχώρησε· τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτί, βλέπει ὁ οἰκονόμος ἐν ὁράματί τινα λέγοντα αὐτῷ, λάβε τὸ νόμισμα, καὶ δὸς τὸ ἰδιόχειρον τοῦ μοναχοῦ· ὁ δὲ ἐδυσχέραινε λέγων, ἐκεῖνος εἶπεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται καὶ αἴρει αὐτό· πάλιν οὖν λέγει αὐτῷ, ἐγώ εἰμι ὁ Ἰησοῦς, δέξαι οὖν τὸ νόμισμα καὶ δὸς τὴν ὁμολογίαν, μὴ πλέον τι θέλεις λαβεῖν; ἴδε ἔχεις τὸ σόν, καὶ διεξυπνισθεὶς ἔπεμψε διὰ τὸν μοναχόν, λέγων, ὅπου ἂν εὑρεθῇ ἀγάγετε αὐτὸν πρός με, καὶ δὴ εὑρόντες λέγουσιν αὐτῷ· δεῦρο καλεῖ σε ὁ οἰκονόμος, ὁ δὲ φοβηθεὶς ἔλεγεν ἐν ἑαυτῷ, πάντως μετέγνω, καὶ θέλει λαβεῖν τὸ νόμισμα, καὶ ἀπέρχετο δειλιῶν· ὁ δὲ ἰδὼν αὐτόν, εἶπε· κύριε Ἀββᾶ, λάβε καὶ ἄλλα ὅσα

θέλεις νομίσματα καὶ ποίησόν μοι γραμμάτιον· ὁ δὲ εἶπε συγχώρησόν μοι, ὅτι ἄλλο οὐ χρήζω, ἀρκεῖ μοι τοῦτο· οὐ γὰρ εἰπέ μοι ὁ Κύριος λαβεῖν τι πλέον τοῦ νομίσματος· οἱ δὲ ἀκούσαντες πάντες ἐθαύμασαν τὰς τοῦ Θεοῦ ἐπαγγελίας. Μεγαλυνάριον τῶν Ἁγίων.

Χαίρετε ἁγίαι πανευκλεεῖς αἱ τρεῖς Πελαγίαι σὺν Ἀρτέμονι ἱερεῖ καὶ Ταΐσίας καὶ πᾶσι τοῖς ἁγίοις, ποιήσατε πρεσβείαν εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Θ', μνήμη τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ΙΑΚΩΒΟΥ τοῦ Ἁλφαίου.

»Τὸν Σταυρὸν Ἰάκωβος αἴρων ἡδέως,
»Ὡς ἔστι, Σῶτερ, ἄξιός σου δεικνύει.
»Ἀμφ' ἐννάτην Ἰάκωβον ἐνὶ σταυρῷ τετάνυστο.

Οὗτος ἦτο εἷς ἐκ τῶν δωδεκα Ἀποστόλων, καθὼς μαρτυροῦσιν οἱ δύο Εὐαγγελισταί, ὁ Ματθαῖος καὶ ὁ Μάρκος· ὑπῆρξε δὲ ἀδελφὸς μὲν Ματθαίου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, υἱὸς δὲ τοῦ Ἁλφαίου. Οὗτος λοιπὸν ὁ ἅγιος τοῦ Κυρίου Ἀπόστολος ἐξελθὼν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, κατέστρεφε τοὺς βωμοὺς τῶν εἰδώλων, ὑπὸ τοῦ θείου ζήλου φλεγόμενος· τὰς νόσους ἰάτρευε, καὶ τὰ ἀκάθαρτα ἐδίωκε πνεύματα· διὰ τοῦτο καὶ τὰ πλήθη τῶν Ἐθνικῶν ὠνόμαζον αὐτόν, σπέρμα θεῖον. Διελθὼν λοιπὸν πολὺ μέρος τῆς Οἰκουμένης, καὶ τὸν Χριστὸν κηρύξας ὁ ἐραστὴς τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὁποίου καὶ τὸ πάθος ἐζήλωσε καὶ τὸν θάνατον, τελευταῖον ἐκαρφώθη εἰς τὸν σταυρόν. Καὶ οὕτως εἰς τὸν ποθούμενον Χριστὸν παραδίδει τὸ πνεῦμά του. (1).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ καὶ ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ τῆς συμβίας αὐτοῦ.

»Σύσκηνον Ἀνδρόνικος Ἀθανασίαν,
»Κόσμῳ τ' ἐν ἀσκήσει τε κἂν πόλῳ ἔχει.

Οὗτος ὁ ὅσιος Ἀνδρόνικος ἦτο ἀπὸ τὴν μεγάλην Ἀντιόχειαν, ἐν ἔτει φμ', (540) ἀργυροπράτης κατὰ τὴν τέχνην· πολὺ δὲ εὐλαβής, γεμάτος ἀπὸ ἀγαθὰ ἔργα καὶ πλούσιος ἀπὸ τὰ κοσμικὰ ἀγαθά. Οὗτος

(1) Εἰς τὸν Ἀπόστολον τοῦτον ἐγκώμιον ἔπλεξε Νικήτας ὁ ῥήτωρ, οὗ ἡ ἀρχή· «Χθὲς καὶ πρῴην ὁ μακαριώτατος τῶν ἀποστόλων Θωμᾶς ἐδεξιώσατο »ἡμᾶς φιλοφρόνως» (σώζεται ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Βατοπαιδίου, καὶ τῇ τοῦ Διονυσίου καὶ Ἰβήρων, καὶ πρὸ τούτων ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ).

ἔλαβεν εἰς γάμον τὴν Ἀθανασίαν, ἥτις καὶ αὐτὴ ἦτο σεμνὴ καὶ θεοφιλής. Συμφωνήσαντες δὲ εἰς καλὸν καὶ θεάρεστον πρᾶγμα, ἐμοίρασαν εἰς τρία τὸν πλοῦτόν των. Καὶ ἄλλο μὲν μέρος ἔδιδον ἀφθονοπαρόχως εἰς τοὺς πτωχούς· ἄλλο δέ, τὸ ἔδιδον δάνειον, χωρὶς τόκους καὶ κέρδη, εἰς τοὺς χρείαν ἔχοντας· τὸ δὲ τρίτον μέρος, τὸ οἰκονόμουν εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ Ἀργυροπρατείου, διὰ νὰ κερδίζουν τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Ἀπέκτησαν δὲ καὶ δύο τέκνα, τὸ μὲν ἀρσενικόν, τὸ δὲ θηλυκόν. Ἀφ' οὗ δὲ ταῦτα ἐγεννήθησαν, ὁ εἷς τὸν ἄλλον δὲν ἤγγισεν· ἀλλὰ διῆγον τὴν ζωήν των καὶ οἱ δύο μὲ σωφροσύνην καὶ μὲ προσευχάς, καὶ κατεγίνοντο εἰς τὸ νὰ ἐλεῶσι τοὺς πτωχούς, καὶ νὰ ἐπισκέπτωνται τοὺς ἀσθενεῖς. Ὕστερον δὲ ἀπὸ δώδεκα ἔτη τῆς αὐτῶν συνοικήσεως, ὅταν τὰ τέκνα των ἦσαν εἰς ἐκείνην τὴν ἡλικίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ χαροποιῶσι τοὺς γονεῖς των· τότε, λέγω, ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀπέθανον ἐνταὐτῷ καὶ τὰ δύο. Ὁ μὲν οὖν μακάριος Ἀνδρόνικος δὲν ἔδειξε κανὲν ἄνανδρον κίνημα διὰ τὸν θάνατον τῶν τέκνων του, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν ἀοίδιμον ἐκείνην φωνὴν τοῦ Ἰὼβ ἐξεφώνησεν· «Αὐτὸς γυμνὸς »ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρός μου, γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι.» Ἡ δὲ σύμβιος αὐτοῦ Ἀθανασία εἶχε λύπην ἀπαρηγόρητον· ὅθεν ἀφ' οὗ ἐνεταφιάσθησαν τὰ παιδία εἰς τὸ μαρτύριον, ἤτοι εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἰουλιανοῦ, δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ ἐκβῇ ἀπὸ ἐκεῖ, ἀλλ' ἔλεγεν· «Ἐδῶ θέλω συναποθάνῃ καὶ ἐγώ! ἐδῶ θέλω ἐνταφιασθῇ καὶ ἐγὼ μετὰ τῶν τέκνων μου!

Καὶ τὸν μὲν Ἀνδρόνικον παρέλαβεν ὁ Πατριάρχης εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ὅπως τὸν παρηγορήσῃ· ἡ δὲ Ἀθανασία δὲν ὑπέφερε νὰ ἐκβῇ ἀπὸ τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἰουλιανοῦ, ἀλλ' ἔμεινεν ἐκεῖ θρηνοῦσα καὶ κλαίουσα γοερῶς. Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον, φαίνεται εἰς αὐτήν, ἔξυπνον οὖσαν, ὁ Μάρτυς εἰς σχῆμα Μοναχοῦ, καὶ τῇ λέγει· «Τί ἔχεις, ὦ γύναι, καὶ κλαίεις; διατὶ δὲν ἀφίνεις τοὺς ἐδῶ εὑρισκομένους νὰ ἡσυχάσωσιν;» ἡ δὲ ἀποκριθεῖσα, «μὴ βαρυνθῇς, αὐθέντα μου, εἶπε, κατ' ἐμοῦ τῆς δούλης σου, ὅτι πολὺν πόνον καὶ θλῖψιν ἔχω· ἐπειδὴ δύο μόνον τέκνα ἔχουσα, καὶ τὰ δύο τὰ ἔθαψα σήμερον. Ὁ δὲ Μάρτυς ἀπεκρίθη· «Μὴ κλαῖε δι' αὐτά. Διότι λέγω σοι, ὦ γύναι, ὅτι καθὼς ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου ζητεῖ τὸ φαγητόν, καὶ ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴ δώσῃ τις εἰς τὸν ἑαυτόν του νὰ φάγῃ· τοιουτοτρόπως καὶ τὰ παιδία ζητοῦσι ἀπὸ τὸν Θεὸν χρεωστικῶς νὰ δώσῃ εἰς αὐτὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὰ μέλλοντα ἀγαθά του, Δικαιοκρίτα, λέγοντα, Κύριε, ἀντὶ τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, ὧν μᾶς ἐστέρησας, μὴ στερήσῃς ἡμᾶς καὶ τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν σου». Ταῦτα ἡ Ἀθανασία ἀκούσασα, κατενύχθη, καὶ μετέβαλε τὴν λύπην της εἰς χαράν, λέγουσα· «Λοιπὸν ζῶσι τὰ τέκνα μου ἐν Οὐρανοῖς, καὶ διατί ἐγὼ νὰ

κλαίω ;» ὅθεν στραφεῖσα ἐζήτει τὸν Μοναχὸν ἐκεῖνον, ὅς τις τῇ εἶπε ταῦτα. Περιελθοῦσα δὲ τὸν Ναὸν ὅλον καὶ μὴ εὑροῦσα αὐτόν, ἠρώτησε τὸν θυρωρὸν λέγουσα· «Ποῦ εἶναι ὁ Μοναχὸς ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐμβῆκε τώρα ἐδῶ ; ὁ θυρωρὸς ἀπεκρίθη· «Βλέπεις, πῶς ὅλαι αἱ θύραι εἶναι σφαλισμέναι, καὶ λέγεις ποῦ εἶναι ὁ Μοναχός ;» ἐνόησε δὲ ὁ θυρωρός, ὅτι εἶδεν ὀπτασίαν. Ἡ δὲ Ἀθανασία φοβηθεῖσα, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἰκόν της, καὶ διηγήθη εἰς τὸν ἄνδρα της ὅ,τι εἶδεν· ὅθεν ἐζήτησεν ἀπὸ αὐτὸν νὰ τὴν εἰσαγάγῃ εἰς Μοναστήριον.

Ὁ δὲ Ἀνδρόνικος ἀποδεξάμενος τὸν λόγον μετὰ χαρᾶς (διότι καὶ αὐτὸς ἐπόθει τοῦτο), διεμοίρασε τὸ περισσότερον μέρος τῆς περιουσίας του εἰς τοὺς πτωχούς, καὶ ἠλευθέρωσε τοὺς δούλους, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐξηγορασμένους· τὰ δὲ λοιπὰ ὑπάρχοντά του ἀφῆκεν εἰς τὸν πενθερόν του, παραγγείλας εἰς αὐτὸν νὰ ἱδρύσῃ νοσοκομεῖα καὶ ξενοδοχεῖα Μοναχῶν. Λαβόντες λοιπὸν ὀλίγα ἔξοδα διὰ τὸν δρόμον, κατὰ τὴν νύκτα ἐξῆλθον τῆς πόλεως Ἀντιοχείας αὐτὸς καὶ ἡ γυνή του, οἱ δύο μόνοι. Βλέπουσα δὲ ἡ Ἀθανασία μακρόθεν τὸν οἰκόν της, ὕψωσε τὰ ὄμματά της εἰς τὸν Οὐρανὸν καὶ εἶπε· «Κύριε καὶ Θεέ μου, σὺ ὁ εἰπὼν εἰς τὸν Ἀβραὰμ καὶ τὴν Σάρραν· «Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω» σὺ καὶ τώρα ὁδήγησον ἡμᾶς εἰς τὸν φόβον σου· διότι ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν διὰ τὸ ὄνομά σου ἀνοικτὸν τὸν οἰκόν μας καὶ ἐφύγομεν, λοιπὸν μὴ κλείσῃς εἰς ἡμᾶς τὴν θύραν τῆς βασιλείας σου.» Κλαύσαντες δὲ καὶ οἱ δύο, ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴν πατρίδα των. Φθάσαντες δὲ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ἐπροσκύνησαν τοὺς ἁγίους τόπους ἀνταμώσαντες καὶ πολλοὺς Πατέρας Ὁσίους. Φεύγοντες δὲ ἐκεῖθεν, ὑπῆγαν καὶ οἱ δύο εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἤτοι εἰς τὸ Μισῆρι, πρὸς τὸν περίφημον Ἀββᾶν Δανιήλ. Καὶ ἐπειδὴ ἐφανέρωσαν εἰς αὐτὸν τὸν σκοπόν των, καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς ὁδὸν σωτηρίας· διὰ τοῦτο ὁ Ὅσιος τὴν μὲν Ἀθανασίαν ἀπέστειλεν εἰς τὸ γυναικεῖον Μοναστήριον τῶν Ταββεννησιωτῶν· τὸν δὲ Ἀνδρόνικον ἐκράτησε παρ' ἑαυτῷ, καὶ τὸν ἐνέδυσε τὸ Ἀγγελικὸν σχῆμα τῶν μοναχῶν· ὅθεν καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν ὑποταγήν του δώδεκα ὁλόκληρα ἔτη. Ἀφ' οὗ δὲ τὰ δώδεκα ἔτη παρῆλθεν, παρεκάλεσεν ὁ Ἀνδρόνικος τὸν Ἀββᾶν Δανιήλ, νὰ τῷ δώσῃ ἄδειαν νὰ ὑπάγῃ πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα διὰ νὰ προσκυνήσῃ καὶ δεύτερον τοὺς Ἁγίους τόπους· ὁ δὲ Ἀββᾶς Δανιήλ, ποιήσας εὐχήν, ἀπέλυσεν αὐτόν. Περιπατῶν δὲ ὁ ὅσιος Ἀνδρόνικος εἰς τὸν δρόμον τῆς Αἰγύπτου, ἐκάθησεν ὑποκάτω εἰς ἓν δένδρον, διὰ νὰ ἀναψύξῃ ὀλίγον ἀπὸ τὸ καῦμα. Καὶ ἰδοὺ κατ' οἰκονομίαν Θεοῦ, ἦλθεν ἐκεῖ καὶ ἡ γυνή του Ἀθανασία, ἥτις ἐπορεύετο καὶ αὐτὴ εἰς Ἱεροσόλυμα μὲ σχῆμα ἀνδρικὸν ὡς Μοναχός, μετονομασθεῖσα Ἀθανάσιος. Καὶ ἀφ' οὗ ἀντεχαιρετίσθησαν ἡ μὲν Ἀ-

θανασία ἀνεγνώρισε τὸν Ἀνδρόνικον, ὁ δὲ Ἀνδρόνικος δὲν ἐγνώρισε τὴν Ἀθανασίαν· ἐπειδὴ καὶ ἐμαράνθη τὸ κάλλος αὐτῆς ἀπὸ τὴν πολλὴν ἄσκησιν, καὶ ἐφαίνετο ὡς αἰθίοψ.

Τότε λέγει ἡ Ἀθανασία πρὸς τὸν Ἀνδρόνικον· «Ποῦ πηγαίνεις, αὐθέντα μου Ἀββᾶ;» ὁ Ἀνδρόνικος ἀπεκρίθη· «Εἰς τοὺς Ἁγίους τόπους» Λέγει αὐτῷ ἐκείνη· «Ἐκεῖ θέλω νὰ ὑπάγω καὶ ἐγώ.» Τῇ λέγει πάλιν ἐκεῖνος· «Θέλεις νὰ περιπατῶμεν καὶ οἱ δύο ὁμοῦ;» Λέγει ἡ Ἀθανασία· «Ναί, καθὼς ὁρίζεις, πλὴν νὰ περιπατήσωμεν εἰς τὸν δρόμον μὲ σιωπὴν οὕτως ὡς νὰ μὴν ἤμην ἐγὼ μαζύ σου.» Τότε καὶ ὁ Ἀνδρόνικος λέγει· «Καθὼς ὁρίζεις, ἂς ὑπάγωμεν σιωπῶντες.» Πάλιν ἡ Ἀθανασία τὸν ἐρωτᾷ· «Δὲν εἶσαι μαθητὴς τοῦ Ἀββᾶ Δανιήλ;» ἀποκρίνεται ὁ Ἀνδρόνικος, «ναί.» Λέγει αὐτῷ ἐκείνη, «δὲν ὀνομάζεσαι Ἀνδρόνικος; ἀπεκρίθη αὐτῇ, «ναί.» Ἡ Ἀθανασία εἶπεν· «Αἱ εὐχαὶ τοῦ γέροντος εἴθε νὰ μᾶς συνοδεύσωσιν εἰς τὸν δρόμον μας.» Λέγει ὁ Ἀνδρόνικος· «Γένοιτο! Ἀμήν.»

Μὲ τοιοῦτον τρόπον λοιπὸν ὑπῆγαν σιωπῶντες καὶ οἱ δύο εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ ἀφ' οὗ ἐπροσκύνησαν τοὺς Ἁγίους τόπους, πάλιν ἐπέστρεψαν σιωπῶντες εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Τότε ἡ Ἀθανασία ἠρώτησε τὸν Ἀνδρόνικον; «Θέλεις νὰ μείνωμεν μαζὺ εἰς ἓν κελλίον;» ἀπεκρίθη ὁ Ἀνδρόνικος· «Ὡς ὁρίζεις, ἂς μείνωμεν, πλὴν θέλω πρῶτον νὰ ὑπάγω εἰς τὸν γέροντά μου, καὶ νὰ ζητήσω τὴν ἄδειαν καὶ τὴν εὐχήν του.» Ἐκείνη εἶπεν· «Ὕπαγε καὶ σὲ προσμένω εἰς τὸν τόπον, τὸν καλούμενον Ὀκτωκαιδέκατον. Καὶ ἐὰν ὑποφέρῃς νὰ μένῃς μὲ ἐμὲ σιωπηλῶς, καθὼς ἐπεριπατήσαμεν καὶ ὑπήγαμεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἤλθομεν πάλιν ἐδῶ, καλῶς, ἐλθέ· εἰδὲ δὲν ὑποφέρεις νὰ σιωπᾷς, μὴν ἔλθῃς». Ὁ δὲ Ἀνδρόνικος πορευθεὶς εἰς τὸν γέροντά του τὸν Ἀββᾶν Δανιήλ, τῷ ἐφανέρωσε τὴν ὑπόθεσιν· ὁ δὲ γέρων ἐγνώρισεν ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Ἀνδρονίκου, ὅτι ἦτον εἰς μεγάλην προκοπὴν ἀρετῆς ὁ Ἀθανάσιος. Ὀθεντῷ ἔδωκε τὴν ἄδειαν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· «Ὕπαγε, ἀγάπα τὴν σιωπήν, καὶ μεῖνον μὲ τὸν ἀδελφόν· ἐπειδὴ αὐτὸς εἶναι τῇ ἀληθείᾳ τοιοῦτος, ὁποῖος πρέπει νὰ ἦναι ὁ Μοναχός». Τότε ἐπιστρέψας ὁ Ἀνδρόνικος, ἔμεινεν ὁμοῦ μὲ τὴν Ἀθανασίαν δώδεκα ἔτη, χωρὶς νὰ γνωρίσῃ, ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ σύζυγός του. Πολλάκις δὲ μετέβαινεν ὁ Ἀββᾶς Δανιὴλ εἰς ἐπίσκεψιν αὐτῶν· καὶ συνομιλῶν ἐσυμβούλευεν αὐτοὺς περὶ ὠφελείας ψυχῆς. Μίαν φορὰν δὲ ἔτυχε νὰ ὑπάγῃ πάλιν ὁ Ἀββᾶς Δανιὴλ ὅπως τοὺς ἐπισκεφθῇ· καὶ ἀφ' οὗ ἐλάλησεν ἱκανῶς τὰ πρέποντα, τοὺς ἀπεχαιρέτισε καὶ ἐπανήρχετο εἰς τὸ κελλίον του. Τότε ἔτρεξε κατόπιν αὐτοῦ ὁ Ὅσιος Ἀνδρόνικος, καὶ φθάσας αὐτὸν τῷ εἶπεν· «Ὁ Ἀββᾶς Ἀθανάσιος ἠσθένησε καὶ εἶναι διὰ νὰ ὑπάγῃ πρὸς Κύριον.» Ὁ δὲ γέρων ἐπέστρεψε καὶ εὗρε τὸν Ἀθανάσιον πάσχοντα

ἀπὸ θέρμην· ὅστις βλέπων τὸν γέροντα, ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ὁ δὲ γέρων τῷ λέγει· «Ἀντὶ νὰ χαρῇς, διότι ὑπάγεις νὰ ἀπολαύσῃς τὸν Θεόν, σὺ κλαίεις;» Ὁ δὲ εἶπε· «δὲν κλαίω δι' ἐμαυτόν, ἀλλὰ διὰ τὸν Ἀββᾶν Ἀνδρόνικον· ὅθεν παρακαλῶ σε, ποίησον ἀγάπην. Καὶ ἀφ' οὗ μὲ θάψῃς, ἐξέτασον πλησίον εἰς τὴν κεφαλήν μου, καὶ θέλεις εὕρει πινακίδιον γεγραμμένον· ἀνάγνωσον αὐτό, καὶ δός το καὶ εἰς τὸν Ἀββᾶν Ἀνδρόνικον.

Ἐποίησαν λοιπὸν εὐχὴν καὶ οἱ τρεῖς, καὶ ἐκοινώνησε τὰ ἄχραντα Μυστήρια ἡ μακαρία Ἀθανασία, καὶ οὕτως ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ. Τότε οὖν εὗρεν ὁ Ἀββᾶς Δανιὴλ τὸ πινακίδιον καὶ τὸ ἀνέγνωσε· καὶ ἐκ τούτου ἐγνώρισεν, ὅτι ἦτον ἡ σύζυγος τοῦ Ἀνδρονίκου, ἡ ἀοίδιμος Ἀθανασία. Ἐπληροφορήθησαν δὲ τοῦτο καὶ ὅταν ἐκήδευον αὐτήν, διότι εὑρέθη οὐχὶ ἀνήρ, ἀλλὰ γυνή. Ἠκούσθη δὲ τοῦτο εἰς ὅλην τὴν Λαύραν. Ὅθεν ἔστειλεν ὁ Ἀββᾶς Δανιὴλ εἴδησιν εἰς τοὺς ἀδελφούς, καὶ συνέδραμον ὅλοι οἱ Πατέρες οἱ κατοικοῦντες εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ἐρήμου, καὶ ὅλαι αἱ Λαῦραι καὶ τὰ Μοναστήρια τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ ὅλη ἡ πόλις καὶ ὅλη ἡ Σκήτη συνήχθησαν εἰς τὸν ἐνταφιασμόν της. Οἱ δὲ Σκητιῶται ἔφερον ὅλοι λευκὰ φορέματα· διότι τοιαύτην συνήθειαν εἶχον εἰς τὴν Σκήτην, νὰ ἐνδύωνται λευκὰ φορέματα, ὅταν ἐνεταφίαζαν τοὺς ἀδελφούς, ὡς νικητὰς τῶν τριῶν ἐχθρῶν, σαρκὸς καὶ Κόσμου καὶ Κοσμοκράτορος, ἤτοι τοῦ Διαβόλου. Προπέμψαντες λοιπὸν μετὰ βαΐων (1) καὶ κλάδων τὸ τίμιον λείψανον τῆς μακαρίας Ἀθανασίας, τὸ ἐνεταφίασαν μετὰ πολλῆς εὐλαβείας, δοξάζοντες τὸν Θεόν, τὸν δόντα εἰς τὴν Ἁγίαν τόσην πολλὴν ὑπομονήν. Ἔμεινε δὲ ἐκεῖ ὁ Ἀββᾶς Δανιήλ, διὰ νὰ τελέσῃ τὰ ἕβδομα μνημόσυνα τῆς Ὁσίας· καὶ μετὰ ταῦτα ἠθέλησε νὰ συμπαραλάβῃ τὸν Ἀββᾶν Ἀνδρόνικον. Ὁ δὲ Ἀνδρόνικος δὲν ἠθέλησε, λέγων· «Ἐδῶ θέλω ἀποθάνει καὶ ἐγὼ μαζὺ μὲ τὴν κυρίαν μου Ἀθανασίαν!» καὶ οὕτως ἀποχαιρετίσας αὐτὸν ὁ γέρων, ἀνεχώρησε. Κατόπιν δὲ φθάνει τὸν γέροντα εἰς ἀδελφός, καὶ λέγει αὐτῷ· «Ὁ Ἀββᾶς Ἀνδρόνικος ἀσθενεῖ ἀπὸ θέρμην.» Καὶ εὐθὺς ὁ Ἀββᾶς Δανιὴλ στέλλει εἴδησιν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Σκήτης, λέγων· «Ὁ Ἀββᾶς Ἀνδρόνικος ἀκολουθεῖ τὸν Ἀββᾶν Ἀθανάσιον, καὶ λοιπὸν συνέλθετε. Ὅθεν συνέδραμον καὶ ἐπρόφθασαν αὐτὸν ζῶντα. Καὶ ἀφ' οὗ ἐζήτησαν ὅλοι οἱ Πατέρες καὶ ἔλαβον τὴν εὐλογίαν του, τότε ὁ ἀοίδιμος ἀπεκοιμήθη ἐν Κυρίῳ. Ἔγεινε δὲ φιλονεικία καὶ ἀντίστα-

(1) Βάϊον εἶναι Αἰγυπτιακὴ φωνή, ὡς λέγουσί τινες, καὶ σημαίνει κλάδον φοίνικος, καθὼς λέγει ὁ Ἐπιφάνιος ἐν τῷ περὶ τῶν Ἁγίων τόπων· τοῦτο δὲ βεβαιοῖ καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης λέγων, ὅτι οἱ ὄχλοι ἔλαβον τὰ Βαΐα τῶν Φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ (ιβ'. 13).

σις περὶ τοῦ λειψάνου τοῦ Ἀνδρονίκου, ποῖοι νὰ τὸ λάβωσιν, οἱ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ Ὀκτωκαιδεκάτου κατοικοῦντες, ἢ οἱ Σκητιῶται. Μόλις δὲ καὶ μετὰ βίας κατέπαυσεν ὁ Ἀββᾶς Δανιὴλ τὴν φιλονεικίαν αὐτῶν, εἰπών, ὅτι πρέπει νὰ ταφῇ ἐκεῖ εἰς τὸν Ὀκτωκαιδέκατον μετὰ τοῦ συναγωνιστοῦ του, τὴν ὁσίαν λέγω Ἀθανασίαν. Καὶ οὕτως ἐνεταφίασαν αὐτὸ ἐκεῖ, δοξάζοντες τὸν ἐπὶ πάντων Θεόν. Ἀμήν.

Ἡ ὁσία ΠΟΠΛΙΑ, ἡ ὁμολογήτρια, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Ρυσθεῖσα Κόσμου τῆς πλάνης ἡ Ποπλία,
»Πόλου πρόσεισι φωλεοῖς ὡς στρουθίον.

Αὕτη ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου, ἐν ἔτει τξά, (361) ὑπανδρευθεῖσα δὲ πρότερον, καὶ μείνασα ἔγγαμος ὀλίγον καιρόν, ἐγέννησεν υἱὸν καὶ ἐπρόσφερεν αὐτὸν εἰς τὸν Θεόν, ὡς καρπὸν ἄξιον— τὸν μακάριον λέγω, Ἰωάννην, ὅστις πολλάκις μὲν ἐψηφίσθη Ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχείας, φεύγων δὲ πάντοτε τὴν ἐπισκοπικὴν ἀξίαν διὰ τὴν ἄκραν του ταπείνωσιν ἔμεινεν εἰς τὸν κατώτερον βαθμὸν τῆς ἱερωσύνης· ἐστάθη γὰρ μόνον πρεσβύτερος καὶ τῶν πρεσβυτέρων πρῶτος (1). Ἡ ἁγία αὕτη μήτηρ του Ποπλία ἦτο Ἡγουμένη εἰς ἄλλας Μοναχὰς καὶ παρθένους. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰουλιανὸς ὑπῆγε τότε εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ ἐδείκνυεν εἰς τὰ εἴδωλα πολλὴν δεισιδαιμονίαν, προσκαλῶν ὅλους νὰ προσφέρωσι σέβας καὶ λατρείαν εἰς τοὺς Δαίμονας, τούτου ἕνεκα ἡ τιμία αὕτη γραῖα Ποπλία, ἐν ᾧ ἐκεῖνος κάτωθεν διέβαινεν, ἤρχισε νὰ ψάλλῃ δυνανώτερα μαζῇ μὲ τὰς ἄλλας παρθένους τὸ Δαβιτικὸν ἐκεῖνο· «Τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν ἀργύριον καὶ χρυσίον, ἔργα »χειρῶν ἀνθρώπων.» Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Ἰουλιανός. ἐπρόσταξε νὰ σύρωσιν αὐτὴν εἰς τὸ μέσον, καὶ νὰ κτυποῦν εἰς τὸ πρόσωπον δυνατά. οὕτως ὥστε ἡ γῆ ἐκοκκίνισεν ἀπὸ τὸ αἷμά της. Κατὰ τὸ παρὸν δὲ δὲν ἐθανάτωσεν αὐτήν, διότι ἔμελλε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Περσίαν· ἀλλ' ἐπεφυλάχθη νὰ τὴν θανατώσῃ, ὅταν ἐπανέλθῃ ἐκεῖθεν. Ἐπειδὴ ὅμως ἐκεῖνος ἐσφάγη καὶ δὲν ἐπέστρεψε, διὰ τοῦτο ἡ Ἁγία αὕτη ἔμεινεν ἐλευθέρα. Ἀπὸ τότε δὲ ζήσασα ὀλίγον καιρόν, ἐν εἰρήνῃ ἐτελείωσε τὴν ζωήν της ἡ μακαρία (2).

(1) Ἴσως οὗτος εἶναι Ἰωάννης ὁ ἀπὸ σχολαστικῶν ὁ Ἀντιοχείας πρεσβύτερος, ὅστις ἑορτάζεται κατὰ τὴν εἰκοστὴν πρώτην τοῦ Φεβρουαρίου.

(2) Περὶ ταύτης τῆς Ποπλίας γράφει ὁ Κύρου Θεοδώρητος β.βλ. γ΄. κεφ. ιζ΄. τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, ἀφ' οὗ καὶ τὸ Συναξάριον τοῦτο Μαυρίκιος ὁ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας Διάκονος, ὁ συνάξας τὸν Συναξαριστήν. Λέγει ἐκεῖ ὁ Θεοδώρητος· ὅτι, ἡ Ποπλία, μετὰ τῶν ἄλλων παρθένων, μετὰ τὸ ἀνωτέρω ρητόν, ἔψαλλε καὶ τὸ ἀκόλουθον· «Ὅμοιοι »αὐτοῖς γένοιντο οἱ ποιοῦντες αὐτά, καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ'

Ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν ΠΕΤΡΟΣ ὁ ἀπὸ στρατιωτῶν ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Εἰς ὕψος ἀρθεὶς ἀρετῶν θεῖος Πέτρος,
»Τὸν χοῦν ἀπεκδὺς ὕψος Οὐρανοῦ φθάνει.

Οὗτος ὁ μακάριος Πέτρος ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βασιλείας Θεοφίλου, ἐν ἔτει ωκθ΄, (829) καταγόμενος μὲν ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν τῶν Γαλατῶν, υἱὸς δὲ ὢν Θεοφίλου καὶ Εὐδοκίας, ὀνομαζόμενος Λέων. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο ἐκ τῆς φύσεως στολισμένος μὲ κάλλος, μὲ μέγεθος καὶ μὲ δύναμιν σώματος, διὰ τοῦτο ἔγεινε Κόμης ἀπὸ τὸν ρηθέντα βασιλέα. Ποιήσας δὲ ἀνδραγαθίας ἐν τοῖς πολέμοις, εἰς διάστημα πολλῶν ἐτῶν· ὕστερον κατεφρόνησεν ὅλα καὶ ἔγεινε Μοναχός, κείρας τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του εἰς ἓν Μοναστήριον, Δαφνῶνα ὀνομαζόμενον, καὶ μετονομασθεὶς Πέτρος ἀντὶ Λέοντος. Μετὰ ταῦτα ὑπῆγεν εἰς τὸν Ὄλυμπον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἱεροσόλυμα· ἀπὸ ἐκεῖ δὲ ἀπῆλθεν εἰς Λαοδίκειαν καὶ τὴν Ἀττάλειαν. Καὶ ἀφ᾽ οὗ ὑπέφερεν ἀνδρείως τοὺς κόπους τῆς ὁδοιπορίας καὶ τῆς ἀσκήσεως, καὶ τὸν ἄγριον θυμὸν τῶν Ἰσμαηλιτῶν, τοὺς ὁποίους ἀπήντα καθ᾽ ὁδόν, τελευταῖον ἐπανῆλθεν εἰς τὸν Ὄλυμπον. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὕψος τῆς πολιτείας καὶ ἀρετῆς του ἔγεινε φανερὸν εἰς τοὺς βασιλεῖς, διὰ τοῦτο ὁ βασιλεὺς Βασίλειος ὁ Μακεδών, ἐν ἔτει ωξζ΄, (867) ἔπεισεν αὐτὸν νὰ ἔλθῃ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Φωκᾶ. Ἐκεῖ λοιπὸν πολλοὺς ἀγῶνας κατὰ Θεὸν ποιήσας, ἐν εἰρήνῃ τὴν ψυχήν του παρέδωκεν εἰς τὸν Κύριον.

Μνήμη τῶν δικαίων ΑΒΡΑΑΜ καὶ ΛΩΤ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ.

Εἰς τὸν Ἀβραάμ.

»Τίς οἶκός ἐστι; Ἀβραὰμ τεθνηκότος,
»Οὗ κόλπος ἄλλοις οἶκος, ὡς τῷ Λαζάρῳ.

Εἰς τὸν Λώτ.

»Ὑπῆρξε τῷ Λὼτ Οὐρανὸς Σηγὼρ νέα,
»Εἰς ὃν φθάσας πέφευγεν ὡς πῦρ τὸν βίον.

»αὐτοῖς.» «Ὁ δὲ Ἰουλιανὸς ταῦτα ἀκούσας, καὶ λίαν ἀνιαθείς, σιγᾷν αὐταῖς »προσέταξε κατὰ τὸν τῆς παρόδου καιρόν. Ἡ δὲ Πουπλία μικρὰ τῶν ἐκείνου »νόμων φροντίσασα, πλείονος τὸν χορὸν προθυμίας ἐνέπλησε. Καὶ πάλιν ἐ»κείνου διϊόντος, ψάλλειν ἐκέλευσεν· «Ἀναστήτω ὁ Θεὸς καὶ διασκορπισθή»τωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ.» Καὶ μεθ᾽ ἕτερα λέγει· «Ἡ δὲ Πουπλία ὡς ἄκραν »τιμὴν δεξαμένη τὴν ἀτιμίαν, ἀνελήλυθε μὲν εἰς τὸ δωμάτιον, συνήθως δὲ »αὐτὸν ταῖς πνευματικαῖς ἔβαλλε μελῳδίαις.»

Μεγαλυνάριον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰακώβου.

Ὕψωσον τὰς χεῖράς σου πρὸς Θεόν, Ἰάκωβε μάκαρ, καὶ Ἀπόστολε ἀθλητά, ρείθροις σῶν αἱμάτων ἀπόπλυνον τοὺς ῥύπους, τῶν ἐπικαλουμένων σε ἱεροάθλε.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Γ', μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων ΕΥΛΑΜΠΙΟΥ καὶ ΕΥΛΑΜΠΙΑΣ τῶν αὐταδέλφων.

»Καὶ προφθάσασα τὴν τομὴν Εὐλαμπία,
»Εὐλαμπίῳ τιμηθέντι κοινωνεῖ στέφος.
»Τμήθησαν δεκάτῃ Εὐλάμπιος, ἡ δὲ ἀδελφή.

ά. Τὸν καιρὸν ὅπου ἠγωνίζοντο οἱ εἰδωλολάτραι νὰ ἐξαλείψωσι τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἐπαρακίνει πρὸς τοῦτο ὁ δόλιος Δαίμων καὶ πονηρότατος, καὶ ἠρέθιζε τοὺς δούλους του νὰ τρέχουν πρὸς τὴν ἀπώλειαν· ἀλλὰ εἰς μάτην ἐκοπίαζεν ὁ τρισκατάρατος· διότι ὅσον ἐπολέμει αὐτὸς τὴν Ἐκκλησίαν, τόσον ὁ Θεὸς τὴν ἐδυνάμωνε, καὶ ἔλαμπε πανταχοῦ ἡ εὐσέβεια, διότι πολλοὶ εὐγενεῖς καὶ πλούσιοι ἐμισοῦσαν τὰς σαρκικὰς ἡδονάς, ἄφινον τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους των, χρήματα καὶ ἱμάτια, κτήματα, καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀπόλαυσιν σώματος, καὶ ἐπροδίδαν τὰς σάρκας αὐτῶν εἰς θάνατον· καὶ ὅσον οἱ ἄπιστοι ἐμάχοντο τὸν Χριστόν, τοσοῦτον ἐστερεώνετο ἡ εὐσέβεια. Τότε δὴ τότε ἦτο ἕνας νέος τὸ γένος περιφανής, ὡραῖος τὴν ὄψιν ἀπὸ τὴν μεγαλόπολιν Νικομήδειαν, ζηλωτὴς τῆς εὐσεβείας θερμότατος, ὅστις καλεῖτο Εὐλάμπιος, κατὰ τοὺς χρόνους Μαξιμιλιανοῦ, ἐν ἔτει σνς'. (296) ἡγεμονεύοντος ἐν Νικομηδείᾳ Μαξίμου. Μὴ ὑποφέρων ὁ Εὐλάμπιος νὰ θεωρῇ τὸ ὄνομα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ὑβριζόμενον, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ ἐκατοίκει εἰς τόπον ἔρημον, ἐγκρατευόμενος ἀπὸ πᾶν ἁμάρτημα, καὶ θεαρέστως πολιτευόμενος· καὶ πάλιν ὕστερα κατανυγεὶς τὴν καρδίαν, ἐνεπλήσθη ζῆλον θεῖον ὡς ὁ ζηλωτὴς Ἠλίας, καὶ ἀφίνον τὴν ἔρημον, ἐπῆγεν εἰς τὴν πόλιν προθυμος, νὰ παρρησιασθῇ εἰς τοὺς εἰδωλολάτρας, κηρύττων τὴν εἰσέβειαν, διὰ νὰ λάβῃ τὸν στέφανον τῆς ἀθλήσεως. Βλέπων ἄνωθεν τῶν θυρῶν τῆς πόλεως τὰ βασιλικὰ προστάγματα, ἐπεριγέλασε τοὺς ματαιόφρονας εἰδωλολάτρας· ὅθεν οἱ παρεστῶτες ἐγνώρισαν πῶς ἦτο χριστιανός, καὶ παρευθὺς δένοντες αὐτὸν τὸν ἐφυλάκωσαν, ἕως νὰ τὸν ὑπάγουν ὡς νέον κυνήγιον εἰς τὸν ἐξουσιαστήν· ὅστις μαθὼν ταῦτα, ἐπρόσταξε καὶ τὸν ἔφεραν ἔμπροσθεν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν νεάζοντα καὶ ἀγέ-

νειον, εἶχεν ἐλπίδας νὰ τὸν πλανέσῃ, καὶ τοῦ λέγει· «διὰ ποίαν αἰτίαν ἐπαρακινήθης εἰς τοσαύτην ἀναισχυντίαν, νὰ περιφρονήσῃς τὰ βασιλικὰ προστάγματα, ὅπου ἡ ὄψις τοῦ προσώπου σου δείχνει πῶς εἶσαι εὐγενὴς καὶ ἔκλαμπρος; Ἰδὲ νὰ κάμῃς τὸ συμφέρον σου ὡς γνωστικός, νὰ θυσιάσῃς εἰς τοὺς θεούς, ἂν θέλῃς νὰ εὐφράνῃς αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς, καὶ νὰ λυτρωθῇς ἀπὸ δεινὰ κολαστήρια, ὅπου σὲ ἐκδέχονται, ἐὰν καταφρονήσῃς τοὺς λόγους μου. Τότες ὁ Ἅγιος ποιήσας τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου Σταυροῦ ἀπεκρίθη· «εἶθε, ὦ ἡγεμών, νὰ ἐγίνωσκες καὶ ἐσὺ τὸ συμφέρον σου, νὰ προσκυνήσῃς ἕνα Θεὸν Τρισυπόσπατον, τὸν ὁποῖον καὶ μόνον ἀπὸ τὴν εὐταξίαν τῆς Κτίσεως ἠμπορεῖτε νὰ καταλάβετε, ὅπου ἐποίησε τὸν Οὐρανόν, τὴν γῆν, καὶ τὰ ἐπίλοιπα κτίσματα, μὲ τοσαύτην σοφίαν θαυμάσιον· εἰ δὲ καὶ προτιμᾷς πολλοὺς θεούς, μὲ τοὺς ὁποίους χλευάζεις τοὺς ἁπλουστέρους, καὶ τοὺς προξενεῖς τὴν αἰώνιον κόλασιν, ἐγὼ δὲν καταδέχομαι κἂν νὰ σοῦ ἀκούσω, ἐπειδὴ εἶμαι τιμημένος, μὲ ψυχὴν λογικήν, καὶ ἐλπίζω νὰ ὑπάγω εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν, νὰ εὐφραίνωμαι· ὅτι ἕνα καὶ μόνον Θεὸν προσκυνῶ καὶ σέβομαι, τὸν φύσει ἀόρατον, καὶ ἐκείνου θέλω ἀποδώσει τὰς εὐχάς μου ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ του.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ Τύραννος ἐκδύεται τὸ προσωπεῖον τῆς ἡμερότητος, καὶ προστάσσει νὰ ἁπλώσουν κατὰ γῆς γυμνόν, καὶ νὰ δέρουν τὸν Ἅγιον ἄσπλαγχνα. Ὁ ὁποῖος ὑπέμεινεν ἀνδρείως τοὺς ραβδισμούς, καὶ οὐδὲ ποσῶς ἐδειλίασεν· ὅθεν ὁ δυσεβὴς διπλασιάζει τὴν παίδευσιν, προστάζων νὰ τὸν δέρουν μὲ νεῦρα ἀνελεήμονα· οἱ δὲ στρατιῶται τὸν ἐμάστιζον τόσον πυκνά, ὅπου τοῦ ἔδιδον ὀδύνην ἀμέτρητον. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα ὁ Μάρτυς ὑπέμεινε μὲ ἀνδρεῖον φρόνημα. Ὁ δὲ ἀχόρταγος Τύραννος δὲν εὐχαριστήθη εἰς τόσας βασάνους, ὅπου τοῦ ἔδωσαν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἑτέρας νεωτέρας ἐτρέπετο· καὶ κρεμάσαντες εἰς ξύλον τὸν ἀδάμαστον ἀνδριάντα, ἐκαταξέσχιζαν τὰς σάρκας του τόσον, ὅπου αἰσθάνετο τὸν πόνον ἕως τῶν μυελῶν· ἐπειδὴ ἀπὸ τὸν τοσοῦτον ξεσμὸν καὶ τὰ ὀστᾶ του σχεδὸν ἐφαίνοντο. Ὁ δὲ Ἅγιος μὲ τὴν προσευχὴν ἐλάφρυνε τὰς ὀδύνας, ἐπικαλούμενος τὸν ἀθλοθέτην Θεὸν εἰς βοήθειαν· καὶ τόσην ὑπομονὴν εἶχεν, ὅπου σοῦ ἐφαίνετο πῶς ἦτον ἄλλος ὁ βασανιζόμενος, καὶ ὁ Ἅγιος τὸν ἐκύτταζε. Ἀφοῦ ἐδαπάνησαν ἐκείνην τὴν τρυφερὰν σάρκα, καὶ κατέσπασαν ὅλα τὰ μέλη του, ἔμεινεν εἰς τοὺς ὁρῶντας ἐλεεινὸν θέαμα, τόσον ὅπου οὐ μόνον οἱ ἄνθρωποι ἐθαύμαζον, ἀλλὰ νομίζω καὶ οἱ δαίμονες ἐξέστησαν τὴν πολλὴν καρτερίαν τοῦ Μάρτυρος, τὸν ὁποῖον καὶ ὁ Δεσπότης Χριστὸς ηὔφρανε, καὶ τοῦ ἔστειλεν ἀοράτως ἐξ ὕψους βοήθειαν. Βλέπων δὲ ὁ ἀσεβὴς Τύραννος, πῶς οὔτε μὲ κολακείας, οὔτε μὲ κολαστήρια, ἠδύνατο νὰ τὸν ταπεινώσῃ, ἐσυλλογίσθη νὰ τοῦ δώσῃ μίαν δριμυτάτην καὶ τοσοῦτον πανώδυνον βάσανον, ὅπου μόνον νὰ τὴν ἀ-

κούση τις, δειλιᾷ καὶ ταράττεται· ἤτοι ἔδεστε σφικτὰ λουρία τοὺς δακτύλους τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν, νὰ τοὺς στρουφίσουν ὀπίσω, νὰ τοὺς εὐγάλουν ἀπὸ ταῖς φόλισες, καὶ ἕκαστος δάκτυλος ἔδιδε τόσην ὀδύνην, ὅπου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὸ γράψωμεν, ἀλλ' ὅποιος ποτὲ ἐστραμπούλησεν τὸν πόδα του καὶ εὐγῆκεν ἀπὸ τὴν φόλιτιν, ἢ τὸ χέρι του εὔγαλεν αὐτὸς ἀπὸ τὸν ὀλίγον ἐκεῖνον πόνον, ὅπου ἠσθάνθη, δύναται νὰ ἐννοήσῃ πόσην ὀδυνηρὰν βάσανον ἐλάμβανεν ἑκάστην φοράν, ὅπου τοῦ ἐστρούφιζαν ὀπίσω τὸν δάκτυλον, καὶ ἐμετατόπιζαν τὰ μέλη ἀπὸ τοὺς ἁρμούς, καὶ ἔκοπταν βιαίως τὰ νεῦρά του· καὶ πάλιν ὕστερα ἀφοῦ τοῦ ἐγύρισαν ὅλα τὰ δάκτυλα, τοῦ ἐστρούφιξαν καὶ τὰς χεῖρας καὶ ἀγκῶνας καὶ πόδας καὶ γόνατα, καὶ τόσον πόνον τοῦ ἔδωσαν, ὅπου θαῦμα ἦτο πῶς δὲν ἐξεψύχησε· καὶ οὐ μόνον οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ ἠμπορῶ νὰ εἴπω ὅτι καὶ τὰ ἄψυχα κτίσματα ἐσυμπόνεσαν· ὁ δὲ ἀναισθητότερος πάντων, καὶ τῶν ἀλόγων ἀλογώτερος Τύραννος δὲν ἔκλινε ποσῶς πρὸς συμπάθειαν, ἀλλὰ διὰ νὰ δώσῃ περισσότερον πόνον τοῦ Μάρτυρος, ἐκατελάλει τὴν σάρκωσιν τοῦ Χριστοῦ, τὸν Σταυρόν, καὶ τὸν ἄτιμον θάνατον, καὶ πῶς ἐπλάνησε τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ καταφρονῶσιν οἱ ἄφρονες τὴν γλυκυτάτην ζωὴν ταύτην, τὴν ἀπολαυστικὴν καὶ εὐφρόσυνον, διὰ ψευδομένην ἐλπίδα μελλούσης μακαριότητος, καὶ νὰ ὑπομένωσι τόσας κολάσεις οἱ ἄθλιοι ματαίως καὶ ἀνωφελῶς. Αὐτὰ καὶ ἕτερα φλυαρίσματα, ὅπου ἔλεγεν ὁ ἀσύνετος, δὲν ὑπέφερεν ὁ Ἅγιος, ἀλλὰ μὲ ὅλους τοὺς πόνους δὲν ἀφῆκε τὸν ἀσεβῆ νὰ χαρῇ τὸν λόγον του, ἀλλ' ἐπεριγέλα καὶ αὐτὸς τοὺς μικροὺς θεοὺς τῶν Ἑλλήνων, διότε ἦτο καὶ γραμματισμένος καλά, καὶ ἐγίνωσκε τὰς μυθολογίας των, καὶ τὸν ἤλεγξε πῶς ἦταν οἱ θεοί του ἀρσενικοθήλυκοι καὶ ἀδύνατοι, πόρνοι, φονεῖς, μνησίκακοι, καὶ πολέμιοι. Ἔπειτα ἀφοῦ ἐκαταφρόνησεν ἐκείνους ὡς ἔπρεπεν, μετέφερε τὸν λόγον πρὸς τὸν ἀληθῆ καὶ ζῶντα Θεόν, πῶς ὅσα μᾶς εἶπεν εἶναι ἀληθέστατα· ὅθεν τιμωρούμεθα τώρα πρόσκαιρα, διὰ νὰ συνδοξασθῶμεν μετ' αὐτοῦ αἰώνια, νὰ ἔχωμεν χαρὰν ἀνεκλάλητον καὶ ἀπόλαυσιν ἀτελεύτητον. Ταῦτα πάλιν παρώργισαν τὸν ἀσεβῆ περισσότερον, καὶ προστάσσει νὰ πυρώσουν σιδηρᾶν κλίνην, νὰ ἁπλώσουν ἐπάνω τὸν Ἅγιον· ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὸν σταυρόν του, καὶ ἠπλώθη ὅλος εἰς τὸν ἐκκεκαυμένον ἐκεῖνον καὶ φοβερὸν κράββατον· καὶ αἱ μὲν σάρκες ἐδιελύοντο καὶ ἐκαίοντο· αὐτὸς δὲ ἐνομίζετο, ὥσπερ νὰ ἦτον εἰς στρῶμα μαλακόν, καὶ εὐχαρίστει τὸν Κύριον· ἀλλ' ἐπειδὴ περισσότερον ἐλυπεῖτο ὁ Ἅγιος, πῶς δὲν ἐγνώριζαν τὸν ἀληθῆ Θεὸν οἱ Ἕλληνες, παρὰ διὰ τὰς κολάσεις ὅπου τοῦ ἔδιδαν, ἠθέλησε νὰ τοὺς κάμῃ νὰ ἐννοήσουν τὴν ἀδυναμίαν τῶν μικρῶν των θεῶν, καὶ λέγει πρὸς τὸν Τύραννον νὰ τὸν ὑπάγουν εἰς τὸν ναὸν τῶν εἰδώλων. Οἱ δὲ ἀσεβεῖς θαρροῦντες πῶς ἤθελε

νὰ προσκυνήσῃ, ἐχάρησαν, καὶ τὸν ὑπῆγαν ἐντίμως μὲ δορυφορίαν, ὡς μέγαν Ἄρχοντα.

β'. Φθάσας δὲ ὁ Ἅγιος εἰς τὸν βωμόν, ἤγγισεν ὀλίγον μὲ τὴν δεξιάν του εἰς τὸ μεγαλήτερον καὶ περιφανέστερον Εἴδωλον, λέγων, «σὲ προστάζω νὰ πέσῃς κατὰ γῆς, νὰ γένῃς χῶμα λεπτότατον· καὶ παρευθὺς ἔγεινεν ἔργον ὁ λόγος του· οἱ δὲ παρόντες ἐθαύμασαν, καὶ γνωρίσαντες τὴν ἀδυναμίαν τῶν Εἰδώλων, ἐπίστευσαν ἀναρίθμητοι εἰς τὸν ἀληθῆ Θεόν, προσκυνοῦντες τὸν Ἅγιον. Τότε δὴ τότε ἐξαίφνης εἰς τὸ μέσον τοῦ πλήθους ἐφάνη μία κόρη ὡραία, καὶ πάγκαλος, ἥτις ἔλαβεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τὸν Ἅγιον, λέγουσα· «ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀδελφή σου Εὐλαμπία, καὶ καθὼς μία μήτηρ μᾶς ἐγέννησε καὶ ἀνέθρεψεν, οὕτως εἶναι πρέπον νὰ λάβωμεν ἕνα θάνατον, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, καὶ Σωτῆρος μας Ταῦτα λέγουσα, ἐνουθέτει τοὺς παρεστῶτας νὰ λάβουν ἀπ' αὐτὴν παράδειγμα, νὰ γνωρίσουν τὴν εὐσέβειαν. Ὁ δὲ κακοδαίμων Τύραννος ἔγεινεν ἄλλος ἐξ ἄλλου ἀπὸ τὴν θλῖψιν του· οὐ μόνον διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ θεοῦ του, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν παρρησίαν τῆς Μάρτυρος· καὶ βλέπων αὐτὴν μὲ ὄμμα ἄγριον, εἶπε πρὸς αὐτὴν ὁ παμμίαρος· ψεύδεσαι, ἀναίσχυντον γύναιον πῶς εἶναι ἀδελφός σου ὁ Εὐλάμπιος, ἀλλὰ τὸν ἔχεις ἀγαπητικόν, διὰ τοῦτο ἦλθες εἰς τὸ μέσων τόσον ἀνδρῶν ἀναιδεστάτη, καὶ προσποιεῖσαι Χριστιανὴ ἄσεμνε· ἰδὲ νὰ ἀφήσῃς αὐτὸ τὸ πάθος, καὶ δεήσου τοὺς φιλανθρώπους θεοὺς νὰ σὲ συγχωρήσουσι, καὶ μὴ θελήσῃς νὰ ὑστερηθῇς τὰ ἀγαθὰ τῆς παρούσης ζωῆς· καὶ τὸν λαμπρότατον ἥλιον, οὔτε νὰ προσκολληθῇς μὲ αὐτὸν τὸν μάγον καὶ γόητα· εἰ δὲ καὶ παρακούσῃς τοὺς λόγους μου, μάρτυρας βάνω ὅλους τοὺς θεούς, ὅτι ἄλλο καλὸν δὲν θέλεις ἀπολαύσει ἀπὸ τὸν Εὐλάμπιον, εἰμὴ μόνον νὰ λάβῃς χειρότερα κολαστήρια. Τότε ἡ Εὐλαμπία τοῦ ἀπεκρίθη χωρίς τινα δειλίαν, καὶ τοῦ λέγει, «Ἄκουσον, ὦ δικαστά, νὰ γνωρίσῃς καλὰ τὴν γνώμην μου. Χριστοῦ δούλη εἶμαι· αὐτὸς εἶναι ἡ πνοή καὶ ζωή μου, καὶ τῆς ψυχῆς μου τὸ ἀγαλλίαμα· αὐτὸν ἀγαπῶ, καὶ διψῶ νὰ θανατωθῶ διὰ τὴν ἀγάπην του· λοιπὸν ἑτοίμαζε πῦρ, ἀκόνιζε ξίφη, καὶ πᾶσαν ἄλλην συλλογίζου βάσανον, διότι ἕτοιμη εἶμαι νὰ πάθω περισσότερα, παρὰ ὅσα ὑπέμεινεν οὗτος ὁ ἀδελφός μου, διὰ νὰ καταλάβῃς πῶς εἶμαι ἀδελφή του εἰς τὴν σάρκα καὶ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ γνώμην κατὰ ἀλήθειαν, καὶ μὴ ἔχῃς τινὰ ἐλπίδα ποσῶς εἰς ἐμέ, νὰ μὲ πλανέσῃς τάχα μὲ τὰς κολακείας σου, ἢ νὰ δειλιάσω τὰς βασάνους ὡς ἁπαλὴ κόρη καὶ ἀνήλικος, διότι ὁ Παντοδύναμος Θεός, ὅπου μᾶς ἔδωκε τὴν προθυμίαν καὶ ὅπλα νὰ πολεμήσωμεν ἐσέ, καὶ τὸν Διάβολον ὅπου προσκυνᾷς, ἐκεῖνος μᾶς θέλει βοηθήσει νὰ σᾶς νικήσωμεν.» Ταῦτα μὲν ἡ Ἁγία μὲ γλῶσσαν παρρησιασμένην κατὰ τοῦ Τυράννου ἐλάλησεν· αὐτὸς δὲ μὴ ὑποφέρων τὸν

ἔλεγχον, προστάζει νὰ τὴν δέρνουν δυνατὰ εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ τόσον τὴν ἐρράπισαν, ὅπου ἠλλοιώθη τὸ κάλλος τῆς μορφῆς, καὶ ἡ φωνή της ἔσβυσεν. Ὁ δὲ Εὐλάμπιος τὴν ἐνεθάρρυνε νὰ ἵσταται ἀνδρείως, καὶ νὰ μὴ δειλιᾷ τὴν βάσανον, καὶ οὕτως ὑπέμεινεν ἡ ἀείμνηστος. Μετὰ ταῦτα πάλιν ὁ Τύραννος ἐσυλλογίσθη ἄλλην κόλασιν, νὰ βράσουν νερὸν εἰς ἕνα μεγάλον λέβητα, νὰ τοὺς βάλουν μέσα νὰ στέκωνται ἕως νὰ μείνουν μόνον τὰ κόκκαλα· εἰς τὸν ὁποῖον εἰσῆλθεν εὐθὺς ὁ Ἅγιος, ἀλλ᾽ ἡ Κόρη ὡς ἀπαλωτέρα εἰς τὴν φύσιν ἐδειλίασε, καὶ ἐφοβεῖτο βλέπουσα τὸ ὕδωρ ὅτι ἐκόχλασεν. Ὁ δὲ ἀδελφὸς καὶ συναθλητὴς ἐσήκωσεν ἐπάνω τὴν κεφαλὴν ἀπὸ τὰ ὕδατα, καὶ ἐπροσκάλει τὴν Ἁγίαν λέγων· «εἴσελθε ἀδελφή μου ἠγαπημένη, καὶ μὴ δειλιάσῃς τίποτε, μὴ κυττάζῃς τὸ πῦρ καὶ τὰ ὕδατα, ἀλλὰ ἐπάνω εἰς τὸν Θεὸν ὕψωσε τοὺς ψυχικοὺς ὀφθαλμούς, καὶ αὐτὸς μᾶς δίδει βοήθειαν, καὶ ἀπ᾽ ἐμὲ γνώρισε τὴν ἀλήθειαν, πῶς δὲν μὲ βλάπτει ποσῶς ἡ καῦσις τοῦ θερμοῦ νεροῦ, ἀλλὰ φαίνεται δρόσος καταψυχίζουσα» μὲ τούτους τοὺς λόγους ἔλαβε θάρρος ἡ Εὐλαμπία, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν λέβητα, καὶ παρευθὺς ἐψυχράνθη τὸ ὕδωρ ὡς κρύσταλλος, καὶ ἔστεκον ἀμφότεροι ἀγαλλόμενοι. Τοιοῦτον θαυμάσιον ἰδόντες πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπέστευσαν· οὐ μόνον δὲ ὁ κοινὸς λαός, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Τύραννος ἀρχίζει νὰ ὀλιγοστεύῃ τὴν εὐλάβειαν, ὅπου εἶχεν εἰς τὰ εἴδωλα· πλὴν ὁ ἀσύνετος δὲν ἐπίστρεψεν εἰς τόσα θαυμάσια, ἀλλὰ πάλιν κατὰ τοῦ Ἁγίου ὁπλίζεται, καὶ προστάσσει νὰ τὸν τυφλώσσουν, διὰ νὰ δειλιάσῃ καὶ ἡ ἀδελφή του, μήπως καὶ τὴν διαστρέψῃ. Ἀλλὰ ματαίως ἐκοπία ὁ ἀσυνείδητος· διότι τοὺς μὲν ὀφθαλμοὺς ὑστερήθη ὁ Ἅγιος, τὰς δὲ ψυχὰς εἶχον ἀμφότεροι στερεωμένας εἰς τὴν εὐσέβειαν, καὶ ποσῶς δὲν ἐσάλευσεν ὁ πύργος τῆς ὁμολογίας των. Τότε πάλιν ἐκέλευσεν ὁ Ἡγεμὼν νὰ ἐκκαύσωσι δυνατὰ μίαν κάμινον, νὰ σπινθηροβολᾷ ὡς τὴν Βαβυλώνιον. Ἕως οὖν νὰ συνάξουν τὰ ξύλα καὶ τὴν ἄλλην ὕλην νὰ εὐτρεπίσουν, ἐκρέμασαν τὴν Ἁγίαν ἀπὸ τὰς τρίχας τῆς Κεφαλῆς· αὕτη δὲ ἡ τιμωρία δίδει πολὺν πόνον εἰς τὰ νεῦρα καὶ μήλιγγας· ἀλλ᾽ ἡ δούλη τοῦ Χριστοῦ ἐνόμιζε τρυφὴν ἐκείνην τὴν βάσανον, καὶ προσηύχετο λέγουσα· «Εὐχαριστῶ σοι Κύριέ μου, ὅπου μὲ ἠξίωσες νὰ τιμωρηθῶ διὰ τὴν ἀγάπην σου.» Ἀφ᾽ οὗ δὲ ἔκαψεν ἡ κάμινος τόσον, ὅπου ἐτρόμαξαν οἱ περιεστῶτες μόνον νὰ τὴν βλέπουσιν, ἐπῆραν τοὺς Μάρτυρας νὰ τοὺς ρίψουν μέσα κατὰ τὴν πρόσταξιν· καὶ τὸν μὲν Ἅγιον ἐσήκωσαν, διότι τὸν εἶχον τυφλώσει ὡς εἴπομεν, καὶ δὲν ἐδύνατο νὰ περιπατῇ, ἡ δὲ γενναία Εὐλαμπία, ἔτρεχε χαίρουσα, ὥσπερ νὰ ὑπήγαινεν εἰς νυμφικὸν δωμάτιον. Καὶ καθὼς τοὺς ἔρριψαν εἰς τὴν κάμινον (ὦ τοῦ θαύματος!) ἔγειναν ἡ φλόγα ὥσπερ καμάρα ἀπὸ τὸ ἕν καὶ ἄλλο μέρος, καὶ ὑπήγαινεν ἐπάνω ὡς γέφυρα, καὶ αὐτοὶ ἐστέ-

κοντο εἰς τὸ μέσον ἄβλαβοι, ὥσπερ νὰ ἦσαν εἰς δροσερὸν λειβάδι νὰ χαίρωνται· διότι τὸ πῦρ ἐμετάστρεψε τὴν καυστικήν του φύσιν εἰς ψύχος, καὶ τοὺς ἐδρόσιζεν· ὅθεν καὶ αὐτοὶ εὐχαριστοῦντες ὑμνολογοῦσαν τὸν Κύριον, ψάλλοντες τὴν ᾠδὴν ἐκείνην τῶν τριῶν Παίδων, τὴν πολυύμνητον καὶ παγκόσμιον· τοιαύτην τερατουργίαν ἰδὼν ὁ ἀσυνείδητος Τύραννος ἐξεπλάγη, καὶ μὴ ἠξεύρων πλέον ποίαν ἄλλην βάσανον νὰ τοὺς δώσῃ, ἐβαρέθη νὰ πολεμῇ μὲ τὸν παντοδύναμον ὁ ἀδύνατος. Μὴ ἔχων οὖν ἐλπίδα τινὰ εἰς τοὺς Μάρτυρας ἔδωκε κατ' αὐτῶν τὴν τελευταίαν ἀπόφασιν, νὰ κόψουν τὰς ἁγίας αὐτῶν κεφαλάς· καὶ οὕτω ὁ μὲν Ἅγιος ἀπεκεφαλίσθη κατὰ τὸ πρόσταγμα, ἡ δὲ Εὐλαμπία παρέδωκε τὴν ἁγίαν ψυχὴν εἰς τὰς ἀχράντους παλάμας τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ ἐν εἰρήνῃ, πρὶν νὰ κόψουν τὴν κεφαλήν της οἱ δήμιοι. Τοῦτο δὲ ἐσυνέβη τῆς Μάρτυρος οὐχ ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' οὕτως ὁ Θεὸς οἰκονόμησε, διὰ νὰ μὴ ἐγγίζουν αἱ ἀκάθαρτοι χεῖρες τῶν δημίων ἐπάνω της, ἀλλὰ νὰ φυλαχθῇ ἀμόλυντος, ἔτι δὲ καὶ διὰ νὰ ψευσθῇ τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ ὁ μάταιος Τύραννος, νὰ γνωρίσῃ πῶς αὐτὸς δὲν ἐνίκησεν, ἀλλ' ὅταν ὁ Θεὸς ἠθέλησεν, ὅπου ἐξουσιάζει ζωὴν καὶ θάνατον, τότε ἐπῆρε τὴν ψυχὴν ἀτάραχα, καὶ ὄχι μὲ τὴν σπάθην, διὰ νὰ μὴ τελειωθῇ ἐκείνου τὸ πρόσταγμα. Αὐτὸ εἶναι τῶν ἀηττήτων Μαρτύρων τοῦ Χριστοῦ τὰ παλαίσματα· τοιοῦτον τέλος παμπόθητον ἔδωσαν οἱ ἀοίδιμοι. Τούτους οἱ Ἄγγελοι πάντες ἐμακάρισαν, οἱ Πατριάρχαι καὶ Ἀπόστολοι ἐπήνεσαν, οἱ Μάρτυρες ὡς συναθλητὰς ὑπεδέχθησαν χαίροντες, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν καὶ αὐτὸς ὁ ἀγωνοθέτης καὶ Κύριος (τὸν ὁποῖον ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων μαρτυρικῶς ὡμολόγησαν, καὶ ὑπέμειναν διὰ τὴν ἀγάπην του τοσαῦτα πάνδεινα κολαστήρια) τοὺς ὑποδέχθη μὲ ἱλαρὸν καὶ ἀγαλλιώμενον πρόσωπον, καὶ τοὺς εὐφήμησε καὶ αὐτὸς ἐνώπιον τοῦ Πατρός, καθὼς ἔταξεν εἰς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. καὶ τοὺς ἔκαμε κοινωνοὺς τῆς δόξης καὶ Βασιλείας του. Ὅτι αὐτῷ πρέπει τιμὴ καὶ δόξα, κράτος, μεγαλωσύνη τε, καὶ μεγαλοπρέπεια, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (Τὸν ἑλληνιστὶ βίον αὐτῶν συνέγραψεν ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή· «Ἄρτι τῆς θεογνωσίας.» σώζεται ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ, ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων, καὶ ἐν ἄλλαις.)

(Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῶν ἁγίων διακοσίων μαρτύρων τῶν συναναιρεθέντων τῷ ἁγίῳ Εὐλαμπίῳ.

»Ἀνδρῶν τετραπλῆν οἶδα πεντηκοντάδα,
»Ξίφει τελειωθεῖσαν· ὦ θείου τέλους!

Ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Ὁ Βασιανὸς τὸν κάτω λιπὼν βίον,
»Χαίρων πρὸς αὐτὴν τὴν ἄνω χωρεῖ βάσιν.

Οὗτος ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Βασιανὸς ἦτο ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, ἐκ τῆς χώρας τῶν Σύρων, κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Μαρκιανοῦ, ἐν ἔτει υν', (450), ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ τόσον ἔλαμψεν ὁ ἀοίδιμος εἰς τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ θαύματα, ὥστε ὁ βασιλεὺς Μαρκιανὸς ἔκτισε ναὸν εἰς τὸ ὄνομά του· (1) ὅστις σώζεται καὶ ἕως τὴν σήμερον. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν του ηὔξησε καὶ ἐπληθύνθη ἕως εἰς τοὺς τριακοσίους. Τούτου τοῦ ὁσίου ἐστάθη μαθήτρια καὶ ἡ ἁγία Ματρώνα (2). Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ὁ ὅσιος ζήσας, πολλοὺς σεσωσμένους ἐπρόσφερεν εἰς τὸν Χριστόν, καὶ διαφόρους ἀσθενείας ἰάτρευσε, καὶ θαύματα ἀμέτρητα ἐποίησε. Φθάσας δὲ εἰς γῆρας βαθύτατον, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε, καὶ ἐτάφη εἰς τὸν προρρηθέντα ναόν του.

Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ΘΕΟΦΙΛΟΥ τοῦ ὁμολογητοῦ.

»Τὴν κλῆσιν ἔργοις Θεόφιλος δεικνύων,
»Θεανδρικῆς ἤθλησεν εἰκόνος χάριν.

Οὗτος ὁ μακάριος πατὴρ ἡμῶν Θεόφιλος ἐγεννήθη ἕως τρία στάδια πλησίον εἰς τὴν Τιβεριούπολιν, ἡ ὁποία τὴν σήμερον ὀνομάζεται βουλγαριστὶ Στρούμιτζα, ἀπὸ γονεῖς εὐσεβεῖς καὶ ὀρθοδόξους, καὶ ὅταν ἔγεινε χρόνων τριῶν, ἐβαπτίσθη. Παραλαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ γονεῖς του, ὑπῆγαν εἰς τὸ βουνὸν τὸ καλούμενον Σελέντιον, καὶ εὑρόντες ἐκεῖ τὸν ἅγιον πατέρα ἡμῶν Στέφανον, ἔλαβον τὴν εὐλογίαν ἐκείνου καὶ πάλιν ἐγύρισαν εἰς τὸν οἰκόν των. Ἀπὸ τότε λοιπὸν ἐσχόλαζεν ὁ ἱερὸς οὗτος παῖς εἰς τὰ ἱερὰ γράμματα· φθάσας δὲ εἰς τὸν δέκατον τρίτον χρόνον τῆς ἡλικίας του ἀνέβη εἰς τὸν προρρηθέντα ὅσιον Στέφανον, ὅστις βλέπων τὸν νέον τοῦτον. Διὰ ποίαν αἰτίαν, ὦ τέκνον, εἶπεν, ἦλθες εἰς ἡμᾶς; ὁ νέος ἀπεκρίθη, ἐκάλεσάς με, ὦ τίμιε πάτερ, καὶ διὰ τοῦτο ἄφησα τοὺς γονεῖς μου καὶ ἦλθον. Καὶ πότε σὲ ἐκάλεσα, τῷ εἶπεν, ὁ ὅσιος; καὶ τί σοὶ

(1) Τοῦτο ἠδυνάμην οὕτω νὰ νοήσω· ἤτοι ὅτι ἔκτισεν ὁ βασιλεὺς ναὸν εἰς τὸ ὄνομά του, οὐχὶ ἔτι ζῶντος, ἀλλὰ μετὰ τὸν ἐκείνου θάνατον· ἐπειδὴ κατὰ τὸν Σειράχ. «Πρὸ τελευτῆς μὴ μακάριζε μηδένα· (Σειρ. ιά. 28). Πείθει δέ με νὰ νοῶ, ὅτι καὶ ζῶντος αὐτοῦ ἔκτισε τὸν ναὸν ὁ βασιλεύς, ὁ Κύρου Θεοδώρητος. Οὗτος δηλαδὴ εἰς τὸν βίον τοῦ ὁσίου Μαρκιανοῦ τοῦ κατὰ τὴν δευτέραν τοῦ Νοεμβρίου ἑορταζομένου, λέγει, ὅτι καὶ ζῶντος ἐκείνου, πολλοὶ πολλαχοῦ οἴκους εὐκτηρίους ἐδείμαντο, καὶ δρᾷ εἰς τὸ Συναξάριον ἐκείνου.

(2) Αὕτη ἑορτάζεται κατὰ τὴν ἐννάτην τοῦ Νοεμβρίου.

εἶπον ; ὁ νέος ἀπεκρίθη· Ἐνῷ ἐγὼ ἐπεριτριγύριζα εἰς τὸ χωράφιον τοῦ πατρός μου, ἤκουσα ὅτι μοι ἔλεγες· Τέκνον Θεόφιλε, ἐμάκρυνας ἀπὸ τὸν Κύριον, ὅστις λέγει, «Ἆρον τὸν Σταυρόν σου καὶ ἀκολούθει μοι.» Τρωθεὶς λοιπὸν εἰς τὴν καρδίαν ἀπὸ τοῦτον τὸν λόγον σου, ἠκολούθουν σοι, ὦ πάτερ, ἕως εἰς τὴν θύραν τοῦ κελλίου σου· καὶ εὐθὺς τὴν μὲν θύραν εἶδον κεκλεισμένην, σὺ δὲ ἔγεινες ἄφαντος ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἐγὼ εὑρέθην μόνος. Καὶ λοιπὸν φαίνεταί μοι, ὦ πάτερ ἅγιε, ὅτι ἀπὸ τὴν ὁμοιότητα, ἣν ἔχει ἡ τωρινὴ λαλιά σου, μὲ ἐκείνην τὴν ὁποίαν τότε ἤκουσα, σὺ ὁ ἴδιος εἶσαι ὁ καλέσας με καὶ ὄχι ἄλλος. Ὅθεν σε παρακαλῶ, μή με ἀποστραφῇς τὸν δοῦλόν σου, ὅστις ζητῶ τὴν σωτηρίαν μου.

Τότε ὁ ὅσιος εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἐδέχθη τὸν νέον καὶ ἐδίδασκεν αὐτὸν τὴν ἄσκησιν καὶ τάξιν τῆς μοναδικῆς πολιτείας τρεῖς χρόνους, ἀφ' οὗ δὲ οἱ τρεῖς χρόνοι παρῆλθον, ἐκάλεσεν ὁ ὅσιος τὸν Ἡγούμενον τῆς ἐκεῖ Λαύρας καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτὸν τὸν νέον, ὁ δὲ ἡγούμενος παραλαβὼν τὸν γέον, ἐκούρευσεν αὐτὸν καλόγηρον. Οἱ δὲ γονεῖς τσῦ Θεοφίλου δὲν ἠμέλουν, ἀλλὰ ἠρεύνων εἰς διάφορα μέρη, διὰ νὰ εὕρωσι τὸν κρυπτόμενον υἱόν των. Μόλις δὲ καὶ μετὰ βίας μετὰ παρέλευσιν τινῶν χρόνων, μαθόντες ὅτι εὑρίσκεται εἰς τὸ ἐν Σελεντίῳ μοναστήριον, ὑπῆγαν εἰς αὐτὸ καὶ παρεκάλουν ὁλοψύχως τὸν ἡγούμενον νὰ ἀφήσῃ τὸν υἱόν των νὰ φανερωθῇ εἰς αὐτούς· ὁ δὲ ἡγούμενος δὲν ἐσυγκατένευεν εἰς τὴν παράκλησίν των· ἐπειδὴ δὲ ἔβλεπε τὴν λύπην καὶ τὴν ὑπερβολικὴν καὶ ἀνυπόφορον θλῖψιν αὐτῶν, ἠναγκάσθη καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ, καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς τὸν Θεόφιλον. Τὸν ὁποῖον εὐθὺς ἅμα εἶδον οἱ γονεῖς του, ἤρχισαν νὰ θρηνῶσι ἐν ταὐτῷ καὶ νὰ χαίρωσιν ἐναγκαλιζόμενοι αὐτὸν καὶ κατασπαζόμενοι. Καὶ τί λόγους δὲν ἔλεγον ; ἢ τί κινήματα δὲν ἔπραττον, ὅσα ἦσαν ἀρκετὰ νὰ κινήσουν εἰς δάκρυα καὶ αὐτὰ σχεδὸν τὰ ἄψυχα καὶ ἀναίσθητα.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐσυγχάρησαν τὸν υἱόν των ἐπί τινας ἡμέρας καὶ ἐγνώρισαν ἀκριβῶς τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅπερ ἐκατοίκει εἰς αὐτόν, τότε ἤρχισαν νὰ βεβαιώνωσι τὸν ἡγούμενον μὲ ὅρκους, ὅτι γυρίζοντες εἰς τὸν οἰκόν των, ἐξάπαντος θὰ λάβωσι μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὸν Θεόφιλον, ἔλεγον δὲ καὶ ταῦτα· «ἡμεῖς, τίμιε πάτερ, παλαιόθεν ἐποθοῦμεν νὰ κτίσωμεν μοναστήριον μὲ ἰδικά μας ἔξοδα, καὶ λοιπὸν τώρα εἶναι ὁ ἐπιτήδειος καιρὸς διὰνὰκτίσωμεν τοῦτο, καὶ νὰ βάλωμεν εἰς αὐτὸ τὸν υἱόν μας, ἵνα σχολάζῃ καὶ λατρεύῃ τῷ Θεῷ. Ἀλλ' ὁ ἡγούμενος εἰς τὴν ἀρχὴν μὲν δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀφήσῃ, ὕστερον δὲ ἐφανέρωσε τοῦτο καὶ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ μοναστηρίου, οἵτινες ἔκριναν εὔλογον νὰ παρακαλέσουν τὸν Θεὸν μὲ τριήμερον νηστείαν, καὶ μὲ ὁλονύκτιον ἀγρυπνίαν, καὶ οὕτως ἄνωθεν

νὰ δοθῇ ἡ λύσις τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως. Γενομένης λοιπὸν τῆς νηστείας καὶ ἀγρυπνίας, ὡς πολλὰ εἶναι καὶ θαυμάσια τὰ ἔργα σου Κύριε ! ἰδοὺ γίνεται ἄνωθεν φωνὴ ἔναρθρος ἐν τῷ ναῷ προστάζουσα νὰ ἀφήσωσι τὸν ζητούμενον Θεόφιλον νὰ ὑπάγῃ μὲ τοὺς γονεῖς του· ὅθεν λαβόντες οἱ γονεῖς τὸν ποθούμενον υἱὸν ὁμοῦ καὶ ἄλλους ἀδελφοὺς τοῦ μοναστηρίου, ἐγύρισαν χαίροντες εἰς τὸν οἰκόν των.

Εἰς ὀλίγον δὲ καιρὸν ἐκτίσθη ἀπὸ αὐτοὺς τὸ μοναστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο ὁ Ἅγιος χρόνους ἀρκετοὺς ἀσκητικῶς πολιτευόμενος· ἐπειδὴ δὲ ὁ κοινὸς ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἐχθρὸς Διάβολος ποτὲ δὲν ἡσυχάζει, διὰ τοῦτο ἐμβῆκε μέσα εἰς τὸ δυσώνυμον θηρίον· ἤγουν εἰς τὸν Ἴσαυρον Λέοντα καὶ κατὰ τῶν ἁγίων Εἰκόνων πόλεμον καὶ μάχην ἐκίνησεν, ἐν ἔτει ψιϛ, (716). Ὅθεν αὐτὸς ἀκούσας περὶ τοῦ ὁσίου Θεοφίλου, ἐπρόσταξε νὰ τὸν παραστήσωσιν ἔμπροσθέν του. Παρασταθεὶς δὲ ὁ ὅσιος καὶ ὁμολογήσας, ὅτι πρέπει νὰ προσκυνῶνται αἱ ἅγιαι εἰκόνες διὰ τοῦτο κατὰ προσταγὴν τοῦ τυράνου, ἐδάρη μὲ βούνευρα. Ἔπειτα ἐδέθη ὀπίσω τὰς χεῖρας καὶ μὲ βίαν ἀναγκάζεται νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Νίκαιαν ὁμοῦ μὲ τὸν ὅσιον Λογγῖνον τὸν στυλίτην. Φθάσαντες δὲ οἱ ἅγιοι εἰς τὴν Νίκαιαν, παρεστάθησαν εἰς τὸ κριτήριον· ὁ δὲ Κριτὴς προστάζει τότε ὁ μὲν μακάριος Λογγῖνος νὰ ἁπλωθῇ ἀνάσκελα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλήν του νὰ βάλλωσι τὰς ἱερὰς εἰκόνας, τὰς ὁποίας εἶχε μετ' αὐτοῦ, καὶ νὰ τὰς κατακαύσωσι. Ὁ δὲ θαυμαστὸς Θεόφιλος, τοῦ ὁποίου τὴν παρρησίαν καὶ τὸν ἔλεγχον δὲν ἐδυνήθη νὰ ὑποφέρῃ ὁ δυσσεβής, ἐτεντώθη σταυροειδῶς ἐπάνω εἰς δύω στύλους, καὶ κατεξεσχίσθη εἰς τὰ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν μέλη τοῦ σώματος μὲ ξηρὰ βούνευρα.

Ὅτε δὲ εἶδεν ὅτι ἔτρεχε τὸ αἷμα ὡς βρύσις ἀπὸ τὸ σῶμά του, καὶ ἡ γῆ ἐκοκκίνισε, τότε ἐσηκώθη ἀπὸ τὸν θρόνον του καὶ μόνος του ὁ ἀλιτήριος ἔδερε τὸν ἅγιον ὥραν πολλὴν εἰς τὸ πρόσωπον· ἀφ' οὗ δὲ ἔπαυσεν ἀπὸ τὸ νὰ δέρῃ αὐτόν, προστάζει νὰ τὸν ὑποδέσωσι μὲ ὑποδήματα σιδηρᾶ ἀνημμένα καὶ νὰ τὸν ἀναγκάζωσι νὰ τρέχῃ ἔμπροσθέν του Τότε ὁ ἄρχων ὁ καλούμενος ὑπατικός, ἐντραπεὶς τὴν ἀρετὴν τοῦ ἁγίου : ἆρά γε Θεόφιλε, τοῦ λέγει, σὺ μόνος καὶ οἱ συντρόφοι σου εἰσθε μωροὶ καὶ ἀνόητοι, καὶ ἔχετε τόσον ζῆλον εἰς τὸ νὰ προσκυνῆτε τὰς εἰκόνας, ἢ ὁ βασιλεὺς εἶναι μωρὸς καὶ ὅλοι ἡμεῖς ὅσοι ἐξουσιάζομεν ; ὁ ἅγιος εἶπεν. Ἐὰν θέλῃς, ἂς γυμνάσωμεν ἐκ τῶν ἁγίων Γραφῶν τὸ περὶ τῶν εἰκόνων ζήτημα καὶ ἂς διαλεχθῶμεν περὶ αὐτοῦ, διότι ἠξεύρω ὅτι ἀκριβῶς γινώσκεις τὰς Γραφάς. Καὶ ἐὰν σὺ μὲ εὐλόγους ἀπολογίας μὲ πείσῃς, ἐγὼ ἀποβάλλω τὴν

προσκύνησιν τῶν εἰκόνων, εἰ δὲ σὺ πεισθῇς ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μου λόγους, ὅτι εἶναι εὔλογος ἡ τῶν εἰκόνων προσκύνησις, ἄρά γε θέλεις προσκυνήσει; ὁ ἄρχων εἶπεν, ἀναμφιβόλως θέλω τὰς προσκυνήσει.

Τότε ὁ ἅγιος χαροποιηθείς, ἤρχισε νὰ διαλέγεται περὶ τιμῆς καὶ σχέσεως τῶν σεβασμίων εἰκόνων, ὁ δὲ ἄρχων πεισθεὶς εἰς τοὺς λόγους του, εἶπε πρὸς τὸν ὅσιον· Ἐγὼ μέν, ὦ τίμιε γέρον, θέλω σπουδάσει νὰ πείσω τὸν βασιλέα, διὰ νὰ συμφωνήσῃ εἰς τὸ φρόνημα τοῦτο, καὶ νὰ προσκυνῇ τὰς ἁγίας εἰκόνας. ἂν δυνηθῶ, σὺ δὲ ἔχε ἀπὸ ἐμὲ τὴν ἄδειαν καὶ ἐλευθερίαν, καὶ ἐπίστρεψον εἰς τὸ κελλίον σου. Ὁ δὲ ἅγιος ἔγεινε περίλυπος, διότι δὲν ἐτελείωσε τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου, πλὴν πάλιν ἔχων τὰς διὰ τὸν Χριστὸν πληγὰς εἰς τὸ σῶμά του, ἔχαιρε. Γυρίσας δὲ εἰς τὸ μοναστήριον, μεγάλην χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν ἐπροξένησεν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ φίλους καὶ συγγενεῖς, καὶ εἰς ὅλους τοὺς πλησιοχώρους. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπέρασεν ὀλίγος καιρός, ὕστερον ἀπὸ τὴν εἰς τὸ μοναστήριον ἀθλητικήν του ἐπιστροφήν, ἐγνώρισεν ὁ ἀοίδιμος ὅτι ἔχει νὰ μεταβῇ ἀπὸ τὰ γήϊνα ταῦτα εἰς τὰ οὐράνια. Ὅθεν καλῶς διαθέσας τὰς τοῦ μοναστηρίου ὑποθέσεις καὶ κατηχήσας καὶ διδάξας καὶ ἀσπασάμενος ὅλους τοὺς ἀδελφούς, ἀπῆλθε πρὸς τὸν ποθούμενον Χριστόν.

Μεγαλυνάριον τῶν Ἁγίων Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας.

Χαίρετε μαρτύρων σεπτὴ δυάς, Εὐλάμπιε μάκαρ σὺν Εὐλαμπίᾳ τῇ ἀδελφῇ, καὶ διακοσίοις ἁγίοις ἀθλοφόροις, ὑπὲρ ἡμῶν Κυρίῳ ἀεὶ πρεσβεύσατε.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΙΑ', μνήμη τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ΦΙΛΙΠΠΟΥ ἑνὸς τῶν ἑπτὰ διακόνων.

»Ὧν περ διηκόνησας ἐν γῇ πραγμάτων,
»Ἐν οὐρανοῖς Φίλιππε μισθὸν λαμβάνεις.
»Λειτουργὸς λάβε μισθὸν ἐν ἑνδεκάτῃ γε Φίλιππος.

Οὗτος ἦτο ἀπὸ τὴν Καισάρειαν τῆς Παλαιστίνης, τέσσαρας θυγατέρας ἔχων προφητευούσας (ἀπὸ τὰς ὁποίας ἦτο ἡ Ἑρμιόνη καὶ ἡ Εὐτυχίς, καὶ δρα εἰς τὴν δ'. τοῦ Σεπτεμβρίου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἑορτάζονται) καθὼς περὶ τούτου ἀναφέρει ὁ θεῖος Λουκᾶς εἰς διάφορα μέρη τῶν Πράξεων, καὶ Εὐαγγελιστὴν αὐτὸν ὀνομάζει, λέ-

γων· «Τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν Παῦλον ἤλθομεν εἰς »Καισάρειαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ Εὐαγγε»λιστοῦ (τοῦ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτά), ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. Τούτῳ δὲ »ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι.» (Πράξ. κά. 8). Μαρτυρεῖ δὲ ὁ αὐτός, καὶ ὅτι ὁ ἀπόστολος οὗτος κατεστάθη διάκονος ὑπὸ τῶν ἀποστόλων ἐπὶ τὰς χρείας καὶ τραπέζας τῶν πτωχῶν καὶ χηρῶν ὁμοῦ μὲ τὸν Στέφανον καὶ τοὺς ἄλλους πέντε, (Πράξ. Ϛ'.) Οὗτος ἐνέπλησε τὴν Σαμάρειαν ἀπὸ τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου τῷ 35 ἔτει· καὶ τὸν Σ'μωνα μάγον ἐβάπτισεν, ὑποκριθέντα ὅτι ἐδέχθη τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Ἁρπαγεὶς δὲ ἀπὸ Ἄγγελον Κυρίου, ἔφθασεν εἰς τὸν δρόμον τὸν εὐνοῦχον τῆς βασιλίσσης Κανδάκης, καὶ κατηχήσας αὐτόν, ἐβάπτισε. (1).

Ἔπειτα πάλιν ἐφέρθη ἀπὸ τὸν Ἄγγελον εἰς τὴν Ἄζωτον, καὶ ἐφώτισεν αὐτὴν μὲ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου. Μετὰ ταῦτα ὑπῆγεν εἰς τὴν Τράλλην, τὴν εὑρισκομένην ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ, καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας του ἔπεισεν ὅλους τοὺς ἐκεῖ εὑρισκομένους νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὸν Χριστόν. Εἰς αὐτὴν δὲ τὴν πόλιν κτίσας καὶ Ἐκκλησίαν, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων γυναικῶν ΖΗΝΑΪΔΟΣ καὶ ΦΙΛΟΝΙΛΛΗΣ τῶν αὐταδέλφων.

»Εἰρηνικῶς ὕπνωσαν εἰρήνης φίλαι,
»Ζηναΐς ἅμα καὶ Φιλονίλλα δύο.

Αὗται αἱ ἅγιαι γυναῖκες ἦσαν ἀπὸ τὴν Ταρσὸν τῆς Κιλικίας, συγγενεῖς Παύλου τοῦ ἀποστόλου· ἀφήσασαι δὲ τὴν πατρίδα των, καὶ ἀρνηθεῖσαι τὰ ὑπάρχοντά των μετεχειρίζοντο κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον τὴν ἰατρικὴν τέχνην, κατὰ δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν ἀλήθειαν, ἐποίουν ἔργον ἀποστολικὸν κηρύττουσαι τὸν Χριστόν. Ὑπῆγαν λοιπὸν εἰς τὴν πόλιν Δημητριάδα καλουμένην, καὶ εἰσελθοῦσαι ἐντὸς σπηλαίου, ἐνήστευον καὶ ἠγρύπνουν καὶ ἰάτρευον πᾶσαν ἀσθένειαν πολυχρόνιον καὶ πᾶσαν μαλακίαν· ἤτοι ἀρρωστίαν ὀλιγοχρόνιον. Ἐνήργουν δὲ καὶ ἄλλα

(1) Σημείωσαι, ὅτι ὁ εὐνοῦχος οὗτος κατ' ἄλλους μὲν ὑπῆγεν εἰς τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν, κηρύττων τὸ Εὐαγγέλιον, κατ' ἄλλους δὲ εἰς τὴν Ταπροβάνην· καὶ κατ' ἄλλους εἰς τὴν Μερόην τῆς Αἰγύπτου· διότι εἰς αὐτὰς τὰς χώρας ἐβασίλευε κατ' αὐτοὺς ἡ Κανδάκη. Ὁ δὲ θεῖος Εἰρηναῖος βιβλ. γ'. καὶ ὁ Εὐσέβιος βιβλ. β'. τῆς Ἐκκλησιαστ. Ἱστορ. κεφάλ. ά. καὶ ὁ Ἱερώνυμος εἰς τὸν Ἡσαΐαν κεφ. νά. καὶ ἐπιστολῇ ργ', οὗτοι, λέγω, θέλουσιν, ὅτι ὁ εὐνοῦχος οὗτος, ἐχρημάτισεν ὁ πρῶτος ἀπόστολος τῶν Αἰθιόπων. Καὶ αὕτη ἡ γνώμη ἐπικρατεῖ καὶ παρὰ τοῖς Ἀβυσσηνοῖς ἄχρι τῆς σήμερον. (Ὅρα εἰς τὴν νεοτύπωτον ἑκατονταετηρίδα.)

διάφορα θαύματα· ὅθεν διαλάμψασαι μὲ ζωὴν ἐνάρετον, μὲ λόγον εὐαγγελικὸν καὶ μὲ θαύματα, καὶ πολλοὺς ἀπίστους ἐπιτρέψασαι εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, ἐν εἰρήνῃ πρὸς Κύριον ἐξεδήμησαν.

Ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁμολογητὴς ΘΕΟΦΑΝΗΣ ὁ Γραπτός, ὁ Ἐπίσκοπος Νικαίας ὁ ποιητὴς μὲν πολλῶν κανόνων, ἀδελφὸς δὲ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Γραπτοῦ, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Ὁ Γραπτὸς ἐν γῇ τὴν θέαν **Θεοφάνης**,
»Καὶ κλῆσιν ἐστὶν ἐκθανὼν γραπτὸς πόλῳ.

ά. Οὗτοι οἱ ἅγιοι ἦσαν υἱοὶ γονέων εὐσεβῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκατοίκουν εἰς τὴν Παλαιστίνην, καὶ ἐπιμελοῦντο τὴν ἀρετὴν τῆς φιλοξενίας, ἐν ἔτει ωή, (808)· ἀπὸ δὲ τὴν φιλομαθῆ σπουδαίαν γνώμην τῶν γονέων των ἔμαθον καὶ οἱ υἱοί των οὗτοι ὅλην τὴν σοφίαν τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἱεράν, καὶ τὴν ἐξωτερικὴν τῶν Ἑλλήνων· ἦτο δὲ πρῶτος εἰς τοὺς χρόνους ὁ Θεόδωρος, ὁ ὁποῖος εἶχε τόσην γνῶσιν παιδισθεν, ὅπου πάντες τὸν ἐθαύμαζον, ἐπειδὴ τὸν ἔβλεπαν καθ' ἑκάστην εἰς τὰς ἱερὰς ἐκκλησίας, καὶ δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τὰς ἑορτάς, οὔτε ποτέ του ὑπῆγεν εἰς παιγνίδια καὶ περιδιαβάσεις, καθὼς τὸ κάμουν οἱ λοιποὶ παῖδες, ἀλλ' ἦτο συνετὸς καὶ φρόνιμος. Βλέποντες αὐτὸν οἱ γονεῖς του εἰς αὐτὸν τόσην σύνεσιν καὶ εὐταξίαν, ἐξίσταντο, καὶ τὸν ἔβαλαν εἰς τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Σάββα, νὰ τὸν μανθάνῃ τὰ γράμματα ἕνας ἱερομόναχος, ὅστις ἦτο σοφώτερος πῶν λοιπῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς καὶ ἐναρετώτερος. Μετὰ ταῦτα ἔβαλαν καὶ τὸν ἀδελφόν του Θεοφάνην εἰς τὸ αὐτὸ μοναστήριον, νὰ μανθάνῃ καὶ αὐτὸς τὰ ἱερὰ γράμματα, ὁ ὁποῖος εἰς μὲν τὴν ἡλικίαν ἦτο μικρότερος, ὡς ἄνωθεν εἴπομεν, εἰς δὲ τὴν ἀρετὴν ἦτο ὅμοιος, δεικνύων μᾶλλον εἰς τὴν ψυχήν, ἢ εἰς τὴν σάρκα τὴν ἀδελφότητα καὶ συγγένειαν· διότι καθὼς ὁ σοφὸς ζωγράφος βλέπει ἐπιμελῶς τὸ πρωτότυπον νὰ μὴ σφάλλῃ τι, οὕτω καὶ αὐτὸς ἔβλεπεν ἀκριβῶς τὸν ἀδελφὸν ὡς πρωτότυπον, νὰ μιμῆται ὅλας τὰς πράξεις του. Ἀλλ' ὁ μέγας Θεόδωρος ἦτο εἰς τὸν νοῦν πολλὰ εὐφυὴς καὶ ὀξυτάτης φύσεως, καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔγεινε τέλειος τῆς μαθήσεως. Ὅθεν ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ μοναστήριον, πεθῶν νὰ μάθῃ ὑψηλότερα μαθήματα, καὶ ὑπῆγεν εἰς ἕνα ἐνάρετον καὶ σοφώτατον διδάσκαλον, μὲ τὸν ὁποῖον ἔκαμεν ὀλίγον καιρόν, ἀλλ' ἐπῆρε σχεδὸν ὡς ἀγχίνους ὅλην τὴν ἀρετὴν ἐκείνου καὶ μάθησιν, καθὼς ἀπὸ τοὺς λόγους του, ὅπου ἔγγαψε διὰ τὴν εὐσέβειαν, φαίνεται. Ἀφοῦ ἔμαθεν ὅσα τὸν ἔφθαναν, ἔστρεψεν πάλιν εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Μοναστηρίου, καὶ τόσον ἐσπούδαζε νὰ ὑπερέβῃ εἰς τὴν ἔνθεον πολιτείαν τοὺς ἄλλους, ὅπου ὑπερέβῃ πάντας καὶ ταπεινὸς τὸ φρόνημα ἐχαλιναγώγει τὴν γλῶσσαν, τὸν θυμόν, καὶ τὰς ἐπιθυμίας πάσας ὁ πάνσοφος, καὶ τὰς αἰσθήσεις τοῦ σώματος. Ὅθεν

διὰ τὴν ἐνάρετον αὐτοῦ πολιτείαν τὸν ἐχειροτόνησαν μὲ θείαν νεῦσιν πρεσβύτερον. Ἀφ' οὗ ἔλαβε τὸ τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα, ἐπλεόναζε τὰς ἀρετὰς περισσότερον, καὶ ἠγωνίζετο νὰ μὴ τὸν ὑπερβῇ ἄλλος εἰς τὴν ἀγάπην καὶ χρηστότητα, εἰς δὲ τὸν ἔνθεον ζῆλον ἦτο θερμότατος τόσον ὅπου ἐκινδύνευσε διὰ τὴν Εἰκόνα τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, καὶ πολλὰς βασάνους καὶ κολαστήρια ὑπέμεινεν ὁ ἀοίδιμος. Ἀλλ' ἂς εἴπωμεν ἐξ ἀρχῆς τὴν διήγησιν. Πολλοὺς πολέμους πολλάκις ὡς φθονερὸς ἤγειρε καθ' ἡμῶν ὁ μισόκαλος, διὰ νὰ μᾶς ὑστερήσῃ τῆς οὐρανίου μακαριότητος, καὶ πολλοὺς βασιλεῖς εἰς εἰδωλολατρείαν ἐγκρέμνησεν, ἄλλους δὲ πάλιν εἰς Εἰκονομαχίαν παρώξυνε, παρερμηνεύων τοὺς θείους Νόμους ὁ μιαρὸς καὶ διαστρέφων τὰς Γραφὰς δολίως ὡς ἀνθρωποκτόνος καὶ πονηρότατος· διοτι βλέπων πῶς δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ φέρῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν τελείαν τῆς πίστεως ἄρνησιν, ἔρριψε τὸν δολον ὁ ἐπίβουλος εἰς ὅσους εὗρεν ἐπιτηδείους εἰς τὴν κακίαν του, καὶ οὐ μόνον τοὺς ἁπλουστέρους, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς (φεῦ!) δεινῶς ὁ δεινὸς ἐπλάνησεν. Ἦτο δὲ τότε Αὐτοκράτωρ Ρωμαίων Λέων ὁ Ἀρμένιος, ὅστις εἶχε λύσσαν μεγάλην κατὰ τῶν ἁγίων Εἰκόνων ὁ ἀλιτήριος· καὶ πρῶτον μὲν ἐξώρισεν ἀπὸ τοὺς θρόνους τοὺς ὀρθοδόξους ἀρχιερεῖς, καὶ ἐκάθισεν ἄλλους ὁμόφρονάς του, καὶ ἄφρονας· τὰς δὲ ἱερὰς Εἰκόνας τελείως ἠφάνισε, διὰ τὴν ὁποίαν ἀσέβειαν ἐπαραχώρησεν ὁ Θεός, καὶ ἐστράτευσαν κατὰ τῶν Ρωμαίων οἱ Ἄραβες, καὶ ἠχμαλώτευσαν πολλὰς πόλεις καὶ Μοναστήρια, καθὼς καὶ τοῦ ἁγίου Σάββα τὸ μέγα καὶ περιβόητον. Ταῦτα βλέπων ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἐγνώρισεν, ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν Χριστιανῶν τοὺς ἦλθε καὶ δικαίως παρὰ Θεοῦ ἐκείνη ἡ μάστιξ, διότι ἐκαταφρονοῦσαν τὴν σεβασμίαν εἰκόνα του. Ὅθεν ζήλῳ θείῳ κινούμενος ἐμελέτησε νὰ στείλῃ ἕνα ἢ δύο Πατέρας ἐναρέτους καὶ μαθηματικοὺς εἰς τὰ γράμματα, νὰ ἐλέγξουν τὸν βασιλέα, νὰ τοῦ ἀποδείξουν μὲ μαρτυρίας τῆς θείας Γραφῆς σφαλερὰν τὴν γνώμην του, νὰ τὸν νουθετήσουν, μήπως καὶ τὸν φέρουν εἰς μεταμέλειαν, νὰ παύσουν τὰ σκάνδαλα· εὑρίσκει ἕτοιμον καὶ ἐπιτήδειον διὰ τοιαύτην ὑπηρεσίαν τὸν μέγαν Θεόδωρον, ὡς ζηλωτὴν τοῦ Θεοῦ, ὡς πεπαιδευμένον εἰς τὰ γράμματα, καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν περιβόητον· ἔστειλεν αὐτὸν λοιπὸν ὁ Πατριάρχης, ποιήσας εὐχὴν μὲ ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς καὶ κοινὴν παράκλησιν νὰ τὸν κατευοδώσῃ ὁ Κύριος· ὅστις ἐπῆρε τὸν Θεοφάνην ὡς ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ὁμόφρονα. Καὶ πρῶτον μὲν ὑπῆγεν εἰς τὸν ἀνίερον πατριάρχην τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τὸν ἤλεγξεν ὡς ληστρικῶς, καὶ ὄχι νομίμως τὴν ἐξουσίαν ἁρπάσαντα· ἔπειτα ἔδραμε καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν βασιλέα, καὶ τὸν ἐπαρακίνησε πατρικῶς μὲ σπλάγχνα, καὶ μὲ ἀποδείξεις τῆς Γραφῆς, νὰ παύσῃ ἀπὸ τοιαύτην δεινὴν καὶ ψυχοβλαβεστάτην αἵρεσιν, νὰ τοῦ συγχωρήσῃ

ὁ Κύριος, πρὶν θυμωθῇ περισσότερον νὰ τὸν παιδεύσῃ χειρότερα. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐθαύμασε τὴν παρρησίαν τοῦ Ἁγίου, τὴν σοφίαν, καὶ κοσμιότητα, καὶ τὴν ἐκ ψυχῆς τοῦ προσώπου φαιδρότητα· ἔπειτα τὸν ἠρώτησε πόθεν ἦτο, καὶ διατὶ ἐτόλμησε νὰ τὸν ἐλέγξῃ παρρησίᾳ μὲ τοσαύτην αὐθάδειαν. Ὁ δὲ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἀπόκρισιν, ὅτι ἦτο Ἱεροσολυμίτης, καὶ μὴ ὑποφέρων νὰ θεωρῇ τὸν Θεὸν καὶ βασιλέα τῆς κτίσεως ὑβριζόμενον, ἦλθε νὰ τοῦ φανερώσῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἐδιελέχθησαν οὖν πολλὴν ὥραν, καὶ διέλυσεν ὅλα τοῦ βασιλέως τὰ πρεβλήματα, καὶ τὸν ἐνίκησε μὲ τὴν θείαν δύναμιν, ἔθεν ὁ βασιλεὺς θαυμάζων τὴν σοφίαν του, ἐπροσπαθησε πολὺ μὲ κολακείας νὰ τὸν σύρῃ εἰς τὴν μιαρὰν αὐτοῦ αἵρεσιν· ἀλλ' ὁ ἀνδρεῖος ἀγωνιστὴς καὶ ἀήττητος ἤλεγχεν αὐτὸν ἀφόβως, καὶ ἐξεστόμιζε λέγων· δὲν ἐνθυμεῖσαι τὰς συνθήκας καὶ ὁμολογίας σου πρὸς τὸν οὐράνιον Βασιλέα, ὅπου τοῦ ὑπεσχέθης ὅταν σοῦ ἔβαλλαν εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτὸ τὸ βασιλικὸν διάδημα, ἀλλὰ πολεμεῖς ἐκεῖνον ὅπου σὲ ἐδόξασε; Φυλάττου, ἀπόδος τῆς Ἐκκλησίας τὴν εὐπρέπειαν, εἰδέ, ταχέως θέλεις πέσει εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ τοῦ δικαίου Κριτοῦ, νὰ δώσῃς δίκην τῆς ἀνομίας σου. Ἐθυμώθη ταῦτα ἀκούσας ὁ ἀλιτήριος καὶ ἐξέτασεν ἐὰν ἦτο καὶ ἄλλος τις ὁμόφρων τοῦ Θεοδώρου εἰς τὴν εὐσέβειαν καὶ ὁμόδοξος· καὶ ἀκούσας ὅτι ὁ ἀδελφός του Θεοφάνης εἶχε γνώμην καὶ θέλησιν ἐπρόσταξε νὰ τοὺς δείρουν ἀνελεήμονα. Τούτου γενομένου, ὑπέμειναν τὰς πληγὰς οἱ ἀήττητοι μὲ καρτερίαν θαυμάσιον· καὶ οὐ μόνον τότε, ἀλλὰ καὶ ἄλλαις φοραῖς τοὺς ἐπαίδευσεν ὁ ἀπαίδευτος Τύραννος μὲ δεινὰ κολαστήρια. Καὶ βλέπων ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ τοὺς διασείσῃ ποσῶς ἀπὸ τὴν εὐσέβειαν, τοὺς ἐξώρισεν εἰς τὸ στόμα τοῦ Πόντου μὲ φοβερὸν πρόσταγμα, νὰ μὴ τολμήσῃ τινὰς νὰ τοὺς δώσῃ βρῶσιν τινά, ἢ πόσιν, ἢ ἔνδυμα, διὰ νὰ ἀποθάνουν κακῶς διὰ τὴν τῶν ἀναγκαίων ὑστέρησιν. Ἀλλ' ὁ δίκαιος Κριτὴς δὲν ὑπέμεινε πολὺ καιρὸν αὐτὸν τὸν ἄδικον δικαστὴν καὶ ἀνελεήμονα, ἀλλὰ τὸν ἐφόνευσε Τραυλὸς ὁ Μιχαὴλ τὴν κυρίαν ἡμέραν τῆς τοῦ δεσπότου Χριστοῦ γεννήσεως, καὶ ὡς κακῶς (ὦ Θεοῦ κριμάτων!) καὶ ἐλεεινῶς ἐτελεύτησε ἐντὸς τοῦ ἁγίου ἐκείνου θυσιαστηρίου, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ἠδίκησε καὶ ἐφαύλισεν, ὑστερήσας αὐτὸ τῆς τῶν ἁγίων Εἰκόνων εὐπρεπείας καὶ ὡραιότητος. Τούτου γενομένου, ἔλαβον ὀλίγην ἄνεσιν τῆς κακουχίας αὐτῶν οἱ ἐξόριστοι. Ἀλλὰ πάλιν εἰς ὀλίγον καιρὸν ἐτελεύτησε καὶ αὐτὸς ὁ ἀσεβὴς Μιχαήλ, ἐπειδὴ ἐσυγκοινώνησεν εἰς τὴν εἰκονομαχίαν ὁ ἀσυνείδητος· ἔμεινε βασιλεὺς ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ μισόθεος μᾶλλον εἰπεῖν; ἢ Θεόφιλος ἐν ἔτει ωκθ' (829), ὁ ὁποῖος ἔκαμε πολλὰ κακὰ τῶν εὐσεβῶν, καὶ πολλοὺς ἐφυλάκωσε, καὶ διαφόρους ἐπαίδευσεν ὁ ἀσεβὴς διὰ τὴν εὐσέβειαν, καὶ μάλιστα τὸν μέγαν τοῦτον Θεόδωρον μὲ τὸν ἀδελφόν του Θεοφάνην ὡς σύζηλον αὐ-

τοῦ καὶ ὁμόφρονα, τοὺς ὁποίους ἐβασάνισε πολύ, ἐμαστίγωσεν, ἐρράπισεν, ἐξέσχισε, καὶ διαφόρως ἐπαίδευσεν. Ἀλλ' ὑπέμειναν πᾶσαν δοκιμὴν κολάσεως διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, θέατρον τοῖς Ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις κατὰ τὸν Παῦλον γενόμενοι. Μετὰ ταῦτα βλέπων τοσαύτην ὑπομονήν, καὶ καρτερίαν ὁ ἔπαρχος, τοὺς ἐξώρισεν εἰς νῆσον Ἀφουσίαν. Ἀλλὰ τίς δύναται νὰ εἰπῇ τὰς θλίψεις, ὅπου ἔπαθον εἰς ἐκείνην τὴν δεινὴν ἐξορίαν, καὶ τὰ πικρότατα βάσανα, τὰς φυλακάς, τὰ ναυάγια, τὸν λιμόν, τὰς ἡλιακὰς ἐκκαύσεις, τὰς νυκτερινὰς ψύξεις, τὰς ἐπιβουλὰς καὶ ἐπαναστάσεις, τοὺς καθ' ἡμέραν θανάτους, τοὺς ραβδισμούς, καὶ τὰ ἐπὶ κόρης ραπίσματα ; καὶ πάλιν ὕστερον μετὰ τὴν πολυμέρειον ἐκείνην ἐξορίαν καὶ κακοπάθειαν, ἐπρόσταξεν ὁ τύραννος νὰ φέρουν μόνον ἐκείνους τοὺς δύο, ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐξωρισμένους, εἰς τὰ βασίλεια· διότι εἶχε πολὺν πόθον ὁ μάταιος νὰ τοὺς κάμῃ νὰ συγκοινωνήσουν εἰς τὴν γνώμην αὐτοῦ τὴν μιαρὰν καὶ ψυχώλεθρον. Ἀλλὰ ἂς ἱστορήσωμεν ἐδῶ κάτωθεν μίαν ἐπιστολήν, ὅπου ἔστειλεν αὐτὸς ὁ μακάριος Θεόδωρος πρὸς Ἰωάννην τὸν Κυζίκου ἀρχιεπίσκοπον, καὶ πρὸς τοὺς ἐπιλοίπους Χριστιανούς, εἰς τὴν ὁποίαν γράφει μόνος του ὅλας τὰς τιμωρίας ὅπου ἔπαθεν ὁμοῦ μὲ τὸν ἀδελφόν του Θεοφάνην διὰ τὰς ἁγίας Εἰκόνας ἀπὸ τὸν θεομισῆ Θεόφιλον· ἀφοῦ τοὺς ἔφερεν ἀπὸ τὴν Ἀφουσίαν εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ ἐχάραξαν τὰς ἁγίας των ὄψεις (1) ἐλεεινότατα· εἶναι δὲ ταῦτα κατὰ λέξιν οἱ λόγοι τῆς ἐπιστολῆς του. «Ἐὰν σιωπήσω τὰ βάσανα ὅπου μᾶς ἔκαμαν οἱ μισόχριστοι, ζημιοῦνται οἱ φιλόχριστοι. Λοιπὸν ἂς τὰ εἰπω μὲ βραχύτητα εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ πολλῶν ὠφέλειαν, διὰ νὰ φαίνεται μάλιστα τῶν ἀσεβῶν τὸ σαθρὸν δόγμα, τὸ ἀραχνῶδες καὶ ἄχρηστον.

β'. «Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὴν Ἀφουσίαν οἱ ὑπηρέται τοῦ βασιλέως, μᾶς ἅρπασαν μὲ βίαν πολλὴν καὶ ταχύτητα, ἐρωτοῦμεν τὴν αἰτίαν τούτου. Οἱ δὲ ἔλεγον, ὅτι δὲν ἤξευραν, μόνον τοὺς ἐπρόσταξεν ὁ βασιλεὺς νὰ μᾶς ὑπάγουν εἰς τὸ Βυζάντιον τάχιστα· εἰς τὸ ὁποῖον ἐφθάσαμεν εἰς τὰς 8 τοῦ Ἰουλίου, καὶ μᾶς ἐφυλάκωσαν εἰς τὸ πραιτώριον· καὶ μετὰ ἓξ ἡμέρας μᾶς ἔκβαλεν ὁ Ἔπαρχος, καὶ μᾶς ὑπῆγεν εἰς τὸν βασιλέα, ὅστις ἦτο πολλὰ θυμωμένος, καὶ πρὶν νὰ μᾶς ἐρωτήσῃ ἐπρόσταξε νὰ μᾶς δείρουν εἰς τὰς ὄψεις· καὶ οὕτως ἐκτύπησαν εἰς τὸ

(1) Τοὺς ἰαμβικοὺς τούτους στίχους ὅρα κατὰ τὴν εἰκοστὴν ἑβδόμην τοῦ Δεκεμβρίου, ὅτε ξεχωριστὰ ἑορτάζεται ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁ Γραπτὸς ὁ τοῦ Θεοφάνους τούτου ἀδελφός. Ὅρα καὶ εἰς τὴν δεκάτην ὀγδόην τοῦ Δεκεμβρίου, ὅτε ἀναφέρονται οἱ δύο οὗτοι ὁ Θεόδωρος καὶ Θεοφάνης μετὰ Μιχαὴλ τοῦ Συγκέλλου. Ὅρα καὶ κατὰ τὴν δεκάτην τετάρτην τοῦ Ἰουνίου εἰς τὸ Συναξάριον τοῦ ἁγίου Μεθοδίου Κωνσταντινουπόλεως.

πρόσωπόν μας τόσα ραπίσματα, ὅπου ἔπεσα εἰς τὸ ὑποπόδιον τοῦ βασιλέως, μὴ δυνάμενος νὰ στέκωμαι ὄρθιος. Τότε μᾶς ἐρώτησεν ὁ βασιλεὺς λέγων διατὶ ἤλθετε πρὸς ἡμᾶς ἀναιδέστατοι; Ταῦτα λέγων μὲ βλέμμα ἄγριον, λέγει πρὸς τὸν ἔπαρχον· ἔπαρέ τους καὶ βούλλωσε τὰ πρόσωπά των μὲ τοὺς στίχους τούτους τοὺς ἰαμβικούς, ἔπειτα παράδωκέ τους δύο Σαρακηνῶν, νὰ τοὺς ὑπάγουν εἰς τὴν χώραν των. Ἦτο δὲ ἐκεῖ πλησίον ἐκεῖνος ὅπου ἐσύνθεσε τοὺς στίχους, Χριστόδουλος καλούμενος, ὅστις ἐπροστάχθη καὶ τοὺς ἀνέγνωσε νὰ τοὺς ἀκούσωμεν· ἔπειτα γινώσκων ὅτι εἴμεθα πεπαιδευμένοι εἰς τὰ ποιητικά, εἶπε πρὸς ἡμᾶς ὁ τύραννος· μή σας μέλῃ ἐὰν δὲν ἦναι τόσον καλοὶ στίχοι τοῦτοι· ἕτερος δέ τις, διὰ νὰ φανῇ εὐγνώμων πρὸς αὐτόν, ἀπεκρίθη· δὲν εἶναι ἄξιοι διὰ στίχους καλλιτέρους δέσποτα. Ἡ δὲ ἐξήγησις τῶν στίχων, ὅπου τοὺς ἐχάραξαν εἰς τὰ μέτωπα εἶναι αὐτή. «Ποθοῦντες ὅλοι νὰ τρέχουν εἰς τὴν πόλιν, πρὸς τὴν ὁποίαν ἐστάθησαν οἱ καθαρώτατοι καὶ πάναγνοι πόδες τοῦ Θεοῦ Λόγου διὰ σύστασιν καὶ στηριγμὸν τῆς Οἰκουμένης, οὗτοι ἐφάνησαν εἰς τὸν σεβάσμιον τόπον σκεύη πονηρὰ πλάνης δεισιδαίμονος· λοιπὸν πράσσοντες ἐκεῖ πολλὰ δεινὰ καὶ ἄσχημα πράγματα μὲ δυσσεβὲς φρόνημα, διὰ τὴν ἀπιστίαν των ἐδιώχθησαν ἀπ' ἐκεῖ ὡς ἀποστάται· φεύγοντες δὲ πρὸς τὴν πόλιν τῆς βασιλείας δὲν ἀφῆκαν τὰς παρανόμους των μωρίας, διὰ τοῦτο σημειωθέντες ὡς κακοῦργοι καὶ κακοποιοὶ εἰς τὰ πρόσωπα, κατακρίνονται, καὶ πάλιν διώκονται.» Ἀφοῦ μᾶς ἀνέγνωσαν τοὺς στίχους, ἐπρόσταξε νὰ μᾶς βάλουν εἰς τὸ πραιτώριον καὶ λαβόντες ἡμᾶς ἐξέβαλον ἀπὸ τὸ παλάτιον, καὶ εἰς ὀλίγον διάστημα πάλιν μᾶς ἐπέστρεψαν εἰς τὸν βασιλέα, καὶ μᾶς λέγει· ἐσεῖς θέλετε νὰ καυχᾶσθε ὅταν ὑπάγετε εἰς τὸν τόπον σας, πῶς μὲ ἐπεριπαίζετε, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ σᾶς ἐμπαίξω καὶ ἐγὼ πρότερον. Ταῦτα λέγων αὐτός, μᾶς ἔγδυσαν, καὶ ἔδειραν πρῶτον ἐμὲ εἰς τὴν ράχην, καὶ εἰς τὸ στῆθος ἀνηλεῶς, διότι ὁ τύραννος τοὺς ὥρκιζε νὰ μοῦ κρούσουσι δυνατὰ καὶ ἄσπλαγχνα· ἐγὼ δὲ ὥραν πολλὴν μαστιζόμενος, ἐφώναξα λέγων· Δὲν ἐπαίσαμεν εἰς τὴν βασιλείαν σου· καὶ πάλιν· «Κύριε ἐλέησον, καὶ ἁγία Θεοτόκε βοήθησον» ἔπειτα ἔδειραν καὶ τὸν ἀδελφόν μου Θεοφάνην, ὅστις ὁμοίως προσηύχετο ἐπικαλούμενος τὴν θείαν βοήθειαν. Ἀφοῦ λοιπὸν μᾶς ἔδειραν ὅσον ἤθελον, μᾶς ἔβαλαν τὸ ἑσπέρας εἰς τὸ πραιτώριον· καὶ μετὰ ἡμέρας τέσσαρας ὑπήγαμεν εἰς τὸν ἔπαρχον, ὅστις ἀπειλοῦσε νὰ μᾶς δώσῃ φρικτὰ κολαστήρια, ἔπειτα νὰ χαράξῃ τοὺς 12 στίχους εἰς τὰς ὄψεις μας, νὰ μᾶς παραδώσῃ τῶν Σαρακηνῶν κατὰ τὸ βασιλικὸν πρόσταγμα. Καὶ ἡμεῖς τοῦ ἀποκρινόμεθα, ὅτι εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ ὑπομείνωμεν μυρίους θανάτους κάλλιον, πάρεξ νὰ τοὺς συγκοινωνήσωμεν εἰς τὴν αἵρεσιν, κἂν τοὺς ὀφθαλμοὺς μᾶς ἐκβάλλουσι, κἂν εἰς τὸ πῦρ μᾶς καύσουν,

κἂν εἰς ἄλλην δεινοτέραν μᾶς παραδώσουσι βάσανον. Τότε λοιπὸν ἰδόντες τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης ἡμῶν, μᾶς ἐβούλλωσαν μὲ τὸ πυρωμένον μέταλλον, ὅπου ἦσαν τυπωμένοι οἱ ἄνωθεν ἰαμβοι, καὶ ἐλάβαμεν ὀδύνην ἀνείκαστον ἀπὸ τὸ δεινὸν ἐκεῖνο μηχάνημα, διότι ἤμεθα πρισμένοι καὶ πονεμένοι ἀπὸ τοὺς πρώην δαρμοὺς καὶ μάστιγας· μᾶς ἐβασάνιζον ἕως οὗ ἐνύκτωσε, καὶ ἔπαυσαν· καὶ τότε εἴπομεν πρὸς τὸν ἔπαρχον· γίνωσκε βέβαια, ὅτι ὅταν ὑπάγωμεν εἰς τὸν Παράδεισον, καὶ μᾶς ἰδοῦσι τὰ Χερουβίμ, θέλουν εὐλαβηθοῦν τὰς ὄψεις μας, νὰ μᾶς δώσουν τόπον, νὰ εἰσέλθωμεν εὐφραινόμενοι, ἐπειδὴ ἄλλος τις ποτε δὲν ἠξιώθη ὡς ἡμεῖς νὰ χαράξουν διὰ τὸν δεσπότην Χριστὸν τὴν ὄψιν του. Ἡμεῖς μὲν ἐδηλώσαμεν μόνον τὰ ἀναγκαιότερα, τὰ δὲ λοιπά, ὅπου ἐσυνέβησαν, ἄλλοι ἂς τὰς διηγοῦνται σαφέστερα, ἐπειδὴ δὲν μᾶς ἐπόμπευσαν εἰς τόπον ἀπόκρυφον, ἀλλὰ φανερὰ εἰς τὸ θέατρον, καὶ μᾶς ἔβλεπον ἅπαντες οἱ ὁποῖοι ἂς μαρτυρήσουν τὰ ἐπίλοιπα.» Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Θεοδώρου. Ἀλλὰ πάλιν ἀφοῦ τοὺς ἔδωσαν τοιαύτην τιμωρίαν καινὴν καὶ ἀπάνθρωπον, διὰ τὴν τῶν θείων εἰκόνων προσκύνησιν, ἀκόμη ἔτρεχον τὰ αἵματα ἀπὸ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐφυλάκωσαν· ἔπειτα ἐπαρακίνησεν ὁ πονηρὸς Ἰωάννης (ὅπου ἦτο τότε πατριάρχης ἀνάξιος) καὶ τοὺς ἐξώρισαν εἰς τὴν Ἀμάσειαν τῆς Βιθυνίας, προστάσσων ὁ ἄσπλαγχνος βασιλεὺς νὰ μὴ τοὺς θάψωσι μετὰ θάνατον, ἀλλὰ νὰ μείνουν οὕτως εἰς καταφρόνησιν. Ἐβασανίζοντο οὖν οἱ μακάριοι εἰς τὴν δεινὴν ἐξορίαν ἐκείνην καιρὸν πολύν, ἐναρέτως καὶ ὀρθοδόξως πολιτευόμενοι· καὶ τόσην ἀρετὴν καὶ ἐγκράτειαν εἶχον, ὅπου διῆγον ὡς ἀσώματοι Ἄγγελοι. Ὁ δὲ μακάριος Θεόδωρος ἀσθένησεν ἀπὸ τὸ γῆρας, καὶ τὴν τῆς φυλακῆς κακοπάθειαν· ὅθεν αὐτὴν τὴν ἡμέραν ὅπου ἐθανατώθη διὰ τὸν Δεσπότην ὁ πρῶτος τῶν μαρτύρων, καὶ ἀξιέπαινος Στέφανος, τότε καὶ ὁ τούτου ζηλωτὴς καὶ Μάρτυς εἰς τὴν προαίρεσιν, ὁ τῶν δωρεῶν τοῦ Θεοῦ ἐπώνυμος, παρέδωκε τὴν ἁγίαν αὐτοῦ ψυχὴν εἰς τὰς ἀχράντους χεῖρας τοῦ Θεοῦ, ὃν ἐπόθησεν ἐν ἔτει 838. Ὁ δὲ αὐτάδελφος αὐτοῦ καὶ ὁμόζηλος Θεοφάνης ἐτίμησε μὲ ἐγκώμια καὶ ἄσματα τὸ ἱερὸν αὐτοῦ Λείψανον, καθὼς φαίνεται εἰς τὸν κανόνα, ὅπου τοῦ ψάλλουν τῇ κζ΄. Δεκεμβρίου, ὅστις εἶναι ποίημα τοῦ αὐτοῦ Θεοφάνους, καὶ τὸν παρακαλεῖ εἰς τὸ ὕστερον Τροπάριον τῆς ἐννάτης ᾠδῆς, νὰ δέεται τὸν Θεόν, νὰ τοὺς δώσῃ ἴσην δόξαν εἰς τὸν Παράδεισον· ἐπειδὴ οὐ μόνον κατὰ σάρκα ἦσαν Ἀδελφοί, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ὁμόφρονες, καὶ ὁμόγνωμοι, καὶ ἔπαθον ὁμοῦ τὰς θλίψεις καὶ βάσανα. Ἔχει δὲ οὕτω τὸ τροπάριον· «Ὕμνον τῷ Δεσπότῃ προσφέρων. Μάκαρ »δυστώπητον ἀπαύστως, ὑπὲρ τῆς ἐμῆς ἀσθενείας, καὶ συσκηνίας καὶ »Ἀδελφότητος, ὅπως ὁμοῦ βιώσαντες, τύχοιμεν ἅμα τῆς θεώσεως». Δὲν ἐτόλμησεν οὖν νὰ ἐνταφιάσῃ τὸ ἅγιον Λείψανον, κατὰ τὸ βασι-

λικὸν πρόσταγμα, ἀλλὰ τὸ ἔβαλεν εἰς κάσσαν ξυλίνην, καὶ οὕτως ἔψαλλε τὰ τροπάρια ὅπου τοῦ ἔκαμεν, ἀντὶ θρηνωδίας τὴν ὑμνωδίαν προσφέρων ὡς ἔπρεπε, διὰ νὰ παραμυθήσῃ καὶ τοὺς πιστούς, ὅπου εἰς τὴν κοίμησιν αὐτοῦ ἐσυνάχθησαν μὲ πόθον πολὺν καὶ εὐλάβειαν. Ἕνας ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐνάρετος πολὺ καὶ ἁγιώτατος ἐβεβαίωσεν ὕστερον λέγων, ὅτι ὅταν ἐκεῖνοι τὸν ἔψαλλαν εἰς τὴν γῆν ἤκουσεν ἄνωθεν φωνὴν γλυκυτάτην θαυμάσιον, ὅπου τὸν ἔψαλλαν οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι, ὡς Ἀγγελικῶς καὶ ἀΰλως πολιτευσάμενον. Οὕτω μὲν οὖν ἔμεινεν ἐκεῖ τὸ μακάριον Λείψανον, ὁ δὲ ἅγιος οὗτος Θεοφάνης ἐξορίζεται εἰς τὴν Θεσσαλονίκην (1), ἕως οὗ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔλαμψε πάλιν ἡ εὐσέβεια μετὰ τοῦ Θεοφίλου τὸν θάνατον, ἀνακαλεῖται ἀπὸ τὴν ἐξορίαν ὑπὸ Θεοδώρας τῆς βασιλίσσης (ἥτις συνέστησε τὴν ὀρθοδοξίαν) καὶ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ της Μιχαὴλ τοῦ εὐσεβῶς βασιλεύσαντος, καὶ ἔστρεψαν εἰς τὰς πατρίδας των οἱ ἐξόριστοι. Τότε καὶ ὁ μέγας Θεοφάνης ὑπέστρεψε μάρτυς ἀληθὴς γενόμενος, καὶ σεμνυνόμενος εἰς τὰ στίγματα τῶν πληγῶν, ὅπου διὰ τὸν Κύριον ἔπαθε, καὶ εἶχε ἐλπίδα νὰ λάβῃ πλουσίαν παρὰ Θεοῦ ἀνταπόδοσιν τῆς ὁμολογίας του εἰς αἰῶνα τὸν μέλλοντα. Ἀνακληθεὶς δὲ χειροτονεῖται Μητροπολίτης τῆς Νικαίας ἀπὸ τὸν ἅγιον Πατριάρχην τῆς Κωνσταντινουπόλεως Μεθόδιον, ὁ ὁποῖος κατήργησε τὴν χριστόμαχον αἵρεσιν τῶν εἰκονομάχων ἐν ἔτει 842. Τὸ δὲ ἅγιον Λείψανον ἔκαμε πολὺν καιρὸν ἐκεῖ ὅπου τὸ ἀφῆκεν ὁ ἀδελφός του, ἔπειτα τὸ ἐπῆρεν εἰς εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος, διὰ νὰ μετέχῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸν μισθὸν τῆς ὁμολογίας, καὶ τὸ ἐπῆγεν εἰς τὴν Χαλκηδόνα μὲ ὑμνωδίαις καὶ θυμιάματα, καὶ τὸ ἐσήκωσαν ἱερεῖς καὶ μονάζοντες, καθὼς ἔπρεπε, καὶ οἰκοδομήσας ναὸν ἅγιον, ἐφύλαξεν ἐκεῖ τὸν θησαυρὸν ἐκεῖνον τὸν πολυτίμητον ὅστις ἀναβλύζει καθ' ἑκάστην ἰάματα ψυχῶν καὶ σωμάτων, θεραπεύων πᾶσαν ἀσθένειαν. Ὁ δὲ μακάριος Θεοφάνης ἔζησεν ἀκόμη ὀλίγον καιρόν, μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, ἐναρέτως πολιτευσάμενος. Κυβερνήτας οὖν τὸ λογικὸν αὐτοῦ ποίμνιον, καλὰ καὶ θεάρεστα, ἐποίησαν ἀμφό-

(1) Σημείωσαι, ὅτι ὁ ἅγιος οὗτος Θεοφάνης, κατά τινας, ἐμελούργησε τὰ τροπάρια τῶν αἴνων τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ὧν τὸ πρῶτον πρὸς αὐτὸν ἀποτείνεται τὸν μέγαν Δημήτριον· ἤτοι τὸ «Δεῦρο μάρτυς Χριστοῦ πρὸς ἡμᾶς, »σοῦ δεομένους συμπαθοῦς ἐπισκέψεως· καὶ ῥῦσαι κεκακωμένους τυραννικαῖς »ἀπειλαῖς, καὶ δεινῇ μανίᾳ τῆς αἱρέσεως» Τῶν εἰκονομάχων δηλ. καθὼς ὁ αὐτὸς ἐμελούργησε Θεοφάνης καὶ τὸν κανόνα τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Ὅρα καὶ εἰς τὴν ἑνδεκάτην τοῦ Νοεμβρίου εἰς τὸ Συναξάριον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στρυδίτου. Οὐκ ὀρθῶς δὲ γράφεται ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τοῦ Μελετίου, ὅτι ἄλλος εἶναι Θεοφάνης ὁ Γραπτός, καὶ ἄλλος ὁ Θεοφάνης Νικαίας, διότι εἷς καὶ ὁ αὐτός ἐστι.

τεροι πολλοὺς Κανόνας καὶ Ἄσματα, κοσμοῦντα τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀπέρχεται ἀπὸ τὴν παροῦσαν ζωήν, τὴν πολυστέναχτον καὶ ἐπίκηρον, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πανευφρόσυνον καὶ ἀΐδιον, νὰ δοξάζῃ τὸν Δεσπότην Χριστὸν αἰώνια. (Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου)

Μνήμη τῶν ἁγίων Πατριαρχῶν ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ, ΑΡΣΑΚΙΟΥ (1) *καὶ* ΣΙΣΙΝΙΟΥ.

Εἰς τὸν Νεκτάριον.

»Ὁ Νεκτάριος οὐ τὸ τοῦ μύθου, Λόγε,
»Ἀληθινὸν δέ, σῆς τρυφῆς νέκταρ πίνει.

Εἰς τὸν Ἀρσάκιον.

»Τὸν Χριστὸν ἐν γῇ Ἀρσάκιος δοξάσας,
»Πρὸς αὐτὸν ἐλθών, ἀντεδοξάσθη πλέον.

Εἰς τὸν Σισίνιον.

»Ἀσινὲς ἦραν πνεῦμα τὸ Σισινίου,
»Οὗ σινιασθὲν μηχαναῖς τῶν Δαιμόνων.

ά. Ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Νεκτάριος, πατρίδα μὲν εἶχε τὴν ἐν Κιλικίᾳ Ταρσόν, Συγκλητικὸς δὲ τὸ γένος, καὶ ἐπιεικὴς τὸν τρόπον, ὥστε παρ' ὅλων ἐθαυμάζετο· εἶχε δὲ καὶ τὸ τοῦ Πραίτορος ἀξίωμα, καὶ Ἀδελφὸς κατὰ σάρκα ἦν τοῦ Ἀρσακίου, τοῦ μετὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον Πατριαρχεύσαντος. Τὸν καιρόν, καθ' ὃν ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος διὰ τὸ σκάνδαλον τινῶν ἀρχιερέων, (Αἰγυπτίων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον), παρητήθη τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ σκέψις ἐγένετο περὶ ἐκλογῆς νέου πατριάρχου, τότε ὁ θεῖος Νεκτάριος ἔτυχε διατρίβων ἐν Κωνσταντινουπόλει· καὶ ἑτοιμασθεὶς ἵνα ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἑαυτοῦ Πατρίδα, ὑπῆγε πρὸς τὸν Διόδωρον τὸν ἐπίσκοπον τῆς Ταρσοῦ, (εὑρισκόμενον τότε καὶ αὐτὸν ἐν τῇ βασιλευούσῃ διὰ τὴν δευτέραν Σύνο-

(1) Σημείωσαι, ὅτι ἐν τῷ χειρογράφῳ Συναξαριστῇ δὲν γράφεται ὁ Ἀρσάκιος, εἰμὴ οἱ δύο μόνοι. Ὁ Ἀρσάκιος δὲ οὗτος ἦτο ἀδελφὸς τοῦ ἁγίου Νεκταρίου τοῦ πρὸ τοῦ Χρυσοστόμου πατριαρχεύσαντος, ἄνθρωπος γέρων, ὅστις ἐπατριάρχευσε δύο μόνους χρόνους. Πολλοὶ δὲ τῶν Ἐπισκόπων δὲν ἤθελον νὰ συγκοινωνήσωσι μὲ αὐτόν, διὰ τὴν ἄδικον ἐξορίαν τοῦ Χρυσοστόμου, ὡς λέγει ὁ Μελέτιος. Ὁ δὲ Νεκτάριος ἦτο Πατριάρχης ἐπὶ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου, παρὼν ἐν τῇ δευτέρᾳ οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, τῇ συγκροτηθείσῃ ἐν ἔτει τπά (381), ὅστις ἐπατριάρχευσε χρόνους δεκαπέντε. Καὶ μετ' αὐτὸν ἐγένετο Πατριάρχης ὁ θεῖος Χρυσόστομος. Ὁ δὲ Σισίνιος ἔγεινε Πατριάρχης μετὰ τὸν Ἀττικόν, καὶ ἀφ' οὗ ἐπατριάρχευσε χρόνους δύο, ἔγεινε Πατριάρχης ὁ κακόφρων Νεστόριος, κατὰ τὸν αὐτὸν Μελέτιον.

δον), καὶ ἠρώτησεν αὐτόν, ἐὰν ἔχῃ ἐπιστολὰς ἀποστεῖλαι εἰς τὴν πατρίδα, διότι βούλεται ἐκεῖ ἀπελθεῖν. Ὁ δὲ Διόδωρος ἔτυχε τότε διανοούμενος καθ' ἑαυτὸν περὶ ἐκλογῆς πατριάρχου, καὶ τίνα χρὴ προβάλεσθαι εἰς τὴν σπουδαζομένην χειροτονίαν. Ὡς δὲ εἶδε τὸν Νεκτάριον, εὐθὺς ἔκρινε καὶ ἀπεφάσισεν εἰς ἑαυτόν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ἄξιος διὰ πατριάρχης, εἰδὼς τὴν πολιὰν τοῦ ἀνδρός, καὶ τὸ ἱεροπρεπὲς εἶδος, καὶ τὸ προσηνὲς τῶν τρόπων. Ὅθεν λαβὼν αὐτὸν ἔφερε πρὸς τὸν πατριάρχην τῆς Ἀντιοχείας ἅγιον Μελέτιον, ὄντα τότε καὶ αὐτὸν ἐκεῖσε· καὶ ἤρξατο ἐπαινῶν αὐτὸν καὶ λέγων, ὅτι αὐτός ἐστιν ἄξιος διὰ πατριάρχης. Ὁ δὲ θεῖος Μελέτιος ἀνάρμοστον ἐνόμισε τοῦτο τὸ πρόβλημα, ἢ μᾶλλον γελοῖον, διότι ὁ Νεκτάριος οὐχὶ μόνον οὐκ εἰσέτι Κληρικός, ἀλλ' οὐδὲ βεβαπτισμένος, καὶ ὅτι ὑπάρχουσι πολλοὶ ἕτεροι κρείττονες αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν τοῦ κλήρου τάξιν ἐντεταγμένοι. Ὅμως διὰ χάριν τοῦ Διοδώρου, ἢ καὶ διὰ θείαν ἔμπνευσιν, καλέσας τὸν Νεκτάριον, ἐκέλευσεν αὐτὸν περιμένειν βραχύ τινα χρόνον.

β'. Ὅταν δὲ ἦλθεν ὁ διωρισμένος καιρὸς περὶ ἐκλογῆς καὶ ψήφου τοῦ πατριάρχου συνήθροισεν ὁ τότε βασιλεὺς μέγας Θεοδόσιος ὅλους τοὺς τότε ἐκεῖ εὑρισκομένους ἀρχιερεῖς, καὶ ἐπρόσταξεν ἕνα εἰς ὃν ἕκαστος βούλεται δώσῃ τὴν ψῆφον, ἑαυτὸν δὲ ἐφύλαξεν εἰς τὸ τέλος· ὅθεν οἱ ἀρχιερεῖς ἔγραψαν ὁ καθεὶς ὄντινα ἐβούλετο· ὁ δὲ τῆς Ἀντιοχείας Πατριάρχης ἔγραψε καὶ αὐτός τινας οὓς ἠθέλησεν, ἔσχατον δὲ πάντων ἔθηκε καὶ τὸν Νεκτάριον, διὰ τὴν πρὸς τὸν Διόδωρον χάριν. Τούτου γενομένου, λαβὼν ὁ βασιλεὺς τὸν κατάλογον ἀνεγίνωσκεν· ὅταν δὲ ἔφθασεν εἰς τὸν Νεκτάριον, ἐστάθη ἐκεῖ συλλογιζόμενος καθ' ἑαυτόν, καὶ ἐπιθεὶς ἐκεῖ τὸν δάκτυλον, ἤρξατο πάλιν ἀπ' ἀρχῆς ἀναγινώσκειν, καὶ ὅταν ἔφθασε πάλιν ἐπὶ Νεκτάριον ἐστάθη· ὅθεν καὶ εἰς θαυμασμὸν παρεκίνησε τοῦτο τοὺς ἀρχιερεῖς· ἐρωτῶντος δὲ τοῦ βασιλέως, τίς ἐστιν οὗτος ὁ Νεκτάριος, καὶ πόθεν, καὶ ὁποῖος τὸ ἐπιτήδευμα, ἔμαθον ὅτι εὐγενὴς πάνυ ἐστιν, καὶ Πραίτορος ἀξίωμα ἔχων, ἀβάπτιστος ὅμως εἰσέτι, διὸ καὶ περισσότερον ἐθαύμασαν, μάλιστα δὲ καὶ αὐτὸς ὁ τῆς Ταρσοῦ Διόδωρος, διότι καὶ αὐτὸς οὐκ ἐγνώριζεν, ὅτι ὁ Νεκτάριος ἦν ἀβάπτιστος, εἰμὴ οὐκ ἔδιδεν εἰς τοῦτον τὴν ψῆφον. Τοῦτο τὸ περίεργον ἐθεωρήθη ὡς θαῦμα, καὶ παρεκίνησε τὸν βασιλέα, ἵνα ψηφίσῃ τὸν Νεκτάριον, καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀντέτεινον τινὲς ἀρχιερεῖς εἰς τοῦτο, ὕστερον δὲ ὅλοι συνεφώνησαν. Ὅθεν βαπτισθεὶς ὁ θεῖος Νεκτάριος, καὶ ἔτι τὰ τοῦ βαπτίσματος λευκὰ ἐνδύματα φορῶν κοινῇ ψήφῳ τῆς Συνόδου Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἐχειροτονήθη.

γ'. Μετὰ δὲ ταῦτα συνελθόντες αὐτός τε ὁ θεῖος Νεκτάριος καὶ οἱ

ἄλλοι ἀρχιερεῖς ἐψηφίσαντο τὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς πρώτης Συνόδου πραχθέντα βέβαια καὶ ὀρθὰ εἶναι, καὶ τὴν τοῦ Ἀρείου, καὶ Μακεδονίου, καὶ πᾶσαν ἄλλην αἵρεσιν ἀπεκήρυξαν καὶ ἀνεθεμάτισαν, καὶ τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως (ἤτοι τὸ «Πιστεύω), ἀνεπλήρωσαν. Ἐδιώρισαν δὲ καὶ ἐνομοθέτησαν, ἵνα ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νεκτάριος, καὶ οἱ μετὰ τοῦτον, τὰ ἴσα πρεσβεῖα ἔχειν τῆς τιμῆς τοῦ τῆς παλαιᾶς Ρώμης ἀρχιεπισκόπου, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν Ρώμην· ὁμοίως καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Πατριάρχας ἐθέσπισαν, τὸν Ἀντιοχείας, λέγω, Ἀλεξανδρείας τε καὶ Ἱεροσολύμων, ἵνα δηλαδὴ ἔχωσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὰς ἑαυτῶν ἐπαρχίας τὴν ἰδίαν τιμὴν καὶ ἰσχύν. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως.

δ'. Ὁ δὲ βασιλεὺς μέγας Θεοδόσιος ἔβαλε πᾶσαν σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν, ἵνα ὅλους τοὺς αἱρετικοὺς ἑνώσῃ μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων· ὅθεν ἐκοινολόγισε τὸν ἑαυτοῦ σκοπὸν πρὸς τὸν Πατριάρχην Νεκτάριον, καὶ παρήγγελεν αὐτόν, ὅπως οἵῳ τρόπῳ καὶ μηχανῇ δυνηθείῃ ποιῆσαι τοῦτο, καὶ ἑνωθήσεται ἡ Ἐκκλησία, καὶ παύσουσιν αἱ αἱρέσεις καὶ τὰ σχίσματα. Τούτου ἀκούσας ὁ ἐν ἁγίοις θεῖος Νεκτάριος ἔμφρων τις καὶ ἐναγώνιος διὰ ζῆλον θεῖον ἐγένετο· ὅθεν πρῶτον προσεκάλεσε τὸν τῶν Ναυατιανῶν Πατριάρχην Ἀγέλιον, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, καὶ πολλὰ εἰς αὐτοὺς ὡμίλησε περὶ τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως· μετὰ ταῦτα δὲ καὶ τοὺς τῶν ἄλλων αἱρέσεων ἐπισκόπους προσεκάλεσε, Δημόφιλον δηλαδὴ τῶν Ἀρειανῶν, καὶ Εὐνόμιον τῶν Εὐνομιανῶν, καὶ Ἐλεύσιον τῆς τῶν Μακεδονιανῶν, καὶ γενομένης πολλῆς καὶ ἐκτεταμένης συνδιαλέξεως, παρὼν ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς ἐκέλευσεν, ἵνα ἕκαστος τούτων γράψῃ εἰς χάρτην τὸν ἑαυτοῦ ὅρον· καὶ τούτου γενομένου, ἔλαβεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ὁ βασιλεύς, καὶ ἀφ' οὗ ἐκτενῶς ηὔξατο πρὸς τὸν Θεὸν εἰς τὸ συνεργῆσαι αὐτῷ πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας ἐπιλογήν, εἶτα ἀναγνοὺς τούτους, τοὺς μὲν τῶν αἱρετικῶν μεμψάμενος ἀπέρριψε, ὡς χωρισμὸν τῆς παναγίας Τριάδος ποιοῦντας, τὸν δὲ τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως ἐκράτησε, καὶ ἐπήνεσε. Διὰ τούτου τοῦ τρόπου πολλοὶ τῶν αἱρετικῶν ἔγειναν ὀρθόδοξοι· ὅσοι δὲ μὴ στέρξαντες ἐξωρίσθησαν μακρὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ἡ δὲ Ὀρθόδοξος πίστις μετὰ ταῦτα ηὔξανεν ὁσημέραι, καὶ ἐκραταιοῦτο, τῇ συνεργείᾳ τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως μεγάλου Θεοδοσίου, καὶ τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου Νεκταρίου.

ε. Πατριαρχεύσας ὁ ἀοίδιμος Νεκτάριος χρόνους ἕξ, ἐτελεύτησεν ἐν τῇ εἰκοστῇ ἑβδόμῃ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός· διάδοχος αὐτοῦ ἐγένετο ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.

(Ἐκ τῶν χειρογράφων Ἁγίου Ὄρους)

Μεγαλυνάριον τῶν Ἁγίων.

Φίλιππε θεόπτα μυσταγωγέ, χαίροις ὁ βαπτίσας τῆς Καππαδόκης τὸν ὑπουργόν, σὺν ταῖς θυγατράσι Ζηναΐδι, Φ.λονίλλη, ποιήσατε πρεσβείαν εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Κατὰ τὴν ἑνδεκάτην τοῦ παρόντος μηνός, ἂν τύχῃ Κυριακὴ ἢ κατὰ τὴν πρώτην ἐρχομένην Κυριακὴν μνήμην ἐπιτελοῦμεν τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς ἁγίας καὶ Οἰκουμενικῆς ἑβδόμης Συνόδου τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων τὸ δεύτερον, ἐπὶ τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης, κατὰ τῶν δυσσεβῶν καὶ ἀμαθῶς καὶ ἀπερισκέπτως τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ εἰδωλολατρεῖν εἰπόντων, καὶ τὰς σεπτὰς καὶ ἁγίας εἰκόνας καταβαλόντων.

»Ὑπέρμαχοι σοὶ τοῖς λόγων ὅπλοις Λόγε,
»Ἐχθροὺς τροποῦνται τῶν σεβαστῶν εἰκόνων.

Ἡ ἁγία αὕτη καὶ Οἰκουμενικὴ ἑβδόμη Σύνοδος ἔγεινεν ἐν Νικαίᾳ τὸ δεύτερον κατὰ τοὺς χρόνους Κωνσταντίνου βασιλέως καὶ Εἰρήνης τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐν ἔτει ψπγ' (783) (1). Πατέρες δὲ ἦσαν εἰς αὐτὴν ὀρθόδοξοι μὲν τριακόσιοι πεντήκοντα, προσετέθησαν δὲ καὶ ἄλλοι δεκαεπτά, εἰκονομάχοι μὲν ὄντες πρότερον, ὕστερον δὲ μετανοήσαντες καὶ προσδεχθέντες ἀπὸ αὐτήν· ὥστε ὅλοι ἦσαν τριακόσιοι ἑξήκοντα ἑπτά. Ὑπερέχοντες δὲ καὶ πρόκριτοι ἀπὸ αὐτοὺς ἦσαν, Ταράσιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως, Πέτρος ἀρχιπρεσβύτερος Ρώμης καὶ Πέτρος ἄλλος πρεσβύτερος καὶ αὐτός, καὶ ἡγούμενος τῆς ἐν Ρώμῃ μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα, ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ, Θωμᾶς ὁ σύγγελλος καὶ ἱερομόναχος, καὶ Ἰωάννης ἱερομόναχος, τὸν τόπον ἀναπληροῦντες τοὺς Ἀποστολικοὺς θρόνους· ἤτοι ἀντὶ τοῦ Ἀλεξανδρείας Ἀπολλιναρίου, Ἀντιοχείας Θεοδωρήτου, καὶ Ἱεροσολύμων Ἡλία (2). Οὗτοι

(1) Ἐν δὲ τῷ Ὡρολογίῳ γράφετε ἐν ἔτει 787. Σ. Ε.

(2) Ὅρα περὶ τῆς Συνόδου ταύτης ἐν τῷ τοῦ Νικοδήμου Κανονικῷ εἰς τὰ προλεγόμενα τῶν Κανόνων τῆς ζ' Συνόδου. Σημειοῦμεν δὲ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ τροπάρια ἅτινα ψάλλονται ἐν τῷ ἑσπερινῷ τῆς Κυριακῆς ταύτης τῶν Πατέρων τῆς ζ' Συνόδου, δὲν εἶναι ἁρμόδια νὰ ψάλλωνται, καθότι αὐτὰ μὲν διαλαμβάνουσι περὶ τῶν ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐν τῇ Κυριακῇ δὲ ταύτῃ, οὐχὶ πᾶσαι αἱ ἑπτὰ Σύνοδοι ἑορτάζονται, ἀλλὰ μόνον ἡ ζ'. Ὅθεν ἁρμοδιώτερον εἶναι νὰ ψάλλωνται κατὰ τὴν δεκάτην ἕκτην τοῦ Ἰουλίου, ὅτε αἱ ἓξ Σύνοδοι ὁμοῦ ἑορτάζονται, ὡς εἴπομεν ἐκεῖ· ἂν καὶ ἐκεῖ ἔπρεπε νὰ ἑορτάζων-

λοιπὸν συνήχθησαν κατὰ τῶν εἰκονομάχων· ὅθεν ἀνεθεμάτισαν ἐγγράφως πᾶσαν αἵρεσιν καὶ ὅλους τοὺς ἐξάρχους τῶν αἱρέσεων· ἔπειτα ἀνεθεμάτισαν καὶ ὅλους τοὺς εἰκονομάχους, ἐγγράφως ἀποφασίσαντες, ὅτι ὅποιος δὲν προσκυνεῖ τὰς ἁγίας εἰκόνας, εἶναι ξένος καὶ χωρισμένος ἀπὸ τὴν πίστιν τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν, καὶ ὅτι ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει, καὶ ὅτι ὁ προσκυνῶν καὶ τιμῶν τὴν εἰκόνα, προσκυνεῖ ἐν αὐτῇ τοῦ ἐγγραφομένου τὴν ὑπόστασιν. Καὶ οὕτω διαταξάμενοι καὶ διορίσαντες καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν στερεώσαντες, ἀνεχώρησαν ἕκαστος εἰς τὴν Ἐπισκοπήν του (1).

Μεγαλυνάριον τῶν ἁγίων Πατέρων, τῆς Ζ'. Συνόδου.

Τὰ τερπνὰ τοῦ Πνεύματος ὄργανα, τὰ τῆς εὐσεβείας οὐρανόβροντα στόματα, τὰς πυρίπνους γλώσσας, τοὺς κήρυκας τοῦ Λόγου, τοὺς θείους ποιμενάρχας ὕμνοις τιμήσωμεν.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΙΒ', μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων ΠΡΟΒΟΥ, ΤΑΡΑΧΟΥ, καὶ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ.

»Εἶφει Τάραχος Ἀνδρόνικος καὶ Πρόβος,
»Ἤραντο νίκην γῆς πρεσβάντες ταράχου.
»Τιμήθη δωδεκάτῃ Πρόβος, Ἀνδρόνικος Τάραχός τε.

ά. Οὗτοι ὑπῆρχον κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως Διοκλητιανοῦ καὶ τοῦ ἡγεμόνος Φλαβιανοῦ ἐν ἔτει σνς' (296). Κατὰ τούτους τοὺς χρόνους εἶχον μέγαν διωγμὸν ὅλοι οἱ Χριστιανοί, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ κρύπτωνται εἰς τὰς πόλεις ἔφευγον εἰς τὰ ὄρη καὶ σπήλαια, καὶ δὲν

ται ὁμοῦ καὶ αἱ ἑπτά, καὶ οὐχὶ αἱ ἓξ μόνον. Τὸ δὲ νὰ ψάλλωνται κατὰ τὴν Κυριακὴν ταύτην, ἐν τῇ λιτῇ μὲν τό· «Ἀποστολικῶν παραδόσεων» ἐν τοῖς ἀποστίχοις δὲ δοξαστικὸν τό· «Τὴν ἐτήσιον μνήμην τῶν θεοφόρων Πατέρων, τῶν ἐκ πάσης τῆς Οἰκουμένης συναθροισθέντων, ἐν τῇ λαμπρᾷ πόλει Νικαέων» κτλ. Ταῦτα λέγω εἶναι πάντῃ ἀνάρμοστα νὰ ψάλλωνται ἐν αὐτῇ. Καθότι, τὸ μὲν τῆς λιτῆς ἀναφέρει μόνον τὰς τέσσαρας Συνόδους, τὸ δὲ δοξαστικὸν ἀναφέρει μόνον τὴν πρώτην Σύνοδον. Περὶ δὲ τῆς ἑβδόμης, οὔτε τὸ ἕν, οὔτε τὸ ἄλλο, τὸ σύνολον ἀναφέρουσιν. Ὅθεν θαυμάζω, (λέγει Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης) πῶς οὕτως ἀτάκτως ἐτέθησαν!

(1) Σημείωσαι, ὅτι ἐν τῷ πρώτῳ πανηγυρικῷ τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου σώζεται εἰς λόγος πρὸς τοὺς ἁγίους τούτους Πατέρας· Μακαρίου ἱερομονάχου τοῦ Μακρῆ, οὗ ἡ ἀρχή. «Τῶν ἐν ὁσιότητι διαλαμψάντων.»

ἐτολμοῦσαν νὰ παρρησιασθοῦν, μὴ ἡξεύροντες τὸ ἀποβησόμενον, διότι παντοῦ εἶχον ἑτοιμασμένα διὰ τοὺς εὐσεβεῖς οἱ δυσσεβεῖς καὶ παράνομοι παγίδας καὶ θήρατρα. Τότε εὑρίσκοντο καὶ οἱ τρεῖς ἅγιοι καὶ γενναιότατοι στρατιῶται, οἵτινες ἦσαν μὲν ἀπὸ τὰ τρία γένη γεγεννημένοι, καὶ εἰς τρεῖς πόλεις πολυανθρώπους ἀναθρεμμένοι ἐντίμως καὶ πλούσια, εἰς μιαν δὲ πίστιν τοῦ Χριστοῦ ἐνδόξως καὶ πανσόφως ἡνωμένοι, καὶ ὡς ἀδελφοὶ ἀγαπώμενοι· καὶ ὁ μὲν πρῶτος τὴν ἡλικίαν ὀνόματι Ταράσιος ἦτο ἀπὸ τὴν πόλιν Κλαυδίου Καίσαρος· ὁ δεύτερος ἀπὸ τὴν πρὸς Ἀνατολὴν Παμφυλίαν, Πρόβος καλούμενος· ὁ δὲ τρίτος ἦτο ἀπὸ τὴν περιφανῆ Μητρόπολιν τῆς Ἐφέσου, τὴν κλῆσιν Ἀνδρόνικος. Οὗτοι οἱ εὐσεβεῖς καὶ φιλόθεοι νομίζοντες, ὅτι μόνον νὰ συναυλίζωνται μὲ τοὺς ἀσεβεῖς, εὐσεβείας ἄρνησις καὶ αὐτὸ σχεδὸν ἐλογίζετο, ἐμάκρυναν ἀπὸ τὰς πολιτείας τῶν πόλεων, πολιτευόμενοι εἰς ἐρήμους τόπους ἡσυχῇ καὶ ἀτάραχα· ἀλλὰ πάλιν ἀπὸ τὸν πολὺν πόθον, ὅπου εἶχον πρὸς τὸν Χριστόν, ἐλυποῦντο, νομίζοντες, ὅτι ἐὰν δὲν μαρτυρήσουν, νὰ γείνουν τῶν παθημάτων τοῦ Δεσπότου συμμέτοχοι, μεγάλως ἐζημιώνοντο, νὰ ὑστερηθοῦν τῆς βασιλείας του, καὶ νὰ ζημιωθοῦν αὐτὸν τὸν Χριστὸν τὸν παμπόθητον. Ταῦτα ἐνῷ ἐμελέτων οἱ τρισμακάριοι, ἔστειλενὁ βασιλεὺς εἰς τὴν Ταρσὸν (εἰς τὰ ὅρια τῆς ὁποίας ἐκατοικοῦσαν οἱ Ἅγιοι) ἡγεμόνα θηριόγνωμον καὶ ἀπάνθρωπον ὀνομαζόμενον Μαξέντιον, ὅστις εὐθὺς καθήσας εἰς τὸ κριτήριον, ἐπρόσταξε τοὺς δημίους νὰ ζητήσουν ἐπιμελῶς, καὶ ἐὰν εὕρωσι Χριστιανοὺς νὰ τοὺς φέρωσιν εἰς τὸ θέατρον. Οἱ ζηλωταὶ τῶν εἰδώλων, καὶ δεισιδαίμονες, ἐπρόδωσαν τοὺς Ἁγίους, καὶ τοὺς ἐφυλάκωσαν· ὁ δὲ δικαστὴς μαθὼν ταῦτα, προστάττει νὰ φέρουν τὸν ἕνα μόνον εἰς τὸ κριτήριον, νὰ τὸν ἐξετάσῃ χωριστά· ἐφέρθη εἰς τὸ μέσον ὁ γεροντότερος, τὸν ὁποῖον ἐρωτήσας ὁ Ἄρχων πῶς ὠνομάζετο, ἀπεκρίνατο Χριστιανὸς εἶμαι· ὥσπερ νὰ ἔλεγε πρὸς τὸν ἄδικον δικαστήν, ἐκεῖνο ὅπου σὺ διώκεις ὡς ἔγκλημα, ἐκεῖνο ἐγὼ νομίζω καύχημά μου καὶ κύριον ὄνομα· πλὴν ἐπειδὴ φιλονεικᾷς νὰ μάθῃς καὶ τὸ ἐκ τῶν γονέων μου ὄνομα, Τάραχος καλοῦμαι· ἤμουν στρατιώτης, καὶ ἀρνηθεὶς τὴν κάτω στρατείαν, διότι τὰ ὅπλα ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν δὲν εἶναι σαρκικά, ἀλλὰ πνευματικὰ καὶ δυνατά, νὰ νικῶμεν τὸν ἀντικείμενον· λοιπὸν κάμε μου ὅσα κακὰ βουληθῇς, καὶ θέλεις μὲ γνωρίσει μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ μου ἀνίκητον, νὰ σοῦ γένω εἰς τὴν καρδίαν σου σουβλὶ καὶ τάραχος, καὶ μή μου ἐνθυμίζῃς ἐμὲ τὸ γῆρας καὶ τὰ ἄσπρα μου γένεια· διότι εἰς τὴν προθυμίαν εἶμαι νεώτερος· μητε νὰ ἐπαινῇς τὴν ἀλογίαν τῶν βασιλέων σου, πῶς εἶναι πατρῷος νόμος, καὶ ἄλλους λήρους καὶ φλυαρήματα· διότι ἕνας εἶναι ὁ ἀληθὴς Θεός, ὅστις ἔκτισεν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι τὰ σύμπαντα· ἀλλ' οἱ θεοί σου εἶναι λίθοι, καὶ ξύλα, καὶ ἄλλα βδελύγ-

ματα, καὶ ὅσοι προσκυνᾶτε τοιούτους θεούς, εἶσθαι ἀναισθητότεροι τούτων, καὶ ἀλογωτεροι. Τότε θυμωθεὶς εἰς ταῦτα ὁ δικαστής, πῶς οὐ μόνον ἐκεῖνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς βασιλεῖς, καὶ τοὺς θεούς του ἐξύβρισε, προστάσσει νὰ δέρουν τὰς σιαγόνας καὶ τὸν αὐχένα του. Τυπτόμενον οὖν ὥραν πολλὴν καὶ βασανιζόμενον, τὸν ἐσυμπονοῦσαν οἱ παρεστῶτες ὡς γέροντα, καὶ τὸν ἐσυμβούλευον νὰ ἀφήσῃ τὴν μωρολογίαν (καθὼς αὐτοὶ ἐνόμιζον) καὶ ματαιότητα. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο λέγων· « Ἐξήκοντα χρόνους ἐκοπίαζα φιλοπόνως νὰ ἀποκτήσω τοιαύτην μωρίαν πάνσοφον καὶ σωτήριον, καὶ τώρα διὰ μίαν ὥραν νὰ ἀπολέσω ἐκεῖνο ὅπου μὲ τόσον κόπον ἀπέκτησα ; ὄχι μὰ τὸν ἀγῶνα τῆς εὐσεβείας τοῦτον καὶ τὴν εἰς Χριστὸν τὸν ἀληθινόν μου Θεὸν πεποίθησιν, δὲν παραστρατίζω ποσῶς ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, ἂν τύχῃ καὶ ἄλλος Μαξέντιος νὰ μὲ βασανίσῃ ἀπὸ τοῦτον χειρότερα.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ παράνομος δικαστής, καὶ μὴ ὑποφέρων τὴν παρρησίαν τοῦ Μάρτυρος, προστάσσει μὲ ράβδους ὠμούς, ἤτοι χλωρούς, νὰ τὸν δέρωσιν· ὥστε μὲ ὅλας ἐκείνας τὰς πληγὰς ἔμεινεν ἀνδρεῖος, καὶ ἀκλινέστερος· ὅθεν δένοντες αὐτὸν μὲ βαρύτερα τῶν προτέρων σίδηρα, αὐτὸν μὲν ἐφυλάκωσαν, καὶ ἔφεραν τὸν ἄλλον εἰς τὸ κριτήριον. Οὗτος εὐθὺς μὲ ὀλίγους λόγους εἶπεν ὅσα ἤθελε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ ὁ δικαστής, διὰ νὰ τὸν βασανίσῃ τὸ ὀγρηγωρότερον, καὶ τοῦ λεγει· «Τὸ πρῶτον μου καὶ ἐξαίρετον ὄνομα καλοῦμαι ἀπὸ τὸν Θεόν μου Χριστιανός, Πρόβος δὲ τὸ ἀνθρώπινον εἶμαι ἀπὸ τὴν Θράκην, ἰδιώτης τὴν πολιτείαν, καταφρονῶ τὰς τιμάς σας, καὶ μισῶ τὴν φιλίαν σας, διότι μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὸν ἀληθῆΘεόν· ὅλον μου τὸν πλοῦτον καὶ τὰ ὑπάρχοντα κατεφρόνησα, διὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Χριστοῦ, διὰ τὸν ὁποῖον εἶμαι ἕτοιμος νὰ πάθω κολαστήρια μυρία, καὶ ἐπιποθῶ δι' αὐτὸν τὸν θάνατον.»Ταῦτα εἰπόντος, ἐξέδυσαν αὐτόν, καὶ τὸν ἔδερον μὲ νεῦρα βοδίων ἀνελεήμονα, καὶ τόσας πικρὰς μάστιγας τοῦ ἔδωσαν ὅπου ἡ γῆ ἐκκοκίνησεν ἀπὸ τὸ πλῆθος τοῦ αἵματος, καὶ οἱ παρεστῶτες ἐθαύμαζον, καὶ τοῦ ἔλεγον· βλέπε, ἄνθρωπε, τὸ φοβερὸν ρεῦμα τῶν αἱμάτων σου, καὶ λυπήσου ἑαυτόν.

β΄. Ὁ δὲ Ἅγιος ἀπεκρίνατο· «Τοῦτο τὸ αἷμα νομίζω πῶς εἶναι μύρον, ἢ ἔλαιον, μὲ τὸ ὁποῖον πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἀλείφομαι, καὶ προθυμότερος γίνομαι.» Μετὰ ταῦτα τὸν ἔδερναν καὶ εἰς τὴν κοιλίαν ὠμότερα, καὶ ἔτρεχε τὸ αἷμα πλῆθος ἄμετρον· ὅθεν ὁ Μάρτυς αἰσθανόμενος τὸν πόνον δριμύτερον ἔλεγε, «Χριστὲ βοήθει μοι.» Ὁ δὲ Ἡγεμὼν ἀπεκρίνατο· ἐὰν σοῦ ἐβοήθα, σὲ ἤθελεν ἁρπάσει ἀπὸ ταύτην τὴν βάσανον. Ὁ δὲ Ἅγιος τοῦ λέγει· «δὲν τοῦ ζητῶ ἐγὼ νὰ μὴ πάθω, ἀλλὰ νὰ μὲ δυναμώσῃ νὰ ὑπομείνω τὰ πάθη· διότι κανεὶς ἀγωνιζόμενος, ὅπου ἔχει τὸν κοινὸν νοῦν, δὲν ἤθελε ζητήσει ποτὲ νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας, διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὴν ἀμοιβήν, καὶ τὸν στέφανον. Γίνωσκε λοι-

πὸν ὦ δικαστά, ὅτι μοῦ ἐπήκουσεν ὁ Δεσπότης μου, καὶ πολὺ μοῦ ἐβοήθησε· διὰ τοῦτο καταφρονῶ τὰς βασάνους σου, μὲ τὰς ὁποίας νομίζεις νὰ μὲ νικήσῃς, καὶ γίνομαι ἀνδρειότερος. Τότε ὁ ἄρχων προστάσσει νὰ τὸν δέσουν μὲ σίδηρα, καὶ νὰ τὸν τανύσουν εἰς τὰς τέσσαρας τρύπας, ὅπου εἶχε τὸ ξύλον τὸ τιμωρικόν. Μετὰ ταυτα φέρουν καὶ τὸν Ἀνδρόνικον, ὅστις κατήγετο ἀπὸ τὴν Ἔφεσον τῆς Ἰωνίας· ὅστις εἰς μὲν τὴν ἡλικίαν ἦτο μικρότερος, εἰς δὲ τὴν ἔνστασιν καὶ παρρησίαν τέλειος, καθὼς μὲ λόγους, καὶ μὲ τὰ ἔργα ὑπέδειξε, καὶ ἔλεγε πῶς ἦτο δοῦλος τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ πιστότατος. Ὁ δὲ ἄρχων τοῦ λέγει· θυσίαζε τοῖς θεοῖς, καὶ μὴ ἦσαι μωρὸς καὶ ἄγνωστος. Τότε ὁ Μάρτυς τοῦ ἀπεκρίθη φρονίμως λέγων· ἐὰν δὲν ἐλαμβάνομεν εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν διὰ τὰς βασάνους ταύτας καὶ κολαστήρια καμμίαν ἀνταμοιβήν, δίκαιον εἶχες ἐσύ, καὶ πᾶς ἄλλος, νὰ λέγῃς πῶς ἐτρελλάθημεν· εἰδὲ καὶ λαμβάνομεν, καθὼς ἐλπίζομεν, πλουσίαν τὴν ἀνταπόδοσιν, κατὰ τὴν ἀληθεστάτην τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ὑπόσχεσιν, δὲν εἶναι ἄξια τὰ παθήματα ὅλα ὅπου ἠμπορεῖ νὰ πάθῃ ἕκαστος, μὲ τὴν μέλλουσαν δόξαν καὶ ἀγαλλίασιν. Τούτους τοὺς σοφωτάτους λόγους τοῦ Μάρτυρος θέλων νὰ δείξῃ ὁ δικαστὴς πῶς ἦσαν μύθοι, τοὺς ἀπέδειξε πιστοτέρους, καὶ τοὺς ἐμαρτύρησεν ἀληθινοὺς μὲ τὰ πράγματα, διότι ἐκρέμασαν τὸν Μάρτυρα εἰς τὸ ξύλον, καὶ ἐχάρασσαν τὰς κνήμας του μὲ σίδηρα, καὶ τὰς πλευρὰς ἐκεντοῦσαν μὲ σούβλαις πυρωταῖς καὶ ὀξύταταις, καὶ μὲ κοπτερὰ κεραμίδια ἐξέσχιζαν τὰς σάρκας του, καὶ μὲ ἅλας τὰς πληγάς του ἔτριβον, διὰ νὰ τὸν κάμουν νὰ νικηθῇ μὲ τὴν δριμύτητα τῶν κολάσεων· ἀλλ' αὐτὸς τὰ ὑπέμεινεν ὅλα, καὶ ἔλεγεν· εὐχαριστῶ σας, ὅτι ἀλατίζετε τὰς σάρκας μου, διὰ νὰ μὴ βρωμεύσουν, ἀλλὰ νὰ δύνανται νὰ ὑποφέρουν καὶ τὰ ἐπίλοιπα βάσανα. Ἰδὼν οὖν ὁ ἄρχων, ὅτι ματαίως τὸν ἐβασάνιζεν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἐκεῖνος ἐβασανίζετο, τὸν ἐφυλάκωσεν ἕως δευτέραν ἐξέτασιν. Καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς τοὺς ἔφεραν πάλιν ἕνα ἕκαστον κατὰ τάξιν ὡς πρότερον. Καὶ σταθεὶς μὲ πολλὴν παρρησίαν ὁ Τάραχος γηραλέος κατὰ τὴν ἡλικίαν, Ρωμαῖος τὸ γένος, καὶ στρατιώτης τὸ ἐπάγγελμα· ἤλεγξε τὸν ἡγεμόνα, τοὺς βασιλεῖς, καὶ τοὺς ἀδυνάτους θεούς των καρτερικώτατα· ὅθεν ἐκτύπησαν μὲ λίθους τὸ στόμα του, ἐκατάκαυσαν τὰς χεῖράς του, ἔπειτα τὸν ἐκρέμασαν κατακέφαλα, κάτωθεν δὲ τὸν ἐκάπνιζον· καὶ ἀφ' οὗ τὸν ἐκατέβασαν ἀπὸ ταύτην τὴν βάσανον, τοῦ ἔδωσαν ἄλλην ἀνυπόφορον· ἦτοι κοπανίζοντες σινάπι μὲ ἅλας καὶ ἄλλα δριμύτερα βότανα, ἐνώσαντες μὲ τὸ ξύδι, τὰ ἔχυσαν ἀπὸ τὴν μύτην εἰς τὸν ἐγκέφαλον. Ὁ δὲ Ἅγιος καὶ ταύτην τὴν δριμεῖαν ποιότητα ἐνόμιζε γλυκύτητα, καὶ τὴν καῦσιν τοῦ πυρὸς ὑπέμεινεν ὡς δρόσον καὶ ἄνεσιν, ἐνθυμούμενος τοῦ αἰωνίου πυρὸς τὴν δριμύτητα. Τότε τοῦτον

μὲν ἀπέρριψαν σιδηροδέσμιον εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ φέρουσι τὸν Πρόβον εἰς τὸ κριτήριον, ὅστις ἐπεριγέλασε πολὺ τοὺς ψευδωνύμους θεούς, καὶ τοὺς βασιλεῖς μὲ τοὺς ἀνόμους νόμους, ὅπου ἀγνώστως ἔγραψαν, καὶ οἱ ἀσύνετοι τοῦς φυλάττουσι. Ἔδηραν οὖν καὶ αὐτοῦ τὸ στόμα, καὶ πυρώσαντες σίδηρον, τὸν ἔβαλαν ἐπάνω, ἀλλὰ ποσῶς δὲν ἐκαίετο· καὶ νομίζων ὁ ἄρχων ὅτι ἀπὸτὴν ἀμέλειαν τῶν ὑπηρετῶν, ὅπου δὲν ἔκαυσαν καλὰ τὸν σίδηρον, ἦτο ἡ αἰτία, καὶ δὲν ἐκαίετο ὁ Ἅγιος, καὶ ὄχι ἀπὸ θείαν θαυματουργίαν καὶ δύναμιν, τοὺς ἐπρόσταξεν ὀργιζόμενος νὰ πυρώσουν περισσότερον· καὶ ὅσον αὐτοὶ τὸ ἐπύρωνον, τοσοῦτον μᾶλλον ὁ Ἅγιος ἐδροσίζετο, καὶ ἐπεριγέλα τὸν ἄρχοντα ὡς ἀνόητον. Ὅστις αἰσχυνθεὶς ἐκέλευσε νὰ τὸν δαίρνουν εἰς τὴν ράχιν, νὰ ξυρίσουν τὴν κεφαλήν, νὰ τοῦ βάλλουν ἐπάνω κάρβουνα, καὶ νὰ κόψουν τὴν γλῶσσάν του· ὅστις ἔλεγεν· «ἔχω ἄλλην γλῶσσαν ἀθάνατον, ὅπου δὲν ἠμπορεῖτε νὰ κόψετε, τῆς ὁποίας ἀκούει ὁ Κύριος.» Ἀφ' οὗ τοῦ ἔδωσαν ὅλα ταῦτα τὰ δεινὰ κολαστήρια, τὸν ἐφυλάκωσαν, καὶ φέρουσι τὸν Ἀνδρόνικον, τὸν ὁποῖον ἐδοκίμασεν ὁ ἄρχων νὰ ἀπατήσῃ μὲτοιοῦτον δόλον, γινώσκων ὅτι δὲν τον ἐνίκα μὲ κολαστήρια, καὶ τοῦ λέγει· «πρὶν νὰ σοῦ δώσω δεινότερα παιδευτήρια, κάμε ὡς γνωστικός, καὶ θυσίασε εἰς τὰ εἴδωλα καθὼς ἔκαμαν οἱ σύντροφοι σου, οἵτινες ἔγνωσαν τὸ συμφέρον των, καὶ ἐπροσκύνησαν τοὺς θεούς.» Ὁ δὲ Ἀνδρόνικος τοῦ λέγει· «ἐὰν πείσῃς καὶ ἐμὲ νὰ προσκυνήσω, θέλω σοῦ πιστεύσει ὅτι καὶ αὐτοὶ σὲ ἤκουσαν· εἰδὲ καὶ ἐμὲ δὲν νικήσῃς οὔτε ἐκείνους ἐνίκησες· καὶ μή με δοκιμάζῃς μὲ πανουργίας, διότι ὅλοι μας μίαν γνώμην ἔχομεν τὴν εὐσέβειαν εἰς τὸν Δεσπότην Χριστόν, διὰ τὸν ὁποῖον εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ πάθωμεν δεινότερα κολαστήρια.» Τότε θυμωθεὶς ὁ τύραννος τὸν ἠπείλησεν νὰ τὸν βασανίσῃ περισσότερον, καὶ τόσον δυνατὰ τὸν ἔδηραν, ὅπου ἔγεινε μία πληγὴ ὅλον τὸ σῶμά του· μὲ ὅλον τοῦτο δὲν ἐδειλίασεν ὁ Ἅγιος, ἀλλὰ εἶπε περιγελῶν τὸν Τύραννον· «ἐψεύσθης εἰς τὰς ἀπειλάς σου, ὦ δικαστά, ἐπειδὴ δὲν ἐδυνήθης νὰ εὕρῃς ἄλλην τινὰ νεωτέραν κόλασιν, ἀλλὰ πάλιν τὰ πρῶτα ἐπιχειρίζεσαι.» Τότε ὁ ἄρχων νομίζων νὰ τοῦ δώσῃ ὀδύνην χειροτέραν, προστάσσει νὰ τοῦ χύσουν ἅλμην εἰς τὰς πληγάς.

γ΄. Ἀλλ' ὁ ἅγιος πάλιν τοῦ ἔλεγεν· «ἄλλο κακὸν δὲν μοῦ κάμνεις, μόνον ὅπου προξενῇς μὲ τὸ ἅλας ἀφθαρσίαν εἰς τὰ μέλη μου, καὶ δὲν σήπονται, καθὼς τὸ βλέπεις καὶ μόνος σου, ὅπου μὲ ὅλας τὰς πληγάς, ὅπου μοῦ ἔδωσες, δὲν φαίνεται οὐδὲν σημεῖον ἐπάνω μου, μὲ τοῦ Χριστοῦ μου τὴν δύναμιν». Ταῦτα ἀκούων ἐθυμώθη κατὰ τῶν φυλάκων, νομίζων ὅτι ἰατροὶ τοὺς Ἁγίους ἰάτρευσαν· καὶ ἀπειλῶν αὐτοὺς ἐφυλάκωσαν πάλιν τοὺς Ἁγίους ἕως ἄλλην του πρόσταξιν· καὶ πάλιν

μετὰ ἡμέρας τινάς, συνάξας θέατρον πολυάνθρωπον, ἔφερον τοὺς Μάρτυρας, καὶ βλέπων ὁ Τύραννος, ὅτι οὔτε μὲ κολακείας, οὔτε μὲ πανουργίας δύναται νὰ τοὺς διαστρέψῃ, ἠγριώθη ὡς θηρίον ἀνήμερον, καὶ ἐξέδαρεν ὅλην τὴν κεφαλὴν τοῦ Ταράχου, καὶ τὰ χείλη του· τοῦ δὲ Πρόβου ἐξώρυξε τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ τοῦ ἔχυσεν εἰς τὸ στόμα κρασὶ μεμιγμένον μὲ θυσιῶν αἵματα· καὶ τοῦ Ἀνδρονίκου ἔβαλε βιαίως εἰς τὸ στόμα κρέας μιαρὸν ἀπὸ τῶν μεμολυσμένων θυσιῶν, καὶ ἐξορύσσει τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ προστάσσει νὰ κατακεντῶσι καὶ τῶν τριῶν μὲ πεπυρωμένας σούβλας τοὺς μαστούς, τὰς πλευράς, τὰ μηρία, τὰ μέσα τῶν δακτύλων, καὶ βραχίονάς των· καὶ τόσον τοὺς ἐβασάνισαν, ὅπου καὶ τὰ ὀστᾶ ἔκαυσαν Καὶ ὅταν εἶδεν ὁ Τύραννος πῶς δὲν τοῦ ἔμεινε πλέον καμμία βάσανος, ὅπου νὰ μὴ τοὺς τὴν ἔδωκεν, ἀρχίζει νὰ ὀνειδίζῃ τὸν Πρόβον καὶ τὸν Ἀνδρόνικον, πῶς τοὺς ἐμίανε μὲ τὴν γεῦσιν τῶν ἀκαθάρτων αἱμάτων τῶν θυσιῶν, ὅπου ἔβαλεν εἰς τὸ στόμα των. Οἱ δὲ Ἅγιοι καταγελάσαντες τὴν ἀγνωσίαν του, ἀπεκρίθησαν λέγοντες· «Ἀφοῦ ἐδοκίμασες νὰ μᾶς νικήσῃς μὲ διαφόρους κολάσεις καὶ πανουργίας, καὶ δὲν ἐδυνήθης, ἔρριψες τὰ ὄμματα, καὶ ὁμολογεῖς ὅτι ἡμεῖς σὲ ἐνικήσαμεν, διότι ἐὰν ἐλογίζετο θυσία αὐτὸ τὸ ἀκούσιον, νὰ βάλῃς αἷμα καὶ κρέας βιαίως εἰς τὸ στόμα μας, ἤθελες τὸ κάμῃ πρότερον, νὰ σοῦ λείπῃ τόσος κόπος καὶ βάσανος· ἀλλὰ διότι ἐπροσπάθεις νὰ νικήσῃς τὸν λογισμόν μας, μὲ τὴν μετάθεσιν καὶ τροπὴν τῆς εὐσεβείας πρὸς τὴν ἀσέβειαν, διὰ τοῦτο ἔβανες τόσον κόπον καὶ ἐπιμέλειαν νὰ νικήσῃς τὸ αὐτεξούσιον· ἀλλὰ δὲν μᾶς ἐνίκησες μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν βοήθειαν. Εἰδὲ πάλιν καὶ νομίζεις ὅτι παρὰ μικρὸν ἡμάρτομεν, διατὶ ἔβαλες τὸ εἰδωλόθυτον κρέας βιαίως εἰς τὸ στόμα μας, εἴτι μέρος ἔμεινεν ἀπὸ τὰ χείλη μας κόψετο, ἢ δός μας εἴ τινα ἄλλην παίδευσιν βούλεσαι, διότι εἰς ὅλα εἴμεθα ἕτοιμοι, μόνον εἰς τοὺς δαίμονάς σου δὲν θυσιάζομεν, οὔτε φοβούμεθα ἄγρια θηρία, ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν ψυχήν σου δὲν εἶναι ἄλλο τι ἀγριώτερον, τὴν ὁποίαν ἐξ ἀρχῆς ἐνικήσαμεν.» Ἤκουσε ταῦτα ὁ Τύραννος, καὶ τότε μὲν τοὺς ἐφυλάκωσε διὰ νὰ τοὺς δώσῃ τῶν θηρίων νὰ τοὺς φάγωσι· τῇ δὲ ἐπαύριον καθίσας εἰς τὸ θέατρον, ὅπου ἦτο ἔξω τῆς πόλεως, ἔφεραν τοὺς Ἁγίους σηκωτούς, διότι ἦτο ἑτοιμοθάνατοι, ἠκροτηριασμένοι καὶ ὑστερημένοι τῶν μελῶν, κατακαυμένοι ἀπὸ τὸ πῦρ, ἀπὸ τὰ ξίφη κατατεμνόμενοι, καὶ ποσῶς δὲν ἐδύναντο νὰ βαδίσωσι· μόνον τὸν ἔσω ἄνθρωπον, ἤτοι τὸ λογικὸν ὅλον τέλειον κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος, τὸ ὁποῖον ἐκέλευσεν ἐξ ἀρχῆς ὁ Κύριος νὰ ἐξουσιάζῃ ὅλα τὰ ἑρπετὰ καὶ θηρία· διὰ τοῦτο καὶ τότε τὰ θηρία, ὅπου ἀφῆκε κατὰ τῶν Ἁγίων ὁ ἐκείνων ἀνοητότερος Τύραννος, δὲν ἤγγισαν ποσῶς ἐκεῖνα τὰ ἅγια σώματα. Ὁ δὲ τούτων ἀπανθρωπότερος Μάξιμος ἀπείλουσε νὰ θανατώσῃ τὸν ἐπιμελητὴν αὐτῶν· ὅθεν

ἀφῆκε μίαν ἄρκτον ἀνδροφόνον καὶ πολλὰ φοβερήν, ἥτις ὑπῆγεν εἰς τὸν Ὅσιον Ἀνδρόνικον, καὶ ἀνέλειχε μὲ τὴν γλῶσσαν τῶν πληγῶν του τὰ αἵματα. Ὁ δὲ Ἅγιος ἔβανε τὴν κεφαλήν του εἰς τοὺς ὀδόντας της, καὶ τὴν ἐπαρώξυνε διὰ νὰ τὸν φάγῃ, διὰ νὰ ὑπάγῃ ἡ ψυχή του ταχέως πρὸς τὸν ποθούμενον, ἀλλὰ αὐτὴ ἔστρεφεν ἐκεῖθεν τὴν κεφαλὴν παίζουσα, καὶ ἐλησμόνησε τὴν φυσικὴν ἀγριότητα. Ὁ δὲ τῶν ἀλόγων ἀλογώτερος Μάξιμος προστάσσει νὰ φονεύσουν τὴν ἄρκτον, νομίζων ὅτι ἦτον ἐκείνη αἰτία τῆς τοιαύτης θαυματουργίας, καὶ οὐχὶ ἡ θεία δύναμις. Μετὰ ταῦτα ἀφίνουσι μίαν λέαιναν δεινὴν καὶ ἀγρίαν, ἥτις ἔδραμε μὲ πολλὴν ὀργὴν καὶ τόσον θυμόν, ὅπου ὅλοι οἱ παρεστῶτες ἐταράχθησαν· ὡς δὲ ἐπλησίασεν εἰς τοὺς Μάρτυρας, λησμονήσασα τὴν φυσικὴν ἀγριότητα, ὅπου ἦτο δεινότερον λεοντάρι, ἔγεινεν ὡς ἀρνίον ἥμερον. Ὁ δὲ Ἅγιος Τάραχος τὴν ἔσειρεν ἀπὸ τὸ ὠτίον καὶ τρίχας, ἀλλ' αὐτὴ ἔστρεψεν ὀπίσω, καὶ ἐδάγχανε τὰ σανίδια τῆς θύρας, νὰ ἐξέλθῃ ἔξω τοῦ θεάτρου. Ταῦτα βλέπων ὁ ἀσύνετος Μάξιμος ἀπορήσας καὶ μὴ γινώσκων πλέον τι ἄλλο νὰ πράξῃ καινότερον, ἔδωκε κατὰ τῶν Ἁγίων τὴν διὰ ξίφους ἀπόφασιν· οἵτινες ἀπεκεφαλίσθησαν χαίροντες, καὶ ἀνῆλθον στεφανηφόροι πρὸς τὴν ἐκεῖθεν μακαριότητα, νὰ ἀπολαύσουν πλουσίαν τὴν ἀμοιβὴν τῶν ἀγώνων των. Ἀλλ' ὁ μὲν βάσκανος καὶ μιαρώτατος Τύραννος, διὰ τὸν φθόνον ὅπου εἶχε πρὸς τοὺς Χριστιανούς, ἤνωσε τὰ λείψανα τῶν Ἁγίων μὲ ἄλλα σώματα Ἑλλήνων, ὅπου ἐφονεύθησαν μαστιζόμενοι, διὰ νὰ μὴ τὰ εὕρουν οἱ Χριστιανοί, νὰ τὰ πάρουσιν, ἔτι δὲ ἔβαλλε καὶ στρατιώτας νὰ τὰ φυλάττωσιν. Ὁ δὲ τῶν θαυμασίων Θεὸς δὲν ἠμέλησεν, ἀλλὰ καθὼς ἐκάθηντο οἱ φύλακες τὴν νύκτα, καὶ ἔτρωγαν εἰς τὴν φωτίαν πλησίον, καὶ ἔπινον χαίροντες, αἴφνης ἦλθε βροχὴ πολλή, καὶ ἔγεινε σεισμὸς δυνατός, καὶ τὸ μὲν πῦρ ἔσβεσεν, οἱ δὲ φύλακες ἔφυγαν ἔντρομοι, καὶ τὰ ἅγια λείψανα ἦτο μὲ τὰ ἄλλα σώματα, καὶ δὲν ἐγνώριζον οἱ Χαιστιανοὶ ποῖα ἦτο, διὰ τὸ σκότος τῆς νυκτός, ἐφάνη ἀστὴρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐκάθησεν εἰς ἕνα ἕκαστον ἅγιον λείψανον, καθὼς καὶ ὁ ἀστὴρ τὸν καιρὸν τῆς τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ γεννήσεως ὡδήγησε τοὺς μάγους ἕως τὸ ἅγιον σπήλαιον· τοῦτο δὲ τὸ θαυμάσιον ἔγεινε διὰ τὰς προσευχὰς τινῶν ἐναρέτων Χριστιανῶν, ὅπου ἦσαν ἐκεῖ πλησίον εἰς ἕνα ὄρος, καὶ ἐπαρακάλεσαν τὸν Θεὸν νὰ τοὺς φανερώσῃ τοὺς Ἁγίους του Μάρτυρας, τοὺς ὁποίους εὗρον μὲ τὴν λάμψιν τοῦ ἀστέρος, καὶ μὲ σπουδὴν πολλὴν τοὺς ἐπῆραν, διὰ τὸν φόβον τοῦ ἡγεμόνος· καὶ φθάσαντες εἰς τὸ ὄρος, τοὺς ἔκρυψαν εἰς λάκκον λίθινον, δοξάζοντες τὸ ὑπεράγιον ὄνομα Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Ὦ πρέπει πᾶσα δόξα σὺν τῷ ἀνάρχῳ Πατρί, καὶ τῷ

Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν, καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (1). (Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῆς ἁγίας μάρτυρος ΔΟΜΝΙΝΗΣ.

»Μέλη Δομνίνα καίπερ ἐξαρθρουμένη,
»Οὐκ ἦν ἀληθῆ Πίστιν ἐξαρνουμένη.

Αὕτη ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως Διοκλητιανοῦ, ἐν ἔτει σπϛ'. (286) παρασταθεῖσα δὲ εἰς τὸν Ἡγεμόνα τῆς Ἀναζαρβέων Μητροπόλεως, Λυσίαν καλούμενον, ὡμολόγησε τὸν Χριστόν. Ὅθεν, πρῶτον μὲν ἔδειραν αὐτὴν μὲ ὠμὰ βούνευρα, καὶ κατέκαυσαν τοὺς πόδας της μὲ πεπυρακτωμένα σίδηρα· ἔπειτα, θραύουσι μὲν τὰ ὀστᾶ της μὲ ραβδία, ἐξαρθροῦσι δὲ τὰς ἁρμονίας τῶν μελῶν της, καὶ ρίπτουσιν αὐτὴν εἰς τὴν φυλακήν. Καὶ τοιουτοτρόπως ἡ μακαρία παρέδωκε τὴν ψυχήν της εἰς χεῖρας Θεοῦ.

Ἡ ἁγία μάρτυς ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ἡ παρθένος ξίφει τελειοῦται.

»Ἠγεῖτο λαιμοῦ τὴν τομὴν ἀσπασίαν,
»Ἡ καλλίνικος μάρτυς Ἀναστασία.

Ἡ Ἁγία αὕτη ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους Δεκίου καὶ Βαλλεριανοῦ τῶν βασιλέων ἐν ἔτει σν' (250)· καταγομένη μὲν ἀπὸ τὴν Ρώμην, ἀσκουμένη δὲ εἰς ἓν Μοναστήριον ὁμοῦ μὲ ἄλλας παρθένους. Αὕτη λοιπὸν διαβληθεῖσα ὅτι εἶναι Χριστιανή, παρέστη ἐνώπιον τοῦ Ἡγεμόνος μὲ σιδηρᾶν ἅλυσίδα, καὶ ἐδάρη εἰς τὸ πρόσωπον. Ἔπειτα γυμνωθεῖσα κατακαίεται, ἐνῷ ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἔχυναν πίσσαν, ἔλαιον καὶ θεῖον. Μετὰ ταῦτα, ἐκρέμασεν αὐτὴν, καὶ ἔκοψαν ἐπὶ τοῦ ξύλου τοὺς δύο μαστούς της· ἀνέσπασαν ἀπὸ τὰς ρίζας τοὺς ὄνυχάς της· ἔκοψαν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας της· ἐξερρίζωσαν τὰς ὀδόνταςτης καὶ ἐπὶ τέλους ἀπέκοψαν τὴν τιμίαν της κεφαλήν. Οὕτως ἡ μακαρία ἔλαβε τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου.

Οἱ ἅγιοι ἑβδομήκοντα Μάρτυρες ξίφει τελειοῦνται.

»Τέθνηκεν ἀνδρῶν ἑβδομηκοντὰς ξίφει,
»Θνήσκειν ἑτοίμων, εἰ δέοι, καὶ πολλάκις.

Ὁ ἅγιος ΘΕΟΔΟΤΟΣ, ἐπίσκοπος Ἐφέσου, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Ὁ Θεόδοτος γήϊνον λιπὼν θρόνον,
»Τὸν λαμπρὸν εὗρε τῆς ἄνω δόξης θρόνον.

---

(1) Τὸν δὲ Ἑλληνικὸν αὐτῶν βίων συνέγραψεν ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή· «Διοκλητιανὸς τὴν αὐτοκράτορα Ρωμαίων διέπων ἀρχὴν» (σώζεται ἐν τῇ μεγίστῃ Δαύρᾳ, ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις.)

Ἡ ἁγία μάρτυς ΜΑΛΦΕΘΑ τοξευθεῖσα τελειοῦται.

»Οὐ μαλθακόν τι Μαλφεθᾶ βλέπειν ἔχει,
»Τόξου κατ' αὐτῆς ἐντόνως τεταμένου.

Ἡ ἁγία μάρτυς ΑΝΘΙΑ ἐν βοῒ χαλκῷ πυρακτωθέντι βληθεῖσα τελειοῦται.

»Εἰς βοῦν ἀπανθεῖς ἔμπυρον βεβλημένη,
»Ἐν Οὐρανῷ δὲ λαμπρὸν ἀνθεῖς Ἀνθία.

Οἱ ἅγιοι μάρτυρες ΙΟΥΒΕΝΤΙΝΟΣ καὶ ΜΑΞΙΜΟΣ (1), *ξίφει τελειοῦνται.*

»Ἰουβεντῖνος Μαξίμῳ τμηθεὶς ἅμα,
»Χορῷ συνήφθη μαρτύρων οὺν Μαξίμῳ.

---

(1) Σημειοῦμεν ἐδῶ, ὅτι ὁ θεῖος Χρυσόστομος πλέκει ἐγκώμιον εἰς τοὺς δύο τούτους μάρτυρας, Ἰουβεντῖνον δηλαδὴ καὶ Μαξιμῖνον (οὕτω γὰρ ὀνομάζεται παρὰ τῷ Χρυσορρήμονι, κἂν Μάξιμον ὀνομάζει αὐτὸν ὁ χειρόγραφος Συναξαριστής), κείμενον ἐν τῷ Ε'. τόμῳ τῆς ἐν Ἑτόνῃ ἐκδόσεως. Λέγει οὖν ἐκεῖ ὁ θεῖος πατήρ, ὅτι οἱ Ἅγιοι οὗτοι ἦσαν κατὰ τοὺς χρόνους Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου, ἐν ἔτει τξά (361). Οὗτος κατ' ἀρχὰς δὲν ἤθελε νὰ κηρύξῃ φανερὸν διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν, φθονῶν ὁ ἀλιτήριος, μήπως οἱ Χριστιανοὶ πιστεύοντες καὶ ὁμολογοῦντες τὸν Χριστόν, λάβωσι τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον. Κατ' ἄλλον δὲ τρόπον τὸν κατὰ Χριστιανῶν διωγμὸν καὶ πόλεμον ἀκροβολιζόμενος, ἐπρόσταξεν, ὅτι ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ τεχνῖται, ἢ νὰ ἀρνηθῶσι τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, ἢ νὰ στερηθοῦν τὰς τέχνας καὶ τὰ ἐπαγγέλματά των. Ὅθεν οἱ Μάρτυρες οὗτοι ἔτυχε νὰ εὑρεθῶσιν εἰς ἓν συμπόσιον, ὅπερ ἔκαμανοί στρατιῶται (ἴσως διότι καὶ αὐτοὶ ἦσαν συστρατιῶται ἐκείνων). Ἄλλων δὲ ἄλλα διαλεγομένων, οἱ Ἅγιοι οὗτοι ὠδύροντο διὰ τὰ κακά, τὰ ὁποῖα διέπραττεν ὁ βασιλεύς, καὶ ἐκυοφόρει τὸν κατὰ Χριστιανῶν φανερὸν διωγμόν, διότι ἡ εὐσέβεια ὑβρίζετο καὶ ὁ Δεσπότης τοῦ παντὸς ἠτιμάζετο, θυσίαι δὲ ἀκάθαρτοι ἐγίνοντο πανταχοῦ. Τοὺς λόγους τούτους ἀνήγγειλέ τις εἰς τὸν παραβάτην· ὁ δὲ ἐπρόσταξε νὰ γείνωσι κτῆμα τοῦ δημοσίου τὰ ὑπάρχοντα τῶν Ἁγίων· ὅθεν καὶ γυμνώσαντες αὐτούς, τοὺς ἔρριψαν εἰς τὴν φυλακήν. Ἐπειδὴ δὲ συνέτρεχον πολλοὶ Χριστιανοὶ διὰ νὰ βλέπωσι τοὺς Μάρτυρας, ἐδιδάσκοντο παρ' ἐκείνων· διὰ τοῦτο καὶ ἡ φυλακὴ ἔγεινεν Ἐκκλησία. Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ βασιλεύς, ἔστειλεν ἀνθρώπους εἰς τὴν φυλακήν, οἱ ὁποῖοι ὑποκρινόμενοι, ἐσυμβούλευον τοὺς Ἁγίους μὲ διαφόρους τρόπους, νὰ ἀρνηθῶσι τὴν πίστιν καὶ νὰ πεισθῶσιν εἰς τὴν γνώμην τοῦ βασιλέως. Ἐπειδὴ δὲ εἰς πολὺ διάστημα χρόνου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μεταβάλωσι τὴν στερρότητα τῶν Ἁγίων· διὰ τοῦτο ὁ μιαρὸς Ἰουλιανὸς ἔστειλε διὰ νυκτὸς καὶ κατεβίβασαν αὐτοὺς εἰς ἕνα λάκκον, καὶ ἐκεῖ τοὺς ἀπεκεφάλισε. Τὰ δὲ λείψανα αὐτῶν παρέλαβόν τινες Χριστιανοί, καὶ ἐντίμως αὐτὰ ἐνεταφίασαν. Τόση δὲ χάρις εὑρίσκετο εἰς τὰ λείψανά των καὶ πρὶν νὰ ἐνταφιασθῶσιν, ὅση ἔλαμπε καὶ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Στεφάνου, ὅταν ἀπελογεῖτο εἰς τοὺς Ἰουδαίους.

Ὁ ἅγιος ΙΑΣΩΝ ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Παθῶν Ἰάσων τὰς βάρεις καταστρέφει,
»Πύργους ἐγείρας ἀρετῶν πρὸ τοῦ τέλους.

Οἱ ἅγιοι ΑΝΔΡΟΜΑΧΟΣ καὶ ΔΙΟΔΩΡΟΣ πυρὶ τελειοῦνται.

»Μάχου πρὸς ἐχθροὺς Ἀνδρόμαχε Κυρίου,
»Κἂν τοῦ πυρὸς σύνθνησκε τῷ Διοδώρῳ.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμην τελοῦμεν τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ Νέου Θεολόγου, μετατεθεῖσαν ἐκ τῆς ιβ'. τοῦ Μαρτίου μηνός, καθ' ἣν καὶ ἐκοιμήθη, διὰ τὸ συμπίπτειν πάντοτε ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις τὴν Ἁγίαν καὶ μεγάλην Τεσσαρακοστήν.

»Πρῴην μὲν εἶχες γλῶτταν ἀντὶ τῆς βίβλου,
»Γλῶττης δὲ ἀντὶ, σὴν ἔχεις ἤδη βίβλον.
»Βῆς δύο καὶ δεκάτῃ Συμεὼν πόλον ἀστερόεντα.

(*Τὸν Βίον αὐτοῦ ὅρα εἰς τὸ βιβλίον Χαλκηδὼν τῆς* 12 *Μαρτίου σελ.* 212.)

Ἀπολυτίκιον τοῦ ἁγίου ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Θείαν ἔλλαμψιν, Συμεὼν πάτερ, εἰσδεξάμενος, ἐν τῇ ψυχῇ σου, φωστὴρ ἐν κόσμῳ ἐδείχθης λαμπρότατος, διασκεδάζων αὐτοῦ τὴν σκοτόμαιναν, καὶ πάντας πείθων ζητεῖν ἣν ἀπώλεσαν, χάριν Πνεύματος. Αὐτὸ ἐκτενῶς ἱκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Κοντάκιον τοῦ αὐτοῦ, ἦχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Τῷ φωτὶ λαμπόμενος, τῷ τρισηλίῳ θεόφρον, Θεολόγος γέγονας, τῆς ὑπερθέου Τριάδος. Ἄνωθεν, σοφίαν λόγων καταπλουτήσας. Ἔβλυσας, θεοσοφίας ἔνθεα ρεῖθρα. Ἐξ ὧν πίνοντες βοῶμεν. Χαίροις τρισμάκαρ, Συμεὼν ὅσιε,

Μεγαλυνάρια τοῦ Ἁγίου.

Δεῦτε τῆς Τριάδος τὸν ἐραστήν, καὶ Χριστοῦ τὸν μέγαν, ἐν ὁσίοις καὶ λειτουργόν, Μοναστῶν τὸ κλέος, καὶ Ἀσκητῶν τὴν δόξαν, τὸν Νέον Θεολόγον, ὕμνοις τιμήσωμεν. Ἕτερον.

Τὸν θεοχαρίτωτον Συμεών, πόθῳ εὐφημοῦμεν, τὸν φωτίζοντα δωρεάν, τοὺς μετ' εὐλαβείας, καὶ προσοχῆς μεγίστης, τὴν θείαν αὐτοῦ βίβλον, ἀναγινώσκοντας. Ἕτερον ὅμοιον.

Ὅθεν καὶ οἱ βλέποντες αὐτά, ἐκπληττόμενοι ἔλεγον ἐκεῖνο τὸ παρὰ τοῦ Δαβὶδ εἰρημένον περὶ Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν. «Ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν οὐ κεχωρι»σμένοι, καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν οὐκ ἐχωρίσθησαν» (β'. Βασιλ. ἁ. 23).

Οἱ τῷ θείῳ οἴκῳ σου καὶ ναῷ, νῦν συναθροισθέντες, σοὶ προσπίπτομεν εὐλαβῶς, φωτισμὸν αἰτοῦντες, καὶ τῶν πταισμάτων λύσιν, Συμεὼν ταῖς λιταῖς σου, ταῖς πρὸς τὸν Κύριον.

Μεγαλυνάριον τῶν Ἁγίων Μαρτύρων

Τοὺς μεγαλομάρτυρας τοῦ Χριστοῦ, Τάραχον καὶ Πρόβον καὶ Ἀνδρόνικον καὶ Ἀνθήν, Δομνίνην τὴν θείαν, Ἀναστασίαν Κόρην, ὑπὲρ ἡμῶν Κυρίῳ πρεσβευτὰς ἔχωμεν.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Π', μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων ΚΑΡΠΟΥ, ΠΑΠΥΛΟΥ, ΑΓΑΘΟΔΩΡΟΥ, καὶ ΑΓΑΘΟΝΙΚΗΣ.

Εἰς τὸν Κάρπον καὶ Πάπυλον.

»Κάρπῳ Παπύλῳ τοῖς Θεοῦ καρποῖς δύω,
»Παπυλεὼν (ἤτοι ἡ τέντα) τμηθεῖσιν ἠνοίγη πόλου.

Εἰς τὸν Ἀγαθόδωρον.

»Ἀγαθόδωρον δωρεῶν πληθὺς μένει,
»Πρὸς πληθὺν ἀθλήσαντα δεινῶν μαστίγων.

Εἰς τὴν Ἀγαθονίκην.

»Οὐκ ἐμποδών σοι μάρτυς Ἀγαθονίκη,
»Τὸ θῆλυ πρὸς τὸ θεῖον ἐκ ξίφους τέλος.
»Κάρπον σὺν Παπύλῳ δεκάτῃ τρίτῃ ἔκτανε χαλκός.

ά. Πολλὴν ὠφέλειαν λαμβάνει ἕκαστος εἰς τὴν ψυχὴν ἀναγινώσκων τῶν Μαρτύρων τοὺς ἄθλους καὶ κατορθώματα, διότι κατανύγεται ἡ καρδία του, καὶ παρακινεῖται εἰς μίμησιν αὐτῶν νοερῶς, διὰ νὰ λάβῃ τῶν ἀμοιβῶν τὴν ἀπόλαυσιν. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ὅπου ἔχυσαν διὰ τὸν Δεσπότην Χριστὸν τὸ αἷμά των, εἶναι καὶ οἱ σημερινοὶ Ἅγιοι, οἱ στερροὶ στύλοι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ θεμέλιοι ἄσειστοι, ὁ Κάρπος λέγω, καὶ Πάπυλος, οἵτινες ἦσαν ἀπὸ τὴν περιφανῆ Πέργαμον, ἀπὸ γονεῖς εὐγενεῖς, καὶ φιλαρέτους γεννηθέντες. Οὗτοι λοιπὸν οἱ ἅγιοι τοῦ Χριστοῦ μάρτυρες, ἦσαν κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως μὲν Δεκίου, τοῦ Ἀνθυπάτου δὲ τῆς Ἀνατολῆς, Βαλλεριανοῦ, ἐν ἔτει σν' (250), ἰατροὶ κατὰ τὴν τέχνην. Καὶ ὁ μὲν ἅγιος Κάρπος, ἦτο ἐπίσκοπος Θυατείρων. Ὁ δὲ Πάπυλος ἦτο διάκονος, χειροτονηθεὶς ἀπὸ τὸν ἴδιον αὐτὸν Κάρπον. Πιασθέντες λοιπὸν οὗτοι ἀπὸ τὸν ἐκεῖσε ἄρχοντα, καὶ ἐρωτηθέντες, ὡμολόγησαν ἐνώπιον πάντων τὸ ὄνομα τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ· οἵτινες μὲ πολλὴν

παρρησίαν αὐτῷ ἀπεκρίθησαν· «Μεγάλη σας αἰσχύνη εἶναι κατὰ τὸν Ἡσαΐαν, καὶ ἐντροπή, καὶ ἀγνωμοσύνη σας, νὰ γνωρίζῃ τὸν Ποιητὴν αὐτοῦ ὁ βοῦς καὶ ὁ ὄνος, καὶ ὑμεῖς νὰ γίνεσθε ἀναισθητότεροι τῶν ἀλόγων καὶ ἀλογώτεροι, νὰ ἀφίνετε τὸν Δεσπότην καὶ Σωτῆρά σας, νὰ προσκυνῆτε ἀναίσθητα εἴδωλα. Ταῦτα εἶπον, καὶ ὁ Δεσπότης ἔδειξεν ἀληθεῖς τοὺς λόγους, καὶ ἔγεινε τοσοῦτον μέγας σεισμός, ὅπου ἔπεσον καὶ ἔγειναν χῶμα ὅλα τὰ εἴδωλα, ἀλλ' ἡ κακία τοῦ ἄρχοντος δὲν ἐμετατράπη, οὔτε ποσῶς ἐσαλεύθη, ἀλλ' ἔμεινεν ὁ αὐτός, μάλιστα καὶ ἀγριώτερος ἔγεινεν ὁ ἀσύνετος, καὶ δὲν ἐνόησε τὴν ἄφατον δύναμιν τοῦ Θεοῦ, καὶ τῶν εἰδώλων αὐτοῦ τὴν ἀσθένειαν, ἀλλ' ἐπρόσταξε, νὰ βάλουν εἰς τὸν λαιμὸν τῶν Ἁγίων κλοιοὺς σιδηροῦς, καὶ νὰ τοὺς σύρουν ἐν μέσῳ τῆς ἀγορᾶς ὡς ζῶα ἄλογα. Ἔγειναν οἱ ἀληθῶς τιμιώτατοι ἄτιμοι εἰς ὅλους καὶ καταφρονεμένοι, καὶ μυκτηρισμὸς καὶ γέλως οἱ μυρίων ἐπαίνων καὶ ἐγκωμίων ἐπάξιοι. Ἔπειτα νουθετήσας αὐτοὺς ὁ δικαστὴς μὲ κολακευτικοὺς λόγους, παρακινῶν αὐτοὺς νὰ θυσιάσουν εἰς τὰ εἴδωλα, καὶ τοὺς ἔλεγε πῶς εἶναι γνωστικοί, ὅθεν ἔπρεπε νὰ γνωρίσωσι τὸ συμφέρον των, καὶ ἄλλα ἀπατηλὰ καὶ δόλια λόγια. Οἱ δὲ πάλιν μετὰ παρρησίας ἀπεκρίθησαν λέγοντες «Ἐπειδὴ ἐγνώρισες πῶς εἴμεθα, καθὼς εἶπες, συνετοὶ καὶ φρόνιμοι, μὴ πειράζεσαι πλέον ἄκαιρα νὰ μᾶς συμβουλεύῃς πρὸς τοιαύτην ἀγνωσίαν νὰ προσκυνήσωμεν κωφὰ εἴδωλα· μάλιστα ἐὰν ἔχῃς ὀλίγην γνῶσιν, μάθε ἀπὸ ἡμᾶς τὸν ἀληθῆ Θεόν, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀπερίγραπτος, καὶ οὔτε ἀρχὴν ἔχει, οὔτε τέλος πώποτε, ἀλλὰ διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν ἔγεινεν ἄνθρωπος, καὶ σταυρωθεὶς ἑκουσίως, ἀνέστη τριήμερος, ἀναστήσας καὶ ἡμᾶς, καὶ ἀλλοιώσας τῆς προτέρας μακαριότητος. Ἔχεις νὰ εἰπῇς καὶ σὺ διὰ τοὺς θεούς σου, πῶς ἔκαμαν τοιοῦτον καλόν, ἢ ἄλλο θαυμάσιον ποτέ; οὐχί, μάλιστα δὲν εἶναι κἂν πρέπον νὰ ὀνομάζῃς θεοὺς ἀναίσθητα εἴδωλα. Τὰ δὲ χρήματα καὶ τὰ πράγματα καὶ ἄλλα ὅσα ἐσεῖς τιμᾶτε ὡς φιλόσαρκοι, ἡμεῖς τὰ νομίζομεν ὡς σκύβαλα, ἔχοντες εἰς τὸν Θεὸν τὴν ἐλπίδα μας, νὰ ἀπολαύσωμεν τὰ αἰώνια, διὰ τὸν ὁποῖον λαμβάνομεν προθύμως τὸν θάνατον.» Ταῦτα ἀκούσας ἐθυμώθη ὁ ἀλιτήριος, καὶ ἀπορρίψας τὸ ἐπίπλαστον προσωπεῖον τῆς ἡμερότητος, ἐξεγύμνωσε τὴν ἔσωθεν ἀγριότητα καὶ πρῶτον μὲν ἐπῆρεν ὅλα τὰ πράγματά των, καὶ τὰ ἐχάρισεν ἐκείνων ὅπου τοὺς ἐκατάβαλαν, ἔπειτα τοὺς ἔδεσαν εἰς ἀγρίους ἵππους νὰ τοὺς σύρουν ἀπὸ Θυατείρων ἕως εἰς τὰς Σάρδεις ἀνήμερα. Οἱ δὲ Ἅγιοι ὑπέμειναν οὕτως ἐλαυνόμενοι δύο ἡμέρας, εἰς σκληροὺς λίθους κατασυρόμενοι· καὶ τὴν νύκτα ἦλθον οὐρανόθεν ἅγιοι Ἄγγελοι, καὶ θεραπεύοντες τὰς πληγάς των, τοὺς ἔκαμαν εἰς τὰς μελ-

λούσας βασάνους προθυμοτέρους. Ἔπειτα ὅταν ἦλθεν ὁ δικαστὴς εἰς τὰς Σάρδεις, καὶ τοὺς εὗρε χαριεστάτους τὴν ὄψιν, καὶ στερεοὺς εἰς τὸ φρόνημα, ἐπάσχισε πρῶτον μὲ κολακείας νὰ τοὺς διαστρέψῃ ὁ δαίλαιος, ἀλλ' ἐφάνη ὡς ἀλώπηξ μαχομένη πρὸς λέοντα· ὅθεν ἀπορήσας ἀφῆκεν αὐτοὺς κατὰ τὸ παρὸν προστάσσων νὰ τοὺς φυλάττουν ἀσφαλῶς· τὸν δὲ ὑποτακτικὸν αὐτῶν ὀνόματι Ἀγαθόδωρον, ὅστις τοὺς ὑπηρέτει ἐπιμελῶς, ἐκέλευσε νὰ ραβδίσουν ἀνελεήμονα· ἐνῷ ἐμάστιζον τὸ μαρτυρικὸν ἐκεῖνο σῶμα ὥραν πολλήν, ἔτρεχον ὡς ρυάκια ἐπὶ γῆς τὰ αἵματα, αἱ ἁρμονίαι ἀνεσπῶντο, καὶ τὰ σπλάγχνα σχεδὸν ἐγυμνόνοντο. Ὁ δὲ ἀθλητὴς ἠσθάνετο τοὺς δριμυτάτους πόνους ἕως τὴν καρδίαν, ἀλλ' ὑπέμεινεν ἀνδρείως, ἔχων τὸν Δεσπότην Χριστὸν παραμυθίαν, καὶ ὑπέμεινε τὰς μάστιγας μὲ φαιδρὸν καὶ ἀγαλλιῶν πρόσωπον, ἕως οὗ ἐκουράσθησαν οἱ δήμιοι δέροντες. Τότε καὶ ὁ Μάρτυς παρέδωκε τὴν ψυχὴν εἰς χεῖρας Θεοῦ καὶ ἔλαβεν ἀξίως τὸν τῆς ἀθλήσεως στέφανον. Τὸ δὲ ἅγιον αὐτοῦ καὶ τίμιον λείψανον ἔρριψαν νὰ τὸ φάγουν τὰ θηρία, καὶ τὸ μεσονύκτιον ὑπῆγόν τινες φιλομάρτυρες, καὶ λαβόντες αὐτὸ κρυφίως, τὸ ἔκρυψαν εἰς ἓν σπήλαιον, ἕως νὰ παύσῃ ὁ διωγμός. νὰ τὸ ἐνταφιάσουν ὡς ἔπρεπε. Μετὰ ταῦτα ἐδοκίμαζε πάλιν ἡ πολύστροφος ἐκείνη ἀλώπηξ, ὁ δόλιος Οὐκλλέριος, νὰ διαστρέψῃ τοὺς Ἁγίους μὲ κολακείας, φοβούμενος μήπως ζημιωθῇ καὶ αὐτοὺς ὡς τὸν Ἀγαθόδωρον, καὶ τοὺς ἔλεγεν, ὅτι αὐτὸς μὲν ἔλαβεν ἀξίως τὸν θάνατον, διότι δὲν ἐκαταδέχθη νὰ προσκυνήσῃ τοὺς θεούς, ὡς ἄφρων καὶ ὑπερήφανος· ἀλλ' ἐσεῖς ὡς φρόνιμοι ἰδέτε τὸ συμφέρον σας, καὶ μὴ θελήσετε νὰ λάβετε ἀνοήτως βίαιον θάνατον. Ταῦτα λέγοντος τοῦ Τυράννου, τὸν ἀπεκρούσανι οἱ Ἅγιοι, ἐπαινοῦντες τὸν Ἀγαθόδωρον, καὶ λέγοντες, ὅτι ἐποθοῦσαν διὰ τὸν Χριστὸν νὰ λάβουν τὸν αὐτὸν καὶ ἐπωδυνώτερον θάνατον. Λοιπὸν ὁ δικαστὴς ἔχων ὑπηρεσίαν νὰ ὑπάγῃ μακρὰν ὁδοιπορίαν, ἀπὸ τὴν Σαρδιανῶν πόλιν ἕως εἰς τὴν Πέργαμον, ἐπρόσταξε νὰ τοῦ ἀκολουθοῦν καὶ οἱ Ἅγιοι τρέχοντες, διὰ νὰ βαρεθοῦν τὸν κόπον νὰ ραθυμήσουσιν.

β'. Ἀλλὰ ἔτρεχον ὁδοιποροῦντες καὶ ἠκολούθουν τοὺς ἵππους, νομίζοντες διὰ τὸν Χριστὸν εὐφροσύνην τὴν κακοπάθειαν· καὶ φθάσαντες εἰς τὴν πόλιν, τοὺς ἐφυλάκωσαν· τὴν δὲ ἐπερχομένην νύκτα ἦλθεν ἐξ οὐρανοῦ θεία δύναμις, καὶ ἐθεράπευσε τὰς πληγάς, καὶ τοὺς ἔδωκε πρὸς τοὺς ἀγῶνας προθυμίαν περισσότερον. Τὸ πρωῒ ἐπρόσταξε πάλιν ὁ Τύραννος νὰ τοῦ ἀκολουθοῦν ὡς καὶ πρότερον· καὶ βλέπων αὐτοὺς πῶς δὲν εἶχον οὐδεμίαν κακοπάθειαν ἀπὸ τὴν χθεσινὴν ὁδοιπορίαν, ἐκάλει τὴν θαυματουργίαν μαντείαν

καὶ κακουργίαν Δαιμόνων ὁ δαιμονόψυχος· ὅθεν θυμωθεὶς τοὺς ἔβαλεν εἰς ὅλα τὰ μέλη βαρύτατα σίδηρα, καὶ τοὺς ἀνάγκαζε νὰ τρέχουν, διὰ νὰ ἔχουν διπλῆν τὴν βάσανον. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασαν εἰς τὸν ὡρισμένον τόπον, ἔκαμε θυσίαν τοῖς δαίμοσιν ὁ Οὐαλλέριος, ἔπειτα λέγει εἰς τὸν Κάρπον, καθήσας ἐπὶ τοῦ βήματος. «Σοῦ ἔπρεπε νὰ εὐλαβηθῇς ἐξ ἀρχῆς τὴν πολλὴν καλωσύνην μου, νὰ προσκυνήσῃς τοὺς μεγάλους θεούς, οἱ ὁποῖοι σὲ εὐσπλανχνίσθησαν, καὶ ἦλθες εἰς τόσην ὀδοιπορίαν χωρὶς τινα βάσανον· ἀλλ' ἐσὺ φαίνεσαι εἰς τοὺς εὐεργέτας ἀχάριστος, καὶ καταφρονῇς αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς, ὅπου ποθοῦμεν τὸ συμφέρον σου, καὶ σὲ συμβουλεύομεν τὰ σωτήρια· ἐγὼ εὐλαβοῦμαι τὰς λευκάς σου τρίχας, καὶ λυποῦμαι νὰ κάμω ἐκεῖνο ὅπου σοῦ ἔπρεπεν, ἀλλ' ὕστερα εἶναι ἀνάγκη νὰ σὲ παιδεύσω ὡς παραβάτην τῶν θείων νόμων, καὶ τῶν ἐμῶν προσταγμάτων παρήκοον, καὶ ὑβριστὴν τῶν θεῶν ἀθεώτατον. Ὁ δὲ Ἅγιος τοῦ λέγει· «Αὐτὴ δὲν εἶναι συμβουλή, ἀλλ' ἐπιβουλή καὶ μὲ συμβουλεύεις νὰ ἐπιστρέψω ἀπὸ τὸ φῶς εἰς τὸ σκότος, καὶ ἀπὸ τὴν ζωὴν εἰς τὸν θάνατον· ἐὰν οὖν εὐλαβῆσαι τὴν πολιάν μου, πίστευσον τοὺς λόγους μου, ἐὰν θέλῃς νὰ γίνῃς φίλος τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ μὴ ἐλπίζεις εἰς ἀψύχους θεούς, ὅπου οἱ τεχνῖται ἐσφυροκόπησαν.» Θυμωθεὶς εἰς ταῦτα ὁ δικαστὴς πολύ, ἐκέλευσε νὰ τὸν δέρνουν μὲ ραβδία ἀκανθωτὰ χωρὶς καμμίαν συμπάθειαν ὁ ἀνήλεως, καὶ τόσον τὸν ἐξέσχισαν, ὅπου ἐπετοῦσαν εἰς τὸν ἀέρα αἱ σάρκες κατακοπτόμεναι· ἀλλα πάλιν δὲν ἐχόρτασεν ὁ ἀχάριστος, ἀλλὰ τὸν ἐκατάκαιαν μὲ λαμπάδας, καὶ ἔβαναν ἄλας εἰς τὰς πληγάς του. Ἐκατάσπασαν τὰ νεῦρα, ἔτρεχον εἰς τὴν γῆν τὰ αἵματα, καὶ εἶχε πόνον ὁ Μάρτυς ἀνείκαστον, ἀλλὰ διὰ τὸν πόθον ὅπου εἶχε πρὸς τὸν Χριστόν, δὲν ἐψήφα τοὺς ἔξωθεν πόνους ὁ γενναιότατος, ἀλλ' ἔχαιρεν, ὥσπερ νὰ ἔτρωγεν ἡδυτάτην βρῶσιν καὶ νόστιμον. Ἀφ' οὗ δὲ ἐβαρέθη ὁ Οὐαλλέριος, αὐτὸν μὲν ἐφυλάκωσε, τὸν δὲ Πάπυλον ἔφερεν εἰς ἐξέτασιν, καὶ τὸν ἠρώτησε νὰ εἰπῇ τὴν πατρίδα του, τὴν τέχνην, καὶ τοὺς γεννήτορας. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· «Ἰατρὸς εἶμαι ἐπιμελέστατος, θεραπεύων οὐ μόνον τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς τὰ παθήματα, ὄχι μὲ τέχνην βοτάνων, ἀλλὰ μὲ τὴν θείαν βοήθειαν.» Ὁ δὲ Οὐαλλέριος· «αὐτὴν τὴν τέχνην δὲν τὴν ἔμαθες ἀπὸ τὸν Γαληνὸν καὶ Ἱπποκράτην, οἵτινες ἔλαβον ἀπὸ τοὺς θεοὺς τὴν σοφίαν τῆς ἐπιστήμης;» καὶ ὁ Πάπυλος· «οὔτε Γαληνὸς οὔτε Ἱπποκράτης, ἢ ἄλλος μεταγενέστερος δύναταί ποτε νὰ θεραπεύσῃ χωρὶς τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ μου· ἀλλ' αὐτοὶ ὅπου ὀνομάζεις θεούς, ἐὰν δὲν δύνανται νὰ ὠφελήσουν τὸν ἑαυτόν των, πῶς νὰ θεραπεύσουν ἄλλους οἱ ἐλεεινοὶ καὶ ἀνίσχυροι; Εἰ δὲ καὶ δὲν πιστεύεις

δσα σοῦ λέγω, κάμε τὴν δοκιμὴν εἰς αὐτὸν τὸν συγκάθεδρόν σου μονόφθαλμον, καὶ ἐὰν δυνηθοῦν νὰ θεραπεύσουν τὸν τυφλὸν ὀφθαλμόν, νὰ πιστεύσω καὶ ἐγὼ εἰς τοὺς θεούς σου, εἰδὲ καὶ τὸν ἰατρεύσω ἐγώ, νὰ πιστεύσετε ἐσεῖς εἰς τὸν Δεσπότην Χριστόν, ὡς Θεὸν παντοδύναμον, ὅστις θεραπεύει πᾶσαν νόσον καὶ ἀσθένειαν.» Ὁ δὲ Οὐαλλέριος· «κάμε νὰ ἰδοῦμεν αὐτὸ τὸ θαυμάσιον·» καὶ ὁ Ἅγιος· δὲν «κάμνω ἐγὼ πρῶτος τὴν ἐγχείρησιν, διὰ νὰ μὴ εἰπῆτε ὕστερον ὅτι οἱ Δαίμονες εἰς τοῦτο ἐνήργησαν, ἀλλὰ πρῶτον ἐπικαλεσθῆτε ἐσεῖς τοὺς θεούς σας καὶ τότε, ὅταν αὐτοὶ δὲν δυνηθοῦν νὰ τὸν ἰατρεύσουν, νὰ δείξω ἐγὼ τοῦ Χριστοῦ μου τὴν δύναμιν.» Τότε ἐσύναξεν ὅλους τοὺς ἱερεῖς καὶ θύτας τῶν ἀναισθήτων θεῶν ὁ θεόργιστος, οἵτινες ἐδέοντο, ἱκέτευον, ἐθυσίαζον ὥραν πολλὴν τοὺς κωφοὺς οἱ τυφλοὶ καὶ ἀνόητοι, ἀλλ' εἰς μάτην ἐδέοντο. Ὁ δὲ Πάπυλος πρὸς Κύριον εὐξάμενος μετὰ πίστεως, ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἐγγίζει τὴν χεῖρα εἰς τὸν τυφλὸν ὀφθαλμόν, καὶ παρευθύς, ὢ τοῦ θαύματος!, ἐφωτίσθη ὁ ἄρχων ψυχῇ τε καὶ σώματι, διότι εὐθὺς ὅπου εὑρέθη μὲ δύο ὀφθαλμούς, ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν αὐτός, καὶ ὅσοι ἄλλοι εἶχον γνῶσιν καὶ σύνεσιν. Ὁ δὲ ἀσύνετος Οὐαλλέριος ἔμεινε τυφλός, καὶ πρὸς τὸν εὐεργέτην ἀχάριστος, ὅπου τοῦ ἰάτρευσε τὸν συγκάθεδρον, καὶ αὐτὸς ὁ ἀγνωμονέστατος ἐκρέμασε τὸν Μάρτυρα εἰς τὸ ξύλον, καὶ τοῦ ἐξέσχιζον τὸ σῶμα, καὶ τὸν ἐρράβδιζαν· ἄλλοι ἑκατάκαιον τὰς πλευράς του, καὶ ἄλλοι τὸν ἐλιθοβολοῦσαν, ἀλλ' οἱ λίθοι ποσῶς δὲν τὸν ἤγγιζον, τὸ δὲ πῦρ εὐλαβεῖτο, καὶ δὲν τὸν ἔβλαπτεν· ὅθεν ἐφυλάκωσαν καὶ αὐτόν, ἕως νὰ παρέλθουν ἡμέραι τινές, νὰ βρωμεύσουν αἱ πληγαί του, καὶ τότε νὰ τοὺς ξαναβασανίσῃ περισσότερον. Ἀλλ' αὐτοὶ εἶχον τὸν οὐράνιον ἰατρόν, ὅπου τοὺς ἐθεράπευσε τόσον, ὅπου οὐδὲ στίγμα πληγῆς δὲν ἐφαίνετο. Μετὰ ταῦτα τοὺς ἔφεραν πάλιν εἰς ἐξέτασιν, καὶ ἐδοκίμαζεν ὁ ἀνόητος νὰ τοὺς διαστρέψῃ εἰς τὴν ἀσέβειαν. Οἱ δὲ ὕβρισαν αὐτὸν πῶς δὲν τοὺς ἐθανάτωνε τὸ συντομώτερον. Τότε ἔστρωσαν κατὰ γῆς τριβόλους σιδηρᾶς, καὶ ἐκόντιζον γυμνοὺς εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἁγίους, καὶ τοὺς ἐτραβοῦσαν ἀνάσκελα· πρᾶγμα πικρότατον μόνον νὰ βλέπῃ ὁ ἄνθρωπος. Ὁ δὲ Θεὸς καὶ τότε ἐθαυματούργησε, καὶ οἱ μὲν τρίβολοι ἠφανίσθησαν, οἱ δὲ Ἅγιοι ἀβλαβεῖς ἐφυλάχθησαν, καὶ ὁ δικαστὴς ἐθυμώνετο περισσότερον, καὶ ἐκαταξέσχιζε μὲ ξυστῆρας τὰς πλευράς των χωρὶς συμπάθειαν· ἔπειτα βλέπων πῶς ὑπέμειναν καρτερικῶς καὶ ταύτην τὴν βάσανον, ἐσύναξε θηρία ὠμότατα, καὶ φέρων εἰς τὸ μέσον τοὺς Μάρτυρας, ἄφηκε μίαν ἄρκτον μεγάλην κατεπάνω των, ἡ ὁποία ἔγινε τῶν λογικῶν γνωστικωτέρα, καὶ φιλικῶς τῶν Ἁγίων τοὺς

πόδας ἠσπάζετο. Ὁ δὲ ἀνοητότερος ταύτης δὲν ἐνόησε τὸ θαυμάσιον, ἀλλ' ἀφῆκεν ἕνα λέοντα, ὁ ὁποῖος ὁμοίως ὑποτασσόμενος τῷ θείῳ βουλήματι, ἐφίλει τοὺς πόδας αὐτῶν, ὥσπερ νὰ εἶχε γνῶσιν καὶ σύνεσιν, καὶ ὢ τοῦ θαύματος! ὡμίλησε μὲ ἀνθρωπίνην φωνήν, καὶ ἐμπόδιζε τοὺς διώκτας νὰ μὴ δείχνουν τόσην ὠμότητα κατὰ τῶν Ἁγίων. Ὁ δὲ ἀνήμερος καὶ ἀσύνετος οὐ συνῆκεν, ἀλλ' ἔμεινεν εἰς τὴν κακίαν ἀχόρταγος, καὶ βάνει τοὺς Ἁγίους εἰς λάκκον γεμάτον ἀσβέστην ἄσβεστον, εἰς τὸν ὁποῖον ἔχυσαν τὴν ὥραν ἐκείνην νερόν, καὶ ἔκαιεν ὡς τὸ πῦρ· εἰς τοῦτον τοὺς ἀφῆκεν ἡμέρας τρεῖς, νομίζων νὰ γίνουν στάκτη, νὰ λυτρωθῇ ἀπ' αὐτῶν. Ἀλλ' εἰς μάτην ἐπολέμα μὲ τὸν Θεὸν ὁ μισόθεος, διότι εἰς τὸν λάκκον ἦτο ἡ θεία χάρις καὶ δύναμις, ἥτις ἔκαμνε τοῦ ἀσβέστου τὴν ἐνέργειαν ἀνενέργητον, καὶ ἀβλαβεῖς τοὺς εὐλαβεῖς διεφύλαξεν. Ὁ δὲ ἀσύνετος Οὐαλλέριος ὅσον ἔβλεπε τὴν χάριν λαμπροτέραν εἰς τοὺς Ἁγίους, τόσον ἐφιλονίκει μὲ τὸν παντοδύναμον Θεὸν ὁ ἀδύνατος, καὶ τοὺς ἔβαλε σιδηρᾶ ὑποδήματα μὲ περώνας μακράς, ἀναγκάζων αὐτοὺς νὰ τρέχωσιν, ἀλλὰ πάλιν ἀκαίρως ἐβασανίζετο, καὶ ματαίως ὁ μάταιος ἐκουράζετο· διότι ὅσον αὐτὸς εὕρισκε καινοτέρας βασάνους, καὶ τοὺς ἐτιμώρει, τοσοῦτον ἡ θεία δύναμις τοὺς ἐσκέπαζε, καὶ παρασκεύαζεν αὐτοὺς προθυμοτέρους εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ δὲν τοὺς ἐνικοῦσαν αἱ βάσανοι. Μὴ ἔχων τί ἄλλο νὰ κάμῃ ὁ πολυμήχανος, ἄναψε κάμινον, καὶ τοὺς ἔρριψεν μέσα ὁ ἀφρονέστατος, ἀλλὰ πάλιν ἔστεκαν ὡς ἄλλοι τρεῖς Παῖδες εἰς τὸ μέσον τῆς φλογὸς δροσιζόμενοι. Τότε ἡ σεμνοτάτη Ἀγαθονίκη, ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἁγίου Παύλου, εἰσῆλθε καὶ αὐτὴ εἰς τὴν κάμινον ὁμολογοῦσα τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθῆ, καὶ τὰ εἴδωλα μυκτηρίζουσα· ὅθεν καθὼς εἰς τὸν ἀγῶνα ἐσυγκοινώνησεν, οὕτω καὶ τῶν στεφάνων ἠξίωται. Βλέπων δὲ ὁ ἄδικος δικαστής, ὅτι καὶ τοῦ πυρὸς ἐκυρίευσαν οἱ χρυσοῦ τιμιώτεροι, ἐφυλάκωσε πάλιν αὐτοὺς ἕως νὰ συλλογισθῇ ποῖον θάνατον νὰ τοὺς δώσῃ· ἔπειτα σκεφθεὶς κατὰ διάνοιαν πῶς ὅσα ἄλλα κολαστήρια τοὺς δώσει, δὲν τοὺς νικᾷ, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτὸς κατησχύνετο, ἔδωκε μετὰ βίας κατ' αὐτῶν τὴν διὰ ξίφους ἀπόφασιν· ὑπήγαιναν οὖν εἰς τὸν τόπον τῆς τελειώσεως εὐφραινόμενοι, ἀκολουθοῦσα καὶ ἡ σεμνὴ ἀγαθονίκη χαίρουσα, ὥσπερ νὰ ὑπήγαινεν εἰς διασκέδασιν. Ἔκαμαν οὖν εὐχὴν διὰ τοὺς φονευτὰς αὐτῶν πρὸς τὸν Κύριον, νὰ τοὺς λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν πλάνην, νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ ὡς ἀγαθὸς πρὸς εὐσέβειαν. Μὲ τοιαύτην ἀμοιβὴν ἐπλήρωναν τοὺς ἐχθρούς των οἱ ἀμνησίκακοι τοῦ ἀνεξικάκου Χριστοῦ ὑπήκοοι, ὅστις ἐζήτησε παρὰ τοῦ Πατρὸς τοῖς φονευταῖς τὴν ἄφεσιν τοῦ τολμήματος. Εὐξάμενοι τὴν σωτηρίαν ψυχῆς εἰς ἅπαντας, ἀπέτεμον τὰς

κεφαλὰς αὐτῶν τῇ ιγ'. τοῦ Ὀκτωβρίου· τὰ δὲ τίμια αὐτῶν λείψανα ἐπῆράν τινες Χριστιανοὶ καὶ μετὰ λαμπάδων καὶ ὕμνων εὐλαβῶς αὐτὰ ἐνεταφίασαν, εἰς δόξαν Πατρός, Υἱοῦ, καὶ ἁγίου Πνεύματος, τῆς μιᾶς Θεότητος. (Τὸν ἑλληνικὸν τούτων βίον συνέγραψεν ὁ Μεταφραστής· οὗ ἡ ἀρχή. «Μέμνησθε τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ.» σῴζεται ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων ἐν τῇ Λαύρᾳ καὶ ἐν ἄλλαις. (Ἐκ τοῦ Ν. Παραδείσου)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ἁγίου μάρτυρος ΦΛΩΡΕΝΤΙΟΥ.

»Ὦ θάρσος εἷον μάρτυρος Φλωρεντίου,
»Πρὸς τὴν φλόγα τρέχοντος ὥσπερ πρὸς δρόσον.

Ὁ ἅγιος μάρτυς Φλωρέντιος ἦτο ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο Χριστιανὸς καὶ ζηλωτὴς τῆς εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς, ὕβριζε μὲν καὶ ἐβλασφήμη ἔμπροσθεν εἰς ὅλους, τοὺς θεοὺς τῶν Ἑλλήνων, ἐστήριζε δὲ τοὺς Χριστιανοὺς εἰς τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν, καὶ μὲ κάθε τρόπον ὡδήγει αὐτοὺς εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς ἀρετῆς, καὶ τῶν τοῦ Θεοῦ ἐντολῶν. Ταῦτα δὲ πράττων καὶ μεταχειριζόμενος, ἐπιάσθη ἀπὸ τὸν ἡγεμόνα τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ ἐρωτηθεὶς παρ' αὐτοῦ, τὸν μὲν Χριστόν, παρρησίᾳ ὡμολόγησεν ἔμπροσθεν πάντων, ὅτι εἶναι Θεὸς προαιώνιος καὶ ποιητὴς τοῦ παντός, τοὺς δὲ θεοὺς τῶν Ἑλλήνων, ἐπεριγέλασεν, ὅτι εἶναι ξύλα καὶ λίθοι, καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ χάλκωμα καὶ σίδηρον, καὶ εἴδωλα ἄψυχα καὶ ἀναίσθητα. Ὅθεν, ἐπειδὴ ταῦτα εἶπε, δέρεται δυνατά. Ἔπειτα κρεμᾶται ἐπάνω εἰς ξύλον καὶ καταξεσχίζεται. Εἶτα ῥίπτεται ἐντὸς ἀναμμένης πυρᾶς. Καὶ οὕτω χαίρων καὶ προσευχόμενος καὶ εὐχαριστῶν τὸν Θεόν, ἐτελειώθη ὁ μακάριος ἐντὸς αὐτῆς. Καὶ ἔλαβε τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΔΙΟΣΚΟΡΟΣ ξίφει τελειοῦται.

»Τμηθεὶς ὁ Διόσκορος αἰσχύνει Δία,
»Τὸν μὴ λαβόντα ψυχαπωλείας κόρον.

Οὗτος ἐμαρτύρησε κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως Διοκλητιανοῦ ἐν ἔτει σπή, (288)· καὶ κατὰ μὲν τὸ γένος, ἐκατάγετο ἀπὸ τοὺς καλουμένους Σκηνοπολίτας, κατὰ δὲ τὸ ἀξίωμα, ἦτο βουλευτής. Οὗτος λοιπὸν νομίσας ὡς σκύβαλα ὅλα τοῦ κόσμου τούτου τὰ πράγματα, μόνον διὰ νὰ κερδίσῃ τὸν Χριστόν, ἐπαρρησιάσθη ἔμπροσθεν τοῦ ἄρχοντος Λουκιανοῦ. Καὶ τοῦτον ἐκατάπληξεν ὡς βροντῆς, μὲ τοὺς ἐλεγκτικοὺς λόγους του, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἐπεριγέλασεν αὐτόν. Καὶ ὡς οὐδὲν ἐνόμισε, τόσον τὰς ἀπειλάς του, ὅσον καὶ τὰς κολακείας του. Ἐπειδὴ δὲ αὐτὸς ἔδειχνεν εἰς τὸν Ἅγιον, καὶ φωτιάν, καὶ στρεβλωτήρια ὄργανα, καὶ ἐφεύρισκε πολλὰ ἄλλα

εἴδη βασάνων. Ἀλλ' ὅμως ὅλα αὐτὰ ἦσαν ἀνενέργητα, καὶ ἐφαίνοντο ὡς οὐδὲν ἔμπροσθεν εἰς τὴν ἀνδρίαν καὶ μεγαλοψυχίαν τοῦ Μάρτυρος. Διὰ τοῦτο τελευταῖον ἀπέτεμε μὲ τὸ ξίφος τὴν ἁγίαν του κεφαλήν. Καὶ οὕτως ὁ ἀοίδιμος ἔλαβε τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον.

Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ΝΙΚΗΤΑ Πατρικίου τοῦ ὁμολογητοῦ.

»Θλίψεις ὑποστὰς εἰκόνων θείων χάριν,
»Χαίρει χαρὰν Νικήτας, ἅλαν οἱ νόες.

Οὗτος ὁ ἅγιος ἐγεννήθη εἰς τὴν χώραν τῶν Παφλαγόνων, ἥτις εἶναι μέρος τῆς Γαλατίας, τῆς τουρκιστὶ καλουμένης Γελάς. Ἀπὸ γονεῖς εὐσεβεῖς καὶ φιλοθέους. Οἱ ὁποῖοι, ὡς λέγουσιν, ἦσαν συγγενεῖς Θεοδώρας τῆς βασιλίσσης τῆς γυναικὸς Θεοφίλου. Παιδιόθεν λοιπὸν δοθεὶς εἰς τὰ σχολεῖα, ἔμαθε τὰ ἱερὰ γράμματα. Καὶ οὕτως ἐπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅταν ἦτο ἐτῶν δεκαεπτά. Μαθοῦσα δὲ ἡ τὰ σκῆπτρα τῆς βασιλείας τότε κρατοῦσα Εἰρήνη ἐν ἔτει ψπ' (780), ὅτι ὅταν ὁ Ἅγιος ἦτο νήπιον εὐνουχίσθη ἀπὸ τοὺς γονεῖς του, διὰ τοῦτο ἐπῆρεν αὐτὸν εἰς τὰ βασιλικὰ παλάτια, καὶ εἰς ὀλίγον καιρόν, ἔγινε πρῶτος ἀπὸ τοὺς οἰκείους ἀνθρώπους της. Ἔφθασε δὲ καὶ εἰς τὸ νὰ λάβῃ τὸ ἀξίωμα τοῦ Πατρικίου, καὶ νὰ κατασταθῇ στρατηγὸς τῆς Σικελίας.

Παιδιόθεν δὲ ἐμεταχειρίζετο ὁ μακάριος τὴν ἀρετήν, καὶ ἤθελε μὲν νὰ γένῃ μοναχός, ἐμποδίζετο ὅμως ἀπὸ τοὺς τότε βασιλεύοντας. Ἀπὸ τὸν Νικηφόρον, λέγω, καὶ ἀπὸ τὸν υἱόν του Σταυράκιον ἐν ἔτει ωβ' (802). Ὕστερον δέ, ὅταν ἔγινε βασιλεὺς ὁ Μιχαήλ, (1) πολλὰ παρεκάλεσεν αὐτὸν ὁ Ὅσιος, διὰ νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ γένῃ Μοναχός, ὁ ὁποῖος ἔδωκε μὲν εἰς αὐτὸν ἄδειαν νὰ καλογερεύσῃ, νὰ μὴ ἐξέλθῃ ὅμως ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ὅθεν ἔδωκεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του τὸ Μοναστήριον ὅπου εὑρίσκετο εἰς τὴν χρυσῆν Πύλην, τὸ ἐπονομαζόμενον Χρυσονίκην, καὶ ἐπρόσταξεν αὐτὸν νὰ μένῃ ἐκεῖ. Ἦτο δὲ πενῆντα ἐτῶν ὁ Ἅγιος, ὅταν ἔγινε μοναχός. Καὶ ἔμεινεν εἰς τὸ μοναστήριον ἕως τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ εἰκονομάχου. (2)

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἔβλεπεν ὁ Ἅγιος τὰς ἀτιμίας ὅπου ἐποίουν οἱ εἰκονομάχοι ἐναντίον τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ἐξῆλθε τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ὑπῆγεν εἰς προάστειον, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἐχάρισεν εἰς τὸ μοναστήριον. Καὶ ἐκεῖ ἔμεινε μὲ τοὺς εὐτελεστάτους Μαναχούς,

(1) Ὁ Ραγκαβὲ δηλαδή, ὅστις καὶ Κουροπαλάτης ἐλέγετο, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν ἔτει ωιά, (811).

(2) Τοῦ Ἀρμενίου δηλαδή, τοῦ βασιλεύσαντος ἐν ἔτει ωιγ', (813).

συντρώγων καὶ συγκοπιάζων ὁμοῦ μὲ αὐτούς. Ἐπειδὴ δέ τινες διαβολεῖς χάριν ποιοῦντες εἰς τὸν βασιλέα Λέοντα τὸν Ἀρμένιον δηλαδή, ἐφανέρωσαν εἰς αὐτόν, ὅτι ὁ Νικήτας ἔχει τὴν εἰκόνα τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ καὶ τὴν προσκυνεῖ, τὴν ὁποίαν ἐπῆρεν ἀπὸ τὴν Ρώμην· τούτου χάριν ἀπεστάλη ἕνας ἀπὸ τοὺς στρατιώτας τοῦ βασιλέως, διὰ νὰ τρομάξῃ τὸν Ἅγιον μὲ τὰς ἀπειλάς, καὶ νὰ πάρῃ ἀπὸ αὐτὸν τὴν Εἰκόνα. Ἀλλ' ὁ Ἅγιος δὲν ἐπείθετο εἰς τὸ νὰ τὴν δώσῃ. Ἀλλὰ μόλις ἀπεκρίθη εἰς τὸν ἀπεστελμένον, ὅτι ἡ Εἰκὼν αὕτη, δὲν εἶναι ἐδική μου, ἀλλὰ εἶναι τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀφιερωμένη, καὶ εὑρίσκεται ὁμοῦ μὲ τὰ ἄλλα τῆς ἐκκλησίας κειμήλια. Ὅθεν ὁ ἀπεσταλμένος πέρνων ἕνα ἄλλον μοναχόν, ἐπῆγε μὲ αὐτὸν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ νὰ τῷ δείξῃ τὴν Εἰκόνα, τὴν ὁποίαν εὐθὺς ὅπου τὴν ἐπῆρε τὴν ἔρριψεν ἀτίμως μέσα εἰς τὸ Βεριδάριόν του (1) ὁ δὲ Ἅγιος τὴν ἀτιμίαν ταύτην βλέπων, στενάξας ἐκ καρδίας, ἐστοχάσθη πῶς τοῦτο θέλει γίνῃ ἀρχὴ πειρασμῶν καὶ θλίψεων. Ἀναχωρῶν δὲ ὁ ἀπεσταλμένος μὲ ἀσφάλειαν παρήγγειλε νὰ μὴ τολμήσῃ ὁ Ἅγιος νὰ φύγῃ ἀπ' ἐκεῖ.

Ὅταν δὲ μετὰ ταῦτα ἐβασίλευσεν ὁ Θεόφιλος ἐν ἔτει ωκθ' (829). καὶ ἐπιμελῶς ἐμεταχειρίζετο τὸν κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων πόλεμον, τότε ἀπεστάλη ἀπὸ τὸν βασιλέα πρὸς τὸν ὅσιον τοῦτον ἄλλος ἄνθρωπος Θεοδόσιος ὀνόματι, ὁ ὁποῖος εἶπε πρὸς αὐτὸν ἔμπροσθεν πάντων. «Ὁ βασιλεὺς σὲ προστάζει μὲ τὸ μέσον μου, ἢ νὰ συγκοινωνήσῃς μὲ τὸν πατριάρχην Ἀντώνιον (ὄχτις καὶ αὐτὸς ἦτο εἰκονομάχος) καὶ νὰ μὴ προσκυνᾷς τὰς εἰκόνας· ἢ αὐτὴν τὴν ὥραν νὰ ἐξορισθῇς ἀπ' ἐδῶ.» Ὁ δὲ Ἅγιος ἀπεκρίθη. «Τὴν εἰκόνα· τοῦ Χριστοῦ μου, δὲν θέλω παύσει ἀπὸ τὸ νὰ προσκυνῶ, κἂν καὶ ἐσεῖς εἰς τοῦτο δὲν ἀρέσκεσθε. Τὸν δὲ Ἀντώνιον, ἐὰν ἔχω τὸν νοῦν μου σῶον καὶ ὑγιᾶ, δὲν θέλω ὀνομάσω πατριάρχην, ἀλλὰ μοιχόν. Λοιπὸν ἐξόριζέ με, σφάζε με, καὶ ὅ,τι ἄλλο κακὸν θέλεις, ποίησον κατ' ἐμοῦ.» Καὶ εὐθὺς ὁ ἀπεσταλμένος ἔσπρωξεν αὐτὸν ἀπὸ ἐκεῖ. Ὁ δὲ Ἅγιος εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ ἔλαβε μαζῆ του τρεῖς ἀδελφούς, καὶ ἐπῆγεν εἰς ἄλλο προάστειον, ἐκεῖ πλησίον εὑρισκόμενον, καὶ ἐκεῖ διῆλθεν ὅλην τὴν ἁγίαν Τεσσαρακοστήν, ὁμοῦ καὶ τὴν Πεντηκοστήν. Καὶ ἔπειτα· ἀπὸ ἐκεῖ ἐπῆγεν εἰς τὸ Παντείχιον.

Ἐπειδὴ δὲ ἐξῆλθε δόγμα βασιλικὸν νὰ μὴ ὑποδέχωνται οἱ ἄλλοι

(1) Ἴσως Βεριδάριον ἐδῶ ἐννοοῦσαι τὸ ὑπόδημα. Βηρίδες γὰρ λέγονται τὰ ὑποδήματα, ἃ ἡμεῖς ἐμβάδας λέγομεν, καὶ ὅρα εἰς τὸ λεξικὸν τοῦ Γεωργίου καὶ εἰς τὸν Βαρῖνον. Παρεφθαρμένη δὲ φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ λέξις, ἀντὶ τοῦ Βηριδάριον. Μέσα λοιπὸν εἰς τὸ ὑπόδημά του, ἔρριψεν ἀτίμως τὴν ἁγίαν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ὁ ἀπεσταλμένος.

ἄνθρωποι τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς, ὅπου ἤθελον φύγουν διὰ τὴν αἰτίαν τῶν ἁγίων εἰκόνων, ἕνεκα τούτου στενοχωρηθεὶς ὁ Ἅγιος, ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Ἐρίβολον. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐκεῖ δὲν εἰρήνευε, διότι ἤρχοντο Ἀγαρηνοί, διὰ τοῦτο εἶπεν εἰς αὐτὸν ἕνας συγγενής του Νικόλαος ὀνόματι, ὅτι θέλει εὕρει μεγάλην ἀνάπαυσιν, ἀνίσως ὑπάγῃ εἰς τὸ ἐδικόν του προάστειον Ζουλουσᾶν ὀνομαζόμενον. Ὅθεν ὑπακούσας ὁ Ὅσιος, ἐπῆγεν ἐκεῖ. Ἀλλ' ὕστερον ἀπὸ ὀλίγον καιρὸν πέμπεται εἰς αὐτὸν μήνυμα ἀπὸ τοὺς εἰκονομάχους, ὅτι ἢ νὰ συγκοινωνήσῃ μὲ αὐτούς, ἢ νὰ φύγῃ ἀπ' ἐκεῖ. Ὅθεν ἀνεχώρησε καὶ ἀπ' ἐκεῖ ὁ Ὅσιος, καὶ ἐπῆγεν εἰς τόπον λεγόμενον Κατισίαν καὶ ἐκεῖ εὑρὼν μικρὸν τόπον, ἠγόρασεν αὐτόν. Καὶ ἔκτισε ναὸν εἰς τὸ ὄνομα τῶν Ἀρχαγγέλων, καὶ ἐκεῖ διεπέρασε καλῶς καὶ θαρέστως ἀρκετοὺς χρόνους, ὁμοῦ μὲ τοὺς ἀδελφοὺς ὅπου εἶχε μαζῆ του, τελευταῖον δὲ ἐπῆγεν εἰς τὸ Μοναστήριον, ὅπου ἦτο ἐκεῖ πλησίον εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τοῦτο λοιπὸν εὑρισκόμενος, ἐπροργνώρισεν ὁ ἀοίδιμος τὸν θάνατον, καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀναχώρησίν του. Ὅθεν κατηχήσας τοὺς μοναχούς, καὶ εὐχηθεὶς εἰς αὐτοὺς τὰ σωτηριώδη, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε κατὰ τὸν ἑβδομηκοστὸν πέμπον χρόνον τῆς ζωῆς του. Καὶ μετὰ τὸν θάνατόν ἐποίησε πολλὰ θαύματα.

Μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ***ΒΕΝΙΑΜΙΝ*** *διακόνου, τοῦ ἐν Περσίᾳ ἀθλήσαντος.*

»Βενιαμὶν πρόβατον ὤν, ἀλλ' οὐ λύκος,
»Ἅρπαξι λύκοις θύεται, ἀλλ' οὐ θύει.

Οὗτος ὁ ἀοίδιμος Βενιαμὶν ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως μὲν τῆς Περσίας Ἰσδιγέρδου, τοῦ υἱοῦ Γορωράνη, τοῦ καὶ αὐτοῦ βασιλέως ὄντος Περσῶν, τοῦ Ρωμαίων δὲ βασιλέως Θεοδοσίου τοῦ μικροῦ ἐν ἔτει υιβ' (412). Φαίνεται δὲ ὅτι ἐκατάγετο ἀπὸ τὴν Περσίαν, καὶ ταύτην εἶχε πατρίδα του. Οὗτος λοιπὸν μὲ τὸ νὰ ἦτο διάκονος τῆς ἐν Περσίᾳ ἐκκλησίας, πολλοὺς Ἕλληνας ὁμοῦ καὶ Πέρσας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν θεογνωσίαν διὰ μέσου τοῦ λόγου τῆς διδασκαλίας του. Ὅθεν ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης κατηγγέλθη εἰς τὸν ρηθέντα βασιλέα ὡς κακοποιός. Διὰ τοῦτο παρασταθεὶς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, ἐδάρη. Καὶ μετὰ τὸν δαρμόν, βάλλεται εἰς τὴν φυλακήν, καὶ ἐκεῖ μένει ἕως εἰς διάστημα δύο ὁλοκλήρων ἐτῶν. Μετὰ δὲ τὰ δύο ἔτη, ἐπέμφθη ἀπὸ τὸν βασιλέα τῶν Ρωμαίων Θεοδόσιον πρέσβυς εἰς τὴν Περσίαν, ὁ ὁποῖος, ἀφ' οὗ ἔμαθε τὴν ἐν τῇ φυλακῇ πολυχρόνιον κακοπάθειαν τοῦ ἁγίου Βενιαμίν, ἔκαμε μεσιτείαν εἰς τὸν βασιλέα Περσῶν Ἰσδιγέρδην διὰ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν

φυλακήν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπεσχέθη μὲν εἰς τὸν Πρέσβυν ὅτι τὸν ἐλευθερώνῃ, ἀνίσως ὅμως παύσῃ ἀπὸ τὸ νὰ διδάσκῃ τὸν χριστιανισμὸν τοὺς ἐν Περσίᾳ μάγους (μάγους δὲ ἐσυνείθιζον νὰ ὀνομάζουν οἱ Πέρσαι, κατὰ τὸν Θεοδώρητον, τοὺς τὰ στοιχεῖα θεοποιοῦντας.) Ὁ δὲ Πρέσβυς ἀπεκρίθη. «Ναί, ἀνάγκη εἶναι, ὅτι ἐξάπαντος νὰ φυλάξῃ τὴν προσταγήν σου, ὦ Βασιλεῦ. (1).

Τοῦτον δὲ τὸν λόγον τοῦ Πρέσβεως εὐθὺς ὅπου ἤκουσεν ὁ φιλόθεος ὁμοῦ καὶ φιλάδελφος Βενιαμὶν ἀδύνατον, ἀπεκρίθη πρὸς τὸν Πρέσβυν, ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴ μεταδώσω ἐγὼ εἰς τοὺς ἐσκοτισμένους τὸ φῶς τῆς θεογνωσίας, ὅπου ἔλαβον. Διότι ὅσην τιμωρίαν εἶναι ἄξιος νὰ λάβῃ ἐκεῖνος, ὅπου ἤθελε κατακρύψει τὸ τάλαντον τοῦ ἰδικοῦ του Δεσπότου, τοῦτο σαφῶς παριστᾷ ἡ τῶν θείων Εὐαγγελίων διδασκαλία. Ἀλλὰ τοὺς λόγους τούτους τοῦ Ἁγίου δὲν ἐνόησεν ὁ βασιλεύς, ὡς ἄπιστος καὶ ἀμύητος. Ὅθεν ἐπρόσταξε νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὰ δεσμὰ καὶ ἀπὸ τὴν φυλακὴν ὁ Ἅγιος. Ἐλευθερωθεὶς λοιπὸν ὁ θεῖος Βενιαμίν, πάλιν ἐδίδασκε τοὺς ἐν Περσίᾳ μάγους καὶ Ἕλληνας κατὰ τὴν προτέραν αὐτοῦ συνήθειαν. Χρόνος ὁλόκληρος παρῆλθε, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ φωστὴρ τῆς εὐσεβείας Βενιαμὶν μετέδιδε τὸ φῶς τῆς θεογνωσίας διὰ τῆς διδασκαλίας του εἰς τοὺς Πέρσας καὶ Ἕλληνας. Ὅθεν ὁ βασιλεὺς τοῦτο μαθών, παρέστησεν ἔμπροσθέν του τὸν Ἅγιον, καὶ τοῦτον προστάζει νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν Ὁ δὲ Βενιαμίν, πόσης τιμωρίας, ἐρώτησεν, εἶναι ἄξιος, ὦ βασιλεῦ, ἐκεῖνος, ὅπου ἤθελε μὲν καταφρονήσει τὴν ἐδικήν σου βασιλείαν, προτιμήσει δὲ ἄλλην ; θανάτου εἶναι ἄξιος. ἀπεκρίθη ὁ βασιλεύς. Ἀντιαπεκρίθη δὲ ὁ Μάρτυς. Καὶ ἂν ὁ τὴν βασιλείαν σοῦ τοῦ θνητοῦ βασιλέως καταφρονήσας εἶναι θανάτου ἄξιος, ποίαν ἀρά γε κόλασιν ἔχει δικαίως νὰ πάθῃ, ὅποιος καταφρονήσει μὲν τὸν Ποιητὴν καὶ πάντων Δημιουργόν, προσκυνήσει δὲ ὡς Θεὸν ἕνα ἀπὸ τὰ δμόδουλα κτίσματα ;

Τοῦτον τὸν σοφὸν λόγον ἀκούσας ὁ βασιλεύς, ἐθυμώθη, καὶ προστάζει νὰ λεπτύνουν εἴκοσι καλάμια, καὶ νὰ τὰ ἐμπήξουν εἰς τοὺς εἴκοσιν ὄνυχας τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν τοῦ Μάρτυρος. Ἐπειδὴ δὲ ἔβλεπε, πῶς τὴν τιμωρίαν ταύτην ἐνόμιζεν ὡς παίγνιον ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀθλητής, διὰ τοῦτο ἐπρόσταξε νὰ λεπτύνουν καὶ νὰ κάμουν κοπτερὸν ἕνα καλάμι, καὶ τοῦτο νὰ ἐμπήξουν

(1) Σημειοῦμεν ἐδῶ, ὅτι τὸ μαρτύριον τοῦτο τοῦ θείου Βενιαμὶν ἐρανίσθη μὲ τὰς ἰδίας λέξεις ὁ τὰ Συναξάρια συνάξας Μαυρίκιος Διάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸν σοφὸν Κύρου Θεοδώρητον. Ὅστις συνέγραψε τοῦτο ἐν κεφ. λή, (28), τοῦ πέμπτου βιβλίου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ Ἱστορίας. Σημειώσαι ὅτι Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης συνέθεσε εἰς αὐτὸν τὸν Ἅγιον Βενιαμὶν ἐγκωμιαστικὸν λόγον, καὶ ᾠσματικὴν ἀκολουθίαν.

ὢ τῆς διαβολικῆς ἐπινοίας! μέσα εἰς τὸ παιδογόνον μόριον τοῦ Ἁγίου. Τὸ ὁποῖον ἐμβάλλοντες συχνὰ καὶ ἐκβάλλοντες οἱ καὶ τῶν θηρίων ἀσπλαγχνότεροι, ἀνυποφόρους πόνους ἐπροξένουν εἰς τὸν τοῦ Χριστοῦ Μάρτυρα. Ὕστερον δὲ ἀπὸ τὴν βάσανον ταύτην, προστάζει ὁ θηριώδης καὶ ἀπάνθρωπος Τύραννος νὰ ἐμβάλλουν εἰς τὸν ἀφαιδρῶνα τοῦ Μάρτυρος ἕνα ραβδὶ χονδρόν, τὸ ὁποῖον εἶχε ρόζους ἀπὸ κάθε μέρος. Καὶ ἐν τῇ τιμωρίᾳ ταύτῃ παρέδωκε τὴν ψυχήν του εἰς τὸν ποθούμενον Χριστὸν ὁ γενναιότατος τούτου ἀγωνιστής.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ πυρὶ τελειοῦται.

»Τεθνήξομαί σοι τῆς ἐκεῖθεν Χριστέ μου,
»Τὴν ὧδε καῦσιν Ἀντίγονος προκρίνων.

Ἡ ἁγία νεομάρτυς ΧΡΥΣΗ, ἡ ἀθλήσασα ἔν τινι χωρίῳ τῆς ἐπαρχίας Μογλενῶν, τῷ καλουμένῳ Σλάτενα, κατὰ τὸ ᾳψϟέ, (1795) ἔτος, μελησδὸν κατακοπεῖσα, τελειοῦται.

»Ἐν ταῖς βασάνοις Χρυσὸς οἷον καμίνῳ,
»Χρυσῆ ἐδείχθης ἡ ἠγλαϊσμένη ὅλη.

. ά. Αὕτη ἡ παρθενομάρτυς καὶ ἀμίαντος νύμφη τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ Σλάτω, ὅπερ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς κοινὴν διάλεκτον ἑρμηνεύεται Χρυσῆ, ἦτο ἀπὸ μίαν ἐπαρχίαν τῆς Βουλγαρίας ἐπονομαζομένην Μογλενά, ἐκ τινος χωρίου καλουμένου Σλάτενα· πτωχὴ μὲν κατὰ τὸ γένος, διότι ἦτο θυγάτηρ ἑνὸς Χριστιανοῦ πένητος καὶ ἀσήμου, ἔχων σὺν αὐτῇ θυγατέρας τέσσαρας· πλουσία δὲ κατὰ τὰ προαιρετικὰ καὶ φυσικὰ πλεονεκτήματα, προαιρετικὰ μέν, κατὰ τὴν εἰς Θεὸν θερμὴν πίστιν καὶ τὴν παρθενίαν καὶ σωφροσύνην· φυσικὰ δέ, κατὰ τὸ κάλλος τοῦ προσώπου καὶ ὡραιότητα· διὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἠξιώθη ἡ μακαρία νὰ τελειώσῃ μὲ ἕνα ἔνδοξον καὶ γενναῖον μαρτύριον.

β'. Ἐπειδὴ ἕνας τῶν ἐκεῖ Τούρκων. βλέπων αὐτὴν τοσοῦτον ὡραίαν καὶ πάγκαλλον, ἐτρώθη εἰς τὴν καρδίαν ἀπὸ σατανικὸν ἔρωτα καὶ παρετήρει νὰ εὕρῃ κατάλληλον καιρόν, διὰ νὰ τελέσῃ τὸν κακὸν σκοπὸν ὅπου ἐμελέτα· καὶ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ὅταν ἡ Ἁγία ἐξῆλθεν ἔξω μὲ ἄλλας γυναῖκας, διὰ νὰ μαζώξῃ ξύλα, μαθὼν τοῦτο ὁ Ἀγαρηνὸς ἐκεῖνος καὶ τῆς παρθενίας τῆς Ἁγίας ὁ ἐπίβουλος, πέρνει μαζῆ του καὶ ἄλλους τούρκους καὶ πηγαίνει ἐκεῖ καὶ τὴν πιάνει καὶ λαβὼν αὐτήν, τὴν φέρει εἰς τὸν οἶκον του· καὶ πρῶτον μὲν ἀρχίζει νὰ κολακεύῃ τὴν Ἁγίαν μὲ πολλὰς ὑποσχέσεις καὶ ταξίματα, πάσχων νὰ διαστρέψῃ τὴν γνώμην της καὶ νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὴν θρησκείαν του, λέγων εἰς αὐτήν, ὅτι ἂν τουρκεύσῃ, αὐτὸς ἔχει νὰ τὴν πάρῃ διὰ γυ-

ναϊκά του, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν φοβερίζει, ὅτι ἂν δὲν καταπεισθῇ εἰς τοὺς λόγους του, ἔχει νὰ τῆς δώσῃ μεγάλας παιδείας· ἡ δὲ τῳόντι Χρυσῆ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα, ταῦτα ἔξαφνα μαθοῦσα, καὶ ἀκούσασα, τελείως δὲν ἐδειλίασεν, ἀλλὰ νοιρῶς ἐπικαλεσαμένη τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς βοήθειάν της, μὲ πολλὴν γενναιότητα καὶ παρρησίαν ἀπεκρίθη· «ἐγὼ τὸν Χριστόν μου πιστεύω καὶ προσκυνῶ καὶ αὐτὸν μόνον γνωρίζω διὰ νυμφίον μου· τὸν ὁποῖον δὲν θέλω ἀρνηθῶ πώποτε, κἂν μυρία μοῦ κάμετε βάσανα, κἂν καὶ εἰς λεπτὰ τεμάχια τὸ σῶμά μου κατακόψετε·» ἐκεῖνοι δὲ ἀκούσαντες ταῦτα καὶ σκεπτόμενοι, ὅτι αὐτοὶ δὲν δύνανται μόνοι νὰ τὴν καταπείσουν, ἐμεταχειρίσθησαν εἰς τοῦτο καὶ ἄλλα μέσα· ὅθεν γινώσκοντες, ὅτι αἱ γυναῖκες εἶναι φύσει πλέον ἐπιτηδειότεραι ἀπὸ τοὺς ἄνδρας εἰς τὸ νὰ ἀπατῶσι, καὶ μάλιστα τὰς ὁμοίας αὐτῶν γυναῖκας, ἁ, μὲν παρέδωκαν τὴν Ἁγίαν εἰς τὰς γυναῖκάς των, παραγγείλαντες εἰς αὐτὰς νὰ κάμουν κάθε τρόπον, καὶ μηχανὴν διὰ νὰ τὴν καταπείσουν· αἱ ὁποῖαι παραλαβοῦσαι τὴν Μάρτυρα, τί δὲν ἔκαμαν; καὶ τί δὲν ἐμηχανεύθησαν; ἢ ποίας μαντείας ἀφῆκαν ὅπου νὰ μὴ ἐνεργήσουν κατὰ τῆς παρθένου; ἐξάμηνον σχεδὸν ὁλόκληρον ἐπαρακίνουν τὴν εὐλογημένην εἰς τὴν θρησκείαν των, ἀλλ᾽ εἰς μάτην ἐκοπίασαν, ἐπειδὴ καὶ ἡ μακαρία Χρυσῆ ἦτο στερεωμένη εἰς τὴν ἀσάλευτον πέτραν τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ· ἔπειτα κράζοντες τοὺς ἰδίους γονεῖς καὶ τὰς ἀδελφὰς τῆς Μάρτυρος, μὲ ἀπειλὰς μεγάλας, τοὺς ἐπρόσταξαν ἢ νὰ παρακινήσουν τὴν θυγατέρα των νὰ τουρκεύσῃ, ἢ ἔχουν, καὶ αὐτὴν νὰ θανατώσουν, καὶ τούτους νὰ παιδεύσουν καὶ νὰ ζημιώσουν μεγάλως.

γ΄. Ἐλθόντες λοιπὸν οἱ γονεῖς, καὶ αἱ ἀδελφαὶ πλησίον τῆς Μάρτυρος (ὁ γὰρ φόβος ἠνάγκαζεν αὐτοὺς τοῦτο νὰ ποιήσουν καὶ μὴ θέλοντες) εἶπον καὶ ἔκαμον ὅλα ἐκεῖνα, ὅσα δύνανται νὰ μαλακώσουν καὶ τὴν πλέον σκληρὰν καὶ ἀδαμαντίνην ψυχήν, κλαίοντες δακρυρροοῦντες, καί, «θύγατερ, λέγοντες, θύγατερ γλυκυτάτη, σπλαγχνίσου τὸν ἑαυτόν σου καὶ ἡμᾶς τοὺς γονεῖς σου καὶ ἀδελφάς σου, ὅπου κινδυνεύομεν ἅπαντες νὰ ἀφανισθῶμεν διὰ τὴν αἰτίαν τὴν ἐδικήν σου· καὶ ἀρνήσου τὸν Χριστὸν κατὰ τὸ φαινόμενον, διὰ νὰ γλυτώσῃς καὶ ἐσὺ καὶ ἡμεῖς· καὶ ὁ Χριστὸς εἶναι εὔσπλαγχνος, καὶ συγχωρεῖ σοι τὴν ἁμαρτίαν ταύτην διὰ τὴν ἀνάγκην καὶ βίαν.» Καὶ ἐδῶ ἂς σκεφθῇ ἕκαστος πόσον σφοδρὸς καὶ μεγάλος ἐστάθη ἐτοῦτος ὁ πόλεμος, τὸν ὁποῖον ἐμηχανεύθη ὁ Διάβολος νὰ κινήσῃ κατὰ τῆς Μάρτυρος· καὶ εἰς ποίους ἀσθενεῖς λογισμοὺς καὶ συμπάθειαν ἠδύναντο νὰ φέρουν τὴν ἁπαλὴν παρθέναν, δάκρυα μητρὸς καὶ πατρός, καὶ ὁμηλίκων ἀδελφῶν ποταμηδὸν ἐνώπιόν της χεόμενα· ἀλλὰ θαρσεῖτε ἀγαπητοί, ἐνίκησεν ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦτον τὸν πόλεμον καὶ τὴν μεθο-

δείαν τοῦ Διαβόλου· διότι ἡ ἀρρενόφρων καὶ μεγαλόψυχος Χρυσῆ, ἀναμμένη οὖσα ἀπὸ τὸ ἐγκάρδιον πῦρ τῆς πρὸς Χριστὸν ἀγάπης, δὲν ἐκάμφθη τελείως πρὸς συμπάθειαν, καθὼς τὸ ἀπήτει ἡ φύσις, ἀπὸ τοὺς λόγους καὶ δάκρυα τῶν γονέων καὶ ἀδελφῶν της, ἀλλ' ὡς νὰ ἐγίνεν ὑπεράνω σαρκὸς καὶ αἵματος καὶ ἔξω ἀπὸ τοὺς ὅρους καὶ νόμους τῆς φύσεως, στραφεῖσα λέγει πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ ἀδελφάς της ταῦτα τὰ ἀξιοθαύμαστα καὶ σοφώτατα λόγια. «Ὑμεῖς ὅπου μὲ παρακινεῖτε νὰ ἀρνηθῶ Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν δὲν εἶσθε πλέον γονεῖς μου καὶ ἀδελφαί μου· οὔτε ἐγὼ θέλω νὰ σᾶς εἰξεύρω ὡς τοιούτους εἰς τὸ ἑξῆς· ἀλλ' ἀντὶ δι' ἐσᾶς, πατέρα μὲν ἔχω, τὸν Κύριόν μου Ἰησοῦν Χριστόν· μητέρα δέ, τὴν κυρίαν μου Θεοτόκον· ἀδελφοὺς δὲ καὶ ἀδελφὰς ἔχω τοὺς Ἁγίους καὶ τὰς Ἁγίας,» καὶ μὲ ταύτην τὴν ἀπόκρισιν τοὺς ἀπέβαλεν.

δ'. Εὖγε τῆς μεγαλοψύχου ἀνδρείας! εὖγε τῆς πρὸς τὸν Θεον ἀληθινῆς ἀγάπης! εὖγε τῆς σοφῆς διανοίας, τῆς οὔσης οὐρανίων ἐπαίνων ἀξίας! Κατὰ ἀλήθειαν, ἀδελφοί, ἐπληρώθη εἰς τὴν Ἁγίαν ταύτην ἐκεῖνο ὅπου εἶπεν ὁ θεῖος Δαβίδ· «ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγ»κατέλιπόν με, ὁ δὲ Κύριος προσελάβετό με·» (ψαλμ. κζ'. 16). Καὶ ἐκεῖνο ὅπου εἶπεν ὁ Κύριος· «Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ »τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν· ἦλθον γὰρ διχάσαι »ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐ»τῆς. Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκειακοὶ αὐτοῦ» (Ματθ. ι. 34-36).

ε. Βλέποντες δὲ οἱ ἀλλέπιστοι, καὶ μάλιστα ὁ κακὸς ἐκεῖνος ἐραστὴς τῆς παρθένου, ὅτι δὲν ἐδυνήθησαν νὰ κατορθώσουν τὸ οὐδέν, καὶ νὰ μεταστρέψουν τὴν Ἁγίαν ἀπὸ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, οὐδὲ μὲ τὰ μέσα ἐκεῖνα καὶ ὄργανα ὅπου ἐσκέφθησαν, ἄφησαν πλέον τὰς κολακείας καὶ τοὺς λόγους, καὶ ἄρχισαν νὰ παιδεύουν τὴν Μάρτυρα· καὶ πρῶτον μέν, εἰς τρεῖς ὁλοκλήρους μῆνας τὴν ἐρράβδιζαν καθε ἡμέραν, ἔπειτα ἐκδάραντες αὐτὴν καὶ πολλὰ λωρία εὐγάναντες ἀπὸ τὸ δέρμα της, τὰ ἀφῆκαν κρεμασμένα ἔμπροσθέν της, τάχα νὰ δειλιάσῃ βλέπουσα ταῦτα· τὸ δὲ αἷμα ποταμηδὸν ἔτρεχεν ἀπὸ τὸ παρθενικὸν σῶμα τῆς Μάρτυρος καὶ τὴν παρακειμένην γῆν ἐκκοκίνιζεν· εἶτα σούβλαν πυρώσαντες, διαπερῶσι ταύτην πέρα καὶ πέρα ἀπὸ τὰ αὐτία τῆς Μάρτυρος, ὥστε ὅποῦ ὁ καπνὸς ἐξήρχετο ἀπὸ τὴν μύτην καὶ τὸ στόμα της.

ς'. Ἡ δὲ τοῦ Χριστοῦ Μάρτυς τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα πάνδεινα βάσανα πάσχουσα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ κάμψουν καὶ αὐτοὺς τοὺς πλέον μεγαλοψύχους ἄνδρας, ὑπέμεινε μὲ πολλὴν γενναιότητα δυναμουμένη ἀπὸ τὴν δύναμιν τοῦ σταυροῦ, καὶ τὸν τοῦ Χριστοῦ ἐγκάρδιον ἔρωτα· διότι, ὡς λέγει ὁ μεταφραστὴς Συμεών «ψυχὴ δεσμοῖς ἁλοῦσα τοῦ

»πρὸς Θεὸν ἔρωτος, οὐδὲν ἡγεῖται τὸ πάσχειν, ἀλλὰ τοῖς ἀλγεινοῖς ἐν»τρυφᾷ, καὶ θάλλει κακοπαθείᾳ». Ἀκούσασα δὲ ἡ Ἁγία ὅτι ἐκεῖ πλησίον εὑρίσκετο ὁ προηγούμενος τῆς ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει σεβασμίας Μονῆς τοῦ Σταυρονικήτα παπᾶ Τιμόθεος, τὸν ὁποῖον εἶχε πνευματικὸν της πατέρα (ὅστις ἐδιηγήθη καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ παρὸν μαρτύριον, ἄνδρας σεμνὸς καὶ ἀξιόπιστος ὤν) τοῦ ἐμήνυσε διά τινος Χριστιανοῦ, ὅτι νὰ δέεται τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἀξιώσῃ αὐτὴν νὰ τελειώσῃ θεαρέστως τὸν δρόμον τοῦ Μαρτυρίου της.

ζ΄. Τέλος πάντων, οἱ ὠμοὶ καὶ σκληροκάρδιοι ἐκεῖνοι, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, καὶ αὐτῶν τῶν θηρίων ὠμότεροι, μὴ χορτάσαντες εἰς τόσα καὶ τόσα βασανιστήρια, ὅπου ἔκαμναν τῆς Ἁγίας, ἀλλὰ θαυμάζοντες πῶς ἔμεινεν ἀκόμη ζωντανὴ καὶ δὲν ἐτελεύτα· ὢ καὶ τί δὲν κάμνει ἡ κακία· ἐθυμώθησαν τόσον καὶ ἐπεισμάτωσαν, ὥστε ὅπου, μὴ ὑποφέροντες νὰ νικηθοῦν αὐτοί ὅλοι ἀπὸ ἕνα κοράσιον, ἐκρέμασαν τὴν τοῦ Χριστοῦ ἀμνάδα εἰς μίαν ἀγριαπιδίαν καὶ δραμόντες ὅλοι μὲ τὰς μαχαίρας των κατέκοψαν μεληδὸν ὅλον τὸν ἱερὸν σῶμα τῆς παρθένου· καὶ οὕτω ἡ καλὴ Χρυσῆ, δοκιμασθεῖσα καὶ λαμπρυνθεῖσα, ὡς χρυσὸς ἐν τῷ χωνευτηρίῳ μὲ τοσαῦτα βάσανα, παρέδωκε τὴν ἁγίαν αὐτῆς ψυχὴν εἰς χεῖρας τοῦ ἀθανάτου νυμφίου της, διπλοῦν λαβοῦσα τὸν στέφανον, τῆς παρθενίας καὶ τῆς ἀθλήσεως· καὶ νῦν συγχορεύει καὶ συναγάλλεται εἰς τοὺς οὐρανίους θαλάμους, μετὰ τῶν φρονίμων παρθένων καὶ ἀθλοφόρων, παρισταμένη ἐκ δεξιῶν τοῦ νυμφίου της Χριστοῦ, καὶ τούτῳ εἰς αἰῶνας αἰώνων συμβασιλεύουσα· τὰ δὲ ἀθλητικώτατα καὶ παρθενικὰ τῆς Μάρτυρος λείψανα, ἐπῆραν κρυφίως τινὲς Χριστιανοί, καὶ ἐνεταφίασαν αὐτὰ ἐντίμως, καὶ εὐλαβῶς· ἧς ταῖς πρεσβείαις ἀξιωθείημεν καὶ ἡμεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἀμήν.

Μεγαλυνάρια τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Χρυσῆς.

Τὴν ἀμνάδα πάντες τὴν τοῦ Χριστοῦ· καὶ τῆς παρθενίας, τὸν ἀσύλητον θησαυρόν, τὴν νύμφην τοῦ Κυρίου, ὅλην κεχρυσωμένην, Χρυσῆν τὴν ἀθλοφόρον, ὕμνοις τιμήσωμεν.

Χαίροις ἡ Κυρίου περιστερά, ἡ κεχρυσωμένα τὰ μετάφρενα ψαλμικῶς, καὶ ἠργυρωμένας τὰς πτέρυγας πλουτοῦσα, Χρυσῆ μου νεομάρτυς, σκέπε τοὺς δούλους σου.

Ὥσπερ καλλικέλαδος ἀηδὼν Χρυσῆ νεομάρτυς, ἐπὶ δένδρον τὸ τοῦ Χριστοῦ, ὄνομα ἐφώνεις, λιγυρῶς καὶ ἐκεῖθεν, εἰς καλιὰν ἀνέπτης τὴν ἐπουράνιον. (Ἐκ τοῦ Νέου Μαρτυρολογίου)

Μεγαλυνάριον τῶν Ἁγίων Μαρτύρων.

Χαίρετε Κυρίου οἱ Ἀθληταὶ Πάπυλε καὶ Κάρπε, Ἀγαθόδωρε καὶ

Χρυσῆ καὶ Ἀγαθονίκη, ὁμοῦ σου Ἀνδρομάχη σὺν τοῖς λοιποῖς ἁγίοις ὑπὲρ ἡμῶν ἀεὶ πρεσβεύσατε.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΙΔ', μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων ΝΑΖΑΡΙΟΥ, ΠΡΟΤΑΣΙΟΥ, ΓΕΡΒΑΣΙΟΥ (1) *καὶ ΚΕΛΣΙΟΥ.*

»Τὸν Ναζάριον καὶ συνάθλους τρεῖς ἅμα,
»Χριστῷ προσῆξε Ναζαρηνῷ τὸ ξίφος.
»Σὺν τρισὶ Ναζάριος τμήθη δεκάτῃ γε τετάρτῃ.

ά. Βασιλεύοντος τοῦ ἀσεβεστάτου Νέρωνος ἐν ἔτει νζ', (57)· διέλαμπεν εἰς τὴν περίφημον Ρώμην καὶ περιβόητον ὡς διαφανὴς ἀστὴρ ὁ θαυμαστὸς Ναζάριος, διότι ἀπὸ τὴν Ρώμην ἦτο αὐτός, καὶ ἡ μήτηρ του, ὁ δὲ πατήρ του ἦτο ἀπὸ τὴν Λιβύαν, ἀμφότεροι πλούσιοι καὶ ἐνάρετοι, οἵτινες ἦσαν μαθηταὶ τοῦ κορυφαίου τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ αὐτὸς τοὺς ὡδήγησε πρὸς τὴν εὐσέβειαν καὶ τοὺς ἐβάπτισεν. Ὁ δὲ Θεὸς τοὺς ἔδωκε κληρονόμον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ τὸν Ναζάριον, τὸν ὁποῖον ἐβάπτισεν ὁ Λῖνος, ὅστις ἦτο τοῦ θρόνου καὶ τῆς ἀρετῆς τοῦ Πέτρου διάδοχος. Ὅσον δὲ ηὔξανεν ὁ νέος εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ σώματος, τοσοῦτον καὶ ὁ πόθος τοῦ Χριστοῦ ἐπλήθυνε, καὶ ἐδείχνεν εἰς τὴν ἀρετὴν θερμότερος· ἐπεὶ δὲ ἤρχοντο πολλοὶ εἰς αὐτὸν χάριν ὠφελείας, διὰ τὴν θαυμαστήν του διαγωγὴ καὶ τοῦ ἐδίδαν ἐνόχλησιν, ἠθέλησε νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ νὰ εὕρῃ ἡσυχίαν νὰ συνομιλῇ κατὰ μόνας μὲ τὸν ποθούμενον· ἔτι δὲ νὰ ὠφελήσῃ καὶ ἄλλους μὲ τὴν ἔνθεον πολιτείαν του καὶ μὲ τὴν διδασκαλίαν του νὰ ἐπιστρέψῃ τοὺς εἰδωλολάτρας πρὸς εὐσέβειαν. Κατὰ τὸν εἰκοστὸν χρόνον τῆς ἡλικίας του, πωλήσας ὅλον τὸ πρᾶγμά του, ἐπῆρε τὰ ἀργύρια καὶ περιπατῶν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, ἔδιδεν ἐλεημοσύνην εἰς πένητας, διδάσκων ἀποστολικῶς τὴν εὐσέβειαν· ὅθεν καὶ πολλοὺς πρὸς Χριστὸν ἐχειραγώγησε καὶ ἠξίωσε τοῦ θείου βαπτίσματος. Ἀπῆλθεν μετὰ δέκα ἔτη πρὸς τὴν πόλιν Πλακεντίαν καὶ Μεδιόλανον καὶ ἐκεῖ εὗρε φυλακωμένους διὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ δύο ἁγίους ἄνδρας, Προτάσιον

(1) Σημείωσαι, ὅτι ὁ θεῖος Ἀμβρόσιος ὁ Μεδιολάνων γράφει ἐν ἐπιστολῇ ὀγδοηκοστῇ πέμπτῃ αὐτοῦ, ὅτι ὅτε εὑρέθησαν τὰ λείψανα τῶν ἁγίων τούτων μαρτύρων, τοῦ Γερβασίου δηλαδὴ καὶ Προτασίου, ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα ἐπέρασαν οἱ χριστιανοὶ ἀγρυπνοῦντες μὲ ψαλμοὺς καὶ ᾠδὰς πνευματικάς· ἐκ τούτου δὲ δείκνυνται, ὅτι καὶ οἱ παλαιοὶ χριστιανοὶ ἐτέλουν ἀγρυπνίας, εἰς δόξαν Θεοῦ, καὶ εἰς τιμὴν τῶν ἁγίων.

ὀνόματι καὶ Γερβάσιον, τῶν ὁποίων ἡ φήμη ἦτο εἰς πολλὰς πόλεις, διὰ τὰς θαυματουργίας, ὅπου ἐτέλεσαν. Μὲ τούτους ἐφιλιώθη καὶ ὁ Ναζάριος καὶ παρακινῶν αὐτοὺς πρὸς τὸ μαρτύριον, ἐθέρμανε τὰς ψυχάς των πρὸς τὸν ἔνθεον ἔρωτα. Ὑπῆγεν ἡ φήμη του καὶ ἕως τοῦ ἄρχοντος τῆς Ἰταλίας Ἀνουλίνου, ὅστις εἶχε καὶ τοὺς ἄλλους δύο φυλακωμένους, καὶ παραστήσας εἰς τὸ βῆμα καὶ τὸν Ναζάριον, τὸν ἐσυμβούλευε νὰ μὴ ὑβρίζῃ τοὺς θεούς του τοσοῦτον ἀναίσχυντα· μετὰ ταῦτα γνωρίσας τὴν γνώμην του, τοῦ ἔδωσε πολλὰ ραπίσματα εἰς τὸ πρόσωπον, ἔπειτα τὸν ἐδίωξεν ἀπὸ τὴν πολιν μὲ πολλὴν ἀτιμίαν ὡς μίασμα ὁ παμμίαρος· τοῦτο δὲ ὅσον ἐφαίνετο τοῦ δικαστοῦ μεγάλη τιμωρία καὶ καταφρόνησις, τοσοῦτον τὸ εἶχεν ὁ καταδικασμένος εἰς εὐεργεσίαν καὶ εὐφροσύνην του, πῶς ἔλαβε πληγὰς καὶ ὕβρεις διὰ τὸν Κύριον. Ἐξῆλθε καὶ ἀπὸ ἐκεῖ πηγαίνει εἰς πόλιν λεγομένην Κίμελιν, ὄχι σιωπῶν, ἀλλὰ μὲ παρρησίαν διδάσκων καὶ πολλοὺς ἐχειραγώγησε πρὸς εὐσέβειαν. Ἐκείνην τὴν νύκτα βλέπει τὴν Μητέρα εἰς ὀπτασίαν, καὶ τοῦ λέγει νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Γαλλίαν, νὰ κηρύξῃ καὶ ἐκεῖ τὴν εὐσέβειαν, ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς μίαν πόλιν τῆς Γαλλίας Μελίαν ὀνόματι, καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν τοὺς ἔφερεν σχεδὸν ὅλους εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ἦτο δὲ ἐκεῖ μία γυνὴ ἐπιφανὴς καὶ πρώτη τῆς πόλεως, ἥτις εἶχε παιδίον τριῶν ἐτῶν· τὸ ἔφερεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου, λέγουσα : λάβε καὶ τὸνπαῖδα τοῦτον ὅπου ὑπάγεις, νὰ σοῦ ἀκολουθῇ, διὰ νὰ ἀξιωθῇ καὶ αὐτὸς τῆς Οὐρανίου ἀγαλλιάσεως. Ὁ δὲ Ἅγιος τὸν ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς καὶ προσευξάμενος τὸ ἐβάπτισεν ὀνομάσας αὐτὸ ἐκ γεννέσεως Κέλσιον· οὕτως οὖν ὑπῆγε καὶ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Γαλλίας ὁ Ναζάριος κηρύττων τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Καὶ ἀκούσας τὸ ὄνομά του ὁ Ἄρχων ἐκείνων τῶν πόλεων καλούμενος Δεινόβαος, ἐξέτασεν αὐτὸν μὲ τὸν Κέλσιον, πόθεν ἦτο καὶ ποίας πίστεως. Καὶ ὁ Ἅγιος· «Ρωμαῖος εἶμαι, καὶ προσκυνῶ τὸν Ἐσταυρωμένον.» Ὁ δὲ Δεινόβαος τοῦ λέγει· «Δαιμόνιον ἔχεις· ἐγὼ σὲ ἐρωτῶ διὰ τοὺς γονεῖς σου, καὶ σὺ μοῦ λέγεις φλυαρίσματα ;» Καὶ ὁ Ἅγιος· «ἐὰν εἶχα Δαιμόνιον, δὲν ὕβριζα τοὺς Δαίμονας, ὅπου προσκυνᾶτε ἀνόητοι.» Θυμωθεὶς εἰς ταῦτα ὁ θηριόγνωμος, ἅρπαξεν ἀπὸ τὰς χεῖρας αὐτοῦ τὸν Κέλσιον, καὶ ἔδηρεν ἀνηλεῶς ὁ νηπιόφρων τὸν γεροντόφρονα, ὅτι διὰ τὴν πολλήν του ἀπανθρωπίαν καὶ ὠμότητα δὲν ἐλυπήθη τὴν νεαρὰν ἡλικίαν, ὅπου πᾶσα ψυχὴ φιλάνθρωπος καὶ ζῶσα νεαρά, καὶ αὐτὰ σπλαγχνίζεται. Τὸ δὲ παιδίον ἐδέχετο τὰς ἀνυπίστους πληγὰς μὲ ἀγαλλίασιν, λέγων ταῦτα μὲ γλῶσσαν ψελλίζουσαν· «αὐτὸς ὁ Θεὸς ὅπου λατρεύω νὰ σὲ κρίνῃ, ἄδικε δικαστά, ὡς Κριτὴς δικαιότατος.» Μετὰ ταῦτα τοὺς ἐφυλάκωσεν ἕως δευτέραν ἐξέτασιν. Γυνὴ δέ τις εὐγενὴς καὶ περίβλεπτος Δεινομέδα ὀνόματι, ἐσυμβούλευσε τὴν

γυναῖκα τοῦ Ἄρχοντος νὰ λυπηθῇ τὸ βρέφος, νὰ τοὺς ἀφήσουν νὰ ἀναχωρήσωσιν· καὶ αὐτὴ πάλιν ἐπαρακάλεσε τὸν Δεινόβαον, ὅστις ἀπέλυσε τὸν Ναζάριον διὰ τὴν δέησιν τῆς συμβίας του. Ὑπῆγε λοιπὸν ὁ Ἅγιος μὲ τὸν Κέλσιον εἰς ἄλλην χώραν τοῦ Τιβερίου καλουμένην Τίμεριν, ἐπιστρέφων πολλοὺς πρὸς ἐπίγνωσιν. Ὁ δὲ βάσκανος Διάβολος μὴ ὑποφέρων τὴν ὠφέλειαν τόσου λαοῦ, ἐκατάπεισε τὸν Ἄρχοντα καὶ ἔγραψε πρὸς τὸν βασιλέα διὰ τὸν Ἅγιον, πῶς κηρύττει τὸν Χριστὸν πανταχοῦ καὶ μυκτηρίζει τὰ εἴδωλα. Ὁ δὲ Νέρων ἔστειλε πρόσταγμα νὰ τὸν φέρουν πάραυτα. Οἱ δὲ ἀπεσταλμένοι εὑρόντες αὐτὸν παρρησίᾳ διδάσκοντα, ἅρπαξαν αὐτὸν καὶ τὸν ἐπαρέστησαν χαίροντα χαίροντες εἰς τὸν Νέρωνα, ὅστις ἐδοκίμασε νὰ τὸν διαστρέψῃ καὶ μὴ δυνηθεὶς τοὺς ἐφυλάκωσεν ὀλίγον καιρὸν καὶ πάλιν τοὺς ἔβγαλε, δοκιμάζων μὲ κολακείας καὶ ἀπειλάς. Ἀλλὰ ποσῶς δὲν ἐδυνήθη νὰ ἐκφοβήσῃ κἂν τὸ παιδίον. Ὅθεν προστάσσει νὰ τοὺς ῥίψουσιν εἰς τὸ πέλαγος καὶ εὐτως ἐβύθισαν αὐτούς. Ἀλλ' εἰς μάτην ἐκοπίαζεν ὁ ἀσύνετος, διότι ἐφάνησαν ἀληθεῖς οἱ λόγοι τοῦ Ἡσαΐου, ὡς ἐκ Θεοῦ πρὸς αὐτοὺς λεγόμενοι. «Ἐὰν »διαβαίνῃς δι' ὕδατος μετὰ σοῦ εἰμι, καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλείσουσί σε· »καὶ ἐὰν διέλθῃς διὰ πυρός, οὐ μὴ κατακαυθῇς.» Καὶ ἦλθεν οὐρανόθεν ἅγιος Ἄγγελος καὶ τοὺς ἔβγαλεν εἰς τὴν γῆν χωρὶς βλάψιμον· τοῦτο τὸ θαῦμα ἔσυρε πολλοὺς εἰς τὴν πίστιν, εἰς τὸ πεῖσμα τοῦ Νέρωνος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀποστάτησαν καὶ ἔγιναν μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸν Ναζάριον, ὅστις ὑπῆγε πάλιν εἰς ἄλλην πόλιν, καλουμένην Γένουαν, ἔπειτα εἰς τὰ Μεδιόλανα, διδάσκων πάλιν τὰ νεκταρώδη καὶ γλυκύτατα τῆς σωτηρίας διδάγματα, μὲ τὰ ὁποῖα οἱ μὲν εὐλαβεῖς ἐποτίζοντο καὶ ἠγάλλοντο, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐκατάβαλαν αὐτὸν εἰς τὸν ἄρχοντα Ἀνουλῖνον, ὁ ὁποῖος τὸν ἐφυλάκωσεν.

ϐ'. Ὅθεν πάλιν εὑρίσκων ἐκεῖ τοὺς συνάθλους Γερβάσιον καὶ Προτάσιον, συνευφράνθησαν ἀπολαμβάνοντες μεταξύ των τῆς διδασκαλίας τὰ γλυκύτατα νάματα· ὥστε λοιπὸν ἔγινεν ἡ φυλακὴ τιμιωτέρα τῶν βασιλείων καὶ Παράδεισος εὐώδης καὶ ὡραιότατος. Ἐνουθέτησαν δὲ καὶ αὐτοὶ ἱκανῶς τὸν νεώτερον Κέλσιον νὰ ὑπομένῃ τὰς βασάνους διὰ τὸν Κύριον, διότι ἐφοβοῦντο μήπως καὶ δειλιάσῃ ὡς παιδίον καὶ χάσῃ τὸν στέφανον· ἀλλ' αὐτὸς ἦτο εἰς τὴν πρᾶξιν τέλειος. Ὁ δὲ Ἀνουλῖνος γινώσκων τοῦ βασιλέως τὴν ἀγριότητα ἐθαύμασε πῶς ἔφυγεν ἀπὸ τὰς χεῖράς του ὁ Ναζάριος, καὶ τοῦ γράφει πῶς τὸν εἶχε φυλακωμένον μὲ ἄλλους τρεῖς, καὶ τί προστάσσει νὰ τοὺς κάμῃ. Ὁ δὲ Νέρων ἀκούσας, ὅτι ἀκόμη ζῇ ὁ Ναζάριος, ἐδαιμονίσθη ἀπὸ τὸν θυμὸν ὁ ἀσύνετος, ἐπήδησεν ἀπὸ τὸν θρόνον, ἐφώναζεν ὀνομάζων ἀχαρίστους καὶ ἀσεβεῖς ἐκείνους, ὅπου ἔστειλε νὰ τὸν ῥίψουν εἰς τὴν θάλασσαν, τοὺς ὁποίους ἐζήτει νὰ θανατώσῃ ὁ μάταιος, ἔπειτα μὴ δυνάμενος νὰ τοὺς

εὗρη, ἔστειλε τὴν κατὰ τῶν ἁγίων ἀπόφασιν πρὸς Ἀνουλῖνον νὰ κόψῃ μὲ τὸ ξίφος τὰς κεφαλάς των καὶ τὰ Λείψανα νὰ δώσῃ νὰ τὰ φάγωσι τὰ θηρία. Ὁ δὲ Ἄρχων δεξάμενος τὰς διαταγάς, ἐπρόσταξε νὰ τοὺς θανατώσωσι πάραυτα. Οἱ δὲ Ἅγιοι ὑπήγαιναν εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης ἀγαλλιώμενοι μὲ τόσην φαιδρότητα, ὥς περ νὰ τοὺς εἶχον καλεσμένους εἰς πλουσίαν εὐωχίαν καὶ τράπεζαν καὶ ἐφιλονείκουν μεταξύ των τίς νὰ λάβῃ πρῶτος τὸν στεφανον, φοβούμενοι μήπως καὶ ἀλλάξῃ γνώμην ὁ Νέρων νὰ μὴ τοὺς δώσῃ τὸν φιλούμενον θάνατον. Ἀφ' οὗ ἔφθασαν εἰς τὸν τόπον τῆς τελειώσεως, ἐδίωξαν οἱ δήμιοι τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανοὺς πρότερον, διὰ νὰ μὴ λάβωσι τι μέρος εἰς ἁγιασμὸν ἀπὸ τὰ αἵματά των καὶ Λείψανα, ἔπειτα ἔκοψαν τὰς κεφαλάς των τῇ ιδ'. τοῦ Ὀκτωβρίου. Μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας ἐφάνησαν ἐν ὁράματι τινὸς φιλοχρίστου καὶ τὸν ἐπρόσταξαν νὰ λάβῃ τὰ Λείψανά των, καὶ τοῦ ἐρμήνευσαν τὸν τόπον, ὅπου τὰ ἔρριψαν οἱ ἀσεβεῖς χρυφίως διὰ νὰ τὰ φάγωσι τὰ θηρία κατὰ τὸ πρόσταγμα· τοῦτο δὲ ἔκαμαν οἱ Ἅγιοι, ὄχι διὰ νὰ δοξασθοῦν αὐτοί, ὅπου διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Κτίστου πᾶσαν τιμὴν καὶ δοξαν προθύμως κατεφρόνησαν, ἀλλὰ διὰ νὰ ὠφελήσωσι τοὺς πιστοὺς μὲ τὴν τιμὴν ὅπου δείξουν πρὸς αὐτοὺς καὶ εὐλάβειαν· οὕτως ἐπῆγεν ὁ φιλόχριστος ἀναστὰς ἐκ τοῦ ὕπνου ἀγαλλιώμενος, καὶ ἐπῆρε τὰ ἅγια Λείψανα· καὶ καθὼς τὰ ἔφερεν εἰς τὸν οἰκόν του, ἰατρεύθη μία θυγάτηρ, ἣν εἶχε παράλυτον. Ἐκρύπτοντο οἱ πολύτιμοι αὐτοὶ θησαυροὶ εἰς αὐτὴν τὴν οἰκίαν ἕως τὸν καιρὸν τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου, ὅστις εἶχε πολλὴν εὐλάβειαν εἰς τὰ θεῖα, ὡς οὐδεὶς ἄλλος τῶν Βασιλέων, ἐκτὸς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. Εὑρισκόμενος ὁ εὐσεβέστατος βασιλεὺς εἰς τὰ Μεδιόλανα· ἔστειλε τὸν μέγαν Ἀμβρόσιον, τὸν ἐνάρετον ὄντως ἀρχιερέα καὶ περιβόητον, ὁ ὁποῖος μὲ ὅλους τοὺς κληρικοὺς καὶ εὐλαβεῖς ἄρχοντας ἔφεραν αὐτὰ τὰ ἅγια Λείψανα, μὲ τα ὁποῖα ἐπλούτισαν τὰ Μεδιόλανα· διότι καθὼς εἰσῆλθον εἰς τὰς πύλας τῆς πόλεως, ἐτέλεσαν θαυμάσια ἄπειρα· τυφλοὶ ἐφωτίσθησαν, χωλοὶ ἐπεριπατοῦσαν, λεπροὶ ἐκαθαρίσθησαν καὶ οἱ Δαίμονες ἀπὸ τοὺς πάσχοντας ἔφευγον, καὶ ἁπλῶς ὅλοι οἱ ἀσθενεῖς ὅπου ἠσπάσθησαν αὐτὰ τὰ μαρτυρικὰ καὶ πάνσεπτα Λείψανα, τὴν ὥραν ἐκείνην ἐθεραπεύθησαν. Λαμβάνων μέρος ἐξ αὐτῶν ὁ εὐσεβὴς καὶ πανευλαβὴς Θεοδόσιος, εἶχε περισσοτέραν ἀγαλλίασιν, παρὰ νὰ ἤθελε αἰχμαλωτίσει πλουσίαν πόλιν, καὶ λάβει χρυσίον πολὺ καὶ ἀργύριον· καὶ πλουτίσας μὲ ταῦτα τὸ Βυζάντιον, ἔκτισεν αὐτοῖς καὶ ναὸν περιβόητον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐτελοῦσαν θαυμάσια, καὶ ἕως τὴν σήμερον γίνονται, εἰς δόξαν τοῦ ἀληθινοῦ καὶ μόνου Θεοῦ· ὅστις ἀντιδοξάζει πλουσίως τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας.

(Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ΚΟΣΜΑ τοῦ ποιητοῦ, ἐπισκόπου Μαϊουμᾶ τοῦ Ἁγιοπολίτου, ἤτοι τοῦ Ἱεροσολυμίτου.

»Ἀπῆλθε Κοσμᾶς ἔνθα πᾶσα τερπνότης,
»Μέλη λιπὼν τέρποντα τὴν Ἐκκλησίαν.

Οὗτος ὁ Ἅγιος ἔμεινεν ὀρφανὸς ἐνῷ ἦτο πολὺ νέος· ὅθεν ἔλαβεν αὐτὸν ὁ πατὴρ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, (Δεκεμβρίου 4), ὀνόματι Σέργιος καὶ τὸν υἱοθέτησεν διὰ ψυχικήν του σωτηρίαν, ἔχων πολλὴν πρόνοιαν περὶ αὐτοῦ καὶ κηδεμονίαν (1). Ἐπειδὴ δὲ ὁ πατὴρ τοῦ Δαμασκηνοῦ εἶχε πλοῦτον καὶ δόξαν πολλήν, διὰ τοῦτο προσέλαβεν εἰς τὸν οἰκόν του, ἵνα πολυμαθῇ καὶ σοφὸν διδάσκαλον, ἀξίωμα ἔχοντα τῶν Ἀσιγκριτῶν μοναχὸν καὶ ὀνομαζόμενον καὶ αὐτὸν Κοσμᾶν (2). Εἰς τοῦτον λοιπὸν παρέδωκε καὶ τὸν κατὰ φύσιν υἱόν του Ἰωάννην, καὶ τὸν κατὰ θέσιν υἱόν του τοῦτον Κοσμᾶν. Ὅθεν αὐτὸς ἐδίδαξεν κάθε σοφίαν θείαν καὶ ἀνθρωπίνην τοὺς νέους τούτους, οἵτινες τυχόντες φύσεως δεξιᾶς, ἔμαθον παρ' ἐκείνου ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ὅλην τὴν γραμματικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, πρὸς τούτοις δὲ καὶ ἀστρονομίαν, μουσικὴν καὶ γεωμετρίαν· καὶ ἐκ τούτου ἔγειναν εἰς ὅλους αἰδέσιμοι καὶ σεβάσμιοι. Ἔπειτα μεταβάντες ἀμφότεροι εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἁγίου Σάββα, ἔγειναν μοναχοί.

Μετὰ ταῦτα, ὁ μὲν μακάριος Ἰωάννης ἐχειροτονήθη Πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων· ὁ δὲ ἀοίδιμος Κοσμᾶς πολὺ παρακινηθεὶς ἀπὸ ὅλην τὴν Σύνοδον Ἱεροσολύμων, ἐν ἔτει 743, ἔγειναν ἐπίσκοπος Μαϊουμᾶ (ἡ δὲ Μαϊουμᾶ ἐλέγετο Ἀνθηδών, πόλις τιμημένη μὲ θρόνον ἐπισκόπου ὑπὸ τῶν Ἱεροσολύμων κατὰ τὸν Μελέτιον, ἀπέχουσα ἀπὸ τὴν Ἀσκάλωνα ὀκτὼ μίλια)· παραθαλάσσιος τῆς Παλαιστίνης ἤτις πρότερον μέν, ὑποκειμένη εἰς

(1) Σημείωσαι ὅτι ἀπὸ ἐκεῖνα ὅσα γράφει ὁ Ἱεροσολύμων Ἰωάννης εἰς τὸν βίον Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, πιθανὸν φαίνεται, ὅτι καὶ ὁ Δαμασκηνὸς καὶ ὁ συνεμήλικός του θεῖος Κοσμᾶς ἐγεννήθησαν πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος.

(2) Οὗτος ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν μὲν κατήγετο, καὶ ἴσως ἀπὸ τὴν Σικελίαν· λέγει γὰρ ὁ Θεοφάνης, ὅτι ἐπὶ τῆς βασιλείας Κώνσταντος υἱοῦ Κωνσταντίνου καὶ ἐγγόνου Ἡρακλείου, ἤτοι ἐν ἔτει 666, κατὰ τὸν χρονολόγον Βανδοῦρον, ἠχμαλωτίσθη ἐν μέρος τῆς Σικελίας, καὶ ἐκατοίκησαν ἐν Δαμασκῷ σικελῖς θελήσει. Πολλοὶ δὲ τότε ἦσαν κατὰ τὴν Σικελίαν μονάζοντες, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦτο καὶ ὁ Κοσμᾶς· ὁ αὐτὸς δὲ ἦτο καὶ ἱερωμένος. Οὗτος αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν βαρβάρων, ἐφέρθη εἰς τὴν Δαμασκόν, καὶ ἐξηγοράσθη ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ Δαμασκηνοῦ, (ὅρα εἰς τὸ ὄνομα Ἰωάννης, ἐν τῷ β'. τόμῳ τῆς Ὀκτατεύχου.)

τὴν Γάζαν, ἐκαλεῖτο Γαζαίων λιμήν· ἐπὶ δὲ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου κατασταθεῖσα ἀνεξάρτητος, ἐπωνομάσθη Κωνσταντία· ἐκ τοῦ ὀνόματος Κωνσταντίου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ (Σωζόμ. Ἐκκλησ. Ἱστορία. βιβλ. ε. 3). Δύναται δὲ ἕκαστος νὰ γνωρίσῃ μὲ τὴν πεῖραν, πόσον μέγας καὶ θαυμάσιος ὑπῆρξε κατὰ τὸν λόγον καὶ τὴν γνῶσιν ὁ θεῖος οὗτος Κοσμᾶς, ἐὰν ἀναγνώσῃ ἐπιμελῶς τοὺς κανόνας καὶ τὰ τροπάρια, καὶ τὰ ἄλλα συγγράμματα ὅσα ἐφιλοπόνησεν ὁ ἀοίδιμος. Ὅθεν ἐγένετο ἄριστος ἁγιογράφος, ἀφ' οὗ καὶ ποιητὴς καὶ μελῳδὸς ἐπονομάζεται. Καλῶς λοιπὸν καὶ θεαρέστως ποιμάνας τὸ ποίμνιόν του καὶ εἰς βοσκὴν σωτηρίας αὐτὸ ὁδηγήσας, φθάσας δὲ εἰς γῆρας βαθύ, πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε.

Ὁ ἅγιος ΕΥΘΥΜΙΟΣ *ὁ νέος, ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὁ ὑπὲρ τῶν ἁγίων Εἰκόνων ἀγωνισάμενος, ἐν ἔτει* 780, *τελειοῦται.* (1).

»Εὐθυμίας ᾤκησας ἐν τόπῳ πάτερ,
»Φερωνυμήσας ὥσπερ ἦν θέμις, μάκαρ,

Ὁ ἅγιος ἱερομάρτυς ΣΙΛΒΑΝΟΣ *ὁ γέρων ξίφει τελειοῦται.*

»Μετῆλθεν αὐχὴν Σιλβανοῦ ταμὸν ξίφος,
»Καντεῦθεν ὤρθη Σιλβανὸς τομεὺς πλάνης.

Οὗτος ὁ Ἅγιος κατήγετο ἀπὸ τὴν χώραν τῆς Παλαιστίνης Γάζης, ἥτις καὶ Κωνσταντία ὠνομάσθη· ἦτο δὲ ἄνθρωπος πτωχὸς καὶ ἄκακος, γηραλέος τὴν ἡλικίαν, στρατιώτης μὲν πρότερον, εἶτα δὲ διὰ τὴν ὑψηλὴν καὶ καθαράν του ζωὴν ἔγεινε Πρεσβύτερος τῆς ἐν Γάζῃ Ἐκκλησίας. Οὗτος λοιπὸν παρασταθεὶς εἰς τὸν ἄπιστον λαὸν τῶν Καισαρέων, καὶ ἐλέγξας αὐτῶν τὴν ἀσέβειαν, ἐδάρη πικρῶς, καὶ κατεξεσχίθη εἰς τὰς πλευράς, Ἔπειτα κατεδικάσθη νὰ δουλεύῃ εἰς τὰ μεταλλεῖα τοῦ χαλκώματος, τὰ εὑρισκόμενα εἰς τοὺς τόπους τοὺς καλουμένους Ζωόρους. Ἐκεῖ δὲ εὑρισκόμενος, γίνεται Ἐπίσκοπος διὰ παροτρύνσεως τοῦ ἐκεῖ λαοῦ. Μετ' ὀλίγον δὲ καιρόν, κατεξεραμμένος ὤν, τόσον ἐκ τοῦ γήρατος, ὅσον καὶ ἐκ τῆς ἀσθενείας, ἀπεκεφαλίσθη παρὰ τῶν εἰδωλολατρῶν· καὶ οὕτως ἔλαβεν ὁ ἀοίδιμος τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον. Σὺν αὐτῷ ἀπεκεφαλίσθησαν καὶ ἄλλοι τεσσαράκοντα μάρτυρες· ἐκ τῶν ὁποίων, ἄλλοι μὲν ἦσαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον· ἄλλοι δὲ ἀπὸ τὴν Παλαιστίνην.

(1) Τούτου ὁ βίος σώζεται μὲν ἐν τῷ πρώτῳ πανηγυρικῷ τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου, καὶ ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ· συνεγράφη δὲ ὑπὸ Βασιλείου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης. Πλὴν ἄλλοις δὲ οὗτος ἑορτάζεται κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην τοῦ Νοεμβρίου. Ἄρχεται δὲ ὁ βίος αὐτοῦ οὕτως. «Ὁ τῆς ἀνθρωπίνης οὐσίας γενεσιουργός.»

Οἱ ἅγιοι τεσσαράκοντα Μάρτυρες, οἱ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Παλαιστίνης, ξίφει τελειοῦνται.

»Ἤνεγκε διπλῆ Μαρτύρων εἰκὰς ξίφος,
»Αἴγυπτος οὓς ἤνεγκε καὶ Παλαιστίνη.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΠΕΤΡΟΣ ὁ Ἀύσελάμου πυρὶ τελειοῦται.

»Τὸ πῦρ ὑπελθὼν ἐνθέῳ ζήλῳ Πέτρος,
»Τὸ τῆς πλάνης πῦρ σβεννύει τῆς δυσθέου.

Οὗτος ἦτο ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Ἐλευθερουπόλεως, ἐκ κώμης καλουμένης Ἀνίας (ἢ Ἀνέας)· ἀνδρεῖος μὲν κατὰ τὴν ψυχήν, νέος δὲ ἅμα καὶ δυνατὸς κατὰ τὸ σῶμα. Ἀφ' οὗ δὲ ἐδοκίμασε πολλοὺς ἀγῶνας διὰ τὴν εὐσέβειαν, καὶ κατεφρόνησεν ὅλα τὰ ἐπίγεια, τελευταῖον ἔγεινε θυσία καὶ ὁλοκαύτωμα εἰς τὸν Χριστόν, κατὰ τὸ ἕκτον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Διοκλητιανοῦ, ἤτοι ἐν ἔτει σϟβ' (292), διὰ πυρὸς γὰρ τὸν τοῦ μαρτυρίου ἐκομίσατο στέφανον, ἀφ' οὗ πρότερον ἔλαβε διάφορα βάσανα ὁ ἀοίδιμος.

Μνήμη τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ τῆς νέας. (1).

»Παρασκευήν, ὡς σκεῦος ἐκλελεγμένον,
»Χριστὸς τίθησιν ἐν ταμείῳ τοῦ πόλου.

ά. Αὕτη ἡ ὁσία καὶ παναοίδιμος Παρασκευὴ ἡ νέα, ἦτο ἀπὸ μίαν χώραν τῆς Θρᾴκης, πλησιάζουσαν τῇ Σιλυβρίᾳ, Ἐπιβάτας καλουμένην· οἱ γονεῖς της ἦσαν εὐγενεῖς, καὶ ἔνδοξοι, καὶ πολὺ πλούσιοι, ἀλλὰ καὶ εὐσεβέστατοι καὶ χριστιανικώτατοι. Γεννήσαντες δὲ τὴν ὁσίαν ταύτην Παρασκευήν, τὴν ἀνέτρεφον ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου, καὶ εἰς ὅλα τὰ καλὰ καὶ θεάρεστα ἔργα τὴν ἐγύμνασαν παρευθὺς ἀπὸ τὴν μικράν της ἡλικίαν. Ὅταν δὲ ἔγεινε δέκα χρόνων, ἐπῆγε μίαν φορὰν ὁμοῦ μὲ τὴν μητέρα της εἰς μίαν Ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας Θεοτόκου, καὶ ὅταν ἤκουσε ἡ μακαρία τὴν περικοπὴν ἐκείνου τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπου λέγει «εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω »ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν Σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι,» εὐθὺς ἐτρώθη ἡ καρδία της, καὶ ἐκυριεύθη ὅλη ἀπὸ τὴν θείαν ἀγάπην, καὶ ἐξελθοῦσα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, ἤρχισεν εὐθὺς νὰ ἀρνῆται ἡ θεόφρων τὸν ἑαυτόν της, καὶ νὰ βάλλῃ εἰς ἔργον τὰ Εὐαγγελικὰ λόγια ὅπου ἤκουσε. Καὶ λοιπὸν ἐπειδὴ εἰς τὸν δρόμον ὅπου ἐπήγαινε μετὰ τῆς μητρός της ὑπήντησε μίαν πτωχήν, λυπηθεῖσα αὐτήν, ἔκαμε τρόπον

(1) Ἡ ὁσία αὕτη Παρασκευή, νέα μὲν λέγεται, ὡς πρὸς τὰς παλαιὰς Ὁσίας, καὶ ὡς μετὰ τὸ σχίσμα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὴν Ἀνατολικήν, ἐν τοῖς κάτω χρόνοις γενομένη, δὲν ἠξεύρωμεν ὅμως εἰς ποίων βασιλέων χρόνους ἤκμασεν.

καὶ ἐλάνθασε τὴν μητέρα της, καὶ ἐπῆγε πρὸς ἐκείνην καὶ τὴν ἀντάμωσε, καὶ μὲ τρόπον πολὺ ἐπιτήδειον τὴν ἐγέλασε, καὶ τῆς ἔπῆρε τὰ παλαιὰ καὶ ξεσχισμένα ὅπου ἐφόρει ἐκείνη, ἔπειτα ἐκδυθεῖσα αὐτὰ τὰ ἰδικά της λαμπρὰ φορέματα, τὰ ἔδωσε τῆς πτωχῆς καὶ ἐφόρεσεν ἐκείνη τὰ πτωχικὰ καὶ ξεσχισμένα· ἀφ' οὗ δὲ ἦλθεν εἰς τὸ ὀσπήτιον, καὶ τὴν εἶδον οἱ γονεῖς της μὲ τοιαῦτα φορέματα, καὶ ἔμαθον τὸ γενόμενον, θέλοντες νὰ τὴν διορθώσουν, ὡς ἀνήλικον τάχα, διὰ νὰ μὴ τὸ κάμῃ ἄλλην φοράν, πολλὰ τὴν ὕβρισαν, καὶ τὴν ἐφοβέρισαν ὄχι μόνον μὲ λόγια, ἀλλὰ καὶ μὲ δαρμούς· πλὴν ἡ Παρασκευὴ δὲ ἤλλαξε τὴν φιλόπτωχον γνώμην της, ἀλλὰ καὶ δευτέραν καὶ τρίτην φοράν, καὶ πολλάκις, ἔδωσε τὰ φορέματά της εἰς τοὺς πτωχούς, καὶ οὔτε τὰς ὕβρεις ὅπου ἤκουε διὰ τοῦτο ἀπὸ τοὺς γονεῖς της ἐσυλλογίζετο, οὔτε τοὺς δαρμοὺς ὅπου ἐλάμβανεν ἐφοβεῖτο· καὶ αὐτὰ μὲν ἔκαμνε τότε ὅπου ἦτο ἀκόμη εἰς τὸ πατρικόν της ὀσπήτιον, τὰ ὁποῖα ἦτο ὡς σημεῖα καὶ προοίμια καὶ ἀρχαί, τῆς μετὰ ταῦτα ἀρετῆς καὶ τελειότητός της.

β'. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ θεῖος πόθος ἄναψε μέσα εἰς τὴν καρδίαν της, καὶ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὑπομένῃ, λανθάνει τοὺς γονεῖς, καὶ τοὺς δούλους της, καὶ ὅλους της τοὺς συγγενεῖς, καὶ ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν πατρίδα της καὶ ὑπάγει εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν· καὶ ἀφ' οὗ ἀπῆλαυσεν ὅλα τὰ θεῖα καλὰ ὅπου εἶχε τότε ἡ Κωνσταντινούπολις, ἤγουν ἀφ' οὗ ἐπροσκύνησε πολλοὺς ἁγίους Νασούς, καὶ πολλῶν ἁγίων Λείψανα, καὶ ἔλαβε τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῶν ἁγίων ἀνδρῶν ὅπου ἐκεῖ εὑρίσκοντο, ἔφυγε καὶ ἐκεῖθεν, καὶ ἐπῆγεν ἀντικρυ εἰς τὴν Χαλκηδόνα· καὶ ἐκεῖθεν πάλιν ἀναχωρήσασα, ἦλθεν εἰς τὴν Ἡράκλειαν εἰς τὸ μέρος τοῦ Πόντου· καὶ ὡσὰν νὰ εἰπῇ τις, ἐγύριζε τόπους πολλούς, ὡς ἡ ἀσματικὴ νύμφη, διὰ νὰ εὕρῃ τὸν νοητὸν αὐτῆς νυμφίον Χριστόν· τοῦτ' ἔστι διὰ νὰ εὕρῃ Ἁγίους νὰ διδαχθῇ τὴν ἀρετήν, καὶ διὰ νὰ εὕρῃ τόπον ἁρμοδιον πρὸς τὴν λατρείαν καὶ εὐαρέστησιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἄλλο διὰ νὰ μὴ τὴν εὕρουν οἱ γονεῖς της καὶ τὴν ἐμποδίσουν, οἱ ὁποῖοι ὀδυνώμενοι τὴν ἐζήτουν ἀπὸ τόπον εἰς τόπον· ἀλλ' οἱ μὲν γονεῖς πολλὰς πόλεις καὶ χώρας περιελθόντες καὶ μὴ εὑρόντες αὐτήν, ὑπέστρεψαν εἰς τὸ ὀσπήτιόν των καὶ ἡσύχασαν, ἡ δὲ μακαρία Παρασκευή, φθάσασα εἰς τὴν Ἡράκλειαν καθὼς εἴπομεν, εὗρε μίαν Ἐκκλησίαν τῆς Θεοτόκου, καὶ μετὰ πνευματικῆς χαρᾶς εἰσελθοῦσα εἰς αὐτήν, ἔπεσε κάτω εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ τὸ κατέβρεξε μὲ τὰ δάκρυά της, προσευχομένη εἰς τὴν Θεοτόκον τὴν ὁδηγὸν τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων, νὰ τὴν ὁδηγήσῃ καὶ νὰ τὴν φωτίσῃ τί νὰ κάμῃ. Ἔμεινε δὲ ἐκεῖ, εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου, πέντε ὁλόκληρα ἔτη, κάθε εἶδος ἀρετῆς μεταχειριζομένη καὶ ἀγωνιζομένη ἡ ἀοίδιμος μὲ προσευχὰς ὁλονυκτίους, μὲ νηστείας παντοτεινάς, μὲ κτυπήματα τοῦ στήθους, μὲ δά-

κρυα ἀέναα· τὸν δὲ ὀλίγον ὕπνον ὅπου διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς φύσεως ἐλάμβανεν ἐπάνω εἰς τὴν γῆν χωρὶς στρῶμα· καὶ ἐπάνω εἰς ὅλα ἦτο θαῦμα νὰ βλέπῃ τις τὸ ταπεινόν της ἦθος, καὶ τὴν μετριοφροσύνην της· διὰ τῶν ὁποίων ἐκαθάρισε τὴν καρδίαν της ἀπὸ ὅλα τὰ κοσμικά, καὶ πρὸς μόνον τὸν Θεὸν εἶχε γυρισμένους τοὺς λογισμούς της, καὶ τὰ φρονήματά της, καὶ ὅλην της τὴν ἐπιθυμίαν καὶ ἀγάπην. Εἶχε δὲ καὶ πόθον πολὺν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, διὰ νὰ προσκυνήσῃ τοὺς ἁγίους Τόπους, καὶ θερμῶς παρεκάλει τὸν Χριστόν, καὶ τὴν Παναγίαν αὐτοῦ Μητέρα, νὰ τὴν ἀξιώσῃ τοῦ ποθουμένου· ὅθεν καὶ εἰσηκούσθη ἡ δέησίς της, ἐπειδὴ ἀφ' οὗ ἀρκετὰ ἐγυμνάσθη εἰς τὰς ἀρετὰς ἐκεῖ εἰς τὸν Ναὸν τῆς Θεοτόκου, ὠκονόμησεν ὁ Θεὸς καὶ εὑρέθησάν τινες, καὶ τὴν ἐπῆραν εἰς τὴν συνοδίαν των, καὶ ἐπῆγε κατὰ τὸν πόθον της εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Προσκυνήσασα δὲ τοὺς ἁγίους Τόπους, ἦλθεν εἰς τὴν ἔρημον τοῦ Ἰορδάνου καὶ εὑροῦσα γυναικεῖον Μοναστήριον, ἐκατοίκησεν εἰς αὐτό. Πόσους δὲ πειρασμοὺς τῆς ἔφερεν ἐκεῖ ὁ Διάβολος, καὶ μὲ πόσους ἀγῶνας αὐτὴ τὸν ἐπολέμησε καὶ τὸν ἐνίκησε, δὲν εἶναι εὔκολον νὰ τὰ γράψωμεν· πλὴν νὰ εἰπῶμεν ὀλίγα τινά, διὰ νὰ φανερώσωμεν, ποίου εἴδους ἄσκησιν ἀπερνοῦσε, καὶ πῶς ἠγωνίζετο. Τὸ ποτόν της ἦτο νερὸν μόνον, καὶ τοῦτο δὲν τὸ ἔπινε χορταστικά, ἀλλὰ μὲ πολὺν ἐγκράτειαν· τὸ στρῶμά της ἦτο μία ψάθα· τὸ φόρεμά της ἦτο ἓν καὶ μόνον, καὶ αὐτὸ παλαιὸν καὶ ξεσχισμένον· ὁ ὕμνος πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἡ προσευχὴ ἦτο ἀκατάπαυστα εἰς τὰ χείλη της· καὶ ἐπάνω εἰς ὅλα της τὰ καλά, ἔλαμπε πάντοτε ἡ πρὸς πάντας ἀγάπη, καὶ ἡ κορυφὴ τῶν ἀρετῶν της ἦτο ἡ μετριοφροσύνη καὶ ταπείνωσις.

γ'. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπέρασεν εἰς αὐτὸ τὸ γυναικεῖον Μοναστήριον πολλοὺς χρόνους, ἀγωνιζομένη μὲ πολλὰς ἀρετάς, ἐβγῆκεν ἀπὸ ἐκεῖ (οὖσα τότε εἰκοσιπέντε ἐτῶν τὴν ἡλικίαν) καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἰόππην ἐκεῖθεν πλεύσασα μὲ καράβι, διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν πατρίδα της, ἔπαθε πολλοὺς πειρασμοὺς καὶ τρικυμίας μέσα εἰς τὸ πέλαγος· ἀλλὰ τέλος πάντων ἦλθενεἰς τὴν πατρίδα της· πλὴν δὲν ἔμεινεν ἕως τέλους ἐκεῖ, ἀλλ' ὑπῆγε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπροσκύνησεν ἐκεῖ πολλοὺς ἁγίους Ναούς, καὶ μὲ πολλοὺς ἁγίους ἄνδρας, ὠφελείας χάριν, συνανεστράφη, καὶ συνωμίλησεν, ἔφυγεν ἀπὸ ἐκεῖ, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν χώραν ὅπου λέγεται Καλλικράτεια, καὶ ἐκατοίκησεν εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ ἀγωνιζομένη ἐκεῖ τοὺς συνειθισμένους της ἀγῶνας, ἐπέρασε δύο ἔτη· καὶ τότε φθάσασα εἰς τὴν τελειότητα τῆς ἀρετῆς, καὶ εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, ἐπλήρωσεν καὶ ἐτελείωσεν ὁσίως τὸ δρόμον τῆς προσκαίρου ταύτης ζωῆς, καὶ ἀπῆλθεν ἐν εἰρήνῃ εἰς τὴν αἰώνιον, καὶ κατεσκήνωσεν εἰς τὰς οὐρανίους σκηνάς, ἔνθα πάντων ἐστὶ τῶν εὐφραινομένων ἡ κα-

τοικία· τὸ δὲ πάντιμον αὐτῆς καὶ ἅγιον Λείψανον, ἐνεταφιάσθη ἐντίμως, καὶ ἔμεινε χρόνους πολλοὺς κεκρυμμένον μέσα εἰς τὴν γῆν, ἕως ὅτου ἡ Ἁγία ἠθέλησε καὶ τὸ ἐφανέρωσε δι' ὀπτασίας, μὲ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

δ'. Ἄνθρωπός τις φαυλόβιος καὶ ἁμαρτωλός, ἀπέθανε, καὶ τὸν ἐνταφίασαν πλησίον εἰς τὸ μνῆμα τῆς Ὁσίας. Λοιπὸν δὲν ἐδέχθη ἡ Ἁγία νὰ εἶναι πλησίον εἰς τὸ ἅγιον της Λείψανον, τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου τὸ μιαρὸν σῶμα· ἔθεν τί ἀκολουθεῖ ; φαίνεται ἐν ὁράματι ἡ καθαρωτάτη, καὶ ἄμωμος Νύμφη τοῦ Χριστοῦ Παρασκευή, εἰς ἕνα ἐνάρετον ἀσκητήν, καὶ ἄξιον διὰ νὰ βλέπῃ ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις, καὶ τοῦ λέγει τὰ ἀκόλουθα λογια· «τὰς ὀζούσας σάρκας ἄρον, καὶ πόρρω ἀποσκοράκισον ἀπ' ἐμοῦ· ἥλιος γὰρ οὖσα καὶ φῶς, οὐ δύναμαι σκότους καὶ δυσωδίας ἀνέχεσθαι·» ἤγουν σήκωσαι τὰς βρωμισμένας σάρκας, καὶ ρίψετας μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, διότι ἐγὼ εἶμαι ἥλιος καὶ φῶς, καὶ δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω νὰ ἔχω πλησίον μου σκότος καὶ βρῶμον· ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶχε πληροφορίαν πῶς εἶναι θεϊκὸν τὸ ὅραμα, ἀλλὰ εἶχεν ἀμφιβολίαν μήπως εἶναι ἁπλῶς ὄνειρον, διὰ τοῦτο ἀργοπορῦσε νὰ τελειώσῃ τὸ πρόσταγμα· διὰ τοῦτο φαίνεται ἡ Ἁγία καὶ δευτέραν φορὰν καὶ τοῦ λέγει τὰ ἴδια· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀσκητὴς δὲν ἠδύνατο νὰ καταλάβῃ ποία ἦτο ἡ φαινομένη, καὶ τι ἐννοοῦσε μὲ ἐκεῖνα ὅπου τοῦ ἔλεγε, φαίνεται καὶ τρίτην φοράν, καὶ μὲ φοβερισμοὺς μεγάλους τὸν προστάζει νὰ βάλῃ εἰς ἔργον ἐκεῖνο ὅπου τοῦ ἔλεγε, λέγουσα τὸ ὄνομά της ποία εἶναι, καὶ δεικνύουσα μὲ τὸν δάκτυλόν της τὸν τόπον τοῦ μνήματος. Ὁ δὲ ἡσυχαστὴς ἐκεῖνος ἐξύπνησε παρευθύς, καὶ σπουδαίως ὁραμῶν ἐφανέρωσε τὴν ἀποκάλυψιν εἰς τὸν λαὸν τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τοῦτο ἀκούσαντες ἐκεῖνοι συνέδραμον ὅλοι κοινῶς εἰς τὸν τόπον τοῦ μνήματος, ὡσὰν νὰ ἔμελλον νὰ ἀνοίξουν κανένα μεγάλον θησαυρόν, καὶ σκάπτοντες τὴν γῆν, ὅταν ἐπλησίασαν εἰς τὸ ἅγιον Λείψανον, ἐβγῆκεν πολὺ καὶ θαυμαστὴ εὐωδία· εὑρόντες δὲ αὐτό, ἐθαύμασαν καὶ ἐξεπλάγησαν, ὅτι ὕστερον ἀπὸ τόσους χρόνους ὅπου ἦτο σκεπασμένον μέσα εἰς τὴν γῆν, εὑρέθη σῶον καὶ ἀκέραιον, καὶ παντάπασιν ἀδιάφθορον. Λοιπὸν ἀνακομίσαντες αὐτὸ μετ' εὐλαβείας, τὸ ἔφερον μετὰ ψαλμῳδιῶν καὶ θυμιαμάτων, καὶ τὸ ἀπέθηκαν ἐντίμως εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων (1). Πόσα δὲ θαύματα ἐτέλεσε ὁ τῶν θαυμασίων Θεός, τότε

(1) Τὸ ἱερὸν τοῦτο Λείψανον τῆς ὁσίας Παρασκευῆς, δὲν ἠξεύρω τίνι τρόπῳ μετεκομίσθη ἀπὸ Καλλικρατείας εἰς τὸ Βελιγράδιον, καὶ εὑρίσκετο ἐκεῖ ἕως εἰς τὸ 1500 ὅπου ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Τούρκων, καὶ τότε μετεκομίσθη πάλιν (καθὼς λέγει ὁ Μελέτιος Ἀθηνῶν εἰς τὸν γ' τόμον τῆς Ἐκκλησια-

ὅπου ἐφανερώθη τὸ ἅγιον Λείψανον καὶ τελεῖ ἀκόμη ἕως τῆς σήμερον, εἶναι ἀδύνατον νὰ τὰ γράψωμεν διὰ τὸ πλῆθος· διότι καὶ χωλοὺς καὶ ἀναπήρους, καὶ παραλυτικούς, καὶ κάθε εἴδους ἀσθενείας, καὶ κάθε πάθος θανατηφόρον ἐθεράπευσε καὶ θεραπεύει, καὶ μόνη ἡ ἀφὴ τῆς ἁγίας Λάρνακος ἀποδιώκει κάθε νόσημα· καὶ ἀφθόνως ὡς πηγὴ ἀνεξάντλητος προχέει καὶ πλημμυρεῖ τὰ ἰάματα εἰς τοὺς μετὰ πίστεως προσερχομένους· χάριτι τοῦ αὐτὴν μεγαλύναντος, καὶ ἀντιδοξάσαντος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, καὶ Σωτῆρος ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰωνων. Ἀμήν. (1). (Ἐκ τοῦ Νέου Λειμωναρίου).

Διήγησις ὠφέλιμος τῆς παραδόξου σωτηρίας, τὴν ὁποίαν ἐτέλεσεν ἐν τῇ νήσῳ τῆς Χίου, ἡ ἁγία καὶ ἐνδοξος ὁσιομάρτυς Παρασκευὴ χαλινώσασα τὴν ὁρμὴν τῆς θαλάσσης, καὶ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτὴν ἀποστρέψασα, ἥτις ὡς ἐφάνη ὥρμησεν ὑπὸ θείκης ὀργῆς, διὰ νὰ κατοποντίσῃ τὴν χώραν ὅλην. (2).

α' Συνήθεια ἐστάθη παλαιά, ἐκ προστάγματος Θεοῦ λαβοῦσα τὴν ἀρχήν, νὰ γράφωνται τὰ παράδοξα ἔργα τοῦ Θεοῦ, πρὸς ὠφέλειαν καὶ διδασκαλίαν τῶν μεταγενεστέρων ἀνθρώπων· οὕτω ἀναγινώσκομεν εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν, πῶς ἐπρόσταξεν ὁ Θεὸς τὸν Μωϋσήν, τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ, καὶ τοὺς ἄλλους προφήτας, νὰ γράφουν, τὰ φοβερὰ καὶ μεγάλα θαυμάσια, ὁποῦ τότε ἔκαμνε, διὰ νὰ μανθάνουν οἱ ἄνθρωποι, πῶς εἶναι Θεὸς ἐν τῷ Οὐρανῷ, ὁποῦ ἐνεργεῖ μὲ τὴν παντοδυναμίαν του, τοιαῦτα φρικτὰ καὶ ἐξαίσια ἔργα, καὶ οὕτω νὰ ἔχουν φόβον εἰς αὐτὸν

στικῆς του ἱστορίας εἰς φύλλον 450) εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ εὑρίσκετο τιμώμενον εἰς τὸ Πατριαρχεῖον ἕως εἰς τὸ 1638, καὶ τότε Πατριαρχεύσας ὁ Ἀδριανουπόλεως Παρθένιος, ὁ ἐπονομαζόμενος Γέρων, ἔλαβε χρήματα πολλὰ (καθὼς λέγουσιν) ἀπὸ τὸν Βασίλειον τὸν ἡγεμόνα τῆς Μολδοβλαχίας, διὰ νὰ πληρώσῃ τὰ πολλὰ χρέη τοῦ Πατριαρχείου, καὶ ἔδωσε κρυφίως τῷ ἡγεμόνι τὸ Λείψανον, τὸ ὁποῖον κατετέθη καὶ εὑρίσκεται ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας εἰς τὴν ἐν Ἰασίῳ Μονὴν τῶν τριῶν ἱεραρχῶν, καὶ ἀποτελεῖ πολλότατα θαύματα, ὅθεν καὶ συντρέχει εἰς τὴν μνήμην τῆς ἁγίας (ἥτις τελεῖται Ὀκτωβρίου 14) ὅλη σχεδὸν ἡ Μολδοβλαχία καὶ Οὐγγροβλαχία, καὶ Βουλγαρία.

(1) Ἡ ἁσματικὴ ἀκολουθία τῆς Ἁγίας ταύτης εὑρίσκεται τετυπωμένη ἐν πολλαῖς Ἀνθολογίαις καὶ ἐν ἰδιαιτέρᾳ φυλλάδι, τὴν ὁποίαν συνέγραψε Μελέτιος ὁ Συρίγου, ὡς ἐν αὐτῇ σημειοῦται. Τὸ δὲ Συναξάριον αὐτῆς συνέγραψεν Εὐθύμιος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τυρνόβου, ὅστις συνέγραψε καὶ τὸν βίον τοῦ ὁσίου Ἰωάννου τοῦ κτίτορος τῆς Μονῆς Ρίλας, ὡς τοῦτο ἀναφέρεται ἐν τῷ Σλαβονικῷ Συναξαριστῇ, καθὼς καὶ εἰς τὸ Νέον Λειμωνάριον.

(2) Συνεγγράφη ὑπὸ τοῦ ἱεροδιδασκάλου κυρίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου.

νὰ μὴ παραβαίνουν τὰς θείας του ἐντολάς. Οὕτω ἔκαμνον οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι προφῆται, οὕτω ἔπειτα καὶ οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι, καθὼς ὁ Ἱερὸς Λουκᾶς τὰς πράξεις καὶ θαύματα τῶν Συναποστόλων του, καὶ οὕτω μετὰ ταῦτα ἄλλοι, τὰ θεῖα τεράστια ὁποῦ ἐτέλεσεν ὁ Θεός, διὰ τῶν θείων μαρτύρων καὶ ἀσκητῶν· καὶ οὕτω μέχρι τῆς σήμερον ἡ αὐτὴ ἁγία καὶ ψυχοσωτήριος συνήθεια φυλάττεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ γράφονται τὰ κατὰ τόπον γινόμενα θαυμάσια τοῦ ψυχοσώστου καὶ προνοητοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ. Κατὰ μίμησιν λοιπὸν ἐκείνων, ἐσημείωσαν καὶ οἱ παλαιότεροί μας τὴν μεγάλην καὶ παράδοξον θαυματουργίαν, ὁποῦ ἐτέλεσεν ἐκ θείας δυνάμεως. ἐδῶ εἰς τὴν Χίον, ἡ ἁγία καὶ ἔνδοξος ὁσιομάρτυς τοῦ Χριστοῦ Παρασκευή, ἡ ὁποία καὶ ἔχει οὕτως.

β΄ Κατὰ τὸ 1442 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ, ὅταν ἐβασίλευεν ὁ λατινόφρων Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος ὅστις ἔκαμε βιαίως τὴν ἕνωσιν, εἰς τὴν Φλωρεντίαν τῆς Ἰταλίας, καὶ μετὰ ταῦτα ἐσπούδαζε νὰ τὴν στερεώσῃ εἰς κάθε τόπον, τότε ὁ φιλάνθρωπος Κύριος ἔδειξε μεγάλην ἀγανάκτησιν, κατὰ τῆς νήσου Χίου, ὥστε ὁποῦ ἐφάνη, πῶς νὰ ἐβουλύθη νὰ τὴν καταποντίσῃ, μὲ ἕνα μερικὸν κατακλυσμὸν διὰ νὰ πλύνῃ τὰς ἁμαρτίας καὶ παρανομίας τῶν ἀνθρώπων, ὁποῦ τόσον πολλὰ τὸν ἐπαρώργιζον. Ἐσπέρα ἦτον, ὁποῦ ἐξημέρωνεν ἡ δεκάτη τετάρτη τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμέραν ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία ἐπιτελεῖ τὴν μνήμην τῶν ἁγίων μαρτύρων Ναζαρίου, Γερβασίου, Προτασίου, καὶ Κελσίου, καὶ κάποιος Ἱερομόναχος Ἀμβρόσιος τὸ ὄνομα, ἐπῆγε νὰ ψάλῃ, κατὰ τὴν συνήθειαν ἑσπερινὸν εἰς τὴν ἐφημερίαν του, ὁποῦ ἦτον ὁ ναὸς τῆς ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς, ὅστις εὑρίσκεται εἰς τὸ ἀνώτερον καὶ ἀκρότατον μέρος τοῦ παλαιοκάστρου. Ὁ ἱερομόναχος ἔψαλλε τὸν ἑσπερινόν, καὶ βροχὴ ἄρχισε νὰ πίπτῃ, τόσον πολλὴ καὶ τόσον ραγδαία, καὶ ἀδιάκοπος. ὥστε ὁποῦ δὲν ἐφαίνετο νὰ ἔπιπτε βροχὴ ἀλλὰ ἐφαίνοντο, πῶς ἐχύνοντο ποταμοί· καὶ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐγίνετο καὶ κρότος μέγας, καὶ ταραχὴ ἠκούετο φοβερά. Λοιπὸν ὁ ἱερομόναχος, δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ κελλίον του, ἀλλ᾽ ἔμεινεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του, καὶ τοῦ ἐφαίνετο, ὅτι βεβαίως ὀργὴ θεϊκὴ εἶναι, καὶ βούλεται ὁ Θεὸς νὰ καταποντίσῃ τὸ νησί· ὅθεν καὶ κυριευμένος ἀπὸ φόβον μέγαν, ἤρχισε νὰ προσεύχεται ἐκεῖ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ νὰ παρακαλῇ τὸν φιλόψυχον δεσπότην, νὰ παύσῃ τὸν θυμόν του, καὶ νὰ μεταβάλῃ τὴν δικαίαν του ἀγανάκτησιν, εἰς οἰκτιρμοὺς καὶ ἔλεος πρὸς τὸν λαόν του, μὴν ἰξεύρων ἀκόμα, ὅτι καὶ ἡ θάλασσα ἐβγῆκεν ἀπὸ τὰ ὅριά της, καὶ ὥρμησε μανικὴ τὸν ἀνήφορον πρὸς τὴν ξηράν, διὰ νὰ καταποντίσῃ τὴν χώραν.

γ΄. Φαίνεται δὲ καθὼς ἔδειξαν τὰ πράγματα, ὅτι ὁ Ἱερεὺς ἐκεῖνος ὁ

καλὸς Ἀμβρόσιος, ἦτο ἄνθρωπος εὐλαβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, καὶ τῇ ἀληθείᾳ Θεοῦ ἄνθρωπος, ἀξιος δηλαδὴ διὰ νὰ ἰδῇ μυστήρια Θεοῦ· ὅτι ἐκεῖ προσευχόμενος, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ καθ' ὅλην τὴν νύκτα, διὰ νὰ κοπάσῃ τὴν μεγάλην του ὀργήν, κάποιαν ὥραν ἐκατέβασε τὸ στασίδι, καὶ ἐκάθισε διὰ νὰ λαβῃ μικρὰν ἄνεσιν ἀπὸ τὸν πολὺν κόπον, καὶ καθίσας ὕπνωσε μικρόν, καὶ ἰδού, ὦ τοῦ θαύματος! τοῦ ἐφάνη ἡ στέγη τῆς Ἐκκλησίας ἀνεῳγμένη, καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ ὕψος ἕνα φωτεινότατον σύννεφον, εἰς τὸ ὁποῖον μέσα εἶδε μίαν σεμνοτάτην γυναῖκα, ἡ ὁποία εἶχε τὰς χεῖράς της ὑψηλὰ ἐκτεταμένας πρὸς τὰ Οὐράνια, μὲ σχῆμα καὶ τάξιν, προσευχομένη. Ταῦτα ἰδὼν ὁ πρεσβύτερος, ἐφοβήθη καὶ ἔτρεμεν ἡ καρδία του· καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἠκούσθη πρὸς αὐτὸν λέγουσα, «Ἀμβρόσιε, μὴ φοβοῦ· ἐγὼ εἶμαι ἡ ὁσιομάρτυς Παρασκευή, σέσωσταί σου ἡ πατρίς.» Ταῦτα ἰδὼν καὶ ἀκούσας ὁ ἱερὸς Ἀμβρόσιος, ἀπετείναξεν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἐκεῖνον τὸν ὀλίγον ὕπνον, μὲ δύο ἐναντιώτατα πάθη, ἤγουν μὲ φόβον καὶ χαρὰν εἰς τὴν καρδίαν του. Καὶ οὕτως ἄρχισε νὰ ψάλλῃ καὶ τὸν ὄρθρον του μὲ περισσοτέραν εὐλάβειαν· καὶ ἐν τοσούτῳ ἐγείνεν ἡμέρα, καὶ ἰδοὺ ἄνθρωποι ἐλθόντες ἀπὸ τὰ κάτω μέρη, (διότι ἤδη καὶ ἡ βροχὴ ἐκόπασεν ὀλίγον) ἀνήγγειλαν μὲ φόβον καὶ τρόμον, ὅτι ἡ θάλασσα ἐβγῆκεν ἀπὸ τὰ φυσικά της ὅρια, καὶ ἔφθασεν ἕως τὴν Παναγίαν, τὴν καλουμένην Ἐλεημονίτριαν, καὶ φαίνεται πῶς ἀπειλεῖ νὰ καταποντίσῃ ὅλην τὴν χώραν, διὰ τὰς ἁμαρτίας των κατοικούντων ἐν αὐτῇ. (Διηγοῦνται δὲ οἱ παλαιότεροι ἐξ ἀρχαίας παραδόσεως, ὅτι καὶ ἕως ἐπάνω εἰς τὸν Χριστὸν ἔφθασεν ἡ θάλασσα, καὶ μὲ ὁρμὴν μεγάλην ἀνέβαινε.) Τότε καὶ ὁ ἱερὸς Ἀμβρόσιος ἐδιηγήθη τὸ ὅραμα τῆς ἁγίας Παρασκευῆς· καὶ ὁ λόγος διεδόθη κάτω εἰς τὴν χώραν, καὶ λαβόντες ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ καλὰς ἐλπίδας, ἀπὸ τὴν ὑπόσχεσιν τῆς Ἁγίας, ἐπρόσπεσαν εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς τὴν ὁσιομάρτυρα Παρασκευήν, καὶ κάμνοντες κοινὴν λιτανείαν μὲ τὴν εἰκόνα τῆς Ἁγίας, καὶ χύνοντες θερμὰ δάκρυα, ἐξιλέωσαν τὴν θείαν ἀγανάκτησιν, διὰ τῶν εὐπροσδέκτων πρεσβειῶν, τῆς ἀθληφόρου δούλης του, καὶ οὕτως ἔπαυσεν ἡ ἀγριαίνουσα θάλασσα καὶ ἐστράφη πάλιν εἰς τὸν πρῶτον της τόπον καὶ ἔμεινεν ἀβλαβὴς ἡ πόλις, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς ὁσιομάρτυρος. Καὶ οὕτως οἱ Χριστιανοὶ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τὸν ἔσχατον κίνδυνον τῆς ἀγριωτάτης θαλάσσης, ἐδόξασαν τὸν Θεόν, καὶ τὴν παρθενομάρτυρα δούλην του, ἡ ὁποία ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς μέγα ἔλεος μὲ τὰς εὐπαρρησιάστους πρεσβείας της. Καὶ ἐπειδὴ ἡ εὐεργεσία ἐγνωρίσθη μεγαλωτάτη, ἐδιώρισαν πρεπόντως καὶ συμφερόντως, νὰ γίνηται κατ' ἔτος ἡ ἀνάμνησις τῆς παραδόξου ἐκείνης σωτηρίας, μὲ κοινὴν ἑορτὴν καὶ πανήγυριν ὅλης τῆς νήσου. Καὶ οὕτως ἐπεκράτησεν ἐκτοτε καὶ τελεῖται κατὰ τὴν ρηθεῖσαν

δεκάτην τετάρτην τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἡ μνήμη τῆς μεγάλης ἐκείνης θαυματουργίας, εὐλαβῶς τε καὶ μετὰ πόθου, εἰς δόξαν τοῦ ἁγίου Θεοῦ, καὶ τῆς ὁσιομάρτυρος καὶ εὐεργέτιδος ἡμῶν ἁγίας Παρασκευῆς. Οὐ μόνον δὲ τὴν ἐτήσιον μνήμην τοῦ τοιούτου θαύματος οἱ τότε Χριστιανοὶ ἐπαράδωκαν εἰς ἡμᾶς τοὺς μεταγενεστέρους νὰ κάμνωμεν, ἀλλὰ δείχνοντες τὴν ἐγκάρδιον εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην ὅπου εἶχαν εἰς τὴν ἁγίαν, ἔκτισαν καὶ ναὸν περικαλλῆ τοῦ τιμίου αὐτῆς ὀνόματος, ἤγουν τῆς ἁγίας Παρασκευῆς, κάτω εἰς τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, τρόπον τινά, διὰ νὰ κρατῇ εἰς τὸ ἑξῆς χαλινωμένην τὴν ἀγριότητα τῆς θαλάσσης, διὰ νὰ μὴ ὁρμήσῃ ἄλλην μίαν φοράν, νὰ βλάψῃ τὴν γείτονά της, ἀλλὰ νὰ μένῃ εἰς ἐκεῖνα τὰ ὅρια, τὰ ὁποῖα τῆς ἔβαλεν ἐξ ἀρχῆς ὁ τῶν ἁπάντων δημιουργὸς Θεός, λέγων, «μέχρι τούτου στῆθι »καὶ οὐχ ὑπερβήσῃ.» Ἐσώζετο δὲ εἰς πολλοὺς χρόνους ὕστερον ὁ ναὸς ἐκεῖνος, καὶ πολλὰ θαύματα καὶ ἰάματα ἐγίνοντο εἰς αὐτὸν μέσα, καθὼς ἐδιηγοῦντο οἱ παλαιοί. Ἀφ' οὗ δὲ ὁ τόπος ἐπέρασεν εἰς ἄλλην ἐξουσίαν, μετεβλήθη, διὰ τὰς ἁμαρτίας μας, καὶ ὁ θεῖος ναὸς ἐκεῖνος εἰς μιαρὸν καὶ βέβηλον ἐργαστήριον, καθὼς φαίνεται τὴν σήμερον, μὲ πολλὴν λύπην εἰς ἐκείνους ὅπου τὸν ἠξεύρουσιν. Αὕτη λοιπὸν Χριστιανοί, εἶναι ἡ διήγησις τῆς παραδόξου καὶ ἐξαισίου θαυματουργίας τῆς ὁσιομάρτυρος Παρασκευῆς· καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἱερὰ ὑπόθεσις τῆς σημερινῆς ἑορτῆς. Λοιπόν, ἐν ὅσῳ κάμνομεν ἡμεῖς τοῦ θαύματος ἐκείνου τὴν ἀνάμνησιν, πρέπει νὰ στοχαζώμεθα, ὅτι καὶ τὴν σήμερον εἶναι ὁ ἴδιος Θεός, καὶ ὅτι πάντοτε μισεῖ καὶ ἀποστρέφεται τὴν παράνομον ζωήν, καὶ ἐκείνους ὅπου καταπατοῦσι τὰς ἐντολὰς τοῦ ἁγίου του Εὐαγγελίου, καὶ πράττουσι τὰ ἔργα τοῦ ἀποστάτου Διαβόλου, τοὺς παιδεύει ἐξ ἀποφάσεως, καὶ ἐδῶ πολλάκις εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν, καὶ εἰς τὴν ἄλλην, ἀπαραίτητα καὶ ἀτελεύτητα. Ὅταν τοιούτους στοχασμοὺς κάμνωμεν καὶ τοιαύτης λογῆς πανηγυρίζωμεν. καὶ ὀλιγώτερα ἀκολουθεῖ νὰ ἁμαρτάνωμεν, ἔχοντες εἰς τὰς ψυχάς μας ἐνεικον τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, καὶ αἱ ἑορταί μας γίνονται δεκταὶ εἰς τὸν Θεόν, καὶ μᾶς ἀνταμοίβει τὴν εὐλάβειαν, μὲ τὰς θείας του εὐλογίας. Λοιπὸν Χριστιανοὶ ἀδελφοί, ἂς ἐπιμελώμεθα νὰ ζῶμεν, καθὼς ἀπαιτεῖ τὸ χριστιανικόν μας ἐπάγγελμα, ἂς ἑορτάζωμεν μὲ πόθον καὶ εὐλάβειαν τὴν ἐτήσιον ταύτην ἀνάμνησιν τῆς μεγάλης εὐεργεσίας, ὅπου ἔκαμεν εἰς τὴν Χίον ἡ ὁσιομάρτυς καὶ ἀθληφόρος τοῦ Χριστοῦ Παρασκευή, διὰ νὰ πρεσβεύῃ πάντοτε ὑπὲρ ἡμῶν τῶν κατακρίτων εἰς τὸν φιλάνθρωπον Κύριον· ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

(Ἐκ τοῦ Νέου Λειμωναρίου)

Τοῦ ὁσίου ΝΙΚΟΛΑΟΥ τοῦ ἁπλοῦ· Λουκὰς Τζερνηγοβίας τοῦ ἐν Σπηλαίῳ θαυματουργοῦ Ρώσσου.

Ἀπολυτίκιον, Ἦχος ά. τῆς ἁγίας ὁσιομάρτ. Παρασκευῆς.

Τὴν σπουδήν σου τῇ κλήσει κατάλληλον, ἐργασαμένη φερώνυμε τὴν ὁμώνυμόν σου πίστιν, εἰς κατοικίαν κεκλήρωσαι, Παρασκευὴ ἀθληφόρε· ὅθεν προχέεις ἰάματα, καὶ πρεσβεύεις ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Κοντάκιον, Ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον, τῆς αὐτῆς.

Τὸν ναόν σου πάνσεμνε ὡς ἰατρεῖον, ψυχικῶν εὑράμενοι ἐν τούτῳ πάντες οἱ πιστοί, μεγαλοφώνως τιμῶμεν σε, ὁσιομάρτυς Παρασκευὴ ἀοίδιμε.

Μεγαλυνάριον τῆς ὁσίας Παρασκευῆς τῆς νέας.

Χαίροις ἡ ὁσία Παρασκευὴ νέα τοῦ Δεσπότου προσκυνήτρια καὶ φαιδρά. Ἐπιβατῶν ὁ γόνος, Καλλικράτης ὁ θησαυρός, ὑπὲρ ἡμῶν Κυρίῳ ἀεὶ μνημόνευε.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΙΕ', μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ, Πρεσβυτέρου τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας.

»Ἄρτου στερήσει Λουκιανὸς ἀντέχει,
»Τοῦ ζῶντος ἄρτου μ' στερηθῆναι θέλων.
»Λιμῷ Λουκιανὸς δεκάτῃ θάνεν ἤδέ τε πέμπτῃ.

ά. Οὗτος ἦτο ἀπὸ μίαν πόλιν τῆς Συρίας καλουμένην Σαμόσατα, ἐν ἔτει σγ' (290)· ἀπὸ γονεῖς εὐγενεῖς καὶ Χριστιανούς, οἵτινες τὸν ἔβαλαν νὰ σπουδάζῃ τὰ ἱερὰ γράμματα. Ὅταν δὲ ἔφθασεν ὁ νέος εἰς τὸ δωδέκατον ἔτος, οἱ γονεῖς του ἐτελεύτησαν. Ὁ δὲ Λουκιανὸς διαμοιράσας πτωχοῖς τὰ ὑπάρχοντα, ἀπῆλθεν εἰς Ἔδεσσαν, καὶ ἔκαμε πολὺν καιρὸν εἰς ἕνα διδάσκαλον ἐνάρετον ὀνομαζόμενον Μακάριον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐσύναξε πᾶσαν ἀρετήν, καὶ ἐβαπτίσθη ἀπ' αὐτόν, διότι ἀκόμη δὲν ἦτο Χριστιανὸς τέλειος· ἔπειτα ἠθέλησε νὰ γίνῃ καὶ μοναχός, καὶ τόσον ἠγάπησε τὴν ἐγκράτειαν, ὅπου δὲν ἠθέλησε νὰ φάγῃ ποσῶς πρᾶγμα ἐψημένον, οὔτε μαγίρευμα, οὐδὲ κρασὶ ἐδοκίμασεν, ἀλλὰ μαχόμενος καθ' ἑκάστην κατὰ τῆς σαρκὸς μὲ νηστείαν καὶ κακοπάθειαν, τοσοῦτον τὴν ἐξαπάνησε καὶ μὲ προσευχὰς καὶ μὲ δάκρυα, ὅπου ἐθαύμαζον ὅσοι τὸν ἤξευραν. Διότι ὅταν ἦσαν ἡμέραι χαρμόσυνοι ἔτρωγεν ἅπαξ τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν ἄλλον καιρὸν ἑκάστην ἑβδομάδα. Ποτὲ δὲν ἐγέλασεν, οὔτε ἀργολογοῦσε, ἀλλ' ἦτο σκυθρωπὸς καὶ περίλυπος· καὶ τόσον ἠγάπα νὰ μελετᾷ τὴν θείαν Γραφήν, ὅπου δὲν ἐκοιμᾶτο σχεδὸν ἀπὸ τὴν ἀγάπην ὅπου εἶχε εἰς τὴν ἀνάγνωσιν· καὶ πάλιν, ὅταν

ἤθελε νὰ ἀναπαυθῇ ὀλίγον διὰ τὴν τῆς σαρκὸς ἀσθένειαν, ἔκαμνε πρῶτον μετανοίας καὶ γονυκλησίας ὅσας ἐδύνατο, καὶ ἔχυνε θερμότατα δάκρυα. Ἔπειτα ἐκοιμᾶτο ὀλίγον, καὶ πάλιν προσηύχετο· οὕτως ἐπορεύετο ἀπὸ παιδίον καὶ δὲν ἔτρωγεν ἄλλα βρώσιμα, εἰμὴ μόνον ἄρτον ὀλίγον καὶ οὐδὲ τότε ἐχόρταινεν ὁ μακάριος, ἀλλὰ μόνον ὅσον νὰ μὴ ἀποθάνῃ. Διὰ δὲ τὴν θαυμασίαν αὐτοῦ ἀρετὴν ἔγεινεν ὀνομαστώτατος· ὅθεν καὶ ἐχειροτόνησαν αὐτὸν Πρεσβύτερον εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ὅπου κατέστησε διδασκαλεῖον μέγιστον, καὶ εἴρχοντο εἰς αὐτὸν παντοχόθεν οἱ σπουδαῖοι, φιλομαθεῖς, καὶ τοὺς ἑρμήνευεν, ἐπειδὴ ἦτο πολυμαθὴς καὶ ἄριστος καλλιγράφος καὶ ταχυγράφος, καὶ ἀπὸ τὴν πληρωμὴν ὅπου τοῦ ἔδιδαν, ἔπερνε τὴν ζωοτροφίαν, τὰ δὲ λοιπὰ ὅπου τοῦ ἐπερίσσευεν ἐμοίραζεν εἰς τοὺς πένητας· διότι ἐὰν καὶ δὲν ἔτρωγαν καὶ ἄλλοι ἀπὸ τὸν κόπον του, οὔτε αὐτὸς δὲν μετελάμβανε τίποτε. Οὗτος ὁ ἀξιοθαύμαστος βλέπων τὰς ἱερὰς βίβλους πῶς ἦτο ἀπὸ τοὺς αἱρετικοὺς νενοθευμέναι τὰς ἐκαθάρισε μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν, καὶ ἦτο εὐφυὴς τὸν νοῦν, καὶ μάλιστα ἐπειδὴ ἐγίνωσκε καλῶς τὴν Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, διώρθωσεν ὅλην τὴν παλαιὰν Γραφήν, ἔπειτα ἀφήσας τὴν ἰδίαν του πατρίδα, ὑπῆγεν εἰς τὴν Νικομήδειαν, ἀφήσας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Νικομηδείας ἓν ἱερὸν βιβλίον, τοῦ ὁποίου ἑκάστη σελὶς ἦτο τρίστηλος, καὶ περιεῖχεν ὅλην τὴν Παλαιὰν καὶ Νέαν Γραφήν (1).

β΄. Τόσον δὲ ἀνώτερος ἔγεινε ὁ μακάριος οὗτος ἀπὸ τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων διὰ τὰς ἀρετάς του, ὥστε ὅταν διέβαινεν εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως, ἦτο μὲν ὁρατὸς εἰς ὅσους ἤθελεν, ἀόρατος δὲ εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους. Τούτον τὸν καιρὸν ἐβασίλευεν Μαξιμιανὸς ὁ μισόχριστος, ὅστις εἶχε μανίαν νὰ ἐξαλείψῃ τὸ ὄνομα τῶν Χριστιανῶν τελείως· καὶ ἀκούσας τὴν φήμην τοῦ Ἁγίου, ἔστειλεν ἀνθρώπους νὰ τοῦ τὸν φέρω-

(1) Περὶ τῆς ἐκδόσεως ταύτης γράφει ὁ σοφὸς Εὐθύμιος ὁ Ζυγαδηνὸς ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς ἑρμηνείας του εἰς τοὺς Ψαλμοὺς τοῦ Δαβίδ, ὅτι ἡ ἑβδόμη ἑρμηνεία τῆς Γραφῆς ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ἁγίου Λουκιανοῦ, τοῦ μεγάλου ἀσκητοῦ καὶ Μάρτυρος· ὁ ὁποῖος ἐπιστήσας εἰς τὰς προϋπαρχούσας ἓξ ἐκδόσεις, ἤτοι τὴν τῶν ἑβδομήκοντα, τὴν τοῦ Ἀκύλα, τὴν τοῦ Συμμάχου, τὴν τοῦ Θεοδοτίωνος, τὴν ἐν Ἱεριχὼ κεκρυμμένην εἰς πίθον, ἧς ὁ πατὴρ ἄδηλος, καὶ τὴν ἐν Νικοπόλει εὑρεθεῖσαν, ἧς καὶ αὐτῆς ὁ πατὴρ ἄδηλος—καὶ ἐγκύψας εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν πρωτότυπον φιλοπονώτερον, καὶ ἀκριβώσας, ἔκδοσιν ἰδικήν του ἐποίησεν εἰς τοὺς Χριστιανούς, ἥτις δὲν εἶχε οὐδὲν ἐλλιπές, οὔτε περιττόν. Εὑρέθη δὲ ἐν Νικομηδείᾳ ἰδιόγραφος ὑπ' ἐκείνου, ἐντὸς μικροῦ τινος πύργου κεχρισμένου μὲ ἄσβεστον, ὕστερον ἀπὸ τὴν ἅθλησίν του, ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου Βασιλέως. Αὕτη δὲ ἡ ἔκδοσις εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν τῶν Ἑβδομήκοντα, ἀθετοῦσα καὶ παραγράφουσα ὅλα τὰ παρὰ τῶν ἄλλων ἑρμηνευτῶν παραφθαρέντα ῥητά.

σι, διότι εἶχε πολλὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὸν συλλάβῃ. Ὁ δὲ Ἅγιος ἐκρύπτετο, διὰ νὰ μὴ φανῇ ριψοκίνδυνος, καὶ διὰ νὰ ὠφελήσῃ ἀκόμη τοὺς μαθητάς μὲ τὴν παρουσίαν του. Ἱερεύς τις ὅπου ἦτο εἰς τοῦ Σαβελλίου τὴν αἵρεσιν, Παγκράτιος ὀνόματι, τὸν ἐφθόνει, καὶ τὸν ἐπρόδωκεν ὁ τρισάθλιος. Λαβόντες αὐτὸν οἱ ἀπεσταλμένοι, τὸν ὑπήγαινεν εἰς τὴν Νικομήδειαν, ὅπου ἦτο τότε ὁ Τύραννος, καὶ ἐφόνευσε τὸν ταύτης Ἐπίσκοπον Ἀνθιμον, Πέτρον Ἀλεξανδρείας τὸν Ἡγεμόνα, καὶ ἄλλους πολλούς· καὶ τόσην ὠμότητα εἶχεν ὁ τρισκατάρατος, καὶ δίψαν εἰς τὰ τῶν Ἁγίων αἵματα, ὅπου δὲν ἐλυπεῖτο οὔτε τὰ παιδία, ἀλλὰ ἐθανάτωνε καὶ ταῦτα, διότι δὲν ἤθελον νὰ δοκιμάσουν θυσιῶν αἵματα· καὶ πολλὰ ἄωρα βρέφη ἐμαρτύρησαν ἀπὸ τὴν θείαν βοήθειαν δυναμούμενα, διὰ μεγαλείτερον ἔλεγχον τοῦ δυσσεβοῦς, ὅστις δὲν ἐδύνατο νὰ νικήσῃ ψελλίζοντα νήπια. Ἀπὸ τὰ πολλὰ ὅπου τὸν ἐκατήσχυναν, νὰ εἰπωμεν ἕνα παράδειγμα, διότι εἶναι πολὺ ἀξιοθαύμαστον καὶ ἄξιον διηγήσεως. Ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων παιδίων, ἔφεραν δύο ἀδελφοὺς ἀπὸ γένος λαμπρότατον, τοὺς ἐποίους ἐπροσπάθησε πολλὰ νὰ δελεάσῃ ὁ Μαξιμιανός, νὰ γευθῶσιν ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν θυσιῶν, καὶ δὲν ἐδυνήθη οὔτε μὲ κολακείας, οὔτε μὲ ἀπειλάς, ἀλλὰ ἔστρεφον ὀπίσω τὸ πρόσωπον κλαίοντα· ὅθεν ὁ βασιλεὺς τὸ εἶχεν εἰς μεγάλην του αἰσχύνην καὶ καταφρόνησιν, πῶς δὲν ἐδύνατο νὰ νικήσῃ δύο βρέφη ἀπονήρευτα, καὶ τὰ ἔδειρεν ἄσπλαγχνα· ἀλλὰ ποσῶς δὲν ἐφοβήθησαν, νὰ κάμουν τὸν λόγον του. Εἷς δὲ ἀπὸ τοὺς σοφοὺς εἰς τὴν κακίαν, ὅπου ἦτο πλησίον τοῦ βασιλέως, προσποιούμενος δῆθεν καλωσύνην πρὸς αὐτόν, ἐκαυχήθη νὰ νικήσῃ τὰ νήπια· κατασκευάσας μίαν μηχανήν, ἔτριψε σινάπι μὲ ξύδι δριμύτανον, καὶ γυρίσας τὰς κεφαλὰς τῶν παίδων, κατέπλασσεν ἐπάνω εἰς τὴν κορυφήν των τὸ σινάπι ὁ τρισκατάρατος· ἔπειτα τὰ ἔρριξεν εἰς ἕνα βαλανεῖον πυρωμένον, ὅπου ἐκοκκίνιζεν ἀπὸ τὴν πολλὴν φλόγα καὶ ἔκκαυσιν. Οἱ δὲ ἅγιοι Παῖδες ἐκαταφλέγοντο εἰς τὰς κεφαλὰς δριμύτητα· ὅθεν εἰς ὀλίγην ὥραν ἐτελεύτησεν ὁ νεώτερος, μὴ ὑποφέρων τὴν φλόγα, ὅπου ἐξῆψεν εἰς τὸ χρανίον του. Τοτε ὁ ἄλλος διὰ νὰ καταισχύνῃ τοὺς εἰδωλολάτρας, καὶ διὰ νὰ στερεώσῃ τοὺς κεκρυμμένους Χριστιανοὺς εἰς τὴν πίστιν, ἐφήμιζε τοῦ ἀδελφοῦ τὴν νίκην ἀγαλλιώμενος, καὶ κατεφίλει αὐτὸν λέγων αὐτὸν στρατιώτην ἀήττητον καὶ νικητὴν γενναιότατον, καὶ οὕτως ἀγκαλιζόμενος ἐκεῖνον, ἐξεψύχησε καὶ αὐτὸς ὁ μακάριος· ὅθεν οἱ μὲν Τύραννοι ἔμειναν κατησχυμμένοι καὶ παίγνιον, οἱ δὲ εὐλαβεῖς Χριστιανοὶ ἐπῆραν τὰ ἅγια ταῦτα καὶ σεβάσμια Λείψανα, καὶ ἐντίμως αὐτὰ ἐνεταφίασαν, μετὰ δὲ χρόνους τοὺς ἔκτισαν καὶ μαρτύριον, τὸ ὁποῖον ἕως τὴν σήμερον φαίνεται εἰς τὴν Νικομήδειαν, τὸ τῶν νηπίων ὀνομαζόμενον· ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν· ὅταν ὑπήγαιναν τὸν Λουκιανὸν δεδεμένον, ἐπέ-

ρασεν ἀπὸ τὴν Καππαδοκίαν, καὶ εὑρίσκων ἐκεῖ τινὰς στρατιώτας, ὅπου ἠρνήθησαν τὸν Χριστόν, τοὺς ἐδίδασκε μὲ απλαγχνικὰ λόγια πρότερον, νὰ ἐπιστρέψωσι πάλιν εἰς τὴν μετάνοιαν, ἔπειτα τοὺς παρεκίνει, καὶ μὲ παραδείγματα, λέγων ταῦτα πρὸς αὐτοὺς ὁ σοφώτατος, «ἄσχημον εἶναι καὶ ἄπρεπον, νὰ δειλιῶσιν οἱ στρατιῶται τὸν θάνατον, ἐπειδὴ παῖδες καὶ γυναῖκες ἀναρίθμητοι δὲν τὸν ἐψήφισαν, διὰ τὸν ἐπίγειον βασιλέα κινδυνεύετε καθ' ἑκάστην εἰς θάνατον, καὶ τὸν ἐπουράνιον ἐπροδώσατε, ὅπου εἶναι ζωῆς καὶ θανάτου Κύριος, κάλλιον νὰ καταφρονήσητε ταύτην τὴν πρόσκαιρον ζωὴν διὰ τὴν ἀγάπην του νὰ σᾶς δώσῃ μακαριότητα αἰώνιον, παρὰ νὰ προτιμήσητε αὐτὴν τὴν ὀλιγοχρόνιον, τὴν ὁποίαν καὶ στανικῶς σας χάνετε εἰς τὸν πόλεμον, καὶ σᾶς φονεύουν οἱ πολέμιοι, ἔπειτα ὑπάγετε καὶ εἰς ἀτελεύτητον κόλασιν,» μὲ τοιαῦτα καὶ ἄλλα παρόμοια παραδείγματα, ἐπροθυμοποίησεν αὐτούς, ὅθεν μετανοήσαντες τὴν προτέραν ἀγνωσίαν, ἔδειξαν περισσοτέραν εὐσέβειαν ὕστερα, καὶ ἔβραμαν τεσσαράκοντα ἄνδρες ἀνδρείως εἰς τὸ μαρτύριον· οὐ μόνον δὲ εἰς ὅλην τὴν ὁδοιπορίαν ἐστήριζε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν Νικομήδειαν, ἐσυνωμίλησε μὲ πολλοὺς ὅπου τοὺς ἐβίασαν εἰς τὴν ἀσέβειαν εἰδωλολάτραι, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ὑπομείνουν πάνδεινα κολαστήρια ἐθυσίασαν· τούτους ὁ σοφὸς Λουκιανὸς συμβουλεύσας ἱκανῶς διώρθωσε τὰς γνώμας των, ἀποδεικνύων πόσον εἶναι τὸ κινδυνῶδες τῆς παραβάσεως, καὶ ποταπαὶ κολάσεις ἐκδέχονται ἀτελεύτητοι, ἐκείνους ὅπου ἀρνηθοῦν τὸν Χριστόν, διὰ πρόσκαιρον ἀπόλαυσιν, μὲ τοὺς λόγους τούτους ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μετανοήσαντες, οὐ μόνον δὲ ἐκείνους ὅπου ἔβλεπεν διώρθωνεν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους τόπους διαφόρους ἔστελε γράμματα ὅλην του τὴν ζωήν, μὲ τὰ ὁποῖα οἱ δειλιῶντες ἐστερεώνοντο· λέγουσι ὅτι ἔγραψε τρεῖς χιλιάδες ἐπιστολάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν παλαιὰν ὅλην ἀπὸ τὸ Ἑβραϊκὸν μετεγλώττισεν. Εἶχε δὲ τοσοῦτον σεβασμίαν μορφὴν ὁ μακάριος, ὅπου μόνον νὰ τὸν ἔβλεπε τις ἐντρέπετο, νὰ τὸν κυττάζῃ εἰς πρόσωπον· ὅθεν τινὲς ἐσυμβούλευσαν τὸν βασιλέα, ὅτι ἐκινδύνευε νὰ γείνῃ χριστιανός, ἐὰν ἰδῇ τὸν Λουκιανὸν καὶ σονομιλήσῃ· διὰ τοῦτο ἐφοβήθη ὁ Μαξιμιανός, καὶ δὲν τὸν ἔφεραν ἔμπροσθεν, ἀλλὰ τοῦ ὡμίλησε ἀπὸ μέσα τοῦ παραπετάσματος, τοῦ δωματίου του, καὶ τοῦ ἔστειλε μὲ ἕνα διάκονον τὴν ἀπόκρισιν, καὶ πρῶτον μὲν τὸν ἐκολάκευσε φιλοτίμως, καὶ ταῦ ὑπέσχετο μύρια πράγματα, νὰ τὸν ἔχῃ εἰς τὰς κρίσεις πατέρα καὶ σύμβουλον, καὶ κοινωνὸν εἰς τὴν τιμήν, καὶ δόξαν τῆς ἀξίας, καὶ ἕτερα φλυαρίσματα, καὶ ἀφοῦ τοῦ ἀπεκρίθη ὁ Ἅγιος, ὅτι ὅλος ὁ κόσμος δὲν ἦτο τῆς εὐσεβείας ἀντάξιος, ἐθυμώθη ὁ Τύραννος, καὶ τὸν ἠπείλησε νὰ τοῦ δώσῃ τὰ σκληρότερα κολαστήρια, ἀφ' ὅσα ἠκούσθησαν, ὁ δὲ Ἅγιος δὲν ἐφοβεῖτο

ποσῶς τὰς ἀπειλάς του καὶ φοβερίσματα, ὅθεν ἐπρόσταξε νὰ τὸν φυλακώσουν, καὶ ὅσον δυνηθοῦν, νὰ βασανίζουν τὸ σῶμα του μὲ διάφορα κολαστήρια, καὶ νὰ τὸν στρεβλώσουν ποικιλοτρόπως καιρὸν πολύν, νὰ μὴ ἀποθάνῃ γρήγορα, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ πόνους καθ' ὥραν δριμυτάτους, καὶ νὰ λαμβάνῃ καθ' ἑκάστην πικρότατον θάνατον· ἔβαλαν λοιπὸν εἰς τὴν ποδοκάκην τοὺς πόδας του· τοῦτο ἦτο, ἕνα ξύλον στρεβλωτήριον, καὶ εἶχε τέσσαρες τρύπας, εἰς τὰς ὁποίας ἐλκύοντες, ἐπέρασαν τοὺς πόδας του, καὶ τοῦ ἔδιδαν πολλὴν τιμωρίαν, διατὶ μετετέθησαν αἱ ἁρμονίαι τῶν κοκκάλων, καὶ εἰς τὴν ράχιν πάλιν τοῦ ἐκάρφωσαν κοπτερά, καὶ σουβλωτὰ ὀστράκια, καὶ τανίσαντες τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ταῖς ἔδεσαν σφικτὰ εἰς ἓν ξύλον ὅπου ἦτο ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλήν του, διὰ νὰ μὴ ἠμπορῇ νὰ σαλεύσῃ τελείως, καὶ ὑβρίζοντες, καὶ παιδεύοντες αὐτὸν διαφόρως δὲν τοῦ ἔδιδαν νὰ φαγῇ τι, εἰμὴ μονον ἀπὸ τὰ μιαρὰ τῶν θυσιῶν βρώματα, ἀλλ αὐτὸς ἐπροτίμα μυρίους θανάτους κάλλιον, παρὰ νὰ μιάνῃ ἀπ' ἐκεῖνα τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα του, ἔμεινεν λοιπὸν οὕτω ταλαιπωρούμενος ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ πεῖναν, καὶ ἄλλην κάκωσιν, ἡμέρας δεκατέσσαρες, διδάσκων τοὺς ἄλλους φυλακισμένους, καὶ στηρίζων αὐτοὺς εἰς τὴν εὐσέβειαν, μὲ τὸν ζῆλον αὐτοῦ καὶ τὸ παράδειγμα· ἐπειδὴ δὲ ἤγγιζεν ἡ ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων, ἐσυνάχθησαν ἐκεῖ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς μαθητάς του, ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ ἀπὸ ἄλλους τόπους, νὰ τοὺς εὐχηθῇ, καὶ νὰ τοὺς δώσῃ τὴν τελευταίαν συγχώρησιν, καὶ ἐπικραίνοντο πῶς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ λειτουργήσῃ τὴν ἑορτήν, νὰ τοὺς κοινωνήσῃ τὰ θεῖα μυστήρια· ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, «μὴ λυπεῖσθε, καὶ ἐλπίζω εἰς τὸν Θεὸν νὰ συνεορτάσωμεν ὁμοῦ τὰ ἅγια Θεοφάνεια.» Καὶ οὕτως ἔγεινε τὸ ἔργον κατὰ τὸν λόγον του μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν βοήθειαν, ὅταν λοιπὸν ἦλθεν ἡ ἡμέρα τῆς ἑορτῆς εἶχον πόθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, νὰ λειτουργήσῃ τὴν τελευταίαν μυσταγωγίαν, νὰ κοινωνήσουν ἀπὸ τὰς χεῖρας του, ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατὸν ἐκεῖ μέσα εἰς τὴν φυλακὴν νὰ ἔχωσιν ἁγίαν τράπεζαν, ὁ δὲ Ἅγιος εἶπεν αὐτοῖς, «μὴ λυπῆσθε, ὅτι τοῦτο τὸ στῆθος μου σᾶς θέλει γένει τράπεζα σήμερον, καὶ θαρρῶ εἰς τὸν Θεὸν νὰ μὴ εἶμαι ἐγὼ ἀτιμώτερος ἀπὸ τὸν ἄψυχον λίθον, λοιπὸν ἐσεῖς νὰ γείνητε ναός, νὰ μὲ βαστᾶτε γύρωθεν, καὶ ἐγώ, νὰ γείνω θύτης, καὶ τράπεζα,» οὕτως ὡκονόμησεν ὁ Θεὸς καὶ δὲν ἦσαν τὴν ἡμέραν ἐκεῖ οἱ εἰδωλολάτραι, διότι ἐνόμιζαν πῶς ἦτο ἀποθαμμένος ἀπὸ τὴν πεῖναν καὶ κάκωσιν, ἔστησεν λοιπὸν τριγύρω ὅλους ὁ Ἅγιος, καὶ τὸν ἐβαστοῦσαν ἐπιμελῶς, τὸν ἔβαλαν εἰς τὸ στῆθος του τὰ χρειαζόμενα τῆς ἱερουργίας, αὐτὸς δὲ βλέπων πρὸς οὐρανὸν ἀνέγνωσε τὰς εὐχάς, καὶ ὅλα τὰ ἐπίλοιπα ἱερὰ λόγια, ὅπου τελειώνουσι τὰ Ἅγια, κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας οὕτω ποιήσας, καὶ τελειώσας τὴν ἱερουργίαν, πρῶτον μὲν αὐτὸς ἐκοινώνησεν, ἔπειτα τοὺς παρόντας, καὶ

ἔπεμψε καὶ ἐκείνων τῶν μαθητῶν οἵτινες ἔλειπον, καθὼς εἰς τὴν ὕστερον του ἐπιστολὴν μόνος του ἐδήλωσεν· αὐτὴ ἦτο ἡ τελευταία ἡμέρα του, καὶ συνεώρτασεν αὐτοῖς τὴν πανήγυριν καθὼς ἔταξε, καὶ τότε ἔστειλεν ὁ βασιλεὺς τινὰς νὰ ἴδωσιν ἐὰν ἀπέθανεν, ὅτι θαῦμα μεγάλον τὸ εἶχον πῶς ἔζη τόσας ἡμερας ἄσιτος, ὅστις βλέπων τοὺς ἀπεσταλμένους, ἐφώναξεν ὅσον ἠδύνατο λέγων, χριστιανὸς εἶμαι, καὶ ταῦτα εἰπὼν τρεῖς φοράς, μὲ τὴν τελευταίαν φωνὴν ἀφῆκε τὴν ψυχὴν ὁ μακάριος, τινὲς δὲ λέγουσιν, ὅτι ἀκόμη ἀνέπνεεν ὅταν τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐπρόσταξε, νὰ δέσουν ἕνα λίθον εἰς τὴν δεξιάν του, νὰ τὸν βυθίσουν εἰς τὸ πέλαγος, διὰ νὰ μὴ ἀξιωθῇ ταφῆς τὸ Λείψανον; τὸ ὁποῖον ἔκαμεν εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης νυχθήμερα δεκατέσσαρα, ὅσα ἔκαμε καὶ εἰς τὴν φυλακὴν ἀγωνιζόμενος, καὶ τὴν ιέ. ἡμέραν ἐκβῆκε μὲ τρόπον τοιοῦτον θαυμασιώτατον.

γ΄. Οἱ μαθηταί του περιέμενον εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἡμέρας τινάς, μήπως καὶ τὸν ἐκβάλῃ ἡ θάλασσα, ὅτι ἦτο μεγάλη τρικυμία, ἔπειτα ὅταν ἐπέρασαν δέκα ἡμέραι, μὴ ἔχοντες πλέον ἐλπίδα τινὰ ἀνεχώρησαν, τῇ δὲ ιέ. ἡμέρᾳ ἐφάνη ὁ Ἅγιος εἰς ἕνα του μαθητὴν τὴν κλῆσιν Γλυκέριον, καὶ τοῦ εἶπε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν δεῖνα τόπον. νὰ τὸν εὕρῃ, ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπῆρε καὶ ἄλλους πιστοὺς εἰς τὴν συνοδίαν του, καὶ πηγαίνοντες εἰς τὸν δηλωθέντα τόπον, βλέπουσιν ἕνα δελφῖνα, καὶ εἴρχετο πρὸς τὴν γῆν, ἔχοντα εἰς τὴν ράχην του ἁπλωμένον τὸν Ἅγιον, ὡς νὰ ἐκείτετο εἰς κλίνην ἀναπαυόμενος, καὶ δὲν ἐσάλευεν εἰς ἕνα ἢ ἄλλο μέρος, ὅπου ἦτο μεγάλη τρικυμία, καὶ ἐκτυποῦσαν τὰ κύματα εἰς τὸν δελφῖνα, ἀλλ᾽ αὐτὸς ἔτρεχε σπουδαῖος μὲ κόπον πολὺν ἀντιμαχόμενος μὲ τὴν θάλασσαν, καὶ φθάνων εἰς τὴν γῆν ὡς ἀπέθεσεν εἰς τὴν ἄμμον τὸν νεκρόν, ἐνεκρώθη καὶ αὐτὸς καὶ ἐξέψυξεν· οὕτω δοξάζει τοὺς δοξάζοντας αὐτὸν ὁ Κύριος ; ὢ τῶν παραδόξων θαυμάτων, οὔτε ἡ θάλασσα τὸν ἔβλαψε τόσας ἡμέρας, οὔτε κανὲν ὀψάριον τοῦ ἤγγισεν, οὔτε ἐσάπησε, νὰ βρωμήσῃ, νὰ ἀσχημήσῃ τελείως, ἀλλὰ ἦτο σῶος εὐώδης καὶ ὁλόκληρος, μόνον ἡ δεξιά του χεὶρ ἔλειπεν εἰς τὴν ὁποίαν τὸν λίθον ἔδεσαν, ἀλλὰ ὕστερα μετὰ καιρὸν ἀφοῦ ἔλυσεν ὁ λίθος, ἐκβῆκε καὶ ἡ ἁγία του δεξιά, ἥτις ἐφυλάχθη καὶ αὐτὴ ἀβλαβὴς μὲ θείαν νεῦσιν καὶ βούλησιν, διότι ἐκοπίασε πολλὰ ἐκείνη ἡ χεὶρ εἰς τὴν τῆς θείας Γραφῆς ἐξήγησιν, διὰ τοῦτο δὲν τὴν ἀφῆκεν ὁ Παντοδύναμος, νὰ τὴν φάγωσι τὰ ὀψάρια, ἀλλὰ τὴν ἐφύλαξεν σῶαν καὶ ἄβλαβον, εἰς δόξαν αὐτοῦ, καὶ μεγαλοπρέπειαν, λαβόντες λοιπὸν οἱ μαθηταὶ εὐλαβῶς τοῦ διδασκάλου τὸ Λείψανον, ἐνεταφίασαν αὐτὸν εἰς τόπον ἐπίσημον, ὡς ἐδυνήθησαν, μετὰ δὲ καιρὸν ὅταν ὑπέστρεψεν ἡ ἁγία Ἑλένη ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, ἐσύναξε λαὸν πολὺν εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, καὶ ἔκτισε τειχόκαστρον δυνατὸν γύρωθεν, καὶ ἔσωθεν ἔκτισε ναὸν μεγάλον καὶ

πλούσιον, διὰ νὰ δοξάσῃ τὸν Ἅγιον, εἰς τὸν ὁποῖον γίνονται καὶ θαύματα ἕως τὴν σήμερον, εἰς ὅσους τὸν ἐπικαλεσθῶσι μετὰ πίστεως, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας Ἀμήν. (1).

(Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ΣΑΒΙΝΟΥ *Ἐπισκόπου.*

»Ἰσάγγελον Σαβῖνος εὐβιοὺς βίον,
»Θανὼν συνήφθη τῷ χορῷ τῶν Ἀγγέλων.

Οὗτος ὁ μακάριος Σαβῖνος διὰ τὰς πολλάς του ἀρετὰς ἔγεινεν Ἐπίσκοπος. Ἔπειτα μισῶν τὰς ταραχάς, αἵτινες παρακολουθοῦσι τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα, ἔφυγεν εἰς τὰς ἐρήμους. Καὶ τόσους πολλοὺς ἀγῶνας ἐποίησεν ὁ ἀοίδιμος, ὥστε ἔγινε καὶ αὐτουργὸς πολλῶν θαυμάτων διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· διότι ἀσθενείας ἰάτρευε, Δαίμονας ἐδίωκε, καὶ τὰ μέλλοντα προέλεγεν. Ὅθεν ὠφελήσας πολλούς, καὶ πείσας αὐτοὺς διὰ τῆς διδασκαλίας του νὰ ἀφήσωσι τὸν Κόσμον καὶ τοὺς γονεῖς των, καὶ νὰ ὑπηρετῶσιν εἰς τὸν Χριστὸν διὰ τῆς μοναχικῆς πολιτείας, ἐν εἰρήνῃ ἀνεπαύθη.

Ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁμολογητὴς ΒΑΡΣΟΣ, *Ἐπίσκοπος Ἐδέσσης, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.*

»Μὴ παραβλέψῃς οὐδὲ Βάρσου τὴν κλίνην,
»Βρύει γὰρ αὕτη τῶν ἰάσεων χάριν.

Οὗτος ὁ Ἅγιος διέλαμψεν ὡς ἄλλος ἀστὴρ κατὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τὰ θαύματα, ὄχι μόνον εἰς τὴν Ἔδεσσαν τὴν ἰδίαν του ἐπαρχίαν,

(1) Σημείωσαι, ὅτι ὁ ἱερομάρτυς οὗτος Λουκιανός, ἐν τῇ φυλακῇ εὑρισκόμενος, ἱερούργησεν ἐπὶ τοῦ στήθους του, στήσας κύκλῳ, ὡς ἐν τάξει Ναοῦ, τοὺς ἐκεῖ εὑρεθέντας κληρικοὺς καὶ πιστούς· καθὼς ἐν ταῖς ἱστορίαις ἀναγινώσκεται. Ὅρα καὶ εἰς τὸ Συναξάριον τοῦ ὁσίου Μάρη κατὰ τὴν εἰκοστὴν πέμπτην τοῦ Ἰανουαρίου. Εἰς τοῦτον τὸν Ἅγιον φαίνεται ὅτι ἔπλεξεν ἐγκώμιον ὁ Χρυσόστομος πατήρ, τὸ ἐπιγραφόμενον εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Λουκιανόν, καθότι ὁ Λουκιανὸς ἐκεῖνος μὲ πεῖναν ἐθανατώθη. Λέγει δὲ ἐκεῖ ὁ χρυσοῦς ῥήτωρ· ὅτι οἱ εἰδωλολάτραι βλέποντες τὸν Μάρτυρα ὅτι ἀπέκαμεν ἀπὸ τὴν πεῖναν, ἐγέμισαν μίαν τράπεζαν ἀπὸ εἰδωλόθυτα, καὶ ἔφεραν αὐτὰ ἔμπροσθέν του· ἀλλ' ὁ τοῦ Χριστοῦ ἀθλητής, ὄχι μόνον δὲν ἐπεθύμησεν αὐτά, ἀλλὰ καὶ περισσότερον τὰ ἀπεστράφη καὶ τὰ ἐμίσησε. Καὶ ὅτι, εἰς ὅσας ἐρωτήσεις ἐποίουν οἱ εἰδωλολάτραι πρὸς αὐτόν, αὐτὸς δὲν ἀποκρίνετο ἄλλο τι, εἰμὴ ὅτι εἶναι Χριστιανός. «Ἐνὶ τούτῳ καὶ ψιλῷ τῷ ῥήματι τοῦ Διαβόλου πλήττων »τὴν κεφαλήν, καὶ συνεχῆ καὶ ἐπάλληλα τὰ τραύματα αὐτῷ παρέχων. Καί»τοι γε καὶ τῆς ἔξωθεν παιδεύσεως μετέσχε» (σώζεται ἐν τῷ Ε'. τόμῳ τῆς ἐν Ἐνόνῃ ἐκδόσεως.) Τὸν ἑλληνικὸν τούτου βίον συνέγραψεν ὁ Μεταφραστής,

ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Φοινίκην, καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ εἰς τὴν Θηβαΐδα, καὶ ἔγινε περιβόητος εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας ταύτας. Ὅθεν τὴν φήμην τοῦτου μαθὼν ὁ βασιλεὺς Οὐαλεντιανός, ἐν ἔτει τξδ' (364)(1), καὶ ὅτι εἶναι ζηλωτὴς τοῦ ὀρθοδόξου τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας δόγματος, ἐπρόσταξε νὰ ἐξορισθῇ εἰς τὴν νῆσον Ἀρανδόν. Ἐπειδὴ δὲ ἔμαθεν, ὅτι ἐκεῖ συντρέχουσι πρὸς αὐτὸν πλήθη πολλὰ καὶ ἀκούουσι τὴν διδασκαλίαν του, ἐξώρισεν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν Ὀξύριγχον, τὴν εὑρισκομένην ἐν τῇ Αἰγύπτῳ. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖ ἡ φήμη καὶ δόξα τοῦ Ἁγίου συνήθροιζον περὶ αὐτὸν ὅλους τοὺς πλησιοχώρους· διὰ τοῦτο ἐξωρίσθη ὁ τῶν Οὐρανῶν ἄξιος εἰς ἓν μεμακρυσμένον φρούριον, τὸ ὁποῖον ἦτο πλησίον εἰς τοὺς Ἀλγερίους. Ἐκεῖ λοιπὸν ὁ Ἅγιος εὑρισκόμενος, ἀπῆλθε πρὸς Κύριον μετὰ παρρησίας. Λέγουσι δέ, ὅτι ἕως τὴν σήμερον εὑρίσκεται εἰς τὴν νῆσον Ἀρανδὸν ἡ κλίνη τοῦ Ἁγίου τούτου, καὶ ἀπολαύει μεγάλης τιμῆς παρὰ τῶν ἐγχωρίων διὰ τὰ θαύματα ἅπερ ἐνεργεῖ· διότι ὅσοι ἀσθενεῖς πλαγιάσωσιν ἐπὶ τῆς κλίνης ἐκείνης μετὰ πίστεως, εὐθὺς λαμβάνουσι τὴν ὑγείαν των.

Διήγησις περὶ ἀθλήσεώς τινος Μοναχοῦ ὑποτακτικοῦ· καὶ ὅτι, διὰ τὸ ἐκπεσεῖν αὐτὸν τῆς ὑπακοῆς, οὐκ ἠξιοῦτο παρὰ Θεοῦ τελείας τῆς δόξης.

»Παρήκοός τε καὶ ἀθλητὴς ὢν ἅμα,
»Τῷ μὲν διώκῃ, τῷ δὲ προσδέχῃ πάλιν.

Μοναχός τις εὑρίσκετο εἰς μίαν Σκῆτην, ὑποτασσόμενος γέροντι ἐπὶ ἔτη τινά. Φθονήσαντος δὲ τοῦ Δαίμονος, παρεξετράπη ποτὲ τῆς πρὸς τὸν γέροντα ὑπακοῆς, χωρὶς νὰ ἦναι οὐδεμία εὔλογος καὶ ἐπιβλαβὴς ἀφορμή. Ὅθεν ἐπιτιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ γέροντος καὶ κανονισθεὶς διὰ τὴν παρακοήν του, κατεφρόνησε καὶ αὐτὸ τὸ δοθὲν ἐπιτίμιον καὶ τὸν κανόνα. Καταβὰς λοιπὸν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, συνελήφθη ὡς Χριστιανὸς ἀπὸ τὸν ἐκεῖ εὑρισκόμενον εἰδωλολάτρην ἄρχοντα· καὶ ἀφ' οὗ ἐξεδύθη τὸ Μοναχικὸν σχῆμα, ἠναγκάζετο νὰ θυσιάσῃ εἰς τὰ εἴδωλα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἄρχων δὲν ἠδύνατο νὰ καταπείσῃ αὐτόν, πρῶτον μὲν ἐπρόσταξε νὰ τὸν δαίρωσιν ἀσπλάγχνως

οὗ ἡ ἀρχή· «Σαμόσατα πόλις τῆς Συρίας» (σώζεται ἐν τῇ Λαύρᾳ, ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις.) Ἐν αὐτῇ δὲ σώζεται καὶ ἄλλος λόγος εἰς τὸν αὐτόν, οὗ ἡ ἀρχή· «Εἰ μὲν πρὸς ἀξίαν.»

(1) Ὁ δὲ Θεοδώρητος Κύρου, ὁ γράφων τὸ Συναξάριον τοῦτο τοῦ Ἁγίου Βάρσου, ἐν κεφαλαίῳ δεκάτῳ τετάρτῳ τοῦ τετάρτου βιβλίου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας λέγει, ὅτι ἔμαθε τοῦτο ὁ ἀδελφὸς τοῦ Οὐαλεντιανοῦ καὶ Οὐάλεντος, οἱ ὁποῖοι καὶ οἱ δύω ἐβασίλευον κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους.

μὲ νεῦρα βοῶν· ἔπειτα δὲ προσέταξε νὰ τὸν ἀποκεφαλίσωσι. Τούτου δὲ γενομένου, ἔρριψαν τὸ σῶμά του ἔξω τῆς πόλεως, διὰ νὰ τὸ φάγωσιν οἱ σκύλοι. Τινὲς δὲ φιλόθεοι Χριστιανοί, ἐλθόντες ἐν καιρῷ νυκτός, ἔλαβον αὐτὸ καὶ τυλίξαντες μὲ μύρα καὶ σινδόνας ἔθηκαν αὐτὸ ἐντὸς κιβωτίου, τὸ ὁποῖον ἐτοποθέτησαν εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα τοῦ Ναοῦ, τιμήσαντες τοῦτο ὡς περιέχον μαρτυρικὸν λείψανον.

Ὅταν λοιπὸν ἐτελεῖτο ἡ θεία ἱερουργία, καὶ ὁ Διάκονος ἐφώναζε τό, «ὅσοι κατηχούμενοι προέλθετε·» ὦ τοῦ θαύματος! εὐθὺς ἔβλεπον ὅλοι οἱ περιεστῶτες, ὅτι τὸ κιβώτιον κινούμενον μόνον του χωρὶς νὰ τὸ ἐγγίσῃ χεὶρ τις ἄλλη, ἐξήρχετο τοῦ Βήματος καὶ τοῦ Ναοῦ, καὶ ἵστατο εἰς τὸν νάρθηκα ἕως τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἱερουργίας· μετὰ τὴν ὁποίαν καὶ τὸ κιβώτιον αὐτοκίνητον ἐνέβαινε πάλιν μέσα εἰς τὸν Ναὸν καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα. Τοῦτο τὸ θαυμάσιον ἐγίνετο εἰς πᾶσαν ἱερουργίαν· ὅθεν καὶ ἐπροξένει εἰς τοὺς βλέποντας θαυμασμὸν καὶ ἔκπληξιν. Μαθὼν δὲ τοῦτο εἷς τῶν τότε ἀκμαζόντων μεγάλων καὶ θεοφόρων Πατέρων, παρεκάλεσε τὸν Θεὸν νὰ τῷ ἀποκαλύψῃ τὴν αἰτίαν τοῦ τοιούτου θαύματος· ὅθεν εἰσακούσας ὁ Θεὸς τῆς δεήσεώς του, ἐφανέρωσε τάχιστα εἰς αὐτὸν τὴν αἰτίαν καὶ λύσιν.

Ἄγγελος γὰρ Κυρίου παρασταθείς, λέγει εἰς αὐτόν· Τί θαυμάζεις καὶ ἀπορεῖς διὰ τὸ παράδοξον ὅπερ γίνεται; δὲν ἔλαβον οἱ Ἀπόστολοι ἀπὸ τὸν Χριστὸν ἐξουσίαν νὰ δένωσι καὶ νὰ λύωσιν; ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους δὲ πάλιν δὲν ἔλαβον τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν οἱ ἐκείνων διάδοχοι; ἀλλ' ὅμως οὗτος ὁ ἀδελφός, ὅστις ἔχυσε τὸ αἷμά του διὰ τὸν Χριστόν, καὶ δὲν συγχωρεῖται νὰ μένῃ ἐντὸς τοῦ Ἁγίου Βήματος, ὅταν τελεῖται ἡ θεία καὶ ἱερὰ λειτουργία· αὐτὸς κατεφρόνησε τὴν ἐντολὴν καὶ τὸν κανόνα τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ πατρὸς καὶ γέροντος, καὶ διὰ τοῦτο διώκεται ὑπὸ θείου Ἀγγέλου ἕως εἰς τὸν νάρθηκα. Διότι αὐτὸς μαθητὴς ὢν καὶ ὑποτακτικὸς τοῦ δεῖνος συνασκητοῦ σου, ἀπὸ ἐπήρειαν τοῦ Δαίμονος ἠθέλησε νὰ παρεκκλίνῃ τῆς πρὸς τὸν γέροντά του ὑπακοῆς· καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ δεθεὶς ὑπ' αὐτοῦ μὲ δεσμὸν καὶ ἐπιτίμιον εὔλογον, κατεφρόνησε τόσον τὸν μισθὸν τῆς ὑπακοῆς, ὅσον καὶ τὸν εὔλογον δεσμόν, καὶ ἀνεχώρησε ἀπὸ τὸν γέροντά του. Διὰ τοῦτο, καθὸ μὲν βασανισθεὶς καὶ ἀποκεφαλισθεὶς διὰ τὸν Χριστόν, ἔλαβε τοῦ Μαρτυρίου τὸν στέφανον· ἐπειδὴ δὲ εἶχε δεσμόν, δὲν συγχωρεῖται νὰ στέκῃ μέσα εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα, ὅταν τελεῖται ἡ θεία ἱερουργία. Καὶ ἂν ὁ γέρων ὅστις ἔδεσεν αὐτὸν δὲν τὸν λύσῃ, ἀπὸ ἄλλον τινὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λυθῇ (1).

(1) Τοῦτο νοεῖται ἐὰν ὁ γέρων ἦναι ζωντανός· εἰ δὲ αὐτὸς ἀποθάνῃ, δύναται καὶ Ἀρχιερεὺς νὰ λύσῃ τὸν δεσμευθέντα.

Ἀφ' οὗ ταῦτα ἀπεκαλύφθησαν παρὰ Θεοῦ, ὁ θεῖος ἐκεῖνος γέρων, λαβὼν τὴν βακτηρίαν του ἐπορεύθη πρὸς τὸν ἀσκητήν, τὸν γέροντα τοῦ Μάρτυρος, καὶ ἐδιηγήθη εἰς αὐτὸν ὅλην τὴν ὑπόθεσιν. Ὅθεν παραλαβὼν αὐτόν, κατέβη μαζὺ μὲ ἐκεῖνον εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ἀνοίξαντες τὸ κιβώτιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἦτο τὸ σῶμα τοῦ Μάρτυρος, ἔδωκαν εἰς αὐτὸν καὶ οἱ δύο τὴν συγχώρησιν· καὶ τοῦτον ἀσπασάμενοι, ἐστάθησαν καὶ ἐδοξολόγησαν τὸν Θεόν. Ἔκτοτε λοιπὸν ἔμενεν ὁ Μάρτυς ἀκίνητος μέσα εἰς τὸ Ἅγιον Βῆμα, ὅταν ἐτελεῖτο ἡ θεία λειτουργία (1).

Μεγαλυνάριον τῶν ἁγίων Μαρτύρων.

Τοὺς ἱερομάρτυρας τοῦ Χριστοῦ Λουκιανὸν τὸν θεῖον Ἀντιόχου τὴν καλλονήν, τὸν Βάρσεν τῆς Ἐδέσσης, Σαβῖνου τῆς Περσίας ὑπὲρ ἡμῶν Κυρίῳ ἀεὶ πρεσβεύοντας.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ Ι΄ ΒΙΒΛΙΟΥ ΧΡΥΣΟΠΡΑΣΟΥ

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

ΜΕΡΟΣ Β΄ ΤΟΥ Ι΄ ΒΙΒΛΙΟΥ ΧΡΥΣΟΠΡΑΣΟΣ

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Ι΄, μνήμη τοῦ ἁγίου μάρτυρος ΛΟΓΓΙΝΟΥ τοῦ Ἑκατοντάρχου

»Υἱὸν Θεοῦ λέγων σε Χριστὲ καὶ πάλιν,
»Λογγῖνος ὡς πρίν, τέμνεται τὸν αὐχένα.
»Ἀμφ' ἑκκαιδεκάτην Λογγῖνον ἄορ κατέπεφνεν.

ά. Τὴν ἡμέραν ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς κατὰ τὸ ἀνθρώπινον διὰ νὰ μᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν προπατορικὴν παράβασιν, διὰ τὴν ἄπειρον εὐσπλαγχνίαν του, οἱ μὲν μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Ἀπόστολοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων ἔφυγον, ὁ δὲ μακάριος οὗτος Λογγῖνος ἦτο ἑκατόνταρχος Ἰουδαῖος καὶ αὐτός, ὃν ἐπρόσταξεν ὁ Πιλάτος νὰ φυλάττῃ τὸν ἐσταυρωμένον μὲ τοὺς ἄλλους στρατιώτας, καὶ βλέπων τὰ σημεῖα καὶ ἄπειρα θαύματα, ἅπερ ἔγειναν εἰς ἐκείνην τὴν σωτήριον σταύρωσιν, ἐγνώρισε τὴν ἀλήθειαν· ὅθεν χωρὶς φόβόν τινα ὡμολόγησεν εἰς τὸν μέσον τῆς Συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων μὲ ἐλευθέραν

(1) Σημείωσαι, ὅτι περιττῶς γράφεται ἐδῶ παρὰ τοῖς Μηναίοις τὸ Συναξάριον τοῦ ἁγίου Σαρβύλου καὶ Βεβαίας τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ· τοῦτο γὰρ γράφεται κατὰ τὴν εἰκοστὴν ἐννάτην τοῦ Ἰανουαρίου τελειότερον, ὅτε καὶ ὁ τούτους βαπτίσας Βαρσιμαῖος ἑορτάζεται.

γλῶσσαν, λέγων· «Θεοῦ Υἱὸς ἦτο ὁ Ἰησοῦς κατὰ ἀλήθειαν·» ἔπειτα πάλιν ὅταν ἐνταφίασαν τὸ ζωοποιὸν ἐκεῖνο σῶμα, καὶ πανακήρατον, ἐπρόσταξεν ὁ Πιλάτος τὸν αὐτὸν Λογγῖνον, νὰ φυλάττουν τὸν τάφον μὲ τὴν κουστωδίαν του, τότε λοιπὸν ὁ ἑκατόνταρχος καίτοι εἶχεν ἀγαθὴν γνώμην εἰς τὸν Χριστόν, καὶ ἐπίστευε πῶς ἦτον Υἱὸς Θεοῦ, καθὼς καὶ μὲ τὸ στόμα τὸν ἐμαρτύρησε, πλὴν ὑπῆγε νὰ φυλάττῃ κατὰ τὸ πρόσταγμα, μετὰ δὲ τὴν τοῦ Σωτῆρος ἀνάστασιν, ὑπῆγεν ὁ Λογγῖνος μὲ τοὺς ἄλλους στρατιώτας τῆς κουστωδίας εἰς τὴν Συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λέγουσιν αὐτοῖς ὅλα τὰ γενόμενα, ἤτοι διὰ τὸν σεισμὸν ὅπου ἔγεινε, καὶ τὸν ἀστραπόμορφον Ἄγγελον, ὅπου ἐκύλησε τὸν μέγαν λίθον τοῦ τάφου, καὶ πῶς ὁ Χριστὸς ἀνέστη βέβαια, καὶ ἔμεινε ὁ τάφος καινὸς μὲ τὸ σουδάριον· οἱ δὲ προεστῶτες τῶν Ἰουδαίων, νομίζοντες αἰσχύνην των μεγάλην τοῦ Χριστοῦ τὴν ἀνάστασιν, ἔδωσαν εἰς τοὺς στρατιώτας ὅσα ἀργύρια ἤθελαν, νὰ συκοφαντήσωσι τὴν ἀνάστασιν, λέγοντες ὅτι οἱ Ἀπόστολοι ὑπῆγαν τὴν νύκτα κρυφίως καὶ τὸν ἔκλεψαν· αὐτὰ μὲν εἶπον οἱ ἐπίλοιποι στρατιῶται πρὸς τὸν Πιλάτον, καὶ τοὺς ἄλλους τῆς πόλεως, ἀλλὰ ὁ πιστὸς Λογγῖνος δὲν ἔλαβε κἂν ἕνα ἀργύριον, ἀλλὰ παρρησίαν μὲ ἐλευθέραν γνώμην, καὶ γλῶσσαν ἐλέγχων τὸ ψεῦδος τῶν Ἰουδαίων, ἐκήρυττε τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι Θεός ἀληθινός, καὶ ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. Ταῦτα μαθὼν ὁ Πιλάτος καὶ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἔξαρχοι, ἔστρεψαν εἰς τὸν Λογγῖνον τὸ μῖσος, ὅπερ εἶχαν κατὰ τοῦ Χριστοῦ προτήτερα, καὶ ἐγύρευαν τρόπον καὶ καιρὸν ἐπιτήδειον, νὰ τὸν φονεύσωσι οἱ ἀλιτήριοι, τὸ ὁποῖον ἀκούσας ὁ Λογγῖνος ἀπό τινα φίλον του, ἔδωκε τόπον τῆς ὀργῆς, ἀπορρίπτει τὴν ζώνην καὶ τὴν χλαμίδα, καταφρονεῖ τὸ ἀξίωμα, ἀπαρνεῖται τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους του, καὶ λαβὼν εἰς τὴν συνοδίαν του δύο στρατιώτας, ὅπου ἐπίστευσαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν Χριστόν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Καππαδοκίαν, καὶ γίνεται κῆρυξ τῶν παραδόξων θαυμασίων Χριστοῦ μὲ τοὺς συντρόφους αὐτοῦ, καὶ ἄλλος Ἀπόστολος, αὐτὴ ἡ φήμη τοῦ Λογγίνου ὑπῆγε σχεδὸν εἰς τὸν Κόσμον ἅπαντα, πῶς κηρύττει τὸν ἐσταυρωμένον, Θεὸν ἀληθέστατα, τοῦτο μαθόντες οἱ θεοκτόνοι Ἰουδαῖοι συνήχθησαν, καὶ καταπείθουσι τὸν Πιλάτον, νὰ γράψῃ κατηγορίας διὰ τὸν Λογγῖνον πρὸς Καίσαρα ἐν ἔτει ιε΄ (15), κατεφρόνησε τὴν ἀξίαν του, τὴν πίστιν τῶν εἰδωλολατρῶν, καὶ κηρύττει ἕνα ἄνθρωπον καλούμενον Χριστόν, διὰ βασιλέα αἰώνιον, καὶ ἔσυρεν εἰς τὴν γνώμην αὐτὴν τοὺς περισσοτέρους τῶν Καππαδοκῶν, καὶ ἐπίστευσαν· μὲ ταῦτα τὰ γράμματα ἔστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἀργύρια, διὰ νὰ καταπείσουν τὸν βασιλέα, νὰ ἀποφασίσῃ τὸν Λογγῖνον εἰς θάνατον, καὶ οὕτως ἐγένετο. Λαβὼν οὖν ὁ Πιλάτος τὸ βασιλικὸν πρόσταγμα, ὅπου ἔγραφε νὰ θανατώσωσι τὸν Λογγῖνον, τὸ ἔδειξε τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες

εὐθὺς ἐκίνησαν πρόθυμοι, καὶ ὡς ἀετοὶ ὑπόπτεροι φθάνουσιν εἰς τὴν Καππαδοκίαν εἰς ὀλίγον καιροῦ διάστημα, καὶ ἔμειναν εἰς ἕνα μέρος τὸ ἑσπέρας ἔξω τῆς πόλεως εἰς ἕνα χωράφιον, ὅπου ἦτο πατρογονικὸν τοῦ Λογγίνου, καὶ εὑρίσκετο καὶ αὐτὸς ἐκεῖ κάτοικος, διάγων πολιτείαν ἀσκητικήν, καὶ ἀτάραχον, μὴ ἠξεύροντες δὲ ὅτι ἦτο ἐκεῖνος ὅπου ἐζήτουν, τὸν ἠρώτησαν μυστικά, ἐὰν ἤξευρε νὰ τοὺς ἑρμηνεύσῃ τὸν τόπον ὅπου κατῴκει Λογγῖνος ὁ ἑκατόνταρχος, τοῦτο δὲ εἶπον διότι εἶχον πόθον, νὰ ὑπάγωσι αἴφνης, νὰ τὸν συλλάβωσι, διότι ἐνόμιζον ὅτι ἂν τὸ μάθῃ φεύγει, νὰ μὴ τὸν φονεύσωσι καὶ δὲν ἐννοοῦσαν οἱ ἄφρονες ὅτι περισσότερον ἐδίψα ἐκεῖνος νὰ λάβῃ τὴν σφαγὴν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ὅστις ἐθανατώθη διὰ τὴν σωτηρίαν μας, παρὰ ὅπου εἶχον αὐτοί, νὰ τὸν ἐπιτύχωσι. Γνωρίσας οὖν ἀπὸ Πνεῦμα Ἅγιον ὁ Ἅγιος τί τὸν ἤθελαν, εἶπεν αὐτοῖς μὲ πραεῖαν φωνὴν καὶ φιλάνθρωπον, «ἀκολουθεῖτέ μοι, νὰ σᾶς δείξω ἐκεῖνον ὃν γυρεύετε». Τότε λοιπὸν ὡς εὐφραινόμενος ὁ μακάριος, εἶχε πολλὴν χαράν, γνωρίζων καὶ πρὸ τοῦ Μαρτυρίου πόσην ἡδονὴν ἔμελλε νὰ ἀπολαύσῃ διὰ τὸν πρόσκαιρον θάνατον, καὶ ἔλεγε ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν ἔσω του, «ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά, τώρα ἀξιόνομαι καὶ ἐγώ, νὰ ἰδῶ τοὺς Οὐρανοὺς ἀνεῳγμένους, μὲ τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον, καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶ μὲ λαμπροτάτην φωνὴν τὸν θάνατον, λέγων μετ' αὐτοῦ, πρὸς τὸν Θεόν, καὶ σωτῆρα μου, «Κύριε δέξαι τὸ Πνεῦμα μου,» τόρα ἀπέρχομαι εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, νὰ μὲ συνοδεύσωσι οἱ χοροὶ τῶν Ἀγγέλων, μὲ ὕμνους ἐπινικίους καὶ περιφανέστατα τρόπαια, τώρα γυμνοῦμαι τὸν πήλινον χιτῶνα, λυτρώνομαι ἀπὸ τὴν φθοράν, καὶ τὴν ἀφθαρσίαν χαίρων ἐνδύομαι, ἐξέρχομαι ἀπὸ τὰ μεγάλα κύματα, καὶ χαλεπὰ τοῦ προσκαίρου βίου ναυάγια, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν ἀληθῆ λιμένα εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι ζωὴ ἄλυπος, καὶ ἀνάπαυσις αἰώνιος, εὐφραίνου λοιπὸν ὦ ψυχή μου, ἀπερχομένη πρὸς τὸν ποιητὴν καὶ σωτῆρα, δεῖξον ὦ Λογγῖνε φαιδρόν, καὶ ἱλαρόν σου τὸ πρόσωπον, ὑπόδεξαι φιλοφρόνως, καὶ φίλευσον πλούσια τούτους ὅπου σοῦ προξενοῦσι τοιαύτην μακαριότητα, δεῖπνησον πολυτελῶς τοὺς καλεστάς. ὅπου ἦλθαν νὰ σὲ ὑπάγωσι εἰς τὸν δεῖπνον τοῦ Δεσπότου σου.» Ταῦτα λέγων πρὸς ἑαυτὸν ὁ μακάριος ἐπῆρε τοὺς ἐχθρούς του εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ ἀφ' οὗ τοὺς ἐφιλοξένησεν πλουσιώτατα, τοὺς ἠρώτησε, διὰ ποίαν αἰτίαν τὸν Λογγῖνον μὲ τόσον πόθον ἐγύρευον; οἱ δὲ πρῶτον μὲν τὸν ὥρκισαν νὰ μὴ εἰπῇ τινος τὴν ὑπόθεσιν, ἔπειτα τοῦ ὡμολόγησαν τὴν ἀλήθειαν, πῶς ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς πρὸς Πιλάτον, νὰ τὸν θανατώσῃ μὲ ἄλλους δύο συστρατιώτας του, ὁ δὲ Ἅγιος ἠρώτησε, καὶ διὰ τοὺς ἄλλους δύο τίνες ἦσαν, ὅπου ἤθελαν νὰ ἀποκεφαλίσουν μαζί του, καὶ μαθὼν ὅτι διὰ τοὺς συντρόφους του ἔλεγον, εἶπεν αὐτοῖς, ἀναπαύθητε δύο ἡμέρας εἰς τὴν

οἰκίαν μου, ὅτι αὐτοὶ οἱ τρεῖς ἔρχονται ἐδῶ μεθαύριον, νὰ σᾶς τοὺς προδώσω χωρὶς νὰ ὑπάγετε, νὰ τοὺς γυρεύετε, τοῦτο δὲ εἶπε, διότι ἔλειπαν οἱ ἄλλοι δύο εἰς ὑπηρεσίαν τινά. Ὅθεν ἔχων πόθον, νὰ τοῦ συγκοινωνήσωσι, καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ μαρτύριον, ἠθέλησε νὰ ὑπομείνῃ ἕως νὰ ἔλθωσι, καὶ τοὺς ἔστειλε μήνυμα ταχέως νὰ στρέψωσιν, ἐφίλευσεν λοιπὸν τοὺς φονευτὰς αὐτοῦ ὁ μιμητὴς τοῦ Δεσπότου, καὶ τοὺς ὑπηρέτει ἡμέρας δύο μὲ πολλὴν φιλοτιμίαν πλουσιοπάροχα, καὶ ὅταν ἤκουσε, πῶς εἶρχοντο, καὶ οἱ ἄλλοι δύο λέγει πρὸς τοὺς στρατιώτας, «νὰ ἠξεύρετε φίλοι ἠγαπημένοί μου, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ Λογγῖνος, ὅπου ζητεῖτε,» οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐξεπλάγησαν, καὶ βλέποντες αὐτὸν ἱλαρόν, καὶ πρόσχαρον, δὲν ἐπίστευον, ὅτι ἦτον αὐτὸς ὁ ζητούμενος, ἀλλὰ ὕστερα, ὅπου τὸ ἐβεβαίωσαν, ἐπόνεσεν ἡ ψυχή των καὶ βαρέως ἐστέναξαν, κατακεντούμενοι ἀπὸ τὴν συνείδησιν, καὶ ἐνθυμούμενοι τὴν κακίστην ἀνταπόδωσιν, ὅπου ἔμελλον νὰ τοῦ δώσωσι, διὰ τὴν τοσαύτην ἀγάπην ὅπου τοὺς ἔδειξεν, ἔλεγον μετὰ πόνου καρδίας. καὶ θλίψεως, «ὦ δυστυχῆ δεῖπνε, καὶ κακότυχον φίλευμα, διατὶ φίλε Λογγῖνε ἔκαμες τοιοῦτον ἐγχείρημα νὰ ὑποδεχθῇς τοὺς φονευτὰς εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ γίνεταί σου ἡ φιλοξενία θάνατος ; ὕπαγε εἰς εἰρήνην ὦ ἄνθρωπε, ἂς εἶναι ἡ ζωὴ χάρισμά σου, διὰ τὸν μισθὸν τῆς φιλοξενίας σου, φοβούμεθα νὰ βάλωμεν εἰς τὸν λαιμόν σου τὴν μάχαιραν, εὐλαβούμεθα τὸ ἅλας καὶ τὰ λοιπὰ βρώματα ὅπου μᾶς ἐφίλευσες, ἀμελεῖ ὁ νοῦς, καὶ δειλιοῦν αἱ χεῖρες νὰ σοῦ ἐγγίσουν, κάλλιον νὰ κινδυνεύσωμεν εἰς τὸν Πιλάτον, παρὰ νὰ μολύνωμεν τὴν συνείδησιν, τοιαύτας ἀμοιβὰς ἀποδίδοντες»· οὕτω μὲν οἱ στρατιῶται ἔλεγον συμπονοῦντες τὸν Ἅγιον· ὁ δὲ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτοὺς γενναίως καὶ ἀγαλλόμενος, «διατὶ φθονεῖτε τὰ ἀγαθά, ὅπου μοῦ προξενεῖτε μὴ θέλοντες ; διατὶ τὸν θάνατόν μου ὀδύρεσθε, ὅστις εἶναι ἀπαρχὴ τῆς ζωῆς μου, καὶ βασιλεία αἰώνιος ; μὴ λυπεῖσθε φίλοι μου, ἀλλὰ παρηγορήθητε, ὅτι τοῦτο τὸ τέλος μοῦ προξενεῖ αἰώνιον ἀγαλλίασιν, ἐπειδὴ μὲ ἀξιόνει νὰ συνευφραίνωμαι μὲ τὸν Δεσπότην Χριστὸν εἰς τὸν Παράδεισον πάντοτε, ὅστις εἶναι Θεὸς ἀληθέστατος, καθὼς ὅλα τὰ κτίσματα εἰς τὸ ἑκούσιον πάθος αὐτοῦ ὡμολόγησαν, ὁ Οὐρανὸς ἐστύγνασε καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, ἡ γῆ ἔτρεμεν, αἱ πέτραι ἐσχίθησαν, καὶ ἐγὼ νὰ γένω τῶν λίθων ἀναισθητότερος, καὶ τῶν ἄλλων κτισμάτων, νὰ μὴ γνωρίσω τὸν κτίστην μου ; νὰ τὸν ἀρνηθῶ ; μὴ γένοιτο· αὐτὰ καὶ ἕτερα ὁ Ἅγιος λέγων, διὰ νὰ πείσῃ τοὺς ἀπεστελμένους νὰ κάμωσι τὸ προστασσόμενον, ἔφθασαν, καὶ οἱ ἄλλοι δύο, τοὺς ὁποίους ἰδὼν ἠγαλλιάσατο, καὶ ἀγκαλισάμενος αὐτοὺς γλυκύτατα κατεφίλησε λέγων, «χαίρετε συστρατιῶται, καὶ κληρονόμοι τῆς Βασιλείας τοῦ Χριστοῦ, τύρα ἀνοίγουσι τὰς θύρας τῶν οὐρανῶν οἱ Ἄγγελοι, νὰ ὑπάγωσι τὰς ψυχάς μας εἰς τὸν Παράδεισον, ἰδοὺ βλέ-

πω τὰς λαμπάδας καὶ τὰ χαρίσματα, μετὰ ὁποῖα νὰ παρασταθῶμεν εἰς τὸν ἀγωνοθέτην Χριστὸν ἀγαλλόμενοι.» Ταῦτα εἰπὼν ἔβαλε τὰ λαμπρά του ἱμάτια, ὥςπερ νὰ τὸν εἶχον καλεσμένον εἰς γάμον πλούσιον, καὶ δεικνύων ἕνα βουνόν, ὅπου ἤθελε νὰ ἐνεταφιάσουν τὸ σῶμά του, ἐγονάτισαν καὶ οἱ τρεῖς, καὶ ἔκοψαν οἱ ἀπεσταλμένοι τὰς Ἁγίας αὐτῶν κεφαλὰς τῇ ις΄ Ὀκτωβρίου, καὶ αἱ μὲν μακαρίαι ψυχαὶ αὐτῶν ἀπῆλθον εἰς τὰ Οὐράνια. Οἱ δὲ στρατιῶται ὅπου τοὺς ἀπεκεφάλισαν, ἐπῆραν τὴν κεφαλὴν τοῦ Λογγίνου, καὶ τὴν ὑπῆγαν εἰς τὸν Πιλάτον, νὰ βεβαιωθῇ πῶς τὸν ἐθανάτωσαν, καὶ νὰ εὐφρανθοῦν οἱ Ἰουδαῖοι ὁρῶντες την, ἔδωσαν οὖν αὐτοῖς οἱ Ἑβραῖοι πολλὰ ἀργύρια, ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπρόσταξε, νὰ ῥίψωσι ἄτιμα τὴν τιμίαν κεφαλὴν ἀπέξω τῆς πόλεως. Ἀλλὰ ὁ Κύριος, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἁγία κεφαλὴ ἐκόπη, δὲν ἀφῆκε νὰ καταφρονεθῇ ἐκεῖ εἰς τὴν κοπρίαν, ὅπου τὴν ἔρριψαν, ἀλλὰ τὴν ἐφύλαττεν ἀοράτως, καὶ τὴν ἔσκεπε νὰ μὴ πάθῃ ἀπὸ τὴν κόπρον βλάβην τινά, καὶ οὐ μόνον τοῦτο τὸ σημεῖον ἐτέλεσεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλο θαυμασιώτερον, καὶ ἀκούσατε.

Β΄ Γυνή τις χήρα ἦτο, τυφλή, ἔχουσα υἱὸν μονογενῆ μικρὰν παρηγορίαν εἰς τὴν χηρίαν, καὶ ἀβλεψίαν της, αὐτὴ λοιπὸν εἶχεν εἰς τὸν Θεὸν πίστιν πολλήν, καὶ εὐλάβειαν, ὅθεν ἔλαβεν τὴν ῥάβδον, καὶ τὸν υἱὸν ὁδηγόν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ἅγιον τάφον, νὰ προσκυνήσῃ ἐλπίζουσα εἰς τὸν δεσπότην Χριστόν, νὰ τῆς δώσῃ τὸ φῶς της ὡς παντοδύναμος· φθάσασα εἰς τοὺς ἁγίους τόπους, ἐλάμβανε τὸ χῶμα τῆς γῆς, καὶ τὸ ἔβανεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της διὰ εὐλάβειαν, ἀλλὰ οὐ μόνον τὸ φῶς της δὲν ἔλαβεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλη συμφορὰ δεινὴ τὴν ἐπηκολούθησεν, ἤτοι ἦλθεν ἀσθένεια εἰς τὸν υἱόν της καὶ ἐτελεύτησεν, ὅπου τὸν εἶχεν ἀντὶ τῶν ὀφθαλμῶν ὁδηγόν, καὶ βοήθειαν· ἔκλαιεν λοιπὸν ἡ ταλαίπωρος καὶ τὰς τρεῖς μεγάλας ταύτας ζημίας καὶ ὠδύρετο, λέγουσα. «Διατὶ Κύριέ μου μὲ ἐγκατέλιπες τελείως τὴν τάλαινα, ἐβαρύνθη εἰς ἐμὲ ἡ ἁγία σου χείρ, καὶ μὲ ἔκαμεν εἰς ὅλους παραβολήν, καὶ αἰσχύνονται εἰς ἐμὲ οἱ δοῦλοί σου ; τάχα ἐγὼ μόνον ἡμάρτηκα, καὶ διὰ τοῦτο μόνη κολάζομαι ; καὶ μὲ ἐστέρησας τοῦ μονογενοῦς μου υἱοῦ, ὅπου τὸν εἶχα ἀντὶ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου ; ποία ἐλπὶς σωτηρίας καὶ παραμυθία μοῦ ἔμεινεν ; ὦ γλυκύτατον τέκνον μου, παρηγορία τοῦ πάθους μου, τί νὰ γείνω ἡ ταλαίπωρος ; καὶ πῶς νὰ κυβερνηθῶ χωρὶς σοῦ ;» αὐτὰ καὶ ἄλλα παρόμοια μυρολόγια λέγουσα, ἀπὸ τὸν πόνον καὶ δάκρυα, ἀπεκοιμήθη, καὶ βλέπει τὸν Ἅγιον εἰς τὸν ὕπνον, καὶ τῆς λέγει· «ἐγὼ εἶμαι Λογγῖνος ὁ ἑκατόνταρχος, καὶ ἔκοψαν διὰ τὸν Χριστὸν τὴν κεφαλήν μου, καὶ τὴν ἔρριψαν εἰς τὴν κοπρίαν ἔξω τῆς πόλεως, ὕπαγε λοιπὸν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον σκάλισε βαθέως εἰς τὴν κοπρίαν, εὗρε τὴν κεφαλήν μου, ἔγγισον αὐτὴν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου

νὰ φωτισθῇς, καὶ νὰ σοῦ δείξω καὶ τὸν υἱόν σου εἰς πόσην δόξαν εὑρίσκεται, νὰ παρηγορηθῇς εἰς τὰ πάθη σου»· τοιαῦτα ἡ ἀβλεπτοῦσα βλέπουσα, ἀπῆλθεν εἰς τὸν ρηθέντα τόπον μὲ κόπον πολὺν χειραγωγουμένη ἀπὸ ἄλλον, καὶ ἤρχισε μὲ προθυμίαν πολλὴν νὰ σκαλίζῃ τὴν κοπρίαν μὲ τὰς χεῖράς της, καὶ εὑρίσκουσα τὴν τιμίαν κεφαλὴν ὡς θησαυρὸν ἀτίμητον, εὐθὺς ἀνέβλεψε, καὶ τὴν εἶδεν ὡς ἀστέρα ὑπέρλαμπρον, τότε ἠσπάζετο ταύτην καὶ κατεφίλει μὲ θερμότατα δάκρυα, ἔπειτα τὴν ἐκαθάρισεν ἐπιμελῶς, καὶ τὴν ἄλειψεν μῦρα, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου κατῴκει πρότερον, βαστάζουσα τοιοῦτον μαργαρίτην πολύτιμον· καὶ τὴν ἄλλην νύκτα πάλιν τῆς ἐφάνη εἰς τὸν ὕπνον της ὁ Ἅγιος, καὶ ἐβάστα τὸν υἱόν της εἰς τὴν ἀγκάλην ὡς τέκνον του, ὅστις ἦτο ἐνδεδυμένος πλούσια νυμφικὰ ἱμάτια, καὶ ἐχαίρετο· τότε τῆς εἶπεν ὁ Ἅγιος, ἰδὲ τὸν υἱόν σου, ὅπου τὸν ἔκλαιες, πόσην ἀπόλαυσιν ηὗρε μὴ λυποῦ τὸ λοιπόν, ἀλλὰ χαίρου, ὅτι ὁ Θεὸς τὸν ἠξίωσε τῆς Βασιλείας του, καὶ μοῦ τὸν ἔδωκε συνοδίαν, νὰ μὴ ἀποχωρήσῃ ποτε ἀπὸ ἐμέ, λάβε τὴν κεφαλήν μου, καὶ τοῦ υἱοῦ σου τὸ Λείψανον, καὶ θάψον αὐτὰ εἰς ἕνα τάφον ἀμφότερα, καὶ εὐχαρίστει τὸν Κύριον, ὅπου τὸν ἀνέπαυσεν εἰς τόσην δόξαν καὶ εὐφροσύνην αἰώνιον.» Ταῦτα ἀκούσασα ἡ γυνή, ἔλαβεν τὴν κεφαλὴν τοῦ Μάρτυρος, καὶ τὴν ὑπῆγεν εἰς τὴν πατρίδα του, εἰς χωρίον Σανδάλην καλούμενον, καὶ βαλὼν ἐντίμως μαζὶ τὰ δύο Λείψανα εἰς τόπον ἐπίσημον, καὶ εὐχαριστοῦσα τὸν Θεὸν ἔλεγε· «τώρα ἐγνώρισα πόσα ἀγαθὰ ἀξιόνονται, ὅσοι ἀγαπῶσι τὸν Κύριον, ὀφθαλμοὺς ἐζήτουν σώματος, ἐγὼ δὲ καὶ τοὺς τοῦ Πνεύματος ἔλαβον, ἐλυπούμην διὰ τὴν ζημίαν τοῦ τέκνου μου, καὶ τὸν εἶδα μὲ δόξαν πολλὴν συγκληρονόμον τῶν Ἁγίων πλησίον Θεοῦ παριστάμενον, συναυλιζόμενον μὲ τοὺς Προφήτας, καὶ Μάρτυρας, καὶ μετὰ Λογγίνου φορῶντες λαμπρότατα ψάλλουσιν ὁμοῦ ᾠδὴν ἐπινίκιον, καὶ λέγοντες τὴν ἱερὰν ἐκείνην φωνήν, «ἀληθῶς Θεοῦ Υἱὸς ἦν οὗτος·» καὶ ἔστι καὶ ἔσται ἡ Βασιλεία αἰώνιος, καὶ ἡ δεσποτεία ἀτελεύτητος, αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν. (1)

(Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῶν σὺν τῷ ἁγίῳ Λογγίνῳ ἀναιρεθέντων δύο στρατιωτῶν.

»Φθαρτὴν στρατείαν ἐκλελοιπυῖα ξίφει,
»Δυὰς συνάθλων ἐστρατεύθη Κυρίῳ.

(1) Τὸ ἑλληνικὸν Συναξάριον τοῦ Ἁγίου συνέγραψεν ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή· «Τοῦ Θεοῦ λόγου διὰ τὴν ἐκ τῆς παρακοῆς ἐπενεχθεῖσαν» (σώζεται ἐν τῇ Λαύρᾳ, ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις.)

Οἱ ἅγιοι μάρτυρες ΛΕΟΝΤΙΟΣ, ΔΟΜΕΤΙΟΣ, ΤΕΡΕΝΤΙΟΣ καὶ ΔΟΜΝΙΝΟΣ πυρὶ τελειοῦνται.

»Τρεῖς Λεόντιε τοὺς συναθλοῦντας ἔχων,
»Λεόντιόν τι τῆς πυρᾶς ἄλλῃ μέσον.

Ὁ ὅσιος ΣΑΒΙΝΟΣ ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Ἰσάγγελον Σαβῖνος εὐβιοὺς βίον,
»Θανὼν συνήφθη τῷ χορῷ τῶν Ἀγγέλων.

Ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν ΜΑΛΟΣ ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Μαλὸς βραχεῖαν γῆς λιπὼν παροικίαν,
»Πόλου κατοικεῖ τὴν μακρὰν κατοικίαν.

Οὗτος ὁ ἅγιος πατὴρ ἡμῶν Μαλός, ἀφήσας Κόσμον, πλοῦτον καὶ συγγενεῖς, ὑπῆγεν εἰς ἐρήμους καὶ ἀκατοικήτους τόπους. Καὶ ἐκεῖ ἐσχόλαζε χαίρων ὁ ἀοίδιμος εἰς νηστείας καὶ ἀγρυπνίας καὶ εἰς τὰς ἄλλας κακοπαθείας· ἦτο δὲ τὸ πρόσωπόν του χαροπόν. Καὶ ἐνήργει ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ διάφορα θαύματα· διότι λεπροὺς ἐκαθάριζε, δαιμόνια ἐδίωκε, καὶ φῶς ἐχάριζεν εἰς τοὺς τυφλούς. Καὶ αὐτὰ μὲν ἐνήργει, ἐν ὅσῳ ἦτο ζῶν· ἀφ' οὗ δὲ πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν, ἀφῆκε τὸ πάντιμον σῶμά του πηγὴν τῶν ἰάσεων· διότι χάριν ἔλαβε νὰ ἀναβλύζῃ μύρον ἀπὸ αὐτό, εἰς ἀποτροπὴν παντὸς πάθους καὶ εἰς ἰατρείαν ἀσθενειῶν ἀνιάτων. Εἶπε γὰρ ὁ Κύριος· «Ὅτι τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω.» (ά. Βασιλ. β'. 30).

Μεγαλυνάριον τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λογγίνου.

Λογγῖνον τὸν μέγαν καὶ θαυμαστόν, σὺν συστρατιώταις, μαρτυρήσαντας εὐσεβῶς ὡς φύλακας τοῦ τάφου, Ἀνάστασιν Κυρίου, Ρωμαίους Ἀποστόλους ὑπὲρ ἡμῶν ἀεὶ πρεσβεύοντας.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεός, ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΙΖ', μνήμη τοῦ ἁγίου Προφήτου ΩΣΗΕ.

»Θεὸν τυποῖς μνηστῆρα γῆς πορνευτρίας,
»Πόρνῃ συναφθείς, δν, Προφῆτα, νῦν βλέπεις.
»Ἑβδομάτῃ δεκάτῃ Ὡσηὲ νέκυν κτερίζων (ἤτοι ἐνεταφίαζον).

Οὗτος ἦτο ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Ἰσάχαρ υἱὸς Βεηρεῖ (ἢ Βενιή), ἐκ Γαλεμὼθ (ἢ Βαλεθώμ)· ἑρμηνεύεται δὲ ὁ Ὡσηὲ ἑλληνιστὶ σωζόμενος, ἢ φύλαξ, ἢ σκιάζων. Ἀφ' οὗ δὲ οὗτος ἐπροφήτευσε πολλὰ κατὰ τοῦ Ἰσραήλ, ἔδωκε καὶ σημεῖον παράδοξον, ὅτι θέλει ἔλθει ὁ

Κύριος εἰς τὴν γῆν καὶ θέλει συναναστραφῆ μὲ τοὺς ἀνθρώπους, ὅταν δηλαδὴ βασιλεύῃ ὁ ἥλιος εἰς τὴν Σηλώμ, καὶ μοιρασθῆ εἰς δύο μέρη· καὶ ὅτι θέλουν ἀναφυῆ δώδεκα δρύες, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀκολουθῶσι καὶ θὰ ὑπακούωσιν εἰς τὸν ἐπὶ γῆς φανέντα Θεόν, ὅστις θέλει σώσει ὅλην τὴν γῆν. Ἀποθανὼν δὲ οὗτος ἐν εἰρήνῃ, ἐτάφη εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ. Προέλαβε δὲ τὴν τοῦ Χριστοῦ ἔλευσιν ἔτη ωκβ'. (822) (1).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ἁγίου ὁσιομάρτυρος ΑΝΔΡΕΟΥ τοῦ ἐν τῇ Κρίσει.

»Ἀμφοῖν ποδῶν σῶν, Ἀνδρέα, τμηθεὶς ἕνα,
»Ἀθλήσεως σῆς ἐκπεραίνεις τὸν δρόμον.

ά. Πολλὴν κακουργίαν ἔδειξεν ὁ πονηρὸς Διάβολος κατὰ τῶν ἁγίων Μαρτύρων καὶ διαφόρως καὶ ἀπανθρώπως ὁ μισάνθρωπος τοὺς ἐπολέμησε, καὶ μάλιστα ὅταν ἔβλεπε κατευοδουμένην τὴν εὐσέβειαν, καὶ ἐπείραζε πολυτρόπως τοὺς ἁγίους δούλους τοῦ Χριστοῦ, καὶ τοὺς ἔβαλλεν εἰς διαφόρους κινδύνους καὶ θανάτους ὁ πολυμήχανος, καὶ ἄλλους ἐγκρήμνιζεν, ἄλλους ἔβαλλεν εἰς τροχοὺς καὶ κάμινον, καὶ ἄλλους ἄλλως ἀσπλάγχνως ἐθανάτωσεν, ἀλλὰ ἀπὸ ὅλους ἔμεινε νικημένος καὶ καταγέλαστος, ὅτι οἱ μάρτυρες δὲν ἐφοβήθησαν αὐτὰ ὅλα τὰ κολαστήρια, ἀλλὰ καὶ ἕτερα ἐζήτουν περισσότερα διὰ νὰ φανερώσωσι μὲ ταῦτα τὸν ἄπειρον πόθον, ποῦ εἶχον πρὸς τὸν δεσπότην οἱ ἀξιύμνηστοι. Ὅτι ἐὰν καὶ πολλοὺς Ἁγίους ὁ ἐχθρὸς σωματικῶς ἐθανάτωσεν, ἀλλὰ τὴν γνώμην των δὲν ἔτρεψεν ἀπὸ τὸν ἔνθεον ἔρωτα, μᾶλλον δὲ αὐτὸς ἐκατησχύνθη ὡς νικηθεὶς ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἐκείνων δὲ ὁ νοῦς ἔμεινεν ἄτρεπτος καὶ ἀήττητος, καὶ μαρτυρεῖ μου τὰ λεγόμενα τοῦ γενναίου Ἀνδρέου ἡ ἀνδρεία καὶ τὰ ἡρωϊκά του παλαίσματα, διότι οὗτος ὁ θαυμάσιος ὑπέμεινε, τόσους ἀγῶνας, ὅπου ἀφῆ-

(1) Περὶ τοῦ προφήτου τούτου Ὡσηὲ γράφει ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰ Ἰουδαϊκά, ὅτι αὐτὸς ἤκμαζε κατὰ τοὺς χρόνους Ὀζίου καὶ Ἰωάθαμ καὶ Ἄχαζ καὶ Ἐζεκία τῶν Βασιλέων τοῦ Ἰούδα, καὶ Ἱεροβοὰμ δευτέρου βασιλέως Ἰσραήλ. Ἐσύγχρινε δὲ οὗτος τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Ἰσραὴλ μὲ δύο γυναῖκας πόρνας καὶ μοιχαλίδας· αἱ ὁποῖαι χωρίζονται μὲν ἀπὸ τοὺς γνησίους ἄνδρας των, ἐρῶνται δὲ ἄλλων. Εἰς δεκατέσσαρα δὲ κεφάλαια διαιρεῖται ἡ τούτου προφητεία, καὶ ζῆλον ἐν τούτοις δεικνύει περὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ἠμελημένης λατρείας. Ἦτο σύγχρονος μὲ τὸν προφήτην Ἀμὼς καὶ Ἡσαΐαν, παρέτεινε δὲ τὸ ἔργον τῆς προφητείας του ἐπέκεινα τῶν ἑβδομήκοντα ἐτῶν κατὰ τὸν Κανόνικον Κλήμεντα· σύντομος δὲ εἶναι κατὰ τὴν φράσιν καὶ περιεσταλμένος. Αἱ δώδεκα δὲ δρῦες αἱ ἀκολουθοῦσαι τῷ φανέντι Θεῷ, ἐπροσήμαινον τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους, Καὶ δρα εἰς τὴν τριακοστὴν τοῦ Ἰουνίου.

κεν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους μάρτυρας ὑπόδειγμα γενναιότητος, τοῦ ὁποίου πρέπει καὶ ἡμεῖς οὐ μόνον νὰ ἀκούωμεν τὰ θαυμάσιά του παλαίσματα, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀρετὰς νὰ ζηλώσωμεν,

β΄. Οὗτος ἐγεννήθη εἰς τὴν εὐσεβεστάτην Κρήτην, καὶ ζηλώσας παιδιόθεν τὴν πατρικὴν ὀρθοδοξίαν, δὲν ἐπόθησε δόξαν, ἢ πλοῦτον, ἢ ἄλλην τρυφὴν ἐπεθύμησέ ποτε, ἀλλὰ τὸν σκληρὸν καὶ ἐπίπονον βίον ἐβίωσε, καὶ τοσοῦτον ἠγάπησε τὴν ἀρετὴν ἐξ ὅλης του τῆς ψυχῆς, ὥστε ἔμεινεν ἀπὸ ὅλας τὰς ἡδονὰς ἐλεύθερος· ὅθεν ἀπολαύσας κατὰ τῶν ἐχθρῶν θαυμάσια τρόπαια, ἔγεινεν εἰς ὅλους ὁδὸς ἀρίστης σωτηρίας, καὶ ἀρετῆς ὑποτύπωσις, ὅτι πολλοὺς κατέπεισε, νὰ καταφρονήσωσι τὴν παροῦσαν ζωήν, ὡς εὐμάραντον, νὰ δράμουν πρὸς τὴν οὐράνιον, ὡς ἀθάνατον. Οὕτως λοιπὸν ἀνετράφη ὁ ὅσιος, φυλάττων ἀκριβῶς ἐκ νεότητος τὰ ἀποστολικὰ καὶ πατρικὰ δόγματα, καὶ πᾶσα ἡ οἰκουμένη κατετρύφα εἰς τὴν εὐσέβειαν χωρὶς κανένα ζιζάνιον, τὴν ὁποίαν γαλήνην τῆς Ἐκκλησίας, μὴ ὑποφέρων ὁ πονηρὸς καὶ μισόκαλος, ἐπειδὴ ὁ εἰδωλολατρισμὸς ἀπὸ πολλῆς ἔπαυσεν, ἤγειρεν πάλιν πόλεμον εἰς τοὺς ὀρθοδόξους ὁ ἀλιτήριος, καὶ κατέπεισε τὸν βασιλέα Κοπρώνυμον, νὰ μὴ προσκυνῇ τὰς ἁγίας εἰκόνας ἐν ἔτει ψμά, (741).

γ΄ Ἔστειλεν λοιπὸν πανταχοῦ ὁ δυσσεβὴς τὸ ἀσεβὲς αὐτοῦ καὶ ἀνόητον πρόσταγμα, μὲ φοβερὰ ἐπιτήμια, ὅστις τολμήσει νὰ προσκυνήσῃ πλέον εἰκόνισμα νὰ γίνεται τὸ πρᾶγμα του αὐθεντικόν, καὶ αὐτὸς νὰ λαμβάνῃ ὡς παραβάτης πικρότατον θάνατον, Ὅθεν διὰ τὰς χαλεπὰς ἀπειλὰς καὶ δεινὰ φοβερίσματα, ἐφοβήθησαν, καὶ κατέφευγον οἱ ὀρθόδοξοι εἰς τὰ ὄρη καὶ σπήλαια, καὶ αἱ μὲν πόλεις καὶ χώραι ἐρημώθησαν, αἱ δὲ ἔρημοι καὶ σπήλαια ἐνεπλήσθησαν, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰς φυλακὰς ἐστενοχωροῦντο οἱ ἔγκλειστοι, δὲν ἐφυλάκιζον φονεῖς καὶ κλέπτας καὶ ἄλλους ἀνθρώπους κακοποιοὺς καὶ ἀλάστορας, ἀλλὰ ἐναρέτους καὶ φίλους μεγάλους τοῦ Παντοκράτορος. Ταῦτα μαθὼν ὁ ἀνδρειωμένος Ἀνδρέας ψυχῇ τε καὶ σώματι, ἐπόθησε νὰ λάβῃ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ ἀθανάτου θάνατον πρόσκαιρον, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὰς μετὰ θάνατον τιμωρίας, καὶ νὰ γείνῃ τῆς ἀθανάτου ζωῆς κληρονόμος καὶ τῶν Ἀγγέλων συμμέτοχος, ἀφήσας τὴν ποθητήν του πατρίδα, ἐμίσησε πᾶσαν ἀπόλαυσιν φίλων, καὶ συγγενῶν, καὶ πράγματα, καὶ ἔπλευσεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, νὰ πολεμήσῃ τὸν ἀντίπαλον ὡς ἀγωνιστὴς ἀνδρικώτατος, καὶ παρρησιασθεὶς εἰς τὸ θέατρον, δὲν ἐφοβηθη τὰ φοβερὰ καὶ πικρὰ κολαστήρια, δὲν ἐδειλίασε θυμὸν ἀρχόντων, διὰ τὸν Κύριον, ἀλλὰ φανερῶς ἐκήρυξε τὴν ἀλήθειαν λέγων, ὅτι ὅποιος δὲν προσκυνεῖ τὰς ἁγίας εἰκόνας εἶναι αἱρετικὸς καὶ ἀντίχριστος, τοὺς δὲ ἀκροατὰς παρεκίνει νὰ μὴ φοβῶνται βασιλέως θρασύτητα, οὔτε σκληρὰ παιδευτήρια, ἀλλὰ νὰ δίδωσι τὴν ὀφειλομένην καὶ πρέπουσαν τιμὴν εἰς τὰς

εἰκόνας, αἱ ὁποῖαι εἶναι τῶν πρωτοτύπων ἀντίτυποι, καὶ ὅστις τὰς ὑβρίζει, ἀτιμάζει τὸν ἐν αὐταῖς προσκυνούμενον· ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκάθητο μὲ τὴν συνήθη δορυφορίαν εἰς τὰ βασίλεια τοῦ ἁγίου Μάμαντος μὲ πολλὴν ἀγριότητα, κολάζων τοὺς ὀρθοδόξους σκληρότατα, καὶ ἄλλους μὲν ἐρράβδιζεν, ἄλλους ἔψηνεν, ἄλλων ἀνέσπα τὴν γλῶσσαν, διὰ νὰ μὴ δύνωνται νὰ παρακινῶσι τοὺς ἄλλους πρὸς τὴν εὐσέβειαν, ἄλλων πάλιν ἐξέβαλλε τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ μὴν βλέπωσι τῶν μαρτύρων τὴν γενναιότητα, οὔτε νὰ ἔχωσί τινα παράκλησιν, ἄλλων δὲ πάλιν ἔκοπτε τὰς χεῖρας καὶ πόδας, τῶν ἀνευθύνων ὁ ὑπεύθυνος, καὶ ἄξιος πάσης κολάσεως· ταῦτα βλέπων ὁ Ἅγιος ἐπόνεσε τὴν ψυχὴν ὁ συμπαθέστατος, καὶ ὕβρισε παρρησία τὸν ἐμπαθέστατον τύραννον λέγων «διὰ τί βασιλεῦ κολάζεις τοὺς ἁγίους μὲ τόσην ὠμότητα ; πῶς δὲν λυπεῖσαι τοὺς χριστωνύμους μισόχριστε, ἀλλὰ τοὺς δίδεις τοιαῦτα βασανιστήρια ;» ὁ δὲ κελεύει νὰ τὸν πιάσωσιν οἱ παριστάμενοι, οἵτινες ἥρπαξαν αὐτὸν ὡς φονεῖς ἀγριώτατοι ἄλλος ἀπὸ τὰς χεῖρας ἄλλοι τοὺς πόδας, καὶ τὰ ἱμάτια, ῥίπτοντες αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ὑβριστικῶς καὶ λακτίζοντες ἔπειτα τὸν ἔφεραν πλησίον τοῦ βασιλέως, ὅστις τοῦ λέγει· «διατὶ ἦλθες μὲ τόσην θρασύτητα καὶ ἀγριότητα ἄγροικε, νὰ μὲ ἐλέγξῃς εἰς πρόσωπον ; ἢ διὰ νὰ γένῃς τάχα πρὸς ἡμᾶς γνώριμος ;» λέγει αὐτῶν ὁ Ἅγιος, δὲν εἶχα χρείαν ἐγὼ νὰ γείνω τῆς βασιλείας σου γνώριμος, διότι ὅλον τὸν κόσμον κατεφρόνησα, διάγων ἡσυχαστικὴν ζωήν, καὶ ἔρεμον, οὔτε ἀπὸ αὐθάδειαν καὶ ἀμάθειάν μου ἐπαρρησιάσθην, ἀλλὰ ἀκούσας τὴν νεωτέραν γνώμην αὐτήν, καὶ ἀντίχριστον, πῶς βιάζεις τοὺς εὐσεβεῖς νὰ μὴ προσκυνῶσι τὰς ἁγίας εἰκόνας, δὲν ἐδυνήθην, νὰ ὑπομένω τοιαύτην ἀδικίαν ὅθεν ἀφῆκα τὴν ὡραιοτάτην πατρίδα μου, ἐπέρασα τόσην θάλασσαν, καὶ ἦλθα διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, νὰ σᾶς λυτρώσω ἀπὸ τὴν πλάνην, ἢ νὰ θυσιάσω τὴν ψυχὴν διὰ τὸν Δεσπότην μου ὅστις ἔλαβε δι' ἡμᾶς ἐπονειδιστον θάνατον,» λέγει αὐτῷ ὁ τύραννος, «μεγάλην γνῶσιν ἔχεις ἐσὺ καὶ φρόνησιν, καὶ ἦλθες ἀπὸ τὴν Κρήτην νὰ μεταβάλῃς τὴν γνώμην τόσων ἀρχόντων καὶ ἀρχιερέων ὁποῦ μᾶς πείθονται, νὰ μᾶς κάμῃς νὰ προσκυνῶμεν εἴδωλα καὶ ἔργα χειρῶν εὐτελέστατα ἀλλὰ ἂς ἀφήσωμεν τὴν πολυλογίαν, καὶ ὑποτάξου εἰς τὸ πρόσταγμά μου πάραυτα, εἰδὲ ἐγὼ νὰ σὲ κάμω νὰ γνωρίσῃς πόσον κακὸν εἶναι ἡ ἀβουλία καὶ ἔπαρσις, καὶ ἡ πρὸς τοὺς βασιλεῖς αὐθάδεια» ὁ δὲ Ἅγιος ἐκύταξε τὸν οὐρανὸν λέγωντας, «δὲν σὲ θέλω ἀπαρνηθῆ, Χριστὲ βασιλεῦ οὔτε θὰ ἀτιμάσω τὴν εἰκόνα σου πώποτε, ἂς ξεσχίσουν τὰ μέλη μου οἱ μισόχριστοι, ἂς ἐκβάλλωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν γλῶσσάν μου ἂς κόψωσι τὰς χεῖρας καὶ πόδας μου, καὶ ἂς μοῦ δώσωσι τὰ δεινότερα κολαστήρια, ἅτινα ἠκούσθησαν πρότερον, μᾶλλον ἤνὰ καταφρονήσω τὸν σεβάσμιον χαρακτῆρα σου,» καὶ ὁ

τύραννος, «διατὶ ἔχεις τόσην ἀγνωσίαν καὶ παχύτητα νοῦ, νὰ περιγράφῃς τὸν ἀπερίγραπτον; δὲν ἤκουσες τοῦ Μωϋσέως, ὅπου ἐνομοθέτησε, νὰ μὴ κάμῃ τις τοῦ Θεοῦ κανένα ὁμοίωμα; διατὶ λοιπὸν προσκυνεῖτε σανίδια καὶ τείχους ἄτυχοι καὶ ἀνόητοι; θαρρεῖς πῶς ἔχεις νὰ λάβῃς τὰ παιδευτήρια ὅπου σοῦ δώσω, διὰ μισθὸν καὶ σωτηρίαν σου, ἀλλὰ πλανᾶσαι ταλαίπωρε, ὅτι δὲν μαρτυρᾷς διὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ διὰ τὴν παράλογον γνώμην σου καὶ αὐθάδειαν δικαίως παιδεύεσαι.» καὶ ὁ Ἅγιος μὴ ὑποφέρων τὴν ὕβριν τῆς θείας εἰκόνος ἐξύβρισε τὸν τύραννον λέγων· «μιαρὰ κεφαλὴ δὲν ἔχει μισθὸν ὅστις παιδευθῇ διὰ τῶν ἁγίων Εἰκόνων προσκύνησιν; ἡ τιμὴ ὅπου ταῖς δίδομεν δὲν διαβαίνει εἰς τὸ πρωτότυπον; ἀλλὰ πῶς ἐσεῖς παιδεύετε μὲ σκληρὰ κολαστήρια ὅσους ὑβρίσουν καὶ ἀτιμήσουν τὰς στήλας σας καὶ μορφώματα, τῶν ὁποίων πρέπει καταφρόνησις ἐπειδὴ ἀπ' ἔξω εἶναι χάλκωμα ἢ καὶ χρυσός, καὶ τὰ ἔσωθεν αὐτῶν εἶναι πίσσα καὶ ξύλα καὶ ὕλη εὐκαταφρόνητος; ἐσεῖς βρωμεσμένοι καὶ ἀνάξιοι τιμᾶσθε καὶ θέλετε νὰ προσκυνῶμεν τοὺς ἀνδριάντας σας καὶ μορφώματα, καὶ νὰ ὑβρίζητε τὰς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἁγίων δὲν σᾶς φαίνεται ἁμάρτημα;» ταῦτα λέγων ὁ Ἅγιος ἤθελε νὰ μακρύνῃ τὸν λόγον, νὰ τοῦ ἀποδείξῃ διὰ τὸν Μωϋσῆν πῶς ἐτύπωσε τὰ Σεραφίμ, καὶ διατὶ εἶπε νὰ μὴ κάμωσι οἱ Ἑβραῖοι Θεοῦ ὁμοίωμα, ἀλλὰ ὁ τύραννος ἐθυμώθη διότι τὸν ὕβρισε, καὶ λέγει πρὸς τοὺς περιεστῶτας, «ἐὰν ὅς τις ὑβρίσῃ τὴν στήλην τοῦ βασιλέως βαρέως παιδεύεται, καθὼς εἶπεν οὗτος ὁ ἀναιδέστατος, ἀλλ' αὐτὸς ὅπου μὲ ὕβρισεν εἰς τὸ πρόσωπον, πόσης κολάσεως εἶναι ἄξιος ὁ ἀναίσχυντος;» οὕτως εἶπε καὶ βλέπων μὲ ἄγριον νεῦμα τὸν Ἅγιον ἐφώναξεν ὀργίλως, νὰ τὸν γυμνώσωσι, καὶ τανύσαντες αὐτὸν μὲ σχοινία, νὰ τὸν δαίρνουν ἀνηλεῶς, ἔπειτα βλέπων αὐτὸν πῶς δὲν ἐδειλίασεν τελείως, ἀλλὰ ἐπερίμενε νὰ λάβῃ τοὺς ραβδισμοὺς μὲ ἀνδρείαν, καὶ γενναιότητα, ἐγνώρισε πῶς δὲν τὸν ἐνίκα μὲ τὸ κακόν. Ὅθεν ἠθέλησε νὰ τὸν κολακεύσῃ καὶ τοῦ λέγει, μὲ ἡμερότητα, «πρὶν νὰ λάβῃς τὰ κολαστήρια κάμε τὸ θέλημα μου, νὰ μὴ μετανοήσῃς ματαίως καὶ ἀδιαφόρως ὕστερα.» Ὁ δὲ Ἅγιος ὑψώσας πρὸς τὸν Χριστὸν τοὺς τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ὀφθαλμοὺς προσηύξατο νοερῶς, νὰ τὸν ἐνδυναμώσῃ νὰ φυλάξῃ τὸ σέβας τῶν ἁγίων εἰκόνων ἀκλινές τε καὶ ἄτρεπτον, ἔπειτα κυττάζει πρὸς τὸν τύραννον λέγων· «τοὺς βαρβάρους δὲν πολεμεῖς νὰ νικήσῃς οἵτινες σὲ ζημιώνουσι, καὶ τὴν σπουδήν σου ὅλην βάλλεις νὰ πολεμεῖς τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς δούλους του; καὶ δὲν φοβεῖσαι τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ, ὅστις μέλλει νὰ ἐξετάσῃ τὰς πράξεις σου;» τότε ὑπέδειξε ὁ μιαρὸς τὴν ὑπόκρισεν, καὶ ἐμάστιζαν τὸν μάρτυρα σκληρότατα μὲ τὰ βούνευρα διὰ νὰ θεραπεύσουν τὸν θυμὸν τοῦ τυράννου, ἐκεῖναι μὲν ὅπου ἦσαν προσταγμένοι νὰ τὸν

δείρουν, καὶ τὸν ἐξέσχισαν τόσον ἄσπλαγχνα, ὅπου ἔτρεχαν ποτάμια αἵματος, καὶ ἦτο ἡ γῆ ὁλοκόκκινος, ἄλλοι δὲ τοῦ ἐκτυποῦσαν μὲ λίθους, καὶ ὕβριζαν ποικιλοτρόπως τὸν τιμιώτατον, ἀγνοοῦντες οἱ ἄθλιοι, ὅτι διὰ νὰ ἀρέσουν τὸν ἐπίγειον αὐτοκράτορα ἐχαροποιοῦσαν τὸν κοσμοκράτορα, καὶ ἐλυποῦσαν τὸν Παντοκράτορα, ὅστις ἔμελλεν αὐτοῖς μὲν νὰ δώσῃ ἀτελεύτητον κόλασιν, καὶ τοῦ Ἁγίου εὐφροσύνην αἰώνιον, καὶ στέφανον ἀμάραντον, μετὰ ταῦτα τὸν ἐξανακολάκευσεν ὁ ἀσύνετος τύραννος, μὲ εὐσπλαγχνικὰ λόγια, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ μεταφέρῃ τὴν καλήν του προαίρεσιν, ἐπέρριψε τοῦ προβάτου τὸ ἐπίπλαστον ἔνδυμα, καὶ ἔμεινε πάλιν ὡς πρότερον λύκος ἅρπαξ, προστάζων νὰ συνθλάσωσι, καὶ νὰ συντρίψωσι τὰς σιαγόνας του, καὶ οὕτως αὐτοὶ μὲν ἐμάστιζον ὅσον ἠδύναντο, ὁ δὲ μὲ τὴν προσευχὴν τοὺς μιαιφόνους, ἀμοίβετο ὡς ὁ πρωτομάρτυς καὶ συνώνυμος αὐτῷ Στέφανος· ἔπειτα πάλιν τὸν ἔβαλον εἰς τὴν φυλακήν ἕως δευτέραν ἐξέτασιν· εὑρίσκων δὲ ἐκεῖ εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶν χριστιανῶν τοὺς ἐδίδασκεν ἐπιμελῶς, νὰ στέκωσι ἀνδρείως εἰς τὴν ὁμολογίαν, καὶ νὰ μὴ προδώσουν τὴν εὐσέβειαν, διὰ φόβων προσωρινῶν κολαστηρίων, ὅπως λυτρωθῶσιν ἀπὸ τὰ αἰώνια· ἔχαιρε δὲ καὶ αὐτὸς ὡς ὁ μέγας Παῦλος, πῶς ἠξιώθη νὰ πάθῃ θλίψεις διὰ τὸν Κύριον, καὶ τὸν εὐχαρίστει ἐξ ὅλης καρδίας καὶ διὰ στόματος, οἱ δὲ λοιποὶ φυλακωμένοι ταῦτα ἀκούοντες ἐστερεόνοντο περισσότερον. Ἦτο λοιπὸν εἰς τὴν φυλακὴν τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρος, ἡ δὲ ψυχὴ καὶ πρὸ τῆς ἀναλύσεως ἐφαντάζετο τὰ οὐράνια, καὶ ἐπεθύμει πότε νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ τὸ σῶμα, νὰ ἀπολαύσῃ τὸν ποθούμενον εἰς τὴν ἐκεῖθεν μακαριότητα. Εἰς ὀλίγας ἡμέρας τὸν ἔφεραν πάλιν εἰς τὸ κριτήριον, καὶ δοκιμάζων αὐτὸν διαφόρως ὁ τύραννος, δὲν ἠδυνήθη, νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὴν μιαρὰν γνώμην του, ἀλλὰ μάλιστα καὶ εὐτολμότερον τὸν εὗρῆκε, καὶ εἰς τὸν ἔρωτα τοῦ Χριστοῦ θερμότερον· ὅθεν ἐπρόσταξε πάλιν νὰ τὸν γυμνώσουν, καὶ νὰ τὸν δαίρνωσιν ἄσπλαγχνα, μετὰ τὰς ἄλλας πληγάς, ὅπου τοῦ ἔδωσαν πρότερον· ἐξέσχιζαν λοιπὸν τὰς πλευράς του ἀνηλεῶς, καὶ πολλὴν ὀδύνην τοῦ ἔδιδαν, ἀλλὰ τὸν θησαυρὸν τῆς πίστεως δὲν ἐδυνήθησαν νὰ τῷ κλέψωσιν. Ὅθεν βλέπων ὁ ἀλιτήριος τύραννος ὅτι ἀκαίρως ἐβασανίζοντο, αὐτὸς μὲν δαίρων, καὶ ὁ ἀθλητὴς ὑπομένων· ἔδωκε κατ' αὐτοῦ τὴν ποθουμένην ἀπόφασιν, νὰ τὸν δέσωσι μὲ σχοινία ἀπὸ τοὺς πόδας, νὰ τὸν σύρωσιν εἰς τὸ παζάρι, καὶ κάθε τόπον τῆς Πόλεως, ἕως νὰ ἐκπνεύσῃ, καὶ τότε νὰ τὸν ρίψωσι εἰς τὸν ἄτιμον τόπον των κακούργων, νὰ τὸν φάγωσι τὰ θηρία καὶ ὄρνεα. Καθὼς οὖν τὸν ἔσυρον ἀτίμως εἰς ὅλην τὴν ἀγοράν, καὶ κατεκτύπα εἰς τοὺς λίθους ἡ κεφαλή του, ἔτυχεν ἕνας ψαρᾶς ὅπου ἐκράτει ὀψάρια νὰ τὰ πωλήσῃ, ὅστις βλέπων τὸν Ἅγιον ἠρώτησε τί πταίσιμον ἔπραξε, καὶ μαθὼν τὴν αἰτίαν, ἁρπάσας μίαν μακελλικὴν

μάχαιραν, ὡς ἀπὸ Διαβόλου κινούμενος, ἔκοψε τὸν ἕνα πόδα τοῦ Μάρτυρος, ὅθεν ἀπὸ τὸν ἀφόρητον πόνον ὅπου ἔλαβεν ἀπὸ τὴν ἔκκοπὴν τοῦ ποδὸς ἐξέψυξεν ὁ μακάριος. Οὕτως ἐτελείωσε ὁ δρόμος τοῦ ἀριστέως, τοιοῦτον ἦτο τῶν ἀγώνων του τὸ στάδιον, τοσαύτη ἡ ἀνδρεία, καὶ τὰ παλαίσματα, καὶ ἡ μὲν ἁγία του ψυχὴ καὶ πανάμωμος ἀνῆλθε πρὸς τὸν ποθούμενον, τὸ δὲ τίμιον αὐτοῦ καὶ σεβάσμιον Λείψανον ἔσυρον, ἕως οὗ ἔφθασαν εἰς τὸν τόπον τῶν κακούργων, καὶ ἔρριψαν ἀτίμως τὸ πάσης τιμῆς καὶ εὐλαβείας ἐπάξιον, καὶ ἐκείτετο ἡμέρας πολλὰς εἰς βρῶσιν τῶν θηρίων καὶ πετεινῶν, κατὰ τὸ ρητὸν τοῦ Προφήτου, «ἔθεντο θνησιμαῖα τῶν δούλων σου βρώματα τοῖς πετεινοῖς »τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὰς σάρκας τῶν ὁσίων σου τοῖς θηρίοις τῆς γῆς.» Ἀλλὰ πάλιν ὁ φιλάνθρωπος Κύριος ἐφανέρωσεν εἰς τὰς φιλοθέους ψυχὰς τὸν θησαυρὸν ἐκεῖνον, διὰ νὰ δοξάσῃ τὸν δοῦλόν του, καὶ νὰ ὠφελήσῃ τοὺς κάμνοντας, ὁ δὲ τρόπος τῆς γνωρίσεως τοῦ ἱεροῦ Λειψάνου οὕτως ἐγένετο· τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦσαν δώδεκα δαιμονιζόμενοι ἀπὸ διαφόρους τόπους, καὶ χωρίς, ἐξ ὧν ἕκαστος ὑπῆγαινε ὅπου τὸν διέττατε τὸ δαιμόνιον, ἄλλος εἰς μίαν πόλιν καὶ ἄλλος εἰς ἄλλην ἀνωφελῶς καὶ ἀκαίρως τὸν καιρὸν ἀναλίσκοντες, καὶ τότε μίαν ἡμέραν συνήχθησαν ὅλοι ὁμοῦ, καὶ ὑπήγαινον εἰς τὸν τόπον τῶν κακούργων, ὥςπερ νὰ εἶχον μίαν ψυχὴν καὶ φρόνησιν ἅπαντες, καὶ φωνάζοντες, ἐπεκαλοῦντο τὸν Ἅγιον, ἔπειτα ἀνεκάτωσαν ὅλους τοὺς κακούργους, ὅπου ἔκειντο εἰς τὸν λάκκον, ἕως οὗ ηὗρον τοῦ ἁγίου τὸ ἅγιον Λείψανον, καὶ τὸ ἐσήκωσαν χαίροντες· τότε παρευθὺς θαῦμα τῷ θαύματι ἠκολούθησεν, καὶ ἐλυτρώθησαν οἱ δαιμονιζόμενοι ἅπαντες, καὶ ὅσοι ἄλλοι εἶχον τινὰ ἀσθένειαν ἰατρεύθησαν, τὸν δὲ Ἅγιον ἔλαβον οἱ εὐλαβεῖς χριστιανοὶ καὶ τὸν ἐνεταφίασαν ἐντίμως εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Κρίσιν εἰς τὸν ὁποῖον ἐγίνοντο καθ' ἑκάστην ἄπειρα θαύματα, καὶ τελοῦνται ἕως τὴν σήμερον, ὅτι οἵαν ἀσθένειαν, καὶ ταλαιπωρίαν ἔχει τινάς, καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν τάφον τοῦ μάρτυρος μετὰ πίστεως, θεραπεύεται μὲ τὴν χάριν καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, ᾧ πρέπει δόξα σὺν τῷ Πατρί, καὶ τῷ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

(Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου)

Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου ΛΑΖΑΡΟΥ.

»Αἴρουσα Χριστοῦ τῷ φίλῳ πόλις πύλας,
»Λάζαρε δεῦρο, χριστομιμήτως λέγει.

Ὁ μακάριος καὶ ἀοίδιμος καὶ ἐν Βασιλεῦσι σοφώτατος καὶ πιστότατος Λέων, ἐν ἔτει ωγ' (890), ὁρμηθεὶς ἐκ θείου ζήλου, καὶ οἱονεὶ ἐκ θείας ἐμπνεύσεως, πρῶτον μὲν ἔκτισε μίαν Ἐκκλησίαν μεγαλωτάτην καὶ ὡραιοτάτην τοῦ ἁγίου καὶ δικαίου Λαζάρου, καὶ

ὁλόκληρον Μοναστήριον συνέστησε· μετὰ ταῦτα δὲ ἔστειλε καὶ ἔφερεν ἀπὸ τὴν Κύπρον τὸ ἅγιον αὐτοῦ Λείψανον, τὸ ὁποῖον εὑρέθη εἰς τὴν γῆν τεθειμένον ἐντὸς μαρμαρίνου κιβωτίου, κατὰ τὴν πόλιν τῶν Κητιαίων, μετὰ παρέλευσιν χιλίων ἐτῶν ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ ἐνταφιασμοῦ του. Ἦσαν δὲ γεγλυμμένα εἰς τὸ μάρμαρον μὲ ἄλλην γλῶσσαν τὰ γράμματα ταῦτα· «Λάζαρος ὁ τετραήμερος καὶ φίλος »Χριστοῦ.» Ὅταν δὲ ἐφέρθη τὸ ἅγιον Λείψανον εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἔβαλεν αὐτὸ ὁ Βασιλεὺς ἐντὸς θήκης ἀργυρᾶς· καὶ οὕτως ἀπεθησαύρισεν αὐτὸ φιλοτίμως ἐν τῷ παρ' αὐτοῦ κτισθέντι ἀνωτέρω Ναῷ (1).

Εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει κατάθεσιν τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου Λαζάρου.

»Κρύπτουσα νεκρὸν Λαζάρου Ρώμη νέα,
»Ἄλλη παρ' ἡμῖν δείκνυνται Βηθανία.

Μνήμη τῶν ἁγίων πέντε μαρτύρων καὶ αὐταδέλφων Ἀναργύρων, ΚΟΣΜΑ καὶ ΔΑΜΙΑΝΟΥ, ΛΕΟΝΤΙΟΥ, ΑΝΘΙΜΟΥ καὶ ΕΥΠΡΕΠΙΟΥ (2).

Εἰς τὸν Κοσμᾶν καὶ Δαμιανόν.

»Ἐκ ταῦ γένους Ἄραβας, ἐκ δὲ τοῦ ξίφους,
»Θείους ἀριστεῖς οἶδα τοὺς Ἀναργύρους.

Εἰς τὸν Λεόντιον.

»Λεοντίου τμηθέντος ὤλετο πλάνος,
»Λεοντομύρμηξ, ὡς Ἰὼβ βίβλος λέγει.

Εἰς τὸν Ἄνθιμον καὶ Εὐπρέπιον.

»Ἄνθιμος, Εὐπρέπιος ἐκτετμημένοι,
»Ἀνθοῦσι λαμπρὸν καὶ πανευπρεπὲς μάλα.

Τρεῖς εἶναι αἱ συζυγίαι τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δα-

(1) Ὥρα καὶ κατὰ τὴν τετάρτην τοῦ Μαΐου καθ' ἣν συνεορτάζεται ἡ ἀνακομιδὴ αὕτη τοῦ δικαίου Λαζάρου, μετὰ τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ Λειψάνου τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς Μαγδαληνῆς. Σημείωσαι, ὅτι εἰς τὸν μακάριον τοῦτον Λάζαρον ἐγκώμιον ἔπλεξεν Ἰωσὴφ ὁ Θεσσαλονίκης (σώζεται ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Παντοκράτορος), καὶ ὁ Χρυσόστομος, οὗ ἡ ἀρχή· «Σήμερον ἐκ νεκρῶν ἐγειρόμενος ὁ Λάζαρος» (σώζεται ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων)· καὶ ὁ Κρήτης Ἀνδρέας, οὗ ἡ ἀρχή· «Λάζαρος τὸν παρόντα» (σώζεται ἐν τῇ τοῦ Διονυσίου). Καὶ δεύτερον δὲ λόγον συνέγραψὲν ὁ Χρυσόστομος, οὗ ἡ ἀρχή· «Ὥσπερ μή»τηρ φιλότεκνος, ἐπιδοῦσα τὴν θηλὴν τῷ νηπίῳ τέρπεται, τοῦ παιδὸς ἐφέλκον»τος» (ἐν τῷ Πρωτάτῳ).

(2) Ἐν δὲ τῷ τετυπωμένῳ Συναξαριστῇ γράφεται Εὐτροπίου.

μιανοῦ, καὶ αἱ τρεῖς ὠνομάζοντο μὲ τὰ αὐτὰ ὀνόματα, ἤγουν ἐκαλοῦντοΚοσμᾶς καὶΔαμιανός· καὶ ὅλοιτὴν αὐτὴν ἰατρικὴν τέχνην μετεῖρχοντο, καὶ ὅλοι ὁμοίως Ἀνάργυροι ἐκαλοῦντο. Καὶ οἱ μὲν τῆς πρώτης συζυγίας, Κοσμᾶς καὶ Δαμιανός, ἦσαν υἱοὶ Θεοδότης, μιᾶς εὐλαβοῦς καὶ Χριστιανῆς γυναικός, οἵτινες ἐν εἰρήνῃ ἐκοιμήθησαν, καὶ ἐνεταφιάσθησαν εἰς ἕνα τόπον καλούμενον Φερεμάν (1). Οἱ δὲ τῆς δευτέρας συζυγίας, Κοσμᾶς καὶ Δαμιανός, διέτριβον εἰς τὴν Ρώμην, ἔχοντες ἕνα διδάσκαλον κακόγνωμον καὶ φθονερόν· ὁ ὁποῖος ἀναβιβάσας αὐτοὺς μὲ δόλον ἐπί τινος ὄρους ἵνα δῆθεν συνάξωσι βότανα, ἐκεῖ ὁ ἀλιτήριος ἐφόνευσεν αὐτοὺς διὰ λίθων (2). Οἱ δὲ τῆς τρίτης συζυγίας Κοσμᾶς καὶ Δαμιανός, τῶν ὁποίων ἡ μνήμη τελεῖται σήμερον, ἦτο ἀπὸ τὴν Ἀραβίαν. Οὗτοι λοιπὸν διείρχοντο πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν, καὶ ἰάτρευον χωρὶς ἀργύρια τοὺς ἀσθενεῖς· καὶ ὑπὸ τὸ πρόσχημα αὐτὸ τῆς ἰατρικῆς, ἐκήρυττον εἰς τοὺς ἀπίστους τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ.

Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τοῦ Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ, ἐν ἔτει συβ', (292) μετέβησαν οἱ Ἅγιοι εἰς μίαν πόλιντῆςΛυκίας,καλουμένην Αἰγάς, μετὰ τῶν τριῶν ἀδελφῶν των Λεοντίου, Ἀνθίμου καὶ Εὐπρεπίου· καὶ παρασταθέντες ἐνώπιον τοῦ Ἡγεμόνος Λυσία, καὶ ὁμολογήσαντες τὸν Χριστόν, τούτου ἕνεκα ἐδάρησαν, χωρὶς καιμίαν εὐσπλαγχνίαν, καὶ ἐρρίφθησαν εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἐπνίγησαν, ἀλλὰ διὰ τῆς θείας χάριτος εὑρέθησαν ἀβλαβεῖς εἰς τὴν στερεάν, διὰ τοῦτο πάλιν συλλαμβάνονται ὑπὸ τῶν ἀπίστων, καὶ ρίπτονται μέσα εἰς ἀναμμένην κάμινον· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν κάμινον ἐφυλάχθησαν ἀβλαβεῖς, διὰ τοῦτο κρεμῶνται ἐπὶ σταυροῦ· καὶ μετὰ ταῦτα ἀποκεφαλίζονται ὅλοι ὁμοῦ οἱ μακάριοι οὗτοι πέντε ἀδελφοὶ καῖ ὁμότροποι, καὶ οὕτω λαμβάνουσι τοὺς στεφάνους τοῦ Μαρτυρίου (3).

---

(1) Ἡ πρώτη συζυγία αὕτη τῶν Ἀναργύρων ἑορτάζεται ἰδιαιτέρως τὴν πρώτην τοῦ Νοεμβρίου.

(2) Ἡ δευτέρα αὕτη συζυγία τῶν Ἀναργύρων ἑορτάζεται χωριστὰ εἰς τὴν πρώτην τοῦ Ἰουλίου. Ὅθεν οἱ ζωγράφοι, ὅταν ἱστορῶσιν αὐτούς, πρέπει νὰ ἐπιγράφωσιν εἰς τὰς Εἰκόνας των ποία συζυγία εἶναι, πρὸς διάκρισιν· πρέπει δὲ καὶ νὰ ἱστορῶσιν αὐτοὺς διαφορετικοὺς κατὰ τὸν χαρακτῆρα τοῦ προσώπου. Σημείωσαι δέ, ὅτι ὁ ἐκ τοῦ ἱεροῦ Ρωσσικοῦ Κοινοβίου ἐλλογιμώτατος κύριος Βενέδικτος συνέθετο Κανόνα εἰς Πάντας τοὺς ἁγίους Ἀναργύρους.

(3) Σημείωσαι, ὅτι περιττῶς γράφεται ἐδῶ παρὰ τοῖς Μηναίοις καὶ τῷ τετυπωμένῳ Συναξαριστῇ, ἡ μνήμη καὶ τὸ Συναξάριον τῶν ἁγίων Μαρτύρων Χρυσάνθου καὶ Δαρείας· διότι οὗτοι ἑορτάζονται κατὰ τὴν δεκάτην ἐννάτην τοῦ Μαρτίου. Ὁμοίως περιττῶς ἐδῶ γράφεται ἡ μνήμη καὶ τὸ Συναξάριον

Μεγαλυνάριον τῶν Ἁγίων.

Ὡ ηὲ προφῆτα τοῦ Ἰησοῦ, Ἀνδρέα ἐν Κρίσει, σὺν Κοσμᾷ καὶ Δαμιανῷ, Ἀνθίμῳ Λαζάρῳ, Δαρεία Λεοντίῳ, Εὐπρέπιε καὶ Μαῦρε, Χρύσανθε καὶ πάντες ὑπὲρ ἡμῶν Κυρίῳ ἀεὶ πρεσβεύσατε. Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΙΗ', μνήμη τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ ΛΟΥΚΑ.

Ἀπολυτίκιον, Ἦχος γ'.

Ἀπόστολε ἅγιε καὶ Εὐαγγελιστὰ Λουκᾶ, πρέσβευ τῷ ἐλεήμονι Θεῷ, ἵνα πταισμάτων ἄφεσιν, παράσχῃ ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

Κοντάκιον, Ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Μαθητὴς γενόμενος τοῦ θείου Λόγου, σὺν τῷ Παύλῳ ἅπασαν, ἐφωταγώγησας τὴν γῆν, καὶ τὴν ἀχλὺν ἀπεδίωξας, τὸν θεῖον γράψας Χριστοῦ Εὐαγγέλιον.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΛΟΥΚΑΣ

Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.

Μεγαλυνάριον τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ.

Χαίροις ὁ θεόσοφος συγγραφεύς, τοῦ Εὐαγγελίου, πνευματέμφορος

τοῦ ἁγίου Κλαυδίου καὶ Ἱλαρίας καὶ Μαύρου καὶ Ἰάσωνος· διότι γράφονται κατὰ τὴν αὐτὴν δεκάτην ἐννάτην τοῦ Μαρτίου.

ἑρμηνεύς, ἀληθὴς Ἀκέστωρ, τῆς ἀπιστίας νόσον, Λουκᾶ λουτροῦ τοῦ θείου, χρίσει ἰώμενος.

»Εἰς Ἐμμαοὺς βλέπειν σε κἂν πρὶν εἰργόμην,
»Λουκᾶς λέγει, τρανῶς σε νῦν Χριστὲ βλέπω.
»Ὀγδοάτῃ δεκάτῃ πείρατος Βίου ἔμμορε (ἤτοι ἔτυχε) Λουκᾶς.

Λουκᾶς, ὁ θεῖος Εὐαγγελιστής, κατήγετο μὲν ἀπὸ τὴν μεγάλην Ἀντιόχειαν, ἰατρὸς ὢν καὶ ἄκρος κατὰ τὴν ζωγραφικὴν τέχνην· ἦτο δὲ καὶ γεγυμνασμένος ἐντελῶς ὅλην τὴν ἔξωθεν σοφίαν, καὶ κάτοχος τῆς Ἑβραϊκῆς καὶ τῆς Συριακῆς διαλέκτου. Οὗτος λοιπὸν διατρίβων εἰς τὰς Θήβας τῆς Βοιωτίας καὶ ἰατρεύων, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως Τίτου Κλαυδίου ἐν ἔτει μβ'. (42), συνήντησε τὸν ἅγιον ἀπόστολον Παῦλον· καὶ πιστεύσας εἰς τὸν Χριστόν, ἀπέβαλε τὴν πατρικὴν πλάνην. Καθ' ὑπαγόρευσιν δὲ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, συνέγραψε καὶ τὸ ἴδιον αὐτοῦ Ἅγιον Εὐαγγέλιον (1) καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸ πρὸς τὸν Ἡγεμόνα τῆς Ἀχαΐας Θεόφιλον, ὅστις ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν· ἔπειτα συνέγραψε καὶ τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ἀποστείλας καὶ αὐτὰς εἰς τὸν ἴδιον Θεόφιλον. Ἀφ' οὗ δὲ ἐχωρίσθη ἀπὸ τὸν Παῦλον, περιῆλθεν ὅλην τὴν Ἑλλάδα, κηρύττων τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὰς Θήβας τῆς Βοιωτίας, ὡς λέγουσιν ἐκεῖ ἐν εἰρήνῃ ἀνεπαύθη, ὢν ὀγδοήκοντα ἐτῶν γέρων (2).

Μετὰ θάνατον δέ, θέλων ὁ Θεὸς νὰ δοξάσῃ τὸν θεράποντα καὶ ὑπηρέτην του τοῦτον Λουκᾶν, ἔβρεξεν ἐπὶ τοῦ τάφου του κολλύρια, εἰς σημεῖον τῆς ἰατρικῆς τέχνης του (κολλύριον δὲ εἶναι ἰατρικόν τι κατεσκευασμένον ἀπὸ ροδόσταγμα καὶ ἄλλα εἴδη, βοηθητικὸν

(1) Τὸ θεῖον Εὐαγγέλιον συνέγραψεν ὁ ἱερὸς Λουκᾶς μετὰ τὴν Ἀνάληψιν δεκαπέντε ἔτη, ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τοῦ μεγάλου Σπηλαίου κατὰ τὸ βασιλικὸν χρυσόβουλον τῆς αὐτῆς Μονῆς, ὡς ἱστορεῖ Νικόλαος ὁ Μαλαξός· ἂν καὶ ἄλλοι λέγωσιν, ὅτι ἔγραψεν αὐτὸ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, κατὰ τὸν Θηβαῖον Ἱππόλυτον. Σημειώσαι ὅτι Νικήτας ὁ ῥήτωρ ἐγκώμιον ἔπλεξεν εἰς τοῦτον τὸν Ἀπόστολον, οὗ ἡ ἀρχὴ· «Ὦ λαμπρότης» (σώζεται ἐν τῇ Λαύρᾳ, ἐν τῇ τοῦ Βατοπαιδίου καὶ τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ Διονυσίου.) Ἐν δὲ τῇ Λαύρᾳ σώζεται καὶ ἄλλο ἐγκώμιον εἰς τὸν αὐτόν, οὗ ἡ ἀρχὴ· «Πράξεων καὶ λόγων »ἄμιλλαν ἐπὶ τῆς παρούσης πανηγύρεως.» Ἐκεῖ σώζεται καὶ ὁ ἑλληνικὸς βίος αὐτοῦ, οὗ ἡ ἀρχὴ· «Οἱ μὲν Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ Μάρτυρες.»

(2) Σημείωσαι, ὅτι διαφωνία ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν περὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ. Διότι ὁ μὲν Λέων ὁ σοφὸς ἐν τῷ ἠθικῷ καὶ ὁ Χριστόφορος ὁ Πατρίκιος ἐν τῷ ἀνωτέρῳ διστίχῳ ἰαμβικῷ, καὶ ὁ Θεοφάνης ὁ Γραπτὸς ἐν τῷ ἁγιατικῷ Κανόνι, καὶ ὁ χειρόγραφος Συναξαριστὴς καὶ ἄλλοι

εἰς τοὺς βεβλαμμένους ὀφθαλμούς.) Ὅθεν ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης ἔγεινεν ὁ τάφος τοῦ θείου Ἀποστόλου κοινότερος εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ δὲ Κωνστάντιος, ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου,

---

ὑπέλαβον, ὅτι ὁ θεῖος οὗτος Λουκᾶς ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ εἶδε τὸν Δεσπότην Χριστὸν ζῶντα, καὶ ὑπηρέτησεν αὐτῷ· παρὼν καὶ εἰς τὰ θαύματα τὰ ὁποῖα ἐποίει, καὶ εἰς τὰ πάθη καὶ εἰς τὴν Ἀνάστασιν. Καὶ συνωμίλησεν αὐτῷ μετὰ τὴν Ἀνάστασιν μετὰ τοῦ Κλεόπα, καὶ εἶδεν αὐτὸν εἰς Οὐρανοὺς ἀναλαμβανόμενον, καὶ τῆς ἐπιδημίας ἠξιώθη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς. Ὁ δὲ θεῖος Χρυσόστομος λόγῳ ά. εἰς τὰς Πράξεις καὶ ὁμιλίᾳ δ'. εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον, ὁμοίως καὶ ὁ Θεοφύλακτος Βουλγαρίας ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τῆς ἀρχῆς τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου, καὶ ὁ τετυπωμένος Συναξαριστὴς καὶ ἄλλοι θέλουσιν ὅτι ὁ Λουκᾶς δὲν ὑπῆρξεν αὐτόπτης τοῦ Κυρίου καὶ μαθητής, οὐδὲ εἶδεν αὐτὸν ὅλως ἐπὶ γῆς ζῶντα· ἀλλ' εἶναι μαθητὴς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἐντυχὼν αὐτῷ καὶ πιστεύσας τῷ Χριστῷ κατὰ τὰς Θήβας τῆς Βοιωτίας. Βεβαιοῦσι δὲ τὴν γνώμην ταύτην ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ ἰδίου τούτου Λουκᾶ, ὅστις ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Εὐαγγελίου του μαρτυρεῖ μόνος λέγων· «Καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται »καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου» τὸ ὁποῖον δὲν ἤθελεν εἰπεῖ βεβαίως ἐὰν εἶχεν ἰδεῖ ἐπὶ τῆς γῆς τὸν Κύριον.

Εἰ γὰρ ὁ Παῦλος, ὁ τοῦ Λουκᾶ διδάσκαλος, καὶ μ' ὅλον ὅτι εἶδεν αὐτοφεὶ καὶ ἤκουσε τοῦ Κυρίου μετὰ τὴν Ἀνάστασιν, διὰ τῆς ὑπὲρ ἥλιον ἀστραπτούσης ἐν Οὐρανῷ θεωρίας, λέγει ὅμως ὅτι δὲν ἤκουσεν αὐτὸς τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων, αὐτοπτῶν καὶ αὐτηκόων τοῦ Κυρίου γενομένων Ἀποστόλων, ἐβεβαιώθη εἰς αὐτὸν ἡ κοινὴ τῶν ἀνθρώπων σωτηρία, διότι οὕτω λέγει ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ· «Ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ »τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη» (Ἑβρ. β'. 3).—πῶς ὁ τοῦ Παύλου μαθητὴς Λουκᾶς ἤθελε νομισθῇ, ὅτι ἦτο αὐτόπτης καὶ αὐτήκοος ὢν συνέγραψε; παρεδόθη λοιπὸν ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ὅσα γράφει ἐν τῷ Ἁγίῳ Εὐαγγελίῳ, τόσον ἀπὸ τὸν Παῦλον, ὅσον καὶ ἀπὸ τοὺς λοιποὺς Ἀποστόλους, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, τοὺς αὐτόπτας καὶ αὐτηκόους γενομένους τοῦ Κυρίου. Πότε δὲ ταῦτα παρεδόθη ἀπὸ αὐτούς; ὅταν ὑπῆγε μετὰ τοῦ Παύλου εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ ἀντάμωσε τοὺς Ἀποστόλους. Διότι οὕτω αὐτὸς οὗτος λέγει· «Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱερο»σόλυμα, ἀσμένως ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῆει ὁ Παῦλος »σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες δὲ παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι» (Πράξ. κά. 17).

Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς τὴν δευτέραν δοξασίαν ἀκολουθήσαντες ὡς ἀληθῆ καὶ ἀκριβῆ, καὶ ἐκ τῶν θείων μαρτυρουμένην Γραφῶν, τὸ Συναξάριον τοῦτο μετεφράσαμεν καθὼς ἦτο εἰς τὸν τετυπωμένον Συναξαριστήν. Ὅρα δὲ καὶ εἰς τὴν νεοτύπωτον Ἑκατονταετηρίδα, ὅπου καὶ Εὐγένιος ὁ Βούλγαρης συμφωνεῖ τῇ δευτέρᾳ δόξῃ. Λέγει δὲ αὐτὸς ἐκεῖ, ὅτι τὸν συνοδοιπόρον τοῦ Κλεόπα μὲν Ὠριγένης εἰς τὸν Ἱερεμίαν καὶ εἰς τὸν Ἰωάννην, καὶ ἐν τοῖς κατὰ Κέλσου, ὁμοίως καὶ ὁ Βασίλειος

μετέφερεν ἀπὸ τὰς Θήβας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ λείψανον τοῦ Ἀποστόλου τούτου, διὰ τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου τοῦ μεγάλου Δουκὸς τῆς Αἰγύπτου καὶ μάρτυρος, καὶ ἀπεθησαύρισεν αὐτὸ ἐν τῷ Ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ὑπὸ τὴν Ἁγίαν τράπεζαν ὁμοῦ μὲ τὰ τίμια λείψανα Ἀνδρέου καὶ Τιμοθέου τῶν Ἀποστόλων. (Ἡ δὲ τῶν Λειψάνων τοῦ Λουκᾶ κατάθεσις ἑορτάζεται κατὰ τὴν εἰκοστὴν Ἰουνίου).

Λέγουσι ὅτι ὁ Λουκᾶς οὗτος πρῶτος ἐζωγράφησε τρεῖς εἰκόνας τῆς Κυρίας Θεοτόκου, φερούσας ἐν ἀγκάλαις τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐκ κηρίου καὶ μαστίχης καὶ χρωμάτων· καὶ ταύτας προσέφερεν εἰς αὐτὴν ἔτι ζῶσαν ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα μάθῃ ἐὰν ἦσαν ἀρεσταὶ εἰς αὐτήν. Ἡ δὲ Μήτηρ τοῦ Κυρίου ἀπεδέξατο αὐτάς, καὶ εἶπεν· «Ἡ χάρις τοῦ ἐξ ἐμοῦ τεχθέντος εἴη δι' ἐμοῦ μετ' αὐ»τῶν,» Ὡσαύτως δὲ ἐζωγράφησε καὶ τὰς Εἰκόνας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων τῶν Κορυφαίων. Καὶ ἔκτοτε διεδόθη εἰς τὸν Κόσμον τὸ καλὸν τοῦτο καὶ εὐσεβὲς καὶ πάντιμον ἔργον, νὰ ζωγραφίζωνται δηλαδὴ αἱ τῶν ἁγίων Εἰκόνες. Ὑπόμνημα δὲ ἔχει εἰς αὐτὸν ὁ Μεταφραστὴς ὅπερ ἐστὶν αὐτὸς ὁ βίος του ὁ Ἑλληνικός, οὗ ἡ ἀρχή· «Εἰ καὶ δικαίου μνήμη μετ' ἐγκωμίων» (σῴζεται ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις.) (1).

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΕΥΦΗΜΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΛΟΥΚΑ. ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

ά. Εἰς τέσσαρα τινὰ διαιρεῖται τὸ ὀρθῶς λέγειν, εὐλογημένοι Χριστιανοί. Πρῶτον ἐν μέν, ἃ δεῖ λέγειν· δεύτερον δέ, ὅσα δεῖ λέγειν·

εἰς τὸν Ἡσαΐαν κεφ. ς'. ὠνόμασαν Σίμωνα τὸν Συνοδοιπόρον τοῦ Κλεώπα. Ὁ δὲ Ἐπιφάνιος αἱρέσει κγ'. ἀριθμῷ ς'. ἐνόμισεν, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ Ναθαναήλ. Καίτοι καὶ ταῦτα ἀμφίβολά εἰσι διὰ τὴν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ σιωπήν.

(1) Λουκᾶς ὁ ἰατρός, Ἀντιοχεύς, καθὼς τὰ συγγράμματά του δηλοῦσι, τοῦ Ἑλληνικοῦ οὐκ ἄπειρος, σπουδαστὴς Παύλου τοῦ Ἀποστόλου, καὶ πάσης αὐτοῦ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀκόλουθος· συνέταξεν Εὐαγγέλιον, περὶ οὗ αὐτός, ὁ Παῦλος, «ἀπεστείλαμέν φησι, σὺν αὐτῷ τὸν ἀδελφόν, οὗ ἔπαινος ἐν τῷ »Εὐαγγελίῳ, κατὰ πάσας τὰς Ἐκκλησίας· καὶ πρὸς τοὺς Κολοσσαεῖς. Ἀ»σπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητός» καὶ πρὸς Τιμόθεον· «Λου»κᾶς ἐστι μετ' ἐμοῦ μόνος.» Καὶ ἕτερον δὲ ἐξέβωκε τεῦχος ἐξαίρετον, ἐπιγραφήν. «Πράξεις Ἀποστόλων». Οὗ ἡ ἱστορία ἕως διετίας, διάγοντος ἐν τῇ Ρώμῃ Παύλου, ἐκτείνεται τοὐτέστιν ἕως τετάρτου Νέρωνος ἐνιαυτοῦ ἀφ' ὧν πεπείσμεθα ἐν τῇ αὐτῇ πόλει τὴν βίβλον συντετάχθαι· ἡ γὰρ περίοδος Παύλου θέ-

τρίτον, πρὸς οὓς δεῖ λέγειν· καὶ τέταρτον, ὁπηνίκα δεῖ λέγειν· ἤγουν, ὁποιὸς ἄνθρωπος θέλει νὰ ὁμιλίσῃ ὀρθά, πρέπει τέσσαρα τινὰ νὰ σκέπτηται· πρῶτον μέν, νὰ ὁμιλῇ ἐκεῖνα ὅπου πρέπει νὰ λεχθοῦν· διότι ὅποιος ὁμιλεῖ ἐκεῖνα ὅπου δὲν πρέπει νὰ εἴπῃ τις, ἤτο: ἀργολογίας, βλασφημίας φλυαρίας, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἐκεῖνος ὁμιλεῖ πράγματα, ὅπου δὲν πρέπει νὰ τὰ λέγῃ τις. Δεύτερον δὲ νὰ λέγῃ ὅσα πρέπει νὰ λέγωνται, διότι εἶναι καὶ ἄλλοι πολλοὶ λόγοι ἀγαθοὶ καὶ ψυχωφελεῖς, ἀλλὰ δὲν πρέπει ὅλους νὰ τοὺς λέγῃ τις εἰς μίαν ὥραν, μόνον ὅσα εἶναι πρέπον, τόσα νὰ λέγῃ· διότι οἱ λόγοι ὅλοι τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς καὶ τῆς Νέας, ἅγιοι μὲν εἶναι, καὶ πρέπει πᾶς Χριστιανὸς νὰ τοὺς διηγῆται, ἀλλὰ δὲν πρέπει ὅλους ἐνταυτῷ νὰ λέγῃ τις, μόνον μὲ ἡσυχίαν καὶ ὑπομονήν, καὶ μὲ καιρὸν κατάλληλον νὰ ὁμιλῇ ὅσα ἁρμόζουσι. Τρίτον δέ, νὰ μὴ ὁμιλῇ τις τοὺς λόγους του πρὸς πάντα ἄνθρωπον, ἀλλὰ μόνον

κλας, καὶ πᾶς ὁ μύθος ὡσανεὶ Λέοντος βαπτισθέντος, εἰς τὰς ἀποκρύφους γραφὰς ψηφισθήσεται· οὐδὲ γὰρ ἐνεχώρει τὸν ἀχώριστον τοῦ Ἀποστόλου μεταξὺ τῶν λοιπῶν αὐτοῦ πράξεων τοῦτο ἠγνοηκέναι· ἀλλὰ καὶ Τερτουλλιανὸς ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἀναφέρει πρεσβύτερόν τινα ἐν τῇ Ἀσίᾳ, σπουδαστὴν Παύλου τοῦ Ἀποστόλου, ἐλεγχθέντα ἐπὶ Ἰωάννου, οἷα παρ' αὐτοῦ συνταγείσης βίβλου, ὡμολογηκέναι φίλτρῳ κατεχόμενον Παύλου, τοῦτο πεποιηκέναι διὸ καὶ ἐκβεβλῆσθαι τοῦτον τινὲς ὑπολαμβάνουσιν ὁσάκις γὰρ Παῦλος ἐν ταῖς οἰκείαις ἐπιστολαῖς λέγει, κατὰ τὸ Εὐαγγέλιόν μου, δῆλον ὡς περὶ τοῦ τεύχους τοῦ κατὰ Λουκᾶν σημαίνει, καὶ Λουκᾶν οὐ μόνον παρὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου μεμαθηκέναι τὸ Εὐαγγέλιον, οἷα μετὰ τοῦ Κυρίου τηνικαῦτα ἐν τῷ σώματι μὴ γενομένου, ἀλλὰ καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων, ὅπερ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἰδίου συντάγματος περιφανῶς λέγει· «Καθὼς »παρέδωκαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται. Τοιγαροῦν τὸ Εὐαγγέλιον, καθὼς »ἀκήκοεν ἔγραψε τὰς δὲ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, καθὰ ἱστόρησεν αὐτός, καὶ συνέταξεν. Ἀπέθανε δὲ ἐν Ἐφέσῳ, καὶ ἐτάφη ἐκεῖ. Ἠνέχθη τὰ Λείψανα αὐτοῦ, καὶ ἀπετέθη ἐν Κωνσταντινουπόλει· εἰς ἣν πόλιν τῷ εἰκοστῷ Κωνσταντίνου ἐνιαυτῷ, τὸ τοῦτου σῶμα μετὰ τῶν Λειψάνων Ἀνδρέου τοῦ Ἀποστόλου μετηνέχθη. Ἐν δὲ τῷ Ὡρολογίῳ γράφεται οὕτω.

Οὗτος ἦν Ἀντιοχεὺς τὴν πατρίδα, ἰατρὸς τὸ ἐπάγγελμα, μαθητὴς καὶ συνοδοιπόρος τοῦ Παύλου, οὗ τῇ ὑπαγορεύσει καὶ τὸ κατ' αὐτὸν συνέγραψεν Εὐαγγέλιον Ἕλληνιστί, μετὰ τὸν Ματθαῖον καὶ Μάρκον, περὶ τὸ 60 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ, εἶτα καὶ τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ἀφιερώσας ἀμφότερα τὰ συγγράμματα εἰς τὸν τῆς Ἀχαΐας (κατὰ τὴν γνώμην τινῶν) ἡγεμόνα Θεόφιλον· καὶ ζήσας ὑπὲρ τὰ 80 ἔτη, ἀπέθανεν ἐν αὐτῇ τῇ Ἀχαΐᾳ, καὶ ἴσως ἐν Πάτραις, μητροπόλει τῆς ἐπαρχίας ταύτης. Τὸ ἔμβλημα τῆς εἰκόνος αὐτοῦ ἐστιν ὁ βοῦς, τὸ τρίτον τῶν συμβολικῶν ζώων τοῦ Ἰεζεκιὴλ (ἀ. 10), διὰ τὸ ἄρχεσθαι τὸ Εὐαγγέλιον αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τοῦ παλαιοῦ Νόμου λατρείας, ἐν ᾗ τὰ μᾶλλον θυόμενα ζῶα ἦσαν βόες.

πρὸς ἐκείνους ὅπου πρέπει, διότι ὅποιος ὁμιλεῖ λόγους σωτηριώδεις, καὶ περὶ Θεότητος, πρὸς ἄνθρωπον λιθοκάρδιον καὶ ἄπιστον, ἐκεῖνος ἐκβαίνει ἔξω ἀπὸ τὴν παραγγελίαν τοῦ Κυρίου, ὅστις λέγει εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον, (ἐν τῷ ζ΄. κεφ. 6 ἑδαφ.) «Μὴ δῶτε τὰ ἅγια τοῖς »κυσί, μηδὲ βάλετε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήπο»τε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες »ῥήξωσιν ὑμᾶς.» Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ θεωρῇ ὁ ἄνθρωπος ὁ λέγων, πρὸς τίνας ἀνθρώπους λέγει τοὺς λόγους του, διὰ νὰ μὴ τοὺς χάσῃ. Τέταρτον δὲ πρέπει νὰ σκέπτηται ὁ διηγούμενος, ὅτι, ὅταν εἶναι καιρὸς τοῦ λέγειν τότε νὰ διηγῆται· διότι, ἐὰν θελήσῃ τις ἔξω τοῦ καιροῦ νὰ λέγῃ, ἤγουν ὅταν δὲν τὸν ἐρωτοῦν, ἢ ὅταν δὲν τὸν ἀκροάζωνται, ὁ τοιοῦτος ὁμοιάζει ἐκεῖνον ὅστις ὁμιλεῖ μὲ τὴν σκιάν του. Αὐτὰ τὰ τέσσαρα βλέπω εὐσεβέστατοι ἀκροαταί, ὅτι συνέβησαν καὶ εἰς ἐμὲ σήμερον, ὅτε μέλλω νὰ ἀρχίσω τὴν περὶ τοῦ Ἀποστόλου Λουκᾶ διήγησιν· διότι καὶ ἐγὼ ἐκεῖνα ὅπου πρέπει, καὶ ὅσα μόνον πρέπει θέλω ὁμιλήσει πρὸς ὑμᾶς· ἔπειτα δὲ καὶ ὑμεῖς, ἐλπίζω εἰς τὸν Θεόν, ὅτι εἶσθε ὅλοι πρόθυμοι εἰς τὸ ἀκούειν, καὶ διὰ τοῦτο συνήχθητε σήμερον. Τὸ δὲ τέταρτον, ὅτι δὲν εἶναι ἄλλος ἁρμοδιώτερος καιρὸς καὶ καταλληλότερος εἰς τὸ λέγειν, ὡς ὁ παρών, καθ' ὃν γίγνεται μνήμη καὶ πανήγυρις Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ, καὶ καθ' ὃν μέλλομεν καὶ ἡμεῖς νὰ διηγηθῶμεν τὰς θεαρέστους αὐτοῦ καὶ ψυχωφελεῖς πράξεις. Διότι πάντων μὲν τῶν Ἁγίων τοὺς βίους καὶ τὰς πράξεις δίκαιον εἶναι καὶ ψυχωφελὲς πάντοτε νὰ συγγράφωμεν καὶ νὰ τοὺς διηγώμεθα, ἐπειδὴ ὅμως οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελισταὶ συγγράψαντες τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, περισσότερον μᾶς ὠφελοῦσιν εἰς τὴν εὐσέβειαν, παρὰ πᾶσαν ἄλλην διδαχὴν τῆς Ἐκκλησίας μας, τούτων τὸν βίον ἰδίως ὀφείλομεν νὰ συγγράφωμεν καὶ διηγώμεθα. Καὶ τῶν μὲν ἄλλων Εὐαγγελιστῶν τὰς πράξεις εἶναι πρέπον καὶ ὠφέλιμον νὰ διηγώμεθα, πρὸ πάντων δὲ τοῦ θείου καὶ ἱεροῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ, διότι πολλὴν ἡδονὴν καὶ ὠφέλειαν ἔχει ἡ τούτων διήγησις. Λοιπὸν ἂς ἀρχίσωμεν νὰ διηγηθῶμεν τὰς πράξεις του, καθ' ὅσον εἶναι δυνατὸν συντομώτερον.

6΄. Πόλις τις κεῖται εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, καὶ εἰς τὰ σύνορα τῆς μεγάλης Συρίας, Ἀντιόχεια λεγομένη· τὴν ὁποίαν πρέπον εἶναι νὰ ἐπαινέσῃ τις, καὶ δι' ἄλλα καλὰ ἅπερ ἔχει, τείχη δυνατά, περιβόλια εὔμορφα, ποταμὸν θαυμαστόν, τὸν λεγόμενον Ὀρόντην· μάλιστα δὲ διὰ τοῦτο εἶναι δίκαιον νὰ τὴν ἐγκωμιάσωμεν, ὅτι πρῶτοι οἱ ἄνθρωποι τῆς πόλεως ταύτης ἐδέχθησαν μετὰ πάσης χαρᾶς τὸ κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων, καὶ πρῶτοι αὐτοὶ ὠνομάσθησαν Χριστιανοί, καθὼς εἶναι φανερὸν νὰ τὸ μάθωμεν ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου Λουκᾶ, ὅστις γράφει εἰς τὸ ιά. κεφ. τῶν Ἀποστολικῶν Πράξεων οὕτως· ἑδαφ.

26. «Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον σύναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, »καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς »μαθητὰς Χριστιανούς.» Καὶ οὐ μόνον δὲ ἀπ' αὐτὸ πρέπει νὰ τὴν ἐπαινέσωμεν, ἀλλ' ὅτι αὐτὴ ἦτο καὶ πατρὶς τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου, καὶ αὐτὴ τὸν ἀνέθρεψεν ὡς κλάδον θεοβλαστον. Ἐν ταύτῃ ὁ Ἀπόστολος οὗτος γεννηθείς, ἔλαχε καὶ φύσεως εὐγενοῦς, καὶ ἦτο εἰς πᾶσαν τέχνην ἐπιτηδειότατος· διότι καὶ εἰς τὴν Ἑβραϊκὴν φωνὴν ἐπαιδεύθη, καὶ τὴν Συριακὴν γλῶσσαν ἔμαθε· «καὶ ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον »παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων,» ὡς λέγει ὁ θεῖος Δαυΐδ, (ψαλμ. ά. 3) τοιουτοτρόπως καὶ αὐτὸς ηὔξανε εἰς πᾶσαν προκοπήν. Ἀφ' οὗ ἔγεινε νέος, ἐπῆγε καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἔμαθε πᾶσαν τὴν σοφίαν τῶν Ἑλληνικῶν μαθημάτων. Διότι τὴν μὲν Γραμματικήν, τόσον τὴν ἔμαθε, ὅσον δὲν ἦτο ἄλλος ἀνώτερός του εἰς τὴν Ρητορικὴν δὲ τόσον διέπρεψε, ὥστε καὶ αὐτοὺς τοὺς παλαιοὺς Ρήτορας ὑπερέβαλεν· εἰς δὲ τὴν φιλοσοφίαν τίς ἄλλος τὸν ἔφθασεν; Καὶ ἐπειδὴ ἡ φιλοσοφία διαιρεῖται εἰς δύο· εἰς τὸ θεωρητικὸν καὶ πρακτικόν, καὶ θεωρητικὸν μὲν εἶναι νὰ ἠξεύρῃ τις τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἐπίγεια, πρακτικὸν δὲ εἶναι νὰ γνωρίζῃ, πῶς νὰ διευθύνῃ τὸν ἑαυτόν του, καὶ ἄλλους ὅπου τὸν ἀκούσουσιν· ἀμφότερα ταῦτα εἶχεν ὁ Ἀπόστολος· τὸ θεωρητικὸν μέν, ὅτι ἔμαθε τὴν γνῶσιν τῶν ὄντων· τὸ πρακτικὸν δέ, ὅτι ἐκυβέρνα ἑαυτὸν πρὸς ἀρετήν, καὶ εἰς τοὺς βλέποντας ἦτο παράδειγμα καλόν. Τέλος, ἔμαθε καὶ τὴν φιλάνθρωπον ἐπιστήμην, τὴν ἰατρικὴν λέγω· καὶ τοσοῦτον ἔμαθε ταύτην, ὥστε ἀπὸ αὐτὴν εἶχε ὄνομα ἐπαινετόν· καὶ εἴτις ἤθελεν ἀναφέρει τὸ ὀνομά του, δὲν τὸ ἐφανέρονε καθολικά, ἐὰν δὲν προσέθετε καὶ τό, ἰατρός, λέγων ὁ ἰατρὸς Λουκᾶς. Καὶ τοῦτο τὸ βλέπει ἕκαστος ἀπὸ τὰς ἐπιστολὰς τοῦ ἁγίου Παύλου, ὅστις γράφει περὶ τοῦ Ἀποστόλου τούτου, ἐν τῇ πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολῇ, εἰς τὸ δ'. κεφ. ἐδ. 14, ἔνθα ὀνομαζει αὐτὸν ἰατρόν, λέγων· «Ἀσπάζεται ὑμᾶς, Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητός.» Ναὶ μὲν ἦτο ὁ Ἅγιος ἄριστος ὡς εἶπον, εἰς τὰ Ἑλληνικὰ μαθήματα, ἀλλὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ ὀρθοδοξίαν δὲν τὴν ἐγνώριζεν, ἀλλ' ἦτο ὅλως δι' ὅλου βεβυθισμένος εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν, ὡς Ἕλλην ὤν, καὶ Ἑλλήνων γονέων υἱός· ἀλλὰ ἀκούσατε, πῶς προσῆλθεν εἰς τὴν ἀλήθειαν.

γ'. Τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, κατελθόντος ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντος ἐκ τῆς ἁγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, βαπτισθέντος δὲ ὑπὸ τοῦ τιμίου Προδρόμου ἐν Ἰορδάνῃ καὶ ὑπὸ τοῦ Πατρὸς ἄνωθεν μαρτυρηθέντος ὡς Υἱοῦ ἀγαπητοῦ, διδάσκοντος εἰς τὰς ἁμαρτωλοὺς μετάνοιαν, πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἀκούοντες ὑπέστρεφον διὰ τοῦ κηρύγματος τοῦ Κυρίου εἰς τὴν πίστιν.

καὶ οὐ μόνον οἱ Ἰουδαῖοι, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐξ ἐθνῶν ἐπίστευον τῷ Χριστῷ, διδάσκοντι. Εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας Ἕλληνες κατῴκουν, καθὼς τὸ λέγει ὁ Προφήτης Ἡσαΐας ἐν τῷ θ΄. κεφαλαίῳ, λέγων· «Γῆ Ζαβουλών, καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδά»νου, Γαλιλαία των Ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε φῶς »μέγα.» Καὶ ἀπὸ τοῦτο νὰ ἐννοήσῃ τις ἠμπορεῖ ὅτι Ἕλληνες κατῴκουν ἐκεῖ, διότι ἡ χώρα τῶν Γεργεσηνῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔκαμε ὁ Χριστὸς τὸ θαῦμα, καὶ ἰάτρευσε τοὺς δαιμονιζομένους, καὶ οἱ Δαίμονες φεύγοντες εἰσῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων, καθὼς τὸ γράφει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος, ἐν τῷ ἡ. κεφ. εἰς τὰ περίχωρα τῆς Γαλιλαίας, ἤτο, ὅπου ἐκατῴκουν Ἕλληνες, διὰ τοῦτο εἶχον καὶ τοὺς χοίρους, διότι οἱ Ἑβραῖοι δὲν ἔτρωγον χοίρους. Τότε καὶ ὁ θεῖος οὗτος Ἀπόστολος Λουκᾶς, ἐκεῖ τυχὼν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐπίστευσε καὶ αὐτὸς ἀκούσας τὸ κήρυγμα τοῦ Κυρίου, διότι δὲν εἶχεν αὐτὸς ὀφθαλμοὺς ψυχικοὺς τοῦ μὴ βλέπειν τὸ φῶς τῆς θεογνωσίας, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν τὸ κήρυγμα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· ἀλλὰ κεκαρθαμένος ἀπὸ τὰ πάθη τοῦ κόσμου, ἔχων δὲ τὸν νοῦν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ψυχῆς καθαροὺς ἀπὸ τὰς κοσμικὰς φροντίδας, παρευθύς, ὡς γῆ ἀγαθή, ἐδέξατο τὸν σπόρον τοῦ κηρύγματος, καὶ ἄφησε μὲν τελείως ὅλην τὴν θρησκείαν τῶν εἰδωλολατρῶν, ἠκολούθησε δὲ ὁλοψύχως τῷ Δεσπότῃ Χριστῷ διὸ καὶ εἰς ὅλα τὰ θαύματα τοῦ Χριστοῦ παρὼν καὶ αὐτός, πλέον περισσότερον ἐστερεοῦντο ἐκ τούτων εἰς θεογνωσίαν. Διότι ὅπου ὑπερέβαινε τοὺς ἀνθρώπους τοῦ καιροῦ ἐκείνου εἰς σοφίαν καὶ εἰς μάθησιν τοσοῦτον ταχύτερα παρὰ τοὺς ἄλλους ἐνόησε τὴν ἀλήθειαν· διὰ τοῦτο καὶ Μαθητὴς ἐγένετο τοῦ Χριστοῦ γνήσιος, καὶ δὲν ἔλειπε παντελῶς ἀπὸ πλησίον του· πλὴν δὲν ἦτο εἷς ἀπὸ τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους τοὺς πρώτους, ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς ἑβδομήκοντα, οἵτινες ἐπίστευσαν ὑστερώτερα καὶ εἰς τὴν σταύρωσιν τοῦ Χριστου, καὶ εἰς τὰ τίμια πάθη ἦτο παρὼν καὶ αὐτός, μετὰ τῶν ἄλλων Μαθητῶν.

δ΄. Κατὰ τοῦτο καὶ ὑπερέβαλλε τοὺς ἄλλους Ἀποστόλους, διότι μετὰ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ τὴν λαμπρὰν Κυριακὴν τὸ ἑσπέρας, εἶδε τὸν Χριστὸν ἀναστάντα, πρῶτος τῶν ἄλλων Μαθητῶν, καθὼς τὸ διηγεῖται μόνος του, εἰς τὸ κατ᾽ αὐτὸν Εὐαγγέλιον, ἐν κεφ. κδ΄. λέγων, ὅτι πορευομένους εἰς τὴν χώραν Ἐμμαοὺς μετὰ τοῦ Κλεώπα, συναπήντησεν ὁ Κύριος, αὐτοὺς ἐν σχήματι ἄλλου ἀνθρώπου· καὶ αὐτοὶ τότε μὲν δὲν τὸν ἐγνώρισαν, μετὰ δὲ ταῦτα, ὅταν ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν νὰ φάγωσι, ἐκεῖ ὅπου ἔκοψεν ὁ Χριστὸς τὸν ἄρτον, μετήλλαξε τὸ πρόσωπόν του εἰς τὸ πρότερον εἶδος, καὶ τότε τὸν ἐγνώρισαν· αὐτὸς δὲ παρευθὺς ἀνελήφθη ἀπ᾽ ἔμπροσθέντων. Καὶ εἰς τὴν κάθοδον τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἐκεῖ καὶ αὐτὸς ὢν, μετάλαβε τῆς ἴσης χά-

ριτος σὺν τοῖς Ἀποστόλοις. Ἀλλ' ἐκεῖνοι μέν, ἄλλος πρὸς ἄλλο τι μέρος τῆς οἰκουμένης διεσπάρησαν, κηρῦξαι τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ· ὁ δὲ θεῖος Ἀπόστολος οὗτος ἀπεστάλη εἰς τὰ ἔθνη κηρύττειν τὸ Εὐαγγέλιον· διὸ καὶ πάντα ἀφήσας, κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου παραγγελίαν, τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους, τὴν πατρίδα, τὸν βίον, τὴν περιουσίαν, ὡς ἀετὸς ὑπόπτερος, περιείρχετο κατὰ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν, διδάσκων τὸ σωτήριον κήρυγμα καὶ εἰς τινας τόπους μὲν τὸν ἐδέχοντο, ἀλλαχοῦ δὲ τύπτοντες καὶ λιθοβολοῦντες αὐτόν, ἐδίωκον. Εἰς τὰς ἡμέρας ἐκείνας, καὶ ὁ ἅγιος ἀπόστολος Παῦλος, ἐπιστρέψας εἰς θεογνωσίαν ἐκ τῆς Ἰουδαϊκῆς πλάνης, ἐβαπτίσθη ἐν Δαμασκῷ ὑπὸ Ἀνανίου τοῦ ἀποστόλου, καὶ ἀπεσταλη εἰς τὰ ἔθνη παρὰ τῶν ἄλλων Ἀποστόλων διδάσκειν τὸ Εὐαγγέλιον. Τότε δὲ συνευρεθεὶς αὐτῷ ὁ ἀπόστολος Λουκᾶς, συνῆν αὐτῷ, καὶ περιείρχετο μετ' αὐτοῦ τὰς πόλεις καὶ χώρας, εὐαγγελιζόμενος τοῖς ἔθνεσι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. Διότι, οὐ μόνον τὴν Θράκην, καὶ Μακεδονίαν, καὶ Θεσσαλίαν, καὶ Ἀχαΐαν, καὶ Πελοπόννησον, καὶ Ἀσίαν, καὶ Λυκίαν, Κιλικίαν, καὶ Κύπρον, καὶ Συρίαν, Ἰλλυρικόν τε, καὶ τὴν Ἰουδαίαν πᾶσαν περιῆλθε σὺν τῷ Παύλῳ διδάσκων, ἀλλὰ καὶ δέσμιος ὑπῆγεν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ εἰς τὴν μεγαλόπολιν Ρώμην. Ἀφίνω τοὺς διαμέσου πειρασμοὺς ὅπου ἔπαθε, τοὺς παρὰ τῶν ἀπίστων λιθασμούς, τῆς θαλάσσης τοὺς κινδύνους, τῆς στερεᾶς τοὺς φόβους, τὰς ἐπιβουλὰς τῶν Ἰουδαίων, τὰ ἄλλα πολλὰ καὶ μεγάλα κακοπαθήματα ἅπερ τὰ διηγεῖται καὶ μόνος του, εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Πολὺ δὲ τὸν ἠγάπησε καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος, διότι γράφων εἰς τὰς ἐπιστολάς του, τὸν ὀνομάζει ἀγαπητόν.

ε. Οὕτω πολιτευόμενος, καὶ οὕτω διδάσκων σὺν τῷ Παύλῳ τὰ ἔθνη, ἠθέλησε καὶ ἐγγράφως, μετὰ δεκαπέντε ἔτη τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἀναλήψεως, νὰ παραδώσῃ τὰ ὅσα εἶδε παρὰ τοῦ Χριστοῦ γενόμενα θαύματα, καὶ ὅσους λόγους ἤκουσε παρ' αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἤκουσε παρὰ τῶν ἄλλων Ἀποστόλων, διηγουμένων περὶ τοῦ Χριστοῦ· καὶ μάλιστα δὲ ἐποίησε τοῦτο, ἀξιωθεὶς παρὰ τοῦ αὐθέντου Ἀλεξανδρείας, Θεοφίλου ὀνόματι. Καὶ ἴδετε, πῶς ἀπὸ τοὺς ἄλλους Εὐαγγελιστάς, πλέον λεπτομερέστερον καὶ ρητορικώτερον συγγράφει τὸ εὐαγγέλιόν του. Αὐτὸς καὶ περὶ τῆς συλλήψεως τοῦ τιμίου Πρόδρόμου ἔγραψε μόνος, αὐτὸς καὶ περὶ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου διηγεῖται μόνος, αὐτὸς καὶ τὴν γέννησίν του Χριστοῦ φανερώτερα τὴν διηγεῖται, ὅσον καὶ πᾶς χριστιανὸς ἀκούων, νομίζει ὅτι τώρα βλέπει τὸν Χριστὸν βρέφος κείμενον εἰς τὴν φάτνην, καὶ τοὺς ποιμένας θαυμάζοντας, καὶ τοὺς Ἀγγέλους βοῶντας τὸ «Δόξα ἐν ὑψίστοις» καὶ τὰς θαυματουργίας τοῦ Χριστοῦ πλέον λεπτότερα τὰς διηγεῖται, ὅσον καὶ οἱ χριστια-

νοὶ ἀκούοντες αὐτόν, νομίζουσιν ὅτι βλέπουσιν τὸν Χριστὸν παρόντα καὶ θαυματουργοῦντα. Αὐτὸς συνέγραψε καὶ περισσοτέρας παραβολάς, ἃς εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τοὺς Μαθητὰς καὶ τοὺς Ἰουδαίους. Διότι, εἰς τὸ Ἑλληνικὸν μάθημα οὐ μόνον τὴν γλῶσσάν του εἶχε πεπαιδευμένην εἰς τὸ λέγειν ὀρθῶς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ συγγράφειν ἑλληνιστὶ τοσοῦτον ἦτο συνηθισμένος, ὥστε πᾶς ῥήτωρ θαυμάζει τὴν φράσιν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ τούτου, ἣν ἔδειξε καὶ εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, καὶ εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων. Αὐτὸς καὶ περὶ τοῦ πάθους τοῦ Χριστοῦ πλέον λεπτότερα γράφει· αὐτὸς καὶ περὶ τῆς ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου, τοσοῦτον φανερὰ διηγεῖται, ὡς νὰ κατέβη ἀπὸ τοὺς οὐρανούς, καὶ εἶδε τὰ ἐκεῖ γινόμενα. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἔγραψε καὶ ἄλλο βιβλίον πρὸς τὸν αὐτὸν Θεόφιλον, ὅπερ διηγεῖται τὰς πράξεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, τοὐτέστι, πῶς ἀνελήφθη ὁ Κύριος· ἔστειλε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα εἰς τοὺς Ἀποστόλους, καὶ τοὺς ἐφώτισε· πῶς ἐσοφίσθησαν οἱ ἀγράμματοι Ἀπόστολοι πῶς ἐλάλουν ξένας γλῶσσας· πῶς ὁ Πέτρος ἐδημηγόρησε πρὸς τὸν λαόν· πῶς ὁ ἅγιος Στέφανος ἐλιθοβολήθη ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων· πῶς ὁ ἅγιος Πέτρος ἐθαυματούργει· πῶς ὁ ἀπόστολος Φίλιππος ἐβάπτισε τὸν εὐνοῦχον τῆς βασιλίσσης τῶν Αἰθιόπων. Αὐτὰ καὶ ἄλλα περισσότερα διηγεῖται εἰς τὰς Πράξεις ὁ Ἀπόστολος οὗτος. Τὸ δὲ περισσότερον διηγεῖται διὰ τὰς πράξεις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου πῶς ἐπέστρεψε εἰς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν καὶ διὰ τοῦ κηρύγματος τῶν Ἀποστόλων, πῶς ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Ἀνανίου, πῶς ἐπειράσθη ἐκεῖ, πῶς ἐκήρυξεν εἰς τὰ ἔθνη, πῶς περιῆλθε σὺν αὐτῷ τὴν οἰκουμένην, τέλος, πῶς τὸν ὑπῆγαν δεδεμένον ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν εἰς τὴν Ρώμην, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ· ἕως αὐτοῦ ἠκολούθησεν ὁ Ἀπόστολος οὗτος τῷ ἀποστόλῳ Παύλῳ.

ς'. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἀφήσας αὐτὸν ἐν τῇ Ρώμῃ δέσμιον, ὑπῆγε μόνος του εἰς τὴν Λυβίαν, (Μπαρπαρίαν) καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, (Μισήρι) καὶ ἐκεῖ ἐδίδασκε τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου. Οὐ μόνον τοσαῦτα ἐκατώρθωσεν ὁ Ἀπόστολος οὗτος, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ πρῶτος αὐτὸς λέγουσιν ὅτι τὴν ἐζωγράφησεν, ὡς τεχνίτης ἄριστος ὅπου ἦτο καὶ εἰς τὴν ζωγραφικὴν τέχνην· καὶ τῆς Κυρίας δὲ Θεοτόκοτ τρεῖς καὶ μόνας ἐζωγράφησεν εἰκόνας, ζώσης αὐτῆς, καὶ τὰς ὑπῆγεν πρὸς αὐτὴν νὰ τὰς ἰδῇ, ἐὰν τὴν ἀρέσουσι. Καὶ ἡ Κυρία Θεοτόκος, ὡς τὰς εἶδεν τὰς εὐλόγησεν καὶ εἶπεν «ἡ χάρις τοῦ ἐξ ἐμοῦ γεννηθέντος εἴη δι' ἐμοῦ μετ' αὐτῶν.» Ἀπ' αὐταῖς ταῖς τρεῖς εἰκόναις, ἡ μὲν μία εὑρίσκεται εἰς τὸν Μωρέαν εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, τὴν ὁποίαν εἶδον καὶ ἐγὼ ὀφθαλμοφανῶς καὶ τὴν προσεκύνησα· εἶναι δὲ μὲ κηρομάστιχον· ἡ δὲ δευτέρα λέγουσιν ὅτι εἶναι εἰς τὴν μικρὰν Ρωσσίαν εἰς τὴν πόλιν λεγομένην Βιλίναν, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Παναγίας, ἥτις εἶναι μὲ χρώματα ἐζωγραφισμένη, μὲ λίθους τιμίους καὶ χρυσίον

ἐγκεκοσμημένη τοσοῦτον, διότι βασιλικὸν βίον ἔχει ἐπάνω της, τὴν ὁποίαν λέγουσιν οἱ Χριστιανοὶ τοῦ τόπου ἐκείνου, πῶς εὑρίσκουσιν εἰς τὰ χαρτιά των γεγραμμένον, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ βασιλεῖς, εἰς τοὺς παλαιοὺς καιροὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὴν ἐχάρισαν εἰς τοὺς Ρώσσους, ποιήσαντες καὶ συνθήκην μετ' αὐτῶν, νὰ μὴν ἔρχωνται καὶ αἰχμαλωτίζωσι τοὺς τόπους των· καὶ νὰ εἶναι πάντοτε σύμμαχοί των. Ἡ δὲ τρίτη εἰκὼν κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ Χρυσοβούλου Ἰωάννου Γρηγορίου Γκίκα Βοεβόδα, Ἡγεμόνος πάσης Οὐγροβλαχίας ἐν ἔτει ζσνζ' (7257) Ὀκτωβρίου ε', εὑρίσκεται εἰς τὴν Κύπρον μονὴν τοῦ Κύκκου (1).

ζ'. Περιπατῶν ὁ ἅγιος Ἀπόστολος ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, καὶ διδάσκων τὰ ἔθνη τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου, κατήντησε καὶ εἰς τὰς ἑπταπύλους Θήβας τῆς Βοιωτίας ἔνθα ἀρχιερεὺς καὶ ποιμὴν λογικὸς ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου εἶχε χειροτονηθῆ. Ἀλλὰ μάθετε καὶ τοῦτο, διὰ νὰ μὴ ἀμφιβάλλητε, ὅταν ἀκούητε περὶ τῶν Θηβῶν τούτων. Θῆβαι πόλεις ὀνομάζονται μὲν πολλαί, πλὴν ἀπ' αὐτὰς μία εἶναι εἰς τὰ σύνορα τῆς Αἰγύπτου ἡ ὁποία ὀνομάζεται καὶ Θηβαΐς, εἰς τὰ Ἀστατερικά, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἦτο ὁ λεγόμενος Θηβαῖος καὶ ἄλλοι πολλοὶ ὅσιοι Πατέρες. Ταύτην λέγουσιν, ὅτι ἦτο τοσοῦτον μεγάλη πόλις, διότι εἶχεν ἑκατὸν πύλας· ἀλλ' ὁ βασιλεὺς Αλέξανδρος ὁ Μακεδὼν τὴν κατέστρεψε, καὶ ἐπῆρε τὰ μάρμαρά της, καὶ ἔκτισεν ἄλλην πόλιν εἰς τὸ παραθαλάσσιον, τὴν ὁποίαν ὠνόμασεν Ἀλεξάνδρειαν. Ἦτο καὶ ἄλλη πόλις, καὶ αὐτὴ Θῆβαι ὀνομαζομένη εἰς τοὺς παλαιοὺς καιρούς, εἰς τὰ σύνορα τῆς Θεσσαλίας. Ἦτο καὶ ἄλλη εἰς τὰ σύνορα τῆς Κιλικίας, ἡ ὁποία ὀνομάζεται Θήβα Ὑποπλακία, τὴν σήμερον τὴν λέγουσιν Ἀδραμύττιον. Περὶ ταύτης ἀναφέρει ὁ παλαιὸς ποιητὴς Ὅμηρος, ὅτι ἦτο ἀπ' ἐκεῖ ἡ γυνὴ τοῦ Ἕκτορος Ἀνδρομάχη. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀπόστολος οὗτος Λουκᾶς, εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ἐν τῷ κζ'. κεφαλαίῳ, ἐδ. 2, περὶ αὐτῆς διηγεῖται γράφων οὕτω: «Ἐ»πιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττινῷ, μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν Ἀ»σίαν τόπους ἀνήχθημεν.» Εἶναι καὶ ἄλλη Θῆβαι εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἰταλίας. Εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ Μητρόπολις τοῦ Ἀποστόλου τούτου, Θῆβαι λεγομένη Ἑπτάπυλος, διότι εἰς τοὺς παλαιοὺς καιρούς, εἶχε ἑπτὰ θύρας, καὶ εἶναι εἰς τὰ σύνορα τῆς Βοιωτίας. Εἰς αὐτὴν ἐλθὼν ὁ Ἅγιος, εἶχε καὶ πολλὴν φροντίδα, πῶς τοὺς μὲν βωμοὺς τῶν εἰδώλων νὰ τοὺς νικήσῃ, καὶ τὴν τῶν εἰδώλων πλάνην νὰ ἐκδιώξῃ, ναοὺς δὲ καὶ Ἐκκλησίας νὰ κτίσῃ εἰς τιμὴν τοῦ Χριστοῦ, καὶ συνάθροισιν τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν. Εἰς ὀλίγον καιρόν, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ, ὅλα τὰ κατώρθωσε· τοὺς εἰδωλολάτρας ἐβάπτισε, καὶ υἱοὺς φωτὸς ἐποίησεν,

(1) Εὑρίσκεται βιβλίον ὀνόματι «Περιγραφὴ τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Κύκκου ἐπιγραφομένης· κατὰ τὴν νῆσον Κύπρον» τυπωθὲν ἐν Ἐνετίαις 1817, ἐκεῖ εὑρίσκετο τὸ Χρυσόβουλον· εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ κ. Γ. Μπουρνιὰ ἐν Ἀθήναις Συμβολαιογράφου. Σ.Ε.

ἀντὶ υἱῶν τοῦ σκότους· τοὺς βωμοὺς τῶν εἰδώλων εἰς τὴν γῆν κατηδάφισεν, τὰ ξόανα συνέτριψε. Ἐκκλησίας ἁγίας καὶ Θυσιαστήρια ἀνήγειρεν, καθ' ὅλην τὴν Βοιωτίαν καὶ Ἀχαΐαν ἐπιστρέψας εἰς θεογνωσίαν ἐκ τῆς εἰδωλολατρικῆς πλάνης, καὶ ἱερεῖς χειροτονήσας τοὺς δοκιμοτέρους τῶν πιστευσάντων, παραδοὺς αὐτοῖς τὸ Εὐαγγέλιον, ὅπερ αὐτὸς συνέγραψεν ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. Πλήρης ἡμερῶν γενόμενος, ἕως ὀγδοηκοντούτης, ἐν εἰρήνῃ πρὸς τὸν τῆς εἰρήνης ἀπῆλθεν Ἀρχηγόν, καὶ Σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Καὶ τὸ μὲν τίμιον αὐτοῦ λείψανον ἔμεινεν ἐν ταῖς Θήβαις τιμώμενον ὑπὸ τῶν πιστευσάντων Χριστιανῶν, ἡ δὲ Ἁγία αὐτοῦ ψυχὴ ἀπῆλθεν ἔνθα ἡ τῶν ζώντων χώρα, ἔνθα ἦχος ἑορταζόντων, ἔνθα εὐφραινομένων πάντων ἡ κατοικία. Αὐτὰ εἶναι τῶν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἄθλων τοῦ Ἀποστόλου τὰ διηγήματα· αὐτὸ εἶναι τὸ τέλος τῶν κόπων του, ὅπου ἐκοπίασεν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ· ὥς τε καὶ αὐτὸς τὴν παρρησίαν ἔχει νὰ λέγῃ μετὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, καθὼς ἐκεῖνος ἐν τῇ πρὸς Τιμόθεον δ'. ἐπιστολῇ ἐν τῷ δ'. κεφαλαίῳ λέγει· «Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον »τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιο»σύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δί»καιος Κριτής.» Ἀλλ' ἀκούσατε τί παράδοξον θαῦμα ἐγένετο μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ.

η'. Ὁ Θεὸς θέλων νὰ τὸν δοξάσῃ ὡς πρὸς τὴν ἐπιστήμην ὅπου ἐγίνωσκε τῆς ἰατρικῆς, κατ' ἔτος κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης του, ἤτις εἶναι ἡ ιή. Ὀκτωβρίου, ἔβρεχεν ἐπάνω εἰς τὸν τάφον του κολλύρια, τὰ ὁποῖα ὅσοι εἶχον ἀσθένειαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, μόνον ἐὰν ἐχρίοντο παρευθὺς ἰατρεύοντο. Δίκαιον δὲ νὰ εἴπωμεν, καὶ πῶς τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψανον ἀνεκομίσθη ὡς μέγα θησαύρισμα εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

θ'. Ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, ἀφῆκε τρεῖς υἱοὺς μετὰ τὸν θάνατόν του, Κωνστάντιον, Κωνσταντῖνον καὶ Κώνσταντα. Οἱ μὲν δύο υἱοί του ἐπῆραν ἕκαστος μέρος τῆς βασιλείας του· ὁ μὲν Κώνστας τὴν Ρώμην, ὁ δὲ Κωνσταντῖνος τὰς ἐπάνω καὶ κάτω Γαλλίας, ὁ δὲ Κωνστάντιας ὁ τρίτος υἱὸς περιέλαβε τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸν θρόνον τοῦ πατρός του. Αὐτὸς ἐπῆγε καὶ εἰς τὰ μέρη τοῦ Ἴστρου ποταμοῦ, ἤ Δουνάβεως καὶ ἐκεῖ διέτριβε χρόνον ἱκανόν. Διερχόμενος τὰς πόλεις τὰς Παραδουναβείους, ἤκουσεν ὅτι οἱ Βλάχοι, οἵτινες εἶναι πέραν τοῦ Ἴστρου, ζητοῦσι νὰ ἐκστρατεύσωσι κατὰ τῆς βασιλείας τῶν Χριστιανῶν· φοβηθεὶς νὰ μὴ ἀληθεύσῃ ἡ φήμη αὐτή, παραλαβὼν τὸ στράτευμά του, ἀνεχώρησε διὰ Κωνσταντινούπολιν. Ἐρχόμενος δὲ κατὰ τὴν ὁδόν, ἐπέζευσεν εἰς πόλιν τινὰ τῆς Θράκης, ἡ ὁποία ἐλέγετο Ὀδρυσσός, καὶ Ὀρεστιάς, εἶτα Ἀνδριανούπολις. Εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν εὐ-

ρισκομένου τοῦ Βασιλέως ἐπίσκοπός τις ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἀπὸ τὸν Μωρέαν, λέγων, ὅτι γινώσκει ποῦ εὑρίσκονται τὰ λείψανα τῶν ἁγίων ἀποστόλων, Ἀνδρέου Τιμοθέου καὶ Λουκᾶ. Τοῦτο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἐπλήσθη χαρᾶς, ὡς νὰ τῷ ἤθελε δώσει μέγα θησαυρόν· καὶ παρευθὺς προσέταξε τὸν ἅγιον Ἀρτέμιον, ὅστις ἦτο τότε Δοὺξ τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ ὕστερον ἐμαρτύρησεν ἐπὶ τοῦ παραβάτου Ἰουλιανοῦ, νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν τοιαύτην ὑπηρεσίαν. Καὶ ἀπελθὼν μετὰ βασιλικῆς ἐξουσίας καὶ εὐλαβείας μεγάλης, ἐπῆρε τὰ λείψανα· τοῦ μὲν ἀποστόλου Ἀνδρέου ἀπὸ τὰς παλαιὰς Πάτρας, τοῦ δὲ ἀποστόλου Τιμοθέου ἀπὸ τὴν Ἔφεσον, τούτου δὲ τοῦ ἀποστόλου Λουκᾶ ἀπὸ τὰς Θήβας τῆς Βοιωτίας, ὅπου εἴπομεν ὅτι ἦτο τεθαμένος παραλαβὼν ταῦτα, τὰ ὑπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ὁ δὲ βασιλεὺς προσκυνήσας ταῦτα καὶ ἀσπασάμενος ἀπέθετο τότε κατὰ τὸ παρὸν εἰς τὸν ναὸν ὃν αὐτὸς ἔκτισεν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ πατρός του. Μετὰ δὲ ταῦτα κατεσκεύασε τρία κιβώτια ἀργυρᾶ, καὶ τελειώσας τὸν ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, τὸν ὁποῖον ἤρξατο νὰ οἰκοδομῇ ὁ πατήρ του, ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, ἐκεῖ κατέθετο τὰ τίμια καὶ ἅγια ταῦτα λείψανα, ὑποκάτω τοῦ δεξιοῦ μέρους τῆς ἁγίας Τραπέζης· καὶ ἦσαν ἐκεῖ μέχρι τοῦ καιροῦ ὅπου εἶχον οἱ βασιλεῖς τῶν Χριστιανῶν τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἀκούσατε δὲ καὶ θαῦμα παράδοξον, ὅπερ ἐγένετο τότε, ὅταν ἔφερον τὰ λείψανα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων.

ι'. Εὐνοῦχόν τινα εἶχεν ὁ βασιλεύς, Ἀνατόλιον λεγόμενον, πρῶτον μεταξὺ τῶν ἄλλων εὐνούχων τοῦ κοιτῶνος καὶ πιστότερον. Αὐτὸς ἠσθένησε βαρεῖαν ἀσθένειαν, ὅπου δὲν ἐδύναντο οἱ βασιλικοὶ ἰατροὶ νὰ τὸν ἰατρεύσωσι καὶ τὸν ἀπεφάσισαν διὰ θάνατον. Τί ποιεῖ ὁ Ἀνατόλιος; ἀπελπισθεὶς πάσης βοηθείας, ἐσκέφθη νοερῶς νὰ προσδράμῃ εἰς τὴν βοήθειαν τῆς πρεσβείας τοῦ Ἀποστόλου Λουκᾶ, διότι ἤκουσεν ὅτι ζῶν ἐ Ἅγιος ἦτο ἰατρός. Ἔβαλαν λοιπὸν τὴν θήκην ἤτις εἶχε τὸ λείψανον τοῦ Ἀποστόλου τούτου, ἐπάνω εἰς τὸν Ἀνατόλιον· καὶ παρευθύς, ὢ τῆς δυναμείας σου Βασιλεῦ! ἠγέρθη ὁ ἀσθενής, καὶ βαστάζων αὐτὸ τὸ τίμιον λείψανον, τὸ ὑπῆγεν εἰς τὸν ναόν, ἔνθα ἔμελλε νὰ τὸ θέσωσι. Τοῦτο τὸ θαῦμα ἰδὼν ὁ βασιλεύς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς πόλεως, ἐδόξασαν τὸν Θεόν, τὸν δοξαζόμενον ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ· ὁ δὲ εὐνοῦχος Ἀνατόλιος, οὕτω πάρ' ἐλπίδα σωθείς, δὲν ἔλειψεν ἀπὸ τότε κηρύττων πᾶσιν εἰς αὐτὸν γεγενημένην παρὰ τοῦ Ἀποστόλου παράδοξον θαυματουργίαν, καὶ δοξάζων τὸν δι' αὐτοῦ θαυματουργήσαντα Ἰησοῦν Χριστόν.

ια'. Αὕτη εἶναι ἡ περὶ τοῦ ἀποστόλου Λουκᾶ ψυχωφελὴς διήγησις· αὗται εἶναι αἱ πράξεις του καὶ ὁ βίος του ὡς ἐν συντόμῳ, καθὼς ἠκούσατε εὐλογημένοι Χριστιανοί. Λοιπὸν ἡμεῖς οἵτινες ἑορτά-

ζομεν τὴν μνήμην του, καὶ θέλομεν νὰ δεχθῇ ὁ Ἅγιος τὴν ἑορτήν μας, μὴ κάμνωμεν πράγματα τὰ ὁποῖα ἔκαμναν οἱ εἰδωλολάτραι εἰς τὰς πανηγύρεις των, τοὐτέστι χορούς, παιγνίδια, τραγούδια, καὶ ἄλλα δαιμονικὰ ἔργα· μετὰ συντετριμμένης καρδίας, μετὰ καθαροῦ συνειδότος, ἂς πανηγυρίσωμεν καὶ ἂς ἑορτάσωμεν τὴν μνήμην τοῦ Ἀποστόλου. Μὴ στολιζώμεθα ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες, ὅτι γῆ καὶ χῶμα θέλομεν γείνει· μὴ ὑπερηφανεύώμεθα εἰς ἐνδύματα καὶ στολίδια, διότι ὁ θάνατος μᾶς περιμένει· μὴ πορνεύομεν καὶ μιαινώμεθα, διότι τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον ἑτοιμάζεται διὰ τοὺς τοιούτους· μὴ πολυπίνωμεν καὶ μεθύωμεν, διότι θέλομεν διψήσει εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον μετὰ τοῦ πλουσίου. Τί κερδίζομεν ἀπὸ τὴν μέθην; τί αὐξάνομεν καλὸν τῆς ψυχῆς μας, ἐὰν πολυφάγωμεν καὶ κακῶς δαπανήσωμεν; πόσοι διῆλθον τοιαύτας ἡμέρας, ὡς τὴν σημερινήν, μὲ παιγνίδια μὲ χορούς, μεθυσμένοι; ἀλλὰ τόρα εἶναι χῶμα εἰς τὴν γῆν· καὶ μακάριοι ἐὰν ἔκαμαν καλὸν διὰ τὴν ψυχήν των. Τοὺς πτωχοὺς ἂς ἐνδύσωμεν, τοὺς πεινασμένους ἂς χορτάσωμεν, τοὺς διψασμένους ἂς ποτίσωμεν, τοὺς ἀσθενεῖς ἂς κυττάξωμεν, τοὺς φυλακισμένους ἂς ἐπισκεφθῶμεν, τοὺς ξένους ἂς περιποιηθῶμεν. Τότε νὰ εἴπωμεν, ὅτι ἐπανηγυρίσαμεν, τότε νὰ καυχηθῶμεν, ὅτι ἑορτάσαμεν, τότε νὰ δεχθῇ ὁ Θεὸς τὴν ἑορτήν μας, τότε νὰ χαρῶσιν οἱ Ἄγγελοι, τότε νὰ λυπηθῶσιν οἱ Δαίμονες. Διότι τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πολυφάγωμεν ἡμεῖς καὶ οἱ πτωχοὶ πεινῶσι; τί τὸ κέρδος, ἐὰν πολυπίωμεν ἡμεῖς, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ διψῶσι; μία εἶναι ἡ καθολικὴ τροφή, μία εἶναι ἡ καθολικὴ ἀνάπαυσις, ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, ἡ αἰώνιος ζωή, ἡ ἀπόλαυσις τῶν μελλόντων ἀγαθῶν· τὰ δὲ ἄλλα εἶναι ὡς καπνός, ὡς ὄνειρον. Διότι εἰπέ μου τί κερδίζεις ἄνθρωπε, ἐὰν πλεονεκτήσῃς, καὶ κερδίσῃς χρήματα πολλά, οἴκους μεγάλους, χωράφια πολλά, ἀμπέλια καλά; ἔρχεται ὥρα, καὶ ἐξέρχεται ἡ ψυχή σου, καὶ ἀφίνει ἔρημον τὸ κορμί, ὄχι μόνον ἀπὸ φορέματα, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἀπὸ τὰς ἀρετάς. Τί τὸ ἐντεῦθεν; κανὲν ἀπὸ αὐτὰ δὲν σὲ συνοδεύει· οἱ συγγενεῖς μένουσι κληρονόμοι, οἱ φίλοι λυπημένοι, οἱ ἐχθροὶ χαίρουσι· σὺ δὲ τί; ὑπάγεις ἔρημος πάντων, δεδεμένος καταδεδικασμένος· τρέχουν κατόπιν σου αἱ ἀδικίαι, οἱ στεναγμοὶ τῶν πτωχῶν, τὰ κλαύματα τῶν ὀρφανῶν, τὰ δάκρυα τῶν χηρῶν ἔρχονται μετὰ σοῦ εἰς τὸν φοβερὸν Κριτὴν τὸν ἀλάνθαστον, τὸν ἀπροσωπόληπτον. Τότε τί; ἀκούεις τὴν φοβερὰν ἀπόφασιν· «Δήσαντες »αὐτὸν χεῖρας καὶ πόδας, ἐμβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον.» Ὢ πόσα δάκρυα χύνει τότε ἡ ψυχὴ ἀοράτως, καὶ ἡμεῖς δὲν τὴν βλέπομεν! ὢ πόσα λαλεῖ καὶ παραπονεῖται, καὶ ἡμεῖς δὲν τὴν ἀκούομεν! Διατί; διότι εἴμεθα ὅλως μεμεθυσμένοι ἀπὸ τὰς φροντίδας τοῦ κόσμου, εἰς τὰς μέριμνας τοῦ πλούτου, καὶ μᾶς ἐτύφλωσεν ὁ Διάβολος εἰς τὴν

ἁμαρτίαν. Ἀλλὰ ἐὰν καθαρίσωμεν τὸν ἑαυτόν μας ἀπὸ τὴν σύγχυσιν τῶν βιωτικῶν φροντίδων, θέλομεν δυνηθῆ νὰ ἐννοήσωμεν τὰ ὑστερινά μας. Ἂς ἐλεήσωμεν τοὺς πένητας, ἵνα ἐλεηθῶμεν καὶ ἡμεῖς ὑπὸ τοῦ Κυρίου· ἂς ἀφήσωμεν τοῖς ἀδελφοῖς τὰ πταίσματα, ἵνα καὶ ὁ Θεὸς ἀφήσῃ τὰς ἡμετέρας ἁμαρτίας· ἂς ἔχωμεν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην ἀληθινὴν κατὰ Θεόν, ἵνα καὶ ὁ Θεὸς ἀγαπήσῃ ἡμᾶς· ἂς βοηθήσωμεν τοὺς ἀδυνάτους εἰς τὴν ἀνάγκην των, ἵνα καὶ ἡμεῖς τύχωμεν τῆς παρὰ Θεοῦ βοηθείας· ἂς δοξάσωμεν τὸν Θεὸν ἔργοις καὶ λόγοις καὶ μὲ τὰ μέλη μας. Πῶς δὲ νὰ τὸν δοξάζωμεν μὲ ἔργα, καὶ πῶς μὲ λόγους, καὶ πῶς μὲ τὰ μέλη μας; Μὲ ἔργα δοξάζομεν τὸν Θεόν, ἐὰν ἔχομεν τὴν ἀγάπην, τὸ κεφάλαιον τῶν ἀρετῶν· ἐὰν φιλοξενίαν κατορθώσωμεν, ἐὰν εἰρήνην ἀποκτήσωμεν, ἐὰν καθαρότητα ἀγαπήσωμεν, τότε δοξάζεται ὁ Θεὸς μὲ ἔργα· μὲ λόγους δὲ τὸν δοξάζομεν, ἐὰν πιστεύωμεν ὀρθοδόξως, ἐὰν τὸν κηρύττωμεν Θεὸν ἀληθινόν, ἐὰν τὸν εὐχαριστῶμεν εἰς τὰς θλίψεις μας, ἐὰν ὁμολογῶμεν καὶ γλώσσῃ καὶ καρδίᾳ τὸ Μυστήριον τῆς πίστεώς μας. Πῶς δὲ δοξάζεται ὁ Θεὸς μὲ τὰ μέλη μας; Ὅταν νεκρώσωμεν τὰ μέλη τοῦ κορμίου, ὅταν κρατήσωμεν τὴν ὅρασίν μας ἀπὸ κάλλους γυναικῶν, ὅταν φυλάξωμεν τὴν ἀκοήν μας ἀπὸ διηγήσεις ἀπρεπεῖς, ὅταν σφαλίσωμεν τὸ στόμα μας ἀπὸ ἀργολογίας, ὅταν κρατήσωμεν τὰς χεῖράς μας ἀπὸ ἀδικίαν, ὅταν ἐμποδίσωμεν τοὺς πόδας μας ἀπὸ τοῦ τρέχειν εἰς ἐργασίαν τῆς ἁμαρτίας, τότε δοξάζομεν τὸν Θεὸν ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, καθὼς ὁ ἀπόστολοςΠαῦλος ἐν τῇ πρὸςΚορινθίους ά. ἐπιστ. εἰς τὸ ς΄ κεφ. «Δοξάσατε »δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν ἅτινα ἐστὶ »τοῦ Θεοῦ.» Ἐπὶ πᾶσι τούτοις νὰ φύγωμεν ἀδελφοί, καὶ τὴν μέθην· περὶ τῆς ὁποίας πολλάκις σᾶς εἶπον· ὅτι, ὡς ὁρίζει καὶ ὁ Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους πρώτῃ ἐπιστολῇ, ἐν κεφαλαίῳ ς΄ οἱ μέθυσοι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομοῦσι. Διότι εἰπέ μοι, τί κερδίζεις ἄνθρωπε ὅταν πίνῃς τὸ πολὺ κρασί; μήπως αὐξάνῃς τὰς τῆς ζωῆς σου ἡμέρας; οὐχί· ἀλλὰ πρῶτον τὰς ἐλαττώνεις· δεύτερον, τὴν τιμήν σου χάνεις· τρίτον δὲ καὶ τὴν περιουσίαν σου φθείρεις. Ἴδε τὰ ἄλογα ζῶα πῶς ἔχουσι καλλιτέραν γνῶσιν παρὰ ὁ μέθυσος· διότι ἐκεῖνα τόσον ὅσον εἶναι ἀρκετὸν εἰς αὐτὰ πίνουσι, καὶ ἐὰν τὰ παρακαλέσῃς, δὲν σὲ ἀκούουσι. Σὺ δέ, ἄνθρωπος λογικὸς ὤν, καὶ κατ' εἰκόνα Θεοῦ τετιμημένος, διατὶ διάζεις τὸν ἑαυτόν σου, πρὸς περισσοτέραν πολυποσίαν· δὲν γνωρίζεις ὅτι ἡ μέθη κανὲν καλὸν δὲν προξενεῖ; Ὁ Νῶε ἀπ' αὐτὴν τὴν μέθην ἐξεγυμνώθη· ὁ Λὼτ ἀπ' αὐτὴν καὶ οἱ Ἑβραῖοι παρακινηθέντες παρητήσαντο τὴν προσκύνησιν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐποίησαν μόσχον ἐν Χωρήβ, καὶ ἤρξαντο παίζειν, λατρεύοντες τῷ γλυπτῷ Βεελφεγώρ· αὐτὴν καὶ ὁ σοφὸς Σολομὼν κατηγορεῖ εἰς τὸ κγ΄. κεφ. τῶν Παροι-

μιῶν, καὶ λέγει «Μὴ ἴσθι οἰνοπότης, μηδὲ ἐκτείνου συμβολαῖς, κρε»ῶντα ἀγορασμοῖς· πᾶς γὰρ μέθυσος καὶ πορνοκόπος πτωχεύσει.» Περὶ αὐτῆς καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς διδάσκει, ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῇ, εἰς τὸ έ. κεφ. ἐδάφ. 18 λέγει· «Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν Πνεύματι.» Καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας ὁμοίως μᾶς καθοδηγοῦσι, νὰ μὴ μεθῶμεν· καὶ τὸ γελοιότερον, ὅτι, ὅστις πίνει περισσότερον κρασί, παρὰ τοὺς ἄλλους, ἐκεῖνον ἐπαινοῦσιν οἱ μωροὶ ἄνθρωποι, καὶ δὲν ἀκούουσι τοῦ σοφοῦ Ἰησοῦ, τοῦ υἱοῦ Σειράχ, πῶς παραγγέλλει εἰς τὸ λά. κεφ. «Ἐν οἴνῳ μὴ ἀνδρίζου, πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν ὁ οἶνος.»

ιά. Ἀλλ' ἴσως ἤθελεν εἰπῇ τις· ἐὰν εἶναι τὸ κρασὶ κακόν, διατὶ τὸ ἔκαμεν ὁ Θεός; Ἄκουσον, ὦ ἄνθρωπε, καὶ μὴ λαλῇς βλασφημίας, διότι δὲν εἶναι τὸ κρασὶ κακόν, ἀλλ' ἡ κακὴ χρῆσις τούτου, αὐτὴ φέρει τὴν κακίαν. Καὶ θέλεις νὰ τὸ μάθῃς; τὸ κρασὶ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν εὑρέθη· ἐὰν ἦτο τὸ κρασὶ αἴτιον τῶν κακῶν, τί τοὺς παρεκίνησε τοὺς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἀνθρώπους, νὰ γείνωσι τοσοῦτον ἁμαρτωλοί, καὶ νὰ καταποντισθῶσι, ἀφ' οὗ τότε κρασὶ δὲν ἦτο; ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἔγεινε ὁ κατακλυσμὸς πρὸ τῆς εὑρέσεως τοῦ οἴνου, διὰ νὰ γνωρίσῃς, ὅτι καὶ χωρὶς οἶνον δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ πταίσῃ εἰς τὸν Θεόν· καὶ νὰ μὴ λέγῃς ὅτι τὸ κρασὶ πταίει, ἀλλὰ ἑαυτὸν νὰ μέμφησαι, ὅστις τὸ πίνεις ὑπερμέτρως. Μέγα κακὸν εἶναι, ἀδελφοί μου, ἡ μέθη, διότι τὸν λογικὸν ἄνθρωπον, εἰς ὃν τοῦ ἔδωκεν ὁ Θεὸς ἐξουσίαν νὰ εἶναι Κύριος τῶν ζώων πάντων, ἀποφαίνει ὡς ἀποθαμένον· διότι ὁ μὲν ἀποθαμένος δὲν κινῆται, οὔτε πρὸς τὸ καλόν, οὔτε πρὸς τὸ κακόν, ὁ δὲ μέθυσος, πρὸς τὸ καλὸν εἶναι ἀκίνητος, πρὸς δὲ τὸ κακὸν καὶ τὴν ἁμαρτίαν εἶναι εὐκίνητος. Γέλως καὶ ὄνειδος γίνεται ὁ μέθυσος καὶ εἰς τοὺς φίλους του, καὶ εἰς τοὺς ἐχθρούς του· διότι οἱ μὲν φίλοι του ἐντρέπονται νὰ τὸν βλέπωσι, πῶς παρακρούει ἀπὸ τοῖχον εἰς τοῖχον, οἱ δὲ ἐχθροί του χαίρουσι καὶ τὸν καταγελῶσι. Τί ἄλλο εἶναι γελοιότερον ἀπὸ τὸν μωρὸν ἄνθρωπον; τί ἄλλο εἶναι γέλωτος ἄξιον, ὡς ὁ ἄνθρωπος ὅπου εἶναι ἔξω φρενῶν καὶ ὁμιλεῖ τρελλοὺς λόγους; ἀλλ' ὅμως ὁ μέθυσος εἶναι πλέον γελοιοδέστερος παρὰ τὸν δαιμονισμένον· διότι ἐκεῖνος μέν, ὅσα καὶ ἐὰν κάμῃ χωρὶς νὰ θέλῃ τὰ κάμνει, διότι εἶναι ἔξω φρενῶν, ὁ δὲ μέθυσος μὲ τὴν θέλησίν του γίνεται μωρός. Διὰ τοῦτο καὶ ὅσα ποιεῖ ὁ μέθυσος, ὅλα κρίνονται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ τὸν μὲν μωρὸν συγχωρεῖ ὁ Θεός, ἐὰν καὶ ἁμαρτάνῃ, διότι ἀγνοῶν ἁμαρτάνει· τὸν δὲ μέθυσον διπλῶς τὸν κρίνει ὁ Θεός, καὶ διὰ τὴν μέθην του, καὶ διὰ τὴν ἁμαρτίαν ἣν ποιεῖ εἰς τὴν μέθην. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ σοφὸς Σολομὼν λέγει εἰς τὸ κεφ. τῶν Παροιμιῶν του· «Ἀκόλαστον »οἶνος, καὶ ὑβριστικὸν μέθη». Ἄκουσον δὲ καὶ τοῦ προφήτου Μωϋσέως

ἐν τῷ θ'. κεφ. τῆς Γενέσεως, πῶς διαλαμβάνει διὰ τὸν Νῶε, ὅταν ἐμέθυσε· «Καὶ ἐφύτευσε Νῶε ἀμπελῶνα, καὶ ἔπιεν ἐκ τοῦ οἴνου, καὶ »ἐμεθύσθη, καὶ ἐγυμνώθη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.» Ἀκούεις πῶς ὁ δίκαιος Νῶε, ἂν καὶ ἐμέθυσεν ὡς ἀγνοῶν τὸ κρασὶ τί πρᾶγμα εἶναι, καὶ πιὼν πολύ, ἀλλὰ ἐκ τοῦ οἴκου του δὲν ἐξῆλθε. Ταῦτα δὲ λέγω, οὐχὶ νὰ τὸν μιμώμεθα εἰς τὴν μέθην, ὅταν εἴμεθα εἰς τοὺς οἴκους μας, ἀλλ' ἵνα μάθωμεν, ὅτι περισσοτέραν κόλασιν ἔχουσι ὅσοι περιπατοῦσι μεθυσμένοι ἀπὸ τὰ καπηλεῖα εἰς τὰς ὁδούς, ἐπειδὴ οἱ τοιοῦτοι γίνονται σκάνδαλον καὶ κακὸν παράδειγμα καὶ εἰς τοὺς ὁρῶντας. Ἀχόρταστον πρᾶγμα εἶναι ἡ πορνεία, ἀλλὰ ἡ μέθη εἶναι πλέον ἀχορταστότερον· διότι ἡ μὲν πορνεία, ὅταν γηράσῃ καὶ ἀδυνατήσῃ ὁ ἄνθρωπος, ἀποκόπτεται, ἡ δὲ μέθη καὶ εἰς τὸ γῆρας τοῦ ἀνθρώπου μένει· καὶ μάλιστα θέλεις ἰδεῖ γέροντας, νὰ ἀγαπῶσι τὴν πολυποσίαν, περισσότερον τῶν νέων. Ὑπάρχει ὄφις ὀνόματι διψάδα, ὁ ὁποῖος, ὅταν δαγκάσῃ τὸν ἄνθρωπον, τόσην δίψαν ἀφόρητον ἐμποιεῖ αὐτῷ, ὥστε καὶ ἂν χύσῃς ποταμὸν μέγαν εἰς τὸ στόμα του, ὲν δροσίζεται μόνον πίνει ἀχόρταστα, ἕως ὅτου πρίσκεται καὶ σκάζει. Αὐτὸς ὁ ὄφις παρομοιάζεται πρὸς τὴν πολυποσίαν διότι ὁ μέθυσος ἄνθρωπος, ὅσον πίνει, τοσοῦτον διψᾷ, ὡσὰν μὴ εἶχε πίει τελείως. Τὶς νὰ μὴ κατηγορήσῃ τὴν τοιαύτην ἀσθένειαν; τὶς νὰ μὴ λυπηθῇ τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον; Διὰ τοῦτο ἂς φύγωμεν, ἀδελφοί μου, τὴν μέθην, ἂς φύγωμεν τὴν πολυποσίαν. Ὅσον εἶναι εἰς ἡμᾶς ἀρκετόν, ὅσον εἶναι διὰ εὐφροσύνην τῆς ψυχῆς μας, καὶ ὄφελος τοῦ σώματος μας, τοσοῦτον ἂς πίνωμεν· διότι ὁ οἶνος, ὡς λέγει καὶ ὁ ψαλμῳδὸς Δαυΐδ, εὐφραίνει τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ δὲν τὴν ζημιόνει. Μὴ θέλομεν μόνοι μας τὴν ζημίαν τῆς ψυχῆς μας· μὴ ἀγαπῶμεν θηλιματικῶς τὴν καταστροφὴν τοῦ σώματός μας, καὶ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ βίου μας, ἵνα ἐδῶ μὲν περάσωμεν ζωὴν εἰρηνικήν, ἄνοσον, μακρόβιον τετιμημένην ἐκ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἐκεῖ δὲ ἀξιωθῶμεν τῆς ἀτελευτήτου βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ πρέπει δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρί, καὶ τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (Ἐκ τοῦ Νέου Θησαυροῦ).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ἁγίου ΜΑΡΙΝΟΥ *τοῦ Γέροντος, ξίφει τελειωθέντος.*

»Γέρων Μαρῖνος ἐξελέγχει γραῦν πλάνην,
»Τόλμῃ νεάζων, καὶ τελειοῦται ξίφει.

Ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν ΙΟΥΛΙΑΝΟΣ, *ὁ ἐν τῷ Εὐφράτῃ ποταμῷ, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.*

»Ἐκ τοῦ παρατρέχοντος ὡς ὄναρ βίου
»Ἰουλιανὸς ἄσμενος παρατρέχει.

Οὗτος ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Ἰουλιανὸς (1) παραιτήσας τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ, ὑπῆγεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ· καὶ ἐκεῖ εὑρὼν σπήλαιον, διῆγε τὴν ζωήν του μοναστικῶς. Τοῦτον ὕστερον καὶ ἄλλοι πολλοὶ μιμηθέντες, μετέβησαν πλησίον εἰς ἐκεῖνο τὸ σπήλαιον τοῦ Ὁσίου, καὶ κατεσκεύασαν καλύβας, γενόμενοι ἕως ἑκατὸν τὸν ἀριθμόν· συνηγωνίζοντο δὲ μὲ τὸν Ὅσιον, καὶ τὰ αὐτὰ φαγητὰ τὰ ὁποῖα ἔτρωγεν ἐκεῖνος ἔτρωγον καὶ αὐτοί. Οὗτος ὁ θαυμάσιος ἀπήντησέ ποτε δράκοντα, τὸν ὁποῖον κατεξέσχισε καὶ ἐθανάτωσε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου Σταυροῦ. Ὑπῆγε δὲ καὶ εἰς τὸ Σίναιον Ὄρος, καὶ ἔκτισεν Ἐκκλησίαν πλησίον εἰς τὴν πέτραν ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ νομοθέτης Μωσῆς εἶδε τὸν Θεόν, καθὼς εἶναι δυνατὸν νὰ ἴδῃ ἄνθρωπος· ἡ Ἐκκλησία αὕτη διατηρεῖται ἕως τὴν σήμερον.

Ἀλλὰ καὶ ὅταν ὁ δυσσεβὴς Ἰουλιανὸς ὑπῆγεν εἰς τὴν Περσίαν, πολλοὶ Χριστιανοί φοβούμενοι, μήπως ἐπανελθὼν ἐκεῖθεν, πολεμήσῃ πάλιν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ὁ ἀλιτήριος· προσέτρε-

(1) Τούτου τοῦ ὁσίου Ἰουλιανοῦ τὸν βίον συγγράφει ὁ Θεοδώρητος ἐν ἀριθμῷ β΄. τῆς Φιλοθέου ἱστορίας. Λέγει δὲ ὁ Θεοδώρητος ἐκεῖ, ὅτι ὁ Ὅσιος οὗτος, πρότερον μὲν ἔκτισε τὴν καλύβην του εἰς τὴν χώραν τὴν καλουμένην Ὀσροηνῶν, ἥτις πάλαι ὠνομάζετο Παρθυαίων· καὶ ὅτι οἱ ἐγχώριοι τιμῶντες τοῦτον τὸν Ὅσιον ἀπεκάλουν αὐτὸν Σάββαν, ὃ δηλοῖ πρεσβύτην ἑλληνιστί. Ἀξιόλογον δὲ εἶναι καὶ ἐκεῖνο τὸ ἄλλο τὸ ὁποῖον εἶπεν ὁ Ὅσιος οὗτος, παρὰ τῷ Θεοδωρήτῳ εὑρισκόμενον. Παρακληθεὶς γάρ ποτε ὑπὸ τῶν μαθητῶν του νὰ κτίσῃ ἕνα μικρὸν οἶκον, ἐπείσθη καὶ ἔδωκε τὰ μέτρα τοῦ οἴκου· ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνοι ἐποίησαν αὐτὸν μεγάλον, τούτου ἕνεκα βλέπων αὐτὸν ὁ Ὅσιος «Δέ»δοικα, ἔφη, ὦ ἄνδρες, μὴ τὰ ἐπὶ γῆς εὐρύνοντες καταγώγια, σμικρύνομεν τὰ »ἐπουράνια· καίτοι, ταῦτα μὲν ἐστὶ πρόσκαιρα, ἐκεῖνα δὲ αἰώνια, καὶ πέρας »λαβεῖν οὐ δυνάμενα.» Ἁρμόζει δὲ ὁ ἔλεγχος οὗτος καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς Μοναχοὺς τοῦ παρόντος αἰῶνος, διότι καὶ ἡμεῖς, μεγάλας ἐπὶ γῆς κτίζοντες τὰς προσκαίρους κατοικίας, σμικρύνομεν τὰς ἐν οὐρανοῖς αἰωνίους Μονάς. Περὶ τούτου τοῦ Ἰουλιανοῦ γράφει καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος ἐν ὁμιλίᾳ εἰκοστῇ πρώτῃ εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους λέγων· «Ἴστε δήπου καὶ ἀκηκόατε· οἱ δὲ καὶ ἐθε»ωρήσατε τὸν ἄνδρα, ὃν μέλλω νῦν ἐρεῖν — Ἰουλιανόν, λέγω, τὸν θαυμάσιον. »Οὗτος ἦν ἀνὴρ ἄγροικος, ταπεινὸς καὶ ἐκ ταπεινῶν· οὐδὲ ὅλως τῆς ἔξωθεν »παιδείας ἔμπειρος. ἀλλὰ τῆς ἁπλάστου φιλοσοφίας πεπληρωμένος. Τούτου »εἰς τὰς πόλεις ἐμβάλλοντος (σπανίως δὲ τοῦτο ἐγίνετο), οὔτε ῥητόρων, οὔτε »σοφιστῶν, οὔτε ἄλλου τινὸς εἰσελαύνοντος, τοιαύτη τις ἐγίνετο συστροφή. »Τί δὲ λέγω; οὐχὶ πάντων βασιλέων καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ λαμπρότερον ἄδεται ἔτι »καὶ νῦν;»

ξαν εἰς τὸν Ὅσιον τοῦτον, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ τοὺς λυτρώσῃ διὰ τῶν προσευχῶν του ἀπὸ τὰς κακοτεχνίας ἐκείνου. Ὑπακούσας λοιπὸν ὁ ἀοίδιμος παρέτεινε τὴν προσευχήν του εἰς δέκα ἡμέρας. Τούτου ἕνεκα ἤκουσεν ἄνωθεν θείαν φωνὴν λέγουσαν ὅτι, ὄχι μόνον διὰ σὲ ὁ ἄγριος χοῖρος τοῦ ἀμπελῶνος Χριστοῦ, ὁ μιαρὸς καὶ δυσσεβὴς Ἰουλιανὸς κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ἀποσφάττεται, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἀγρυπνίας καὶ παρακλήσεις πολλῶν ἁγίων ἀδελφῶν (1). Ὕστερον δὲ ἀφ' οὗ ὁ μακάριος Μελέτιος ὁ Ἀντιοχείας ἐδιώχθη ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν, ἐπροσκάλεσαν τινὲς Χριστιανοὶ τὸν ὅσιον τοῦτον Ἰουλιανόν, ὅπως λάβωσι τὴν εὐχήν του καὶ εὐλογίαν, καὶ παρηγορηθῶσιν ἀπὸ τὰς ψυχωφελεῖς νουθεσίας του· ὁ δὲ Ὅσιος συγκατένευσε νὰ ὑπάγῃ.

Πορευόμενος δέ, ἐφιλοξενήθη ἐν τῇ ὁδοιπορίᾳ ἀπὸ μίαν γυναῖκα φιλόθεον, ἥτις εἶχεν ἑπταετὲς παιδίον. Ὅταν δὲ ἐκάθησεν εἰς τὸ δεῖπνον ὁ Ἅγιος, ἐπειδὴ ἡ μήτηρ ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς τραπέζης, ἐξέφυγεν ὀλίγον ἀπὸ τὰ βλέμματα τῆς μητρὸς ὁ παιδίον, καὶ κατὰ συμβεβηκὸς πίπτει ἐντὸς φρέατος. Ἡ δὲ τιμία ἐκείνη γυνή, ἀφ' οὗ ἔμαθε τὸ γεγονός, χωρὶς νὰ ἀλλοιωθῇ τελείως, ἢ νὰ ταραχθῇ, ἐκάλυψεν τὸ στόμιον τοῦ φρέατος, καὶ μὲ μεγάλην πίστιν καὶ μεγαλοψυχίαν ὑπηρέτει τὸν Ὅσιον (2). Ἐν ᾧ δὲ ὁ Ἅγιος ἐζήτει τὸ παιδίον ἐπανειλημμένως, ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ὢ τῆς θαυμαστῆς ἀνδρίας καὶ πίστεως! ἠπάτα τὴν ρόνησιν τὸν Ὅσιον, λέγουσα καὶ προφασιζομένη, ὅτι τὸ παιδίον της ἀσθενεῖ· ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἅγιος ἐπὶ μᾶλλον ἐζήτει τὸ παιδίον, ἵνα ἔλθῃ καὶ αὐτὸ εἰς τὴν τράπεζαν νὰ ἀπολαύσῃ τὴν εὐλογίαν του, διὰ τοῦτο ἐφανέρωσεν εἰς αὐτὸν τὸ συμβεβηκός.

Ὁ δὲ Ὅσιος πάραυτα ἠγέρθη ἐκ τῆς τραπέζης, καὶ ἀποβαλὼν τὸ σκέπασμα τοῦ πηγαδίου, ὢ τοῦ θαύματος! βλέπει τὸ παιδίον, τὸ ὁποῖον ἐχόρευεν ὑγιὲς εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ οἱονεὶ ἔπαιζε διὰ τῶν χειρῶν· ὅθεν προσέταξε τινα ἐκεῖ εὑρεθέντα ἵνα τὸ ἀνασύρῃ ἐκ τοῦ φρέατος. Ἀφ' οὗ δὲ ἐξῆλθε τὸ παιδίον, ἠρωτᾶτο, ἐὰν ἔπαθε κἀνὲν κακόν· ἐκεῖνο δὲ ἀπεκρίνετο, ὅτι δὲν ἔπαθε τίποτε, ἐπειδὴ ὑπεστηρίζετο ἀπὸ τὸν γέροντα, ὅστις ὡμίλει καὶ ἐθώπευεν αὐτὸ ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Ὅταν δὲ ὑπῆγεν ὁ Ὅσιος εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, κατέβη εἰς

(1) Ταύτην τὴν πρόρρησιν τοῦ Ὁσίου, ἣν εἶπε περὶ τοῦ ἀποστάτου Ἰουλιανοῦ, ἀναφέρει ὁ ἴδιος Θεοδώρητος καὶ ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας κεφαλαίῳ δεκάτῳ ἕκτῳ.

(2) Τοιοῦτόν τι συνέβη καὶ εἰς τὸν καιρὸν Θεοδοσίου τοῦ Κοινοδιάρχου, ὡς ἐν τῷ βίῳ τούτου ὁρᾶται κατὰ τὴν ἑνδεκάτην τοῦ Ἰανουαρίου.

τὸ σπήλαιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκρύπτετο ποτὲ ὁ ἀπόστολος Παῦλος· τότε καὶ πλῆθος πολὺ Χριστιανῶν συνέδραμον εἰς τὸ σπήλαιον, διὰ νὰ λάβουν τὴν εὐλογίαν του, καὶ ὠφεληθῶσιν ἐκ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ὅσιος καταληφθεὶς ἀπὸ μίαν ὑπερβολικὴν θέρμην, ἐκείτετο μόλις ἀναπνέων, καὶ σχεδὸν διατελῶν ἄφωνος. Ἐπειδὴ δὲ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες ἀδελφοὶ τὸν ἠνώχλουν λέγοντες, ὅτι πολλοὶ Χριστιανοὶ ἵστανται ἔξω τοῦ σπηλαίου, καὶ περιμένουσι νὰ ἐξέλθῃς διὰ νὰ λάβουν τὴν εὐλογίαν σου, ἀπεκρίθη· Ἐὰν συμφέρῃ εἰς ἐμὲ ἡ ὑγεία, θέλει τὴν δώσει βεβαίως ὁ Θεός. Ὅθεν προσευχηθεὶς ὁ Ὅσιος, ἀπήλλαξεν αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπὸ τὸν λαυρότατον ἐκεῖνον πυρετόν, διὰ τὴν ὠφέλειαν τοῦ πλήθους τῶν Χριστιανῶν.

Ὅταν δὲ ὁ Ἅγιος ἐπορεύετο ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν εἰς τὰ βασίλεια τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τότε ἀσθενής τις καὶ κατάκοιτος ἄνθρωπος, ἤγγισε εἰς τὸ εὐτελὲς καὶ πενιχρὸν αὐτοῦ ἱμάτιον· καί, ὢ τοῦ θαύματος ! εὐθὺς ὑγιὴς ἐγένετο, καὶ ἠκολούθει τὸν Ὅσιον· καθὼς καὶ ὁ πάλαι χωλὸς ἀναστάς, ἠκολούθει τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην τοὺς Ἀποστόλους. Ὁ δὲ ἀσθενὴς ἐκεῖνος, ὄχι μόνον ἰατρεύθη ἀπὸ τὴν τοῦ σώματος ἀσθένειαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν τῆς ψυχῆς· ἀστήρικτος γὰρ ὢν εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, ἐστηρίχθη διὰ τοῦ Ἁγίου ἐν αὐτῇ.

Ἐν ᾧ δὲ ἐπέστρεφεν ὁ Ἅγιος εἰς τὴν ἀσκητικήν του καλύβην διὰ μέσου τῆς πόλεως Κύρου, ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἐκεῖσε Χριστιανοί, παρακαλοῦντες καὶ λέγοντες· Δοῦλε τοῦ Θεοῦ, ἡμεῖς περιμένομεν νὰ ἔλθῃ, ἀντὶ τοῦ Ἐπισκόπου μας, ὁ δυσσεβὴς καὶ ὀλέθριος Ἀστέριος (1)· λοιπὸν πρόσμεινον παρ' ἡμῖν καὶ βοήθησον ὅσον δύνασαι, μήπως ἐκεῖνος ἤθελε μᾶς διαστρέψει ἀπὸ τὴν ὀρθοδοξίαν μὲ τὴν ρητορικὴν καὶ σοφιστικὴν γλῶσσάν του. Ὁ δὲ Ἅγιος ὑπακούσας, προσέμεινε· καὶ ποιήσας εὐχὴν ὁλονύκτιον, ὁμοῦ μὲ ὀλίγους ἄλλους, ἐθανάτωσε τὸν Ἀστέριον, μὲ πληγὴν θεόπεμπτον, ἀφήσας εἰς αὐτὸν ζωὴν μιᾶς μόνης ἡμέρας, καὶ ταύτην ὀδυνηρὰν καὶ ἐπίπονον. Ὑποστρέψας λοιπὸν ὁ Ὅσιος εἰς τοὺς μαθητάς του, καὶ διελθὼν μετ' αὐτῶν ἀρκετὰ ἔτη, ἐν εἰρήνῃ πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν.

Οἱ Ἅγιοι τεσσαράκοντα Παῖδες ξίφει τελειοῦνται.

»Παίδων διπλῆ τέθνηκεν εἰκὰς ἐκ ξίφους,
»Τιμῶσα Χριστὸν τὸν διπλοῦν κατ' οὐσίαν.

(1) Ὁ Ἀστέριος οὗτος ἦτο Ἀρειανός. Οὕτω γὰρ λέγει περὶ αὐτοῦ ὁ Σωζόμενος· «Ἐν Καππαδοκίᾳ τὴν σοφιστικὴν μετιών, ταύτην μὲν κατέλιπε, »χριστιανίζειν δὲ ἐπηγγέλλετο. Ἐπεχείρει δὲ καὶ λόγους συγγράφειν, οἱ μέ»χρι νῦν φέρονται, δι' ὧν τὸ Ἀρείου συνίστη δόγμα.» (Σωζόμ. Ἐκκλ. Ἱστ. βιβλ. ά. κεφαλ. λϛ'.)

Ὁ ἅγιος ΜΝΑΣΩΝ ἐπίσκοπος Κύπρου ξίφει τελειοῦται.

»Ὡς πύργος ἐνδοὺς τὴν κάραν κλίνας Μνάσων,
»Πτῶσιν πρὸ τῆς γῆς τὴν ἀπὸ ξίφους μένει.

Μνήμη τῶν ἁγίων νεοφανῶν μαρτύρων ΓΑΒΡΙΗΛ καὶ ΚΥΡΜΙΔΩΛΗ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἀθλησάντων ἐν ἔτει ᾳφκβ' (1522).

»Ὁ Κυρμιδώλης καὶ Γαβριὴλ οἱ δύο,
»Ἀθλοῦσιν ἅμα καὶ στεφανοῦνται ἅμα.

Οὗτοι οἱ ἅγιοι νεομάρτυρες ἦσαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἀπὸ χριστιανοὺς γονεῖς γεννημένοι καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένοι, οἱ ὁποῖοι ἐμαρτύρησαν εἰς αὐτὴν τὴν πατρίδα των εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Σουλτὰν Σουλεϊμὰν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὀσουμάν· ἡ δὲ αἰτία τοῦ μαρτυρίου αὐτῶν ἠκολούθησε οὕτως. Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἦτο τις Ἐμήρης, ὀνόματι Χάερ Μέκ, πρῶτος ἐξουσιαστὴς τῆς Αἰγύπτου· εἰς τοῦτον λοιπὸν ἐπῆγαν τινὲς ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ἐσυκοφάντησαν τοὺς ἁγίους Μάρτυρας, λέγοντες πρὸς αὐτόν· «ὅτι ἐδῶ εὑρίσκονται δύο χριστιανοὶ νέοι, καὶ μεταξὺ τῶν πολλῶν κακῶν ὅπου μᾶς κάμνουν εἶναι καὶ τοῦτο τὸ χεῖρον, ὅτι ἔχουσι αὐτοὶ τοὺς οἴκους των πλησίον εἰς τὸ τζαμεῖον, ὅπερ εἶναι ἐκεῖ πλησίον μας, ῥίπτουσι ἐπάνω εἰς αὐτὸ σκουπίδια, νερὰ κρασιὰ καὶ ἄλλας ἀκαθαρσίας, καὶ οὐδεὶς ἀπὸ ἡμᾶς δύναται νὰ τοὺς ἐναντιωθῇ, διότι εἶναι γραμματικοὶ μεγάλων ἀνθρώπων· ἡμεῖς ὅμως βλέποντες τοῦτο ὅπου πράττουσι καθ'ἑκάστην ἡμέραν, καὶ μὴν ὑποφέροντες τὸ ὄνειδος, ἰδοὺ ὅπου ἤλθαμεν καὶ σοῦ τὸ ἀνηγγείλλαμεν, καὶ καθὼς θέλεις ποίησον· καὶ ταῦτα μὲν ἔλεγον οἱ μιαροὶ ἐκεῖνοι καὶ ἀσεβεῖς, διότι ἐφθόνουν τούτους, ἐπειδὴ ἦσαν εὐγενεῖς καὶ ἄξιοι εἰς πάντα καὶ γραμματικοὶ ἄριστοι· ἐπειδὴ καὶ ἦσαν ἐκ φύσεως ἐπιτήδειοι καὶ πεπαιδευμένοι καὶ καλῶς καὶ εὐγενῶς ἀναθρεμμένοι ἐκ τῶν γονέων των, καὶ μὲ χρηστὰ ἤθη· διὰ τοῦτο τοὺς ἐφθόνουν ὡς εἴπομεν, καὶ μὴ ἔχοντες τί νὰ κάμουν, τοὺς ἐσυκοφάντησαν τοιουτοτρόπως, καὶ τοὺς ἐπρόδωκαν εἰς τοιοῦτον φοβερὸν ἐξουσιαστήν.

β'. Ἀκούων δὲ ταῦτα ὁ Ἐμήρης, ἔστειλεν εὐθὺς στρατιώτας καὶ ἔφεραν τοὺς Μάρτυρας ἔμπροσθέν του ὡς καταδίκους, καὶ καθὼς τοὺς εἶδε νέους πολὺ καὶ ὡραίους εἰς τὸ πρόσωπον, ἤρχισε νὰ τοὺς κολακεύῃ μὲ λόγια ἥμερα, καὶ τοὺς ἐρωτᾷ περὶ τῆς πίστεως αὐτῶν, καὶ τοῦ ἀπεκρίθησαν οἱ γενναῖοι οὗτοι μὲ ἐλευθερίαν καὶ παρρησίαν μεγάλην, πῶς εἶναι χριστιανοί, καὶ πιστεύουσιν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Βλέπων δὲ ὁ Ἐμήρης τὸ σταθερὸν τῆς γνώμης των, προσέταξε νὰ τοὺς ὑπάγωσι εἰς τοὺς κριτάς, καὶ σύροντες αὐτοὺς οἱ στρατιῶται ὡς κακοποιούς, καὶ ὑβρίζοντες καὶ δαίροντες

αὐτοὺς σκληρῶς καὶ ἀπανθρώπως, τοὺς παρέστησαν ἔμπροσθεν τῶν κριτῶν, οἱ ὁποῖοι τοὺς ἠρώτησαν καὶ αὐτοὶ διὰ τὴν πίστιν των· οἱ δὲ Μάρτυρες χωρὶς δειλίαν καὶ φόβον, ἀλλὰ μὲ χαριὲν πρόσωπον καὶ στερρὰν γνώμην, ἀπεκρίθησαν καὶ εἰς αὐτοὺς τὰ ἴδια, ὅτι δηλαδὴ εἶναι χριστιανοὶ καὶ πιστεύουσι εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν· οἱ δὲ περιεστῶτες Ἀγαρηνοὶ (οἱ ὁποῖοι ἦσαν πλῆθος πολὺ ἐκεῖ συνηγμένοι διὰ νὰ ἴδωσι τὸ ἀποβησόμενον) ἀκούσαντες ταῦτα ἐθυμώθησαν καὶ ἐφώναξαν πρὸς αὐτοὺς ὁμοφώνως νὰ ἀρνηθῶσι ἐξ ἀποφάσεως τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ νὰ δεχθῶσι τὴν ἰδίαν των θρησκείαν· οἱ δὲ Μάρτυρες ἀπεκρίθησαν πάλιν μὲ μεγάλην ἀφοβίαν, καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς· «ἡμεῖς τὴν πίστιν ὅπου ἔχομεν ἀπὸ τοὺς προγόνους »μας δὲν τὴν ἀρνούμεθα, ἀλλὰ μένομεν ἕως τέλους εἰς αὐτὴν ἀσά»λευτοι καὶ καλῶς τεθεμελιωμένοι· τὴν δὲ θρησκείαν σας ἐξουθε»νοῦμεν καὶ ἀποστρεφόμεθα ὡς ψευδῆ καὶ ματαίαν.»

γ. Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα οἱ κριταὶ ἐθύμωσαν καὶ τοὺς εἶπον· «ἐὰν ποιήσετε ἐκεῖνο ὅπερ σᾶς προστάζομεν, θέλετε ἀποφύγει πολλὰ »βάσανα, καὶ θέλετε γλυτώσει τὴν ζωήν σας, καὶ ἡμεῖς θέλομεν »σᾶς τιμήσει μὲ μεγάλην τιμὴν καὶ δόξαν· εἰ δὲ καὶ δὲν ἐπιστρέ»ψητε εἰς τὴν θρησκείαν μας, ἔχομεν νὰ σᾶς θανατώσωμεν μὲ πι»κρότατον θάνατον.» Καὶ τὴν ὥραν ὅτε ἔλεγαν ταῦτα οἱ κριταὶ πρὸς τοὺς Μάρτυρας, ἔφθασεν ἡ μήτηρ τοῦ ἁγίου Κυρμιδώλου, διὰ νὰ ἴδῃ καὶ νὰ παρηγορήσῃ τὸν Υἱόν της, ὅστις εὑρίσκετο εἰς τοιοῦτον κίνδυνον, καὶ καθὼς τὴν εἶδαν οἱ παρεστῶτες, ἔτρεξαν ὡς ἄγρια θηρία, καὶ τὴν ἔδηραν ἀνηλεῶς, κατεξέσχισαν τὰ φορέματά της, καὶ τὴν ἀπεδίωξαν ἀπὸ τὸ κριτήριον.

δ'. Βλέπων δὲ τοῦτο ὁ μακάριος Γαβριήλ, ἐστάθη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· «ὦ ἄδικοι καὶ παράνομοι κριταί, κἀνὲν πρᾶγμα δὲν μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, οὔτε πλοῦτος, οὔτε δόξα, οὔτε ἀγάπη γονέων, οὔτε βάσανα, οὔτε αὐτὸς ὁ δεινὸς καὶ πικρότατος θάνατος· ἀλλ' ἰδοὺ ὁ τράχηλός μας, καὶ ὅ,τι θέλετε νὰ ποιήσητε, ποιήσετέ το ταχύτερον.» Ὁμοίως καὶ ὁ Κυρμιδώλης εἶπε πρὸς αὐτούς· «καὶ ἐγὼ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχω μὲ τὸν σύντροφόν μου, καὶ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ μου εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἀποθάνω.» Τότε ἕνας ἀπὸ τοὺς παρεστῶτας ἀγαρηνοὺς θυμωθεὶς ὁ ἀλιτήριος διὰ τοὺς λόγους τούτους τοῦ Μάρτυρος, τὸν ἐκτύπησε μὲ τὴν μάχαιραν εἰς τὸ στῆθος, καὶ τὸν ἔρριψε κατὰ γῆς, καὶ ἄλλος ἄραψ πάλιν ὁρμήσας μὲ πολλὴν ἀγριότητα τὸν ἐκτύπησεν ἐπάνω εἰς τὸ στῆθος καὶ αὐτὸς μὲ τοὺς πόδας του, ὅσον ἐδύνατο, καὶ ἀφ' οὗ τὸν ἄφησεν ἐκεῖνος ἡμιθανῆ, ἄλλος πάλιν ἀπὸ αὐτοὺς κρατῶν μέγαν λίθον, τὸν ἐκτύπησεν μὲ αὐτὸν εἰς τὴν

κεφαλήν, καὶ διεχωρίσθη εἰς δύο μέρη, καὶ οὐδὲ οὕτως ἐχορτάσθησαν οἱ ἀπάνθρωποι, ἀλλ' ἔτρεξε καὶ ἄλλος ἀπὸ αὐτούς, καὶ ἐξόρυξε τοὺς ὀφθαλμούς του μὲ τοὺς δακτύλους του, καὶ τοιουτοτρόπως ἠξιώθη τοῦ μακαρίου τέλους ὁ ἀοίδιμος Κυρμιδώλης, καὶ ἔλαβε τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου ἀπὸ τὸν στεφοδότην Χριστόν· τὸν δὲ μακάριον Γαβριὴλ τὸν ἔρριψεν εἰς τὴν γῆν ἕνας στρατιώτης, καὶ κτυπῶν αὐτὸν δυνατὰ μὲ τὴν μάχαιραν, τοῦ ἔκοψε τὸν ὦμον τὸν δεξιὸν καὶ τέλος ἀπέτεμε τὴν τιμίαν του κεφαλήν, καὶ οὕτως ἔλαβε καὶ ὁ ἀείμνηστος Γαβριὴλ τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον.

ε'. Ἀφοῦ δὲ τοιουτοτρόπως σκληρῶς καὶ ἀπανθρώπως τοὺς ἐθανάτωσαν, τοὺς ἔδεσαν ἀπὸ τοὺς πόδας καὶ τοὺς ἔσυραν κατὰ τὴν προσταγὴν τῶν κριτῶν, ἕως ὅπου τοὺς ἔφερον εἰς τόπον καλούμενον Χίμετ Ἠλγουμάν, ἤγουν εἰς τὰς σκηνὰς τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἐκεῖ ἀνάψαντες μεγάλην φωτίαν ἔβαλαν εἰς αὐτὴν τὰ μαρτυρικὰ σώματα καὶ ἔκαμαν δύο ἡμερονύκτια καὶ δὲν ἐκαίοντο· οἱ δὲ παράνομοι ἐκεῖνοι ἀγανακτήσαντες εἰς τοῦτο, ἄναψαν πάλιν φωτίαν μεγαλειτέραν, αὐξάνοντες αὐτὴν μὲ φρύγανα καὶ ἔλαια καὶ μὲ ἄλλα τοιαῦτα, καὶ ἐντὸς αὐτῆς ἔρριψαν καὶ πάλιν τὰ Λείψανα τῶν ἁγίων Μαρτύρων· καὶ μετὰ ταῦτα ἀφοῦ ἔσβυσεν ἡ φωτία καὶ ἐκρύωσεν ἡ στάκτη ἐπῆγαν οἱ δοῦλοι τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ κοσκινήσαντες τὴν στάκτην, ἐσύναξαν ἐκεῖνα ὅπου ἔμειναν ἀπὸ τὰ ὀστᾶ τῶν ἁγίων Μαρτύρων, καὶ τὰ ἐπώλησαν εἰς τοὺς χριστιανούς. Τὴν δὲ ἁγίαν κάραν τοῦ μάρτυρος Γαβριὴλ, τὴν ἐπῆρε πρότερον ἑνὰς στρατιώτης κρυφίως καὶ τὴν ἐπώλησε εἰς ἕνα χριστιανόν, υἱὸν τοῦ Μούφρα, χρυσοχόον τὴν τέχνην, Ἠλίαν ὀνομαζόμενον, καὶ αὐτὸς λαμβάνον αὐτήν, τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν μακαριώτατον Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Ἰωακείμ· καὶ ὅστις ἄλλος ἠγόρασε ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μαρτυρικὰ Λείψανα, τὰ ἔδωκεν εἰς χεῖρας τοῦ Πατριάρχου· ὁ ὁποῖος συνάζων αὐτὰ ἀκριβῶς καὶ εὐλαβῶς, τὰ ἐμύρισε μὲ εὐώδη ἀρώματα, τὰ πολλῶν μύρων καὶ ἀρωμάτων ἄξια, καὶ τὰ ἔθεσεν εἰς μίαν θήκην· ἔπειτα μετὰ ἡμέρας ἱκανάς, τὰ ἐπῆρεν ἀπὸ τὸ Πατριαρχικὸν κελλίον καὶ τὰ ἐπῆγε μὲ φῶτα πολλὰ καὶ μὲ ὕμνους καὶ ψαλμῳδίας, καὶ τὰ ἔβαλεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νικολάου καὶ ἐκεῖ εὑρίσκονται ἕως τὴν σήμερον καὶ διὰ τῆς θείας χάριτος ἐνεργοῦσι μεγάλα καὶ ἐξαίσια θαύματα εἰς ἐκείνους οἵτινες προσέρχονται εἰς αὐτὰ μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας καὶ τὰ προσκυνοῦσι καὶ τὰ ἀσπάζονται. Ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ ἅγιοι καὶ οἱ δύο ὅταν ἐμαρτύρησαν ἕως εἴκοσι ἐτῶν εἰς τὴν ἡλικίαν, καὶ ἐτελείωσαν τὸν καλὸν ἀγῶνα εἰς τὰς δέκα καὶ ὀκτὼ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός· ὧν ταῖς

πρεσβείαις ὁ Θεὸς ἐλεῆσαι καὶ σῶσαι ἡμᾶς ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος. Ἀμήν. (Ἐκ τοῦ Νέου Ἐκλογίου.)

Βίος καὶ πολιτεία τῶν ὁσίων καὶ θαυματουργῶν πατέρων ἡμῶν ΣΥΜΕΩΝ καὶ ΘΕΟΔΩΡΟΥ, καὶ τῆς ὁσίας ΕΥΦΡΟΣΥΝΗΣ, τῶν τὴν ἁγίαν καὶ θεομητορικὴν εἰκόνα εὑρόντων, καὶ ὅπως ταύτην ἀνεῦρον, καὶ περὶ αὐτῆς τῆς ἁγίας Εἰκόνος, ὅπως ὑπὸ τοῦ θείου ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ἀνιστορήθη, καὶ ποία ταύτης ἡ μορφή, καί τινων ὀλίγων ἐκ τῶν δι' αὐτῆς θαυμάτων ψυχωφελὴς διήγησις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Περὶ τῆς γεννήσεως καὶ ἀνατροφῆς τῶν ὁσίων ἡμῶν Πατέρων, καὶ ὅπως ἐμόνασαν.

Οἱ τρισόλβιοι καὶ θεοφόροι πατέρες ἡμῶν Συμεὼν καὶ Θεόδωρος ἦσαν ἀδελφοὶ κατὰ σάρκα, γεννηθέντες περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ δ'. αἰῶνος (310—320) ἐν τῇ μεγαλοπόλει Θεσσαλονίκῃ τῆς Μακεδονίας, ἀπὸ γονέων λαμπρῶν μὲν κατὰ τὸ γένος καὶ τὴν τοῦ πλούτου πολυτέλειαν, λαμπροτέρων δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ τὸν ἀκήρατον ὄλβον τῶν ἀρετῶν. Διότι διῆγον οὗτοι τὸν βίον, «περιπατούντες ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος ἡμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ Βασιλείαν καὶ δόξαν,» καὶ κατὰ πάντα πολιτευόμενοι ὡς ἄξιοι ἀπόγονοι τῶν Θεσσαλονικέων ἐκείνων, ὧν τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν εὐσέβειαν αὐτὸς διέγραψεν ὁ οὐρανοβάμων Ἀπόστολος, γράφων πρὸς αὐτοὺς ταῦτα. «Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, »ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λό»γον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθώς ἐστιν ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνερ»γεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσι.» Τοιοῦτοι δὲ ὄντες οἱ μακάριοι γονεῖς ἠξιώθησαν παρὰ Κυρίου καὶ τοιούτων κεχαριτωμένων παιδίων, ἅτινα ἐκ τῆς βρεφικῆς αὐτῶν ἡλικίας ἀνέτρεφον ἐν φόβῳ Θεοῦ, καὶ μετὰ πάσης ἐπιμελείας, ἐκπαιδεύοντες τὰ ἱερὰ γράμματα, καὶ τὴν ἰδίαν ἑαυτῶν ζωὴν ἀρετῆς παράδειγμα πρὸς μίμησιν αὐτοῖς προτιθέντες. Καὶ προέκοπτον ἀμφότεροι ὅ,τε Συμεὼν καὶ ὁ Θεόδωρος αὐξάνοντες καὶ προβαίνοντες θαυμασίως εἰς τὴν πρώτην στοιχείωσιν τῶν ἀρετῶν τῆς θεοσεβείας· ὥστε καὶ ἐξ αὐτῶν ἔτι τῶν ἁπαλῶν ὀνύχων ἐδείκνυον, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸ τέλειον τῆς ἡλικίας γενήσονται. Καὶ καθὼς τὰ γενναῖα βλαστήματα, ὅταν ἐκ τῆς πρώτης αὐξήσεως ἀναβαίνωσιν εὐθυτενῆ καὶ ραδινά, προδεικνύουσιν εἰς τοὺς γεωργοὺς τὴν μέλλουσαν αὐτῶν καλλονὴν καὶ εὐκαρπίαν, παρομοίως καὶ οὗτοι ἐκ τῆς πρώτης καὶ νεαρᾶς αὐτῶν βλαστήσεως προεμήνυον, ὅτι ἔσονται ὡς τὸ ἀειθαλὲς ἐκεῖνο τοῦ ψαλμῳδοῦ δένδρον, «τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διε-

»ξόδους τῶν ὑδάτων· ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ καὶ τὸ »φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρυήσεται.» Καὶ ἔμελλεν ἄρα πληροῦσθαι καὶ ἐν αὐτοῖς τὸ θεῖον ἐκεῖνο ρητόν, ὅτι «Δίκαιος ὡς φοίνιξ ἀνθήσει, καὶ »ὡσεὶ κέδρος ἡ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται.»

β'. Ἄρτι λοιπὸν τὴν παιδικὴν παραλλάσσοντες ἡλικίαν, καὶ βρίθοντες ἀπό τε τῶν φυσικῶν τοῦ νοὸς πλεονεκτημάτων καὶ τῶν ἐκ τῆς χρηστῆς ἀνατροφῆς θεαρέστων ἠθῶν, πλήρεις δὲ καὶ χάριτος τοῦ παναγίου Πνεύματος, ἔτεινον πρὸς ὃ προωρίσθησαν ὑψίκομον μέγεθος καὶ οὔτε πρὸς πλοῦτον καὶ δόξαν ἀπέβλεψαν, οὔτε πρὸς ἄλλο τι τῶν γηΐνων ἀλλὰ πάντων ἀποστάντες, πρὸς ὅσα πλουτοῦσα νεότης ἐπτόηται, φιλοδοξίας, ἀπολαύσεων, κυνηγεσίων, καλλωπισμάτων, παντοίας τοῦ ἀβροδιαίτου βίου ματαιοσπουδίας καὶ ρεούσης τρυφῆς, εὐθὺς ὅλοι ἐδόθησαν εἰς τὴν κτῆσιν τοῦ ἀθανάτου πλούτου τῆς ἀρετῆς. Καὶ δὴ πρῶτον μὲν ἐσπούδασαν τὰ βιωφελῆ τῆς ἔξω σοφίας παιδεύματα, διακούσαντες εἰς τὰς ἐν Θεσσαλονίκῃ σχολὰς γραμματικὴν καὶ ρητορικὴν καὶ ποιητικὴν καὶ τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων τὰς ἐπιστήμας· ἐξαιρέτως δὲ ἐπαιδευθησαν τὰς αἰωνίους καὶ ἀναλλοιώτους ἀληθείας τῆς θείας σοφίας καὶ τὰ τελειότατα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς παιδείας διδάγματα, θεολογίαν τε λέγω καὶ τὴν ἀπὸ τῶν θείων Γραφῶν ζωηφόρον καὶ φωτοπάροχον γνῶσιν, «αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ.» Καὶ ὅσον ηὐξανον εἰς τὴν ἐπίδοσιν καὶ κατανόησιν τῆς ἔσω κἀξω φιλοσοφίας, τοσούτῳ προέκοπτον εἰς τὴν αὔξησιν τῶν ἀρετῶν, καὶ τὴν τελειότητα τῆς εὐσεβείας, σύμμαχον ἔχοντες τὴν ἐγκράτειαν, καὶ τὸ ἄτυφον καὶ ἄπλαστον ἦθος μετὰ τῆς ἐνοικούσης χάριτος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἄλλοτε μὲν ὡς ἄλλοι τινὲς ὑψιπέται ἀετοί, ἀνυψοῦντο μετέωροι εἰς τὴν μυστικὴν θεωρίαν τῶν πνευματικῶν νοημάτων τῶν θεοπνεύστων Γραφῶν, ἄλλοτε δὲ πάλιν, ὡς φιλεργοὶ μέλισσαι, διείρχοντο τῶν πρακτικῶν ἀρετῶν τοὺς λειμῶνας, εὑρίσκοντες τὴν ἔμπρακτον τοῦ θείου νόμου μελέτην γλυκυτέραν ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον ἐν τῷ λάρυγγι αὐτῶν· καὶ οὕτω διῆγον τὴν μακαρίαν αὐτῶν νεότητα βίου καὶ λόγου τὴν ἁρμονίαν ὡς ἐν ὀργάνῳ μουσικῷ συνηχοῦντες, καὶ τὴν πρᾶξιν μετὰ τῆς θεωρίας ἀδιαλείπτως ἀσκοῦντες. Καὶ μᾶλλον κατὰ ψυχὴν παρὰ κατὰ σῶμα ζῆν ἐπεπόθουν, ἕνα καὶ μόνον ζῆλον καὶ σκοπὸν ἔχοντες καὶ εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ τέλος ἀποβλέποντες, πῶς ἀρέσαντες τῷ Χριστῷ κερδήσωσι τὸν Χριστόν! Τοῦτον ἠγάπων, τοῦτον ἐπόθουν, πρὸς αὐτὸν ἀκαταπαύστως ἀπέβλεπον, καὶ νῦν μὲν ἔψαλλον μετὰ τοῦ θεοπάτορος, «Πότε ἥξω καὶ ὀφθήσομαι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ;» ἄλλοτε δὲ πάλιν «Τίς δώσει μοι πτέρυγας, ὡσεὶ περιστερᾶς, καὶ πετα»σθήσομαι, καὶ καταπαύσω;» Κατάπαυσις γάρ ἐστιν ἀληθὴς καὶ ἀνάπαυσις εὐφρόσυνος ἡ ἀπόλαυσις τοῦ ἄκρου τῶν ἐφετῶν, πρὸς ἣν καταντῶσιν ὅσοι τὴν πρᾶξιν καὶ θεωρίαν ὡς πτέρυγας φοροῦντες περιστερᾶς,

ἀνίπτανται καθαροὶ καὶ ἄσπιλοι ἀπὸ τῆς ἰλύος τοῦ κόσμου τούτου.

γ΄. Καὶ λοιπὸν ἀκμάζοντες ἤδη τὴν τοῦ σώματος ἡλικίαν, ἀκμάζοντες δὲ πολὺ πλέον τῷ πνεύματι καὶ τῇ κατὰ Θεὸν σοφίᾳ τε καὶ φρονήσει, καὶ πάντων τῶν ὄντων τὸ ἄστατον καὶ πρόσκαιρον μελετῶντες, ἠσθάνοντο, ὡς ἐκ θείας ἐμπνεύσεως, ἀμφότεροι πολλὴν κλίσιν πρὸς τὴν μοναδικὴν μακαρίαν ζωήν, ὡς ἀνωτάτην φιλοσοφίαν, ἀπὸ τῶν κοσμικῶν θορύβων ἀπάγουσαν, καὶ μᾶλλον ἀπερίσπαστον καὶ ἀτάραχον, καὶ διὰ τῆς ἡσυχίας εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ ὄντως Ὄντος ἀναβιβάζουσαν. Ἐκήρυττε δὲ τότε ἡ φήμη τὴν ἄσκησιν καὶ ἄλλων μὲν ἀλλαχοῦ μοναστῶν, μάλιστα δὲ τῶν κατὰ τὰ μέρη τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Παλαιστίνης ἐν ἐρήμοις ἀσκουμένων ἁγίων Ἀναχωρητῶν. Διότι κατὰ τὴν Αἴγυπτον πρῶτον, ἔτι περὶ τὰ μέσα τοῦ πρώτου αἰῶνος μετὰ Χριστόν, Μάρκου τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ τὸν θεῖον λόγον κηρύξαντος, καὶ κατὰ τοὺς ἐφεξῆς χρόνους πολλοὶ πιστεύσαντες εἰς Χριστὸν διῆγον εἰς τὰς ἐρήμους, τὸν ζηλωτὴν Ἠλιού, καὶ τὸν ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλιοὺ ἐπελθόντα μακάριον Πρόδρομον ἐνθέως μιμούμενοι καὶ διέτριβον, ὡς εἶπεν ὁ Προφήτης, «ἐν »γῇ ἐρήμῳ καὶ ἀβάτῳ καὶ ἀνύδρῳ», Θεῷ λειτουργοῦντες καὶ Θεῷ γινωσκόμενοι· καὶ τούτων λοιπὸν τῶν ἰσαγγέλων ὁσίων τὸ παράδειγμα ἐξέκαιεν ἐν ταῖς καρδίαις τῶν δύο αὐταδέλφων τὸν ἐμπνευσθέντα τῆς θείας ἀγάπης οὐράνιον ἔρωτα. Ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς θείοις Εὐαγγελίοις ἀνεγίνωσκον μετ' ἐπιστασίας νῦν μὲ τὸ «Πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα »καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι,» νῦν δὲ τὸ «καὶ εἰσὶν εὐ»νοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς (ἔμειναν δηλονότι ἐν ἀγαμίᾳ καὶ »παρθενίᾳ) διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (1), καὶ τὴν κοινὴν τῶν Ἀποστόλων ἀνεπόλουν φωνήν, οἵτινες διὰ τοῦ κορυφαίου Πέτρου πρὸς τὸν διδάσκαλον ἔκραζον· « Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολου»θήσαμεν σοι.» Ταύτας δὲ καὶ τὰς τοιαύτας ἐμμελετῶντες θείας φωνὰς ὥρμησαν οἱ μακάριοι πρὸς τὴν ἀκριβεστάτην ἐκπλήρωσιν τῶν ἐντολῶν τῆς Εὐαγγελικῆς τελειότητος, καὶ κλῆρον ἑαυτοῖς ἔλαβον τὴν

(1) «Εἰσὶ γάρ φησιν, εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασι»λείαν τῶν οὐρανῶν» τίνες οὗτοι, ἀλλ' ἢ οἱ γενναῖοι ἀπόστολοι, καὶ [οἱ] μονάζοντες, καὶ οἱ καθεξῆς παρθένοι; Ἰωάννης μὲν καὶ Ἰάκωβος υἱοὶ Ζεβεδαίου μείναντες ἐν παρθενίᾳ, καὶ θαυμασίως τὸ κλέος τοῦ στεφάνου τούτου τοῦ ἀγῶνος ἀπενεγκάμενοι· μετ' αὐτοὺς δέ, ὅσαι μυριάδες ἐν τῷ κόσμῳ μονάζοντες καὶ ἀπὸ μοναστηρίων (ἴσ. μοναστριῶν) καὶ παρθένων τουτὶ τοῦ ἀγῶνος τὸ κλέος ἀπηνέγκαντο· οἵτινες σώμασι γυναικῶν οὐκ ἐμίγησαν, ἀλλ' ἤθλησαν ἐν ἀγῶνι τελειοτάτῳ, ὡς καὶ Ἠλίας ἐν [τῇ] παλαιᾷ Διαθήκῃ εὑρίσκεται, καὶ Παῦλος λέγων (Α΄. Κορινθ. ζ΄. 8) «λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις, ὅτι καλὸν αὐτοῖς, »ἐὰν μείνωσιν οὕτως, ὡς κἀγώ.» Ἐπιφαν. αἱρέσ. νή. σελ. 491. Colon.

ἄχραντον καὶ ἀμίαντον παρθενίαν, τὴν σύνοικον τῶν Ἀγγέλων καὶ τῶν μακαρίων ψυχῶν. Καὶ δὴ λαβόντες εἰς τοὺς ἑαυτῶν ὤμους καρτερικῶς καὶ ἀνδρειοφρόνως τὸν Εὐαγγελικὸν τοῦ Χριστοῦ ζυγόν, ὑπερεῖδον μὲν δόξης καὶ πλούτου παντοδαποῦ, ὑπερεῖδον δὲ συγγενῶν καὶ φίλων καὶ οἰκετῶν καὶ μεγάλων κτημάτων καὶ ἀπολαύσεων, καὶ πάντων τῶν ὀνείρων τῆς ματαιότητος, ὅσα τοῖς ἀνθρώποις ἐστὶ περισπούδαστα, καὶ ἀφ' ὧν καὶ βραχεῖάν τινες ἔχοντες μερίδα, φυσῶσι καὶ πνέουσι μεγάλα, καταλαζονευόμενοι τῶν ὑποδεεστέρων. Ἀλλ' οἱ μὲν τοιοῦτοι κύπτοντες ὡς βοσκήματα πρὸς τὴν γῆν, καὶ μηδέποτε τὰ ὄμματα τῆς διανοίας ὑψοῦντες πρὸς οὐρανὸν καὶ τὴν αἰωνίαν τοῦ ἀνθρώπου πατρίδα, διάγουσιν ἐκδεδιητημένοι δοῦλοι τῶν ἀλόγων παθῶν, καὶ συχνάκις τοὺς θείους παραβαίνουσι νόμους ἐν οἷς ἐγεννήθησαν καὶ ἐτράφησαν, ἕως οὗ θνήσκουσι, τέλος, θάνατον διπλοῦν, τὸν πρόσκαιρον τοῦ σώματος, καὶ τὸν ἀθάνατον τῆς ψυχῆς· πολλάκις δὲ καὶ κατεῖδον τὸν δύστηνον αὐτὸν βίον ἐν ἀπορίᾳ δύοντα, γυμνὸν τῆς προτέρας εὐπραγίας ἐκείνης, ἣν ἐνόμιζον ὅτι εἶχον παρ' ἑαυτοῖς ἀσφαλῶς κατεσφραγισμένην. Ἀλλ' οὐχ' οὕτως οἱ θεσπέσιοι τῆς ἀρετῆς καὶ ὁσιότητος ἀσκηταί, Συμεὼν καὶ Θεόδωρος· ἀλλὰ πᾶσαν τὴν τοῦ βίου πλάνην κατανοήσαντες καὶ πρὸς τὴν μόνην ἀληθινὴν καὶ αἰώνιον ζωὴν ἀποβλέψαντες ἐφόρεσαν τὸ σχῆμα τῆς μοναδικῆς πολιτείας, καὶ ἀνεχώρησαν εἰς ἀβάτους ἐρήμους, ἀποφυγόντες θορύβους πολιτικούς, ὄχλον ἀγοραῖον, ἀρχοντικὸν τύφον, κόρον τρυφῆς, τὸν ἀηδίας καὶ νόσων πατέρα, τὰ δικαστήρια, τοὺς συκοφάντας, τοὺς μετὰ πλεονεξίας πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας, τοὺς ὀμνύοντας, τοὺς ψευδομένους, πᾶσαν τὴν τοῦ βίου κακίαν καὶ μοχθηριαν, ὅσην ὁ κόσμος οὗτος εἰς τὰς πολυανθρώπους πόλεις μάλιστα ἐπισύρεται· καὶ διέτριβον μόνοι, καθαρεύοντες τοὺς ὀφθαλμούς, καθαρεύοντες τὰ ὦτα, καθαρεύοντες τὴν γλῶσσαν, καὶ πρὸ πάντων τὴν καρδίαν κεκαρθαμένοι. Ἀνέβησαν δὲ πρῶτον ἐνασκούμενοι εἰς τὰ ὄρη, ὡς εὔθετα μάλιστα πρὸς ὑψηλὰς θεωρίας, καὶ ἀνέκαθεν φανέντα χωρία θεοφιλῆ· διότι καὶ Θεὸς ἐδόξασεν αὐτὰ πάλαι τῆς φοβερᾶς αὐτοῦ καταξιώσας ἐπιφανείας (ὡς τὸ Σίναιον καὶ Χωρήβ), καὶ αὐτὸς ὁ θεάνθρωπος Κύριος ἡμῶν καὶ Δεσπότης κατὰ τὴν ἐπὶ γῆς αὐτοῦ πολιτείαν ηὐλόγει τὰ ὄρη συχνάκις, ἀνερχόμενος εἰς αὐτὰ καὶ προσευχόμενος κατ' ἰδίαν· καὶ αὐτὴν δὲ τὴν δόξαν τῆς θείας αὐτοῦ μορφῆς ἐπ' ὄρους Θαβὼρ ἐφανέρωσεν εἰς τοὺς Ἀποστόλους. Ὅθεν καὶ Μωσῆς ὁ θεόπτης, καὶ Ἠλίας ὁ ζηλωτής, καὶ ὁ Ἐλισσαῖος καὶ ἄλλοι υἱοὶ τῶν Προφητῶν, καὶ αὐτὸς ὁ ἐκ παιδὸς ἐν τοῖς ἐρήμοις διατρίβων Βαπτιστὴς τοῦ Κυρίου, καὶ οἱ τούτων ἐφεξῆς ὀπαδοί, ὀρεσίτροφει πολλάκις διῆγον «τὰ ἄνω ζητοῦντες», καὶ «ἐγγίζοντες ὄρεσιν αἰωνίοις.» Τούτους δὲ καὶ οἱ ὅσιοι πατέρες μιμούμενοι τὴν ἐν ὄρεσιν ἐδίωκον ἡ-

συχίαν, ἀφορῶντες εἰς ἐκεῖνο τὸ νοητὸν ὄρος τοῦ Κυρίου, ὅπου, τέλος ἀναβαίνει καὶ ἵσταται «πᾶς ἀθῶος χερσὶ καὶ καθαρὸς τῇ καρδίᾳ.» Καὶ πρῶτον μὲν ἀνῆλθον οἱ μακάριοι εἰς τὸν Ὄλυμπον, ὅπου καὶ διέτριψαν χρόνον ἱκανόν, ἐκεῖθεν δὲ μετέβησαν εἰς τὴν Ὄσσαν, κἀκεῖθεν εἰς τὸ Πήλιον «ὑστερούμενοι, (κατὰ τὸν Ἀπόστολον) θλιβόμενοι, κακου»χούμενοι, ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι, καὶ σπηλαίοις, καὶ ταῖς »ὀπαῖς τῆς γῆς» καὶ τρέχοντες δια τῆς ὑπομονῆς τὸν καλὸν ἓν ἀνέλαβον, ἀγῶνα τῆς ἰσαγγέλου πολιτείας.

δ'. Οὕτω δὲ διάγοντες, καὶ τὸν βιον εἰς προσευχὴν καὶ μελέτην τῶν θείων λόγων, καὶ εἰς ἐργασίαν (ἀφ' ἧς ἐτρέφοντο «ἐργαζόμενοι ταῖς »ἰδίαις χερσίν», καὶ εἰς μικρὰν τοῦ σώματος ἀνάπαυσιν ἔχοντες διαμεμερισμένον, ναὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἀπέβησαν καθαρώτατος, καὶ Θεοῦ ἐνδιαίτημα, καθὼς αὐτὸ τὸ ἀψευδέστατον στόμα τοῦ Κυρίου καὶ ὑπέσχετο παντὶ τῷ εἰς αὐτὸν πιστεύοντι καὶ τὰς εὐαγγελικὰς ἐντολὰς ἐκπληροῦντι, λέγον, ὅτι « Ἐγὼ καὶ ὁ Πατήρ μου ἐλευσόμεθα καὶ »μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν.» Καὶ διῆγον λοιπὸν οἱ μακάριοι ἐπὶ γῆς, ὡς ἐν τῷ Παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, ἀδιαλείπτως ἐμφορούμενοι τῶν κατὰ νοῦν καὶ γνῶσιν ὑψηλοτάτων θεωριῶν, καὶ ἀποβλέποντες πρὸς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν. Πολλὴν δὲ καὶ πρὸς τὴν ἄχραντον τοῦ Κυρίου μητέρα καὶ Θεοτόκον εἶχον εὐλάβειαν, καὶ ταύτην συνεχῶς ὕμνοις ὁσίοις ἐγέραιρον, καὶ πιστῶς ἐμακάριζον καθὼς αὐτὴ προεῖπεν ἡ Μητροπάρθενος «ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με »πᾶσαι αἱ γενεαὶ» καὶ πρέσβυν αὐτὴν ἐπεκαλοῦντο καὶ μεσίτριαν ὑπὲρ αὐτῶν τε καὶ τοῦ κόσμου παντὸς πρὸς τὸν μονογενῆ αὐτῆς υἱὸν καὶ Θεόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Περὶ τῆς εἰς τὸν Ἄθωνα καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἄλλους τόπους ἱερᾶς περιηγήσεως τῶν πατέρων.

ά. Ἤδη δὲ χρόνους ἱκανοὺς ἐν τοῖς εἰρημένοις ὄρεσιν ἐνασκηθέντες εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς ἀρετῆς μετέβησαν καὶ εἰς τὸ τοῦ Ἄθωνος ἁγιώνυμον ὄρος, ὅπου κἀκεῖ τότε διέλαμπον ἄνδρες ἐρημικοὶ καὶ ἡσυχασταί, τῆς μελλούσης τῶν ἐκεῖ μοναστηρίων εὐλογίας πρόδρομοι. Ἤλασσον δὲ τόπους ἐκ τόπων οἱ μακάριοι, τῷ καθοδηγοῦντι πνεύματι πειθόμενοι, καὶ πανταχόθεν μὲν αὐτοὶ συναθροίζοντες εἴτι χρήσιμον εἰς τὴν κατὰ Θεὸν πολιτείαν, γινόμενοι δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους μοναδικῆς τελειότητος ἔμψυχον παράδειγμα. Πρᾶξιν γὰρ καὶ θεωρίαν γεγυμνασμένοι, εἶχον καὶ τῶν ἀρετῶν τὴν παρακολουθοῦσαν πληθύν, πίστιν, ἀγάπην, ἐλπίδα, γνησίαν ἐν δόγμασιν εὐσέβειαν, ἁγνισμὸν ψυχῆς καὶ σώματος, δάκρυα διηνεκῆ, προσευχὴν ἀκατάπαυστον, νηστείαν καὶ

ἀγρυπνίαν ἀκάματον, χαμευνίαν καὶ τὴν ἄλλην σκληραγωγίαν πάθη κατευνάζουσαν, ἀκτημοσύνην καὶ ταπεινωσιν εἰς ἄκρον ἐλάσασαν, συμπαθῆ φιλανθρωπίαν ὁποία μάλιστα Θεῷ τὸν ἄνθρωπον ἐξομοιοῖ, ζῆλον ἔνθεον πρὸς ἔλεγχον καὶ ἐπιστροφὴν τῶν κατὰ τῆς εὐσεβείας λυσσώντων, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἀδιάκοπον τῶν θείων Γραφῶν τὴν ἀνάγνωσιν καὶ μελέτην, ἣν ἡ τοῦ θείου ἔρωτος ἄσβεστος λαμπὰς ἔμπυρον ἀνέφλεγε καὶ διακαῆ, κατὰ τὸν εἰπόντα προφήτην «καὶ ἐν τῇ μελέτῃ »μοῦ ἐκκαυθήσεται πῦρ.»

6'. Οὕτω δὲ καιομένους ὑπὸ τοῦ θείου πόθου καὶ ἄλλος εἰσῆλθεν εἰς αὐτοὺς ἔνθεος λογισμός, ὅπως ἀπέλθωσιν εἰς προσκύνησιν καὶ τῶν θεοβαδίστων τόπων τῆς τε Ἱερουσαλήμ, καὶ τοῦ ὄρου Σινᾶ. Εἰς ἐκείνην μὲν τὴν μητέρα πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἵνα καταφιλήσωσι τοὺς τρισολβίους ἐκείνους τόπους, ἐφ' ὧν σωματικῶς περιεπάτησαν οἱ θεανδρικοὶ καὶ ἄχραντοι πόδες τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εἰς δὲ τὸ Σίναιον, ὅπως θεωρήσωσι τὰς πανσέπτους ἐκείνας ἐρήμους, ἐν αἷς ὁ Θεὸς Μωϋσῇ τῷ θεράποντι λαμπρῶς ἐπεφάνη, καὶ τὰς πλάκας ἔδωκε τῆς παγκοσμίου νομοθεσίας· πρὸς δὲ τούτοις ἐπεθύμουν ἵνα καὶ αὐτόπται γένωνται καὶ αὐτήκοοι τῆς συνομιλίας καὶ συναναστροφῆς ἐκείνων μάλιστα τῶν ἁγίων ἀνδρῶν, οἵτινες, ὡς προείπομεν, διέτριβον ἐν τοις ὄρεσιν ἐνασκούμενοι κατά τε τὴν Παλαιστίνην, καὶ ἐν Συρίᾳ, καὶ εἰς τὰς ἐρήμους τοῦ Σινᾶ, καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ Θηβαΐδος, καὶ τῶν ἐκεῖσε χωρῶν.

γ'. Πολλοὺς δὲ καθ' ὁδὸν καὶ ἄλλους ἱεροὺς ἀσκητὰς καὶ διδασκάλους τῆς ἀρετῆς ἐπεσκέφθησαν κατὰ τόπους· πολλῶν ἱερῶν σκηνωμάτων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς τεθησαυρισμένων ἁγίων κειμηλίων τῆς χάριτος ἀπήλαυσαν· πολλὰ ἐκοπίασαν, καὶ πολλάκις ἐκακοπάθησαν, καὶ πολλαχῶς ὠφελήθησαν καὶ ὠφέλησαν ἕως τέλος, Θεοῦ συναιρουμένου, ἔφθασαν εἰς τὴν ἁγίαν γῆν. Καὶ χαίροντες, καὶ πάντα ποιοῦντες εἰς δόξαν Θεοῦ, προσεκύνησαν τὴν ἁγίαν Βηθλεέμ, ἐν ᾗ ὁ Χριστὸς ἐγεννήθη ἐσεβάσθησαν τὸν Ἰορδάνην, ἐν ᾧ ἐβαπτίσθη· ἐθαύμασαν τὴν ἔρημον, ὅπου μετὰ τὸ Βάπτισμα ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα νῆστις διετέλεσεν· ἐτίμησαν τὸ Θαβώριον ὄρος, ὅπου πανενδόξως μετεμορφώθη, κατεφίλησαν τὴν ἁγίαν Σιών, ἐν ᾗ τὸ μυστικὸν ἐτέλεσε δεῖπνον, καὶ ὅπου τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον κατῆλθεν ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἐν εἴδει πυρίνων γλωσσῶν· προσεκύνησαν καὶ τὸν Γολγοθᾶν, ἐφ' οὗ ὁ Κύριος ἐσταυρώθη· καὶ τὸν ζωοδόχον τάφον, ὅπου σωματικῶς ἐνταφιασθεὶς τριήμερος ἀνέστη· καὶ τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ὅθεν εἰς οὐρανοὺς πρὸς τὸν ἀρχίφωτον ἀνελήφθη Πατέρα· κατησπάσθησαν δὲ καὶ τὸν ἐν Γεσθημανῇ

τῆς ζωηφόρου Θεομήτορος τάφον, ὅθεν ζῶσα πρὸς τὸν Υἱὸν αὐτῆς ἐνδόξως μετέστη, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ἁπαξάπαντας τοὺς ἁγίους τόπους τῆς νέας Σιὼν ἐθεώρησαν, ἐν οἷς ἐτελεσιουργήθησαν τὰ μυστήρια τῆς παγκοσμίου σωτηρίας. Μετὰ δὲ τούτους ἀπελθόντες προσεκύνησαν καὶ τοὺς ἱεροὺς τόπους τοῦ θεοβαδίστου ὄρους Σινᾶ, ὅπου Μωϋσεῖ τῷ θεόπτῃ «ἐλάλησε Κύριος ἐνώπιος ἐνωπίῳ, ὡς εἴτις λαλήσαι πρὸς τὸν »ἑαυτοῦ φίλον» κατεφίλησαν τὴν ἁγίαν ἐκείνην κορυφήν, ὅπου, νηστεύσας ὁ θεόπτης νυχθήμερα τεσσαράκοντα, τὸν θεόγραφον νόμον ἔλαβε· κατησπάσθησαν τὴν ἁγίαν γῆν τῆς μυστηριώδους ἐκείνης βάτου, ἥτις ἐκαίετο καὶ οὐ κατεκαίετο, τὸ μέγα τῆς θείας οἰκονομίας μυστήριον προτυποῦσα· καὶ τὸ Χωρὴβ δὲ κατεῖδον, ὅπου καὶ Μωσῆς πάλιν, καὶ ὁ προφήτης Ἠλίας ὕστερον θείας ἐπιφανείας κατηξιώθησαν· καὶ ὅσα ἄλλα πανσέβαστα μνημεῖα καὶ δείγματα τῶν ἐν ἐκείνῳ τῷτόπῳ γενομένων θεοφανειῶν. Πληρώσαντες δὲ καὶ ταύτην τὴν φιλόθεον αὐτῶν ἔφεσιν ἀπῆλθον καὶ εἰς τὰς πέριξ ἐρήμους αὐτοῦ τε τοῦ Σινᾶ, καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ τῆς Νητρίας καὶ Θηβαΐδος, ἔνθα συνωμίλουν μετὰ τῶν ἐκεῖσε τότε ἐνασκουμένων ἰσαγγέλων ἐρημιτῶν. Καὶ συνασκούμενοι μετ' αὐτῶν, καὶ συμμελετῶντες πνευματικῶς ἠγάλλλοντο καὶ ἔχαιρον, δοξάζοντες τὸν Θεόν, ὅστις ποιεῖ τὸ θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτόν, καὶ ἠξίωσεν αὐτοὺς καὶ ταύτης τῆς χάριτος! ὥστε καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς μακαρίας αὐτῶν ζωῆς ἤθελον ἐκεῖ διαπεράσαι· θεία δὲ ὅμως νεῦσις ἦγε πάλιν αὐτοὺς εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ. Ὑπῆρχε δὲ τότε τῆς τῶν Ἱεροσολύμων Ἐκκλησίας πρόεδρος θεοπρόβλητος καὶ πνευματικὸς πηδαλιοῦχος Μάξιμος ὁ ἱερώτατος (1) ὅστις, ὡς εἶδε πάλιν αὐτοὺς ἐπανελθόντας, ὑπεδέξατο μετὰ πολλῆς τιμῆς, κατά τινα περὶ αὐτῶν προγεγονυῖαν εἰς αὐτὸν θείαν ἀποκάλυψιν, καὶ τούτους τοῦ θείου βαθμοῦ τῆς ἱερωσύνης κατηξίωσε, καὶ κατεῖχε φιλοστόργως παρ' ἑαυτῷ, ὡς ἐγκόλπια πνευματικὰ καὶ σκεύη τίμια τοῦ Χριστοῦ διατηρῶν, καὶ περιμένων τί ἄρα τὸ θεῖον ἐν αὐτοῖς εὐδοκήσει πρὸς σωτηρίαν πολλῶν.

δ'. Ἐνδημοῦντες λοιπὸν εἰς τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ οἱ μακάριοι εἶδον ἑκάτερος κατὰ μέρος μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὀπτασίαν κατ' ὄναρ φανερωθεῖσαν, τὴν ἑφεξῆς. Ἐφάνησαν αὐτοῖς τρεῖς τινες ἄνδρες γηραλαῖοι τὸ εἶδος, ἱεροπρεπεῖς τὴν στολήν, σεβάσμιοι τῇ καταστάσει τοῦ σχήματος, καὶ θεοειδεῖς διὰ τὴν ἐπανθοῦσαν εἰς τὰ πρόσωπα μάλιστα θαυμασίαν χάριν τε καὶ σεμνότητα. Καταπλαγέντες δὲ πρὸς τὴν ὄψιν οἱ ἀδελφοὶ καθορῶσιν εὐθὺς καὶ ἄλλο θέαμα κρεῖττον ἢ κατὰ

(1) Μάξιμος ὁ Γ'. ὁ Ἱεροσολύμων, ἐπατριάρχευσε τῷ 333, μέχρι τῶν 348 μετὰ Χριστόν· τοῦτον διεδέξατο ὁ ἁγιώτατος Κύριλλος.

ἄνθρωπον. Ἐπιφαίνεται πάγκαλος καὶ ἡλιόμορφος Ἄνασσα αἴγλην οὐράνιον περιεστεμμένη· παρέστησαν δὲ παρ' αὐτὴν εὐθὺς προσελθόντες καὶ οἱ τρεῖς ἐκεῖνοι γεραροὶ ἄνδρες, οἱ πρότερον ἐπιφανέντες. Καὶ ἡ πάμφωτος βασιλὶς εὐμενῶς πρὸς τοὺς δύο τεθαμβημένους ἀδελφοὺς ἀποβλέψασα θαρρεῖν τε ἐκέλευε, καὶ ἱλαρῷ τῷ προσώπῳ ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς τοιαῦτα «Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πιστοὶ δοῦλοι τοῦ υἱοῦ μου καὶ Θεοῦ »Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗ τινος τὸν σταυρὸν ἐπ' ὤμων ἀράμενοι τῆς φωνῆς »αὐτοῦ ἀκούετε, καὶ τὸ θέλημα ποιεῖτε προθύμως καὶ ἀξίως τῆς αἰω»νίου ζωῆς καὶ βασιλείας. Ἄγετε δὲ καὶ τοῦ λοιποῦ τὸν ἀγῶνα τὸν »καλὸν ἀγωνίζεσθε, καὶ τὸν δρόμον τῶν τριῶν τούτων» (καὶ ἅμα τοὺς μετ' αὐτῆς τρεῖς σεβασμίους ἄνδρας ἐδείκνυεν) «ὁλοψύχως βαδίζετε, ἐργαζόμενοι καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ μου, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἀχαΐας, ὅπου καὶ οὗτοι τὸ τοῦ Χριστοῦ γεώργιον εὐαγγελικῶς ἐφύτευσαν καὶ ἐπότισαν καὶ ἐκαλλιέργησαν. Εἰσὶ δὲ τούτων ὅδε μέν, Παῦλος ὁ ἀπόστολος, οὗτος δέ, Ἀνδρέας ὁ πρωτόκλητος, ὁ δὲ τρίτος ἐκεῖνος, Λουκᾶς ὁ Εὐαγγελιστής. Ἐξέλθετε λοιπὸν ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ὑπάγετε εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ καθ' ὁδὸν μὲν κηρύττετε τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, ἐπιστρέφοντες ἐκ πλάνης ἁμαρτωλούς, μέχρις ἂν καταντήσητε καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀχαΐας, ὅπου καὶ ἡ χάρις μου καθοδηγήσει ὑμᾶς διὰ τοῦ θείου θελήματος. Ἐκεῖσε δὲ φθάσαντες εὑρήσετε τὸν τύπον τῆς ἐμῆς μορφῆς, κατ' εὐδοκίαν τοῦ Υἱοῦ μου καὶ Θεοῦ ἐξεικονισθείσης ὑπὸ τοῦ θεηγόρου τούτου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ· τὰ δὲ πρὸς εὕρεσιν τῆς εἰκόνος ἅπαντα ἡμῖν ἀποκαλυφθήσεται, ὅταν καταντήσητε εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον· καὶ ἄπιτε ἐν εἰρήνῃ.» Ταῦτα εἰποῦσα ἡ Παντάνασσα Δέσποινα ἀνῆλθεν εἰς οὐρανὸν μετὰ τῶν τριῶν Ἀποστόλων, καὶ οἱ ὅσιοι ἐθεώρουν τὴν ἄνοδον. Ἐξεγερθέντες δὲ τοῦ ὕπνου ἔκθαμβοι καὶ ἔννεοι διὰ τὴν ὀπτασίαν, διηγεῖται ταύτην πρῶτος ὁ Συμεὼν πρὸς τὸν Θεόδωρον, διηγεῖται δὲ μετέπειτα καὶ οὗτος πρὸς ἐκεῖνον ταὐτά· καὶ χωρίς τινος διστάγμου πληροφορηθέντες τὴν θείαν εὐδοκίαν, εἶπον πρὸς ἀλλήλους, «τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γενέσθω καὶ τῆς αὐτὸν ἀφθόρως τεκούσης παρθενομήτορος.» Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ διηγήσαντο πάντα πρὸς τὸν ἱερώτατον Μάξιμον. Οὗτος δὲ δοξάσας τὸν Θεόν, τὸν ποιοῦντα μεγάλα καὶ θαυμαστά, καὶ νουθετήσας αὐτοὺς καὶ παρακαλέσας χριστομιμήτως, ἵνα πάντοτε διατελῶσι πρόθυμοι καὶ εὐπειθεῖς εἰς τὰ τοῦ Κυρίου θελήματα, ἐξαπέστειλεν ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων μετὰ θερμῶν δακρύων καὶ ἐγκαρδίων εὐχῶν. Ἐπέδωκε δὲ τούτοις καὶ ἐπιστολὰς πρὸς τὸν τότε Πάπαν τῆς Ρώμης (Ἰούλιος οὗτος ἦν), ὡς λέγει ἡ παλαιὰ τῶν ἁγίων βιογραφία, ἣν Ἡσαΐας συνώψισεν, καὶ ταύτας ἀπέστειλαν εἰς τὴν Ρώμης ἐκ τῆς Ἑλλάδος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Περὶ τῆς τῶν ὁσίων ἐξ Ἱεροσολύμων ἀναχωρήσεως, καὶ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπιστροφῆς.

ά. Ἀναχωρήσαντες δὲ ἐκ τῶν Ἱεροσολύμων οἱ θεοφόροι πατέρες διείρχοντο πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν ἀποστολικῶς διδάσκοντες τοὺς χριστιανούς, ἵνα φυλάττωσιν ἀκέραιον καὶ ἀπαρασάλευτον τὴν Εὐαγγελικὴν διδασκαλίαν, καὶ τὰ τῆς πίστεως δόγματα, κατὰ τὰς ἀποστολικὰς διατάξεις καὶ παραδόσεις· ἀποστρέφωνται δὲ πάλιν τὰς θεοστυγεῖς καινοτομίας καὶ νεοφανεῖς αἱρέσεις τῶν θεηλάτων Ἀρειανῶν, καὶ ὅσαι ἄλλαι τούτων παραφυάδες ἐτάραττον τότε τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ψυχώλεθρα βλαστήσασαι σπέρματα τοῦ ἀπ᾽ ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνου καὶ μισοκάλου Διαβόλου. Ἐπλήρουν δὲ τὸ κήρυγμα οἱ μακάριοι οὐχ ὡς ὁ λόγος τρέχων ταχέως χωρεῖ, ἀλλὰ μετὰ πόνων καὶ κινδύνων πολλῶν, καὶ μετὰ πάσης τῆς ἀποστολικῆς διαγωγῆς καὶ κακουχίας, ἔχοντες ἐπακολουθοῦντα καὶ τὰ τῶν θαυμάτων σημεῖα, δι᾽ ὧν ὁ Κύριος ἐβεβαίου καὶ ἐν αὐτοῖς τοῦ θείου λόγου τὴν ἀσφάλειαν. Καὶ πολλοὺς μὲν ἔσωζον ἐκ νόσων παντοίων, πολλοὺς δὲ ἐκ τῆς ψυχοφθόρου πλάνης τῶν αἱρετικῶν, ποικίλους δὲ πειρασμοὺς ἐκαρτέρουν καὶ θλίψεις ἀλλεπαλλήλους, καθώς, ὅ,τε Κύριος ἡμῶν προεῖπε πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ πιστοῖς μαθηταῖς, ὅτι «ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ θλῖψιν ἕξετε,» καὶ αὐτοὶ τῶν Ἀποστόλων οἱ πρόκριτοι ἐν Πνεύματι ἁγίῳ διετράνωσαν. Λέγουσι δὲ καὶ κηρύττουσιν, ὁ μὲν Ἀδελφόθεος ὅτι, «Μακάριος ἀνήρ, ὃς ὑπο»μένει πειρασμόν· ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, »ὃν ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν»· ὁ δὲ οὐρανοβάμων Παῦλος ὅτι, «Πάντες οἱ θέλοντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εὐσεβῶς ζῆν δι»ωχθήσονται·» καὶ πάλιν, «Εἰ παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προ»σφέρεται ὁ Θεός· εἰ δὲ χωρὶς ἐστὲ παιδείας, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ »υἱοί» πρὸς δὲ τούτοις καὶ Πέτρος ὁ κορυφαῖος. «Ἀγαπητοὶ μὴ ξενίζε»σθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς »ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος· ἀλλά, καθὼς κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ »Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς »δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι· εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, »μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀνα»παύεται.»

β΄. Περάσαντες λοιπὸν οἱ ἰσαπόστολοι πατέρες χώρας πολλὰς καὶ μακράς, διαβάντες δὲ καὶ διὰ τῶν Μακεδονικῶν ὀροθεσίων, καὶ τοὺς ἐν τῷ Ἄθῳ ἀδελφοὺς πάλιν ἐπισκεψάμενοι, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην τὴν κατὰ σάρκα πατρίδα, κἀκεῖ τὸν θεῖον λόγον κηρύξαντες μετὰ πολλῆς τῆς καρποφορίας, ἔπειτα διείρχοντο τὰς χώρας τῆς Θεσσαλίας

στηρίζοντες ἐν τῇ πίστει τοὺς ἀδελφούς. Ὡς δὲ ἔφθασαν εἰς τὰς Θερμοπύλας τῆς Θεσσαλίας, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄρος τῆς Οἴτης, ὅπου τινὰς ἡμέρας ἡσύχασαν αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες ἀείποτε τὸν Θεόν, καὶ τὴν Θεομήτορα Θεοτόκον καὶ πάλιν καταβάντες ἐκεῖθεν διῆλθον ἀποστολικῶς τὰς πόλεις καὶ χώρας τῆς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας καὶ τῆς Λοκρίδος, αἵτινες ἀπέναντι τῆς Πελοποννήσου κεῖνται πρὸς βορρᾶν ἄνεμον· καὶ διαπλεύσαντες τὸν μεταξὺ Λοκρίδος καὶ Πελοποννήσου δωδεκαμίλλιον περίπου πορθμὸν κατέλαβον τὰ ὅρια τῆς Ἀχαΐας. Καὶ πρῶτον ἦλθον εἰς τὸ Αἴγιον, μίαν τῶν καὶ τότε διασήμων τῆς Ἀχαΐας πόλεων (Βοστίτσαν αὐτὴν ὠνόμασεν Ἰταλίζουσα ἡ χυδαία λαλιά). Ἐπειδὴ δὲ προεῖπεν εἰς αὐτοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις ὁ θεῖος χρησμός, ἵνα πορευθέντες ἀπέλθωσιν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀχαΐας, ἀνεχώρησαν ἀπὸ τοῦ Αἰγίου· καὶ ὁδοιπορήσαντες κατὰ Μεσημβρίαν ἕως τεσσάρων σχεδὸν ὡρῶν διάστημα, ἔφθασαν πρὸς ἑσπέραν εἰς τόπον παραποτάμιον (ὅπου τανῦν εὑρίσκεται χωρίον τοῦ Σελινουντίου δήμου Κλαπατζούνα χυδαιότερον ἐπιλεγόμενον), κἀκεῖ ἔμειναν παρὰ τὰς ὄχθας καὶ αὐτὰς τὰς πηγὰς τοῦ Σελινοῦντος, ἢ Σελίνου ποταμοῦ (τοῦ νῦν κεχυδαϊσμένου τῆς Βοχούστης).

γ'. Αὐτοῦ τοίνυν διανυκτερεύοντες, πολλοὺς καθ' ἑαυτοὺς ἀνέστρεφον λογισμούς· τοῦτο μέν, ὅτι ἠγνόουν πρὸς ποῖον τῆς Ἀχαΐας μέρος εὐθυποροῦντες (κατὰ τὴν γενομένην εἰς αὐτοὺς ἀποκάλυψιν) εὑρήσουσιν ἐναποκείμενον τὸν ὑπεσχημένον ἱερὸν θησαυρόν· τοῦτο δέ, πῶς ἄρά γε καὶ διὰ ποίων γνωρίσουσι σημείων, ὅτι τοῦτ' αὐτό ἐστιν ἐκεῖνο τὸ προαγγελθὲν θεομητορικὸν ἔκτυπον. Οὕτω λοιπὸν οἱ ἅγιοι μεριμνῶντες προσηύχοντο πρὸς Θεόν, καὶ τὴν Θεοτόκον δακρυρροοῦντες ἱκέτευον, καὶ τοὺς προοφθέντας εἰς αὐτοὺς ἐν Ἱεροσολύμοις τρεῖς ἁγίους Ἀποστόλους παρεκάλουν, ἵνα καὶ δι' αὐτῶν εὐπρόσδεκτος γένηται ἡ πρὸς τὸν Θεὸν αὐτῶν δέησις· οὕτω δὲ διακείμενοι, μικρὸν ἀφύπνωσαν. Καὶ ἰδοὺ περὶ μέσην νύκτα κατ' ὄναρ πάλιν ἐνεφανίσθησαν εἰς αὐτούς, ὅ,τε μέγας Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν, καὶ ὁ πρωτόκλητος Ἀνδρέας, καὶ ὁ ἱεράτατος Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς· οἵτινες αὐτοὺς ἱλαρῷ τῷ προσώπῳ παραμυθούμενοι, «Τί λυπεῖσθε; (ἔλεγον) «αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζη»τεῖτε καὶ εὑρήσετε· κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται· πᾶς γὰρ ὁ ζητῶν εὑρί»σκει,» ὡς ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ διδάσκαλος ἀψευδῶς ἐπηγγείλατο. Τί λοιπὸν ἀδημονεῖτε; τί δὲ καὶ διστάζετε; ἀπέλθετε πρὸς ἀνατολὰς περιπατοῦντες ἕως ὥρας δύο πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Βουραϊκοῦ ποταμοῦ, κἀκεῖ συναντήσετε κόρην παρθένον, τοὔνομα Εὐφροσύνην, δούλην καὶ αὐτὴν τοῦ διδασκάλου καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἥτις, ὡς ἄλλοτε αἱ θυγατέρες τοῦ Ραγουήλ, ποιμαίνει τὰς αἶγας τοῦ πατρὸς αὐτῆς, οἰκοῦντος ἐν κώμῃ καλουμένῃ τῶν Γαλατῶν· αὕτη καθοδηγήσει

ὑμᾶς πρὸς εὕρεσιν τῆς Θεομητορικῆς εἰκόνος, περὶ ἧς ἐν Ἱεροσολύμοις ἐνδημοῦντες ἐδιδάχθητε.· Ἀλλ' ὑπάγετε, καὶ χαίρετε ἐν Κυρίῳ.» Καὶ οἱ μὲν Ἀπόστολοι τοσαῦτα εἰπόντες ἐγένοντο ἄφαντοι· ὁ δὲ τόπος τῆς τούτων ἐπιφανείας ἀπέβη ὕστερον ἐπισημότατος, ὡς λέγομεν ἐφεξῆς (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Περὶ τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης, καὶ ὅπως αὐτῇ συνήντησαν οἱ πατέρες, καὶ δι' αὐτῆς ὡδηγήθησαν εἰς εὕρεσιν τῆς ἁγίας εἰκόνος.

ά. Οἱ δὲ ἅγιοι ἐξαναστάντες τοῦ ὕπνου πλήρεις χαρᾶς καὶ πάσης πληροφορίας ἐδόξασαν τὸν Θεόν· καὶ εὐθυδρομοῦντες, ὡς διετάχθησαν, τὸν Βουραϊκὸν κατέλαβον ποταμόν, καὶ βλέπουσι μακρόθεν τήν, περὶ ἧς προακηκόασιν, ἁγίαν κόρην καθημένην ἐπὶ πέτρας, ἀντικρὺ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, ἥτις, ὡς ἐπλησίασαν οἱ γέροντες, ἐμβλέψασα προσεκτικῶς εἰς αὐτοὺς ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι, καὶ πάραυτα δραμοῦσα μεθ' ὅσης τῆς εὐλαβείας προσεκύνησε· καὶ αὐτοὶ εἶπον αὐτῇ, «χαῖρε ἐν Κυρίῳ,» κατὰ τὸ σύνηθες· ἡ δὲ ὁσία Εὐφροσύνη χαρμοσύνως εἰς αὐτοὺς ἀπιδοῦσα, «χαίρετε (λέγει) καὶ ὑμεῖς ἐν Κυρίῳ, δοῦλοι καὶ ἐργάται τοῦ ἀμπελῶνος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, Συμεὼν καὶ Θεόδωρε·» καὶ οἱ ἅγιοι, ὡς ἤκουσαν αὐτὴν ἀποκαλοῦσαν αὐτοὺς ἐξ ὀνόματος, ἐθαύμασαν, καὶ ἔστησαν διστάζοντες διὰ τὸ τῆς κλήσεως ἀπροσδόκητον. Ἡ δὲ ὁσία κόρη κατιδοῦσα τούτους πεφροντισμένους καὶ σιωπῶντας, καὶ συνεικάσασα τοὺς αὐτῶν διαλογισμούς, ἅμα τε διετύπωσεν εἰς ἑαυτὴν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ τὸ σημεῖον, τὸ κατὰ τοῦ Διαβόλου ἀπροσμάχητον ὅπλον, καὶ κλίνασα τὰ γόνατα κάτωθεν τῆς πέτρας, ἐφ' ἧς ἐκάθητο πρότερον, ὑψώσασα δὲ καὶ τὰς χεῖρας πρὸς οὐρανὸν ἐνώπιον αὐτῶν εὐχομένη ἔλεγε τοιαῦτα. «Ὦ Θεοτόκε παρθένε, ἡ ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν ἀειπάρθενος Μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ μου, ἡ ἀένναος τῆς ζωῆς καὶ τῶν θαυμάτων πηγή, ἥτις ἠξίωσας καὶ ἐμὲ τὴν ταπεινὴν καὶ ἀναξίαν σου δούλην ὑπηρετῆσαι τῇ θεομητορικῇ σου θελήσει, θαυμάστωσον ἐπ' ἐμοὶ τῇ ἁμαρτωλῷ τὰ ἐλέη σου· διότι ὡς μήτηρ τοῦ Παντοδυνάμου Δημιουργοῦ καὶ Σωτῆρος τῶν ὅλων, πάντα δι' αὐτοῦ δύνασαι πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.» Ταῦτα εἰποῦσα, καὶ χαράξασα τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ κατὰ γῆς διὰ

(1) Αὐτοῦ (πλησίον τοῦ χωρίου τῆς Κλαπατσούνας) εὑρίσκεται ἡ περίφημος ἐκείνη παμπάλαιος πλάτανος, καὶ ἡ ἐν αὐτῇ παραδόξως ἐντετυπωμένη εἰκὼν τῆς Θεομήτορος, ἀκριβέστατον ἀντίτυπον οὖσα τῆς Ἀποστολικῆς, ὡς λέγομεν ἐφεξῆς ἐν τοῖς περὶ τῶν θαυμάτων τῆς ἁγίας εἰκόνος· κεφ. ζ'. θαυματ. β'. (Προσκυνητάριον τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου). Αὐτὴν τὴν ἁγίαν εἰκόνα ἥτις εἶναι εἰς τὸν Πλάτανον ἠξιώθην καὶ προσεκύνησα. Σ. Ε.

τῆς ποιμαντικῆς αὐτῆς ράβδου ἔπληξε τὸ ἔδαφος, καὶ ἐρράγη μὲν ἡ πέτρα διχῶς, ἡ δὲ γῆ κάτωθεν ἀνέβλυσεν ὕδωρ πολύ, ποτιμώτατον καὶ γλυκύτατον· καὶ βρύει τὸ νάμα μέχρι τοῦ νῦν, οὐ μακρὰν τῆς κώμης τῶν Γαλατῶν, παρ' αὐτὰ τὰ χωράφια τῆς Ὁσίας περὶ ὧν προείπομεν χωρογρ. κεφ. έ. § δ', καὶ ἡ πηγὴ καλεῖται τῆς ἁγίας Κόρης ἄχρι καὶ τῆς σήμερον ἡμέρας. Ταῦτα βλέποντες οἱ πατέρες ἐθαύμασαν, ὡς εἰκός, καὶ προσεκύνησαν τὸν Θεόν, καὶ τὴν πανάχραντον Θεοτόκον ἐδόξασαν, εἶτα λέγουσι πρὸς τὴν Κόρην. «Ὦ θύγατερ, τί σοι ἐστὶν ὄνομα; πόθεν δὲ καὶ ἐγνώρισας ἡμᾶς καὶ ἐκάλεσας ἐξ ὀνόματος; ποῦ δὲ καὶ ὁ θεομητορικὸς ἀπόκειται θησαυρός, εἴ τινα οἶδας ἁγίαν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ζωγραφηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ θείου Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ;» ἡ δὲ ὁσία Κόρη ταπεινῶς καὶ ἀνυπερθέτως ὑπολαβοῦσα τὸν λόγον πρὸς ἀπόκρισιν, οὕτω τῆς διηγήσεως ἤρξατο.

.6'. Ἐγὼ μέν, ὁσιώτατοι πατέρες, ὀνομάζομαι Εὐφροσύνη· γνωρίζω δὲ τὴν σεπτὴν τῆς Θεομήτορος εἰκόνα, καὶ ποῦ κεῖται θεόθεν τεθησαυρισμένη· ὅπως δὲ αὕτη μοι ἀπεκαλύφθη, καὶ πῶς ὡδηγήθην εἰς εὕρεσιν αὐτῆς, πῶς δὲ καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐδιδάχθην γνωρίσαι, ποῖοί τινές ἐστε, καὶ ποῖα τὰ ὀνόματα ὑμῶν, ἀκούσατε. Βλέπετε τοῦτο τὸ μικρὸν αἰπόλιον τῶν αἰγιδίων τοῦ πατρός μου; τοῦτο βόσκουσα συνήθως εἰς τὰ περίχωρα τῆς πατρίδος μου (Γαλάται αὕτη ὀνομάζεται), ἀπηρχόμην πολλάκις καὶ πρὸς τὸ μέρος ἐκείνης τῆς ὑψικόμου πέτρας; (καὶ ἐδείκνυεν εἰς αὐτοὺς τὸ μέγα Σπήλαιον). «Ἤδη δὲ πρό τινων ἡμερῶν ὥρα μεσημβρίας ἐνδυάζουσα διὰ τὸ καῦμα τοῦ ἡλίου μετὰ τῆς ποίμνης καὶ ἀναπαυομένη ὑποκάτω συνδέδροῦ σκοπιᾶς, ἥτις ἐκεῖ πλησίον εὑρίσκεται (1) βλέπω τῶν τράγων ἕνα χωριζόμενον ἀπὸ τοῦ ποιμνίου, καὶ βαδίζοντα διὰ τοῦ κρημνοῦ πρὸς τὸ φαινόμενον ἐκεῖ στόμιον τοῦ σπηλαίου, ὅπου καὶ εἰσῆλθε, καὶ πάλιν μετ' ὀλίγον ἐξελθὼν ὑπέστρεψε διὰ τῆς αὐτῆς ἀτραποῦ, καὶ παρίστατο ἔμπροσθέν μου, ἔχων καὶ τὸ γένειον βεβρεγμένον· ἀλλ' ἐγὼ τὸ πρῶτον οὐδὲν ἐκ τούτων περιειργάσθην. Προχθὲς δὲ πάλιν μεσημβριαζούσης μου συνήθως μετὰ τοῦ ποιμνίου κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον, ὁ αὐτὸς τράγος ἀπομακρυνθεὶς καὶ αὖθις ἀπὸ τῆς ποίμνης ἔπραττε τὰ αὐτά· καὶ πάλιν προσελθὼν παρίστατο πρός με μηκάζων, καὶ βλέπων εἰς τὸ πρόσωπόν μου, διάβροχος τὸ γένειον, ὡς ἄν με ἐδίδασκε καὶ διὰ τῆς ἀνάρθρου φωνῆς αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ σχήματος προσκαλῶν, ἵνα τάχιον ἀπέλθω πρὸς ἐκείνην τοῦ ὕδατος τὴν πηγὴν κἀγώ, ταῦτα βλέπουσα, ἐκινήθην εἰς περιέργειαν, καὶ λίαν

(1) Ἡ σκοπὴ αὕτη φαίνεται ὅτι ὑπῆρχεν ὁ καθ' ἡμᾶς λοφώδης τόπος, ἐφ' οὗ τὸ παρεκκλήσιον τῶν ἁγίων Πάντων ᾠκοδόμηται, καὶ ὑπ' αὐτό, τὸ κοιμητήριον τῶν πατέρων.

ἠπόρουν, καθότι κατ' ἐκεῖνο τὸ χωρίον οὐδαμοῦ ὕδωρ ἐφαίνετο. Διὸ καὶ χθὲς ἐπίτηδες ἀνῆλθον μετὰ τῶν αἰγιδίων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον παρατηροῦσα τὸν τράγον προσεκτικῶς· ὅστις πάλιν, ὡς πρότερον, ἐβάδιζε τὸν δρόμον τὸν αὐτόν, ὡς ἂν ὑπότινος ὁδηγούμενος ἀοράτως· κἀγὼ κατόπιν ἐπηκολούθουν κατ' ἴχνος, ἕως ἤλθομεν εἰς τὸ στόμειον τοῦ σπηλαίου. Καὶ τῷ τύπῳ τοῦ σταυροῦ σφραγισθεῖσα συνεισῆλθον τῷ τράγῳ εἰς τὰ ἔνδον τοῦ σπηλαίου, καὶ θεωρῶ τὸν τόπον δεδασωμένον, λόχμην τρέφοντα πολλήν, ἄλλην τε παντοίαν καὶ βαθύτατον κισσόν, διὸ καὶ δὲν εἶδον εὐθὺς τὴν πηγὴν τοῦ ὕδατος ἀλλὰ μετ' ὀλίγον περιεργότερον ἀτενίσασα, βλέπω κρήνην καλλιρρόην, διαυγέστατον ἀναβρύουσαν ὕδωρ, καὶ λίαν ἐθαύμαζον καθορῶσα τοῦ τε σπηλαίου τὸ παμμέγεθες κύτος, καὶ πῶς ἀπὸ τοσοῦτον ἀποτόμου καὶ σκληρᾶς πέτρας ὕδωρ ἀναπιδύει. Καίτοι δὲ πολλὰ συλλογιζομένη καὶ δειλιῶσα, πλὴν ἀλλ' ὅμως ἐθάρρησα μέχρι τῆς πηγῆς δειλῷ τῷ βήματι προσελθεῖν, καὶ τῇ σφραγῖδι τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ καθοπλισθεῖσα προσήνεγκα τὰς χεῖρας, καὶ ἠρυσάμην ἐκ τοῦ ὕδατος, καὶ ἔπιον ὑπερήδιστον ποτόν, καὶ δοξάζουσα τὸν Θεὸν ἔλεγον. «Ὡς »ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε! πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας·» τὰ πάντα καλὰ ἔκτισας ἐπ' ὠφελείᾳ καὶ ἀγαθῷ τῶν ἀνθρώπων. Ταῦτα δὲ λέγουσα, καὶ θεωροῦσα τὰ πέριξ, ἀκούω φωνὴν ἄνωθεν καλοῦσάν με κατ' ὄνομα, καὶ λέγουσαν· «Εὐφροσύνη, Εὐφροσύνη! Ἐγὼ δὲ ἀκούσασα κατεπλάγην, καὶ περιέβλεπον ἄνω καὶ κάτω περίτρομος, καὶ σχεδὸν ἡμιθανὴς ὑπὸ τοῦ φόβου· ἀναβλέψασα δὲ καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ σπηλαίου, ὅθεν μάλιστα ἐφάνη μοι προσπεσοῦσα ἡ φωνὴ (ὦ τῆς φρικτῆς ἐκείνης θέας!) βλέπω κατέναντι πρὸς τὰ ἄνω, μεταξὺ τοῦ ἀνέρποντος κισσοῦ καθιδρυμένην τὴν ἁγίαν τῆς Θεομήτορος εἰκόνα, περὶ ἧς μοι καὶ προείπατε· καὶ διὰ τὸ παράδοξον τῆς θέας τοσοῦτος φόβος καὶ τρόμος εἰς τὴν καρδίαν μου περιεχύθη, ὥστε καὶ λειποθυμήσασα κατέπεσα πρηνὴς καὶ ἄφωνος. Οὕτω δὲ διακειμένη, καὶ συνεχῶς κατ' ἐμαυτὴν ἐπιλέγουσα τὸ «Παναγία Θεοτόκε βοήθει μοι,» ἀκούω καὶ ἐκ δευτέρου φωνῆς ἐκ τῆς ἁγίας εἰκόνος θαρρυνούσης με καὶ λεγούσης, «Ἐπώνυμε τῆς Εὐφροσύνης μὴ φοβοῦ, ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν πάντοτε καὶ νῦν μάλιστα πρὸς ἀντίληψιν ἐπικαλεῖσαι.» Ἀφ' οὗ δὲ ταῦτα ἤκουσα, ἐνεδυναμώθην, καὶ ἀνακύψασα ἀπέτεινον πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος τὰ βλέμματά μου, ὅπως ἀτενέστερον ἀποβλέψω, ἀλλ' οὐδόλως μοι συνεχωρεῖτο διὰ τὴν λάμψιν, ἥτις ἐκ τῆς ἁγίας εἰκόνος ἐξήστραπτεν ἀκτινοβόλος· καὶ πάλιν ἐπὶ προσώπου καταπεσοῦσα ἔκραζον συνεχέστερον «Παναγία Θεοτόκε βοήθει μοι, καὶ δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, ὅτι σὺ εἶ ἡ Κυρία μου» καὶ ἡ φωνὴ ἐπηκολούθει λέγουσα· «Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ θάρσει· καὶ δράμε

τάχιστα πλησίον τῆς πατρίδος σου πρὸς ὑπάντησιν τοῦ τε Συμεὼν καὶ Θεοδώρου, τῶν δύο ἀδελφῶν κατὰ σάρκα, καὶ θεοφιλῶν ἱερέων τοῦ υἱοῦ μου καὶ Θεοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οἵτινες αὔριον ἔρχονται πρός με, καθὼς αὐτοῖς ἀπεκαλύφθη· ἔρχονται δὲ μακρόθεν διδάσκοντες ἀποστολικῶς κατὰ πόλιν καὶ χώραν τὸν σωτήριον τοῦ θείου Εὐαγγελίου λόγον, κατὰ μίμησιν τῶν Ἀποστόλων Παύλου τοῦ κορυφαίου, καὶ Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου, καὶ Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ καὶ ζωγράφου ταύτης μου τῆς εἰκόνος· τούτων τῆς ἀποστολῆς διάδοχοι θείᾳ νεύσει ἀπεστάλησαν. Εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ εἶδος τοῦ σώματος ὑψηλοὶ τὸ ἀνάστημα, ἱλαροὶ τὸ πρόσωπον, μεσαιπόλιοι, μακρογένειοι ἀμφότεροι, καὶ πολλὴν ἐν τοῖς προσώποις ἐμφαίνοντες τὴν ὁμοιότητα τῶν χαρακτήρων, ὡς ὁμόγνιοι ἀδελφοί, ἀλλὰ θάρρει καὶ ὕπαγε ἐν εἰρήνῃ.» Ταῦτα ὡς ἤκουσα, κύψασα δουλικῶς καὶ προσκυνήσασα πανευλαβῶς τὴν ἁγίαν εἰκόνα, ἐξῆλθον εὐθὺς κατὰ τὸ θεῖον πρόσταγμα· καὶ σήμερον ἀναστᾶσα πρωΐας ἀνέβην ἐπὶ ταύτην τὴν πέτραν, παρατηροῦσα τὸν δρόμον, καὶ καραδοκοῦσα τὴν ὑμετέραν ἄφιξιν. Ὡς δὲ κατεῖδον ὑμᾶς προσερχομένους ἐγνώρισα ἀπὸ τῶν σημείων, ἐπιτηροῦσα τοὺς χαρακτῆρας· ὅθεν καὶ προσεῖπον ἐξ ὀνόματος, ἀδιστάκτως πεπληροφορημένη, ὅτι ὑμεῖς ἐστε οἱ προσδοκώμενοι πληρωταὶ τῶν θείων καὶ θεομητορικῶν προσταγμάτων καὶ διατάξεων.

γ'. Τότε οἱ ἅγιοι, ἀφ' οὗ καὶ ταύτης τῆς διηγήσεως ἤκουσαν, πολλῆς χαρᾶς ἐμφορηθέντες καὶ τὸν Θεὸν ὑπερδοξάσαντες ἔδραμον, ὡς ἄλλαι προφητικαὶ ἔλαφοι, ἐπιποθοῦντες ἐπὶ τὴν καλλίστην ἐκείνην πηγὴν τῶν ὑδάτων, εἰς τὸ ἱερώτατον σπήλαιον, προπορευομένης ὁδηγοῦ τῆς ὁσίας Εὐφροσύνης. Καὶ ὡς ἔφθασαν εἰς τὸ στόμιον τοῦ σπηλαίου, ὅπου ἐναπέκειτο τεταμιευμένος ὁ θεομητορικὸς ἐκεῖνος καὶ θεοδόξαστος θησαυρός, κλίναντες τὸ γόνυ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος προσεκύνησαν τῷ Σωτῆρι Θεῷ μετὰ δακρύων προσευχόμενοι, καὶ ἀναστάντες εἰσέβησαν τὸ σπήλαιον. Ὡς δὲ προσεχώρησαν εἰς τὰ ἐνδότερα, βλέπουσι θέαμα ξένον, καὶ εἰπεῖν καὶ ἀκοῦσαι θαυμαστόν, πόσῳ δὲ μᾶλλον καὶ αὐτοῖς ἰδεῖν ὀφθαλμοῖς! βλέπουσι, λέγω, ἐναποκειμένην κατὰ τὸ μέσον τοῦ κισσοῦ τὴν ἁγιωτάτην καὶ πανσέβαστον εἰκόνα τῆς ἀειπαρθένου καὶ Θεοτόκου, δόξης ἔμπλεων, καὶ τηλαυγῶς ἀπαστράπτουσαν· καὶ πεσόντες προσεκύνησαν ὑμνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. Ἀλλὰ τίς γλῶσσα διηγήσεται, ἢ ποῖος νοῦς ἀνθρώπινος ἀξίως κατανοήσει, ὅσης μὲν ἐπλήσθησαν εὐφροσύνης, ὅσους δὲ τότε πρὸς τὸν Θεὸν ἀνέπεμψαν ὕμνους, ὅσα δὲ πρὸς τὴν Θεοτόκον ἐξεφώνησαν ἄσματα οἱ θεόληπτοι πατέρες Συμεὼν καὶ Θεόδωρος; Τελευταῖον δὲ ἐπέλεγον καὶ ταῦτα ταπεινοφρόνως κατανυγόμενοι μετὰ τοῦ προφήτου· «ὦ τάλανες ἡμεῖς, ὅτι ἄνθρωποι ὄντες, καὶ ψυχὴν καὶ χεῖλη καὶ στόμα καὶ ὄμματα

βέβηλα ἔχοντες, ἠξιώθημεν ἰδεῖν τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα θαυμάσια, καθὼς ηὐδόκησε τὸ ἄπειρον ἔλεος τοῦ ἁγίου Θεοῦ, καὶ ἡ χάρις τῆς κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου. «Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν »καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος!»

δ'. Τοιαύτας καὶ ἄλλας δοξολογικὰς ὑμνῳδίας ἐπιφωνοῦντες οἱ ὅσιοι, ἀκούουσι φωνῆς ἄνωθεν ἐκ τῆς ἁγίας εἰκόνος, ἥτις αὐτοὺς ἐθάρρυνε, καὶ παρήγγελλε τὰ πρακτέα, καὶ τὰ κατ' αὐτοὺς καὶ τὸν ἱερὸν τοῦ μεγάλου σπηλαίου τόπον ἑπόμενα προηγόρευε. Κἀκεῖ τὸ μὲν ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας καὶ ὅλην τὴν νύκτα διετέλεσαν οἱ πατέρες εἰς παννύχιον στάσιν καὶ προσευχήν· ἐπὶ δὲ τὴν αὔριον χωρίς τινος ἀναβολῆς ἐπεχείρησαν τὰ πρὸς ἀνακάθαρσιν καὶ τὴν εὐπρέπειαν τοῦ ἱεροῦ σπηλαίου, ὅπερ, ὡς προείπομεν, ὑπῆρχε πλῆρες λόχμης βαθυφύλου καὶ θάμνων παντοίων, καὶ πανταχόθεν κατασκεπὲς ἐξ ὕλης πυκνοτάτης, καὶ μάλιστα κισσοῦ καὶ τοιούτων ἄλλων περιπλόκων καὶ πολυελίκτων φυτῶν· ταῦτα δὲ πάντα ἔκρινον εὔλογον ἵνα διὰ πυρὸς ἀφανίσωσι. Προσκυνήσαντες τοίνυν, καὶ κατασπασάμενοι, καὶ ἀναλαβόντες μετὰ δακρύων χαρᾶς καὶ παντοίων εὐφημιῶν τὴν ἁγιωτάτην καὶ θαυματουργὸν εἰκόνα, ἐξέφερον ἔξω τοῦ σπηλαίου, καὶ ἀπέθεντο κατὰ μέρος· καὶ ἔπειτα πῦρ ἐμβαλόντες τὴν ὕλην ἅπασαν ἀπετέφρωσαν. Ἤδη δὲ τοῦ ἐμπρησμοῦ ἀρχομένου πρᾶγμα παράδοξον καὶ τῶν ἐφεξῆς θαυμάτων προοίμιον ἐνήργησεν ἡ ἐν τῇ ἁγία εἰκόνι ἐπισκιάζουσα χάρις τῆς Θεοτόκου, τὸ ἐφεξῆς.

έ. Δράκων ὑπερμεγέθης καὶ φοβερὸς ἐνεφώλευε πρὸς τὰς ρίζας τοῦ σπηλαίου κατ' αὐτὸν τὸν βαθύτατον πυθμένα (ὅπου κεῖται τανῦν ἡ οἰνοθήκη) ὅστις αἰσθανόμενος τὴν θέρμην τῆς ἀναδιδομένης πυρκαϊᾶς, ἀνεπήδησε βιαίως, ὡς ἂν πτερά τινα δανεισθεὶς παρὰ τοῦ ἀρχεκάκου δράκοντος, καὶ ἀνετινάχθη πρὸς ὕψος ἀκοντισθείς, καὶ τοσοῦτον ἐπήρθη μετέωρος, ὥστε καὶ αὐτὸ τὸ στόμιον τοῦ σπηλαίου ὥρμησε διεξελθεῖν, ὅπως ἀποφύγῃ τὸν κίνδυνον· ἀλλὰ παραδόξως βολίς τις ἀστραπόμορφος, ὡς ταχύπτερός ὀϊστός, ἐκ τῆς ἁγίας ἐξῆλθεν εἰκόνος, ἥτις τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο τέρας μετέωρον φερόμενον καιρίως βαλοῦσα κατέτρωσε θανασίμως. Καὶ ἔπεσεν ὁ δράκων περὶ τὸ στόμιον τοῦ σπηλαίου συστρεφόμενος καὶ ἀνελισσόμενος, καὶ τὸ ἔδαφος πατάσσων, καὶ συρίζων φοβερόν. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ ἡ φλὸξ αὐτὸν καταλαβοῦσα τὸ μὲν ἄλλο σῶμα κατέκαυσεν, ἐκ δὲ τῶν ὀστέων ἀφῆκε λείψανα εἰς τὴν σποδιὰν καταχωσθέντα πρὸς ἔνδειξιν καὶ μνήμην τοῦ θηρίου· ἐσῴζοντο τὰ ὀστέα μέχρι καὶ τῆς ἐσχάτης τοῦ Μοναστηρίου πυρκαϊᾶς, τῆς κατὰ τὸ ᾳχμ', (1640) ἔτος συμβάσης, περὶ ἧς προείπομεν εἰς πλάτος ἐν τῇ ἱερᾷ τοῦ Μοναστηρίου χωρογραφίᾳ (κεφ. ς', § γ'.) Τὸ δὲ τοιοῦτον τερατῶδες εἶδος τοῦ δράκοντος, καὶ ἡ τούτου ἀπώλεια καὶ καταστροφὴ προεικό-

νιζεν (οἶμαι) τὸν ἀφανισμὸν τῶν τοῦ νοητοῦ καὶ ψυχοφθόρου δράκοντος ὀλεθρίων ἐπιβουλῶν καὶ μυρίων καταδρομῶν, ὅσας πολλάκις κατὰ τοῦ ἱεροῦ καὶ μεγάλου Σπηλαίου ἀναρριπίσας ἐματαιώθη, καὶ ὡς καπνὸς ἠφανίσθη· διότι τὸ ἱερὸν τοῦτο σκήνωμα ἡρετίσατο ἡ Θεοτόκος καὶ ἐξελέξατο εἰς κατοίκησιν τῆς ἁγιωτάτης εἰκόνος καὶ τῆς χάριτος αὐτῆς.

ς'. Ἀφ' οὗ λοιπὸν διὰ τῆς σπουδῆς τῶν ἁγίων κατεκάη ἡ ὕλη, καὶ σύμπας ὁ τόπος τοῦ ἱεροῦ σπηλαίου πανταχόθεν ἐκαθαρίσθη, ἀνεφάνη καὶ ἡ ἁγία Τράπεζα, ὅπου (καθὼς ἀνέκαθεν καὶ εἰς ἡμᾶς ἐπεφήμισεν ἡ παράδοσις) αὐτὸς ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἱερούργει τὴν ἀναίμακτον θυσίαν ἐπιτελῶν. Ὅτι μὲν οὖν τὸ ἱερὸν σπήλαιον διετέλει καὶ ἐπὶ τῶν Ἀποστόλων εἰς τὸ κλίμα τῆς Ἀχαΐας, παντί που δῆλον (1). Τὴν δ' Ἀχαΐαν εὐηγγελίσατο Παῦλος ὁ μέγας Ἀπόστολος μετὰ τὸν πρωτόκλητον Ἀνδρέαν ἐπελθών, ὅστις γράφων πρὸς Κορινθίους μνημονεύει καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς πιστούς, καὶ τοὺς ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας, καὶ τούτους ὡς ἐξαίρετον ἑαυτοῦ καύχημα ἐπαινεῖ (2). Τοῦ δὲ Παύλου συνέκδημος καὶ συνεργὸς ὑπῆρξε καὶ Λουκᾶς ὁ Εὐαγγελιστὴς ἀλλαχοῦ τε παρακολουθῶν, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν Ἀχαΐαν, ἣν καὶ ὕστερον αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν εὐαγγελικῶς περιείρχετο· ὅθεν καὶ ὁ Μακάριος Ἱερώνυμος πρὸς τοῖς ἄλλοις μαρτυρεῖ ὅτι καὶ τὸ κατ' αὐτὸν Ἅγιον Εὐαγγέλιον ὁ ἱερὸς Λουκᾶς ἐν Ἀχαΐᾳ συνέγραψε· λέγει δὲ ταῦτα ἐπὶ λέξεως ὁ θεσπέσιος Ἱερώνυμος. «Τρίτος (τῶν Εὐαγγελιστῶν ἐστὶ) Λουκᾶς ὁ ἰατρός, ὁ τὸ γένος μὲν Σύρος, τὴν πατρίδα δὲ Ἀντιοχεύς, οὗτινος ὁ ἔπαινος ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, ὅστις καὶ αὐτὸς μαθητὴς ὢν τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἐν τοῖς Ἀχαΐας καὶ Βοιωτίας μέρεσι τὸ τεῦχος (τοῦ Εὐαγγελίου συνέγραψε)» κλπ. (3). Λέγεται δὲ καὶ ὅτι καὶ

---

(1) Ἀχαΐα κυρίως μὲν ἡ γνωστὴ τῆς Πελοποννήσου ἐπαρχία· ἤδη δὲ ἐπὶ τοῦ Πολυβίου (κατὰ τὸ 120 π. χ.) καὶ αὕτη ἡ Ἀρκαδία καὶ ὅλη ἡ Πελοπόννησος ὠνομάζετο Ἀχαΐα (Πολυβ. β'. 36) ἐπὶ δὲ τῶν Καισάρων καὶ ὅλη ἡ Ἑλλάς, ἡ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Θεσσαλίαν περιέχουσα μέχρι Μακεδονίας· ὅθεν οἱ Ρωμαῖοι καθυποτάξαντες τὴν Ἑλλάδα διῄρουν εἰς δύο ἐπαρχίας, Ἀχαΐαν καὶ Μακεδονίαν. Ἀλλὰ καὶ τὸ πάλαι ἐπὶ Ὁμήρου (ἰλ. θ'. 684) βλέπομεν Ἀχαΐαν καὶ Ἀχαιοὺς καλουμένους οὐ μόνον τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ Φθιώτας (ἐξ ὧν ἐλθόντων εἰς τὴν Πελοπόννησον ὠνομάσθη κἀκεῖ ἡ Ἀχαΐα Στραβ. ἡ, 365, 383, 429,) ἀλλὰ καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τοὺς Ἀργείους (Παυσ. ζ'. ά,) καὶ πάντας ἐν γένει τοὺς Ἕλληνας (Ἰλ. ά, 2. β', 120, 123, κτλ. πρβ. καὶ Εὐστάθ. παρεκβ. αὐτόθ.)

(2) Β. Κορινθ. ιά, 10 πρβ. καὶ ά, 1, 21).

(3) Tertius Lucas medisus natione Syrus, Antiochensis, cujus laus in Evangelio, qui et ipse discipulus Apostoli Pauli, in Achaiæ Bœotiæ que partibus volumen condidit, etc. S. Hieron. Csm. in

εἰς αὐτὸ τὸ μέγα σπήλαιον εἰσερχόμενος, χάριν ἡσυχίας, συνέγραψε τὸ Εὐαγγέλιον ὁ ἱερώτατος Λουκᾶς, καὶ περὶ τούτου διελάμβανον καὶ τὰ παλαιὰ χρυσόβουλλα, ὡς Νικόλαος ὁ Μαλαξός, ὁ Πελοποννήσιος βεβαιοῖ (1). Καὶ παράδοξον οὐδέν, ἂν καὶ τὸ μέγα σπήλαιον ὑπηρέτησε τῷ θεοπνεύστῳ Εὐαγγελιστῇ εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ Εὐαγγελίου, καθὼς καὶ τὸ τῆς Πάτμου σπήλαιον ὑπηρέτησε τῷ Θεολόγῳ Ἰωάννῃ εἰς τὴν συγγραφὴν τῆς θείας Ἀποκαλύψεως. Οὕτως ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς ἐν σπηλαίοις ηὐδόκησεν ἀποκαλύψαι καὶ τὸν λόγον τῶν τῆς πίστεως μυστυρίων εἰς τοὺς δύο τούτους Ἀποστόλους καὶ κήρυκας τῆς θεότητος αὐτοῦ. Τότε δέ, συγγράφων ὁ ἱερὸς Λουκᾶς τὸ Εὐαγγέλιον, ἔκλα καὶ τὸν θεῖον ἄρτον, κοινωνῶν καὶ μεταδίδων εἴς τινας τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ καὶ συνεργῶν τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου. Καὶ πρὸς τὴν ἱερουργίαν λοιπὸν τοῦ μυστηρίου εἶχεν αὐτοσχέδιον τινα κόγχην τοῦ Σπηλαίου ὡς θείαν τράπεζαν, ὁ ἱερουργὸς Εὐαγγελιστής· ἦν πάλιν αὐτὸς οὗτος ἴσως ἐδήλωσε τότε πρὸς τοὺς θείους πατέρας ἐν ὁράματι, καθὼς καὶ εἰς ἄλλας ὁράσεις, ἐπιφανείς· ὅθεν καὶ μέχρι σήμερον ὀνομάζεται ἱερουργικὴ τράπεζα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ. Τοῦτο λοιπὸν τότε τὸ μικρὸν θυσιαστήριον οἱ θεόληπτοι πατέρες ἀνευρόντες ἐν τῷ σπηλαίῳ, καὶ ὅπως δήποτε μεγεθύναντες ὕστερον ἔκτισαν περὶ αὐτὸ ναὸν μικρὸν καὶ αὐτοσχέδιον (ὅπου καὶ οἱ ἐφεξῆς μονάζοντες τὰς ἱερὰς συνάξεις μέχρι τινος ἐποιοῦντο). Εἰς ταύτην τὴν ἱερουργικὴν τοῦ Ἀποστόλου τράπεζαν εὕρηται καὶ τὸ σωζόμενον Τρίμορφον (καθὼς διεγράψαμεν ἐν τῇ χωρογραφίᾳ τοῦ ἱεροῦ Μοναστηρίου)· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον. Τότε δ' εὐθὺς οἱ τρισμάκαρες πατέρες ἐπὶ ταύτης τῆς κογχοειδοῦς τραπέζης ἐν ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἀναλαβόντες ἐναπέθηκαν τὴν χαριτόβρυτον εἰκόνα· αὐτοῦ δέ που πλησίον εὕρηκεν αὐτὴν καὶ τὸ πρῶτον ἀποκειμένην ὑπεράνωθεν τῆς ἀναβλυζούσης πηγῆς, με-

S. Mathæum. Ὁ δὲ παλαιὸς τοῦ Εὐαγγελίου Σύρος μεταφραστὴς ἐσημείωσεν ὅτι ὁ θεῖος Λουκᾶς τὸ κατ' αὐτὸν Εὐαγγέλιον ἐξέδωκεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὴν μεγάλην, ἢ τὴν τῆς Τρωάδος (ὅπου καὶ συνέκδημος ἦν μετὰ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ὡς αὐτὸς ὁ Λουκᾶς μαρτυρεῖ, Πραξ. ιϛ'. 11). Ἀλλ' ἡ γνώμη αὕτη οὐδεμίαν ἀπόδειξιν ἐχει· ἡ δὲ τοῦ Ἱερωνύμου μαρτυρία βεβαιοῦται καὶ ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, ἥτις ἡμῖν παρέδωκε τὸν ἀπόστολον Λουκᾶν καὶ ἐν Ἀχαΐᾳ κηρύξαντα, καὶ ἐν Θήβαις τῆς Βοιωτίας ἐπισκοπεύσαντα, ὅπου καὶ τὸν στέφανον ἐδέξατο τοῦ μαρτυρίου (ὅλ. βίον ἀποστόλου Λουκᾶ). Εἰς τὰς Θήβας ἀπέκειτο καὶ τὸ ἀποστολικὸν αὐτοῦ καὶ ἁγιώτατον σῶμα μέχρι Κωνσταντίου τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅστις μετεκόμισεν αὐτὸ εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἀπέθετο ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων (βιβλ. S. Hieronym adv. Vigilant.—**Θεοδώρ.** Ἀναγνώστ. ἱστ. βιβλ. Β. 6.—Βίον τοῦ ἁγίου μάρτυρ. Ἀρέθα, καὶ τὸν βίον τοῦ Ἀποστ. Λουκᾶ.)

(1) Βλ. **Πηδάλ. σελ. 72. Σημείωσ.**

ταξὺ τῆς λόχμης τοῦ κισσοῦ· καὶ αὐτοῦ παρέμενεν ἐν τῷ καθεξῆς ὑπὸ τῶν πατέρων καθιδρυθέντι μικρῷ ναϊδίῳ φυλαττομένη μέχρι καιροῦ· ἀφ' οὗ δὲ μετέπειτα κατεσκευάσθη ὁ καθολικὸς ναὸς μετατεθεῖσα ἀνεστηλώθη ὅπου καὶ νῦν εὑρίσκεται, κατὰ τὸ κλίτος τὸ δεξιόν, ὡς προείπομεν (Χωρογρ. κεφ. δ'. § ί.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Περὶ τῆς ἐν τῷ ἁγίῳ Σπηλαίῳ πρώτης καθιδρύσεως τοῦ Μοναστηρίου, καὶ τῆς μακαρίας τῶν ὁσίων τελευτῆς.

ά. Εὑρεθείσης δὲ ἤδη τῆς εἰκόνος, καὶ τοῦ μεγάλου Σπηλαίου εἰς ναὸν Κυρίου, διὰ τοῦ Κυρίου μεταβληθέντος, εὐθὺς ἡ πολύγλωττος φήμη καὶ μεγαλόφθογγος (ὅταν μάλιστα τύχῃ μηνύτρια θείων οἰκονομιῶν καὶ παραδόξων θαυμάτων διάγγελος) ὀξὺ πετάσασα πτερόν, διέτρεχε, διαλαλοῦσα τὰ κατὰ τὸ μέγα Σπήλαιον οὐ μόνον εἰς τοὺς ἐγγὺς κατῳκημένους περιοίκους, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν τὴν Πελοπόννησον· ὅθεν οἱ φιλόχριστοι, καὶ οἱ μακρὰν καὶ οἱ ἐγγὺς κατοικοῦντες, πᾶσα τάξις καὶ ἡλικία, καὶ νοσοῦντες καὶ ὑγιαίνοντες συνέτρεχον μετὰ πολλῆς σπουδῆς· οἱ μὲν ὑγιαίνοντες, ὡς ἂν εἰς ἄλλην ἁγίαν Σιὼν καὶ νέαν τινὰ Βηθλεέμ, ἀντίτυπον ἐκείνου τοῦ θεοδόχου Σπηλαίου, ἵνα καὶ τὸν ἱερὸν τόπον ἱστορήσωσι, καὶ τοὺς ὁσίους τιμήσωσι τῆς παρ' αὐτῶν ἀξιούμενοι διδασκαλίας καὶ εὐλογίας, καὶ αὐτὴν δὲ πρώτιστα καὶ μάλιστα τὴν πάνσεπτον εἰκόνα τῆς Θεοτόκου προσκυνήσωσιν, αὐτόπται γενόμενοι· οἱ δὲ πάλιν ἀσθενεῖς καὶ ποικίλαις συνεχόμενοι νόσοις ἠπείγοντο ὡς ἂν εἰς ἄλλην παντοίας ἀσθενείας ἀλεξιτήριον κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ὅπως ἀναλάβωσι παραδόξως τὴν κατ' ἄμφω θεραπείαν· καὶ οὗτοι δὲ κἀκεῖνοι ὑπέστρεφον μετὰ χαρᾶς μεγάλης δοξάζοντες τὸν Θεόν, καὶ τὴν μητροπάρθενον Θεοτόκον. Ἤδη δέ τινες ἀνεμιμνήσκοντο καὶ πολλὰς πατρίους αὐτῶν παραδόσεις καὶ διηγήσεις, ὅσας ἤκουον περὶ τῶν εἰς τὴν Ἀχαΐαν τὸ πρῶτον εὐαγγελισαμένων Ἀποστόλων, Παύλου καὶ Ἀνδρέου, καὶ αὐτοῦ μάλιστα τοῦ θείου Λουκᾶ (οἷον, ὅτι ζωγράφος ὑπῆρχεν ὁ Εὐαγγελιστής, καὶ τὸ Εὐαγγέλιον συνέγραψε κατὰ τὴν Ἀχαΐαν, καὶ ὅσα τοιαῦτα τοπικὰ τῆς Ἀποστολικῆς ζωῆς ὑπομνήματα)· διότι μόλις ἤδη ἦσαν παρελθόντες τρεῖς αἰῶνες ἀφ' ὅτου διατρίψαντες εἶχον οὗτοι οἱ Ἀπόστολοι εἰς τὰ κλίματα τῆς Ἀχαΐας. Οἱ δὲ τῶν Ἀποστόλων ἀμέσως αὐτόπται τότε γενόμενοι καὶ αὐτήκοοι Ἀχαιοὶ καὶ ἄλλοι Πελοποννήσιοι διηγοῦντο τὰ κατ' αὐτούς, ἐξιστοροῦντες πρὸς τοὺς ἰδίους αὐτῶν υἱούς· οὗτοι δὲ πάλιν πρὸς τοὺς ἐγκόνους· ὥστε καὶ πολλοὶ τῶν κατὰ τὴν εὕρεσιν τῆς ἁγίας εἰκόνος ζώντων πιστῶν, μόλις ἤδη πέντε ἢ ἓξ γενεὰς μετὰ τοὺς Ἀποστόλους γενόμενοι, ἐγνώριζον τὰ κατ' αὐτούς, παῖς παρὰ πατρὸς λαμβάνοντες τὰς παραδόσεις.

Διετήρουν δὲ ταύτας ἴσως καὶ γραπτὰς ἐν τοῖς τότε σωζομένοις ὑπομνήμασιν αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Ἀχαΐας (καθὼς καὶ τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου οἱ τότε τῆς Ἀχαΐας πρεσβύτεροι συνέγραψαν.) Καὶ ἔχαιρον λοιπὸν οἱ τότε τῶν ὁσίων πατέρων ἀκουσταὶ ἀγαλλόμενοι ἐν πνεύματι, διότι ἔβλεπον τὰ παρόντα θεῖα χαρίσματα σύμφωνα πρὸς ὅσα κατὰ παράδοσιν ἐγίνωσκον.

β'. Οἱ δὲ ἅγιοι βλέποντες τὸ πλῆθος τῶν μετ' εὐλαβείας καὶ πίστεως συντρεχόντων, ἐδόξαζον κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα τὸν Θεόν, ὅστις, ὡς μόνος αὐτὸς οἶδε, πολυτρόπως τὰ πρὸς τωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων οἰκονομεῖ· καὶ τοὺς προσερχομένους ἀδιαλείπτως ἐδίδασκον τὸν θεῖον τῆς πίστεως λόγον καὶ τὰς ἀποστολικὰς παραδόσεις, ὅσας εἴτε ἐγγράφως, εἴτε ἀγράφως καὶ διὰ λόγου παρέδωκαν. Ὑπεμίμνησκον δὲ τοὺς προσιόντας καὶ τὴν ἐν Χριστῷ εὐγένειαν τῶν ἀρχαίων αὐτῶν προγόνων, καὶ τὸν ἔνθεον ζῆλον, ὅστις εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐβασίλευε (καθὼς καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐκείνους ἐπαινῶν, καύχημα τοῦ κατ' αὐτὸν Εὐαγγελίου ὠνόμαζε, γράφων πρὸς τοὺς Κορινθίους καῖ πάντας τοὺς πιστοὺς τῆς Ἀχαΐας τὰ ἑφεξῆς : «Καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέ»ρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμέν, καθὼς καὶ ὑμεῖς ἡμῶν.») Ἐκ τοιούτων λοιπὸν καταγομένους πατέρων, παρήνουν αὐτοὺς οἱ χριστοκήρυκες τῶν Ἀποστόλων διάδοχοι, ἵνα καὶ αὐτοὶ διά τε τῆς εὐσεβείας καὶ τῶν θεοφιλῶν αὐτῶν ἔργων ἀποδείξωσιν ἑαυτοὺς ἀξίους ἐκείνων τῶν ἁγίων ἀνδρῶν, ὧν υἱοὶ καὶ ἀπόγονοι ἐχρημάτιζον, ὅπως πληρωθῇ καὶ εἰς αὐτοὺς ἡ εὐαγγελικὴ ἐκείνη φωνὴ ἡ θεσπίζουσα, «ὅτι ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται». «Καὶ ἄλλως δὲ (ἔλεγον πρὸς αὐτοὺς) ὑμεῖς ὀφείλετεμάλιστα πρὸς πολλοὺς καὶ ἄλλουςλαοὺς ὑπόδειγμα παρέχειν βίου χριστιανικοῦ, ἄσβεστον τρέφοντες τὸ πνεῦμα καὶ τὸν ζῆλον τῆς Εὐαγγελικῆς πίστεως καὶ ἀρετῆς· διότι κατηξιώθητε ποτισθῆναι τὸ πνευματικὸν ἄδολον γάλα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ὑπ' αὐτῶν ἀμέσως τῶν θεσπεσίων Ἀποστόλων, οἵτινες πρῶτοι συνέπηξαν καὶ συνέστησαν τὴν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κορίνθου καὶ πάσης τῆς Ἀχαΐας, καὶ οὓς τινας πρὸς πολλὰ μὲν ἔθνη τῶν πιστῶν ἐξαίρετον προβάλλεσθε καύχημα, πρὸς αὐτὸν δὲ τὸν τῶν ὅλωνΘεὸν θερμοὺς ἀεἰποτε πρέσβεις καὶ μεσίτας, συμπρεσβευούσης καὶ τῆς ἀχράντου Θεομήτορος». Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα διδάσκοντες τοὺς ἐπερχομένους ᾠκοδόμουν εἰς τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἀρετήν, ἀδιαλείπτως ἀγωνιζόμενοι νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ ἔρρεεν ἡ μελίρρυτος καὶ ἀποστολικὴ τῶν ἁγίων διδαχὴ ὡς ἄλλος χρυσορρόας Νεῖλος, ἢ μᾶλλον, ὡς ἄλλη τις πηγὴ τοῦ Παραδείσου, ἥτις ἀνέβαινε καὶ ἐπότιζε οὐ μόνον τὴν Πελοπόννησον, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἄλλους ἔξωθεν ἐρχομένους λαούς. Οὕτως οὖν κατήρτιζον καὶ αὐτοὶ κατά μέρος τὸ τῆς ἁγίας καθολικῆς, καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας χριστε-

πώνυμον πλήρωμα, ὅπερ ἐξηγοράσθη κατὰ τὸν Ἀπόστολον «οὐ χρυσίῳ »καὶ ἀργυρίῳ, ἀλλὰ τῷ τιμίῳ αἵματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.»

γ'. Ἀφ' οὗ δὲ καθαρίσαντες ἐκάλλυναν τὸ ἱερώτατον σπήλαιον, καὶ καθίδρυσαν μὲν τὸν εὐαγῆ Ναόν, συνέπηξαν δὲ καί τινας μικρὰς κελλίων καλύβας πρὸς ἄνεσιν τῶν προσερχομένων, δὲν ἀνεπαύθησαν οἱ τρισόλβιοι χριστοκήρυκες, οὐδὲ περιέμενον ἵνα συνέρχωνται πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀκροαταί· ἀλλὰ καταλιπόντες εἰς ἐπιστασίαν τοῦ νεοδμήτου μονυδρίου ἕνα τινά, τὸν σεβασμιώτερον τῶν εἰς ἄσκησιν καταμεινάντων καὶ τὴν μοναδικὴν ἐν Χριστῷ πολιτείαν ἐκλεξαμένων ἀδελφῶν, αὐτοὶ πάλιν ἀνέλαβον τὴν φροντίδα τοῦ κηρύγματος τοῦ ἀποστολικοῦ. Καὶ παρῆν λοιπὸν ὁρᾶν καὶ θαυμάζειν τὴν ἔνθερμον καὶ πολύζηλον ταχύτητα, μεθ' ἧς ἐφέροντο οἱ μακάριοι, ὡς ἄλλοι τινὲς ὀξυπετεῖς ἀετοί, ἀκάματοι διατρέχοντες πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν τῆς Πελοποννήσου· καὶ νῦν μὲν τὰ περὶ τὴν Κόρινθον ἐπείρχοντο καὶ τὴν Σικυῶνα, ἄλλοτε δὲ τὸ Ἄργος, κακεῖθεν τὴν Ἐπίδαυρον, καὶ πάλιν τὰς Ἀμύκλας, καὶ τοὺς Λάκωνας, ἄλλοτε δὲ τοὺς Ἠλείους καὶ Μεσσηνίους καὶ τοὺς Ἀρκάδας, καὶ αὖθις τοὺς Ἀχαιούς· καὶ ποτε μὲν ἀμφότεροι συνερχόμενοι, ποτὲ δὲ κατὰ μέρος ἑκάτερος, καὶ νῦν μὲν εἰς τὰς ἐπισημοτέρας τῶν πόλεων ἐμφιλοχωροῦντες, νῦν δὲ τὰ μικρὰ χωρία ἐπὶ πλέον ἐπισκεπτόμενοι, τὴν Εὐαγγελικὴν εὐσέβειαν ἐκαλλιέργουν, ὡς ἄλλοι μετὰ τοὺς δώδεκα δύο Ἀπόστολοι.

δ'. Διείρχοντο δὲ τὰς χώρας ταύτας οὐχὶ ταχέως καὶ ῥᾳδίως, καθὼς ὁ λόγος ὁ προφορικὸς ὀξέως αὐτὰς διέρχεται, οὐδὲ χωρὶς κακουχιῶν καὶ βασάνων· ἀλλὰ πολλοὺς μὲν ὑπέφερον κινδύνους καὶ διωγμούς, πολλὰς δὲ θλίψεις ὑπὸ τῶν δυσσεβῶν· πολλάκις δὲ καὶ δεσμὰ καὶ φυλακὰς καὶ ραβδισμοὺς ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους τυράννων, ἀφ' οὗ μάλιστα τὸ κράτος τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας περιῆλθε (κατὰ θείαν παραχώρησιν) εἰς τὸν ἀποστάτην Ἰουλιανόν, καὶ τοὺς εἰδωλολατροῦντας αὐτοῦ ὑπηρέτας (ἀπὸ τοῦ 361—363). Ἀλλ' ἐν πᾶσιν ἴσχυον οἱ χριστοκήρυκες ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντι αὐτοὺς Χριστῷ, καὶ διὰ τῆς ὑπομονῆς αὐτῶν καὶ καρτερίας ἀπέβησαν ὁμολογηταὶ καὶ μάρτυρες τῇ προαιρέσει καὶ τοῖς ὑπὲρ Χριστοῦ παθήμασι, «βαστάζοντες καὶ αὐτοὶ »τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου ἐν τῷ σώματι αὐτῶν.»

ε. Ἤδη δὲ τοῦ κράτους τῆς εὐσεβείας ἀναλάμψαντος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀποστάτου, πολλοὶ τῶν Χριστιανῶν εὐγνωμονοῦντες πρός τε τὰς ἀναριθμήτους εὐεργεσίας καὶ τὰς ἰάσεις, ὅσας παρὰ τῆς θαυματουργούσης χάριτος τῆς θεομητορικῆς εἰκόνος ἀπήλαυον καθ' ἑκάστην, καὶ πρὸς αὐτῶν δὲ τῶν ὁσίων πατέρων τοὺς ἀποστολικοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας βασάνους καὶ κακουχίας, ἤθελον προθύμως ἵνα καλλωπίσωσι τὸ ἱερώτατον Σπήλαιον, ναόν τε περικαλλῆ καθιδρύ-

σαντες καὶ ἄλλας οἰκοδομάς· ἀλλ' οἱ ἅγιοι πρὸς αὐτοὺς ἀπεκρίθησαν. «Ὅτι, καθὼς θεόθεν ἐχρημάτισθησαν, οὔτ' εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν, οὔτε κατὰ τοὺς δευτέρους αὐτῶν διαδόχους, ἀλλὰ μετὰ πολλοὺς χρόνους οἰκοδομηθήσεται τὸ ἱερὸν τοῦτο καὶ μέγα Σπήλαιον εἰς δόξαν Θεοῦ, καὶ τιμὴν τῆς Θεοτόκου, καὶ ψυχωφελὲς καύχημα τῶν ὀρθοδόξων·» ὅπερ καὶ ἐγένετο κατὰ τὴν πρόρρησιν τῶν ἁγίων. Διότι χρόνους ἱκανοὺς ὕστερον οἱ ὀρθόδοξοι Αὐτοκράτορες ναόν τε περικαλλέστατον καθιδρύσαντο, καὶ πάντα τὰ κατὰ τὸ θεόδμητον τοῦτο σκήνωμα τῆς Θεοτόκου βασιλικῶς αὐξήσαντες ἀνεκαίνισαν. Τούτων δὲ τῶν ἀοιδίμων Αὐτοκρατόρων ἀρχηγέτην (ὅσον ἐκ τῶν σωζομένων ἀποδείξεων) καὶ κορυφαῖον γνωρίζομεν Ἀνδρόνικον, τὸν Γέροντα, τὸν Παλαιολόγον (καθὼς ἔμπροσθεν εἰς τὴν χωρογραφίαν τοῦ Μοναστηρίου προείπομεν κεφ. ϛ'. § γ'.) Τὰ δὲ πρὸ τούτου ἄδηλα πεποίηκεν καὶ ἀσαφῆ ὁ κατὰ τὸ 1640 συμβὰς τῆς Μονῆς ἐμπρησμός, μέγιστος γενόμενος τῶν, εἴτινες καὶ ἄλλοι μνημονεύονται, καὶ ὀλεθριώτατος, καταφαγὼν τὰ τῆς Μονῆς ἀρχεῖα καὶ τὰ χρυσόβουλλα. Πολλὰ δὲ καὶ ὑπὸ τῶν ἐφεξῆς Αὐτοκρατόρων καὶ τῶν Δεσποτῶν τῆς Πελοποννήσου καὶ ποικίλα καθιερώθησαν εἰς τὸ Μοναστήριον, ἐξ ὧν ὀλίγα τινὰ καὶ μέχρι τῆς σήμερον διατηροῦνται καὶ σώζονται ὑπὸ τὴν δεσποτείαν καὶ διοίκησιν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, καθὼς ἐν τῇ ἱερᾷ χωρογραφίᾳ τοῦ Μοναστηρίου προϊστορήθη. Καὶ ταῦτα μὲν ἐξέβησαν ὕστερον.

ϛ'. Τότε δὲ οἱ θεόληπτοι πατέρες ἡμῶν ἔμπλεοι τῶν ἀποστολικῶν χαρισμάτων διατελοῦντες ἠγωνίζοντο τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς Εὐαγγελικῆς τελειότητος· ὥστε (κατὰ τὸν Ἀπόστολον) «μὴ ὑστερεῖσθαι αὐ»τοὺς ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυ»ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ». Καὶ τὴν πίστιν τηρήσαντες, καὶ τὸν δρόμον τελέσαντες, ἤδη πλήρεις ἡμερῶν ἐν γήρᾳ λιπαρῷ καὶ βαθυτάτῳ μετήλλαξαν τὸν βίον, ἐκδημήσαντες ἐκ Γῆς εἰς τοὺς οὐρανούς. Καὶ τὰ μὲν ἱερὰ καὶ πολύπονα αὐτῶν σώματα τῇ γῇ παρέδωκαν, τὰς δὲ τρισολβίους αὐτῶν ψυχὰς εἰς χεῖρας Θεοῦ· προσαναμένουσι δὲ τὸν ἀμαράντινον τῆς δικαιοσύνης στέφανον, ὃν ἀποδώσει αὐτοῖς ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, εἰς τὴν δευτέραν παρουσίαν αὐτοῦ, κατὰ τὸν θεηγόρον Ἀπόστολον, οὗ τινος ὑπῆρξαν μιμηταὶ καὶ κατὰ πάντα ὁπαδοί, καὶ διάδοχοι τοῦ κηρύγματος. Ὡς δὲ τούτους ζῶντας, οὕτω καὶ μετὰ θάνατον ἐπὶ τῆς γῆς ἐθαυμάστωσεν ὁ Κύριος, κρουνοὺς θαυμάτων τὰς ἱερὰς αὐτῶν σοροὺς ἀναδείξας. «Ἄέννaος γὰρ ἡ χάρις τοῦ πνεύματος, καὶ τὰς ἀκενώτους αὐτῆς δωρεὰς πρὸς τὰς γνώμας τῶν εὐσεβούντων ἐπιμετρεῖ.» Ἀνεπαύθησαν δὲ οὐχὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀμφότεροι· ἀλλὰ πρότερον μὲν ὁ ἱερὸς Συμεών, μετὰ δ' ἡμέρας ὀλίγας καὶ ὁ Θεοδώρητος Θεόδωρος ἀμφότεροι τὸ ἑαυτῶν μακάριον τέλος προμηνυθέντες ὑπὸ

θείου Ἀγγέλου· διὰ τοῦτο καὶ διὰ πολλῶν πατρικῶν νουθεσιῶν καὶ εὐαγγελικῶν παραγγελμάτων τοὺς ἱεροὺς αὐτῶν μαθητὰς καὶ θιασώτας προϋπεστήριξαν· ὑφ' ὧν καὶ ἐτάφησαν ἔνδον τοῦ ἱεροῦ Σπηλαίου, ὑπὸ τὸ ἔδαφος τοῦ νῦν καθ' ἡμᾶς καθολικοῦ Ναοῦ πρὸς τὰ δεξιά, κατενώπιον τῆς ἁγίας εἰκόνος, ὅπου καὶ τὰ χαριτόβρυτα αὐτῶν μνημεῖα μέχρι τῆς σήμερον θεωροῦνται. Τῶν δὲ ἁγίων λειψάνων αὐτῶν, κρίμασιν οἷς οἶδε Θεός, ὑπὸ ξένων χειρῶν ἀλλαχοῦ μετακομισθέντων (ὡς λέγομεν ἐφεξῆς), μένουσι μόνον ἀμφοτέρων τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων καὶ προστατῶν αἱ θεσπέσιαι κάραι, ἀνέκλειπτος ἐν τῷ Μοναστηρίῳ θησαυρός. Κατέλιπον δὲ καὶ διαθήκην οἱ ἅγιοι καθηγεμόνες ἡμῶν, ἧς τινος τὸ ἴσον σῴζεται μόνον (καὶ τοῦτο χυδαϊστί, χάριν ἴσως τῶν ἀπαιδευτοτέρων ἀδελφῶν ὑπό τινος πολὺ ὕστερον μεθηρμηνευμένον), αὐτὸ δὲ τὸ ἑλληνικὸν πρωτότυπον μετὰ τῶν ἄλλων κωδήκων καὶ τῆς προτοτύπου τῶν ἁγίων βιογραφιας ἐπυρπολήθη κατὰ τὸν ἔσχατον μέγιστον ἐμπρησμὸν τοῦ Μοναστηρίου (καθὼς προείπομεν.) Ἀλλὰ καὶ ἐκ μόνης τῆς των πατέρων παραδόσεως ἀσφαλῶς διαπορθμευθεῖσα τιμᾶται, καὶ κρατεῖ ἡ ἀπ' ἀρχῆς τετυπωμένη διάταξις τῶν ἁγίων τῆς Μονῆς ἡμῶν κτιτόρων καὶ γεναρχῶν, δι' ἧς ἥτε τῶν μοναχῶν διαγωγὴ κανονίζεται, καὶ πᾶσα ἡ ἱερὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀκολουθία διατυποῦται (ἔστι δὲ σχεδὸν ἐν πᾶσιν ἡ αὐτὴ καὶ ἡ κατὰ τὰ ἱερὰ τοῦ ἁγίου Ὄρους φροντιστήρια διακρατοῦσα).

ζ'. Μετὰ δὲ τὴν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ τρισμακαρίαν λῆξιν τῶν ἰσαποστόλων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν, οὐ πολὺ ὕστερον ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον καὶ ἡ ὁσία καὶ παμμακάριστος μήτηρ ἡμῶν Εὐφροσύνη. Αὕτη γὰρ μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς ἁγίας καὶ πανσέπτου εἰκόνος ἀναβᾶσα πρὸς τὸ ἀνώτερον μέρος, ἀπέναντι τοῦ νῦν Καθολικοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ (πλησίον δηλονότι τοῦ νῦν ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς ἐπιφημιζομένου παρεκκλησίου, ἔνθα καὶ ἡ τοῦ Λουκᾶ λεγομένη ἱερουργικὴ τράπεζα, καθὼς προείπομεν ἐν τῇ χωρογραφίᾳ), κἀκεῖ μικρὸν οἰκίσκον οἰκοδομήσασα, καὶ ἔγκλειστος ἐν αὐτῷ γενομένη, ἅπαν τὸ ὑπόλοιπον τῆς μακαρίας καὶ τρισολβίου ζωῆς αὐτῆς διετέλεσε «νηστείαις καὶ δεήσεσι λατρεύ»ουσα νύκτα καὶ ἡμέραν»· διότι, ἀφ' ἧς ὥρας ἠνωτίσθη τὴν θεομητορικὴν ἐκείνην ἐκ τῆς ἁγίας εἰκόνος φωνήν, οὕτως ἐτρώθη τὴν καρδίαν ὑπὸ τοῦ θείου ἔρωτος, ὥστε τοῦ λοιποῦ «οὐκ ἔδωκεν ὕπνον (κατὰ τὸν »προφήτην) τοῖς ἐαυτοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐδ' ἀνάπαυσιν τοῖς κροτάφοις·» ἕως οὗ εὗρε τόπον ἀνέσεως τὴν παμμακάριστον ἐκείνην λῆξιν καὶ ἀνάπαυσιν, εἰς τὸν οὐράνιον εἰσελθοῦσα νυμφῶνα πρὸς τὸν ἑαυτῆς γλυκύτατον Νυμφίον· τοῦτον ὁλοψύχως ἐπόθησε, καὶ ἐγκαρδίως ἠγάπησε μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς τελευταίας ἀναπνοῆς, καὶ δι' αὐτὸν ἔζησεν ἐν σώματι ὡς ἐπίγειος ἄγγελος καὶ οὐράνιος ἄνθρωπος εἰς ὕψος ἀρετῶν ἀνα-

βᾶσα, ὥστε καὶ προφητικοῦ κατηξιώθη θείου χαρίσματος, καὶ παμπόλλων θαυμάτων ἐγένετο ἐνεργός, καὶ ζῶσα καὶ μετὰ θάνατον. Μετέστη δὲ πρὸς Κύριον ἐτῶν γενομένη πεντήκοντα ἕξ, καὶ ἐτάφη ἐν αὐτῷ τῷ πλησίον τοῦ οἰκίσκου ναῷ (ὅστις διὰ τοῦτο καὶ κατ' ἐξοχὴν τὸ παρεκκλήσιον τῆς ἁγίας Κόρης ἐπονομάζεται.) Ἀλλὰ καὶ τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν τὸ μὲν ἄλλο τρισόλβιον σκῆνος συναφῃρέθη συγχρόνως, ὁπότε καὶ τὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων· καθὼς δὲ τῶν ὁσίων ἐκείνων, παρομοίως καὶ ταύτης ἀπέμεινε καὶ σῴζεται μέχρι σήμερον μόνη ἡ ἁγία κάρα, τιμωμένη καὶ αὐτὴ ὡς ἱερὸν τῆς εὐσεβείας θησαύρισμα καὶ τῆς Μονῆς ἡμῶν ἐγκαλλώπισμα.

ἡ. Τοιαύτη συντόμως ὑπῆρξεν ἡ ἔνθεος βιοτὴ τῶν ἰσαποστόλων καὶ θεοφόρων ἡμῶν πατέρων καὶ τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν Εὐφροσύνης· καὶ τούτους, ἀδελφοί, τοὺς ἐπιγείους ἀγγέλους καὶ οὐρανίους ἀνθρώπους ἔχοντες ἡμεῖς πνευματικοὺς ἡμῶν γενάρχας καὶ καθηγεμόνας καὶ κτίτορας τῆς εὐαγεστάτης ἡμῶν Μονῆς, αὐτοὺς ὀφείλομεν ὡς παρόντας ἀείποτε ἔχειν πρὸ ὀφθαλμῶν, ἀπαρέγκλιτον κανόνα καὶ στάθμην τῆς μοναχικῆς ἡμῶν πολιτείας. Ὅθεν καὶ πρὸς τὴν μακαρίαν αὐτῶν ζωὴν διευθύνωμεν ὅσον τὸ δυνατὸν καὶ τὴν ἡμετέραν, ἵνα διὰ τῶν ἁγίων αὐτῶν εὐχῶν καὶ τοῦ μακαρίου τέλους ἀξιωθῶμεν· καί, ὅταν παρασταθῶμεν εἰς τὸ φοβερὸν Κριτήριον τῆς θείας Δικαιοσύνης, εἴπωσι καὶ περὶ ἡμῶν οἱ τρισμάκαρες ἡμῶν πατέρες τὸ προφητικὸν «ἰδοὺ ἡμεῖς καὶ »τὰ παιδία, ἅπερ ἔδωκας ἡμῖν ὁ Θεός»· καὶ ἀκούσωμεν καὶ ἡμεῖς τῆς δεσποτικῆς ἐκείνης φωνῆς. «Εὖ δοῦλοι ἀγαθοὶ καὶ πιστοί» Ναί! Γένοιτο, Κύριε, διὰ τῶν πρεσβειῶν τῆς παναχράντου σου Μητρός, τῆς Δεσποίνης πάντων τῶν χριστιανῶν, καὶ προστάτιδος τοῦ ἱεροῦ Σπηλαίου, τοῦ σκηνώματος τῆς ἁγίας δόξης σου. Αὐτῆς ταῖς ἱκεσίαις ἐν ἐλέει ἐπίσκεψαι, Κύριε, καὶ στερέωσον τὴν ἱερὰν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου Μονὴν καὶ πᾶσαν τὴν ἁγίαν Σου Ἐκκλησίαν εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν. (Ἐκ τοῦ Προσκυνητηρίου τοῦ μεγάλου Σπηλαίου).

ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

Εἰς τὸν Ὄρθρον, κάθισμα ἦχος γ'. Τὴν ὡραιότητα τῆς παρθενίας.

Λουκᾶ πανάριστε, Παύλῳ συνέκθημον, κεχειροτόνηκεν, ἡ Ἐκκλησία Χριστοῦ, ἐνθέως διαλάμποντα, τῇ αὐτοῦ θείᾳ χάριτι, ὅθεν καὶ σοῖς δόγμασιν, ἔθνη πάντα ἐφώτισας, θαύμασι νοσήματα, τῶν ψυχῶν καὶ σωμάτων τε, ἰάτρευσας αὐτῶν, διὸ πρέσβευε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Δόξα, τὸ αὐτό. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Θεομακάριστε, μήτηρ ἀνύμφευτε, τὴν ἀσθενοῦσαν μου ψυχὴν θεράπευσον, ὅτι συνέχομαι πολλοῖς, ἐν πταίσμασι Θεοτόκε, ὅθεν καὶ κραυγάζω σοι, στεναγμῷ τῆς καρδίας μου, δέξαι με πανάχραντε τὸν πολλὰ ἁμαρτήσαντα, ἵνα ἐν παρρησίᾳ κραυγάζω σοι, χαῖρε ἡ κεχαριτωμένη.

Μετὰ τὴν β'. στιχολογίαν κάθισμα ἦχος δ αὐτός. Θείας πίστεως Πᾶσαν ἤρδευσας, τὴν γῆν τοῖς ρείθροις, ὡς Ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ Λόγου, καὶ ἀνεβλάστησεν ὁ στάχυς τῆς πίστεως, καὶ ἐπληρώθη τοῦ κόσμου τὰ πέρατα, τὰ γὰρ ζιζάνια πάντα ἐξέκοψας, τῷ τιμητικῷ Εὐαγγελίου κηρύγματι, ὅθεν ἅπαντες Λουκᾶ ἀξιάγαστε, δεόμεθά σου ἐκτενῶς πρεσβεύειν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς Κύριον.

Δόξα, τὸ αὐτό. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Θείας φύσεως οὐκ ἐχωρίσθη, σὰρξ γενόμενος ἐν τῇ γαστρί σου, ἀλλὰ Θεὸς ἐνανθρωπίσας μεμένηκεν, ὁ μετὰ τόκον μητέρα παρθένον σε, ὡς πρὸ τοῦ τόκου φυλάξας πανάμωμον, μόνος Κύριος· αὐτὸν ἐκτενῶς ἱκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Μετὰ τὸν Πολυέλαιον. Κάθισμα. Τῇ ὑπερμάχῳ.

Ἀστὴρ ἐφάνης παμφαὴς ἐπὶ γῆς ἐκλάμπων, καὶ τοὺς ἐν ζόφῳ τῶν παθῶν περιαυγάζων· ἰατρὸς δὲ ἀρωγότατος τῶν νοσούντων· ἀλλ' ὡς χάριν εἰληφὼς τὴν τῶν ἰάσεων, τοῖς αἰτοῦσί σε παράσχου πᾶσαν ἴασιν· ἵνα κράζωμεν, χαίροις Λουκᾶ ἀξιάγαστε.

Δόξα, Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Μετὰ τοὺς ἀναβαθμούς· τὸ Εὐαγγέλιον· τὸ ἰδιόμελον ζήτει ἐν τῷ Μηναίῳ ιή, Ὀκτωβρίου, εἰς ἦχον πλάγιον β'. ἔνθα ἄρχεται «Πάνσοφε ἁλιεῦ.»

Μεγαλυνάριον τῶν Ἁγίων.

Μακαρίζομέν σου τὴν δεξιὰν Λουκᾶ θεηγόρε δι' ἧς ἔχομεν οἱ πιστοὶ τὰς τοῦ θείου λόγου διττὰς ἁγίας Πλάκας καὶ τὴν σεπτὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΙΘ', μνήμη τοῦ ἁγίου Προφήτου ΙΩΗΛ.

»Ὁ γῆς Ἰωὴλ ἐκτραγῳδήσας πάθη,
»Μετῆλθεν ἐκ γῆς εἰς τόπον κρείττω πάθους.
»Ἐννεακαιδεκάτῃ μόρος ἀμφεκάλυψεν Ἰωήλ.

Οὗτος ὁ προφήτης ἦτο ἀπὸ τὴν φυλὴν τοῦ Ρουβίμ, υἱὸς Βαθουήλ, ἐκ τοῦ ἀγροῦ τοῦ καλουμένου Μεθομορρῶν. Ἑρμηνεύεται δὲ Ἰωήλ, ἀγάπη Κυρίου, ἢ ἀπαρχὴ Θεοῦ. Ἐπροφήτευσεν ὁ προφήτης οὗτος

διὰ τὴν πεῖναν τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ λάβωσιν οἱ Ἰουδαῖοι· καὶ διὰ τὸν ἀφανισμὸν τῶν νομικῶν θυσιῶν· καὶ διὰ τὸ πάθος Δικαίου Προφήτου, διὰ τοῦ ὁποίου μέλλει νὰ ἀνακαινισθῇ εἰς σωτηρίαν ὅλη ἡ γῆ. Καὶ ταῦτα προφητεύσας, ἀπέθανε καὶ ἐτάφη εἰς τὴν ἰδικήν του γῆν. Προέλαβε δὲ οὗτος τὴν τοῦ Χριστοῦ ἔλευσιν ἔτη ω'. (800) (1).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ἁγίου μάρτυρος ΟΥΑΡΟΥ.

»Ξεσμοὺς ἀπείρους καρτεροῦντος Οὐάρου,
»Σατᾶν πλάνης ἔξαρχος, οὐαί μοι, λέγει.

Ἀ. Βασιλεύων ὁ τύραννος Μαξιμιανός, ἐν ἔτει τδ', (304) ἔστειλεν εἰς ὅλας τὰς πόλεις, καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς Αἰγύπτου τὸ ἀσεβέστατον πρόσταγμα, νὰ ἀπαρνῶνται οἱ χριστιανοὶ τὴν εὐσέβειαν, καὶ νὰ προσκυνῶσι τὰ Εἴδωλα, ἢ νὰ τοὺς θανατόνωσι μὲ διάφορα κολαστήρια, ἐπίασαν δὲ πολλοὺς πιστούς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἄλλοι μὲν ἐθανατώθησαν εὔκολα διὰ τὸν Χριστόν, καὶ ἄλλοι εὑρίσκοντο φιλακισμένοι μὲ πεῖναν καὶ δίψαν βασανιζόμενοι· τότε ἦτο καὶ ἕνας ἀνδρεῖος στρατιώτης Αἰγύπτιος ἀπὸ γένος ἐπίσημον, τὴν δόξαν περίβλεπτος, καὶ εἰς τὴν ἀρετὴν περιβόητος, ὀνόματι Οὔαρος, ὁ ὁποῖος ὑπήγαινεν εἰς τὰς φυλακὰς ἑκάστην νύκτα, καὶ ἐπεμελεῖτο τοὺς μάρτυρας, καὶ τοὺς παρεκάλει, νὰ δέωνται τοῦ Θεοῦ νὰ τὸν ἀξιώσῃ καὶ αὐτὸν νὰ μαρτυρήσῃ διὰ τὸ ὄνομά του τὸ Ἅγιον, ὅτι εἶχε μὲν πόθον εἰς τοῦτο, ἀλλ' ἐφοβεῖτο τῶν τυράννων τὴν ἀπανθρωπίαν καὶ ἀγριότητα, ὅτι τόσην λῦσσαν εἶχον οἱ φονεῖς κατὰ τῶν χριστιανῶν, ὥστε ἄλλους ἔψηναν ὡς πρόβατα, ἄλλους ἐβύθιζον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἄλλους ἀλλαιοτρόπως οἱ δεινοὶ καὶ ὠμῶς ἐθανάτοναν. Ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας ἀνήγγειλαν οἱ δήμιοι πρὸς τὸν ἄρχοντα, πῶς ηὗρον τινὰς ἀσκητὰς εἰς τὴν ἔρημον, καὶ τοὺς ἐφυλάκισαν· ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡγεμὼν ἐχάρη, καὶ ἡτοίμαζε τὰ κολαστήρια ὄργανα νὰ τοὺς βασανίσῃ σκληρότατα, ὁ δὲ μακά-

(1) Περὶ τοῦ θείου τούτου Ἰωὴλ ταῦτα γράφει ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὰ Ἰουδαϊκά του· ἤγουν ὅτι ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους Ὀζίου καὶ Ἰωάθαμ καὶ Ἄχαζ καὶ Ἐζεκίου τῶν Βασιλέων Ἰούδα, καὶ Ἱεραβοὰμ τοῦ δευτέρου Βασιλέως Ἰσραήλ. Εἰς τρία δὲ κεφάλαια διαιρεῖται ἡ προφητεία του. Ἐν δὲ τῷ β'. εὐαγγελίζεται πάσης σάλπιγγος εὐηχότερον τὴν ἔνσαρκον ἔλευσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου, καὶ τὴν κάθοδον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπαγγέλλεται, καὶ τὸ σωτήριον Πάθος, καὶ τὴν δευτέραν Παρουσίαν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Κλήμης ὁ Κανόνικος λέγει, ὅτι ὁ Ἰωὴλ ἦτο σύγχρονος μὲ τὸν προφήτην Ἀμώς. Σημείωσαι, ὅτι εἶναι καὶ ἄλλος προφήτης Ἰωὴλ ὀνομαζόμενος, ὅστις ἐποίησε βιβλίον, ὃ νῦν οὐ σώζεται, καὶ ὅρα εἰς τὴν τριακοστὴν τοῦ Μαρτίου ὅτε ἑορτάζεται. (Σελ. 482 τοῦ ἡμετέρου βιβλίου Χαλκηδών.) Σ. Ε.

ριος Οὔαρος ἔδωκε τῶν φυλάκων ἀργύρια, καὶ τὸν ἀφῆκαν τὴν νύκτα καὶ εἰσῆλθεν εἰς τοὺς Ἁγίους, τοὺς ὁποίους ἔλυσεν ἀπὸ τὰ δεσμά, καὶ τοὺς ἐφίλευσεν ἐπιμελῶς, διότι ὀκτὼ ἡμέρας ἦσαν ὁλονήστεις, καὶ μετὰ τὸν δεῖπνον εἶπεν αὐτοῖς, «παρακαλῶ ὑμᾶς δοῦλοι ἀληθινοὶ τοῦ Χριστοῦ, νὰ δεηθῆτε τοῦ Θεοῦ, νὰ μὲ δυναμώσῃ, νὰ μαρτυρήσω διὰ τὴν ἀγάπην του, ὅτι δοῦλος τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν Ἁγίων του εἶμαι καὶ ἐγώ, ἀλλὰ δειλιῶ τὴν ἀσπλαγχνίαν τῶν ἀρχόντων, καὶ τὰ διάφορα κολαστήρια, δι' αὐτὸ δὲν ἐτόλμησα, νὰ ἐμφανισθῶ, φοβούμενος τὸ ἀποβησόμενον, ποιήσατε λοιπὸν προσευχὴν πρὸς Κύριον δι' ἐμέ, διότι αὔριον τελειόνετε τὸ μαρτύριον·» οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· «ἀδελφὲ Οὔαρε, ἐὰν δὲν κοπιάσῃ τις τὸν χειμῶνα νὰ σπείρῃ τὸ γέννημα, δὲν ἐσοδιάζει τὸ θέρος νὰ χαίρῃ· οὕτω καὶ ὁ ἀθλητὴς δέν στεφανοῦται, ἐὰν δὲν ἀθλήσῃ νομίμως πρότερον· ἐλθὲ λοιπὸν εἰς τὴν συνοδίαν ὑμῶν, νὰ γείνῃς στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ τέλειος, καὶ αὐτὸς μᾶς βοηθῇ ἀοράτως διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ ὁποίου πάσχομεν, νὰ ὑπομείνομεν ὅλα τὰ κολαστήρια·» ἐν ᾧ ταῦτα οἱ ἅγιοι ἔλεγον ἦλθον τινὲς στρατιῶται ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τὸν τύραννον, νὰ τοὺς ὑπάγωσιν εἰς τὸ κριτήριον, καὶ ἰδόντες εἰς τοὺς πόδας τῶν μαρτύρων τὸν μακάριον Οὔαρον, ἐθαύμαζον καὶ ἔλεγον αὐτῷ· «δὲν φοβεῖσαι ἄνθρωπε, νὰ μὴ τὸ μάθῃ ὁ ἡγεμών, καὶ χάσῃς τὴν ἀξίαν καὶ τὴν ζωήν σου παράκαιρα ;» ὁ δὲ ἀπεκρίνατο,» ὁ Κύριος νὰ μὲ ἀξιώσῃ, νὰ γείνω τῶν Ἁγίων τούτων συνοδοιπόρος καὶ σύσκηνος.» Τότε οἱ μὲν στρατιῶται ἐπῆραν τοὺς Ἁγίους (οἵτινες ἦσαν ἑπτὰ πρότερον ἀλλὰ ἐτελεύτησεν ὁ ἕνας εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἔμεινον οἱ ἕξ) καὶ τοὺς ἔφεραν εἰς τὸν Τύραννον, ὅστις ἐγύμνωσεν αὐτούς, καὶ εἰπών· «μὲ τὴν δύναμιν τῶν θεῶν, ζωντανοὺς θέλω σᾶς δώσει εἰς τοὺς σκύλους νὰ φάγωσι τὰς σάρκας σας, ἐὰν δὲν ἀρνηθῆτε τὴν πίστιν σας·» οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν ἀφόβως, «ἡμεῖς εἴμεθα εἰς τοῦτον τὸν Κόσμον ἐξωρισμένοι καὶ πάροικοι, ἡ πόλις μας εἶναι εἰς τὰ Οὐράνια. Λοιπὸν τοὺς φοβερισμούς σου δὲν τοὺς λαμβάνομεν καθόλου ὑπ' ὄψιν μας, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχόμεθα, καὶ παρακαλοῦμεν, νὰ μᾶς παιδεύσῃς καθὼς εἶπες σκληρότατα, διότι τότε φαίνεται ὁ πόθος μας πρὸς τὸν Χριστόν, καὶ νὰ καταλάβῃς καὶ σὺ πόσην βοήθειαν δίδει αὐτός, ὁ ἀληθὴς Θεὸς εἰς τοὺς δούλους του·» τότε προστάσσει νὰ τοὺς δείρωσιν ὅλους δυνατὰ καὶ ἀνηλεῶς, καὶ οὕτω δεινῶς μαστιζόμενοι ἐσιώπων, καὶ δὲν ἔλεγον τίποτε, ὁ δὲ ἄρχων μετρήσας αὐτούς, καὶ ἰδὼν ὅτι ἦσαν ἕξ, ἠρώτησε, τί ἔγειναν ὁ ἕβδομος· τότε παρευθύς, ἐπήδησεν εἰς τὸ μέσον ὁ Οὔαρος λέγων, ἐκεῖνος ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἄλλην ζωήν, ἀλλ' ἀφῆκεν ἐμὲ κληρονόμον αὐτοῦ καὶ ἐπίτροπον, λοιπὸν εἴτι σᾶς ἐχρεώστει, ἐγὼ νὰ πληρώσω δι' αὐτόν.

β′. Ἤκουσεν ὁ Ἡγεμών, καὶ θυμωθεὶς περισσότερον ἠρώτησεν ἀπὸ ποῖον

τάγμα ἦτο, καὶ ποταπὸς ἄνθρωπος, αὐτὸς δὲ εἶπεν, ὅτι ἦτο ἀπὸ τοὺς ἐπιφανεῖς τῶν Τυράννων στρατιώτης ἀήττητος· ἐλυπήθη εἰς τοῦτο ὁ ἄρχων, καὶ λέγει αὐτῷ· «ποῖος πονηρὸς δαίμων σὲ ἐκέντησε νὰ καταφρονήσῃς τὴν ἀξίαν σου, καὶ τὰ σιτηρέσια ὅπου ἐλάμβανες καὶ νὰ ἔλθῃς εἰς τοιοῦτον χαλεπώτατον κίνδυνον;» ὁ Ἅγιος ἀπεκρίνατο, «τὸν οὐράνιον ἄρτον, καὶ τὸ θεῖον ποτήριον τοῦ τιμίου αἵματος Χριστοῦ τοῦ Κυρίου μου ἃς προέκρινα, ὑπὲρ τὴν τιμὴν καὶ τὴν πληρωμήν σου, καὶ ἀντὶ τῆς φθαρτῆς καὶ προσκαίρου ταύτης ζωῆς, προετίμησα τὴν ἄφθαρτον καὶ αἰώνιον.» Τότε ὁ ἄρχων ἠτένισεν εἰς τοὺς Ἁγίους μὲ νεῦμα ἄγριον λέγων, «ἐσεῖς εἶσθαι αἰτία, καὶ ἐζημιώθην τοιοῦτον στρατιώτην περιφανέστατον, ἀλλ᾽ νὰ καταναλώσω ἐσᾶς πρότερον μὲ πάνδεινα παιδευτήρια, καὶ ὕστερον τοῦτον τὸν ἀλιτήριον.» Οἱ δὲ μάρτυρες δὲν ἐψήφισαν τοὺς λόγους του τελείως, λέγοντες, «περίμενον ὀλίγον ὦ δικαστά, νὰ καταλάβῃς τὴν μεγάλην διαφοράν, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ ταυτης τῆς προσκαίρου στρατείας ἐκ τῆς ἀληθινῆς καὶ οὐρανίας τῶν Ἀγγέλων, μὲ τοὺς ὁποίους τὸν ἄνδρα ἠνώσαμεν· τότε πάλιν τοὺς ἐβασάνισε διαφόρως, νὰ θυσιάσουν, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθηδ μάταιος, διότι ἐκεῖνοι ποσῶς δὲν ἔδειξαν δειλίαν, ἀλλὰ καὶ τοὺς θεούς του περιπαίζοντες ἔλεγον, ἃς ἀπωλεσθῶσιν οἱ θεοί, οἵτινες δὲν ἐποίησαν τὸν Οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ τὰ ἐπίλοιπα κτίσματα.» Ὁ δὲ μακάριος Οὔαρος παρώργισε τὸν Τύραννον λέγων, «τί μωραίνεσαι κατὰ τῶν Ἁγίων ἀσύνετε;» ὁ δὲ θυμωθεὶς ἐκρέμασεν εἰς τὸ ξύλον τὸν Οὔαρον, λέγων ταῦτα πρὸς τοὺς λοιποὺς μάρτυρας, ἐὰν ἐσεῖς μὲ νικήσητε, θέλω νὰ ἀρνηθῶ καὶ τοὺς θεούς μου ἀληθῶς. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, «δοκίμασον τὴν δύναμίν σου εἰς τοῦτον τὸν ἀδελφόν μας, καὶ ἂν νικήσῃς αὐτόν, ἔχε ἐλπίδα καὶ δι᾽ ἡμᾶς.» Τότε ὁ ἀσεβὴς προστάσσει καὶ καταβιβάζουσι ἀπὸ τὸ ξύλον τὸν Οὔαρον, διὰ νὰ τοῦ δώσῃ δριμυτέραν βάσανον καὶ δένοντες αὐτὸν μὲ ὠμᾶ λωρία, τὸν ἐτάνυσαν εἰς τὴν γῆν, καὶ τὸν ἔδαιρναν τέσσαρες μὲ δυνατὰ ρόπαλα, καὶ τόσον τὸν ἐμαστίγωσαν, ὥστε συνετρίβησαν ὅλα του τὰ κόκκολα, καὶ ἐκείτετο ἐλεινὸν θέαμα. Τότε ὁ Ἅγιος στραφεὶς πρὸς τοὺς μάρτυρας εἶπεν αὐτοῖς· » εὐλογήσατε ἅγιοι πατέρες τὸν δοῦλόν σας, καὶ ποιήσατε πρὸς τὸν Δεσπότην παράκλησιν, νὰ μοῦ δώσῃ δύναμιν καὶ βοήθειαν διότι γινώσκει τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν, ἐπειδὴ κατεδέχθη νὰ γείνῃ ἄνθρωπος, καὶ εἶπεν ὅτι «τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής». Οἱ μὲν λοιπὸν Ἅγιοι ὑψώσαντες πρὸς Οὐρανὸν τὰ ὄμματα, τοιαῦτα προσηύχοντο· «ὁ Θεὸς ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, νὰ σοῦ στείλῃ ἐξ ὕψους δύναμιν, νὰ σὲ ἐνδύσῃ περικεφαλαίαν σωτηρίου, καὶ ἱμάτια ἐκδικήσεως, ἡ δεξιὰ αὐτοῦ νὰ σὲ δυναμώσῃ, καὶ νὰ σοῦ δώσῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ νικητήρια, στέκε ἀνδρεῖος, διότι ἄνωθέν σου ἴστατε ὁ παντοδύναμος, καὶ σὲ βοηθεῖ, καὶ ὕστερον θέλεις ἀπολαύσει διὰ τοὺς πόνους αὐ-

τοὺς μεγάλην ἀντάμειψιν.» Ὁ δὲ μάρτυς τοῦ Χριστοῦ ὁπότε τὸν ἔδαιρναν τοσοῦτον ἀσπλάγχνως ἀφοῦ ἐποίησανοἱ Ἅγιοι τὴν προσευχὴν δι' αὐτόν, τῷ ἐφάνη πῶς ἦτο ἄνωθεν του χεὶρ καὶ τὸν ἐβοηθει πολύ, διότι ἔπαιρνε τὴν δύναμιν τῶν ράβδων, καὶ δὲν ἠσθάνετο τὸν πόνον ὁ Ἅγιος· ὅθεν εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλους μὲ ἀγαλλίασιν, «μὴ λυπεῖσθε πλέον δι' ἐμέ, ὅτι ἡ θεάρεστός σας εὐχὴ μετέτρεψε τὴν δριμύτητα τῶν βασάνων εἰς ἄνεσιν, καὶ τοσοῦτον ἐλάφρυνε τὰς ὀδύνας μου, ὥστε οὔτε κἂν ὀλίγον πόνον αἰσθάνομαι.» Ὁ δὲ Τύραννος βλέπων τὸν Ἅγιον, πῶς δὲν ἐσυλλογίζετο ποσῶς τοιαύτην πανώδυνον βάσανον, προσέταξε νὰ τὸν κρεμάσωσι πάλιν εἰς τὸ κολαστήριον ξύλον, νὰ τὸν ξεσχίζωσι μὲ σιδηροὺς ὄνυχας, καὶ τόσον τὸν κατεξέσχισαν, ὥστε ἔπιπτον αἱ σάρκες του, καὶ ἡ γῆ ἀπὸ τὰ αἵματα ἐκοκκίνησεν. Οἱ δὲ Ἅγιοι τὸν ἐλυποῦντο, καὶ μὴ ὑποφέροντες τὴν ὠμότητα τοῦ Τυράννου, ἐγόγγισαν λέγοντες· «ὦ ἀγριώτερε τῶν θηρίων καὶ ἄσπλαγχνε, ἐὰν ἦτο πάλιν λίθος ἢ σίδηρος, δὲν ἐβάστα τοσαύτας ὥρας τυπτόμενος.» Ὁ δὲ Τύραννος τοὺς εἶπεν εἰς περιγέλασμα· «ἂς ἔλθῃ ὁ Χριστός σας νὰ τὸν λυτρώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας μου.» Ταῦτα εἶπε, μὴ γινώσκων ὁ ἀνόητος, ὅτι μὲ τὴν ὑπομονὴν ἣν εἶχεν ὁ Ἅγιος νὰ πάθῃ τόσα βασανιστήρια, ἔδειξεν ὅτι ἐκεῖ ἦτο ὁ δεσπότης Χριστός, καὶ ἐδρόσιζε τὰς ὀδύνας του· τότε ὁ μακάριος καταξεόμενος ἔλεγε, «μὴ γένοιτο, νὰ μὲ λυτρώσῃ ὁ Χριστὸς ἀπὸ ταῦτα τὰ πρόσκαιρα βάσανα, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν αἰώνιον κόλασιν, εἰς τὴν ὁποίαν θέλει κατακρίνει σὲ διὰ τὴν τοσαύτην ἀσπλαγχνίαν σου καὶ ὠμότητα.» Τότε διὰ νὰ ποιήσῃ ὁ ἄρχων εἰς τὸν λόγον αὐτὸν ἐκδίκησιν, προσέταξε νὰ τὸν ξεσχίσωσι τόσον, ἕως νὰ χύσωσι τὰ σπλάγχνα του, ἀλλὰ ταῦτα πάντα ὑπέμεινεν ὁ ἀοίδιμος σιωπῶν, καὶ δὲν εἶπε λόγον, οὔτε κανὲν ἔργον τι ἔδειξε δειλίας τελείως, ἀλλὰ μάλιστα μὲ τὰς ὕβρεις ἂς ἔλεγε πρὸς τὸν Τύραννον, τὸν παρεκίνει πρὸς δριμυτέρας κολάσεις, διὰ νὰ φανῇ ὁ πόθος, ὅπου εἶχε πρὸς τὸν Χριστὸν περισσότερος, καὶ λέγει· «πονηρὲ τῶν πονηρῶν δαιμόνων ὑπουργὲ καὶ μισάνθρωπε, ἴσως δυνηθῇς νὰ ἐκβάλῃς ὅλα μου τὰ ἐντόσθια ἀλλὰ τὴν πίστιν τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, δὲν δύνασαι νὰ ἐκβάλῃς οὐδόλως ἀπὸ τὴν καρδίαν μου·» βλέποντες δὲ οἱ Ἅγιοι κατὰ γῆς διασκορπισμένα τὰ σπλάγχνα τοῦ μάρτυρος, ἐδάκρυσαν, καὶ ἐδέοντο τοῦ Θεοῦ νὰ τῷ δώσῃ βοήθειαν. Τούτους ἰδὼν ὁ Τύραννος ἐφώναξε χαίρων λέγων· «ἐνικήθητε ταλαίπωροι, δι' αὐτὸ λυπεῖσθε καὶ κλαίετε, διότι ἐὰν ἠδύνατο ὁΘεός σας νὰ σᾶς δώσῃ τὴνμυθευομένην ταύτην ζωήν, δὲν ἐκλαίετε αὐτὸν τὸν κακοθάνατον·» οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν: «ἡμεῖς διὰ τὴν συμπάθειαν τῆς φύσεως ἐδακρύσαμεν, καὶ οὐχὶ διὰ λύπην τινά, ἀλλὰ μᾶλλον χαίροντες καὶ τὸν ζηλεύομεν, διότι μὲ τὴν πρόσκαιρον αὐτὴν βάσανον ἀξιόνεται βασιλείαν αἰώνιον ; ἡμεῖς δὲν ἐλυπήθημεν δι' αὐτόν,

ἀλλὰ μᾶλλον τὴν ἰδικήν σου θρηνοῦμεν ἀπώλειαν διότι μέλλεις νὰ λάβῃς τῶν κακῶν σου πράξεων τὴν ἀνταπόδοσιν, διότι ὁ Νόμος τοῦ Χριστοῦ μᾶς προστάσσει, καὶ τοὺς ἐχθρούς μας νὰ κλαίωμεν.» Ταῦτα εἰπών, οὗτοι αὐτοὺς μὲν ἐπρόσταξεν νὰ φυλακίσωσιν τὸν δὲ μακάριον Οὔαρον νὰ ἀφήσωσιν οὕτω κρεμάμενον ἕως οὗ ἐκπνεύσῃ, οὗτος δὲ ἐφώναξε πρὸς ἐκείνους λέγων, «ἔχετε θάρρος πατέρες μου ἅγιοι, διότι τὰς τιμωρίας ταύτας οὐδόλως συλλογίζομαι, παράδωτε με εἰς τὸν Σωτῆρα, πρὸς τὸν ὁποῖον ὑπάγω σήμερον, μὲ τὰς εὐχάς σας περισκεπόμενος,» ὑπόμεινας λοιπὸν πέντε ὥρας εἰς ταύτην τὴν βάσανον, παρέδωκεν εἰς χεῖρας Θεοῦ τὴν ψυχήν του. Οἱ δὲ ἀχόρταγοι δήμιοι θαρροῦντες ὅτι ἀνέπνεν ἀκόμη τὸν ἔδαιρναν, ἀλλὰ γνωρίζοντες πῶς ἐξέψυξεν, τὸν ἔρριξαν εἰς τοὺς σκύλους νὰ τὸν φάγωσι· τοιοῦτον τέλος ἔδωκεν ὁ μακάριος Οὔαρος, καὶ τῇ ἐπαύριον ἐδοκίμασε μὲ κολακείας καὶ μάστιγας νὰ νικήσῃ τοὺς ἐρημίτας, καὶ μὴ δυνάμενος ἔδωκε κατ' αὐτῶν τὴν ἀπόφασιν, νὰ τοὺς ἀποκεφαλίσωσιν, καὶ οὗτοι ὑπῆγαν εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης χαίροντες, καὶ ἔκοψαν τὰς ἁγίας αὐτῶν κεφαλάς, τὰ δὲ τίμια Λείψανα ἔκλεψαν τὴν νυκτα τινὲς φιλόχριστοι, καὶ τὰ ἐνεταφίασαν ἐντίμως καὶ εὐλαβῶς εἰς τόπον ἐπίσημον. Γυνὴ δέ τις εὐλαβὴς καὶ ἐνάρετος ἀπὸ τὴν Παλαιστίνην Κλεοπάτρα ὀνόματι, ἦτο ἐκεῖ πλησίον ὅταν ἐβασάνιζαν τὸν μάρτυρα Οὔαρον, καὶ ἔβλεπεν ὅλας τὰς κολάσεις περίλυπος, καὶ ἐδέετο τοῦ Θεοῦ μὲ νηστείαν καὶ δάκρυα, νὰ λυτρώσῃ ἀπὸ τὰς θλίψεις τὸν λαόν του· ὅταν λοιπὸν ἐνύκτωσεν ὑπῆγεν ἡ εὐλαβὴς γυνή, μὲ ἕνα της υἱὸν μονογενῆ, καὶ ἄλλους τινάς, καὶ ἐπῆρε τὸ Λείψανον τοῦ ἁγίου, καὶ τὸ ἐτύλιξε μὲ λαμπρὰ ἱμάτια καὶ ἀρώματα πολύτιμα, καὶ τὸ ἐνεταφίασέ κρυφίως διὰ τὸν διωγμὸν ὑποκάτω τῆς κλίνης της, καὶ ἀνάπτουσα φῶς ἄνωθεν αὐτοῦ, τὸ ἐτίμα εὐλαβῶς ὡς ἔπρεπε. Μετὰ δὲ χρόνους ἀφοῦ ἔπαυσεν ὁ διωγμός, ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πατρίδα της, καὶ εἶχε πόθον νὰ λάβῃ μαζύ της τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου, ὅθεν ὑπῆγεν εἰς τὸν Ἡγεμόνα, καὶ τῷ εἶπεν, ὅτι ὁ ἀνὴρ της ἦτο ἀνδρεῖος εἰς τοὺς πολέμους, καὶ ἦρε νίκας πολλὰς κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἔπειτα ἀπέθανε, καὶ τὸν εἶχεν ἐνταφιασμένον εἰς τὴν οἰκίαν της, ὅθεν νὰ τῆς δώσῃ θέλημα, νὰ τὸν λάβῃ εἰς τὴν πατρίδα της. Ὁ δὲ ἄρχων τῆς ἔδωκε τὴν αἴτησιν, καὶ ἔλαβε αὕτη τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου Οὐάρου, λέγουσα εἰς ὅλους ὅτι ἦτο ὁ ἀνὴρ της, τὸ ὁποῖον ὑπῆγεν εἰς τὸ Θαβώριον ὄρος πλησίον, ὅπου ἦτο χωριον Ἔδρα καλούμενον, καὶ ἐκεῖ ἔθεσεν εὐλαβῶς τὸ ἅγιον Λείψανον μὲ λαμπάδας, καὶ θυμιάματα, τοῦτο ἠκούσθη εἰς διαφόρους τόπους, καὶ εἶρχοντο ἀναριθμητοι χάριν προσκυνήσεως, καὶ ὅσοι εἶχον ἀσθένειάν τινα, εὐθὺς ὅπου ἤγγιζον μὲ πίστιν ἐθεραπεύοντο. Ὅθεν ἰδοῦσα ὅτι καθημέραν ἔφεραν ἀρρώστους καὶ ἰατρεύοντο, ἄρχισε νὰ κτίζῃ καὶ Ἐκκλησίαν πλουσίαν τοῦ μάρτυρος,

καὶ ἀφοῦ τὴν ἐτελείωσεν, προσεκάλεσε τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπαρχίας, καὶ τοὺς ἐναρετοτέρους μοναχούς, νὰ ἐγκαινιάσωσι τὸν ναὸν κατὰ τὴν συνήθειαν· ἀφ' οὗ δὲ ἐποίησαν δοξολογίαν ὁλονύκτιον, τὸ πρωὶ ἔλαβεν ἡ Κλεοπάτρα καὶ ὁ υἱός της τὸ ἅγιον Λείψανον, καὶ τὸ ἔφεραν εἰς τὸ ἅγιον Θυσιαστήριον, καὶ ἀφοῦ ἐτέλεσαν τὴν ἱερὰν Λειτουργίαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλα τὰ πρέποντα, ἐφίλευσεν ἡ φιλόξενος Κλεοπάτρα πλουσίως ἅπαντας, καὶ διηκόνει μόνον αὐτὴ καὶ ὁ υἱός της εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ τῷ εἶπε νὰ μὴ γευθῇ τίποτε, ἕως οὗ φάγωσι οἱ ξένοι πρότερον, οἵτινες ὅλοι ἐφιλεύθησαν μὲ αὐτάρκειαν, καὶ ηὐχαρίστησαν ἅπαντες· τὸ δὲ παιδίον ἦτο κεκοπιακὼς διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ πρὸς ἑσπέραν ἐνύσταξε, καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν κλίνην ν' ἀναπαυθῇ, ἡ δὲ μήτηρ ὑπῆγε νὰ τὸ ἐγείρῃ νὰ φάγωσιν, διότι ἀκόμη νήστεις ἦσαν ἀμφότεροι; ὁ δὲ νέος εἶχε πυρετὸν λαῦραν, καὶ ἐπυροῦτο ἀπὸ τὴν θέρμην ὅλη ἡ σάρκα του, ἡ μήτηρ του λοιπὸν ἐλυπήθη, καὶ δὲν ἐδείπνησεν ἀπὸ τὴν θλῖψιν της, ἀλλὰ ἔστεκε νὰ ἰδῇ τὸ ἀποβησόμενον· ὅσον δὲ παρείρχετο ἡ ὥρα τόσον ηὔξανεν ἡ ἀσθένεια, καὶ τὸ μεσονύκτιον ἐξεψύχησεν. Ἡ δὲ Κλεοπάτρα ἀπὸ τὸν πόνον καὶ τὴν λύπην της ἔπεσεν ὡς ἀποθαμένη, ἔπειτα ἠγέρθη μὲ φωνὰς μεγάλας κλαίουσα πικρῶς, καὶ ἐγείρει τὸ νεκρὸν παιδίον, τρέχουσα πρὸν τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου, καὶ ἀποθέτουσα τοῦτο εἰς τὸν τάφον αὐτοῦ, ἀνέσπα τὰς τρίχας, ἐγκαλοῦσα τὸν Ἅγιον, διατὶ τῇ ἔδωκε τοιαύτην ἀντάμειψιν εἰς τὰς εὐεργεσίας τὰς ὁποίας ἔκαμε, καὶ ὀδυρομένη ἔλεγε ταῦτα φωνάζουσα· «ὦ Ἅγιε μάρτυς τοῦ Χριστοῦ εἰς τί ἡμάρτηκα ἡ τάλαινα, ποίαν ἀδικίαν ἔπραξα; ἐγὼ ἀφῆκα τὸν ἄνδρα μου εἰς ξένην χώραν διὰ νὰ λάβω τὸ ἅγιόν σου λείψανον, καὶ ἐξώδευσα τόσα ἀργύρια καὶ σοὶ ἔκτισα τοιοῦτον ναὸν περιφανέστατον, καὶ ἄλλο δὲν σοὶ ἐζήτησα, εἰμὴ τοῦ υἱοῦ μου τὴν σωτηρίαν, διὰ νὰ τὸν ἔχω εἰς τὸ γήρας μου βοήθειαν ἡ ταλαίπωρος; ὦ πῶς ἐψεύσθην τῆς ἐλπίδος ἡ ἄχαρις, καὶ ἄλλα θαρροῦσα, ἕτερα ἔλαβον· ἀλλ' ὦ μάρτυς Χριστοῦ, δέσμαί σου νὰ ἀναστήσῃς τὸν υἱόν μου, νὰ μοὶ δώσῃς ζῶντα, καθὼς ὁ Ἠλίας ἀνέστησε τὸν παῖδα τῆς Σομανίτιδος, ἢ ἂς ἀποθάνω καὶ ἐγώ, νὰ ἔλθω αὐτοῦ ὅπου εἶναι τὸ τέκνον μου·» ἐνῷ αὐτὰ καὶ ἕτερα πλείονα ἔλεγε ἡ Κλεοπάτρα ἐλυποῦντο οἱ περιεστῶτες, καὶ τὴν συνεπόνουν, θαυμάζοντες τῶν θείων κριμάτων τὴν ἄβυσσον· μετὰ δὲ ὥραν ἱκανὴν ἀπεκοιμήθη ἡ γυνή, καὶ βλέπει ἐν ὁράματι τὸν μάρτυρα, ὅστις ἐκράτει τὸν υἱόν της εἰς τὴν ἀγκάλην του, καὶ ἦσαν ἐνδεδυμένοι μὲ στολὴν ὑπέρλαμπρον, φοροῦντες εἰς τὰς κεφαλὰς δύο στέφανα τοσοῦτον ὡραῖα καὶ εὔμορφα, ἅτινα γλῶσσα ἀνθρώπου δὲν ἔφθανε, νὰ εἰπῇ τὸ κάλλος των, καὶ λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ Ἅγιος, «διατὶ λυπεῖσαι γῦναι καὶ δὲν ἀγάλλεσαι μάλιστα; μήπως εἶμαι τόσον ἀχάριστος, ὥστε νὰ μὴ ἠξεύρω τὰς εὐεργεσίας ἃς

ἐποίησας; ἢ δὲν σοὶ ἀνταπέδωκα τὰς ἀμοιβὰς καθὼς ἔπρεπε; δὲν βλέπεις πόσην δόξαν ἔχει τὸ τέκνον σου; ἄφες λοιπὸν τὴν λύπην καὶ χαίρε μάλιστα, εἰδὲ ἂν θέλῃς ἂς ἔλθῃ πλησίον σου, νὰ καταλάβῃς τὴν εὐτυχίαν αὐτοῦ καλλίτερα· τότε αὐτὴ ἐκάλεσε τὸν υἱὸν νὰ τὴν πλησιάσῃ· ἀλλ' οὗτος δὲν ἠθέλησε νὰ ἀφήσῃ τὸν Ἅγιον, λέγων «μὴ λυπεῖσαι μήτερ μου, διότι ἐγὼ εἶμαι εἰς χαρὰν ἀνεκλάλητον, καὶ δὲν εἶναι πρέπον νὰ ἀφήσω ζωὴν αἰώνιον καὶ πανευφρόσυνον, νὰ ἔλθω εἰς τὴν πρόσκαιρον καὶ περίλυπον» ταῦτα ἡ μήτηρ ἀκούσασα ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πολὺ τὸν Ἅγιον νὰ τὴν λάβῃ καὶ αὐτήν, νὰ συνευφραίνωνται μὲ τὸ τέκνον της· λέγει αὐτῇ ὁ Ἅγιος· «ἐπιμελήσου τὴν σωτηρίανσου, καὶ ὅταν δουλεύσῃς ἀκόμη ἀρκετὸν καιρὸν διὰ τὴν ψυχήν σου, τότε νὰ ἔλθῃς·» ταῦτα εἰπὼν τὴν εὐλόγησε, καὶ μετὰ τοῦ παιδὸς ἀνεχώρησαν· ἡ δὲ Κλεοπάτρα ἐξύπνησε, καὶ διηγεῖται εἰς ὅλους τὴν ὀπτασίαν χαίρουσα, καὶ ἡτοίμασε τὸ Λείψανον τοῦ υἱοῦ της μὲ λαμπρὰ ἱμάτια, καὶ τὸ ἔβαλεν μαζὺ μὲ τὸν Ἅγιον, εὐχαριστοῦσα τὸν Κύριον, καὶ ἀφοῦ ἐποίησε καὶ τὰ μνημόσυνά του πλουσιοπάροχα, καὶ ἔδωκεν εἰς πτωχοὺς καὶ μοναστήρια τὸν ἐπίλοιπον πλοῦτον της, ἐνεδύθη πενιχρὰ ἱμάτια, καὶ ὑπηρέτει τὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου εἰς νηστείας καὶ προσευχὰς σχολάζουσα· καὶ τόσον εὐηρέστησε τῷ Θεῷ μὲ καθαρὰν διαγωγήν, ὥστε ἔβλεπε πᾶσαν Κυριακὴν τὸν Ἅγιον μὲ τὸν υἱόν της, ὡς ἄνωθεν καὶ ἐλάμβανε πολλὴν ἀγαλλίασιν, ζήσασα δὲ ἀπὸ τὴν κοίμησιν τοῦ παιδίου της χρόνους ἑπτὰ ἀπῆλθε πρὸς Κύριον, καὶ τὴν ἐνεταφίασαν μὲ τὸ τέκνον της, εἰς δόξαν Πατρός, Υἱοῦ, καὶ Ἁγίου Πνεύματος. Ὦ πρέπει τιμή, καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν(1). (Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου).

Οἱ ἐκ τῆς ἐρήμου ἓξ ὁσιομάρτυρες, οἱ σὺν τῷ ἁγίῳ Οὐάρῳ ἀθλήσαντες, ξίφει τελειοῦνται.

»Ἀσκητικῶς ζήσαντες ἄνδρες ἓξ ἅμα,
»Ἀθλητικῶς θνήσκουσιν ἐκ ξίφους ἅμα.

Μνήμη τῶν ἐν Περσίδι ἁγίων μαρτύρων ΣΑΔΩΘ ἐπισκόπου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ἑκατὸν εἴκοσι.

Εἰς τὸν Σαδώθ.

»Σαδὼθ ὁ θεῖος τὴν κάραν τμηθεὶς ξίφει,
»Θεοῦ Σαββαὼθ νῦν παρίσταται θρόνῳ.

Εἰς τοὺς ἑκατὸν εἴκοσι Μάρτυρας.

»Δεκὰς δεκαπλῆ Μαρτύρων συμμαρτύρων,
»Καὶ δὶς δέκα θνήσκουσι πληγέντες ξίφει.

(1) Τοῦτον δὲ ἑλληνιστὶ συνέγραψεν ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχὴ· «Μαξίμιανοῦ τοῦ Τυράννου»· σώζεται ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις, καὶ πρὸ τούτων ἐν τῇ Λαύρᾳ.

Καθ' ὃν χρόνον ἐβασίλευεν ὁ Σαβώριος εἰς τὴν Περσίαν, ἐν ἔτει τλ', (330) ἦτο Ἐπίσκοπος ὁ Ἅγιος οὗτος Σαδὼθ εἰς μίαν ἐπαρχίαν τῆς Περσίας. Ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἐδίδασκε μὲν τὸν λαὸν τοῦ Χριστοῦ, ἐβάπτιζε δὲ καὶ τινας Πέρσας· τούτου ἕνεκα διεβλήθη εἰς τὸν βασιλέα Σαβώριον. Καὶ παραστὰς μὲν εἰς αὐτόν, μὴ πεισθεὶς δὲ νὰ προσκυνήσῃ τὸν ἥλιον καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ, δέρεται μὲ ραβδία. Ἔπειτα κόπτουσι τὸ δέρμα του ἀπὸ τὸ μέτωπον ἕως εἰς τοὺς ὄνυχας τῶν ποδῶν, καὶ οὕτως ἀποσπῶσιν ἓν λωρίον τεσσάρων δακτύλων πλάτους. Εἶτα δέρουσιν αὐτὸν μὲ νεῦρα βοῶν, καὶ κυλίουσιν ἐπὶ ἀνημμένων ἀνθράκων καὶ ἐπὶ πασσάλων· μετὰ ταῦτα σφίγγουσιν αὐτὸν εἰς μίαν γαλεάγραν, καὶ κατασυντρίβουσι τὰ κόκκαλά του. Ταῦτα δὲ ὅλα ὑπέμεινεν εὐχαρίστως ὁ γενναῖος τοῦ Κυρίου ἀγωνιστής. Ὅθεν διὰ τὴν ὑπομονήν του ταύτην περισσότερον ἐξῆψε τὸν Τύραννον· καὶ λοιπὸν ἐρρίφθη εἰς τὴν φυλακήν. Εἶτα ἐκβάλλεται ἀπὸ τὴν φυλακήν, καὶ πάλιν ἐρωτᾶται ἂν προσκυνῇ τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα· ἐπειδὴ δὲ εὑρέθη ὑγιὴς ἀπὸ τὰς προτέρας πληγάς, διὰ τοῦτο ἐκρέμασαν αὐτὸν κατακέφαλα καὶ κατετρύπησαν τὸ σῶμά του μὲ σουβλία.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἅγιος ἤκουσε τοῦ βασιλέως νὰ ἀπειλῇ ἔτι αὐτόν, ὅτι θέλει διασκορπίσει καὶ ἐξαφανίσει τελείως ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματός του, διὰ τοῦτο ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν· «Πιστεύω εἰς τὸν Θεόν μου, ὅτι ἂν μὲ διασκορπίσῃς, οἱ Χριστιανοὶ θέλουσι διαμοιρασθῇ τὰ λείψανά μου, καὶ ὅςτις ἐπικαλεσθῇ τὸν Θεὸν διὰ τοῦ ὀνόματός μου, θέλει εὕρει σωτηρίαν.» Μόλις δὲ εἶπε τοὺς λόγους τούτους, ἀπέκοψαν τὴν ἱερὰν γλῶσσάν του. Ὁ δὲ τοῦ Χριστοῦ ἀθλητὴς ὑψώσας τὰ ὄμματα καὶ τὰς χεῖράς του εἰς τὸν Οὐρανόν, προσηυχήθη νοερῶς. Καί, ὢ τοῦ θαύματος! ἀκούει φωνὴν ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν λέγουσαν· Ἡ αἴτησίς σου ἐξεπληρώθη, καὶ ἰδοὺ θέλεις λαλῇ ὡς τὸ πρότερον. Ὅθεν ἀνεφύη πάλιν ἡ γλῶσσά του, καὶ δι' αὐτῆς ἐλάλει καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ταῦτα δὲ τὰ θαυμάσια βλέποντες οἱ λαοὶ ἐθαύμασαν, καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἄνθρωποι χίλιοι διακόσιοι ἑβδομήκοντα. Βλέπων δὲ ὁ βασιλεύς, ὅτι πολλοὶ Πέρσαι διὰ τοῦ Ἁγίου πιστεύουσιν εἰς τὸν Χριστόν, προσέταξε νὰ κόψωσιν τὴν κεφαλήν του. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐφώναξαν λέγοντες, βασιλεῦ, καὶ ἡμεῖς διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἕτοιμοι εἴμεθα νὰ ἀποθάνωμεν· διὰ τοῦτο ἐξέδωκεν ἀπόφασιν ὁ βασιλεύς, νὰ θανατώσωσι καὶ ἐκείνους. Ἔλαβον λοιπὸν ὅλους οἱ στρατιῶται, καὶ ἀπήγαγον εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης. Ὁ δὲ ἅγιος Σαδὼθ προσηυχήθη πρῶτον εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἔπειτα ἐσφράγισεν ὅλους τοὺς σὺν αὐτῷ, ὄντας ἑκατὸν εἴκοσι. Καὶ οὕτως αὐτὸς

μὲν ἀπεκεφαλίσθη πρότερον, ἀκολούθως δὲ ἀπεκεφαλίσθησαν καὶ οἱ λοιποί· καὶ ἔλαβον ὅλοι τοὺς στεφάνους τοῦ μαρτυρίου.

Ὁ ἅγιος ΛΕΟΝΤΙΟΣ ὁ φιλόσοφος ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Σὺ καὶ λογισμοὺς ζῶν νόθους ἤγξας πάτερ,
»Καὶ συλλογισμῶν γνοὺς τέχνην ἀπηλλάγης.

Οἱ ἅγιοι ΦΙΛΗΞ Πρεσβύτερος καὶ ΕΥΣΕΒΙΟΣ Διάκονος ξίφει τελειοῦνται.

»Τομὴν κεφαλῶν Εὐσέβιος καὶ Φίληξ,
»Φίλην δι' εὐσέβειαν, ὢ πῶς ἠγάπων!

Ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ θαυματουργός, ὁ κατὰ ὄρος τοῦ Ρίλα ἀσκήσας καὶ τὴν ἐκεῖσε Μονὴν οἰκοδομήσας ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται (1).

»Κἀίτωρ Μονῆς σύ, ὦ Ἰωάννη, Ρίλας
»Δειχθείς, κατοικεῖς νῦν Μονὰς τὰς ἐν πόλῳ.

Οὗτος ὁ ὅσιος καὶ θεοφόρος πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ θαυματουργός, ἐγεννήθη εἴς τινα κώμην Σκρίνον καλουμένην, ἥτις εὑρίσκετο πλησίον εἰς τὴν πόλιν Σοφίαν, τὴν κοινῶς Σόφιαν λεγομένην, υἱὸς γονέων εὐσεβῶν καὶ ἐναρέτων, Βουλγάρων ὄντων κατὰ τὸ γένος· ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Βασιλέως μὲν τῶν Βουλγάρων Πέτρου, τοῦ Βασιλέως δὲ τῶν Ρωμαίων Κωνσταντίνου τοῦ Διογένους, ἐν ἔτει ωπδ΄. (884) Ἐκ νεαρᾶς δὲ ἡλικίας ἦτο ὁ Ἅγιος χρηστοήθης καὶ εὐλαβής, καὶ ὑπηρέτει τὸν Θεὸν μετὰ φόβου καὶ ἀγάπης. Ὅθεν ἡ ἀγάπη αὕτη ἐδίδαξεν αὐτὸν νὰ φυλάττῃ τὰς ἐντολὰς τοῦ Χριστοῦ, καθὼς εἶπεν ἐν Εὐαγγελίοις ὁ Κύριος· «Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ »τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με.» (Ἰωάν. ιδ΄. 21). Βλέποντες δὲ τὸν νέον φθονεροί τινες καὶ ἀμελεῖς τῶν καλῶν ἔργων, ὠνόμαζον αὐτὸν ὑποκριτήν· ὁ δὲ Ὅσιος ὡς οὐδὲν λογιζόμενος τὰς τοιαύτας διαβολάς, διεμοίρασε τὰ ὑπάρχοντά του εἰς τοὺς πτωχούς, καὶ οὕτως ὑπῆγεν εἰς Μοναστήριον καὶ ἔγεινε Μοναχός. Ἀφ' οὗ δὲ ἐγυμνάσθη εἰς τὴν ὑπακοὴν καὶ ταπείνωσιν, ἠξιώθη ὁ ἀοίδιμος θεϊκῆς ὀπτασίας, ἡ ὁποία τὸν ὡδήγησε νὰ ἀναβῇ ἐπάνω εἰς ὄρος, καὶ ἐκεῖ νὰ ἡσυχάσῃ. Ὅθεν ὁ Ἅγιος ἀναβὰς εἰς αὐτό, καὶ ποιήσας μικρὰν καλύβην, ἡσύχαζεν ἐκεῖ, τρεφόμενος μὲν ἀπὸ ἀγρίας βοτάνας, ἐνδεδυμένος δὲ ὧν μὲ δερμάτινον φόρεμα, καὶ καταγινόμενος

(1) Σημείωσαι, ὅτι τὸ Συναξάριον τοῦτο μετεγλωττίσθη ἐκ τοῦ Σλαβονικοῦ ὑπὸ τοῦ ὁσιολογιωτάτου κυρίου Σεραφείμ, συνεργίᾳ καὶ δαπάνῃ τοῦ πανοσιωτάτου ἁγίου ἐπιτρόπου τῆς ἱερᾶς καὶ Βασιλικῆς Μονῆς τοῦ Χιλανταρίου κυρίου Ἰωνᾶ· εἰς καὶ τὴν χάριν ὁμολογεῖν δίκαιον.

εἰς νηστείας, εἰς προσευχάς, εἰς ἀγρυπνίας καὶ εἰς ἄλλας κακοπαθείας τῆς ἀσκήσεως.

Ὁ δὲ ἀνεψιὸς τοῦ Ὁσίου, ὀνόματι Λουκᾶς, ἔτι παιδίον ὤν, ἔφυγε λάθρα ἀπὸ τοὺς γονεῖς του καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν θεῖόν του τοῦτον, ποθῶν νὰ γίνῃ μιμητὴς τῆς πολιτείας του. Ἀλλ' ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μαθὼν ὅτι ὑπῆγεν εἰς τὸν θεῖόν του, ἐκινήθη ὑπὸ τοῦ Διαβόλου· καὶ μεταβὰς εἰς τὸν Ὅσιον, ὕβριζεν αὐτὸν μετ' ἀγανακτήσεως, πλάνον καὶ κακόγηρον αὐτὸν ὀνομάζων, διότι ἔκλεψε τὸν υἱόν του. Ὅθεν ἁρπάζων τὸν υἱόν του ἀπὸ τὴν ἔρημον, ἐπανέφερεν εἰς τὸν Κόσμον. Ὁ δὲ Ἅγιος προβλέπων ὅτι τὸ παιδίον ἔμελλε νὰ πέσῃ εἰς τὰς παγίδας τοῦ Διαβόλου, παρεκάλεσε τὸν Θεὸν λέγων· «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἴδε τὴν θλῖψιν τῆς καρδίας μου, καὶ ποίησον μετ' ἐμοῦ σημεῖον εἰς ἀγαθόν, Σὺ γὰρ εἶπας· «Ἄφετε τὰ παιδία καὶ μὴ »κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ Βασιλεία »τῶν Οὐρανῶν.» (Ματθ. ιθ'. 14). Ὅθεν ὅταν ὑπῆγεν ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου εἰς ὀλίγου δρόμου διάστημα, ὦ τῶν κριμάτων σου Κύριε! ἐδάγκασε τὸ παιδίον ὄφις, καὶ εὐθὺς μὲ ἐλαφρὸν θάνατον ἀπέθανε. Καὶ ὁ μὲν πατὴρ τοῦ παιδίου στραφεὶς πρὸς τὸν Ὅσιον, μετενόει διότι ἐπῆρεν αὐτό· ὁ δὲ Ὅσιος ἐδόξασε τὸν Θεόν, παρηγορηθεὶς εἰς τὴν λύπην του, διότι διὰ τοῦ προσκαίρου θανάτου τοῦ σώματος ἐλύτρωσε τὸ παιδίον ἀπὸ τὸν μέλλοντα θάνατον τῆς ψυχῆς του.

Μετὰ ταῦτα, μὴ ὑποφέροντες οἱ Δαίμονες τοὺς πολλοὺς ἀγῶνας τοῦ Ὁσίου, ἐφάνησαν μίαν νύκτα εἰς σχῆμα λῃστῶν, καὶ δείραντες αὐτόν, τὸν ἐδίωξαν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου. Ὅθεν ὁ Ὅσιος ἀναχωρήσας, ὑπῆγεν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ἐρήμου ἐπὶ τοῦ ὄρους Ρίλα, καὶ κατῴκησαν εἰς κοίλωμα μεγάλου τινὸς δένδρου· κατὰ θείαν δὲ πρόνοιαν ἐβλάστησεν ἡ ἔρημος ἐκείνη ρεβίνθια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐτρέφετο ὁ Ὅσιος ἐπὶ πολὺν χρόνον. Τινὲς δὲ βοσκοί, φιλοδωρηθέντες ποτὲ ἀπὸ τὸν Ὅσιον μὲ τὰ ρεβίνθια, ὑπεξήρεσαν προσέτι ἀπὸ αὐτά, διὰ τὸν δρόμον· ἀλλ' ὅμως θέλοντες νὰ τὰ φάγωσιν, εὗρον κενοὺς τοὺς λοβοὺς τῶν ρεβινθίων, ὅθεν ἐπιστρέψαντες, ἐζήτησαν συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Ἅγιον. Ἄλλοτε δὲ ἐλθών τις δαιμονιζόμενος πρὸς τὸν Ὅσιον, καὶ πλησιάσας ὡς ἓν στάδιον, ἔπεσε κάτω κυλιόμενος καὶ λέγων· Πῦρ μὲ κατακαίει καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ ὑπάγω πλέον ἐμπρός. Παρακαλέσαντες δὲ τὸν Ὅσιον οἱ συνοδεύοντες τὸν δαιμονιζόμενον, κατέπεισαν αὐτὸν νὰ προσευχηθῇ ὑπὲρ ἐκείνου· ὅθεν παρακαλέσας ὁ Ἅγιος τὸν Θεόν, ἐποίησε τὸν δαιμονιζόμενον ὑγιῆ.

Ὕστερον, ἀποφεύγων τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων ὁ Ὅσιος, ἀπεμακρύνθη εἰς τόπον ἄγνωστον· καὶ εὑρὼν σπήλαιον εἰς ὑψηλήν τινα πέτραν, κατῴκησεν ἐκεῖ. Οἱ δὲ Δαίμονες λαμβάνοντες αὐτόν,

τὸν ἐκρήμνιζον κάτω· ἀλλ' ὁ Ἅγιος ἀνέβαινε πάλιν εἰς αὐτό, ἕως οὗ οἱ Δαίμονες, Θεοῦ βοηθείᾳ, ἔγειναν ἄφαντοι. Ὅθεν ἔκτοτε Ἄγγελος Κυρίου ἐκόμιζεν εἰς τὸν Ὅσιον τροφὴν καθ' ἑκάστην, καὶ ἐπληρώθη εἰς αὐτὸν τὸ γεγραμμένον· «Ἄρτον Ἀγγέλων ἔφαγεν »ἄνθρωπος.» (Ψαλ. οζ'. 23). Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὑπῆγεν εἰς τὴν πόλιν Σοφίαν Πέτρος ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων· καὶ ἀκούσας περὶ τοῦ Ἁγίου, ἔστειλεν εἰς τὴν ἔρημον ἐννέα κυνηγούς, διὰ νὰ εὕρωσιν αὐτόν. Οὗτοι μόλις μετὰ πέντε ἡμέρας εὑρόντες τὸν Ἅγιον, ηὐλογήθησαν παρ' αὐτοῦ· καὶ διηγήθησαν τὸν πόθον, τὸν ὁποῖον εἶχεν ὁ Βασιλεὺς ἵνα τὸν ἀπολαύσῃ. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἄνθρωποι ἦσαν πεινασμένοι, παρέθεσεν ὁ Ὅσιος εἰς αὐτοὺς τὸν ἕνα ἄρτον, τὸν ὁποῖον τῷ ἔφερεν ὁ Ἄγγελος· ἐκ τούτου φαγόντες καὶ οἱ ἐννέα ἐχόρτασαν, καὶ πάλιν ἐπερίσσευσεν ὁ ἥμισυς. Ὅθεν ἐκπλαγέντες διὰ τὸ θαῦμα τοῦτο, ἐπανῆλθον εἰς τὸν βασιλέα, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ τὸ γενόμενον.

Ὁ δὲ βασιλεὺς ταῦτα μαθών, ὑπῆγεν ὁ ἴδιος εἰς τὸ ὄρος ἐκεῖνο, μετὰ τῶν ἀρχόντων του, ἵνα ἴδῃ τὸν Ἅγιον· ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἐδυνήθη νὰ προχωρήσῃ διὰ τὸ τραχὺ καὶ κρημνώδες τοῦ τόπου, διὰ τοῦτο εἶδε μακρόθεν τὴν ὑψηλὴν πέτραν καὶ τὸ σπήλαιον, ᾧ κατῴκει ὁ Ὅσιος. Ὅθεν ἀπέστειλε δεύτερον δύο δούλους του, ἵνα προσκαλέσωσι τὸν Ἅγιον νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ εὐλογήσῃ τὸν βασιλέα· ἀλλ' ὁ Ὅσιος δὲν ἔστερξε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἡσυχίαν του, ἐπῆνεσε δὲ μόνον τὴν τοῦ βασιλέως εὐλάβειαν, καὶ ὑπέσχετο, ὅτι μέλλουσι νὰ ἴδωσιν ἀλλήλους ἐν τῇ Βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ἐὰν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας ποιήσωσιν. Ὅθεν ἀνεχώρησεν ὁ βασιλεὺς περίλυπος, διότι δὲν ἐπέτυχε τῆς αἰτήσεως. Ὕστερον δὲ ἔστειλε χρυσίον καὶ ὀπωρικὰ διάφορα εἰς τὸν Ὅσιον, γράψας καὶ τὴν κάτωθεν ἐπιστολήν, περιέχουσαν ταῦτα.

«Τῷ σεβασμίῳ μοι πατρὶ Ἰωάννῃ ἐρημοπολίτῃ τοῦ Ρίλα Πέτρος βασιλεύς.

»Ἤκουσα τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης τὸ φιλόθεον ἦθος καὶ τὴν ἀγ-»γελικὴν πολιτείαν· ὅθεν ἐπεθύμησα νὰ ἴδω τὴν σὴν Ὁσιότητα, ἐλπί-»ζων νὰ ἀπολαύσω πολλὴν ὠφέλειαν ἐκ τῆς συνομιλίας σας. Ἐπειδὴ »ἡ ματαία δόξα τοῦ Κόσμου τούτου, καὶ αἱ ἡδοναί, καὶ ὁ πλοῦτος, »αὐτὰ καταποντίζουσιν ἡμᾶς, ὡσὰν κύματα τῆς θαλάσσης· ὅθεν σκο-»τιζόμενοι ἀπὸ τὰς ταραχὰς καὶ φροντίδας, δὲν δυνάμεθα νὰ ἀνα-»νεύσωμεν εἰς τὸ φῶς τῆς καθαρᾶς μετανοίας. Διὰ τοῦτο καὶ ἐπεθύ-»μουν νὰ ἀπολαύσω ὀλίγον τινὰ φωτισμὸν ἀπὸ τὴν ἁγιωσύνην σου, »ὁσιώτατε πάτερ· ἀλλ' ὅμως καὶ αὐτῆς τῆς χάριτος ἐστερήθην διὰ τὸ »πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν μου. Ὅθεν παρακαλῶ κἂν νὰ μοὶ στείλητε

»παρηγορίαν τινὰ καὶ παράκλησιν διά λόγου, ἵνα θροσίσω τὸν καύ»σωνα τῆς θλίψεώς μου γνωστὸν γὰρ εἶναι, τίμιε πάτερ, εἰς τὴν ἁγιω»σύνην σου, πόσος χειμὼν πειρασμῶν! καὶ πόσαι ταραχαὶ καταβυ»θίζουσι τὰς καρδίας τῶν βασιλέων!»

Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν τοῦ βασιλέως ἐδέχθη ὁ Ὅσιος καὶ τὰς ἀσκητικὰς ἅμα τροφάς, ἤτοι τὰ ὀπωρικά, τὸ δὲ χρυσίον δὲν ἐδέχθη. Ὅθεν ἀπεκρίθη οὕτως εἰς τὸν βασιλέα.

«Τῷ εὐσεβεστάτῳ αὐτοκράτορι τοῦ Βουλγαρικοῦ σκήπτρου, βασιλεῖ Πέτρῳ, ὁ »πτωχὸς Ἰωάννης.

»Ὅλα τὰ δῶρα τῆς ὑμετέρας βασιλείας δὲν εἶναι χρήσιμα εἰς ἡμᾶς. »Ὅθεν τὰ μὲν ὀπωρικὰ μόνον ἐδέχθην, καὶ ἐπαινῶ τὴν ὑμῶν ἀγάπην· »τὸ δὲ χρυσίον ἂς ἔχῃ ἡ βασιλεία σου, διότι αὐτὸ πολὺ βλάπτει τοὺς »Μοναχούς, μάλιστα δὲ εἰς τοὺς ἀναχωρητὰς εἶναι παντελῶς ἄχρη»στον—διότι εἰς τί δύνανται νὰ τὸ μεταχειρισθῶσιν; Ἐὰν λοιπὸν τὴν »Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν θέλῃς νὰ κληρονομήσῃς, ὦ βασιλεῦ, γενοῦ »πρᾶος καὶ εὐπλησίαστος εἰς τοὺς ὑπηκόους σου, ἔχων τὰς βασιλι»κὰς ταύτας ἀρετάς, ἤτοι τὴν συμπάθειαν καὶ τὸ ἔλεος· διότι δι' αὐτῶν »θέλει λάμπει περισσότερον ἡ πορφύρα καὶ τὸ διάδημα τῆς βασι»λείας σου, ἵνα χαροποιῇ ὅλους ὅσοι εἰσέρχονται καὶ ἐξέρχονται ἀπὸ »τὸ παλάτιον τῆς σῆς γαληνότητος. Φεῦγε τὰς ἀδικίας καὶ ἁρπαγάς. »Ἔχε, τὴν μὲν μνήμην τοῦ θανάτου ὡς σύζυγον· τοὺς δὲ στεναγμοὺς »καὶ τὰ θάκρυα, ὡσὰν τὰ φίλτατα τέκνα. Γενοῦ εὐπειθὴς καὶ ὑπή»κοος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ τὴν Μητέρα σου, καὶ τίμα »τοὺς ἐν αὐτῇ πρωτοθρόνους, ἤτοι τοὺς Πατριάρχας. Ἵνα καὶ ὁ Βα»σιλεὺς τῶν βασιλευόντων, διορῶν τὴν ταπείνωσίν σου, χαρίσηταί »σοι τὰ ἀγαθά, ἃ ἡτοίμασε τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν »Οὐρανῶν.»

Ταύτην τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ὁσίου λαβὼν ὁ Βασιλεύς, κατεφίλει καὶ συνεχῶς τὴν ἀνεγίνωσκεν, ἐντρυφῶν ἐν αὐτῇ ὡς ἐν θησαυρῷ, καὶ μεγάλως ἐξ αὐτῆς παρηγορούμενος. Ἔμεινε λοιπὸν ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ τοῦ Ρίλα μέχρι τέλους ὁ Ὅσιος· ὅθεν πολλοὶ ἀδελφοὶ ἐλθόντες τὸν παρεκάλεσαν καὶ τοὺς ἐδέχθη ἵνα μιμῶνται τὴν ἔνθεον πολιτείαν του. Ἐπειδὴ δὲ ἐπλήθυναν οἱ μαθηταί του, ἔκτισεν ἐκεῖσε Ἐκκλησίαν καὶ Μοναστήριον, καὶ πολλοὺς σεσωσμένους προσήνεγκεν εἰς τὸν Χριστόν, καὶ διαφόρους ἀσθενεῖς, καὶ πολλοὺς δαιμονισμένους ἰάτρευσε. Προγνωρίσας δὲ ὁ ἀοίδιμος τὸν θάνατόν του, ἐκοινώνησε τὰ θεῖα Μυστήρια· εἶτα εὐχηθεὶς τοὺς μαθητάς του, παρέδωκε τὴν ἁγίαν ψυχήν του εἰς χεῖρας Θεοῦ, ζήσας ἔτη ἑβδομήκοντα· Ἐτάφη δὲ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου παρὰ τῶν μαθητῶν του ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον.

Μετὰ δὲ τὸν ἐνταφιασμόν του, ἐξείρχετο εὐωδία ἐκ τοῦ τάφου του· ὅθεν ἀνοίξαντες αὐτὸν οἱ μαθηταί του, εὗρον τὸ ἅγιον Λείψανον σῶον, πλῆρες εὐωδίας καὶ δεδοξασμένον μὲ τὴν θείαν χάριν. Ὕστερον ἐφάνη ὁ Ὅσιος εἰς τοὺς μαθητάς του, καὶ εἶπεν αὐτοῖς νὰ μετακομίσωσι τὸ λείψανόν του εἰς τὴν πόλιν Σοφίαν. Ἐκεῖ λοιπὸν αὐτὸ εὑρισκόμενον ἐτέλει πολλὰ θαυμάσια· ὅθεν ὁ Καῖσαρ, Χρέλιος ὀνόματι, εὐλαβείᾳ φερόμενος πρὸς τὸν Ἅγιον, ἔκτισεν ἐκεῖ Μοναστήριον μέγα εἰς ὄνομα τῆς γεννήσεως τῆς Θεοτόκου. Ὅταν δὲ ὁ Κράλης (ἤτοι Ἡγεμὼν) τῆς Οὐγγαρίας ἦλωσε τὴν ρηθεῖσαν πόλιν Σοφίαν, τότε ἔλαβε καὶ τὸ λείψανον τοῦ Ὁσίου, καὶ ἀπεθησαύρισεν εἰς τὴν ἐδικήν του πόλιν, τὴν καλουμένην Ὀστρογόν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ταύτης ἐπίσκοπος ἐβλασφήμει κατὰ τοῦ Ἁγίου, λέγων, ὅτι δὲν εὑρισκεν αὐτὸν γεγραμμένον ὁμοῦ μὲ τοὺς παλαιοὺς Ἁγίους, διὰ τὴν βλασφημίαν του ταύτην, ἐβώβανεν αὐτὸν ὁ Ἅγιος· μετανοήσας δὲ ὕστερον, καὶ προσελθὼν μετ' εὐλαβείας εἰς τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου, ἔλαβε τὴν λύσιν τῆς γλώσσης του. Τοῦτο τὸ θαῦμα βλέπων ὁ Κράλης, ἐκόσμησε τὴν λάρνακα τοῦ λειψάνου μὲ ἄργυρον καὶ χρυσόν, καὶ ἔστειλεν αὐτὴν μὲ τιμὰς ὀπίσω εἰς τὴν Σοφίαν.

Μετὰ ταῦτα ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς τῶν Βουλγάρων Ἰωάννης ὁ Ἀσάνης, ἐπανακτήσας τὴν πόλιν Σοφίαν, καὶ ἰδὼν καὶ ἀσπασάμενος τὸ Ἅγιον λείψανον, ἔγραψε πρὸς τὸν Τορνόβου ἀρχιερέα, ὅστις ἐλθὼν μετὰ τοῦ κλήρου του ἔλαβε τὸ Ἅγιον λείψανον καὶ ἀπεθησαύρισεν αὐτὸ μὲ τιμὴν εἰς τὴν βασιλικὴν καθέδραν, ἤτοι εἰς τὴν πόλιν Τορνόβου, ὅπου ἔκτισε καὶ Ἐκκλησίαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου τούτου Ἰωάννου. Ἀφ' οὗ δὲ οἱ Ἀγαρηνοὶ ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν τοῦ Τορνόβου, μετεκομίσθη τὸ λείψανον ἀπὸ τὸν Τόρνοβον εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Ρίλας, ὅπου εὑρίσκεται ἕως τῆς σήμερον, εὐωδίαν ἄρρητον πνέον καὶ ἰάσεις παρέχον εἰς τοὺς μετὰ πίστεως τούτῳ προστρέχοντας.

Μεγαλυνάριον τῶν Ἁγίων.

Ἰωὴλ προφῆτα θαυματουργέ, καὶ Οὐαρε μάρτυς καὶ Λεόντιε καὶ Σαδώθ, Εὐσέβιε Φῆλιξ καὶ Ἰωάννη Ρίλλας, ποιήσατε πρεσβείαν εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Κ', τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος ΑΡΤΕΜΙΟΥ.

»Ὁ πάντα λαμπρὸς Ἀρτέμιος ἐν βίῳ,
»Τιμηθεὶς ἀνῆλθεν εἰς ὑπέρλαμπρον κλέος.
»Εἰκάδι Ἀρτέμιος πυκινόφρων δσσ' ἐκάλυψεν.

ά. «Μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ »δυναμένων ἀποκτεῖναι·» καὶ τὰ ἑξῆς· ἤτοι μὴ φοβεῖσθε αὐτοὺς τοὺς ἐπιγείους βασιλεῖς καὶ τυράννους, οἵτινες δύνανται μὲν νὰ θανατώσωσι πρὸς ὥραν τὸ σῶμά σας, τὴν δὲ ψυχὴν δὲν δύνανται νὰ βλάψωσιν οὐδαμῶς· ἀλλὰ φοβεῖσθε μᾶλλον ἐκεῖνον τὸν Οὐράνιον Βασιλέα, ὅστις δύναται νὰ ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμά σας εἰς τὴν τοῦ πυρὸς ἀτελεύτητον γέενναν. Ταῦτα εἶπεν ὁ Δεσπότης Χριστὸς πρὸς τοὺς Ἀποστόλους, διὰ νὰ εἶναι πάντοτε ἕτοιμοι αὐτοί, καὶ οἱ τούτων διάδοχοι, νὰ παραδίδωσι διὰ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ τὴν σάρκα εἰς θάνατον, καὶ οὕτως ὑπήκουσαν οἱ ἀείμνηστοι, οὐ μόνον αὐτοί, ἀλλὰ καὶ οἱ μεταγενέστεροι, καὶ δὲν ἐθεώρουν ὡς μηδὲν βασιλέων καὶ τυράννων ὠμότητα, πῦρ, τροχούς, ξίφη, σταυρούς, καὶ ἄλλα πάνδεινα κολαστήρια δὲ ἐλογίζοντο· ἀλλὰ χαίροντες καὶ ἀγαλλιώμενοι, διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἐδέχοντο σκληρὸν καὶ ἐπωνείδιστον θάνατον, γινώσκοντες, ὅτι διὰ τὴν προσωρινὴν κόλασιν ἐλάμβανον μετὰ θάνατον ἀθάνατον ζωὴν καὶ χαρὰν ἀνεκλάλητον. Ἂς αἰσχυνθῶσιν οἱ φιλόσαρκοι καὶ φιλόκοσμοι, οἵτινες λέγουσιν ἅπερ βλέπομεν, ἐν ᾧ ἐκεῖνα δὲν γινώσκομεν βέβαια. Ὢ ἀφροσύνης καὶ βλασφημίας ἀνεικάστου! Ἐὰν δὲν ἦτο ἄλλη ζωή, μόνον ἀπολαύσωμεν ἡ πρόσκαιρος, ἔπρεπε νὰ εἴπωμεν, ὅτιπάντες οἱ Ἅγιοι ἐπλανήθησαν, Ἀπόστολοι, Προφῆται καὶ Μάρτυρες, νὰ ὑπομείνωσι τοιαῦτα δριμύτατα κολαστήρια, καὶ οἱ ἀσκηταὶ ἠπατήθησαν καὶ διῆλθον ἑκατὸν χρόνους σχεδὸν τόσην κακοπάθειαν, ἐσθίοντες χορτάρια καὶ ἀκρόδρυα. Ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτω. Ἐπειδὴ τὸ ἀψευδέστατον στόμα τοῦ Σωτῆρος μᾶς λέγει πολλάκις εἰς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, νὰ χαίρωμεν ὅταν πάθωμεν διὰ τὸ Ἅγιον αὐτοῦ καὶ σεβάσμιον Ὄνομα διωγμούς, κολάσεις, καὶ παιδευτήρια, διότι ὁ μισθός μας θέλει εἶσθαι πολὺς καὶ ἀνείκαστος εἰς τοὺς Οὐρανοὺς αἰωνίως. Διὰ τὴν ἐλπίδα αὐτὴν τὴν βεβαίαν καὶ ἀσφαλεστάτην ὑπέμειναν οἱ ἅγιοι Μάρτυρες τοιαῦτα βασανιστήρια, καὶ οὐ μόνον εὐτελεῖς καὶ ἄσημοι ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ μεγιστᾶνες καὶ ἄρχοντες, ἡγεμόνες, καὶ αὐγουστάλιοι, καταφρονοῦντες δόξαν, πλοῦτον, καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀπόλαυσιν, διὰ νὰ κληρονομήσωσι τὰ ἀεὶ διαμένοντα. Εἷς ἐξ αὐτῶν εἶναι καὶ ὁ μέγας Ἀρτέμιος, ὃν ἐτίμων πολὺ καὶ ἐσέβοντο οἱ βασιλεῖς ὡς θεοσεβῆ καὶ σοφώτατον, ὥστε τὸν ἐχειροτόνησεν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος Δοῦκα καὶ Αὐγουστάλιον ἐν ἔτει τλ΄. (330) πάσης Αἰγύπτου· ἀλλ᾽ αὐτὸς ἀπηρνήθη πᾶσαν ἀπόλαυσιν, καὶ ὑπέμεινε διὰ τὸν Χριστὸν διάφορα κολαστήρια, καὶ τόρα ἀγάλλεται μετ᾽ αὐτοῦ αἰώνια. Ἀκούσατε λοιπὸν αὐτοῦ τὸ μαρτύριον, νὰ λάβητε μεγάλην ὠφέλειαν.

β΄. Μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, διεμοίρασαν τὴν βασιλείαν οἱ τρεῖς του υἱοί. Ὁ Κωνσταντῖνος ὁ πρῶτος υἱός, ἔλαβε

τὰς ἄνω Γαλλίας, καὶ νήσους τῆς Βρεττανίας, ἕως τοῦ ἑσπερίου Ὠκεανοῦ. Ὁ δὲ Κῶνστας, δευτερότοκος υἱὸς ἔλαβε τὴν Ρώμην, καὶ ὅλην τὴν Ἰταλίαν· καὶ ὁ Κωνστάντιος τὴν Ἀνατολὴν ἀπὸ τοῦ Ἰλλυρικοῦ ἕως τῆς Προποντίδος, τὴν Συρίαν, τὴν Παλαιστίνην, Μεσοποταμίαν, Αἴγυπτον, καὶ τὰ νησία ὅλα. Οὗτος λοιπὸν ὁ Κωνστάντιος ἐπιστρέφων ἐκ πολέμου καὶ στρατοπεδεύσας εἰς Ἀνδριανούπολιν, ἔμαθεν ὅτι τὰ Λείψανα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Ἀνδρέου καὶ Λουκᾶ ἦσαν τεθαμμένα, τοῦ μὲν Πρωτοκλήτου εἰς τὰς Πάτρας, τοῦ δὲ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ εἰς τὰς Θήβας τῆς Βοιωτίας, καὶ γινώσκων τὴν πολλὴν εὐλάβειαν, ἣν εἶχεν εἰς τὰ θεῖα ὁ μέγας Ἀρτέμιος, τὸν προσεκάλεσε μίαν ἡμέραν, καὶ ἀσπασάμενος αὐτόν, εἶπε· «χαίροις ἀνδρῶν ἁπάντων θεοφιλέστατε.» Ὁ δὲ Ἀρτέμιος· «χαίροις καὶ σὺ βασιλεῦ εὐσεβέστατε.» Καὶ ὁ βασιλεύς· «τὴν ὥραν ταύτην, ὦ φίλε μου ἄριστε, μοῦ ἀνήγγειλεν ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἀχαΐας, ὅτι εἰς τὴν Πελοπόννησον εἶναι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Λουκᾶ καὶ Ἀνδρέου τὰ Λείψανα, καὶ παρακαλῶ σε νὰ ὑπάγῃς τάχιστα, νὰ μοῦ τὰ φέρῃς εἰς τὸ Βυζάντιον. Ταῦτα ἀκούσας, ἐχάρη ὁ μέγας Ἀρτέμιος, καὶ εὐθὺς ἀπῆλθε, καὶ τὰ ἐπῆρε μὲ πολλὴν τιμὴν καὶ εὐλάβειαν, καὶ φέρων αὐτὰ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὰ ἔβαλαν εἰς τὸν Ναόν, ὃν ἔκτισαν εἰς τὸ ὄνομά των. Τοιοῦτος λοιπὸν ἦτο καὶ πρὸ τῶν ἀγώνων τῆς μαρτυρίας ὁ θαυμαστὸς Ἀρτέμιος, εἰς ὅλους αἰδέσιμος, οὐ μόνον εἰς τὸν κοινὸν λαόν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν βασιλέα αὐτόν· ἐπειδὴ ἦτο αὐθέντης καὶ αὐγουστάλιος Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Αἰγύπτου, κεχειροτονημένος ἀπὸ τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον. Ὁ δὲ βασιλεὺς Κωνστάντιος ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, νὰ πολεμήσῃ κατὰ Περσῶν. Ἐκεῖ τῷ ἔφεραν γράμματα ὅτι ὁ Ἰουλιανός, τὸν ὁποῖον αὐτὸς εἶχε χειροτονήσει καίσαρα εἰς τὴν Γαλλίαν, ἔβαλε βασιλικὸν διάδημα, καὶ αὐθαιρέτως ἀνηγορεύθη τυραννικὸς βασιλεύς. Ταῦτα μαθὼν ὁ Κωνστάντιος, ἐταράχθη, φοβούμενος, μήπως καὶ κατακτήσῃ καὶ τὸ Βυζάντιον, καὶ εὐθὺς ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ τὸ ὀγρηγορώτερον. Ὅταν δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν Κιλικίαν, ἠσθένησε, καὶ προσκαλεσάμενος Εὐζώϊον τὸν Ἀντιοχείας ἐπίσκοπον καὶ βαπτισθεὶς ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἐτελεύτησε ἐτῶν τεσσαράκοντα. Ἡ δὲ στρατιὰ κατεσκεύασαν λάρνακα, καὶ ἔβαλαν εἰς ἅμαξαν, καὶ μετὰ δακρύων ἀκολουθοῦντες οἱ ἄρχοντες, τὸν μετέφεραν εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ ἐκεῖ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν εὑρέθη καὶ ὁ Ἰουλιανός, ὅστις, ὡς ἔμαθε τὸν θάνατόν του, ἔδραμε χαίρων νὰ λάβῃ τὴν ἐξουσίαν. Ἠκολούθει λοιπὸν καὶ αὐτὸς εἰς τὸ λείψανον, ὅταν ὑπῆγαν νὰ τὸν ἐνταφιάσωσι, καὶ δὲν ἐφόρει εἰς τὴν κεφαλήν του διάδημα, μόνον ἀφοῦ τὸν ἔθαψαν, τὸ ἔβαλε, καὶ ἔγεινε βασιλεὺς ἐν ἔτει 361 Τότε ἔστειλεν εὐθὺς γράμματα πανταχοῦ, νὰ κτίζωσι ναοὺς τῶν εἰδώλων, τὰς δὲ Ἐκκλησίας τῶν Χριστιανῶν ἐκ θεμελίων νὰ ἀφανίζωσι,

καὶ ὅσα εἰσοδήματα καὶ χαρίσματα ἔδωκε εἰς τὰς Ἐκκλησίας ὁ ἅγιος Κωνσταντῖνος, τὰ ἔλαβεν αὐτὸς ὁ ἀλιτήριος, καὶ τὰ ἀφιέρωσεν εἰς τοὺς μιαροὺς βωμοὺς τῶν εἰδώλων, καταστήσας ζακόρους, καὶ νεωκόρους, ράντας, καὶ θύτας, κατὰ τὴν τάξιν τῶν ἀσεβῶν εἰδωλολατρῶν Ταῦτα μὲν ἔπραξεν εἰς τὴν Κωνσταντίνου. Ἔπειτα πνέων θυμὸν πολὺν κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἀπῆλθε τάχιστα εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, διψῶν νὰ χύσῃ Ἁγίων αἵματα. Τότε ἔφεραν πρότερον πάντων, ἔμπροσθεν πρὸς αὐτὸν δύο Ἱερεῖς Εὐγένιον καὶ Μακάριον καλουμένους, τοὺς ὁποίους ἠρώτησε νὰ εἴπωσι τί ἄνθρωποι ἦσαν; Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν· «τῆς ποίμνης τοῦ Βασιλέως Χριστοῦ εἴμεθα ἀγελάρχαι.» Λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰουλιανός· «ποῦ εἶναι αὐτὴ ἡ ποίμνη τοῦ Χριστοῦ;» Καὶ ὁ Εὐγένιος· «ὅλη ἡ οἰκουμένη, ὅσοι ἄνθρωποι ὑπὸ τὸν ἥλιον.» Καὶ ὁ βασιλεύς· «τότε ποίους ὁρίζομεν ἡμεῖς; καὶ ποῖοι μᾶς ὑποτάσσονται, ἐὰν ὁ Χριστὸς ἔχῃ ποίμνην ὅλην τὴν ὑφήλιον, δυστυχῆ καὶ ταλαίπωρε;» Καὶ ὁ Μάρτυς εἶπε· «αὐτῆς τῆς ποίμνης εἶσαι ἐπιστάτης, τῆς ὁποίας καὶ ἡμεῖς ἀγελάρχαι τυγχάνομεν, διότι διὰ μέσου αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ οἱ βασιλεῖς κυριεύουσιν. Αὐτὸς ἔδωκε καὶ εἰς σὲ τὸ βασίλειον σήμερον, καὶ αὔριον σοὶ τὸ ἀφαιρεῖ, διότι ἐφάνης πρὸς τὸν εὐεργέτην ἀχάριστος διότι ἡ ἐξουσία σου εἶναι προσωρινὴ καὶ ἐφήμερος, ἐν ᾧ ἐκείνου ἡ Βασιλεία εἶναι προαιώνιός τε καὶ ἀτελεύτητος» Καὶ ὁ παραβάτης ἀπήντησε· «ἀνόσιε, καὶ τῆς τῶν θεῶν εὐμενείας ἀλλότριε, ἐὰν ὁ Χριστός σου εἶναι χθεσινὸς καὶ ἐφήμερος, ὅστις ἐγεννήθη εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος, πῶς σὺ τὸν ἐχειροτόνησας αἰώνιον σήμερον;» Καὶ ὁ Μάρτυς εἶπε· «ναί, κατὰ μὲν τὸ ἀνθρώπινον, οὕτως ἔχει, κατὰ δὲ τὴν θείαν αὐτοῦ καὶ προαιώνιον γέννησιν, εἶναι ἄχρονος καὶ αἰώνιος.» Ὁ δὲ παραβάτης νομίζων, ὅτι ἦτο ὁ Μάρτυς ἀγροῖκος καὶ ἀπαίδευτος, εἶπεν αὐτῷ διὰ χλευασμόν. «Λοιπὸν δύο φορὰς ἐγεννήθη ὁ Χριστός σου, ταλαίπωρε; ἐπειδὴ εἰς αὐτὸ καυχᾶσαι, εἶναι καὶ τινὲς σοφώτατοι ἄνδρες τῶν Ἑλλήνων, ὅστις ἐγεννήθησαν οὐ μόνον δύο, ἀλλὰ καὶ τρεῖς φοράς· καὶ πρῶτον ὁ Ἑρμῆς, καθὼς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ βιβλία διαλαμβάνουσιν, ὅθεν καὶ τρισμέγιστος ὀνομάζεται, ὁμοίως καὶ ὁ Πυθαγόρας, καὶ ἄλλοι τινές.» Ὁ δὲ Μάρτυς γελάσας ὀλίγον εἰς τὰ φλυαρήματα τοῦ σοφοῦ βασιλέως, εἶπε πρὸς αὐτὸν μὲ πολλὴν αὐστηρίαν καὶ γενναιότητα· «ἐξ ἀρχῆς ἔπρεπε νὰ μή σοι ἀποκριθῶ τελείως, παρανομώτατε, διότι δὲν εἶσαι ἄξιος ἀπολογίας τινός· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον ὅστις παραστέκεται. ὠμίλησα ὀλίγα τινά, καὶ θέλω εἰπῆ καὶ ἕτερα, διὰ νὰ τοὺς ὠφελήσω, πρὸς στερέωσιν τῆς ἀληθοῦς ἡμῶν Πίστεως.» Ταῦτα λέγων ὁ Μάρτυς, ἐκήρυξε λαμπρᾷ τῇ φωνῇ ὅλην τὴν σωτήριον οἰκονομίαν τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, τῶν δὲ μιαρῶν θεῶν τὴν ἀδυναμίαν καὶ ἀθλιότητα μυκτηρίζων ἐπὶ ὥραν πολλήν, ὡς ἐπιστήμων καὶ σοφὸς διετρα-

γώδησεν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκέλευσε νὰ τοῦ δώσωσι πεντακοσίους ραβδισμούς, ἐτέλεσαν δὲ οἱ ὑπηρέται τὸ προστασσόμενον, δαίροντες ἀνηλεῶς καὶ ἀπανθρώπως τὸν Μάρτυρα, ὅττις ἐνεκαρτέρει εἰς τοὺς ραβδισμοὺς σιωπῶν, καὶ μηδὲν φθεγγόμενος. Ὁ δὲ παραβάτης βλέπων τὸν ἅγιον Μακάριον εἶπε. «Καὶ σὺ δυστυχὲς ἀνθρώπιον, τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;» Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· «σὺ εἶσαι δυστυχὴς ἀληθέστατα, καὶ πάντων ἀνθρώπων ἀθλιώτερος. Ἐγὼ δὲ καθὼς ἔχω τὴν ἐπωνυμίαν, οὕτως εἶμαι καὶ ὄντως Μακάριος, ὅτι τὸν Χριστὸν προσκυνῶ καὶ σέβομαι· σὺ δὲ ἐπειδὴ αὐτὸν τὸν ἀληθῆ Θεὸν ἀπηρνήθης, προσκολληθεὶς μὲ τοὺς δαίμονας, αὐτοὶ θέλουσι σὲ λάβει εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ μεθ' ἑαυτῶν.» Οὕτω λοιπὸν ἐξύβρισε καὶ αὐτὸς ὁ Μακάριος τὸν τρισάθλιον βασιλέα, ὅστις προσέταξε νὰ τὸν δείρωσι καὶ αὐτόν, ὡς καὶ τὸν Εὐγένιον.

γ΄. Ὅταν δὲ ταῦτα ἐγίνοντο, τότε καὶ ὁ εὐσεβὴς Ἀρτέμιος ἔφθασεν εἰς τὸν βασιλέα μετὰ τῆς προσηκούσης αὐτῷ τιμῆς καὶ δορυφορίας, ὅτι ἐκεῖνος τῷ ἔστειλε πρότερον γράμματα, νὰ ἔλθῃ ἐκεῖ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἀπὸ τὴν Συρίαν, ἔνθα εὑρίσκετο, νὰ τὸν συναντήσῃ μὲ ὅλον τὸ στράτευμα. Βλέπων λοιπὸν τοὺς Ἁγίους μεμαστιγωμένους τοσοῦτον ἀσπλάγχνως ὁ Ἀρτέμιος ἐσυμπόνεσεν ἐν τῇ ψυχῇ του, καὶ κρίνων ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ, ὅτι ἐὰν σιωπήσῃ, θέλει φανῇ τῆς εἰδωλολατρείας συγκοινωνὸς καὶ συνήγορος, παρρησιάζεται τὴν εὐσέβειαν, λέγων ταῦτα. «Διατὶ βασιλεῦ ἀναγκάζεις ἁγίους ἀνθρώπους νὰ ἀρνηθῶσι τὴν πίστιν αὐτῶν, καὶ δαίρεις τοσοῦτον ἄσπλαγχνα; ἄνθρωπος εἶσαι καὶ σὺ ὁμοιοπαθής, τῆς αὐτῆς φύσεως κοινωνος· ἂν καὶ βασιλεὺς εἶσαι, ἀπὸ τὸν Θεὸν ἔλαβες αὐτὴν τὴν ἀξίαν· ἀλλ' ὅμως θαρρῶ ὅτι δὲν σὲ ἐποίησεν ὁ Θεὸς βασιλέα, ἀλλ' ὁ πονηρὸς Διάβολος, ὁ ὁποῖος σὲ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Θεόν, ὡς τὸν Ἰὼβ πρότερον, καὶ σὲ ἐχειροτόνησε, διὰ νὰ κοσκινίσῃ τὸν σῖτον τοῦ Χριστοῦ, νὰ σπείρῃ ζιζάνια· ἀλλ' εἰς μάτην κοπιᾷ ὁ τρισκατάρατος, καὶ δὲν ἔχει τινὰ δύναμιν, διότι ἀφοῦ ὑψώθη εἰς τὸν Σταυρὸν ὁ Χριστός, ἔπεσε τῶν δαιμόνων ἡ ἔπαρσις, καὶ κατεφρονήθησαν τὰ αὐτῶν μηχανήματα. Μὴ ἀπατᾶσαι λοιπόν, ὁ βασιλεῦ, οὔτε ἐπιχειρήσῃς νὰ διώκῃς τοὺς Χριστιανούς, ἀλλὰ μάνθανε, ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀήττητος καὶ ἀνίκητος.» Αὐτὰ καὶ ἕτερα πλείονα εἶπε περιγελάσας τὸν Ἀπόλλωνα, καὶ τοὺς λοιποὺς θεούς, διὸ ἐξεπλάγη ὁ Ἰουλιανός, θαυμάζων τὴν τοσαύτην παρρησίαν, καὶ μετὰ θυμοῦ ἠρώτησε τὴν τάξιν του, λέγων· «τίς, καὶ πόθεν εἶναι οὗτος ὁ ἀλιτήριος;» Οὕτως εἶπεν, ἐπειδὴ δέν τον ἐγνώριζεν, οὔτε τὸν εἶδε πρότερον, διότι, ὅταν ἔγεινεν Αὐγουστάλιος ὁ Ἅγιος, ἔλειπεν ὁ Ἰουλιανὸς εἰς τὰς Γαλλίας. Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπεκρίθησαν, ὅτι ἦτο ὁ Ἀρτέμιος. Τότε εἶπεν ὁ βασιλεύς. Οὗτος εἶναι ὁ Ἀρτέμιος, ὅστις ἐθανάτωσε τὸν ἀδελφόν μου; εὐχαριστῶ σας θεοὶ ἀθάνατοι, διότι μοῦ ἐφανερώσατε, αὐτε-

πάγγελτοι βοηθοί μου, αὐτὸν τὸν ἀλάστορα.» Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰουλιανὸς διότι εἶχεν ἀδελφὸν Γάλλον ὀνόματι, τὸν ὁποῖον μετωνόμασεν ὁ βασιλεὺς Κωνστάντιος Κωνστάντιον, καὶ τὸν ἐψήφισε Καίσαρα εἰς τὴν Ἀνατολήν· μετὰ ταῦτα δὲ φανεὶς ἐναντίος τοῦ βασιλέως, ἐφονεύθη τῇ προστάξει αὐτοῦ. Τότε λοιπὸν λέγει πρὸς τοὺς στρατιώτας. « Ἐκβάλετε τὴν ζώνην, ἣν φορεῖ ὁ ἀνάξιος, καὶ αὔριον θέλω ποιήσει τοῦ ἀδελφοῦ μου φοβερὰν ἐκδίκησιν, καὶ δώσει εἰς αὐτὸν μυρίους θανάτους, ἐπειδὴ δὲν ἐφόνευσε κοινὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἔχυσεν αἷμα βασιλέως, ὅστις δέν τον ἠδίκησε τίποτε.» Εὐθὺς λοιπὸν τὸν ἥρπασαν οἱ δορυφόροι, καὶ γυμνώσαντες αὐτόν, παρέδωκαν εἰς τὰς χεῖρας τῶν δημίων, οἵτινες ἔδησαν χεῖρας καὶ πόδας του, καὶ τανύσαντες εἰς τέσσαρα, ἔνον ἔδαιρον μὲ βούνευρα εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὴν ράχιν τοσοῦτον, ἕως οὗ ἀπηύδησαν καὶ ἀντικατεστάθησαν τετράκις, ἐκεῖνοι οἵτινες ἔδαιρον. Ἀλλ' εἶχε τοσαύτην ὑπομονὴν ὁ τρισμακάριος, ὥστε οὔτε στεναγμόν, οὔτε φωνήν, ἢ ἁπλοῦν λόγον ἐλάλησεν· ἀλλ' ἐφαίνετο εἰς τὴν ὄψιν ἄτρεπτός τε καὶ ἀναλλοίωτος. Ἡ δὲ γῆ ἐκοκκίνισεν ἀπὸ τὸ πλῆθος τοῦ αἵματος, ὥστε οὐ μόνον ὅλοι οἱ περιεστῶτες, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ παραβάτης ἐθαύμασε, καὶ προσέταξε νὰ τοὺς ἀπαγάγωσι καὶ τοὺς τρεῖς εἰς τὴν φυλακήν. οὗτοι δὲ ὑπαγόμενοι ἔψαλλον· « Ἐπύρωσας ἡμᾶς ὁ Θεός, ὡς πυροῦται τὸ »ἀργύριον· (καὶ τὰ ἑξῆς). Λείπεται οὖν τὸ διελθεῖν ἡμᾶς διὰ πυρός τε »καὶ ὕδατος, ὅπως εἰς ἀναψυχὴν ἐξαγάγῃς ἡμᾶς.» Πληρωθείσης δὲ τῆς εὐχῆς, εἶπεν ὁ Ἅγιος πρὸς ἑαυτόν. « Ἀρτέμιε, ἰδοὺ τὰ στίγματα τοῦ Χριστοῦ ἐχαράχθησαν εἰς τὸ σῶμά σου· σοὶ πρέπει λοιπὸν δι' αὐτὸν νὰ δώσῃς καὶ τὴν ψυχήν σου εἰς θάνατον.» Ἔπειτα ἔλεγεν· «εὐχαριστῶ σοι Κύριε, διότι μὲ ἠξίωσας νὰ βασανισθῶ δι' ἀγάπην σου, καὶ συνηριθμησας μὲ τὸν χορὸν τῶν Ἁγίων σου· ἀλλὰ φιλάνθρωπε Δέσποτα τελείωσόν μου τὸν δρόμον εἰς τὴν ὁμολογίαν σου, καὶ μή με κρίνῃς ἀνάξιον τούτου τοῦ ἐγχειρήματος, ὅτι εἰς τοὺς οἰκτιρμούς σου κατέφυγον.» Ἐνῷ ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν προσευχόμενος διελογίζετο, ἔφθασαν εἰς τὴν φυλακήν, καὶ παρέδωκαν αὐτούς, νὰ τοὺς φυλάττῃ ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ οὕτως ἔμειναν, δοξάζοντες τὸν Θεόν. Πρωΐας δὲ γενομένης, ἐξώρισε τοὺς δύο εἰς μέρος τι τῆς Ἀραβίας, ὅπερ εἶναι τόπος νοσηρὸς καὶ θανάσιμος, καὶ ὅσοι ἐπέμφθησαν ἐκεῖ, δὲν ἔζησαν ἓν ἔτος· ἀλλὰ βασανιζόμενοι ἀπὸ χαλεπὰς ἀρρωστίας, ἀποθνήσκουσι τὸ ὀργηγορώτερον· ἐκεῖ λοιπὸν ὑπερορίσας ὁ τύραννος τοὺς ἁγίους Εὐγένιον καὶ Μακάριον, ἐκέλευσε νὰ κόψωσι τὰς κεφαλάς των, καὶ οὕτω μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας τῇ κ', Δεκεμβρίου ἐτελειώθησαν, καὶ ἔγεινεν θαῦμα ἄξιον μνείας εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅπου τοὺς ἐθανάτωσαν, ὁ ὁποῖος ἦτο ἄνυδρος, καὶ τὴν ὥραν ἐκείνην ἀνέβλυσε μία βρύσις, καὶ θεραπεύει τὸ ὕδωρ αὐτῆς πᾶσαν ἀσθένειαν, βρύσις ἥτις εὑρίσκεται ἕως τὴν

σήμερον, τὴν τῶν Ἁγίων ἐπωνυμίαν φυλάττουσα. Ὁ δὲ βασιλεὺς μετακαλεσάμενος τὸν θεῖον Ἀρτέμιον, εἶπεν αὐτῷ. «Ἡ προπέτειά σου μὲ ἠνάγκασε ἀκουσίως μου νὰ ἀτιμάσω τὸ γένος σου, καὶ νὰ ἐξυβρίσω τὴν εὐγένειάν σου· ἀλλ' ἐὰν πεισθῇς μοι, καὶ θυσιάσῃς εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς, θέλω σὲ ἀπαλλάξει τῆς εὐθύνης τῆς τοῦ ἀδελφοῦ μου σφαγῆς, ἀλλὰ καὶ ἀξίαν μείζονα θέλεις λάβει, νὰ σὲ ποιήσω ἔπαρχον τῶν Πραιτωριανῶν, καὶ ἀρχιερέα τῶν μεγάλων θεῶν, θέλω σὲ ὀνομάσει ἀντιβασιλέα, ἵνα ἀπολαύσῃς μετ' ἐμοῦ πᾶσαν εὐημερίαν ὅλον τὸν καιρὸν τῆς ζωῆς σου, καὶ μὴ νομίσῃς, πῶς παρεφρόνησαν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ρωμαίων καὶ Ἕλληνες νὰ προσκυνῶσιν τοὺς θεούς· μάλιστα ὡς ἐγγράμματοι καὶ φρόνιμοι ἐξ αὐτῶν ἐξ εὐγνωμοσύνης καὶ ἀναγνωρίσεως τῆς ἀξίας τῶν θεῶν; ὡς βλέποντες ὅτι ὁ μὲν Ἥλιος εἰς τὸν οὐρανὸν περιπατεῖ καὶ φωτίζει τὸν Κόσμον ἵνα ἐργάζωνται οἱ ἄνθρωποι, ἡ δὲ Σελήνη ἵνα λαμπαδουχεῖ τὴν νύκτα βαδίζωσι οἱ ὁδοιπόροι καὶ οὕτω σέβονται τοὺς θεοὺς αὐτοὺς εὐλόγως καὶ πρεπόντως, ἔχουσιν εἰς αὐτοὺς τὰς ἐλπίδας των· καὶ τὸν μὲν Ἥλιον ὠνόμασαν Ἀπόλλωνα, τὴν δὲ Σελήνην Ἄρτεμιν, καὶ ἀπὸ τοὺς πλανήτας, οἵτινες ἔστησαν εἰς τὰς ἑπτὰ ζώνας τοῦ οὐρανοῦ, τὸν ἕνα ὠνόμασαν Κρόνον, τὸν ἄλλον Δία, τὸν ἄλλον Ἑρμῆν, τὸν ἕτερον Ἄρην, καὶ τὸν ὕστερον Ἀφροδίτην, διότι αὐτοὶ κυβερνῶσι τὸν κόσμον μὲ τὴν δύναμίν των. Διὰ τοῦτο ἔστησαν εἰς αὐτοὺς εἰκόνας οἱ ἄνθρωποι, καὶ τιμῶσι, καὶ δὲν τιμῶσι τὰς εἰκόνας των ὡς θεούς, ἄπαγε! διότι τοῦτο εἶναι ἀγνωσία μεγάλη· ἀλλὰ ἡ τιμὴ ἣν δίδουσι, καὶ ἀπονέμουσιν εἰς τὰς εἰκόνας αὐτῶν, διαβαίνει πρὸς τὸ πρωτότυπον. Λοιπὸν παρακινῶ καὶ τὴν γενναιότητά σου νὰ συγκοινωνήσῃς εἰς τὴν θρησκείαν μας, καὶ νὰ ἑλληνίζῃς ὀρθῶς, φυλάττων τὰ ἔθη καὶ τὰς συνηθείας τῶν ἀρχαίων ἀπαρασάλευτα, διότι ὁ Κωνσταντῖνος ὡς ἄνθρωπος ἀμαθὴς καὶ ἀνόητος ἐξηπατήθη, καὶ ἤλλαξε τὴν θρησκείαν του, καὶ ἐξέκλινεν εἰς τὸν Χριστιανισμόν, τὰς ἀνοσίους αὐτοῦ πράξεις αἰσχυνόμενος, διότι οἱ θεοὶ τὸν ἐδίωξαν μακρὰν ἀπὸ τὴν θρησκείαν των, μισήσαντες αὐτὸν ὡς πονηρὸν καὶ ἐναγῆ, ἐπειδὴ ἀπέκτεινε τοὺς ἀδελφούς του, τὴν γυναῖκά του Φαῦσταν, καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Πρῖσκον, χωρὶς νὰ πταίσωσι τίποτε. Διὰ τοῦτο, θαυμασιώτατε ἀνδρῶν, θεωρῶν τὸ εὐσταθὲς καὶ συνετὸν τῆς διανοίας σου, ἔχω πόθον νὰ σὲ ποιήσω συγκοινωνὸν καὶ φίλον μου. Ἐλθὲ λοιπὸν εἰς τὴν πάτριον, καὶ ἀρχαιοτάτην, καὶ πολυχρόνιον τῶν Ρωμαίων θρησκείαν, καὶ συναπόλαυσον τὰ ἀγαθά, ἅτινα οἱ θεοὶ μᾶς ἐχάρισαν.» Ὁ δὲ Ἅγιος ἀπεκρίνατο. «Ὅσον διὰ τὴν Πίστιν μου, ὦ βασιλεῦ, δὲν σοὶ δίδω ἀπολογίαν τινά, καίτοι ἔχω πολλὰς ἀποδείξεις, δι' αὐτήν· διὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ σου· ἀποκρίνομαι, ὅτι δὲν θέλει φανῇ πώποτε ὅτι ἠδίκησα τὴν ζωήν του, οὔτε δι' ἔργου, οὔτε διὰ λόγου, οὔτε κατὰ διάνοιαν· ἐὰν ἐξετάσῃς περὶ τούτου καὶ μυ-

ρίας φοράς, οὕτως εἶναι ἡ ἀλήθεια· διατὶ τὸν ἐγίνωσκον ὡς Χριστιανὸν θεοφιλῆ καὶ δίκαιον, καὶ εἰς τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ σπουδαῖον καὶ πρόθυμον. Μάρτυρες εἶναι ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ὁ χορὸς ὅλος τῶν Ἀγγέλων, καὶ ὁ Δεσπότης Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖον ἐγὼ λατρεύω, ὅτι δὲν ἔπταισα τίποτε εἰς τὸν θάνατόν του, οὔτε οὐδαμῶς συνεχοινώνησα μὲ τοὺς ἀνοσίους ἐκείνους, οἵτινες τὸν ἐφόνευσαν, ὅτι ἐγὼ δὲν ἤμην τότε μὲ τὸν Κωνσταντῖνον, ἀλλὰ εἰς τὴν Αἴγυπτον κατῴκουν ἕως τὸν παρόντα χρόνον, καὶ ταύτην τὴν ἀπολογίαν σοὶ δίδω διὰ τὸν ἀδελφόν σου. Ὅσον δὲ διὰ νὰ ἀρνηθῶ τὸν Χριστόν, καὶ νὰ γένω εἰδωλολάτρης, σοὶ δίδω τὴν ἀπόκρισιν, ὅπου εἶπον οἱ τρεῖς Παῖδες πρὸς τὸν Ναβουχοδονόσορα· «γίνωσκε, βασιλεῦ, πῶς δὲν λατρεύω τοὺς θεούς σου, οὔτε τὴν χρυσῆν σου εἰκόνα τὴν τοῦ ἠγαπημένου σου Ἀπόλλωνος θέλω προσκυνήσει πώποτε. Ὅτι δὲ τὸν μακάριον Κωνσταντῖνον τὸν πάντων βασιλέων ὑπέρτερον, καὶ τὸ γένος κατέκρινες, ὀνομάζων αὐτὸν μανιώδη, καὶ φονέα, ταῦτά σοι δι' αὐτὸν ἀποκρίνομαι· ὅτι μάλιστα ὁ πατήρ σου Κωνστάντιος, καὶ οἱ ἀδελφοί του ἀδίκως ἐθανάτωσαν αὐτὸν διὰ δηλητηρίων, χωρὶς νὰ πταίσῃ εἰς αὐτοὺς τίποτε· ἐκεῖνος δὲ τὴν γυναῖκά του Φαῦσταν δικαίως καὶ πρεπόντως ἐθανάτωσεν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ μιμουμένη τὴν ἀρχαίαν Φαίδραν, διέβαλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Κρῖσπον, ὅτι βιαίως τὴν ἐδυνάστευσε, καὶ ἔλαβε τὴν τιμήν της. Πιστεύσας λοιπὸν τὰ λόγιά της, ὡς πατὴρ ἐπαίδευσε τὸν υἱόν του, ὕστερον δὲ ὅτε ἐγνώρισεν αὐτὴν ψευσαμένην, ὡς δίκαιος κριτὴς τὴν ἀπέκτεινεν. Ἐπίστευσε δὲ εἰς τὸν Χριστόν, διότι ἐκεῖνος οὐρανόθεν τὸν προσεκάλεσεν, ὅταν εἶχε τὴν μάχην μὲ τὸν Μαξέντιον, καὶ τοῦ ἐφάνη τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ ἐν ὥρᾳ μεσημβρίας, ἐξαστράπτον ὑπὲρ τὸν Ἥλιον, διὰ γραμμάτων ἐξ ἀστέρων, ἅτινα ἐσήμαινον τὴν ἐν πολέμῳ νίκην, τὸ ὁποῖον σημεῖον εἴδαμεν καὶ ἡμεῖς, καὶ τὰ γράμματα ἀνεγνώσαμεν, οὐ μόνον ἐγώ, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς στρατιώτας σου· ἀλλὰ τί θέλω νὰ διηγῶμαι τοιαῦτα, ὅπερ σὺ γινώσκεις ἀπὸ ἐμὲ κάλλιον; πῶς ἐξ ἀρχῆς οἱ Προφῆται προκατήγγειλαν τὸν Χριστόν, καὶ πολλὰς μαρτυρίας ἔχομεν τῆς παρουσίας αὐτοῦ, οὐ μόνον εἰς τὰς ἡμετέρας βίβλους, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ αἱ χρησμῳδίαι καὶ προφητεῖαι τῶν θεῶν ὅπου σέβεσθε, καὶ τὰ γράμματα τῶν Σιβυλλῶν, καὶ τοῦ Ρωμαίου Βιργιλίου ἡ Βουκολική, ἱκανῶς καὶ φανερὰ λέγουσι διὰ τὸν Χριστόν, ἐὰν θέλῃς νὰ μὴ προσποιεῖσαι τὸν κωφόν· καὶ αὐτὸς ὁ μαντικὸς Ἀπόλλων, ὃν σέβεσθε, θαυμαζόμενος εἶπε περὶ Χριστοῦ τὰ λόγια ταῦτα, ἐρωτηθεὶς ἀπό τινα θεράποντα τοῦ ναοῦ. «Μὴ ὄφελες πῆμα τόν τε καὶ ὕστατον ἐξερέσθαι, δῆμορ ἐμῶν προπόλων, περὶ θεσπεσίοιο θεοῖο, καὶ πνοῆς τῆς πᾶν πέριξ βοτρυδὸν ἐχούσης, τείρεα, φῶς, ποταμούς, καὶ τάρταρον, ἠέρα, καὶ ὕδωρ καὶ πῦρ. Ἥμε καὶ οὐκ ἐθέλοντα

δόμων τῶν ᾧδε διώκει. Ἡ ἐμοὶ τριπόδων ἔτι λείπετο ἠριγένεια. Αἳ αἳ με τρίποδες στοναχήσατε, οἴχετ᾽ Ἀπόλλων, οἴχετ᾽ ἐπεὶ βροτός με βιάζετε Οὐράνιος. Καὶ ὁ παθὼν Θεὸς ἐστί, καὶ οὐ θεότης πάθεν αὐτή.» Ἤτοι, «ὦ ταλαίπωρε, ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας μου, εἴθε νὰ μή με ἤθελες ἐρωτήσει τὸ ὁλοΰστερον καὶ τελευταῖον, διὰ τὸν θαυμάσιον Θεόν, καὶ διὰ τὴν ἀναπνοήν, ἡ ὁποία ἔχει συνηγμένα ὁλογυρά της ὅλα τὰ ἄστρα, τὸ φῶς, τοὺς ποταμούς, καὶ τὸν ἄδην, τὸν ἀέρα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ πῦρ, ἡ ὁποία καὶ μετὰ βίας μὲ διώκει ἀπ᾽ ἐδῶ ἀπὸ τὸν οἰκόν μου· ἀκόμη ἔλλειψιν ἀπὸ τοὺς τρίποδας καὶ ὁ αὐγερινός· ἀλλοίμονον! ὦ τρίποδες θρηνήσατε καὶ σεῖς, ἐπῆγεν ὁ Ἀπόλλων εἰς τὴν ἀπώλειαν· ἐπειδὴ ἄνθρωπος μὲ ἀναγκάζει, ἄνθρωπος οὐράνιος· καὶ ἐκεῖνος ὅπου ἔπαθεν ἦτο Θεός, ἡ θεότης δὲ αὐτὴ δὲν ἔπαθεν.» Ὁ δὲ παραβάτης ἀπεκρίνατο· «φαίνεταί μοι, Ἀρτέμιε, ὅτι δὲν ἦλθες στρατηγὸς εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ χρησμολόγος, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν κωμολόγος, ἢ μῶμος νὰ διηγῆσαι μύθους παλαιούς, καὶ λογύδρια, ἅπερ λέγουν αἱ γραῖαι, ὅταν μεθύσωσι.» Καὶ ὁ Ἅγιος λέγει. «Δὲν ἐνόησας καλά, ὦ βασιλεῦ, ἀξίως τῆς ἀρετῆς καὶ σοφίας σου, ὅτι ἀπὸ τοὺς θεούς σας καὶ τὰ ποθητά σας μαθήματα σοὶ δίδω τὰς ἀποδείξεις, διὰ νὰ μάθῃς ἐξ ἐκείνων, ἅπερ γνωρίζεις, τὸ τῆς ἀληθείας μυστήριον, καὶ μὴ θαρρῇς πῶς καλλωπίζομαι μὲ τῶν Ἑλλήνων τὰ ῥήματα· μὴ γένοιτο, νὰ λιπάνῃ ἔλαιον ἁμαρτωλοῦ τὴν κεφαλήν μου· ἀλλὰ φροντίζων διὰ τὴν ψυχήν σου, κινῶ πάντα λίθον, μήπως καὶ πεισθῇς· ἀλλὰ ὑπολαμβάνων ὅτι καθὼς ἐτύφλωσε τὸν πρωτόπλαστον Ἀδὰμ ὁ Διάβολος μὲ τὴν βρῶσιν τοῦ φυτοῦ, οὕτω καὶ σέ, φθονῶν σου τῆς σωτηρίας, ἀπεγύμνωσε τῆς τοῦ Χριστοῦ πίστεως. Διότι τὸν Ἥλιον καὶ τὴν Σελήνην, καὶ τοὺς ἀστέρας ὀνομάζεις θεούς, αἰσχύνομαι τὴν ἀμάθειάν σου, διὰ νὰ μὴ εἰπῶ τὴν κακοβουλίαν. Ἀλλὰ τίς ἡ χρεία, νὰ μακρολογῶ! δὲν ἀρνοῦμαι τὸν Χριστόν, μὴ γένοιτο! δὲν ἀσπάζομαι τὴν μυσαρὰν τῶν Ἑλλήνων ἀσέβειαν· ἀλλὰ εἰς ἐκεῖνα ἅπερ ἐδιδάχθην ἐπιμένω ἕως τέλους, φυλάττων τὰς παραδόσεις τῶν πατέρων.» Πρὸς ταῦτα ὁ παραβάτης ἔμεινεν ἄφωνος. ἀπορῶν καὶ θαυμάζων τὸ πολυμαθὲς τοῦ Μάρτυρος, καὶ πρὸς ἀπόκρισιν ἑτοιμότατον. Πρὸς τὸν ὁποῖον πάλιν εἶπεν ὁ Ἅγιος. «Ἄφες, ὦ βασιλεῦ, τὴν παράλογον καὶ πικρὰν τῶν Ἑλλήνων θρησκείαν, καὶ πρόσελθε τῷ Χριστῷ, ὅστις εἶναι μακρόθυμος, καὶ δέχεταί σε μετανοοῦντα.» Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο. «Ἐπειδὴ τοὺς λόγους μου ἐφαύλισας κακὴ κεφαλή, καὶ ἐτόλμησας νὰ μὲ ποιήσῃς χριστιανόν, νὰ σὲ ἀντιφιλοτιμήσω καὶ ἐγὼ πρεπόντως.» Ταῦτα εἰπών, προσέταξε νὰ τὸν ξεγυμνώσωσι, καὶ νὰ πυρώσωσι σούβλας σιδηρᾶς, νὰ τρυπήσωσι τὰς πλευράς του, νὰ κατακεντῶσι τὴν ράχιν του μὲ τριβόλους ὀξεῖς, καὶ νὰ τὸν σύρωσιν ἀνάσκελα διὰ νὰ καταξεσχίσωσι τὰς σάρκας του.

Βασανιζόμενος λοιπὸν ὁ Μάρτυς ἐπὶ ὥρας πολλάς, εἶχε τὴν αὐτὴν καρτερίαν, ὡς καὶ πρότερον, καὶ οὔτε φωνή, οὔτε στεναγμὸς ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ στόμα του· ὅθεν ἠγέρθη ἀπὸ τὸν θρόνον ὁ τύραννος περίλυπος, ὡς νενικημένος, προστάσσων νὰ φυλακίσωσι τὸν Ἅγιον, καὶ νὰ μὴ τῷ δώσωσι ἄρτον, ἢ ὕδωρ, οὔτε ἄλλο τι βρώσιμον.

δ'. Εὐχόμενος λοιπὸν εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἅγιος, ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός, βλέπει τὸνΔεσπότην λέγοντα αὐτῷ. «Καθὼς σύ, μὲ ὡμολόγησες ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς, θέλω σὲ ὁμολογήσει καὶ ἐγὼ εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἐνώπιον τοῦ Πατρός μου· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ θὰ εἶμαι ἀντιλήπτωρ καὶ βοηθός σου.» Ταῦτα ἀκούσας ἀπὸ τὸν Χριστὸν ὁ Μάρτυς, ἔλαβε θάρρος καὶ δύναμιν, καὶ εὐθὺς εὑρέθη ὅλος ὑγιὴς καὶ τεθεραπευμένος, μὴ ἔχων ποσῶς εἰς τὴν ἁγίαν αὐτοῦ σάρκα σημεῖον πληγῆς, οὔτε ἶχνος μώλωπος· ὅθεν ὅλην τὴν νύκτα ἀνέπεμπε τῷ Θεῷ δοξολογίας καὶ χάριτας. Διέμεινε δὲ ἡμέρας δεκαπέντε εἰς τὴν φυλακὴν ἄσιτος, μὴ τρώγων ἐξ ἀνθρώπων τίποτε· ἀλλὰ μόνον μὲ ἄρτον Ἀγγέλων τρεφόμενος, ἤτοι μὲ τὴν χάριν τοῦ παναγίου Πνεύματος. Ὁ δὲ Ἰουλιανὸς ὑπῆγεν εἰς τὴν Δάφνην νὰ προσφέρῃ θυσίαν πρὸς τὸν ἠγαπημένον αὐτοῦ Ἀπόλλωνα· αὐτὴ δὲ ἡ Δάφνη εἶναι προάστειον καὶ χωρίον ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα τῆς Ἀντιοχείας, τόπος ὡραιότατος μὲ βρύσεις καὶ δένδρα πολλὰ καὶ διάφορα, καὶ μάλιστα κυπαρίσσια μεγάλα, καὶ θαυμάσια, Ἔχει δὲ οἰκοδομὰς καὶ λουτρὰ λαμπρά τε καὶ πλούσια, καὶ ἄλλα ὡραῖα πράγματα. Εἰς τοῦτον τὸν εὔμορφον τόπον εἶναι ναοὶ καὶ εἴδωλα των δαιμόνων, καὶ ἐξόχως τοῦ Ἀπόλλωνος, ὃν ἐξ ἀρχῆς ἐτίμων καὶ ἐσέβοντο περισσότερον, καὶ δι' αὐτὸ ἔχουσι κατεσκευασμένον τὸ ἄγαλμα, ἤτοι τὴν στήλην αὐτοῦ μὲ ἄμπελον χρυσῆν, καὶ περιπλέκεται τὸ σῶμα αὐτοῦ μὲ τέχνην καὶ συμφυΐαν θαυμάσιον, καὶ κάλλος ἄφραστον, διότι ἐκεῖ συνέβη καὶ τὸ πάθος τῆς παρθένου Δάφνης, καθὼς μυθολογοῦσιν οἱ Ἕλληνες, καὶ δι' αὐτὸ ἔχει τὴν ἐπωνυμίαν ὁ τόπος. Ὁ δὲ Ἀπόλλων βαστᾷ τὴν μουσικὴν κιθάραν εἰς χεῖράς του, καὶ οἱ πλόκαμοι τῆς κεφαλῆς του, καὶ ὁ στέφανος ἠνθισμένος τῆς Δάφνης, εἶναι ἑνωμένοι μὲ τὸ χρυσίον καὶ ἐξαστράπτει εἰς τὰ ὄμματα τῶν ὁρώντων, εἰς δὲ τὸν τόπον τῶν ὀφθαλμῶν του ἔχουσι δύο λίθους ὑακίνθους μεγάλους καὶ πολυτίμους. Τούτων λοιπὸν τῶν πλουσίων στολισμῶν ἡ φαινομένη ὡραιότης ἐδελέαζε τοὺς ὁρῶντας νὰ προσκυνῶσι αὐτὸν περισσότερον, ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἀγάλματα, καθὼς ἔπαθε καὶ αὐτὸς ὁ Ἰουλιανός, ὅστις τὸν εἶχεν εἰς τοσαύτην εὐλάβειαν, καὶ ἐθυσίαζεν αὐτῷ χίλια ζῶα ἀπὸ παντὸς εἴδους διὰ νὰ τῷ δίδῃ χρησμοὺς καὶ ἀπόκρισιν. Οὕτω λοιπὸν ποιήσας ὁ ἀνόητος βασιλεὺς τὴν θυσίαν καὶ τότε, ὡς καὶ ἄλλοτε, ἀλλὰ οὐδένα λόγον εἶπεν εἰς αὐτὸν ὁ Δαίμων, διὸ θαυμάζων δι' αὐτό, προσέταξε

τοὺς μιαροὺς ἱερεῖς νὰ ποιήσωσι δεήσεις καὶ ἀγρυπνίας εἰς τοὺς θεούς, νὰ μάθωσι τὴν αἰτίαν τοῦ πράγματος. Ἐκοπίασαν λοιπὸν πολὺ ἀγρυπνοῦντες, καὶ προσευχόμενοι, καὶ παρακαλοῦντες τὸν Ἀπόλλωνα, νὰ δώσῃ τοῦ βασιλέως ἀπόκρισιν· ἀλλὰ εἰς μάτην ἐκοπίαζαν, διότι ἡ ἄνωθεν δύναμις ἐκώλυε τοὺς δαίμονας διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ μάρτυρος Ἀρτεμίου, καὶ δὲν τοὺς ἐπέτρεπε νὰ ἀποκριθῶσι· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ πῦρ κατῆλθεν ἐξ οὐρανοῦ ἐν βαθείᾳ νυκτί, καὶ κατέκαιε τὸν ναὸν καὶ τὰ εἴδωλα. Ταῦτα βλέποντες οἱ εὑρεθέντες ἐκεῖσε, ἐθαύμαζον, διότι τὸ πῦρ ἦτο φοβερόν, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ σβέσωσι αὐτό, καὶ δὲν ἔκαιεν ἄλλο τίποτε, οὔτε ξύλα, οὔτε ὕλην ἄλλην, (ἐν ᾧ ἦσαν πολλὰ καὶ διάφορα πράγματα εὐκολόκαυστα), παρὰ μόνον τοὺς βωμοὺς καὶ τὰ εἴδωλα, ἅπερ ἦσαν ἐκεῖ εἰς τὴν Δάφνην, καὶ δὲν ἔμειναν, εἰμὴ μόνον τὰ θεμέλια τῶν οἰκοδομῶν διὰ μαρτυρίαν. Ὁ δὲ Ἰουλιανὸς ὠργίσθη πολύ, γινώσκων ὅτι μέλλει νὰ περιγελάσωσιν αὐτὸν οἱ Χριστιανοὶ διὰ τὴν συμφορὰν αὐτήν, ἥτις συνέβη, καὶ προστάσσει εὐθὺς νὰ τοὺς ἐκβάλωσιν ἀπὸ τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν, νὰ τὴν κλείσωσιν, ἵνα μὴ εἰσέλθῃ πλέον τις, τὰ δὲ κειμήλια, ἤτοι ποτήρια, καὶ ἄλλα ἱερὰ καὶ πολύτιμα σκεύη, νὰ εἶναι αὐθεντικά· ἔδωσε δὲ καὶ τοὺς Ἕλληνας ἄδειαν καὶ ἐλευθερίαν νὰ ποιῶσιν ὅσας ἀτιμίας θέλωσι.

ε. Ταῦτα τοῦ ἀσεβοῦς καὶ ἀλιτηρίου προστάξαντος, ἂς συλλογισθῇ τις πόσας παρανομίας ἐτέλεσαν. Ἐξέβαλαν ἀπὸ τὴν Σαμάρειαν, τὴν ὁποίαν λέγομεν τώρα Σεβαστείαν, τὰ ἅγια Λείψανα τοῦ προφήτου Ἐλισσαίου, καὶ τοῦ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, καὶ μιγνύοντες αὐτὰ μὲ ἄλλα κόκκολα ζώων, τὰ κατέκαυσαν, καὶ ἐσκόρπισαν τὴν στάκτην εἰς τὸν ἀέρα. Τὸν ἀνδριάντα τοῦ Σωτῆρος, τὸν ὁποῖον κατεσκεύασε μεγαλοπρεπῶς εἰς τὴν πόλιν Πανεάδος ἡ αἱμορροοῦσα γυνή, τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς ἰάτρευσε, καὶ τὸν ἔστησεν εἰς ἐπίσημον τόπον τῆς πόλεως, τὸν ὁποῖον μετὰ καιρὸν γνωρίσαντες οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τὴν βοτάνην τοῦ θαύματος, ἥτις ἀνεφύη εἰς αὐτόν, τὸν ἔλαβον καὶ τὸν ἔστησαν εἰς τὸ Διακονικόν· τοῦτον λέγω τὸν ἀνδριάντα οἱ Ἕλληνες κατασπάσαντες, καὶ δένοντες σχοινία εἰς τοὺς πόδας του, τὸν ἔσυραν εἰς τὴν ἀγοράν, ἕως οὗ κατὰμικρὸν συντριβόμενος ἠφανίσθη, καὶ ἔμεινε μόνον ἡ κεφαλή, τὴν ὁποίαν ἥρπασέ τις, ὅταν οἱ εἰδωλολάτραι ἐποίουν ταραχὴν καὶ θόρυβον, λαλοῦντες εἰς τὸν Κύριν ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν λόγια βλάσφημα, ὅσα δὲν ἤκουσεν ἄνθρωπος πώποτε, τὰ ὁποῖα ἀκούων ὁ παρανομώτατος τύραννος, τὰ εἶχε διὰ τρυφὴν καὶ ἡδονὴν αὐτοῦ· ὅθεν ἐπάνω εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἐκέλευσε νὰ ἀνακαινίσωσί καὶ τὸν ναὸν τῶν Ἰουδαίων εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ τοὺς μὲν Χριστιανοὺς ἐξέβαλεν ἔξω τῆς πόλεως, εἰς δὲ τοὺς Ἰουδαίους συνεχώρησε νὰ κατῳκήσωσιν ἐσωθεν. Ἔστειλε δεισιδαιμονέστατόν τινα ἄνδρα, ὃν τὸν ἀνηγόρευσε Κόμητα, προστάσσων αὐτῷ νὰ ἀνακτίσῃ μετὰ

σπουδῆς τὸν ναόν, ὃν ὁ Οὐεσπεσιανὸς καὶ Τῖτος κατηδάφισαν, καὶ κατέκαυσαν μὲ ὅλην τὴν πόλιν, κατὰ τὴν ἀληθεστάτην πρόρρησιν τοῦ Σωτῆρος, εἰπόντος «οὐ μὴ μείνῃ λίθος, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ.» Τοῦτον τὸν λόγον ἐφιλονείκει ὁ ἀνόητος νὰ ἀποδείξῃ ψευδῆ, διὸ ἐσπούδασε νὰ ἀνακαινίσῃ τὸν ναόν, ἀλλὰ εἰς μάτην ἐκοπία· διότι εὐθὺς ὡς ἔδραμον οἱ θεοκτόνοι Ἰουδαῖοι μὲ πολλὴν προθυμίαν, καὶ ἔσκαψαν νὰ βάλωσι τὰ θεμέλια, ἠγέρθη μεγάλη καταιγὶς καὶ ταραχὴ ἀνέμων, καὶ ἥρπαζε τὰ χώματα, καὶ ἐπλήρουν τὸν εὔκαιρον τόπον. Ἔγειναν ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ μέγας σεισμός, τοσοῦτον ὥστε πολλοὶ ἐξέψυξαν. Οὐ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ πῦρ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ ἐσκαμμένα θεμέλια, καὶ κατέφλεξεν ὅλους, ὅσοι εὑρέθησαν ἐκεῖ. Ὅταν δὲ ταῦτα ἐγένοντο εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καθεσθεὶς ὁ Ἰουλιανὸς εἰς τὸν θρόνον, μετὰ θυμοῦ προστάσσει νὰ φέρωσι τὸν Μάρτυρα, καὶ λέγει εἰς αὐτόν· «ἤκουσες, ἀσεβέστατε τί ἐτόλμησαν νὰ πράξωσιν οἱ κακοδαίμονες καὶ ὁμόφρονές σου Χριστιανοί, καὶ ἔκαυσαν τὸν ναὸν τοῦ σωτῆρος Ἀπόλλωνος; ἀλλὰ δὲν θέλουσι χαρεῖ εἰς αὐτό, διότι ἐγὼ θὰ ἐκδικηθῶ ἑβδομήκοντάκις ἑπτὰ κατὰ τὴν Γραφήν σας, διὰ νὰ μή μας χλευάζητε.» Καὶ ὁ Μάρτυς λέγει. «Ἤκουσα, ὅτι ὀργὴ θεήλατος, καὶ πῦρ ἦλθεν ἀπὸ τὸν οὐρανόν, καὶ κατέφαγε τὸν θεόν σου, καὶ τὸν ναόν του ὅλον κατηνάλωσε. Λοιπὸν ἐὰν ἦτο θεός, πῶς δὲν ἐφυλάχθη;» Καὶ ὁ παραβάτης τῷ λέγει. «Μήπως καὶ σὺ ἀνοσιώτατε, ὡς φαίνεται, μᾶς ἐμπαίζεις εἰς ταῦτα καὶ καταγελᾷς, διότι σὲ ἐξεδίκησεν ὁ Θεός σου;» Λέγει εἰς αὐτὸν ὁ Ἅγιος. «Ἐγὼ πάντοτε γελῶ, καὶ καυχῶμαι εἰς τὴν ἐξολόθρευσιν τῶν θεῶν σου, ἀφρονέστατε, καὶ σεμνύνομαι, καὶ χαίρω εἰς τὰ παράδοξα, ὅπου καθ' ἑκάστην θαυματουργεῖ ὁ Δεσπότης μου· τὴν δὲ ἐκδίκησιν τῶν βασάνων, ἣν μοῦ δίδεις, ἐκεῖ θέλεις τὴν δεχθῇ, εἰς τὴν ἄλλην ζωήν, ὁπόταν σὲ καταλάβῃ τὸ πῦρ ἐκεῖνο καὶ ἡ αἰώνιος κόλασις, καὶ ἐδῶ πάλιν εἰς ὀλίγον διάστημα μὲ ἦχον θέλει ἀπολεσθῇ τὸ μνημόσυνόν σου.» Τότε ἐθυμώθη πολλὰ ὁ τύραννος, καὶ λέγει αὐτῷ. «Ἐπειδὴ ἀγάλλεσαι εἰς αὐτά, ἐγὼ νὰ σοὶ δώσω καὶ ἄλλην ἡδονὴν δι' ἀγάπην σου· ἀλλὰ λυποῦμαι σε διὰ τὴν καλωσύνην μου, καὶ θέλω νὰ σὲ ἐκβάλω ἀπὸ τὴν ἀγνωσίαν σου, νὰ ἔλθῃς μὲ σώφρονα λογισμὸν νὰ θυσιάσῃς εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς, οἵτινες σὲ ἐστόλισαν διὰ πολλῶν ἀρετῶν, καὶ μεγάλης τιμῆς ἠξιώθης, καὶ πλοῦτον πολὺν ἀπέκτησας· ἀλλὰ σὺ ἐφάνης πρὸς τοὺς εὐεργέτας ἀχάριστος.» Καὶ ὁ Μάρτυς λέγει. «Τί μαίνεσαι, παρανομώτατε, καὶ ἐπιχειρεῖς ἀγνώστως ἀνωφελῆ πρᾶγματα; τὰς ἐπαναστάσεις τῶν βαρβάρων ἀφῆκας, καὶ τὸν πόλεμον τῆς Περσίας, διὰ τὸν ὁποῖον ἐσάλευσας ὅλην τὴν οἰκουμένην, καὶ ἔβαλες τὴν σπουδήν σου ὅλην κατ' ἐμοῦ τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ; Ἀπεφάσισε μὲ ὁποιον θάνατον θέλεις, διότι ἐγὼ οὔτε τοὺς θεούς σου λατρεύω, οὔτε εἰς τὰ προστάγ-

ματά σου πείθομαι.» Ταῦτα ὁ παραβάτης ἀκούσας, καὶ θυμωθείς, ἐκάλεσε λατόμους οἵτινες σχίζουσι τοὺς λίθους, καὶ λέγει των, (δεικνύων εἰς αὐτοὺς λίθον τινὰ μέγαν καὶ σκληρότατον, ὅπου ἦτο ἔναντι τοῦ θεάτρου) «διαμοιράσατε εἰς δύο αὐτὴν τὴν πέτραν. βάλλετε τὴν μίαν πλάκα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἁπλώσατε αὐτὸν ἐπάνω· ἔπειτα ρίψατε τὸ ἄλλο μέρος ἄνωθεν μὲ ὁρμὴν καὶ βίαν πολλήν, νὰ τὸν σφίγξωσιν καλὰ εἰς τὴν μέσην τῶν δύο λίθων, νὰ σφίγξωσιν ἕως νὰ συντριφθῶσιν ὅλα του τὰ κόκκαλα, διὰ νὰ μάθῃ μὲ τὰ ἔργα, τίνος ἐναντιόνεται, καὶ νὰ ἀπολαύσῃ ἀπὸ τὸν Θεόν του βοήθειαν.» Παρευθὺς λοιπὸν ἐτέλεσαν τὸ πρόσταγμα, καὶ τόσον ἔσφιγξαν οἱ λίθοι τὸν Ἅγιον, ὥστε ἤκουον οἱ περιεστῶτες τὸν κτύπον, ὅταν συνετρίβοντο τὰ κόκκαλά του, καὶ διερράγησαν ὅλα του τὰ ἐντόσθια, οἱ ὀφθαλμοί του ἐχύθησαν, καὶ διεφθάρη ὅλον τὸ σῶμά του. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοσαύτην ἀνάγκην καὶ ὀδύνας βασανιζόμενος, δὲν ἠμέλησε τὴν ᾠδὴν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἔλεγεν· «Ἐν πέτρᾳ ὕψωσάς με. Ὡδήγησάς με, ὅτι ἐγεννήθης ἐλπίς μου, πύργος ἰσχύος ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ. Ἔστησας ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου, κατεύθυνας τὰ διαβήματά μου. Δέξαι λοιπὸν Υἱὲ Θεοῦ Μονογενὲς τὸ πνεῦμά μου, καὶ μὴ συγκλείσῃς με εἰς χεῖρα ἐχθρῶν.» Οὕτως ἔμεινεν εἰς τὸ μέσον τῶν πετρῶν ἕνα ἡμερονύκτιον ἕως τὴν αὔριον, ὅτε προσέταξε ὁ τύραννος νὰ ἄρωσι τὸν λίθον, νομίζων ὅτι διεφθάρη τελείως, καὶ δὲν εἶχε πλέον τινὰ πνοήν. Ὡς ἔκβαλαν λοιπὸν τὴν πέτραν ἀποπάνω του, ἠγέρθη ὄρθιος, καὶ πάντες ἐξεπλάγησαν, βλέποντες ἄνθρωπον γυμνὸν χωρὶς ὀφθαλμούς, τὰς σάρκας του καὶ τὰ κόκκαλα ἀλεσμένα ἀπὸ τοὺς λίθους, τὰ ἐντόσθιά του ὅλα ἐκβεβλημένα, καὶ αὐτὸς νὰ περιπατῇ, (ὦ ξένου θεάματος!) καὶ νὰ συνδιαλέγηται πρὸς τὸν τύραννον, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς ἐθαύμασε βλέπων αὐτὸν ὡς τέρας τι ἐξαίσιον. Τότε ὁ βασιλεὺς λέγει πρὸς τοὺς περιεστῶτας. «Βλέπετε πρᾶγμα καινὸν καὶ παράδοξον; ὄντως φαρμακεὺς καὶ μάγος εἶναι οὗτος ὁ ἄνθρωπος· ναί, μὰ τοὺς ἀνικήτους καὶ ἀθανάτους θεούς! Δὲν τὸ ἐνόμιζον ποτὲ νὰ εἶναι ἀκόμη ζωντανὸς αὐτὸς ὁ φονεύς, νὰ περιπατῇ καὶ νὰ συνδιαλέγηται χωρὶς τὰ μέλη του καὶ τὰ ἐντόσθια· ἀλλὰ οἱ θεοί τὸν ἐφύλαξαν διὰ σωφρονισμὸν πολλῶν ἀφρόνων, διὰ νὰ φαίνηται θέαμα φοβερὸν καὶ φάντασμα εἰς ἐκείνους, οἵτινες δὲν προσκυνοῦσιν αὐτῶν τὸ κράτος τὸ ὑπερκόσμιον.» Ταῦτα εἰπών, λέγει τῷ Μάρτυρι· «ἰδοὺ ταλαίπωρε ἐστερήθης τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ πάντων τῶν μελῶν, καὶ ἔμεινες διεφθαρμένος καὶ ἄχρηστος. Λοιπὸν ποίαν ἐλπίδα ἔχεις πλέον εἰς ἐκεῖνον ὅπου ἤλπιζες, ἀλλὰ ἐπικαλέσθητα τὴν εὐμένειαν τῶν θεῶν, καὶ πρόσελθε εἰς αὐτούς, ἴσως σὲ ἐλεήσωσι, νὰ μή σε παραδώσωσι εἰς τὰς τιμωρίας τοῦ ᾅδου.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἅγιος ἐμειδίασε, λέγων αὐτῷ. «Οἱ θεοί σου νὰ μὲ κολάσωσι; πῶς νὰ φύγωσιν ἐκεῖνοι ἀπὸ τὴν κόλασιν, νὰ κολάζωσιν ἄλλους; δι' ἐκείνους εἶναι

ἡτοιμασμένον τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τοῦ ᾅδου ὁ τάρταρος, καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, μὲ τοὺς ὁποίους καὶ σὺ θέλεις παραδοθῇ εἰς πῦρ ἄϋλον, νὰ κολάζησαι ἀτελευτήτως, διότι τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ κατεπάτησας, νομίζων κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον τὸ τίμιον αὐτοῦ καὶ σωτήριον αἷμα, ὅπερ ἔχυσε δι' ἡμᾶς, καὶ ὕβρισας τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτος, δι' οὗ ἡγιάσθης· ἀλλ' εἰς ἐμέ, διὰ τὸν μικρὸν τοῦτον κόπον καὶ τὴν ὀλίγην τιμωρίαν, θέλουσι δοθῇ πολλαὶ δωρεαί, καὶ στέφανοι νικητήριοι. Διατὶ νὰ συνομιλῶ μετὰ σοῦ, ὅστις παρεδόθης εἰς τοὺς δαίμονας; ἀναχώρησον ἀπὸ ἡμᾶς. Ἀπόστηθι, ἐργάτα τῆς ἀνομίας, διότι δὲν ἔχει τὸ φῶς μὲ τὸ σκότος τινὰ κοινωνίαν. Πεῖσον εἴτινα ἀπόφασιν θέλεις ἐναντίον μου, ἐπειδὴ ἐπληροφορήθης μὲ λόγους καὶ ἔργα, ὅτι εἰς τὸ θέλημά σου δὲν ὑποτάσσομαι.»

ς'. Ταῦτα ἀκούσας ὁ παραβάτης, καὶ μὴ γινώσκων πλέον τί νὰ πράξῃ, εἰς αὐτὸν ἔδωκε κατ' αὐτοῦ τὴν ἀπόφασιν, λέγων. «Ἀφοῦ ὁ Ἀρτέμιος ἐξηρνήθη τὴν θρησκείαν τῶν θεῶν, καταφρονήσας τοὺς ἡμετέρους λόγους καὶ τῶν Ρωμαίων, καὶ προετίμησε ἀντὶ Ρωμαίου καὶ Ἕλληνος, νὰ ὀνομάζηται Χριστιανός, καὶ ἀντὶ δουκὸς καὶ αὐγουσταλίου, Γαλιλαῖος νὰ ὀνομάζηται, προστάσσω νὰ κόψωσι διὰ ξίφους τὴν μιαρὰν κεφαλήν του.» Ταύτην λοιπὸν τὴν ἀπόφασιν δεξάμενος ὁ Ἅγιος, ἐξῆλθε χαίρων τοῦ βήματος, καὶ ἀκολουθῶν προθύμως, τοὺς φονευτάς, ἀφοῦ ἔφθασαν εἰς τὸν τόπον, τοὺς παρεκάλεσε νὰ δώσωσιν αὐτῷ ὀλίγην διορίαν, νὰ κάμῃ πρὸς Κύριον δέησιν. Οὕτω ἀτενίζων πρὸς Οὐρανὸν εἶπεν· «εὐχαριστῶ σοι Θεέ μου, ὅστις μὲ ἐνεδυνάμωσες τὸν ἀνάξιον δοῦλόν σου νὰ καταπατήσω τὰ κέντρα τοῦ Διαβόλου, καὶ νὰ συντρίψω τὰς παγίδας, ἃς ἡτοίμασεν εἰς τοὺς πόδας μου, καὶ νὰ καταισχύνω τὸ πρόσωπον ἐκείνου, ὅστις ἀφῆκε Σὲ τὸ φῶς τοῦ Κόσμου, καὶ ἠκολούθησε τὸ σκότος. Εὐχαριστῶ σοι, Μονογενὲς Υἱὲ τοῦ Πατρός, διότι ἠξίωσάς με τοῦ βραβείου τῆς ἄνω κλήσεως, καὶ τοῦ χοροῦ τῶν Ἁγίων σου, καὶ ἐτελείωσάς με εἰς τὴν ὁμολογίαν σου. Τόρα δὲ ἐπικαλοῦμαί σε. Δέσποτα, ἐπίβλεψον εἰς ἐμέ, ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου, καὶ δὸς ἀναψυχὴν εἰς τὴν κληρονομίαν σου, διότι ἠσθένησε. Ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ἠγέρθησαν, καὶ ἐβουλεύθησαν κατὰ τῶν Ἁγίων σου λέγοντες· ἔλθετε νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσωμεν, νὰ μὴ μείνῃ πλέον τοῦ Χριστοῦ ἡ ἀνάμνησις.» Ταῦτα καυχᾶται ὁ Ἰουλιανός, καὶ βοᾷ μὲ βλάσφημον γλῶσσαν, φοβερίζων, Δέσποτα, τὸν λαόν σου, διὰ τὸν ὁποῖον ἐξέχεας τὸ τίμιον Αἷμά σου. Ἰδοὺ τὰ Θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, τὸ ἁγίασμά σου κατέκαυσαν, ἀφήρεσαν τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου σου, διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ τὸ Αἷμα τῆς διαθήκης σου ἐξουδένωσαν. Ἀλλὰ σὺ μακρόθυμε Κύριε, στῆσον τὴν ἀγανάκτησίν σου, σβέσον τὸν θυμόν σου, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς ἐξεκαύσαμεν, παροργίζοντές σε τὸν φιλάνθρωπον,

σύντριψον τὴν ὑπερήφανον κεφαλὴν τῆς εἰδωλολατρείας, ἥτις ἠγέρθη πάλιν τόρα, καὶ ἐκινήθη κατὰ τῶν δούλων σου· ρίψον καὶ ἀφάνισον κατὰ γῆς τὰ πονηρὰ ταύτης νήπια ὑπὸ τὴν ἀρραγῆ πέτραν τῆς σῆς ὁμολογίας καὶ πίστεως, διὰ νὰ σοὶ προσφέρηται καθαρὰ καὶ ἀμώμητος θυσία εἰς πάντα τόπον τῆς Δεσποτείας σου, καὶ νὰ δοξάζηται τὸ πανάγιον Ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.» Οὕτω προσηύξατο, καὶ κλίνας τὰ γόνατα, ἐποίησε τρεῖς μεγάλας μετανοίας κατὰ Ἀνατολάς, λέγων πάλιν· «Θεὲ ἐκ Θεοῦ, μόνε ἐκ μόνου, Βασιλεῦ ἐκ Βασιλέως, ὅστις ἐν Οὐρανῷ καθεζόμενος ἐκ δεξιῶν τοῦ γεννήσαντός σε Θεοῦ, καὶ Πατρός, ἦλθες εἰς τὴν γῆν διὰ τὴν σωτηρίαν πάντων ἡμῶν, ὁ στέφανος ἐκείνων, οἵτινες ἀθλοῦσι καὶ πολεμοῦσιν εὐσεβῶς διὰ Σέ, ἐπάκουσόν μου τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἀναξίου δούλου σου σήμερον, καὶ δέξαι τὴν ψυχήν μου ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἀνάπαυσον αὐτὴν μετὰ τῶν Ἁγίων σου.» Τότε ἦλθε φωνὴ οὐρανόθεν, λέγουσα. «Ἤκουσεν ὁ Κύριος τῶν εὐχῶν σου, Ἀρτέμιε, καὶ ἐχάρισέ σοι τὴν χάριν τῶν ἰαμάτων. Σπεῦσον λοιπὸν νὰ τελειώσῃς τὸν δρόμον σου, καὶ νὰ ἀπολαύσῃς τὸ βραβεῖον καὶ τὴν πληρωμὴν τῶν ἀγώνων σου.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ μακάριος, ἐνεπλήσθη τὴν ψυχὴν ἡδονῆς φανταζόμενος τὴν τρυφὴν καὶ δόξαν, ἧς ἔμελλε νὰ ἀπολαύσῃ. Ὅθεν προσκλίνας τὴν κεφαλὴν χαίρων, δέχεται τὴν πληγὴν εἰς τὰς εἴκοσι τοῦ Ὀκτωβρίου· καὶ αὐτὸς μὲν ἀπῆλθεν εἰς Οὐρανοὺς ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ, διὰ τὸν ὁποῖον προθύμως ἔλαβε θάνατον, τὸ δὲ σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν ἀφῆκε εἰς τὴν γῆν, μεγάλην τοῖς Χριστιανοῖς παρηγορίαν, ἴαμα ψυχῆς τε καὶ σώματος, καὶ πάσης ἐπιβουλῆς καὶ βλάβης λυτήριον, τὸ ὁποῖον ἔλαβε μία φιλόχριστος γυνὴ Ἀρίστη ὀνόματι, ἥτις ἦτο διάκονος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησίας, καὶ ἐνέθετο εἰς θήκην ἐντίμως, καὶ ἔστειλεν αὐτὸ εἰς τὸ Βυζάντιον, διὰ νὰ τῷ κτίσωσιν Ἐκκλησίαν. Δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ ποθουμένου, μόνον τὸ ἐφύλαξαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ τιμίου προφήτου Προδρόμου, ὡς θησαυρὸν πολύτιμον καὶ ἀδαπάνητον, εἰς δόξαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ᾧ πρέπει τιμή, κράτος, μεγαλωσύνη τε, καὶ μεγαλοπρέπεια, νῦν, καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (Ἐκ τοῦ Παραδείσου).

Ἄξιον δὲ εἶναι νὰ προσθέσωμεν ἐδῶ καὶ μερικῶν θαυμάτων τοῦ Ἁγίου διήγησιν. Ἄνθρωπός τις ἔχων τὰ δίδυμά του πολλὰ ἐξωγκωμένα ἀπὸ τὸ σπάσιμον, ὑπῆγεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου κλαίων καὶ ζητῶν τὴν ἰατρείαν. Ἐκειτετο λοιπὸν ὁ ἀσθενὴς εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ ἐπάνω εἰς στρῶμα, καὶ ὀλίγον ὑπνώσας, βλέπει τὸν ἅγιον Ἀρτέμιον εἰς τὸν ὕπνον του λέγοντα αὐτῷ, δεῖξόν μου τὸ πάθος σου, ὁ δὲ ἔδειξε τὸν τόπον, ὅπου εἶχε τὸ πάθος. Τότε ὁ Ἅγιος κύψας καὶ πιάσας ἐπιτήδεια μὲ τὰς δυο του χεῖρας τὸ σπάσιμον τῶν διδύμωντου,

ἔσφιγξεν αὐτὸ ὅσον ἠδύνατο, ὁ δὲ ἀσθενὴς πονήσας μεγάλως καὶ φωνάξας τό, οὐαί μοι, ἐξύπνησε καὶ εὗρε τὸν ἑαυτόν του ὑγιῆ δοξάζων τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἅγιον.

Ἄλλος πάλιν ἔχων τρεῖς κήλας (φούσκας) εἰς τὰ δίδυμά του, ὑπῆγεν εἰς τὸν ἅγιον Ἀρτέμιον καὶ ἔκαμεν ἀγρυπνίαν, ἀποκαμὼν δὲ ὑπὸ τῆς ἀγρυπνίας ἐκοιμήθη· καὶ ἰδοὺ φαίνεται ὁ ἅγιος εἰς αὐτόν, καὶ γυμνώσας τὸ πάθος καὶ ψηλαφήσας μὲ τὰς χεῖράς του, ἐσφράγισεν αὐτὸ μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ· ἔπειτα κεντήσας αὐτὸν εἰς τὴν πλευράν, ἔγεινεν ἄφαντος. Ὁ δὲ ἀσθενὴς ἐξυπνήσας, εὗρεν ἑαυτὸν ὑγιῆ, καὶ ἐδόξασε τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἅγιον. Ἄλλος δὲ πάλιν ἔχων μεγάλην κήλην εἰς τὰ δίδυμά του, ὑπῆγεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου, παρακαλῶν αὐτὸν διὰ νὰ τὸν ἰατρεύσῃ. Ὁ δὲ Ἅγιος φανεὶς εἰς τὸν ὕπνον του, ἔσχισε μὲ μαχαίρια τὸ πάθος του, καὶ ἐχύθη ὕλη πολλὴ καὶ βρωμερά. Ὁ δὲ ἀσθενὴς ἐξυπνήσας, τὸν μὲν ἑαυτόν του εὗρεν ὑγιῆ, τὰ δὲ ἐνδύματά του καὶ τὸ ἔδαφος τῆς γῆς εὗρε πλῆρες ἀπὸ ὑγρασίαν καὶ βρώμαν πολλήν.

Ἄλλος πάλιν νεωστὶ ἐλθὼν ἀπὸ τὴν Ἀφρικήν, καὶ ἀκούσας ἀπὸ ἕνα χριστιανὸν τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου, ἐπίστευσεν αὐτὰ ἀδιστάκτως. Ὅθεν ἐπειδὴ αὐτὸς εἶχεν ἕνα συγγενῆ εἰς τὴν Ἀφρικὴν πάσχοντα καὶ κινδυνεύοντα ἀπὸ τὸ σπάσιμον τῶν διδύμων, ἔλαβεν ὅσα ἦσαν ἐπιτήδεια διὰ νὰ κάμῃ ἀγρυπνίαν καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου, ἵνα παρακαλέσῃ τὸν Ἅγιον διὰ τὸν συγγενῆ του· ἀφ' οὗ δὲ ἐτελείωσε τὴν ἀγρυπνίαν, ἔλαβεν ἔλαιον ἀπὸ τὴν κανδῆλαν τοῦ Ἁγίου καὶ ἐγύρισεν εἰς τὴν οἰκίαν ὅπου ἔμεινεν. Ὁ δὲ ἅγιος Ἀρτέμιος κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν ἠγρύπνει ὁ ρηθεὶς χριστιανὸς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὢ τοῦ θαύματος! ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἀφρικήν, καὶ σταθεὶς ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην τοῦ πάσχοντος, λέγει εἰς αὐτόν· ἐπειδὴ ὁ συγγενής σου μὲ παρεκάλεσεν ὑπὲρ σοῦ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, διὰ τοῦτο ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἂς ἦσαι ὑγιής. Ὁ δὲ ἀσθενὴς ἐξυπνήσας, εὗρε τὸν ἑαυτόν του ὑγιῆ ἐν ἀληθείᾳ· ὅθεν καὶ δόξαν ἀπέδωκεν εἰς τὸν Θεόν. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἐγνώριζε, ποῖος ἦτο ὁ χαρίσας εἰς αὐτὸν τὴν ὑγιείαν, ἠγάπα νὰ μάθῃ τὸ ὄνομά του· ὅθεν γράφει εἰς τὸν συγγενῆ του ἐκεῖνον, ὅστις παρεκάλεσε περὶ αὐτοῦ τὸν ἅγιον Ἀρτέμιον καὶ τοῦ φανερόνει, ποίαν ἡμέραν ἐφάνη εἰς αὐτὸν ὁ Ἅγιος καὶ πῶς ἰάτρευσεν αὐτὸν μὲ τελειότητα. Ὁ δὲ συγγενής του ταῦτα μαθών, ἐννόησεν ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔγεινεν ἡ ἀγρυπνία εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κατ' ἐκείνην τὴν ἰδίαν (1) ἰάτρευσεν ὁ Ἅγιος τὸν συγγενῆ του εἰς τὴν

(1) Εἰς πολλὰ καὶ διάφορα μέρη εὑρίσκονται τὰ πνεύματα καὶ αἱ ψυχαὶ

Ἀφρικήν, καὶ μεγάλως ἐθαύμασεν. Ὅθεν ὑπῆγε πάλιν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν πρέπουσαν εὐχαριστίαν, διηγούμενος καὶ τὸ θαῦμα εἰς τοὺς ἐκεῖ παρόντας· ἀκολούθως δὲ ἔγραψεν εἰς τὸν συγγενῆ του πῶς ἠκολούθησεν ἡ ὑπόθεσις, καὶ πῶς ὁ τοῦτον ἰατρεύσας εἶναι ὁ ἅγιος Ἀρτέμιος.

Ἄλλος χριστιανὸς ἔχων βάρος ἀνυπόφορον εἰς τὰ δίδυμα, ἐζήτει τὴν ἰατρείαν· ὁ δὲ ἅγιος Ἀρτέμιος ἐφάνη εἰς τὸν ὕπνον του καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀδελφέ, ὕπαγε εἰς τὸν γείτονά σου Ἰωάννην τὸν χαλκέα καὶ βάλε τὴν κήλην τῶν διδύμων σου ἐπάνω εἰς τὸν ἄκμωνά του, καὶ ἐὰν ἐκεῖνος κτυπήσῃ αὐτὴν δυνατὰ μὲ τὸ πυρωμένον σφυρίον του, εὐθὺς θὰ ἰατρευθῇς. Ὁ δὲ ἀσθενὴς ἐφοβεῖτο νὰ κάμῃ τοῦτο, ὡς ὀδυνηρόν. Ὅθεν πάλιν ἐφάνη ὁ Ἅγιος εἰς αὐτὸν καὶ πάλιν τοῦ λέγει τὰ αὐτά, ὁ δὲ ἀσθενὴς πάλιν ἐφοβεῖτο νὰ κάμῃ τοῦτο. Τότε ὁ Ἅγιος καὶ τρίτον φανεὶς εἰς αὐτὸν τῷ λέγει· Πίστευσόν μοι, ἀδελφέ, ὅτι ἂν δὲν κάμῃς τοῦτο, ὅπερ σοὶ εἶπον, ποτὲ δὲν θὰ ἰατρευθῇς, ὁ δὲ ἀσθενὴς θέλων καὶ μὴ θέλων, ἐξ ἀνάγκης ὑπῆγεν εἰς τὸν χαλκέα, καὶ ἔβαλε τὸ σπάσιμόν του ἐπάνω εἰς τὸν ἄκμωνα ἐκείνου. Βλέπων δὲ τὸ πεπυρωμένον σφυρίον ὅτι πατέβαινεν ἐπάνω εἰς τὸ σπάσιμόν του, ἐτραβίχθη ὀπίσω ἀπὸ τὸν φόβον του, καὶ ὢ τοῦ θαύματος! εὐθὺς τὸ σπάσιμον ἠφανίσθη καὶ τὸ σφυρίον ἐκτύπησεν ἐπάνω εἰς τὸν ξηρὸν ἄκμωνα. Ἐθαύμασαν δὲ καὶ οἱ δύο, ὅ,τε χαλκεὺς καὶ ὁ ἀσθενὴς διὰ τὸ παράδοξον αὐτὸ θαῦμα· ὅθεν καὶ οἱ δύο ἐδόξασαν καὶ εὐχαρίστησαν ἐξ ὅλης καρδίας τὸν Θεόν, ὅστις ἐδόξασε τόσον τὸν μάρτυρά του Ἀρτέμιον.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλος χριστιανός, λαβὼν μὲ πίστιν θερμὴν ἔλαιον καὶ κηρία ὑπήγαινεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου, καθ' ὁδὸν δὲ ἐρωτηθεὶς ἀπὸ ἕνα ράπτην, ποὺ ὑπάγει· ὁ δὲ χριστιανὸς μετ' εὐλαβείας ἀπεκρίθη, ὑπάγω εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου νὰ προσευχηθῶ.

τῶν Ἁγίων, διὰ τοῦτο καὶ ἐνεργοῦσιν ἐν τῷ αὐτῷ καιρῷ διαφόρους ἐνεργείας καὶ χάριτας, εἴτε ἀμέσως αἱ ψυχαὶ αὐτῶν, ὡς θέλουσί τινες, εἴτε ἐμμέσως διὰ τῶν Ἀγγέλων, ὡς θέλουσιν ἄλλοι· ἢ μᾶλλον, καὶ ἀληθέστερον εἰπεῖν, διὰ τῆς θείας χάριτος. Τί λέγω; αἱ τῶν ἁγίων ψυχαὶ πανταχοῦ ὁρῶσιν καὶ ἐνεργοῦσιν, ὡς λέγει ὁ μέγας Βασίλειος. «Τὰ τῶν Ἀγγέλων ἀναρίθμητα πλήθη. Καὶ μετὰ τούτων τὰ τῶν Πατέρων ἅγια πνεύματα (αἰδεσθήσεται ἡ Παρθένος) οὐδεὶς γὰρ τούτων ἐστὶν ὃς οὐχὶ πανταχοῦ καθορᾷ.» (Λόγ. περὶ παρθεν.) Πῶς δὲ τοῦτο γίνεται; ἄκουσον. Ὁ Θεὸς καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις πανταχοῦ ἐστιν ὡς φύσει ἀπεριόριστος. Ἐπειδὴ δὲ αἱ ψυχαὶ τῶν ἁγίων ἡνωμέναι εἰσὶ τῷ πανταχοῦ ὄντι Θεῷ, καὶ τῇ πανταχοῦ οὔσῃ τοῦ Θεοῦ χάριτι, διὰ τοῦτο καὶ αὐταὶ διὰ τῆς πανταχοῦ οὔσης χάριτος τοῦ Θεοῦ, ᾗ ἥνωνται, πανταχοῦ γίνονται· οὐ κατὰ φύσιν καὶ οὐσίαν· περιγραπταὶ γὰρ καὶ περιορισταὶ αὗται τῷ λόγῳ τῆς οὐσίας εἰσίν, ἀλλὰ κατὰ χάριν καὶ μέθεξιν θείαν.

Καθὼς δὲ ὑπῆγε παρεμπρός, φωνάζει πάλιν ὁ ραπτης καὶ λέγει· ἀδελφέ, ὅταν ἐπιστρέψῃς ἀπὸ τὸν ἅγιον Ἀρτέμιον, φέρε μοι μίαν κήλην τῶν διδύμων. Ἔλεγε δὲ τοῦτο περιγελῶν τὸν Ἅγιον, διότι ἰατρεύει τὰ σπασίματα τῶν διδύμων· ὁ δὲ χριστιανός, χωρὶς νὰ φροντίσῃ διὰ τὸν φλύαρον λόγον τοῦ ράπτου, ὑπῆγεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου· ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσεν ἡ θεία Λειτουργία, ἐπιστρέψας εἰς τὸν οἰκόν του. Περιπατοῦντος δὲ αὐτοῦ εἰς τὸν δρόμον, ἤρχισαν νὰ καταβαίνωσι τὰ δίδυμά του, καὶ ἐπειδὴ ἐκατέβησαν, πολύ, καὶ τὸ σπασιμόν του ηὐξήνθη, ἐνόησεν ὅτι διὰ τὸν περιγελαστικὸν λόγον ἐκεῖνον τοῦ ράπτου, ἔπαθε τὸ πάθος αὐτό. Ὅθεν μόλις καὶ μετὰ βίας ἐδυνήθη νὰ φθάσῃ ἕως τὸ ἐργαστήριον τοῦ ράπτου, ἄπνους σχεδὸν ὤν, ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ ἄφωνος· ἐκατηγόρει λοιπὸν τὸν ράπτην καὶ τὸ σπάσιμον ἐδείκνυε καὶ ἐβεβαίωνεν, ὅτι κατ' ἄλλον τρόπον δὲν ἤθελε πάθη τοῦτο, ἂν αὐτὸς δὲν ἔλεγε τὰς φλυαρίας ἐκείνας καὶ τὰ ἄξια γέλωτος λόγια· ὅθεν ἐκ τούτου ἦλθον καὶ οἱ δύο εἰς λογομαχίας καὶ ἔριδας.

Οἱ δὲ παρευθέντες ἐκεῖ ἠρώτων νὰ μάθωσι τὴν αἰτίαν διὰ τὴν ὁποίαν μάχονται· τότε ὁ πάσχων διηγήθη τὸν τρόπον καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ πάθους· θέλων δὲ νὰ δείξῃ καθαρῶς τὴν ἀλήθειαν, ὅτι μὲ ὑπερβολὴν ἠδικήθη ἀπὸ τὸν ράπτην, ἐσήκωσε μὲ θυμὸν τὰ φορέματά του, διὰ νὰ δείξῃ εἰς τοὺς ὁρῶντας τὸ σπάσιμον ὅπερ ἔπαθε, καί, ὢ τοῦ θαύματος! αὐτὸς μὲν εὗρεν ἑαυτὸν ὑγιῆ, ὁ δὲ ράπτης ἐφώναζεν, οὐαί μοι! καὶ ἔδειξεν εἰς ὅλους τὸ σπάσιμον τῶν διδύμων, ὅπερ τότε παρευθὺς συνεβη εἰς αὐτόν. Ὅλοι λοιπὸν οἱ παρευρεθέντες, ἰδόντες τὸ αἰφνίδιον τοῦ σπασίματος, καὶ ὅτι ἀπὸ τὸν χριστιανὸν ἐκεῖνον μετέβη τὸ πάθος εἰς τὸν ράπτην, ἔγειναν ἔκθαμβοι· καὶ εἰς μὲν τὸν Θεὸν καὶ τὸν τούτου μάρτυρα Ἀρτέμιον ἀνέπεμπον δόξαν καὶ εὐχαριστίαν, εἰς δὲ τὸν ράπτην ἔλεγον· μὴ λυπεῖσαι ἀδελφέ· δικαία εἶναι ἡ κρίσις τοῦ Θεοῦ, διότι ἐκεῖνο ὅπερ ἐζήτησες, ἐκεῖνο καὶ ἔλαβες σπάσιμον ἐζήτησες, σπάσιμον καὶ ἔλαβες. Μὲ τοιοῦτον τρόπον δοξάζει καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν ὁ Θεὸς τοὺς θεράποντάς του· (τὸν ἑλληνιστὶ αὐτοῦ βίον συνέγραψε Συμεὼν ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή· «Μετὰ τὴν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος Χριστοῦ» (σώζεται ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις, καὶ πρὸ τούτων ἐν τῇ Λαύρᾳ) (1).

ΛΟΓΟΣ ΕΓΚΩΜΙΑΣΤΙΚΟΣ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΝΔΟΞΟΝ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΑΡΤΕΜΙΟΝ ΤΟΝ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΝ

Εὐλόγησον πάτερ.

Μέγας ἐστάθη εἰς τὴν ἀνδρίαν ἐκεῖνος ὁ Ἀχιλεύς· καὶ ἦτο θαυ-

(1) Σημειοῦμεν ἐνταῦθα, ὅτι Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης διώρθωσε τὴν ἁσμα-

μαστὸν πρᾶγμα εἰς αὐτόν, ἐπειδὴ εἰς τοσαύτην ἀνδρίαν νὰ ἦναι σύμμικτος ἡ ὡραιότης τοῦ σώματος, ὥστε ἐν ᾧ εὑρίσκετο μεταξὺ τοῦ Παρθενῶνος τον Λυκομίδους, ἐλάνθανε τοὺς πολλοὺς ἡ ὄψις τοῦ προσώπου του, νὰ ἦναι καὶ αὐτὸς παρομοία παρθένος· καθὼς ἐκηρύχθη ὁ πόλεμος εἰς τοὺς Ἕλληνας, διὰ τὴν ἁρπαγὴν τῆς Ἑλένης, δὲν ἦτο πλέον νὰ κρύπτηται μέσα εἰς τὰ γύναια ἡ ἀνδρία τοῦ Ἀχιλλέως (μὲ ὅλον ὅπου ἦτο χρησμὸς διότι εἶχε νὰ φονευθῇ εἰς ἐκεῖνον τὸν πόλεμον) ἀλλ' ἐξῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον ἔνοπλος, καὶ εἰς ἐκείνην τὴν φοβερὰν μάχην, ἐλεηλάτησε κάστρη καὶ χώρας, καὶ ἐφόνευσε πλῆθος ἐχθρῶν ἀναρίθμητον· ἐφόνευσε δὲ καὶ ἐκεῖνον τὸν ἥρωα τῆς Τρωάδος Ἕκτωρα τὸν θαυμαστόν, καὶ εἰς ὅλαν τὸ ὕστερον, ἀπέκλεισεν εἰς τὴν Τρωάδα τοὺς ἐχθρούς, καὶ δὲν ἐτόλμων νὰ ἐξέλθωσι ἔξω διὰ τὸν φόβον τοῦ Ἀχιλλέως. Ἀλλ' ἐγὼ σήμερον θέλω φανερώσει πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, ἄλλον ἥρωα μυριάκις ἀνώτερον, καὶ πολλῷ θαυμαστώτερον, τοῦ τε Ἀχιλλέως, καὶ ἄλλων πολλῶν, τὸν μέγαν λέγω καὶ ἀξιάγαστον Ἀρτέμιον, καὶ μὲ τόσην διαφοράν, ὅσην ἔχουν τὰ οὐράνια μὲ τὰ ἐπίγεια· ἂς ὑψώσωμεν τὸν νοῦν ἀδελφοί, κατὰ τὸν σκοπὸν καὶ τὸ ὑποκείμενον, ἐπικαλούμενοι τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου νὰ μᾶς συνετίσῃ, νὰ λαλήσωμεν ὀλίγα κἂν ἀπὸ τὰ πολλά του καὶ μεγάλα κατορθώματα, καὶ τὴν λαμπροτάτην νίκην ὅπου ἔστησε κατ' ἐχθρῶν ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων μὲ τοὺς ἀγῶνας του, καίτοι ἡ ἰδική μας ἀδυναμία ἦναι παντάπασιν ἐλλειπὴς εἰς τὸ νὰ φθάσῃ πρὸς τὸν κατ' ἀξίαν ἔπαινον τοῦ Ἁγίου· ἀλλὰ πάλιν νὰ σιωπηθῇ τελείως φαίνεται ἀγνωμοσύνη καὶ μάλιστα καὶ μία παραμικρὰ διήγησις ἱερῶν κατορθωμάτων, δὲν εἶναι κενὴ ὠφελείας. Οὗτος λοιπὸν ὁ μέγας ἥρως τῆς Οὐρανίου στρατιᾶς, εὑρίσκετο μὲν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας εἰς ἀξιώματα καὶ δόξας τῆς ἐπικήρου ταύτης ζωῆς, τὰ ὁποῖα ἐμπρὸς εἰς ἐκείνην τὴν ἀθάνατον δόξαν καὶ μακαριότητα, λογίζονται πλάσματα ψεύδους καὶ ματαιότητος, καὶ ὅσοι νικῶνται ἀπ' αὐτά, εἶναι οὐχὶ ἄνδρες στρατιῶται Χριστοῦ, ἀλλ' ὡς αἱ γυναῖκες αἰτινες αἰχμαλωτίζονται εἰς τὰ ἐπίπλαστα στολίσματα τοῦ σώματος· ἀλλ' εὐθὺς ὅπου ἐκηρύχθη πόλεμος μεταξὺ εὐσεβείας, καὶ ἀσεβείας τῆς παρανόμου διὰ τῆς ἁρπαγῆς τῆς Βασιλείας τοῦ παραβάτου Ἰουλιανοῦ, δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν νὰ κρύπτηται ἡ ῥώμη καὶ γενναιότης τοῦ μεγάλου Ἀρτεμίου ὑπὸ τὸ πρόσωπεῖον τῆς ματαίας δόξης καὶ κοσμικῆς φαντασίας, ἀλλ' ὡς λέων τῇ ἰσχύϊ

τικὴν Ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου τούτου Ἀρτεμίου, ἥτις ἦτο εἰς πολλὰ μέρη σφαλερὰ καὶ ἐπιλήψιμος ἐν χειρογράφοις σωζομένη.

τοῦ Ἰησοῦ πεποιθώς, ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ νέου Ἀμαλήκ, καὶ τῆς ζοφώδους στρατιᾶς τοῦ Σατανᾶ· εἰς ταύτην ὅμως τὴν παράταξιν, πρῶτον μὲν ἠρνήθη καὶ ἀπέρριψε πᾶσαν δόξαν πρόσκαιρον, καὶ πλοῦτον διαρρέοντα, καὶ γυμνὸς ἀπὸ πᾶσαν γηΐνην περιουσίαν ὡς ἀθλητὴς τοῦ Κυρίου ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα.

β'. Βέβαια εἰς ἐκείνους ὅπου ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐγείρωσι τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ τὸν γλυκύτατον, εἴτε δι' ἀθλήσεως, εἴτε δι' ἀσκήσεως, οὐχὶ πραγματικῶς εἶναι ἀνάγκη νὰ μισήσωσι κτήματα, πλοῦτον, καὶ πᾶσαν δόξαν καὶ ἀξίαν τοῦ Κόσμου, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν λογισμὸν νὰ φυλάττωνται νὰ μὴ ἐπιθυμήσωσι κἀνένα ἀπὸ αὐτά, ἐπειδὴ εἶναι ἐμπόδια μεγάλα εἰς πᾶσαν ἀρετήν· ἀπορρίψας λοιπὸν ὁ γενναῖος τοῦ Χριστοῦ στρατιώτης πᾶσαν ἀξίαν, καὶ περιουσίαν καὶ μέριμναν γηΐνην, ἐνεδύθη τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν ὁποίαν ἁρματώνει ὁ μέγας Ἀπόστολος τὸν ἀληθινὸν χριστιανόν, ὅπου τὸν πολεμοῦσιν ἀόρατοι ἐχθροί, καὶ χρειάζεται ἅρματα μυστικά, ἐπειδὴ καὶ ὁπόλεμος τῶν χριστιανῶν ἦναι πρὸς τὰς ἐξουσίας, καὶ στρατιᾶς πρὸς τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου τῆς ματαιότητος· χρειάζεται λοιπὸν μετὰ τὴν ἀπάρνησιν τῶν γηΐνων πραγμάτων καὶ ἀξιωμάτων, νὰ ἀναλάβῃ τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, νὰ τρομάξῃ μήπως καὶ παρέβῃ εἰς ἐκεῖνα ὅπου ἀρέσκεται ὁ Θεός, καὶ χάσῃ τὴν ἀγάπην του· μὲ τὸν φόβον λοιπὸν τοῦ Κυρίου ὡς ἀσπίδα ἰσχυράν, καὶ τὴν ἀγάπην του ὡς φαρέτραν μὲ παντὸς εἴδους ἅρματα, καὶ προσέτι ἀναλαμβάνει τὸ ξίφος τοῦ Πνεύματος τὰ ῥήματα τοῦ Κυρίου· ἤτοι ἔχων διαπαντὸς εἰς τὴν διάνοιάν του, ἐκεῖνα τὰ αἰώνια ἀγαθὰ τῆς Οὐρανίου Βασιλείας, ὅπου ὑπόσχεται τὸ ἀψευδέστατον στόμα τοῦ Σωτῆρος εἰς ἐκείνους οἵτινες ἀγαπῶσιν αὐτόν. Οὕτω ἔνοπλος ὁ γενναῖος οὗτος ἀθλητὴς ἦλθεν ἐναντίον τῶν ὁρατῶν καὶ ἀοράτων πολεμίων τῆς ἀληθείας· πρώτη προσβολὴ τῆς μάχης ἔγεινε πρὸς τὸν τύραννον, τὸν ὁποῖον ἐπλήγωσε μὲ τὴν παρρησίαν ὅπου τὸν ἤλεγξεν εἰς τὸ πρόσωπον, ὡς ἀσεβῆ καὶ ἀνάξιον τῆς βασιλείας· δὲν ἔμεινεν ἀπλήγωτος καὶ ὁ Σατανᾶς, ἐπειδὴ ἀπὸ ἐκείνην τὴν παρρησίαν ἐσυμπέραινε (τὸ πονηρὸν πνεῦμα) τὸ ἀμετάθετον τοῦ Ἁγίου καὶ τὴν ἄθλησιν· ὅθεν συντροφιασμένα καὶ τὰ δύο μέρη, ὅ,τε παοαβάτης, καὶ ὁ ἀποστάτης Διάβολος ἐπιφέρουν κατὰ τοῦ ἀθλητοῦ τὴν λεοντήν, καὶ μὲ ἀγριώτατον ἦθος καὶ φωνὴν ὁ τύραννος, ἄρχισε νὰ φοβερίζῃ τὸν Ἅγιον, ἐπιφέρων πρῶτον κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ, πῶς ἐφόνευσε τὸν ἀδελφόν του Γάλλον, καὶ κατηγορῶν καὶ τὸν ἅγιον μέγαν βασιλέα Κωνσταντῖνον· ἀλλ' ὁ Ἅγιος σοφώτατα καὶ γενναίως ἀνεσκεύασε καὶ τὴν κατηγορίαν ἐξ αὐτοῦ, καὶ τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον ἀπέδειξε πάντων Βασιλέων ὑπέρτατον· ἐλύσσαξεν ὁ ψωριὼν

κύων Ἰουλιανὸς κατὰ τοῦ ἀθλητοῦ, καὶ ἐπειδὴ μὲ τὰ γαυγίσματά του δὲν ἐφόβισε τὸν Ἅγιον, ἤρχισε δι' ὀδόντων καὶ ὀνύχων τοὺς σπαραγμούς· καὶ πρῶτον κεντᾶται ὁλόγυμνος μὲ περώνια πεπυρωμένα εἰς τὰς πλευράς, καὶ μὲ τριβόλους ὀξεῖς κατέξαινον ὅλον τὸ ὄπισθεν μέρος ἄχρι τῶν ὀστέων αὐτῶν ἔπειτα καὶ τὸ ἔμπροσθεν, ἕως νὰ φανῶσι τὰ ἐντόσθιά του· τοῦτο ἔγεινεν ὥρας πολλάς, ἐπειδὴ βλέπων ὁ τύραννος τὸν Μάρτυρα ὅπου δὲν ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν του τοιαύτας φρικτὰς τιμωρίας, ἀναπτεν ἡ ἀσύνετος ἐκείνη καρδία, εἰς περισσότερον ἔρωτα ἐκδικήσεως· ἀλλ' ὁ μάταιος ἔλαιον ἔχυνεν εἰς τὸ πῦρ διὰ νὰ σβεσθῇ· ὅσον ἐτιμώρει τὸν Μάρτυρα διὰ νὰ τὸν καταπείσῃ, καὶ ὁ Μάρτυς μάλιστα ὑπέμενε μετὰ χαρᾶς, τόσον ὁ δείλαιος ἐτήκετο ἡ καρδία του ἀπὸ θυμὸν καὶ λύπην, ὡς νικημένος ἀπὸ ἕνα γυμνὸν καὶ δεδεμένον χεῖρας καὶ πόδας· προστάζει αὖθις νὰ φυλακίσωσιν τὸν Ἅγιον, ἐγείροντα πᾶσαν συμπάθειαν ἀπὸ αὐτὸν ἐπειδὴ παρήγγειλε νὰ μὴ τοῦ δώσουν ἢ τροφήν, ἢ ποτὸν παντάπασι· «πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν δικαίων, ἀλλ' ἡ βοήθεια ὀξυτάτη εἰς τοὺς ὑπομένοντας· ἐκ πασῶν γὰρ αὐτῶν ῥύσεται αὐτοὺς ὁ Κύριος·» φαίνεται ὁ Σωτὴρ ἐξαστράπτων εἰς τὸ σκότος τῆς φυλακῆς, ἀορατως τρέφει τὸν ἀθλητὴν δι' ἄρτου Ἀγγέλων· παρηγορεῖ τὸν δοῦλόν του μὲ τὴν ἀγτιμισθίαν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν· καὶ ἐκείνη ἡ θεία ἐπιφάνεια ἰατρεύει τὰς πληγὰς τοῦ Ἁγίου, καὶ τῷ δίδει θάρσος εἰς τὴν ψυχήν, διὰ νὰ ὑπομείνῃ καὶ ἄλλα μαρτύρια, καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον εὐχαρίστως· ἔλαβε δὲ τοιαύτας χάριτας ὁ ἀθλητής, παρὰ Κυρίου διότι ἠγάπησε πολύ, καὶ κατὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν προαίρεσιν ὅπου ἔχει ἕκαστος εἰς τὸν Θεὸν ἀπολαμβάνει καὶ τὰ δωρήματα. Τί δὲ ὁ ἄθλιος Ἰουλιανός; εἶδε μὲ τὸ ἀνίσχυρον ὅπλον τῆς λεοντῆς ὅτι δὲν κατόρθωσεν οὐδέν, ἀναλαμβάνει τὴν ἀλωπεκήν· κολακεύει τὸν θεόσοφον ἀριστέα, καὶ τῷ ὑπόσχεται ὁ μάταιος πρόσκαιρά ἀγαθά, τὰ ὁποῖα εἶχε πολλαπλάσια ὁ Ἅγιος καὶ τὰ ἐμίσησεν· δεύτερον ἐνικήθη καὶ εἰς τοῦτα ὁ παραβάτης, καὶ ἔλαβον ἀμφότεροι αὐτός τε καὶ ὁ πατήρ του Διάβολος καιρίαν τὴν πληγήν, ἐπειδὴ κατεφρόνησεν ὁ Ἅγιος τὰ ἀγαθὰ ὅπου τῷ ἔταξε, μὴ καταδεξάμενος αὐτά, καὶ μάλιστα ὅπου ἐδίδασκε καὶ τὸν ἤλεγχε διότι ἠθέτησε τὸ σέβας ὁ παρανομώτατος βασιλεύς, ὅστις πάλιν ὢν ἀνάξιος τῆς βασιλείας, καὶ ἀπάνθρωπος ὡς ὠμότατος θὴρ ἐμάνη κατὰ τοῦ Ἁγίου, καὶ διανοεῖται νὰ τοῦ δώσῃ τοιαύτην τιμωρίαν, ὅπου νὰ μὴ τὴν ἐπενόησεν ἄλλος τύραννος· ἔχων δὲ τὸν ἀρχιτέκτονά του Σατανᾶν τοῦ ἔβαλεν εἰς τὴν διάνοιάν του βάσανον καινοπρεπῆ· λίθον ὑπερμεγέθη νὰ τὸν διασχίσουν οἱ λατόμοι εἰς τὴν μέσην κατὰ μῆκος· τὸ ἐπάνω μέρος νὰ εἶναι ἐπικρεμάμενον, καὶ εἰς τὸ κάτωθεν

νὰ στρώσωσι τὸν Ἅγιόν, ὥστε ἀφῆκε τὸ ἄνωθεν μέρος ταῦ λίθου, κατέβη ὅλον τὸ βάρος ἐπάνω εἰς τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου, καὶ συνέτριψε τὰ μέλη του ἅπαντα, θέαμα ἐλεεινὸν μὲν τοῖς ἀνθρώποις, τοῖς Ἀγγέλοις δὲ ὕμνος ἐπινίκιος, καὶ τοῖς δαίμοσιν αὐτοῖς ὀδυρμὸς καὶ αἰσχύνη διὰ τὴν ἄκραν ὑπομονὴν τοῦ ἀθλητοῦ, καὶ εἰς τὸν τύραννον πικρία μεγαλωτάτη διότι νικηθεὶς κατὰ κράτος μὲ ἀπελπισίαν, βλέπων ἄνθρωπον ὡς ἀπὸ μύλου συντετριμμένον κατὰ τὰ κόκκαλα, τὴν κεφαλὴν διςδιάκριτον ἀπὸ τὸν συντριμμόν· τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξωρυγμένους· χεῖρας, πόδας θραυσμένους· καὶ τὰ σπλάγχνα κεχυμένα· καὶ τὸ μὲν σῶμα ἔπαθε τοιαῦτα, ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἔστεκε καὶ ἤκμαζε μᾶλιστα περισσότερον εἰς τὸν θεῖον ἔρωτα. Ἐπειδὴ ὅσον ὁ ἔξω ἄνθρωπος, ἤτοι τὸ σῶμα φθείρεται, τοσοῦτον ὁ ἔσω, ἤτοι ἡ ψυχὴ ἀνανεοῦται· διὰ τοῦτο μὲ τοιαύτην ἐλεεινὴν κατάστασιν ἐλευθεροστομεῖ καὶ ἐλέγχει αὖθις τὸν τύραννον, καὶ ἡ φωνὴ φανερόνει τὴν ἣν εἶχε χαρὰν ἐκείνη ἡ μακαρία ψυχή· ὥστε καὶ ὁ τύραννος καταπλαγείς, ὡς ἀπηλπισμένος καὶ φρενήρης ἀπὸ τὴν αἰσχύνην του, διότι ἀντὶ νὰ νικήσῃ, ἐνικήθη κατὰ κράτος ἀπὸ ἕνα γυμνόν, ἀπὸ ἕνα δεδεμένον, καὶ τέλος συντετριμμένον καὶ τεθλασμένον ἄνθρωπον, ἔδωκε κατ' αὐτοῦ τὴν διὰ ξίφους ἀπόφασιν νὰ τὸν ἀποκεφαλίσωσι, χαίροντα καὶ ἀγαλλόμενον εἰς τὴν τελευτὴν μυριάκις περισσότερον, παρὰ ἐκεῖνοι ὅπου ὑπάγουν εἰς τὰς μεγαλειτέρας χαρὰς καὶ εὐτυχίας τοῦ κόσμου τούτου· καὶ δέχεται τὴν τομὴν ὁ τρισμακάριος ἀφ' οὗ ἔδειξε τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην, ἡ ὁποία πρέπει καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ σφραγίζῃ τὸ τέλος τοῦ χριστιανοῦ. Ἐπειδὴ ἂν λείψῃ αὐτὴ ἡ σφραγὶς ἀπὸ τὸν χαρακτῆρα τῆς ψυχῆς τοῦ χριστιανοῦ, καὶ αὐτὸ τὰ μαρτύριον δὲν θέλει τὸν ὠφελήσῃ τίποτε. Διὰ τοῦτο ὁ μέγας Ἀρτέμιος τὴν ὥραν ὅπου ἔμελλε νὰ ἀποκεφαλισθῇ φροντίζων ὑπὲρ τῆς ἀγάπης, ἔκλινε τὰ γόνατα καὶ προσηύχετο ὥραν ἱκανὴν ὑπὲρ σωτηρίας τοῦ περιουσίου τοῦ λαοῦ· καὶ ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν τῆς πίστεως νὰ τοὺς φωτίσῃ ὁ Κύριος νὰ γνωρίσωσι τὴν ἀλήθειαν, νὰ ἐπιστρέψωσι ἀπὸ τὴν πλάνην τοῦ Σατανᾶ, νὰ παύσῃ ἡ ἀσέβεια, καὶ αὐτοὶ οἱ ἄθλιοι νὰ φωτισθῶσι· καὶ τελειώσας τὴν εὐχήν, ἐδέχθη τὴν τομὴν χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος· ἐπειδὴ εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν χαρὰν ὅπου εἶχε νὰ τὸν διαδεχθῇ· ἐνῷ ἀνείρχετο λοιπὸν ἡ μακαρία καὶ ὁλόφωτος ἐκείνη ψυχή, οἱ μὲν Δαίμονες ἔφριττον, καὶ αἰσχυνόμεναι ἀπέφευγον, οἱ δὲ Ἄγγελοι συνυπήντουν τὸν ἀριστέα· οἱ Ἅγιοι πάντες συνέχαιρον εἰς τοῦ ὁμοτρόπου τὴν παρουσίαν, τὴν ὁποίαν ἀποδέχεται καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν, δεξιούμενος τὸν στρατιώτην του μὲ τὸν λαμπρότατον στέφανον τῆς νίκης. Βέβαια δίκαιον εἶναι νὰ κλαίῃ τις καὶ νὰ ὀδύρηται ἀπαρηγόρη-

ρητα ἐκείνους τοὺς παναθλίους οἵτινες ἀπὸ φόβον μιᾶς στιγμῆς θανάτου ἀρνοῦνται τὸν Χριστόν· στοχασθῆτε ποίας καὶ πόσης ὑστεροῦνται δόξης καὶ αἰωνίου ἀπολαύσεως, καὶ ὑπάγουσι εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ, ἐὰν δὲν μετανοήσωσι, ἢ μὲ τὸ αἷμα των, ἢ κἂν μὲ πικρὰ δάκρυα· ἰδοὺ ἥρως ἀληθής· ἰδοὺ γίγας νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος, ὁ μέγας τῷ ὄντι καὶ θεῖος Ἀρτέμιος· οὐχὶ νὰ ἐπαινεῖται διὰ τὰς γηΐνους νίκας, πῶς ἐνίκησε δηλαδὴ ἐχθροὺς ὁρατούς, ἀλλὰ διότι ἐτρόπωσε καὶ τοὺς ἀοράτους, μὲ τὸ νὰ παρέδωκε τὸ ἴδιον σῶμα εἰς βάσανα καὶ εἰς θάνατον· καὶ ἀξίζει μία ρανὶς μαρτυρικοῦ αἵματος μὲ τὸ ἴδιον θέλημα, παρὰ νὰ χύσῃ πλημμύρας αἱμάτων πολέμων· μία ἐκκοπὴ θελήματος, εἶναι μεγαλειτερη ἀριστεία, παρὰ νὰ νικήσῃ τις μυρίας νίκας τῶν ἐναντίων. Ἐκεῖνος ὁ Ἀχιλλεὺς ὅπου ὑπέταξε τόσας χώρας καὶ κάστρη, καὶ ἔχυσε ποταμηδὸν αἵματα τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἕνα μόνον πάθος τοῦ ἔρωτος ὅπου ἠγάπησε τὴν θυγατέρα Πριάμου τοῦ βασιλέως, τὸν ἐνίκησε κατὰ κράτος, καὶ τοῦ ἀφήρεσε τὴν ζωὴν ἀπὸ οὐτιδανὰ ἀνθρωπάρια· διὰ τοῦτο καὶ ἐκεῖνος ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ὁπόταν κατεγίνετο καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν, τὸν ἐπαινοῦσαν μερικοὶ κόλακες, πῶς ἐκυρίευσε τὸ περισσότερον μέρος τῆς οἰκουμένης, αὐτὸς ἀπεκρίνατο, ὅτι ἂν ἴσως καὶ ὅλον τὸν κόσμον νικήσω καὶ νὰ ἐξουσιάσω, καὶ νὰ μὴ νικήσω τὰ πάθη τοῦ σώματος, καὶ νὰ ἐξουσιάσω τὰς κακὰς ὀρέξεις τῆς ψυχῆς τίποτι δὲν ἐκατόρθωσα· μάτην οἱ κόποι μου, καὶ αἱ νίκαι μου ἐν ματαιότητι· λοιπὸν καὶ ἕνας ἰδρὼς τῆς ἀρετῆς καὶ ἀσκήσεως χρήζει περισσότερον ἀπὸ μυρίους κόπους τῶν κοσμικῶν κατορθωμάτων. Οὗτος ὁ θαυμάσιος ἥρως, καὶ πρὸ τοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς ἀθλήσεως, ἐφάνη καὶ εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ ἐπιγείου βασιλέως δόκιμος εἰς τοὺς ὁρατοὺς πολέμους· διὰ τοῦτο καὶ ἠξιώθη τοσαύτης μεγίστης ἀξίας, ἤτοι Αὐγουστάλιος τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας· καὶ φαίνεται ἡ οἰκειότης ὅπου εἶχεν εἰς αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς, ἐπειδὴ ὁ αὐτοκράτωρ Κωνστάντιος, φίλον τὸν πιστὸν ὀνομάζων αὐτὸν καὶ ἠγαπημένον, τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἔφερε τὰ τίμια λείψανα Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου, καὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ· ναὶ λέγω ὅλα ταῦτα εἶναι ἔνδοξα καὶ μεγαλοπρεπῆ, καὶ ὁ πλοῦτος ὅπου εἶχε, καὶ ἡ δόξα, καὶ τὸ ἀξίωμα, καὶ αἱ ἀνδραγαθίαι, καὶ ἡ φιλία πρὸς τοὺς βασιλεῖς· ἀλλὰ αὐτὰ ὅλα δὲν ἠθελαν γένῃ ἀντάξια νὰ τὸν δοξάσωσιν, ὅσον τὸν ἐδόξασε μὲ ἀθάνατον δόξαν ἡ ἀπόφασις μόνη ὅπου ἠρνήθη ταῦτα ὅλα, καὶ ἀνέλαβε τὸν θεῖον ζῆλον κατὰ τῆς ἀσεβείας, ὁ ὁποῖος ζῆλος καὶ ἡ ἄρνησις τῶν γηΐνων φαινομένων ἀγαθῶν, τοῦ ἔγειναν ἕνας χειραγωγὸς καὶ πρὸς τοὺς μεγίστους ἀγῶνας τῆς ἀθλήσεως. Βέβαια ὅσοι θέλωσι νὰ ἐξέλθωσι

εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς πάλης, εἶναι ἀνάγκη νὰ γυμνόνωνται διὰ νὰ μὴ δώσωσιν λαβὴν εἰς τοὺς ἀντιπαλαιστάς· καὶ ἐκεῖνοι ὅπου μετέρχονται τοὺς ἀγῶνας ἢ τῆς ἀθλήσεως, ἢ τῆς ἀσκήσεως χρειάζεται καὶ ἐξ ἀνάγκης νὰ λείπωσι παντάπασιν ἀπὸ τὴν κοσμικὴν προσπάθειαν, νὰ ἀπογυμνωθῶσιν τελείως ἀπὸ πλοῦτον καὶ ἀξιώματα, καὶ τὰς ἐπιθυμίας, μέχρι καὶ μικροῦ λογισμοῦ. Ἠρίστευσε λοιπὸν ὁ μέγας οὗτος στρατιώτης τοῦ Κυρίου κατὰ τῶν κοσμικῶν φαντασιῶν· ἐνίκησε τυράννους ὁρατούς· ἐτρόπωσε φάλαγκας ἀοράτων Δαιμόνων, καὶ οὕτως ἔλαβε στέφανον πολυανθῆ παρὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου· οὐχὶ μὲ ἄνθη ἐπίκηρα ἀλλὰ μὲ ἀκήρατα εἰς τὸν αἰῶνα βραβεῖα τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ἄνθος εὐῶδες διὰ τὴν ἀπάρνησιν τῶν γηΐνων· ἄνθος τοῦ ἐνθέου ζήλου ὅπου ἤλεγξε τὸν τύραννον κατὰ πρόσωπον, ὡς ὁ Ἠλίας τὸν Ἀχαάβ· ἀλλὰ καὶ τὸν ἐδίδασκεν ὡς ὁ μέγας Ἀπόστολος καὶ οἱ λοιποὶ ὅπου ἐδίδασκον βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας· ἄνθος ἀμάραντον ἐξ οἰκείων αἱμάτων ὅπου ἔρρευσεν κατὰ τοὺς ραβδισμούς, κατὰ μίμησιν τῆς δεσποτικῆς μαστιγώσεως καὶ ἡ φλὸξ τοῦ πυρὸς ὅπου κατέφλεξε διὰ σιδήρων τὰς πλευρὰς καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος· καὶ τὰ ὀξύτατα κέντρα εἰς τὰ ὁποῖα ἐκαρφώνετο ὁλόσωμος, ἀλλὰ ἐδέχετο ταῦτα πασίχαρος, ἐνθυμούμενος τὴν λόγχην ὅπου ἐλόγχευσαν τὴν ζωήρρυτον πλευρὰν τοῦ Σωτῆρος, καὶ τοὺς ἥλους δι' οὗ ἐπροσήλωσαν οἱ ἄνομοι τὰς ἀκηράτους χεῖρας τοῦ πλαστουργοῦ. Ἠξιώθη ἐκεῖνος ὁ μέγας Μωϋσῆς νὰ ἴδῃ τὰ ὀπίσθια τοῦ Θεοῦ· ἠξιώθη καὶ ὁ μέγας Ἀρτέμιος νὰ ἴδῃ καὶ νὰ ἀκούσῃ αὐτὸν τὸν Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ προανάρχου Πατρός· ἐλιθάσθη ὁ προφήτης Ἱερεμίας; ἐλιθοβολήθη ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος; τὰ αὐτὰ ἔπαθε καὶ ὁ θεῖος Ἀρτέμιος φοβερώτερα καὶ παραδοξότερα διὰ τῆς μεγίστης ἐκείνης πέτρας, ἡ ὁποία τοῦ ἔφερεν ὁλόσωμον συντριμμόν· ἤλεγχεν ὁ τίμιος Πρόδρομος τὸν Ἡρώδην διὰ τὴν μοιχείαν καὶ μετὰ τὴν ἀποτομήν· ἤλεγχε καὶ ὁ Ἅγιος τὸν παραβάτην καὶ μετὰ τὸν τεθλασμὸν τῶν μελῶν· καὶ τελευταῖον ἀπετμήθη τὸν ἱερὸν τράχηλον διὰ ξίφους, καὶ ἔγεινεν ἐφάμιλλος Μαρτύρων πολλῶν, καὶ Ἀποστόλων, ὅπου ἐδέχθησαν τὸν διὰ μαχαίρας θάνατον· εὐθὺς δὲ ὅπου ἐτελείωσεν ὁ γενναῖος ἀθλητὴς τοὺς κόπους, ταὺς ἀγῶνας, καὶ τὰ μέχρις αἵματος παλαίσματα, ἤρξατο ἐκείνη ἡ ἀδιάκοπος, καὶ ἄρρητος εὐφροσύνη, καὶ ἀνέκφραστος ἡδονή, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαβεν αὐτὸν τῆς ὁποίας ἡ μεγαλοπρέπεια ἐξέλαμψε καὶ ἐδῶ εἰς τὴν γῆν διὰ τῆς μεγίστης χάριτος τῶν θαυμάτων ὅπου τοῦ ἐβράβευσεν ὁ Κύριος· καὶ μάλιστα θεραπευτὴν συμπαθέστατον εἰς ἐκείνους ὅπου πάσχουσι ἀπὸ τὸ ἐπώδυνον πάθος τοῦ σπάσματος, καὶ ὀξύτατον βοηθὸν εἰς τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτὸν μετ' εὐλαβείας καὶ

πίστεως. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς ἀδελφοί, οἱ τὴν μνήμην αὐτοῦ εὐλαβῶς τελοῦντες, προβάλλομεν αὐτὸν μεσίτην πρὸς Θεόν, ὅπως γένηται καὶ ἡμῖν βοηθὸς καὶ ἀντιλήπτωρ εἰς πάντα πειρασμὸν ἐπερχόμενον ἡμῖν ἐξ ἐχθρῶν ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων, καὶ ἄξιοι ἀναδειχθῶμεν ἐργάται τῆς ἀρετῆς, καὶ ἐν μετανοίᾳ εὐαρεστήσωμεν Χριστῷ τῷ Σωτῆρι ἡμῶν· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (1).

Οἱ ἅγιοι μάρτυρες ΕΒΟΡΗΣ *καὶ* ΕΝΟΗΣ *λιθοβοληθέντες τελειοῦνται*

»Λίθοις Ἐβόρην καὶ σύναθλον Ἐνόην,
»Λίθων λάτραι κτείνουσιν ἀθλητοκτόνοι.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν ΜΑΤΡΩΝΗΣ *Χιοπολίτι τῆδος θαυματουργοῦ* (2).

(1) Ἐκ χειρογράφου τοῦ ἁγίου Ὄρους Ἄθῳ· σταλέντος ὑπὸ Χατζῆ Εὐθυμίου Ἀνδρικοπούλου Μοναχ. προτροπῇ καὶ παρακινήσει τοῦ ἰδίου ἐτυπώθη. Σ.Ε.

(2) Ἱστέον ὅτι προτροπῇ καὶ παρακινήσει τοῦ μακαρίου πρώην Κορίνθου κυρίου Μακαρίου, διωρθώθη κατά τε λέξιν καὶ συνθήκην ἡ τῆς Ὁσίας διήγησις, παρὰ Νικηφόρου Ἱερομονάχου τοῦ Χίου. (Ἐκ τοῦ Ν. Λειμωναρίου).

»Διποῦσα κόσμον ἔμπλεων ἀκοσμίας.
»Χριστῷ πρόσεισι νυμφικῶς ἡ παρθένος.
»Εἰκάδι Ματρώνης δέμας γαῖα κάλυψε θανούσης.

ά. Αὕτη ἡ ὁσία καὶ θαυματουργὸς μήτηρ ἡμῶν Ματρῶνα, ἦτο ἀπὸ τὴν νῆσον Χίον, ἀπὸ τὸ χωρίον τὸ καλούμενον ἕως τὴν σήμερον Βολισσόν, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς τὸ ἐπάνω βόρειον μέρος τῆς Χίου· καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτῆς ὠνομάζετο Λέων, ἡ δὲ μήτηρ Ἄννα, οἱ ὁποῖοι ἦσαν εὐσεβεῖς Χριστιανοί, καὶ μὲ ὅλα τὰ χριστιανικὰ ἤθη καὶ ἔργα κεκοσμημένοι, προσέτι καὶ εἰς τὸν πλοῦτον καὶ εἰς τὰ ἄλλα κοσμικὰ ἀγαθὰ ἦσαν ἐπισημότεροι τῶν ἄλλων τοῦ χωρίου. Εἶχον δὲ αὐτοὶ καὶ ἄλλας ἓξ θυγατέρας, καὶ μὲ τὴν Μαρίαν ἑπτά. (Διότι Μαρία ὠνομάζετο ἡ Ἁγία, καὶ μετωνομάσθη ὕστερον Ματρῶνα). Αὕτη λοιπὸν ἡ Μαρία, (ἡ ὁποία ἦτο ἡ μικροτέρα τῶν ἄλλων θυγατέρων) ὅταν ἦλθε καιρὸς νὰ τὴν νυμφεύσωσιν οἱ γονεῖς της, δὲν ἠθέλησεν, ἀλλ' ἐπρόκρινεν, ὡς φρονίμη, νὰ φυλάξῃ παρθενίαν καὶ καθαρότητα, διὰ νὰ γείνῃ νύμφη καλὴ καὶ ἄμωμος τοῦ ἀθανάτου νυμφίου Χριστοῦ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀληθὴς παρθενία καὶ ἀφθορία, δὲν εἶναι εὔκολον νὰ κατορθωθῇ μέσα εἰς τὸν κόσμον, εἰς τὴν συναναστροφὴν τῶν πολλῶν, ὁμοίως καὶ τὰ ἄλλα καλά, μὲ τὰ ὁποῖα φαιδρύνεται ἡ λαμπὰς τῆς παρθενίας, μέσα εἰς τὸν κόσμον ἀπαντῶσι πολλὰ ἐμπόδια· διὰ τοῦτο τρωθεῖσα ἡ μακαρία ἀπὸ τὰ γλυκύτατα βέλη τοῦ θείου ἔρωτος, ἀνεχώρησε κρυφίως ἐκ τῆς συγγενείας της, ἀφῆκε τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ τὰς ἀδελφάς της, καὶ ἦλθε εἰς τὸ βουνὸν τοῦ χωρίου, ὅπου καλεῖται Κατάβασις, καὶ ἐκεῖ ἤνοιξε τὸ στάδιον τῶν ἀσκητικῶν της ἀγώνων, καὶ τὴν κατὰ τῶν παθῶν καὶ τῶν Δαιμόνων ἔστησε πάλην, νηστεύουσα, ἀγρυπνοῦσα, καὶ μόνη μόνῳ τῷ Θεῷ προσευχομένη ἡ ἀοίδιμος· πλὴν αὐτὴ μὲν ἔχαιρε καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν, λυτρωθεῖσα τῶν ταραχῶν καὶ τῶν θορύβων τοῦ κόσμου, οἱ δὲ γονεῖς της ἀγνοοῦντες τί ἔγεινε, καὶ ποῦ κατήντησεν, ἐλυποῦντο βαρέως, καὶ δὲν ἔπαυον ἀπὸ τὸ νὰ τὴν ζητῶσι νὰ τὴν εὕρωσι· καὶ λοιπὸν εὑρόντες αὐτὴν δὲν ἔκριναν εὔλογον νὰ τὴν ἀφήσωσιν ἐκεῖ μόνην, ἀλλὰ τὴν παρεκίνησαν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν των, καὶ αὐτὴ ὑπήκουσεν ὡς Θεοῦ δούλη, εἰς τὸ εὐλογοφανὲς πρόσταγμα τῶν γονέων της, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρικήν της οἰκίαν· καὶ εἰς μὲν τὰ ἄλλα ὑπετάσσετο χριστομιμήτως, καὶ ὑπήκουεν εἰς αὐτοὺς μὲ πολλὴν ταπείνωσιν, εἰς τὸ νὰ ὑπανδρευθῇ ὅμως παντελῶς δὲν ὑπήκουεν· ὅθεν βλέποντες ἐκεῖνοι πῶς δὲν τοὺς ὑπακούει, καὶ γνωρίσαντες τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης της, καὶ τὸν πολὺν πόθον ὅπου εἶχε τῆς μοναδικῆς ζωῆς, τέλος πάντων τῇ ἔδωκαν τὴν ἄδειαν, νὰ ὑπάγῃ νὰ ἡσυχάσῃ, καὶ νὰ πολιτεύηται τὴν κατὰ Θεὸν πολιτείαν, ὅπου εὐχαριστεῖται καὶ ἀρέσκεται· ἀλλὰ καὶ τὴν πατρογονικήν της κληρονομίαν ἐξεχώ-

ρισαν, καὶ τὴν ἄφησαν εἰς τὴν ἐξουσίαν της, νὰ τὴν οἰκονομήσῃ ὡς θέλει.

ϐ΄. Ἡ δὲ κυριώνυμος Μαρία, καὶ τῆς ἀειπαρθένου καὶ Θεοτόκου Μαρίας ἄμωμος νύμφη, τὰ μὲν κινητὰ πάντα, διεμοίρασε κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου, εἰς χήρας καὶ ὀρφανὰ καὶ πτωχούς· τὰ δὲ ἀκίνητα, χωράφια δηλαδὴ καὶ ἄλλα παρόμοια, τὰ ἄφησεν εἰς τὰς ἀδελφάς της, νὰ τὰ καλλιεργῶσι, καὶ νὰ τὰ ἐπιμελῶνται, ἕως οὗ νὰ τὴν φωτίσῃ ὁ Θεὸς νὰ τὰ οἰκονομίσῃ κατὰ τὸ θέλημά του, πρὸς ψυχικήν της ὠφέλειαν. Καὶ λοιπὸν ἀφ᾽ οὗ οὕτω καλῶς διετάξατο τὰ ἑαυτῆς πάντα, ἄφησε τὴν Βολισσόν, καὶ ἦλθε πάλιν εἰς τὴν Κατάβασιν, εἰς τὸ πρῶτόν της ἡσυχαστήριον· τὴν δὲ ὀλίγην ἐκείνην τροφήν, ὅπου ἦτο ἀναγκαία πρὸς συντήρησιν τοῦ σώματός της, διὰ νὰ μὴ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν παντελῆ ἀσιτίαν ἐφρόντιζε καὶ τῆς τὴν ἔφερεν μία της ἀδελφή. Ἔμεινε δὲ ἐκεῖ εἰς τὴν Κατάβασιν ἡσυχάζουσα καὶ ἀγωνιζομένη τρεῖς ὁλοκλήρους χρόνους, ἀλλὰ κατὰ μὲν τὸ σῶμα εὑρίσκετο εἰς τὴν Κατάβασιν, κατὰ δὲ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν καὶ τὴν διάνοιαν, εὑρίσκετο εἰς τὴν ἀνάβασιν καὶ εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ, φανταζομένη τὰ ἀνεκλάκητα ἐκεῖνα κάλλη καὶ τὰς ὡραιότητας καὶ ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς διατιθεμένη κατὰ τὸν Προφήτην. Μετὰ δὲ τὰ τρία ἔτη θέλων ὁ φιλάνθρωπος Θεός, νὰ φανερώσῃ τὸν κρυπόμενον θησαυρόν, διὰ νὰ πλουτήσῃ καὶ ἄλλους μὲ τὸν οὐράνιον πλοῦτον τῶν ἀρετῶν, καὶ νὰ θέσῃ τὸν λύχνον ἐπάνω εἰς τὴν λυχνίαν, διὰ νὰ φωτίσῃ καὶ ὁδηγήσῃ καὶ ἄλλους εἰς ὁδὸν σωτηρίας, καθὼς ἔδειξαν τὰ πράγματα ὕστερον, ἐνέπνευσεν εἰς τὴν διάνοιάν της λογισμὸν ἀγαθόν, καὶ πόθον ἔβαλεν εἰς τὴν καρδίαν της θερμόν, νὰ καταβῇ εἰς τὴν χώραν, ὅπου ἦσαν τότε πολλὰ γυναικεῖα Μοναστήρια, διὰ νὰ εὕρῃ παραδείγματα ἀρετῶν, καὶ να ὑποταχθῇ εἰς γερόντισσαν, κατὰ τοὺς νόμους τῆς μοναδικῆς πολιτείας.

γ΄. Ἐλθοῦσα λοιπὸν εἰς τὴν χώραν, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ γυναικεῖα Μοναστήρια θεωρήσασα, καὶ πολλῶν ἐναρέτων καλογραιῶν τὰς ἀρετὰς μιμησαμένη, ὡς πάλαι ὁ μέγας Ἀντώνιος, εὗρεν μικρὸν Μοναστήριον, καὶ τῆς ἤρεσε περισσότερον ἀπὸ τὰ ἄλλα, ἐπειδὴ ἦσαν εἰς αὐτὸ τρεῖς μόνον μονάζουσαι, μήτηρ καὶ δύο θυγατέρες, καὶ ἦτο μεγάλη ἡσυχία καὶ εἰρήνη· ὅθεν τὰς παρεκάλεσε νὰ δεχθῶσιν καὶ αὐτὴν εἰς τὴν συνοδίαν των, καὶ αὐταὶ τὴν ἐδέχθησαν, βλέπουσαι τὴν σεμνότητα καὶ εὐταξίαν της, καὶ τὸ ταπεινόν της ἦθος· καὶ ἔμεινε ὑποτασσομένη εἰς αὐτάς, καὶ δοκιμαζομένη εἰς τοὺς κόπους καὶ τὰς κακοπαθείας τῆς ἀσκήσεως. Δὲν παρῆλθεν ὅμως πολὺς καιρὸς καὶ ἐφάνησαν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἔλαμψαν αἱ ἀρεταί της, καὶ τῶν προτέρων της ἀσκητικῶν πόνων οἱ πνευματικοὶ καρποὶ ἐγνωρίσθησαν· ὅθεν τὴν ἔκυρον καλογραΐαν, καὶ τὸ μοναδικὸν σχῆμα τὴν ἐνέδυσαν, καὶ ἀντὶ Μαρίας μετωνομάσθη Μα-

τρώνα· καὶ ὅσον τὰ ἔτη της προέβαινον, καὶ ἡ ἡλικία της ηὔξανε, τόσον καὶ αὐτὴ προέβαινε καὶ ἐπρόκοπτεν εἰς νέους ἀγῶνας καὶ ἀσκητικοὺς πόνους, καὶ ηὔξανε καὶ ἐπερίσσευεν εἰς τὰς ἀρετάς· ὅθεν καὶ ἐξεδόθη ἡ φήμη της, καὶ πολλὰς ἄλλας παρεκίνησε, καὶ παρεκίνει καθ' ἑκάστην καὶ εἴρχοντο εἰς τὸ Μονήδριον ἐκεῖνο καὶ ἐκοινοβίαζον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία των ἦτο πολὺ μικρὰ (διότι δὲν ἦτο Ἐκκλησία Μοναστηρίου, ἀλλ' ἦτο πατρογονικὴ καὶ κτητορικὴ τῶν τριῶν ἐκείνων Μοναχῶν) ἐπειδὴ λέγω εἶχον στενοχωρίαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, λέγει ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἡ Ματρῶνα πρὸς τὴν γερόντισσάν της, Θέλεις κυρία μου, νὰ μεγαλύνωμεν τὸν Ναὸν τοῦτον, καὶ νὰ κτίσωμεν καί τινα κελλία; Ναὶ ἀπεκρίθη ἐκείνη, πολλὰ τὸ ἠγάπουν κυρία μου καὶ ἐγὼ νὰ γείνῃ αὐτὸ ὅπου λέγεις, ἀλλὰ τί νὰ κάμω; γνωρίζεις καὶ ἐσὺ ὅτι ἔξοδα δὲν ἔχω. Μὴ σὲ μέλει, τῆς λέγει ἡ Ματρῶνα, καὶ ὁ Κύριος οἰκονομεῖ, καὶ τῆς ἐφανέρωσε, πόθεν ἠδύνατο νὰ εὑρεθῶσιν τὰ ἔξοδα τῆς οἰκοδομῆς· καὶ οὕτω λαβοῦσα τὴν ἄδειαν, ἐπώλησε τὰ ἀκίνητα πράγματα ὅπου εἶχεν εἰς τὴν Βολισσόν, καὶ πρῶτον μὲν ἔκτισεν ἕνα λουτρὸν μετὰ γνώμης καὶ ἀδείας τῆς γερόντισσας, διὰ νὰ λούωνται οἱ πτωχοὶ καὶ ξένοι, κατὰ τὴν συνήθειαν, ὅπου εἶχον τὸν καιρὸν ἐκεῖνον οἱ ἄνθρωποι, ἔπειτα ἀρχίζει τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Ναοῦ.

δ'. Τί δὲ ὁ ἀρχέκακος καὶ μισόκαλος; ἐπιχειρεῖ ὁ πονηρότατος νὰ τὴν ρίψῃ εἰς κἀνὲν ἄτοπον· ὅθεν ἐκεῖ ὅπου ἤνοιγαν οἱ ἐργάται τὰ θεμέλεια, ἰδοὺ φαίνεται αἴφνης μέγας θησαυρός· ἀλλ' ἤθελεν ἀπορήσῃ τις, τί κακὸν ἐνδέχετο νὰ πάθῃ ἡ Ὁσία, ἀπὸ τὴν εὕρεσιν τοῦ θησαυροῦ; ἐκεῖνος μόνος ὁ δόλιος καὶ πανοῦργος ἠξεύρει τοὺς δόλους καὶ τὰς πανουργίας του· ἴσως ἐδοκίμαζε νὰ τὴν ρίψῃ εἰς φιλαργυρίαν, ἢ εἰς ὑψηλοφροσύνην, πῶς ὅτι ἔφθασεν δηλαδὴ εἰς μεγάλα μέτρα ἀρετῆς, καὶ ὁ Θεὸς διὰ τὴν-ἀρετὴν αὐτῆς, τῇ ἔδωκε τὸν ἀνέλπιστον θησαυρόν· ἢ διὰ τοῦτο, ἢ δι' ἄλλο αἴτιον, ἐκεῖνος ὁ πονηρότατος ἠξεύρει τὴν πονηρίαν του. Καὶ ὁ πανάγαθος Θεὸς δὲν τὸν ἐμπόδισεν, ἀλλὰ τὸν ἄφησε, διὰ νὰ νικηθῇ καὶ νὰ καταισχυνθῇ ἀπὸ τὴν ἀπάθειαν τῆς Ὁσίας, καθὼς ποτε ἐνικήθη καὶ ἀπὸ τὴν ἀπάθειαν καὶ ἀφιλάργυρον γνώμην τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου, ὅταν τοῦ ἔδειξεν εἰς τὴν ἔρημον τὸν θησαυρόν· διότι δὲν ἐχάρη, οὐδὲ ἐσκίρτησεν ἡ Ὁσία, ἰδοῦσα παρ' ἐλπίδα τὸν θησαυρόν, καθὼς ἤθελε κάμῃ ἄλλος ἐμπαθὴς καὶ φιλάργυρος, ἀλλὰ τί; πίπτει παρευθὺς εἰς θερμὴν δέησιν καὶ ἱκεσίαν, καί, «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἔλεγε μετὰ δακρύων, εἰ μὲν τὸ χρυσίον τοῦτο εἶναι ἀπεσταλμένον ἀπὸ τὴν χάριν σου, φανέρωσόν εἰς ἡμᾶς, εἰ δὲ εἶναι ἀπὸ πανουργίαν τοῦ Δαιμονος, ἂς ἀφανισθῇ.» Ταῦτα προσευξαμένης τῆς Ἁγίας, (ὦ τοῦ θαύματος!) εὐθὺς ἐφάνη τὸ λαμπρότατον χρυσίον, ἐσβεσμένοι ἄνθρακες· καὶ ὅλοι οἱ ἰδόντες καὶ ἀκούσαντες τὸ παράδο-

ξον τοῦτο, ἐδόξασαν τὸν ἐν Ἁγίοις αὐτοῦ δοξαζόμενον Θεόν. Καὶ οὕτω ἡ μὲν Ὁσία ἐδοξάσθη διὰ τὴν ἀπάθειαν καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν παρρησίαν της· ὁ δὲ Διάβολος κατῃσχύνθη, καὶ τὸ ἐναντίον ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπερ ἐδολιεύθη νὰ πράξῃ ἐγένετο· ἐπειδὴ ἡ μὲν Ματρῶνα μετὰ τῶν συνασκουμένων, ἔλαβε θάρρος πολὺ εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Ναοῦ, οἱ δὲ δουλεύοντες ἔγειναν προθυμότεροι εἰς τὸ ἔργον των ἀπὸ τὴν θαυματουργίαν ταύτην.

ε. Ἀφ' οὗ ἐτελείωσε τὸν Ναὸν (μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἀρτεμίου (1) εἰς τοῦ ὁποίου τὸ θεῖον ὄνομα ἐτιμᾶτο) τότε ἐτελείωσε καὶ ἡ γερόντισσά της τὴν πρόσκαιρον ταύτην ζωήν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν αἰώνιον· αἱ δὲ συνασκούμεναι ἀδελφαὶ παρεκάλουν θερμῶς τὴν Ματρῶνα (2), νὰ δεχθῇ τὴν προστασίαν καὶ ἡγουμενίαν

(1) Μὲ ἐκεῖνο ὅπερ λέγει ὁ συγγραφεὺς τοῦ βίου τῆς Ὁσίας, πῶς τελειώσασα τὸν Ναόν, τὸν ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, δίδει ἔννοιαν πῶς τὸν ὠνόμασε Σωτῆρα, ἢ Χριστόν, ἢ Ζωοδότην, ὅθεν καὶ πολλοὶ λέγουσιν, ὅτι αὐτὸς ὁ Ναός, ὃν ᾠκοδόμησεν ἡ Ἁγία, εἶναι ὁ Σωτὴρ ὁ ἐν τῇ Τουρκοπαροικίᾳ, ὅμως συμπεραίνεται μὲ ὀρθοὺς στοχασμούς, πῶς δὲν εἶναι ὁ Σωτήρ, ἀλλὰ εἶναι οὗτος ὅνπερ βλέπομεν καὶ τιμᾶται εἰς τὸ ὄνομα τῆς ὁσίας Ματρώνης, πρῶτον ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπερ λέγει ὁ ἴδιος συγγραφεύς, ὅτι κατέθεσαν τὸ πάντιμον αὐτῆς σῶμα εἰς τὸν Ναόν, ὃν αὐτὴ ἔκτισε. Ποῦ εὑρέθη ἡ ἁγία της κάρα; ἀναμφιβόλως εἰς τὸν Ναὸν τοῦτον· ἀκόμη καὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον προσκυνοῦμεν, καὶ μᾶς τὸν δεικνύει φανερὰ τὸ κεχρυσωμένον κουβούκλιον πρῶτον λέγω δηλοῦται ἐκ τοῦ στοχασμοῦ τούτου, δεύτερον ἐκ τοῦ ὑπομνήματος τῆς εὑρέσεως τῆς ἁγίας κάρας· χρόνου ἱκανοῦ, λέγει, διαπεράσαντος, ἠθέλησαν τὸν Ναὸν αὐτῆς μείζω ποιῆσαι, καὶ εὗρον τὴν ἁγίαν κάραν. Ὁ Ναὸς αὐτὸς πρότερον ἐτιμᾶτο εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου, καθὼς καὶ ἔτι συντιμᾶται· Ναὸν ἰδιαίτερον νὰ ἔκτισαν εἰς μόνον τὸ ὄνομα τῆς Ὁσίας, οὔτε ἐξ ἱστορίας τὸ ἔχομεν, οὔτε ἐκ παραδόσεως, ἀλλὰ καὶ ἐπόμενον εἶναι νὰ ἐγίνετο ἡ συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, ἐν ᾧ ἠσκεῖτο Ναῷ ἡ Ὁσία, καὶ ἐν ᾧ κατετέθη, καὶ πῶς ἔπειτα ὁ Ναὸς τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου, ἤθελε τιμᾶσθαι εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ὁσίας, καὶ νὰ συντρέχῃ ἐκεῖσε ὁ λαός; Λοιπὸν τοῦ ἁγίου Ἀρτεμίου τὸν Ναόν, ὃν ἔκτισεν ἡ Ὁσία, καὶ ἐν ᾧ κατέθεντο τὸ ἱερόν της Λείψανον, μικρὸν ὄντα, μεγεθύναντες, ὡς ὁρᾶται τὴν σήμερον ὅθεν δῆλον, ὅτι οὗτος εἶναι ὁ Ναὸς ὃν ἔκτισεν ἡ Ὁσία, καὶ οὗτος εἶναι ὁ ἱερὸς ἐκεῖνος τόπος, ὃν ἡγίασε μὲ τοὺς ἀσκητικούς της ἱδρῶτας· ἐκεῖνο δὲ ὅπερ λέγει, πῶς τὸν ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστόν, ἴσως τὸ ἔρριψεν ἐκεῖ ἀπεριέργως, καθ' ὅτι ὅλαι αἱ Ἐκκλησίαι, καὶ ὅλοι οἱ Ἅγιοι εἶναι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

(2) Ὅρα τὸ ἐντῷ ἀνεκδότῳ ἑλληνιστὶ συντεθειμένον ἐγκώμιον τῆς Ὁσίας, Νείλου τοῦ Χίου, Μητροπολίτου Ρόδου, ὅστις πρῶτος ἔγραψε περὶ τῆς ἁγίας Ματρώνης, καὶ τὴν Ἀκολουθίαν αὐτῆς ἐφιλοπόνησε τὴν ἐν τῇ εἰκοστῇ ψαλλομένην τοῦ Ὀκτωβρίου, ἔτι λαϊκὸς ὤν, καὶ Νικήτας ὀνομαζόμενος.

τοῦ Μονηδρίου, καὶ τέλος πάντων καὶ μὴ θέλουσαν τὴν ἐψήφισαν Ἡγουμένην, καὶ ὑπετάσσοντο εἰς αὐτήν. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰ γυναικεῖα Μοναστήρια συνειθίζουσι νὰ λέγουσι τὴν Ἡγουμένην Κυράν, τὴν ἔλεγον οὕτως· ὅθεν ἐπεκράτησεν ἔκτοτε, καὶ λέγεται ἀκόμη καὶ τὴν σήμερον ἁγία Κυρά· διότι καὶ τὰ κύριά της ὀνόματα Μαρία καὶ Ματρῶνα, τοῦτο δηλοῦσιν, ἤτοι Κυρία, ὡς καὶ τὸ ἐπίθετον, καὶ οἰκείως καὶ καταλλήλως, καὶ ὡς ἀπὸ θείαν νεῦσιν τῆς ἐδόθησαν ὅλα· ὅτι οὐμάνον φερωνύμως ἐκυρίευσε τὰ πάθη καὶ τὸν κόσμον καὶ τοὺς κοσμοκράτορας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον τὸν κυριεύοντα παντὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐκυρίευσε καὶ ἐνίκησε, καὶ ὡς ἕνα ὕπνον ἀπέδειξε· καὶ ἀκούσατε, διὰ νὰ θαυμάσητε, καὶ νὰ πιστωθῆτε τὴν ἀλήθειαν.

ς'. Τὸν καιρὸν ὅτε ἐξουσίαζον οἱ Γενουβέζοι τὴν Χίον, ἦλθε πλῆθος πολύ, ἀπὸ βάρβαρον τι ἔθνος τῆς Δύσεως, ἄνθρωποι βάρβαροι, καὶ κατὰ τὴν γλῶσσαν, καὶ κατὰ τὸ ἦθος ἀγριώτεροι καὶ ἀπανθρωπότατοι, καὶ ἐπτίουν πολλὰς ἁρπαγὰς καὶ ζημίας εἰς τὴν Χίον· ἐλθόντες δὲ καὶ εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Ὁσίας, ὥρμησεν εἷς ἀπὸ αὐτούς, ὁ πλέον ἀναιδέστερος καὶ ἀναισχυντότερος τῶν ἄλλων, νὰ βιάσῃ μίαν Καλογραίαν, ἀλλ' ὢ τοῦ θαύματος! «παρεμβαλεῖ Ἄγγελος Κυρίου »κύκλῳ τῶν φοβουμένων αὐτόν, καὶ ῥύσεται αὐτούς·» ἔφθασεν ἡ θεία δίκη τὸν ἄθικον, καὶ ἔπεσε τὴν ὥραν ἐκείνην νεκρὸς εἰς τὴν γῆν. Ἡ Ὁσία λοιπόν, ἥτις εἶχεν ὅλην της τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν πεποίθησιν εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἐκεῖθεν ἐζήτει διὰ προσευχῆς τὴν βοήθειαν, βλέπουσα τοῦτο, ἐδόξασε τὴν ταχείαν τοῦ Θεοῦ ἀντίληψιν, ἀλλὰ καὶ ἐσπλαγχνίσθη τὸν ἄσπλαγχνον ἐκεῖνον βάρβαρον, καὶ προσευξαμένη εἰς τὸν Θεόν, τὸν ἔχοντα ζωῆς καὶ θανάτου τὴν ἐξουσίαν πὸν ἀνέστησε, μὲ θαῦμα καὶ ἔκπληξιν τῶν ἰδόντων καὶ ἀκουσάντων τὸ γεγονός. Ἀφ' οὗ δὲ τὸν ἀνέστησε, καὶ κατεφόβισε μὲ τὰ δύο ταῦτα, μὲ τὸν θάνατον λέγω καὶ τὴν ἀνάστασιν, καὶ τοὺς μὲ φοβεροὺς ἐκείνους βαρβάρους, ἔχουσα τὸν καιρὸν ἐπιτήδειον, τοὺς ἐνουθέτησεν ὡς ἔπρεπε, καὶ τοὺς ἀπέλυσεν· οἱ δὲ ἀνεχώρησαν ἐκ Χίου ἔμφοβοι καὶ ἔντρομοι· ὅθεν ἐλθόντες καὶ δευτέραν φοράν, δὲν ἐτόλμησαν νὰ ὑπάγωσι πλέον εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Ἁγίας, καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλην τὴν πόλιν ἐφάνησαν ἡμερώτεροι καὶ φιλανθρωπότεροι· καὶ τὰ πρότερα δεινὰ δὲν ἐτόλμησαν πλέον νὰ πράξωσιν.

ζ'. Πλὴν τὸ νὰ ἀναστήσῃ διὰ προσευχῆς τὸν νεκρὸν ἡ Ὁσία, ἦτο τῆς θείας χάριτος κατόρθωμα, καὶ τῆς πρὸς Θεὸν παῤῥησίας της ἔνδειξις· τὸ δὲ νὰ ἀποθάνῃ καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία ὡς ἄνθρωπος, εἶναι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως νόμος κοινός, καὶ χρέος ἀπαραίτητον· ὅθεν ὅταν ηὐδόκησεν ὁ ἀθάνατος αὐτῆς Νυμφίος Χριστός, νὰ τὴν παραλάβῃ διὰ θανάτου εἰς τοὺς ἀθανάτους καὶ οὐρανίους νυμφῶνας αὐτοῦ, καὶ νὰ τὴν

ἀναπαύσῃ ἀπὸ τοὺς ἀσκητικοὺς αὐτῆς κόπους εἰς τὴν αἰώνιον ἐκείνην μακαριότητα τοῦ οὐρανοῦ, τότε τῆς ἀπεκάλυψε πρὸ ἑπτὰ ἡμερῶν, τὸ μακάριον τέλος της, καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν ἐκδημίαν της, καὶ μικρὸν ἀσθενήσασα, προσεκάλεσε τὰς ἀδελφὰς καὶ ὑποταχτικάς της, καὶ τὰς ἐνουθέτησεν ὡς μήτηρ, καὶ τὰς συνεχώρησεν, εἶτα καὶ αὐτὴ συγχώρησιν λαβοῦσα παρ' ἐκείνων, καὶ ὅλα τὰ χριστιανικὰ τελέσασα, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν ἀχράντων Μυστηρίων δεξαμένη, παρέδωκε τὴν ἁγίαν της ψυχὴν εἰς τὰς ἀχράντους χεῖρας τοῦ ψυχοσώστου Θεοῦ. Ἐκοιμήθη δὲ ἡ Ἁγία αὕτη ἐν ἔτει ἀπὸ Χριστοῦ 1462, τῇ κ'. τοῦ Ὀκτωβρίου, καὶ ἐτάφη τὸ ἱερὸν αὐτῆς σῶμα εἰς τὸν Ναὸν ὅπερ ἔκτισεν ἡ ἰδία. Ὁ δὲ τῶν θαυμασίων Θεός, ὃν ἐδόξασε μὲ τοὺς ἀσκητικούς της ἀγῶνας, καὶ μὲ τὰς ἀρετάς της, τὴν ἐδόξασε μετὰ θάνατον μὲ τὴν θείαν του χάριν, καὶ ἀνέδειξεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰ θεῖά της λείψανα, καὶ τὸν ἱερόν της Ναόν, πηγὴν θαυμάτων ἄένναον, καὶ ἰατρεῖον ἄμισθον παντὸς πάθους, καὶ πάσης ἀσθενείας· ἀπὸ τὰ ὁποῖα θέλομεν διηγηθῆ μερικά τινα, εἰς δόξαν Θεοῦ, τοῦ δοξαζομένου ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ εἰς ὠφέλειαν τῶν ἀναγινωσκόντων καὶ ἀκουόντων.

ἡ. Εἰς τὴν Μαγνησίαν, πόλιν ἐπίσημον τῆς Ἀνατολῆς, ἦτο Ἀγαρινός τις πλούσιος πολὺ (1) καὶ ἀσθενήσας ἔμεινε καθ' ὅλον τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ σώματός του ξηρός· τῷ ἔποίησαν οἱ ἰατροὶ πολλὰ ἰατρικά, πλὴν νὰ τῷ βοηθήσωσι δὲν ἠδυνηθήσαν, καὶ αὐτὸς πολλὰ χρήματα δαπανήσας, οὐδὲν ὄφελος ἔλαβεν. Εἶχεν ὅμως αὐτὸς μίαν δούλην χριστιανήν, Μαρίαν ὀνομαζομένην, ἡ ὁποία βλέπουσα αὐτὸν νὰ ἐξοδεύῃ τὸν πλοῦτόν του ματαίως, καὶ νὰ μὴ λαμβάνῃ θεραπείαν, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν λέγει πρὸς αὐτόν, «αὐθέντα μου ἐγὼ ἠξεύρω ἕνα ἰατρόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐὰν θελήσῃς νὰ ὑπάγῃς, λαμβάνεις ἀναμφιβόλως παρ' αὐτοῦ τὴν ὑγείαν σου.» Ἡ ἀνάγκη βιάζει τὸν αὐθέντην, νὰ ἀκούσῃ μετὰ προσοχῆς μεγάλης τοὺς λόγους τῆς δούλης, καὶ ἐρωτᾷ νὰ μάθῃ τὸν ἰατρόν. Εἰς τὴν Χίον, τῷ λέγει ἐκείνη, εἶναι μία γυνὴ ἁγία τῶν Χριστιανῶν, ἡ ὁποία ἰατρεύει παντὸς εἴδους ἀσθένειαν, χωρὶς βότανα καὶ ἔμπλαστρα, καὶ ἂς ὑπήγωμεν ἐκεῖ νὰ σὲ ἰατρεύσῃ. Πείθεται ὁ αὐθέντης, καὶ λαμβάνει τὴν Μαρίαν καὶ ἄλλους τινὰς εἰς τὴν συνοδίαν του, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν Χίον, καὶ βασταζόμενος ὑπὸ τῶν δούλων του ἐφέρθη εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας. Ζητεῖ ἐκεῖ νὰ εὕρῃ τὸν ἰατρόν, καὶ νομίζει ἀκόμη, πῶς εἶναι κάμμία ζωντανὴ γυνή, καθὼς ἐξ ἀρχῆς

(1) Τὸ θαῦμα τοῦτο, ὁμοίως καὶ ὁ χρόνος καθ' ὃν ἡ Ὁσία πρὸς Κύριον ἐξεδήμησε, καὶ ὅ,τι ἄλλο δὲν εὑρίσκεται ἐν τῷ πρώτῳ ἐκδοθέντι ὑπομνήματι, εὑρέθησαν ὕστερον ἐν μεμβράνῃ ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τῶν Μουνδῶν, ἤτοι τῶν Διευχῶν.

ὑπέλαβε· καὶ ἡ δούλη τῷ λέγει, ἀναπαύσου ὀλίγον, καὶ ἔρχεται ἡ γυνή, καὶ ἐξάπαντος θέλει σὲ ἰατρεύσει. Ἀληθῶς, ἀδελφοί, δίκαιον εἶναι νὰ εἴπωμεν περὶ ταύτης τῆς γυναικὸς ἐκεῖνα τὰ εὐαγγελικὰ «ὦ »γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις·» διότι καὶ τῇ ἀληθείᾳ μεγάλη καὶ ἀδίσταχτος ἦτο ἡ πίστις αὐτῆς πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἡ εὐλάβειά της πρὸς τὴν Ἁγίαν· δὲν ἐδίσταςε καὶ δὲν ἐφοβήθη, νὰ εἴπῃ καθ' ἑαυτήν, καλά, κινῶ ἐγὼ τὸν αὐθέντην μου ἄρρωστον ὄντα, νὰ ποιήσῃ τοσοῦτον μακρὸν ταξείδιον καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, ἀλλ' ἀνίσως τὸν βδελυχθῇ ἡ Ὁσία ὡς ἄπιστον, καὶ ἀκούσω καὶ ἐγὼ ὡς ἡ Χαναναία «οὐκ »ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις;» ἀνίσως λέγω καὶ δὲν τὸν ἰατρεύσῃ, τί θὰ ποιήσῃ πρός με ὕστερον; Ναί, δὲν ἐδίστασεν, οὐδὲ ἐφοβήθη, ἀλλ' οὐδὲ ἡ προσευχὴ δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τὸν νοῦν της, οὐδὲ τὰ δάκρυα ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της· ὅθεν καὶ μὲ θάρρος καὶ πολλὴν πεποίθησιν τῷ λέγει, «ἀναπαύσου, καὶ θέλεις ἰατρευθῇ·» ἀναπαύεται ὁ αὐθέντης, καὶ μὲ καλὴν ἐλπίδα τῆς ὑγείας του ἡσυχάζει. Τί δὲ ἡ ὁσία Ματρῶνα; παρευθὺς τὴν πρώτην ἐκείνην νύκτα, φαίνεται εἰς τὸν ἀσθενῆ ἐν ὁράματι, καὶ τῷ λέγει. «Διὰ τὰ δάκρυα, τὰς προσευχάς, καὶ τὴν πίστιν τῆς ὁμωνύμου μου Μαρίας τῆς δούλης σου, σὲ ἰατρεύω· ἐγέρθητι καὶ περιπάτει ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου μου, καὶ ὕπαγε ὑγιὴς εἰς τὸν οἶκόν σου». Ὁ δὲ Ἀγαρηνὸς ἀποτινάξας τὸν ὕπνον, ἐγνώρισε τὸν ἑαυτόν του ὅλον ὑγιᾶ, χωρὶς οὐδὲν ἴχνος τοῦ πάθους του· καὶ οὕτως ἐκεῖνον μὲν ἠλευθέρωσεν ἡ θαυματουργὸς Ματρῶνα ἀπὸ τὸ πάθος, τὴν δὲ Μαρίαν ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν σωματικὴν δουλείαν, καὶ τὴν ψυχικήν της σωτηρίαν ᾠκονόμησεν· διότι ὁ Ἀγαρηνὸς ἐκεῖνος εἰς μὲν τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας ἀφιέρωσε πολλὰ πράγματα, τὴν δὲ δούλην ἠλευθέρωσε, καὶ τὰ χρειώδη πρὸς τὴν ζωοτροφίαν της ἔδωκε· καὶ αὐτὴ ὡς εὐγνώμων καὶ εὐλαβής, ἔμεινεν ὑπηρετοῦσα τὸν Ναὸν τῆς Ὁσίας, ἕως τέλους τῆς ζωῆς της, καὶ θεαρέστως ζήσασα, ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ. Τοῦτο τὸ θαῦμα κοινολογηθὲν εἰς τὴν Μαγνησίαν, ἐνεποίησε μεγάλον κρότον, καὶ εἰς μεγάλην εὐλάβειαν πρὸς τὴν Ἁγίαν ἐκίνησε τοὺς ἐκεῖσε χριστιανούς, καὶ ἔκτοτε συνηθίζουσι καὶ ἔρχονται πολλοὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν χώραν ἐν τῇ μνήμῃ αὐτῆς, εἰς προσκύνησιν τῶν ἱερῶν Λειψάνων· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πολλὰ ἄλλα μέρη εἴρχοντο καὶ ἔρχονται, καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ ἄνθρωποι τῆς νήσου συνέτρεχον, καθὼς ἔτι καὶ σήμερον συντρέχουσιν.

θ'. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο ὁ Ναὸς μικρός, καὶ ἦτο μεγάλη στενοχωρία εἰς τὸ πλῆθος τῶν εἰσερχομένων, διὰ τοῦτο οἱ μεταγενέστεροι, πολῖται τῆς Χίου, ἠθέλησαν νὰ τὸν μεγεθύνωσι. Λοιπὸν ἐπῆραν ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸν τόπον ἔνθα ἦτοό τάφος τῆς Ὁσίας, καὶ ἐνῷ ἔσκαπτον ἐντὸς τοῦ τάφου εὑρέθη κατὰ θείαν οἰκονομίαν κεκρυμμένη, ἄρρητον εὐωδίαν

ἀποπνέουσα, καὶ μὲ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς θείας χάριτος δεδοξασμένη· ἡ ἁγία καὶ σεβασμία της κεφαλή· διότι τὴν ὥραν ἐκείνην ἀσπασάμενος αὐτὴν παράλυτός τις ἠνωρθώθη, καὶ μία γυνὴ μογιλάλος ὡμίλησεν καθαρῶς. Ἔγεινε δὲ μεγάλη χαρά, καὶ μεγάλη συνδρομὴ τῶν χριστιανῶν εἰς προσκύνησίν της· καὶ οὐχὶ μόνον οἱ ἡμέτεροι, ἀλλὰ καὶ ὁ τότε ἐξουσιαστὴς τῆς Χίου Γενουβέζος τὴν εἶδε, καὶ μαρτυρίαν ἔγγραφον ἔδωκεν, ὅτι εἶναι ἀληθῶς ἡ κάρα τῆς ὁσίας Ματρώνης, ὅθεν καὶ ἑορτὴ τελεῖται εἰς τὰς ιέ. τοῦ Ἰουλίου μηνός, εἰς μνήμην τῆς εὑρέσεως. Πολλὰ καὶ ἐξαίσια θαύματα ἐτέλεσεν ἡ Ἁγία εἰς διαφόρους περιστάσεις, ἀλλ' ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἄλλα τὰ ἐξ ἀγράφου παραδόσεως, γράφομεν, εἰς δόξαν αὐτῆς, καὶ εἰς ὠφέλειαν τῶν πιστῶν, μόνα ταῦτα ὅσα εἴδομεν, ἢ ἀπὸ τοὺς ἀμέσως ἰδόντας ἠκούσαμεν. Εἰς τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους χρόνους ἀπὸ Χριστοῦ, ἦλθεν ἀπὸ τὴν Εὐρώπον εἷς ἄνθρωπος χωλὸς καὶ κατὰ τοὺς δύο πόδας, καὶ δὲν ἠδύνατο παντελῶς νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας του, ἀλλὰ καθήμενος ἐπάνω εἰς ὑποζύγιον, ἐπῆγεν εἰς τὸν Ναὸν τῆς ὁσίας, καὶ ἐκεῖ πάλιν ὑποστηριζόμενος ἐπάνω εἰς δύο ράβδους, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ μετὰ πίστεως μεγάλης ἔπεσεν εἰς τὸν τάφον τῆς Ἁγίας, καὶ διῆλθεν ἐκεῖ ἡμέρας τινάς, ἕως τῆς εἰκοστῆς τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός, ἐν ᾗ τελεῖται ἡ θεία της μνήμη, καὶ τὴν νύκτα ἐκείνην ἀνωρθώθη παραδόξως ὁ ἄνθρωπος, καὶ περιεπάτησε χωρὶς ράβδων, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς περιεπάτει ἀνεμπόδιστα, δοξάζων τὸν Θεὸν καὶ τὴν αὐτο ἁγίαν Ματρώναν· ὅθεν καὶ πρὸς εὐχαριστίαν αὐτῆς, ἐξώδευσε (100 γρόσια) εἰκοσιπέντε δραχμάς, καὶ ἐχρύσωσε τὸ κουβούκλιον ὅπου εἶναι ἐπάνω εἰς τὸν ἱερὸν τάφον τῆς Ὁσίας, καθὼς ἔτι καὶ τὴν σήμερον φαίνεται· εἶτα, ἀπελθὼν εἰς τὴν Βενετίαν, καὶ ἐπιστρέψας προσέφερε τρία ὀρειχάλκινα κηροπήγια μεγάλα, καὶ ἕνα πολυέλαιον εἰς μνήμην τοῦ εἰς αὐτὸν γενομένου θαύματος.

ι. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ 1701 Ὀκτωβρίου 21 χωλοὶ παραμένοντες εἰς τὸν θεῖον αὐτῆς Ναὸν περιεπάτησαν, παραλυτικοὶ ἀνωρθώθησαν, τυφλοὶ ἀνέβλεψαν, καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ πάσχοντες, καὶ τὴν θεραπείαν των παρὰ τῆς Ὁσίας ζητοῦντες, ἰατρεύθησαν, τόσον ὥστε ἐὰν θελήσωμεν νὰ τὰ γράψωμεν ὅλα ἴσως ἤθελον φανῇ ἀπίστευτα εἰς τινας. Λοιπὸν παρατρέχομεν, τὰ ἄλλα, συντομίας χάριν, καὶ μόνον τὸ ἀκόλουθον ὡς ἀστειότερον τῶν ἄλλων, διηγούμεθα, καὶ ἐξ αὐτοῦ δύνανται νὰ πληροφορηθῇ πᾶς καὶ περὶ τῶν ἄλλων. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἀσθενῶν, τῶν ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ὁσίας παραμενόντων ἦτο τις τυφλὸς καὶ χωλός, τις καὶ γυνὴ ἄλαλος. Ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ βλέπει ἡ ἄλαλος γυνὴ εἰς τὸν ὕπνον της, πῶς τὴν ἐδίωκεν ὁ χωλός, καὶ φοβηθεῖσα, ἐφώναζε. Εἰς δὲ τὸν χωλὸν ἐφάνη καθ' ὕπνον, ὅτι ἤκουε τὰς φωνὰς τῆς ἀλάλου γυναικός, καὶ ἐξεπλάγη καὶ ἐτρόμαξεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἔτρεχεν ἀνεμπόδιστος·

εἰς δὲ τὸν τυφλὸν ἐφάνη ἐν τῇ αὐτῇ ὥρᾳ, πως ἤκουσεν τὰς φωνὰς καὶ τὸ τρέξιμον, καὶ ὡς νὰ εἶχε τὸ φῶς του ἐγύρισε πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ παρετήρησε νὰ μάθῃ τί ἦτο. Αὐτὰ εἶδον ἐν ὁράματι ἐνταυτῷ καὶ οἱ τρεῖς, καὶ ἀποτινάξαντες τὸν ὕπνον, ὦ τῆς πρὸς Θεὸν παρρησίας, καὶ τῆς θαυματουργικῆς χάριτος τῆς Ὁσίας! ἡ μὲν ἄλαλος ἐλάλει τρανῶς, ὁ δὲ χωλὸς περιεπάτει ἐλευθέρως, καὶ ὁ τυφλὸς ἔβλεπε καθαρῶς· καὶ διηγούμενοι εἰς τοὺς παρόντας τὸ δραμα (ὅτι διενυκτέρευον πάμπολυ πλῆθος ἀνθρώπων ἐν τῷ ναῷ), πάντας ἐξέπληξαν, καὶ εἰς δόξαν Θεοῦ, καὶ τῆς Ἁγίας αὐτοῦ ἐκίνησαν. Τὰ παράδοξα καὶ ὑπερφυσικὰ ταῦτα θαύματα, ἀκουσθέντα καὶ κοινολογηθέντα, ἐκίνησαν ὅλον σχεδὸν τὸ πλῆθος τῆς πόλεως ἵνα ἔλθωσιν εἰς θέαν αὐτῶν, καὶ οὕτως ἔγειναν πασίδηλα καὶ κοινότατα, ὥστε οὕτως καὶ ὁ τότε Ἀγᾶς τοῦ τόπου τὸ ἔμαθε, καὶ μὴ πιστεύσας εἰς τὴν κοινὴν φήμην, ἔφερεν ἐνώπιόν του τὸν τυφλόν, καὶ τὸν χωλόν, καὶ τὴν ἄλαλον, καὶ ἰδὼν αὐτοὺς καὶ ἀκριβῶς ἐρευνήσας, ἐβεβαιώθη, καὶ ὑπερεθαύμασε καὶ αὐτὸς μετὰ πάντων τῶν ἄλλων. Οὐ μόνον δὲ εἰς τοὺς μετὰ πίστεως προσερχομένους εἰς τὸν Ναόν της θαυματούργει ἡ Ὁσία, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς μακρόθεν ἐπικαλουμένους τὴν αὐτῆς θείαν χάριν καὶ ἀντίληψιν. Διότι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ἡ σύζυγος τοῦ ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Σωφρονίτσα τὸ ὄνομα ἔπασχε δεινῶς ἀπὸ μητρικὰ πάθη· ἐπειδὴ ἐκινδύνευε· δὲν εὑρέθη ἱκανὸς ἰατρὸς νὰ τὴν ἰατρεύσῃ· ἀκούσασα δὲ τὴν θαυματουργικὴν χάριν, ἣν ἔλαβε παρὰ Θεοῦ ἡ ὁσία Ματρωνα, τὴν ἐπεκαλέσθη εἰς βοήθειαν, καὶ τὴν νύκτα ἐκείνην βλέπει ἐν ὁράματι μίαν Καλογραΐαν, καὶ τῇ λέγει, ἐγὼ εἶμαι ἡ Χιοπολίτης Ματρῶνα· εἶτα ἀλείψασα τὸ πάθος τῆς γυναικὸς μὲ ὑγρόν τι ὅπερ ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς της ἐφάνη ὅτι τὴν ἰάτρευσε, καὶ αὐτὴ ἔξυπνος γενομένη, εὑρέθη, (ὦ τοῦ θαύματος!) ὅλη ὑγιής. καὶ μετὰ κατανύξεως ἐδόξαζε τὴν χάριν τῆς Ἁγίας, καὶ οὐχὶ μόνον μὲ λόγους εὐχαρίστα αὐτήν, ἀλλὰ καὶ πολύτιμον χρυσῆν ἱερατικὴν στολὴν ἀπέστειλεν εἰς τὸν Ναόν της, καὶ μεγάλην ἀργυρᾶν κανδήλαν. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ 1705, ἦλθε χριστιανός τις, ἐκ Κρήτης, μὲ ὀφθαλμοὺς ἀνοικτούς, ἀλλὰ χωρὶς τελείως νὰ βλέπῃ, ὅστις ἐπικαλούμενος τὴν χάριν τῆς Ἁγίας μετὰ πίστεως, ἔλεγεν, Ἁγία τοῦ Θεοῦ, δὲν ἀναχωρῶ ἀπὸ τὸν Ναόν σου, ἐὰν δὲν ἴδω τὸ φῶς μου, καὶ κατὰ τὴν πίστιν αὐτοῦ ἐγένετο· καθότι κατὰ τὴν κ'. τοῦ Ὀκτωβρίου ἐν τῇ μνήμῃ τῆς Ὁσίας, ἔλαβε τὸ φῶς του, καὶ τόσον καθαρὰ ἔβλεπεν, ὥστε εἰς βεβαίωσιν τοῦ γενομένου θαύματος, ἐμέτρα μίαν πρὸς μίαν τὰς ἀναμμένας κανδήλας, καὶ δοξάζων τὸν Θεόν, εὐχαρίστει τὴν Ἁγίαν. Εἰς δὲ τὰ 1723 Μαρτίου ά, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, ἔλαβεν κωφὸς καὶ ἄλαλος τις τὴν ἀκοὴν καὶ τὴν λαλιάν του ἐντὸς τοῦ Ναοῦ τῆς Ὁσίας, καὶ ἔμεινεν εἰς τὸ ἑξῆς ἀκούων καλῶς,

καὶ λαλῶν εὐκρινῶς, εἰς δόξαν Θεοῦ τοῦ δοξάζομένου ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ.

ιά. Προσέτι καὶ εἰς τὰ 1734, Μαΐου δ'. ἐθαυμαστώθη ἡ χάρις τῆς Ἁγίας εἰς τινα ἄλαλον, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Ἄνθρωποί τινες ἐκ τῆς νήσου Σίφνου, ἐταξείδευον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μετὰ τῶν γυναικῶν των, καὶ ἐμποδισθέντες ἀπὸ ἐναντίους ἀνέμους, ἐξῆλθον εἰς τὴν Χίον. Λοιπὸν ἦλθον καὶ εἰς προσκύνησιν τῆς Ὁσίας αἱ γυναῖκες, καὶ ἐκτὸς τῶν ἄλλων ζητημάτων, ἐζήτησαν καὶ ἐπιτήδειον ἄνεμον διὰ τὸ ταξείδιόν των. Μετὰ δὲ τὴν προσκύνησιν καὶ τὴν προσευχήν των, ἔδωκεν ἑκάστη λειτουργίαν εἰς τὸν ἐφημέριον, ἵνα λειτουργήσῃ διὰ τὸ κατευόδιόν των· (ἦτον οὗτος ὁ Παπᾶ Ἰωάννης ὁ ἐπιλεγόμενος Ξανθός, γνωστὸς ἡμῖν ἅπασι·) μία ἐξ αὐτῶν Κωνσταντίνα ὀνομαζομένη, ἔδωκε λειτουργίαν χωρὶς νὰ εἰπῇ τὸ ὄνομά της· τὴν ἐρωτᾷ ὁ ἱερεύς, «τὸ ὄνομά σου;» καὶ ἀπεκρίθησαν αἱ ἄλλαι, «μὴ τὴν ἐρωτᾷς, δέσποτά μου, διότι εἶναι βωβή· ἡ χάρις τῆς Ὁσίας νὰ τῇ δώσῃ τὴν λαλιάν της,» εἶπεν ὁ ἱερεύς, καὶ ἀνεχώρησαν αἱ γυναῖκες· ἀλλὰ πρὸ τοῦ νὰ δύσῃ ὁ ἥλιος, ἰδοὺ ἔρχονται αἱ αὐταὶ γυναῖκες εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ὁσίας μὲ χαρμόσυνον κατάνυξιν, ἔχουσαι καὶ τὴν Κωνσταντῖναν λαλοῦσαν εὐκρινῶς, ὡς καὶ αἱ ἄλλαι, καὶ ἐποίουν ἐπίδειξιν τοῦ θαύματος, δοξάζουσαι τὸν Θεόν, καὶ εὐχαριστοῦσαι τὴν ὁσίαν αὐτοῦ Ματρῶναν. Εἰς δὲ τὰ 1743, ἔφερον μίαν γυναῖκα ἀπὸ τὸ Τάλαρον, (τόπος ἔξω τῆς χώρας οὕτω καλούμενος) βασταζομένην ὑπὸ τεσσάρων ἀνθρώπων, διότι τόσον πολλὰ ἐξογκωμένη ἦτο ἡ κοιλία της, ὥστε οἱ ἰατροὶ τὴν ἀπεφάσισαν πλέον εἰς θάνατον. Ἔμεινε δὲ εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας, ἡμέρας τινάς· καὶ νύκτα τινὰ φαίνεται εἰς τὸν ὕπνον της μία Καλογραῖα καὶ τῆς λέγει, «ἄλειψε τὸ πάθος σου μὲ ἔλαιον ἀπὸ τὴν κανδήλαν μου, καὶ θέλεις ὑγιάνει·» καὶ αὐτὴ ἀφ' οὗ ἐζήτησε τὸ πρωὶ ἔλαιον ἀπὸ τὴν κανδήλαν τῆς Ἁγίας καὶ ἀλείψασα τὴν κοιλίαν της, ἠφανίσθη (ὢ τοῦ θαύματος!) καὶ ἡ πρότερον ἐλθοῦσα ὑπὸ τεσσάρων βασταζομένη ἀνεχώρησε ὕστερον καλῶς ἔχουσα καὶ περιπατοῦσα μὲ τοὺς ἰδίους της πόδας, εἰς ἔνδειξιν τοῦ θαύματος, ἐπῆγεν εἰς τὴν οἰκίαν της δοξάζουσα τὸν Θεόν, τὸν οὕτω δοξάζοντα τοὺς Ἁγίους αὐτοῦ.

ιβ'. Τὸ θαυμαστὸν εἶναι, ὅπου ὄχι μόνον εἰς τὸ τέκνατης, τοὺς πιστοὺς δηλονότι βάλλει τὸν ἄρτόν της ἡ ὁσία Ματρῶνα, καὶ τὰ εὐεργετεῖ καὶ πολυτρόπως, τὰ κυνάρια, ὁμοίως εὐεργετεῖ θαυμασίως καὶ τοὺς ἀπίστους. Ἡ δεκάτη ὀγδόη τοῦ Ἰουλίου ἦτο κατὰ τὸ 1745, καὶ ἦλθεν εἰς τὸν Ναόν της χειραγωγούμενός τις Ὀθωμανὸς Χῖος, παντάπασι τυφλός, καὶ μὲ τὴν σύντροφόν του ἀπαιδευσίαν, λέγει πρὸς τὸν ἐφημέριον. «Παπᾶ, εἰπέ της νὰ δώσῃ καὶ εἰς ἐμὲ τὸ φῶς μου.» (ὁ προρρηθεὶς Παπᾶ Ἰωάννης ἦτο) καὶ αὐτὸς διὰ νὰ μὴ τὸν ἐνοχλῇ ὁ Ἀγα-

ρηνός, τὸν ἐπῆρεν ἀπὸ τὴν χεῖρα, καὶ λέγει, «Ἁγία μου, ποίησον τὸ θαῦμά σου, νὰ ἴδῃ καὶ οὗτος ὁ ἄνθρωπος τὸ φῶς του·» εἶτα ὑπῆγεν εἰς τὴν οἰκίαν του ὁ Ἀγαρηνός, καὶ τὴν νύκτα ἐκείνην βλέπει (καθὼς ἔλεγε) μίαν Καλογραΐαν, καὶ τῷ λέγει, «σὺ εἶσαι ὅστις ἦλθες χθὲς καὶ μοὶ ἐζήτησας νὰ ἰαθῶσιν οἱ ὀφθαλμοί σου ; ὕπαγε εἰς τὸν Παπᾶν ἐκεῖνον, καὶ εἰπὲ νὰ σοὶ δώσῃ ἀπὸ τὸ λουτρὸν ὅπου εἶναι ἐντὸς τοῦ ἐρμαρίου νὰ πλύνῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου νὰ ἰαθῶσι.» Τοῦτο ἰδὼν τὴν νύκτα, δὲν ἀργοπορεῖ, ἀλλὰ παρευθὺς τὴν πρωΐαν ὑπάγει πάλιν χειραγωγούμενος εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ὁσίας, καὶ λέγει πρὸς τὸν ἐφημέριον· «ἀπόψε εἰς τὸν ὕπνον μου, ἦλθε μία Καλογραΐα, καὶ μοὶ εἶπεν, ὕπαγε εἰς τὸν Παπᾶν ἐκεῖνον, νὰ σοὶ δώσῃ ἀπὸ τὸ λουτρὸν ὅπερ εἶναι ἐντὸς τοῦ ἐρμαρίου, νὰ πλύνῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου νὰ ἰαθῶσι. Δὲν ἐνόησε κατ' ἀρχὰς ὁ ἱερεὺς τί ἐννόει, ἡ φανεῖσα διὰ τῆς λέξεως λουτρόν, καὶ ἀποκρίνεται μὲ ἀπορίαν· «ἡμεῖς ἀγᾶ μου δὲν ἔχομεν ἐδῶ λουτρόν,» καὶ συλλογιζόμενος τί τάχα εἶναι τὸ λουτρόν, ἐνεθυμήθη τὸ ἁγίασμα ὅπερ εἶχε μὲ τὴν ἁγίαν κάραν, καὶ ἦτο πεφυλαγμένον εἰς τὸ ἐρμάριον καὶ ἔδωκεν ἐξ αὐτοῦ ὀλίγον ἐντὸς κυπέλλου εἰς τὸν τυφλόν, καὶ αὐτὸς ἀπελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἔπλυνε τοὺς ὀφθαλμούς του μὲ τὸ ἡγιασμένον ἐκεῖνο ὕδωρ, καὶ (ὦ τοῦ θαύματος!) εἶδεν εὐθὺς τὸ φῶς του. Ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει ἔγεινε καὶ τὸ ἀκόλουθον· γυνή τις εἶχε πάθος δεινόν, καὶ ἔπασχεν ἡ τάλαινα ἐπὶ τρία ἔτη, ἀλλὰ τέλος πάντων, τὴν ἀπεφάσισαν εἰς θάνατον οἱ ἰατροί, οἱ δὲ συγγενεῖς της μὴ δυνάμενοι ἄλλο τι νὰ ποιήσωσι, κατέφυγον εἰς τὴν χάριν τῆς ὁσίας Ματρώνης, καὶ προσκαλεσάμενοι τὴν ἁγίαν της κάραν μετὰ πίστεως ἔψαλλον ἁγιασμὸν εἰς τὴν ἀσθενῆ, καὶ ἔλαβε καλῶς τὴν ὑγείαν της, δοξάζουσα τὸν Θεόν. Εἰς δὲ τὸ ᾱφψν' (1750), ἦλθεν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν νέος τις ἄλαλος, καὶ ἔμεινεν ὑπηρέτης τοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας, καὶ καθ' ἑκάστην ἔκλαιεν ἐνώπιον τῆς εἰκόνος τῆς Ὁσίας, νὰ τῷ δώσῃ χάριν νὰ ὁμιλήσῃ. Λοιπὸν μίαν νύκτα βλέπει τὴν Ἁγίαν εἰς τὸν ὕπνον του, καὶ τῷ λέγει, «τί ἔχεις καὶ κλαίεις;» καὶ τῷ ἐφάνη ὅτι ὡμίλησε καὶ τῇ ἀπεκρίθη, «κλαίω, διότι δὲν δύναμαι νὰ ὁμιλήσω.» «Καλὰ εἶσαι» τῷ εἶπεν ἡ Ὁσία, «ἰδοὺ ὅτι ὁμιλεῖς·» καὶ ἀφ' οὗ ἀπετίναξε τὸν ὕπνον, εὑρέθη ἀληθὲς τὸ δραμα, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἐλάλει καθαρῶς, δοξάζων τὴν εὐεργέτιδα αὐτοῦ Ματρῶναν. Ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει ἦλθε νέος τις ἀπὸ τὸ Πέραμα δαιμονιζόμενος, ὅστις πίπτων εἰς τὴν γῆν ἐκυλίετο σπαραττόμενος ὑπὸ τοῦ δαιμονίου, ἀλλὰ φαίνεται πάλιν καὶ εἰς αὐτὸν ἡ Ἁγία ἐν δράματι, καὶ τῷ λέγει, «καλὰ εἶσαι,» καὶ πήγαινε εἰς τὸν τόπον σου· καὶ ἀφυπνισθεὶς ἐγνώρισε τὸν ἑαυτόν του ἐλεύθερον ἀπὸ τὴν ἐνόχλησιν τοῦ Δαιμονίου.

καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον του, δοξάζων τὸν Θεόν, καὶ εὐφημῶν τὴν Ἁγίαν. Πρὸς τούτοις καὶ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν Θεοδόσιός τις ὀνόματι, εἶχε βεβλαμμένον τὸ σῶμά του, καὶ ἦτο κατάκειτος δεκαοκτὼ ἔτη, «νύκτα τινὰ εἶδε τὴν ὁσίαν Ματρῶναν (ὡς διηγεῖτο ὁ ἴδιος) καὶ τῷ ἔλεγεν, ἐλθὲ εἰς τὴν Χίον εἰς τὸν Ναόν μου, καὶ θέλεις ἰατρευθῇ·» καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας ἐν ἔτει ᾳψνζ' (1757) ἔλαβε τὴν ποθουμένην ὑγείαν του. Εἰς τὰ ᾳψξ' (1760) ἐκοιλοπόνει γυνή τις τρεῖς ἡμέρας, καὶ τὴν ἀπεφάσισαν διὰ θάνατον, καὶ αἱ μαῖαι, καὶ οἱ ἰατροί, ἀλλὰ προφθάσασα ἡ τερατουργὸς χάρις τῆς Ὁσίας τὴν ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὸν κίνδυνον· διότι ἀφ' οὗ ἐποίησαν ἁγιασμὸν μετὰ τῆς ἁγίας κάρας, εὐθὺς ἐγεννήθη τὸ παιδίον ὑγιὲς μὲ καλὸν τρόπον, καὶ ἐλυτρώθη ἡ μήτηρ ἀπὸ τὸν θάνατον. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀκόλουθον τοῦτο θαῦμα, δὲν εἶναι δίκαιον, νὰ μένῃ ἀνέκδοτον καὶ ἀκοινολόγητον, ἐπειδὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἔλαβε τὴν εὐεργεσίαν, τὸ διηγήθη αὐτὸ εἰς ἡμᾶς πολλάκις πρὸς δόξαν τῆς Ὁσίας μὲ ὅλατου τὰ περιστατικά.

ιγ'. Γυνή τις Μπαλάσα καλουμένη ἀπὸ τὸ Νεοχώριον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καλῶς ἔχουσα εἰς τὴν ὑγείαν της, ἤρξατο νὰ βλέπῃ ἐνίοτε εἰς τὸν ὕπνον της φοβερόν τινα ἀράπη, ἄλλο τε δὲ ἔβλεπε δύο, καὶ τόσον ὑψηλοὶ ἐφαίνοντο αὐτοί, ὥστε ἔφθανεν ἡ κορυφή των ἐπάνω εἰς τὴν στέγην τῆς οἰκίας της. Ὁ ὑπερβολικὸς ἐκεῖνος φόβος ἠνάγκαζεν αὐτὴν νὰ μουϊζῃ ἐν τῷ ὕπνῳ της, καὶ νὰ μὴ δύνηται νὰ ἐξυπνήσῃ, οὔτε νὰ εἴπῃ λόγον ἔναρθρον, ὥστε νὰ καταλάβῃ τις τί ἔχει. Ἀπὸ τὰς φαντασίας αὐτάς, ἤρξατο νὰ ἔχῃ ἀνωμαλίαν εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦ σώματός της, καὶ νὰ μὴ ἔχῃ καλὴν τὴν ὑγείαν της. Ἦλθεν ἡ ἑσπέρα τῆς μεγάλης Παρασκευῆς, καὶ ἡ νὺξ τοῦ μεγάλου Σαββάτου, καὶ διενυκτέρευσεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μετὰ πολλῶν ἄλλων γυναικῶν, καὶ τὰ θάκρυά της ἦσαν (λέγει) πολλὰ καὶ ἀέννααα, ἀλλὰ μεμιγμένα μὲ γέλοια, χωρὶς νὰ ἔχῃ ὄρεξιν γέλωτος. Ἔμεινεν οὕτως ἔχουσα ἕως τῆς Ἀναλήψεως, καὶ τότε ὑπῆγεν εἰς τὰ Ψωμαθεῖα μὲ ἄλλας γυναῖκας εἰς τὸν Ναὸν καὶ εἰς τὴν πανήγυριν τῆς ἐνδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἀναλήψεως, μήπως θεραπευθῇ ἐκείνη ἡ καχεξία, καὶ γείνῃ καλά, διὰ τῆς χάριτος τοῦ ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν ἀναληφθέντος Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην εὑρίσκετο εἰς τὴν προτέραν της κατάστασιν· εἰς δὲ τὴν λειτουργίαν, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς μεγάλης εἰσόδου, ἤρχισαν νὰ ἐνοχλῶνται καὶ νὰ φωνάζωσι οἱ ἐκεῖσε δαιμονιζόμενοι, καὶ τότε ἐφανερώθη καὶ τὸ κεκρυμένον Δαιμόνιον τῆς γυναικός, ὅθεν ἐφώναζε καὶ αὐτὴ μετὰ τῶν ἄλλων, καὶ τὰ ὅμοια μὲ τοὺς ἄλλους ἐποίει· μετὰ τὴν ἑορτὴν ἦλθε πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν της, ἀλλὰ

τὸ πονηρὸν πνεῦμα, ἀφ' οὗ ἐφανερώθη τὴν ἠνόχλει πολὺ καὶ δὲν τὴν ἀφίνει πλέον νὰ ἡσυχάσῃ ἐκεῖ· ὅθεν τὴν ἔφερον οἱ συγγενεῖς της εἰς τὴν Παναγίαν τὴν ἐπιλεγομένην Κουμαριώτισσαν, καὶ συναπτῶς ἐτέλεσαν οἱ ἐφημέριοι τρία τεσσαρακονταλείτουργα διὰ τὴν ὑγείαν της, τῇ ἔψαλλον ἀμετρήτους ἁγιασμούς, καὶ τῇ ἀνεγίνωσκον ἐξορκισμοὺς καὶ τὰ τέσσαρα εὐαγγέλια, καὶ παρακλήσεις πρὸς τὴν Θεοτόκον, καὶ αὐτὰ ἠκολούθουν νὰ γίνωνται εἰς ἓν ὁλόκληρον ἔτος· διότι οὐ μόνον ἐξ ἰδίων της ἐπλήρωνεν, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀπὸ συμπάθειαν καὶ φιλανθρωπίαν κινούμενοι, ἐπλήρονον τοὺς ἱερεῖς νὰ τῇ ἀναγινώσκωσι. Πολλάκις καὶ οἱ ἱερεῖς συμπονοῦντες καὶ εὐσπλαγχνιζόμενοι αὐτὴν διὰ τὰ δεινὰ ἅπερ ἔπασχε, τῇ ἀνεγίνωσκον ἀμισθί. Καὶ ταῦτα μὲν ἐκεῖνοι, ἡ δὲ γυνή, ὅλον ἐκεῖνο τὸ ἔτος, διῆλθεν ὡς νὰ ἦτο μία ἑβδομάς, μὲ νηστείαν καὶ ξηροφαγίαν, ἐγκρατευομένη καὶ ἐκ τοῦ ἄρτου, πλὴν μὲ ὅλα ταῦτα τὸ πονηρὸν πνεῦμα δὲν ἐξείρχετο, ἀλλ' ἐφώναζε, «δὲν ἐξέρχομαι δὲν ἐξέρχομαι ἐὰν δὲν ὑπάγῃ νὰ πέσῃ εἰς τὸν τάφον τῆς Ἁγίας Κυρᾶς.» Ὁ διάκονος τῆς Ἐκκλησίας, ὅστις ἦτο Χῖος, ἀκούων τοῦτο πολλάκις, διηγήθη καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐνοχλουμένην τὰ συχνὰ καὶ μεγάλα θαύματα τῆς Ὁσίας, καὶ ἐπειδὴ κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἡτοιμάζετο νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Χίον, ὑπεσχέθη νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας ἀσφαλῶς, καὶ παραλαβόντες αὐτὴν ὁ διάκονος, καὶ ἄλλος τις γνωστὸς Χῖος προηγούμενος τοῦ ἁγίου Μηνᾶ, μετὰ καὶ ἄλλης πολίτιδος, ἥτις εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Χίον, τὰς ἔφερον ἐκεῖ εἰς τὰ 1761, Μαΐου ζ'. Ἔμεινε λοιπὸν ἡ ἐνοχλουμένη εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας ἕως εἰς τὴν θ'. τοῦ αὐτοῦ μηνός· τὴν νύκτα ἐκείνην, οἱ μὲν ἄλλοι ἀσθενεῖς ἐκοιμήθησαν, αὐτὴ δὲ ἦτο κατακεκλιμένη ἔμπροσθεν τῆς Ἁγίας Εἰκόνος ἔξυπνος, καὶ ἔβλεπε τὴν εἰκόνα τῆς Ὁσίας· (διότι ὅλα τὰ κανδήλια ἦναπτον ἀκοίμητα, καὶ ἐφωταγώγουν τὴν Ἐκκλησίαν·) ἐκεῖ ἀκούει αἴφνης μέγαν κρότον, καὶ ἐνταυτῷ σβέννυνται ὅλα τὰ κανδήλια· ὁ κρότος δὲν παύει, ἀλλὰ αὐξάνει, καὶ τῆς ἐφαίνετο, διότι συγκρούονται καὶ κτυποῦνται τὰ κανδήλια τὸ ἓν πρὸς τὸ ἄλλο, καὶ ἐποίουν μέγαν καὶ φοβερὸν κτύπον, καὶ αὐτὸν τὸν ἀκούει μόνη ἡ ἐνοχλουμένη, οἱ δὲ ἄλλοι κοιμώμενοι δὲν τὸν ἤκουσαν παντελῶς. Παρῆλθε ἡ νύξ, καὶ μετὰ τὴν λειτουργίαν, τῆς ἔψαλον ἁγιασμὸν μετὰ τῆς ἁγίας κάρας, καὶ τόσας ἀγρίας φωνὰς ἐξέβαλεν, καὶ τοσοῦτον τὴν ἐσπάραξε τὸ πονηρὸν πνεῦμα, ὥστε ἐτρόμαξαν οἱ παρόντες. Ἡ ἄλλη πολῖτις, βλέπουσα τοὺς σπαραγμοὺς καὶ τὰ κτυπήματα τῆς ἐνοχλουμένης ἐπάνω εἰς τὰ μάρμαρα τοῦ ἐδάφους, τῇ ἔχυσεν ὀλίγον ἡγιασμένον ὕδωρ ἐντὸς τοῦ στόματος καὶ παρευθὺς ἔμεινεν ἀκίνητος παντάπασι, καὶ χωρὶς φωνὴν καὶ πνοήν, τόσον ὥστε ἐφοβήθησαν ὅλοι νὰ μὴ ἀπέθανεν· ἀλλὰ μεθ' ὥραν ἱκανὴν ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτόν της, καὶ ἔγεινεν καλά, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς πλέον δὲν τὴν ἠνώ-

χλησεν· ἔλεγεν ὅμως τὸ ἐν αὐτῇ λαλοῦν πονηρὸν πνεῦμα, πῶς ἀπὸ τοὺς μαστούς της θέλω νὰ ἐξέλθω· ὅθεν ἀφ' οὗ ἐξῆλθεν, ἠνεώχθησαν οἱ μαστοί της, ἔρρεον ὕλαι ὡς ἀπὸ πληγήν, καὶ ἐφαγώθησαν αἱ ῥῶγες των, καὶ ἱκανῶς ἐβασανίσθη, πλὴν ὑγειάνθησαν καὶ αὐτοί. Καὶ διὰ μὲν τὰ ἄλλα, ἔχαιρε καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν, καὶ τὴν Ὁσίαν ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας ηὐχαρίστει, ἐλυπεῖτο ὅμως διὰ τὴν παράλυσιν τῶν χειρῶν της, διότι ἀπὸ τὰ πολλὰ κτυπήματα, ἐβλάφθησαν οἱ ἁρμοὶ τῶν δακτύλων της, καὶ μὲ δυσκολίαν συνεσπείρου τοὺς δακτύλους της, εἰς τὸ νὰ ἅπτηται· ἀλλὰ ποιήσασα δύο χεῖρας ἀργυρᾶς, τὰς ἐχρέμασεν εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Ἁγίας Ὀκτωβρίου ιθ'. ἐν τῇ παραμονῇ τῆς μνήμης της, καὶ ἐξυγειάνθησαν καλῶς καὶ οἱ δάκτυλοί της· εἶτα κουρευθεῖσα Καλογραῖα, ἔμεινεν εἰς τὴν Χίον, ἕως τέλους τῆς ζωῆς της, ἐλευθέρα τῶν ἐπηρειῶν ἐκείνων τοῦ Δαίμονος, διὰ τῆς χάριτος τῆς Ὁσίας. Εἶναι καὶ ἄλλα θαύματα ἀνέκδοτα, ἀλλὰ διότι ἐξηπλώθη εἰς πολὺ μάκρος ἡ διήγησις, τὰ ἀφίνομεν, καὶ μόνον τὸ ἀκόλουθον διηγηθέντες τελειώνομεν τὸν λόγον.

ιδ'. Ἄνθρωπός τις ἀπὸ τὴν νῆσον Κῶ, Ἰωάννης ὀνόματι, ναυπηγὸς τὴν τέχνην, ἤτοι κατασκευαστὴς πλοίων, κάτοικος Γαλατᾶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἶχε θυγάτριον ἐνοχλούμενον ὑπὸ ἀκαθάρτου πνεύματος, καὶ κομίζων αὐτὸ εἰς τὸν ἐκεῖσε Ναὸν τοῦ τιμίου Προδρόμου, ὅπου εἶναι ἡ Εἰκὼν τῆς Ὁσίας Ματρώνης, καὶ λαμπρῶς ἑορτάζεται ὑπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμπορευομένων Χίων, καὶ ἐπικαλεσάμενος τὴν χάριν τῆς Ὁσίας, ἔτυχε τοῦ ποθουμένου, καὶ ἠλευθερώθη ἡ κόρη ἀπὸ τὴν δαιμονικὴν ἐνόχλησιν· ὕστερον ἔπαθε καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος Ἰωάννης παράλυσιν εἰς τοὺς πόδας, καὶ ἔμειναν ξηροὶ καὶ ἀκίνητοι, καὶ πολλὰ δαπανήσας εἰς τοὺς ἰατρούς, δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ θεραπείαν, ἀλλ' ἔμεινεν οὕτω κακῶς διακείμενος εἰς πολὺν καιρόν· Ἀπελπισθεὶς λοιπὸν ἀπὸ ἀνθρωπίνην βοήθειαν, ἔρριψεν ὅλην του τὴν ἐλπίδα εἰς τὴν ὁσίαν Ματρῶναν, ἥτις καὶ πρότερον τὸν εὐηργέτησεν εἰς τὴν θυγατέρα του. Ἡ δὲ Ἁγία τοῦ εἰσακούει, πλὴν δὲν τὸν θεραπεύει ἐκεῖ, καθὼς αὐτὸς ἤλπιζε, ἀλλὰ φαίνεται ἐν ὁράματι, καὶ τῷ λέγει, «ἐὰν θέλῃς τὴν ὑγείαν σου, πορεύθητι εἰς τὴν Χίον εἰς τὸν Ναόν μου νὰ τὴν λάβῃς.» Ἐξυπνήσας αὐτὸς ὅλος χαρά, διηγεῖται τὸ δραμα εἰς τοὺς παρόντας· τὸ διηγεῖται ἔπειτα καὶ εἰς πνευματικοὺς πατέρας, καὶ ὅλοι τὸν ἐγκαρδιόνουσι νὰ πηγαίνῃ· ὅθεν κοινωνήσας τῶν ἀχράντων Μυστηρίων μετὰ τῆς συζύγου του Δεσποινοῦς, καὶ τῆς θυγατρός του Μαρίας, ἐπεβιβάσθη καὶ ἦλθεν εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ὁσίας· καὶ πεσὼν μετ' ἀδιστάκτου πίστεως καὶ δακρύων πολλῶν ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας Εἰκόνος αὐτῆς, ἐδέετο νύκτα καὶ ἡμέραν, νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὸ δεινὸν ἐκεῖνο πάθος, ὡς ἠλευθέρωσε πρότερον καὶ τὴν θυγατέρα του.

καὶ εἶχε καλὰς ἐλπίδας, πῶς θέλει τύχει τοῦ ποθουμένου, ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς εὑρέσεως τῆς ἁγίας κάρας, ἥτις ἐπλησίαζε τότε, ὁ καὶ ἐγένετο· καθότι πεσὼν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἱερέων ἐν τῷ καιρῷ τῆς εἰσόδου τῶν τιμίων δώρων, καὶ ἐπικαλεσάμενος τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν, διὰ τῶν πρεσβειῶν τῆς Ὁσίας, ἠσθάνθη λεπτότατόν τινα ἀέρα ὅστις τοῦ ἐδρόσισε τοὺς πόδας, καὶ παρευθὺς ἀνωρθώθη, καὶ ἔστη πρὸς θαυμασμὸν καὶ ἔκπληξιν τῶν ὁρώντων, ὑγιὴς καὶ καλῶς ἔχων τοὺς πόδας. Τοῦτο τὸ θαῦμα οὐ μόνον τὴν τότε παροῦσαν πολυάριθμον σύναξιν τῶν πιστῶν ἐξέπληξεν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν πόλιν συνεκίνησε, καὶ ἔτρεχον ὅλοι πᾶσα ἡλικία ἵνα ἴδωσι τὸν πρὶν παράλυτον περιπατοῦντα, διὰ τῆς χάριτος τῆς Ὁσίας καὶ θεοφόρου μητρὸς ἡμῶν Ματρώνης, ᾗς ταῖς ἁγίαις πρεσβείαις λυτρωθείημεν καὶ ἡμεῖς ἅπαντες τῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν παθῶν, καὶ ἀξιωθείημεν τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Ἀμήν (1).

(Ἐκ τοῦ Νέου Λειμωναρίου)

Ἀπολυτίκιον, Ἦχος πλ. δ'. Τῆς ὁσίας Ματρώνης.

Ἐν σοὶ μῆτερ ἀκριβῶς διεσώθη τὸ κατ' εἰκόνα· λαβοῦσα γὰρ τὸν σταυρόν, ἠκολούθησας τῷ Χριστῷ, καὶ πράττουσα ἐδίδασκες, ὑπερορᾶν μὲν σαρκός, παρέρχεται γὰρ ἐπιμελεῖσθαι δὲ ψυχῆς, πράγματος ἀθανάτου· διὸ καὶ μετὰ Ἀγγέλων συναγάλλεται, ὁσία Ματρῶνα τὸ πνεῦμά σου.

Κοντάκιον, Ἦχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Οὐδαμῶς τὸ θῆλύ σοι, ἐμποδὼν ὤφθη Ματρῶνα, πρὸς τοὺς ὑπὲρ ἄνθρωπον, ἀγῶνας ὄντως καὶ ἄθλους· ἥσχυνας διὰ τὸν μέγαν νοῦν θεοφόρε, εὔφρανας τὸ γυναικεῖον μεγάλως γένος· τὸ ἐκείνων ταῖς σαῖς νίκαις, προσαφελοῦσα τῆς ἥττης ὄνειδος.

Μεγαλυνάριον τῆς ὁσίας Ματρώνης.

Χαίροις ὦ Ματρῶνα Νύμφη Χριστοῦ, χαίροις τῶν παρθένων τῶν φρονίμων ἡ εὐκλεής, προαθήκη Ὁσία, ἡ ἐν φαιδρᾷ λαμπάδι Χριστῷ προσυπαντήσασα τῷ Νυμφίῳ σου.

Ὁ ὅσιος καὶ θεοφόρος πατὴρ ἡμῶν ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ, ὁ νέος ἀσκητής, ὁ Πελοποννήσιος, οὗ τὸ λείψανόν ἐστιν ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Γεράσιμος κάλλιστον ἤρατο στέφος,
»Ἐκ τῆς ἄνωθεν δεξιᾶς τοῦ Κυρίου.

ά. «Ὦ βάθος πλούτου, καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ! ὡς ἀνεξε»ρεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ·» πρέπει

(1) Σημείωσαι, ὅτι ἐγκώμιον ἔπλεξεν εἰς τὴν ὁσίαν ταύτην Ματρῶναν Νεῖ-

ἀληθῶς νὰ ἐκφωνήσωμεν ἐκ ψυχῆς μὲ τὸν θεῖον ἀπόστολον Παῦλον, (Ρωμ. ιά. 33)· καὶ ἡμεῖς σήμερον, ὦ εὐσεβεῖς ἀκροαταί, εἰς τὴν πανήγυριν, τὴν ὁποιαν χρεωστικῶς ἐπιτελοῦμεν τούτου τοῦ νεοφανοῦς φωστῆρος τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως, λέγω τοῦ θείου ἡμῶν πατρὸς καὶ προστάτου Γερασίμου, τὸν ὁποῖον ἡ θεία Πρόνοια, ἡ τὰ πάντα πανσόφως διοικοῦσα, εὐδόκησε νὰ θέσῃ, εἰς τούτους τοὺς ἐσχάτους ἐλεεινοὺς καιρούς, ὡς λαμπρὸν Κήρυκα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, καὶ ὡς λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ προσκόπτωσι, καὶ νὰ συντρίβωνται πάντες οἱ δοκησίσοφοι, καὶ νεωτερισταί, καὶ ἐν γένει οἱ ἀντιλέγοντες τῇ ἁγιωτάτῃ ἡμῶν Πίστει, καὶ τῇ ἀσφαλεστάτῃ παραδόσει τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

β΄. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ζωὴ καὶ ἡ πολιτεία τοῦ Ἁγίου τούτου ἀνδρὸς ὑπῆρξεν ἀσκητικὴ καὶ ἐρημική, καὶ προσέτι δὲν διῆλθε τὴν ζωήν του ὁ Ἅγιος οὗτος ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον ἀμετακίνητος, ἀλλ' ἠγωνίσθη εἰς διαφόρους τόπους· διότι αὐτός, κατὰ τὸν θεῖον Παῦλον, ἔζη μόνον ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ οὐχὶ ἐν ἑαυτῷ. «Ζῶ »δὲ οὐκ ἔτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστὸς» καὶ ὅλος ὁλοτελῶς ἦτο προσηλωμένος, καὶ νοερῶς ἡνωμένος μὲ τὸν ποιητήν του Θεόν· ὅθεν τοιαύτη πολιτεία καὶ διαγωγὴ δὲν ἠδύνατο βέβαια νὰ ποιῇ κρότον, καὶ νὰ ἐρεθίσῃ τοὺς τότε ζῶντας συγχρόνους του διὰ νὰ προθυμοποιηθῶσι νὰ γράψωσι καὶ νὰ ἀφήσωσι εἰς τοὺς μεταγενεστέρους των ὑπομνήματα πολλά, καὶ περιστάσεις διαφόρους περὶ τοῦ Ἁγίου τούτου. Ἀλλ' ἡμεῖς διὰ τὴν ἁγιότητα, διὰ τὴν δόξαν, καὶ διὰ τὴν πρὸς Θεὸν παρρησίαν τούτου τοῦ θείου πατρὸς ἡμῶν Γερασίμου, ἔχομεν τὴν ἀπόδειξιν τὴν μᾶλλον ἰσχυράν, καὶ μᾶλλον λαμπράν, καὶ ἀναντίρρητον, ἐκείνην δηλαδὴ ἥτις παράγεται ἐκ τῶν ὑστέρων, ἤτοι ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα· διότι βέβαια, ἐὰν ἡ ζωή, καὶ ἡ πολιτεία τοῦ ὁσίου τούτου Γερασίμου δὲν εἶχεν ὑπάρξει πολυευάρεστος εἰς τὸν Θεόν, δὲν θὰ εἶχεν ὑπάρξει ἄξιος ὁ αὐτὸς Γεράσιμος νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν Θεὸν τοσαύτην δόξαν, καὶ χάριν, καθὼς καθεκάστην κηρύττουσι λαμπρᾷ τῇ φωνῇ τὰ χαρίσματα, τὰ ὁποῖα ὁ πλουτοδότης Θεός, καὶ δίκαιος βραβευτὴς τῆς ἀρετῆς χαρίζει πλουσιοπαρόχως, διὰ τῆς μεσιτείας τούτου τοῦ Ὁσίου, εἰς ὅσους μὲ σταθεράν, καὶ εἰλικρινῆ πίστιν προστρέχουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἀδιστάκτως ἐπικαλοῦνται τὴν θείαν του ἀντίληψιν.

γ΄. Ἡμεῖς λοιπόν, εἰς δόξαν πρωτίστως τοῦ Θεοῦ ἡμῶν τοῦ δοξαζομένου ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ διὰ ἔπαινον καὶ τιμὴν πρέπουσαν καὶ χρεωστουμένην εἰς τοῦτον τὸν Ἅγιον, τὸν ἀναφανέντα ἐμπράκτως ἐρ-

---

λος ὁ Ρόδου Μητροπολίτης, οὗ ἡ ἀρχή· «Οὐ ξένα τὰ τῆς παρούσης ἡμῖν πανηγύρεως» (σώζεται ἐν τῇ τοῦ Διονυσίου).

γάτην δόκιμον τῆς ἀρετῆς, καὶ εὐάρεστον ὡς ἀληθῶς τῷ Κυρίῳ καὶ ἵνα ἐκπληρώσωμεν, ἂν οὐχὶ ὡς δεῖ, ὡς δυνατὸν ὅμως ἡμῖν, τὸ χρέος ἡμῶν πρὸς τὸν Ἅγιον τοῦτον, καὶ ἡμέτερον προστάτην, θέλομεν διηγηθῇ περὶ αὐτοῦ τὰ ὅσα ἐδυνήθημεν νὰ συνάξωμεν ἀπὸ ἀναντίρρητα καὶ ἀποδεδειγμένα ὑπομνήματα, καὶ ὅσα ἀπὸ αὐτόπτας ἀξιοπίστους παρελάβομεν, καὶ ὅσα οἱ ἴδιοι ἡμεῖς εἴδομεν· διότι παρὰ τῷ Θεῷ κρίνεται ὁμοίως τὸ ψεῦδος, καθὼς ἡ ἀποσιώπησις τῆς ἀληθείας.

δ'. Ἀπὸ παράδοσιν σταθεράν, καὶ ἀπὸ ἀνθρώπους θεοφιλεῖς, καὶ φιλαλήθεις γινώσκομεν, ὅτι ἡ οἰκογένεια τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ Νοταράδων κατάγεται ἐκ γυναικός, ἀπὸ τὴν βασιλικὴν γενεὰν τῶν Παλαιολόγων, οἱ ὁποῖοι ἔλαβον τὰ σκῆπτρα τῆς Ρωμαϊκῆς Βασιλείας ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπὸ τοῦ 1261, μετὰ Χριστόν, ἕως τοῦ 1453, ὅτε ἐκυριεύθη αὐτὴ ἡ λαμπρὰ βασιλὶς τῶν πόλεων (κρίμασιν οἷς Κύριος οἶδεν) ἀπὸ τοὺς Ἀγαρηνοὺς Μωαμεθανούς. Μᾶς ἐπιβεβαιοῖ δὲ τὴν παράδοσιν ταύτην ἡ ἱστορία τῆς Βυζαντίδος, εἰς τὸν τέταρτον τόμον τῆς ὁποίας εὑρίσκομεν, ὅτι εἰς τὰς ἡμέρας Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου, ὅστις ἐβασίλευσεν ἀπὸ τοῦ 1384 ἕως τοῦ 1425, ἐν ᾧ ἐπολιορκεῖτο ἡ Κωνσταντινούπολις ἀπὸ τὸν Μωσῆν ἀδελφὸν τοῦ Μεχμέτ, νέος τις ἀπὸ τοὺς ἐνδόξους τῆς Βασιλικῆς αὐλῆς, ὅστις ἐχρημάτισεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ Βασιλέως, ἐφονεύθη εἴς τινα ἔξοδον τῶν πολιτῶν ἐναντίον τῶν Ἀγαρηνων, καὶ ὁ πατὴρ τοῦ νέου τούτου, ὀνόματι Νικόλαος Νοταρᾶς ἦτο διερμηνεὺς τοῦ αὐτοῦ Βασιλέως Μανουήλ, καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ Νικολάου τούτου, ὀνόματι Λουκᾶς Νοταρᾶς ἐπέμφθη πρέσβυς ἀπὸ τὸν Ἰωάννην Παλαιολόγον, υἱὸν καὶ διάδοχον τοῦ ἄνωθι Μανουὴλ μετὰ βασιλικῶν δώρων εἰς Ἀνδριανούπολιν πρὸς Μουρὰτ Βασιλέα τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ ἐσυνθηκολόγησε με αὐτὸν τὴν εἰρήνην, καὶ ὅστις Λουκᾶς εἶχε τὴν ἀξίαν τοῦ Μεσάζοντος εἰς τὴν Βασιλικὴν αὐλὴν ἕως τῆς ἁλώσεως καταστροφῆς τῆς Βασιλείας ταύτης. Γινώσκομεν προσέτι ἐκ τῆς αὐτῆς ἱστορίας, ὅτι ὁ αὐτὸς Ἰωάννης ὁ Βασιλεὺς εἶχεν ἄλλους πέντε ἀδελφούς, ἀπὸ τοὺς ὁποίους, ὁ μὲν Δημήτριος ἐχρημάτισε δεσπότης τῆς Σπάρτης, ὁ ἄλλος δὲ ὁ Θωμᾶς, δεσπότης Κορίνθου. Ἀπὸ ταῦτα λοιπὸν εὐλόγως συμπεραίνεται πολλὰ πιθανὴ ἡ παράδοσις τῆς ἀγχιστείας ἢ συμπενθερίας τῶν Νοταράδων μετὰ τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ γενεᾶς τῶν Παλαιολόγων, καὶ ὅτι Νοταρᾶς τις ἔλαβεν εἰς γυναῖκα Παλαιολογίναν τινά. Ἡ αὐτὴ δὲ οἰκογένεια τῶν Νοταράδων μετὰ ταῦτα, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν βαρβαρότητα τῶν Ἀγαρηνῶν, ἐξέλεξε εἰς διατριβήν της, καὶ κατοίκησιν τὰ Τρίκκαλα, παραιτήσασα τὰς πόλεις, καὶ τὰ φρούρια, διὰ νὰ δύνηται εὐκόλως νὰ ζῇ ἐν εἰρήνῃ καὶ αὐταρκείᾳ, καὶ νὰ ἀνατρέφῃ τὴν νεολαίαν, ἀμφοτέρου τοῦ γένους ἐν ἀσφαλείᾳ, καὶ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου χριστια-

νικῶς. Κατὰ τὸ 1509 ἔτος λοιπὸν μετὰ Χριστὸν γεννᾶται οὗτος ὁ λαμπρός, καὶ νεοφανὴς ἀστὴρ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὁ λίθος ὁ ἀδαμάντινος, ἐφ᾽ οὗ συντρίβονται αἱ κεφαλαὶ πάντων τῶν καινοτομούντων, καὶ παρεκτρεπομένων ἐκ τῆς ἀλανθάστου παραδόσεως τῆς ἁγιωτάτης, καὶ ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, εἰς τὸ χωρίον Τρίκκαλα τῆς περιφήμου Πελοποννήσου, ἐκ τῆς ἄνωθι λαμπρᾶς Οἰκογενείας τῶν Νοταράδων, καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Δημήτριος, ἡ δὲ μήτηρ του Καλή. Ἀπὸ τούτους λοιπὸν γεννηθεὶς οὗτος ὁ θαυμάσιος, παραδίδεται ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων εἰς τὴν μάθησιν τῶν ἱερῶν γραμμάτων, καὶ ἐπειδὴ εἶχεν εὐφυΐαν πνεύματος, καὶ προαίρεσιν ἀγαθωτέραν, ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν προήχθη ἀρκετὰ εἰς τὰ μαθήματα. Ὡς νουνεχὴς δὲ καὶ φρόνιμος ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας του ἐδόθη εἰς τὴν σπουδὴν καὶ ἀνάγνωσιν τῆς ἁγίας Γραφῆς εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκεν ἀληθείας μονίμους, ὠφελίμους καὶ ἀρκούσας νὰ εὐφραίνωσι τὴν ψυχήν του, καὶ νὰ τὸν πληροφορῶσι, καὶ νὰ τόν δίδωσι νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἀπάτην, καὶ τὴν πλάνην, ἥτις εὑρίσκεται εἰς τὰ κοσμικά, καὶ μάταια μαθήματα τῆς λεγομένης ἀνθρωπίνης σοφίας, καὶ ἐν ταὐτῷ νὰ καταλάβῃ καλῶς, καὶ ὀρθῶς τὴν ματαιότητα, καὶ πλάνην τοῦ ἀπατηλοῦ, καὶ ψευδοῦς Κόσμου τούτου, καὶ διὰ τοῦτο νὰ στρέψῃ, καὶ νὰ ἀφιερώσῃ ὅλον τὸν πόθον του, καὶ τὴν ἐφεσίν του εἰς τὸ μόνον ἀκρότατον τῶν ἀγαθῶν : εἰς τὸν Πλάστην δηλαδὴ καὶ Θεόν του. Ὡς νουνεχὴς δὲ ἔβλεπεν, ὅτι διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτον του τὸν σκοπόν, ἡ πατρίς, ἡ οἰκογένεια, ἡ λαμπρότης, ὁ πλοῦτος, ἡ τιμὴ τῶν ἀνθρώπων, ὁ ὀργασμὸς τῆς νεότητος, ἡ ὁρμὴ τῶν παθῶν, ὅλα ταῦτα ἦσαν εἰς αὐτὸν πολὺ ἰσχυρὰ ἐμπόδια. Ὅθεν φθάσας εἰς ἡλικίαν νόμιμον, μὲ ἀνδρείαν ψυχῆς, καὶ μὲ γενναιότητα σπανίαν εἰς τοὺς καιρούς μας, ἀποστρέφεται τὰ πάντα, λογίζεται ὡς σκύβαλα καὶ πλοῦτον, καὶ δόξαν, καὶ ἡδονάς, καὶ γονεῖς, καὶ συγγενεῖς, καὶ ὡς στρουθίον ἀπὸ τὴν παγίδα, φεύγει ἀπὸ τὴν πατρίδα του, καὶ μεταβάνει εἰς τὴν νῆσον τῆς Ζακύνθου.

ε. Ἐδῶ φαίνεται ὁ Γεράσιμος μιμητὴς ἀληθὴς τοῦ Ἀβραάμ, ὅστις διὰ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὸν Θεόν, ὅστις εἶπεν εἰς αὐτόν· «ἔξελθε ἐκ τῆς »γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου,» καὶ ὁ Γεράσιμος ὁμοίως ἀφίνει τὴν γῆν του, καὶ τὴν συγγένειάν του, διὰ νὰ δυνηθῇ εὐκολώτερα νὰ εὕρῃ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον μόνον ἐπόθησε, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ὅλαι ἀπέβλεπον α ἐφέσεις του, καὶ διὰ νὰ ἀπολαύσῃ αὐτὸν εὐκολώτερα, ἐγνώριζεν ὅτι ἔπρεπ νὰ ἀποβάλῃ, καὶ νὰ ἀπορρίψῃ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ πᾶσαν σχέσιν, καὶ αἰτίαν σωματικήν, ἥτις δι᾽ αὐτοῦ ἢ δι᾽ ἐκείνου τοῦ τρόπου, θὰ τὸν εἶλκυε, καὶ νὰ τὸν σύρῃ βιαίως εἰς στοχασμοὺς σωματικοὺς καὶ γηΐνους, καὶ οὕτω νὰ ἀπομακρύνηται, καὶ νὰ δυσκολεύεται ἀπὸ τὴν νοερὰν μελέτην, καὶ ἀναπτέρωσιν τῆς διανοίας του εἰς μόνον τὸν Ποιη-

τήν του καὶ Θεόν, ὅστις δὲν κατοικεῖ εἰς τὰς ψυχάς, αἵτινες δέχονται στοχασμοὺς σωματικοὺς καὶ ματαίους, καὶ ἀκολούθως ἀνάξιαι καθίστανται δι' ἐνοίκησιν τῆς χάριτός του, ἥτις ἐπιζητεῖ σκεύη καθαρά, καὶ ἀμέτοχα πάσης γηΐνου σχέσεως· ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον διὰ τὸν ἑαυτόν του μόνον, καὶ ὅλα τὰ ἐπίλοιπα τὰ ἐχάρισεν εἰς τὸν ἄνθρωπον ὡς τόσα μέσα διὰ τῶν ὁποίων νὰ δυνηθῇ, ἐὰν λάβῃ γνῶσιν, νὰ τὰ μεταχειρισθῇ καλῶς, νὰ ἀπολαύσῃ αὐτὸν τὸν Ποιητήν του, ὅστις πρέπει νὰ ἦναι τὸ σκοπιμώτατον τέλος τοῦ ἀνθρώπου. Ταῦτα λοιπὸν καλῶς συλλογιζόμενος, ὡς σκεῦος ἐκλογῆς ὁ Γεράσιμος, καὶ ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ θέμενος ἀφ' οὗ διέτριψε ἐπί τινα καιρὸν εἰς τὴν Ζάκυνθον, καὶ ἠλευθερώθη διὰ τῆς σκληραγωγίας καὶ ἀσκήσεως ἀπὸ πᾶσαν ἐνόχλησιν λογισμῶν πατρίδος, συγγενῶν, πλούτου, καὶ λοιπῆς σωματικῆς μερίμνης, καὶ ἤρξατο ν' ἀναβαίνῃ τὴν κλίμακα τῶν ἀρετῶν, τῆς ὁποίας πρώτη βαθμὶς εἶναι ὁ ἀπομακρυσμὸς ἀπὸ τὴν ἰδίαν πατρίδα, καὶ ἀκολούθως ἠλευθερώθη ἀπὸ τὰς ἰσχυροτέρας σχέσεις καὶ αἰτίας, αἱ ὁποῖαι ἑλκύουσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τοὺς στοχασμοὺς τοὺς κοσμικούς, καὶ δὲν τὸν ἀφίνουσι νὰ μένῃ ἐλεύθερος ἀπὸ πᾶσαν σωματικὴν σχέσιν ὥστε νὰ δύγηται νὰ εὑρίσκηται πάντοτε ἡνωμένος νοερῶς μὲ τὸν Θεόν, συλλογιζόμενος καλῶς ὁ Ὅσιος οὗτος, ὅτι αἱ παγίδες τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ Διαβόλου εἶναι πολλαὶ καὶ πολυτοίκοιλαι, καὶ μὴ ἔχων πεποίθησιν εἰς τὸν ἑαυτόν του, ἐπιθυμεῖ νὰ εὕρῃ ὁδηγὸν καλόν, ὅστις νὰ τῷ ἑρμηνεύσῃ τὴν ἁπλανῆ ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, εἰς τὴν τελειότητα τῆς ὁποίας μόνην ἀπέβλεπεν καὶ ἐξέτρεχε μὲ ὅλην του τὴν προθυμίαν.

ς'. Ἀναχωρεῖ λοιπὸν ἀπὸ τὴν Ζάκυνθον, καὶ περιέρχεται μὲ πόθον, καὶ σκοπὸν πνευματικόν, καὶ μὲ κόπον καὶ ἀγῶνας σωματικούς, διαφόρους τόπους, καὶ χώρας τῆς Ἑλλάδος, καὶ φθάνει εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον, καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ εἰς τὴν Προποντίδα, καὶ εἰς τὴν Χαλκηδόνα, καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς τόπους, ὅπου ἤξευρεν, ὅτι ὑπῆρξαν, καὶ ἔζησαν ἄνδρες περιβόητοι εἰς τὴν ἀρετήν, καὶ εἰς τὴν ἀσκητικὴν ζωὴν τέλειοι, καὶ διδάσκαλοι πρακτικοί, καὶ ἔμπειροι τῆς κατὰ Θεὸν πολιτείας καὶ διαγωγῆς. Ἀφ' οὗ δὲ συνήγαγεν ἀπὸ ἕκαστον μέρος, ὡς φιλεργὸς καὶ φιλόπονος μέλισσα, τὸ μέλι τῆς θεαρέστου διαγωγῆς καὶ πολιτείας, ἀποφασίζει νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἄθωνος, διὰ νὰ μονάσῃ ἐκεῖ, ὡς εἰς τόπον πνευματικῆς ἀναπαύσεως, καὶ εἰρηνικῆς καταστάσεως, καὶ ψυχωφελεστάτης διαγωγῆς. Πηγαίνει λοιπὸν ὁ Ὅσιος εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος μὲ σκοπὸν νὰ μονάσῃ ἐκεῖ· ὅθεν συναυλιζόμενος καὶ συναστρεφόμενος μετὰ τῶν ἐκεῖ πατέρων, καὶ εὑρὼν πολλούς, οἱ ὁποῖοι εἰργάζοντο ἀληθῶς εἰς τὸν μυστικὸν ἀμπελῶνα τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἦσαν ἱκα-

νοὶ νὰ ὁδηγήσωσι καὶ νὰ διδάξωσι καὶ ἄλλους εἰς τὴν ἁπλανῆ ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, εἰς τὴν πολιτείαν τὴν φέρουσαν τοὺς ἐραστὰς τῆς ἀρετῆς εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς τελειότητος αὐτῆς, ὧν εἷς ἦτο καὶ ὁ Ὅσιος οὗτος, ὠφελήθη μεγάλως, καὶ τόσον περισσότερον ἤναψεν εἰς τὴν καρδίαν του, ὁ θεῖος πόθος τῆς ἀρετῆς, ὥς τε καὶ ὡς πρὶν νὰ λάβῃ τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα, καὶ γείνῃ μεγαλόσχημος, ἦτο πεπλουτισμένος μὲ ὅλας τὰς ἀρετάς, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦσι τὸν ἀληθῆ μοναχόν, καὶ ὅμως ὑπήκοος ὢν εἰς ὅλας τὰς διαταγὰς ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔλαμψαν ὡς φωστῆρες εἰς αὐτὸ τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα, ἀναβιβάζεται καὶ οὗτος εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἀγγελικοῦ σχήματος, καὶ τελειόνεται μεγαλόσχημος.

ζ'. Ἔπειτα δὲ ἀπὸ τοῦτο, ποῖος λόγος δύναται νὰ παραστήσῃ τοὺς ἀγῶνας καὶ κόπους, καὶ μόχθους, τοὺς ὁποίους προσέθεσεν εἰς τοὺς προτέρους του ὁ Ὅσιος, ἤτοι νηστείας, ἀγρυπνίας, δάκρυα, προσευχάς, ὕψωσιν τοῦ νοός του εἰς τὸν Θεόν, ἀφιέρωσιν παντελῆ ἑαυτοῦ εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἀποξένωσιν ἑαυτοῦ ὁλοτελῆ ἐκ τοῦ Κόσμου, καὶ τῶν ἐν τῷ Κόσμῳ ἁπάντων; Ἕκαστος ἐννοεῖ εὐκόλως, ὅτι ἀφ' οὗ ἔλαβε τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα, οὐχὶ μόνον μετεχειρίζετο ὅλον του τὸν πόθον, καὶ τὴν δύναμιν ὅλας τὰς ἄνωθι σωματικὰς ἀρετὰς καὶ πρακτικάς, καὶ ἀπέρριπτεν ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ ἀπεμάκρυνε πάντα γήϊνον στοχασμὸν καὶ φροντίδα, ἀλλ' ἐπομένως ἐπτερώθη, ὡς ἄλλος ἀετὸς ὑψιπέτης, καὶ φανταζόμενος μόνα καὶ μόνα τὰ οὐράνια ἀγαθά, καὶ νοερῶς ἀπολαμβάνων εἰς τὴν ψυχήν του τὴν ἡδονὴν αὐτῶν καὶ χαράν, ἔζη ὡς Ἄγγελος σαρκοφόρος. ὡς ἄνθρωπος οὐράνιος, καὶ θησαυροφυλάκιον τῶν χαρίτων, καὶ δωρεῶν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τῆς ἀγάπης δηλαδή, τῆς πραότητος, τῆς ταπεινοφροσύνης, τῆς εἰρήνης, τῆς συμπαθείας, καὶ τῶν λοιπῶν, καὶ ὡς πύργος στερεὸς καὶ ἀκλόνητος εἰς ὅλας τὰς προσβολάς, καὶ πειρασμοὺς τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν Διαβόλων, οἱ ὁποῖοι ἔβλεπον, ὅτι οὗτος ὁ φθαρτὸς καὶ γήϊνος, μέλλει νὰ πετασθῇ καὶ νὰ λάβῃ εἰς τὴν οὐράνιον μακαριότητα τὸν τόπον καὶ τὸν βαθμὸν ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκεῖνοι ἐκρημνίσθησαν ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνειάν των, καὶ ὑψηλοφροσύνην. Ἀφ' οὗ λοιπὸν διέτριψεν ὁ Ἅγιος ἀρκετὸν καιρὸν εἰς τὸ ἀγιώνυμον Ὄρος τοῦ Ἄθω, καὶ ἐνεκατέστη, ἀπέβη οὕτω σκεῦος ἐκλεκτὸν τῆς θείας χάριτος, καὶ πρότυπον ἐντελέστατον τῆς κατὰ Χριστὸν ποιτείας καὶ διαγωγῆς, ἀνάπτεται ὅλος ἀπὸ τὸν θεϊκὸν ἔρωτα, καὶ μὴ ἀρκούμενος εἰς μόνην τὴν νοερὰν θεωρίαν τοῦ μόνου ἀπὸ αὐτὸν ἀγαπωμένου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀποφασίζει νὰ ὑπάγῃ νὰ προσκυνήσῃ νὰ ἴδῃ, καὶ νὰ ἀπολαύσῃ αἰσθητῶς ἐκείνους τοὺς ἁγίους τόπους, εἰς τοὺς ὁποίους ἐνηργήθη τὸ μέγα ὄντως Μυστήριον τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, διὰ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, λέγω λτοὺς ἁγίους τόπους τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἀφ' οὗ λοιπὸν κατευωδόθη εἰς

ἐκείνους τοὺς ἁγίους τόπους, ἕκαστος δύναται νὰ ἐνοήσῃ μὲ πόσην εὐλάβειαν, καὶ πόθον προσεκύνησε καὶ ἀπήλαυσεν αὐτούς, καὶ ἀπὸ πόσης καὶ ὁποίας πνευματικῆς εὐφροσύνης, καὶ ἀγαλλιάσεως ἐπληρώθη ἡ ψυχὴ τοῦ Ἁγίου, ὅταν ἔβλεπε αἰσθητῶς καὶ ἔθιγε πραγματικῶς τοὺς τόπους, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ ἔρως τῆς ψυχῆς του, ὁ Ἰησοῦς Χριστός, κατεδέχθη σωματικῶς νὰ γεννηθῇ, νὰ ἀνατραφῇ, νὰ πάθῃ, νὰ σταυρωθῇ, νὰ ἀναστηθῇ, καὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ λοιπὰ ὑπερφυῆ καὶ φρικτὰ τῆς οἰκονομίας του μυστήρια. Ἐκεῖθεν δὲ πάλιν ὅλος πρόθυμος, καὶ μὲ ἔρωτα θεῖον καὶ ἀκόρεστον. οὗτος ὁ ἀληθὴς τῶν ἀρετῶν ἐραστής, ὑπάγει εἰς τὸ Σίναιον Ὄρος, ὅπου ἐνηργήθησαν ἐκεῖνα τὰ θεάρεστα, τὰ ὁποῖα ἡ Ἁγία Γραφὴ διηγεῖται, καὶ ἐκεῖθεν μεταβαίνει εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ εἰς τὴν Δαμασκόν, καὶ εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Αἴγυπτον, καὶ Λιβύαν, καὶ περιέρχεται σχεδὸν ὅλην τὴν Ἀνατολήν, ζητῶν πανταχοῦ καὶ συνάγων τὰ ἄνθη τῆς ἀρετῆς, νομίζων πάντοτε τὸν ἑαυτόν του ἀτελῆ, καὶ ἀρχάριον. Ἂς μὴ φανῇ δὲ παράξενον εἰς τινα, ἐὰν ὁ ὅσιος οὗτος πατὴρ ἡμῶν Γεράσιμος περιῆλθε, καὶ περιηγήθη τόσους τόπους, καθὼς φανερόνει ἡ ἱστορία του, διότι τοιοῦτος θεοφόρος, καὶ θεόληπτος ἄνθρωπος, ὅστις ἔλεγεν ἀκαταπαύστως, καὶ νοερῶς πρὸς τὸν Θεὸν μετὰ τοῦ Δαβὶδ «λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ Νόμος σου, καὶ φῶς ταῖς τρίβοις »μου», δὲν ἦτο δυνατόν, λέγω, νὰ περιείρχετο ὡς πεπλανημένος, καὶ ἀκατάστατος ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἐποίησε τοῦτο καὶ περιείρχετο κατὰ νεῦσιν θείαν, βέβαια, καὶ βούλησιν· καὶ ἀπὸ ἄλλους μὲν ὠφελεῖτο, καὶ προεβιβάζετο εἰς την τελειότητα τῆς ἀρετῆς, καὶ ἄλλους πάλιν ὠφέλει αὐτὸς ὁ μακάριος, καὶ τοὺς ἔβαλλεν εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς, καθὼς καὶ ἄλλοι Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας περιῆλθον οὕτω, διὰ νὰ ἴδωσι, καὶ μάθωσι πολλὰς καὶ διαφόρους πολιτείας Μοναχῶν, καὶ ἐρημιτῶν, καὶ ἀποκτήσωσιν ἀκριβῶς καὶ ἐντελῶς τὴν τῆς μοναχικῆς πολιτείας τελειότητα.

ἡ. Ἔπειτα λοιπὸν ἀπὸ τοιαύτην κοπιαστικὴν ὁδοιπορίαν, καὶ πνευματικὴν καρποφορίαν, ἐπιστρέφει πάλιν ὁ Ἅγιος εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ φλεγόμενος πάντοτε ἀπὸ τὸν ἔρωτα πρός τὸν γλυκύτατόν του Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ θέλων νὰ ἔχῃ ἀκαταπαύστως αἰτίαν αἰσθητὴν εἰς ἀνάμνησιν ἄπαυστον αὐτοῦ τοῦ ἀγαπητοῦ του Δεσπότου, καὶ νὰ ἐντρυφᾷ νοερῶς, καὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ αὐτόν, ὅστις ἦτο τὸ μόνον ἀντικείμενον ὅλων του τῶν ἐπιθυμιῶν, καὶ ἐφέσεων, ἠθέλησε νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς αὐτὸν τὸν Ζωοδόχον, καὶ ζωοπάροχον Τάφον τοῦ Κυρίου μας ὡς κανδηλάπτης ἐπὶ ἓν ἔτος ὁλόκληρον. Ἐδῶ λοιπὸν μετὰ ταῦτα ὡς κατηρτισμένος, καὶ τετελειωμένος εἰς τὴν ἀρετὴν ὁ θεῖος Γεράσιμος, καὶ ἀπὸ τὴν θείαν χάριν ἡγιασμένος, καὶ εἰς τὸ σχῆμα τὸ ἀγγελικὸν περιβόητος, λαμπρύνεται πρεπόντως ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ μὲ τὸν ὑψηλόν,

καὶ ὑπέρτιμον χαρακτῆρα τῆς ἱερωσύνης, ὡς σκεῦος ἐξαίρετον ἐκλογῆς, εἰς διακονίαν τοσοῦτον φρικτήν, καὶ οὐράνιον, διὰ νὰ προσφέρῃ ἀμέσως, καὶ πλησιέστερον εἰς τὸν Θεὸν τὴν ἀναίμακτον θυσίαν, καὶ τὰς θερμάς του εὐχάς, θυσιάζων καθαρῶς καὶ ἀξίως ἐκεῖνον ὅστις δι' ἀγάπην κατεδέξατο νὰ θυσιασθῇ διὰ τὴν τοῦ πλάσματος αὐτοῦ ζωήν, καὶ σωτηρίαν. Ὅθεν χειροτονεῖται ἀπὸ τὸν τότε μακαριώτατον Πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων Γερμανὸν βαθμηδόν, καὶ κανονικῶς Ἱερεύς, καὶ συγκατοικεῖ μὲ τὸν αὐτὸν Πατριάρχην δώδεκα ἔτη ὁλόκληρα, ὑπηρετῶν μὲ τὴν προσήκουσαν ζέσιν, καὶ μὲ τὴν ἀξιοπρεπῆ τῆς ἀρετῆς προκοπήν, καὶ ἐπίδοσιν. Περιττὸν δὲ εἶναι νὰ παραστήσωμέν μὲ λόγια, ὅτι μετὰ τὸ ἀξίωμα τῆς Ἱερωσύνης τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ὁ Ὅσιος, προσέθετο κόπους, καὶ σκληραγωγίαν εἰς τὰς σκληραγωγίας, διότι ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ καθεκάστην διατιθέμενος, ἔπρεπε βέβαια νὰ ἀγωνίζηται ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον, ἵνα φθάσῃ ἀσφαλῶς, καὶ κατευοδωθῇ εἰς τὸν γαληνὸν λιμένα τῆς ἀπαθείας, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπέβλεπον ὅλοι του οἱ σκοποί, καὶ κόποι ἐκ νεαρᾶς του ἡλικίας· διότι ἐγίνωσκεν, ὅτι ἀφ' οὗ φθάσῃ εἰς αὐτόν, ἔμελλε νὰ ἀπολαύσῃ καὶ προλαβόντως εἰς ταύτην τὴν φθαρτὴν καὶ πρόσκαιρον ζωήν, πολὺ μέρος ἐξ ἐκείνης τῆς ἀρρήτου, καὶ ἀνεκλαλήτου ἀγαλλιάσεως, ἡ ὁποία εἶναι ἡτοιμασμένη εἰς τοὺς ἀληθεῖς ἐργάτας τῆς ἀρετῆς, καὶ εἰς ὅσους ὑπηρέτησαν πιστά, καὶ μὲ ταπείνωσιν εἰς τὸν μυστικὸν ἀμπελῶνα τοῦ Χριστοῦ, ἕως ἀπὸ τὴν πρώτην ὥραν τῆς ἡμέρας, χωρὶς νὰ φθονήσωσι τοὺς μετὰ ταῦτα ἐλθόντας.

θ'. Οὕτω λοιπὸν πολιτευόμενος ὁ Ἅγιος, καὶ ἀγωνιζομενος ἀόκνως, καὶ ἀκολουθῶν κατὰ πάντα τὸν θεῖον ἀπόστολον Παῦλον, ὅστις γράφει εἰς τὴν πρὸς Φιλιππησίους· «Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν οὐ »λογίζομαι κατειληφέναι, ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς »δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος» δὲν ἐθεώρει τοὺς πκρελθόντας κόπους, καὶ μοχθους του διὰ τὴν ἀρετήν, ἀλλὰ ἐγίνωσκε, ὅτι ὅσοι τρέχουσι εἰς τὸ στάδιον διὰ νὰ φθάσωσι εἰς τὸν σκοπόν, καὶ νὰ λάβωσι τὸ βραβεῖον, δὲν θεωροῦσι ὀπίσω των διὰ νὰ ἴδωσι πόσον διάστημα διέτρεξαν, ἀλλὰ θεωροῦσι πάντοτε εἰς τὰ ἔμπροσθέν των, καὶ τόσον προθυμότεροι γίνονται, ὅσον βλέπουσι ὅτι πλησιάζουσιν ἐκεῖ, ὅπου κεῖται τὸ βραβεῖον· καὶ λοιπὸν ἔλαβε πόθον ὁ Ἅγιος νὰ ὑπάγῃ ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμόν, διὰ νὰ προσκυνήσῃ καὶ ἐκεῖ. Ὅθεν μὲ τὴν ἄδειαν τοῦ Πατριάρχου τοῦ καὶ Γέροντός του, ἀπῆλθε καὶ διέτριψεν ἐκεῖ ἡμέρας ἱκανάς, καὶ ἐξιστόρισε, καὶ ἀπήλαυσεν ἐκείνους τοὺς πέριξ τόπους τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἠγωνίσθησαν καὶ ἔλαμψαν τόσοι θεοφόροι πατέρες ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι καὶ μετῆλθον, καὶ ἐδίδαξαν ἐντελῶς τὴν ἰσάγγελον πολιτείαν, καὶ ἀσκητικὴν ζωήν, καὶ ἐκεῖ ἠξιώθη καὶ οὗτος ὁ μακάριος, καθὼς πιστοποιεῖ ἡ περὶ αὐτοῦ διήγησις, νὰ λάβῃ, καθὼς

καί τινες ἄλλοι Ἅγιοι, τὸ θεοδώρητον χάρισμα τῆς τεσσαρακονθημέρου νηστείας, ἤτοι νὰ μείνῃ χωρὶς φαγητόν, καὶ χωρὶς ποτὸν τεσσαράκοντα ὁλοκλήρους ἡμέρας, καὶ τεσσαράκοντα νύκτας, καὶ μὲ τοῦτο νὰ θαυμασθῇ καὶ ὁ θεῖος οὗτος Γεράσιμος, καὶ νὰ φανερωθῇ καθολοκληρίαν πρότυπον ἐντελέστατον τῆς κατὰ Χριστὸν τελειοτάτης πολιτείας, καὶ κατοικητήριον προσφυέστατον τῆς θείας χάριτος, καὶ νὰ δείξῃ καὶ οὗτος ὁ νεοφανὴς τῆς Ἐκκλησίας μας φωστὴρ ὅτι «Ἰησοῦς Χρι»στὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας·» καὶ ὅτι ἡ θεία χάρις δίδεται καὶ τώρα, καὶ πάντοτε, εἰς ὅσους μὲ πίστιν εἰλικρινῆ καὶ ἄδολον, καὶ μὲ ταπείνωσιν πνεύματος τὴν ζητήσωσι, καθὼς πρέπει, καὶ ἀκολουθήσωσι πιστῶς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, διότι ἀψευδὴς ἡ ἐπαγγελία ἣν ὑπέσχετο ἡμῖν· «ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέ»ρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.» Λοιπὸν δὲν πταίουσιν οἱ καιροὶ καὶ οἱ αἰῶνες, ἀλλ' ἡ κακή μας προαίρεσις, ἡ ὀλίγη μας πίστις εἰς αὐτόν, καὶ ἡ ἀγνωσία μας, διότι προκρίνομεν τὰ φθαρτά, καὶ πρόσκαιρα, καὶ ἀπατηλὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τούτου, ἀπὸ τὰ ἄφθαρτα καὶ αἰώνια· διότι εἴμεθα προσηλωμένοι ὅλως εἰς ταῦτα τὰ ὁποῖα μᾶς κεντῶσι μόνον τὰς αἰσθήσεις, τὰ δὲ οὐράνια, τὰ νοητά, καὶ τὰ αἰώνια, οὐδόλως ἐνθυμούμεθα, οὐδόλως τὰ φανταζόμεθα, καὶ εἰς τοιούτου εἴδους ψυχὰς καὶ καρδίας, θεία χάρις δὲν δύναται νὰ κατοικήσῃ· «οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ »πνεῦμά μου, εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Νῶε, ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις »εἰς τὸν αἰῶνα, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας·» καὶ ὅπου δὲν εὑρίσκεται θεία χάρις, ἐκεῖ βέβαια ἀρετὴ ἀληθῶς δὲν δύναται νὰ κατορθωθῇ, καθὼς ὁ ἴδιος λέγει· «χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν·» ἀλλ' οὗτος καὶ ἐζήτησε μὲ ὅλον τὸν πόθον, καὶ μὲ ὅλην τὴν ζέσιν τῆς ψυχῆς του τὸν Θεόν, καὶ ἐξεπλήρωσεν ἀόκνως καὶ μὲ σταθερότητα τὴν θείαν του θέλησιν, καὶ μὲ τὴν ἀληθῆ, καὶ πρέπουσαν εἰς ἕνα πλάσμα ταπείνωσιν ψυχῆς καὶ καρδίας, ἐζήτησε τὴν θείαν του χάριν, καὶ διὰ τοῦτο ἠξιώθη νὰ δοξασθῇ ἀπὸ αὐτόν, καὶ νὰ χαριτωθῇ μὲ τὰς δωρεάς, καὶ τὰ χαρίσματα τὰ λαμπρότερα, καὶ μεγαλήτερα ἀπὸ τὴν αὐτὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ πιστωθῇ εἰς αὐτὸν ἡ ἀψευδὴς ὑπόσχεσις τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, ὅστις εἶπεν· «Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀ»κεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει.»

ι'. Ἔρχεται μετὰ ταῦτα λοιπὸν πάλιν ὁ θεῖος οὗτος πατὴρ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, ὡς Ἄγγελος σαρκοφόρος, καὶ οὐράνιος ἄνθρωπος, καὶ μετ' ὀλίγον καιρόν, κινούμενος βέβαια ἀπὸ τὴν ἐνοικοῦσαν εἰς αὐτὸν θείαν χάριν, ἡ ὁποία, κατὰ τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου, τὸν εἶχε διωρισμένον διὰ νὰ τὸν χαρίσῃ ὡς οὐράνιον δῶρον, καὶ ὡς θησαυρὸν ἀσύλητον, καὶ προστάτην ἰσχυρότατον εἰς τὴν νῆσον τῆς Κεφαλληνίας, ζητεῖ συγχώρησιν, καὶ ἄδειαν ἀπὸ τὸν Πατριάρχην καὶ γέ-

ροντά του τὸν μακαριώτατον Γερμανόν, ὅστις ἐγνώρισεν ἐντελῶς, καὶ ἐνόησεν τὸν βαθμὸν τῆς ἀρετῆς, καὶ τῆς ἁγιότητος τοῦ Ὁσίου τούτου, καὶ ἦτο πεπληροφορημένος, διότι ὅλα του τὰ κινήματα καὶ οἱ στοχασμοὶ εἰς μόνον τὸν Θεὸν ἀπέβλεπον, καὶ ἀπὸ τὸν Θεὸν διηυθύνοντο, καὶ ὡδηγοῦντο ὅλα του τὰ διαβήματα· ὅθεν τὸν ηὐχήθη ὁλοψύχως, καὶ τῷ ἔδωκεν ἐλευθερίαν, καὶ ἄδειαν, νὰ πορευθῇ ὅπου ἡ θεία χάρις τὸν ἐδηγήσει, καὶ τὸν ἔχει διωρισμένον, διὰ νὰ ὠφεληθῶσι καὶ ἄλλοι ἀπὸ αὐτόν. Ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα λοιπὸν ὁ Ὅσιος ἔρχεται εἰς τὴν Κρήτην, καὶ ἀφ' οὗ ἀνεπαύθη ἐκεῖ ὀλίγον καιρόν, ἔρχεται πάλιν εἰς τὴν Ζάκυνθον, καὶ ἀναβαίνων εἰς τὰ βουνὰ ἐκείνης τῆς νήσου, τὰ ὁποῖα εἶναι κατὰ τὸ μέρος τῆς δύσεως, εὑρίσκει ἐκεῖ πλησίον εἰς τὴν θάλασσαν σπήλαιον, εἰς τόπον κρημνώδη καὶ πολὺ δύσβατον, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἔμεινε πέντε ἔτη· ἴστατο δὲ ἐκεῖ ἀσκητεύων καὶ τὴν ἀρετὴν προθύμως, καὶ ἀόκνως ἐργαζόμενος, καὶ μόνος μόνῳ Θεῷ νοερῶς προσομιλῶν, καὶ συνευρισκόμενος. Ἡ ἀγριότης τῆς σκληρᾶς, ἐκείνης, καὶ δυσβάτου τοποθεσίας, ἥτις ἕως τῆς σήμερον διατηρεῖ τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγ'ου, δίδει εἰς πάντα νὰ ἐνοήσῃ ἐμπράκτως, χωρὶς νὰ ἐξηγηθῇ μὲ λόγ'α, ὁποῖα ἦτον ἡ ἰσάγγελος, καὶ ἡ ὑπεράνθρωπος ζωή, καὶ πολιτεία τοῦ Ὁσίου τούτου. Εἰς ὅλον λοιπὸν τὸ διάστημα τῶν πέντε ἐτῶν, ἃ διῆλθεν εἰς ἐκεῖνο τὸ σπήλαιον· δὲν ἦτο ἄλλο ἡ τροφή του, εἰμὴ μόνον κολοκύνθη βρασμένη χωρὶς ἅλας, καὶ ὄσπρια βεβρεγμένα εἰς τὸ ὕδωρ· διῆλθεν δὲ τοιαύτην σκληραγωγίαν, κατὰ μίμησιν τινῶν προκρίτων, καὶ παλαιῶν τῆς Ἐκκλησίας μας Ἁγίων, καὶ μάλιστα τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου, χωρὶς νὰ μεταχειρισθῇ εἰς τὸ φαγητόν του τελείως ἄρτον εἰς διάστημα ἐτῶν ὁλοκλήρων τριάκοντα· καὶ τοῦτο, μέρος μὲν πρὸ τῆς οἰκοδομῆς τῆς σεβασμίας Μονῆς του εἰς τὴν νῆσον Κεφαλληνίας, μέρος δὲ πρότερον, εἰς τὸν καιρὸν τῆς διατριβῆς του εἰς ἄλλους τόπους, καὶ μέρος μετὰ ταῦτα. Πόσην δὲ ἔκπληξιν στοχάζεσθε νὰ προυξένει εἰς ὅλους ἡ ἰσάγγελος πολιτεία του, καὶ ἡ περίφημος φήμη του; πόσην πνευματικὴν εὐφροσύνην, καὶ πόσην ψυχικὴν ὠφέλειαν εἰς πολλούς; αὐτὸς δὲ ὡς δοχεῖον σεπτὸν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ καθαρὸν κατοικητήριον τῆς θείας χάριτος, μεθ' ἑαυτοῦ εἶχε ἀχώριστον σύντροφον τὴν ἀρετήν, καὶ καλὰ ἐρριζωμένην εἰς τὴν ψυχήν του, τὴν ὑψοποιὸν ταπείνωσιν, ἥτις εἶναι ὁ μόνος καὶ ἀληθὴς φύλαξ αὐτῆς τῆς ἀρετῆς, καὶ αὐτὴ μόνη δύναται νὰ προσάγῃ τὸ πλάσμα εἰς τὸν πλάστην του. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Ἅγιος γνωρίζων τὰς πολυποικίλους παγίδας τοῦ Διαβόλου, καὶ θέλων νὰ ἀποφύγῃ τὰ νοήματα τῆς οἰήσεως, καὶ ὑπερηφανείας, δι' ἧς ὁ πανοῦργος Διάβολος ἐκρήμνισε πολλούς, ἀπεφάσισε νὰ ἀναχωρήσῃ καὶ ἐκεῖθεν.

ιά. Εἰς ταύτην τὴν ἐποχὴν τῆς ὑπὲρ ἄνθρωπον ζωῆς καὶ πολιτείας

τοῦ Ἁγίου, φθάσαντες, εὐλογημένοι ἀκροαταί μου, πρέπει βέβαια καὶ νὰ θαυμάσωμεν τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνταυτῷ χρεωστικῶς νὰ δοξάσωμεν, καὶ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὴν ἄκραν του εὐσπλαγχνίαν καὶ συμπάθειαν εἰς ἡμᾶς, διότι εἶχε διωρισμένον, καὶ ἔστειλεν εἰς τὴν νῆσον Κεφαλληνίαν ἕνα τοιοῦτον θεόληπτον, καὶ θεοφόρον ἄνδρα, διὰ νὰ μᾶς πλουτίσῃ μὲ τὰς χάριτας τῶν ἀρετῶν του, καὶ νὰ μᾶς εὐεργετήσῃ μὲ τὰς δωρεὰς τῶν θαυμάτων του, καὶ διὰ νὰ τὸν ἀποκτήσωμεν καὶ παντοτεινὸν προστάτην, καὶ μεσίτην πρὸς τὴν ἑαυτοῦ εὐσπλαγχνίαν. Ἀναχωρήσας λοιπὸν καὶ ἀπὸ τὴν Ζάκυνθον ὁ Ἅγιος, ἔρχεται τέλος εἰς τὴν νῆσον Κεφαλληνίαν, εἰς τὴν ὁποίαν εὐδόκησεν ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ τὸν ἀποτεθῇ, καὶ ταμιευθῇ διὰ πάντα, διὰ νὰ τῇ γεινῃ προστάτης, καὶ φύλαξ, καὶ φρουρὸς ἑτοιμότατος, καὶ σωστικότης ἀντιλήπτωρ. Φθάσας λοιπὸν εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, διὰ κατοίκησίν του ἐξέλεξε ἕνα τόπον, ὅπου εὗρεν μικρὸν σπήλαιον ἐπάνωθεν τῆς χώρας τοῦ Ἀργοστολίου, εἰς τόπον καλούμενον κοινῶς Σπήλια, καθὼς ὀνομάζεται καὶ τὸ ἐκεῖ πλησίον ἕως τοῦ νῦν εὑρισκόμενον χωρίον, ὅπου κατώκησε μῆνας ἕνδεκα, τὸ ὁποῖον σπήλαιον διατηρεῖται μέχρι τῆς σήμερον, καὶ φυλάττει ὅλα τὰ σημεῖα τῆς κατοικήσεως τοῦ Ἁγίου εἰς αὐτό, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ὕστερον οἱ χριστιανοί, εἰς δόξαν τοῦ αὐτοῦ Ἁγίου, καὶ διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν εὐλάβειαν, πρὸς τὸ μέρος τοῦ βορέως τοῦ αὐτοῦ σπηλαίου, ἱδρυσαν ἐκκλησίδιον, καὶ πρὸς τὸ μέρος τὰ νότιαν φαίνεται ἡ στρωμνὴ τοῦ Ἁγίου, πεπαλαιωμένη εἰς τὴν πέτραν, καὶ ἄλλα σημεῖα τῆς κατοικήσεώς του, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἐκκλησίδιον καὶ σπήλαιον, συνάγονται ἀρκετοὶ χριστιανοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, καὶ ἑορτάζουσι τὴν πανήγυριν τοῦ Ἁγίου δὶς τοῦ ἔτους καὶ πάλιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν προσέτι διάφοροι χριστιανοὶ ἐντόπιοι καὶ ξένοι εἰς προσκύνησιν, καὶ λειτουργοῦσι πολλάκις τοῦ ἔτους δι' εὐλάβειαν, καὶ οὕτω διασώζεται σταθερὰ καὶ ζωντανὰ ἡ μνήμη τῆς διατριβῆς τοῦ Ἁγίου εἰς ἐκεῖνο τὸ σπήλαιον.

ιϐ'. Ἐπειδὴ δὲ ὁ τόπος αὐτὸς εὑρίσκεται, ὡς εἴπομεν, εἰς τὴν χώραν τοῦ Ἀργοστολίου, καὶ ἡ θαυμασία καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον ζωή, καὶ μεγάλη ἀρετὴ τοῦ Ἁγίου δὲν ἠδύνατο νὰ μείνῃ κεκρυμμένη διὰ πολὺν καιρόν, διὰ τοῦτο διεδόθη ταχέως ἡ φήμη του καὶ συνέτρεχον εἰς αὐτὸν πολλοὶ ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες· ὅθεν εἶδεν ὁ Ἅγιος ὅτι ἦτο ἀδύνατον εἰς αὐτὸν νὰ ἀπολαμβάνῃ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, τὴν ποθουμένην του ἡσυχίαν, καὶ ἀκολούθως νὰ συνευρίσκηται, καὶ νὰ συνομιλῇ νοερῶς μὲ τὸν ποθούμενόν του Χριστόν, καὶ νὰ χαίρῃ πνευματικῶς, καὶ νὰ εὐφραίνηται ἡ ψυχή του, τὴν ἄρρητον ἐκείνην καὶ ἀνεκλάλητον χαράν, τὴν ὁποίαν ἔμελλε νὰ ἀπολαύσῃ πραγματικῶς εἰς τὴν ὑπερκόσμιον, καὶ αἰώνιον βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν· ὅθεν ἐμελέτησε νὰ ἀνα-

χωρήση ἐκεῖθεν, καὶ νὰ ἐρευνήση νὰ εὕρη τόπον ἥσυχον καὶ ἀτάραχον κατὰ τὴν ἔφεσίν του ὁ δὲ Κύριος ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτῶν, ὠκονόμησε τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς κατὰ Θεὸν ἐπιθυμίας του, καὶ ἀκούσατε τὸν τρόπον τῆς μεταβάσεως τοῦ Ἁγίου εἰς περιοχὴν τῶν Ὁμαλῶν, ἐπειδὴ πρέπει νὰ ἐκπληρώσωμεν τὰ ὅσα ἐξ ἀρχῆς ὑπεσχέθημεν, δηλαδὴ νὰ ἐκθέσωμεν εἰλικρινῶς τὰ ὅσα ἀπὸ ἀλάνθαστον, καὶ σταθερὰν παράδοσιν παρελάβομεν περὶ τοῦ Ἁγίου τούτου, καὶ νὰ ἀναπληρώσωμεν τὰ ἐλλείποντα εἰς τοὺς ἄλλους, τοὺς γράψαντας περὶ αὐτοῦ, καὶ διὰ νὰ μὴ στερήσωμεν τὴν γνῶσιν αὐτῶν ἀπὸ τοὺς πιστούς. Ἔχομεν ἀρχαίαν παράδοσιν κατὰ διαδοχὴν σταθερὰν καὶ ἀναμφίβολον ὅτι ἐκεῖνος ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκεται τὴν σήμερον ἡ οἰκοδομὴ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου τούτου, ἤτοι τὰ Ὁμαλά, ἦτον ἄγριος καὶ ἀκαλλιέργητος, καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ τοποθεσία, καὶ τὸ πέριξ, ἦτο δάσος, ἄντικρυ δὲ αὐτοῦ εἰς ὑψηλοτέραν τοποθεσίαν ἦτο τὸ χωρίον τὸ λεγόμενον Βαλσαμάτα, τὸ ὁποῖον καὶ μέχρι τῆς σήμερον διατηρεῖται μὲ τὸ αὐτὸ ὄνομα. Εἰς αὐτὸ λοιπὸν τὸ χωρίον ἦτο τις Ἱερομόναχος ὀνόματι Νικόλαος ὁ Βάλσαμος, ὅστις εἶχε δύο ἀδελφὰς παρθένους, αἱ ὁποῖαι διήρχοντο ζωὴν καλογηρικήν. Εἶχε δὲ ὁ αὐτὸς Ἱερομόναχος καὶ Ἐκκλησίαν εἰς τὸ ἄνωθεν χωρίον, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφημέρευε, καὶ ἐδούλευε τὸν Θεὸν ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὰς ἀδελφάς του ἐκεῖθεν ἐφαίνετο καθαρὰ ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον, ὡς εἴπομεν, εἶναι τώρα τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου. Ἐν μιᾷ λοιπὸν τῶν νυκτῶν, ἐν ᾧ ἐπήγαινεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν του ὁ ῥηθεὶς Ἱερομόναχος Νικόλαος διὰ τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ Ὄρθρου εἶδε φῶς εἰς τὸν ῥηθέντα λόγκον. Κατὰ πρώτην φορὰν λοιπὸν καὶ δευτέραν δὲν ἐπρόσεξεν εἰς τὸ φαινόμενον τοῦτο· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἠκολούθησε νὰ τὸ ἴδῃ πολλάκις, τότε ἐξ ἀνάγκης ἦλθεν εἰς περιέργειαν νὰ ὑπάγῃ τὴν ἡμέραν, διὰ νὰ ἐρευνήσῃ εἰς τὸν αὐτὸν λόγκον, καὶ νὰ ἴδῃ τί ἠδύνατο νὰ εὕρῃ, ἢ νὰ ἴδῃ περὶ τούτου τοῦ φαινομένου. Ὑπῆγε λοιπὸν καὶ εὗρεν εἰς τὴν τοποθεσίαν εἰς τὴν ὁποίαν τὴν σήμερον εἶναι ἡ παλαιὰ Ἐκκλησία εἰς τὸ αὐτὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου, τιμωμένη εἰς τὸ ὄνομα τῆς Κοιμήσεως τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, ὅπερ εἶναι καὶ ὁ τάφος τοῦ Ἁγίου, καὶ ἐπάνωθεν τοῦ τάφου εἶναι ἡ σορός, ἡ περικλείουσα τὸ ἅγιον καὶ θαυματουργὸν αὐτοῦ Λείψανον· εὗρε λοιπόν, λέγω, ἐκεῖ ὁ αὐτὸς ἱερομόναχος Νικόλαος ὡς μίαν λιθοῦλαν, καὶ μέσα εἰς αὐτὴν εὗρε μίαν ἁγίαν Εἰκόνα τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Μετὰ ταῦτα ὁ αὐτὸς Ἱερομόναχος, ὠκοδόμησεν ὡς ἠδυνήθη Ἐκκλησίδιον εἰς τὸν τόπον αὐτόν, ὅπου εὑρέθη ἡ Ἁγία Εἰκών, καὶ τὴν ἐφημέρευεν αὐτός, καὶ αἱ ἄνωθεν ἀδελφαί του κατέβησαν ἀπὸ τὸ ἄνωθεν χωρίον Βαλσαμάτα, καὶ ἠσκήτευαν εἰς αὐτὸ τὸ Ἐκκλησίδιον. Δὲν ἠνόουν ἀκόμη αἱ εὐλογημέναι γυναῖκες, οὔτε

ἄλλος τις, ὅτι τοῦτο ἐστάθη ἔργον ὑπερφυές, καὶ θαῦμα τῆς θείας χάριτος, τὸ ὁποῖον προεμήνυε καὶ προητοίμαζε τὸν τόπον διὰ τὸν Γεράσιμον, τὸν παρ' αὐτῆς διορισθέντα προστάτην τῆς νήσου Κεφαλληνίας, ὅστις ἐκεῖ ἔμελλε νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν κατάπαυσιν τῆς ἀποδημίας του, καὶ ἐκεῖθεν ἔμελλε νὰ πετασθῇ, καὶ νὰ πορευθῇ εἰς τὸν ποθούμενόν του, γλυκύτατον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ εἰς τὰς αἰωνίους ἀναπαύσεις τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, τὴν ὁποίαν ἐκ νεαρᾶς του ἡλικίας μόνην ἐπεπόθει καὶ διὰ τὴν ὁποίαν ὑπέφερε γενναίως, καὶ σταθερῶς τόσους κόπους καὶ μόχθους εἰς ταύτην τὴν φθαρτήν, καὶ πρόσκαιρον ζωήν, καὶ ὅτι τέλος ἐκεῖνος ἦτο ὁ τόπος, ὁ διωρισμένος παρὰ τῆς θείας προνοίας, καὶ ἀγαθότητος, εἰς τὸν ὁποῖον ἔμελλε νὰ ταμιευθῇ, καὶ νὰ διατηρηθῇ τὸ ἅγιον Λείψανόν του, ὡς θησαυρὸς ἀδαπάνητος τῶν δωρεῶν τοῦ Θεοῦ, εἰς τοὺς μετὰ πίστεως εἰλικρινοῦς προστρέχοντας εἰς αὐτό.

ιγ'. Διεδόθη λοιπὸν ἡ φήμη τοῦ συμβεβηκότος τούτου, περὶ τῆς εὑρέσεως δηλαδὴ τῆς ἄνωθι ἁγίας Εἰκόνος εἰς ὅλην τὴν νῆσον, ὅθεν συνέτρεχον πολλοὶ ἀπὸ ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη της, ἄλλοι μὲν ἀπὸ περιέργειαν κινούμενοι, καὶ ἄλλοι ἀπὸ εὐλάβειαν, διὰ νὰ προσκυνήσωσιν τὴν ἁγίαν Εἰκόνα, ἡ ὁποία μὲ τοιοῦτον παράδοξον τρόπον ἐφανερώθη. Ἤκουσε τὸ συμβὰν τοῦτο καὶ ὁ Ὅσιος, ἐκεῖ ὅπου εἴπομεν ὅτι ἀσκήτευεν εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ κινούμενος βέβαια ἀπὸ τὴν θείαν χάριν ἥτις ὡς ἔνοικος εἰς αὐτόν, τὸν ὠδήγει εἰς πᾶν κίνημα, ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ καὶ αὐτός, καὶ διὰ νὰ ἴδῃ, καὶ νὰ ἐρευνήσῃ, ἐὰν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ τόπον ἥσυχον, καὶ ἀτάραχον κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν του, διὰ νὰ λατρεύῃ μόνος μόνον τὸν Θεόν, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὸν ἄνωθι τόπον καλούμενον Σπήλια ἐνόησε μὲ τὴν δοκιμήν, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἀπολαμβάνῃ αὐτὴν τὴν ἡσυχίαν, ὄντος τοῦ τόπου ἐκείνου, ὡς εἴπομεν, πλησίον εἰς τὴν χώραν. Φθάσαντος λοιπὸν τοῦ Ἁγίου εἰς τὸν τόπον, ὅπου εὑρέθη ἡ ρηθεῖσα ἁγία Εἰκών, αἱ ἄνωθι ἀδελφαὶ τοῦ Ἱερομονάχου, εὐθὺς ὅπου εἶδον τὸ ἀγγελικὸν καὶ σεβάσμιον πρόσωπον, καὶ σχῆμά του, καὶ ἤκουσαν τὰ γλυκύρροα λόγιά του, ἐνόησαν εὐθύς, ὅτι αὐτὸς ἦτο ἄνθρωπος θεοφόρος, καὶ σκεῦος τῆς θείας χάριτος, ὅθεν μὲ ὅλον τὸν πόθον, καὶ ζέσιν τῆς ψυχῆς των, λέγουσι πρὸς τὸν Ἅγιον· «ἐλθὲ δοῦλε τοῦ Θεοῦ νὰ μονάσῃς εἰς τοῦτον τὸν τόπον, καὶ ἡμεῖς νὰ σὲ κάμωμεν πνευματικὸν πατέρα μας, καὶ νὰ σοῦ ὑποτασσώμεθα ὡς τέκνα εὐπειθέστατα ἐφ' ὅρους ζωῆς μας, καὶ οὕτως καὶ ἡμεῖς αἱ ταλαίπωραι νὰ ὁδηγηθῶμεν μὲ τὸ μέσον σου, καὶ νὰ εὕρωμεν τὴν ἁπλανῆ ὁδὸν τῆς σωτηρίας, καὶ ἡ ὁσιότης σου νὰ ἀπολαμβάνῃς τὴν ποθουμένην σοι ἡσυχίαν.» Ὁ Ἅγιος εἶπεν εἰς αὐτάς· «καὶ πῶς νὰ ἔλθω ; μήπως ὁ ἀδελφός σας ὁ ἱερομόναχος μὲ θέλει;» Αὐταὶ πάλιν τοῦ λέγουσιν, «αὐτὸς σὲ θέλει, ναί, καὶ θέλει

μείνει εὐχαριστημένος εἰς τοῦτο.» Καὶ λοιπόν, λέγει πάλιν ὁ Ἅγιος εἰς αὐτάς, «ἐὰν ὁ ἀδελφός σας μὲ θέλῃ τῇ ἀληθείᾳ, ἂς βεβαιώσῃ τοῦτο ἐγγράφως, καὶ ἐγὼ τότε νὰ ἔλθω ἐδῶ νὰ κατοικήσω, καὶ νὰ καλλιεργήσω τὸν τόπον, καὶ νὰ κάμω ὅσον περισσότερον καλὸν δυνηθῶ.» Αὐταὶ λοιπὸν μὲ προθυμίαν φανερώνουσι τὸν σκοπὸν τοῦ Ἁγίου εἰς τὸν ἀδελφόν των ἱερομόναχον, καὶ τὸν παρακινοῦσι θερμῶς νὰ παραιτήσῃ ἐγγράφως τὴν αὐτὴν τοποθεσίαν, καὶ λόγκον εἰς τὸν παπᾶν Γεράσιμον τὸν ξένον· οὕτως ἔλεγεν αὐτολεξεὶ τὸ γράμμα του, σωζόμενον μὲ τὸ βραβεῖον τοῦ αὐτοῦ Μοναστηρίου, διὰ νὰ τὸν κυριεύῃ, καὶ ἐξουσιάζῃ, καὶ νὰ τὸν καλλιεργήσῃ ὅπως καλλήτερα τοῦ φανῇ, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του, νὰ τὸν διωρίσῃ κατὰ τὴν ἀρέσκειάν του. Τί δὲ μετὰ ταῦτα; εὐθὺς ἔπειτα ἀπὸ τοῦτο, ἤρχισεν ὁ Ἅγιος νὰ καθαρίζῃ τὸν τόπον ἐκεῖνον, νὰ φυτεύῃ δένδρα, ἐλαίας, καὶ ἀμπελῶνα, ἕως ὅτου ἔφθασεν εἰς τὸ σύνορον, τὸ ὁποῖον ἦτο τοῦ δικαιώματος τοῦ ἄνωθι ἱερομονάχου Νικολάου, καὶ ἐκεῖ ἔσκαψεν ἰδιοχείρως, καθὼς ἔχομεν παράδοσιν σταθεράν, καὶ τὸ πηγάδιον, τὸ ὁποῖον ἕως τῆς σήμερον ἐκεῖ εὑρίσκεται, καὶ διατηρεῖ τὸ ὄνομά του, καὶ μὲ ὅλον ὅτι εἰς ὅλην τὴν περιοχὴν τῶν Ὁμαλῶν δὲν εὑρίσκεται πηγάδιον ἀναβρυτικόν, διότι ἡ τοποθεσία αὕτη δὲν τὸ συγχωρεῖ, αὐτὸ τὸ πηγάδιον καὶ ἀεννάως πηγάζει ὕδωρ πλουσιοπάροχον, καὶ χωρὶς νὰ μένῃ ποτε χωρὶς ὕδωρ, χορηγεῖ πολλάκις εἰς καιρὸν ἀνομβρίας, ὅταν μένωσιν ἐστερημένα ἀπὸ νερὸν τὰ μέρη τῆς αὐτῆς περιοχῆς Ὁμαλῶν, τὸ πηγάδιον αὐτὸ τοῦ Ἁγίου χορηγεῖ, λέγω, πλουσιοπαρόχως ὕδωρ καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς αὐτῆς περιοχῆς, καὶ δι' ὅλα τὰ ζῶά των, τὸ ὁποῖον συνέβη ὄχι ὀλίγας φοράς, καθὼς εἶναι πασίδηλον, καὶ ὁμολογούμενον ἀπὸ ὅλους κοινῶς. Εἰς αὐτὸ τὸ πηγάδιον προσέτι ἀκολουθεῖ καὶ ἄλλο θαυμάσιον, τὸ ὁποῖον ὑπερβαίνει πάντα λόγον φυσικόν, καὶ τὸ ὁποῖον, καὶ εἴδομεν καὶ ἡμεῖς ὀφθαλμοφανῶς καὶ πολλοὶ πολλάκις τὸ εἶδον, καὶ τὸ ὁμολογοῦσι φανερὰ καὶ κοινῶς, καὶ εἶναι ὅτι, ἐν ᾧ θέτουσι οἱ βαστάζοντες ἱερεῖς τὴν σορὸν μετὰ τοῦ ἁγίου Λειψάνου διὰ νὰ γείνῃ ἡ σύνηθες αἴτησις εἰς τὴν λιτανίαν, τὴν ὁποίαν ἀνέκαθεν κάμνωσι εἰς τὰς δύο ἑορτὰς τοῦ Ἁγίου, τὸ νερὸν ἀναβαίνει ἕως τοῦ χείλους τοῦ αὐτοῦ πηγαδίου, καὶ ὅταν αἴρωσιν ἐκεῖθεν τὸ ἅγιον Λείψανον, καταβαίνει τὸ νερὸν εἰς τὴν συνειθισμένην του θέσιν· πολλοὶ ὅμως προφθάνουσι, καὶ λαμβάνουσιν νερὸν ἢ εἰς ἀγγεῖον, ἢ μὲ τὰς χεῖρας, ἢ βρέχουσι χάνὲν μανδύλιον, καὶ τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο κρατεῖται ὡς ἀναμφίβολον ἀπὸ ὅλους, καὶ διότι ἔγεινε πολλάκις, ὡς εἴπομεν, καὶ διατὶ βλέπεται εὐθὺς ἀπὸ πολλούς. Τοῦτο τὸ θαῦμα δὲν συμβαίνει, ὡς εἴπομεν, πάντοτε καὶ διὰ τοῦτο ἀμφιβάλλουσι πολλοὶ εἰς αὐτό, καὶ λέγουσι πῶς δὲν τὸ εἶδα καὶ ἐγώ, ἐν ᾧ ἐπῆγα ἐπὶ τούτῳ πλησίον εἰς

τὸ πηγάδιον αὐτό, εἰς τὴν στιγμὴν τῆς λιτῆς, καὶ τῆς θέσεως τοῦ ἁγίου Λειψάνου, ἐπάνω εἰς τὸ πηγάδιον, καὶ ἄλλος τοῦ ἀποκρίνεται, διὰ τὴν ἀπιστίαν τινῶν, ὡς σύ, οἵτινες περιεργάζεσθε τὴν πίστιν, ἡ θεία πρόνοια, διὰ τὰ ὅσα αὐτὴ μόνη πρέπει νὰ γνωρίζῃ, δὲν συγχωρεῖ νὰ ἀκολουθῇ αὐτὸ πάντοτε; ἀλλ' οὐχὶ διότι δὲν τὸ εἶδες, σὺ καὶ οἱ ὅμοιοί σου, διὰ τοῦτο δὲν συμβαίνει· «μηδεὶς εἰσέλθῃ πειράζων τὴν πίστιν τὴν ἀμώμητον,» ἡμεῖς ὁμιλοῦμεν μὲ τοὺς πιστούς, καὶ ἀκολουθοῦντες τὸν λόγον τοῦ θείου Παύλου· «αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ πρώτην καὶ δεύ»τέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, εἰδὼς, ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁ»μαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος·» εἰς αὐτὴν τὴν αὐτοκατάκρισιν των, ἀφίνοντες καὶ ἡμεῖς τοὺς τοιούτους, ἐπαναλαμβάνομεν τὴν διήγησίν μας.

ιδ'. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ Ἅγιος ἤρχισε τοιουτοτρόπως καὶ προεχώρει εἰς τὴν καλλιέργησιν τῆς ἀγρίας, καὶ ἀκάρπου ἐκείνης τοποθεσίας, ὁ μισόκαλος Διάβολος, ἐξ εἰκασίας ἴσως, φοβούμενος τὸ ἀποβησόμενον, καὶ ὅτι ἐκεῖνος ὁ τόπος μὲ τὸ μέσον τοῦ Ἁγίου ἔμελλε νὰ γείνῃ εἰς ὀλίγον καιρὸν τόπος ἱερός, καὶ ἅγιος, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ δοξολογῆται ἀξίως, καὶ ἀκαταπαύστως ὁ Ὕψιστος Θεός, καὶ νὰ εὐαρεστήσωσι εἰς τὸν Θεόν, καὶ νὰ σωθῶσι πολλαὶ ψυχαί, ἔτριζε τοὺς ὀδόντας του κατὰ τοῦ Ἁγίου· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο κατ' εὐθεῖαν νὰ πλησιάσῃ εἰς αὐτὸν καὶ νὰ τὸν ἐνοχλήσῃ, διότι ὁ Ὅσιος μὲ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἤδη εὐάρεστον πολιτείαν, καὶ διαγωγήν του, ἦτο ὅλος πλήρης θείας χάριτος, καὶ κατεστημένος ἔμψυχον δοχεῖον τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἤπλο»νεν ἀπὸ κάθε μέρος τὰς πυρφόρους ἀκτῖνας αὐτοῦ, εἰς τὰς ὁποίας νὰ πλησιάσῃ δὲν ἠδύνατο ὁ ἀντάρτης Διάβολος, σπείρῃ ζιζάνια, καὶ ζη»λοτυπίαν εἰς τὸν ἄνωθι ἱερομόναχον Νικόλαον, ὅστις ἀφ' οὗ εἶδε τὸν τόπον αὐτὸν οὕτω καλλιεργημένον, καὶ καρποφοροῦντα, μετενόησεν, ὅτι τὸν ἐχάρισεν εἰς τὸν Ἅγιον, ἐρεθιζόμενος εἰς τοῦτο καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους χωρικούς του, καὶ γείτονας, ἐκ συνεργείας βέβαια τοῦ μισοκά»λου, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ μέλλον ἀγαθὸν πνευματικόν, καὶ διὰ νὰ λυ»πήσῃ καὶ τὸν Ἅγιον· ὅθεν ὅλοι οἱ γείτονες, καὶ ἐξόχως ὁ ρηθεὶς ἱερο»μόναχος, ἐκίνησαν πολλοὺς πειρασμούς, καὶ ἐνοχλήσεις ἐναντίον εἰς τὸν Ἅγιον, ὅστις ὡς ἔμπειρος εἰς τὰς μηχανὰς τοῦ Διαβόλου, γνωρίζων, ὅτι ὅλα ταῦτα, προείρχοντο ἀπὸ τὴν συνέργειαν καὶ παρακίνησιν τοῦ μισοκάλου αὐτοῦ, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ πνευματικὸν καλόν, τὸ ὁποῖον ἔβλεπεν, ὅτι ἔμελλε νὰ κατορθωθῇ, δὲν ἐταράχθη παντελῶς, μήτε ἠμέ»λησε τὴν θεάρεστον ἐργασίαν του, ἀλλὰ νοερῶς προσευχόμενος ἔλεγεν εἰς τὸν Θεόν· «σὺ Κύριε ὁ κατευθύνας με, καὶ ὁδηγήσας με εἰς τὸν τό»πον τοῦτον, ἐὰν ἡ ἐργασία μου αὕτη εἶναι ἀρεστὴ εἰς σέ, σὺ ἠξεύρεις, καὶ δύνασαι νὰ διασκεδάσῃς πάσας τὰς μηχανὰς τοῦ μισοκάλου, καὶ νὰ εὐοδώσῃς εἰς τέλος ἀγαθὸν ταύτην τὴν ἐργασίαν μου, ἐὰν ἦναι διὰ

δόξαν καὶ ὑμνῳδίαν τῆς παντοδυναμίας σου, καὶ εἰς ὠφέλειαν ψυχικὴν τῶν πλησίον μου.» Οὕτω λοιπὸν ὁ Ἅγιος ἐξακολουθῶν τὴν ἐργασίαν του μὲ πρᾳότητα καὶ ἡσυχίαν τοῦ πνεύματός του, καὶ ὅλος ἀφιερωμένος εἰς τὸν Θεόν, τὸν γινώσκοντα, καὶ δυνάμενον τὰ πάντα, ἐνίκησε τὸν πειράζοντα, διότι μὲ τὸ νὰ ἤλθον εἰς αἴσθησιν ὅτε ἱερομόναχος Νικόλαος, καὶ οἱ λοιποὶ χωρικοί, πληροφορηθέντες διὰ τὴν ἁγιότητα τοῦ Ὁσίου, καὶ διὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἥτις εἰς αὐτὸν κατῴκει, οὐχὶ μόνον ἄφησαν αὐτὸν εἰς τὸ ἑξῆς αὐτεξούσιον εἰς τὸν τόπον, καὶ ἀνενόχλητον καὶ ἥσυχον, ἀλλὰ ἐπρόσπεσαν καὶ εἰς τοὺς πόδας του, καὶ κλαίοντες θερμῶς, ἐζήτησαν ἀπὸ αὐτὸν συγχώρησιν εἰς τὸ σφάλμα των, ὑποσχόμενοι σταθερῶς οὐχὶ μόνον νὰ μὴ τοῦ δώσωσι εἰς τὸ ἑξῆς τὴν παραμικρὰν ἐνόχλησιν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν βοηθήσωσι ἕκαστος κατὰ τὸ δυνατόν του εἰς τὴν θεάρεστον αὐτὴν ἐργασίαν, τὴν ὁποίαν ἐπεχειρίσθη νὰ κάμῃ. Ὁ δὲ Ἅγιος μὲ τὴν χριστομίμητον αὐτοῦ πρᾳότητα καὶ ἀνεξικακίαν, ἤγειρεν αὐτοὺς μὲ μεγάλην ἱλαρότητα, καὶ ἀγαλλίασιν πνευματικήν, καὶ εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ ἐσυγχώρησε, καὶ ἐνουθέτησε πὰ δέοντα, καὶ ἀπέλυσεν αὐτοὺς ἐν εἰρήνῃ.

ιέ. Μετὰ ταῦτα λοιπὸν ὁ μέγιστος οὗτος εἰς τὴν ἀρετήν, καὶ περιβόητος εἰς τὰ κατορθώματα, ἀφ' οὗ κατεμάρανε τελείως μὲ τὴν σκληραγωγίαν καὶ ἐπίμονον ἄσκησιν τὸ φρόνημα τῆς σαρκός, καὶ ἐθανάτωσε γενναίως τὰ πάθη παντελῶς, καὶ ἐστόλισεν ὡραιότατα τὴν ψυχήν του, μὲ τὰ ἄνθη ὅλων τῶν ἀρετῶν, καὶ τὴν ἐλάμπρυνε μὲ τὸ κάλλος τῆς θείας χάριτος, καὶ ἐνεδύθη τὴν λαμπρὰν τῆς ἀπαθείας στολήν, καὶ ἐγνώρισε μὲ τὴν πνευματικὴν διάκρισιν, ὁδηγούμενος ἀπὸ τὴν ταπεινοφροσύνην, ἡ ὁποία εἶναι ὁ μόνος καὶ ἀσφαλὴς διατηρητὴς τῆς ἀρετῆς, διότι ἔφθασεν εἰς τὸν γαληνὸν καὶ ἀτάραχον λιμένα τῆς ἀπαθείας, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ὁποῖον ὑπέφερε, καὶ διῆλθε τόσαις ζάλαις τῶν παθῶν, καὶ τόσας τρικυμίας τῶν πειρασμῶν, καὶ ὑπερέβη τόσους σκοπέλους, καὶ σύρτεις τῶν Δαιμόνων, τὰ ὁποῖα ὅλα διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν διὰ τὴν ἀγαθήν του προαίρεσιν, καὶ ἀόκνους κόπους του ἔλαβεν ἐγκάτοικον εἰς τὴν ψυχήν του, καὶ δὲν ἐγνώριζε πλέον καμμίαν διαφορὰν εἰς τὸ ἰδικόν του, ἢ εἰς τὸ ξένον, εἰς τὸν πιστὸν ἢ εἰς τὸν ἄπιστον, δοῦλον ἢ εἰς τὸν ἐλεύθερον, εἰς τὸ ἄρσεν ἢ εἰς τὸ θῆλυ, κατὰ τὸν θεοφόρον Μάξιμον· «Ὁ τέλειος ἐν ἀγάπῃ καὶ »εἰς ἄκρον ἀπαθείας ἐλθών, οὐκ ἐπίσταται διαφορὰν ἰδίου, καὶ ἀλλο»τρίου, ἢ πιστοῦ, ἢ δούλου καὶ ἐλευθέρου, ἢ ὅλως ἄρσενος καὶ θηλείας, »ἀλλ' ἀνώτερος τῆς τῶν παθῶν τυραννίδος γενόμενος, καὶ εἰς τὴν μίαν »φύσιν τῶν ἀνθρώπων ἀπροβλέπων πάντας ἐξ ἴσου θεωρεῖ, καὶ πρὸς »πάντας ἴσος διάκειται· οὐκ ἔστι γὰρ αὐτῷ Ἕλλην, καὶ Ἰουδαῖος, »οὐδὲ ἄρσεν ἢ θῆλυ, οὐδὲ δοῦλος ἢ ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα, καὶ

»ἐν πᾶσι Χριστός·» (ἑκατοντὰς β'.) Εἰς τοιοῦτον βαθμὸν λοιπὸν ἁγιότητος, ἀφ' οὗ ἔφθασεν ὁ Ὅσιος, τοῦ ἔδωκεν ἡ θεία χάρις νὰ ἐνοήσῃ ὅτι ἔπρεπε διὰ μέσου του νὰ ὠφεληθῶσι καὶ ἄλλοι, καὶ διότι δὲν ἔπρεπε νὰ μένῃ κεκλεισμένος τόσος πλοῦτος ἀρετῶν, τὸν ὁποῖον ὡς καλὸς ἔμπορος, καὶ οἰκονόμος πιστὸς ἐθησαύρισεν εἰς τὴν ψυχήν του, ἀλλ' ὅτι ἦτο δίκαιον νὰ ἀνοιχθῇ ἓν τοιοῦτον ψυχοσωτήριον θησαυροφυλάκιον, διὰ νὰ πλουτισθῶσιν καὶ ἄλλοι, καὶ νὰ ὠφεληθῶσι πνευματικῶς, καὶ οὕτω καὶ αὐτὸς νὰ ἀπολαύσῃ πλουσιοπάροχον τὴν ἀντιμισθίαν τοῦ πολλαπλασιάσαντος τὰ πέντε τάλαντα. Πείθεται λοιπὸν ὁ θεῖος Γεράσιμος εἰς τὰς κρυφιομύστους ἀποφάσεις τῆς θείας προνοίας, καὶ ὅλος πληροφορημενος, διότι ἦτο θέλημα τοῦ Κυρίου ἐκεῖνος ὁ τόπος νὰ μεταskευασθῇ εἰς Μοναστήριον πρὸς δόξαν καὶ ὑμνῳδίαν Θεοῦ, καὶ εἰς πνευματικὴν καρποφορίαν, καὶ ὠφέλειαν πολλῶν ψυχῶν, ἀνεκαίνισε κατ' ἀρχὰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο Ἐκκλησίδιον, τὸ ὁποῖον εἴπομεν, ὅτι εἶχε ἱδρύσει ἐκεῖ ὁ ρηθεὶς ἱερομόναχος Νικόλαος, καὶ ἤγειρεν ἐκ βάθρων τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ σχῆμα, καθὼς τὴν σήμερον φαίνεται, καὶ τὸν ἱερὸν αὐτὸν ναὸν ἀφιέρωσεν εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου. Μετὰ δὲ ταῦτα ὠκοδόμησε καὶ κελλία διάφορα, καὶ περίφραγμα εἰς αὐτά, καὶ μοναστήριον τέλειον κατέστησε, μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα πρὸς σωματικὴν παραμυθίαν, καὶ νέαν Ἱερουσαλὴμ ἐπωνόμασε τοῦτο. Ἐπειδὴ δὲ καὶ εἰς τὸ μεταξὺ τούτων, ἡ τοσαύτη ἀρετὴ τοῦ Ἁγίου, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ μένῃ κεκρυμμένη, ἀλλὰ διεδόθη εἰς ὅλην τὴν νῆσον, ἔτρεχον καθημέραν εἰς αὐτὸν πάσης ἡλικίας, καὶ γένους, καὶ καταστάσεως ἄνθρωποι, τοὺς ὁποίους χριστομιμήτως ἐδέχετο, καὶ ὅλοι ἄναχωροῦσαν ἀπὸ αὐτὸν γέμοντες ἀπὸ ψυχικὴν ὠφέλειαν, καὶ πνευματικῆς ἀγαλλιάσεως τὴν ὁποίαν ἀπελάμβανον καὶ ἀπὸ τὴν ἀγγελικὴν θεωρίαν του, καὶ ἀπὸ τὴν μελίρρυτον διδασκαλίαν του, καὶ ἀπὸ τὴν οὐράνιον διαγωγήν του. Ἐπειδὴ ἐβιάσθη λοιπὸν ὑποτάσσεται εἰς τὴν προθυμίαν, καὶ ἔφεσιν τῶν προστρεξάντων, καὶ παρεκαλεσάντων αὐτὸν θερμῶς, καὶ μὲ τὴν αἰτίαν τῶν δύο Καλογραιῶν, τὰς ὁποίας ἀνεφέρομεν ὅτι ἦσαν ἀδελφαὶ τοῦ ἱερομονάχου Νικολάου, δέχεται καὶ ἄλλας, καὶ ἔγεινεν ὁ ἀριθμὸς τῶν Μοναστριῶν του εἰκοσιπέντε, αἱ ὁποῖαι ἔχαιρον πνευματικῶς, καὶ ηὐχαριστοῦν ὁλοψύχως τὴν θείαν εὐσπλαγχνίαν, ἡ ὁποία ἐπρομήθευσεν εἰς αὐτάς, ἕνα τοιοῦτον πνευματικὸν πατέρα, καὶ πρακτικὸν διδάσκαλον τῆς κατὰ Χριστὸν πολιτείας, καὶ τῆς τελειότητος τοῦ μοναχικοῦ ἐπαγγέλματος. Δὲν ἔπαυε λοιπὸν ὁ Ὅσιος ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπαγρυπνῇ διὰ τὸ λογικὸν ποίμνιόν του, τὸ ὁποῖον ἡ θεία Πρόνοια ἐνεπιστεύθη εἰς αὐτόν. Τὰς ἐδίδασκε λοιπὸν καθ' ἑκάστην, ὅτε μὲν ἑρμηνεύων εἰς αὐτὰς καὶ διδάσκων νὰ φυλάττωσιν καὶ νὰ γνωρίζωσι, καὶ νὰ φεύγωσι τὰς πανουργίας καὶ δόλους τοῦ κοινοῦ

ἐχθροῦ Διαβόλου, καὶ μάλιστα φθονεῖ πολὺ περισσότερον, βλέπων αὐτὰς μὲ αὐτὸ τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα, τοῦ ὁποίου, ἐὰν φυλάξωσι τὰ καθήκοντα, γίνονται κληρονόμοι τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα αὐτὸς ἐξέπεσε, καὶ ἐκρημνίσθη διὰ τὴν ὑπερηφάνειάν του· ὅτε δὲ δεικνύων εἰς αὐτὰς τὴν ἀληθινὴν ὁδόν, ἡ ὁποία ἠδύνατο νὰ τὰς φέρῃ εἰς τὸν παράδεισον, τὸν ὁποῖον ἵνα κερδίσωσι ἀπεφάσισαν νὰ παραιτήσωσι τὰ μάταια, καὶ φθαρτὰ ἀγαθά, τὰ ὁποῖα ἔταξεν εἰς αὐτὰς ὁ μάταιος, καὶ ἀπαταιὼν Κόσμος οὗτος, καὶ νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν γλυκὺ καὶ ἐλαφρὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ νυμφίου τῶν ψυχῶν. Καὶ πότε τὰς ἐδίδασκε τοὺς βαθμοὺς τῆς ἀρετῆς, καὶ πῶς προκόπτουσι βαθμηδὸν οἱ ἀληθινοὶ ἐργάται τῆς ἀρετῆς, ἡ ὁποία δὲν ἀποκτᾶται, παρὰ μὲ τὴν ἀγάπην τὴν εἰλικρινῆ, καὶ ἀληθινὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, μὲ τὴν πραότητα τοῦ πνεύματος, μὲ τοὺς κόπους τοὺς σωματικούς, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ μέσα, μὲ τὰ ὁποῖα ἀποκτῶνται αἱ πνευματικαὶ ἀρεταί. Ταῦτα καθ' ἑκάστην ἐδίδασκεν ὁ Ἅγιος ἐκεῖνα τὰ πνευματικὰ τέκνα του, καὶ τὰ ἐδίδασκε πολὺ περισσότερον μὲ τὸ ἴδιόν του παράδειγμα τὸ πρακτικόν, μὲ τὴν ἰσάγγελον δηλαδὴ πολιτείαν, καὶ διαγωγήν του, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἀληθινὴ διδασκαλία, διότι εἶναι αἰσθητή, καὶ ἐντυπώνεται πολὺ καλλίτερα, καὶ βαθύτερα ἀπὸ τοὺς λόγους, καὶ ἔχει καὶ πολὺ περισσοτέραν τὴν δύναμιν διὰ νὰ παρακινῇ εἰς τὴν ἀρετὴν τοὺς βλέποντας, καὶ ὄχι τοὺς ἀκούοντας, διότι οἱ ὀφθαλμοὶ εἶσι πιστώτεροι τῶν ὠτίων.

ις'. Μία τοιαύτη πολιτεία οὐράνιος τοῦ θείου τούτου πατρὸς τὸν ἀνέδειξε ἄξιον νὰ ἔχῃ πολλὴν τὴν παρρησίαν εἰς τὸν Θεόν, καὶ νὰ λάβῃ τὴν χάριν τῶν θαυμάτων. Ἐξαιρέτως δὲ νὰ κατασταθῇ πηγὴ ἀκένωτος ἰαμάτων παντοδαπῶν, καὶ βοηθὸς εἰς τὰς θλίψεις, καὶ πρέσβυς θερμώτατος εἰς τοὺς θερμῶς αὐτὸν ἐπικαλουμένους, καὶ εἰς ὅσους μὲ πίστιν εἰλικρινῆ εἰς αὐτὸν προστρέχουσι, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὰ ὀλίγα τὰ ὁποῖα ἀναγκαίως πρέπει νὰ διηγηθῶμεν, διὰ νὰ μὴ στερήσωμεν τοὺς χριστιανούς, καὶ τοὺς μεταγενεστέρους ἀπὸ τὴν γνώρισίν των, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν μας, καὶ διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν κατηγορίαν, ὅτι ἐκρύψαμεν, καὶ ἐσιωπήσαμεν τὴν ἀλήθειαν. Ἔπασχεν ἡ νῆσος Κεφαλληνία εἰς τὸν καιρὸν ἐν ᾧ ἔζη ἀκόμη ὁ Ἅγιος, μίαν μεγάλην ἀνομβρίαν. Τὸ κακὸν τοῦτο εἰς ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἦτο πολλὰ μέγα καὶ ὀλέθριον, διότι τότε ἦτο ὀλίγα ἀμπέλια, καὶ σταφίδες, καὶ ὅλον σχεδὸν τὸ εἰσόδημα τῆς νήσου, ὑφίστατο εἰς τὰ διάφορα εἴδη τῶν γενημάτων καὶ σπαρτῶν. Βλέπουσι οἱ κάτοικοι τὸ κακὸν τὸ ὁποῖον τοὺς ἠπείλει, προστρέχουσι εἰς τὸν Θεὸν μὲ δεήσεις καὶ λιτανείας, ἀλλὰ ὁ καιρὸς διείρχετο, καὶ τὸ κακὸν ἠπείλει παντελῆ ἀφανισμὸν εἰς τὰ σπαρτά. Νεύει ἡ ἄκρα εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ νὰ θεραπεύσῃ

τὸ μέγα κακόν, καὶ διὰ νὰ φανερώσῃ καὶ τὴν ἀρετὴν καὶ παρρησίαν τὴν ὁποίαν ὁ θεῖος Γεράσιμος μὲ τὴν πιστὴν ἐργασίαν, ἀπέκτησεν εἰς αὐτόν, καὶ ὅλοι ἐκ συμφώνου φωνάζουσι, ὅτι ἐὰν δὲν προστρέξωσιν εἰς τὸν ὅσιον Γεράσιμον, καὶ ἐὰν αὐτὸς δὲν παρακαλέσῃ τὸν Θεόν, δὲν εἶναι θεραπεία καμμία εἰς τὸ κακὸν αὐτό. Τρέχουσι λοιπόν, ὡς ἐξ ἑνός, ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς νήσου εἰς τὸν Ὅσιον, ὅστις ἦτο ἡ μόνη ἐλπίς, ἡ ὁποία ἔμεινεν εἰς αὐτούς, διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ· τοῦ διηγοῦνται τὴν συμφοράν, τοῦ παριστάνουσι μὲ δάκρυα τὴν κατάστασιν τῶν καρπῶν τῆς γῆς, τὸν παρακαλοῦσι θερμῶς νὰ μὴ τοὺς ἐγκαταλείψῃ, ἀλλὰ νὰ μεσιτεύσῃ δι' αὐτούς, εἰς τὸν δυνάμενον νὰ θεραπεύσῃ ἐκείνην τὴν φοβερὰν πληγήν. Τοὺς δέχεται ὁ Ἅγιος μὲ ἱλαρότητα, τοὺς συμπονεῖ, λυπεῖται ἡ ψυχή του ἀληθῶς, ἐννοεῖ καὶ αὐτὸς τὸ βάρος τῆς πληγῆς· ἀλλ' ὅμως ἡ ἄκρα του ταπείνωσις τὸν βιάζει νὰ συστέλληται, καὶ νὰ παραιτῆται, νὰ ὀνομάζῃ τὸν ἑαυτόν του ἁμαρτωλὸν καὶ ἀνάξιον εἰς τὸ νὰ παρρησιασθῇ εἰς τὸν Θεόν, καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ τοιαύτην χάριν. Γινώσκων, κατὰ τὸν θεῖον Μάξιμον, «ὅτι οὐ »μικρὸς ὁ ἀγών, κενοδοξίας ἀπαλλαγῆναι· »ἀλλὰ ἡ παραίτησίς του, καὶ ἡ ταπείνωσίς του, αὐξάνουσι τὴν θερμότητα, καὶ τὴν ἐλπίδα τοῦ λαοῦ, καὶ διὰ νὰ συντέμνω τὸν λόγον, πείθεται ὁ Ἅγιος, γονατίζει, δακρύζει, παρακαλεῖ πιστῶς, καὶ θερμῶς τὸν Πλάστην νὰ ἐλεήσῃ τὸ πλάσμα του, τὸν Οὐράνιον Πατέρα, νὰ παραβλέψῃ τὰ σφάλματα τῶν τέκνων του, παρακαλεῖ τὸν πλουσιόδωρον νὰ ἀνοίξῃ τὴν πηγὴν τῶν δωρεῶν, καὶ νὰ ἐλεήσῃ τὸν λαόν του. Εἰσακούει ὁ Θεὸς τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου του, λαμβάνει πέρας τὸ ζήτημά του, γίνεται εἰς ὅλους φανερὰ καὶ ἀναμφίβολος ἡ πρὸς Θεὸν παρρησία τοῦ Γερασίμου· ἐχορτάσθη ἡ διψασμένη γῆ, ἐψυχαγωγήθησαν τὰ σπαρτά, παρηγορήθη ὁ λυπημένος λαός, ἐδόξασαν ἐλεφύχως τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Θεοῦ, εὐχαρίστησαν χρεωστικῶς τὸν Ἅγιον, καὶ ἐπέστρεψε ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν του, εὐφραινόμενος, καὶ κηρύττων μεγαλοφώνως τὴν ἁγιότητα, καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν παρρησίαν τοῦ Ἁγίου τούτου.

ιζ'. Οὕτω λοιπὸν πολιτευόμενος ὁ Ἅγιος, καὶ οὐράνιον ζωὴν μετερχόμενος, κατέστη ἐπόμενος καὶ ἄμισθος ἰατρὸς εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ σοφώτατος ἰατρός, καὶ διδάσκαλος εἰς ὅσους ἔπασχον ἀσθενείας σωματικάς, ἢ συμφορὰς καὶ θλίψεις κοσμικάς, ἢ ἁμαρτίας, καὶ πάθη ψυχικά, οἱ ὁποῖοι προσέτρεχον εἰς αὐτόν, καὶ ὅλοι ἀνεχώρουν τεθεραπευμένοι, καὶ παρηγορημένοι, καὶ εὐχαριστημένοι· καὶ βέβαια ὁ Ἅγιος οὗτος ἐφάνη, ὅτι ἐπέμφθη ἀπὸ τὴν θείαν εὐσπλαγχνίαν ἐπὶ τούτῳ εἰς τὴν νῆσον Κεφαλληνίαν, ὡς δῶρον οὐράνιον, καὶ θησαυροφυλάκιον τῶν εὐεργεσιῶν τῆς θείας εὐσπλαγχνίας· ἐξαιρέτως δέ, καὶ κατ' ἐξοχὴν ἔλαβε, καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ φανερόνῃ μεγάλην ἐξουσίαν κατὰ Δαι-

μόνων, τοὺς ὁποίους καὶ ζῶν, καὶ μετὰ θάνατον μαστίζει ἀοράτως, καὶ ἀποδιώκει θαυμασίως ἀπὸ τοὺς πάσχοντας ὑπ' αὐτῶν. Ἐπειδὴ λοιπὸν τέλος ἔφθασε καὶ ὁ καιρὸς νὰ ἀφήσῃ ταύτην τὴν πρόσκαιρον ζωήν, καὶ νὰ διέλθῃ εἰς τὴν αἰώνιον, καὶ ἀπέραντον, διὰ νὰ ἀπολαμβάνῃ καθαρώτερα, καὶ ὡς πλέον ἀπὸ πλησίον ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἐκ νεότητος ὁλοψύχως ἠγάπησε μόνον, καὶ ἐπόθησε, καὶ διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ὁποίου ἠγωνίσθη τόσον πολύ, καὶ μὲ τόσην διαμονὴν ἀσκνως, καὶ σταθερῶς, καὶ ἔδειξε τόσην ἀνδρείαν εἰς ὅλους τοὺς πολέμους, καὶ ἐναντιότητος, τὰς ὁποίας βέβαια ἐδοκίμασε ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἀγρίους καὶ σκληροὺς ἐχθροὺς τῶν ἀνθρώπων, ἤτοι τὴν σάρκα, τὸν κόσμον, καὶ τὸν Διάβολον, καὶ εἰς καιροὺς ἐστερημένους ἀπὸ παραδείγματα μιᾶς τοιαύτης ἰσαγγέλου καὶ ὑπερανθρώπου ζωῆς, τὴν ὁποίαν οὗτος ὁ Ὅσιος ἔλαβε χάριν, καὶ δύναμιν ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ ἐξισωθῇ, καὶ νὰ διέλθῃ εἰς τὰ χαρίσματα καὶ εἰς τὰς δωρεὰς τοῦ Θεοῦ, τοὺς προκρίτους, καὶ θαυμαστοὺς ἁγίους τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, εὑρισκόμενος εἰς τὴν ἡλικίαν ἑβδομήκοντα ἐτῶν καίτι περισσότερον, ἔλαβε θείαν ἀποκάλυψιν, ὅτι ἔφθασεν ὁ καιρὸς τῆς ἀποδημίας του· ὅθεν εὐχαριστήσας ταπεινῶς, καὶ εὐγνωμόνως τὸν Ποιητήν του, διότι τὸν ἠξίωσε διὰ τῆς χάριτός του νὰ διέλθῃ τὸ διάστημα τῆς προσκαίρου ταύτης ζωῆς του κατὰ τὸ θεῖόν του θέλημα, κράζει μὲ τὴν συνειθισμένην του πραότητα, καὶ ἱλαρότητα, ὡς πατὴρ φιλόστοργος, καὶ ποιμὴν πιστός, καὶ καλός, τὰ πνευματικά του τέκνα καὶ περιπόθητα, καὶ φανερόνει εἰς αὐτάς, ὅτι ἔφθασεν ὁ καιρὸς τῆς ἀποδημίας του, καὶ νὰ μὴ ταραχθῶσιν, καὶ νὰ μὴ λυπηθῶσι διὰ τοιοῦτον μήνυμα, ἀλλὰ μάλιστα νὰ χαρῶσιν διότι αὐτὸς θέλει τὰς ἐπισκέπτεσθαι, καὶ θέλει φροντίζει δι' αὐτὰς καλλίτερα, ἀφοῦ ὑπάγῃ νὰ παρασταθῇ πλησιέστερον εἰς τὸν Ποιητήν, καὶ Πλάστην του Θεὸν εἰς τὴν Οὐράνιόν του βασιλείαν, ἀπὸ ὅσον ἔκαμνεν εἰς αὐτὰς εὑρισκόμενος πλησίον των ἐδῶ κάτω εἰς τὴν γῆν. Ἔπειτα τὰς ἐνουθέτησε νὰ ἐνθυμῶνται πάντοτε καλῶς τὰς ὑποσχέσεις, τὰς ὁποίας ἔκαμαν εἰς τὸν Οὐράνιον νυμφίον των Ἰησοῦν Χριστόν, ὅταν ἐνεδύθησαν τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα· νὰ γυμνωθῶσι ἀπὸ πᾶσαν σχέσιν καὶ προσπάθειαν τοῦ φθαρτοῦ καὶ ματαίου τούτου κόσμου, καὶ νὰ κρατῶσι εἰς αὐτὸν μόνον προσηλωμένον ὅλον των τὸν πόθον, ὅλην των τὴν ἔφεσιν καὶ ἀγάπην· νὰ φυλάττωσιν ἀπαράτρεπτον, καὶ ἀσάλευτον τὸν κανόνα καὶ τύπον τῆς μοναδικῆς πολιτείας, τὸν ὁποῖον εἰς αὐτὰς παρέδωκεν· πρὸ πάντων, νὰ φυλάττωσιν τὴν ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν μεταξύ των νὰ ἐνθυμῶνται καὶ νὰ ἔχωσι πρὸ ὀφθαλμῶν των πάντοτε τὴν ἄκραν ταπείνωσιν, καὶ ἀνεξικακίαν τοῦ Οὐρανίου των Νυμφίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις Θεὸς ὤν, ἐταπείνωσε ἑαυτόν, τόσον διὰ τὴν ἀγάπην καὶ εὐσπλαγχνίαν του πρὸς ἡμᾶς τὰ πλάσματά του, ὥστε νὰ

καταδεχθῇ νὰ ὑποφέρῃ τοιούτου εἴδους θάνατον ἄτιμον, καὶ βασανιστικόν· νὰ νομίζωσι τὸν ἑαυτόν των ἕως ἐσχάτης ἀναπνοῆς των ἁμαρτωλὸν καὶ ἀνάξιαι δοῦλαι νὰ ὀνομάζωνται πάντοτε τοῦ Ἰησοῦ, καὶ νυμφίου των· τέλος ἐὰν καὶ ἡ θεία χάρις τὰς ἀξιώσῃ νὰ κατορθώσωσι καὶ κανὲν ἔργον θεάρεστον, καὶ καμμίαν ἀρετήν, ταύτην νὰ τὴν ἀποδίδωσιν ὅλην εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν του, ἡ ὁποία ἔδωκεν εἰς αὐτὰς τὴν δύναμιν νὰ τὴν κατορθώσωσι, καὶ οὐχὶ ποτὲ εἰς τὸν ἑαυτόν των, ἐπειδὴ τὰ κακὰ καὶ αἱ ἁμαρτίαι εἶναι τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὰ ἀγαθὰ καὶ αἱ ἀρεταὶ προέρχονται καὶ χαρίζονται δωρεὰν ἀπὸ μόνον τὸν Θεόν, καθὼς αὐτὸς ὁ ἴδιος μᾶς τὸ λέγει· «χωρὶς ἐμοῦ »οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν.» Μὲ ταῦτα λοιπὸν καὶ ἕτερα παρηγορήσας ὁ Ἅγιος τὰ πνευματικά του τέκνα, καὶ στηρίξας καὶ εὐλογήσας αὐτάς, παραδίδει ἱλαρῶς, καὶ εὐφραινόμενος τὴν μακαρίαν ψυχήν του, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ποιητοῦ καὶ Πλάστου του, τὸν ὁποῖον τόσον θερμῶς ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων ἠγάπησε, καὶ τόσον πιστῶς, καὶ ἐπιμόνως ἠργάσθη εἰς ὅλην του τὴν ζωήν, ὡς δοῦλος ἀγαθὸς καὶ πιστός, ὅθεν ἤκουε καὶ τὴν εὐκταίαν φωνήν· «εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν »τοῦ Κυρίου σου.» Ἀπὸ τὰ ἑβδομήκοντα δὲ ἔτη καίτι περισσότερον, τὰ ὁποῖα ἔζησεν εἰς ταύτην τὴν φθαρτὴν ζωὴν ὁ Ἅγιος, δεκαεννέα μετροῦνται οἱ τῆς διατριβῆς, καὶ κατοικήσεώς του εἰς τὴν σεβασμίαν Μονήν του, τὴν ὁποίαν ἐκ βάθρων ἀνήγειρε, καὶ συνέστησεν καὶ ὡς πατρικὴν κληρομίαν εἰς τὰ πνευματικά του τέκνα, καὶ τὰς κατὰ καιρὸν ἀσκουμένας εἰς αὐτὴν παρήτησεν εἰς ἅπαντα τὸν καιρόν, καθὼς ἡ διαθήκη του φανερόνει κατὰ λεπτῶς. Ἔγεινε δὲ ἡ μακαρία του κοίμησις εἰς τὰ 1579, χίλια πεντακόσια ἑβδομήκοντα ἐννέα ἔτη μετὰ τὴν ἔνσαρκον Οἰκονομίαν, εἰς τὰς 15 τοῦ Αὐγούστου μηνός.

ιή. Ἐπειδὴ δὲ εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἑορτάζεται ἡ σεβασμία μετάστασις τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, διὰ τοῦτο ἡ μὲν τῆς θείας του Κοιμήσεως ἀκολουθία ψάλλεται τὴν 16 τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἡ δὲ τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ χαριτοβρύτου λειψάνου του γενομένη εἰς τοὺς 1581 χρόνους, ἀπὸ τὸν Πατριαρχικὸν Ἔξαρχον τοῦ τότε διηθύνοντος τὸν Ἀποστολικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον κυρίου Ἱερεμίου· ψάλλεται τὴν 20 Ὀκτωβρίου ἀλλ' ἐπειδὴ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἐναντίους, κινούμενοι πρὸς κατηγορίαν τῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἐλάλουν ἀσέβειαν, διὰ τοῦτο κατὰ προσταγὴν τοῦ μακαρίου ἁγίου Φιλαδελφίας κυρίου Γαβριὴλ, ἐνεταφιάσθη πάλιν τὸ ἅγιον Λείψανον, καὶ μένον εἰς τὴν γῆν ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῆς διορίας, τὴν ὁποίαν συνεπῶς ἀπεφάισεν ὁ προειρημένος ἅγιος Φιλαδελφίας, ἤτοι ἄλλους ἀκτὼ μῆνας, ἔγεινε πάλιν καὶ δευτέρα ἀνακομιδή, καὶ ἐκβάλλουσι τὸ ἅγιον Λείψανον, τὸ ὁποῖον εἰς αἰσχύνην τῶν ἐναντίων, καὶ καύχημα τῶν Ὀρθοδόξων,

ὄχι μόνον εὑρέθη πάλιν σῶον καὶ ἀκέραιον ὁμοῦ μὲ τὰ ἱερὰ μὲ τὰ ὁποῖα ἐνεταφιάσθη, καὶ πνέον εὐωδίαν ἄρρητον, καὶ θαυμάσιον, καὶ φέρων ἐν ἑαυτῷ ὅλα τὰ αἰσθητὰ σημεῖα τῆς ἁγιότητος, καὶ τῆς εἰς αὐτὸ θείας χάριτος, ἀλλὰ καὶ σημεῖα, καὶ θαύματα πολλὰ ἐτέλεσε, καὶ πάντοτε θαυματουργεῖ τοῖς μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας εἰς αὐτὸ προστρέχουσι, διότι ἦτο ἀδύνατον νὰ μείνῃ κεκρυμμένη, ἡ τόσον μεγάλη ἀρετὴ τοῦ Ἁγίου, καὶ ἡ αὐτοῦ ἁγιότης, καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς χάριτος, ἥτις εἰς αὐτὸν ἀξίως κατῴκει. Τὸ ἅγιον Λείψανον ἔμεινε τεθαμμένον ὑπὸ τὴν γῆν, χρόνους δύο, καὶ μῆνας ὀκτώ. Τὰ δὲ θαύματα τοῦ ἁγίου τούτου Λειψάνου, τὰ ὁποῖα μετὰ ταῦτα ἔγειναν, καὶ ἀεννάως ἐξακολουθοῦσι νὰ γίνωνται εἰς τους μετὰ πίστεως προστρέχοντας, καὶ εὐλαβῶς ἐπικαλουμένους τὴν βοήθειαν τοῦ Ἁγίου ποία γλῶσσα δύναται νὰ τὰ διηγηθῇ; ἢ ποῖος κάλαμος εἶναι ἀρκετὸς νὰ τὰ περιγράψῃ; ποῖος προσέτρεξεν εἰς τὴν χάριν, καὶ ἀντίληψιν τοῦ Ἁγίου μετὰ τῆς προσηκούσης πίστεως καὶ εὐλαβείας, καὶ δὲν εὐηργετήθη ἀπὸ τοῦτον τὸν θεοστήρικτον, καὶ νεοφανῆ θεοδώρητον τῆς Ἐκκλησίας μας φωστῆρα; ποῖος δὲν ἔγειναι θεατὴς εἰς πολλὰ ἀπὸ τὰ θαύματά του; ποῖος δὲν ἐγνώρισε, καὶ δὲν ὁμολογεῖ ἀσφαλέστατα, δοῦλον γνήσιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ δοχεῖον πανθαύμαστον τῶν δωρεῶν, καὶ χαρίτων τοῦ Παναγίου Πνεύματος τὸν θεοφόρον Γεράσιμον; ποῖος δύναται, νοῦν ἔχων, νὰ ἀρνηθῇ τὴν προστασίαν του, καὶ ἀντίληψίν του, μάλιστα εἰς τὴν νῆσον Κεφαλληνίας, τὴν ὁποίαν καὶ ζῶν προφανῶς διεπήρησε ἀνεπιρέαστον καὶ ἀναιχμαλώτιστον εἰς τὸν καιρὸν τῆς μάχης τῶν Ἀγαρηνῶν μὲ τοὺς Ἐνετούς, καὶ ἀπὸ τὴν φοβερὰν ἀνομβρίαν, καθὼς πάντοτε εἰς ἕκαστον κίνδυνον, καὶ περίστασιν θλιβερὰν φανερώνεται προστάτης θερμότατος. καὶ ἀντιλήπτωρ ἰσχυρότατος, καὶ πατὴρ φιλοστοργότατος. Ἀπὸ ὅλους πιστεύεται καὶ κηρύττεται, ὅτι ἡ ἀντίληψις τοῦ Γερασίμου ἐφύλαξε τὴν νῆσον Κεφαλληνία μὲ σημεῖα προφανῆ ἀπὸ τὴν φθορὰν τοῦ θανατικοῦ καὶ εἰς τὰ 1760, χίλια ἑπτακόσια ἑξήκοντα μετὰ Χριστόν, ὅταν τὸ κακὸν ἐκεῖνο ἠπείλει ἀξιοδάκρυτον φθορὰν καὶ ἀφανισμόν· καὶ τώρα δὲ ἐσχάτως εἰς τὰς ἡμέρας μας, εἰς τὰ 1816, χίλια ὀκτακόσια δέκα ἕξ, ποῖος νοῦν ἔχων, δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι ἐὰν εἶχε λείψει τοῦ Ἁγίου ἡ προστασία καὶ ἀντίληψις ἔμελλε νὰ κινδυνεύσῃ ὅλη ἡ νῆσος; ἐπειδὴ ἄνθρωποι μεμολυσμένοι ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν τοῦ λοιμοῦ, καὶ ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι συνανεστράφησαν μὲ τοὺς μεμολυσμένους, διεσπάρησαν, ἀγνοοῦντες τὸ πάθος, εἰς διάφορα χωρία, καὶ εἰς τὰς χώρας τῆς νήσου Κεφαλληνίας, καθὼς εἶναι εἰς ὅλους γνωστόν, καὶ ὅμως, χάριτι τοῦ ἁγίου Θεοῦ, διὰ πρεσβειῶν βεβαίως τοῦ προστάτου ἡμῶν θείου Γερασίμου, δὲν διεδόθη τὸ κακὸν εἰς ἄλλο μέρος, δὲν ἐμολύνθη ἄλλος οὐδείς, ἀλλ' ἔμεινε τὸ κακὸν εἰς μό-

νον τὸν τόπον, καὶ τὸ χωρίον, ὅπου κατ' ἀρχὰς ἐπῆγε, καὶ ὅπου διὰ τῶν ἀνθρωπίνων μέσων καὶ βοηθειῶν ἔπαυσε καὶ ἐσβέσθη.

ιθ'. Ἡμεῖς λοιπὸν παραλείποντες τὰ ἀναρίθμητα θαύματα, τὰ ὁποῖα ᾄδονται καὶ ἀπὸ πολλοὺς λέγονται, θέλομεν ἀναφέρει μόνον τινά, ἀπὸ ὅσα συνέβησαν, τὰ ὁποῖα συνήξαμεν ἀπὸ ἀκριβῆ καὶ ἀλάνθαστα ὑπομνήματα, καὶ ἀπὸ αὐτόπτας ἀξιοπίστους, καὶ ἐκτὸς πάσης ὑποψίας, καὶ τοῦτο εἰς δόξαν πρωτίστως τοῦ ἐνδοξαζομένου ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ διὰ εὐγνωμοσύνην μας πρὸς τὸν Ἅγιον, καὶ διὰ νὰ φυλάξωμεν καὶ τὴν ἀνέκαθεν ὑπόσχεσίν μας, καὶ νὰ μὴ σιωπήσωμεν τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ στερήσωμεν τοὺς μεταγενεστέρους ἀπὸ τὴν τούτων γνώρισιν· καὶ πέλος εἰς δόξαν, καὶ καύχημα τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν καὶ ἀμώμου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ θεία Πρόνοια, ἡ τὰ πάντα πανσόφως διοικοῦσα, καὶ οἰκονομοῦσα, ηὐδόκησε νὰ ἀνατείλῃ, ὡς θεοδώρητος λαμπρότατος ἀστήρ, εἰς τοὺς ἐσχάτους τούτους καὶ ἑστερημένους ἀπὸ τόσον ὕψος ἀρετῆς καιρούς, ὁ θεῖος Γεράσιμος, διὰ νὰ εἶναι ὡς λίθος προσκόμματος εἰς τοὺς ἀπειθεῖς, καὶ ἀντιλέγοντας, καὶ ἐξ ἐναντίας ὡς ἀείφωτος ἀστὴρ καὶ βάσις ἀσάλευτος, καὶ στήριγμα εἰς τοὺς εὐσεβεῖς, καὶ εὐπειθεῖς χριστιανούς, μὲ τὸ νὰ ἠξιώθη νὰ ἐξισωθῇ εἰς τὴν κατὰ Θεὸν εὐάρεστον πολιτείαν τοὺπρὸς τοὺς παλαιοὺς καὶ θαυμαστοὺς Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας, καὶ νὰ δοξασθῇ ὁμοίως μὲ ἐκείνους. Ἐπειδή, ὡς εἴπομεν, ἡ θεία χάρις, ἡ ἀξίως ἐνοικήσασα εἰς τὸν Ὅσιον τοῦτον, τὸν κατέστησε, καὶ τὸν ἀπέδειξε προφανέστατα θησαυροφυλάκιον δωρεῶν, καὶ εὐεργεσιῶν, εἰς τὸν ὁποῖον προσέτρεχον οἱ ἀσθενεῖς καὶ ἰατρεύοντο οἱ δαιμονισμένοι, καὶ ἐθεραπεύοντο, καὶ τὸ σεπτὸν αὐτοῦ καὶ γλυκύτατον ὄνομα ἦτο, καὶ εἶναι εἰς ὅλην τὴν νῆσον καὶ ψυχαγωγία, καὶ παρηγορία, καὶ σωτηρία, καὶ ἀσφαλὲς καταφύγιον.

κ'. Ὀλίγον καιρὸν λοιπὸν ἔπειτα ἀπὸ τὴν κοίμησιν τοῦ Ἁγίου, ἦλθεν εἰς τὸ Μοναστήριον γυνή τις βασανιζομένη ἀπὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα, χάριν θεραπείας· ἐκεῖ δὲ εὑρισκομένη καὶ προσπίπτουσα καθ' ἑκάστην εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου, καὶ ζητοῦσα θερμῶς διὰ τὸν εὐπαρρησιάστων αὐτοῦ δεήσεων νὰ λάβῃ τὴν ἐλευθερίαν ἀπὸ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα τὸ ὁποῖον βαρέως τὴν ἐβασάνιζε, τόσον ἐταράχθη μίαν τῶν νυκτῶν ἀπὸ τὸν μισάνθρωπον Δαίμονα, ὥστε συρομένη καὶ φερομένη βιαίως ἀπὸ τὴν κίνησιν τοῦ πονηροῦ ἐκείνου πνεύματος, τὸ ὁποῖον ἐζήτει τὴν ἀπώλειάν της, ἐκρημνίσθη ἡ ταλαίπωρος ἀπὸ αὐτὸ μέσα εἰς τὸ πηγάδιον, τὸ ὁποῖον εἰσέτι εὑρίσκεται ἐκεῖ εἰς τὴν ἐσωτέραν αὐλὴν τοῦ Μοναστηρίου. Ἀλλ' ὁ Ἅγιος, ὡς συμπαθής, καὶ φιλόστοργος, ἐπρόφθασε μὲ τὴν ταχείαν του βοήθειαν, καὶ δὲν ἄφησε νὰ ὑπερισχύσῃ ἡ ἐπιβουλὴ τοῦ χαιρεκάκκου Δαίμονος· ἀλλ' εἰς τὴν αὐτὴν στιγμὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἔρριψε, ὁ δυσμενὴς εἰς τὸ πηγά-

διον ἐκείνην τὴν ἀθλίαν, ἀκούουσιν ἐν ταὐτῷ ὅλαι αἱ Καλογραῖαι τὴν γλυκυτάτην καὶ συνειθισμένην εἰς αὐτὰς φωνὴν τοῦ Ἁγίου, ὅστις ἐφώναξεν εἰς αὐταῖς «προφθάσατε γρήγορα διότι ἡ δαιμονισμένη εὑρίσκεται εἰς ἔσχατον κίνδυνον, καὶ χρειάζεται βοήθειαν.» Ἐξυπνοῦσιν ὅλαι αἱ Μοναχαὶ μὲ προθυμίαν, καὶ τρέχουσιν ὁμοῦ μὲ φῶτα, καὶ ἐρευνῶσαι πανταχοῦ ἐπιμελῶς, καὶ ζητοῦσαι τὴν τάλαινα ἐκείνην, καὶ μὴ εὑρίσκουσαι αὐτὴν εἰς κανὲν μέρος, κατὰ νεῦσιν βέβαια τοῦ Ἁγίου, σκύπτουσιν εἰς τὸ ῥηθὲν πηγάδιον, καὶ, ὢ τοῦ θαύματος βλέπουσι τὴν γυναῖκα ἡ ὁποία ἐστέκετο ἐπάνω εἰς τὸ νερόν, ὡς νὰ ἐβαστάζετο ἀπό τινα, καὶ ἐφώναζεν εἰς αὐταῖς, ῥίψατέ μου σχοινίον νὰ ἐξέλθω. Τῆς ῥίπτουσι λοιπὸν σχοινίον, καὶ ἀφ' οὗ ἐξῆλθε, κλαίουσα, ὄχι πλέον ἀπὸ πόνον, ἀλλὰ ἀπὸ χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν, καὶ εὐχαριστίαν πρὸς τὸν ἐλευθερωτήν της, λέγει πρὸς τὰς Καλογραίας, αἱ ὁποῖαι κλαίουσαι καὶ αὐταὶ ὁμοίως, τὴν ἐκύκλωσαν ὅλαι ἔκθαμβοι, καὶ τὴν ἠρώτων, πῶς ἔπεσεν εἰς τὸ πηγάδιον, καὶ πῶς διεσώθη ἀβλαβὴς χωρὶς νὰ βυθισθῇ εἰς τὸ ὕδωρ. Ἐκείνη δὲ χαίρουσα, καὶ εὐφραινομένη εἶπεν εἰς αὐτάς. «Ἐγὼ κυρίαι μου μητέρες, ὅτι ἔπεσα εἰς τὸ πηγάδι ἐκ συνεργείας τοῦ Διαίμονος, ὅστις μὲ ἔσπρωξεν ἐκεῖ μέσα, εὔκολα τὸ ἐνοεῖτε· ἀλλ' εὐθὺς ἐνῷ ἔπεσον μέσα, εἶδα ὀφθαλμοφανῶς ἕνα Καλόγηρον, ὅστις μὲ ἥρπασε, καὶ μὲ ἐκράτει ἐπάνω εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ μοι εἶπε, «μὴ φοβεῖσαι, δὲν θὰ πάθῃς κακόν, καὶ ἐλευθερώθης ἀπὸ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα· καὶ ταῦτα μοι ἔλεγεν, ἕως εἰς τὴν στιγμὴν εἰς τὴν ὁποίαν μοὶ ἐρρίψατε τὸ σχοινίον, καὶ ἐξῆλθον» Ἔτρεξαν λοιπὸν εὐθὺς μετὰ ταῦτα αἱ Καλογραῖαι, καὶ ἡ θεραπευθεῖσα γυνὴ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου. καὶ μὲ δάκρυα ἀγαλλιάσεως, καὶ εὐγνωμοσύνης, ἀπέδωκαν τὴν εὐχαριστίαν εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς τὸν θεράποντα αὐτοῦ Γεράσιμον. Ἀπὸ ὅλους κηρύττεται δὲ καὶ ἀναμφιβόλως πιστεύεται, ὅτι ἡ πρὸς Θεὸν παρρησία, καὶ προστασία τοῦ Ἁγίου τούτου διεφύλαξε καὶ ζῶντος αὐτοῦ, καὶ μετὰ θάνατον, ἀπὸ πολλοὺς κινδύνους, καὶ περιστάσεις θλιβερὰς τὴν νῆσον Κεφαλληνίαν, εἰς τὴν ὁποίαν φαίνεται καθαρά, διότι ὁ Ἅγιος ἐχαρίσθη ἀπὸ τὴν θείαν εὐσπλαγχνίαν, οἷς χρίμασιν εἶδεν, ὡς δῶρον οὐράνιον, καὶ ὡς εἷς ἀπὸ ἐκείνους τοὺς ἄνδρας, τοὺς ὁποίους ἡ θεία Πρόνοια, ἔχει διορισμένους διὰ σωτηρίαν τῶν πολλῶν. Μία ἀπὸ τὰς περιστάσεις ταύτας εἰς τὰς ὁποίας ἐφάνη ἡ προστασία τοῦ Ἁγίου εἰς τὴν νῆσον Κεφαλληνίαν πιστεύεται ἀπὸ ὅλους ἀναμφιβόλως, ὅτι ἔγεινε ἐκείνη τοῦ θανατικοῦ εἰς τὰ χίλια ἑπτακόσια ἑξήκοντα 1760. Ἡ φθοροποιὸς αὕτη νόσος ὑπῆγε κατ' ἀρχὰς εἰς τὰ μέρη τῆς Λιβαθοῦς, ἥτις ἐπροξένησε καὶ ὀλέθρια ἀποτελέσματα, καὶ ἐκεῖθεν διεδόθη καὶ εἰς τὴν χώραν τοῦ Ἀργοστολίου, καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς νήσου, καὶ ἤρχισε νὰ ἀπειλεῖ μεγάλην φθοράν,

ὥστε ἐβλήθησαν ἀπὸ τὴν τότε ἐξουσίαν ὅλαι αἱ δυναταὶ ἀνθρώπιναι προφυλάξεις, καὶ τὰ ἁρμόδια μέσα διὰ νὰ ἐμποδισθῇ ἡ ἐπίδοσις τοῦ κακοῦ ἐκείνου. Ὅλοι ὅμως κοινῶς ἐφώναζον, καὶ ἐπεκαλοῦντο τὸν ἅγιον Γεράσιμον νὰ προφθάσῃ, καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν νῆσόν του, ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὀλέθριον, καὶ μέγα κακόν. Δὲν παρέβλεψεν ὁ συμπαθέστατος, καὶ ἕτοιμος βοηθός, καὶ ὑπερασπιστὴς τῆς νήσου του, ὁ πεμφθεὶς παρὰ Θεοῦ ἐπὶ τούτῳ, διὰ νὰ ἦναι εἰς αὐτὴν ἄγρυπνος ἐπιστάτης, καὶ πρὸς Θεὸν μεσίτης ἰσχυρότατος. Ἐν ᾧ λοιπὸν ἡ νῆσος ὅλη εὑρίσκετο εἰς τοιαύτην ἀθυμίαν καὶ φόβον, καὶ μετεχειρίζοντο τὰ ἀνθρώπινα μέσα, καὶ ὅλοι ἤλπιζον νὰ ἐκπληρωθῇ ἐμπράκτως τὸ τοῦ Σολομῶντος εἰς τὰς παροιμίας του· «Ἵππος ἑτοιμάζεται εἰς πόλεμον, παρὰ δὲ Κυρίου ἡ βοήθεια·» ἐπρόφθασεν ἡ θεία ἀντίληψις· εἰσηκούσθη τοῦ Ἁγίου ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ του ἱκεσία, καὶ ἀκούσατε πῶς τοῦτο ἐφανερώθη.

κά. Εὑρίσκοντο εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου δύο παλαιαὶ καὶ θαυμασταὶ ἅγιαι Εἰκόνες τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Ἡ μία εἰς τὴν παλαιὰν Ἐκκλησίαν ἐπάνω εἰς τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου, καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὸ δοχεῖον. Ἔχομεν δὲ βεβαιότητα ἀρκετὴν ποία ἀπὸ αὐτὰς τὰς δύο Εἰκόνας εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία εὑρέθη μέσα εἰς τὴν λιθοπούλαν, ὅταν κατ' ἀρχὰς εὑρέθη, ὡς εἴπομεν, ἀπὸ τὸν ἱερομόναχον Νικόλαον, καὶ ποία εἶναι, τὴν ὁποίαν ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Ἅγιος, ὅταν ἐπῆγε νὰ κατοικήσῃ ἐκεῖ νὰ συστήσῃ τὸ αὐτὸ Μοναστήριόν του. Ἔχομεν ὅμως σταθερὰν καὶ βεβαίαν παράδοσιν ὅτι τὴν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου τὴν εὑρισκομένην εἰς τὸ Δοχεῖον, ἠθέλησαν ἕνα καιρὸν νὰ τὴν μετακομήσωσιν καὶ αὐτὴν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, καθὼς καὶ τὸ ἔπραξαν· ἀλλὰ τὴν αὐτὴν νύκτα μετεφέρθη παραδόξως, καὶ τὴν πρωΐαν τὴν ηὗραν πάλιν εἰς τὸν πρῶτόν της τόπον, εἰς τὸ Δοχεῖον· ὅθεν ἡσύχασαν, καὶ ἐπληροφορήθησαν, ὅτι ἤθελε νὰ εὑρίσκηται ἐκεῖ, καὶ διὰ τοῦτο διετήρουν ἔμπροσθέν της κανδήλαν ἀκοίμητον, καὶ λαμπάδα ἤναπτον εἰς καιροὺς ἁρμοδίους, καὶ δὲν τὴν μετετόπιζον ἐκεῖθεν, εἰμὴ μόνον, ὅταν ἐλιτάνευαν μετὰ τοῦ ἁγίου λειψάνου, τότε ἐφέρετο, ἀπὸ δύο ἱερεῖς καὶ αὐτὴ ἡ ἁγία Εἰκών, καὶ προεπορεύετο, καὶ ἠκολούθει ἡ Λάρναξ μὲ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου, καὶ τοῦτο διετηρεῖτο ἀμετατρέπτως, ἕως οὗ ἐφυλάττοντο αἱ ἀρχαῖαι παραδόσεις τῆς ἱερᾶς ἐκείνης Μονῆς, ὡς πάντες γινώσκουσιν. Ἦτο λοιπὸν εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν τοῦ θανατικοῦ Δοχειάρισσα κάποια μοναχή, ὀνόματι Ἀκακία, ἀπὸ τὴν περιοχὴν τῆς Σάμου, ἀπὸ χωρίον Ζερβάτα, ἥτις κατὰ τὸ ὄνομα εἶχε καὶ τὴν ζωήν, καὶ πολιτείαν της ἄκακον καὶ ἐνάρετον, ὅθεν

καὶ ὅλαι αἱ μοναχαὶ εἶχον εἰς αὐτὴν ὑπόληψιν καὶ σέβας. Αὕτη λοιπὸν ἡ Ἀκακία τότε εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον της, ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὸ Δοχεῖον καὶ ἔκαμνε τὰς συνειθισμένας εἰς αὐτὴν ἐκεῖ ὑπηρεσίας, καὶ στρέφουσα τοὺς ὀφθαλμούς της εἰς τὴν ἁγίαν Εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, ἡ ὁποία, ὡς εἴπομεν, εὑρίσκετο εἰς τὸ αὐτὸ Δοχεῖον εἶδεν ἕνα Καλόγηρον γονατιστὸν ἔμπροσθεν τῆς αὐτῆς ἁγίας Εἰκόνος, καὶ ἔλεγεν εἰς αὐτήν· «Εἶναι μὲ τὸ θέλημά σου κυρία μου νὰ διώξω τὸ φθοροποιὸν κακὸν ἀπὸ τὴν νῆσον ταύτην εἰς τὸ ὁποῖον ἡ εὐσπλαγχνία καὶ ἡ πρόνοια τοῦ γλυκυτάτου Υἱοῦ σου καὶ Θεοῦ μου μὲ ἐδιώρισε προστάτην καὶ φύλακα;» Τότε ἀκούει ἡ αὐτὴ Ἀκακία φωνήν, ὡς νὰ ἐξείρχετο ἀπὸ τὴν ἁγίαν Εἰκόνα, ἡ ὁποία εἶπεν εἰς τὸν Καλόγηρον ἐκεῖνον· «ναὶ δοῦλε γνήσιε τοῦ Υἱοῦ μου, θέλημά του εἶναι, καὶ δίωξέ το, διότι καὶ ἐγὼ τὸν παρεκάλεσα περὶ τούτου, καὶ ἔνευσε.» Τότε βλέπει ἡ Ἀκακία τὸν Καλόγηρον ἐκεῖνον καὶ ἠγέρθη, καὶ μὲ τὴν ῥάβδον τὴν ὁποίαν ἐκράτει εἰς τὴν δεξιάν του χεῖρα, ἐξετύλιξε μίαν βελέντσαν, ἡ ὁποία ἦτο ἐκεῖ τυλιγμένη, καὶ ἀφ' οὗ τὴν ἄπλωσεν, ἐμάζευσε μὲ τὴν ῥάβδον του ἀπὸ τὴν αὐτὴν βελέντσα ὡς βαμβάκιον λεπτότατον. Ἀφοῦ δὲ τὸ ἐμάζευσεν ὅλον εἰς τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου του, ἐξῆλθεν ἔξω καὶ τὸ διεσκόρπισεν εἰς τὸν ἀέρα. Τότε καὶ ἡ Ἀκακία ἐξυπνήσασα πλήρης ἀπὸ χαρὰν καὶ εὐχαριστίαν, ἐφώνησε τὰς Καλογραίας ὅλας, καὶ διηγήθη φανερὰ τὸ ἐνύπνιόν της, καὶ ὅλαι ἔτρεξαν εὐθὺς μετὰ χαρᾶς καὶ δακρύων, καὶ ἔψαλλον παράκλησιν ἔμπροσθεν τῆς αὐτῆς ἁγίας Εἰκόνος, καὶ διεφήμισαν εὐθὺς τὸ ὅραμα, διὰ νὰ παρηγορηθῇ ὁ λαὸς ὁ πεφοβισμένος, καὶ διὰ νὰ λάβωσι θάρρος εἰς τὴν προστασίαν τοῦ Ἁγίου. Ἀλλὰ τί συνέβη ἔπειτα; θαῦμα ἠκολούθησεν εἰς τὸ θαῦμα, πρὸς ἀσφαλεστέραν βεβαίωσιν. Τὴν αὐτὴν νύκτα εἰς τὴν τὴν ὁποίαν εἶδε τὸ ὅραμα εἰς τὸ Μοναστήριον ἡ Ἀκακία, γυνή τις ἀπὸ Λιβαθῶν ἀπὸ τὸ χωρίον Λακήθρα, νυμφευμένη εἰς τὰ Βαλσαμάτα, μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωάννου Βαλσάμου Παγουλάτου, εἶχεν ἐπιστρέψει ὀλίγας ἡμέρας πρότερον ἀπὸ τὸ χωρίον τῶν γονέων της τὴν Λακήθραν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός της εἰς τὰ Βαλσαμάτα. Αὕτη λοιπὸν τὴν αὐτὴν νύκτα εἶδεν εἰς τὸ ὅραμά της ἕνα Καλόγηρον, ὅστις ἀποφατικὰ τῆς λέγει, «τὴν πρωΐαν ὅταν ἐγερθῇς, χωρὶς ἀργοπορίαν, νὰ ὑπάγῃς ὀπίσω εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου, διὰ νὰ μὴ κινδυνεύσῃ ἐξ αἰτίας σου ὅλη αὕτη ἡ περιοχή.» Ἐγείρεται ἡ γυνὴ τὴν πρωΐαν, λέγει παρρησίᾳ τὸ ὄνειρόν της, καὶ διὰ νὰ μὴ παρακούσῃ, καὶ κινδυνεύσῃ καὶ αὐτή, ἐκίνησε διὰ τὸν πατρικόν της οἶκον. Ἐν τοσούτῳ δὲ διεδόθησαν, καὶ ἐκοινολογήθησαν ταῦτα τὰ δύο ὁράματα, καὶ ἄλλη τις γυνή, σύζυγος τοῦ Ἰωάννου Τσακαρισιάνου, ἀπὸ τὸ

χωρίον Βαλσαμάτα, ἀκούσασα ταῦτα, ἠπίστησε, καὶ φανερὰ μὲ αὐθάδειαν ἐφώναζεν ὅτι διηγοῦνται παραμύθια καὶ αἱ Καλογραῖαι, καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Παγουλάτου. Τὴν δὲ ἀκόλουθον νύκτα, βλέπει καὶ αὕτη εἰς τὸν ὕπνον της ἕνα Καλόγηρον μὲ μίαν ράβδον εἰς τὴν χεῖρα του, μὲ τὴν ὁποίαν κτυπήσας αὐτὴν εἰς τὴν δεξιὰν πλευράν της, τῆς εἶπε, «ψεύματα, καὶ μῦθοι εἶναι ὅτι ἐγὼ μὲ τὸ θέλημα, τῆς Θεοτόκου ἐβίωξα τὸ θανατικὸν ἀπὸ τὴν νῆσον;» Ἐξυπνᾷ ἡ γυνὴ ὅλη ἔντρομος, καὶ μὲ τὸν πόνον εἰς τὴν πλευράν, ὁ ὁποῖος ἔμεινεν εἰς αὐτὴν διὰ πίστωσιν τοῦ θαύματος, καὶ ὀδυρομένη, καὶ κλαίουσα, καὶ φωνάζουσα, καὶ ἐξομολογουμένη τὴν ἀπιστίαν της, καὶ τὰς φλυαρίας της, τρέχει δρομαία, καὶ καταβαίνει εἰς τὸ Μοναστήριον, καὶ προσπίπτουσα ἔμπροσθεν τῆς λάρνακος τοῦ ἁγίου Λειψάνου, ἐξομολογουμένη, καὶ θρηνοῦσα, ζητεῖ θερμῶς ἀπὸ τὸν Ἅγιον τὴν συγχώρησιν, καὶ τὴν ἴασιν τοῦ πόνου, τὸν ὁποῖον ἠσθάνετο ἀκόμη εἰς τὴν πλευράν της. Τρέχουσι καὶ αἱ Καλογραῖαι ὅλαι εἰς τὰς φωνάς της, τὴν περικυκλόνουσι, τὴν ἐρωτῶσι· αὐτὴ δέ, διηγεῖται τὰ ὅσα τῆς συνέβησαν, καὶ πρὸς πίστωσιν τῶν λεγομένων, γυμνόνεται, καὶ δείχνει εἰς αὐτὰς τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον τὴν ἐκτύπησεν ὁ Ἅγιος μὲ τὴν ράβδον του, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἔμεινε, καὶ εἶδον ὅλοι οἱ ἐκεῖ εὑρεθέντες τὸ σημεῖον τοῦ κτύπου ἐκείνου, δηλαδὴ μαύρισμα ὡς ἑνὸς καρυδίου γύρον, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο κτυπημένον, καὶ μαυρισμένον. Τότε ὅλοι ἐφώναξαν τό, «Κύριε ἐλέησον» καὶ ἡ γυνὴ στενάξασα βαθέως, «δόξα σοι Ἅγιε τοῦ Θεοῦ,» ἐβόησε, μοὶ ἐπέρασεν ὁ πόνος.» Οὕτω ἔμεινε πλέον καμμία ἀμφιβολία, ὅτι ὅλα συνέβησαν, διὰ νὰ φανερωθῇ ἀναμφιβόλως καὶ ἡ μεγάλη πρὸς Θεὸν παρρησία τοῦ Ἁγίου, καὶ ἡ ἰσχυρὰ καὶ ἄγρυπνος προστασία του εἰς τὴν νῆσον Κεφαλληνίαν. Ἀπέδωκαν λοιπὸν κοινὰς δοξολογίας εἰς τὸν Θεόν, καὶ εὐχαριστίας εἰς τὸν Ἅγιον ἐπειδὴ ἐσβέσθη πλέον μήτε ἄλλο ἀποτέλεσμα, ἢ κακὸν προξένησεν τελείως. Ἕκαστος ἔμεινε καὶ εἶναι πληροφορημένος ἐμπράκτως διότι εἰς τὸ ἅγιον Λείψανον τοῦ Ὁσίου τούτου, εἶναι ἐκ Θεοῦ κεχαρακτηρισμένον μὲ τρόπον θαυμάσιον, τὸ εὐαγγελικὸν ἐκεῖνο παράγγελμα. «Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε, δωρεὰν »ἐλάβετε, δωρεὰν δῶτε.»

κβ'. Ἡμεῖς λοιπόν, παραλείποντες τὰ ὅσα θαύματα ἄδονται καὶ λέγονται καθ' ἑκάστην ἀπὸ τοὺς πολλούς, καὶ πιστεύονται κοινῶς, εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀπ' ἀρχῆς ὑποσχέσεώς μας, θέλομεν διηγηθῇ τινὰ μόνον ἀφ' ὅσα εἴδομεν, καὶ παρελάβομεν ἀπὸ ἀνθρώπους ἀξιοπίστους, καὶ τὰ ὁποῖα συνέβησαν εἰς τοὺς καιρούς μας. Εἰς τοὺς χίλια ἑπτακόσια ὀγδοήκοντα, 1780, διαδοθέντων ἤδη παντα-

χοῦ σχεδὸν τῶν θαυμάτων τοῦ Ἁγίου τούτου, καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἐξουσίαν τὴν ὁποίαν ἐκ Θεοῦ ἐπλούτησεν εἰς τὸ νὰ διώκῃ τοὺς Δαίμονας, ἦλθεν ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον ἐκ μέρους τῶν Καλαβρύτων ἕνας ἱεροδιάκονος ὀνομαζόμενος Νεόφυτος, ὅστις ἐταλαιπωρεῖτο βαρέως, καὶ ἔπασχε μεγάλως ἀπὸ ἐπιληψίαν, ἢ σεληνιασμόν. Οὗτος ὢν ἀγαθῆς προαιρέσεως, καὶ εὐλαβὴς ἐκ νεότητός του, καὶ πιστὸς εἰς τὰ θεῖα, ἀκούων τὰ θαύματα τοῦ Ἁγίου, ἔλαβε σκοπὸν καλὸν καὶ βουλὴν ἀγαθήν, καὶ εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου εἰς τὴν ἄνωθι ἐποχήν. Ἐπροσκύνησε λοιπὸν εὐλαβῶς τὸ ἅγιον Λείψανον, καὶ ἔπειτα σκεπτόμενος ὡς φρόνιμος, ὅτι τὸ νὰ ζητῇ τις χάριτας ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ πρεσβειῶν τῶν Ἁγίων του, πρέπει νὰ γίνηται μὲ ταπείνωσιν εἰλικρινῆ, μὲ συντριβὴν καὶ πόνον καρδίας, μὲ ὑπομονὴν καὶ ἐπιμονήν, ἀπεφάσισε νὰ μένῃ εἰς τὸ Μοναστήριον, ἐλπίζων βεβαίως ὅτι ἔμελλε νὰ λάβῃ τὴν θεραπείαν του διὰ πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου. Διέτριψε λοιπὸν ἐκεῖ ἓν ὁλόκληρον ἔτος τρώγων μόνον ἄρτον, καὶ πίνων ὕδωρ εἰς ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἔτους, καὶ προσπίπτων καθ' ἡμέραν, καὶ δεόμενος τοῦ Ἁγίου διὰ τὴν θεραπείαν του, τὴν ὁποίαν καὶ ἔλαβε πληρεστάτην καὶ ἐντελεστάτην, εἰς τὸ πλήρωμα τοῦ ἔτους, διότι ἐμφανισθεὶς εἰς αὐτὸν ὁ Ἅγιος εἰς τὸ ὅραμά του, καὶ εὐλογήσας αὐτόν, τὸν ἐπληροφόρησε διὰ τὴν θεραπείαν του, ὥστε μετὰ ταῦτα, καὶ ἱερεὺς ἐτελειώθη, καὶ ἐφημέριος εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου ἐχρημάτισε διὰ πολλὰ ἔτη, καὶ ἐὰν διὰ τὰς καιρικὰς περιστάσεις ἀνεχώρησε ἀπὸ τὸ Μοναστήριον, καὶ ἐφημερεύει εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἀργοστολίου, διῆγεν ὅμως πολιτείαν κατὰ πάντα οἰκείαν, καὶ πρέπουσαν τοῦ ἐπαγγέλματος του. Ἠσθένησε τὸ ἀκόλουθον ἔτος ὁ Καλόγηρος τοῦ Μοναστηρίου, ὅστις ἦτο διορισμένος βοσκὸς εἰς τὰ πρόβατα, ὅθεν ἐπειδὴ ἐστενοχωρήθη ἡ Καθηγουμένη, μὲ τὴν γνώμην καὶ τῶν λοιπῶν Καλογραιῶν τῆς Μονῆς, αἱ ὁποῖαι τότε ἐπεστάτουν εἰς τὰ πράγματα τῆς αὐτῆς ἱερᾶς Μονῆς, κατὰ τὴν διαθήκην, ὡς εἴπομεν τοῦ Ἁγίου, ἐστενοχωρήθησαν, λέγω, καὶ ἐπῆραν ἄλλον βοσκὸν πρὸς καιρόν, ἀπὸ τὸ χωρίον Βαλσαμάτα, ὀνόματι Ἰωάννην, διὰ νὰ φυλάττῃ τὰ πρόβατα τοῦ Μοναστηρίου. Οὗτος δὲ ὢν ἄνθρωπος κακότροπος καὶ κλέπτης, ἔπειτα ἀπὸ τέσσαρας ἡμέρας πηγαίνει εἰς τὸ μοναστήριον, καὶ λέγει τῶν Καλογραιῶν, «Κυρίαι μητέρες ἐχάθησαν δέκα προβατίναι.» Ἐκεῖναι τῷ λέγουσι, «πῶς ἔγεινε τοῦτο; ποτὲ τοῦ Ἁγίου πρόβατα δὲν ἐκλάπησαν, καὶ τόρα εἰς τέσσαρας ἡμέρας, ἀφ' οὗ σὺ τὰ φυλάττῃς ἐχάθησαν δέκα; ἴδε καλὰ νὰ εὑρεθῶσι τὰ πρόβατα, ἐπειδὴ ἡμεῖς βέβαια ἐλπίζομεν ὅτι ὁ Ἅγιος μέλλει νὰ τὰ φανερώσῃ.» Αὐτὸς λέγων ὅτι θέλει φροντίσει, καὶ ἐξετάσει, ἀ-

νεχώρησε. Τὴν δὲ ἀκόλουθον πρωΐαν λέγει τῇ γυναικί του, «ἔκβαλε τὰς δέκα προβατίνας, καὶ παράμερα ἐδῶ προσπάθησε νὰ φάγωσί τι κρυφίως ἕως ἑσπέρας, διὰ νὰ τὰς ἀπομακρύνω τὴν νύκτα εἰς ἄλλην περιοχήν.» καὶ ἕως τόσον ἐκβῆκε μὲ τὰ πρόβατα τοῦ Μοναστηρίου διὰ νὰ τὰ βοσκήσῃ, καὶ ἔπειτα ἡ γυνή του ἐξέβαλε σιωπηλῶς τὰς δέκα προβατίνας διὰ νὰ τὰς ὑπάγῃ εἰς κανὲν παράμερον τόπον νὰ βοσκήσωσι κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ ἀνδρός της, ἀλλὰ αἱ προβατίναι, εὐθὺς ἐνῷ τὰς ἐξέβαλεν ἔξω, βελάζουσαι, καὶ φωνάζουσαι, ἔτρεχον εἰς τὸ Μοναστήριον. Τρέχει ἡ γυνὴ ὄπισθέν των, τὰς φωνάζει, ῥίπτει πέτρας ἐναντίον των, πασχίζει νὰ τὰς ὀπισθογυρίσῃ, ἀλλ' αἱ προβατίναι, ὡς νὰ εἶχον αἴσθησιν, χωρὶς νὰ φοβηθῶσι, ἢ νὰ προσέξωσιν εἰς ἄλλο, δρομαίως τρέχουσαι, καὶ φωνάζουσαι, πηγαίνουσι, καὶ στέκονται ἔμπροσθεν εἰς τὴν θύραν τῆς Ἐκκλησίας, βελάζουσαι. Ἀκούουσιν αἱ Καλογραῖαι, αἱ ὁποῖαι ἀκόμη εὑρίσκοντο μέσα, ἐπειδὴ δὲν εἶχε ἀπολύσει ἡ ἀκολουθία τοῦ Ὄρθρου προβαίνουσι, βλέπουσι τὰς προβατίνας, αἱ ὁποῖαι εὐθὺς ἐσιώπησαν, τὰς γνωρίζουσιν, καὶ ἐμβαίνουσαι πάλιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αἱ Καλογραῖαι, ἀπέδωκαν μετὰ δακρύων καὶ χαρᾶς τὰς εὐχαριστείας των εἰς τὸν Ἅγιον.

κγ'. Τὸ αὐτὸ ἔτος ἔφερον εἰς τὸ Μοναστήριον ἕνα παραμερίτην ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Κατούνας, ὀνόματι Γεώργιον νέον τὴν ἡλικίαν, ἀσθενῆ πολύ, καὶ ταλαιπωρημένον, ὅστις ἐδείκνυε τρέλλαν, ὅμως εἶχε Δαιμόνιον, τὸ ὁποῖον τὸν ἔκαμεν νὰ δείχνῃ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν διάφορα ἀποτελέσματα, πότε τρέλλας, διότι παρακαλοῦσε, καὶ τότε τὸν ἐκυρίευε ἄκρα ἀδυναμία, καὶ παραλυσία εἰς ὅλον του τὸ σῶμα, ὥστε ἐφαίνετο ἐλεεινὸν καὶ ἀξιοδάκρυτον θέαμα. Οὗτος ἔμεινεν ἓν ἔτος εἰς τὸ Μοναστήριον, χωρὶς νὰ λάβῃ καμμία θεραπείαν, εἰς ἑαυτόν. Μίαν ἡμέραν λοιπὸν πηγαίνων ὁ ἐφημέριος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ λειτουργήσῃ, βλέπει τὸν Γεώργιον καθήμενον ἔξω τῆς Ἐκκλησίας, καὶ κλαίοντα πικρῶς. Κινηθεὶς λοιπὸν εἰς συμπάθειαν ὁ ἐφημέριος, «τί ἔχεις,» τοῦ λέγει, Γεώργιε, καὶ κλαίεις; «Τί ἔχω;» ἀποκρίνεται αὐτός, «εὑρίσκομα ἐδῶ τόσον καιρόν, καὶ καλλιτερωσύνην καμμίαν δὲν ἔλαβα, καὶ βλέπω τόσους ἄλλους, οἱ ὁποῖοι ἦλθον ὕστερον ἀπὸ ἐμὲ καὶ ἔλαβον τὴν ὑγείαν των, καὶ ὑπῆγαν ὑγιεῖς εἰς τοὺς οἴκους των, καὶ ἐγὼ ὁ ταλαίπωρος εἰς τόσον καιρὸν νὰ βλέπω νὰ μὴ γίνηται εἰς ἐμὲ ἔλεος ἀπὸ τὸν Ἅγιον, πῶς νὰ μὴ κλαίω, καὶ νὰ μὴ ὀδύρωμαι;» καὶ ταῦτα λέγων, ἔκλαιε θερμώτατα τόσον, ὥστε ὁ ἐφημέριος κινούμενος περισσότερον ἀπὸ συμπάθειαν, τρέχει εὐθὺς καὶ φανερώνει ταῦτα εἰς τὸν ἡγούμενον, ὅστις κινηθεὶς παρομοίως εἰς

ἔλεος, καὶ ἐμπνευσθεὶς βέβαια ἐκ Θεοῦ, κράζει εὐθὺς τὸν Γεώργιον καὶ τῷ λέγει· «καὶ ἐγὼ ἀπορῶ τέκνον μου διὰ τὸν ἑαυτόν σου, διότι, δόξα τῷ Ἁγίῳ, ὅποιος ἦλθεν ἐδώ, δὲν ἐπέστρεψε εἰς τὸν οἰκόν του ἀθεράπευτος, καθὼς καὶ σὺ εἶδες πολλοὺς εἰς τόσον καιρόν, ἀφοῦ ἦλθες ἐδῶ, οἵτινες ἦλθον καὶ ὅλοι εἰς δόξαν Θεοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου, ἀνεχώρησαν τεθεραπευμένοι καὶ χαίροντες. Μήπως ἔχεις τέκνον μου καμμίαν ἁμαρτίαν ἀνεξομολόγητον ἀπὸ λήθην ἢ ἀμάθειάν σου, καὶ αὐτὴ ἐμποδίζει τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ νὰ ἐνεργήσῃ καὶ εἰς ἐσὲ διὰ πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου;» Τότε ὁ Γεώργιος, κλαίων περισσότερον, τῷ λέγει, «πάτερ ἅγιε, δὲν γνωρίζω ἄλλο, παρὰ ὅταν μὲ ηὗρε τοιαύτη ἀσθένεια, ἐπῆγα εἰς μίαν Τούρκισαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἔλεγον ὅλοι ἐκεῖ εἰς τὴν πατρίδα μου, ὅτι κάμνει πολλαῖς ἰατρείας, ἡ ὁποία μοῦ ἔδωκε νὰ βαστῶ τοῦτο τὸ φυλακτόν,» καὶ λέγων οὕτω, ἐξέβαλε τὸ φυλακτὸν καὶ τὸ δίδει εἰς τὸν Ἡγούμενον. ὁ ὁποῖος ἐκτυλίσσων αὐτό, εὑρίσκει μέσα νῆμα κομπιασμένον καὶ περιτετυλιγμένον εἰς ὀλίγον χαρτίον εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν γεγραμμένα γράμματα τουρκικά. Εὐθὺς λοιπὸν ὁ ἡγούμενος λαμβάνει τὸν ἀσθενῆ ἀπὸ τὴν χεῖρα βαστάζων τὸ αὐτὸ φυλακτόν, καὶ πηγαίνει ὁμοῦ, καὶ ἀνοίγει τὴν Λάρνακα τοῦ ἁγίου Λειψάνου, καὶ ἀφοῦ ἐκαθωδήγησε τὸν Γεώργιον, καὶ τὸν ἑρμήνευσε τὰ δέοντα, καὶ νὰ προσπέσῃ μὲ τὴν πρέπουσαν συντριβὴν καὶ μετάνοιαν, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Ἅγιον, τὸν ἔκαμεν ἐκεῖ παρρησίᾳ, συνδραμόντων πολλῶν, καὶ ἔκαυσεν αὐτὸς ὁ Γεώργιος ἔμπροσθεν εἰς τὸ ἅγιον Λείψανον, τὸ κατηραμένον ἐκεῖνο φυλακτόν, ἔπειτα ἀπὸ τὴν θείαν λειτουργίαν, εἰς τὴν ὁποίαν συνήχθησαν ὅλαι αἱ Καλογραῖαι, καὶ ὅσοι εὑρέθησαν εἰς τὸ Μοναστήριον, ὡς καὶ διὰ νὰ ἀκούσωσι τὴν Λειτουργίαν, καὶ διὰ νὰ μάθωσι καταλεπτῶς καὶ τὰ περὶ τοῦ Γεωργίου. Μετὰ τὴν θείαν Ἱερουργίαν λοιπὸν ἔψαλλαν παράκλησιν μετ' εὐλαβείας καὶ πίστεως, παρακαλοῦντες ὅλοι κοινῶς τὸν Ἅγιον, νὰ μεσιτεύσῃ διὰ τὸν αὐτὸν ἀσθενῆ Γεώργιον, καὶ νὰ τοῦ ἐπιτύχῃ παρὰ Θεοῦ τὴν συγχώρησιν καὶ ἴασιν. Ἔπειτα πάλιν ὁ Ἡγούμενος καθογήσας αὐτὸν καὶ δίδων εἰς αὐτὸν θάρρος καὶ ἐλπίδα, τὸν ἄφησεν ἐκεῖ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Οὗτος δὲ λαβὼν θάρρος, καὶ ἐλπίδα ἀπὸ τὰ ἄνωθι πραχθέντα, ἔμεινεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐδέετο τοῦ Ἁγίου ὅπως ἤξευρε καὶ ἠδύνατο, νὰ κάμῃ ἔλεος εἰς αὐτόν. Κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα ἐνῷ ἐκοιμᾶτο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὁ Γεώργιος, τοῦ ἐφάνη ὅτι ἤνοιξεν ἡ Λάρναξ τοῦ Ἁγίου λειψάνου, καὶ εἶδε τὸν Ἅγιον καὶ ὕψωσε τὴν δεξιάν του καὶ τὸν εὐλόγησε, καὶ τοῦ εἶπε, «Γεώργιε, ἐθεραπεύθης τῆς ἀσθενείας σου, μόνον ἔχε φόβον εἰς τὸν Θεόν, καὶ πρόσεχε εἰς τὸ ἑξῆς ἀπὸ ἁμαρ-

τίας.» Ἐξυπνᾷ εὐθὺς ὁ Γεώργιος, τρέχει, καὶ προσπίπτων ἔμπροσθεν εἰς τὴν Λάρνακα τοῦ ἁγίου Λειψάνου, εὐχαρίστησε μετὰ δακρύων τὸν Ἅγιον. Εἰς τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἐκτύπησε τὸ σήμαντρον διὰ τὸν Ὄρθρον, ἐμβαίνει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὁ ἐφημέριος, συνάγονται ὅλαι αἱ Μοναχαί, βλέπουσι τὸν Γεώργιον πεπτωκότα ἔμπροσθεν τῆς Λάρνακος, καὶ δοξάζοντα τὸν Ἅγιον. Ἐγείρεται εὐθύς· καὶ λαμπρᾷ τῇ φωνῇ, καὶ μὲ τὴν πρέπουσαν εὐγνωμοσύνην, διηγεῖται εἰς ὅλους τὴν εἰς αὐτὸν εὐσπλαγχνίαν τοῦ Ἁγίου καὶ τὰ ὅσα εἶδε εἰς τὸ ὅραμά του. Ἐδόξασαν λοιπὸν ὅλοι θερμῶς τὸν Θεόν, καὶ ὁ Γεώργιος ἔμεινε τεθεραπευμένος καὶ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἀνεχώρησε διὰ τὴν πατρίδα του, χαίρων καὶ εὐχαριστῶν τὸν Ἅγιον, καὶ κηρύττων εἰς ὅλους, καὶ πανταχοῦ τὴν εἰς αὐτὸν θαυματουργίαν του.

κδ'. Εἰς τὰ 1785, μία γυνὴ ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Κατοχῆς ἔφερεν εἰς τὸ Μοναστήριον κόρην τινὰ ἕως εἴκοσι ἐτῶν, ὀνομαζομένην Σωσάναν. Ἦτο αὕτη θέαμα ἐλεεινὸν καὶ ἀξιοδάκρυτον, διότι ὄχι μόνον ἦτο βωβὴ καὶ ἄλλαλος καὶ κωφή, ἀλλὰ καὶ πολλάκις σχίζουσα τὰ ἱμάτιά της, ἐτύπτετο μόνη της τόσον, ὥστε ἐκινοῦσε εἰς εὐσπλαγχνίαν καὶ τὴν σκληροτέραν καρδίαν. Ἀφοῦ δὲ διῆλθε οὕτω ἓν ἔτος εἰς τὸ Μοναστήριον, ἤρχισε τὴν νύκτα καὶ ἐτραγῴδει δυνατά, τὴν δὲ ἡμέραν δὲν ὡμίλει τελείως. ἀλλὰ ἔμενε κωφὴ καὶ ἄλαλος, οὔτε ἀπεκρίνετο οὐδὲν εἰς ὅποιον καὶ ἂν τῆς ἐλάλει ἐὰν τῆς ἔδιδαν νὰ φάγῃ, ἔτρωγεν, εἰδὲ οὐχί, οὔτε ἐζήτει αὐτή, οὔτε ἐλάλει καθόλου· ἔρριπτε δὲ ἐπάνω της καὶ τὸ οὖρός της, καὶ τὰ περιττώματα, καὶ ἦτο θέαμα ἐλεεινόν. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν, ἐνῷ ἔψαλλον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὸν ἑσπερινόν, ἤρχισεν αὐτὴ ἡ Σωσάνα, εὑρισκομένη ἐκεῖ, νὰ κλαίῃ δυνατά, νὰ φωνάζῃ, καὶ νὰ κάμνῃ τόσον θόρυβον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὥστε ὁ ἐφημέριος ὀργισθείς, ἐπλησίασεν αὐτήν, καὶ τὴν ἐπετίμα, καὶ τὴν ἀπειλοῦσε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου νὰ σιωπήσῃ, καὶ νὰ τοὺς ἀφήσῃ νὰ ψάλλωσι τὴν ἀκολουθίαν· ἐκείνη τόσον περισσότερον ἀγριαίνουσα ἐφώναζε, καὶ ἔκλαιε δυνατώτερα. Τότε ὁ ἐφημέριος ὀργισθεὶς καὶ αὐτὸς περισσότερον, τῆς ἔδωκε σφοδρότατον ράπισμα, διὰ τὸ ὁποῖον αὐτὴ δυνατώτερα ἔκλαυσε. Τὴν αὐτὴν νύκτα λοιπὸν βλέπει εἰς τὸν ὕπνον του ὁ ἐφημέριος, ὅτι εὑρίσκετο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἤνοιξεν ἡ Λάρναξ τοῦ ἁγίου Λειψάνου, καὶ ὁ Ἅγιος τοῦ ἔκαμε νεῦμα νὰ πλησιάσῃ, εἰς αὐτόν. Πλησιάσας λοιπὸν ὁ ἐφημέριος, βλέπει τὸν Ἅγιον καὶ ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του μέγα βιβλίον, τὸ ὁποῖον σηκώνων, ἐκτύπησε μὲ αὐτὸ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐφημερίου, καὶ τῷ λέγει, «σοῦ ἐπόνεσε;» οὕτω μὲ ἐπόνεσε καὶ ἐμὲ τὸ ράπισμα χθὲς εἰς τὸν ἑσπερινόν.

Ἐγείρου, πήγαινε σήμανε διὰ τὸν Ὄρθρον, διότι εἶναι καιρός, καὶ μὴ ποιήσῃς τοῦτο πλέον.» Ἐξυπνᾷ λοιπὸν εὐθὺς ὁ ἐφημέριος ὅλως πεφοβισμένος, καὶ ἔντρομος, καὶ ὑπάγει ὡς ἐκστατικὸς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἀφοῦ ἐζήτησε ταπεινῶς συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Ἅγιον, ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ τὴν Ἀκολουθίαν· ἐνῷ δὲ συνήγοντο καὶ αἱ Μοναχαὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀκούουσι τὴν ἄλλην καὶ κωφὴν Σωσάνναν, ἥτις δὲν εἶχε λαλήσει ποτὲ ἄλλην φοράν, νὰ φωνάζῃ καθαρὰ καὶ δυνατά, «ὡς ἔλθῃ ὁ παπᾶ Νεόφυτος (οὗτος εἶναι ὁ ἄνωθι ἱεροδιάκονος, ὅστις ἐθεραπεύθη ἀπὸ τὸν Ἅγιον, καὶ ἱερώθη, καὶ τότε ἦτο ἐφημέριος τοῦ Μοναστηρίου) ὅστις χθὲς τὸ ἑσπέρας μὲ ἐρράπισε, νὰ μοῦ δώσῃ νὰ φάγω, διότι πεινῶ!» καὶ οὕτως ἐθεραπεύθη, καὶ ἔλαβεν ἐντελεστάτην τὴν ὑγείαν της ἡ Σωσάνα, καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας μετὰ ταῦτα ἀνεχώρησε διὰ τὴν πατρίδα της, δοξάζουσα τὸν Θεόν, καὶ εὐχαριστοῦσα τὸν Ἅγιον. Εἰς τὰ 1786, ἔφεραν πάλιν εἰς τὸ Μοναστήριον γυναῖκα τινὰ ἀπὸ τὰ Λαχαινὰ τῆς Πελοποννήσου, ὀνομαζομένην Μαρίαν, ἡ ὁποία ἐβασανίζετο ἀληθῶς ἡ τάλαινα πολὺ σφοδρότερα ἀπὸ τὸν μισάνθρωπον Δαίμονα, ἀπὸ ὅσους τοιούτους ἀσθενεῖς ἔφεραν κατὰ καιροὺς εἰς τὸν Ἅγιον, χάριν θεραπείας, διότι ὄχι μόνον ἔπασχε τὰ συνειθισμένα ὡς εἰς τοὺς λοιπούς, τοὺς πάσχοντας ἀπὸ τοιαύτην ἀσθένειαν, ἀλλὰ τὸ παραδοξότερον εἰς ταύτην τὴν ἀσθενῆ ἦτο, ὅτι ὅταν ἐλάμβανε εὐκαιρίαν, καὶ δὲν εὑρίσκετο τίς πλησίον της διὰ νὰ τὴν ἐμποδίσῃ, ἔτρωγε χαλίκια ἀπὸ τὴν γῆν, πτερά, μαλία, καὶ ὑαλία, χωρὶς ποτὲ νὰ λάβῃ καμμίαν βλάβην. Ἔπειτα δὲ ἀπὸ τέσσαρας μῆνας, ἀφοῦ διέμεινεν εἰς τὸ Μοναστήριον, χάριτι θείᾳ, διὰ πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου, ἔλαβε τὴν ὑγείαν της ἐντελεστάτας, καὶ ἀνεχώρησε καὶ αὕτη διὰ τὴν πατρίδα της, δοξάζουσα τὸν Θεόν, καὶ εὐχαριστοῦσα καὶ κηρύττουσα διαπρυσίως τὴν χάριν, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Ἅγιον.

Εἰς τὰ 1788, γυνή τις ὀνόματι Αἰκαπερίνη ἀπὸ τὴν νῆσον τῆς ἁγίας Μαύρας, ἀπὸ τὸ χωρίον τὸ ὀνομαζόμενον Ἐγγλουβί, ἠσθένησε βαρέως καὶ πολλὰ προῃσάσα εἰς πολλοὺς ἰατρούς, καὶ πολλὰ καὶ διάφορα ἰατρικὰ μετάχειρισθεῖσα, δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβῃ τὴν ὑγείαν της, ἕως ὅτου ἀπελπίσθη τελείως. Ὁ ἄνδρας της δὲ ὀνόματι Ἰωάννης, ὡς ἐμπνευσθεὶς παρὰ Θεοῦ, ἀκούων ἀπὸ πολλοὺς τὰ πολλὰ καὶ διάφορα θαύματα τοῦ ἁγίου Γερασίμου, τῆς λέγει μίαν ἡμέραν· «Θέλεις γυνή μου νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν Κεφαλληνίαν εἰς τὸν ἅγιον Γεράσιμον, ὁ ὁποῖος ἀκούω ἀπὸ πολλούς, ὅτι ποιεῖ πολλὰ καὶ ἐξαίσια θαύματα, μήπως καὶ διὰ πρεσβειῶν του, ὁ Θεὸς ποιήσῃ ἔλεος καὶ εἰς ἡμᾶς;» Ἐκείνη ἀπηλπισμένη οὖσα, τῷ λέγει, «ποίησον ἄνδρα μου, ὅ,τι ὁ Θεὸς σὲ φωτίσει!» Τὴν ἐπῆρε λοιπὸν ὁ ἀφήτης, καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὸ Μοναστήριον, καὶ προσπεσόντες ἀμφότεροι ἔμπροσθεν τῆς Λάρνακος τοῦ

ἁγίου Λειψάνου, ἐδέοντο τοῦ Ἁγίου θερμῶς, νὰ μὴ παραβλέψῃ τὴν πίστιν του, καὶ τὴν θλῖψιν του, ἀλλὰ νὰ μεσιτεύσῃ πρὸς Κύριον, ὅπως ἰαθῇ ἡ ἀσθενὴς ἐκείνη Αἰκατερίνη. Ὁ Κύριος λοιπόν, ὅστις εἰσακούει, ὅσοι μὲ ταπείνωσιν καὶ πίστιν ζητοῦσι τὸ ἔλεός του· ἀλλ' ὅμως θέλει, ἵνα καὶ ἡμεῖς μὲ τὴν ὑπομονήν, καὶ ταπείνωσιν τῆς καρδίας μας, νὰ φανερώνωμεν τὴν πίστιν μας εἰς αὐτόν, ἄφησε τὴν ἀσθενῆ Αἰκατερίνην ἓξ μῆνας ἀθεράπευτον, εἰς τὸ ὁποῖον διάστημα, καὶ αὐτή, καὶ ὁ ἀνήρ της Ἰωάννης, ἐφανέρωσαν ἀληθῶς τὴν σταθεράν των ἐλπίδα καὶ πίστιν εἰς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς πρεσβείας τοῦ Ἁγίου, ἐπειδὴ εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα τῶν ἓξ μηνῶν χωρὶς ν' ἀδημονήσωσι, ἢ νὰ ἀπελπισθῶσι τελείως, προσέπιπτον καθ' ἡμέραν εἰς τὸν Ἅγιον μὲ τὴν αὐτὴν πίστιν καὶ προθυμίαν, τὴν ὁποίαν ἔδειξαν ἐξ ἀρχῆς, ὅθεν καὶ δὲν ἀπέτυχον τῆς προσδοκίας των, ἐπειδὴ μετὰ τοὺς ἓξ μῆνας ἐνῷ ἐκείτετο ἡ ἀσθενὴς Αἰκατερίνη ἔμπροσθεν τοῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου, καὶ κατὰ τὴν συνήθειάν της τὸν παρεκάλει, βλέπει φανερὰ τὸν Ἅγιον, καὶ ἁπλόνει τὴν δεξιάν του, καὶ τὴν εὐλογεῖ, καὶ εὐθὺς αὐτὴ ἀπὸ τὴν χαράν της, ἐγείρεται, καὶ κλαίουσα, εὐχαρίστει τὸν Ἅγιον, καὶ ἔμεινεν ἐντελέστατα τεθεραπευμένη, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα της μὲ τὸν ἄνδρα της, δοξάζουσα τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἅγιον, καὶ κηρύττουσα λαμπρᾷ τῇ φωνῇ τὸ εἰς αὐτὴν γεγονὸς θαῦμα. Ἀλλὰ καὶ ὡς εὐγνώμων Σαμαρείτης, καθὼς λέγει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, πρὸ τοῦ νὰ παρέλθῃ ἔτος, ἀφοῦ ἐθεραπεύθη, ἦλθε πάλιν ἀπὸ τὴν ἁγίαν Μαύραν εἰς τὸ Μοναστήριον μαζὶ μὲ τὸν ἄνδρα της, φέροντες καὶ δῶρον κατὰ τὸ δυνατόν τους, καὶ ἀπέδωκαν μετὰ δακρύων χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως τὴν εὐχαριστίαν των εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς τὸν Ἅγιον.

κς'. Καὶ ἄλλη τις κόρη παρθένος ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Αἰτωλίας ἀπὸ τὸ χωρίον Μαγούλα, ὀνομαζομένη Γιαννούλα, ἐξέβαλε τὴν εὐλογίαν, καὶ ἔπειτα ἀπὸ ἕνα μῆνα ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἰτίαν ἐτυφλώθη ἡ τάλαινα τελείως. Μείνασα λοιπὸν ἡ ταλαίπωρος αὐτὴ κόρη ἐστερημένη τοῦ παμποθήτου φωτός, καθὼς δύναται νὰ καταλάβῃ τις τὴν θλῖψιν καὶ στενοχωρίαν τὴν ὁποίαν ἀκαταπαύστως ἠσθάνετο. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὑρισκομένη λοιπὸν αὐτὴ ἡ ἀθλία Γιαννούλα, βλέπει μίαν νύκτα εἰς τὸν ὕπνον της, ἕνα Καλόγηρον, ὅστις εἶπεν εἰς αὐτήν, «μὴ λυπεῖσαι διὰ τὴν συμφοράν σου μόνον πήγαινε διὰ τὴν Κεφαλληνίαν, καὶ θέλει σὲ ἰατρεύσει ὁ Γεράσιμος.» Ἐξυπνᾷ ἡ κόρη ὅλη εὔελπις, καὶ διγεῖται εἰς τοὺς γονεῖς της τὸ ὄνειρον. Αὐτοὶ πιστεύσαντες μὲ πίστιν σταθεράν, ἐπειδὴ εἶχον ἀκούσει ἀπὸ πολλοὺς περὶ τῶν θαυμάτων τοῦ Ἁγίου, λαμβάνουσι μὲ προθυμίαν τὴν αὐτὴν κόρην των Γιαννούλαν, καὶ ἔρχονται εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου εἰς τὰ 1790, ὅπου ἔμειναν ἓν ἔτος, σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν των, καὶ εἰς τὴν ἐλπίδα των, καὶ

εἰς τὸν Ἅγιον· ὅθεν καὶ κατὰ τὴν πίστιν των ἔλαβον καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν, τοῦ πόθου καὶ ἐπέτυχον τοῦ ποθουμένου φωτὸς τῆς θυγατρός των, διότι, ἐν ᾧ ἐτελείωνεν τὸ ἔτος, βλέπει πάλιν ἡ Γιαννοῦλα τὸν αὐτὸν Καλόγηρον εἰς τὸ ὅραμά της, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἴδει καὶ εἰς τὴν Μαγούλαν τὸ χωρίον της, καθὼς αὐτὴ παρρησίᾳ, καὶ μὲ θάρρος ἐκήρυττε, καὶ εὐλογήσας αὐτήν, τῇ λέγει, «ἐγείρου, πήγαινε εἰς τὸν οἰκόν σου, εἶσαι ὑγιής.» Ἠγέρθη ἡ κόρη εὐθὺς ὅλη ἔντρομος καὶ χαίρουσα, φωνάζει, βλέπει καθαρά, τρέχουσι οἱ γονεῖς της, εὐχαριστοῦσι τὸν Ἅγιον, φωνάζουσι καὶ αὐτοὶ κλαίοντες, τρέχουσι αἱ Καλογραῖαι καὶ ὅσοι εὑρέθησαν εἰς τὸ Μοναστήριον, βλέπουσι ὅλοι τὴν κόρην τὴν χθὲς τυφλήν, νὰ βλέπῃ καθαρά, κράζουσι ὅλοι μετὰ δακρύων τὸ «Κύριε ἐλέησον» τρέχουσι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀποδίδουσι τὰς εὐχαριστίας εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὸν Ἅγιον. Μετὰ δύο ἡμέρας ἀναχωροῦσι εἰς τὴν πατρίδα των οἱ γονεῖς μετὰ τῆς θυγατρός των ἐκείνης, ὅπου, ἀφοῦ ἐνύμφευσαν αὐτὴν ὡς εὐγνώμονες, ἔπειτα ἀπὸ εἴκοσι σχεδὸν μῆνας, ἐπέστρεψαν εἰς τὸν Ἅγιον μετὰ τῆς θυγατρός των αὐτῆς, καὶ μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ γαμβροῦ των, καὶ ἀπέδωκαν πάλιν ὅλοι μετὰ δακρύων ἀγαλλιάσεως καὶ χαρᾶς τὰς εὐχαριστίας των εἰς τὸν Ἅγιον, καὶ οὕτως ἀπῆλθον εἰς τὰ ἴδια χαίροντες, καὶ ἀγαλλόμενοι, καὶ κηρύττοντες λαμπρᾷ τῇ φωνῇ εἰς ὅλους καὶ πανταχοῦ, τὴν εὐεργεσίαν τὴν ὁποίαν ἀπήλαυσαν.

κζ'. Καὶ εἰς τὰ 1793, ἄνθρωπός τις καλούμενος, Ἰωάννης Πελοποννήσιος, ἀπὸ χωρίον λεγόμενον Λεχενᾶ, εἶχεν καὶ αὐτὸς τὸ δεινὸν πάθος τοῦ σεληνιασμοῦ, ἔτη ὀκτώ, καταθλιβόμενος, καὶ ταλαιπωρούμενος ὁ τάλας ἀπὸ τὸ ἀκάθαρτον καὶ πονηρὸν αὐτὸ πνεῦμα, βλέπων δέ, ὅτι ὅσον διείρχετο ὁ καιρός, τόσον περισσότερον ηὔξανε καὶ ἡ ταλαιπωρία του, καὶ ἡ βάσανός του· ἀκούων δὲ καὶ αὐτὸς παρὰ πολλῶν τὰς ἰάσεις καὶ τὰ θαύματα, τὰ ὁποῖα καθεκάστην ἐγίνοντο, καὶ διὰ τοῦτο καὶ πανταχοῦ ἐκηρύττοντο, τοῦ Ὁσίου καὶ θαυματουργοῦ Γερασίμου τὰ θαύματα, ἀπεφάσισε καὶ ἦλθεν εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου, καὶ ἐπρόσπεσε θερμῶς καὶ μετ' εὐλαβείας καὶ πίστεως εἰς τὸ ἅγιον αὐτοῦ Λείψανον, ζητῶν τὴν θεραπείαν του. Παρέμεινε καὶ οὗτος λοιπὸν εἰς τὸ Μοναστήριον ἓν ἔτος τρώγων μόνον ἄρτον, καὶ πίνων ὕδωρ, καὶ προσπίπτων καθ' ἡμέραν καὶ ζητῶν ἀπὸ τὸν Ἅγιον τὴν θεραπείαν του· εἰς δὲ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἔτους, ἐν μιᾷ τῶν νυκτῶν, εἶδε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν ὕπνον του τὸν Ἅγιον, ὅστις τὸν εὐλόγησε καὶ τοῦ εἶπεν· «ἰδοὺ τέκνον ἐθεραπεύθης, πήγαινε εἰς τὸν οἰκόν σου φοβοῦ τὸν Θεόν, καὶ ἄπεχε ἀπὸ ἁμαρτίας, αἱ ὁποῖαι προξενοῦσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὰς ἀσθενείας.» Ἠγέρθη λοιπὸν ὁ Ἰωάννης ὑγιὴς ὅλως καὶ τεθεραπευμένος, δοξάζων τὸν Θεόν, καὶ εὐχαριστῶν ὁλοψύ-

χως τὸν Ἅγιον, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀνεχώρησε διὰ τὸν οἰκόν του χαίρων, καὶ κηρύττων μεγαλοφώνως τὴν παρρησίαν τοῦ Ἁγίου πρὸς τὸν Θεόν. Παρομοίως ἄλλη παρθένος ἀπὸ τὴν χώραν τοῦ Μεσολογγίου, ὀνόματι Σουλτάνα, ἠνοχλεῖτο, καὶ ἐταλαιπωρεῖτο σκληρότατα ἀπὸ πνεῦμα ἀκάθαρτον, καὶ πονηρόν· ἔφεραν λοιπὸν αὐτὴν οἱ γονεῖς της εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου, καὶ τὴν ἔρριψαν ἔμπροσθεν τῆς Λάρνακος τοῦ ἁγίου Λειψάνου, θέαμα ἀληθῶς ἀξιοδάκρυτον νὰ βλέπῃ τις μίαν ἀπαλὴν καὶ τρυφερὰν Κόρην νὰ πάσχῃ τόσον, νὰ τύπτηται δηλαδὴ μόνη της σκληρῶς εἰς τὴν κεφαλήν, νὰ τρέμῃ ὅλον της τὸ σῶμα, καὶ νὰ σπαράττηται ὡς ἰχθύς, ὅταν ριφθῇ εἰς τὴν στερεάν, καὶ νὰ ὑποφέρῃ ἀπὸ τὸ ἀνθρωποκτόνον καὶ φθοροποιὸν πνεῦμα (ἀφοῦ λάβῃ τὴν ἄδειαν βέβαια παρὰ Θεοῦ, οἷς κρίμασιν αὐτὸς μόνος οἶδεν,) ἐφευρίσκει, καὶ κατασκευάζει ἐναντίον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Προσέμειναν λοιπὸν καὶ οἱ γονεῖς ταύτης τῆς νέας εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ἁγίου μετὰ τῆς πασχούσης αὐτῆς θυγατρός των, καὶ καθεκάστην προσέπιπτον εἰς τὸν Ἅγιον, καὶ θερμῶς παρεκάλουν αὐτόν, νὰ ποιήσῃ ἔλεος εἰς αὐτὸ τὸ τάλαν γέννημα τῶν σπλάγχνων των, εἰς τὸ πλήρωμα δὲ τεσσαράκοντα ἡμερῶν, ἐθεραπεύθη τὸ κοράσιόν των τοῦτο, καὶ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, καὶ ἀγαλλιάσεως ἀνεχώρησαν εἰς τὴν πατρίδα των, ὅπου ἐνύμφευσαν αὐτό, καὶ τεκνοποιήσαν, ἔζησε τοῦ λοιποῦ ὑγιὲς καὶ ἄνοσον, δοξάζον τὸν Θεόν, καὶ κηρύττον τοῖς πᾶσι τὴν χάριν, καὶ εὐεργεσίαν τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Ἅγιον. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ 1796, παρθένος τις ὀνόματι Ἰουλιανή, ἀπὸ τὴν νῆσον τῆς Κεφαλληνίας, ἐκ τοῦ χωρίου Βαλσαμάτα, τοῦ παρακειμένου πλησίον τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου, ἠνοχλεῖτο καὶ ἐβασανίζετο, καὶ αὐτὴ ἀπὸ ἀκάθαρτον καὶ πονηρὸν καὶ Διαβολικὸν πνεῦμα. Ἔφερον λοιπὸν οἱ γονεῖς της καὶ ταύτην εἰς τὸ Μοναστήριον, καὶ ἔρριψαν αὐτὴν ἔμπροσθεν τῆς Λάρνακος τοῦ ἱεροῦ Λειψάνου, καὶ ἀφήσαντες αὐτὴν ἐκεῖ, μετὰ τρεῖς μῆνας ἔλαβε καὶ αὐτὴ διὰ τῶν εὐπαρρησιάστων τοῦ Ἁγίου πρὸς Θεὸν δεήσεων τὴν ποθουμένην ὑγείαν της, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἰκόν της, δοξάζουσα μεγαλοφώνως τὸν Θεόν, καὶ εὐχαριστοῦσα τὸν Ἅγιον.

κή. Ἀλλὰ διὰ νὰ πεισθῆτε ἀκροαταί, ὅτι εἰς τὸν Ὅσιον τοῦτον καὶ νεοφανέντα τῆς Ἐκκλησίας μας φωστῆρα δὲν ἐδόθη ἡ χάρις μόνον τοῦ νὰ ἐλευθερώνῃ τὰ λογικὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὴν ἐνόχλησιν καὶ κάκωσιν τῶν πονηρῶν καὶ ἀκαθάρτων πνευμάτων, διὰ τὸ ὁποῖον οἱ δαιμονιῶντες ὅλοι τὸν φωνάζουσι Καψάλην, διότι καίει αὐτὰ καὶ μαστίζει ἀοράτως, διὰ τῆς εὐπαρρησιάστου μεσιτείας, πρὸς τὸν παντοδύναμον Θεόν, ἀλλὰ ἀπήλαυσεν ἔτι, καὶ χαίρει μεγάλην τὴν παρρησίαν εἰς τὸν Ὕψιστον, καὶ διὰ τοῦτο ἐβοήθησε, καὶ βοηθεῖ ἀκαταπαύστως, καὶ ἐλύτρωσε, καὶ ἐλευθερόνει ἀεννάως, πολλοὺς καὶ

διαφόρους, καὶ πολυποικίλους κινδύνους, καὶ ἀκούσατε. Εἰς τὰ 1807, τὸν Νοέμβριον μῆνα, ἔμπορος τις Πελοποννήσιος, ὀνομαζόμενος Μανουὴλ τὸ ἐπίθετον Μπεγλάπουλος, ἐρχόμενος μὲ τὸ πλοῖόν του φορτωμένον πραγματείας ἀπὸ τὰ δυτικὰ μέρη διὰ τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐνῷ εὑρίσκετο ἀπέναντι τῆς νήσου Κεφαλληνίας, συνέβη τρικυμία τόσον σφοδρὰ ὥστε, ἀφοῦ οἱ ναῦται ἔκαμαν ὅλας τὰς βίας των, καὶ μετεχειρίσθησαν ὅλα τὰ ναυτικὰ μέσα, τὰ ὁποῖα ἐρμηνεύει ἡ ἀνθρωπίνη φιλοπονία, εἰς τὰς τοιαύτας περιστάσεις, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀνθέξωσι εἰς τὴν τρικυμίαν ἐκείνην, ὅθεν ἀπελπισθέντες τελείως, περιέμενον ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμὴν νὰ καταποντισθῶσι. Εἰς τοιαύτην περίστασιν εὑρίσκοντο λοιπὸν οἱ ταλαίπωροι ἐκεῖνοι ναῦται, συνασπιζόμενοι ἀπὸ ὅσην πνοὴν ἄφινεν εἰς αὐτοὺς ὁ φόβος, μὲ τὰ δύο αὐτὰ δυνατὰ στοιχεῖα, ἄνεμον δηλαδὴ καὶ θάλασσαν, ἡ παντοδύναμος καὶ ἄγρυπνος πρόνοια τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ ἐκείνους τοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ ἄφευκτον καὶ ἐπικείμενον ὄλεθρον τοῦ καταποντισμοῦ, καὶ διὰ νὰ θαυμαστώσῃ καὶ τὸν πιστόν του καὶ γνήσιον δοῦλον Γεράσιμον, τί ᾠκονόμησεν. Μεταξὺ τῶν ναυτῶν τοῦ πλοίου ἐκείνου εὑρίσκετο καί τις Κεφαλλὴν ἀπὸ τὸ χωρίον Βαλσαμάτα, τὸ ὁποῖον ἀναφέραμεν πάλιν, ὀνομαζόμενος Ἰωάννης· οὗτος ἐκράτει πάντοτε ἐπάνω του ἓν μικρὸν εἰκόνισμα, ἔχων ἐζωγραφισμένον τὸν ἅγιον Γεράσιμον· οὗτος ὁ Ἰωάννης λοιπὸν εὑρισκόμενος καὶ αὐτὸς μὲ τοὺς ἄλλους τοῦ πλοίου εἰς αὐτὸν τὸν ἄφευκτον κίνδυνον, ἐνεθυμήθη τὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου, τὴν ὁποίαν ἐκράτει καὶ ὡς ἐμπνευσθεὶς παρὰ Θεοῦ, φωνάζει μὲ ὅσην δύναμιν εἶχε, «λάβετε θάρρος ἀδελφοί, ἔχω ἐλπίδα, καὶ πίστιν εἰς τὸν ἅγιον Γεράσιμον, ὅτι θέλει μᾶς ἐλευθερώσει ἀπὸ τοῦτον τὸν κίνδυνον,» καὶ λέγων ταῦτα, ἐκβάλλει τὸ εἰκόνισμα ἐκεῖνο ἀπὸ τὸν κόλπον του, καὶ τὸ βρυτᾷ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ὢ τοῦ θαύματος! τίς λαλήσει τὰς δυναστείας σου Κύριε; εὐθὺς ὅπου ἤγγισεν εἰς τὴν θάλασσαν ὁ τύπος τοῦ Ἁγίου, ἡ πρώην ἀγριαίνουσα, καὶ βράζουσα θάλασσα, καὶ ἀπειλοῦσα καταποντισμὸν καὶ ἀφανισμὸν ἡμερώθη, ἐγαλήνιασε, καὶ ἡ σφοδρότης τοῦ ἀνέμου ἔπαυσεν εὐθύς, ὥστε μένοντες ἐκστατικοὶ ὅλοι οἱ ναῦται, καὶ μάλιστα ὁ ἄνωθι ἔμπορος Μανουήλ, διὰ τὸ ἀπροσδόκητον τῆς σωτηρίας των, φωνάζουσι ὅλοι ὁμοθυμαδόν, γύρισε πρῶραν, ἂς πιάσωμεν ἐδῶ εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, ἂς ὑπάγωμεν νὰ προσκυνήσωμεν, καὶ νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν ἐλευθερωτὴν καὶ σωτῆρά μας, καὶ οὕτως ἔπραξαν ἀκροαταί; ἄραξαν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ἀργοστολίου, καὶ ἔπειτα ὑπῆγον ὅλοι μετὰ κηρῶν καὶ θυμιαμάτων εἰς τὸ Μοναστήριον, καὶ προσεκύνησαν εὐλαβῶς, καὶ μὲ δάκρυα χαρᾶς, καὶ εὐχαριστίας ἔψαλλον παράκλησιν ἐνώπιον τοῦ ἁγίου Λειψάνου, καὶ ἐκήρυττον παρρησίᾳ ἀγαλλόμενοι τὴν εἰς αὐτοὺς γενομένην παρὰ τοῦ

Ἁγίου εὐεργεσίαν, καὶ λύτρωσιν ἀπὸ τὸν φοβερὸν ἐκεῖνον κίνδυνον.

κθ'. Ἀρκετὰ εἶναι ταῦτα ἀπὸ τὰ ἀναρίθμητα τοῦ Ἁγίου θαύματα, ἀγαπημένοι μου ἀκροαταί, διὰ νὰ εὐχαριστήσωσιν τὴν εὐλάβειαν τῶν πιστῶν ἀκροατῶν, καὶ διὰ νὰ ἀναπληρώσωσιν εἰς μέρος καὶ εἰς τὸν ὁποῖον σκοπὸν ἐλάβαμεν, τοῦ νὰ ἐκδοθῶσι δηλαδὴ πάντα, τὰ περὶ τοῦ Ἁγίου τούτου ἀνέκδοτα ἕως τοῦ νῦν, καὶ διὰ νὰ μὴ ἤθελον βυθισθῇ εἰς τὴν λίμνην τῆς λήθης. Ὁ θεῖος πατὴρ ἡμῶν Γεράσιμος δὲν ἔχει χρείαν ἀπὸ ἐπαίνους, καὶ ἐγκώμια ἀνθρώπινα· αὐτὸς εἶναι ἀρκετὰ δεδοξασμένος ἀπὸ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία μόνη δύναται νὰ πληρώσῃ τὴν ψυχὴν ἀγαλλιάσεως, καὶ εὐφροσύνης ἀληθινῆς, κατὰ τὸν θεῖον Δαβίδ· «χορτασθήσομαι ἐν τῷ ὀφθῆναι μοι τὴν δόξαν σου.» Ὁ θεῖος Γεράσιμος ἀπολαμβάνει τόρα, καὶ μέλλει νὰ ἀπολαμβάνῃ αἰωνίως, τὰ ἄρρητα ἐκεῖνα ἀγαθά, τὰ ὁποῖα, κατὰ τὸν θεῖον Παῦλον, «ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου »οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.» Τὰ ὅσα λέγονται, ἀκροαταί, διὰ τοὺς Ἁγίους, λέγονται διὰ τὴν ἡμετέραν ὠφέλειαν καὶ νουθεσίαν. Διὰ ταῦτα λοιπὸν ἀναπολόγητοι μέλλομεν νὰ φανῶμεν ἐνώπιον τοῦ φοβεροῦ Κριτοῦ, τοῦ ἀλανθάστου καὶ ἀπροσωπολήπτου, ὅσοι ἔπειτα ἀπὸ τόσα παραδείγματα, ἔπειτα ἀπὸ τόσα θαύματα ἀναντίρρητα τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς κατὰ καιροὺς ἐφανέρωσε, φανῶμεν ἀχάριστοι εἰς τὰς τοῦ Θεοῦ εὐεργεσίας πρὸς ἡμᾶς. Διὰ τοῦτο ἂς προσέχωμεν καὶ ἡμεῖς, κἂν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ διορθώσωμεν τὴν πολιτείαν μας· ἂς μὴ συναθροιζώμεθα εἰς τὰς πανηγύρεις, ἑορτάζοντες ὡς οἱ ἐθνικοὶ μὲ κρότους καὶ θορύβους, μὲ φαγοπότια καὶ καλλωπισμούς, διὰ τὰ ὁποῖα ἀντὶ ὠφελείας καὶ εὐλογίας, ἀπολαμβάνωμεν κατάραν καὶ ἀποστροφὴν ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ ἀπὸ τοὺς Ἁγίους του. Ἀλλὰ νὰ ἑορτάζωμεν μὲ συστολὴν καὶ μὲ ταπείνωσιν καρδίας· ἂς ἐνθυμώμεθα ἀκαταπαύστως, ὅτι παρέρχεται τὸ σχῆμα τοῦ Κόσμου τούτου ἤτοι καταβαίνομεν εἰς τὸν τάφον διότι ξένοι καὶ πάροικοι ἐσμὲν ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ. Ὁ παρὼν καιρός, ἀδελφοί, εἶναι καιρὸς κόπου καὶ ἐργασίας, ὁ δὲ μέλλων εἶναι καιρὸς ἀνταποδόσεως βραβείων, ἢ τιμωρίας· μόνος ἕκαστος ἀπὸ ἡμᾶς μέλλει νὰ παρασταθῇ ἔμπροσθεν εἰς τὸν φοβερὸν καὶ ἀλάνθαστον καὶ ἀπροσωπόληπτον Κριτήν, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ μόνας, καὶ μόνας τὰς πράξεις του ἢ καλάς, ἢ κακάς, καὶ εἰς αὐτὸν μέλλει νὰ δώσωμεν λογαριασμὸν ἀκριβῆ, διὰ ὅσα ἀγαθά, καὶ χαρίσματα ἐλάβομεν ἀπὸ τὸν Θεόν, καὶ πῶς ἀνταπεκρίθημεν εἰς αὐτά, καὶ πῶς τὰ ἐμεταχειρίσθημεν. Ἐπειδὴ καὶ ἡ ταλαίπωρος ζωή μας εἶμαι μία ἀκατάπαυστος πάλη μὲ τοὺς τρεῖς φοβεροὺς καὶ θανασίμους ἐχθρούς μας, τὴν σάρκα, τὸν Κόσμον, καὶ τὸν Διάβολον, ἂς προσπαθήσωμεν διὰ τῆς πίστεώς μας καὶ εὐλαβείας, νὰ ἀποκτήσωμεν πρέ-

σθυν καὶ μεσίτην πρὸς τὸν Θεὸν τὸν νεοφανῆ καὶ λαμπρὸν φωστῆρα τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ναί, θεῖε Γεράσιμε, σὺ ὅστις, καθὼς τὰ πράγματα μᾶς πληροφοροῦσι, ἔχεις μεγάλην τὴν παρρησίαν εἰς τὸν Θεόν, σὺ μεσίτευσον πρὸς αὐτὸν ὅπως διὰ τῶν εὐπροσδέκτων σου δεήσεων, καταξιώσῃ καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀναξίους τῆς θείας αὐτοῦ χάριτος, διὰ τῆς ὁποίας νὰ δυνηθῶμεν νὰ ἀποφύγωμεν τὰς παγίδας καὶ ἐνέδρας αὐτῶν τῶν τριῶν θανασίμων ἐχθρῶν μας, καὶ νὰ διέλθωμεν εἰρηνικῶς, καὶ κατὰ τὸ θεῖον του θέλημα τὴν πολυτάραχον τοῦ βίου τούτου θάλασσαν, ἐκεῖ δὲ νὰ ἀξιωθῶμεν καὶ ἡμεῖς, εἰ καὶ ἀνάξιοι, τῆς ἀπεράντου αὐτοῦ δόξης, καὶ Βασιλείας. Ἀμήν.

(Ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ φυλλάδος ἔνθα ὑπάρχει καὶ ἀκολουθία).

Οἱ ἅγιοι μάρτυρες ΖΕΒΙΝΑΣ, ΓΕΡΜΑΝΟΣ, ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ καὶ ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ ξίφει τελειοῦνται.

»Ξίφος Ζεβινᾶν, Γερμανόν, Νικηφόρον,
»Σὺν Ἀντωνίνῳ δεικνύει νικηφόρους.

Ἡ ἁγία μάρτυς ΜΑΝΑΘΩ ἡ παρθένος πυρὶ τελειοῦται.

»Τί καὶ καθαρθῇς εἰς τὸ πῦρ βεβλημένη,
»Ἁγνὴ Μαναθώ, πνεῦμα σῶμα παρθένε;

Μεγαλυνάριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Ἀρτεμίου.

Τὸν θερμὸν προστάτην καὶ βοηθὸν καὶ ἐν τοῖς κινδύνοις ἀπροσμάχητον καὶ δεινὸν Ἀρτέμιον τὸν μέγαν Ἡγεμόνα Αἰγύπτου τὴν πλάνην τῶν εἰδώλων καταπατήσαντα.

Μεγαλυνάριον τοῦ ὁσίου Γερασίμου τοῦ νέου.

Τῆς Πελοποννήσου θεῖος βλαστὸς καὶ Κεφαλληνίας ὁ ἀσύλητος θησαυρὸς καὶ πάσης Ἑλλάδος τὸ καύχημα τὸ νέον ὑπὲρ ἡμῶν Κυρίῳ Γεράσιμε πρέσβευε.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΚΑ', μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ΙΛΑΡΙΩΝΟΣ τοῦ μεγάλου.

»Ἐν δάκρυσι πρὶν καὶ πόνοις σπείρας κάτω,
»Ἱλαρίων θέριζε νῦν χαίρων ἄνω.
»Ὕστατα Ἱλαρίων κοιμήσατο εἰκάδι πρώτῃ.

ά. Εἰς τὴν Παλαιστίνην εἶναι τις χώρα μακρὰν ἀπὸ τὴν Γάζαν (1)

(1) Ὁ Σωζόμενος δὲ (βιβλ. γ'. κεφ. κδ'.) γράφει εἰς τὸν βίον τοῦ ὁσίου

στάδια τεσσαράκοντα πέντε, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη ἐν ἔτει 333 τὸ μέγα θαῦμα τῆς ἐρήμου, ὁ πολὺς λέγω τὴν ἀρετὴν Ἰλαρίων, ὅστις ἀνέθαλεν ὡς ῥόδον ἐξ ἀκανθῶν ἀπὸ γονεῖς ἀπίστους καὶ Ἕλληνας, οἵτινες ἔχοντες πόθον νὰ γείνῃ ὁ υἱός των σοφός, τὸν ἔστειλαν νὰ σπουδάσῃ εἰς Ἀλεξάνδρειαν. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐκ θείας Προνοίας, διὰ νὰ γνωρίσῃ ὁ νέος τὴν ἀληθῆ πίστιν τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, νὰ ἀπαρνηθῇ τὰ εἴδωλα. Καθὼς καὶ ἐγένετο, ἐπειδὴ ἦτο φρόνιμος καὶ εὔτακτος ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας, καὶ οὐδαμῶς ὑπήγαινε νὰ ἴδῃ ἱπποδρόμια, ἢ κυνήγια, ἢ θέατρα, κατὰ τὴν τῶν νέων συνήθειαν, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον ἐπόθει πολὺ τὸν τραχὺν βίον, καὶ ὡρέγετο τὴν σκληραγωγίαν. Δεν ἔλειπεν λοιπὸν ἀπὸ τὰς συνάξεις καὶ ἀκολουθίας τῶν Χριστιανῶν, εἰς τὰς ὁποίας καί περ καὶ νέος, ἵστατο μὲ τόσην εὐλάβειαν, εὐταξίαν, καὶ σεμνοπρέπειαν, ὡς νὰ ἦτο πρεσβύτερος. Ὡς φρόνιμος λοιπὸν καὶ συνετὸς, ἐγνώρισε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀρνησάμενος τὴν ἀσέβειαν, ἐβαπτίσθη, καὶ ἐπολιτεύετο βίον ἐνάρετον καὶ θαυμάσιον. Ἀκούων δὲ τὴν καλὴν φήμην τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου, εἶχε πολὺν πόθον νὰ τὸν ἴδῃ καὶ ἐθέλγετο ἡ καρδία του ἀπὸ τὴν πρὸς ἐκεῖνον ἀγάπην του. Ἀπῆλθεν λοιπὸν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἐγνώρισεν, ὅτι μείζων ἦτο ὁ Ἀντώνιος εἰς τὰ ἔργα καὶ ἐναρετώτερος, παρ' ὅσον τὸν ἐκήρυττον οἱ ἄνθρωποι. Ὁ δὲ Ἅγιος στοχαζόμενος τὸ ἐλεύθερον τῆς γνώμης, καὶ τὴν γενναιότητα τῆς ψυχῆς τοῦ παιδός, καὶ προβλέπων διὰ τῶν προορατικῶν ὀφθαλμῶν του, ὁποῖος θέλει ἀποβῇ εἰς τὴν ἀρετὴν ὁ Ἰλαρίων, τὸν ἐκάλογήρευσε μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν συνοδίαν του· ὅθεν στοχαζόμενος ἀκριβῶς τὴν θαυμαστὴν πολιτείαν τοῦ Ἀντωνίου, τὰς ἀγρυπνίας, καὶ προσευχάς, τὴν ἐγκράτειαν, τὴν ταπείνωσιν, τὴν φιλοξενίαν, καὶ τὰς λοιπὰς ἀρετάς, ἐσπούδαζεν ὅσον ἠδύνατο νὰ τὸν μιμηθῇ, καθ' ἡμέραν δὲ ἐγίνετο εἰς τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνας θερμότερος. Βλέπων δὲ ὁ Ἀντώνιος τόσον πλῆθος ἀνθρώπων, οἵτινες ἔρχοντο εἰς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ, καὶ τῷ ἔδιδαν πολλὴν ἐνόχλησιν, ἠθέλησε νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν ἐσωτέραν ἔρημον, καὶ λέγει πρὸς τὸν Ἰλαρίωνα· «ἐπίμεινον, τέκνον, εἰς τὴν εὐσέβειαν καὶ εἰς τοὺς πόνους τῶν ἀρετῶν ἕως τέλους, καὶ διὰ τὸν κόπον τῆς καρτερίας σου θέλεις τρυγήσει τὴν Οὐράνιον Βασιλείαν, ὡς ὥριμον καρπὸν καὶ γλυκύτατον.» Ταῦτα λέγων, ἔδωσεν εἰς αὐτὸν χιτῶνα τριχινον, καὶ ἐπανωφόριον δερμάτινον, καὶ τὸν ἔστειλε μέ τινας ἀδελφούς, νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἔπειτα αὐτὸς μὲν εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ἐρήμου, ὁ δὲ Ἰλαρίων ἐπέ-

---

τούτου Ἰλαρίωνος, ὅτι αὐτὸς ἐγεννήθη εἰς μίαν κώμην, Θαβαθὰ ὀνομαζομένην, ἡ ὁποία, κατὰ τὸν Ἱερώνυμον, ἀπεῖχεν ἀπὸ τὴν Γάζαν μίλια πέντε. (Κλήμης ὁ Κανόνικος ἐν τῇ ἀνασκευῇ τῆς τελευταίαν διερμην. Διαθήκης).

στρέψεν εἰς τὴν Παλαιστίνην, καὶ εὑρὼν τοὺς γονεῖς του τεθνηκότας διεμοίρασεν ὅλα των τὸν βίον εἰς πένητας, καὶ οὔτε ἐλάχιστον ἀργύριον ἐκράτησε, ἀλλὰ μόνον ἐπόθησε τὸν οὐράνιον πλοῦτον. Ὅθεν ἐξῆλθεν ἐλεύθερος πάσης φροντίδος γηΐνης, γεγυμνωμένος τῶν σωματικῶν ὀρέξεων, καὶ προσπαθείας τοῦ Κόσμου, καὶ ἐνδεδυμένος τὸν Δεσπότην Χριστόν, ὃν ἐξ ὅλης καρδίας ἐπόθησεν.

β΄. Εὑρὼν λοιπὸν μικρὸν σπήλαιον, ἀπέχον 52 στάδια τοῦ ἐμπορίου, εἰς τόπον Μαϊμᾶν καλούμενον, ἐκεῖ κατῴκησε. Ἐκεῖνο δὲ ἦτο λησταῖς διατριβὴ καὶ καταγώγιον· ὅθεν οἱ φίλοι τὸν ἐσυμβούλευον, νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν, διὰ νὰ μὴ τὸν κακοποιήσωσιν. Ἐκεῖνος δὲ ἱλαρῶς ἀπεκρίνατο· «ὅσοι φοβοῦνται τὸν τῆς ψυχῆς θάνατον, δὲν δειλιῶσιν οὐδόλως τὸν σωματικόν, ὁποιοσδήποτε ἂν ᾖ, καὶ ὁποθενδήποτε ἂν ἐπέλθῃ. Ἦτο δὲ τὸ φέρεμα αὐτοῦ τρίχινον, ἡ στρωμνή του τὸ ἔδαφος τῆς γῆς, καὶ τὸ δερμάτιον ἐκεῖνο μόνον, ὅπερ τῷ ἔδωκεν ὁ Ἀντώνιος, ἡ δὲ τροφή του σῦκα δεκαπέντε, τὰ ὁποῖα ἔτρωγεν ὅταν ἔκλινεν ἡ ἡμέρα. Ταῦτα βλέπων ὁ μισόκαλος Δαίμων, ἔτριζε τοὺς ὀδόντας ἀπὸ τὸν φθόνον του, διότι νεανίας δεκαπέντε ἐτῶν εἶχε τόσην ἀρετὴν καὶ φρόνησιν. Ἔδωκεν λοιπὸν αὐτῷ πολλοὺς καὶ διαφόρους πολέμους κατὰ νοῦν καὶ διάνοιαν περὶ ποικίλων ἁμαρτημάτων, δοκιμάζων ὁ παμπόνηρος νὰ τὸν ῥίψῃ εἰς κανὲν πάθος, καὶ μάλιστα εἰς τὸ τῆς πορνείας, εἰς τὴν ὁποίαν τῷ ἔδωκεν χαλεπώτατον πόλεμον, ἐνθυμίζων αὐτῷ ρυπαροὺς λογισμοὺς καὶ διανοήματα ἄτοπα, καθὼς ἔχει πάντοτε συνήθειαν νὰ πολεμῇ δυνατὰ τοὺς νέους ὁ ἀλιτήριος. Ἀλλὰ ὁ ἀθλητής, καὶ ὄντως στρατιώτης Χριστοῦ, ἀντηγωνίζετο, καὶ ὅσον ἔβλεπε τὰς προσβολὰς καὶ εἰρχοντο, τοσοῦτον καὶ αὐτὸς ἐνήστευε περισσότερον, καὶ ἐβασάνιζε τὸ σῶμα μὲ πεῖναν καὶ δίψαν καὶ κόπους πολλούς, σκάπτων τὸν κῆπον, καὶ ποιῶν ἄλλας ὑπηρεσίας βαρείας, διὰ νὰ ἐξασθενίζῃ τὴν δύναμιν, καὶ πάλιν τὸ περισσότερον διάστημα τῆς νυκτὸς προσηύχετο μετὰ δακρύων, καὶ τύπτων τὸ στῆθος, ἐπεκαλεῖτο τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν. Ἔτρωγε δὲ μόνον χόρτα ἄγρια ἅπαξ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, ὅσον διὰ νὰ μὴ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὴν ἄμετρον ἐγκράτειαν, καὶ οὕτως ἐνίκησε τὸν ἀντίπαλον, ὁ ὁποῖος ἰδών, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν αἰχμαλωτίσῃ ἐν τῇ πάλῃ τῆς προσβολῆς, ἔρχεται ὁ δεινὸς μὲ ποικιλωτέραν ἀπάτην, καὶ δεικνύων κατὰ φαντασίαν γυναῖκας καὶ παιδία μικρά, λέοντας καὶ ἄλλα θηρία, καὶ αἱ μὲν γυναῖκες καὶ τὰ παιδία ἔκλαιον, τὰ δὲ θηρία ἐφώναζαν, διὰ νὰ τὸν ἐκφοβίσωσι, νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν ἔρημον. Ἦτο δὲ ἡ νὺξ πανσεληνοφώτιστος, καὶ βλέπων αὐτὰ ὁ Ὅσιος, καὶ ἀκούων τοὺς κτύπους καὶ τὴν σύγχυσιν, ἐγνώρισεν ὅτι ἦσαν Δαίμονες· ὅθεν καθοπλισθεὶς καθ' ὅλον τὸ σῶμα ὡς στρατιώτης μὲ τὸ ὅπλον τοῦ Σταυροῦ, καὶ προσηύχετο. Τότε βλέπει, ὅτι σχισθεῖσα ἡ γῆ κατέπιε τὰ ἅρματα,

τὰ ἄλογα, καὶ τοὺς ἀναβάτας, ὅπου ἔτρεχαν κατεπάνω του, καὶ ὅλα τὰ ὁραθέντα ἔγειναν ἄφαντα· ὅθεν ὁ Ὅσιος ἔψαλλε τὴν ᾠδὴν τοῦ Μωϋσέως ἀγαλλιώμενος. Ἀλλὰ καίπερ οὕτω ἡττηθεὶς ὁ ἐχθρός, πάλιν δὲν ἔπαυσεν, ἀλλὰ καὶ γυναῖκας γυμνὰς τοῦ ἐδείκνυεν εἰς τὸ ὅραμά του, ἀλλὰ καὶ ἐν ἐγρηγόρσει, αἱ ὁποῖαι τὸν παρεκίνουν αὐτὸν εἰς ἡδονήν. Ὅταν δὲ πάλιν ἐνήστευε, τῷ ἐδείκνυον διάφορα βρώματα, διὰ νὰ ὀρεχθῇ νὰ φάγῃ. Εἰς τὴν προσευχήν, τοῦ ἐφαίνετο ὁτὲ μὲν ὡς λύκος, ὁτὲ δὲ ὡς ἀλώπηξ, καὶ μύρια εἴδη καὶ σχήματα θηρίων διαφόρων ὑποκρινόμενος· καὶ ἄλλα ἔπαιζαν, καὶ ἕτερα τὸν ἠπείλουν, διὰ νὰ τὸν ἐνοχλῶσιν εἰς τὴν ἀκολουθίαν, νὰ γίνηται ἀμελέστερος. Ὁ δὲ Ὅσιος ἔκτισεν ἔξω τοῦ σπηλαίου μικρὰν καλύβην, εἰς τὸ πλάτος ποδάρια τέσσαρα, καὶ εἰς τὸ ὕψος τρεῖς πήχεις, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσῆλθεν ὅταν ἦτο 16 ἐτῶν, καὶ διέμεινεν ἕως εἴκοσι ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἡλίου καταφλεγόμενος τὸν καιρὸν τοῦ θέρους, καὶ πάλιν τὸν χειμῶνα ἀπὸ τὸν πάγον καὶ ψύχος βασανιζόμενος. Στρωμνὴν εἶχε ψίαθον, τὸν τρίχινον ἐκεῖνον χιτῶνα δὲν ἤλλαξεν, οὔτε ἔπλυνεν, ἕως οὗ ἐσάπη. Ἅπαξ τοῦ ἔτους ἔκοπτε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του, ἤτοι τὴν λαμπροφόρον ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ, καθὼς εἴπομεν, ἔτρωγε 15 σῦκα τὴν ἡμέραν καὶ ὅταν εἶχε πόλεμον εἰς τὴν σάρκα, εἴσθιε ὀλιγότερα, καὶ χορτάρια ἕως τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἀπὸ τὸ εἰκοστὸν ἕως τοῦ εἰκοστοῦ τετάρτου ὀλίγην φακῆν βεβρεγμένην. Ἀπὸ τοῦ εἰκοστοῦ τετάρτου ἕως τοῦ εἰκοστοῦ ἑβδόμου ἄρτον ξηρὸν καὶ ἅλας. Ἕως τῶν τριάκοντα ἐτῶν ρίζας καλάμων καὶ χορτάρια ἄγρια. Ἕως τοῦ τριακοστοῦ ὀγδόου ἔτρωγεν ἄρτον κρίθινον ἓξ οὐγγίας καθ' ἡμέραν. Ἔλαιον δὲ οὐδόλως δὲν ἐγεύθη ἕως τοῦ καιροῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον μὲ ἅλας ἔτρωγε τὰ λάχανα. Ἀπὸ δὲ τὴν ἄμετρον ἐγκράτειαν ἐβλάβη τὸ φῶς του, καὶ δὲν ἔβλεπεν εὐκρινῶς, οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ λειχήνας ἔπαθε εἰς τὴν σάρκα· ὅθεν ἔκτοτε ἔβαλλεν ἔλαιον εἰς τὰ λάχανα ἕως οὗ ἐγεινεν ἑξήκοντα ἐτῶν. Ἕως τῶν ὀγδοήκοντα ἐτῶν, δὲν ἔφαγεν ἄρτον οὐδόλως. Ἀπὸ τὰ ὀγδοήκοντα ἕως τέλους ἔτρωγε πέντε οὐγγίας ἄρτου, καὶ λάχανα ἐψημένα μὲ ἄλευρον· ὄσπρια δέ, ἢ ὀπωρικά, ἢ ἄλλην τροφὴν οὐδόλως ὅλον τὸν καιρὸν τῆς ζωῆς αὐτοῦ δὲν ἐγεύθη, οὔτε ἐχάλασε ποτὲ τὴν ἐννάτην διὰ τὴν ἀσθένειαν, ἢ παρουσίαν ἀνθρώπων, ἀλλὰ πάντοτε ἔτρωγε μετὰ τὴν δύσιν τοῦ Ἡλίου, ὥστε πάντες ἐθαύμαζον, πῶς δὲν ἤλλαξε οὐδόλως τὸν κανόνα του, οὔτε ὅταν ἦτο ἐξησθενημένος, οὔτε κἂν εἰς τὸ γῆρας του. Ἀλλὰ ἂς ἔλθωμεν καὶ εἰς τὰς θαυματουργίας, καὶ κατορθώματα, διότι διὰ νὰ εἴπωμεν περὶ τῆς ἐγκρατείας αὐτοῦ, προελάβομεν τὴν διήγησιν, καὶ ἐγράψαμεν τὰ ὕστερα πρότερον.

γ'. Ὅταν ἦτο ἐτῶν 18 καὶ ἔκτισε τὴν καλύβην, ὑπῆγαν λησταὶ

νὰ τὸν λῃστεύσωσιν, καὶ βασανιζόμενοι ὅλην τὴν νύκτα, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν εὕρωσιν, διότι ὁ Κύριος τοὺς ἐτύφλωσε, καὶ δὲν τὸν ἔβλεπον. Ἀφ' οὗ δὲ ἐξημέρωσε, τὸν εἶδον ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἐθαύμασαν ἐκπληττόμενοι, διότι τὸν εἶχον σχεδὸν εἰς τὰς χεῖρας, καὶ δὲν τὸν ἔβλεπον· ὅθεν ἐνόησαν πῶς ἦτο ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ, ἥτις τοὺς ἐμπόδιζε νὰ τὸν εὕρωσιν. Εἶπον λοιπὸν αὐτῷ, ὡς νὰ ἐμετεωρίζοντο· «ἐὰν εἴρχοντο κλέπται νὰ σὲ εὕρωσι, τί θὰ ἔκαμνες;» Ὁ δὲ πράως καὶ ἱλαρῶς ἀπεκρίθη· «ὁ γυμνὸς λῃστὰς δὲν φοβεῖται.» Οἱ δὲ πάλιν εἶπον αὐτῷ· «ἐὰν δὲν ἔχῃς τίποτε νὰ σοῦ κλέψωσι, κἂν σὲ φονεύουσιν.» Ὁ δὲ Ὅσιος ἀπεκρίνατο, «ὅστις εἶναι ἕτοιμος νὰ ἀποθάνῃ, δὲν φοβεῖται τὸν θάνατον.» Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ λῃσταὶ κατενύγησαν θείᾳ χάριτι, καὶ ὁμολογήσαντες τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, ἔλαβον ὑπ' αὐτοῦ συγχώρησιν τάσσοντες νὰ διορθώσωσι τὴν διαγωγήν των.

δ'. Γυνή δέ τις ἦτον ὕπανδρος χρόνους ιέ. καὶ τὴν ὠνείδιζεν ὁ ἀνήρ της, διότι ἦτον στεῖρα· ὅθεν ἐξελθοῦσα τῆς Ἐλευθερουπόλεως, τῆς πατρίδος της, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἔρημον, καὶ πίπτουσα εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἱλαρίωνος, παρεκάλει μετὰ δακρύων, νὰ τὴν ἐλεήσῃ, νὰ ἀποκτήσῃ παιδίον. Ὁ δὲ Ὅσιος ἰδὼν αὐτὴν ἐξαίφνης δυσηρεστήθη, διότι δὲν ἤθελε οὐδόλως νὰ ἴδῃ γυναῖκα. Καὶ ἐπειδὴ ἤθελε νὰ φύγῃ ὠδύρετο ἡ γυνὴ περισσότερον, λέγουσα· «ποίησον ἔλεος εἰς ἐμὲ τὴν ταλαίπωρον, καὶ μὴ μὲ βδελυχθῇς ἀλλὰ ἐνθυμούμενος, ὅτι ἐκ Γυναικὸς ἐσαρκώθη ὁ Κύριος, βοήθησόν μοι, νὰ ἀποκτήσω κληρονομίαν, διὰ νὰ μή με ἀτιμάζῃ ὁ ἀνήρ μου.» Ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας, τὴν ἐλυπήθη, καὶ λέγει εἰς αὐτὴν «ὕπαγε εἰς τὸν οἶκον σου, ὁ Κύριος νὰ δώσῃ τὸ ζήτημα τῆς καρδίας σου.» Αὕτη λοιπὸν ἀπῆλθεν εἰς τὸν ἄνδρα της χαίρουσα. Ὁ δὲ Ὅσιος ἐποίησε πρὸς Κύριον δέησιν ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν συνέλαβεν ἐν γαστρὶ καὶ ἀφοῦ ἐγέννησε καὶ ἐγένετο τὸ παιδίον ἑνὸς ἔτους, τὸ ὑπῆγεν εἰς τὸν Ἅγιον, καὶ πολλὰς εὐχαριστίας τοῦ ἐποίησε. Ὁ δὲ εὐλογήσας αὐτό, ἐποίησεν εὐχήν, νὰ τὸ περισκέπῃ ὁ Θεός, καὶ νὰ τὸ φωτίσῃ νὰ γείνῃ ἐνάρετος ἄνθρωπος. Ἦτο δὲ ὁ Ὅσιος ἐτῶν 33, ὅταν ἐποίησε τὸ πρῶτον αὐτὸ θαυματούργημα.

ε'. Ἑτέρα δέ τις γυνὴ ἐπάρχου τινὸς Ἐλπιδίου ὀνόματι, συγκλητικὴ τὴν ἀξίαν, Ἀρισταινέτη καλουμένη, εὐλαβὴς καὶ θεόφοβος, ἀπῆλθε μὲ τὸν ἄνδρα της καὶ τρεῖς παῖδας ὅπου εἶχε, νὰ ἴδωσι τὸν μέγαν Ἀντώνιον. Ἀφοῦ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γάζαν, ἠσθένησαν βαρέως τὰ τέκνα της, τόσον ὅπου ὁ ἰατρὸς δὲν ἠδύνατο νὰ τὰ θεραπεύσῃ. Ἔχουσα λοιπὸν ἡ εὐσεβὴς γυνὴ δι' αὐτὸ μεγάλην θλῖψιν, καὶ ἀκούσασα τὴν φήμην τοῦ Ἱλαρίωνος, ἀπῆλθεν οὐχὶ ὡς εὐγενὴς καὶ πλουσία μετὰ φαντασίας πολλῆς κατὰ τὴν ἀξίαν της, ἀλλὰ ταπεινὰ μετὰ δύο γυναικῶν, καὶ πίπτουσα εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ τὸν ὥρκιζεν εἰς

τὸν Θεόν, ραΐνουσα τὰ δάκρυα ὡς ποταμόν, καὶ δεομένη τούτου, νὰ κοπιάσῃ νὰ ἔλθῃ ἕως τῆς Γάζης, τὸ μὲν ἵνα ἐπισκεφθῇ τὰ τέκνα της, τὸ δὲ διὰ νὰ λυτρώσῃ τοὺς κατοικοῦντας ἐκεῖ Ἕλληνας ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρείαν. Τοῦτο μάλιστα τὸν ἐβίασεν καὶ ἔστερξε νὰ ὑπάγῃ, ἐνῷ ποτὲ δὲν ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ κελλίον του. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ ἥλιος ἐβασίλευσεν, ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἔβαλε τὰς χεῖράς του εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, ἐπικαλούμενος τὸ παντοδύναμον τοῦ Δεσπότου Ὄνομα, τὸ ἄστεκτον ταῖς νόσοις καὶ Δαίμοσι, καὶ παρευθύς, ὢ τοῦ θαύματος! ἴδρωσαν τόσον οἱ ἀσθενεῖς, ὡς νὰ τοὺς ἤθελαν βρέξει εἰς τὴν θάλασσαν, ἔπειτα ἠγέρθησαν ὑγιεῖς καὶ ἔφαγον. Εὐχαριστήθησαν λοιπὸν οἱ γονεῖς τὸν Ὅσιον, καθὼς ἔπρεπεν, ἐδόξαζον τὸν Θεόν. Ἡ φήμη τοιαύτης θαυματουργίας ἀπῆλθεν εἰς ὅλην τὴν πόλιν καὶ τὰ περίχωρα, καὶ προσελθόντες ἀπὸ διαφόρους τόπους οἱ ἀσθενεῖς, ἐλάμβανον τὴν ποθουμένην ὑγείαν ἀφθόνως καὶ χωρὶς πληρωμήν. Τοῦτο ἔγεινεν αἰτία ὥστε πολλοὶ Ἕλληνες ἐβαπτίσθησαν, καὶ πολλοὶ Χριστιανοὶ ἐγκατέλειπον τὸν Κόσμον, καὶ ἐγίνοντο αὐτοῦ μιμηταὶ εἰς τὴν ἄσκησιν, καὶ ἤρχισε νὰ συνειθίζηται ἡ Καλογηρική, ἐν ᾧ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον δὲν ἦτο ουδόλως Μοναστήριον, οὔτε ἀλλοθίποτε ἀναχωρητής, εἰμὴ μόνον ὁ μέγας Ἀντώνιος γέρων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ὁ νέος τὴν ἡλικίαν Ἱλαρίων εἰς τὴν Παλαιστίνην, οἵτινες ἦσαν ὡς δύο στρατηλάται τοῦ ἐπουρανίου Βασιλέως, πολεμοῦντες ἀνδρείως κατὰ τοῦ Δαίμονος, καὶ ἁρπάζοντες πολλὰς ψυχὰς ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ, καὶ καθοδηγοῦντες πρὸς τὸν σωτήριον ἔρωτα.

ς'. Ἑτέρα δέ τις γυνὴ ἦτο δύο ἐτῶν τυφλή, καὶ ἐξοδεύσασα ὅλον της τὸν βίον εἰς ἰατρούς, δὲν εἶδε τινὰ ὠφέλειαν. Ἐλθοῦσα λοιπὸν εἰς τὸν Ὅσιον, ζητοῦσα βοήθειαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· «ἐὰν ἔδιδες ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς πτωχοὺς τὰ χρήματα, ὅπου ἐδαπάνησας εἰς ἰατρούς, ἤθελες λάβει τὴν θεραπείαν.» Ταῦτα εἰπών, εὐσπλαγχνισθεὶς ἐπ' αὐτῇ, μιμούμενος τὸν Διδάσκαλον, ἔπτυσεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ παρευθὺς ἐφωτίσθη ἡ πρώην τυφλώττουσα. Μετὰ ταῦτα τῷ ἔφεραν ἡνίοχόν τινα (ἦτοι ἁμαξηλάτην), ἀπὸ τὴν Γάζαν, σηκωτὸν εἰς τὸν κράβατον, τὸν ὁποῖον ἐπλήγωσεν ὁ Δαίμων, καὶ ἐκοίτετο παραλυτικὸς ὅλως ἀκίνητος. Ὁ δὲ Ἅγιος εἶπεν αὐτῷ· «ἐὰν δὲν πιστεύσῃς εἰς τὸν Χριστόν, καὶ δὲν ἀφήσῃς τὸ ἐπιτήδευμα τοῦ ἡνιόχου, δὲν θεραπεύεσαι.» Ὁ δὲ ἔταξε νὰ ποιήσῃ ἀμφότερα αὐτά, νὰ βαπτισθῇ, καὶ νὰ μὴ πορεύηται πλέον ἐφ' ἁμάξης εἰς πόλεμον, καὶ οὕτως ἐγένετο ὑγιὴς ψυχῇ τε καὶ σώματι.

ζ Εἰς τὰ ὄρια τῶν Ἱεροσολύμων ἦτο ἰσχυρός τις νεανίσκος, καὶ ἀνδρεῖος τόσον ὅστις ἠδύνατο νὰ φέρῃ δεκαπέντε μόδια σίτου, καὶ ἐκενοδόξει, διότι εἶχε τοσαύτην δύναμιν. Οὗτος ἐδαιμονίσθη ἀπὸ θείαν

παραχώρησιν, καὶ τόσον ἦτο δυνατὸς ἐκ συνεργείας δαιμονικῆς καὶ ἐκ φύσεως, ὥστε δὲν ἠδύναντο οἱ συγγενεῖς του νὰ τὸν κρατῶσι δεδεμένον· ἀλλ᾽ ἔκοπτε τὰς ἁλύσεις, καὶ συνέτριβεν ὡς ξύλα τὰ σίδηρα· ἔρριπτε τὰς θύρας, καὶ ἐξερχόμενος ἔξω, ὅσους ἀπήντα εἰς τὰς ὁδοὺς ὥρμα ἐπ᾽ αὐτῶν, καὶ ἄλλου μὲν ἔκοπτε τὴν μύτην, ἄλλου τὰ χείλη, ἢ τὰ ὦτα, ἄλλων δὲ ἔτρωγε τὰς χεῖρας, ἢ τοὺς πόδας· ὅθεν συναχθέντες ὅλοι οἱ γείτονες, ἐπενόησαν τρόπον, καὶ τὸν ἔδεσαν μὲ πολλὰς ἁλύσεις καὶ σχοινία, καὶ τὸν ἔφεραν εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἱλαρίωνος, ὅστις λαβὼν αὐτὸν ἐκ τῆς χειρός, ἤγειρε λέγων· «εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ, νὰ ἦσαι ὑγιὴς ἀπὸ τὴν σήμερον·» καὶ εὐθὺς ὁ μὲν Δαίμων ἐξῆλθεν ἔντρομος, ὁ δὲ νέος ἔμεινεν ἐλεύθερος παντὸς κακοῦ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, εὐλογῶν καὶ δοξάζων τὸν Κύριον.

ή. Ἄρχων τις μέγας ἐκ πόλεως Ἀχιλλείας, ἥτις εἶναι πλησίον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, συγκλητικὸς τὴν ἀξίαν, Ὡρίων ὀνομαζόμενος, εἶχεν ἔσωθέν του οὐχὶ ἕνα Δαίμονα, ἀλλὰ πολλούς, οἵτινες ἔθλιβον αὐτόν, καὶ χαλεπῶς ἐβασάνιζον Οἱ συγγενεῖς του λοιπὸν βλέποντες, ὅτι δὲν ἦτο θεραπεία οὐδεμία δι᾽ αὐτόν, τὸν ἔφεραν δεδεμένον εἰς τὸν Ἅγιον ὅπως θεραπεύσῃ αὐτόν. Οἱ δὲ Δαίμονες ἰδόντες αὐτόν, ἐξηγρίωσαν περισσότερον τὸν Ὡρίωνα, τόσον ὅπου ἔσπασε τὰ δεσμά, καὶ πηδήσας τις ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐκράτουν αὐτόν, ἐρρίφθη κατὰ τοῦ Ἁγίου, καὶ τὸν ὕψωσεν ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ. Οἱ δὲ περιεστῶτες ἐταράχθησαν φοβούμενοι, μήπως ρίψῃ αὐτὸν κατὰ γῆς, καὶ τὸν συντρίψῃ, διότι ἦτο ἐξηντλημένος ἀπὸ τὴν πολλὴν ἐγκράτειαν, καὶ τοὺς λοιποὺς πόνους τῆς ἀσκήσεως. Ἐκεῖνος δὲ ἐμειδίασε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς «μὴ φοβεῖσθε, ἄφετε τὸν ἀντίπαλον νὰ πολεμῇ κατ᾽ ἐμοῦ. Οὕτως εἶπε, καὶ ἁρπάσας τὸν Ὡρίωνα ἀπὸ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, τὸν ἔσεισεν ὀλίγον, καὶ τὸν ἔρριψεν εἰς τὴν γῆν ὡς νήπιον, ἔπειτα σφραγισάμενος αὐτόν, καὶ εὐξάμενος, ἐδίωκε τοὺς πονηροὺς Δαιμονας, καὶ ἤγειρε τὸν ἀσθενῆ σωφρονισθέντα, καὶ ἀποδίδοντα πρὸς τὸν Θεὸν τὰ εὐχαριστήρια. Ἀπελθὼν λοιπὸν ὁ θεραπευθεὶς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἐπέστρεψεν ἐντὸς ἑνὸς ἔτους πρὸς τὸν Ἅγιον μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων, καὶ τοῦ ἔφερεν εἰς αὐτὸν ἀρκετὰ ἀργύρια πρὸς εὐχαριστίαν τῆς θεραπείας του. Ὁ δὲ Ὅσιος ηὐχαρίστησε μὲν τὴν ἀγαθὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ προαίρεσιν, πλὴν δὲν ἐδέχθη οὐδαμῶς τὰ ἀργύρια· ἀλλὰ εἶπέ του νὰ τὰ διαμοιράσῃ εἰς πένητας. Τοῦτο δὲ εἶπεν ὁ Ὅσιος διὰ δύο τινὰ ὠφέλιμα πρὸς τοὺς περιεστῶτας, ἤτοι παρακινῶν αὐτοὺς εἰς εὐποιΐαν καὶ ἔλεος πρὸς τοὺς πτωχούς, καὶ στηρίζων αὐτοὺς μὲ τὸ λαμπρὸν τοῦτο ὑπόδειγμα, διὰ νὰ γνωρίσωσι, ὅτι ὅποιος πλουτήσῃ εἰς τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀποκτήσει εἰς τὴν καρδίαν του, οὔτε χρήματα χρειάζεται, οὔτε ἄλλο τι γήϊνον. Εὐλαβηθεὶς λοιπὸν ὁ Ὡρίων τὴν ἀρετὴν τοῦ Ὁ-

σίου, ἀνεχώρησε, λαβὼν τὴν εὐλογίαν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν οἰκίαν του.

θ'. Λατόμος δέ τις, Ζανανὸς ὀνομαζόμενος, ἔκοπτε λίθους ἐκεῖ πλησίον εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Ἁγίου, καὶ εὐθὺς ἔμεινε παράλυτος. Τοῦτον ἤγειραν οἱ συντρόφοι του, καὶ τὸν ἔφερον εἰς τὸ Μοναστήριον. Ὁ δὲ Ὅσιος, εὐθὺς ὡς ἔθεσε τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν, καὶ ἐποίησεν προσευχήν, εὐθὺς ἰάτρευσεν αὐτόν, καὶ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὸ ἐργόχειρον.

ι'. Στρατηγὸς δέ τις, χριστιανὸς τὴν θρησκείαν, Ἰταλικὸς καλούμενος, ἐτέλει ἱπποδρόμιον ἐκείνας τὰς ἡμέρας κατὰ τοὺς νόμους τῶν ἀρχόντων. Ἔμελλε δὲ νὰ πολεμήσῃ κατ' αὐτοῦ ἀσεβής τις, ὅστις προσεκύνει τὸ εἴδωλον Μαρνᾶν, καὶ διὰ τῶν μαντειῶν ἐποίησε ἀδρανῆ καὶ ἀκίνητα τὰ ἄλογα τοῦ Ἰταλικοῦ καὶ τοὺς ἡνιόχους. Αὐτὸς δὲ ἐνίκα, καὶ ἠλαζονεύετο περιπαίζων καὶ χλευάζων τὸν Ἰταλικόν, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες, λέγοντες πρὸς λοιδορίαν αὐτῷ· «ποῦ ἐστὶν ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ σου;» καὶ ἕτερα. Ἀπελθὼν λοιπὸν πρὸς τὸν Ὅσιον περίλυπος εἶπεν αὐτῷ τὰ γενόμενα, ζητῶν βοήθειαν. Ὁ δὲ Ἅγιος δὲν εἶχε προθυμίαν νὰ δεηθῇ δι' αὐτὸν πρὸς Θεόν, ἀναλογιζόμενος, ὅτι δὲν ἦτο πρέπον νὰ εὔχηται πρὸς Θεὸν διὰ τόσον μηδαμινὰ πράγματα. Οἱ δὲ περιεστῶτες παρεκάλουν αὐτὸν νὰ βοηθήσῃ αὐτόν, ἐπειδὴ ἐβλασφήμουν οἱ Ἕλληνες τὸν Χριστόν, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ δώσῃ αὐτῷ τὴν νίκην. Πείθεται λοιπὸν ὁ μέγας, καὶ γεμίζει νερὸν τὸ ὀστράκινον ἀγγεῖον, ὅπου ἔπινε, καὶ τὸ ἔδωσεν εἰς τὰς χεῖράς του. Ὁ δὲ λαβὼν αὐτό, ἐκύτταξε μέσα εἰς τὸ νερόν, καὶ βλέπει τὰ ἄλογα, τοὺς ἡνιόχους, καὶ ἑαυτὸν δεδεμένον ἀπὸ γοητείαν τῶν ἐναντίων. Λέγει εἰς αὐτὸν ὁ Ἅγιος· «ὕπαγέ ράντισον μὲ τὸ ὕδωρ αὐτὸ ὅσους βλέπεις ἐκεῖ ἐντὸς ἀνθρώπους καὶ ἄλογα, ποιῶν τὸ σημεῖον τοῦ ζωοποιοῦ Σταυροῦ πρότερον. Ὁ δὲ εὐχαριστήσας αὐτῷ, ἀπῆλθε, καὶ ποιήσας ὡς ἐδιδάχθη, ἐνίκησε τοὺς ἐχθρούς του, οἵτινες ἔμειναν κατησχυμμένοι, καὶ πολλοὶ τῶν περιεστώτων ἐπίστευσαν εἰς Χριστὸν διὰ τὸ θαυμάσιον.

ια'. Νεανίας τις ἀκόλαστος ἠγάπησε μίαν παρθένον Κανονικήν, καὶ ἰδὼν ὅτι μὲ κολακείας καὶ δωρεὰς δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ τοῦ ποθουμένου, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Μέμφιν, ὅπου ἦσαν μάντεις, καὶ ἔμαθε τὴν τέχνην αὐτῶν ἐπὶ ἓν ἔτος, καὶ ἔπειτα τῷ ἔδωσαν πέταλα χάλκινα, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχον τυπώσει μορφὰς Δαιμόνων, καὶ τινας χαρακτῆρας κατὰ τὴν τῶν μάγων συνήθειαν. Λαβὼν αὐτά, ἔσκαψεν εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας τῆς παρθένου, καὶ τὰ ἔκρυψεν. Ὅθεν εὐθὺς ἡ ἀθλία κόρη ἐτρώθη τὴν καρδίαν ἐκ συνεργείας Δαιμόνων εἰς ἔρωτα σαρκικὸν πρὸς τὸν νέον, καὶ ὡς δαιμονιζομένη διέστρεφε τὰς ὄψεις· ἔτριζε τοὺς ὀδόντας, ἔρριπτε τὴν σκέπην ἀπὸ τὴν κεφαλήν, καὶ ἐφώναζε τὸν ἐραστὴν ἐξ ὀνόματος. Οἱ δὲ συγγενεῖς αὐτῆς συμπαίρανον μέν, ὅτ τῆς

ἔκαμεν ὁ ἐραστὴς μαγικά, μὴ δυνάμενοι δὲ νὰ τὰ εὕρωσιν, ἀπῆλθον εἰς τὸν Ὅσιον μετὰ τῆς κόρης, δεόμενοι, νὰ ποιήσῃ ἔλεος εἰς αὐτὴν τὴν ταλαίπωρον. Τὸ δὲ φαῦλον ἐκεῖνο Δαιμόνιον, εὐθὺς ὡς εἶδε τὸν Ἅγιον, ἐφοβήθη, καὶ ἐβόησε ταῦτα ὡς προφασιζόμενον· «ἐγὼ ἤμην εἰς τὴν Μέμφιν, καὶ μόνον διὰ φαντασμάτων καὶ ἐνυπνίων ἐπείραζα τοὺς ἀνθρώπους· ἀλλ᾽ ἐδῶ δὲν ἠξεύρω πῶς μὲ ἔφεραν διὰ κακόν μου. Ὢ κριτήρια ὅπου πάσχω! πόσον ἀδικοῦμαι! μὲ κελεύεις δοῦλε τοῦ Θεοῦ νὰ ἐκβῶ, ἀλλὰ δὲν δύναμαι διότι εἰς πέταλον μὲ ἔχουσιν δεδεμένον μὲ τὸν σπάγκον, καὶ εἰς τὸ κατώφλιον κάτωθεν κεχωσμένον, καὶ ὁ νέος ὅπου μὲ ἔβαλεν ἐκεῖ αὐτὸς δύναται νὰ μὲ λύσῃ. Ὁ δὲ μακάριος ἐγέλασε, καὶ λέγει αὐτῷ· «ὄντως μεγάλος εἶσαι καὶ δυνατός, ἐπειδὴ σὲ ἔχουσιν εἰς τὸ πέταλον διὰ λεπτοτάτου σχοινίου δεδεμένον, καὶ δὲν δύνασαι νὰ λυτρωθῇς διατί δὲν εἰσῆλθες εἰς ἐκεῖνον, ὅπου σὲ ἔδεσε ἀλλὰ ἐξύβρισας τοιαύτην κοσμίαν καὶ τετιμημένην παρθένον; Ὁ δὲ ψεύστης ὡμολόγησε καὶ στανικῶς του τὴν ἀλήθειαν, λέγων· «δὲν ἔχω χρείαν νὰ εἰσέλθω εἰς ἐκεῖνον, ὅπου ἔχει ἔσω του τὸν Δαίμονα τῆς ἡδυπαθείας, ὅστις εἶναι ἀπὸ ἐμὲ χαλεπώτερος. Ταῦτα εἰπόντος τοῦ Δαίμονος, ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ὅσιος νὰ ἐξέλθῃ, καὶ προσευξάμενος ἔβαλεν εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς παρθένου τὰς χεῖράς του, καὶ εὐθὺς ἔφυγεν ὁ Δαίμων ὡς μεμαστιγωμένος. Ἡ δὲ γυνὴ ἐλυτρώθη τῆς τυραννίδος καὶ ἔμεινεν εὔτακτος, τὴν ὁποίαν ἐνουθέτησε νὰ προφυλάσσηται εἰς τὸ μέλλον ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν διότι ἐὰν δὲν εὕρισκε προφασίν τινα, δὲν εἰρχετο εἰς αὐτὴν τὸ Δαιμόνιον. Ἀπέστειλεν ἔπειτα αὐτὴν σωφρονοῦσαν εἰς τὴν οἰκίαν της, πρὸς δὲ τοὺς παρόντας ἔλεγεν· ὅτι δὲν ἔχουσιν καθ᾽ ἡμῶν τινὰ ἐξουσίαν οἱ Δαίμονες, ἐὰν ἡμεῖς δὲν δώσωμεν εἰς αὐτοὺς ἀφορμὰς πρότερον καὶ τί λέγω, καθ᾽ ἡμῶν; οὐδὲ κατὰ τῶν ἀλόγων ζώων, ἐὰν δὲν τοὺς συγχωρήσῃ ὁ Κύριος ὡς φίνεται εἰς τὸν Ἰὼβ, καὶ εἰς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον.

ιϐ΄. Ἦτο λοιπὸν ἡ φήμη τοῦ Ἁγίου εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην καὶ εἰς τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον, ὅστις εἶχε ἕνα μέγαν ἄρχοντα φίλον ἀκριβόν, Κανδιδάτον τὸ ἀξίωμα, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας Δαιμόνιον καὶ τὸν ἐβασάνιζε, καὶ βρύχων τοὺς ὀδόντας ἐφώναζεν. Οὗτος λοιπὸν ὁ Κανδιδάτος λαβὼν ἀπὸ τὸν βασιλέα συγχώρησιν καὶ ἱκανὴν συνοδείαν, ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ὅσιον. Εὐθὺς δὲ ὡς ἠσθάνθη ὁ Δαίμων, μὴ ὑποφέρων τὴν παρουσίαν αὐτοῦ, ἐτάραξε τὸν ἄρχοντα, καὶ τὸν ὕψωσε εἰς τὸν ἀέρα ὥραν πολλήν. Οἱ δὲ περιεστῶτες ἐθαύμαζον οὐ μόνον διὰ αὐτό, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ ἄρχων δὲν ἐγίνωσκεν ἄλλην γλῶσσαν, εἰμὴ μόνον τὴν Γαλλικήν, αὐτὸς δὲ ἀπεκρίνατο εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ Ἁγίου μὲ λαλιὰν τῆς Παλαιστίνης καὶ Συρίας, καὶ ὡμολόγει ὁ Δαίμων μὲ τὴν γλῶσσαν τοῦ πάσχοντος, πῶς, καὶ πότε εἰσῆλθεν ὁ μιαρός. Ἐπειδὴ δὲ οἱ στρατιῶται καὶ δοῦλοι τοῦ ἄρχοντος δὲν ἐγίνωσκον

τὴν λαλιὰν τῆς Συρίας, ὡμίλουν Ἑλληνικά, καὶ ὁ Δαίμων ὁμοίως ἀνταπεκρίνετο, ὅτι διὰ κακοτεχνίας τινῶν γοήτων καὶ μάγων εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἄρχοντα. Ὁ δὲ Ἅγιος ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ Δεσπότου, τὸν ἐπρόσταξε νὰ ἐξέλθῃ, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν ὁ Δαίμων. Ὁ δὲ ἄρχων εὐχαριστήσας τὰ μέγιστα, ἔδιδε εἰς τὸν Ἅγιον χρυσίον πολὺ ἐξ εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν εὐεργεσίαν· ἀλλὰ οὗτος οὐδόλως δὲν ἐδέχθη αὐτό, καὶ ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ἄρτον κρίθινον, λέγων αὐτῷ· «ὅσοι τρώγουσι τοιοῦτον ἄρτον, ἔχουσι τὸν χρυσὸν καὶ τὸν πηλὸν ἴσα.» Οὗτος λοιπὸν ὁ Ἅγιος ἐλύτρωσε τὸν ἄρχοντα οὐ μόνον ἐκ τοῦ Δαίμονος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς φιλοχρηματίας, νουθετήσας αὐτὸν νὰ καταφρονῇ τὸ χρυσίον, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς τοὺς φιλαργύρους χειρότερον τοῦ Δαίμονος. Οὐ μόνον δὲ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἦτο συμπαθὴς καὶ ἵλεως ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλογα ζῶα ἐλυπεῖτο, ὅταν εἶχον ἀσθένειάν τινα. Εἶχον φέρει εἰς αὐτὸν κάμηλόν τινα πολὺ μεγάλην εἰς τὸν ὄγκον τοῦ σώματος, τόσον ὅπου οἱ ὁρῶντες ἐθαύμαζον, ἐπειδὴ δὲν εἶχον ἰδεῖ μείζονα πώποτε. Ἦτο δὲ καὶ αὐτὴ ὑπὸ Δαιμόνων ἐνοχλουμένη, καὶ διαστρέφουσα τοὺς ὀφθαλμούς, ἤρριζε εἰς τὸ στόμα, καὶ ἐποίει ὅσα ἄλλα οἱ δαιμονιζόμενοι πράττουσιν. Ὁ δὲ Ὅσιος ἐθεράπευσε καὶ αὐτὴν μὲ τόσην εὐκολίαν, καθὼς καὶ τοὺς ρηθέντας ἰάτρευσε. Ταῦτα μαθὼν καὶ ὁ μέγας Ἀντώνιος ἔχαιρε, καὶ ἐνετρύφα ἐν τῷ θαυμασμῷ τοῦ Ἁγίου, καὶ πολλάκις τῷ ἔστελλε γράμματα φιλικὰ καὶ χαιρετισμούς, καὶ μὲ πολλὴν ἀγάπην αὐτὸν ἠσπάζετο, καὶ ὅσοι εἴρχοντο εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὴν Συρίαν διὰ νὰ τοὺς θεραπεύσῃ εἰς τινὰ ἀσθένειαν, τοὺς ἐμέμφετο, πῶς εἶχον τὸν ἰατρὸν ἐκεῖ πλησίον, καὶ αὐτοὶ ἐβασανίζοντο εἰς τοσαύτην ὁδοιπορίαν καὶ κάκωσιν. Τόσον ἦτο εἰς τὴν πολιτείαν θαυμάσιος καὶ ἐνάρετος· ὁ ζῆλος ὃν διήγειρε ὁ Ἅγιος πρὸς ψυχοσωτήριον μίμησιν αὐτοῦ ἐκόσμησε τὴν Παλαιστίνην διὰ Μοναστηρίων ὧν οἱ ἀδελφοὶ εἴρχοντο χάριν νουθεσίας καὶ διορθώσεως. Ἐπορεύετο δὲ ἅπαξ τοῦ ἔτους, πρὶν τοῦ τρυγητοῦ, εἰς ἕκαστον Μοναστήριον, καὶ τοὺς ἐδίδασκε, πῶς νὰ διάγωσιν τὴν ζωήν των, καὶ πῶς νὰ τελῶσι τὸν κανόνα αὐτῶν, καὶ τοὺς παρεκίνει σπουδαίως εἰς τὰς λοιπὰς ἀρετάς. Διείρχετο δέ ποτε διὰ τῆς πόλεως Λώδης μὲ ἄλλους μαθητὰς διὰ νὰ ἐπισκεφθῇ μαθητήν τινα νεώτερον, καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ Ἕλληνες εἶχον πάνδημον ἑορτὴν τῆς μιαρᾶς Ἀφροδίτης, καὶ ἦσαν συνηγμένοι οὐ μόνον ἀπὸ τὴν πόλιν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ περίχωρα· οἵτινες, ὡς ἤκουσαν, ὅτι ὁ Ἅγιος διείρχετο ἀπ' ἐκεῖ πλησίον, ἔδραμον ὅλοι ποταμηδὸν πρὸς ἀπάντησιν, αὐτοῦ καὶ κλίναντες τὰς κεφαλὰς εἰς τὴν γῆν, ἐβόων πάντες εἰς τὴν Συριακὴν γλῶσσαν τό, «Κύριε εὐλόγησον.» Ὁ δὲ Ὅσιος βλέπων αὐτῶν τὴν ἀγαθὴν γνώμην, τοὺς ἐδίδαξεν τὴν ἀληθῆ πίστιν τοῦ Χριστοῦ, ἀπευθύνας πρὸς αὐτὸν θερμοτάτην δέησιν ὑπὲρ αὐτῶν. Αὐτοὶ δὲ ὡς ἀγαθὴ γῆ ἐδέχθησαν εἰς τὰς καρδίας των τὸν λόγον

τῆς ἀληθείας, τοῦ Θεοῦ συνεργήσαντος, καὶ πιστεύσαντες, ἔλαβον τὸ ἅγιον Βάπτισμα, καὶ ᾠκοδόμησαν Ἐκκλησίαν κατὰ τὸν τύπον, ὅπου τοὺς ἔδωκεν. Ἀπερχόμενος δὲ ὁ Ἅγιος τὸ ἄλλο ἔτος νὰ ἐπισκέφθῃ τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ τὴν συνήθειαν, νὰ τοὺς νουθετῇ καὶ νὰ τοὺς καταρτίζῃ εἰς τὴν ἀρετήν, εὗρε φειδωλόν τινα, ὅστις τόσον ἠγάπα τὰ χρηματα, ὥστε δὲν ἔδιδε ποτὲ τινὶ ἐλεημοσύνην. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἅγιος, δὲν ὑπῆγε κἂν νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ ὡς ἀνάξιον τῆς τοῦ Θεοῦ ἀδελφότητος. Οὗτος λοιπὸν ὁ ἄσπλαγχνος μοναχός, γινώσκων, ὅτι ὁ Ἱλαρίων ἔμελλε νὰ διέλθῃ ἐκ τοῦ κελλίου του μετὰ πολλῶν ἀδελφῶν, ἔβαλλε φύλακας ὠμοὺς καὶ ἀπανθρώπους κατὰ τὴν γνώμην αὐτοῦ, νὰ φυλάττωσι τὸν ἀμπελῶνα, διὰ νὰ μὴ φάγῃ τις ξένος σταφυλὴν οὐδαμῶς ἐξ αὐτοῦ. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ὅσιος δὲν ὑπῆγε οὐδαμῶς εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ, ἀλλ' ἀφοῦ προεχώρησεν εἰς τὴν ὁδόν, τὸν ὑποδέχθη παρεμπρὸς ἕτερος ἀδελφὸς ὀνόματι Σάββας, καὶ τοὺς παρεκάλεσε νὰ εἰσέλθωσιν ὅλοι διὰ ἀγάπην Χριστοῦ εἰς τὸν μικρὸν ἀμπελῶνα ὅπου εἶχε, νὰ φάγωσι σταφύλια ἕως οὗ χορτασθῶσι. Ἰδὼν λοιπὸν ὁ Ὅσιος τὴν φιλόθεον γνώμην αὐτοῦ, ἐποίησε πρότερον δέησιν πρὸς Κύριον, νὰ εὐλογήσῃ τὸν κόπον του, ἔπειτα εἰσῆλθον ἅπαντες τὸν ἀριθμὸν τρισχίλιοι, καὶ φαγόντες ἐχορτάσθησαν ὅλοι. Καί, ὢ τῶν θαυμασίων σου παντελεήμων καὶ πολυεύσπλαγχνε Κύριε! πρότερον παρῆγεν ἐκεῖνος ὁ ἀμπελὼν ἑκατὸν στάμνας οἴνου ἐτησίως, καὶ τότε ὅπου ἔφαγαν τοσαύτας χιλιάδας σταφυλῶν οἱ ξένοι, παρήγαγεν τριακοσίας, καὶ καλλίτερον οἶνον, παρὰ τὸν πρότερον. Τοῦ δὲ φειδωλοῦ ἐκείνου ὁ ἀμπελὼν ἐξ οὗ δὲν ἀφῆκε ξένον νὰ φάγῃ οὐδαμῶς, δὲν ἐποίησεν οὔτε τὸ τρίτον ἀπὸ ὅσον ἐποίει τὰ ἄλλα ἔτη, καὶ αὐτὸ τὸ ὀλίγον ὀξεινὸν καὶ ἄχρηστον. Τοῦτο δὲ ὅλον ἐγένετο διὰ προσευχῆς τοῦ Ὁσίου, ὅπως ἰδὼν ὁ ἄσπλαγχνος ἐκεῖνος τὴν δικαιοκρισίαν τοῦ Θεοῦ, μεταμεληθῇ ὕστερον καὶ γένηται πρὸς τοὺς πτωχοὺς φιλόξενος. Πάντοτε λοιπὸν ἐδίδασκε τοὺς μαθητὰς πρὸς συμπάθειαν, καὶ ὅσους ἤθελε γνωρίσει πῶς εἶχον πολλὴν προσπάθειαν καὶ μέριμναν εἰς τὴν ζωοτροφίαν αὐτῶν, δὲν τοὺς ἠγάπα· διότι δὲν ἤλπιζον εἰς τὸν Θεόν· ἀλλὰ ἐφρόντιζον αὐτοὶ περὶ τῶν μελλόντων ἐτῶν, κ.ι δὲν ἔδιδον τοῖς πτωχοῖς ὅσα τοῖς ἐπερίσσευον. Ἀκούσας δὲ ὅτι μοναχός τις, ὅστις κατῴκει πέντε μίλια μακρὰν ἀπὸ τὸ κελλίον τοῦ Ὁσίου, εἶχε κῆπον καλὸν μὲ εὔμορφα λάχανα, καὶ δὲν ἔδιδε τινὶ δωρεάν, τὸν ἐμίσησε τόσον, ὥστε δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἴδῃ οὐδαμῶς, καὶ παρήγγειλε τοὺς μαθητὰς ἐὰν ἔλθῃ καμμίαν φοράν, νὰ μὴ τὸν δεχθῶσιν. Οὗτος δὲ ὁ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου δικαίως μισούμενος, εἶχε πόθον πολὺν νὰ γείνῃ μεταξύ των διαλλαγή, νὰ λάβῃ συγχώρησιν, καὶ ἔβαλλε μεσίτας τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ μάλιστα τὸν Ἡσύχιον, ὅστις ἦτο ὑπηρέτης του, καὶ τὸν ἠγάπα ἀπὸ τοὺς ἄλλους καλλίτερα, ὡς πάντων ἐναρετώτερον.

Τοῦτον παρεκάλεσε πολλὰ ὁ φειδωλὸς μοναχός, νὰ ποιήσῃ τρόπον, νὰ τὸν συγχωρήσῃ ὁ Ἅγιος, καὶ τοῦ ἔφερε ὀλίγα ρεβύνθια χλωρὰ χάριν φιλίας. Ὁ δὲ Ἡσύχιος ὡς συνετὸς ὅπου ἦτο, δὲν εἶπε τοῦ Ἁγίου τίς τὰ ἔφερε, μόνον τὰ ἔβαλεν εἰς τὴν τράπεζαν. Ἀλλ' ἐκεῖνος ἐπειδὴ εἶχεν εἰς τὴν καρδίαν του τὸν Δεσπότην Χριστόν, καὶ τῷ ἐφανέρωνε τὰ ἀπόκρυφα, ἐγνώρισε τὴν ὑπόθεσιν, καὶ κυττάζων αὐστηρὰ τὸν Ἡσύχιον, εἶπε· «δὲν αἰσθάνεσαι, πῶς βρωμοῦσι φιλαργυρίαν, ἀλλὰ τὰ ἔφερες εἰς τὴν τράπεζαν;» Ὁ δὲ Ἡσύχιος ταπεινὰ ἀπεκρίνατο· «δὲν ἤκουσα ἐγὼ βρῶμον οὐδαμῶς εἰς αὐτά, πάτερ τίμιε.» Λέγει εἰς αὐτὸν ὁ Ὅσιος· «δός τα τῶν βοδίων, νὰ γνωρίσῃς, ὅτι δὲν ψεύδομαι.» Εὐθὺς λοιπὸν ὡς ἔβαλε τὰ ρεβύνθια ἔμπροσθεν εἰς τοὺς βόας, ἔστρεψαν ἐκεῖθεν τὸ πρόσωπον, καὶ ἐφώναζαν, ὡς νὰ ἤθελαν βλέπει πρᾶγμα φοβερὸν καὶ τέρας ἐξαίσιον. Τοιαύτην λοιπὸν χάριν εἶχεν ὁ Ὅσιος, καὶ ἐγνώριζεν ἀπὸ τὴν ὀσμὴν τοῦ πράγματος ποταπῆς ψυχῆς ἦτο ἐκεῖνος, ὅπου τὸ ἔφερεν.

ιγ'. Ἦτο δὲ τότε ἐτῶν 63 ὁ Ὅσιος, καὶ βλέπων τὸ πλῆθος τῶν Μοναχῶν, οἵτινες κατῴκουν, ἐκεῖ πλησίον του, καὶ τοὺς ἀναριθμήτους κοσμικούς, ὅπου ἔτρεχαν εἰς αὐτὸν καθ' ἑκάστην, χάριν ὠφελείας καὶ διορθώσεως, ἐπιχαίνετο, τὸ μὲν διότι τὸν ἐτίμων, καὶ διὰ τῆς προσκαίρου τιμῆς ἐκινδύνευε νὰ ζημιωθῇ τὴν οὐράνιον, τὸ δὲ πῶς δὲν τὸν ἄφιναν νὰ ἡσυχάσῃ κατὰ τὸν πόθον του. Διὰ τοῦτο ἐμελέτα νὰ ἀναχωρήσῃ κρυφίως εἰς τόπον ἄβατον. Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ συνεπέραναν τὴν γνώμην του, καὶ τὸν ἐφύλαττον ἐπιμελῶς καὶ ἀγρύπνως, ἐξόχως δὲ ὁ Ἡσύχιος. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦλθεν ἡ εὐλαβὴς ἐκείνη Ἀρισταινέτη, ὅπου εἶπον ἀνωτέρω,, ὅτι ἐθεράπευσε τὰ παιδία της, καὶ προσκυνήσασα τὸν Ἅγιον, ἐζήτησεν εὐχήν, καὶ συγχώρησιν ἀπ' αὐτοῦ, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τὸν μέγαν Ἀντώνιον. Ὁ δὲ Ἱλαρίων, ἀφοῦ τῆς εἶπε λόγια ψυχωφελῆ καὶ σωτήρια, τὴν ἀπέτρεψεν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας πρὸς τὸν Ἀντώνιον, λέγων αὐτῇ, ὅτι ἐκοιμήθη ὁ Ἅγιος, καὶ νὰ μὴ κοπιάζῃ εἰς μάτην. Μόλις εἶπε ταῦτα, καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν σκήτην τοῦ Ἀντωνίου, καὶ ἔφερε τὴν ἀγγελίαν, ὅτι ἀπῆλθε πρὸς Κύριον. Οἱ δὲ περιεστῶτες ἐθαύμασαν τὸ προορατικὸν τοῦ Ὁσίου, ὅστις ἰδών, ὅτι ὅσον παρείρχοντο αἱ ἡμέραι, τοσοῦτον εἴρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ περισσότεροι ἄνθρωποι, καὶ δὲν εἶχε οὐδαμῶς ἡσυχίαν, ἐφανέρωσε τὴν γνώμην του εἰς τινας ἀδελφούς, οὓς ἐγίνωσκε, ὅτι ἐφύλαττον μυστικόν, καὶ τοὺς εἶπε, νὰ τοῦ ἑτοιμάσωσι ὑποζύγιον νὰ ἐπιβῇ ἐπ' αὐτοῦ, διότι ἦτο ἀπὸ τὴν πολλὴν ἐγκράτειαν ἐξηντλημένος, καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ περιπατήσῃ· οὗτοι δὲ ἔφερον εὐθὺς τὸν ὄνον, καὶ ἔφυγον τὴν νύκτα, ἀλλ' ἅμα ἐξημέρωσεν ἐπῆγεν ὁ λόγος εἰς τὰ περίχωρα, καὶ ἔδραμον πλείονες τῶν εἴκοσι χιλιάδων ἀνθρώπων, κατακλύζοντες τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς διόδους, καὶ εὑρόντες αὐτόν, ἱκέτευον, ἐδέ-

οντο, καὶ ἐξελιπάρουν, κλαίοντες τὴν ἐκείνου στέρησιν, καὶ ὠνόμαζον αὐτὸν ἰατρὸν ἁπάντων καὶ βοηθὸν ἐν νόσοις καὶ θλίψεσιν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, νὰ μὴ κοπιάζωσιν μοταίως νὰ τὸν πειράζωσιν, διάτι δὲν δοκιμάζει τροφὴν τινά, οὔτε κἂν ὕδωρ γεύεται εἰς τὸν τόπον των. Ὅταν λοιπὸν εἶδον, καὶ δὲν ἔκλινεν εἰς τὴν γνώμην των, οὔτε οὐδόλως ἐγεύθη τροφὴν ἡμέρας ἑπτά, ὅπου τὸν παρεκάλεσαν, ἀφῆκαν αὐτὸν καὶ χωρὶς νὰ θέλωσι κλαίοντες καὶ ὠλοφύροντο. Ἔλαβε λοιπὸν εἰς τὴν συνοδίαν του ἀδελφούς, καὶ περιπατήσαντες διὰ τῆς ἐρήμου ἡμέρας πέντε, ἔφθασαν εἰς τὸ Πηλούσιον, καὶ ἐπισκεψάμενος τοὺς Ὁσίους ἀσκητάς, ὑπῆγεν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐπάνω εἰς ἓν ὄρος, εἰς τόπον ὡραῖον, ὑψηλόν, καὶ τραχύτατον, μὲ βρύσεις ὑδάτων πολλῶν, εἰς τὴν γεῦσιν γλυκύτατα, καὶ ἔτρεχαν κάτω εἰς τὴν πεδιάδα, ποτίζοντα τὰ χωράφια. Εἰς τὴν μίαν δὲ καὶ τὴν ἄλλην ὄχθην τοῦ ποταμοῦ ἦσαν φοίνικες τρανοί, οἵτινες ἔκαμνον καρπὸν πολὺν καὶ γλυκύτατον, καὶ ἐσκέπαζον πολὺν τόπον, ὥστε εἶχε ἕκαστος ἄνθρωπος χαρὰν νὰ βλέπῃ τοιαῦτα ὡραῖα πράγματα εἰς τὴν ἔρημον. Οἱ δὲ μαθηταὶ τοῦ Ἀντωνίου, Ἰσαάκ, καὶ Πλουσιανὸς καλούμενοι, παραλαβόντες τὸν σοφὸν Ἱλαρίωνα, περιῆγον αὐτὸν εἰς ὅλον τὸν κῆπον μὲ πολλὴν εὐλάβειαν, λέγοντες· «εἰς τοῦτον τὸν τόπον εἶχε συνήθειαν ὁ διδάσκαλός μας, καὶ ἔψαλλεν· ἐδῶ ἔπλεκε τὰς σπυρίδας· ἐδῶ ἐκοιμᾶτο. Αὐτὴν τὴν ἄμπελον καὶ τὰ δένδρα ἐκεῖνος τὰ ἐφύτευσε μόνος του· αὐτὴν τὴν πρασιὰν μὲ τὰς χεῖράς του ἐγεώργησεν. Αὐτὸς ἔκτισεν τὴν στέρναν διὰ νὰ ποτίζῃ τὸν κῆπον, καὶ ἁπλῶς ταῦτα πάντα τὰ καλλιεργήματα αἱ μακάριοι χεῖρες αὐτοῦ μὲ κόπον πολὺν καὶ πόνον ἐτέλεσαν.» Ταῦτα βλέπων ὁ Ἱλαρίων, εἶχε χαρὰν ἄπειρον, καὶ ἐφίλει μὲ πολλὴν εὐλάβειαν τὴν γῆν, ὅπου προσηύχετο ὁ Ἀντώνιος, καὶ ἔπεσεν ὀλίγον εἰς τὴν κλίνην αὐτοῦ χάριν εὐλογίας. Εἰσελθόντες δὲ εἰς τὸν κῆπον, τῷ ἔδειχναν διάφορα δένδρα κάρπιμα τριῶν ἐτῶν, καὶ ἔλεγον· «εἰς τὴν ἀρχὴν ὅταν τὰ ἐφύτευσεν ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀντώνιος, εἴρχοντο τὰ ἄγρια ζῶα νὰ ποτισθῶσιν εἰς τὸν ποταμόν, καὶ εἰσείρχοντο εἰς τὸν κῆπον, καὶ ἐποίουν μεγάλην ζημίαν. Ὅθεν ὁ Ἅγιος βλέπων αὐτὰ πῶς ἦλθον, ἔλαβε μίαν ράβδον, καὶ προστάσσει τὸ ἕνα ζῶον, ὅπου ἦτο προστάτης τῶν ἄλλων, νὰ μὴ φύγῃ, καί, ὢ τοῦ θαύματος! ἔστη, καὶ τὸ ἐκτύπα ταπεινὰ εἰς τὰς πλευράς, λέγων· «διατὶ μὲ ἀδικεῖτε, ὅπου ἐγὼ οὐδόλως σᾶς ἠδίκησα; διατὶ τρώγετε τοὺς καρπούς, δι' οὓς δὲν ἐκοπιάσατε; πλέον μὴ τολμήσητε νὰ εἰσέλθητε εἰς τὸν κῆπον.» Οὕτως εἶπε, καὶ ἀπὸ τὴν ὥραν ἐκείνην οὔτε κἂν εἰς τὸν κῆπον εἰσῆλθον, ἀλλὰ μόνον ἔπιναν ὕδωρ εἰς τὸ ποτάμιον καὶ ἔφευγον. Ταῦτα ἀκούων, ἔκλαιεν ἀπὸ τὴν χαρά του ὁ Ἱλαρίων, καὶ τοὺς παρεκάλεσε νὰ τοῦ δείξωσι τὸν

τάφον τοῦ Ἀντωνίου. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· «ἄρχων τις πιστός, εὐλαβὴς καὶ πλούσιος, Περγάμιος τὸ ὄνομα, εἶχε πόθον πολὺν νὰ παραλάβῃ τὸ Λείψανόν του μετὰ τὴν κοίμησιν εἰς τὴν χώραν του, καὶ τῷ ἔκτισε καὶ Ναόν, διὰ νὰ τὸν προσκυνῶσιν ὡς Ἅγιον· ὅθεν ἀφῆκεν εἰς ἡμᾶς ἐπιτίμιον βαρύτατον, νὰ μὴ ὁμολογήσωμεν εἴς τινα ποῦ ἐτάφη, διὰ νὰ μὴ τὸν λάβῃ ὁ ἄρχων, καὶ ζημιωθῇ ὁ Ἅγιος ἀντὶ τῆς προσκαίρου τιμῆς τὴν αἰώνιον. Ἀποτυχὼν λοιπὸν τῆς ἐπιθυμίας ὁ Ἰλαρίων, ὑπέστρεψεν εἰς τὴν πόλιν Ἀφρόδιτον, πλησίον τῆς ὁποίας εἶναι τόπος ἔρημος, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ μὲ δύο μαθητάς, τοὺς δὲ λοιποὺς ἀπέστειλεν εἰς τὴν Παλαιστίνην. Ἐφύλαττε λοιπὸν ἐγκράτειαν καὶ τότε ὅτε ἦτο γέρων, καθὼς καὶ ὅταν ἐγένετο Μοναχός, καὶ μὲ τοσαύτην αὐστηρότητα καὶ οἰωπὴν ἠγωνίζετο, ὥστε ἐθαύμαζον ὅσοι τὸν ἔβλεπον. Ἦσαν δὲ τότε τρία ἔτη μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ ὁσίου Ἀντωνίου, καὶ οὐδόλως δὲν ἔβρεξεν ὁ Θεὸς εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη. Λοιπὸν ἔγεινε πεῖνα μεγάλη, καὶ εἶχαν οἱ κατοικοῦντες θλῖψιν πολλήν, καὶ στενοχωρούμενοι ἔλεγον, ὅτι οὐ μόνοι οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ τὰ στοιχεῖα καὶ πάντα τὰ κτίσματα ἔκλαιον τοῦ Ἀντωνίου τὸν θάνατον. Μαθόντες δέ, ὅτι ἐκεῖ πλησίον κατῴκει ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Ἰλαρίων, ὢν τῆς ἐκείνου ἀρετῆς καὶ τῶν θαυμάτων ὄντως διάδοχος, ἀπῆλθον εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ, καὶ μετὰ δακρύων ἐδέοντο νὰ τοὺς ἐλεήσῃ διὰ τὸν Κύριον, διότι οὐ μόνον οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ τὰ κτήνη ἀπέθνησκον. Ὁ δὲ εὔσπλαγχνος καὶ ἱλαρὸς Ἰλαρίων τοὺς συνεπόνησε, καὶ κλίνας τὰ γόνατα ὕψωσε πρὸς Οὐρανὸν τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα, καὶ εὐθύς, ὢ τῆς ταχείας ἐπακούσεως τοῦ Δεσπότου τῆς κτίσεως! ὡς ἐποίησεν ὁ Ὅσιος προσευχήν, ἦλθεν ἡ ποθουμένη βροχὴ πρὸς αὐτάρκειαν. Μετὰ ἡμέρας ὀλίγας πάλιν ἐσπατάλησεν ἡ γῆ τὴν πλησμονὴν τοῦ ὕδατος, καὶ ἐγέννα ἑρπετὰ θανατηφόρα, ἤτοι ὄφεις καὶ ἄλλα ὅμοια, τὰ ὁποῖα ὅσους ἤθελαν δαγκάσει ἐδηλητηριάζοντο, καὶ ἀπέθνησκον. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ὅσιος ἐπικράνθη, καὶ εὐξάμενος πρὸς Κύριον, τοὺς ἔδωκεν ἅγιον ἔλαιον νὰ χρίωνται μὲ ἐκεῖνο εἰς πᾶν δάγκαμα τῶν ἰοβόλων ἑρπετῶν καὶ δι' ἐκείνου ἐθεραπεύοντο. Ἀπὸ ταύτας τὰς θαυματουργίας τὸν εὐλαβήθησαν οἱ ἐντόπιοι, καὶ ἔτρεχον συχνάκις εἰς ὅλας τὰς χρείας των, ζητοῦντες βοήθειαν. Διὰ τὴν ὁποίαν αἰτίαν ἔφυγε πάλιν ἐκεῖθεν διὰ νὰ μὴ τὸν δοξάζωσι, καὶ ἀπῆλθεν εἰς χωρίον τι τῆς Ἀλεξανδρείας, καλούμενον Βρούχιον, Ἀλλὰ μήτε ἐκεῖ ἠδύνατο ἐκεῖνο ὅπου ὠρέγετο, διότι πάντες οἱ ἀδελφοὶ τὸν εἶχον εἰς μεγάλην εὐλάβειαν, καὶ δὲν τὸν ἄφηναν νὰ ἡσυχάσῃ· ἀλλὰ τῷ ἔδιδαν μεγάλην τιμήν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐμίσει περισσότερον, ἀφ' ὅσον οἱ φιλόδοξοι τὴν ἀτιμίαν καὶ τὸ ὄνειδος. Ἔφυγεν λοιπὸν καὶ ἀπ' ἐκεῖ, καὶ περιπατήσας τὴν ἔρημον, ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἀβασσαν.

ιδ'. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐτελεύτησεν ὁ Κωνστάντιος, καὶ καθήσας εἰς τὸν θρόνον ὁ ἀνόσιος Ἰουλιανός, ἐδίωκε τοὺς Χριστιανούς, καὶ τοὺς ἐφόνευε. Ὅθεν ἀπῆλθον τινὲς ἀπὸ τὴν Γάζαν Ἀρειανοί, καὶ διέβαλον τὸν Ἱλαρίωνα ὡς μάντιν καὶ γόητα. Ὁ δὲ παράνομος βασιλεὺς τοὺς ἔδωκε διαταγὴν νὰ καταδαφίσωσιν ἐκ θεμελίων τὸ Μοναστήριον αὐτοῦ, καὶ ὅλους τοὺς μαθητὰς νὰ μαστιγώσωσιν ἀνηλεῶς, καὶ νὰ τοὺς ἐξορίσωσι, τὸν δὲ Ἱλαρίωνα καὶ Ἡσύχιον νὰ θανατώσωσι τελείως ὅπου τοὺς εὕρωσιν. Ἀπῆλθον λοιπὸν οἱ μιαροὶ εἰς τὸ Βρούχιον· ἀλλὰ εἰς μάτην ἐκοπίαζον, διότι ὁ Ὅσιος τὸ ἐγνώρισεν ἐκ θείας ἀποκαλύψεως πρότερον καὶ ἔφυγε καθὼς εἴπομεν, καὶ πάλιν ἐκεῖ εἰς τὴν Ἄβασαν δὲν διέμεινε πολύ, ἀλλὰ ἀνεχώρησεν ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς, οἱ ὁποῖοι τὸν παρεκάλουν νὰ ὑπομείνῃ ὀλίγας ἡμέρας, νὰ ὠφεληθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ. Ἐκεῖνος δὲ εἶπεν αὐτοῖς· «ἐὰν ὑπομείνω ἕως αὔριον, εἶναι μεγάλη ζημία σας, καθὼς θέλετε τὸ γνωρίσει.» Ἀφοῦ λοιπὸν ἔφυγεν, ἦλθον οἱ Ἀρειανοὶ ζητοῦντες αὐτὸν τὴν δευτέραν, καὶ ἐξετάσαντες ἀκριβῶς ἔμαθον τὴν ἀλήθειαν περὶ τῆς αὐτοῦ προγνώσεως, καὶ ἔλεγον· «καλὰ εἴπομεν ἡμεῖς, ὅτι μάντις εἶναι ὁ Ἱλαρίων, καὶ προβλέπει τὰ μέλλοντα.» Οὕτω λοιπὸν ἀπηλλάγη ἀπὸ τοὺς διώκοντας, καὶ ὅτε ἤθελε νὰ πλεύσῃ εἴς τινα νῆσον νὰ ἡσυχάσῃ, εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ φιλάργυρος καὶ φιλόδοξος. Ἀδριανὸς τὸ ὄνομα, προσεπάθει νὰ τὸν παραλάβῃ πάλιν εἰς τὴν Παλαιστίνην, καὶ τοῦ ἔλεγεν, ὅτι ἀπέθανεν ὁ παραβάτης, καὶ ἐκάθισεν ἄλλος βασιλεὺς ὀρθόδοξος. Ἀλλὰ ὁ Ἅγιος γνωρίσας τὸν δόλον, δὲν τον ἤκουσεν. Ὅθεν ἐσκανδαλίσθη ὁ τάλας, καὶ ἔκλεψε τὴν ἐλεημοσύνην, ὅπου τοῦ ἔδωσαν οἱ μαθηταί, διὰ νὰ πορευθῇ εἰς τὴν ἐξορίαν, καὶ ἐπιστρέψας εἰς Παλαιστίνην τὸν ηὗρεν ἡ θεία δίκη, καὶ τοῦ ἦλθε δεινὴ ἀσθένεια, καὶ ἐφαγώθησαν αἱ σάρκες του, ὅθεν ὡς ἄλλος Ἰούδας ἀθλίως ἐξέψυξεν, Ὁ δὲ Ἅγιος ἔπλευσεν πρὸς Σικελίαν μεθ' ἑνὸς ἐκ τῶν μαθητῶν του Ναζάριον καλούμενον· ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶχον νὰ πληρώσωσι τὸν ναῦλον, ἐμελέτα ὁ Ὅσιος νὰ πωλήσῃ Εὐαγγέλιόν τι, ὅπερ εἶχε μείνει, νὰ δώσῃ εἰς τὸν ναύκληρον τὰ χρήματα· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔστειλεν αὐτοῖς βοήθειαν. Ὁ πλοίαρχος εἶχεν υἱὸν δαιμονιζόμενον, καὶ παρεκάλεσε τὸν Ἱλαρίωνα νὰ τῷ βοηθήσῃ ἐὰν ἠδύνατο. Ποιήσας λοιπὸν εὐχὴν ἐδίωξε τὸ Δαιμόνιον, ὅθεν ἐχάρισεν εἰς αὐτοὺς τὸν ναῦλον, καὶ ἀπελθόντες κατῴκησαν εἰς ἕνα ὄρος μακρὰν ἀπὸ τὴν θάλασσαν μίλια εἴκοσιν, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχον τὰ πρὸς τὴν χρείαν, συνῆγεν ξύλα ὁ Ἅγιος, καὶ ὁ Ναζάριος ὑπήγαινεν καὶ τὰ ἐπώλει, καὶ ἠγόραζεν ἄρτους. Ὅθεν ἔχαιρον πολύ, πῶς τοὺς ἠξίωσεν ὁ Θεὸς νὰ πορεύωνται μὲ τὸν ἱδρῶτα τοῦ προσώπου των, καὶ νὰ ἔχωσι τὴν ἡσυχίαν, ὅπου ὡρέγοντο· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν ἔρημον τόπον ἐφανέρωσε τὸν θησαυρὸν ὁ Κύριος· ἐπειδὴ λέγει· «Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω

»ὄρους κειμένη.» Ἄνθρωπος γάρ τις Σκουτάριος τὸ ὄνομα, εἶχε Δαίμονα, ὅστις καὶ διὰ τῆς βίας τοῦ ἐφανέρωσε τὸν Ἅγιον, λέγων ταῦτα· «τώρα πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν ὁ Ἰλαρίων, καὶ πάλιν ταχέως ἀναχωρεῖ διὰ πλοίου νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἔρημον.» Οὕτως ἔλεγε τὸ Δαιμόνιον· ὁ δὲ Σκουτάριος ἐζήτησεν ἐπιμελῶς, καὶ εὑρὼν αὐτόν, ἔπεσεν εἰς τοὺς ἁγίους πόδας αὐτοῦ ζητῶν ἔλεος, καὶ εὐθὺς ὡς εἶδεν αὐτὸν ὁ Δαίμων πρὶν ἢ ποιήσῃ ἐκεῖνος προσευχήν, δὲν ἠδυνήθη ὁ ὑψηλόφρων νὰ βλέπῃ τὸν ταπεινόφρονα, ἀλλὰ ἔφυγεν ὡς ὑπὸ πυρὸς διωκόμενος. Ἀπὸ τὴν θαυματουργίαν αὐτὴν τὸν εὐλαβήθησαν καὶ ἐκεῖ, ὅθεν ἔτρεχον ὅλοι οἱ ἀσθενεῖς πρὸς αὐτόν, καὶ θεραπευόμενοι ὑπέστρεφον εἰς τὰς οἰκίας των.

ιέ. Ὁ δὲ Ἡσύχιος ἐζήτει εἰς πάντα τόπον τὸν διδάσκαλόν του, καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ μάθῃ οὐδαμῶς δι' αὐτόν. Μετὰ τρία ἔτη ἦλθεν Ἰουδαῖός τις ἔμπορος, καὶ ἔλεγεν, ὅτι εἰς τὴν Σικελίαν εὑρίσκετο μέγας φωστὴρ τῶν Χριστιανῶν. Ὁ δὲ Ἡσύχιος ταῦτα μαθὼν ἐγνώρισεν, ὅτι δὲν ἦτο ἄλλος, καὶ εὐθὺς ὑπῆγε καὶ εὗρεν αὐτόν, οὗτος δὲ πάλιν βλέπων ὅτι καὶ ἐκεῖ εἰς τὴν ξενιτείαν τὸν ἐτίμων, ἔλαβε τοὺς δύο μαθητάς, καὶ ἀπῆλθεν εἰς φρούριόν τι τῆς Δαλματίας, ὅπερ ὠνομάζετο Ἐπίδαυρος· ἀλλ' ἡ ὀσμὴ τῶν χαρίτων αὐτοῦ εὐωδίαζεν εἰς πάντα τόπον, καὶ τὸν ἐφανέρωσε καὶ ἐκεῖ πόσον ἦτο μέγας τὴν ἀρετὴν καὶ θαυμάσιος, ὅθεν ἅπαντες οἱ Ἐπιδαύριοι ἔδραμον εἰς αὐτὸν μετὰ δακρύων ζητοῦντες βοήθειαν, διότι ἦτο εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη δράκων τις τόσον εὐμεγέθης καὶ φοβερός, ὥστε κατέπινε τοὺς βόας καὶ ἀνθρώπους. Ἐλυπήθη λοιπὸν αὐτοὺς ὁ Ὅσιος εἰς τοιαύτην δεινὴν συμφορὰν καὶ ὀλέθριον μάστιγα, καὶ προστάσσει νὰ συνάξωσι ξύλα πολλὰ νὰ ἀνάψωσιν μεγάλην φλόγα. Τούτου γενομένου, ἐποίησε προσευχὴν ὁ Ἅγιος, προστάσσων τὸ θηρίον νὰ ἀναβῇ ἐπάνω εἰς τὰ ξύλα, νὰ στέκηται ἕως νὰ καταφλεχθῇ τελείως. Οὕτως εἶπε, καὶ παρευθύς, ὢ τοῦ θαύματος! Εὐθὺς ὡς ἤναψαν τὸ πῦρ, ἔπεσεν ἐντὸς ἐκεῖνος ὁ φοβερώτατος δράκων, καὶ ἵστατο, ὡσὰν νὰ ἦτο δεδεμένος μὲ ἰσχυρὰν ἅλυσον, ἕως οὗ ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἐχωνεύθη. Διότι οὕτω πως ὁ παντοδύναμος Βασιλεὺς ἀντιδοξάζει τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας· ἀλλ' ἐτέλεσεν ὁ Ὅσιος εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, καὶ ἄλλο θαυμασιώτερον. Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐγένετο σεισμὸς τοσοῦτον μέγας, ὥστε ἐξείρχετο ἀπὸ τὸν τόπον της ἡ θάλασσα, καὶ ἐκυμάτιζε τόσον σφοδρά, ὥστε ἔμελλε νὰ καταποντίσῃ τὴν πόλιν καὶ πάντες ἔφυγον κλαίοντες εἰς τὸν Ἅγιον, μὲ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία. Εὐσπλαγχνισθεὶς λοιπὸν ἐπ' αὐτοὺς κατεσκεύασε τρεῖς σταυρούς, καὶ τοὺς ἐνέπηξεν εἰς τρεῖς τόπους εἰς τὸν αἰγιαλὸν κατὰ πρόσωπον τῆς θαλάσσης, καὶ παρευθύς, ὢ τοῦ θαύματος! ἔστη τὸ ὕδωρ τόσον ὑψηλά, ὥστε ἐφαίνετο, ὡς τεῖχος ἐπὶ ὥραν πολλὴν· ἔπειτα

ἔστρεψεν ὄπισθεν διωκόμενον ὑπὸ τῆς θείας δυνάμεως, καὶ πάντες ἐξέστησαν, πῶς ἐγένετο τόση γαλήνη εἰς μίαν στιγμήν, ἐν ᾧ πρότερον ἐφαίνετο ὡς ἄλλος κατακλυσμός. Ἑτίμων λοιπὸν καὶ ἐκεῖ ὁμοίως τὸν Ἱλαρίωνα, καὶ τὸν εἶχον ὡς Ἅγιον. Ὅθεν πάλιν ἔφυγε κρυφίως, καὶ εὑρὼν πλοῖον ὅπερ ἐπήγαινεν εἰς τὴν Κύπρον, εἰσῆλθε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ πλέειν εἶδον οἱ ναῦται πειρατὰς καὶ ἔτρεχον μὲ βίαν πολλὴν ἐπ' αὐτούς. Ὅθεν ἔπεσον μετὰ φόβου εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου ζητοῦντες βοήθειαν. Ὁ δὲ πρᾴως καὶ ἱλαρῶς ἐμειδίασε, λέγων αὐτοῖς· «μὴ φοβεῖσθε ὀλιγόπιστοι; μήπως εἶναι αὐτοὶ περισσότεροι τῆς στρατειᾶς τοῦ Φαραώ, οἵτινες μὲ τὸ θεῖον πρόσταγμα κατεποντίσθησαν;» Οὕτως εἶπε, καὶ ἰδὼν τοὺς ληστάς, ὅτι εἶρχοντο μὲ ὁρμὴν φονικῶς πρὸς αὐτούς, καὶ ἦτο πλησίον των, ἔρριψεν λίθον ἀπὸ τὸ πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων· «ἀρκεῖ ἕως αὐτοῦ, καὶ μὴ ἔλθητε ἐγγύτερον ἐνταῦθα·» καὶ ὢ τοῦ θαύματος! ὡσὰν νὰ ἦτο τεῖχος μέγα αὐτὸς ὁ λίθος τοὺς ἐμπόδισε, καὶ δὲν ἄφινε οὐδαμῶς νὰ πλησιάσωσιν. Ὅθεν αὐτοί, μὲν ὑπέστρεψαν ἄπρακτοι, ὁ δὲ Ἅγιος ἀπῆλθεν εἰς τὴν Πάφον τῆς Κύπρου, ἥτις ἦτο τότε ἔρημος ἀπὸ ἀνθρώπους διότι ἔκαμεν ὁ Θεὸς σεισμὸν μέγαν διὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτῶν, καὶ τὴν κατέστρεψεν. Ἐξελθὼν λοιπὸν ἀπὸ τὸ πλοῖον ὁ Ὅσιος, ἔκρινε τὸν τόπον ἐπιτήδειον διὰ τὴν ποθουμένην ἡσυχίαν, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ εὐφραινόμενος. Ἀλλὰ πάλιν εἰς ὀλίγον καιρὸν τὸν ἔμαθον καὶ οἱ Κύπριοι, καὶ ὅσοι εἶχον ἀσθένειάν τινα, προσπίσποντες εὕρισκον ἀμισθὶ θεραπείαν. Λοιπὸν μετὰ δύο ἔτη ἀπὸ τῆς ἐλεύσεώς του ἐκεῖ, συνήχθησαν πολλοὶ μαθηταὶ ὅπως ζηλωταὶ αὐτοῦ καὶ συνάμιλλοι γένωνται. Ὁ δὲ πάλιν τὴν ἐνόχλησιν φεύγων, ἀνῆλθεν εἰς ὄρος ὑψηλὸν καὶ δύσβατον, ἔνθα δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναβῇ τις, παρὰ μὲ κόπον πολύν, τὸ ὁποῖον εἶχε βρύσεις καὶ δένδρα εὔμορφα καὶ χωράφια ἐπιτήδεια διὰ λάχανα. Ἦτο δὲ καὶ ναὸς εἰδωλικὸς ἐκεῖ πλησίον, καὶ πολλὰ Δαιμόνια κατῴκουν. Ἀλλ' ὁ Ἅγιος βλέπων τοῦ τόπου τὸ τραχύ, καὶ δύσβατον, ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του, ὅτι ἐκεῖ τοὐλάχιστον θέλουσιν ἀφήσει αὐτὸν ἥσυχον οἱ ἄνθρωποι. Οἰκήσας λοιπὸν ἐκεῖ, ἐφύτευσε λάχανα, καὶ ἐκαλλιέργησε κῆπον, ὅθεν ἐξῆγεν τὴν ζωοτροφίαν μὲ τὸν κόπον του, εὐχαριστῶν καὶ δοξάζων τὸν Κύριον. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ἐξελθὼν τοῦ σπηλαίου βλέπει εἰς τὸν κῆπον καὶ ἐκοίτετο παράλυτός τις, ὅστις δὲν ἠδύνατο οὐδόλως νὰ σαλεύσῃ οὐδὲν μέλος τοῦ σώματος, καὶ ἐρωτήσας τὸν Ἡσύχιον, πῶς εὑρέθη ἐκεῖ ὁ ἀσθενής, ἀπεκρίνατο· ὅτι τοῦ ἄρχοντος, ὅστις ὥριζεν ἐκεῖνο τὸ ὄρος, ἦτο συγγενὴς ὁ παράλυτος, καὶ τὸν ἔστειλεν ἐκεῖ, ἐὰν γινώσκῃ τινὰς ἀπ' ἐκείνους τοὺς τρεῖς διὰ νὰ τὸν ἰατρεύσῃ. Ἐβαρύνθη βεβαίως ὁ Ὅσιος νὰ φανερώσῃ τὴν δύναμιν τῆς θαυματουργίας ἵνα μὴ γνωρισθῇ καὶ ἐκεῖ, ἁπλώσας ὅμως τὴν δεξιάν, ἤγειρε τὸν παράλυτον λέ-

γων· «εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγείρου καὶ περιπάτει,» καὶ ἔστρεψεν ὁ πρώην βασταζόμενος, περιπατῶν ὑγειὴς καὶ εὐχαριστῶν τὸν τῶν ἁπάντων Θεόν, ὅστις ἐτέλει διὰ τοῦ δούλου αὐτοῦ τοιαῦτα θαυμάσια.

ις'. Φροντίζων δὲ ὁ Ἅγιος καὶ ἔχων μέριμναν καὶ διὰ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, οὓς ἀφῆκεν εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἐπόνει ἡ μακαρία του ψυχὴ δι' αὐτούς, καὶ ἔστειλε τὸν θεῖον Ἡσύχιον νὰ τοὺς ἐπισκεφθῇ νὰ τοὺς παρηγορήσῃ διὰ τὴν στέρησιν αὐτοῦ, καὶ νὰ τοὺς στερεώσῃ μὲ συμβουλὴν σωτήριον. Αὐτὸς δὲ ἔμεινεν εἰς τὸ ὄρος ἐκεῖνο, καὶ ἰδών, ὅτι τὸν ἔμαθον καὶ ἐκεῖ, καὶ τὸν ἐτίμων, καὶ τῷ ἔδιδον ἐνόχλησιν, ἐβαρύνθη, καὶ ἐβουλήθη νὰ ἀναχωρήσῃ· πλὴν ἐπερίμενε τὸν Ἡσύχιον. Ἔχων δὲ πόθον νὰ μὴ βαρύνῃ τινά, ἔσπερνε ὁ ἴδιος κριθήν, καὶ μὲ αὐτὸ καὶ μὲ λάχανα ἐζωοτροφεῖτο, μάλιστα ἐν ᾧ ἦτο τότε γέρων ἐτῶν ὀγδοήκοντα, καὶ πάλιν δὲν ἤθελε νὰ φάγῃ ξένον κόπον ὁ τρισμακάριστος. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ὅτε ἔλειπεν ὁ Ἡσύχιος, ἐγνώρισεν ὁ Ἅγιος, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν ποθούμενον. Λοιπὸν ἔγραψε διαθήκην καὶ ἀφῆκεν εἰς τὸν Ἡσύχιον τὸν πλοῦτον αὐτοῦ καὶ τὴν κληρονομίαν ἅπασαν, διότι ὁ Ναζάριος εἶχε τελευτήσει πρότερον. Πλοῦτον δὲ λέγω, οὐχὶ χρυσὸν ἢ ἄργυρον, ἀλλὰ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὅπερ ἔγραψε μόνος του, ὅταν ἦτο νέος, ἕνα παλλίον, στιχάριον, καὶ κουκούλιον τρίχινον· αὐτὰ ἦσαν ὅλος ὁ κλῆρός του. Μαθόντες δὲ οἱ οἰκήτορες τῆς Πάφου, ὅτι ἠσθένησεν ὁ Ἅγιος, ἔδραμον πολλοὶ νὰ λάβωσι τὴν εὐχήν του, καὶ ἐξόχως γυνή τις εὐγενεστάτη καὶ πλουσία οὐ μόνον εἰς χρήματα, ἀλλὰ μάλιστα εἰς πίστιν καὶ εὐλάβειαν πρὸς τὸν Ὅσιον, ἥτις ὠνομάζετο Κωνσταντία, καὶ τῆς ἐθεράπευσε πρότερον ὁ Ἅγιος τὴν θυγατέρα καὶ τὸν γαμβρόν της ἀπὸ δεινὴν καὶ μεγάλην ἀσθένειαν, καὶ ἀπὸ τοῦτο τὸν ἐπόθησε τόσον, καὶ κατὰ Θεὸν ἠγάπησεν, ὅπου τὸν εἶχεν ὡς καὶ τὴν ψυχήν της. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ηὐχήθη πάντας τοὺς παρεστῶτας ὁ Ὅσιος, τοῦ παρήγγειλε νὰ τὸν ἐνταφιάσωσιν εἰς τὸν κῆπον ἐκεῖνον ὃν ἐκαλλιέργησε, καὶ ἐκεῖνος ὁ τόπος, ὃν τὸν ἔτρεφε ζωντανόν, αὐτὸς νὰ σκεπάσῃ καὶ τὸ νεκρὸν αὐτοῦ σῶμα, καθὼς ἔπρεπε, καὶ νὰ μὴ τολμήσῃ τις νὰ τὸν ἀλλάξῃ, ἀλλὰ μὲ ἐκεῖνα τὰ παλαιὰ ῥάσα ὅπου ἐφόρει νὰ τὸν ἐνταφιάσωσι, μὲ τὰ ὁποῖα καὶ τοὺς ἀσκητικοὺς ἀγῶνας ἐκείνους καὶ ἱδρῶτας εἰργάζετο. Ὅταν δὲ ἔφθασεν ἡ τελευταία του ὥρα, ἔλεγε πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα· «ἔξελθε ψυχή μου, τί φοβεῖσαι; διατὶ διστάζεις; ἑβδομήκοντα ἔτη δουλεύεις τῷ Χριστῷ, καὶ δειλιᾷς θάνατον; Ἐκεῖνος σὲ καλεῖ, καὶ πορεύου πρὸς αὐτὸν χαίρουσα.» Οὕτως εἶπε, καὶ ποιήσας τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου Σταυροῦ, παρέδωκε τὴν ἁγίαν αὐτοῦ ψυχὴν εἰς χεῖρας τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ. Τὸ δὲ ἱερὸν αὐτοῦ Λείψανον ἔθαψαν εἰς αὐτὸν τὸν κῆπον, καθὼς παρήγγειλεν. Ἐφύ-

λαττον δὲ οἱ Κύπριοι ἀκριβῶς τὸν τάφον, φοβούμενοι, μήπως ἔλθωσι ἀπὸ τὴν Παλαιστίνην νὰ τοὺς κλέψωσι τοιοῦτον θησαυρὸν πολυτίμητον. Ὁ δὲ μαθητὴς Ἡσύχιος ἀκούσας τοῦ Ὁσίου τὸν θάνατον ἔδραμεν ὡς ἀετὸς ὑπόπτερος, καὶ ἰδὼν τὴν πολλὴν ἐκείνην τῶν Κυπρίων ἀσφάλειαν καὶ φυλακὴν πρὸς τὸ ἅγιον Λείψανον, τὸ ὁποῖον εἶχε πόθον νὰ τὸ ὑπάγῃ εἰς τὴν πατρίδα του, προσεποιήθη ὅτι ἦλθεν ἐπίτηδες νὰ κατοικήσῃ εἰς τὸν τάφον τοῦ διδασκάλου του ἕως τέλους. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐποίησεν ἐκεῖ δέκα μῆνας καὶ εἶδον πῶς δὲν εἶχον πλέον εἰς αὐτὸν ὑποψίαν οἱ Κύπριοι, τότε ἔλαβε μίαν νύκτα τὸν Ἅγιον, καὶ τὸν ὑπῆγεν εἰς τινα Μονὴν τῆς Παλαιστίνης, τοῦ Μαϊουμᾶ καλουμένην. Οἱ δὲ ἄνθρωποι τοῦ τόπου ἐκείνου ταῦτα μαθόντες, ἔδραμον ἅπαντες χαίροντες, καὶ ἰδόντες αὐτοῦ τὸ σῶμα ὁλόκληρον, ὅπερ ἀνέπεμπε εὐωδίαν γλυκυτάτην, τὰ ἐνδύματα σῶα καὶ ὑγιῆ, τὸ δὲ πρόσωπον νὰ λάμπῃ ὡς φῶς ὕμνουν τὸν Θεόν, ἀνάψαντες λαμπάδας καὶ θυμιάματα, καὶ ἠκολούθουν εὐλαβῶς ἕως εἰς τὴν ρηθεῖσαν Μονὴν τοῦ Μαϊουμᾶ καὶ ἐκεῖ λαμπρῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς τὸ ἐφύλαξαν. Οἱ δὲ Κύπριοι κατὰ πολλὰ ἐθλίβησαν εἰς αὐτὴν τὴν μεγάλην ζημίαν, ἐξαιρέτως ἡ μακαρία Κωνσταντία ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀγάπην, ὅπου εἶχε πρὸς τὸν Ἅγιον, ὡς ἤκουσε πῶς ἐπῆραν τὸ ἱερὸν αὐτοῦ Λείψανον, ἐτελεύτησεν ἡ ἀοίδιμος. Οὕτως λοιπὸν ὁ θεῖος Ἱλαρίων εἰς ὅσους τόπους ὑπῆγεν, καὶ ἀπὸ ὅσους ἀνεχώρησε, τοῖς μὲν ἄφινε πολλὴν ἡδονήν, τοῖς δὲ ἐπιθυμίαν, διὰ τὴν αὐτοῦ ἐμφάνισιν καὶ ἀναχώρησιν, καὶ τόρα πάλιν ἡ Παλαιστίνη καὶ Κύπρος κατατρυφῶσι τὰς χάριτας αὐτοῦ, ἐπειδὴ γίνονται καὶ ἕως τῆς σήμερον εἰς αὐτὰς τὰς δύο χώρας θαυμάσια, εἰς τὴν Πάφον λέγω, εἰς τὸν κῆπον, ὃν ἐκαλλιέργει, καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐτρέφετο, καὶ εἰς τὴν τοῦ Μαϊουμᾶ Μονήν, ἔνθα ἐτέθη τὸ ἱερὸν αὐτοῦ Λείψανον, εἰς δόξαν Πατρός, Υἱοῦ, καὶ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν (1). (Ἐκ τοῦ Παραδείσου)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῶν ἐν Νικομηδείᾳ ἁγίων τριῶν μαρτύρων ΓΑΪΟΥ, ΔΑΣΙΟΥ *καὶ* ΖΩΤΙΚΟΥ, *ἐν τῇ θαλάσσῃ τελειωθέντων.*

»Εἰς ἅλμυρὸν θανόντες ἄνδρες τρεῖς ὕδωρ,
»Γλυκὺν τρυφῆς πίνουσι χειμάρρουν ἄνω.

Οὗτοι οἱ Ἅγιοι εὑρισκόμενοι εἰς τὴν Νικομήδειαν, ἀνέλαβον ζῆλον θεῖον εἰς τὴν καρδίαν των, καὶ πορευθέντες κατεχρήμνισαν τὰ εἰς τοὺς ναοὺς τῶν Ἑλλήνων εὑρισκόμενα εἴδωλα. Ἐπειδὴ δὲ ἐφανερώθησαν, ἐδοκίμασαν οἱ μακάριοι παντοίας βασάνους. Κρεμάσαντες γὰρ αὐτοὺς

(1) Τὸν ἑλληνικὸν αὐτοῦ βίον συνέγραψεν ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή· «Ἐν Παλαιστίνῃ πόλις ἐστι») (σώζεται ἐν τῇ Λαύρᾳ καὶ ἐν ἄλλαις).

οἱ Ἕλληνες ἐπὶ ξύλων, κατέτριψαν τὰς σάρκας των μὲ πανία ὑφασμένα ἀπὸ τρίχας αἰγός· ἔπειτα δέσαντες πέτρας ἀπὸ τὸν λαιμόν των, τοὺς ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὅθεν ἔλαβον οἱ ἀοίδιμοι τοὺς στεφάνους τοῦ Μαρτυρίου.

Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ΦΙΛΟΘΕΟΥ, τοῦ ἀσκήσαντος ἐν τῷ τοῦ Ἄθῳ ὄρει.

»Ζήσας ὁ Φιλόθεος ὡς Θεῷ φίλον,
»Ζωὴν ἄληκτον εὗρε σὺν Θεοῦ φίλας.

ά. Τοῦτο τὸ θεῖον φυτὸν καὶ θαυμάσιον ἀνέθαλε εἰς τὴν τῆς Μακεδονίας Χρυσόπολιν, οἱ δὲ γονεῖς του ἦσαν ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν τῶν Ἀσιανῶν ἐκ πόλεως Ἐλατείας, καὶ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἀγαρηνῶν ἔφυγαν ἀπὸ τὴν πατρίδα των, καὶ ὑπῆγαν εἰς τὴν ἄνωθι πόλιν, εἰς ὁποίαν ἐτελεύτησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀφ' οὗ ἐγέννησε δύο παῖδας, οἱ ὁποῖοι ἔμειναν ἐκεῖ εἰς τὴν ἀλλοτρίαν γῆν μὲ τὴν μητέρα των κακουχουμενοι καὶ ὀνειδιζόμενοι ἀπὸ τοὺς γείτονας ὡς ξένοι καὶ πάροικοι, ἐπειδὴ δὲν εἶχον τινὰ συγγενῆ ἀπὸ τὸν πατέρα, ἢ τὴν μητέρα των, εἰμὴ μόνον τὴν θείαν βοήθειαν, καὶ πολλάκις ἐμυρολόγουν τὴν τύχην των ἡ μὲν γυνὴ τὴν χήρειαν, οἱ δὲ παῖδες τὴν ὀρφανίαν ὁλοφυρόμενοι. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦλθε πρόσταγμα, νὰ συνάξωσι παιδία, καθὼς ἔχουσιν οἱ ἀγαρηνοὶ συνήθειαν, ὅθεν πολλοὶ παῖδες τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν ἔγειναν (φεῦ!) ἀντὶ υἱοὶ Θεοῦ, τέκνα τοῦ Ἀντιχρίστου, καθὼς καὶ σήμερον γίνονται, μετὰ τῶν ὁποίων ἔλαβον καὶ τὰ δύο ὀρφανὰ παιδία τῆς γυναικός, καὶ τὰ ἔφερον εἰς τὸν Ἀμηρᾶν, ὁ ὁποῖος τὰ ἐφυλάκιτεν εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ δὲν ἦτο μὲν τάξις νὰ λάβωσι καὶ τὰ δύο ἀδέλφια, διότι ὅστις εἶχε ἕξ, ἢ δέκα παῖδας, ἔδιδεν ἕνα, ἀλλὰ ἡ γυνὴ ἦτο χήρα καὶ ξένη, καὶ δὲν εἶχε τινὰ βοηθόν, διὰ τοῦτο ἔλαβον καὶ τὰ δύο οἱ ἄραβες· ὅθεν ἔμεινεν ἡ ταλαίπωρος κλαίουσα καθ' ἑκάστην ἀπαρηγόρητα τὴν τῶν παίδων στέρησιν, καὶ τοῦ ἀνδρὸς τὴν χηρείαν, τὴν ξενίαν καὶ ἀπορίαν της, καὶ ἄλλην παρηγορίαν δὲν εἶχεν ἡ πολυώδυνος, εἰμὴ μόνον τὴν ἐλπίδα τῆς παντοδυνάμου, καὶ Οὐρανίου βασιλίσσης, τῆς Ὑπεραγίας λέγω καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας τῆς Θεοτόκου, τὴν ὁποίαν πολλάκις παρεκάλει μὲ θερμότατα δάκρυα, νὰ ποιήσῃ ἔλεος εἰς τὰ τέκνα της, νὰ τὰ λυτρώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀσεβῶν, νὰ μὴ ἀπολέσωσι τὴν ψυχήν των, εὑρισκόμενοι αἰχμάλωτοι· ἐπειδὴ λοιπὸν ἐδέετο ἡ ἄχαρις μήτηρ καὶ πολυώδυνος μετ' εὐλαβείας, καὶ πίστεως, καὶ ἡ αἴτησις ἦτο εὔλογος, ἐπήκουσεν ἡ παντοδύναμος Δέσποινα ὡς ἐλεήμων καὶ εὔσπλαγχνος, καὶ ἐλύτρωσεν ἀπὸ τὰ δεσμὰ τὰ ἀγαπημένα της τέκνα μὲ τοιοῦτον τρόπον θαυμασιώτατα, ἤτοι ἐφάνη πρὸς αὐτὰ μίαν νύκτα εἰς τὴν μορφὴν τῆς μητρὸς αὐτῶν, καὶ

εἶπεν εἰς αὐτὰ εἰς τὸ δεσμωτήριον· «ἐγέρθητε ἠγαπημένα μου τέκνα, καὶ ἀκολουθεῖτε μοι·» τότε οἱ παῖδες γενόμενοι ἔκθαμβοι ἠγέρθησαν, καὶ μετὰ χαρᾶς αὐτῇ ἠκολούθησαν, διότι μὲ τὸν λόγον τῆς Θεοτόκου ἤνοιξαν αὐτομάτως αἱ θύραι τῆς φυλακῆς, καὶ ἐξῆλθον, καὶ εἰς ὀλίγον διάστημα χρόνου φθάνουσι τὴν ὥραν τοῦ Ὄρθρου εἰς τὴν Νεάπολιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι Μοναστήριον εἰς ὄνομα τῆς Ἀειπαρθένου Θεοτόκου, καὶ εἰς αὐτὸ προσέταξε τοὺς παῖδας, νὰ μείνωσι λέγουσα, «ἐδῶ νὰ λάβητε τὸ Ἅγιον σχῆμα τέκνα μου, νὰ ὑποτάσσησθε εἰς τὸν προεστῶτα καὶ εἰς ὅλην τὴν ἀδελφότητα, καὶ ἐγὼ ἔρχομαι πάλιν νὰ σᾶς εἶδω, ἂν προκόψητε·» ταῦτα εἰποῦσα, τοὺς ἀποχαιρέτησε, καὶ ἀνεχώρησεν, οἱ δὲ παῖδες μετὰ τὴν τελείωσιν τοῦ Ὄρθρου, προσεκύνησαν τὸν ἡγούμενον, καὶ τῷ ἀνήγγειλαν τὴν ὑπόθεσιν ἅπασαν. Οὗτος δὲ ὡς φρόνιμος ἐγνώρισεν, ὅτι θεία δύναμις τοὺς ἔσωσε, καὶ δοξάζων τὸν παντοδύναμον Θεόν, ἔδωκε τα παιδία εἰς ἓν ἐνάρετον γέροντα, νὰ τὰ διδάσκῃ τὰ ἱερὰ γράμματα, καὶ πᾶσαν μοναδικὴν κατάστασιν, καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς τοὺς ἐποίησεν νεωκόρους, νὰ ὑπηρετῶσι τὴν Ἐκκλησίαν ὡς πρόθυμοι, ὅπως ἐφαίνοντο, καὶ τόσην ἐπιμέλειαν ἔβαλλον, ὥστε ὅλοι των ἐθαύμαζον, μάλιστα διὰ τὰς μεγάλας ἀρετάς, ἂς εἶχον, καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ τοὺς ἐφήμιζον χαίροντες εἰς τὴν προκοπὴν ἣν εἶχον, καὶ καὶ ἐξόχως ὁ Θεόφιλος, ὅστις προσεπάθει καθ' ἑκάστην καὶ ἐβιάζετο, νὰ ὑπερτερήσῃ ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς εἰς τὴν ὑπακοὴν καὶ ταπείνωσιν. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτῶν δὲν ἐγίνωσκε τίποτε περὶ αὐτῶν, μόνον ἀφοῦ παρῆλθεν ἀρκετὸς καιρὸς ἔβαλε καλὴν βουλὴν εἰς τὸν λογισμόν της, νὰ κουρευθῇ εἰς παρθενῶνα τινά, διὰ νὰ φύγῃ τοῦ Κόσμου τὴν συγχυσιν· ἦτο λοιπὸν γυναικεῖον τι Μοναστήριον πλησίον τοῦ ἄνω εἰρημένου, ἔνθα εὑρίσκοντο τὰ παιδία της, καὶ τὰ ἐκυβέρνα ἡγούμενός τις, ἤτοι αὐτὸς ὅστις ἔκειρε τὸν Θεόφιλον, ὅστις καὶ τὴν μητέρα ἐκαλογήρευσε, καὶ τὴν ὠνόμασεν Εὐδοκίαν, ἀλλὰ δὲν ἐγίνωσκε ὅτι αὐτὴ ἦτο ἡ μήτηρ αὐτοῦ, οὔτε ἐκείνη ἐγίνωσκε σὐδόλως τὴν μεγίστην θαυματουργίαν, ἣν ἐποίησεν ἡ θεόπαις Μαρία εἰς τὰ παιδία της, ἀλλ' αὐτὰ μὲν ἔμενον εἰς ἓν Μοναστήριον, ὑπηρετοῦντας τὸν Ναὸν τοῦ Κυρίου ἐπιμελέστατα, αὐτὴ δὲ πάλιν εἰς τὸ ἕτερον μὲ τὰς παρθένους, προκόπτουσα καὶ αὐτὴ εἰς πᾶσαν ὑπακοήν, καὶ ὑπηρετοῦσα ἀόκνως πᾶσαν τὴν ἀδελφότητα· καὶ ἡμέραν τινά, ὅτε ἦτο ἑορτὴ ἐπίσημος, καὶ ὑπῆγαν ὅλαι αἱ μοναχαὶ εἰς τὸ τῶν ἀνδρῶν Μοναστήριον, καὶ μὲ τὰς ὁποίας ἦτο καὶ ἡ θαυμαστὴ Εὐδοκία, ὄντως εὐδοκίᾳ Θεοῦ ἔτυχε μετὰ τὴν ἱερὰν Λειτουργίαν, καὶ ἐφώνησεν εἰς τὸν ἄλλον ἀδελφὸν ἐξ ὀνόματος, διά τινα ὑπηρεσίαν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς νεωκόροι ὅπου ἦσαν ἀμφότεροι. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτῶν, ἥτις ἵστατο εἰς τὸν νάρθηκα, ἀκούσασα τοῦ Θεοφίλου τὸ ὄνομα, ἐσπαράχθη τὴν καρδίαν, καὶ εἰσελθοῦσα εἰς τὸν ναόν, ἐστοχάσθη ἐπι-

μελῶς τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ ἐγνώρισεν ὅτι αὐτὰ ἦσαν τὰ τέκνα της καὶ ἀπὸ τὴν χαράν της ὠλιγοθύμησε, καὶ μετὰ ὥραν ἱκανὴν ὅταν συνῆλθε ἐνηγκαλίσθη ταῦτα μετὰ δακρύων, καὶ κατεφίλει ἀχόρταγα· ἔπειτα ἠρώτησεν αὐτά, πότε καὶ πῶς ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν ἐλυτρώθησαν, τὰ δὲ ἀπεκρίθησαν λέγοντες, «τάχα δοκιμάζεις ἡμᾶς μήτηρ φιλτάτη ἡμῶν; δὲν εἶσαι σύ, ἥτις ἐξέβαλες ἡμᾶς ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Ἰσμαηλητῶν, καὶ ἔφερες ἡμᾶς ἐδῶ; καὶ προσέταξας νὰ μείνωμεν εἰς τοῦτο τὸ ἅγιον Μοναστήριον, ἕως πάλιν νὰ ἔλθῃς νὰ ἴδῃς πῶς ἔχομεν;» τότε ἐθαύμασεν ἡ γυνὴ κατανοήσασα τὸ θαυμάσιον, καὶ δακρυροοῦσα ἐδόξαζε τὸν Θεόν, εὐχαριστοῦσα τὴν παντοδύναμον Ἀνασσαν, καὶ εὔσπλαγχνον μητέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἥτις ἐτέλεσεν εἰς αὐτὰ τοιοῦτον φρικτὸν τεράστιον, καὶ δὲν κατεφρόνησε τὴν δίησιν αὐτῆς καὶ τὰ δάκρυα. Τοῦτο ἠκούσθη εἰς ὅλον τὸ Μοναστήριον, καὶ ἔχαιρον πάντες οἱ ἀδελφοὶ δι' αὐτοὺς καὶ ηὐφραίνοντο. Ἡ μὲν λοιπὸν Εὐδοκία ἔμεινεν εἰς τὸ Μοναοτήριόν της δουλεύουσα τῷ Θεῷ μὲ περισσοτέραν προθυμίαν, παρὰ πρότερον, καὶ εὐχαριστοῦσα τὴν εὐεργέτιν αὐτῆς, ἥτις ἐποίησε τὸ θέλημά της, καὶ ἐλύτρωσε τὰ τέκνα της ἀπὸ τὴν ἀσέβειαν, καὶ οὕτως ἀγωνισαμένη καλὰ καὶ θεάρεστα ἀπῆλθε πρὸς τὸν ποθούμενον, τὰ δὲ παιδία της ἔμειναν ὁμοίως εἰς τὴν μονήν των καὶ ἠγωνίζοντο, φυλάττοντας τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου ἀόκνως καὶ ὑπηρετοῦντες ὅλην τὴν ἀδελφότητα· βλέπων δὲ τὰς ἀρετὰς καὶ ἀγαθοεργίας τοῦ Θεοφίλου ὁ μισόθεος, ἐφθόνει κατὰ παλλὰ ὡς μισόκαλος, καὶ καθ' ἑκάστην ἐζήτει τρόπον καὶ μηχανήν, νὰ ζημιώσῃ τὸν ἀπονήρευτον ὁ παμπόνηρος, καὶ μὴ δυνάμενος ἀφ' ἑαυτοῦ (ἐπειδὴ ὁ νέος ἦτο εἰς τὰς ἀρετὰς τέλειος, καὶ δὲν ἠμέλει οὐδεμίαν τάξιν τοῦ ἀγγελικοῦ σχήματος) ηὗρεν ἄλλο ὄργανον καὶ ἀγγεῖον τῆς κακουργίας του, διὰ μέσου τοῦ ὁποίου ἐδοκίμασε νὰ νικήσῃ τὸν ἀήττητον ὄντως καὶ ἀδαμάντινον, ἔτρωσε δηλονότι μοναχῆς τινος τὴν καρδίαν εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Φιλοθέου ἥτις εὑρίσκουσα καιρὸν ἐπιτήδειον παρεκίνησε πολὺ τὸν νέον εἰς τὴν μιαρὰν ἐργασίαν τῆς σαρκὸς ἡ παμμίαρος. Ὁ δὲ γενναῖος τὴν ψυχήν, καὶ ὄντως φίλος τοῦ Θεοῦ Φιλόθεος, δὲν ἐνικήθη εἰς τοσοῦτον κινδυνώδη καὶ χαλεπὸν πόλεμον, ἀλλ' ὡς ἄλλος Ἰωσὴφ τὴν νέαν Αἰγυπτίαν ἀντέκρουσε, καὶ μὲ λόγους ψυχωφελεῖς αὐτὴν σοφῶς ἐνουθέτησεν, ἐνθυμίζων αὐτῇ τὴν γέενναν τοῦ πυρός, τὸν βρυγμὸν τῶν ὀδόντων, τὸν ἀκοίμητον σκώληκα, καὶ τὰς λοιπὰς κολάσεις, ἃς κληρονομοῦσιν οἱ ἁμαρτάνοντες· ἡ δὲ μοναχὴ ὅσον ἔβλεπεν αὐτὸν παραιτούμενον, τὸν σώφρονα τόσον αὐτὴ ἦφρων καὶ ἄσεμνος ὑπὸ τοῦ πυρὸς τῆς φιληδονίας κατεφλέγετο καὶ τῷ ἔδωκε τόσον πόλεμον, καὶ τόσα τῷ εἶπεν, ὥστε δέντον ἄφινε, νὰ ἔχῃ οὐδόλως ἀνάπαυσιν, ὅθεν ἐφοβήθη ὁ σωφρονέστατος μήπως νικηθῇ καὶ αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν πολλὴν τῆς

κόρης ἐνόχλησιν, καὶ τὸ ὡμολόγησε πνευματικὰ εἰς τὸν ἡγούμενον διὰ νὰ τὴν κανονίσῃ, νὰ μὴ τοῦ δώσῃ πλέον δευτέραν πείραξιν· ὁ δὲ προεστὼς ἐπιτιμήσας τὴν ἄσεμνον ἐκείνην καὶ πάντολμον, τὴν ἐβίωξεν ἀπὸ τὸ Μοναστήριον, καὶ ἠκούσθη αὐτὴ ἡ πρᾶξις εἰς ὅλην τὴν ἀδελφότητα καὶ ἐθαύμαζον πάντες τὸν σώφρονα, καὶ ὡς νέον Ἰωσὴφ τὸν ἐφήμιζον· ὁ δὲ μισόδοξος καὶ ὄντως φίλος Θεοῦ Φιλόθεος μὴ ὑποφέρων τὴν τιμὴν τῶν ἀνθρώπων ὡς ψυχοβλαβῆ καὶ ἐπικίνδυνον, ἐμελέτησε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ Μοναστήριον, καὶ ζητήσας ἀπὸ τὸν προεστῶτα συγχώρησιν, δὲν τὸν ἄφινεν, ἀλλὰ κινήσας πάντα λίθον ἠγωνίσθη πολὺ νὰ τὸν κρατήσῃ, καὶ δὲν ἠδυνήθη, ὅθεν καὶ διὰ τῆς βίας τὸν ἀπέλυσεν, γνωρίσας τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης του· λοιπὸν ἀποχαιρετήσας αὐτόν, καὶ ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς καὶ λαβὼν συγχώρησιν ἀνεχώρησε, καὶ τρέχων ὡς διψῶσα ἔλαφος, ἔφθασε μεθ' ἡμέρας τινὰς εἰς τὸν Ἄθωνα, καὶ πορευθεὶς εἰς τὴν μονὴν τοῦ Διονυσίου, ἔβαλεν εἰς τὸν προεστῶτα μετάνοιαν, καὶ ἐποίει ὅλας τὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας τὸν ἐπρόστασσαν, μὲ τόσην ἐπιμέλειαν, ὥστε ὅλοι τὸν ἐθαύμαζον, καὶ ἐδόξαζον τὸν Κύριον, ὅστις τοὺς ἔστειλε τοιοῦτον ἐπιδέξιον ἄνθρωπον, ὅστις ἀφοῦ ἐποίησε πολὺν καιρὸν εἰς τὸ Κοινόβιον, ἐπόθησε νὰ ἀναχωρήσῃ, καὶ μόνος του εἰς τόπον ἥσυχον καὶ ἀτάραχον, διὰ νὰ προσεύχηται καὶ μόνος πρὸς μόνον τὸν Θεὸν ὁ Θεόπνευστος, διὰ νὰ μή τον ἐμποδίσῃ λοιπὸν ὁ Ἡγούμενος, προσεποιήθη ὅτι τῷ ἦλθεν ἀσθένεια, καὶ ἐβοᾶθη, καὶ ἐκωφώθη· ὅθεν λαμβάνων συγχώρησιν, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ Μοναστήριον, καὶ περιπατήσας ἕως ἓξ στάδια, εὗρε τόπον ἁρμόδιον διὰ ἄσκησιν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐποίησε μικρὰν καλύβην, καὶ ἔμεινε μόνος μόνῳ Θεῷ προσευχόμενος, καὶ μὲ ἄρτον μόνον καὶ ἅλας ἡμέραν παρ' ἡμέραν τρεφόμενος, πολλάκις δὲ καὶ ὅλην τὴν ἑβδομάδα ἐνήστευε, καὶ μόνον τὸ Σάββατον καὶ τὴν Κυριακὴν ἔτρωγεν· ὅθεν ὁ ἀρχέκακος καὶ πολέμιος μὴ ὑποφέρων τὴν προκοπὴν τοῦ Ἁγίου, ἐπεχείρισε νὰ τὸν φονεύσῃ ὁ πάντολμος, καὶ σχηματισθεὶς εἰς ἄνθρωπον ὁ μισάνθρωπος, προσεποιήθη ὅτι ἦτο ἐντὸς πλοίου, καὶ ἐναυάγησε, καὶ περιείρχετο εἰς τὸν κρημνὸν ὡς πλανώμενος ζητῶν βοήθειαν, καὶ ἔλεγεν, «ἐλέησόν με δοῦλε τοῦ Θεοῦ, ὅτι κακῶς ἀπόλλυμαι·» ὁ δὲ Ἅγιος μὴ γινώσκων τὴν πανουργίαν τοῦ Δαίμονος ἐξῆλθε νὰ τοῦ δώσῃ βοήθειαν, καὶ αὐτὸς τὸν ἔσπρωξεν εἰς τὸν κρημνὸν ὁ κατάρατος, ἀλλὰ ὁ Θεὸς πάλιν τῷ ἐβοήθησε, καὶ δὲν ἔπαθε μὲ τὴν θείαν χάριν κακὸν οὐδέν· ἐγνώσθη δὲ εἰς τὸ Μοναστήριον ὅτι δὲν ἦτο κωφός, ἀλλὰ προσεποιεῖτο, διὰ τοῦτο ἔφυγεν ἀπ' ἐκεῖ, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀσκητευεν, εἰς τὸν ὁποῖον ὑποδέχθη καὶ τρεῖς μαθητὰς εἰς τύπον τῆς ἁγίας Τριάδος, καὶ ἠγωνίζοντο· καὶ μετὰ καιρὸν πάλιν ὁ πονηρὸς παρεκίνησε τρεῖς συμμορίας πειρα τῶν Ἀγαρηνῶν καὶ ἦλθον ἐκεῖ εἰς τὸν αἰγιαλόν, τὰς ὁποίας ἰδόντες οἱ

μαθηταὶ αὐτοῦ ἔφευγον εἰς τὸ δάσος ἔντρομοι, ὁ δὲ δὲ Ὅσιος δὲν ἐφοβήθη οὐδαμῶς, ἀλλὰ ποιῶν τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου Σταυροῦ, ὕψωσε πρὸς Οὐρανὸν τὰς χεῖρας καὶ ὄμματα οὕτω λέγων. «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, καθὼς ἔσωσας τοὺς Ἰσραηλίτας ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Φαραώ, οὕτω σῶσον καὶ ἡμᾶς τὴν ὥραν ταύτην, καὶ ἀβλαβεῖς διαφύλαξον,» καὶ παρευθεὺς ἠγέρθη μεγάλη τρικυμία καὶ δὲν ἔβλεπον οἱ κατηραμένοι ποῦ ἔφευγαν· ὅθεν ἔμεινεν ὁ ἅγιος ἀβλαβὴς μὲ τὴν συνοδίαν του, καὶ ἔμεινεν ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τὸ πρότερον, καὶ τόσον εὐηρέστησε τοῦ Θεοῦ μὲ τὴν ἐνάρετον πολιτείαν του, ὥστε ἠξιώθη καὶ προορατικοῦ χαρίσματος· καὶ ὅταν ἵστατο ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν Λειτουργίαν, ὅτε ἐποίουν εἰς τὸ Βατοπαίδιον μεγάλην πανήγυριν, ὅταν ἐξείρχοντο οἱ ἱερεῖς παρρησίᾳ εἰς τὴν μεγάλην εἴσοδον, εἶδεν ὁ Ἅγιος ἕνα κόρακα προπορευόμενον τῶν κηροπηγίων, καὶ ἐνόησε ἀπὸ Πνεῦμα ἅγιον, ὅτι τις ἀπὸ τοὺς ἱερωμένους ἦτο ἀνάξιος, διότι ἔπεσεν εἰς ἁμαρτίαν, καὶ διὰ νὰ μὴ αἰσχυνθῇ ἐτόλμησε νὰ συλλειτουργήσῃ μὲ τοὺς ἀξίους ὁ ἀνάξιος, τὸν ὁποῖον νουθετήσας πνευματικὰ ἐμπόδισεν ἀπὸ τὴν Λειτουργίαν ὅθεν δὲν ἐφάνη πλέον ὁ κόραξ ὕστερον· ὑποστρέψας δὲ εἰς τὴν κέλλαν αὐτοῦ ὁ θαυμάσιος Φιλόθεος, καὶ τῷ Θεῷ ἕως τέλους εὐαρεστήσας ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν ὑπέργηρως διότι ἕως πδ', (84) ἐτῶν ἔζησεν ὁ τρισόλβιος, ὅταν δὲ ἔμελλε νὰ μετασταθῇ ἀφῆκεν ἐντολὴν εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ φοβερὸν ἐπιτίμιον, νὰ μὴ ἐνταφιάσωσι τὸ σῶμα του, ἀλλὰ νὰ τὸ ρίψωσι εἰς τὸ δάσος νὰ τὰ φάγωσι τὰ θηρία καὶ ὄρνεα, οἱ μὲν λοιπὸν μαθηταὶ ὡς ὑπήκοοι μέχρι θανάτου ἐποίησαν ὡς τοὺς προσέταξε· καὶ σύροντες λοιπὸν τὸ ἅγιον ἐκεῖνο καὶ πάντιμον Λείψανον, ἀτίμως τὸ ἔρριψαν εἰς τὸ δάσος μακρὰν ἀπὸ τὸ κελλίον ἐννέα στάδια· ὁ δὲ τῶν θαυμασίων Θεὸς ὅστις ἀντιδοξάζει τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας, καὶ ἀνυψοῖ τοὺς ταπεινόφρονας, δὲν ἀφῆκεν αὐτὸ τὸ σεβάσμιον Λείψανον οὕτω καταπεφρονημένον καὶ ἄτιμον, ἀλλὰ τὸ ἐφανέρωσεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους μὲ τοιοῦτον τρόπον θαυμάσιον. Κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ὑπῆγεν νὰ ὀψαρεύσῃ καλόγηρός τις, καὶ ἔμεινεν τὴν νύκτα εἰς τὸν αἰγιαλόν, καὶ τὸ πρωΐ πρὶν ἐξημερώσῃ ὅτε ὑπέστρεφεν εἰς τὴν κέλλαν του, εἶδεν εἰς τὸ δάσος φῶς ἄμετρον, καὶ νομίζων ὅτι ἦτο πῦρ ὑλικόν, ἐπλησίασε νὰ ζεσταθῇ διότι ἦτο ψυχραμένος ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καὶ ὅταν ἐπλησίασε βλέπει τὴν κεφαλὴν τοῦ ὁσίου ἐπάνω εἰς τὰ κόκκαλά του, καὶ ἤστραπτεν ὡς ἄστρον πολύφωτον, ὅθεν φοβηθεὶς ὥρμησε νὰ φύγῃ ὡς μικρόψυχος ὅπου ἦτο ἐκ φύσεως, ἀλλ' εὐθὺς ἡ θεία χάρις τὸν ἐθάρρυνεν ἄνωθεν, καὶ τῷ ἐφανέρωσεν ὅτι τοῦ ὁσίου Φιλοθέου ἦτο ἡ ἁγία κάρα, καὶ νὰ τὴν λάβῃ μετὰ θάρρους ἄφοβα, ὅθεν ἔλαβεν αὐτὴν μὲ φόβον πολλὴν καὶ εὐλάβειαν, καὶ πορευθεὶς εἰς τὸ κελλίον του τὴν ἐνεθυμίασε καὶ ἔκρυψε, χωρὶς νὰ ὁμολογήσῃ εἰς ἄλλον τινὰ

τὴν ὑπόθεσιν, διότι ἐμελέτα νὰ μή την φανερώσει τελείως· ἀλλὰ τὴν ἄλλην νύκτα εἶδε τὸν Ἅγιον εἰς τὸ ὄνειρον του, τῷ ἔλεγε μὲ ἦθος σοβαρὸν καὶ ἄγριον, «ἀπόδος τὴν κεφαλήν μου εἰς τοὺς μαθητάς μου ταχέως, εἰ δὲ μή, οὐαί σοι ταλαίπωρε,» τότε μετὰ βίας, τὴν ἔδωκεν εἰς αὐτούς, καὶ τοὺς εἶπε τὴν ὑπόθεσιν ἅπασαν, οἱ δὲ λαβόντες αὐτὴν μεγάλως ἐχάρησαν, καὶ τὴν εἶχον ὡς θησαυρὸν μέγαν, καὶ φυλακτήριον ἄσυλον, εἰς ἀποτροπὴν παντὸς πειρασμοῦ ψυχικοῦ τε καὶ σωματικοῦ, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, δεόμενοι νὰ τοὺς ἀξιώσῃ καὶ αὐτοὺς νὰ μιμηθῶσι τὸν διδάσκαλον· ἐτελειώθη δὲ Ὅσιος τῇ κά, Ὀκτωβρίου μηνός, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ὧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμή, καὶ προσκύνησις, πάντοτε, νῦν, καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Οἱ ἅγιοι νεοφανεῖς μάρτυρες ΑΝΔΡΕΑΣ, ΣΤΕΦΑΝΟΣ, ΠΑΥΛΟΣ καὶ ΠΕΤΡΟΣ ξίφει τελειοῦνται.

»Τρεῖς ὁ Στέφανος συστεφανίτας ἔχεις,
»Τοὺς σοὶ συναθλήσαντας ἐξ ἑνὸς ξίφους.

Ὁ ἅγιος ὁσιομάρτυς ΖΑΧΑΡΙΑΣ ἐν τῇ θαλάσσῃ τελειοῦται (1).

»Τρίβους θαλασσῶν ψαλμικῶν, Ζαχαρία,
»Διεκπορευθείς, Οὐρανοῦ φθάνεις τρίβους.

Μνήμη τῆς ἁγίας μάρτυρος ΘΕΟΔΟΤΗΣ καὶ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ Πρεσβυτέρου.

Εἰς τὴν Θεοδότην.

»Τὴν Θεοδότην ἐκ ξίφους τετμημένην,
»Θεῷ δοτὴν ἔγνωμεν ἁγνὴν θυσίαν.

Εἰς τὸν Σωκράτην·

»Ὁ Σωκράτης ἔσπευδεν ὀφθῆναι, Λόγε,
»Τετμημένος σοι Σωκράτης στεφοκράτης.

Αὕτη ἡ ἁγία Θεοδότη ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως Ἀλεξάνδρου τοῦ Σεβήρου, ἐν ἔτει σκϐ΄ (222), θυγάτηρ εὐγενῶν γονέων, καταγομένη ἀπὸ μίαν χώραν τῆς Μαύρης θαλάσσης· μεταβᾶσα δὲ εἰς ἓν ἀσκητήριον, ἡσύχαζεν. Ὕστερον φανερωθεῖσα, ὅτι εἶναι χριστιανή, ἐκρατήθη ἀπὸ τὸν ἄρχοντα τῆς Καππαδοκίας· καὶ ὁμολογήσασα ὅτι πιστεύει εἰς τὸν Χριστόν, κρεμᾶται καὶ καταξεσχίζεται, καὶ τίθεται μέσα εἰς κλίβανον πεπυρωμένον. Ἐπειδὴ δὲ ἐτηρήθη ἀβλαβὴς ὑπὸ τῆς χά-

(1) Σημείωσαι, ὅτι ὁ Ζαχαρίας οὗτος, ὅσον ἀπὸ τὸ δίστιχον, ἄλλος φαίνεται νὰ ἦναι ἀπὸ τὸν Ζαχαρίαν τὸν κατὰ τὴν εἰκοστὴν δευτέραν τοῦ παρόντος Ὀκτωβρίου ἑορταζόμενον· ἀλλὰ καὶ οὗτος μὲν ὁσιομάρτυς ἐστίν, ἐκεῖνος δέ, Μάρτυς μόνον ἐπιγράφεται.

ρητος τοῦ Χριστοῦ, ἀπήχθη ἀπὸ τὸν ἄρχοντα εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν Ἄγκυραν, ὅπου ἦτο ὁ Πρεσβύτερος Σωκράτης. Οὗτος ἐν ᾧ οἱ εἰδωλολάτραι εἶχον πάνδημον ἑορτὴν καὶ προσεκύνουν τὰ εἴδωλα, ἐμπλησθεὶς θείκοῦ ζήλου, ὑπῆγε καὶ κατεκρήμνισε τὸν βωμὸν καὶ τὰς ἐν τῷ βωμῷ θυσίας· τούτου ἕνεκα ἀπεκεφαλίσθη ὁ τρισμακάριος, καὶ ἔλαβε τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον. Ἡ δὲ ἁγία Θεοδότη ἀναγκασθεῖσα νὰ θυσιάσῃ εἰς τὰ εἴδωλα, καὶ μὴ πεισθεῖσα, ἐκτυπήθη μὲ τὸ ξίφος καὶ ἐτελειώθη, λαβοῦσα καὶ αὐτὴ παρὰ Κυρίου τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον.

Ὁ ἅγιος ὁσιομάρτυς ΕΥΚΡΑΤΗΣ (1) *ξίφει τελειοῦται.*

»Αἷμα τραχήλου τοῖς πρὶν ὄμβροις δακρύων,
»Κιρνῶν συνιστᾷς εὔκρατον κρᾶσιν, μάκαρ.

Ὁ ὅσιος ΒΑΡΟΥΧ *ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.*

»Βαροὺχ ὁ θεῖος ἐκλιπὼν σκήνους βάρος,
»Ἐκεῖ κατεσκήνωσεν εἰς τόπον χλόης.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΑΖΗΣ *πυρὶ τελειοῦται.*

»Ἔζησεν Ἄζης, κἂν τέθνηκεν εἰς φλόγα,
»Ζωὴν ἀληθῆ μὴ γινώσκουσαν τέλος.

Μνήμη τοῦ ἁγίου νεομάρτυρος ΙΩΑΝΝΟΥ *τοῦ ἐκ Μονεμβασίας τελειωθέντος ἐν ταῖς βασάνοις κατὰ τὴν Λάρισσαν, ἐν ἔτει ᾳφογ', (1773).*

»Νόμους φυλάττων νηστίμου καιροῦ πόθῳ,
»Ζωὴν ἔθυσας, ὦ Ἰωάννη μάκαρ,
»Πρώτῃ Ἰωάννην εἰκάδι ἔκτεινον ἄνομοι.

ά. Οὗτος ὁ νεοφανὴς μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Ἰωάννης, ἦτο ἀπὸ τὴν περιφανῆ Πελοπόννησον, ἐκ τῶν μερῶν τῆς Μονεμβασίας, νέος τὴν ἡλικίαν ἕως δεκαπέντε ἐτῶν, πεπαιδευμένος τὰ ἱερὰ γράμματα· καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ κατήγετο ἀπὸ ἓν χωρίον καλούμενον Γεράκη, τιμώμενον μὲ θρόνον ἐπισκοπῆς, παρὰ τῆς Μητροπόλεως Μονεμβασίας, ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ ἀπὸ ἓν χωρίδιον τῆς Μονεμβασίας, Γοῦβαις ἐπιλεγόμενον, εἰς δὲ τὸν καιρὸν τῆς αἰχμαλωσίας τῆς Πελοποννήσου, τῆς γενομένης κατὰ τὸ 1770, σωτήριον ἔτος ἐλθόντες Ἀλβανοὶ πολλοί, καὶ αἰχμαλωτίζοντες τοὺς ἐκεῖ χριστιανοὺς ἠχμαλώτισαν καὶ τὸ χωρίον τοῦ Μάρτυρος, καὶ τὸν μὲν πατέρα αὐτοῦ ἀπέκοψαν ἐν μαχαίρᾳ, αὐτὸν δὲ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ αἰχμαλωτίσαντες ἐπῆραν μαζύ των, καὶ τοὺς ὑπῆγαν εἰς τὴν Λάρισσαν, καὶ ἐκεῖ ἐπωλήθησαν δίς, καὶ τρὶς ὁ

(1) Ἐν δὲ τῷ χειρογράφῳ Συναξαριστῇ γράφεται, Εὔκρατος.

καθ' εἷς ξεχωριστά, ὕστερον δὲ ἐπωλήθησαν καὶ οἱ δύο ὁμοῦ, εἰς ἕνα ἀγαρηνὸν Θεσσαλονικέα, ὅστις ἐπειδὴ παιδίον δὲν εἶχεν, ἠγάπα πολὺ τόσον αὐτὸς ὅσον καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, νὰ ποιήσωσιν ὡς ψυχοπαίδι τὸν εὐλογημένον Ἰωάννην, ὅθεν καθημερινῶς δὲν ἔπαυε νὰ τὸν ἐνοχλῇ δοκιμάζων νὰ τὸν διαστρέψῃ ἀπὸ τὴν πίστιν τῶν χριστιανῶν, καὶ τὸν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἐδικήν του θρησκείαν, πότε μὲ κολακείας, καὶ ὑποσχέσεις τιμῶν καὶ ἀξιωμάτων, πότε μὲ φοβέρας τιμωριῶν καὶ βασάνων, ἀλλ' ὁ τοῦ Χριστοῦ Μάρτυς ἔστεκε στερεός, καὶ ἀκλόνητος εἰς τὴν εὐσέβειαν, καὶ ταῦτα πάντα ἐνόμιζεν ὡς οὐδέν· ἐν μιᾷ λοιπὸν τῶν ἡμερῶν ἀπηυδήσας ὁ Ἀγαρηνὸς ἀπὸ τοῦ νὰ παρακινῇ τὸν Ἅγιον διὰ νὰ ἀρνηθῇ τὴν εὐσέβειαν, καὶ μὴ δυνηθείς, εἰς ὅλον τὸ ὕστερον ἐθυμώθη, καὶ βάλλων αὐτὸν ἐμπρὸς μὲ τὸ σπαθίον τὸν ἐπῆγε δέρνων ἕως εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ τζαμίου, καὶ ἐκεῖ ἐσυνάχθησαν καὶ ἄλλοι πολλοὶ Ἀγαρηνοὶ οἵτινες ἐβίαζον τὸν μάρτυρα νὰ τουρκίσῃ σπαθίζοντες, λακτίζοντες, βάλλοντες τὰς πιστόλας εἰς τὸ στῆθός του, καὶ ἄλλα πολλὰ ποιοῦντες, ἀλλ' εἰς μάτην ἐκοπίαζον, ἐπειδὴ ὁ γενναῖος Ἰωάννης, χωρὶς νὰ δειλεάσῃ ἔλεγε, «δὲν γίνομαι Τοῦρκος, ἐγὼ Χριστιανὸς εἶμαι καὶ Χριστιανὸς θέλω ν' ἀποθάνω·» ἀφίνω νὰ λέγω τὰς μαγείας καὶ τὰ σατανικὰ γοητεύματα, ὅπου καθημερινῶς ἔκαμνεν ἡ γυνὴ τοῦ αὐθέντου του μὲ ἄλλα κακογραΐδια ἀγαρηνά, διὰ νὰ ποιήσωσιν ἔξω φρενῶν τὸν εὐλογημένον Ἰωάννην· ἢ κἂν νὰ τὸν ἐλκύσωσιν εἰς ἐπιθυμίαν γυναικὸς καὶ οὕτω νὰ τὸν τουρκίσωσιν, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, ἀπ' ὅλα ταῦτα τὸν ἐφύλαττεν· ἔφθασε καὶ ἡ νηστεία τῆς κυρίας Θεοτόκου, τοῦ δεκαπενταυγούστου λεγομένη, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀοίδιμος Ἰωάννης, δὲν ἠθέλησε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἀρτυθῇ καὶ νὰ χαλάσῃ τὴν νηστείαν, ἐκλείσθη ὑπὸ τοῦ αὐθέντου του ὑποκάτω εἰς ἓν κατώγειον, ὅπερ ἦτο τόπος τῶν ἀλόγων, καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ διάστημα τῶν δέκα πέντε ἡμερῶν πότε τὸν ἐκρέμα, καὶ τὸν ἐκάπνιζε μὲ ἄχυρα, πότε τὸν ἐκτύπα μὲ τὸ σπαθίον, εἰς ὅλον τὸ σῶμα, βιάζων αὐτὸν διὰ νὰ φάγῃ ἀπὸ τὰ μυαρὰ φαγητά των, τόσον τὴν ἡμέραν ὅσον καὶ τὴν νύκτα· ἀλλ' ὁ γενναῖος τοῦ Χριστοῦ ἀθλητὴς μιμούμενος τοὺς τρεῖς Παῖδας, οἵτινες δὲν ἠθέλησαν νὰ μιαροφαγήσωσιν ἀπὸ τὰ βρώματα τοῦ βασιλέως Ναβουχοδονόσωρος, καὶ τοὺς ἁγίους Μακκαβαίους, ὅπου δὲν ἠθέλησαν νὰ φάγωσι χοιρινὰ κρέατα, διότι ἦτο ἐμποδισμένα ἀπὸ τὸν θεῖον Νόμον, αὐτοὺς λέγω μιμούμενος, δὲν ἔστερξεν ὁ μακάριος μὲ τελειότητα οὔτε κἂν νὰ γευθῇ ἀπὸ τὰ ἠρτυμένα φαγητά, ἀλλ' ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομα καὶ τὴν βοήθειαν τῆς Κυρίας Θεοτόκου, διὰ τὴν τιμὴν τῆς ὁποίας ἡ νηστεία αὕτη γίνεται, ἐπρόκρινε κάλλιον νὰ θανατωθῇ παρὰ νὰ χαλάσῃ τὴν ἁγίαν νηστείαν, ὁ δὲ αὐθέντης του βλέπων αὐτὸν ὅτι δὲν πείθεται τὸν ἄφινε νηστικὸν δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας,

καὶ δὲν τῷ ἔδιδε νὰ φάγῃ τελείως, ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ στέκουσα πλησίον εἰς τὸν υἱόν της, καὶ βλέπουσα αὐτὸν ἀποκαμωμένον, ἀπὸ τοὺς σπαθισμοὺς καὶ ἀπὸ τὰ κρεμάσματα καὶ ἀπὸ τὴν νηστείαν, καὶ ἀπὸ τὰς ἄλλας κακοπαθείας, ἂς ἐδοκίμαζε τὸν ἐπαρακίνει διὰ νὰ φάγῃ, λέγουσα πρὸς αὐτὸν «φάγε υἱέ μου, ἀπὸ τὰ φαγητὰ αὐτὰ φάγε διὰ νὰ μὴν ἀποθάνῃς καὶ ὁ Θεὸς καὶ ἡ Παναγία σὲ συγχωροῦσι, διατὶ δὲν τὸ κάμνεις μὲ τὸ θέλημά σου, αλλ' ἐξ ἀνάγκης, λυπήσου υἱέ μου, καὶ ἐμὲ τὴν πτωχὴν καὶ τεθλιμμένην μητέρα σου καὶ μὴ θελήσῃς νὰ ἀποθάνῃς ματαίως νὰ μὲ ἀφήσῃς ἀπαρηγόρητον εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν ταύτην καὶ ξενιτείαν, ἐπειδὴ ὅταν ἐσὲ ἔχω, δέν μοι φαίνεται ὅτι εὑρίσκομαι εἰς αἰχμαλωσίαν,» ὁ δὲ Μάρτυς στηρίζων τὴν ἀσθένειαν τῆς μητρός του, τῇ ἔλεγε, «διατὶ κάμνεις οὕτω μητέρα μου, διὰ ποίαν αἰτίαν κλαίεις, διατὶ δὲν μιμεῖσαι καὶ ἐσὺ τὸν Πατριάρχην Ἀβραάμ, ὁ ὁποῖος διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Πλάστου του ἠθέλησε νὰ θυσιάσῃ τὸν μονογενῆ του υἱόν, μόνον κλαίεις, καὶ θρηνεῖς δι' ἐμέ· ἐγὼ εἶμαι παπᾶ υἱός, καὶ πρέπει νὰ φυλάττω καλλίτερα ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τῶν λαϊκῶν, τοὺς νόμους καὶ τὰ ἔθιμα τῆς ἁγίας μας Ἐκκλησίας, διότι ὅταν τὰ μικρὰ δὲν φυλάττωμεν· πῶς ἠμποροῦμεν νὰ φυλάξωμεν τὰ μεγάλα ;» τέλος πάντων βλέπων ὁ αὐθέντης του, ὅτι δὲν δύναται νὰ καταπείσῃ τὸν Ἰωάννην, οὔτε νὰ ἀφήσῃ τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν, οὔτε καὶ νὰ ἀρτυθῇ καὶ νὰ φάγῃ ἀπὸ τὰ φαγητὰ ὅπου τῷ ἔδιδεν, ἐθυμώθη, καὶ τῷ ἐκτύπησε μίαν θανατηφόρον μαχαιρίαν εἰς τὴν καρδίαν, καὶ οὕτω μὲ τὰ δύο ἡμέρας ἐτελεύτησεν ὁ ἀοίδιμος καὶ ἔλαβε τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον, κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν ἑβδομηκοστὸν τρίτον σωτήριον ἔτος κατὰ τὴν εἰκοστὴν πρώτην τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός. Ἀποθνήσκων δὲ ὁ Μάρτυς παρήγγειλεν εἰς τὴν μητέρα του, ὡς ὁ Πατριάρχης Ἰωσὴφ εἰς τοὺς Ἑβραίους, νὰ σταθῇ νὰ κάμῃ τὴν ἀνακομιδὴν τῶν λειψάνων του, καὶ νὰ τὰ λάβῃ νὰ τὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πατρίδα του· τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἁγίου, ὁ ἀγαρηνὸς ἐκεῖνος αὐθέντης του, ἔρριψε τὸ Ἅγιον αὐτοῦ λείψανον ἔξω τῆς αὐλῆς εἰς ἕνα κῆπον, διὰ νὰ καταφαγωθῇ ὑπὸ τῶν σκύλων ἀποβαλὼν καὶ τὴν μητέρα τοῦ Μάρτυρος. Ἀλλὰ ὦ τῶν θαυμασίων σου Χριστὲ Βασιλεῦ! Ὄχι μόνον ἔμεινεν ἀβλαβὲς τὸ ἱερὸν αὐτοῦ λείψανον ἀλλὰ καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἤστραπτεν ὡς ὁ ἥλιος, πολλοὶ δὲ τῶν Χριστιανῶν τῆς Λαρίσσης εἶδον εἰς τὰς δύο ἐκείνας ἡμέρας ὅτε ἦτο ἐρριμμένον τὸ ἱερὸν λείψανον τοῦ Μάρτυρος εἰς τὸν κῆπον, φῶς οὐρανόθεν ὡς ἀστέρα καταβάντα ἐπάνω τοῦ ἱεροῦ Λειψάνου. Αὐτὰ ταῦτα πληροφορηθεὶς ὁ τότε Μητροπολίτης Λαρίσσης ἐζήτησε τὴν ἄδειαν καὶ λαβὼν ἐνεταφίασεν αὐτὸ μετ' εὐλαβείας, ἡ δὲ μήτηρ τοῦ Ἁγίου ἐνθυμουμένη πάντοτε τὴν παραγγελίαν τοῦ γλυκυτάτου της υἱοῦ, ἔμεινεν εἰς Λάρισσαν

καὶ περιπλανωμένη, ἀπὸ οἰκίαν εἰς οἰκίαν, ἐζήτει τὸν ἐπιούσιον ἄρτον· ὁ μὲν λοιπὸν αὐτάδελφος αὐτῆς μαθών, ὅτι ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ μετὰ τοῦ υἱοῦ της εὑρίσκονται αἰχμάλωτοι εἰς τὴν Λάρισσαν ἐπῆγεν ἐκεῖ διὰ νὰ δυνηθῇ, εἰ δυνατόν, νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ, φθάσας δὲ ἐκεῖ καὶ εὑρὼν αὐτὴν παρεκίνει αὐτὴν πολυειδῶς διὰ νὰ τὴν πείσῃ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν πατρίδα των, τότε αὐτὴ ἐδιηγήθη τὰ γεγονότα πρὸς αὐτόν, τὸν μαρτυρικὸν θάνατον τοῦ Ἰωάννου, τὴν παραγγελίαν αὐτοῦ τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ λειψάνου του, καὶ λοιπὰ καὶ τέλος τὸν σκοπόν της, διὰ τὸν ὁποῖον ἐκάθετο ἐκεῖ ὑποφέρουσα τόσην πενίαν, ὅθεν ὁ μὲν αὐταδελφός της ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια, αὐτὴ δὲ ἔμεινεν ἵνα τελειώσῃ τὴν παραγγελίαν τοῦ υἱοῦ της· πληρωθέντος δὲ τοῦ χρόνου ἐγένετο, παρὰ τοῦ Μητροπολίτου Λαρίσσης, ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου, ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ λαβοῦσα τὰ ἅγια λείψανα καὶ περιπλανωμένη ἀπὸ τόπον εἰς τόπον ἔφθασεν εἰς τὴν πατρίδα της, καὶ κατῴκησεν εἰς τὸ πατρικόν της χωρίδιον Γοῦβας, μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ της· διηγήθη λοιπὸν εἰς πάντας ὅτι ὁ υἱὸς αὐτῆς Ἰωάννης, μὴ θέλων νὰ ἀρνηθῇ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, οὐδὲ νὰ μιαρσφαγήσῃ, ἐθανατώθη· καὶ ὅτι τὰ ἅγια αὐτοῦ λείψανα εὑρίσκονται εἰς χεῖράς της καὶ ἐπειδὴ ὑπωπτεύετο μήπως στερηθῇ αὐτὰ ὑπὸ τοῦ τότε Μητροπολίτου Μονεμβασίας Ἰγνατίου, ἐφύλαττεν αὐτὰ κεκρυμμένα· μετὰ παρέλευσιν δὲ χρόνων ἱκανῶν ἠσθένησε καὶ αὐτή, καὶ ἐπειδὴ ἐγνώρισεν ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ θανάτου, παρήγγειλεν εἰς τοὺς συγγενεῖς αὐτῆς, ὅταν ἐνταφιάσωσιν αὐτήν, βάλωσιν εἰς τὸν τάφον της καὶ τὰ λείψανα τοῦ υἱοῦ της Ἰωάννου, τὸ ὁποῖον καὶ ἐποίησαν οἱ χωρικοὶ ἐκεῖνοι· μετὰ παρέλευσιν δὲ ἐτῶν δεκατριῶν ἐτελεύτησεν καὶ ἡ γυνὴ τοῦ αὐταδέλφου της, καὶ ἐπειδὴ ἤθελον νὰ τὴν ἐνταφιάσωσι εἰς τὸν τάφον τῆς γενεᾶς των, κατὰ τὴν συνήθειαν, ἔσκαπτον διὰ νὰ ἀνοίξωσι τὸν τάφον, ὅπου ἡ Μήτηρ τοῦ Ἁγίου ἐνεταφιάσθη, ἀλλ' εὐθὺς ὅπου ἐγένετο μία μικρὰ τρύπα· ὢ τοῦ θαύματος! εὐγῆκεν ἄῤῥητος εὐωδία, τὴν ὁποίαν αἰσθανθέντες ἅπαντες οἱ παρευρεθέντες ἠρώτων ἐν τῷ μεταξύ των, ὁποία εἶναι ἡ εὐωδία αὕτη· τότε ἐνεθυμήθησαν ὅτι εὑρίσκοντο ἐκεῖ καὶ τὰ Ἅγια λείψανα τοῦ Ἰωάννου, ὅθεν μετὰ φόβου, καὶ πολλῆς τῆς εὐλαβείας ἀνοίξαντας τὸν τάφον, εὗρον τὸ μὲν σῶμα τῆς μητρὸς τοῦ Ἁγίου διαλελυμένον εἰς ὀστᾶ, καὶ τὸ σάβανον διεφθαρμένον, τὴν δὲ σακκοῦλαν, ἥτις εἶχε τὰ Ἅγια λείψανα τοῦ Μάρτυρος ἀβλαβῆ, καὶ ὡς νὰ ἦτον ἐκείνην τὴν ἰδίαν ὥραν τεθαμμένα εἰς τὸν τάφον· τότε συγγενής τις τοῦ Μάρτυρος παπᾶ Ἰωάννης Καυσοκαλύβας ἐπιλεγόμενος οἰκειοποιήθη αὐτὰ ὡς συγγενὴς καὶ κληρονόμος· ἀπὸ τῆς ὥρας λοιπὸν ἐκείνης διεφημίσθη, ὅτι τὰ ἅγια λείψανα τοῦ νεομάρτυρος Ἰωάννου, εὑρίσκονται εἰς χεῖρας τοῦ ἱερέως ἐκείνου, τὰ ὁποῖα ἐπετέλουν ἰάσεις εἰς τοὺς μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας προσερχομένους·

αὕτη ἡ φήμη τῶν Ἁγίων λειψάνων ἔφθασεν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ ἱερωτάτου Μητροπολίτου Μονεμβασίας Χρυσάνθου, τοῦ καὶ ἐμοῦ Γέροντος, καὶ ἐπεθύμει νὰ ἴδῃ αὐτά, καὶ προσκυνήσῃ· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ ἱερεὺς ἐκεῖνος, ὁ ἔχων τὰ Ἅγια λείψανα, κεντηθεὶς ὑπὸ τοῦ οἴστρου τῆς ἀκολασίας, ἔλαβε καὶ δευτέραν γυναῖκα, παρανόμως καὶ τρίτην, καὶ παραιτηθεὶς τοῦ χωριδίου ἐκείνου κατῴκησεν, εἰς ἓν ἄλλο χωρίδιον τῆς ἐπισκοπῆς Ἔλους, εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὰ Ἅγια λείψανα· ἐπειδὴ ὅμως καὶ εὑρίσκοντο, εἰς χεῖρας τοιούτου ἀνδρός, μὴ ὄντος ἀξίου πρὸς τὴν αὐτοῦ ἱερότητα, ἐνομίζετο καὶ τὸ πρᾶγμα ἀπιθανον, ἀκούσας δὲ ὅτι ἡ αὐτοῦ τιμία κάρα ἀφιερώθη εἰς Μοναστήριόν τι τῆς Ἐπισκοπῆς Ἔλους, τιμώμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Προφήτου Προδρόμου καὶ βαπτιστοῦ Ἰωάννου καὶ ὅτι πρὸς τοῖς ἄλλοις θαύμασι, ἰάτρευσε παραδόξως τὴν ἐξηραμμένην καὶ παράλυτον χεῖρα μιᾶς γυναικὸς τῶν ἐκεῖσε, ἐπεθύμει, ὡς ἔλαφος διψῶσα, πότε νὰ ἀξιωθῇ νὰ προσκυνήσῃ αὐτὰ καὶ λάβῃ μέρος ἐξ αὐτῶν· λοιπὸν κατὰ τὸ χιλιοστὸν ὀκτακοσιοστὸν δέκατον ὄγδοον, σωτήριον ἔτος πορευθεὶς κατὰ τὸ ἔθος εἰς Μονεμβασίαν, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ χωρίδιον Γούβας, ἠρώτησε τοὺς κατοίκους τοῦ χωριδίου ἐκείνου περὶ τῶν λειψάνων τοῦ Μάρτυρος, οἵτινες διηγήθησαν ὅσα προείρηνται περὶ τοῦ Ἁγίου, καὶ ὅτι ὁ ἔχων αὐτὰ παπᾶ Ἰωάννης ἀσθενὴς ὢν πνέει τὰ λοίσθια, ἡ δὲ ἱερότης του ἐτήρει ταῦτα πάντα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, διανοούμενος πότε νὰ ἀξιωθῇ νὰ λάβῃ μέρος ἐξ αὐτῶν, τῶν λειψάνων· ὅθεν μετ' ὀλίγας ἡμέρας, τελευτήσαντος τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, τοῦ κατέχοντος τὰ ἅγια Λείψανα, προσεκλήθη παρὰ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν κηδείαν αὐτοῦ· ἐπορεύθη λοιπόν, συμπορευομένου καὶ ἐμοῦ ὡς ἱεροδιακόνου, χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος, στοχασθεὶς ὅτι ἔφθασεν ἡ ὥρα, καθ' ἣν ἐπεθύμει νὰ λάβῃ τὰ ἅγια Λείψανα· μετὰ τὴν κηδείαν λοιπὸν τοῦ ἱερέως ἐκείνου, ἔλαβεν ὅσα εὑρέθησαν, ἐξ ὧν μέρος ἀπέστειλεν εἰς τὸ φρούριον Μονεμβασίας, καὶ μέρος ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν Καλαμάταν (1) τὰ ὁποῖα εὑρισκόμενα καὶ ἐν ταῖς δυσὶ Μητροπόλεσι, θαύματα ἀεννάως ποιοῦσιν εἰς τοὺς μετὰ πίστεως προσκαλουμένους αὐτά· καὶ οὕτω τὰ τοσούτους χρόνους κεκρυμμένα ἅγια λείψανα τοῦ νεομάρτυρος Ἰωάννου ἐφανερώθησαν, πρῶτον μὲν διὰ στηριγμὸν τῆς εὐσεβείας καὶ πίστεως, καὶ καύχημα τῶν χριστιανῶν, δεύτερον δὲ διὰ καταισχύνην καὶ ἔλεγχον τῶν κοιλιοδούλων ἐκείνων χριστιανῶν, οἵτινες δὲν φυλάττουσι τὰς παραδεδομένας νηστείας τῆς τοῦ Χριστοῦ ἁγίας Ἐκκλησίας ἀλλὰ καταφρονητικῶς φερόμενοι καταλύουσιν αὐτὰς ἀναιδῶς,

(1) Ταῦτα εὑρίσκονται εἰς Καλάμας εἰς τὴν οἰκογένειαν Παγώνη τὰ ὁποῖα ἠξιώθην καὶ προσεκύνησα· ἐκπέμπουσιν ἄρρητον εὐωδίαν. Σ. Ε.

καὶ ἀσυστόλως· τούτου λοιπὸν τοῦ Μάρτυρος τὴν μνήμην ἑορτάζουσι κατ' ἔτος ἅπαντες οἱ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μονεμβασίας καὶ Καλαμάτας, εἰς δοξαν Χριστοῦ τοῦ ἀντιδοξάζοντος τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν (1).

(Ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ φυλλάδος, ἔνθα ὑπάρχει καὶ ἀκολουθία).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ Λειψάνου τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ τοῦ θαυματουργοῦ. (*Τὸν βίον αὐτοῦ ὁρα εἰς τὰς* 16 *Μαρτίου ἐν σελίδι* 274 *τοῦ βιβλίου Χαλκηδόνος*).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ΙΛΑΡΙΩΝΟΣ ἐπισκόπου Μεγληνίας, Ρώσσου.

Μεγαλυνάριον τῶν Ἁγίων.

Ἱλαρίων πάτερ θαυματουργέ, Δάσιε Ἀνδρέα σὺν Γαΐῳ καὶ Ζωτικῷ, Στέφανε καὶ Πέτρε καὶ Παῦλε καὶ Εὐκράτη, Σωκράτη, Θεοδότη, Ἄζη καὶ Ἰωάννη ὑπὲρ ἡμῶν Κυρίῳ ἀεὶ πρεσβεύσατε

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΚΒ', μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἰσοποστόλου ΑΒΕΡΚΙΟΥ, ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως τοῦ θαυματουργοῦ.

»Δοὺς Ἀβέρκιος χοῦν χοΐ θνητῶν νόμῳ,
»Θεὸς Θεῷ πρόσεισι τῷ φύσει θέσει.
»Εἰκάδι δευτερίῃ Ἀβέρκιος ᾤχετο γαίης.

ά. Κατὰ τοὺς χρόνους Μάρκου, Ἀντωνίου καὶ Λευκίου τῶν ἀσεβῶν βασιλέων ἐν ἔτει 186 ἐγράφησαν διατάγματα, καὶ ἐπέμφθησαν εἰς ὅλα τὰ φρούρια καὶ πόλεις τῶν Ρωμαίων, νὰ προσκυνῶσιν ὅλοι τοὺς θεοὺς τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἐπιμελῶς νὰ τοῖς θυσιάζωσιν. Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦτο ἡγεμὼν εἰς τὴν μικρὰν Φρυγίαν ἄρχων τις, ὀνόματι Πούπλιος, ὅστις ἰδὼν τὰ τῶν Βασιλέων δόγματα, προσέταξε νὰ τελέσωσιν ὅλοι τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ κοινὴν ἑορτήν, προσφέροντες κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτῶν σπονδὰς καὶ θυσίας τοῖς Δαίμοσιν. Εἰς πόλιν τινὰ τῆς Φρυγίας, ἡ ὁποία ἐπονομάζεται Ἱεράπολις, ἦτο ἀρχιερεὺς τῶν Χριστιανῶν ἐναρετός τις καὶ ἁγιώτατος ἄνθρωπος, ὀνόματι Ἀβέρκιος, ὁ ὁποῖος βλέπων τοὺς πολίτας λευχειμονοῦντας νὰ πανηγυρίζωσι, καὶ νὰ προσκυνῶσι κωφὰ εἴδωλα καὶ ἀναίσθητα, καὶ νὰ καταφρονῶσι τὸν ἀληθῆ Θεὸν καὶ Δημιουργὸν ἁπάσης τῆς κτίσεως, ἐλυπεῖτο ἐν τῇ ψυχῇ του διὰ τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν, καὶ μετὰ δακρύων κατὰ μόνας ταῦτα τῷ Κυρίῳ

(1) Συγγραφεὺς ὑπῆρξεν ὁ ἱερομόναχος Πανάρετος Ἀγγελόπουλος, ἱεροδιάκονος τοῦ τότε ἀοιδίμου ἀρχιεπισκόπου Χρυσάνθου Παγώνη. Σ. Ε.

προσηύχετο· «Θεὲ τῶν αἰώνων, καὶ Κύριε τοῦ ἐλέους, ὁ δι' ἡμᾶς γεννηθῆναι εὐδοκήσας τὸν Μονογενῆ σου Υἱόν, εὐσπλαγχνίθητι τὸν Κόσμον, ὅπερ ἐδημιούργησας. Λυπήθητι ταύτην τὴν πόλιν σου, εἰς τὴν ὁποίαν ἐχειροτόνησας ποιμένα ἐμὲ τὸν ἀνάξιον, καὶ μὴ ἀφήσῃς τὸν λαόν σου, νὰ προσκυνῶσι βδελύγματα· ἀλλὰ φώτισέ τους νὰ λυτρωθῶσιν ἀπὸ τὸ σκότος τῆς ἀγνωσίας, καὶ νὰ γνωρίσωσι τὸ φῶς τῆς σῆς χάριτος.» Ταῦτα πολλάκις εὐξάμενος, ἀπεκοιμήθη, καὶ βλέπει εἰς τὸ ὅραμά του ἕνα νεανίαν ὡραῖον εἰς τὸ εἶδος καὶ εὔμορφον, ὅστις τῷ ἔδωκε ράβδον τι λέγων αὐτῷ· «ὕπαγε Ἀβέρκιε εἰς τὸ ὄνομά μου, καὶ σύντριψον μὲ τὴν ράβδον αὐτὴν τοὺς αἰτίους τῆς πλάνης.» Ἐγερθεὶς λοιπὸν ὁ Ἀβέρκιος τὴν ἐννάτην ὥραν τῆς νυκτὸς ἔλαβε θάρρος διὰ τὴν θείαν αὐτὴν ὀπτασίαν, γνωρίσας, ὅτι ὁ Δεσπότης Χριστὸς ἦτο, ὅστις τῷ ἐφάνη, καὶ τῷ εἶπε νὰ συντρίψῃ τὰ εἴδωλα, καὶ λαβὼν ράβδον μεγάλην, ἀπῆλθεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅτε ἐποίουν τὰς περισσοτέρας θυσίας, καὶ μόλις ἤπλωσε τὰς χεῖράς του εἰς τὴν θύραν, εὐθὺς συνετρίφθησαν οἱ μοχλοί, καὶ αἱ θύραι ἠνεώχθησαν μόναι των· ὅθεν εἰσελθὼν συνέτριψεν πρῶτον τὸ εἴδωλον τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔπειτα τῶν ἐπιλοίπων θεῶν, οἵτινες, ὡς κωφὰ καὶ μάταια ξόανα δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ποιήσωσιν δίκην τινά, ἢ ἀμυναν κατ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἔπεσον ἐπὶ γῆς, ὁμολογοῦντες μὲ τὸ ἔργον, ὅτι δικαίως πάσχουσι, καὶ ὅσοι τοὺς ὠνόμαζον θεοὶ ἐτραλλάθησαν. Οἱ δὲ ὑπηρέται καὶ θεραπευταὶ τῶν εἰδώλων, ἰδόντες τοιαύτην τόλμην, ἐθαύμασαν ἐκπληττόμενοι. Ὁ δὲ δίκαιος κυττάζων αὐτοὺς μὲ ὀργὴν εἶπεν· «ὑπάγετε εἰς τὸ ἀνάκτορον, εἴπατε τῶν ἀρχόντων σας καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, ὅτι οἱ θεοί σας ἐμέθυσαν ἀπὸ τὴν πολλὴν εὐωχίαν καὶ σπατάλην, ὅπου τοῖς ἐδώκατε χθές, καὶ συνέτριψαν ἀλλήλους των. Λοιπὸν σεῖς ἐὰν ἔχετε ὀλίγην γνῶσιν, συνάξετε τὰ συντρίμματα αὐτῶν τῶν εἰδώλων, νὰ τὰ καύσητε εἰς πῦρ, νὰ μὴ χαθῶσιν τελείως, ἀλλὰ κἂν νὰ ποιήσητε ὀλίγην ἄσβεστον.» Ταῦτα πράξας, καὶ εἰπὼν ὁ μέγας Ἀβέρκιος, ἀπῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ὥσπερ τις ἀριστεύς, ὅπου ἐθανάτωσε τοὺς πολεμίους, καὶ αἰτίους τῆς ἀπωλείας. Ἐδίδασκε δὲ τοὺς ὄχλους νὰ φυλάττωσι θεοσέβειαν, καὶ σωφροσύνην. Ἀπῆλθον λοιπὸν οἱ νεωκόροι καὶ ἱερεῖς πρὶν ἀνατείλῃ, ὁ ἥλιος καὶ ἀνήγγειλαν εἰς ὅλην τὴν βουλὴν καὶ σύγκλητον τὰ γενόμενα. Τὸ πρωῒ τὸ ἔμαθον εἰς ὅλην τὴν πόλιν, καὶ συνηθροίσθη ὅλος ὁ λαὸς εἰς τὸν ναόν, καὶ βλέποντες εἰς τὴν γῆν ἐρριμένας τάς τε χεῖρας καὶ πόδας καὶ κεφαλὰς τῶν ἀναισθήτων θεῶν, ἐθυμώθησαν οἱ ἀνόητοι, καὶ ἁρπάσαντες ξύλα καὶ πῦρ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, «ἂς ὑπάγωμεν, νὰ βάλλωμεν πῦρ εἰς τὴν οἰκίαν του, νὰ κατακαύσωμεν οὐ μόνον αὐτόν, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους του.» Ὁ δὲ ἡγεμὼν δὲν τοὺς ἀφῆκε νὰ ὑπάγωσι, διὰ νὰ μὴ

ἄψῃ τὸ πῦρ καὶ εἰς ἄλλον τόπον, νὰ θανατωθῶσιν οἱ ἀναίτιοι· ἀλλὰ προσέταξε νὰ τὸν φέρωσι δεδεμένον εἰς τὸ κριτήριον. Τινὲς δὲ Χριστιανοὶ ἔδραμον πρότερον, καὶ ἔδωσαν λόγον εἰς τὸν Ἅγιον, νὰ παραμερήσῃ ὀλίγον, ἕως οὗ ἐξαλειφθῇ ὁ θυμὸς τοῦ λαοῦ νὰ μή τον ἀποκτείνωσιν. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· «μὴ γένοιτο νὰ φύγω τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ θάνατον, ὅστις προσέταξε τοῖς Ἀποστόλοις, νὰ κηρύττωσιν χωρὶς φόβον εἰς τὰ ἔθνη τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, καὶ νὰ μὴ φοβῶνται τινὰ κακοπάθειαν. Λοιπὸν ἕτοιμος εἶμαι νὰ ἀποθάνω διὰ τὸν Κύριον, ἵνα διὰ τοῦ ματαίου κερδίσω ζωὴν αἰώνιον. Ταῦτα εἰπών, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ καθίσας εἰς τόπον ὑψηλόν, παρρησίᾳ ἐδίδασκε τὸν λαόν, νὰ γνωρίσωσι τὸν ἀληθῆ Θεόν, νὰ καταφρονῶσι τὰ παρόντα ἡδέα, ὡς ἐπίκηρα καὶ ἀνάξια, καὶ μόνα τὰ μέλλοντα ἀγαθά, ἃ ἡτοίμοισεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν, νὰ ποθῶσιν ἐκ καρδίας καὶ νὰ ὀρέγωνται. Ὅτε λοιπὸν ταῦτα ὁ Ἅγιος διελέγετο, καὶ ἔμαθε τὸ συνέδριον, ὅπου ἤθελον νὰ τὸν καύσωσιν, ἐθυμώθησαν περισσότερον διὰ τὴν παρρησίαν αὐτοῦ, καὶ ὥρμησαν κατ' αὐτοῦ, ἔχοντες εἰς τὸν νοῦν των νὰ τὸν ἐξ σχίσωσι μὲ τοὺς ὀδόντας καὶ ὄνυχας. Ὅταν λοιπὸν ἔμελλον νὰ τὸν ἁρπάσωσι, ἰδοὺ αἰφνηδίως εὑρέθησαν ἔμπροσθεντρεῖς νέοι δαιμονιζόμενοι, οἵτινες εἶχονξεσχισμένα τὰ ἱμάτιά των, καὶ οὕτω γυμνοὶ ἔτρωγον τὰς σάρκας των, στρεβλοῦντες τὰς χεῖρας, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς διαστρέφοντες, καὶ ἐξείρχοντο ἀφροὺς ἀπὸ τὸ στόμα φωνάζοντες, οἵτινες ἔδραμον πρὸς τὸν Ἅγιον λέγοντες· «ὁρκίζομέν σε κατὰ τοῦ ἀληθινοῦ καὶ μόνου Θεοῦ, ὃν κηρύττεις, νὰ μή μας βασανίσῃς πρὸ καιροῦ.» Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ πρὶν θυμωμένοι, ἔσβεσαν τὴν ὁρμήν, ἕως νὰ ἴδωσι τὸ ἀποβησόμενον. Ὁ δὲ Ἅγιος εὐθὺς προσηύξατο, λέγων πρὸς Κύριον· «Δέσποτα Θεὲ Παντοκράτωρ, ὁ Πατὴρ τοῦ Παιδός σου Ἰησοῦ, ὅπου οἰκονομεῖς τὰ πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν, ἂν καὶ μυριάκις ἡμεῖς ἁμαρτάνωμεν, δέομαι καὶ ἱκετεύω σε, λύτρωσαι τοὺς νεανίσκους τούτους ἀπὸ τοὺς Δαίμονας, διὰ νὰ γνωρίσωσι καὶ αὐτοί, καὶ πάντες οἱ παρεστῶτες, ὅτι σὺ εἶσαι μόνος Θεός, καὶ νὰ πιστεύσωσιν διὰ τὴν θαυματουργίαν αὐτὴν εἰς τὸ θεῖόν σου Ὄνομα.» Ταῦτα εὐξάμενος, τοὺς ἐκτύπησεν εἰς τὰς κεφαλὰς μὲ τὴν ῥάβδον, λέγων· «εἰς τὸ Ὄνομα του Χριστοῦ ἐξέλθετε ἀπὸ τοὺς νεανίσκους, πονηρὰ Δαιμόνια, καὶ ποσῶς μή τους βλάψετε.» Τότε οἱ Δαίμονες κράξαντες φωνὴν μεγάλην, ἔφυγον. Οἱ δὲ νέοι ἔπεσον εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐκείτοντο ἐπὶ πολὺ ἄφωνοι, ὥστε πάντες ἐνόμισον, ὅτι ἀπέθανον. Ἀλλὰ ὁ Ἅγιος τοὺς ἤγειρεν ὑγιεῖς, καὶ σωφρονισθέντες ἐνεδύθησαν ἱμάτια, καὶ πλέον ἀπὸ τὸν Ἅγιον δὲν ἔφυγον. Ὁ δὲ ὄχλος ταῦτα ἰδόντες, ὅλοι μὲ μίαν γνώμην καὶ γλῶσσαν ἐβόησαν· «σὺ εἶσαι ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεός, τὸν ὁποῖον κηρύττει ὁ Ἀβέρκιος.» Ἐπίστευσαν λοιπὸν ὁλοψύχως, πλὴν ἐδειλίων φοβούμενοι, μήπως καὶ διὰ τὸ πλῆθος

τῶν προτέρων ἁμαρτημάτων, δὲν τοὺς δεχθῇ ὁ Θεός, καὶ μείνωσιν ἀδιάλλακτοι· ὅθεν ἔλεγεν πρὸς τὸν Ἅγιον· «δίδαξόν μας ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, ἐὰν μᾶς συγχωρῇ ὁ ἀνεξίκακος, ἢ μέλλει νὰ μᾶς ἀποδώσῃ κατὰ τὰς ἁμαρτίας, ἃς ἐν ἀγνοίᾳ κατ' αὐτοῦ διεπράξαμεν, διότι τοῦτο δειλειῶντες φοβούμεθα.» Ὁ δὲ λαμπρᾷ τῇ φωνῇ ἀνακηρύξας τὸ τοῦ Θεοῦ ἀμέτρητον ἔλεος, ἔλεγεν· «ἐὰν ἀφήσητε τὰ πρότερα ἔργα σας, νὰ μισήσητε πᾶσαν κακίαν, φθόνον, μῖσος, ἀκαθαρσίαν, καὶ τὰ λοιπά, ὅσα πρότερον δι' ἀγνωσίαν ἐπράττετε, θέλει σᾶς ἐλεήσει ὡς εὔσπλαγχνος, ἐπειδὴ καθ' ἑκάστην προσκαλεῖ τοὺς ἁμαρτήσαντας, λέγων· «Προσέλθετε παντες οἱ κοπιῶντες, καὶ πεφορτισμένοι, καὶ ἐγὼ θὰ σᾶς ἀναπαύσω.» Εἰς τοῦτο ἔχομεν μυρία ὑποδείγματα τῆς αὐτοῦ χρηστότητος. Λοιπὸν ἐπειδὴ ἐπιστεύσατε ὁλοψύχως, δράμετε εἰς τὸν Ἰατρὸν μὲ νηστείαν καὶ πόνους, προσευχάς τε καὶ δάκρυα, διὰ νὰ ἐξαλείψητε τὰς προτέρας ἀσελγείας καὶ ἡδονὰς τοῦ σώματος. Οὕτω νουθετήσας αὐτοὺς ἱκανῶς ἕως τὴν ἐννάτην ὥραν, καὶ προσευξάμενος δι' αὐτοὺς πρὸς Κύριον, νὰ τοὺς δυναμώσῃ νὰ φυλάξωσι τὰ εἰρημένα, τοὺς ηὐλόγησε καὶ ἐφίλησεν ἀποχαιρετήσας, διότι ἡ ὥρα τῆς προσευχῆς ἐπλησίασε, νὰ ἀναγνώσῃ τὴν ἀκολουθίαν του.

β'. Ὁ δὲ ὄχλος ἠκολούθουν δεόμενοι νὰ τοὺς βαπτίσῃ τὸ συντομώτερον, καὶ ὁ Ἅγιος ἐπήνεσε τὴν πρόθυμον αὐτῶν γνώμην, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦτο ὥρα, τοῖς εἶπε, νὰ περιμένωσιν ἕως τὴν αὔριον. Οἱ περισσότεροι ἀπ' ἐκείνους δὲν ὑπῆγαν νὰ κοιμηθῶσιν εἰς τὴν οἰκίαν των, ἀπὸ τὸν πολύν των πόθον, ἀλλ' ἔμειναν εἰς τὸ δωμάτιον αὐτοῦ, καὶ τὸ μεσονύκτιον ἐξελθὼν μετὰ τὴν εὐχὴν ὁ Ἅγιος, καὶ ἰδὼν αὐτούς, προσηύξατο ταῦτα πρὸς Κύριον· «εὐχαριστῶ σοι Δέσποτα Θεέ, διότι μοὶ ἐπήκουσες, καὶ ἠλέησας τὰ πρόβατά σου, καὶ προσεκάλεσας αὐτὰ εἰς τὴν ἀληθῆ μοῖραν τοῦ ποιμνίου σου, καὶ ἀπέδειξας τὸν νοητὸν λύκον ἄπρακτον.» Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε τὸν ὄχλον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐβάπτισε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἄνδρας πεντακοσίους. Ἀκούοντες δὲ τὴν φήμην αὐτοῦ, ἔτρεχον καθ' ἑκάστην, οὐ μόνον ἀπὸ τὴν Φρυγίαν καὶ τὰ περίχωρα, μέρη τῆς πόλεως ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, καὶ Λυδίαν, καὶ ἄλλους τόπους, καὶ εἴρχοντο εἰς αὐτόν· ἄλλοι διὰ νὰ τοὺς κατηχήσῃ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, καὶ ἕτεροι διὰ νὰ θεραπευθῶσιν ἀπό τινα ἀσθένειαν, ἐπειδὴ οὐ μόνον εἰς τὴν διδαχὴν ἦτο δεξιώτατος, ἀλλὰ καὶ ὀξύτατος καὶ ἐγρήγορος νὰ θεραπεύῃ τοὺς ἀρρώστους. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ἐκάθητο εἰς τὸν συνήθη τόπον διδάσκων, οἱ δὲ Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἱστάμενοι ἠκροάζοντο αὐτοῦ τὰ γλυκύτατα λόγια. Τότε ἔφερον μίαν εὐγενεστάτην γυναῖκα τυφλήν, Φρύγγελαν ὀνόματι, ἥτις ἦτο μήτηρ ἑνὸς μεγάλου ἄρχοντος καὶ πρώτου τῆς πόλεως, ὀνομαζομένου Ποπλίωνος, ἡ ὁποία ἀκούουσα τὴν δι-

δαχὴν τοῦ Ἁγίου, χειραγωγουμένη ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, μετὰ δακρύων τοιαῦτα λέγουσα· «λυπήσου με, τιμιώτατε πάντων ἀνθρώπων, καὶ φίλε τοῦ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ, καὶ μή με παρίδῃς τὴν τάλαιναν· παραμύθησόν μου τὴν συμφοράν, καὶ δός μοι τὸ παμπόθητον φῶς τῶν ὀμμάτων, νὰ βλέπω τὸν γλυκύτατον Ἥλιον· δύσωπήθητι διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς περιφανείας καὶ συγγενείας μου, διότι ὁ Ποπλίων εἶναι υἱός μου, ὅστις ἔχει παρρησίαν πολλὴν πρὸς τὸν βασιλέα. Ἔχω πράγματα πολλά, καὶ δούλους καὶ χρήματα· ἀλλὰ τί μοι τὸ ὄφελος, νὰ ἐξουσιάζω τοσοῦτον πλοῦτον καὶ νὰ μὴ βλέπω, νὰ τὸν διακρίνω ὡς βούλομαι, ἀλλὰ νὰ ἔχω χειραγωγὸν ὡς οἱ πένητες· κάλλιον νὰ εἶχα τὸ φῶς μου μόνον, καὶ οὐχὶ ἄλλην τινὰ οὐσίαν οὐδαμῶς. Δέομαι λοιπὸν τῆς φιλανθρώπου ψυχῆς σου, καὶ πολλὰ σὲ παρακαλῶ ἡ τάλαινα, φώτισόν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς μὲ τὴν παρρησίαν, ὅπου ἔχεις πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεόν.» Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· «καὶ ἐγώ, γύναι, ἁμαρτωλὸς εἶμαι, καὶ δεόμενος τῆς φιλανθρωπίας τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ ἐὰν πιστεύῃς καὶ σὺ εἰς αὐτὸν τὸν Παντοδύναμον Κύριον, δύναται νὰ σοὶ χαρίσῃ τὸ φῶς, καθὼς καὶ τὸν γεννηθέντα τυφλὸν ἐφώτισεν.» Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο· «πιστεύω εἰς τὸν ἀληθινὸν Δεσπότην Χριστόν, καὶ ἔγγισον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου τὴν ἱερὰν δεξιάν σου, νὰ φωτισθῶσι.» Ταῦτα ἔλεγεν ἡ γυνὴ οὐχὶ μὲ λόγια ἁπλᾶ, ἀλλὰ μὲ ἦθος ἐλεεινὸν καὶ μὲ δάκρυα· ὅθεν εὐσπλαγχνισθεὶς ὁ Ἅγιος, ἐκύτταξεν εἰς τὸν οὐρανὸν λέγων· «ἐλθὲ Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, τὸ ἀληθιτὸν φῶς, καὶ ταύτης τοὺς ὀφθαλμοὺς διάνοιξον.» Ἔπειτα ἐγγίζων εἰς τὰ ὄμματα τῆς τυφλῆς, εἶπεν· «ἐὰν ἀληθῶς ἐπίστευσεν εἰς Χριστόν, ἂς ἀναβλέψῃ ἡ Φρύγγελλα.» Ταῦτα λέγοντος τοῦ Ἁγίου, εὐθὺς ἡ ἀβλεψία ἐλύετο, καὶ ἡ πρὸς Χριστὸν πίστις ἀληθὴς ἐδείκνυτο, διότι ἡ ἀνάβλεψις τῶν ὀμμάτων τοῦ σώματος ἐφανέρωσε, πῶς ἐφωτίσθησαν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ψυχῆς αὐτῆς. Ὅθεν καὶ εὐγνώμων περὶ τὴν δωρεὰν ἐγνωρίζετο, λέγουσα· «εὐχαριστῶ σοι Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, διότι τὸ φῶς μου διπλασίως ἐχάρισας, καὶ ἤνοιξας τοὺς σωματικοὺς ὀφθαλμούς, καὶ τοὺς τῆς καρδίας μου· ὅθεν ἁρμόζει νὰ ψάλλω ταῦτα χαρμονικῶς μετὰ τοῦ Προφήτου σου· «ἐρρύσω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀπὸ δακρύων, καὶ τοὺς πόδας μου ἀπὸ ὀλισθήματος· διότι ἀληθῶς ἐλυτρώθην ἀπὸ τὰ σωματικὰ σκοντάμματα, καὶ ψυχικὰ διαβήματα.» Ἔπειτα λέγει πρὸς τὸν Ἅγιον μὲ θερμότατον ἔρωτα· «ἰδοὺ πάτερ ὑπόσχομαι ἔμπροσθεν τῶν πολλῶν τούτων μαρτύρων, νὰ διαμοιράσω εἰς τοὺς πτωχοὺς τὰ ἥμισυ τῶν ὑπαρχόντων μου.» Τοῦτο τὸ θαυμάσιον βλέποντες οἱ περιεστῶτες, καταπλαγέντες ἐβόησαν· «μέγας εἶσαι ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν, καὶ μεγάλων χαρίτων θέλουσιν ἀπολαύσει οἱ τὸ ὄνομά σου ἐπικαλούμενοι.» Ὁ δὲ Ἅγιος εἶπε πρὸς τὴν Φρύγγελλαν· «ἰδοὺ λοιπὸν ὅτι ἐγνώρισας πῶς ὁ Δεσπότης

μου ἀνταμοίβει καὶ εὐεργετεῖ φιλοτίμως ὅσους ἐλπίζουσιν εἰς αὐτόν· «ὕπαγε λοιπὸν εἰς εἰρήνην, καὶ πρόσεχε νὰ μὴ γείνῃς πρὸς τὸν εὐεργέτην ἀχάριστος.» Ἡ δὲ γυνὴ εὐχαριστήσασα κατὰ τὸ πρέπον, ἀπῆλθεν. Ἀλλὰ πάλιν ἐπέστρεφεν ὡς εὐγνώμων, καὶ δὲν ἠδύνανο νὰ τὸν ἀποχωρισθῇ τελείως.

γ'. Ἠκούσθη δὲ εἰς τόπους πολλοὺς αὐτὴ ἡ θαυματουργία· ὅθεν προσῆλθον πάλιν αὐτῷ τρεῖς πρεσβύτιδες τυφλαί, λέγουσαι· «καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν εἰς τὸν Ἰησοῦν, ὅπου κηρύττεις θαυμάσιε, καὶ ποίησον δέησιν, νὰ εὐσπλαγχνισθῇ καὶ ἡμᾶς ὡς τὴν Φρύγγελλαν.» Ὁ δὲ ἅγιος ἀπεκρίνατα· «ἐὰν εἶναι ἀληθὴς ἡ πίστις σας πρὸς τὸν ἀληθῆ Θεόν, καθὼς λέγετε, θέλετε τὸν ἰδεῖ μὲ τοὺς νοητοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας σας.» Ταῦτα εἰπών, προσηύξατο λέγων· «Κύριέ μου Ἰησοῦ Χριστὲ δέομαί σου, ἂς φωτισθῶσι καὶ αὗται, καὶ ἂς ἴδωσι τὰς αὐγὰς τῆς σῆς ἐπιγνώσεως.» Τότε ἤστραψε φῶς μέγα ἄνωθεν τοῦ τόπου, ὅπου ἵσταντο. Οἱ δὲ παρεστῶτες καταπλαγέντες ἀπὸ τὸ παράδοξον θέαμα, ἔπεσον εἰς τὴν γῆν, διότι τὸ φῶς ἐκεῖνο δὲν ἦτο ὡς τοῦ Ἡλίου, ἢ ἀστραπῆς, ἀλλὰ ἄλλως φρικτὸν καὶ ἀσύνηθες. Αἱ δὲ γυναῖκες ἵσταντο ἀκλινεῖς. Τὸ δὲ φῶς ἐκεῖνο ὅτε κατέβη εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, παρευθὺς ἀνέβλεψαν. Ὁ δὲ Ἅγιος τὰς ἠρώτησε, τί εἶδον πρῶτον ἀφοῦ ἐφωτίσθησαν. Ἡ μία εἶπε, ὅτι εἶδεν ἕνα γηραιὸν φαιδρὸν καὶ ὡραῖον εἰς τὸ εἶδος ἄρρητον. Ἡ ἄλλη εἶπε, πῶς ἦτο νεανίσκος, καὶ ἡ ἄλλη, παιδίον μικρόν, καὶ ἤγγισεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, καὶ οὕτως ἐθεραπεύθησαν. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἅγιος, ηὐχαρίττησε τὸν Θεόν, καὶ παραλαβών, τὴν συνοδίαν αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του τὴν θ'. ὥραν, νὰ εἴπῃ τὸν ἑσπερινόν, καθὼς εἶχε συνήθειαν πάντοτε, καὶ εἰς τὸ τέλος τῆς ἡμέρας ὡς πάρεργον ἔτρωγε ὀλίγον ἄρτον διὰ μικρὰν παραμυθίαν τοῦ σώματος. Ἔτρεχον λοιπὸν πολλοί, ἀκούοντες αὐτοῦ τὰ θαυμάσια, καὶ ἐβαπτίζοντο εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος. Ἐξήρχετο δὲ καὶ εἰς τὰ χωρία ἔξω ὁ Ἅγιος, νὰ βλέπῃ τοὺς ἀσθενεῖς, τοὺς ὁποίους μὲ τὴν προσευχὴν ἐθεράπευε, καὶ ἀπελθὼν εἰς τόπον τινά, ὅπου εἶχον χρείαν μεγάλην ἀπὸ λουτροῦ, νὰ εἰσέρχωνται οἱ ἀσθενεῖς, ἐγονάτισεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ποιήσας δι' αὐτὸ πρὸς Κύριον δέησιν. Ἦτο δὲ εὐδία καὶ ξαστεριὰ εἰς τοὺς οὐρανούς, πλὴν ἐγένετο θαυμασίως βροντή, καὶ ἀνέβλυσαν ἐκ τῆς γῆς θερμὰ ὕδατα· ὅθεν ἅπαντες θαυμάζοντες, ἐδόξασαν τὸν Θεόν, ὅστις τελειοῖ τὰ θελήματα τῶν δούλων αὐτοῦ. Ἐκέλευσεν λοιπὸν ὁ Ἅγιος τοὺς παρεστῶτας νὰ σκάψωσι λάκκους, νὰ συνάγωνται τὰ ὕδατα νὰ θεραπεύωνται οἱ ἀσθενεῖς, καὶ οὕτω πρὸς τὴν οἰκίαν ὑπέστρεφεν. Καθ' ὁδὸν τὸν ὑπήντησεν ὁ Διάβολος, μετασχηματισθεὶς εἰς μορφὴν γυναικός, καὶ τοῦ λέγει νὰ τῆς δώσῃ εὐλογίαν. Ὁ δὲ Ἅγιος τὸν ἐγνώρισεν ἀπὸ θείαν χάριν, καὶ ἔστρεψεν

εἰς ἄλλο μέρος τὸ πρόσωπον, καὶ ἀπελθὼν παρεμπρὸς ἐσκόνταψε δυνατά, καὶ ἐπληγώθη εἰς τὸν ἀστράγαλον. Ὁ δὲ πονηρὸς ἀφεὶς τὴν γυναικείαν μορφήν, καὶ φαινόμενος καθὼς ἦτο, περιεγέλα τὸν Ἅγιον, λέγων· «μὴ νομίζῃς πῶς εἶμαι κανὲν ταπεινὸν δαιμόνιον ἀπ' ἐκεῖνα, ὅπερ διώκεις μὲ ἕνα λόγον, ἀλλὰ ἑκατόνταρχος εἶμαι, καὶ ἰδοὺ ἐδοκίμασες τὴν δύναμίν μου· σὺ θεραπεύεις τοὺς ἄλλους ἀσθενεῖς, καὶ ἐγὼ σοὶ ἔδωσα χαλεπὴν ὀδύνην.» Ταῦτα εἰπὼν ὁ μιαρός, ἐπήδησεν εἴς τινα νεανίαν ἐκεῖ ἔμπροσθεν, καὶ σπαράξας αὐτὸν χαλεπῶς, καὶ ἀφρίζων, καὶ διαταράξας, ἔρριψεν εἰς τὴν γῆν, καὶ τὸν ἐβασάνιζεν. Ὁ δὲ Ἅγιος ἐλυπήθη τὸν νέον, καὶ δεηθεὶς τοῦ Θεοῦ, αὐτὸν μὲν ἐθεράπευσε, τὸν δὲ πονηρὸν ἀπεδίωξεν, ὅστις μὲ φωνὴν ἀγρίαν καὶ ἀναίσχυντον εἶπε ταῦτα· «σύ με διώκεις ἀπ' ἐδῶ Ἀβέρκιε, καὶ ἐγὼ νὰ σὲ ποιήσω ἄκοντα νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν Ρώμην.» Ὁ δὲ Ἅγιος ἀπῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ προσηύχετο νήστις μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμέρας ἑπτά, δεόμενος τοῦ Θεοῦ, νὰ μὴ δώσῃ ἐξουσίαν τῷ Δαίμονι κατ' αὐτοῦ, νὰ τὸν πειράξῃ καθὼς ἐκαυχήθη. Τὴν ἑβδόμην νύκτα εἶδεν εἰς τὸ ὅραμά του ὁ Ἅγιος τὸν Δεσπότην, καὶ τῷ λέγει· «ὕπαγε εἰς τὴν Ρώμην Ἀβέρκιε, διὰ νὰ κηρύξῃς τὸν ὄνομά μου, καὶ ἔχε θάρρος, διότι ἡ χάρις μου θέλει εἶσθαι μετὰ σοῦ.» Ἐγερθεὶς λοιπὸν ἐκ τοῦ ὕπνου εἶπεν· «ἂς γείνῃ Χριστέ μου τὸ θέλημά σου, καὶ ἐφανέρωσε τὴν ὀπτασίαν εἰς τοὺς ἀδελφούς. Ὁ δὲ πονηρὸς Δαίμων ἐκεῖνος, ἅμα ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν νέον, ἔφθασεν εἰς τὴν Ρώμην, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἀντωνίου, ἥτις ἦτο δεκαεξαέτης νεάνις Λουκίλλα ὀνόματι, θαυμασία εἰς τὸ κάλλος καὶ μέγεθος, μεμνηστευμένη ἄνδρα καλούμενον Λεύκιον. Δαιμονισθεῖσα λοιπὸν ἡ νεᾶνις, διεσπαράττετο, ἔδακνε τὰς χεῖρας, καὶ ἔτρωγε τὰς σάρκας της. Ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ἡ Αὐγοῦστα Φαυστῖνα εἶχον θλῖψιν πολλὴν δι' αὐτήν, μάλιστα τῇ εἶχεν ὑποσχεθῇ τῷ ρηθέντι Λευκίῳ, ὅστις ἦτο μέγας καὶ ἰσχυρὸς ἄρχων, καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὸν πόλεμον ἀνθ' ἑαυτοῦ, ὑποσχόμενος εἰς αὐτόν, ὅταν ἐπιστρέψῃ ἀπὸ τὸν πόλεμον τῆς Ἀνατολῆς, νὰ ὑπάγωσι μὲ τὴν κόρην εἰς τὴν Ἔφεσον, νὰ τελέσωσιν τοὺς γάμους εἰς τὸν ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος. Ἐπειδὴ λοιπὸν εἴρχετο ὁ Λεύκιος κατὰ τὰς συνθήκας, ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἰς Ἔφεσον, ἐστενοχωρεῖτο ὁ Ἀντωνῖνος διὰ τὴν τῆς κόρης ἀσθένειαν, καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς ἱερεῖς τῶν Ἰταλῶν καὶ Ρωμαίων, καὶ τοὺς μάντεις, ἐξώρκιζον τὸν Δαίμονα. Ἀλλὰ ματαίως ἐκοπίαζον· διότι ἀντὶ νὰ ἐξέλθῃ ἢ προϋνθῇ ὁ Δαίμων καὶ ἀγριώτερος ἀκόμη ἐγίνετο, καὶ ἔλεγε ταῦτα· «ἐὰν δὲν ἔλθῃ ὁ Ἀβέρκιος, ὅστις εἶναι ἐπίσκοπος εἰς τὴν Ἱεράπολιν τῆς Φρυγίας, δὲν ἐξέρχομαι ἀπὸ τοῦτο τὸ οἰκητήριον.» Ταῦτα εἶπε πολλάκις ὁ Δαίμων εἰς ἐπήκοον πάντων. Ὅθεν ὁ Ἀντωνῖνος ἀπο-

ρῶν περὶ τούτων, ἠρώτησε τὸν ἔπαρχον Κορνηλιανόν, ἐὰν ἦτο εἰς τὴν μικρὰν Φρυγίαν πόλις τι, ὀνομαζομένη Ἱεράπολις. Οὗτος δὲ ἀπεκρίνατο· «ναί, δέσποτα, ἀπ' αὐτὴν τὴν Ἱεράπολιν εἶναι καὶ ὁ Εὐξεινιανὸς Ὁπλίων, πρὸς τὸν ὁποῖον πολλάκις ἔγραψας περὶ δημοσίων πραγμάτων.» Ὁ δὲ Ἀντωνῖνος ἐχάρη, διότι ὁ φίλος του καὶ πιστὸς οἰκονόμος Εὐξεινιανὸς εὑρίσκετο εἰς τὴν Ἱεράπολιν, καὶ ἀπέστειλε γράμματα πρὸς αὐτόν, καὶ δύο Μαγιστριανοὺς Βαλέριον καὶ Βασιλιανόν, παρακαλῶν αὐτόν, νὰ στείλῃ εἰς τὴν Ρώμην τὸν Ἀβέρκιον μὲ πολλὴν τιμὴν καὶ εὐλάβειαν, διότι ἔχρῃζε αὐτοῦ τὰ μέγιστα. Λαβόντες λοιπὸν τὰ γράμματα οἱ ἀπεσταλμένοι, ἀπῆλθον ταχέως εἰς τὸ ἠὐτρεπισμένον πλοῖον, ὅπερ ἦτο εἰς τὸ Βρεντήσιον, καὶ τὴν ἑβδόμην ἔφθασαν εἰς Πελοπόννησον, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἔλαβον ἵππους βασιλικούς, καὶ ἀπῆλθον ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ τὴν αὔριον εἰς τὴν Νικομήδειαν. ἔπειτα ἐπορεύθησαν εἰς τὰ Σύναδα, τὴν τῆς Φρυγίας Μητρόπολιν, καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν ἔφθασαν εἰς τὴν Ἱεράπολιν. Εἰσελθόντες λοιπὸν εἰς τὴν πόλιν συνήντησαν κατὰ τύχην ἢ μᾶλλον θείαν πρόνοιαν τὸν Ἀβέρκιον, καὶ τὸν ἠρώτησαν ποῦ εὑρίσκετο ὁ Εὐξεινιανός, διότι εἶχον ἀνάγκην νὰ τὸν εὕρωσιν. Ὁ δὲ Ἅγιος τοὺς ἠρώτησε τί τὸν ἤθελον. Ὅθεν ὁ Βαλέριος ἐθυμώθη διότι δὲν τῷ ἀπεκρίθη εὐθὺς ὁ Ἀβέρκιος εἰς τὴν ἐρώτησιν, καὶ κινηθεὶς ἀπὸ τὸν Διάβολον, ἤγειρε τὴν δεξιὰν νὰ τὸν ραπίσῃ ὁ ἀναιδέστατος. Ἀλλὰ ἡ παντοδύναμος χεὶρ τοῦ οὐρανίου βασιλέως Χριστοῦ δὲν ἠμέλησε, σκέπουσα τὸν Ἅγιον· ἀλλ' ἐπάταξε τὴν τολμηρὰν χεῖρα τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἔμεινεν ἀοράτως δεδεμένη, καὶ ὡς νεκρὰ ἀδρανής. Φοβηθέντες λοιπὸν οἱ Μαγιστριανοὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ παραδόξου θεάματος, κατέβησαν ἀπὸ τοὺς ἵππους, καὶ προσκυνήσαντες τὸν Ἅγιον, ἐδέοντο μὲ πολλὴν ταπείνωσιν, νὰ θεραπεύσῃ τὴν μαρανθεῖσαν καὶ νεκρωθεῖσαν χεῖρα, καὶ νὰ τὸν ζωογονήσῃ ὡς πρότερον. Ὁ δὲ Ἅγιος ὡς συμπαθὴς καὶ εὔσπλαγχνος ἐθεράπευσεν αὐτήν· ἔπειτα πάλιν τοὺς ἠρώτησε τί ἤθελαν τὸν Εὐξεινιανόν; Οἱ δὲ εἶπον, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔστειλε γράμματα. Ἔλαβεν αὐτοὺς λοιπὸν ὁ Ἅγιος, καὶ τοὺς ἔφερεν εἰς τὸν ζητούμενον. Ὁ δὲ ἀναγνώσας τὰ γράμματα, τὰ ἔδωκε τῷ Ἁγίῳ, ὅστις ἰδὼν αὐτά, ἀπεκρίνατο· «νὰ ὑπάγω μετὰ πάσης προθυμίας, ἐπειδὴ εἶναι θέλημα Θεοῦ τὸ γινόμενον, καθὼς μοι ἐφανέρωσεν ὁ Δεσπότης μου.» Οἱ Μαγιστριανοὶ ἔμειναν ἡμέρας δύο, καὶ τοὺς ἐφίλευσεν ὁ Ὁπλίων· ἔπειτα ἀνεχώρησαν, ἐπειδὴ ὁ Ἅγιος ὑπέσχετο εἰς αὐτοὺς νὰ ἔλθῃ ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν εἰς συνάντησίν των πλησίον τῆς Ρώμης εἰς τόπον καλούμενον Ὄρτον, νὰ ὑπάγωσιν ὁμοῦ εἰς τὰ βασίλεια, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἀδιστάκτως ὡς ἅγιον ἄνθρωπον διὰ τὴν θαυματουργίαν ἣν περεῖδον. Ὁ δὲ θεῖος Ἀβέρκιος ἔβαλεν εἰς ἀσκὸν οἶνον καὶ ὄξος καὶ

ἔλαιον ὁμοῦ καὶ τὰ τρία εἴδη, καὶ ἔλαβεν ὀλίγους ἄρτους, παρηγορήσας τοὺς ἀδελφούς, οἵτινες ἔκλαιον τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ, καὶ ἀποχαιρετήσας, ἐξῆλθε τῆς πόλεως ἐπιβὰς ἐπὶ ὀναρίου, καὶ παρεμπρὸς ὀλίγον εἶδεν ἕνα ἀμπελουργόν, σκάπτοντα, τῷ λέγει· «Τροφιμίων ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ, νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν Ρώμην ὁμοῦ.» Ὁ δὲ ἀφῆκεν εὐθὺς τὸ δικέλλιον, καὶ ἁρπάσας τὸ ἐπανωφόριόν του, ἠκολούθησεν αὐτῷ. Ἀλλὰ σᾶς παρακαλῶ προσέχετε, ὦ ἀκροαταὶ νὰ ἀκούσητε θαῦμα μέγα μὲ ἀνάμικτον τέρψεως.

δ'. Ὁσάκις ἤθελε προστάξει ὁ Ἅγιος νὰ ἐξαγάγῃ ὁ Τροφιμίων οἶνον, ἢ ἔλαιον, ἢ ὄξος ἀπὸ τὸν ἀσκόν, ὅσον ποσὸν ἤθελεν εἴπει, τοσοῦτον μόνον ἐξείρχετο, χωρὶς οὐδόλως νὰ εἶναι ἀναμεμιγμένον μεθ' ἑτέρου εἴδους, καὶ ὅταν ὁ ὑπηρέτης ἤθελέ ποτε νὰ ἐξαγάγῃ οἶνον, ἵνα πίῃ ἐκεῖνος ἢ ἄλλος χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ Ἁγίου, ἐξείρχετο ὄξος ἢ ἔλαιον, ὅταν δὲ πάλιν ἐχρειάζετο ἔλαιον, ἐξῆγε ὄξος, ὥστε ἐθαύμαζεν ὁ Τροφιμίων, καὶ ἐγίνετο ἀκουσίως πιστός, καὶ δὲν ἐξῆγε πλέον χωρὶς τοῦ προεστῶτος τὸ θέλημα· τοιούτων χαρίτων ἀπήλαυσε παρὰ Θεοῦ, ὁ σοφὸς Ἀβέρκιος. Φθάσαντες λοιπὸν εἰς Ἀττάλειαν τῆς Παμφυλίας, καὶ ἐπιβάντες εἰς πλοῖον, ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Ρώμην, τῇ τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ κατὰ τὴν συμφωνίαν, ἣν ἐποίησε μετὰ τῶν Μαγιστριανῶν· οἵτινες ἦλθον ἡμέρας τρεῖς ὑστερώτερα, διότι τοὺς ἔτυχε μεγάλη τριχυμία καὶ ἐλυποῦντο διὰ τὴν βραδύτητα, καὶ ἔλεγον, ὅτι ἐὰν δὲ εὕρωσι τὸν Ἀβέρκιον εἰς τὸν ὡρισμένον τόπον, νὰ αὐτοκτονήσωσιν μόνοι των κάλλιον, παρὰ νὰ ἀπέλθωσι χωρὶς αὐτοῦ εἰς τὸν βασιλέα, διότι ἔμελλε νὰ τοὺς δώσῃ πικρότατον θάνατον. Ταῦτα μελετῶντες ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πλοίου. Ὁ δὲ Ἅγιος ἰδὼν αὐτούς, ἐχαιρέτησε, καὶ τοὺς ἐνεθύμησε τὰς συνθήκας, ὅτι οὐδόλως δέν τους διέψευσεν. Οἱ δὲ ἀνελπίστως ἰδόντες αὐτόν, προσεκύνουν ἀσμένως καὶ περιελάμβανον χαίροντες, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν Ρώμην, τὸν προσήγαγον εἰς τὴν Αὐγοῦσταν, διότι ὁ βασιλεὺς ἔλειπε τότε εἰς τὸν πόλεμον. Ἡ δὲ Φαυστῖνα βλέπουσα τὴν τοῦ ἀνδρὸς εὐκοσμίαν καὶ σεμνοπρέπειαν, καὶ μαθοῦσα ἀπὸ τοὺς Μαγιστριανοὺς τὴν ἔνθεον αὐτοῦ πολιτείαν, τὸν ὑπεδέχθη μὲ πολλὴν τιμὴν καὶ εὐλάβειαν, λέγουσα· «φανερὸν εἶναι ἀπὸ τὸ ἅγιον σχῆμά σου, καὶ ἀπὸ τὴν καλήν σου φήμην καὶ ὄνομα, ὅτι ἀγαθοῦ καὶ Παντοδυνάμου Θεοῦ δοῦλος εἶσαι. Δέομαί σου λοιπόν, καὶ παρακαλῶ τὴν ἁγιωσύνην σου, καθὼς ἠλέησας καὶ ἐθεράπευσας πολλοὺς πένητας, νὰ γείνῃς καὶ βασιλέων εὐεργέτης, νὰ ἰατρεύσῃς τὸ ταπεινόν μας θυγάτριον, καὶ πάλιν ἡμεῖς θέλομεν σὲ ἀνταμείψει μὲ μεγάλας δωρεὰς καὶ χαρίσματα.» Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· εὐχαριστοῦμεν τὴν προαίρεσίν σου, ἀλλὰ ἀπὸ τὰς δωρεάς σας ἡμεῖς δὲν ἔχομεν χρείαν, ἀπαρνησάμενοι τὴν καινὴν ταύτην φαντασίαν τοῦ Κόσμου, μάλιστα ἀφ' οὗ ὁ Θεὸς μᾶς

προσέταξε, νὰ δίδωμεν δωρεὰν τὰς εὐεργεσίας καὶ χάριτας, καθὼς καὶ ἡμεῖς δωρεὰν παρ' αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν ἐλάβομεν. Ἂς ὑπάγωμεν λοιπὸν νὰ ἰδωμεν τὴν θυγατέρα σου.» Ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸ δωμάτιον ἔνθα ἦτο ἡ κόρη, εὐθὺς ὡς εἶδεν ὁ Δαίμων τὸν Ἅγιον, ἔρριψεν αὐτήν, ἐσπάραττε, καὶ ἐποίησεν νὰ τρέμῃ, ἔπειτα ἐξέβαλε καὶ φωνὴν λέγουσαν· «ἰδοὺ Ἀβέρκιε, ἔφερά σε καὶ εἰς τὴν Ρώμην, καθὼς σοὶ προεῖπα.» Ὁ δὲ Ἅγιος ἀπεκρίνατο· «ναί, ἀλλὰ διὰ κακόν σου μὲ ἔφερες.» Τότε προσέταξε νὰ ἐκβάλωσιν ἔξω τὴν κόρην εἰς τόπον ὕπαιθρον, ἤτοι νὰ μὴ εἶναι εἰς οἶκον, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν Οὐρανόν. Ἐξελθόντες λοιπὸν πρότερον οἱ βασιλικοὶ ὑπηρέται, ἐφρούρουν τὸν τόπον, ἔπειτα ἔφεραν τὴν κόρην, τὴν ὁποίαν πάλιν ἐσπάραττεν ὁ μιαρὸς Δαίμων, καὶ ἐφώναζε κατὰ τοῦ Ἀβερκίου ὑπερηφανευόμενος, διότι ἠνάγκασεν αὐτὸν νὰ διέλθῃ τοσαύτην γῆν ἀνωφελῶς. Ὁ δὲ Ἅγιος ὑψώσας πρὸς Οὐρανὸν τὰ ὄμματα, προσηύξατο, ἔπειτα στραφεὶς πρὸς τὴν κόρην, ἐπετίμησε δριμύτερον, λέγων· «ὁ Χριστός μου σοὶ ἐπιτάσσει, ἔξελθε εὐθὺς ἀπὸ τὴν κόρην, πονηρὲ Δαῖμον, καὶ μὴ τὴν βλάψῃς ποσῶς.» Τότε ὁ Διάβολος μετέβαλε τὴν λεόντιον ἀγριότητα εἰς δειλίαν ἀλώπεκος, λέγων ταῦτα· «ὁρκίζω σε καὶ ἐγὼ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, νὰ μή με πέμψῃς εἰς ἐρημίαν, οὔτε εἰς ἄλλον τόπον, μόνον ἐκεῖ ὅπου κατῴκουν πρότερον.» Ὁ δὲ Ἅγιος ἀπεκρίνατο, λέγων· «ὕπαγε οὐχὶ εἰς ἐρημίαν, ἀλλ' εἰς τὸν τόπον τὸν πατρικόν· πλὴν διατὶ μὲ ἐβίασας καὶ ἦλθον ἐδῶ, σὲ προστάσσω πάλιν καὶ ἐγὼ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, νὰ ἄρῃς αὐτὸν τὸν λίθινον βωμόν, νὰ τὸν κομίσῃς εἰς τὴν Ἱεράπολιν, νὰ τὸν βάλῃς ἔνδοθεν τῆς πύλης ὅπου εἶναι εἰς τὸ νότιον μέρος τῆς πόλεως.» Οὗτος δὲ ὁ βωμός, ὦ ἀκροαταί, ἦτο ναὸς εἰδωλικὸς συμφυεὶς εἰς βράχον μεγάλον ὡς βουνόν, λελατομημένος μὲ τέχνην καὶ κόπον πολύν. Εὐθὺς ὁ Δαίμων ὑπήκουσεν ὡς δοῦλος τῷ Δεσπότῃ αὐτοῦ, καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ τὴν κόρην, χωρὶς νὰ τῆς παρέξῃ βλάβην, ἀνήγειρε τὸ βαρύτατον ἐκεῖνο βουνόν, ἀναστενάξας βαρέως, καὶ κρατῶν αὐτὸ (ὦ τῶν θαυμασίων σου Χριστὲ Βασιλεῦ!) διῆλθεν ἔμπροσθεν τοῦ ἱπποδρόμου, ἔνθα ἦτο ἡ βασίλισσα καὶ τόσαι χιλιάδες λαοῦ, καὶ ἰδόντες ὅλοι τοιοῦτον φρικτὸν τερατούργημα, ἐξεπλάγησαν. Οὕτω λοιπὸν ὁ μὲν Δαίμων ἐκόμισεν τὸν βωμὸν εἰς τὴν Ἱεράπολιν, καὶ τὸν ἀπέθετο ἐκεῖ, ὅπου ὁ Ἅγιος τὸν προσέταξεν, ἡ δὲ κόρη, εὐθὺς ὡς ἐξῆλθεν ὁ Δαίμων, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου, καὶ ἔκειτο νεκρὰ πολλὴν ὥραν, καὶ ἐφοβήθησαν ἅπαντες (καὶ μάλιστα ἡ μήτηρ αὐτῆς) νομίζοντες, ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἅγιος ἐκτείνας τὴν δεξιάν, ἤγειρεν αὐτὴν σωφρονοῦσαν, καὶ λέγει πρὸς τὴν βασίλισσαν· «ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ σου ζῶσα καὶ λυτρωθεῖσα τῆς ἐπηρείας τοῦ Δαίμονος.» Ἡ δὲ Φαυστῖνα ἀπὸ τὴν πολλήν της χαρὰν ἔκλαιε ποταμηδόν, καὶ περιλαβοῦσα τὴν κόρην ἠσπάζετο. Μετὰ ταῦτα

παρεκάλει τὸν ἰατρὸν θερμότατα, νὰ μὴ τὴν καταφρονήσῃ, ἀλλὰ νὰ λάβῃ τὴν ἀμοιβὴν τοιαύτης μεγάλης εὐεργεσίας. Ὁ δὲ Ἅγιος δὲν τὸ ἐδέχθη οὐδαμῶς, λέγων· «ὅστις τρώγει ἄρτον καὶ πίνει ὕδωρ, δὲν χρειάζεται χρήματα.» Ἐζήτησε δὲ μόνον παρὰ τῆς βασιλίσσης νὰ κτίσῃ λουτρὸν ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ, ἔνθα ἐξέβαλε διὰ προσευχῆς τὰ θερμὰ ὕδατα, καὶ νὰ χαρίσῃ σιτηρέσιον, τρεῖς χιλιάδας μοδίων καθ' ἕκαστον ἔτος, νὰ διανέμωσιν εἰς τοὺς πτωχοὺς οἵτινες ἦσαν εἰς Ἱεράπολιν. Ἡ δὲ Αὐγοῦστα, ὡς ἤκουσεν ἐχάρη, καὶ προσκαλεσαμένη τὸν ἔπαρχον Κορνήλιον, παρήγγειλε καὶ ἔγραψαν εὐθὺς τὸ χάρισμα μὲ χρυσόβουλλον, δι' οὗ παρηγγείλλατο νὰ δίδωσιν εἰς τοὺς πένητας τῆς Ἱεραπόλεως ἐκ τοῦ βασιλικοῦ σίτου τρεῖς χιλιάδας μοδίων. Ἔστειλαν δὲ καὶ τὸν ἀρχιτέκτονα κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν, νὰ λάβῃ χρήματα ἀπὸ τὸν ἄρχοντα τῆς Φρυγίας, ὅσα ἀπῃτοῦντο, νὰ γείνῃ ἡ οἰκοδομὴ τοῦ λουτροῦ, καὶ οὕτως ἐγένετο ἐντὸς ὀλίγου χρόνου τὸ βαλανεῖον (λουτρόν). Τὸ δὲ σιτηρέσιον ἐδίδετο τοῖς πτωχοῖς ἕκαστον ἔτος, ἕως τῆς ἐποχῆς τοῦ δυσσεβοῦς Ἰουλιανοῦ, ὅστις ἐφθόνησε τοὺς Χριστιανούς, καὶ ἔπαυσεν αὐτό, καθὼς ἠφάνισε καὶ ἄλλα καλὰ ὁ ἀνόσιος.

ε. Ὁ δὲ θεῖος Ἀβέρκιος ἔμεινεν ἱκανὸν χρόνον εἰς τὴν Ρώμην, καὶ ἐπιστηρίζων τὰς Ἐκκλησίας, ἐκήρυττε παρρησίᾳ παντὸς τὸν λόγον τῆς πίστεως. Κοιμώμενος δὲ μίαν νύκτα, εἶδε τὸν Δεσπότην, καὶ τῷ λέγει. «Πρέπει νὰ ὑπάγῃς καὶ εἰς τὴν Συρίαν, Ἀβέρκιε, νὰ κηρύξῃς καὶ ἐκεῖ τὴν ἀλήθειαν.» Ἐγερθεὶς λοιπὸν ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Αὐγοῦσταν συγχώρησιν· ἀλλὰ ἐκείνη δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Ρώμην, ἀλλὰ ἵνα μὴ τύχῃ πάλιν καὶ πειράξῃ τὴν κόρην ὁ Δαίμων. Ὁ δὲ Ἅγιος τῆς εἶπε νὰ μὴ φοβῆται περὶ τούτου οὐδαμῶς. Εὐτρέπισε λοιπὸν δι' αὐτὸν βασιλικὸν πλοῖον καὶ ὅλα τὰ χρειαζόμενα, καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν Συρίαν εἰς ἓξ ἡμέρας, καὶ πρῶτον μὲν ὑπῆγεν εἰς Ἀντιόχειαν, ἔπειτα εἰς τὴν Ἀπάμειαν, καὶ εἰς τὰς λοιπὰς πόλεις, ἐν αἷς διδάσκων τὴν ὀρθοδοξίαν τῆς Πίστεως διαλλάττει τὰς Ἐκκλησίας, τὰς ἐριζούσας ὡς ἐκ τῆς αἱρέσεως τοῦ Μαρκίωνος. Ἀνασπῶν τὰ ζιζάνια τῆς αἱρέσεως διὰ τοῦ κηρύγματος τῆς ἀληθείας ὡς σοφὸς διδάσκαλος, ὁ τρισμακάριος. Ἐκεῖθεν πάλιν διέβη τὸν Εὐφράτην, καὶ μετέβη εἰς τὴν Νίσσιβιν καὶ Μεσοποταμίαν, διότι ἤκουσεν ὅτι καὶ ἐκεῖ ἀνεφύη ἡ αὐτὴ αἵρεσις, καὶ εἰρήνευσε πανταχοῦ τὰς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἰσχύος τῶν λόγων του καὶ τῆς θεαρέστου διαγωγῆς αὐτοῦ. Ὅθενοἱπιστοὶ συναχθέντες ἐκόμισαν αὐτῷ χρήματα πολλά, θέλοντες νὰ τὸν ἀνταμείψωσι διὰ τὸν πολὺν κόπον, ὃν ἔλαβεν εἰς τοσαύτην ὁδοιπορίαν· ἀλλὰ οὐδόλως δὲν κατεδέχετο νὰ λάβῃ οὐδ' ὀβολὸν ἀργυρίου, λέγων ταῦτα· «ἐκ τῆς βασιλίσσης, ὅπου ἦσαν περισσότερα, καὶ ἡ ἀφορμὴ εὐλογωτέρα, δὲν ἔλαβα, καὶ σεῖς μοῦ δίδετε πληρωμὴν εἰς τόσον ὀλίγον

χόπον, ὅπου ἐποίησα διὰ τὸν Δεσπότην μου ;» Τότε ἠγέρθη εἷς τὸ μέσον εὐγενέστατός τις καὶ πλούσιος ἄρχων, Βαρχασάνης ὀνομαζόμενος, καὶ εἶπε· «δὲν εἶναι πρέπον, ὦ ἄνθρωποι, νὰ βιάζητε τοιοῦτον ἄνδρα, νὰ λάβῃ χρυσίον, ὅπερ δὲν παρέχει εἰς αὐτὸν ὠφέλειάν τινα, μόνον τὸν κόπον ἔχει νὰ τὸ διαμοιράσῃ εἰς πένητας· ἀλλὰ ἂς τοῦ δώσωμεν τὴν ἀξίαν ἐκείνην, ὅπου δὲν ἠμπορεῖ ποτὲ νὰ τὴν ἀποθέσῃ, καὶ παῦ πρέπει κατὰ τὰς πράξεις του. Ἂς τὸν ψηφίσωμεν, λέγω, νὰ ὀνομάζηται ἰσαπόστολος, πρέπει, διότι ἄλλος τις ἀρχιερεὺς τοῦ καιροῦ τούτου δὲν περιεπάτησε τόσην γῆν καὶ θάλασσαν εἰς πρόνοιαν τῶν ἀδελφῶν, ὡς οὗτος ὁ ἀξιέπαινος, ὁ ὄντως καὶ ἀληθῶς τῶν κορτφαίων διάδοχος, τοὺς ὁποίους καὶ αὐτὸς ἐμιμήθη, πόλιν ἐκ πόλεως διερχόμενος.» Οὗτος ὁ λόγος ἤρεσεν εἰς ὅλην τὴν ἀδελφότητα, καὶ τῷ ἔδωσαν τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην, ἥτις ἐπληρώθη αὐτῷ διὰ τὰς πράξεις καὶ πρότερον. Ἀναχωρῶν λοιπὸν ἀπ' ἐκεῖ ὁ Ἅγιος, διῆλθεν ἀπὸ τὴν Κιλικίαν, Λυκαονίαν, καὶ Πισιδίαν, καὶ ἐλθὼν εἰς Σύναδα τῆς Φρυγίας μητρόπολιν, καὶ μικρὸν ἀναπαυθεὶς ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν χώραν του. Διαβαίνων ἔκ τινος χωρίου, ὅπερ ἐκαλεῖτο Αὐλών, ἐκάθισεν εἰς τινα πέτραν νὰ ἀναπαυθῇ, διότι ἦτο καιρὸς τοῦ θέρους. Ἐκεῖ πλησίον ἐλίχνιζον σῖτον γεωργοί τινες, καὶ ἴπταντο τὰ λεπτὰ ἄχυρα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἁγίου. Λοιπὸν παρεκάλεσεν αὐτούς, νὰ περιμένωσιν ὀλίγον, καὶ δὲν ἠθέλησαν νὰ ποιήσωσιν διακοπήν. Ἐπαίνεσεν λοιπὸν προσευχήν, καὶ ἔπεσεν ὁ ἄνεμος, ὅθεν καὶ ἀκουσίως ἔπαυσαν, καὶ ἐκάθισαν νὰ φάγωσιν. Ὁ δὲ Ἅγιος ἦν διψαλέος, καὶ τοὺς ἐζήτησε ὕδωρ, καὶ αὐτοὶ ὡς ἄσπλαγχνοι καὶ ἀγροῖκοι τὸν ἐχλεύασαν, λέγοντες, ὅτι δὲν ἐξεγείροντο ἀπὸ τὴν τράπεζαν ἕνεκα γέροντος. Τότε ὁ φιλανθρωπότατος ἐμέμψατο τὴν ἀπανθρωπίαν αὐτῶν, καὶ λέγει εἰς αὐτούς· «οὐδέποτε ἐν τῇ ζωῇ σας νὰ μὴ χορτασθῆτε,» καὶ ὁ λόγος του ἐγένετο ἔργον ὡς δικαστικὴ ἀπόφασις ἐκτελεσθείς, καὶ δὲν ἐχορτάζοντο καθ' ὅλην των τὴν ζωήν, ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν ἔτρωγον, ἐπείνων πάντοτε. Ἀναστὰς λοιπὸν ἐκεῖθεν ὁ Ἅγιος, ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν, καὶ συνήχθησαν ὅλοι, καὶ τὸν ἐχαιρέτισαν μὲ πολλὴν ἀγαλλίασιν. Ὁ δὲ ἀπελθὼν εἰς ὅλην τὴν χώραν ἐκήρυττε παρρησίᾳ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας βαπτίζων τοὺς κατηχουμένους, θεραπεύων τοὺς δαιμονιζομένους, καὶ ἰατρεύων πᾶσαν ἄλλην ἀσθένειαν. Γράψας δὲ καὶ βίβλον τινὰ ὠφέλιμον, τὴν ἀφῆκεν εἰς τοὺς ἱερεῖς νὰ τὴν ἀναγινώσκωσι μετὰ τὸν θάνατόν του, νὰ τὴν ἔχωσιν διδάσκαλον ἀντ' αὐτοῦ. Ἀνελθὼν ποτε εἰς ὄρος ὑψηλὸν μετ' ἄλλων πολλῶν, ἐδίψησαν, καὶ κλίνας τὰ γόνατα, προσηύξατο, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ γλυκύτατον, καὶ πιόντες ηὐφράνθησαν ἅπαντες, καὶ ὠνόμασαν τὸν τόπον ἐκεῖνον, τόπον γονυκλισίας ἕως τῆς σήμερον. Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερῶν πάλιν

εἶδεν ἐν ὀπτασίᾳ τὸν Κύριον, καὶ τῷ λέγει· «Ἦλθεν ὁ καιρὸς νὰ ἀναπαυθῇς ἀπὸ τοὺς μακρούς σου πόνους, Ἀβέρκιε.» Ἐγερθεὶς δὲ τοῦ ὕπνου, ἐφανέρωσε τὴν ὀπτασίαν τοῖς ἀδελφοῖς, ὅτι μέλλει νὰ ὑπάγῃ πρὸς Κύριον. Κατασκευάσας λοιπὸν λίθον τινὰ τετράγωνον, εἰς τὸ μῆκος καὶ πλάτος ἴσον τοῦ τάφου, προσέταξεν ἀνθρώπους καὶ τὸν ἐπλησίασαν εἰς τὸν βωμὸν ἐκεῖνον, ὅπερ ἔφερεν ὁ Δαίμων ἀπὸ τὴν Ρώμην, καὶ τὸν ἔβαλαν ἐκεῖ εἰς τὸν τάφον του, εἰς τὸν ὁποῖον ἐνεχάραξε γράμματα, ὅπου ἔλεγον ταῦτα. «Ἀβέρκιος πολίτης ἐκλεκτῆς πόλεως, μαθητὴς τοῦ ἁγνοῦ καὶ καλοῦ Ποιμένος, ἐποίησα ζῶν τοῦτον τὸν τάφον, ἵνα ἀναπαύσωσι τὸ σῶμά μου. Μὲ ἀπέστειλεν ὁ Χριστὸς εἰς τὴν Ρώμην νὰ συναθροίσω βασιλείαν, καὶ εἶδον βασίλισσαν χρυσόστολον χρυσοπέδιλον, καὶ λαὸν λαμπρὰν σφραγῖδα ἔχοντα. Μετέβην εἰς τὴν Συρίαν, τὴν Νίσσιβιν, τὸν Εὐφράτην, καὶ εἶχον ὅλους συνεκδήμους, τὸν Παῦλον ἔσωθεν. Ἡ δὲ πίστις παντὶ προῆγε. Καὶ παρέθηκε τροφὴν ἰχθὺν ἀπὸ πήγῆς παμμεγέθη, καθαρόν, οὗτινος ἐδράξατο ἁγνὴ παρθένος, καὶ ἐπέδωκεν αὐτὸν τοῖς φίλοις, ἵναἐσθίωσιν αὐτὸν πάντοτε. Διδοῦσα οἶνον χρηστὸν μὲ ἄρτον εἰς κέρασμα. Ταῦτα παρεστὼς ἐγὼ ὁ Ἀβέρκιος, εἶπα, καὶ ἐνέγραψαν εἰς τοῦτον τὸν λίθον, ὅταν ἤμουν 72 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, καὶ ὅστις ἐννοήσῃ αὐτά, ἃς ποιήσῃ ὑπὲρ ἐμοῦ δέησιν, καὶ μὴ βάλῃ οὐδεὶς ἄλλον τάφον ἐπάνω μου. Εἰδεμή, νὰ ἀποδίδῃ τῇ βασιλείᾳ τῶν Ρωμαίων δύο χιλιάδας φλωρίων χρυσῶν, καὶ ἕτερα χίλια τῇ Ἱεραπόλει.»

ς΄. Ἀφ' οὗ ἔγραψε ταῦτα ὁ Ἅγιος, ἐκάλεσε τοὺς Πρεσβυτέρους καὶ Διακόνους, καὶ ἄλλους κοσμικοὺς καὶ λέγει αὐτοῖς· «τέκνα μου ἠγαπημένα. καὶ φίλτατον ποίμνιον, ἐγὼ μὲν ὑπάγω πρὸς ἐκεῖνον, ὃν ἐπόθησα ἐκ νεότητος, ἀπέρχομαι λέγω νὰ ἀπολαύσω Χριστὸν τὸν Δεσπότην μου, ὑμεῖς δὲ ψηφίσατε εἴτινα θέλετε νὰ σᾶς ποιμαίνῃ μετὰ τὴν ἐμὴν ἀναχώρησιν.» Οἱ δὲ ἀκούσαντες, ἐψήφισαν τὸν ἀρχιπρεσβύτερον τῆς Ἐκκλησίας ὀνόματι ὁμοίως Ἀβέρκιον, τὸν ὁποῖον εὐλογήσας ὁ Ἅγιος, ἔβαλε τὴν δεξιὰν εἰς τὴν κορυφὴν αὐτοῦ, καὶ τὸν ἐχειροτόνησεν Ἐπίσκοπον. Ἔπειτα ἐπάρας εἰς Οὐρανοὺς τὰς χεῖρας καὶ τὰ ὄμματα, καὶ νοερῶς προσευξάμενος, παρέδωκε τὴν μακαρίαν ψυχὴν τῷ Κυρίῳ ἣν συνόδευσαν οἱ χοροὶ τῶν ἁγίων Ἀγγέλων, ἐπειδὴ ἐπολιτεύθη ὡς Ἄγγελος. Τὸ δὲ πλῆθος ὅλον τῆς πόλεως συναθροισθέντες ἔψαλλον ᾄσματα πνευματικά, καθὼς ἔπρεπε, καὶ τὸ ἐνεταφίασαν λαμπρῶς ἐν τῷ προρρηθέντι λίθῳ τῇ 22 τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός. Ἔπειτα παρέλαβον τὸν νέον Ἐπίσκοπον, καὶ ἀναβιβάσαντες αὐτὸν εἰς τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον, ἐμεγάλυναν ἅπαντες κοινῶς τὸν Βασιλέα τῆς δοξης

καὶ Κύριον. Ὦ πρέπει πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν (1).

(Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ἐπισκόπου καὶ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, ΑΝΝΗΣ τε ΕΛΙΣΑΒΕΤ, ΘΕΟΔΟΤΗΣ καὶ ΓΛΥΚΕΡΙΑΣ.

Εἰς τὸν Ἀλέξανδρον.

»Τμηθεὶς ὁ σεπτὸς Ἀλέξανδρος αὐχένα,
»Καὶ Μάρτυς ἐστὶν οὐ θύτης Χριστοῦ μόνον.

Εἰς τὴν Θεοδότην καὶ Γλυκερίαν.

»Θεοδότην ἄγχουσι καὶ Γλυκερίαν,
»Θεοῦ γλυκείας ἠγαπηκυίας δόσεις.

Εἰς τὴν Ἄνναν καὶ Ἐλισάβετ.

»Στῶμεν καλῶς καὶ δῶμεν αὐχένας ξίφει,
»Ἀθληφόροι λέγουσιν ἀλλήλαις δύω.

Ὁ ἅγιος οὗτος μάρτυς Ἀλέξανδρος ἦτον ἐπίσκοπος, καὶ ἐπειδὴ διὰ τῆς διδασκαλίας του ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ πολλοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς ἐβάπτιζεν, ἐκρατήθη ἀπὸ τὸν Ἡγεμόνα, ἀπὸ τὸν ὁποῖον πολλὰς τιμωρίας ὑπομείνας, κατεξεσχίσθη καὶ ἠναγκάσθη νὰ θυσιάσῃ εἰς τὰ εἴδωλα· ἀλλὰ δὲν ἐπείσθη. Ὅθεν βλέπων τὴν γενναιότητα καὶ ὑπομονήν του ὁ στρατιώτης Ἡράκλειος, ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν· διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς σφόδρα τιμωρηθεὶς πρότερον, τελευταῖον ἀπεκεφαλίσθη, καὶ ἔλαβεν ὁ ἀοίδιμος τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἅγιος Ἀλέξανδρος ἐποίησεν ἓν θαῦμα, καὶ πρὸς τούτοις ἐπειδὴ ἐφυλάχθη ὑγιὴς ἐκ τῶν πληγῶν μὲ τὴν τοῦ Κυρίου χάριν καὶ βοήθειαν, τούτων ἕνεκα εἵλκυσεν εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ τέσσαρες γυναῖκας, Θεοδότην καὶ Γλυκερίαν, Ἄνναν καὶ Ἐλισάβετ, αἱ ὁποῖαι ἤλεγξαν τὴν πλάνην τῶν εἰδώλων, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεκεφαλίσθησαν. Ὕστερον δὲ ἀπὸ ὅλους καὶ ὁ Ἀλέξανδρος κτυπηθεὶς διὰ μαχαίρας, ἐτελειώθη καὶ ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον, λαβὼν παρ' αὐτοῦ τῆς νίκης τὸν στέφανον.

---

(1) Ὁ δὲ βίος αὐτοῦ ὁ ἑλληνικὸς σώζεται ἐν τῇ Λαύρᾳ καὶ τῇ τῶν Ἰβήρων, οὗ ἡ ἀρχὴ· «Μάρκου Ἀντωνίνου»]. Σημείωσαι, ὅτι περιττῶς γράφεται ἐδῶ παρὰ τοῖς Μηναίοις καὶ τῷ τετυπωμένῳ Συναξαριστῇ ἡ μνήμη καὶ τὸ Συναξάριον τῶν Ἁγίων ἑπτὰ παίδων τῶν ἐν Ἐφέσῳ· διότι αὕτη ἑορτάζεται κατὰ τὴν τετάρτην τοῦ Αὐγούστου μηνός, ὅπου καὶ τὸ Συναξάριον αὐτῶν γράφεται.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΖΑΧΑΡΙΑΣ ἐν τῇ θαλάσσῃ τελειοῦται (1).

»Θεῖόν γε κυβιστῆρα τὸν Ζαχαρίαν,
»Ἔνδον κυβιστήσαντα τοῦ βυθοῦ, κάλει.

Ὁ ὅσιος ΡΟΥΦΟΣ ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται (2).

»Ἥδιστα Ροῦφος γῆς ἀπῆλθε καὶ βίου,
»Ἦγεῖτο καὶ γάρ, καὶ βίον καὶ γῆν ὄναρ.

Ὁ ὅσιος ΛΩΤ ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται (3).

»Ὁ τῆς νέας Λὼτ καὶ νέος Λὼτ τὸν τρόπον,
»Τῷ Λὼτ συνοικεῖ τῆς παλαιᾶς ἀξίως.

---

(1) Σημείωσαι, ὅτι ὁ Ζαχαρίας οὗτος, ὅσον ἀπὸ τὸ δίστιχον, ἄλλος φαίνεται νὰ εἶναι ἀπὸ τὸν κατὰ τὴν εἰκοστὴν πρώτην τοῦ παρόντος Ὀκτωβρίου ἑορταζόμενον συνώνυμον αὐτοῦ Ζαχαρίαν. Ἀλλὰ καὶ οὗτος, μάρτυς μόνον ἐπιγράφεται· ἐκεῖνος δέ, ὁσιομάρτυς.

(2) Σημείωσαι, ὅτι περὶ τοῦ Ὁσίου τούτου Ρούφου γράφεται εἰς τὸν Παράδεισον τῶν Πατέρων, ὅτι ἠρωτήθη ὑπό τινος «Τίς ἐστιν ἡσυχία καὶ τίς »ἡ ὠφέλεια αὐτῆς;» ὁ δὲ γέρων ἀπεκρίθη αὐτῷ· «Ἡσυχία ἐστὶ τὸ καθεσθῆναι »ἐν τῷ κελλίῳ μετὰ γνώσεως καὶ φόβου Θεοῦ, ἀπεχόμενον μνησικακίας καὶ »ὑψηλοφροσύνης. Ἡ τοιαύτη ἡσυχία, γεννήτρια οὖσα πασῶν τῶν ἀρετῶν, »φυλάσσει τὸν Μοναχὸν ἀπὸ τῶν πεπυρωμένων βελῶν τοῦ ἐχθροῦ, μὴ ἐῶσα »αὐτὸν τιτρώσκεσθαι ὑπ' αὐτοῦ. Ναί, ἀδελφέ, ταύτην κτῆσαι, μνημονεύων »τῆς ἐξόδου τοῦ θανάτου σου.» Εἶπε πάλιν οὗτος ὁ Ροῦφος· «Ὅτι ὁ καθή»μενος ἐν ὑποταγῇ Πατρὸς πνευματικοῦ, περισσότερον μισθὸν ἔχει ἐκείνου »ὅστις κάθηται εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἡσυχάζει μόνος. Διηγήθη δηλαδὴ εἷς τῶν »Πατέρων, ὅτι εἶδε τέσσαρα τάγματα εἰς τὸν Οὐρανόν. Τὸ πρῶτον τάγμα »ἦτο ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅστις ἀσθενεῖ καὶ εὐχαριστεῖ εἰς τὸν Θεόν· τὸ δεύ»τερον τάγμα, ἦτο ἐκεῖνος ὅστις δέχεται τοὺς ξένους καὶ στέκεται καὶ τοὺς »ὑπηρετεῖ· τὸ τρίτον τάγμα, ἦτο ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἡσυχάζει εἰς τὴν ἔρημον, »καὶ δὲν βλέπει ἄνθρωπον· τὸ δὲ τέταρτον, ἦτο ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται »ὑπὸ ὑπακοὴν γέροντος καὶ ὑποτάσσεται αὐτῷ διὰ τὸν Θεόν. Ὁ δὲ ὑποτα»κτικὸς εἶχε δόξαν περισσοτέραν. Ὅθεν ὁ βλέπων τὴν ὀπτασίαν ταύτην, »ἠρώτησε τὸν Ἄγγελον ὅστις τὸν ὠδήγει, διατὶ αὐτὸς εἶχε περισσοτέραν »δόξαν ἀπὸ τοὺς ἄλλους; καὶ ἀπεκρίθη ὁ Ἄγγελος· διότι οἱ μὲν ἄλλοι, ἦτοι »ὁ φιλοξενῶν καὶ ὁ ἡσυχάζων, ἔχουσι τὸ ἰδικόν των θέλημα· ὁ δὲ ὑποτασ»σόμενος, ἀφήσας ὅλα τὰ ἰδικά του θελήματα, κρεμᾶται ἀπὸ μόνον τὸ θέ»λημα τοῦ Γέροντός του.»

(3) Περὶ τοῦ ὁσίου τούτου Λὼτ γράφεται εἰς τὸν Παράδεισον τῶν Πατέρων, ὅτι εἶπεν εἰς τὸν Ἀββᾶν Ἰωσὴφ ταῦτα· «Ἀββᾶ, ἐγὼ κατὰ τὴν δύνα»μίν μου τελῶ τὴν ὀλίγην μου προσευχήν, καὶ τὴν ὀλίγην μου νηστείαν, »καὶ τὴν μελέτην, καὶ τὴν ἡσυχίαν· καὶ κατὰ τὴν δύναμίν μου φυλάττω τὸν »νοῦν μου καθαρὸν ἀπὸ κακοὺς λογισμούς. Ὅθεν τί ἄλλο νὰ κάμω;» Τότε »ὁ Ἰωσὴφ ἠγέρθη, ἅπλωσε τὰς χεῖρας εἰς τὸν Οὐρανόν· καί, ὢ τοῦ θαύμα-

Μεγαλυνάριον τῶν Ἁγίων.

Δεῦτε ἃς τιμήσωμεν ἰσαπόστολον τοῦ Χριστοῦ, Ἀκέρκιον ἅμα Ἀλέξανδρον καὶ τὸν Λώτ, τὸν Ροῦφον Ἐλισάβετ, τὴν Ἄνναν, Θεοδότην, Ἀντώνιον καὶ Παΐδας ἑπτὰ τοὺς ἐν Ἐφέσῳ, ὑπὲρ ὑμῶν Κυρίῳ ἀεὶ πρεσβεύοντας.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΚΓ', μνήμη τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου καὶ πρώτου Ἐπισκόπου τῶν Ἱεροσολύμων ΙΑΚΩΒΟΥ τοῦ ἀδελφοθέου.

»Βληθεὶς ἀδελφὸς τοῦ κατακρίτου ξύλῳ,
»Θνήσκεις δι' αὐτόν, παμμάκαρ, κρουσθεὶς ξύλῳ.
»Ἐσθλὸν ἀδελφόθεον τριτάτῃ ξύλῳ εἰκάδι πλῆξαν.

ά. Ἄλλο δὲν εἶναι εἰς τοὺς ζηλωτὰς τῆς εὐσεβείας καὶ ἐναρέτους γλυκύτερον, ὡς ἡ τοῦ δικαίου ἐνθύμησις, ἡ ὁποία τοὺς εὐφραίνει περισσότερον, παρὰ ὁ χρυσὸς τοὺς φιλαργύρους, καὶ τοὺς φιληδόνους τὸ κάλλος τοῦ σώματος· λοιπὸν δὲν εἶναι μόνον γλυκεῖα ἡ τοῦ δικαίου ἐνθύμησις, ἀλλὰ καὶ ὑπερλίαν ὠφέλιμος, διότι ἐμφυτεύει εἰς τὰς ψυχὰς κέντρον θεϊκοῦ ζήλου, καὶ διεγείρει εἰς τὴν μίμησιν αὐτοῦ τοὺς ἐντυγχάνοντας. Λοιπὸν ἃς εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς ὀλίγα τινὰ διὰ τὸν ἀληθῶς καὶ δικαίως δίκαιον ὄντα καὶ ὀνομαζόμενον, ὅστις ἐπλούτησε καὶ ταύτην τὴν ἐπωνυμίαν, νὰ λέγηται ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἁγίους διαφερόντως καὶ ἐξαιρετώτερα Ἀδελφόθεος, διότι ἄλλος δὲν ἠξιώθη νὰ ὀνομάζηται ἀδελφὸς τοῦ Χριστοῦ, εἰμὴ μόνον αὐτὸς ὁ ἀοίδιμος, περὶ τούτου νὰ εἴπωμεν ὅσα ἐμάθομεν ἀπὸ τὸν Ἡγήσιππον, καὶ Κλήμεντα. Οὗτος ἦτο ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν, υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ,(1) ὅστις διὰ τὰς ἀρετάς του ἐμνηστεύθη καὶ ἡρραβωνίσθη διὰ νύμφην τὴν πρὸ τοῦ τόκου, καὶ ἐν τῷ τόκῳ, καὶ μετὰ τόκον ἀειπαρθένον Θεοτόκον· τοῦτον ὠνόμαζαν Ἰωβλίαν τὸ πρότερον, τὸ ὁποῖον σημαίνει ἐν τῇ ἑβραικῇ γλώσσῃ δίκαιον, διότι τόσον ἐνάρετα ἐβίου ἀπὸ βρέφους, καὶ τοσαύτην ἐγκράτειαν εἶχεν εἰς ὅλας του τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰ μέλη του, ὥστε ἦτο ἀληθῶς ξένον θέαμα· ὁ ὀφθαλμὸς ἔβλεπε πάντοτε δίκαια, ὅθεν καὶ τοῦ θείου ἐλέους ἦτο πάντοτε ἄξιος· ἡ ἀκοὴ ἠνεῳγμένη εἰς τὰ σωτήρια ἀναγνώσματα, τὸ στόμα εἶχε τὸν νόμον ἐντρύφημα, ἡ δεξιὰ ἑτοίμη εἰς ἐλεημοσύνην καὶ συμπάθειαν πάντοτε, ἡ δὲ γαστὴρ ἐγκρατεύετο ἀπὸ ὅλα

»ματος! οἱ δέκα δάκτυλοι τῶν χειρῶν του ἔγειναν ὡς δέκα λαμπάδες ἀναμ»μέναι, καὶ λέγει εἰς τὸν Λώτ· Ἐὰν θέλῃς, ἀγωνίσθητι, διὰ νὰ γείνῃς ὅλος »ὡς φωτία ἐν τῇ προσευχῇ.»

(1) Ὁ δὲ θεῖος Ἱερώνυμος κατὰ Ἐλβιδίου κεφ. θ'. καὶ εἰς τὸν Ματθαῖον γέγει, ὅτι ὁ Ἰωσὴφ ἐπέρασε τὴν ζωήν του ὅλην παρθένος, καὶ αὕτη ἡ δόξα ἐπικρατεῖ, τὴν σήμερον παρὰ τοῖς δυτικοῖς. (Ὅρα εἰς τὴν νεοτύπωτον ἑκατονταετηρίδα).

τὰ περιττὰ καὶ ἄχρηστα, οὔτε ἔφαγεν ἔμψυχον πρᾶγμα εἰς ὅλην τὴν τὴν ζωήν, ἤτοι κρέας καὶ ὀψάριον, καρκῖνον ἢ ἄλλο ὅπερ ἔχει πνοὴν καὶ ζωήν, οὔτε οἶνον ἔπιεν πώποτε, μόνον μὲ ὕδωρ ἄδολον ἐθεράπευε τὴν δίψαν του, ἡ δὲ τροφή του ἄρτος μόνον καὶ ὄκρυα, τὰς δὲ μετανοίας ἃς ἐποίει ἐφανέροναν τὰ μεμαραμμένα καὶ ἐξηντλημένα γόνατα, τῶν ὁποίων μόνον τὸ δέρμα ἐφαίνετο μετὰ κόκκαλα, ἐν ᾧ ἡ σάρξ του ἦτο ἠφανισμένη ἀπὸ τὴν πολλὴν ἐγκράτειαν τὸ ἐνδυμά του ἦτο ράσον, καὶ λινὸν ὅταν εἰς τὸ ἱερὸν εἰσείρχετο· δὲν ἦτο εἰς αὐτὸν οὐδεμία διαφορὰ ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ἀλλὰ καὶ τὴν νύκτα ἐποίει ἔργα φωτὸς ἄξια, καὶ τὴν ἡμέραν πολλάκις διείρχετο τὴν ζωὴν μὲ ἡσυχίαν εἰς προσευχὴν ἀταράχος, ἠγαπημένος ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους του, ἀπὸ τοὺς ξένους καὶ ἀλλοτρίους εὐλαβούμενος, διότι ἦτο τοσαύτη ἡ ἀρετή του, ὥστε οὐ μόνον οἱ εὐσεβεῖς καὶ φίλοι του, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἕλληνες ἐτίμων αὐτὸν καὶ τὸν εἶχον εἰς τοσαύτην εὐλάβειαν, ὥστε τινὲς ἀπ' ἐκείνους ἔχουσιν εἰς τὰ συγγράμματά των τὰς ἀρετάς του, καὶ τὸν ἐπαινοῦσιν ὡς δίκαιον· ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἡ πόλις εἶχε τὴν θλῖψιν καὶ συμφοράν, ὁπόταν συνέβη τὸ μῖσος ἐκεῖνο τὸ ἄδικον· καὶ μαρτυρεῖ μου τὸν λόγον Ἰώσηππος εἰς τὸ εἰκοστὸν τῆς ἀρχαιολογίας σύγγραμμα, ἀλλὰ ἃς εἴπωμεν καὶ τὰς λοιπὰς ἀρετὰς τοῦ Ἀποστόλου μὲ βραχύτητα.

β'. Μετὰ τὴν ἐνανθρώπισιν τοῦ Δεσπότου ἐγένετο τῶν Ἱεροσολύμων Ἐπίσκοπος ὁ μέγας οὗτος Ἰάκωβος, ὅστις εἶχεν ἀληθῶς τὰς δύο ἀρετάς, αἵτινες ἄγουσιν τὸν ἄνθρωπον εἰς τελείωσιν, θεωρίαν λέγω καὶ πρᾶξιν, ἀπὸ τὰς ὁποίας καὶ αἱ ἄλλαι ἀρεταὶ δυναμώνοντο· ἃς ἐξετάσωμεν λοιπὸν πρῶτον τὴν θεωρίαν, ἥτις ἀναβιβάζει πρὸς τὸν Θεὸν τὸν ταπεινὸν ἄνθρωπον. Ὁ ἐπίσκοπος πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ θεωρητικὸν πρότερον, καίτοι τινὲς λέγουσιν ὅτι τὸ πρακτικὸν εἶναι τοῦ θεωρητικοῦ ἐπίβασις· ἀπὸ τὴν ἀρχὴν λοιπὸν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου φαίνεται ὅτι ἦτο θεωρητικός, ταπεινός, καὶ μέτριος· ταῦτα γράφει, ὑπογράφεται· «Ἰάκωβος Θεοῦ, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος,» καὶ τὰ ἑξῆς, ἀπὸ τὰ ὁποῖα γνωρίζεται ἡ πολλή του ταπείνωσις, ἐπειδὴ δὲν λέγει κἂν ἕνα ἀπὸ τὰ τρία του μεγαλεῖα καὶ ἀξιώματα ἅπερ εἶχε Ἐπίσκοπος, ἢ Ἀπόστολος, ἢ ἀδελφόθεος, καθὼς ὁ Παῦλος πρὸς Γαλάτας τὸν ἐμαρτύρησεν, ἀλλὰ γράφει τὸ ταπεινότερον καὶ δοῦλον Θεοῦ ἑαυτὸν ὁμολογεῖ, μιμούμενος εἰς τὴν μετριότητα τὸν Διδάσκαλον, γινώσκων δὲ ὡς θεωρητικὸς καὶ πάνσοφος, ὅτι ἡ θλῖψις φέρει πρὸς ἀρετὴν τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸν ἀναβιβάζει πρὸς τὸν Θεὸν μὲ τὴν κακοπάθειαν, παρακινεῖ τοὺς πιστοὺς πρὸς ὑπομονήν, λέγων ταῦτα· «ὅταν περιπέσητε εἰς διαφόρους πειρασμούς, ἀδελφοί μου, χαίρετε, ὅτι μακάριος ὅποιος ὑπομείνῃ πειρασμούς, διότι αὐτὸς δόκιμος

»θέλει λάβει τὸν στέφανον,» ἔπειτα διώρθωσε τὴν δεινὴν ἀσθένειαν τινῶν, οἵτινες λέγουσιν ὅτι ἐκ φύσεως εἶναι τὸ ἁμάρτημα, καὶ ποιοῦσιν τὸν Θεὸν αἴτιον τῶν κακῶν οἱ ἀσύνετοι, καὶ ὡς ἰατρὸς ἄριστος, ἐθεράπευσε καὶ ταύτην τὴν ἀσθένειαν λέγων. «Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ Θεοῦ πειράζομαι, διότι ὁ Θεὸς δὲν πειράζει οὐδένα, ἀλλὰ ἕκαστος πειράζεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ δελεαζόμενος, καὶ τὰ ἑξῆς»· οὕτω λοιπὸν ἀναμεταξὺ Θεοῦ, καὶ ἀνθρώπων ὁ δίκαιος δικαίως ἐδίκασε, μαρτυρήσας τὸν Θεὸν ἀναίτιον τῶν κακῶν καὶ καταπείσας τοὺς ἀνθρώπους, νὰ γνωρίζωσι τὴν ραθυμίαν των καὶ ἀσθένειαν, νὰ ταπεινόνωνται καθὼς τοῖς πρέπει, ζητοῦντες συγχώρησιν· ἔπειτα πάλιν νουθετεῖ νὰ μὴ καυχηθῇ τις ὅταν κατορθώσῃ τὸ ἀγαθόν, ἐπειδὴ χωρὶς τῆς θείας βοηθείας καὶ χάριτος, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ποιήσωμεν καλόν τι ἔργον, ὅτι πᾶσα δόσις ἀγαθή, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων· αὐτὸς ἡμᾶς παρακινεῖ εἰς ἐλεημοσύνην καὶ συμπάθειαν λέγων, ὅτι ὅσοι δὲν ποιοῦσιν ἐδῶ ἐλεημοσύνην εἰς πένητας, εὑρήσουσι τὸν Κριτὴν ἀνελέημονα τὴν ὥραν τῆς Κρίσεως, καὶ ὅσοι δὲν φυλάττουσι τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου, δὲν ὠφελοῦνται μόνον μὲ τὴν πίστιν, ἥτις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρὰ λογίζεται, καθὼς καὶ τὸ σῶμα χωρὶς τῆς ψυχῆς μένει νεκρὸν καὶ ἀκίνητον· αὐτὸς ἡμᾶς ἐδίδαξε νὰ χαλιναγωγῶμεν τὴν γλῶσσαν, νὰ μὴ λέγωμεν ψεύματα, ἢ καταλαλιὰν καὶ κατάκρισιν, καὶ ἐξαιρέτως νὰ φεύγωμεν τὴν ἐπιορκίαν, ὡς ψυχοβλαβεστέραν τῶν ἄλλων ἁμαρτημάτων καὶ χείρονα, οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν ἀληθινὸν ὅρκον νὰ μὴ τολμήσῃ τις, νὰ ὁμώσῃ οὔτε εἰς τὸν Οὐρανόν, οὔτε εἰς τὴν γῆν, οὔτε εἰς ἄλλο τι κτίσμα παρόμοιον, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν τοσοῦτον ἡμᾶς ἐδίδαξεν ἐκείνη ἡγλυκυτάτη γλῶσσα τοῦ Ἰακώβου, ὥστε ὅστις ἀναγνώσει τὰς Ἐπιστολάς του ὠφελεῖται θαυμασιώτατα, αὐτὸν εἶχον ὅλοι οἱ Ἀπόστολοι εἰς μεγάλην εὐλάβειαν, καὶ τὸν λόγον του ὡς νόμον ἐφύλαττον, καθὼς εἰς πολλοὺς τόπους τῶν πράξεων φαίνεται, καὶ ἐξόχως ὅταν εἶχον οἱ Ἀντιοχεῖς τὴν συζήτησιν διὰ τοὺς Ἕλληνας, ὅπου εἴρχοντο εἰς τὴν πίστιν, ἐὰν ἔπρεπε νὰ περιτέμνωνται, καὶ ὅτε ἐγραψαν δι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν εἰς τοὺς Ἀποστόλους, οἵτινες ἦσανεἰς τὰ Ἱεροσόλυμα νὰ τὴν κρίνωσι, δὲν ἐτόλμησέ τις ἄλλος νὰ ποιήσῃ ἀπόφασιν εἰμὴ μόνον ὁ μέγας Ἰάκωβος ταῦτα λέγων, «ἐγὼ κρίνω, νὰ μὴ πειράζωμεν τοὺς ἐπιστρέφοντας Ἕλληνας, ἀλλὰ μόνον νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ πορνείας, ἀπὸ πνικτὸν καὶ εἰδωλόθυτον·» οὕτως εἶπε, καὶ ὁ λόγος του ἔργον ἐγένετο, καὶ εἴτι ἐψήφισεν ὁ Ἰάκωβος, ἔγεινεν εἰς ὅλους τύπος ἀπαρασάλευτος, διότι ὅλοι οἱ Ἀπόστολοι τὸν εὐλαβοῦντο, καὶ τὸν ἐτίμων ὡς πάντων ἐξαιρετώτερον, καθὼς δύναται νὰ πιστωθῇ πᾶς τις ἀπὸ τὸν Λουκᾶν, ὅστις λέγει ταῦτα περὶ αὐτοῦ, «τῇ ἐπαύριον μετέβη-

μεν ὅλοι οἱ Ἀπόστολοι, μὲ τὸν Παῦλον πρὸς τὸν Ἰάκωβον, καὶ αὐτὸς τοὺς ἐφίλησε, καὶ ἕκαστος διηγήθη ὅσα θαυμάσια ἐποίησεν ὁ Θεὸς εἰς τὰ ἔθνη μὲ τὴν διακονίαν των, οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξασαν τὸν Θεόν, καὶ τὰ ἐπίλοιπα· οὗτος λοιπὸν ὁ μέγας, καὶ θεῖος Ἰάκωβος ἦτο Ἅγιος, ἀπὸ τὴν κοιλίαν τῆς μητρός του ἡγιασμένος, καθὼς λέγουσι τὰ ἱερὰ λόγια, διὰ τοῦτο καὶ μετὰ Χριστὸν εὐθὺς πρῶτος ἀρχιερεὺς ἐχειροτονήθη Ἱεροσολύμων Ἐπίσκοπος, καὶ μόνος εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰσείρχετο, οὐχὶ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ὡς οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ καθ' ἑκάστην ὡς καθαρώτατος, καὶ εὑρίσκετο γονυκλινὴς πάντοτε, ἱκετεύων τὸν Κύριον διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, ἀπὸ τὸν Μωϋσῆν περισσότερον, ὥστε ἀπεσκληκώθησαν τὰ γόνατά του, ὡς τῶν καμήλων ἀπὸ τὸ πολὺ γονάτισμα, διότι οὕτω παρέδωσεν ἡμῖν ὁ Θεὸς γενόμενος ἄνθρωπος, νὰ προσευχώμεθα πάντοτε· διὰ τὴν ὑπερβολὴν λοιπὸν τῆς δικαιοσύνης του, τὸν ἐπωνόμαζον δίκαιον, καὶ Ἰοβλίαν, τὸ ὁποῖον δηλοῖ περιοχὴ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς δικαιοσύνης, κατὰ τοὺς Ἕλληνας, καθὼς οἱ Προφῆται ἐδήλωσαν, τινὲς λοιπὸν ἀπὸ τὰς ἑπτὰ αἱρέσεις ὅπου ἐξηγήθη ὁ Ἄνανος συνήχθησαν οἱ πάντολμοι κατὰ τοῦ Ἰωκώβου, καὶ θέντες αὐτὸν εἰς τὸ μέσον, τῷ ἔλεγον νὰ ἀρνηθῇ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ οἱ μισόχριστοι, καὶ τὸν ἠρώτων λέγοντες· «Εἰπὲ ἡμῖν δίκαιε, ποία εἶναι ἡ θύρα τοῦ Ἰησοῦ,» ὁ δὲ ὡς δίκαιος δικαίαν τοῖς ἀδίκοις ἔδωκε τὴν ἀπόκρισιν λέγων· «οὗτος εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ τῷ Πατρὶ ὁμοούσιος· τινὲς λοιπὸν ἀπ' ἐκείνους ἐπίστευον εἰς τὰ τοῦ δικαίου δίκαια καὶ ἀληθέστατα λόγια, ἄλλοι δὲ ἐναντιοῦντο, καὶ πλάνην ταῦτα ἐνόμιζον· διότι αὐταὶ αἱ αἱρέσεις οὔτε εἰς ἀνάστασιν πιστεύουσι καθὼς λέγει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον οὔτε τῶν πράξεων ἀνταπόδωσιν· ὑπῆρχε λοιπὸν πολὺς γογγυσμὸς εἰς τοὺς ἄρχοντας τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἔλεγον οἱ Φαρισαῖοι καὶ Γραμματεῖς, ὅτι ἐκινδύνευσε νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὸν Χριστὸν ἅπαντες· ἀπῆλθον λοιπὸν πρὸς τὸν Ἰάκωβον λέγοντες, παρακαλοῦμέν σε δίκαιε δίδαξον τὸν λαόν, διότι ἐπλανήθησαν, καὶ πιστεύουσιν εἰς τὸν Ἰησοῦν, θαρροῦντες ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστός, λοιπὸν τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα κατάπεισον αὐτούς, νὰ μὴ πλανῶνται πιστεύοντες εἰς ἕνα ἄνθρωπον· καὶ δεόμεθά σου, ποίησον τὴν χάριν αὐτήν, διότι ἡμεῖς μαρτυροῦμεν ὅτι εἶσαι δίκαιος, καὶ δὲν κρίνεις μεροληπτικῶς, καὶ τότε ἀναβὰς εἰς πτερύγιον τοῦ Ναοῦ, ἵνα σὲ βλέπῃ ὁ λαὸς ὅλος νὰ σοῦ ἀκούσωσι, τὰ λόγια σὺ δίδαξον· οὕτω λοιπὸν ὅταν ἦσαν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι συνηγμένοι ἐξ ὅλων τῶν φυλῶν τῶν ἐθνῶν, Ἑβραῖοι τε καὶ Χριστιανοὶ κατὰ τὴν συνήθειαν, ἀνεβίβασαν οἱ ψευδεῖς καὶ ἄδικοι τὸν δίκαιον καὶ ἀψευδῆ νομίζοντες, ὅτι θέλει ἐπαινέσει τὴν γνώμην των, καὶ τὸν ἔστησαν εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ ἱεροῦ λέγοντες μεγαλοφώνως,

διὰ νὰ τοῦ ἀκούσωσιν οἱ περιεστῶτες ἅπαντες «εἰπὲ ἡμῖν δίκαιε, ἐπειδὴ εἰς σὲ ὅλοι πιστεύομεν, τί λέγεις διὰ τὸν Ἰησοῦν, ὃν ἐσταύρωσεν ὁ Πιλάτος, καὶ ὁ λαὸς ἐπλανήθη, καὶ νομίζουσιν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Χριστός; φανέρωσε ἡμῖν καὶ ἀπάγγειλον τὴν ἀλήθειαν;» τότε λοιπὸν ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἐκάλει τὸν ἀριστέα νὰ ἀντισταθῇ κατὰ τοῦ ψεύδους, δὲν ἐδειλίασε πρόσκαιρον θάνατον, ὥστε νὰ προδώσῃ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ ἀφῆκε τὴν φωνὴν τὴν ψυχὴν καὶ τὴν γλῶσσαν ἐλευθέραν λέγων· «τί με ἐρωτᾶτε διὰ τὸν Ἰησοῦν; αὐτὸς κάθηται εἰς τὸν Οὐρανὸν ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, αὐτὸς πάλιν θὰ ἔλθῃ ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ Οὐρανοῦ καθεζόμενος, νὰ κρίνῃ μὲ δικαιοσύνην τὴν οἰκουμένην ἅπασαν·» μὲ τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ Ἰακώβου ἐπληροφορήθησαν πολλοί, καὶ ἔκραζον λέγοντες ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ, οἱ δὲ τυφλοὶ Φαρισαῖοι, καὶ Γραμματεῖς μετενόησαν πολλά, πῶς, δὲν εἶπε ὁ δίκαιος τὰ ἄδικα λόγια, ἅπερ τῷ συνεβούλευσαν. Ὅθεν ὥρμησαν κατ' ἐπάνω του φωνάζοντες πρὸς τὸν λαὸν ταῦτα, «ὡς καὶ ὁ δίκαιος ἐπλανήθη,» καὶ ἀναβάντες εἰς τὸ πτερύγιον, τὸν ἥρπασαν ὡς θηρία ἄγρια, καὶ τὸν ἐκρήμνισαν, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἀπέθανε ἀμέσως ἀρχίζουσι νὰ τὸν λιθοβολήσωσιν οἱ κάκιστοι, ὁ δὲ μακάριος ἐδέχετο τοὺς λίθους ἀτάραχα, ὡς θησαυρὸν πολυτίμητον, καὶ γονατίζων ἔλεγε, «Κύριε Θεὲ Πάτερ, συγχώρησέ τους, διότι δὲν γινώσκουσι τί ποιοῦσι,» ὦ μακαρίας ψυχῆς! ὦ θαυμασίας πραότητος! καθὼς εἶπεν ὁ Δεσπότης εἰς τὸν Σταυρόν, καὶ ὁ πρωτομάρτυς αὐτοῦ, καὶ ἀνεξίκακος Στέφανος, οὕτω καὶ ὁ ἀδελφός του Ἰάκωβος δεικνύων γνησίαν τὴν ἀδελφότητα, προσηύχετο διὰ τοὺς φονεῖς καὶ ἀγνώμονας, οἵτινες καίτοι ἤκουον αὐτὸν εὐχόμενον δι' αὐτούς, δὲν εὐλαβήθησαν τὴν μακροθυμίαν του οἱ ἀχόρταγοι, ἀλλὰ ἀκόμη τὸν ἐλίθαζον, ἱερεύς δέ τις ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τοῦ Ρηχάβ, ἐφώναζε λέγων, «παύσασθε, τί ποιεῖτε ταλαίπωροι; ὑπὲρ ἡμῶν εὔχεται ὁ δίκαιος, ἡμεῖς δὲ ὦ ἄδικοι τὸν λιθάζετε;» τότε εἷς τῶν φονέων ἐκείνων ἥρπασεν ξύλον δι' οὗ ἐστράγγιζεν βαφεύς τις καὶ ἀπεσφόγγιζε τὰ ἱμάτια· δι' αὐτοῦ ἀφ' οὗ τὸν ἐκτύπησε δυνατὰ εἰς τὴν κεφαλὴν ἐξέπνευσεν· λαβόντες δὲ αὐτὸν πλησίον τοῦ Ναοῦ ἐνεταφίασαν· ὅσοι δὲ ἦσαν εὔσπλαγχνοι καὶ καλόγνωμοι, βαρέως ἔφερον αὐτὴν τὴν μιαιφονίαν, καὶ ἔστειλαν κρυφίως πρὸς τὸν Ἀγρίππαν γράμματα, ὅστις ἦτο τῆς τετραρχίας τοῦ Ἡρώδου διάδοχος, παρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ προστάξῃ τῷ Ἀνάνῳ, νὰ μὴ τολμήσῃ πλέον χωρὶς τὴν βουλὴν ἐκείνου, νὰ συγκαλέσῃ συνέδριον· ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀγρίππας ἐστέρησε τῆς ἱερωσύνης τὸν Ἄνανον, ὅπου δὲν εἶχε παρὰ μόνον τρεῖς μῆνας εἰς τὴν ἀξίαν, καὶ ἔκαμεν ἄλλον εἰς τόπον του· οὐ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ τόσα κακὰ ἔπαθον οἱ Ἰουδαῖοι μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἰακώβου, ὥστε δὲν μᾶς φθάνει ἡ βίβλος

αὕτη καταλεπτῶς νὰ τὰ γράψωμεν, ἀλλὰ ὅστις θέλει νὰ τὰ μάθῃ, ἂς ἀναγνώσῃ τὸν ἱστοριογράφον Ἰώσηπον, ὅστις ἦτο Ἰουδαῖος ἀψευδής, καὶ δὲν ἐκρυψεν ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν τίποτε, ἡμεῖς δὲ εἰς τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν.

γ'. Οὕτω λοιπὸν διὰ μαρτυρίαν, προσετέθη ὁ μάρτυς τοῖς μάρτυσι, τοῖς δικαίοις ὁ δίκαιος, ὁ πρῶτος ὅστις ἔλαβε μεταξὺ τῶν ἐπισκόπων τὸν στέφανον, διότι εἰς τοὺς διακόνους προέλαβεν ὁ Στέφανος, εἰς τοὺς Ἀποστόλους ὁ Ζεβεδαίου Ἰάκωβος, καὶ τώρα πάλιν τῷ πρώτῳ Ἀρχιερεῖ Χριστῷ ὁ Ἀρχιερεὺς ἠκολούθησε, τοῦ ὁποίου κατὰ ἀλήθειαν πρέπουσιν οὐχὶ εἷς, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ διάφοροι στέφανοι τοῦ Μαθητοῦ, τοῦ Ἀρχιερέως, τοῦ Δικαίου τοῦ Θεαδέλφου, τοῦ Μάρτυρος, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν, καθὼς εἶχε μὲ ὅλα τὰ ἀγαθὰ καὶ μὲ πᾶσαν ἀρετὴν τὴν ψυχήν του ἐστολισμένην, οὕτω θέλει λάβει, καὶ τὴν ἀμοιβὴν πλουσίαν εἰς τὸν Παράδεισον, παρὰ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ ἡμῶν. Ὧ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμή, καὶ προσκύνησις σὺν τῷ ἀνάρχῳ Πατρί, καὶ ὁμοουσίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (Τὸν δὲ ἑλληνικὸν αὐτοῦ βίον συνέγραψεν ὁ Μεταφραστὴς Συμεών, οὗ ἡ ἀρχή· «Οὐχ οὕτως ἡδύ τι» καὶ σώζεται ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων (1).

(Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ΙΓΝΑΤΙΟΥ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.

»Εὕρες μεταστὰς τὴν παλαιὰν ἀξίαν,
»Ἰγνάτιε πρόεδρε Ρώμης τῆς νέας.

Οὗτος ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Ἰγνάτιος ἦτο, υἱὸς μὲν Μιχαὴλ τοῦ Ραγγαβὲ καὶ Κουροπαλάτου καλουμένου, ὁ ὁποῖος εὐσεβῶς ἐβασί-

(1) Περὶ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τούτου πλατύτερον εἶπεν Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης εἰς τὰ προλεγόμενα τῆς ἑρμηνείας, τῆς καθολικῆς τούτου Ἐπιστολῆς, ὅταν ἡρμήνευσεν τὰς ἑπτὰ καθολικὰς Ἐπιστολάς, καὶ διατὶ ἀδελφόθεος καλεῖται· προσέθηκεν δὲ καὶ ὁλόκληρον ἀσματικὸν Κανόνα καὶ τὰ ἐλλείποντα τροπάρια εἰς τὴν ἑορτὴν αὐτοῦ· ἅτινα ὅλα ὁμοῦ ἀπεστάλησαν παρὰ τοῦ ἁγίου Ἰωαννίνων ἵνα τυπωθῶσιν ἐν Βενετίᾳ, καὶ δὴ καὶ ἐτυπώθησαν χάριτι Χριστοῦ. Περὶ δὲ τῆς Λειτουργίας του ἀναφέρει ὁ λϐ'. (32) Κανὼν τῆς Οἰκουμενικῆς Ϛ'. Συνόδου, καὶ ὅρα ἐν τῷ Κανονικῷ· ὅρα καὶ σελὶς 1 τῆς Δωδεκαβίβλου τοῦ Δοσιθέου, ὅστις λέγει, ὅτι εἰκοσιεννέα ἔτη ἀρχιεράτευσεν, ἡ δὲ Ἑκατονταετηρὶς λέγει εἰκοσιέξ. Σημείωσαι, ὅτι ὁ Ρώμης Κλήμης ὀνομάζει τὸν ἀδελφόθεον τοῦτον, Ἐπίσκοπον τῶν Ἐπισκόπων.

Ἠκολούθησε δὲ ὁ μαρτυρικὸς θάνατος τοῦ θείου τούτου Ἰακώβου κατὰ τὸ ἑξηκοστὸν πρῶτον ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ, κατὰ τὸ ἕκτον ἔτος τῆς Βασιλείας τοῦ Νέρονος. Σημείωσαι, ὅτι ὁ Ὠριγένης κατὰ Κέλσου βιβλ. ά. καὶ ὁ

λευσε πρὸ τοῦ Λέοντος τοῦ Ἀρμενίου, καὶ Προκοπίας τῆς Βασιλίσσης, ἐν ἔτει ωιά, (811) *ἀδελφὸς δὲ Θεοφίλου, καὶ ἔγγονος Νικηφόρου Βασιλέως Πατρικίου τοῦ ἀπὸ Γενικοῦ, τοῦ βασιλεύσαντος ἐν ἔτει ωβ'.* (802). *Οὗτος λοιπὸν εὐνουχισθεὶς ἀπὸ τὸν θεομισῆ Λέοντα τὸν Ἀρμένιον, ὕστερον ἔγεινε Μοναχὸς καὶ Ἡγούμενος τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἀρχαγγέλου· τὸ ὁποῖον πρότερον ὠνομάζετο τοῦ Ἀνατέλλοντος, νῦν δὲ ὀνομάζεται τοῦ Σατύρου. Μετὰ ταῦτα ἔγεινε καὶ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐδιοίκησε τὴν Ἐκκλησίαν ἔτη ἕνδεκα καὶ μῆνας πέντε· ἀλλ' ὕστερον ἐξεθρονίσθη παρὰ Μιχαὴλ τοῦ υἱοῦ Θεοφίλου, ὅστις ἀντὶ τοῦ θείου Ἰγνατίου ἐπρόβαλε Πατριάρχην Φώτιον τὸν πρωτοσπαθάριον καὶ πρωτασηκρήτην, γενόμενον πρότερον Μοναχόν. Καταβιβασθέντος δὲ τοῦ Φωτίου ἀπὸ τὸν θρόνον ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, ἀποκατεστάθη πάλιν ὁ θεῖος οὗτος Ἰγνάτιος, καὶ διήνυσεν εἰς τὸν θρόνον ἄλλα ἔνδεκα ἔτη· μετὰ τὰ ὁποῖα καὶ πάλιν ἐξώσθη τοῦ θρόνου, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐπατριάρχευσεν ὁ ἐν ἁγίοις Στέφανος, ὁ υἱὸς Βασιλείου. Ὁ δὲ ἅγιος Ἰγνάτιος ἐπανελθὼν εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ Σατύρου. ἐκεῖ ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ, ζήσας ὅλα ἔτη ἑβδομηκονταεννέα.*

Ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ, ὁ τὴν ἐν τῷ Χαρσιανῷ συστησάμενος Μονήν, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Μονὴν ἐγείρας ἱερὰν Νικηφόρος,
»Ἔσπευδεν εἶναι καὶ βίον νικηφόρος.

Εὐσέβιος Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορ. βιβλ. β'. κεφ. κγ'. καὶ ὁ Ἱερώνυμος περὶ ἐπισήμων ἀνδρῶν, λέγουσιν, ὅτι τὰς δυστυχίας καὶ τὰ κακά, ὅσα συνέβησαν ἐναντίον τῆς Ἱερουσαλήμ, ὁ Ἰώσηπος ὁ ἀρχαιολόγος τὰ ἀποδίδει ὅτι ἐγένοντο εἰς τοὺς Ἰουδαίους, διότι ἐθανάτωσαν τὸν θεάδελφον τοῦτον Ἰάκωβον. Ἡ ρῆσις ὅμως αὕτη δὲν εὑρίσκεται νῦν εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Ἰωσήπου, καθὼς ἀναφέρεται εἰς τὸν Ὠριγένην καὶ τὸν Εὐσέβιον. (Ὅρα εἰς τὴν Ἑκατονταετηρίδα). Εὑρίσκεται καὶ ἀκολουθία τετυπωμένη ἐν Ἱεροσολύμοις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τοῦ Π. Τάφου ἐν ἔτει 1861. Σ. Ε.

Καὶ τοῦτο δὲ ἀκόμη σημείωσαι, ὅτι γλαφυρὸν ἐγκώμιον πλέκει εἰς τὸν θεῖον τοῦτον Ἰάκωβον Νικήτας ρήτωρ ὁ Παφλαγών, οὗ ἡ ἀρχή· «Ὡς γλυκεῖα τῆς παρούσης ἡμέρας ἡ χάρις» (σώζεται ἐν τῇ Λαύρᾳ, ἐν τῇ τοῦ Διονυσίου καὶ τῇ τοῦ Βατοπαιδίου)· καὶ Ἀνδρέας ὁ Κρήτης, οὗ ἡ ἀρχή· «Ὀκνεῖν μὲν ἔδει προβαίνειν» (σώζεται ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων). Ἐν δὲ τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ σώζεται καὶ ὑπόμνημα εἰς τὸν αὐτόν, οὗ ἡ ἀρχή· «Οὐχ οὕτως ἡδύ τι τῷ φιλαρέτῳ.» Σημείωσαι, ὅτι ὁ Βασιλεὺς Ἰουστῖνος ἀνήγειρε Ναὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἀδελφοθέου τούτου Ἰακώβου, ἐν ᾧ ἦτο καὶ τὸ λείψανον αὐτοῦ, καὶ ὅρα σελ. 1152 τῆς Δωδεκαβίβλου.

Ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν ΜΑΚΑΡΙΟΣ, ὁ Ρωμαῖος, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Ὄντως σὺ Μακάριος οὐ κλῆσιν μόνον,
»Χριστὸν προκρίνας ἡδέων τῶν τοῦ βίου.

Τρεῖς Ὅσιοι καὶ γέροντες ἡγιασμένοι, ὀνομαζόμενοι Σέργιος, Ὑγῖνος καὶ Θεόφιλος, ἀνήκοντες εἰς τὸ Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Μσκληπιοῦ, τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο εἰς τὴν Μεσοποταμίαν τῆς Συρίας— οὗτοι, λέγω, συνεννοήθησάν ποτε δι' ἕνα καλὸν σκοπόν, καὶ ἀπεφάσισαν νὰ περιέλθωσι τὴν γῆν ἕως ἄκρου. Ἀρχίσαντες λοιπὸν τὸν δρόμον, ἀπήντων πολλὰ καὶ ἀλλεπάλληλα ἐμπόδια, τόσον ἀπὸ ἀνθρώπους, ὅσον καὶ ἀπὸ θηρία, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, ἐνίοτε δὲ στερούμενοι καὶ αὐτὴν τὴν τῶν ἀγρίων βοτανῶν τροφήν. Τέλος περιπατήσαντες πολλὰς ἡμέρας, ἔφθασαν εἴς τινα τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐφαίνοντο σημειά τινα ἀνθρωπίνου κατοικίας. Ὅθεν ἀκολουθήσαντες τὰ ἴχνη τοῦ δρόμου ἐκείνου ἔφθασαν εἴς τι σπήλαιον, τὸ ὁποῖον, ἦτο εὐτρεπισμένον, ἐδείκνυεν ὅτι ἔχει τινὰ ἐγκάτοικον· εἰς τοῦτο λοιπὸν εἰσῆλθον καὶ ἐπρόσμενον νὰ ἴδωσι τὸν τούτου οἰκήτορα. Ἀφ' οὗ δὲ παρῆλθεν ὀλίγη ὥρα, ἠσθάνθησαν εὐωδίαν, καὶ ὁμοῦ μὲ τὴν εὐωδίαν βλέπουσι μακρόθεν τινὰ ἄνθρωπον ἐνδεδυμένον μὲ τὰς ἰδίας του τρίχας. Οὗτος δὲ ἦτον ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, Μακάριος ὁ Ρωμαῖος, ὁ ὁποῖος ἐρχόμενος εἰς τὸ σπήλαιον, ἠσθάνθη μακρόθεν τὴν παρουσίαν τῶν Πατέρων ἐκείνων. Ὅθεν ρίψας ὁ γέρων τὸν ἑαυτόν του εἰς τὴν γῆν, προσηυχήθη. Ἔπειτα ἔκραξε μὲ μεγάλην φωνήν, λέγων· «Ἐὰν εἶσθε ἀπὸ τὸν Θεόν, φανερωθῆτε εἰς ἐμέ· εἰδὲ καὶ εἶσθε ἀπὸ τὸν Διάβολον, φύγετε ἀπ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ.»

Ἐκεῖνοι δὲ ταῦτα ἀκούσαντες, ἀπεκρίθησαν· «Εὐλόγησον ἡμᾶς, δοῦλε τοῦ Θεοῦ, διότι ἡμεῖς εἴμεθα Χριστιανοί, καὶ ἀπεταξάμεθα τὸν Διάβολον.» Τότε ὁ γέρων ἠγέρθη, καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτούς· ὑψώσας δὲ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ὀφρύων του, εἶδε καὶ εὐλόγησεν αὐτούς. Ἦσαν δέ, αἱ μὲν τρίχες του λευκαὶ ὡς ἡ χιών· τὸ δὲ σῶμά του, σκληρὸν ὡς τὸ δέρμα τῆς χελώνης. Ἐκ δὲ τοῦ μακροῦ γήρατος, αἱ μὲν ὀφρῦς του ἦσαν καταβιβασμέναι ἐπὶ τῶν ὀμμάτων του, οἱ ὄνυχες τῶν τε χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν του ἦσαν μακρότεροι μιᾶς σπιθαμῆς, ἡ δὲ γενειάς του ἐφθανε μέχρι τῶν γονάτων του. Τότε λοιπὸν ἤρχισε νὰ τοὺς ἐρωτᾷ λέγων· «Πόθεν εἶσθε, τέκνα μου; καὶ διὰ ποῖον τέλος ἤλθετε ἕως ἐδῶ;» ἐκεῖνοι δὲ ἐφανέρωσαν εἰς αὐτὸν ὅλον τὸν σκοπόν των. Εἶπε δὲ ὁ γέρων· «Δὲν εὑρίσκεται, τέκνα μου οὐδεὶς μεταξὺ τῶν γεννητῶν ἀνθρώπων, ὁ ὁ-

ποῖος ἠμπορεῖ νὰ καταλάβῃ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ εὕρῃ τὴν ἄκραν τοῦ Κόσμου· καὶ ἐγὼ ὁ ἀνάξιος κατέβαλον τοιαύτην σπουδὴν καὶ προθυμίαν, διὰ νὰ εὕρω τὴν ἄκραν ταύτην, ἀλλὰ διὰ νυκτὸς ἐφάνη τις εἰς ἐμὲ καί μοι λέγει. «Μὴ θέλῃς νὰ πειράζῃς τὸν Πλάστην σου, διότι ἐνδότερον τοῦ τόπου τούτου δὲν ἠμπορεῖς νὰ πέρασῃς» (1).

Ταῦτα ἀκούσαντες ἐκεῖνοι ἐφοβήθησαν. Ἐπειδὴ δὲ ἐπλησίαζεν ἡ ἑσπέρα, λέγει ὁ γέρων εἰς αὐτούς. «Τέκνα μου, ἀναχωρήσατε ὀλίγον ἀπ' ἐδῶ, διότι ἔχω δύο παιδία, τὰ ὁποῖα ἔρχονται καθ' ἑκάστην ἑσπέραν εἰς ἐμέ, καὶ μήπως βλέποντά σας αἴφνης ἀγριεύσωσι καὶ σᾶς πατάξωσι.» Ταῦτα δὲ λέγοντος, τοῦ γέροντος ἰδοὺ ἔρχονται ἐκ τῆς ἐρήμου δρομαῖα δύο λεοντάρια, καὶ πίπτουσιν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ γέροντος ὠρυόμενα· ἐκεῖνοι δὲ βλέποντες ταῦτα, ἀπὸ τὸν φόβον ἔπεσον κατὰ γῆς. Τότε ὁ γέρων ἐπιθέσας τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν θηρίων λέγει εἰς αὐτά, ὡς νὰ ἦσαν λογικά· «Παιδία μου, ἤλθον πρὸς ἐμὲ ἄνθρωποί τινες ἐκ τῆς γῆς τῆς οἰκουμένης, καὶ προσέξατε νὰ μὴ τοὺς βλάψητε. Στραφεὶς δέ, εἶπεν εἰς τοὺς τρεῖς Μοναχούς· «Ἔλθετε, ἀδελφοί, νὰ ψάλωμεν τὸν ἑσπερινόν.» Οἱ δὲ ἠγέρθησαν διὰ νὰ ψάλλωσιν αὐτόν, καὶ τότε οἱ λέοντες πλησιάσαντες ἔληχον τοὺς πόδας, τῶν. Τὴν δὲ ἐρχομένην ἡμέραν λέγουσιν εἰς τὸν Ὅσιον· «Εἰπὲ εἰς ἡμᾶς τίμιε πάτερ, πῶς ἦλθες εἰς ταύτην τὴν βαθεῖαν ἔρημον;» ὁ δὲ γέρων ἀπεκρίθη· Ἐγὼ ἤμην υἱὸς Συγκλητικοῦ τινος τῆς Ρώμης, Ἰωάννου καλουμένου, καὶ ὅταν ἡλικιώθην, μὲ ἠρραβώνισαν οἱ γονεῖς μου ἀκουσίως μου. Ἀφ' οὗ δὲ ἐτελείωσαν οἱ γάμοι, καὶ ἔμελλον νὰ κλείσωσιν ἡμᾶς εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον, τότε ἐγώ, ἐν ᾧ ὁ λαὸς ἔπαιζον ἔξω καὶ ἐκρότουν, ὑπεξῆλθον μόνος σιωπηλὸς καὶ ἐκρύβην εἰς τὸν οἶκον γυναικός τινος χήρας, ἕως ἑπτὰ ἡμέρας· ἐθρήνουν δὲ πικρῶς οἱ γονεῖς μου καὶ μὲ ἐζήτουν. Μετὰ ταῦτα ἐξῆλθον ἐκεῖθεν καὶ ἤρχισα νὰ περιπατῶ, συναντήσας δὲ καθ' ὁδὸν γηραιόν τινα ἄνθρωπον, εἶπον εἰς αὐτόν· «Ποῦ πορεύεσαι, πάτερ;» ὁ δὲ ἀπεκρίθη· «Ὅπου ἔχεις σὺ σκοπὸν νὰ ὑπάγῃς, ἐκεῖ πορεύομαι καὶ ἐγώ.» Καὶ λοιπὸν εὐθὺς ἠκολούθησα αὐτόν, καὶ μετὰ τρία ἔτη ἦλθον εἰς τοῦτον τὸν τόπον.»

Ὀλίγας δὲ ἡμέρας, πρὶν ἤ ἔλθω ἐδῶ, κοιμώμενος ποτὲ καὶ ἐξυπνήσας, δὲν εἶδον τὸν συνοδίτην μου γέροντα· ὅθεν ἤρχισα νὰ

---

(1) Σημειοῦμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἐν τῷ ἀνωτέρῳ τόπῳ τοῦ διαμέσου εὑρίσκονται, τόσον ἐν τῷ τετυπωμένῳ, ὅσον καὶ ἐν τῷ χειρογράφῳ Συναξαριστῇ, καὶ ἄλλα τινὰ λόγια· δηλαδὴ ὅτι εἴκοσι μίλια μακρὰν εἶναι τεῖχος σιδηροῦν, καὶ βαθύτερα ἐκείνου εἶναι ἄλλο τεῖχος χαλκοῦν. Βαθύτερα δὲ ἀπὸ τὰ τείχη αὐτά, εἶναι τινές, ἀπὸ μὲν τοῦ ὀμφαλοῦ ἕως τῶν ποδῶν, ἄνθρωποι τὸ δὲ στῆθος ἔχουν ὡς λέοντος, τὴν κεφαλήν, ὡς δράκοντος, τὰς δὲ χεῖρας κρυσταλ-

κλαίω καὶ νὰ λυπῶμαι. Εὐθὺς δὲ ἐφάνη εἰς ἐμέ, καὶ λέγει μοι· «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἀρχάγγελος Ραφαήλ, μὴ φοβηθῇς λοιπόν, ἀλλὰ δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἐπειδὴ τόρα διῆλθες τοὺς σκοτεινοὺς τόπους, καὶ ἔφθασας εἰς τοὺς φωτεινούς.» Ἀφ' οὗ δὲ εἶπε ταῦτα, ἔγεινεν ἄφαντος ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μου· ἐγὼ δὲ ἤρχισα νὰ περιπατῶ. Καὶ μετὰ πέντε ἡμέρας ἦλθον εἰς τὸ σπήλαιον τοῦτο, ὅπου εὗρον λέαιναν νεκρὰν καὶ τὰ δύο ταῦτα λεοντάρια τὰ ὁποῖα ἔκλαιον ἐπὶ τῆς μητρός των, μὴ εὑρίσκοντα νὰ θηλάσωσιν· ὅθεν ἔλαβον ἐγὼ αὐτὰ καὶ τὰ ἀνέθρεψα ὡς γνήσιά μου τέκνα, ἀφ' οὗ πρότερον ἔσκαψα καὶ ἔθαψα τὴν μητέρα των. Μετὰ παρέλευσιν δὲ δύο ἐτῶν, ἐξῆλθον ποτὲ τοῦ σπηλαίου κατὰ τὴν ἑβδόμην ὥραν τῆς ἡμέρας, καὶ ἐκαθήμην μὲ τοὺς δύο λεοντιδεῖς τούτους. Καὶ ἰδοὺ βλέπω μανδήλιον ἐρριμένον εἰς τὴν γῆν, λεπτότατον ὡς τὴν ἀράχνην, καὶ θαυμάσας εἶπον· Πόθεν εὑρέθη τὸ μανδήλιον τοῦτο εἰς τὴν πανέρημον ταύτην; Τὴν δὲ ἐπιοῦσαν, εὑρίσκω πάλιν μετάξινα ὑποδήματα· καὶ ἐθαύμασα αὖθις. Εἶτα στρέφων τοὺς ὀφθαλμούς μου, βλέπω γυναῖκα, ἡ ὁποία ἐκάθητο ἐπὶ λίθου, πολὺ ὡραίαν εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ ἐστολισμένην μὲ χρυσὸν καὶ πολυτίμητα φορέματα, καὶ λέγω εἰς αὐτήν· «Πόθεν ἦλθες ἐδῶ; καὶ τί διαβολικὸν σχῆμα εἶναι αὐτὸ τὸ ὁποῖον φέρεις;» Ἡ δὲ φαινομένη ἐκείνη γυνὴ πικρῶς κλαίουσα, ἔλεγεν· Ἐγὼ ἡ ταλαίπωρος εἶμαι θυγάτηρ Συγκλητικοῦ τινος ἄρχοντος τῆς Ρώμης, καὶ χωρὶς νὰ θέλω, μὲ ὑπάνδρευσαν οἱ γονεῖς μου· ὅθεν ἀπέφυγον κρυφίως τὸν δεσμὸν τοῦ γάμου, καὶ τόρα πλανῶμαι εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰς ἐρήμους, καὶ περιπατῶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ χωρὶς νὰ ἠξεύρω ποῦ ὑπάγω. Μή με βδελυχθῇς λοιπὸν τὴν δούλην σου, διότι καὶ ἐγὼ εἶμαι πλάσμα Θεοῦ. Αὕτη δὲ ἦτο Δαίμων, τεχνηέντως συνομιλῶν μὲ ἐμέ, καὶ ἐγὼ δὲν τὸ ἤξευρον. Ὅθεν εἶπον εἰς αὐτήν· Καὶ ποῦ θέλεις νὰ ὑπάγῃς; διότι ἐγὼ δέν σε ἀφίνω νὰ κάθησαι ὁμοῦ μὲ ἐμὲ εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Ἐκείνη δὲ ἀπεκρίθη· Εἰς τὴν ἐρημον ταύτην ἦλθον νὰ κατοικήσω. Καὶ λοιπὸν παραλαβὼν αὐτήν, τὴν ἔφερα εἰς τὸ σπήλαιον, καὶ τῇ ἔδωκα νὰ φάγῃ ἐκ τῶν ἀκροδρύων τὰ ὁποῖα ἔτρωγον· ἔτρεχον δὲ ὡς βρύσις τὰ δάκρυα ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς της, ὅθεν καὶ ἡ ψυχή μου ἐσπάραξεν.

Ὅταν δὲ ἐγένετο ἑσπέρα, καὶ ἐγὼ ἔψαλλα τὸν ἑσπερινόν, ἔπεσα εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ ἡσυχάσω ὀλίγον. Καὶ λοιπὸν ἤρχιζε νὰ μὲ πειράζῃ ὁ

λίνας, καὶ κρατοῦσι πυρίνας μαχαίρας. Οὗτοι φυλάττουσι τοὺς τόπους ἐκείνους παρεμπόδίζοντες τὴν διάβασιν. Οἱ λόγοι οὗτοι, καθ' ὅλους τοὺς κριτικούς, κρίνονται ὡς ἀπίθανοι καὶ μυθώδεις· ὅθεν ἡμεῖς παρελείψαμεν ταῦτα. Ἐκεῖνα δὲ τὰ ὁποῖα εὑρίσκονται γεγραμμένα εἰς βιβλία τινὰ χειρόγραφα περὶ τοῦ ἁββᾶ Μακαρίου τούτου, καὶ διηγοῦνται κάποια ἀνυπόστατα καὶ μυθώδη, ταῦτα δὲν πρέπει νὰ ἀναγινώσκωνται παρὰ τῶν ὀρθοδόξων, ὡς νόθα.

Σατανᾶς· ἐγὼ δέ, ὅστις δὲν ἐπεθύμησά ποτε ἁμαρτίαν σαρκικήν, ἠράσθην τῆς γυναικός, καὶ ἠθέλησα νὰ ἁμαρτήσω μὲ αὐτήν· καὶ παρευθὺς ἐκείνη ἔγεινεν ἄφαντος. Ὅθεν γνωρίσας, ὅτι ἥμαρτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, εἶπον· «Ἥμαρτον ἐνώπιόν σου, Κύριε,» ἐλέησόν με.» Ἀφ' οὗ δὲ ἦλθον εἰς τὸν ἑαυτόν μου ἐντελέστατα, εὗρον ὅτι ἡ ἁμαρτία μου ἦτο πολὺ μεγάλη (1)*, διότι τότε οὐδὲ αὐτὰ τὰ λεοντάρια εἴρχοντο, καθὼς πρότερον, πλησίον μου, ἕως εἰς δέκα ἡμέρας. Διὰ τοῦτο ἐσκέφθην νὰ ὑπάγω εἰς ἄλλον τόπον, ἵνα μὴ πλανηθῶ πάλιν, καὶ ἀπορριφθῶ ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ· καὶ λοιπὸν ἐξῆλθον τοῦ σπηλαίου τούτου, καὶ περιεπάτησα ἕως δύο ἡμερῶν δρόμον. Τότε δὲ ἐφάνη εἰς ἐμὲ Ἄγγελος Κυρίου, λέγων· «Ποῦ φεύγεις Μακάριε;» ἐγὼ δὲ εἶπον· «Φεύγω ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου.» Ἐκεῖνος δὲ λέγει μοι· «Εἰς ἕνα πειρασμὸν δὲν ἠδυνήθης νὰ ἀνθέξῃς; ἐπίστρεψον εἰς τὸ κελλίον σου.» Ἐγὼ δὲ εἶπον εἰς αὐτόν· «Ποῖος εἶσαι σύ, αὐθέντα;» ἐγὼ εἶμαι, ἀπεκρίθη, «Ραφαὴλ ὁ ὁδηγήσας σε εἰς τὸν δρόμον.» Καὶ ταῦτα εἰπών, ἐγένετο ἀπὸ ἐμὲ ἄφαντος.*

Ὅθεν ἐγὼ ἐπανελθὼν εἰς τὸ σπήλαιον, ἔκλινα γόνυ κατὰ γῆς εἰς τὸν Κύριον, καὶ διῆλθον νῆστις τεσσαράκοντα ἡμέρας. Ἐγερθεὶς δέ, βλέπω τὸ σπήλαιον τοῦτο πλῆρες ἀπὸ φῶς, καὶ ἄνθρωπόν τινα ἐνδεδυμένον μὲ πορφυροῦν, ἤτοι κόκκινον φόρεμα, καὶ ἔχοντα εἰς τὴν κεφαλήν του στέφανον, ὅστις ἦτο κατεσκευασμένος ἐκ χρυσοῦ καὶ πολυτίμων λίθων· καὶ ἔψαλλε μίαν ᾠδὴν παράδοξον, ἡ δὲ φωνή του ἦτο τόσον μεγάλη, ὅση εἶναι καὶ ἡ φωνὴ τοῦ πολλοῦ ὄχλου ψάλλοντος. Ὅταν δὲ ἐτελείωσεν ὁ φανεὶς τὴν ᾠδήν, διεχύθη φοβερά τις καὶ ἄῤῥητος εὐωδία· καὶ εὐθὺς ἀνέβη εἰς τοὺς Οὐρανούς, καὶ ἔγεινεν ἄφαντος. Ὅταν δὲ ἀνέβαινεν, ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμοί. Ἐγὼ δὲ ἐκπλαγεὶς διὰ ταῦτα πάντα, ἔμεινα ἄφωνος ἕως ἡμέρας ἑβδομήκοντα, ὧν τότε τεσσαρακονταοκτὼ ἐτῶν.

Ἰδοὺ λοιπὸν ἠκούσατε, ἀδελφοί, τὰ περὶ ἐμοῦ. Ἐὰν δὲ καὶ σεῖς ἠμπορῆτε νὰ μείνητε ἐδῶ, μείνατε· εἰδὲ καὶ δὲν ἠμπορεῖτε, ὁ Κύριος θέλει σᾶς ὁδηγήσει εἰς τὴν ὁδὸν ἐκ τῆς ὁποίας ἤλθετε. Ὅθεν ἀφῆκεν αὐτοὺς νὰ ἀπέλθωσιν, εἰπών· «Σώζεσθε ἐν εἰρήνῃ,

---

(1) Ὅρα ὅτι καὶ μόνη ἡ συγκατάθεσις τῶν αἰσχρῶν λογισμῶν, πολὺ μεγάλη ἁμαρτία ἐστιν. Ὅθεν εἶπε καὶ ἡ ἁγία Συγκλητική· Ὅτι ἡ συγκατάθεσις μόνη τὴν ὁποίαν ποιεῖ ἡ παρθένος καὶ Μοναχὴ εἰς τὰ τοιαῦτα φαντάσματα τῶν εὐμόρφων προσώπων, τὰ ὁποῖα τῇ παρουσιάζει ὁ ἐχθρὸς ὅταν ἦναι ἔξυπνος, ἢ ὅταν κοιμᾶται, —ἡ εἰς τὰ τοιαῦτα λέγω συγκατάθεσις τῆς Μοναχῆς (ἢ τοῦ Μοναχοῦ) εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν πορνείαν τῶν κοσμικῶν. Διότι κατὰ τὴν Γραφὴν «δυνατοὶ δυνατῶς ἐτασθήσονται.» (Σοφ. Σολομ. Ϛ'. 6).

τέκνα μου, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ.» Συνώδευσαν δὲ αὐτοὺς τὰ λεοντάρια ἕως τριῶν ἡμερῶν δρόμον· ἔπειτα κατεφίλησαν τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν των, καὶ ἐπέστρεψαν παλιν εἰς τὸν γέροντα. Οἱ δὲ Μοναχοὶ περιπατήσαντες ἡμέρας τινάς, ἔφθασαν εἰς ποταμόν τινα. Ἐκεὶ κοιμηθέντες ὀλίγον, ἡρπάγησαν ὑπὸ θείων Ἀγγέλων, καὶ ἐφέρθησαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ· ἐξυπνήσαντες δέ, καὶ διαλογισθέντες, πόσον πολὺ διάστημα τόπου διεπέρασαν εἰς τὸ ὄνειρόν των, ἐδόξασαν τὸν Θεόν. Καὶ ἀφ' οὗ προσεκύνησαν εἰς ὀλίγας ἡμέρας ὅλους τοὺς ἱεροὺς τόπους, ἐπανῆλθον εἰς τὸ Μοναστήριόν των, καὶ διηγοῦντο εἰς ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς ὅλα ὅσα ἀπήντησαν καὶ εἶδον, μάλιστα δὲ τὰ περὶ τοῦ ἁγίου Μακαρίου.

Ὁ ὅσιος ΠΕΤΡΩΝΙΟΣ ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Πέτρᾳ σκεπασθεὶς Μωϋσῆς Θεὸν βλέπει,
»Καὶ Πετρώνιος, εἰς ἄϋλον στὰς πέτραν.

Οἱ ἅγιοι δύο Παῖδες εἰς πῦρ κατὰ γῆς στρωθέν, τρέχειν ἀναγκασθέντες, τελειοῦνται.

»Δυσὶ δρομεῦσι παιδίοις δὸς τὰ στέφη,
»Ὀλύμπια δραμοῦσι τοῦ πυρός, Λόγε.

Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου ΙΑΚΩΒΟΥ τοῦ Βοροβίας καὶ θαυματουργοῦ Νοβογοροδίας Ρώσσου.

Μεγαλυνάριον τοῦ ἁγίου ἱερομάρτ. καὶ ἀποστ. Ἰακώβου.

Ὑψωσον τὰς χεῖρας σου πρὸς Θεόν, Ἰάκωβε μάκαρ ἀδελφόθεε ἀθλητά, καὶ ῥῦσαι κινδύνων καὶ πάσης ἄλλης νόσου, τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ μέγα σου ὄνομα.

Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΚΔ'. μνήμη τοῦ ἁγίου μεγαλομαρτυρος ΑΡΕΘΑ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

»Τιμηθεὶς Θεῷ προσῆξε μάρτυς Ἀρέθας
»Πολλοὺς ὁμοίως μάρτυρας τετιμημένους.
»Ἀρέθα, εἰκάδι σὺν γνωστοῖσι τετάρτῃ τιμήθης.

ά. Τὸν πέμπτον χρόνον τῆς Βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου Ἰουστίνου, ἐν ἔτει (542) ἐκυρίευε εἰς τὴν Αἰθιοπίαν Ἐλεσβοὰν ὁ περιβόητος καὶ ὀνομαστὸς εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ εὐσέβειαν, καὶ εἶχε τὰ βασίλειά του κατασκευασμένα εἰς πόλιν τινὰ καλουμένην Αὔξουσαν, τὴν δὲ εὐδαίμονα Ἀρα-

βίαν, (ἥτις πάλαι ἐλέγετο Σαβᾶ, καὶ τόρα λέγεται Ὁμηρίτης) ἐξουσίαζεν Ἑβραῖός τις, Δουναὰν καλούμενος, δυσεβὴς λίαν, καὶ πολέμιος ἐχθρὸς τῶν Χριστιανῶν, διὰ τὴν ὁποίαν αἰτίαν τὸν ἐχθρεύετο πολλὰ ὁ χριστιανικώτατος Ἐλεσβαάν, διότι εἰς ὅλον τὸν Κόσμον σχεδὸν ἐκηρύττετο ὁ Χριστὸς Θεὸς ἀληθέστατος, καὶ αὐτὸς ὁ παμμίαρος ἠρνεῖτο τὴν σάρκωσιν αὐτοῦ, καὶ ὠμαφρόνει καὶ συνεκοινώνει μὲ τοὺς προγόνους του, οἵτινες τὸν ἐσταύρωσαν, ἔχων καὶ αὐτὸς ὁμοίαν πρὸς αὐτοὺς γνώμην μισόχριστον, πολλάκις λοιπὸν ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς Ἐλεσβαὰν ἐπολέμησε τὸν Ἑβραῖον, καὶ τὸν ἐνίκησεν τοσοῦτον ὥστε ἵνα μὴ τὸν πολεμᾷ, ἔστερξε καὶ τοῦ ἐπλήρονε κεφαλικὸν φόρον, ἀλλὰ πάλιν ὕστερον ἐψεύσθη εἰς τὰς ὁμολογίας του ὁ ἄνομος· ὅθεν ὁ βασιλεὺς συνήθροισε πολὺ στράτευμα καὶ τελείως τὸν ἐξησθένισε, καὶ τὴν φυγὴν αὐτοῦ προὐκάλεσε· ἔπειτα ἀφῆκεν εἰς τὴν πόλιν πολλὴν φρουράν, νὰ τὴν φυλάττωσι ἀπὸ τὰς πανουργίας τοῦ Ἑβραίου, καὶ ἔστρεψεν εἰς τὴν βασιλείαν του, ἀλλὰ πάλιν ὁ τρισκατάρατος ἐκεῖνος δὲν ἔπαυσεν, ἀλλὰ συνήγαγε λαὸν ἀπὸ διαφόρους τόπους, καὶ πολεμήσας τὴν Ὁμηρίτην, ἐφόνευσε τοὺς φύλακας, καὶ ἔλαβε τυραννικῶς τὴν ἀρχήν, καὶ ὅσοι δὲν ἤθελον νὰ ἀρνηθῶσι τὸν Χριστόν, τοὺς ἐθανάτονε μὲ τόσην ἀπανθρωπίαν, καὶ σκληρότητα, ὥστε ὅλοι τῷ ὑπετάσσοντο τρέμοντες τὴν ἄμετρον αὐτοῦ ἀγριότητα. Ἦτο δὲ πόλις τις πολυάνθρωπος Νεγρὰν καλουμένη, ὑποκειμένη τῇ Ὁμηρίτιδι, ἣν ἐξουσίαζεν ὁ Ἑβραῖος, οἱ πολῖται τῆς Νεγρᾶς ἦσαν χριστιανοὶ ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίου υἱοῦ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ὅστις ἔστειλε τότε πρὸς τοὺς Ὁμηρίτας μεσίτας, μὲ χαρίσματα πρὸς τὸν βασιλέα των, καὶ τοὺς ἐπέτρεψεν νὰ κτίσωσιν Ἐκκλησίαν εἰς τὴν Νεγρᾶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔστειλεν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἱερὸν καὶ ἐνάρετον ἀρχιερέα τὴν κλῆσιν Θεόφιλον, διὰ νὰ κυβερνᾷ τοὺς εὐσεβεῖς καὶ νὰ τοὺς ποιμαίνῃ θεαρέστως μὲ τὴν ἀρετὴν καὶ σοφίαν του· οἱ δὲ Ἑβραῖοι φθονοῦντες τοὺς χριστιανοὺς εἶπον πρὸς τὸν βάρβαρον, ὅστις ἐξουσίαζε τὴν χώραν, νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς χριστιανούς, νὰ κατοικήσωσιν ἐκεῖ, ἐὰν μὴ ποιήσωσιν θαῦμά τι· ὁ θεῖος Θεόφιλος λοιπόν, ἔχων εἰς τὸν Θεὸν τὴν πίστιν ἀνόθευτον, ἐτέλεσεν ὅσα θαυμάσια τῷ ἐζήτησαν· ὅθεν ἀπὸ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐλάτρευεν ἡ πόλις ἐκείνη τὸν ἀληθῆ Θεόν, μὲ ὀρθοδοξίαν πολλὴν καὶ εὐλάβειαν, τὴν ὁποίαν φθονήσας ὁ πονηρὸς Διάβολος εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἐντόσθια τοῦ Ἑβραίου, παρακινῶν αὐτόν, νὰ πολεμήσῃ τὴν πόλιν, αὐτὸς δὲ πάλιν ὡς μισόχριστος ἐκ φύσεως, ἔτι δὲ καὶ διὰ νὰ λυπήσῃ καὶ τὸν εὐσεβῆ βασιλέα Ἐλεσβαάν, ἔλαβε πολὺν λαόν, καὶ ἐπολέμει τὴν πόλιν Νεγράν, φοβερίζων νὰ κόψῃ ὅλους μὲ τὸ σπαθίον, ἐὰν δὲν πατήσωσι τὸν Σταυρόν, ὃν εἶχον ἐπάνω εἰς τὰ τείχη, καὶ νὰ ἀρνηθῶσι τὸν Χριστόν· ἐπριγύριζον λοιπὸν οἱ στρατιῶται

τούτου τοῦ μιαροῦ βασιλέως, τὴν πόλιν, καὶ πρὸς τοὺς ἔσω ἐφώναζον, ὅτι ἐὰν ὑπακούσωσι, νὰ ἀρνηθῶσι τὸν Χριστὸν νὰ τοὺς τιμήσωσιν κατὰ πολλά, καὶ νὰ τοὺς δώσωσι, χαρίσματα πλούσια, εἰδὲ καὶ ἀπειθήσωσι, νὰ τοὺς κόψωσι μὲ ξίφος, καὶ εἰς τὸ πῦρ νὰ τοὺς κάψωσιν· αὐτὸς δὲ ὁ Δουναὰν ἔλεγε ταῦτα μὲ τὴν μιαράν του γλῶσσαν καὶ πάντολμον, «μὴ ἐλπίζετε εἰς τὸν Ἰησοῦν, ὅστις δὲν δύναται νὰ σᾶς λυτρώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας μου, ἀλλὰ ὅλους νὰ σᾶς ἐπάρω μὲ τὸ ξίφος διότι ἀφήκατε τὴν μοναρχίαν καὶ προσκυνεῖτε πολλοὺς θεοὺς ἀνόητοι, δι' αὐτὸ μάλιστα θέλω νὰ ἀρχίσω ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς, νὰ σᾶς κατακαύσω ἐξ ἀποφάσεως, καθότι δώδεκα μυριάδας λαοῦ συνῆξα ὑπὲρ ὑμῶν καὶ δὲν σᾶς παραιτῶ πρὶν ἢ σᾶς συμμορφώσω πρὸς τὴν θέλησίν μου, εἰδεμὴ θὰ σᾶς ἀπολέσω ἅπαντας,» οἱ δὲ χριστιανοὶ ἀπεκρίθησαν, «πολλὰ καυχᾶσαι ὦ βασιλεῦ, καὶ καταλαλεῖς τὸν ἀληθῆ Θεὸν ὡς ἀδύνατον, ἀλλὰ γίνωσκε ὅτι θέλεις πάθει ὡς ὁ Ραψάκης τοῦ Σεναχειρείμ, ὅστις ἐφλυάρει κατὰ Θεοῦ ὁ ἀνόητος καὶ ἔπειτα ἀπώλεσε τόσας μυριάδας λαοῦ, καὶ ἔστρεψε κατῃσχυμμένος καὶ ἄπρακτος· διὰ δὲ τὴν πολυθεΐαν, δι' ἣν κατηγόρησας, ἡμεῖς πιστεύομεν εὐσεβέστατα, καθὼς ἀπὸ τοὺς ἁγίους Πατέρας ἡμῶν παρελάβομεν, οὔτε περιορίζομεν μὲ μοναρχίαν τὴν θεότητα, οὔτε πολυαρχίαν πιστεύομεν, ἀλλὰ τὴν μίαν φύσιν διαιροῦντες εἰς τρία πρόσωπα· Πατέρα, Υἱόν, καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, ὁμολογοῦμεν πῶς ὁ Υἱὸς ἔγεινεν ἄνθρωπος, καθὼς προεκήρυξαν οἱ Προφῆται, τὸν ὁποῖον οἱ Πατέρες σας ἐσταύρωσαν, διότι δὲν ἐνόησαν οἱ ἀνόητοι τὸ τῆς οἰκονομίας Μυστήριον, ἀλλ' αὐτὸς πάλιν ἀνέστη τριήμερος, καὶ ἀναληφθεὶς εἰς τοὺς Οὐρανούς, δοξάζεται σὺν τῷ Πατρί, καὶ τῷ Πνεύματι.» Ταῦτα τὰ ἱερὰ λόγια μὴ ὑποφέρων ὁ μιαρὸς Ἑβραῖος, ἐκίνησεν ὅσον ἠδύνατο πόλεμον, καὶ ὅσους χριστιανοὺς εὗρεν ἔξω τῆς πόλεως, ἄλλους ἐφόνευσε, καὶ ἄλλους πάλιν ἠχμαλώτισε· ἀλλ' ἡ πόλις ἦτο δυνατή, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐπολέμουν ἀνδρείως· ὅθεν μὴ δυνάμενος νὰ νικήσῃ μὲ πόλεμον, ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του, νὰ τὴν κυριεύσῃ μὲ πανουργίαν ὁ δόλιος, καὶ ὀμνύει εἰς τὸν ἀληθῆ Θεὸν τῶν Πατέρων του ὅστις ἔδωκε τὸν νόμον, νὰ μὴ ποιήσῃ εἰς αὐτοὺς κακὸν οὐδέν, μόνον νὰ τὸν ἀφήσωσιν, νὰ ὑπάγῃ μέσα νὰ ἴδῃ τὴν χώραν, ἔπειτα νὰ στρέψῃ εἰς τὰ ὀπίσω· οἱ χριστιανοὶ πιστεύσαντες εἰς τὸν ὅρκον τοῦ Δουναάν, εἶπον τοιαῦτα πρὸς Κύριον, «Δέσποτα Χριστὲ Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ὅστις εἶσαι κατὰ τῶν ἐπιόρκων ταχὺς ἐκδικητής, ἐὰν ψευσθῶσιν οἱ πολέμιοι εἰς ταῦτα ἅπερ ὤμοσαν, ἡ χάρις σοῦ ἂς ποιήσῃ εἰς αὐτοὺς ἐκδίκησιν διότι ἡμεῖς εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ ζημιωθῶμεν ὅλην τὴν περιουσίαν μας, καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν μᾶλλον, ἢ νὰ ἀρνηθῶμεν τὸ Παναγιόν σου ὄνομα.» Ταῦτα εἰπόντες ἠνέωξαν τὰς θύρας τῆς πόλεως, καὶ εἰσῆλθεν ὁ πονηρὸς βασιλεὺς ὡς λύκος εἰς τὸ ποίμνιον, καὶ βλέπων τὴν θέσιν,

τὸ σχῆμα καὶ τὸ πολυάνθρωπον τῆς πόλεως, ἐπήνεσεν αὐτὴν καὶ τοὺς ἄρχοντας· ἔπειτα ἐξῆλθε μὲ ἱλαρὸν πρόσωπον εὐχαριστῶν ὅτι τῷ ὑπήκουσαν, ἔσωθεν δὲ εἰς τὴν καρδίαν ἐμελέτα κακὰ ὁ ψεύστης καὶ δόλιος καὶ τῇ ἐπαύριον προσεκάλεσε τοὺς ἄρχοντας ὅλους καὶ πλουσίους τῆς πόλεως, νὰ ἐξέλθωσιν καὶ αὐτοί, νὰ θεωρήσωσι τὸ στράτευμα· ἐξῆλθον λοιπὸν οἱ χρησιμώτεροι, ὁ δὲ ἡγεμὼν τῆς χώρας ἦτο λευκογένειος, ἐνάρετος καὶ συνετὸς πολύ, Ἀρέθας ὀνομαζόμενος. Ὁ δὲ Ἑβραῖος καταφρονήσας τοὺς ὅρκους, διέταξε καὶ τοὺς ἐφυλάκισαν ὅλους γυμνώσας αὐτοὺς ἀπὸ ὅλα των τὰ ὑπάρχοντα· ἔπειτα ἠρώτησε καὶ ποῦ εἶναι ὁ Παῦλος ὁ τούτων Ἐπίσκοπος, καὶ ἀκούσας ὅτι πρὸ δύο ἐτῶν ἀπέθανεν, ὑπάγει εἰς τὸν τάφον του, καὶ ἐξάγει τὸ ἅγιόν του Λείψανον, καὶ καύσας αὐτὸ ἐσκόρπισεν εἰς τὸν ἀέρα τὴν στάκτην ὁ ἀλιτήριος· οὐ μόνον δὲ ταῦτα ἔπραξεν, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἱερεῖς καὶ καλόγηροι, καὶ μοναχαὶ εὑρίσκοντο εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὄρια, τοὺς ἔκαυσεν ὅλους, ὁ τρισκατάρατος· ἔπειτα στέλλει διαλαλητὰς εἰς τὴν χώραν οἵτινες ἐφώναζον ὅτι ὅσοι ἀγαπῶσι τὴν ζωήν των, νὰ ἀρνηθῶσι τὸν Χριστόν, καὶ νὰ ποιήσωσι ὅσα οἱ Ἰουδαῖοι ποιοῦσι, καὶ ὅσοι δὲν ἔστεργον, τοὺς ἐφόνευον· τὸν δὲ Ἀρέθα συνεβούλευεν ὁ ἀνόητος, νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, καὶ τῷ ἔλεγε φλυαρίας κατ' αὐτοῦ καὶ παρεκίνει αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους, νὰ ποιήσωσι τὸν λόγον του, εἰδεμὴ νὰ τοὺς θανατώσῃ μὲ διάφορα κολαστήρια· οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, «ἡμεῖς ὅλοι μίαν γνώμην ἔχομεν, νὰ πάθωμεν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ σκληρὰ καὶ πανώδεινα κολαστήρια, καὶ μὴ ἐνοχλῆσαι νὰ μᾶς δοκιμάζῃς, ἀλλὰ γίνωσκε ὅτι διὰ τὰς βλασφημίας ἃς τολμᾷς, καὶ λέγεις κατὰ τοῦ Χριστοῦ, ἔτι δὲ καὶ διὰ τοὺς ὅρκους, οὓς ἐποίησας, καὶ δέν τους ἐφύλαξας ἀνοσιώτατε, ἔχεις νὰ λάβῃς ταχέως τὴν ἀνταπόδοσιν.» Ταῦτα μὲν εἶπεν ὁ Ἀρέθας πρὸς τὸν μισόχριστον, ὅστις εὐλαβηθεὶς τὴν πολιάν του καὶ ἐπιφάνειαν, ὑπέμεινε τὴν ὕβριν ἐλπίζων νὰ τὸν διαστρέψῃ διὰ κολακειῶν καὶ χαρισμάτων· ἀλλ' ἀφοῦ τὸν ἐδοκίμασε, καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν καταπείσῃ, ἀφῆκεν αὐτοὺς εἰς τὴν φυλακὴν δεδεμένους, καὶ τρέχει πρὸς τὰς γυναῖκας καὶ παῖδας, ὅσους ἐσύναξεν ἀπὸ τὰ περίχωρα, καὶ πρῶτον μὲν ἐδοκίμασε διὰ κολακειῶν, ἔπειτα ἐφοβέρισε νὰ τοὺς δώσῃ πικρὰ κολαστήρια, καὶ νὰ τὰς στερήσῃ τέκνων τε καὶ πραγμάτων, καὶ πάσης ἄλλης ἀπολαύσεως, καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς, ἥτις εἶναι εἰς ὅλους παμπόθητος· οἱ δὲ γυναῖκες πανσόφως τῷ ἀπεκρίθησαν «ἡμεῖς βασιλεῦ οὔτε ἀπὸ τὰς δωρεάς σου ἔχομεν χρείαν, οὔτε τὰς κολάσεις φοβούμεθα, ἀλλὰ αὐτὸν τὸν Σταυρόν, ὃν καταφρονεῖς σύ, εὐλαβῶς προσκυνοῦμεν, καὶ ἐκεῖνον ὅστις ἐκρεμάσθη εἰς αὐτὸν διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν, ὡς Θεὸν λατρεύομεν· διότι ἄπρεπον εἶναι καὶ ἄσχημον, νὰ παραδίδωνται οἱ ἄνδρες διὰ

τὴν Πίστιν εἰς θάνατον, καὶ ἡμεῖς αἴτινες εἴμεθα Μοναχαὶ καὶ Παρθένοι, νύμφαι Χριστοῦ, νὰ προκρίνωμεν τῆς σαρκὸς τὰ θελήματα,» καὶ ὁ Βασιλεύς, «πολὺ σᾶς κατακρίνω καὶ μέμφομαι, διότι ἀγαπᾶτε νὰ ζημιωθῆτε τὴν ἀπόλαυσιν τῆς παρούσης ζωῆς, διὰ τὴν ἀγάπην ἑνὸς ἀνθρώπου πλάνου καὶ γόητος, μὲ τὴν ἐλπίδα τῶν ἐλπιζομένων ἀγαθῶν, ἄτινα δὲν γινώσκετε ἐὰν εἶναι ἀληθινά, ἢ ψευδῆ·» τινὲς δὲ γυναῖκες δὲν ὑπόφεραν τὴν βλασφημίαν ταύτην, ἀλλὰ ὕβρισαν τὸν Βασιλέα, ἐπικαλούμεναι τὸν Χριστὸν εἰς ἐκδίκησιν· ὅθεν ὀργισθεὶς ὁ Ἑβραῖος ἔδωκεν ἀπόφασιν, νὰ ἀποκεφαλίσωσιν αὐτάς, καὶ τοὺς ἄλλους οὓς ἔφερον ἀπὸ τὰ περίχωρα· ἦτο λοιπὸν θαῦμα ἐξαίσιον, νὰ τὰς βλέπωσιν οἱ παριστάμενοι νὰ συναμιλλῶνται ποία νὰ προφθάσῃ εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης καὶ δὲν ἐδειλίων οὐδόλως τὸν θάνατον, τόσον ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ τύραννος ἐθαύμαζε, πρὸς τὸν ὁποῖον διέβαλον τινὲς μίαν γυναῖκα χήραν εὐγενῆ, πλουσίαν καὶ πάγκαλλον, νέαν εἰς τοὺς χρόνους, καὶ εἰς τὴν γνῶσιν ἀμίμητον· ὁ δὲ δυσεβὴς προστάσσει νὰ τοῦ τὴν φέρωσιν οὐχὶ ὡς κατάδικον, ἀλλὰ ἐντίμως ὡς ἔπρεπεν, πρὸς τὴν ὁποίαν εἶπε ταῦτα μὲ νεῦμα ἥμερον «ἡ καλή σου φήμη σὲ μαρτυρεῖ γνωστικήν, ὡραίαν καὶ σώφρονα, καθὼς τὸ μαρτυρεῖ καὶ ἡ ὄψις σου, πῶς εἶσαι εὐγενής, πλουσία καὶ φρόνιμος, λοιπὸν μὴ γείνῃς ὁμοία τῶν ἀγνώστων ἐκείνων γυναικῶν, ἃς δικαίως ἀπέκτεινα, νὰ προσκυνῇς, διὰ Θεόν, ἄνθρωπον φάγον καὶ οἰνοπότην, ὃν διὰ τὰς πράξεις του ἐσταύρωσαν, ἀλλὰ συγκοινώνησον μεθ' ἡμῶν, νὰ διάγῃς μὲ τὴν βασίλισσάν μου μακαρίαν ζωήν, καὶ εὐφρόσυνον·» αὐτὰς καὶ ἑτέρας κολακείας ἔλεγεν ὁ παράφρων καὶ δόλιος. Ἡ δὲ φρόνιμος καὶ ἄδολος ἀπεκρίνατο, λέγων. «Ἐὰν αὐτόν, ὅστις ἔδωκε τὴν ζωήν, καὶ τὴν βασιλείαν καταφρονῇς, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ τὸν προσκυνῇς ὡς Θεὸν ἀληθέστατον, καὶ σὺ τολμᾷς καὶ τὸν ὑβρίζεις ἀχάριστε, καὶ δὲν φοβεῖσαι μήπως ἔλθῃ πῦρ ἀπὸ τὸν Οὐρανόν, νὰ σὲ κατακαύσῃ ἀναίσχυντε; ποίαν τιμὴν ἐγὼ χρειάζομαι ἀπὸ σέ; μὴ γένοιτο νὰ γείνω τοσοῦτον ἀνόητος νὰ συναναστρέφωμαι μὲ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Κυρίου μου,» εἰς ταῦτα θυμωθεὶς ὁ Τύραννος, προσέταξε νὰ ἐκδύσωσι τὴν κεφαλὴν αὐτῆς καὶ τῶν θυγατέρων της, νὰ τὰς πομπεύσωσιν ἐνώπιον ὅλου τοῦ λαοῦ, πρὸς ἐντροπήν των καὶ καταφρόνησιν· ἡ δὲ γενναία γυνὴ ἐκείνη, ὡς εἶδε τὰς ἄλλας γυναῖκας ὅτι ἔκλαιον δι' αὐτήν, εἶπε πρὸς αὐτάς· «βλέπω πῶς μᾶς λυπεῖσθε, διότι λαμβάνομεν καταφρόνησιν, ἀλλὰ μὴ πικραίνησθε, διότι ἡμεῖς ἔχομεν διὰ τιμὴν τὴν ἀτιμίαν ταύτην, καὶ δὲν ἀρνούμεθα τὸν ποιητὴν καὶ σωτῆρα μας, ἵνα προτιμήσωμεν τὰ πρόσκαιρα ἀγαθὰ ὑπὲρ τὰ ἀληθινὰ καὶ αἰώνια· ἐγὼ διὰ τὸν δεσπότην Χριστὸν ἐφύλαξα σωφροσύνην, καὶ δὲν ὑπανδρεύθην δεύτερον, διεμοίρασα εἰς πτωχοὺς τὸν ἄμετρον πλοῦτον μου, καὶ μοὶ ἦλθον πολλαὶ θλίψεις καὶ συμφοραί, ἀλλὰ τὰς

ὑπέμεινα εὐχαρίστως, καὶ εἶμαι ἕτοιμος, νὰ πάθω ἐπώδυνον θάνατον διὰ τὸν Δεσπότην μου, μεθ' οὗ ἐνύμφευσα καὶ ταύτας τὰς θυγατέρας μου· λοιπὸν μή με λυπῆσθε, ἀλλὰ χαίρετε εἰς τὴν χαράν μου, καὶ μιμηθῆτε με, ἐὰν ποθῆτε τὴν σωτηρίαν σας, καὶ φυλάττεσθε ὅσαι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε νὰ μὴ πλανήσῃ τινά σας ὁ δείλαιος καὶ σᾶς κλέψῃ τὸν θησαυρὸν τῆς πίστεως· ὅσοι δὲ εἶσθε Ἰουδαίων, ἢ Ἑλλήνων γυναῖκες, ἀφῆτε τὴν σκιὰν τοῦ Νόμου, καὶ τῶν εἰδώλων τὰ παραμύθια, καὶ γνωρίσατε τὴν ἀλήθειαν, ἀναγεννήθητε μὲ τὸ ἅγιον Βάπτισμα ἵνα εὕρητε ζωὴν τὴν αἰώνιον, καὶ μὴ ἀπολέσητε τὰς ψυχάς σας εἰς τὴν ἀσέβειαν,» αὐτὰ καὶ ἄλλα πολλὰ ἔλεγεν ἡ μάρτυς, τὰς γυναῖκας διδάσκουσα, καὶ τὰ ἀνήγγειλαν οἱ περιεστῶτες Ἰουδαῖοι πρὸς τὸν βασιλέα, ὅστις εἶπε νὰ τὴν φέρωσιν ἐκεῖ, καὶ τῆς λέγει· «ἐγὼ σοὶ ἔδειξα φιλανθρωπίαν, διὰ νὰ λυπηθῇς τὰς θυγατέρας σου, καὶ τὰς ἄλλας γυναῖκας· αἵτινες σὲ ἔκλαιον, νὰ ποιήσῃς τὸν λόγον μου,» ἡ δὲ ἀπεκρίνατο. «Ἐάν σου ἀκούσω ὦ βασιλεῦ, τίς νὰ μὲ λυτρώσῃ ἀπὸ τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον;» οὕτως εἶπε, καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν οὐρανὸν λέγει ταῦτα, «μὴ γένοιτο ἀθάνατε Βασιλεῦ, νὰ ἀπαρνηθῶ Σὲ τὸν μονογενῆ Γἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ ὑπακούσω εἰς αὐτὸν ὅστις σὲ κατεφρόνησε·» ταύτην τὴν παρρησίαν δὲν ὑπέμεινεν ἀλλ' ἀπεκάλυψε τὸ κάλυμμα τῆς πρᾳότητος, καὶ τῇ λέγει, μὲ νεῦμα ἄγριον. «ἐγὼ νὰ καταξεσχίσω τόρα τὰς σάρκας σου, καὶ νὰ χύσω τὰ μιαρὰ σπλάγχνα σου, καὶ εἶσι μείνῃ ἀπὸ τὸ σῶμά σου, νὰ τὸ δώσω τῶν κυνῶν, νὰ τὸ φάγωσιν, ἀναίσχυντον γύναιον, νὰ ἴδω ἂν ἔλθῃ ὁ Ναζωραῖος, νὰ σὲ λυτρώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖράς μου·» ταύτην τὴν ὕβριν τοῦ μιαροῦ δὲν ὑπέμεινεν ἡ πρώτη τῶν θυγατέρων τῆς μάρτυρος, ἥτις ἦτον ἐτῶν δώδεκα, ἀλλὰ πληροῖ τὸ στόμα της σιέλου, καὶ πτύει εἰς τοῦ τυράννου τὸ πρόσωπον· οἱ δὲ παρεστῶτες Ἰουδαῖοι διὰ νὰ χαρισθῶσιν εἰς τὸν δυσεσεβῆ, ἐθανάτωσαν αὐτὴν καὶ τὴν ἀδελφήν της διὰ τῆς σπάθης, καὶ ἐμπλήσαντες τὰς χεῖρας ἀπὸ τὸ αἷμά των, τὸ ἔφεραν εἰς τὴν μητέρα αὐτῶν, καθὼς προσέταξεν ὁ Τύραννος· καὶ αὐτὴ (ὦ γενναίας καὶ ἀνδρείας ψυχῆς!) ἐδοκίμασεν αὐτὸ μὲ ἡδονὴν καὶ ἀγαλλίασιν Πνεύματος· καὶ ὕψωσε τὰ ὄμματα πρὸς Οὐρανὸν λέγουσα, «ταύτην μου τὴν θυσίαν Δέσποτα Χριστὲ προσφέρω σοι, καὶ παριστῶ σοι μάρτυρας τὰς ἀμώμους αὐτὰς Παρθένους, καὶ θυγατέρας μου, μὲ τὰς ὁποίας συναρίθμησον καὶ ἐμὲ εἰς τὸν νυμφῶνα σου, νὰ μὲ δείξῃς μητέρα ἐπὶ τέκνοις εὐφραινομένην, καὶ χαίρουσαν.» Τότε ὁ βασιλεὺς ἔδωκε καὶ κατ' αὐτῆς τὴν ἀπόφασιν, νὰ τὴν θανατώσωσιν, ὅταν ἐγνώρισε τὸ στερρὸν τῆς καρδίας της. Καὶ τῇ ἐπαύριον καθίσας εἰς τόπον ὑψηλὸν προσέταξε, νὰ φέρωσι τὸν Ἀρέθαν μὲ τοὺς συντρόφους του, οἵτινες ἦσαν τριακόσιοι τεσσαράκοντα, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ παμμίαρος, «μιαρὰ κεφαλή, διὰ ποίαν αἰτίαν ἦλθες εἰς

τόσην θρασύτητα, νὰ γείνῃς ἀποστάτης μου, καὶ κατέπεισας τὴν πόλιν ταύτην, νὰ σοὶ ὑποτάσσωνται Τύραννε, νὰ καταφρονῆτε τοὺς νόμους μου, προσκυνοῦντες ὡς Θεὸν ἐπικατάρατόν τινα ἄνθρωπον, οὔτε τοὐλάχιστον τὸν πατέρα σου δὲν ἐμιμήθης, ὅστις ἐξουσίαζε τὴν Νεγρὰν πρότερόν σου, καὶ ἦτο πρὸς τοὺς πρὸ ἡμῶν βασιλεῖς ὑπήκοος ; γίνωσκε ὅτι, ἐὰν δὲν βάλῃς γνῶσιν, νὰ ἀφήσῃς τὸ πεῖσμά σου, οὔτε τὸ βάθὺ γήρας, οὔτε τὸ διαπεπλασμένον σχῆμά σου, θέλουσι σοὶ ὠφελήσει τελείως, ἀλλὰ θὰ πάθῃς σὺ καὶ ὅλη ἡ συνοδία σου, ὅσα ἔπαθον ἐκεῖνοι, οὓς ἐφόνευσα πρότερον, καὶ δέν τους ὠφέλησε οὐδόλως ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ τοῦ τέκτονος.» Ὁ δὲ γέρων ἐπόνεσεν εἰς τὰ ὑπερήφανα λόγια, καὶ βαθὺ στενάξας ἀπεκρίθη, καὶ τῷ λέγει, «δὲν εἶσαι σὺ ἡ αἰτία εἰς αὐτὰ ὅσα λέγεις καὶ ἔπραξας, ἀλλὰ οἱ συμπολῖται μου, οἵτινες ἐποίησαν παρακοὴν εἰς τὸ πρόσταγμά μου, καὶ σοὶ ἤνοιξαν τὰς θύρας τῆς πόλεως, καὶ ὕστερον κατεφρόνησας τὰς συνθήκας ἀσεβῶ καὶ παράνομε.» Τότε εἷς τῶν συγκαθέδρων τοῦ Τυράννου, διὰ νὰ δείξῃ τάχα πρὸς ἐκεῖνον φιλίαν, λέγει πρὸς τὸν Ἅγιον, «διατὶ ὑβρίζεις τὸν Βασιλέα ; δὲν προστάσσει ὁ νόμος σας νὰ τὸν τιμᾶτε, εἴτε καλὸς εἶναι, εἴτε φαῦλος ;» λέγει εἰς αὐτὸν ὁ Ἅγιος· «καὶ σὺ δὲν ἤκουσας τί εἶπε πρὸς Ἠλίαν ὁ Ἀχαάβ, ὅτι αὐτὸς διέστρεφε τὸν Ἰσραήλ, καὶ αὐτὸς τῷ ἀπεκρίθη, λέγων ὅτι δέν τον διαστρέφω ἐγώ, ἀλλὰ σὺ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου, γίνωσκε ὅτι· ὅστις εἶναι εὐσεβὴς εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἐλέγχει βασιλέα παράνομον, δὲν ἁμαρτάνει· ἐσεῖς ἀνοίγετε τὸ στόμα σας πάντολμοι, καὶ λαλεῖτε κατὰ Θεοῦ βλάσφημα, καὶ δὲν ἀρκεῖ ὅτι σεῖς καταφρονεῖτε τὴν μακροθυμίαν του, ἀλλὰ ἀναγκάζετε, καὶ ἡμᾶς εἰς τὰ ὅμοια· σὺ δὲ βασιλεῦ ἐπειδὴ εἶσαι ἕτοιμος εἰς τὸ κακόν, καὶ φύσει ἄδικος καὶ μήτε εἰς τὸν Θεὸν εἶσαι ὅσιος, μήτε εἰς τοὺς ἀνθρώπους πρᾶος καὶ ἀληθής, ἀλλὰ ψεύδεσαι, καὶ ἐπιορκεῖς, γίνωσκε ὅτι ὁ Θεὸς σὲ ἐμίσησεν, ὡς ἀσεβῆ καὶ ἄπιστον, καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας σοὶ ἀφαιρεῖ τὴν ἐξουσίαν αὐτὴν ἣν ἔχεις ἀναξίως, ἵνα τὴνδώσῃ εἰς καλὸν καὶ πιστὸν ἄνθρωπον, νὰ κραταιώσῃ τὸ γένος τῶν χριστιανῶν, νὰ μεγαλύνῃ τὴν Βασιλείαν του, καὶ νὰ ὑψώσῃ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν σὺ κατέκαυσας· εὐτυχὴς δε εγώ, διότι οὐ μόνον εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν εἶχα εὐδαιμονίαν καὶ πᾶσάν αὐτάρκειαν, ἕως τοῦ νῦν ὅτε εἶμαι ἐτῶν ἐννενηκονταπέντε, καὶ εἶδον υἱοὺς θυγατέρας καὶ δισεγγόνους, ἀλλὰ καὶ τόρα εἰς τὸ βάθὺ γήρας λαμβάνω διὰ τὸν Χριστόν μου μαρτυρικὸν θάνατον, καὶ στέλλω πρὸς τὸν Θεὸν τὴν πολυάνθρωπον ταύτην πόλιν καὶ Ἔθνος ὁλόκληρον,» ταῦτα εἶπε, καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μάρτυρας μὲ τὸ χαριέστατον ἐκεῖνο καὶ γλυκύτατον πρόσωπον, τοὺς προεθυμοποίει πρὸς τὸ μαρτύριον, μὲ τοιαῦτα σοφώτατα λόγια «ἄνδρες συμπολῖται συγγενεῖς τε καὶ φίλοι μου, γινώσκετε πόσα ἐπάθομεν, διὰ

νὰ πιστεύσωμεν εἰς τοῦτον τὸν ψεύστην καὶ ἐπίορκον, καὶ ἠκούσατέ του αὐτήκοοι, πόσας βλασφημίας εἶπεν εἰς τὸν Θεὸν ὁ ὑπερήφανος, καὶ πόσους ἐφόνευσεν ἀδίκως· πρέπον ἦτο νὰ μὴ τὸν ἠθέλομεν πιστεύσει ἐξ ἀρχῆς, καὶ θὰ τὸν ἐνικῶμεν μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τόσην ἀνάγκην ἤλθομεν, ἢ νὰ ποιήσωμεν τοῦ Τυράννου τὸ πρόσταγμα, νὰ πέσωμεν εἰς τὴν ἀσέβειαν, ἢ νὰ λάβωμεν θάνατον, ἂς προτιμήσωμεν τὸ καλλίτερον: ἂς ἀγοράσωμεν μὲ τὸν πρόσκαιρον θάνατον ζωὴν τὴν αἰώνιον· καὶ μὴ νομίσῃ τις, διότι εἶμαι γέρων ἐπιθυμῶ τὸν θάνατον, καὶ δι' αὐτὸ παρακινῶ καὶ τοὺς ἄλλους διότι ὅλοι νέοι καὶ γέροντες ἀποθνήσκομεν· λοιπὸν ἄλλος θάνατος δὲν εἶναι ἐνδοξώτερος καὶ ὠφελιμώτερος, ἀπὸ ἐκεῖνον τοῦ μαρτυρίου, διότι δι' αὐτοῦ μετέχομεν τοῦ πάθους τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ κοινωνοὶ γινόμεθα· λοιπὸν μὴ φανῇ τις ἐξ ὑμῶν φιλόψυχος, μὴ δειλιάσῃ ὁ δείλαιος, μὴ προτιμήσῃ τὴν παροῦσαν ζωὴν τὴν βραχυτάτην καὶ πολυώδυνον, ὑπὲρ τὴν αἰώνιον καὶ εὐφρόσυνον· εἰ δὲ καὶ εἶναι τινὰς τοιοῦτος, ἂς ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὸν μαρτυρικὸν αὐτὸν χορόν, ἂς μὴ ὀνομάζηται Χριστοῦ δοῦλος, ἂς ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀπώλειαν. Ναὶ Χριστέ μου Υἱὲ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ ἀληθέστατε, ὅστις σὲ ἀρνηθῇ διὰ ζωὴν πρόσκαιρον, ἂς στερηθῇ τῆς αἰωνίου, καὶ ἂς χάσῃ καὶ ταύτην ὁ δείλαιος, καὶ ἂς ἀνοίξῃ ἡ γῆ, νὰ τὸν καταπίῃ ζῶντα· ὅστις δὲ ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους μου, ἀπαρνηθῇ τὸν Οὐράνιον Βασιλέα, καὶ ἀκολουθήσῃ αὐτὸν τὸν φθαρτὸν καὶ δυσσεβῆ ὡς ἀνόητος, ἂς στερηθῇ καὶ τῶν προσκαίρων πραγμάτων, καὶ ἂς κατακριθῇ εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν.» Τότε τὸ πλῆθος ὅλον ἐφώναξαν μὲ θερμότατα δάκρυα λέγοντες, «ἔχε θάρρος τίμιε πάτερ, οὐδεὶς εἶναι μεταξὺ ἡμῶν ὅστις θὰ χωρισθῇ τῆς χορείας ἡμῶν, ἀλλὰ πάντες εἴμεθα πρόθυμοι, νὰ δεχθῶμεν τὸ μακάριον τέλος μετὰ σοῦ»· τότε πάλιν λέγει εἰς αὐτοὺς ὁ Ἅγιος, «ἐγὼ νὰ σᾶς προλάβω ἅπαντας, νὰ γείνω ὁδηγός σας ἁπλανὴς καὶ σωτήριος, διότι καθὼς εἰς ὅλα τὰ πρόσκαιρα μοὶ δίδετε τὰ πρωτεῖα, οὕτω καὶ τόρα μάλιστα δέομαι ὑμῶν νὰ μοῦ συγχωρήσητε, νὰ ὑπάγω πρῶτος πρὸς τὸν Δεσπότην μου· ἔτι δὲ καὶ ταύτην τὴν ὑστερινήν μου· σᾶς λέγω διάταξιν: ὅποιος ἀπὸ τοὺς υἱούς μου, ἢ ἀπὸ τοὺς ἄλλους μου συγγενεῖς ἀπομείνῃ ζῶν, νὰ κληρονομῶσι τὰ πράγματά μου, ἐὰν φυλάξωσι τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τοῦ Χριστοῦ· ἀφίνω δὲ τὰ τρία μου γονικά, ἤτοι τὰ ὡραιότατα περιβόλαια καὶ καλλιστα, νὰ εἶναι ἀφιερωμένα εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, ἣν μέλλουσι νὰ οἰκοδομήσωσιν ὕστερον.» Ταῦτα εἰπὼν εὐλόγησε τὸν λαόν, καὶ δοξάζει τὸν Κύριον· εἶτα λέγει πρὸς τὸν Τύραννον, «ἐπαινῶ τὴν μακροθυμίαν σου ὦ βασιλεῦ, διότι μὲ ὑπέμεινας, καθὼς οἱ νόμοι ὁρίζουσι, καὶ δέν με ἀντέκοψας ἀπὸ τὸν λόγον μου· ἐπειδὴ δὲ ἐγνώρισας τὸν σκοπὸν ὑμῶν, πῶς εἶναι ἀδύνατον, νὰ

ἀφήσωμεν τὴν πίστιν μας, μὴ ἀπολέσῃς τὸν καιρὸν ματαίως, ἀλλὰ ποίησον ἐκεῖνο, ὅπερ μέλλει νὰ γείνῃ ὕστερον ἀπὸ ὅλα,» γινώσκων λοιπὸν ὁ βασιλεύς, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ τοὺς ἐκβάλῃ ἀπὸ τὴν εὐσέβειαν, διότι εἶχον γνώμην ἀμετάθετον, προσέταξεν νὰ τοὺς ὑπάγωσιν εἰς ποταμόν τινα Ὠδίαν καλούμενον, καὶ ἐκεῖ νὰ τοὺς ἀποκεφαλίσωσιν ἅπαντας, καὶ φθάσαντες εἰς τὸν τόπον, ἐποίησαν τὴν προσευχὴν ταύτην ἀγαλλιώμενοι.

ϐ΄. «Κύριε, Κύριε ἡ δύναμις τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ὅστις ἐσκέπασας ὑμᾶς τὴν ἡμέραν τοῦ πολέμου, ὁδήγησον ἡμᾶς εἰς ὁδὸν αἰώνιον, διότι διὰ τὴν ἀγάπην σου ἀφήκαμεν ὅλα τὰ πρόσκαιρα: πλοῦτον, δόξαν, πατρίδα, συγγένειαν καὶ τὰ ἐπίλοιπα ἅπαντα, ἔτι δὲ καὶ τὴν ζωὴν αὐτὴν διὰ Σὲ παραιτούμεθα, καὶ ὡς πρόβατα σφαγῆς ἐλογίσθημεν· ὅθεν παρακαλοῦμεν Σε, ποίησον τὴν ἐκδίκησιν τοῦ αἵματος ἡμῶν, καὶ περιποιήθητι τὰ τέκνα ἡμῶν. ἐνδυνάμωσον τὴν πόλιν σου ταύτην, ἥτις καυχᾶται εἰς τὸ τίμιον αἷμά σου, καὶ εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ τὸ πάθος σου· βλέπεις ὅτι οἱ ἐχθροὶ τὴν περιεκύκλωσαν, ἀφῆρεσαν τὸν στολισμόν της, τὸ ἁγιαστήριόν σου ἐμόλυναν, καὶ τὸν ἅγιον Ναόν σου κατέκαυσαν, τὸν ὁποῖον πάλιν εὐδόκησον νὰ ὑψωθῇ, καὶ δὸς τὰ σκῆπτρα εἰς τοὺς χριστιανοὺς Βασιλεῖς, τοὺς ὁποίους εἰς τὸ ὄνομά σου μεγάλυνον, καὶ ὅσοι τιμήσωσι τὸ μαρτύριον ὑμῶν, νὰ ἑορτάσωσι πανήγυριν· χάρισον εἰς αὐτοὺς ζωὴν ἀπρόσκοπτον, αὐτάρκειαν τῶν ἀναγκαίων πραγμάτων, καὶ ἁμαρτημάτων συγχώρησιν· πρόσδεξαι δὲ ἡμᾶς τοὺς σὲ ἀγαπήσαντας, εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν σου, καὶ μετὰ τῶν δούλων σου συναρίθμησον.» Ταῦτα εἰπόντες ἐποίησαν τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν, καὶ ἐφίλησεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον ἀγαλλιώμενοι· ἔπειτα πρῶτος ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὁ μακάριος Ἀρέθας βασταζόμενος ἀπὸ ἄλλους ἀποκεφαλίζεται, διότι δὲν ἠδύνατο ἀπὸ τὸ γήρας νὰ περιπατήσῃ. Τότε οἱ ἐπίλοιποι εὐθὺς ἔλαβον ὡς μῦρον πολύτιμον τὸ Ἅγιον αἷμά του καὶ χρισθέντες δι᾽ αὐτοῦ καὶ αὐτοὶ ἀπεκεφαλίσθησαν.

γ΄. Γυνὴ δέ τις εἶχε παιδίον ἀρσενικόν, ὅπερ ἦτο πέντε ἐτῶν, καὶ ὡς εὐλαβὴς καὶ ἐνάρετος ἄνθρωπος ἵστατο ἐκεῖ πλησίον, καὶ τρέχει εἰς τὸ Λείψανον τοῦ ἁγίου Ἀρέθα, καὶ ἀλείφεται αὐτὴ καὶ τὸ τέκνον της ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ μάρτυρος· εἶτα κατενύγη τὴν ψυχὴν ἀπὸ θεῖον ἔρωτα, καὶ κατηρᾶτο μεγαλοφώνως τὸν Τύραννον· οἱ δὲ στρατιῶται τὴν ὕβριν ἀκούσαντες, ἥρπασαν αὐτήν, καὶ τὴν ὑπῆγαν εἰς τὸν βασιλέα λέγοντες ὅσα κατ᾽ αὐτοῦ ἐλάλησεν· ὅστις χωρὶς νὰ τὴν ἐξετάσῃ τελείως, ἔδωκεν ἀπόφασιν νὰ τὴν καύσωσιν· ἅψαντες λοιπὸν τὴν πυρὰν οἱ δήμιοι ἔδεσαν τὴν Ἁγίαν χαίρουσαν. Τὸ δὲ παιδίον ἐθλίβετο, ὡς τὸ μικρὸν πωλάριον, ὅπερ δὲν ὑποφέρει, νὰ ἀποχωρισθῇ τὴν μητέρα καὶ στρέφον ἔνθεν κακεῖθεν τὰ ὄμματα, ἐφώναζε, τὴν μητέρα πολλάκις

ἐπικαλούμενον· ἔπειτα βλέπον αὐτόν, καὶ πίπτει εἰς τοὺς πόδας του, κλαίον, καὶ ἐδέετο διὰ τὴν μητέρα του ὡς ἠδύνατο. Ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ ὠρέχθη, διότι ἦτο εὔμορφον εἰς τὴν ὄψιν καὶ χαριέστατον, διότι, καίτοι ἀκόμη δὲν ἠδύνατο νὰ ὁμιλήσῃ καθαρῶς, ἀλλὰ ἦτο ἡ λαλιά του νόστιμος, λαμβάνων λοιπὸν τὸ ἐκάθισεν εἰς τὰ γόνατά του, καὶ τῷ λέγει, «τίνα ἀγαπᾷς ἀπὸ ὅλα τὰ πράγματα καλλίτερα·» τὸ δὲ παιδίον εἶπε· «τὴν μητέραμου, καὶ δι' αὐτὴν ἦλθον νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ τὴν λύσωσιν, διὰ νὰ μὲ λάβῃ καὶ ἐμὲ εἰς τὸ μαρτύριον, διότι πολλάκις εἰς αὐτὸ μὲ παρεκίνησε·» τῷ λέγει ὁ Ἑβραῖος· «καὶ τί εἶναι αὐτὸ τὸ μάρτύριον;» Τότε τὸ βρέφος (ὦ τῶν θαυμασίων σουΔέσποτα, ὅστις φωτιεῖς καὶ συνετιεῖς τὰ νήπια!) ἀποκρίνεται, λέγων, «νὰ ἀποθάνω διὰ τὸν Χριστόν, καὶ πάλιν νὰ ζήσω·» καὶ ὁ Τύραννος, «τίς εἶναι αὐτὸς ὁΧριστός;» καὶ τὸ βρέφος· «ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, νὰ σοῦ τὸν δείξω·» τότε βλέπων ὅτι εἶλκυον τὴν γυναῖκα οἱ δήμιοι, ἔκλαυσε λέγον, «ἄφες με νὰ φθάσω τὴν μητέρα μου·» ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, «διατὶ τὴν ἀφῆκας καὶ ἦλθες πρός με; μεῖνον μεθ' ἡμῶν καὶ ἐγὼ νὰ σοὶ δώσω ὁπωρικὰ εὔμορφα·» τὸ δὲ κεχαριτωμένον καὶ θεοφώτιστον βρέφος, ἀπεκρίθη, καὶ τῷ λέγει, «ἐγὼ ἐθάρρουν πῶς εἶσαι χριστιανός, καὶ ἦλθον νὰ σὲ παρακαλέσω διὰ τὴν μητέρα μου, ἀλλὰ μετὰ Ἰουδαίου δὲν θέλω νὰ συνοικήσω τελείως, οὔτε κἀταδέχομαι νὰ λάβω ἀπὸ σὲ τίποτε, ἀλλ' ἄφες με νὰ ὑπάγω πρὸς τὴν μητέρα μου·» ἐπειδὴ δὲ ἐθαύμαζεν ὁ βασιλεὺς τοῦ παιδὸς τὴν σύνεσιν, τὸν συνεβούλευσαν, νὰ τὸ στείλῃ εἰς τὴν βασίλισσαν, μήπως καὶ τὸ κολακεύσῃ ἐκείνη, καὶ μείνῃ εἰς τὸ παλάτιον· ἀλλὰ τοῦ παιδὸς ἡ γνῶσις ἐνίκησεν αὐτῶν τὰς πανουργίας καὶ μηχανήματα, διότι οὔτε κἂν ἀπόκρισιν ἔδωκεν, ἀλλὰ μόνον πρὸς τὴν μητέρα ἀπέβλεπε· καὶ ὅταν εἶδε πῶς τὴν ἔρριψαν εἰς τὴν φλόγα· ἐπόνεσεν ἡ ψυχή του, καὶ καθὼς ἦτο εἰς τὰ γόνατα τοῦ βασιλέως, ἔκυψε καὶ τὸν ἐδάγκασεν ὅσον ἠδύνατο δυνατώτερα, εἰς τὸν μηρόν, ὁ δὲ Τύραννος ἐπόνεσε, καὶ τὸ ἀπέρριψε, προστάσσωσ ἄρχοντά τινα, νὰ τὸ λάβῃ διὰ νὰ τὸ βιάσῃ, νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, τὸ δὲ παιδίον ἔφυγεν ἀπὸ ἐκεῖνον, ὅστις τὸ ἔσυρε καὶ τρέχον ὑπῆγεν εἰς τὴν κάμινον καὶ προθύμως (φεῦ!) ἐπήδησεν εἰς τὸ μέσον, καὶ ἐνηγκαλίσθη τὴν μητέρα χαῖρον, καὶ κληρονομεῖ σύναμα τὸν στέφανον τῆς ἀθλήσεως· ἰδόντες λοιπὸν οἱ σύγκλητοι τοῦ βασιλέως τοιοῦτον θαυμάσιον, ἐὐσπλαγχνίσθησαν τοὺς χριστιανούς, καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰμὴθανατώσῃ τοὺς ἄλλους, νὰ μὴ ἀφανίσῃ τοιαύτην μεγάλην πόλιν πολυάνθρωπον· καὶνὰ ζημιωθῇ τόσον κεφάλικὸν φόρον, ὅνπερ ἐπλήρωνον· ἐνίκησεν λοιπὸν ἡ φιλαργυρία τὴν μισανθρωπίαν αὐτοῦ καὶ ὠμότητα, καὶ λαβὼν αἰχμαλώτους ὅλους τοὺς νέους καὶ τὰ κοράσια, (οἵτινες ἦσαν πολλαὶ μυριάδες) ἐπῆλθεν εἰς τὰ βασίλεια, καὶ ἐκυρίευσε τοιαύτην πόλιν περίφημον, τὴν ὁποίαν ὁ Δε-

σπότης Χριστὸς μὲ τὸ τίμιον αἷμα αὐτοῦ ἐξηγόρασεν· ἤτις ἀπέστειλεν αὐτῷ τοσοῦτον πλῆθος μαρτύρων, τὰς νίκας αὐτῶν καὶ τοὺς ἀγῶνας εἰς τὴν οἰκουμένην ἀνακηρύξασα. Ὅταν δὲ ὑπέστρεφεν ὁ Ἑβραῖος εἰς τὸν τόπον του, ἐφαίνετο πῦρ εἰς τὸν ἀέρα ἡμέρας πολλάς, τόσον ὥστε οὐ μόνον αὐτός, ἀλλὰ καὶ ὅλον τὸ στράτευμα ἔτρεμεν· ἔπειτα ἔβρεξεν καὶ ἕως εἰς τὴν γῆν πῦρ ὡς φλόγα, διὰ νὰ φοβηφῶσι καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν εὐσέβειαν, ἀλλὰ πάλιν δὲν ἐσωφρονίσθη ὁ ἀλιτήριος, ἀλλὰ μᾶλλον ἐμίσει τοὺς πιστούς, καὶ στέλλει ἀνθρώπους πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν, καὶ τὸν συνεβούλευε νὰ πράξῃ τὰ ὅμοια, νὰ φονεύσῃ ὅλους τοὺς Χριστιανούς, ἐὰν ἐπόθει νὰ ἔχῃ βοηθὸν τὸν ἥλιον, καὶ τὸν μέγαν Θεὸν τῶν Ἰουδαίων, τὰ αὐτὰ ἔγραψε καὶ πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῶν Σαρακηνῶν Ἀλαμούνδαρον, ὑποσχόμενος νὰ τῷ δώσῃ καὶ ἀργύρια ἐὰν κινήσῃ καὶ αὐτὸς διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν, οἵτινες εἰς τοὺς τόπους του εὑρίσκονται. Οὕτως λοιπὸν ἐμίσει τοὺς εὐσεβεῖς ὁ ἀσεβὴς καὶ μισόχριστος· ὁ δὲ Χριστὸς ὁ ὑπ᾽ αὐτοῦ ἀδίκως καὶ παραλόγως μισούμενος, ἐποίησε κατὰ τοῦ ἀδίκου δικαίαν ἐκδίκησιν, καὶ ἀκούσατε.

δ΄. Ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς τῶν χριστιανῶν Ἰουστῖνος ἔμαθε τὰ δεινὰ ὅπερ ἐποίει εἰς Νεγρᾶν ὁ Ἰουδαῖος, καὶ γράφει πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Ἀστέριον, νὰ παρακινήσῃ τὸν βασιλέα τῶν Αἰθιόπων, νὰ κινήσῃ κατὰ τῶν Ὁμηριτῶν, ἤτοι τῶν Ἑβραίων πόλεμον, καὶ ἔγραψε καὶ αὐτὸς ὁ Ἰουστῖνος πρὸς αὐτὸν τῶν Αἰθιόπων βασιλέα Ἐλεσβαάν, νὰ βάλῃ ὅλην του τὴν δύναμιν, νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὸν Ἑβραῖον πρὶν νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖνος κατ᾽ αὐτοῦ, νὰ πράξῃ καὶ ἐκεῖ ὅσα κακὰ εἰς τὴν Νεγρᾶν ἐτέλεσεν· τὰ ὅμοια ἔγραψε πρὸς τὸν Ἀλαμούνδαρον, καὶ τὸν ἠπείλησε ὁ Ἰουστῖνος, ἐὰν δὲν πολεμήσῃ τὸν Ἑβραῖον θὰ κινήσῃ αὐτὸς κατ᾽ ἐκείνου πόλεμον· ὁ Πατριάρχης λοιπὸν τῆς Ἀλεξανδρείας, ὅταν εἶδε τὰ βασιλικὰ γράμματα, ἐσύναξεν ὅλους τοὺς μοναχοὺς τῆς Νιτρίας καὶ τοὺς ἄλλους ἐρημίτας, καὶ ποιήσαντες ἀγρυπνίαν ὁλονύκτιον, ἐδέοντο τῷ Θεῷ νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὸν Τύραννον, καὶ τὸ πρωῒ ἀποστέλλουσι εἰς τὸν Ἐλεσβεὰν τοῦ Ἰουστίνου τὰ γράμματα· ἐκεῖνος δὲ ἦτο καὶ πρότερον ἡτοιμασμένος, διότι ἔμαθε τὰ γενόμενα, καὶ εἶχε συνηγμένους στρατιώτας μυριάδας δώδεκα, καὶ εἶχε κατασκευάσει πλοῖα ἑβδομήκοντα, καὶ ἄλλα ἑξήκοντα τῶν ἐμπόρων, οἵτινες ἔτυχον ἐκεῖ ἀπὸ τοὺς Πέρσας, καὶ Αἰθίοπας, καὶ ἀπὸ τὰς νήσους, καὶ ἔχων ἕτοιμα ὅσα ἐχρειάζετο, ὅταν ἤθελε, νὰ κινήσῃ μὲ τὸ στράτευμα, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν χωρὶς ἀλουργίδα καὶ στέφανον, ἀλλὰ ἀσκεπὴς μὲ πολλὴν ταπείνωσιν, καὶ σταθεὶς ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, τοιαῦτα προσηύχετο. «Ἐνθυμεῖσαι Δέσποτα παντοδύναμε πόσας θαυματουργίας ἐτέλεσας τοῖς Ἰσραηλίταις, καὶ πόσας εὐεργεσίας τοὺς ἐποίησας, καὶ αὐτοὶ ἔγειναν εἰς ὅλα ἀχάριστοι, τῶν ὁποίων εἶναι ἀπόγονοι οὗτοι οἱ ἀσε-

δεῖς, οἵτινες ἐποίησαν εἰς τὸν λαόν σου τόσα κακά, καὶ πάλιν ἀπειλοῦσι νὰ μᾶς βλάψωσι χειρότερα· λοιπὸν παρακαλοῦμεν τὴν βασιλείαν σου, μὴν ἐμποδίσωσιν αἱ ἁμαρτίαι μας, νὰ μᾶς παραδώσῃς εἰς χεῖρας των, ἀλλὰ ἡ χάρις σου μᾶς ἐτιμώρησε, νὰ μὴ καυχῶνται αὐτοί, νὰ λέγωσι, ποῦ εἶναι ὁ ἐσταυρωμένος, καὶ δέν τους ἐλύτρωσε·» ταῦτα μετὰ δακρύων εὐξάμενος ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν χώραν, καὶ ὑπῆγεν οὕτω ἐνδεδυμένος πενιχρὰ ἱμάτια εἰς ἀσκητήν τινα ἐνάρετον, ὅστις κατῴκει εἰς κελλίον τι στενόχωρον ἔτη τεσσαράκοντα πέντε, καὶ ἐγίνωσκε τὰ μέλλοντα, καὶ ὑπῆγε ὁδοιπορικῶς νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, ἐὰν θὰ νικήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν πόλεμον· εἰσελθὼν λοιπὸν εἰς τὸ κελλίον τοῦ Ἁγίου, τῷ ἔδωκε θυμιάματα ἅπερ ἐκράτει σύνθετα, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε καὶ χρυσίον κεκρυμμένον, καὶ προσκυνήσας αὐτόν, ἠρώτησε τὴν ἔκβασιν τοῦ πολέμου· ὁ δὲ Ἅγιος τὸν ἐγνώρισεν ἀπὸ θείαν χάριν, καὶ εὐλογήσας αὐτόν ; ηὐχήθη λέγων· «ὕπαγε, ἃς εἶναι ὁ Θεὸς μὲ τὴν βασιλείαν σου, ὅστις ὑπήκουσε τὰς εὐχὰς τοῦ Ἀρχιερέως Ἀλεξανδρείας, καὶ τοῦ Ἰουστίνου τὰ δάκρυα καὶ τὴν δέησίν σου, νὰ λάβῃς τὴν νίκην ὑπ' αὐτοῦ δυναμούμενος.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἀπῆλθεν ἀγαλλιώμενος καὶ προστάσσων τὸ στράτευμα, νὰ μὴ λάβωσι, εἰμὴ μόνον εἴκοσιν ἡμερῶν τροφάς, εἰσῆλθεν εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ὑπῆγεν αὐτὸς μὲν διὰ θαλάσσης, διὰ δὲ ξηρᾶς, ἔστειλε χιλιάδας δεκαπέντε. Ὁ δὲ Ἑβραῖος ταῦτα ἀκούσας, ἡτοιμάζετο καὶ αὐτὸς πρὸς πόλεμον, καὶ διεμοίρασεν εἰς δύο μέρη τὸ στράτευμα· καὶ ἀφοῦ ἦλθεν ὁ Ἐλεσβαάν, ἐπολέμησαν ἀνδρείως ἀμφότερα τὰ στρατεύματα· ἀλλὰ τοῦ Θεοῦ βοηθοῦντος ἐνίκησαν οἱ χριστιανοί, καὶ πρῶτον μὲν ἔλαβον τὴν πόλιν Ὁμηρίτην, διότι ὁ Ἑβραῖος ἦτον εἰς τὰ στρατεύματα· ὅθεν ὁ Ἐλεσβαὰν ἔλαβε μὲ τὸ ἥμισυ στράτευμα τὴν χώραν καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ ἐπολέμει μὲ τὸν Ἑβραῖον, τὸν ὁποῖον ἐνίκησαν φονεύοντες ὅλους τοὺς στρατιώτας του, τὸν δὲ Δουναὰν δὲν ἐφόνευσαν, ἀλλὰ τὸν ἀπέκλεισαν εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, ἕως οὗ ἔστειλαν μήνυμα εἰς τὸν Ἐλεσβαάν, ὅστις εἶχε πεφονευμένους ὅλους τοὺς συγγενεῖς τοῦ Ἑβραίου ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, καὶ ἀκούσας δι' ἐκεῖνον τὸν τρισκατάρατον, ἀφῆκεν εἰς τὴν πόλιν φύλακας, καὶ δραμὼν εἰς τὴν σκηνὴν ἐφόνευσεν αὐτὸν καὶ ὅλους τοὺς συγγενεῖς των, δοξάζων ἀγαλλιώμενος τὸν Θεόν, ὅστις τὸν ἐνεδυνάμωσε, καὶ ἐξεδικήθη τοὺς ἀδίκως πεφονευμένους χριστιανούς· εἶτα ἐπιστρέψας εἰς τὴν πόλιν Φαρῆ, ὅπου εἶχεν ὁ Ἰουδαῖος τὰ βασίλεια, ἐφόνευσεν ὅσους ἔμειναν ἀκόμη ζῶντες, εἰς τὴν ὁποίαν χώραν ἔκτισεν Ἐκκλησίαν, καὶ ὑπηρέτει καὶ αὐτὸς κομίζων λίθους καὶ ἄλλα βάρη· ἔπειτα ἔστειλε γράμματα πρὸς τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, ὅστις χειροτονήσας Ἐπίσκοπον, τὸν ἔπεμψε τοῖς Ὁμηρίταις· οὗτος καθηγίασε τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπου ἔκτισαν, καὶ ἐβάπτισεν ἅπαντας, χειροτονήσας ἀπὸ

τούτους διακόνους καὶ πρεσβυτέρους, καὶ τελέσας εἴτι ἄλλο τοῖς ἦτο χρήσιμον, ὑπῆγεν ὁμοῦ εἰς τὴν Νεγρὰν μὲ τὸν βασιλέα Ἐλεσβαάν, καὶ ἔκτισαν καὶ ἐκεῖ κατὰ τὴν προφητείαν τοῦ μακαρίου Ἀρέθα Ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀφιέρωσαν πέντε ὑποστατικὰ βασιλικά, καὶ τὰ τρία ἄτινα ἀφῆκεν ὁ Ἅγιος, ὡς προείρηται· τότε συνήθροισεν ὁ βασιλεὺς ὅλους τοὺς διεσκορπισμένους καὶ αἰχμαλώτους χριστιανούς, καὶ ἐψήφισε τὸν υἱὸν τοῦ μάρτυρος Ἀρέθα ἀρχηγὸν καὶ ἡγεμόνα τῆς πόλεως, ἐπεμελήθη δὲ τῶν ἁγίων Μαρτύρων τὰ λείψανα, καὶ τὰ ἔβαλεν εἰς τόπον τινὰ ἀσφαλῆ, νὰ μή τα κλέψωσιν· ἔπειτα ὑπάγει εἰς τὰ βασίλεια, καὶ χειροτονεῖ εἰς τοὺς Ὁμηρίταις βασιλέα, θεοφιλῆ καὶ ἐνάρετον ἄνθρωπον τὴν κλῆσιν Ἀβράμιον, καὶ ἀφίνων εἰς τὸν ἀρχιερέα μυρίους χριστιανοὺς Αἰθίοπας, ἀπέρχεται εἰς τὰ ἰδικά του βασίλεια μὲ πλοῦτον ἀναρίθμητον χαίρων, ἀπὸ τὸν ὁποῖον διαμοίρασεν εἰς τοὺς στρατιώτας ὅσον τοῖς ἔπρεπεν. Ἔπειτα ὡς εὐγνώμων δοῦλος πρὸς τὸν δεσπότην Χριστόν, ἀπέδωκεν αὐτῷ τὴν πρέπουσαν εὐχαριστίαν, ἀπέθετο τὸ βασιλικὸν διάδημα, ἤτοι τὸ στέμα, καὶ τὸ ἔστειλε μὲ ὅλους τοὺς λίθους καὶ πολυτίμους μαργαρίτας, εἰς τὸν ἅγιον Τάφον τοῦ Χριστοῦ, ὡς δῶρον, καὶ ἐνδυθεὶς τρίχινα, ἔφυγε νύκτα τινά, εἴς τι ὄρος, ὅστις ἦτο ἀσκητῶν μοναστήριον, καὶ ἐκλείσθη εἰς κελλίον τι μικρότατον, χωρὶς νὰ ἐξέλθῃ ἀπ' ἐκεῖ πώποτε, ἀλλὰ διῆλθεν ἀσκητικὴν ζωὴν ὁ τρισόλβιος μὲ τόσην ἀκτημοσύνην, ὅπου δὲν εἶχε παρὰ ψάθαν τινὰ καὶ ἓν κοφφίνιον, μὲ ἄρτον μόνον καὶ ὕδωρ τρεφόμενος καὶ μὲ χλωρὰ χόρτα, ἅπερ ἤθελέ τις φέρει· καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ἴδῃ πλέον τινὰ κοσμικόν, ὅσον καιρὸν ἔζησεν, οὔτε ἀφῆκε τὸν νοῦν του, νὰ γυρίζῃ εἰς πρόσκαιρα πράγματα, ἀλλὰ μόνον τὸν Θεὸν ἐστοχάζετο· οὕτω λοιπὸν ἀσκητεύσας, καὶ τοσοῦτον θεαρέστως πολιτευσάμενος, ἀπῆλθε πρὸς τὸν ποθούμενον Χριστόν. Ὦ πρέπει δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις. Ἀμήν. (Τοῦτον δὲ τὸν βίον ἑλληνιστὶ συνέγραψεν ὁ μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή· «Ἔτος μὲν ἤδη πέμπτον·» σώζεται ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις, καὶ πρὸ τούτων ἐν τῇ Λαύρᾳ). (Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῆς μετὰ τοῦ ἁγίου Ἀρέθα γυναικὸς καὶ τοῦ βρέφους αὐτῆς, ἣν ἰδὸν τὸ βρέφος ἐν τῷ πυρί, καὶ ἐπιρρίψαν ἑαυτὸ ἐν τῇ φλογί, τελειοῦται (1).

»Τῇ μητρί, πρὸς πῦρ ἡσύχως τεφρουμένῃ,
»Φωναῖς ὑποψελλίζον εἵπετο βρέφος.

(1) Δὲν δύναμαι ἐδῶ νὰ σιωπήσω τὸ περὶ τοῦ βρέφους τούτου καὶ νηπίου διήγημα, ὅπερ συνεγράφη μὲν Ἑλληνιστὶ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ, εὑρίσκεται δὲ μεταφρασμένον εἰς τὴν ἀνωτέρω διήγησιν· ἐπειδὴ

Ἡ ἁγία μάρτυς ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΗ ξίφει τελειοῦται.

»Σεβαστιανὴ τῇ τομῇ βλύζει γάλα,
»Οὐχ αἷμα καὶ σὰρξ ὥσπερ οὖσα, πρὸς ξίφος.

Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως Δομετιανοῦ, ἐν ἔτει πδ', (82) διέτριβεν εἰς τὴν πόλιν Μαρκιανοῦ ἡ ἁγία αὕτη Σεβαστιανή, κηρύττουσα

καὶ τῇ ἀληθείᾳ εἶναι χαριέστατον, κατανυκτικώτατον καὶ τριπόθητον εἰς τὰς τῶν Χριστιανῶν ἀκοάς. Ἔστι δὲ τοιοῦτον: Γυνή τις εὐλαβὴς καὶ ἐνάρετος εἶχε παιδίον ἀρσενικόν, ἕως πέντε ἐτῶν. Ὅταν δὲ ἀπεκεφαλίσθη ὁ ἀνωτέρω ἅγιος μάρτυς Ἀρέθας, ὑπῆγε πλησίον εἰς τὸ λείψανον, καὶ λαβοῦσα ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ Μάρτυρος ἤλειψε τὸν ἑαυτόν της καὶ τὸ τέκνον της· ἔπειτα κατανυχθεῖσα καὶ θερμανθεῖσα ἀπὸ τὸν θεῖον ἔρωτα, κατηρᾶτο καὶ ὕβριζε τὸν τύραννον Ἑβραῖον. Οἱ δὲ στρατιῶται τὰς ὕβρεις ἀκούσαντες, ἥρπασαν αὐτὴν καὶ τὴν ἀπήγαγον εἰς τὸν Βασιλέα, λέγοντες ὅσα κατ' αὐτοῦ ἐλάλησεν. Οὗτος παρευθὺς διέταξε νὰ τὴν καύσωσιν. Ἅψαντες λοιπὸν οἱ στρατιῶται πυρκαϊάν, ἔδεσαν τὴν Ἁγίαν ἐγγλομένην καὶ χαίρουσαν. Τὸ δὲ παιδίον ἐθλίβετο καὶ ἀνεστέναζε, μὴ ὑποφέρον τὴν στέρησιν τῆς μητρός του, καθὼς καὶ ὁ μικρὸς πῶλος φωνάζει καὶ θλίβεται, ὅταν χωρισθῇ ἀπὸ τῆς μητρός του· ὅθεν τὸ μακάριον ἐκεῖνο παιδίον, στρέφον πανταχοῦ τὰ ὄμματά του, ἄλλο τι δὲν ἐπεκαλεῖτο, πάρεξ τὸ ὄνομα τῆς ἠγαπημένης μητρός του.

Ἔπειτα βλέπον τὸν βασιλέα ἐπὶ θρόνου καθήμενον, τρέχει πρὸς αὐτὸν καὶ πίπτει εἰς τοὺς πόδας του, κλαῖον καὶ παρακαλοῦν αὐτὸν ὡς ἐδύνατο, μὲ τὴν ἄναρθρον καὶ ψελλίζουσαν φωνήν του, διὰ τὴν μητέρα του. Ὁ δὲ Βασιλεὺς ὠρέχθη τοῦ παιδός· τοῦτο μὲν διότι ἦτον ὡραῖον εἰς τὴν ὄψιν καὶ χαριέστατον, τοῦτο δὲ καὶ διότι ἡ λαλιά του, ἂν καὶ ἄναρθρος, ἦτον ὅμως γλυκυτάτη καὶ νόστιμος. Λαβὼν λοιπὸν τὸ παιδίον ὁ Βασιλεύς, τὸ ἐκάθισεν ἐπὶ τῶν γονάτων του, καὶ λέγει αὐτῷ· «Ποῖον ἀγαπᾷς, παιδί μου, ἀπὸ ὅλα τὰ πράγματα τοῦ Κόσμου καλλίτερα;» τὸ παιδίον ἀπεκρίθη· «Τὴν μητέρα μου ἀγαπῶ, καὶ δι' αὐτὴν ἦλθαν νὰ σὲ παρακαλέσω, διὰ νὰ προστάξῃς νὰ τὴν λύσωσιν, ἵνα συμπαραλάβῃ καὶ ἐμὲ εἰς τὸ Μαρτύριον· διότι πολλάκις μὲ ἐδίδασκε, παρακινοῦσά με εἰς τὸ Μαρτύριον.» Ὁ δὲ Βασιλεύς, «καὶ τί εἶναι, τῷ εἶπεν, αὐτὸ τὸ Μαρτύριον;» Τότε τὸ βρέφος (ὦ τῶν θαυμασίων σου, Δέσποτα, ὅστις μὲ τὴν χάριν σου σοφίζεις τὰ νήπια!) τότε, λέγω, τὸ θεοφώτιστον νήπιον ἀπεκρίθη· «Μαρτύριον εἶναι τὸ νὰ ἀποθάνω διὰ τὸν Χριστόν, καὶ πάλιν νὰ ζήσω μὲ αὐτόν.» Ὁ Τύραννος τῷ λέγει· «Καὶ ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστός;» Τὸ παιδίον ἀπεκρίθη· «Ἐλθὲ νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἵνα σοὶ δείξω.» Τότε βλέπον τὸ βρέφος, πῶς ἔσυρον οἱ στρατιῶται τὴν μητέρα του, ἵνα τὴν ῥίψωσιν εἰς τὴν πυρκαϊάν, ἔκλαυσε, λέγον πρὸς τὸν Τύραννον· «Ἄφες με νὰ τρέξω διὰ νὰ φθάσω τὴν μητέρα μου.» Ὁ Τύραννος τῷ λέγει· «Ἄφες τὴν μητέρα σου, καὶ ἔλα μὲ ἐμέ, καὶ ἐγὼ νὰ σοὶ δίδω ὀπωρικὰ εὔμορφα.» Τότε τὸ χαριτωμένον καὶ θεόσοφον βρέφος ἀπεκρίθη, καὶ τὸν λέγει· «Ἐγὼ ἐνόμιζον ὅτι εἶσαι Χριστιανός, καὶ διὰ τοῦτο

τὸν Χριστόν· ὅθεν διεβλήθη εἰς τὸν Ἡγεμόνα Σέργιον ὡς χριστιανή. Παρασταθεῖσα λοιπὸν εἰς αὐτόν, ὡμολόγησεν ὅτι πιστεύει εἰς τὸν Χριστόν· ὅτι ἐδιδάχθη ἀπὸ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον καὶ ὅτι εἶναι ἑτοίμη νὰ ἀποθάνῃ διὰ τὸν Χριστόν. Τούτου ἕνεκα, πρῶτον μὲν ἔδειραν αὐτὴν εἰς ὅλον τὸ σῶμα μὲ σφαίρας μολυβδίνας· ἔπειτα ἔρριψαν αὐτὴν εἰς φυλακήν. Ἐκεῖ δὲ ἐφάνη εἰς αὐτὴν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, καὶ τῇ εἶπε· «Χαῖρε καὶ μὴ λυπῆσαι, διότι θέλεις ὑπάγει δεδεμένη εἰς τὴν ἰδικήν σου πατρίδα διὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Χριστοῦ.» Μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας λοιπὸν ἐξήγαγεν αὐτὴν ὁ Ἄρχων ἐκ τῆς φυλακῆς· καὶ καύσας πολὺ μίαν κάμινον προσέταξε νὰ ῥίψωσιν ἐντὸς αὐτῆς τὴν Ἁγίαν. Ὅθεν ἐρρίφθη εἰς τὴν κάμινον καὶ ἐστάθη μέσα ἀρκετὴν ὥραν· φυλαχθεῖσα δὲ ἀβλαβής, ἐξῆλθε, καὶ ἐποίησεν ὅλους νὰ θαυμάζωσι καὶ νὰ ἐξίστανται. Εἶτα ἐν ᾧ ἡ Μάρτυς προσηύχετο, ἔγεινε κρότος ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ ἀστραπὴ καὶ βροντή· ἔπεσε δὲ καὶ χάλαζα τόσον πολλή, ὥστε ἔσβεσε μὲν τὸ πῦρ τῆς καμίνου, πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτῆς ἐκινδύνευσαν νὰ ἀποθάνωσι. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ἡγεμὼν φοβηθείς, ἔφυγε μὲ τοὺς ἐκεῖ παρευρεθέντας.

ἦλθον καὶ σὲ παρεκάλουν διὰ τὴν μητέρα μου. Τόρα δὲ ἐνόησα ὅτι εἶσαι Ἑβραῖος· λέγω σοι, ὅτι μὲ Ἑβραῖον δὲν θέλω νὰ συγκατοικήσω ποτέ, ἀλλ' οὔτε ὅλως καταδέχομαι νὰ λάβω τι ἀπὸ σέ· μόνον ἄφες με νὰ ὑπάγω εἰς τὴν μητέρα μου.»

Θαυμάζοντος δὲ τοῦ Βασιλέως τὴν τοῦ παιδίου φρόνησιν καὶ σύνεσιν, συνεβούλευσάν τινες αὐτὸν νὰ τὸ στείλῃ εἰς τὴν Βασίλισσαν, μήπως ἐκείνη μὲ κολακείας δυνηθῇ νὰ πείσῃ αὐτὸ ἵνα μείνῃ εἰς τὸ παλάτιον. Ἀλλ' ὅμως ἡ γνῶσις τοῦ θεοσόφου παιδίου ἐνίκησε τὰς πανουργίας ἐκείνων καὶ τὰ μηχανήματα· διότι τὸ θεοφώτιστον νήπιον οὐδὲ ἀπόκρισιν ἔδωκεν εἰς τὰς συμβουλὰς καὶ τοὺς λόγους τοῦ Βασιλέως, ἀλλὰ ὁλωσδιόλου πρὸς μόνην τὴν μητέρα του ἔβλεπεν. Ὅταν δὲ εἶδεν, ὅτι ἔρριψαν αὐτὴν εἰς τὴν φωτίαν, ἐπόνεσεν αὐτοῦ ἡ καρδία· καὶ καθὼς ἦτο καθήμενον εἰς τὰ γόνατα τοῦ Βασιλέως, ἔσκυψε καὶ ἐδάγκασε δυνατὰ τὸν μηρόν του. Ὁ δὲ Βασιλεὺς πονέσας, τὸ ἔρριψεν ἀπὸ τά γόνατά του, προστάσσων ἕνα ἄρχοντα νὰ τὸ λάβῃ, καὶ νὰ τὸ βιάσῃ νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν. Ἀλλὰ τὸ παιδίον φεῦγον ἐπιτηδείως ἀπὸ ἐκεῖνον ὁ ὁποῖος τὸ ἔσυρεν, ἔτρεξε δρομαίως εἰς τὴν κάμινον, καὶ πλῆρες χαρᾶς ἐπήδησεν (ὢ τῆς ἀνδρίας!) εἰς τὸ μέσον τῆς καμίνου· ἐναγκαλισθὲν δὲ γλυκερῶς τὴν ποθουμένην μητέρα του, μαζὶ μὲ αὐτὴν κληρονομεῖ τοῦ Μαρτυρίου τὸν στέφανον.

Ἂς λάβωσι παράδειγμα ἀπὸ τὸ διήγημα τοῦτο αἱ τοριναὶ μητέρες τῶν Χριστιανῶν, καὶ ἂς διδάσκωσι τὰ τέκνα των ἔτι νήπια ὄντα, νὰ στέκωνται στερεὰ εἰς τὴν πίστιν καὶ εὐσέβειαν, καὶ νὰ ἀγαπῶσιν ὁλοκαρδίως τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν ποιητὴν καὶ πλάστην των· καὶ ἂν τὸ καλέσῃ ὁ καιρὸς καὶ ἡ χρεία, νὰ προτιμῶσι θάνατον καὶ Μαρτύριον, μᾶλλον ἢ νὰ ἀρνηθῶσι τὸ τοῦ Χριστοῦ γλυκύτατον ὄνομα.

Μετὰ ταῦτα λέγει εἰς αὐτὴν ὁ Ἡγεμών· «Τίς εἶσαι σύ; καὶ ποῖα εἶναι τὰ κατὰ σέ; καὶ ἀπὸ ποίαν χώραν κατάγεσαι;» ἡ δὲ Ἁγία ἐσιώπα. Μαθὼν δὲ ἀπὸ τοὺς παρεστῶτας, ὅτι ἦτον ἀπὸ τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἡρακλείας, ἔστειλεν αὐτὴν δεδεμένην εἰς τὸν ἐκεῖ Ἡγεμόνα. Τότε Ἄγγελος Κυρίου ἐφάνη εἰς αὐτήν, καὶ τῇ εἶπεν· «Ἔχε θάρρος, θύγατερ, διότι ὅταν μέλλῃς νὰ παρασταθῇς εἰς τὸν Ἡγεμόνα, τότε ἐγὼ θέλω εἶσθαι μετὰ σοῦ.» Φθάσασα δὲ εἰς τὴν Ἡράκλειαν, παρεστάθη εἰς τὸν Ἡγεμόνα· ὁ ὁποῖος κρεμάσας αὐτὴν ἐπὶ ξύλου, τὸ ὁποῖον ὡμοίαζε μὲ μάγγανον, κατεξέσχιζε τὸ σῶμά της εἰς διάστημα τριῶν ὡρῶν. Καὶ αἱ μὲν σάρκες τῆς Ἁγίας κοπτόμεναι, ἀνέδιδον εὐωδίαν μύρου· αὐτὴ δὲ σιωπηλῶς προσηύχετο, ὥστε ὅλοι ἔλεγον, ὅτι δὲν πάσχει σῶμα ἔμψυχον, ἀλλὰ ἄψυχον. Καταβιβάσας δὲ αὐτὴν ἀπὸ τὸ μάγγανον, τὴν ἔρριψεν εἰς βορὰν τῶν θηρίων. Λέων δέ τις μέγας ἐπλησίασεν εἰς τὴν Ἁγίαν, καὶ λαβὼν παραδόξως ἀνθρωπίνην φωνήν, τὴν μὲν τοῦ Χριστοῦ Μάρτυρα ἐπῄνει καὶ ἐμακάριζε· τοὺς δὲ ἀπίστους καὶ παρανόμους ἤλεγχε καὶ κατηγόρει. Ἔπειτα ἀφέθη καὶ μία λέαινα κατὰ τῆς Ἁγίας, ἥτις πλησιάσασα ἐστάθη παρὰ τὴν ἄλλην πλευρὰν τῆς Μάρτυρος. Καὶ λοιπὸν ἵσταντο τὰ δύο λεοντάρια, τὸ μὲν ἐκ δεξιῶν, τὸ δὲ ἐξ ἀριστερῶν τῆς Ἁγίας, ὡς ἀρνία ἄκακα.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ Ἡγεμὼν ἠπόρει, καὶ δὲν ἤξευρε τί νὰ πράξῃ, διὰ τοῦτο προσέταξε νὰ ἀποκεφαλίσωσι τὴν Μάρτυρα ἐκτὸς τῆς πόλεως· ἡ δὲ Ἁγία ἀποκεφαλισθεῖσα, ὢ τοῦ θαύματος! ἀντὶ νὰ βλύσῃ αἷμα, ἔβλυσε γάλα. Τὸ δὲ Ἅγιον αὐτῆς σῶμα καὶ τὴν κεφαλὴν προσέταξεν ὁ δυσσεβέστατος Ἡγεμὼν νὰ θέσωσιν ἐντὸς σάκκου, καὶ μετ' αὐτῶν τριακοσίας λίτρας μολύβδου, καὶ οὕτω νὰ ρίψωσιν αὐτὰ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἄγγελος δὲ Κυρίου διέσχισε τὸν σάκκον, καὶ ἔφερεν ἔξω τὸ Λείψανον, εἰς τόπον λεγόμενον Ρισηστόν. Τοῦτο δὲ μαθοῦσα γυνή τις τῆς Συγκλήτου, Ἀμμία ὀνομαζομένη, μετέβη εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον· καὶ τυλίξασα μὲ σινδόνια, καὶ ἀλείψασα μὲ μύρα τὸ τίμιον λείψανον, ἐνεταφίασεν αὐτὸ εἰς ἰδιαίτερόν τινα τόπον τοῦ Ρισηστοῦ, εἰς δόξαν Θεοῦ (1).

Οἱ ἅγιοι ΜΑΡΚΟΣ, ΣΩΤΗΡΙΧΟΣ *καὶ* ΟΥΑΛΕΝΤΙΝΟΣ *κατὰ γῆς συρόμενοι, τελειοῦνται.*

»Τὴν γῆν συνάθλων ἡ τριὰς στήλην ἔχει,
»Βοῶσαν αὐτῶν τοὺς ἀοιδίμους πόνους.

(1) Περιττῶς ἐδῶ γράφεται ἐν τῷ τετυπωμένῳ Συναξαριστῇ καὶ ἐν τοῖς Μηναίοις τὸ Συναξάριον τοῦ ἁγίου Πρόκλου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως· καθότι αὐτὸ ἐγράφη ἁρμοδιώτεραν κατὰ τὴν εἰκοστὴν τοῦ Νοεμβρίου, διότι τότε ἡ μνήμη αὐτοῦ ἑορτάζεται.

Ὁ ἅγιος ΑΚΑΚΙΟΣ ὁ Πρεσβύτερος ξίφει τελειοῦται.

»Ἀκάκιος προσθείς σε καὶ ψυχῆς, Λόγε,
»Ψυχὴν προέσθαι, σοῦ χάριν, σπεύδει ξίφει.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΝΕΡΔΩΝ πυρὶ τελειοῦται.

»Πυρὸς κρατῆρι καμίνῳ βεβλημένος,
»Κρατῆρα Νέρδων ἐκροφᾷ θείου τέλους.

Τοῦ ὁσίου ΑΡΕΘΑ τοῦ ἐν τῷ Σπηλαίῳ Ῥώσσου.

Μεγαλυνάριον τῶν Ἁγίων.

Τοὺς μεγαλομάρτυρας τοῦ Χριστοῦ Ἀρέθαν τὸν θεῖον τῶν Μαρτύρων τὸν ἀρχηγόν, Σωτήριχον, Μάρκου, Ἀκακίου καὶ Νέρδου, λοιποῖς πυρπολυθέντες ἐν Σαββᾶ Ἀραβίας ὑπὲρ ἡμῶν Κυρίῳ ἀεὶ πρεσβεύσατε.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΚΕ', μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων καὶ νοταρίων ΜΑΡΚΙΑΝΟΥ καὶ ΜΑΡΤΥΡΙΟΥ.

»Χριστοῦ καλάμους τοὺς νοταρίους νόει,
»Εἰς αἷμα τὸ σφῶν ἐκ ξίφους βεβαμμένους.
»Πέμπτῃ Μαρκιανὸν τάμον εἰκάδι Μαρτύριόν τε.

Ὅταν ὁ ἅγιος Παῦλος ὁ ὁμολογητὴς καὶ ἱερομάρτυς ἐπατριάρχευεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, μετὰ τὸν θάνατον Ἀλεξάνδρου Κωνσταντινουπόλεως, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίου, ἐν ἔτει τλζ', (337) ὁ ὁποῖος ἐξηπατήθη, φεῦ! ἀπὸ τοὺς Ἀρειανούς, καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν αἵρεσιν αὐτῶν· τότε οἱ εὐσεβέστατοι οὗτοι ἦσαν τοῦ ρηθέντος Πατριάρχου νοτάριοι καὶ γραμματικοί, καὶ ἀναγινώσκοντες εἰς τὸν λαὸν τὰς ἱερὰς βίβλους διέλαμπον πανταχοῦ μὲ εὐλάβειαν, μὲ σεμνότητα τρόπων καὶ μὲ πᾶσαν ἁγιότητα καὶ ἀρετήν, μάλιστα δὲ καὶ ἐξαιρέτως μὲ ὀρθοδοξίαν. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ὁ θεῖος Παῦλος ἐξωρίσθη εἰς τὴν Ἀρμενίαν, καὶ ἐκεῖ ἐδέχθη τὸ μακάριον τέλος, πνιγεὶς ἀπὸ τοὺς Ἀρειανούς (1)· οἱ Ἅγιοι οὗτοι νοτάριοι ἤλεγχον παρρησίᾳ τοὺς δυσσεβεῖς, καὶ ἐκήρυττον εἰς ὅλους, ὅτι ὁ Υἱὸς εἶναι ὁμοούσιος μὲ τὸν Πατέρα. Ὅθεν, ἐπειδὴ δὲν ἐπείσθησαν νὰ προδώσωσι τὴν εὐσέβειαν, οὔτε μὲ κολακείας καὶ ὑποσχέσεις δωρεῶν, οὔτε μὲ φοβερισμοὺς πληγῶν καὶ

(1) Οὗτος ἑορτάζεται κατὰ τὴν ἕκτην τοῦ Νοεμβρίου.

βασάνων, διὰ τοῦτο θανατόνονται διὰ μαχαίρας καὶ θάπτονται εἰς τὴν θύραν τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν καλουμένην Μελανδησίαν, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ Δευτέρου. Ὕστερον δὲ ἔκτισε Ναὸν ἐκ θεμελίων εἰς τὸ ὄνομά των ὁ ἐν Ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος (1).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀναστασίου.

»Ἀναστάσιε, σοῦ δὲ τί γράψω χάριν,
»Χριστοῦ χάριν σπεύσαντος ἐκθανεῖν ξίφει;

Οὗτος ὁ Ἅγιος αὐτόκλητος προσῆλθεν εἰς τοὺς Τυράννους, καὶ ὁμολογήσας μὲ παρρησίαν τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινὸν καὶ ποιητὴν τοῦ παντός, ἐξέπληξεν ἅπαντας. Καὶ ἐπειδή, μὲ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους εἶπε, καὶ μὲ τὴν ἀνδρίαν τὴν ὁποίαν ἔδειξεν, ἐβεβαίωσε τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης του, διὰ τοῦτο ἀποκεφαλίζεται, καὶ ῥίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν. Γυνὴ δέ τις εὐλαβὴς λαβοῦσα τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψανον, ἀφ' οὗ τὸ ἐξέβρασεν ἡ θάλασσα, ἐτύλιξεν αὐτὸ μὲ σινδόνια καὶ μὲ μύρα, καὶ κατασκευάσασα εὐκτήριον Ἐκκλησίαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Μάρτυρος, ἐκεῖ ἐνεταφίασε τὸ λείψανόν του· διὰ τοῦ ὁποίου πολλαὶ παράδοξοι ἰατρεῖαι καὶ πάλαι ἐγίνοντο, καὶ ἕως τοῦ νῦν ἐξακολουθοῦσιν γιγνόμεναι.

Ὁ ἅγιος ΟΥΑΛΛΕΡΙΝΟΣ ξίφει τελειοῦται.

»Οὐαλλερῖνος τὴν κάραν τμηθεὶς ξίφει,
»Τομῆς βραχείας ὢ πόσα στέφη λάβεν!

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΣΑΒΙΝΟΣ πυρὶ τελειοῦται.

»Εἰσδὺς τὸ πῦρ χόρευε, μάρτυς Σαβῖνε,
»Θείαν χορείαν πρόξενον θείου στέφους.

Οἱ ἅγιοι ΟΥΑΛΛΕΡΙΟΣ καὶ ΧΡΥΣΑΦΙΟΣ (2) ξίφει τελειοῦνται.

»Διττοῖς ἀθληταῖς ἡ τιμωρία ξιφος,
»Ἡγουμένοις τρύφημα τὴν τιμωρίαν.

Ἡ ἁγία ΤΑΒΙΘΑ, ἣν ἤγειρε θανοῦσαν ὁ ἀπόστολος Πέτρος, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Ποῦ σοι Ταβιθᾶ Πέτρος; εἰ γὰρ ἦν πάλιν,
»Ἤγειρεν ἄν σε καὶ θανοῦσαν ὡς πάλαι.

---

(1) Τὸ Μαρτύριον τούτων συνέγραψεν ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή· «Ἐπεχωρίαζε μὲν καὶ πρότερον» (σώζεται ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ, ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις.)

(2) Ἐν δὲ τῷ τετυπωμένῳ Συναξαριστῇ γράφεται Χρύσαφος· καὶ ἐν τῷ χειρογράφῳ γράφεται Οὐαλλερῖνος.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΟΥΑΡΟΣ ὁ ἐν Αἰγύπτῳ ξίφει τελειοῦται.

»Κάρας δυναστῶν Δαιμόνων ἐν ἐκστάσει
»Οὔαρος ἐξέκοψεν, ἐκκοπεὶς κάραν.

Ὁ ὅσιος ΓΕΩΡΓΙΟΣ ἐπίσκοπος Ἀμάστριδος, ὁ ποιητὴς τῶν Κανόνων, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται (1).

»Τὸ θεῖον ἐν γῇ καὶ θανὼν ὑμνεῖς, πάτερ,
»Ἡμῶν ἐκεῖνο σοὺς ἀνυμνούντων λόγους.

Οἱ ἅγιοι ΠΑΠΠΙΑΣ, ΔΙΟΔΩΡΟΣ καὶ ΚΑΛΛΙΔΙΑΝΟΣ ξίφει τελειοῦνται.

»Κάρας ἀθλητῶν τρεῖς τριῶν τέμνει ξίφος,
»Οἷς ταὐτὸν ἦν φρόνημα τριττοῖς ἐν κάραις.

Οἱ ἅγιοι ΦΑΥΣΤΟΣ, ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ καὶ ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ ξίφει τελειοῦνται.

»Τριῶν συνάθλων ἓν διὰ ξίφους τέλος,
»Οἱ τὸν Θεὸν φρονοῦσιν ἕν τε καὶ τρία.

Οἱ ἅγιοι ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ καὶ ΣΤΕΦΑΝΟΣ ξεόμενοι, τελειοῦνται.

»Ξεσθεῖσι Νικηφόρῳ καὶ τῷ Στεφάνῳ,
»Νικηφόρου στέφανος ἐπλάκη τέλους.

Οἱ ἅγιοι ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ καὶ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ ἐν εἰρήνῃ τελειοῦνται.

»Ὑπῆρξεν ὄντως ἡ τελευτὴ τοῦ βίου
»Καὶ Φιλαδέλφῳ καὶ Πολυκάρπῳ φίλη.

Ὁ ὅσιος ΜΑΚΑΡΙΟΣ, ἐπίσκοπος Πάφου τῆς ἐν Κύπρῳ, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Πάφου πρόεδρος ἔνδον ἐκρύβη τάφου,
»Καὶ τἄλλα Μακάριος οὐ κλῆσιν μόνον.

Οἱ ἅγιοι δύο Μάρτυρες οἱ ἐν Θράκῃ, μέσον δύο πετρῶν συμπιεσθέντες, τελειοῦνται.

»Εὗρον πονηροὶ καὶ κυλίστραν πετρίνην,
»Ἐν ᾗ σύναθλοι συμπιέζονται δύο.

Μεγαλυνάριον τῶν Ἁγίων.

Μαρτύριε μάρτυς καὶ ἀθληταί, Μαρκιανὲ Σαβῖνε, καὶ Χρυσάφη καὶ Ταβιθά, Οὔαρε καὶ Φαῦστε, Παππία Ουαλέρη

(1) Κανόνες τινὲς ἁσματικοὶ εἰς Ἁγίους τινὰς εὑρίσκονται ἐπιγεγραμμένοι εἰς ὄνομα Γεωργίου, οἱ ὁποῖοι φαίνονται ὅτι εἶναι πόνημα τοῦ Γεωργίου τούτου.

Μακάριε καὶ πάντες ὑπὲρ ἡμῶν πρεσβείαν Χριστῷ ποιήσατε. Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Κζ', μνήμη τοῦ ἁγίου καὶ πανενδόξου μεγαλομάρτυρος καὶ θαυματουργοῦ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ τοῦ Μυροβλύτου.

«Δημήτριον νύττουσι λόγχαι, Χριστέ μου,
»Ζηλοῦντα πλευρᾶς λογχονύκτου σῆς πάθος.
»Εἰκοστῇ μελίαι Δημήτριον ἕκτῃ ἀνεῖλον.

Ἀπολυτίκιον, ἦχος γ'. Θείας πίστεως.

Μέγαν εὕρατο ἐν τοῖς κινδύνοις, σὲ ὑπέρμαχον ἡ οἰκουμένη, ἀλλοφόρε τὰ ἔθνη τροπούμενον. Ὡς οὖν Δυαίου καθεῖλες τὴν ἔπαρσιν, ἐν τῷ σταδίῳ θαρρύνας τὸν Νέστορα, οὕτως Ἅγιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἱκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Κοντάκιον, ἦχος δ'. Αὐτόμελον.

Τοῖς τῶν αἱμάτων σου ῥείθροις Δημήτριε, τὴν Ἐκκλησίαν Θεὸς ἐπορφύρωσεν, ὁ δοὺς σοι τὸ κράτος ἀήττητον, καὶ περιέπων τὴν πόλιν σου ἄτρωτον. αὐτῆς γὰρ ὑπάρχεις τὸ στήριγμα.

Ἀργία, καὶ Κατάλυσις οἴνου καὶ ἐλαίου.

Μεγαλυνάριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου.

Τὸν μέγαν ὁπλίτην καὶ ἀθλητήν, τὸν στεφανηφόρον, καὶ ἐν Μάρτυσι θαυμαστόν, τὸν λόγχῃ τρωθέντι πλευρὰν ὡς ὁ Δεσπότης, Δημήτριον τὸν θεῖον, ὕμνοις τιμήσωμεν.

Οὗτος ἦτο κατὰ τοὺς χρόνους Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τῶν Βασιλέων ἐν ἔτει σϟς', (296) κατήγετο δὲ ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, εὐσεβὴς ὢν ἄνωθεν ἀπὸ τοὺς γονεῖς του, καὶ διδάσκαλος τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. Ὅταν δὲ μετέβη εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ὁ Μαξιμιανός,

τότε συνελήφθη ὁ μέγας οὗτος Δημήτριος, καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν φυλακήν, διότι ἦτο περιβόητος κατά τε τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν εἰς Χριστὸν Πίστιν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Βασιλεὺς ἐκαυχᾶτο διὰ ἄνθρωπόν τινα, Λυαῖον ὀνομαζόμενον, ὁ ὁποῖος ὑπερέβαλλε τοὺς ἄλλους κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος καὶ κατὰ τὴν ἀνδρίαν, καὶ ἐπειδὴ παρεκίνει τοὺς Θεσσαλονικεῖς νὰ ἔμβωσιν εἰς τὸ στάδιον, καὶ νὰ πολεμήσωσι μὲ αὐτόν, διὰ τοῦτο νέος τις χριστιανὸς κατὰ τὴν Πίστιν, ὀνομαζόμενος Νέστωρ, ὑπῆγε πρὸς τὸν ἅγιον Δημήτριον εὑρισκόμενον εἰς τὴν φυλακήν, καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν· «Δοῦλε τοῦ Θεοῦ, θέλω νὰ πολεμήσω μὲ τὸν Λυαῖον, ὅθεν παρακάλεσον τὸν Κύριον ὑπὲρ ἐμοῦ.» Ὁ δὲ Ἅγιος ἐσφράγισε τὸ μέτωπον αὐτοῦ, καὶ εἶπε· «Καὶ τὸν Λυαῖον θέλεις νικήσει, καὶ διὰ τὸν Χριστὸν θέλεις μαρτυρήσει.» Ὅθεν ἐκ τοῦ λόγου τούτου τοῦ Ἁγίου λαβὼν θάρρος ὁ Νέστωρ καὶ δύναμιν εἰς τὴν ψυχήν του, εὐθὺς ἐπήδησεν εἰς τὸ στάδιον, καὶ πολεμήσας μὲ τὸν Λυαῖον, ἐθανάτωσεν αὐτόν, καταβαλὼν οὕτω καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν ἐκείνου, καὶ τὸ καύχημα τοῦ Βασιλέως.

Ὁ Βασιλεὺς λοιπὸν αἰσχυνθείς, ἐλυπήθη ἐνταὐτῷ καὶ ὠργίσθη· καὶ ἐπειδὴ ἔμαθεν, ὅτι ὁ ἅγιος Δημήτριος παρεκίνησεν εἰς τοῦτο τὸν Νέστορα, ἔστειλε στρατιώτας, καὶ προσέταξεν αὐτοὺς νὰ κατατρυπήσωσι μὲ λόγχας τὸν Ἅγιον ἐν τῇ φυλακῇ, διότι ἐγένετο αἴτιος τῆς σφαγῆς τοῦ Λυαίου. Γενομένου δὲ τούτου, εὐθὺς ὁ μέγας Δημήτριος παρέδωκε τὴν Ἁγίαν του ψυχὴν εἰς χεῖρας Θεοῦ· πολλὰ δὲ θαύματα καὶ ἰατρείας παραδόξους ἐποίει μετὰ θάνατον. Ἔπειτα κατὰ προσταγὴν τοῦ Βασιλέως, ἀπεκεφαλίσθη καὶ ὁ ἅγιος Νέστωρ. Τοιουτοτρόπως ἠκολούθησεν ὁ θάνατος τοῦ ἁγίου Δημητρίου, καὶ τὸ νεκρὸν αὐτοῦ λείψανον ἔκειτο κατὰ γῆς ἐρριμμένον· τινὲς δὲ Χριστιανοὶ λαβόντες αὐτό, τὸ ἐκήδευσαν καὶ ἐνεταφίασαν εἰς τὴν γῆν. Δοῦλος δέ τις τοῦ Ἁγίου ὀνόματι Λοῦπος, ὁ ὁποῖος ἵστατο παρ' αὐτῷ ὅτε ἐλάμβανεν τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ μακάριον θάνατον, οὗτος, λέγω, λαβὼν τὸ αἷμα τοῦ Μάρτυρος ἐπάνω εἰς τὸ τοῦ Ἁγίου ἐπανωφόριον, ὁμοίως καὶ τὸ δακτύλιον τοῦ Ἁγίου, καὶ χρίσας αὐτὸ μὲ τὸ αἷμά του, ἐποίει διὰ μέσου αὐτῶν πολλὰ θαύματα καὶ τεράστια· ὥστε ἐνεπλήσθη ὅλη ἡ πόλις τῆς Θεσσαλονίκης ἀπὸ τὴν φήμην τῶν τοιούτων θαυμάτων. Ὅθεν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπομένῃ ταῦτα ὁ φθόνος τοῦ Διαβόλου, οὐδὲ νὰ μὴ τὰ μάθῃ ὁ Βασιλεύς· διὰ τοῦτο συνελήφθη ὁ καλὸς οὗτος ὑπηρέτης Λοῦπος, καὶ ἐφονεύθη παρευθύς, γενόμενος καὶ αὐτὸς Μάρτυς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ (1).

(1) Σημείωσαι, ὅτι τὸ Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Δημητρίου συνέγραψεν ἑλληνιστὶ ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή· «Εἶχε μὲν τὰ Ρωμαίων σκῆπτρα» (σώζεται ἐν τῇ Λαύρᾳ, ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις.) Σημείωσαι, ὅτι Νικό-

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ ΜΥΡΟΒΛΥΤΟΥ

ά. Συνήθειαν ἔχουσιν οἱ Βασιλεῖς, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ὅταν θέλωσι νὰ φιλεύσωσι τοὺς φίλους των δὲν ὑπηρετοῦσιν οἱ ἴδιοι, ἀλλὰ θέτουσιν ἰδίους

δημος ὁ Ἀγειορείτης ἐφιλοπόνησεν ἓξ νέους Κανόνας ἑξαήχους εἰς τὸν Ἅγιον τοῦτον Δημήτριον· οἵτινες συναριθμηθέντες μὲ ἄλλους δύο παλαιοὺς εἰς πρῶτον καὶ δεύτερον ἦχον ὄντας, ἀπετέλεσαν ὡραίαν ὀκτώηχον εἰς τὸν ἅγιον Δημήτριον. Ἐτυπώθη δὲ αὕτη ἀνωνύμως ἐν τῷ τέλει τοῦ νεοτυπώτου βιβλίου τοῦ καλουμένου «Θύρα Μετανοίας,» τοῦ περὶ τῶν τεσσάρων ἐσχάτων ἐνδιαλαμβάνοντος. Ἔχει δὲ καὶ ἐγκώμιον γλαφυρὸν εἰς τὴν αὐτοῦ Μαρτυρικὴν μεγαλειότητα ὁ θεῖος Γρηγόριος ὁ Θεσσαλονίκης ὁ Παλαμᾶς, οὗ ἡ ἀρχή· «Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου.» Σημείωσαι, ὅτι τοὺς Αἴνους τοῦ ἁγίου τούτου Δημητρίου συνέγραψεν ὁ Στουδίτης Θεόδωρος, ἢ μᾶλλον καὶ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ὁ ἅγιος Θεοφάνης ὁ Γραπτός· καὶ ὅρα εἰς τὰ Συναξάρια ἐκείνων κατὰ τὴν ἐνδεκάτην τοῦ Νοεμβρίου καὶ κατὰ τὴν ἐνδεκάτην τοῦ Ὀκτωβρίου. Ἐσφαλμένη δὲ ἐστιν ἡ περίοδος ἐκείνη τοῦ τροπαρίου τῶν πρώτων στιχηρῶν τοῦ μεγάλου Ἑσπερινοῦ, ἡ λέγουσα· «Μετὰ πολλοῦ γὰρ σάλου καὶ κλύδωνος σοὶ τῶν ἀνθέων προσῆξαν κύματα» ἥνπερ ἐγὼ (Νικόδημος) οὕτως εὗρον διορθωμένην ἐν τοῖς χειρογράφοις· «Μετὰ σφοδροῦ γὰρ σάλου καὶ κλύδωνος σοὶ προσαγέντα ἀθέων κύματα.» Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐν τῷ Ἀπολυτικίῳ ἐκείνη περίοδος, ἡ λέγουσα· «Ὡς οὖν Λυαίου καθεῖλες τὴν ἔπαρσιν, καὶ ἐν σταδίῳ θαρρύνας τὸν Νέστορα» οὕτω διορθοῦται· «Καὶ ἐν σταδίῳ ἐθάρρυνας Νέστορα» ἢ «Ἐν τῷ σταδίῳ θαρρύνας τὸν Νέστορα.» Σημείωσαι, ὅτι λόγος ἁπλοῦς τοῦ ἁγίου Δημηρίου εὑρίσκεται εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Σαγήνην. Ὁ δὲ ἀνωτέρω λόγος τοῦ Θεσσαλονίκης Γρηγορίου εὑρίσκεται μεταπεφρασμένος εἰς τὸ ἁπλοῦν ἔν τινι κελλίῳ Χιλανταρινῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἐπικαλουμένῳ τοῦ Γερμανοῦ· ὅστις παρὰ μὲν τοῦ ὁσιολογιωτάτου κὺρ Νεοφύτου μετεφράσθη, παρὰ Νικοδήμου δὲ ἐπιμελῶς διωρθώθη καὶ ἀντεγράφη. Ἐγκώμιον εἰς τὸν μέγαν Δημήτριον ἔχει καὶ Μακάριος ὁ Κωφός· ἀλλὰ καὶ Λέων ὁ Σοφὸς Ἑλληνικὸν ἐγκώμιον πλέκει εἰς αὐτόν, σωζόμενον ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Παντοκράτορος, οὗ ἡ ἀρχή· «Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ.» Καὶ Ἰωάννης ὁ χαρτοφύλαξ τῆς Θεσσαλονίκης λόγον ἔχει εἰς τὸ μύρον αὐτοῦ, οὗ ἡ ἀρχή· «Ὁ λόγος τῷ Μυρορρόᾳ» (σώζεται ἐν τῇ Λαύρᾳ, καὶ τῇ τοῦ Βατοπαιδίου καὶ Διονυσίου)· καὶ Φιλόθεος Πατριάρχης, οὗ ἡ ἀρχή· «Δημήτριος ἡμῖν τοῦ τε συλλόγου» (σώζεται ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων).

Ἐν δὲ τῷ Ὡρολογίῳ γράφεται οὕτω.

Ὁ ἅγιος Δημήτριος ἦν Θεσσαλονικεὺς τὴν πατρίδα, εὐσεβῶν γονέων υἱὸς εὐσεβέστατος, καὶ διδάσκαλος τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ· διὸ καὶ ἐλθόντος τοῦ Μαξιμιανοῦ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην τῷ 290, συλληφθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, ἐτηρεῖτο δέσμιος ἐν φυλακῇ. Ἀγώνων δὲ τελουμένων ἐν τῇ πόλει, ὁ μὲν Μαξιμιανὸς ἐκάθητο θεατής· βάρβαρος δέ τις αὐτοῦ φίλος καὶ ἐπίσημος, παλαιστής, Λυαῖος τὸ ὄνομα, ἐπαιρόμενος εἰς τὸ μέγεθος τοῦ σώματος καὶ τὴν

των ἀνθρώπους ἐμμίσθους ὑπηρέτας, οἵτινες ὑπηρετοῦσιν εἰς τὴν τράπεζαν ἐκείνην. Οὕτως ὁμοιάζει καὶ ἡ σημερινὴ ἑορτή, τράπεζα εἶναι καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, συμποσιάρχης εἶναι ὁ ἅγιος Δημήτριος, καὶ ὑμεῖς εἶσθε οἱ προσκεκλημμένοι φίλοι τοῦ Ἁγίου, ἐγὼ δὲ ὁ ταπεινὸς δοῦλος τοῦ Χριστοῦ εἶμαι ὑπηρέτης τῆς τραπέζης αὐτῆς· λοιπὸν ὁ ἅγιος τοῦ Χριστοῦ Δημήτριος φιλεύει ἡμᾶς τὴν σήμερον, οὐχὶ μὲ τροφὴν φθαρτὴν καὶ πρόσκαιρον, ὅπου σήμερον γευόμεθα καὶ αὔριον πεινῶμεν, ἀλλὰ μὲ τροφὴν ἄφθαρτον καὶ αἰωνίαν, ἥτις ποτὲ δὲν ἐλαττοῦται, οὐδὲ ἀτιμάζεται, τὴν ὁποίαν τροφὴν καὶ ὁ Προφήτης Δαυὶδ λέγει, «ἄρτον οὐράνιον, καὶ ἄρτον Ἀγγέλων·» διότι αὔξεται ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐξ αὐτῆς τῆς τροφῆς, ὡς καὶ τὸ σῶμα ἐκ τοῦ ἄρτου· αὔξεται δὲ ἡ ψυχὴ οὐχὶ εἰς ποσότητα, δηλαδὴ εἰς μάκρος ἢ πλάτος ἢ βάθος, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐνδυνάμωσιν τῆς εἰς τὸ ἀγαθὸν θελήσεως αὐτοῦ διὰ τῆς θελήσεως τοῦ Θεοῦ. Διὸ καὶ ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸ Δευτερονόμιον λέγει «οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐν παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ »διὰ στόματος Θεοῦ·» καὶ τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον ἀγαθὴν μερίδα τὴν ὀνομάζει. Τί ἄλλο καλλίτεραν τροφῆς ἀθανάτου, τί ἄλλο εἶναι τιμιώτερον τραπέζης ἁγίας; θαυμαστὰ μὲν καὶ καλὰ εἶναι τὰ φαγητὰ τῆς βασιλικῆς τραπέζης, ἀλλὰ θαυμαστότεροι καὶ καλλίτεροι εἶναι οἱ λόγοι τῆς σημερινῆς ἑορτῆς. Δεῦτε εὐλογημένοι χριστιανοὶ πανηγυρήσωμεν, χαρῶμεν καὶ τραφῶμεν ἀπὸ τὴν βασιλικὴν τράπεζαν, ἂς χορτάσωμεν ἀπὸ τὰ φαγητὰ τοῦ βασιλέως, ἂς ἀνοίξωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ ὦτα μας νὰ ἀκούσωμεν καὶ νὰ ἐννοήσωμεν θείους καὶ ἁγίους λόγους· καί, καθὼς ἄνθρωπός τις συλλέγει ἐκ πολλῶν ἀνθέων καὶ ποιεῖ ὡραῖον στέφανον, εἶτα τὸν χαρίζει εἰς ἄλλον φίλον του καὶ ἐκεῖνος εὐχαριστεῖται διὰ τὴν χάριν τοῦ στεφάνου, οὕτως ἂς ποιῶμεν καὶ ἡμεῖς· ἀπὸ πάντα θεῖον λόγον ὃν ἀκούωμεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἂς συλλέγωμεν ὅπως στολίσωμεν καὶ στεφανώσωμεν τὴν ψυχὴν ἡμῶν καὶ ποιήσωμεν αὐτὴν ἀξίαν τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Πόθεν δὲ νὰ στολίσωμεν τὴν ψυχὴν ἡμῶν; ἀπὸ τοὺς λόγους τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ ἀπὸ τὰς ἑορτάς· διότι ἀπὸ οὐδὲν ἄλλο δὲν μεταβάλλεται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ κακόν, ὅπως ἔλθῃ εἰς τὸ ἀγαθὸν παρὰ ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν διδασκαλίαν, ἀπὸ τὰς διηγήσεις τῶν βίων τῶν ἁγίων ἀνδρῶν, μάλιστα δέ, ὅταν διηγῆται μάρτυρος ἔργα καὶ θαύματα, τότε ὁ ἄνθρωπος εὐφραίνεται καὶ χαίρει περισσότερον. Μία λοι-

---

ρώμην αὐτοῦ, ἐκόμπαζεν ἐν τῷ σταδίῳ, προσκαλῶν τοὺς πολίτας διαγωνίσασθαι πρὸς αὐτόν, καὶ πάντας τοὺς συμπλεκομένους αὐτῷ καταβάλλων. Ταῦτα ἰδὼν νεανίας τις, Νέστωρ καλούμενος, καὶ γνώριμος τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἔρχεται πρὸς αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, τὰς εὐχὰς αὐτοῦ ἐξαιτούμενος πρὸς μονομαχίαν· ἃς καὶ λαβὼν διὰ τῆς σφραγίσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ, παρουσιάζεται εἰς τὸ στάδιον· καὶ εἰπών· «Ὁ Θεὸς Δημητρίου βοήθει μοι!» συμπλέκεται τῷ Λυαίῳ, καὶ βαλὼν αὐτῷ καιρίαν πληγὴν κατὰ καρδίας, ἀφῆκεν ἄπνουν ἐπὶ τῆς γῆς τὸν πρῴην μεγάλαυχον. Ὁ δὲ Μαξιμιανὸς εἰς ἄκρον λυπηθεὶς ἐπὶ τούτῳ, καὶ τὴν αἰτίαν μαθών, προσέταξεν ἀμέσως, τὸν μὲν Δημήτριον λόγχαις τρωθῆναι ἐν ᾗ εὑρίσκετο φυλακῇ, τὸν δὲ Νέστορα τῷ ἰδίῳ ξίφει ἀναιρεθῆναι.

πὸν ἀπὸ τὰς μαρτυρικὰς διηγήσεις εἶναι καὶ ἡ σημερινὴ τὴν ὁποίαν μέλλω νὰ διηγηθῶ. Τούτου ἕνεκα σᾶς παρακαλῶ νὰ ἑτοιμάσητε καὶ καθαρήσητε τὸν ἑαυτόν σας, ἵνα ἀκούσητε καλῶς τοὺς λόγους μου διὰ νὰ εὐφρανθῆτε καὶ χαρῆτε καὶ λάβητε τὸν μισθὸν ἐκ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τὸν σήμερον ἑορταζόμενον Ἅγιον.

β'. Τριακόσια σχεδὸν ἔτη μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Ρώμην αὐτοκράτωρ τις ὀνομαζόμενος Μαξιμιανὸς Ἡρκούλιος, ὁ ὁποῖος εἶχε σύζυγόν του τὴν θυγατέρα ἑνὸς ἄλλου αὐτοκράτορος ὀνομαζομένου Διοκλητιανοῦ. Ὁ Μαξιμιανὸς οὗτος ἦτον ἄνθρωπος ἀσεβὴς, καὶ δὲν ἤθελεν οὐδόλως νὰ ἀκούσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Ὅπου δὲ εὑρίσκετο χριστιανός τις προσεπάθει παντοιοτρόπως νὰ τὸν θανατώσῃ. Πολλοὶ λοιπὸν ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς ὑπήγαιναν πλέον εἰς αὐτὸν θελληματικῶς καὶ ἐμαρτύρουν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ. Εἷς ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς ἐκείνους ἦτον καὶ ὁ ἅγιος Δημήτριος· αὐτὸς ἦτον ἀπὸ τὴν μεγαλούπολιν Θεσσαλονίκην καὶ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἦσαν ἀπὸ τοὺς πρώτους καὶ ἐπισήμους Ἄρχοντας τῶν Μακεδόνων. Τὸν ἐτίμων δὲ καὶ τὸν ὑπελήπτοντο ὄχι τόσον διὰ τὴν ἀρετήν του καὶ τὴν ἀγαθότητα τῆς ψυχῆς του· διότι οὐχὶ μόνον ἐφαίνετο καλλίτερος κατὰ τὴν εὐγένειαν τῶν ἠθῶν καὶ τῶν τρόπων του ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους εὐγενεῖς καὶ φρονίμους τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ἀλλ' ἀκόμη καὶ κατὰ τὴν σωματικὴν ὡραιότητα ἦτον ὁ εὐμορφότερος ἀπὸ ὅλους τοὺς ὁμηλίκους του. Ἦτον φύσει ἀγαθὸς καὶ προαίρεσιν εἶχεν ἀγαθωτάτην. Ἐκ παιδικῆς του ἡλικίας ἐδείκνυε ὁπόσον μέγας ἤθελε κατασταθῇ μὲ τὸν καιρόν. Ὅταν δὲ ἐμεγάλωσεν ἐφαίνετο εὐγενέστερος καὶ τιμιώτερος. Κατεγίνετο κυρίως νὰ μανθάνῃ τὸ καλόν, καὶ νὰ γυμνάζηται εἰς τὰ ἔργα τοῦ πολέμου, διότι ἡ πολεμικὴ τέχνη ἐτίμα πολὺ τοὺς νέους τοῦ καιροῦ ἐκείνου. Καὶ εἶχε μὲν ἀνθηρὰν ἡλικίαν καὶ δύναμιν ἀκουστήν, ἀλλὰ περισσότερον τὸν ἐπῄνουν διὰ τὰς ψυχικάς του ἀρετάς· διότι ἦτο φρόνιμος καὶ ἐγκρατής, ἠγάπα δὲ τὴν δικαιοσύνην καὶ ἀπεστρέφετο τὴν ἀδικίαν. Τόσην δὲ καλὴν φήμην εἶχεν ἀποκτήσει διὰ τὰς ἀρετάς του εἰς ὅλην τὴν ἐπαρχίαν τοῦ βασιλέως Μαξιμιανοῦ, ὥστε ὁ βασιλεὺς αὐτὸς ἐξ οἰκείας προαιρέσεως τὸν ἐτίμησεν ἐξαιρετικῶς ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους ἄρχοντας τῆς Θεσσαλονίκης μὲ τὸ ἀξίωμα τοῦ Δουκός· ἤγουν τὸν διώρισε Στρατηγὸν ὅλης τῆς Θεσσαλίας, διότι ἤκουεν ὅτι ἦτο φρόνιμος καὶ ἀνδρεῖος εἰς τοὺς πολέμους, ἤτοι ἤνωνε τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἀνδρείαν μετὰ τῆς στρατηγικῆς ἐμπειρίας.

γ'. Ὁ Ἅγιος λοιπὸν πρὶν ἢ ἀξιωθῇ αὐτῆς τῆς τιμῆς ἀπὸ τὸν βασιλέα Μαξιμιανὸν, προσεποιεῖτο ὅτι ἦτο εἰδωλολάτρης· ἅμα δὲ ἔλαβε τὸν βαθμὸν αὐτὸν εὐθὺς ἐνεφανίσθη ὡς χριστιανός. Καὶ δὲν ἔχαιρε μὲν τόσον διὰ τὴν τιμὴν αὐτὴν τὴν ὁποίαν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν βασιλέα, ὅσον κατεγείνετο νὰ αὐξήσῃ τὰς ἀρετὰς τῆς ψυχῆς του· ἡμέραν δὲ καὶ νύκτα δὲν ἔπαυε νὰ διδάσκῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν. Ἐδίδασκε δὲ οὐχὶ κρυφίως φοβούμενος νὰ μὴ τὸ μάθῃ ὁ βασιλεύς, ἀλλ' ἐξεναντίας φανερώτατα. Τὸ δὲ κυριώτερον αὐτοῦ ἔργον ἦτο, νὰ σπείρῃ ἐπιτηδείως τὸν σπόρον τῆς εὐσεβείας εἰς τὰς ψυχὰς ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι τὸν ἤκουον ὅταν ἐδίδασκε, καὶ πρὸς τοὺς ὁποίους ἔλεγεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ἀπὸ τὸν

Θεὸν, ὅτι ἐτιμήθη παρ' αὐτοῦ, ἤγουν τὸν ἔβαλεν εἰς τὸν Παράδεισον διὰ νὰ χαίρῃ καὶ νὰ ἐντρυφᾷ ἐκεῖ καὶ ὅτι ὁ Διάβολος ἀπὸ φθόνον τὸν ἠνάγκασε νὰ παραβῇ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς ὀργισθεὶς τὸν ἐξώρισεν ἀπὸ τὸν Παράδεισον· Ἔλεγεν ἀκόμη, ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος Θεὸς καὶ Πλάστης θέλων νὰ ἀναδιδάσῃ πάλιν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ τιμὴν, κατέβῃ ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐσαρκώθη ἐκ τῆς ἁγίας Παρθένου καὶ Θεοτόκου Μαρίας, καὶ ἔγεινε τέλειος ἄνθρωπος, καθὼς εἴμεθα καὶ ἡμεῖς· μόνον ἁμαρτωλὸς δὲν ἦτο· ὅτι ἐσταυρώθη καὶ ἐθανατώθη, ὅτι ἀνελήφθη εἰς τοὺς Οὐρανούς, καὶ ὅτι αὐτὸς μέλλει ἐπ' ἐσχάτων νὰ ἔλθῃ πάλιν ἵνα κρίνῃ τοὺς ἀνθρώπους ὅλους καὶ νὰ ἀποδώσῃ εἰς ἕκαστον κατὰ τὰ ἔργα του.

δ'. Τοιαῦτα λέγων καὶ διδάσκων συνεχῶς ὁ ἅγιος Δημήτριος εὕρισκε πολλούς, οἱ ὁποῖοι ἐδέχοντο καὶ ἔβαλλον εἰς πρᾶξιν τὴν διδασκαλίαν του· διότι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, ἅμα ἤκουον τοὺς λόγους αὐτοῦ, ἐπέστρεφον εἰς τὴν θεογνωσίαν, καὶ τὰ μὲν εἴδωλα κατεφρόνουν καὶ ἀπεστρέφοντο, τὸν δὲ ἀληθινὸν Θεὸν ὡμολόγουν καὶ ἐπίστευον. Καίτοι δὲ καθ' ἡμέραν ἐκαρποφόρει ἡ διδασκαλία του αὕτη, αὐτὸς ἐντοσούτῳ δὲν ἔπαυεν ἀπὸ τοῦ νὰ διδάσκῃ, καὶ οὐδὲν ἄλλο συνελογίζετο εἰμὴ ὅτι, ἂν δὲν κατορθώσῃ νὰ ἐπιστρέψωσιν ὅλοι οἱ Θεσσαλονικεῖς καὶ νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὸν Χριστὸν, τίποτε δὲν ὠφελεῖτο οὐδὲ ἐκέρδαινεν ἀπέναντι τῆς ὑπολήψεως τὴν ὁποίαν ἔχαιρεν. Ὁ ἐχθρὸς ὅμως τῆς ἀληθείας Διάβολος, ὅστις φθονεῖ πάντοτε τὸ συμφέρον τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, βλέπων ὅτι αὔξονται ἀκαταπαύστως οἱ χριστιανοὶ καὶ ἐλαττοῦνται οἱ εἰδωλολάτραι, ἐφθόνησε καὶ προσεπάθει παντοιοτρόπως νὰ παρακωλύσῃ τὸ κήρυγμα τοῦ ἁγίου. Πλήν, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἐντελῶς τὸν σκοπόν του, δὲν εὕρισκεν ἄλλο μέσον καταλληλότερον παρὰ ἐὰν κατώρθωνε νὰ θανατωθῇ ὁ Ἅγιος. Αὐτὸ δὲ τοῦτο τὸ ὁποῖον συνελογίζετο καὶ ἐπεθύμει, τὸ κατώρθωσεν ἐπὶ τέλους, ὡς θέλομεν ἰδεῖ ἀκολούθως.

ε'. Ὁ βασιλεὺς Μαξιμιανὸς, ἀφοῦ ὑπέταξε τοὺς Σκύθας καὶ τοὺς Σαυρομάτας εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς Ρωμαϊκῆς βασιλείας, ἐπιστρέφων νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος, καὶ θυσιάζων εἰς τὰ εἴδωλα εἰς ὅσας πόλεις διέβαινεν· ἦλθεν καὶ εἰς Θεσσαλονίκην. Τότε τινὲς ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρας τῆς πόλεως ταύτης ἔχοντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν τὸν Διάβολον, καὶ θέλοντες νὰ τιμηθῶσιν ἀπὸ τὸν βασιλέα διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην, ὑπῆγαν εἰς αὐτὸν καὶ τῷ εἶπον. «Κραταιότατε βασιλεῦ, ὁ Θεὸς νὰ αὔξῃ τὴν βασιλείαν σου θέλομεν νὰ ἀναφέρωμεν λόγον τινὰ πρὸς τὴν Μεγαλειότητά σου, καὶ ἂς μὴ φανῶμεν ὀχληροὶ ἄνθρωποι, διότι διαβάλλομεν τὸν αὐθέντην ἡμῶν, διότι ἡμεῖς θέλοντες περισσότερον τὸ συμφέρον τῆς βασιλείας σου ἀπὸ τὸ αὐτοῦ συμφέρον, ὁμολογοῦμεν τὴν ἀλήθειαν. Γνώρισον λοιπὸν ὅτι ὁ Δημήτριος, ὁ ὁποῖος ἐτιμήθη ἀπὸ τὴν Μεγαλειότητά σου μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ Δουκὸς τῆς Θεσσαλίας, ἠρνήθη τὴν πάτριον θρησκείαν καὶ πιστεύει τὸν Χριστόν, ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἐσταύρωσαν οἱ Ἑβραῖοι. Καὶ δὲν εὐχαριστήθη εἰς αὐτὸ μόνον, ἀλλὰ καθήμενος καὶ εἰς τὸ δικαστήριόν του κηρύττει φανερὰ αὐτὸν τὸν Χριστὸν διὰ Θεὸν ἀληθινόν· καθ' ἑκάστην δὲ οἱ εἰδωλολάτραι ἀκούοντες τοὺς πεπλανημένους λόγους αὐτοῦ, ἀφίνουσι τὴν θρησκείαν των καὶ γίνονται χριστιανοί.»

ς'. Ὁ βασιλεὺς ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐλυπήθη, διότι ἔχασε τοιοῦτον ἄνθρωπον, ἔπειτα ὅμως θέλων νὰ μάθῃ καὶ ὁ ἴδιος τὴν ἀλήθειαν, προσέταξε νὰ φέρωσιν αὐτὸν ἔμπροσθέν του. Ἐπορεύθησαν λοιπὸν παρευθὺς οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι καὶ εὗρον τὸν Ἅγιον καθήμενον καὶ διδάσκοντα τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἁρπάξαντες αὐτὸν ἀμέσως ὡς ἀνήμεροι λέοντες τὸν ἐπαρουσίασαν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. Ὁ Ἅγιος ὅμως, ἐπειδὴ ἦτον πρόθυμος ἐξ ἀρχῆς νὰ μαρτυρήσῃ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, οὔτε ἀντεστάθη εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οὔτε τὸν βασιλέα ἐφοβήθη, ἀλλ' ἔστη ἔμπροσθεν αὐτοῦ τοσοῦτον χαίρων καὶ εὐφραινόμενος, ὥστε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφαίνετο λαμπρότατον καὶ χαριέστατον ἀπὸ χαράν. Ὁ βασιλεὺς λοιπὸν εἶπε πρὸς τὸν ἅγιον Δημήτριον. «Τοιαύτην τιμὴν ἐνόμιζον ἐγὼ νὰ μὲ δώσῃς, οὕτως ἤλπιζον νὰ μὲ τιμᾷς καὶ σὲ ἀνεβίβασα εἰς τοιοῦτον βαθμόν; Ἐγὼ σὲ ἀνέδειξα Δοῦκα τῆς Θεσσαλίας, καὶ οὔτε ἓν μίλιον τοὐλάχιστον μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν δὲν ἐξῆλθες διὰ νὰ μὲ προϋπαντήσῃς;» Ὁ Ἅγιος ἀπεκρίθη. «Βασιλεῦ, ἐγὼ τὴν Μεγαλειότητά σου μὲν τιμῶ, ἀλλὰ καὶ τὸν Θεὸν τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, ὅστις εἶνε βασιλεὺς ὅλου τοῦ κόσμου, ἐκεῖνον τιμῶ περισσότερον.» Ὁ βασιλεὺς τὸν ἠρώτησε. «Καὶ ποῖος εἶνε ὁ Θεός σου καὶ Βασιλεύς;» Ὁ Ἅγιος ἀπεκρίθη. «Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, ἐκεῖνος εἶναι Θεὸς ἀληθινὸς καὶ Βασιλεὺς Παντοκράτωρ.» Ὁ βασιλεὺς τῷ εἶπε πάλιν. «Λοιπὸν αὐτὸν πιστεύεις σύ, διὰ τοῦτο δὲν καταδέχεσαι ἡμᾶς, ἀνάξιε τῆς τιμῆς! καὶ τί καλὸν εἶδες ἀπὸ τὸν Χριστόν σου καὶ τὸν ἔχεις Θεὸν καὶ Βασιλέα; Δὲν εἶνε θεοὶ ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ἀπόλλων, καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀλλ' ὁ Χριστός σου εἶνε Θεός; Δὲν σὲ ἐτίμησα ἐγὼ καὶ σὲ διώρισα Δοῦκα τῆς Θεσσαλίας; Αὐτὰ ἀποδίδεις εἰς ἡμᾶς ἀχάριστε ἄνθρωπε! Τοιοῦτος φαίνεσαι πρὸς τοὺς μεγάλους θεοὺς καὶ πρὸς ἡμᾶς; Καὶ ἐγὼ θὰ σὲ ἀνταποδώσω κατὰ τὴν μιαρὰν σου γνώμην· μὲ μυριαςβασάνους καὶ τιμωρίας νὰ βασανισθῇς καὶ τιμωρηθῇς διὰ νὰ μάθῃς ὁποῖος εἶμαι ἐγὼ, καὶ ποῖος εἶσαι σύ, καὶ τί δύναται ὁ Θεός σου νὰ ποιήσῃ ὑπὲρ σοῦ;» Ὁ Ἅγιος ἀπεκρίθη. «Βασιλεῦ, τὰς τιμωρίας καὶ τὰς βασάνους μὲ τὰς ὁποίας μὲ ἀπειλεῖς, ἐγὼ τὰς θεωρῶ ὡς χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν, καὶ εὐεργεσίαν μου· διότι αὐταὶ θέλουσι προξενήσει εἰς ἐμὲ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, καὶ τιμὴν ἀκατάπαυστον.»

ζ'. Ἅμα ὡς ὁ βασιλεὺς ἤκουσεν αὐτοὺς τοὺς λόγους ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Ἁγίου, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐθυμώθη ὑπερβολικῶς κατ' αὐτοῦ, ἔπειτα ὅμως θέλων νὰ ταπεινώσῃ τὴν γνώμην του προσέταξε νὰ τὸν φυλακίσωσι συλλογιζόμενος ὅτι ἂν καταφρονηθῇ καὶ φυλακισθῇ θ' ἀναγκασθῇ νὰ μεταβάλῃ γνώμην. Ἔλαβον λοιπὸν οἱ στρατιῶται τὸν Ἅγιον καὶ τὸν διηύθυναν εἰς τὴν φυλακὴν, οὐχὶ τὴν καθ' ἑαυτὸν φυλακὴν, ἀλλ' εἰς τόπον ἀκάθαρτον. Ἦτοι λουτρὸν μέγα καὶ παλαιὸν πλησίον τοῦ τόπου ἔνθα ἐκάθητο ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς καμάρας τοῦ λουτροῦ ἐκείνου ἦσαν οἱ ἀπόπατοι· ὅπου καὶ τὸν ἀπέκλεισαν. Ὅταν ὁ Ἅγιος εἰσέρχετο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, εἶδεν ἔμπροσθέν του σκορπίον μέγαν ὅστις ὕψου τὸ κέντρον του νὰ τὸν κεντήσῃ. Παρευθὺς ὁ Ἅγιος ἐποίησε τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, καὶ εἶπεν. «Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ὅστις εἶπε, νὰ πατῶμεν ἐπάνω ὄφεων, καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ.» Αὐτὸ εἶπε καὶ ἐπάτησε τὸν σκορπίον ἐκεῖνον, καὶ πά-

ραυτα Ἄγγελος Κυρίου ἐπάνωθεν αὐτοῦ κρατῶν στέφανον χρυσοῦν, εἶπεν εἰς αὐτόν. «Χαῖρε Δημήτριε στρατιῶτα τοῦ Χριστοῦ, θάρρει, ἐνδυναμοῦ καὶ νίκα τοὺς ἐχθρούς σου.» Ταῦτα εἶπε, καὶ ἔβαλε τὸν στέφανον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ οἱ μὲν στρατιῶται ἀφοῦ τὸν ἐνέκλεισαν ἐκεῖ, ἐπέστρεψαν εἰς τὸν βασιλέα ηὐχαριστημένοι διότι, ἐξετέλεσαν τὴν προσταγὴν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἅγιος ἀπέμεινε κεκλεισμένος εἰς τὰς καμάρας τοῦ λουτροῦ, μεμονωμένος μὲν ἀπὸ συναναστροφὴν ἀνθρώπων, ἀλλ' ὅμως ἀπὸ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐπαρηγορεῖτο εἰς τὴν ἀπομόνωσίν του. Εἶχε δὲ καὶ χαρὰν καὶ λύπην δι' ὅσα συνέβησαν εἰς αὐτόν, χαρὰν μὲν, διότι τὸν ἠξίωσεν ὁ Θεὸς καὶ ἐπαρουσιάσθη χριστιανὸς ἐνώπιον τοῦ βασιλέως· λύπην δέ, διότι δὲν ἐτελειοῦτο ἐγρήγορα, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Πλὴν καὶ οὕτως εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν καὶ ἐδέησα τὴν ὥραν τοῦ θανάτου του. Καὶ ὅσον μὲν ἐπεθύμει ὁ Μαξιμιανὸς νὰ ἔχῃ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ὑπηκόους του, ἄλλο τόσον καὶ ὁ Ἅγιος ἐπεθύμει νὰ μαρτυρήσῃ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ.

ἡ. Ὁ παρανομώτατος οὗτος βασιλεὺς χαίρων εἰς τὰς θυσίας τῶν εἰδώλων, καὶ ἀγαπῶν νὰ βλέπῃ αἱματοχυσίας καὶ φόνους ἀνθρώπων, προσέταξε τότε νὰ ἐκτελέσωσι τὸν ἀγῶνα τοῦ Πεντάθλου· διότι οἱ βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων, τὸν παλαιὸν καιρὸν, αὐτὴν τὴν συνήθειαν εἶχον. Εἰς οἱανδήποτε πόλιν, ἐπορεύοντο κατὰ πρώτην φορὰν, ἔβαλον τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἔτρεχον, καὶ ἐπάλαιον, καὶ τὴν πέτραν ἔρριπτον, καὶ ἐπήδων, καὶ μὲ τὰ κοντάρια ἐσκόπευον εἰς σημεῖα προσδιωρισμένα· Αὐτὰ δὲ τὰ πέντε ἀγωνίσματα ὠνόμαζον Πένταθλον· καὶ ὅστις ἤθελε νικήσει εἰς ἓν ἀπὸ αὐτὰ τὰ πέντε ἀγωνίσματα τοῦ Πεντάθλου ἐτίμων αὐτὸν οἱ βασιλεῖς καὶ δῶρα ἔδιδον εἰς αὐτόν. Αὐτὰ λοιπὸν τὰ πέντε ἀγωνίσματα ἠθέλησεν ὁ βασιλεὺς νὰ γένωνται τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Καὶ αὐτὸς μὲν ἐκάθησεν εἰς τόπον ὑψηλὸν ἵνα νὰ βλέπῃ τοὺς ἀγωνιζομένους, οἱ δὲ ἄνθρωποι ἔπαιζον, καὶ ἠγωνίζοντο ἕκαστος κατὰ τὸ παιγνίδιον τὸ ὁποῖον προετίμα. Εἷς δὲ ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἐπάλαιον ἦτον ἄνθρωπός τις τοῦ βασιλέως ὅστις ὠνομάζετο Λυαῖος καὶ ὅστις ἦτον ἀπὸ πόλιν τινα τῆς Σκυθίας ὀνομαζομένην Οὐάνδηλα. Αὐτὸς ἦτον ὑψηλότατος καὶ ἰσχυρότατος, καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ ἵνα προξενῇ εἰς αὐτὸν τιμὴν καὶ ἔπαινον· Αὐτὸς λοιπὸν ὁ Λυαῖος ἀφ' ἑνὸς μὲν τεχνίτης εἰς τὴν πάλην ὡς δυνατὸς, ἐνίκα πολλοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὁ βασιλεὺς βλέπων αὐτὸν ἔχαιρε μεγάλως καὶ τὰ πλούσια δῶρα ἐδωρεῖτο εἰς αὐτόν. Ἀλλ' ἀκούσατε καὶ τὸ τέλος αὐτοῦ πῶς συνέβη.

θ'. Παλληκάριόν τι τῆς Θεσσαλονίκης νεώτατον εἰς τὴν ἡλικίαν καὶ ὡραιότατον εἰς τὴν ὄψιν, ὁ ἅγιος, λέγω, Νέστωρ ὅστις ἦτον ἐν τῷ κρυπτῷ χριστιανὸς, καὶ γνωστὸς τοῦ ἁγίου Δημητρίου, βλέπων τὸν Λυαῖον ὅτι φονεύει τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς εὐχαριστεῖται καὶ ὑπερηφανεύεται εἰς τὴν νίκην αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ θέλων νὰ ἴδῃ τὴν δύναμιν τοῦ ἀληθινοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, ὑπῆγεν εἰς τὰς καμάρας ἐκείνας, ὅπου ἦτον κεκλεισμένος ὁ μέγας Δημήτριος, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. «Δοῦλε τοῦ ἀληθινοῦ Χριστοῦ καὶ Αὐθέντά μου, ὁ μιαρὸς βασιλεὺς χαίρει πολὺ εἰς τὰς πράξεις τοῦ ἀσεβεστάτου Λυαίου, καὶ ἡ ψυχή μου ὀρέγεται νὰ παλαίσω μετ' αὐτοῦ, μόνον εὐλόγησόν με καὶ ἐνδυνάμωσόν με νὰ ὑπάγω νὰ τὸν νικήσω.» Τότε ὁ ἅγιος Δημήτριος

ἐποίησε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ μέτωπον τοῦ Νέστορος, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. «Ὕπαγε καὶ τὸν Λυαῖον θέλεις νικήσει, καὶ ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ θέλεις μαρτυρήσει.» Ἐξῆλθε λοιπὸν ὁ Νέστωρ ἀπὸ τὴν φυλακὴν, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν τόπον ἔνθα ἐτελεῖτο ὁ ἀγὼν τῆς πάλης καὶ παρευθὺς ἐφώναξεν εἰς τὸ μέσον. «Ὦ Λυαῖε ἔλα νὰ παλαίσωμεν εἷ δύο.» Ὁ δὲ βασιλεὺς ὅστις ἐκάθητο εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος, καὶ ἐθεώρει τοὺς ἀνθρώπους πῶς ἠγωνίζοντο, εὐθὺς ὡς εἶδε τὸν Νέστορα νέον εἰς τὴν ἡλικίαν εἴκοσι περίπου ἐτῶν, ἐμήνυσεν εἰς αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ ἔμπροσθέν του, καὶ τῷ εἶπε. «Νεανία, δὲν ἐφοβήθης τὴν ζωήν σου· ἀλλ' ἦλθες νὰ παλαίσῃς μὲ τὸν Λυαῖον; Δὲν τὸν βλέπεις πόσους ἐνίκησε; Δὲν βλέπεις πόσα αἵματα ἔχυσε; Πῶς ἀποτολμᾷς νὰ ἐκτεθῇς εἰς τοιοῦτον κίνδυνον; Δὲν λυπεῖσαι τὴν ὡραιότητά σου καὶ τὴν νεότητά σου; Μήπως ἀναγκάζεσαι ἀπὸ πτωχίαν νὰ ἐπιθυμῇς τὸν θάνατόν σου; Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ συμπλακῇς μετὰ τοῦ Λυαίου, νὰ μὴ θανατωθῇς, καί, ἂν εἶσαι πτωχὸς, νὰ σὲ πλουτίσω ἐγώ· μόνον νὰ μὴν ἀπολέσῃς τὴν ζωήν σου.» Ὁ Νέστωρ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν. «Βασιλεῦ, ἐγὼ πτωχὸς δὲν εἶμαι, οὐδὲ καταφρονῶ τὴν ζωήν μου, ἀλλὰ καὶ βίον (πλοῦτον) ἔχω, καὶ τὴν ζωήν μου ἀγαπῶ· θέλω ὅμως νὰ παλαίσω μετὰ τοῦ Λυαίου, διὰ νὰ λάβω τιμήν· διότι, καὶ ἂν ἦμαι πλούσιος τιμὴν ὅμως δὲν ἔχω τί τότε θέλω τὸν ἄτιμον πλοῦτον; Ἀγαπῶ λοιπὸν νὰ τιμηθῶ, καὶ νὰ φανῶ καλλίτερος ἀπὸ τὸν Λυαῖον, διὰ τοῦτο ἀποφασίζω νὰ κινδυνεύσω.» Ἅμα εἶδεν ὁ βασιλεὺς ὅτι δὲν ὑπακούει, τὸν ἀφῆκεν. Ὁ δὲ ἅγιος Νέστωρ, εὐθὺς ὡς ἐπλησίασε εἰς τὸν Λυαῖον ἔρριψε τὸ ἐπανωφόριόν του, καὶ ἔκραξεν. «Ὁδηγὸς Δημητρίου, βοήθει μοι.» Ἅμα δὲ ὡς εἶπε τὸν λόγον τοῦτον, ἀνείλκυσε τὸ ἐγχειρίδιόν του καὶ ἐκτύπησε τὸν ὑπερήφανον Λυαῖον εἰς τὸ μέσον τῆς καρδίας, εὐθὺς δὲ οὗτος ἔπεσε κατὰ γῆς νεκρός. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἰδὼν ὅτι ἐφονεύθη ὁ Λυαῖος ἐλυπήθη εἰς τόσον βαθμόν, ὡς νὰ εἶχεν ἐκπέσει ἀπὸ τὴν βασιλείαν του. Ἔκραξε λοιπὸν τὸν Νέστορα καὶ τῷ εἶπε. «Νεανία μὲ ποίας μαγείας ἐνίκησας τὸν Λυαῖον; Αὐτὸς ἐφόνευσε τόσους ἀνθρώπους δυνατοτέρους ἀπὸ ἐσέ, καὶ σὺ πῶς τὸν ἐθανάτωσας;» Ὁ ἅγιος Νέστωρ ἀπεκρίθη. «Ἐγὼ βασιλεῦ μὲ τὰς μαγείας δὲν ἐνίκησα τὸν Λυαῖον, ἀλλὰ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ.» Ἅμα ἤκουσεν ὁ μιαρὸς βασιλεὺς αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐθυμώθη ὑπερβολικῶς, καὶ προσέταξε ἕνα ἐκ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ, Μαρκιανὸν ὀνομαζόμενον, νὰ ἐκβάλῃ τὸν Νέστορα ἔξω ἀπὸ τὴν χρυσῆν λεγομένην πύλην καὶ νὰ τὸν ἀποκεφαλίσῃ μὲ τὸ ἐγχειρίδιόν του. Καὶ οὕτως ἐτελειώθη ὁ ἅγιος Νέστωρ, κατὰ τὸν λόγον τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

ι'. Μετὰ ταῦτα ἠγέρθη παρευθὺς ὁ βασιλεὺς λυπημένος, καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ παλάτιόν του λέγων καθ' ἑαυτόν. Μὰ τὴν δύναμιν τῶν μεγάλων θεῶν, ἀπὸ μαγείας ἐφονεύθη σήμερον ὁ φίλος μου Λυαῖος». Ἅμα δὲ ὡς ἔμαθεν ὅτι ἀπὸ τὰ μηχανεύματα τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἐφονεύθη, προσέταξε τοὺς στρατιώτας του νὰ ὑπάγωσι νὰ φονεύσωσιν αὐτὸν μέσα εἰς τὰς καμάρας ἐκείνας τοῦ λουτροῦ. Ὑπῆγαν λοιπὸν οἱ στρατιῶται καὶ ἐλόγχευσαν αὐτὸν μὲ τὰς λόγχας των εἰς ὅλον τὸ σῶμα. Ἡ πρώτη δὲ λόγχευσις, τὴν ὁποίαν ἔδωκαν εἰς αὐτόν, ἦτον εἰς τὴν δεξιάν του πλευράν, εἰς τὸ ἴδιον μέρος ὅπου ἐλόγχευσαν καὶ τὸν Χριστὸν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, διότι ὁ Ἅγιος ἅμα εἶδεν αὐτοὺς ὕψωσε

μόνος του τὴν δεξιάν του χεῖρα διὰ νὰ τὸν λογχεύσωσι. Τοιοῦτον λοιπὸν μαρτύριον ἔλαβεν ὁ Μεγαλομάρτυς Δημήτριος, καὶ οὕτως ἐτελειώθη κατὰ τὴν σήμερον (1). Φίλος δέ τις τοῦ ἁγίου Λοῦππος ὀνομαζόμενος, παριστάμενος εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἐξέβαλε τὸ δακτυλίδιον τοῦ ἁγίου ἀπὸ τὸν δεξιόν του δάκτυλον καὶ ἐπῆρε καὶ τὸ μανδύλιον καὶ τὸ ἐπανωφόριόν του, ἐκ τῶν ὤμων του, καὶ τὰ ἔβαψεν εἰς τὸ αἷμά του· καὶ δι' αὐτῶν ἔποιει θαύματα πολλά· ἀρρώστους ἰάτρευε, καὶ ἄλλους ἀνθρώπους δαιμονιζομένους καὶ πάσχοντας ἀπὸ πᾶσαν ἀσθένειαν ἐθεράπευεν. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἅμα τὸ ἔμαθεν ἀπέστειλε στρατιώτας καὶ ἀπεκεφάλισαν αὐτὸν εἰς τόπον τινὰ λεγόμενον Τριβουνάλιον. Τινὲς δὲ χριστιανοὶ ἐπῆραν τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου Δημητηρίου κρυφίως, διὰ τὸν φόβον τοῦ βασιλέως, καὶ τὸ ἐνεταφίασαν εἰς τὸ ἴδιον λουτρόν, εἰς τὸ ὁποῖον τὸν εὗρον. Ἤδη δὲ φίλοι ἀναγνῶσται, θὰ σᾶς διηγηθῶ καί τινα ἐκ τῶν θαυμάτων αὐτοῦ.

ιά. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Μαξιμιανοῦ, ἐβασίλευσεν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ὁ εὐσεβέστατος καὶ χριστιανικώτατος. Κατὰ τὸ διάστημα λοιπὸν τῆς βασιλείας του διώρισεν στρατηγόν τινα εἰς τὴν μεγάλην Βλαχίαν, ὀνομαζόμενον Λεόντιον, ὅστις ἠσθένησεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην τόσον βαρέως, ὥστε πρωτίμα μᾶλλον νὰ ἀποθάνῃ παρὰ νὰ ζῇ. Πολλοὶ ἰατροὶ τὸν ἐπεσκέφθησαν, καὶ κανεὶς δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἰατρεύσῃ, ἀλλὰ μάλιστα ἐχειροτέρευεν. Ἐκινδύνευε λοιπὸν ὁ Λεόντιος μεγάλως καὶ κανένα ἰατρὸν ἱκανὸν δὲν εὗρισκεν, ἅμα δὲ ἔμαθε ὅτι ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ἔκειτο τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου Δημητρίου ποιεῖ θαύματα, ὑπῆγε βασταζόμενος καὶ προσέπεσε, καὶ ἅμα εἰσῆλθεν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ἀμέσως Θεοῦ βοηθείᾳ ἰατρεύθη. Μετὰ τοῦτο ἐξώδευσεν ἱκανὰ χρήματα καὶ ἔκτισε τὸν ναὸν αὐτόν, ὁ ὁποῖος εἶναι εἰς τὴν Θεσσαλονίκην τοῦ Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου.(2) Ἀκολούθως δὲ ὅταν ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τόπον, ὅπου τὸν ἔστειλεν ὁ βασιλεύς, ἠθέλησε νὰ λάβῃ μέρος ἀπὸ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου διὰ νὰ κτίσῃ καὶ ἐκεῖ Ἐκκλησίαν. Ὁ δὲ ἅγιος Δημήτριος ἐφάνη εἰς τὸν ὕπνον του, καὶ τῷ εἶπε. «Νὰ μὴ μὲ διαχωρίσῃς.» λοιπὸν ὁ Ἄρχων δὲν πειράζει διόλου τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου, ἀλλὰ ἔλαβε μόνον χῶμα ἀπὸ τὸν τάφον αὐτοῦ, καὶ εὗρε καὶ τὸ δακτύλιόν του, καὶ τὸ μανδύλιόν του, αὐτὰ τὰ ὁποῖα προείπομεν ὅτι εἶχεν ὁ Λοῦππος, καὶ τὰ ἔλαβε καὶ τὰ ἔβαλεν εἰς κυτίον. Ἐρχόμενος δὲ νὰ διέλθῃ τὸν Δούναβιν, τὸν ηὗρε πλημμυρισμένον, καὶ ἠπόρει τί νὰ πράξῃ· πρῶτον μὲν διότι ἔμεινεν ἐπὶ πολὺν καιρὸν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ δεύτερον, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ διέλθῃ τὸν ποταμόν. Τὴν νύκτα λοιπὸν ἐφάνη ὁ ἅγιος Δημήτριος καὶ τῷ εἶπεν· « Μὴ λυπῆσαι Λεόντιε αὔριον νὰ λάβῃς τὸ κυτίον αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἔχει τὸ δακτυλίδιόν μου καὶ τὸ μανδύλιόν μου, καὶ κρατῶν αὐτὸ εἰς τὴν χεῖρά σου νὰ διέλθῃς ἀφόβως τὸν ποταμόν, τὸ αὐτὸ δὲ νὰ κάμωσι καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους ἔχεις, καὶ θέλετε διέλθει Θεοῦ βοηθείᾳ ἀβλαβεῖς. Τῇ ἐπαύριον τὸ πρωῒ ἀφύπνωσεν ὁ Ἄρχων, καὶ ἔπραξεν ὅπως προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἅγιος Δημήτριος καὶ

(1) Ὁ θάνατος τοῦ Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου συνέβη τὸ 290 Σωτήριον ἔτος. (2) Σήμερον δὲ ὁ Ναὸς εἶναι τζαμίον.

ἀφοῦ ὑπῆγεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν του, ἔκτισε καὶ ἄλλην Ἐκκλησίαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

ιϐ'. Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν χριστιανῶν Βασιλέων ἦτο ἐπίσκοπός τις εἴς τινα πόλιν τῆς Ἀφρικῆς. Ἡμέραν τινὰ ἐμβῆκεν εἰς πλοῖον ἵνα ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καθ' ὁδὸν δὲ συνεργείᾳ σατανικῇ πειρατικὰ πλοῖα συνέλαβον τὸ πλοῖον ἐκεῖνο καὶ ἐπῆραν τοὺς ἀνθρώπους αἰχμαλώτους, καὶ τὸν Ἐπίσκοπον ἐκεῖνον ἐκόμισαν καὶ τὸν ἐπώλησαν εἰς τὴν Ἀνατολήν, εἰς ἄρχοντα Ἀγαρηνόν, ὁ ὁποῖος καθὸ κακὸς καὶ ἀνήμερος ὁποῦ ἦτον, προσέταξεν αὐτὸν νὰ μεταφέρῃ κοπρίαν εἰς τὰ ἀμπέλια καὶ εἰς τοὺς κήπους αὐτοῦ. Πολλάκις ὁ Ἐπίσκοπος ἐπετίθετο τὸ κοφίνιον εἰς τὴν κεφαλήν του, καὶ δακρύων ἔλεγεν. «Ἀλοίμονον εἰς ἐμέ, ποῦ εἶνε ὁ καιρὸς καθ' ὃν ἐκράτουν εἰς τὴν κεφαλὴν τὰ ἄχρηστα Μυστήρια καὶ τώρα πῶς κατήντησα;» Ἡμέραν λοιπὸν καὶ νύκτα παρεκάλει τὸν Θεὸν νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν ἐκείνην. Μίαν δὲ νύκτα ἐφάνη ἐπάνωθεν αὐτοῦ ὁ ἅγιος Δημήτριος καθήμενος ἐπὶ λευκοῦ ἵππου, καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν. «Τί ἔχεις καὶ κλαίεις;» Ἀπεκρίθη ὁ ἐπίσκοπος. «Τί ἔχω μὲ ἐρωτᾷς; Δὲν βλέπεις πόσα κακὰ μοὶ συμβαίνουσι τοῦ δυστυχοῦς; Τὴν ἡμέραν εἶμαι εἰς τὴν δουλείαν, καὶ τὴν νύκτα εἰς τὰ σίδηρα. Τί καλὸν ἔχω ὁ ἐλεεινός, καὶ νὰ μὴ κλαίω;» Εἶπεν εἰς αὐτὸν ὁ Ἅγιος. «Ἔλα ἱππευσον εἰς τὰ ὀπισθεν τοῦ ἵππου μου.» Ἀπεκρίθη ὁ ἐπίσκοπος. «Αὐθέντη δὲν δύναμαι νὰ ἐγερθῶ, διότι εἶμαι δεμένος.» Εἶπεν εἰς αὐτὸν πάλιν ὁ Ἅγιος· «Ἔγειρου ἀφοῦ σοὶ λέγω.» Ἠγέρθη λοιπὸν ὁ ἐπίσκοπος καὶ ἱππευσεν, καὶ θαυμασίως εὑρέθησαν ἀμφότεροι ἔφιπποι ἔξω τῆς Θεσσαλονίκης. Τότε εἶπεν ὁ Ἅγιος πρὸς τὸν ἐπίσκοπον. «Ἐγὼ ἔχω ἐδῶ οἰκίας, καὶ εἶμαι δοῦξ αὐτῆς τῆς πόλεως· λοιπὸν ὑπάγω πρότερον. καὶ σὺ ἐρώτησον καὶ ἐλθὲ κατόπιν μου.» Ἀπεκρίθη ὁ ἐπίσκοπος. «Καὶ πῶς νὰ ἐρωτῶ, Αὐθέντα;» Εἶπεν εἰς αὐτὸν ὁ Ἅγιος. «Ἐρώτησον ποῦ εἶνε αἱ οἰκίαι Δημητρίου τοῦ Δουκὸς τῆς Θεσσαλονίκης, καὶ ἐρωτῶν οὕτως θέλεις μὲ εὕρει, καὶ ἐγὼ θέλω σὲ προπαρασκευάσει, νὰ ὑπάγῃς καὶ ἕως εἰς τὸν τόπον σου.» Αὐτὰ εἶπεν εἰς αὐτὸν ὁ Ἅγιος· ἔπειτα προσεποιήθη ὡς νὰ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. Ὁ δὲ ἐπίσκοπος ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὴν θύραν τῶν τειχῶν τῆς πόλεως, ἠρώτα καθὼς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἅγιος οἱ δὲ θυρωροὶ τὸν περιεγέλων, λέγοντες εἰς αὐτόν. «Ἡμεῖς Δημήτριον Δοῦκα δὲν ἔχομεν.» Ἄλλοι δὲ συνετοί, ἅμα ἤκουσαν τὴν ἐρώτησιν τοῦ ἐπισκόπου, ἐνόησαν ὅτι θαῦμα τι ἐτέλεσεν εἰς αὐτὸν ὁ μέγας Δημήτριος, διότι καθ' ἑκάστην ἐθαυματούργει ὁ Ἅγιος εἰς τοὺς αἰχμαλώτους. Ἠρώτησαν λοιπὸν αὐτόν. «Τί ἄνθρωπος εἶνε;» Καὶ αὐτὸς εἶπεν εἰς αὐτοὺς τὴν ὑπόθεσιν. Ὅτι ἦτον αἰχμάλωτος εἰς τὴν Ἀνατολήν, καὶ ὅτι ἐφάνη εἰς αὐτὸν στρατιώτης τις, ὅστις τὸν ἠλευθέρωσεν ἕως ἐκεῖ. Τότε εἶπον εἰς αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι. «Ἔλα νὰ σὲ ὑπάγωμεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ τὸν γνωρίσῃς.» Καὶ καθὼς ὑπῆγονεἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ εἶδεν ἀπὸ μακρὰν τὴν εἰκόνα του, ἐγνώρισεν αὐτόν, καὶ ἠγκαλίασέ τον, κλαίων καὶ ἔλεγεν. «Αὐτὸς εἶνε ὁ στρατιώτης ὅστις μὲ ἠλευθέρωσεν.» Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς τῆς Θεσσαλονίκης, ἅμα ἔμαθε τὰ γενόμενα, ἐφωδίασε τὸν ἐπίσκοπον ἐκεῖνον μὲ τὰ ἀναγκαῖα ἐξοδά του ἵνα ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἀφρικήν. Ἀνεχώρησε λοιπὸν ὁ ἐπίσκοπος καὶ ἀφοῦ εὐώδωσεναὐτὸν ὁ Θεός, ἔφθασεν ὑγιὴς καὶ καλῶς ἔχων εἰς τὴν ἐπαρχίαν

του. Ἐκεῖ δὲ ἐπώλησε τὰ ὑπάρχοντά του, διὰ νὰ κτίσῃ Ἐκκλησίαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Ἤρξατο λοιπὸν καὶ τὴν ἐτελείωσε καὶ μόνον ὁ ἄμβωνἔλειπε, δι' ὃ ἐλυπεῖτο πολύ, διότι δὲν εὗρισκεν εὔμορφα μάρμαρα νὰ τὸν κατασκευάσῃ. Συνέπεσεν ὅμως τὸν καιρὸν ἐκεῖνον νὰ ἀνεγείρῃ ἄρχων τις εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησίαν εἰς ὄνομα τῶν ἁγίων Μηνᾶ, Βίκτωρος καὶ Βικεντίου, καὶ ἔστειλεν ἀνθρώπους του μὲ πλοῖον νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Ἀνατολὴν νὰ συνάξωσι μαρμαρίνας στήλας (κολώνας). Κατὰ τὰς ἡμέρας δὲ ἐκείνας κατὰ τὰς ὁποίας ἐλυπεῖτο ὁ ἐπίσκοπος διὰ τὸν ἄμβωνα, ἔφθασε καὶ τὸ πλοῖον ἐκεῖνο, καὶ ἤρραξεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀφρικῆς. Τὴν νύκτα λοιπὸν ἐκείνην ἐφάνη ὁ ἅγιος Δημήτριος εἰς τὸν ἐπίσκοπον, καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν. «Κάτω εἰς τὸν λιμένα ἦλθε πλοῖον, ὅπερ ἔχει μεγάλα καὶ θαυμαστὰ μάρμαρα, ὕπαγε νὰ ἀγοράσῃς ἀπὸ ἐκεῖνα.» Τὸ πρωῒ ἠγέρθη ὁ ἐπίσκοπος μὲ πολλὴν χαράν, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν λιμένα καὶ εἶπε πρὸς τὸν πλοίαρχον: «Ἤκουσα, Αὐθέντα ὅτι ἔφερες μάρμαρα, καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ μοὶ πωλήσῃς ἀπὸ αὐτά, ἵνα τελειώσω ἐκκλησίαν τινά, ἣν κτίζω.» Ὁ πλοίαρχος ἀπεκρίθη εἰς αὐτόν: «Δὲν ἔχω τίποτε, Δέσποτά μου.» Ὁ ἐπίσκοπος ἐπέστρεψε πάλιν πικρανθείς. Καὶ τὴν δευτέραν νύκτα πάλιν ἐφάνη ὁ Ἅγιος, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν: «Ὕπαγε καὶ ζήτησον νὰ σοὶ δώσῃ, διότι αὐτὸς ἔχει στήλας ὅπως τὰς ζητεῖς.» Ὑπῆγε λοιπὸν ὁ ἐπίσκοπος, καὶ ὁ πλοίαρχος ἠρνήθη πάλιν. Τὴν τρίτην νύκτα φαίνεται καὶ πάλιν ὁ Ἅγιος, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν. «Ὕπαγε καὶ εἰπὲ φανερὰ εἰς τὸν πλοίαρχον. Σὺ ἔχεις τόσα μάρμαρα, καὶ ἐξ αὐτῶν εἶνε τόσα πορφυρᾶ, καὶ τόσα πράσινα, καὶ τόσα λευκά, τόσα γαλανά, καὶ τόσα ἄλλου εἴδους, καὶ λέγεις νὰ τὰ ὑπάγῃς εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ τὴν ἐκκλησίαν τῶν ἁγίων Μηνᾶ, Βίκτωρος καὶ Βικεντίου, πρέπει νὰ γινώσκῃς, ὅτι ἡ ἐκκλησία ἐκείνη ἐτελειώθη, διότι ἤργησας πολὺν καιρόν, καὶ ὁ ἄρχων, ὅστις σὲ ἔστειλεν, ηὗρεν ἐκεῖ ἄλλα μάρμαρα καὶ ἔκτισε τὴν ἐκκλησίαν ὅπως τὴν ἤθελεν. Ἂν λοιπὸν ὑπάγῃς ἐκεῖ, χάριν δὲν θὰ σοὶ γνωρίζωσι, καὶ θὰ ἀπολέσῃς καὶ τὸν κόπον σου. Διὰ τοῦτο πώλησον αὐτὰ πρὸς ἐμὲ εἰς τὴν τιμήν των νὰ σοὶ ὀφείλω χάριν καὶ ἐγὼ καὶ ὁ μέγας Δημήτριος, τοῦ ὁποίου τὴν ἐκκλησίαν ἀνεγείρω.» Τὸ πρωῒ ὑπῆγεν ὁ ἐπίσκοπος εἰς τὸν λιμένα μὲ μεγάλην χαράν, καὶ εἶπε πρὸς τὸν πλοίαρχον τοὺς λόγους τοῦ Ἁγίου. Ἐκεῖνος δὲ ἅμα ἤκουσεν αὐτούς, ἠγέρθη παρευθὺς καὶ ἐξεφόρτωσε τὸ πλοῖόν του, καὶ ἄλλα μὲν ἐπώλησεν εἰς τὸν ἐπίσκοπον, ἄλλα δὲ ἐχαρίσατο εἰς τὸν Ἅγιον διὰ ψυχικήν του σωτηρίαν. Οὕτως ἐτελείωσεν ὁ ἐπίσκοπος τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου, δοξάζων τὸν Θεὸν καὶ τὸν μέγαν Δημήτριον.

ιγ΄. Συνέβη ποτὲ καθ' ὅλην τὴν Θεσσαλίαν τόσον μεγάλη πεῖνα, ὅσην δὲν ἐνεθυμοῦντο ποτὲ οἱ ἄνθρωποι τοῦ τόπου ἐκείνου. Λοιπὸν ὅλα τὰ μέρη τῆς Θεσσαλίας ἐμαστίζοντο ἀπὸ τὴν πεῖναν, ἰδίως ὅμως καὶ αὐτὴ ἡ Θεσσαλονίκη ἐκινδύνευε νὰ ἀφανισθῇ. Ἀλλ' ὁ μέγας Δημήτριος ὁ ἕτοιμος βοηθὸς τῶν χριστιανῶν, δὲν ἀφῆκε τὸν τόπον ἐκεῖνον νὰ ἀφανισθῇ· ἀλλὰ τί ἐνήργησε; Πλοίαρχός τις ὁ ὁποῖος ἐμπορεύετο τὸ σιτάριον, ἐφόρτωσε τὸ πλοῖόν του κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν διὰ νὰ μεταφέρῃ αὐτὸ εἰς τὴν Εὐρώπην. Τὴν νύκτα λοιπὸν ἐφάνη ὁ ἅγιος Δημήτριος εἰς τὸν ὕπνον αὐτοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

«Τὸ σιτάριον αὐτό, ποῦ μελετᾷς νὰ τὸ ὑπάγῃς ;» Ὁ πλοίαρχος ἀπεκρίθη. «Εἰς τὴν Εὐρώπην σκοπεύω νὰ τὸ μεταφέρω, ἂν θέλῃ ὁ Θεός.» Ὁ Ἅγιος τὸν εἶπε πάλιν. «Ἄκουσόν μου, νὰ τὸ φέρῃς, εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, νὰ τὸ πωλήσῃς ὅπως θέλεις, διότι εἶνε πολλὴ πεῖνα καὶ ἀκρίβεια· καὶ ἰδοὺ λάβε τρία φλωρία ὡς ἀρραβῶνα καὶ φέρε αὐτὸ ἐκεῖ νὰ λάβῃς καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἀξίας του.» Τὸ πρωὶ ἀφυπνώσας ὁ πλοίαρχος εἶδεν εἰς τὴν χεῖρά του καὶ ἦτο τρία φλωρία· εἶπε δὲ πρὸς τοὺς ἄλλους ναύτας. «Ἀπόψε εἶδα εἰς τὸν ὕπνον μου ἕνα στρατιώτην νέον, ὁ ὁποῖος μὲ εἶπε, νὰ φέρωμεν τὸ σιτάριον εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ ἰδοὺ μὲ ἔδωκε καὶ τρία φλωρία, ὡς ἀρραβῶνα. Θέλετε λοιπὸν νὰ τὸ μεταφέρωμεν ἐκεῖ, διότι ὡς μοὶ εἶπεν ὁ φανείς, μεγάλη πεῖνα εἶναι εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον καὶ θέλομεν πορισθῇ πλεῖον κέρδος παρὰ εἰς τὴν Εὐρώπην, διότι ἐκεῖ μὲν προσπλέουσι καὶ ἄλλα πλοῖα μὲ σιτάριον πεφορτωμένα, ἀλλὰ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην μόνον ἡμεῖς πλέομεν.» Ἤκουσαν λοιπὸν οἱ ναῦται τοὺς λόγους τούτους τοῦ πλοιάρχου καὶ ἐδέχθησαν νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην· ἀλλ' ὁ Διάβολος θέλων νὰ παρεμποδίσῃ τὴν καλωσύνην τοῦ Ἁγίου, διήγειρε ἐν τῇ θαλάσσῃ τόσον μεγάλην τρικυμίαν, ὥστε ἐκινδύνευσε τὸ πλοῖον καὶ ἅπαξ καὶ δίς. Πλὴν ὁ μέγας Δημήτριος, ὁσάκις κατελαμβάνοντο ὑπὸ τρικυμίας, παρίστατο ἔμπροσθεν αὐτῶν καὶ τοὺς ἐνεθάρρυνε, καὶ εἰς τὸ πέλαγος ὀφθαλμοφανῶς ἐφαίνετο καὶ ἔδειχνε πρὸς αὐτοὺς τὸν δρόμον. Ἔφθασαν τέλος πάντων διὰ βοηθείας τοῦ Ἁγίου εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, οἱ δὲ Θεσσαλονικεῖς ἅμα ἤκουσαν ὅτι ἦλθε πλοῖον μὲ σιτάριον, ἐδόξασαν ὅλοι τὸν Θεόν, καὶ ἔδραμον ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἰς τὸν λιμένα· καὶ ἐπωλήθη τὸ σιτάριον ὅπως ἤθελεν ὁ Θεὸς καὶ ὁ πλοίαρχος. Ἐδόξασαν λοιπὸν τὸν Θεόν, ὅστις δὲν ἐγκαταλείπει οὐδένα ἀπὸ ἐκείνους οἵτινες ἐλπίζουσιν εἰς αὐτόν. Ὁ πλοίαρχος διηγήθη ἀκολούθως πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς τὸ δραμά του, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι ὁ μέγας Δημήτριος εἶναι ἐκεῖνος ὅστις σκέπει καὶ διαφυλάττει τὴν πόλιν ἐκείνην, τὴν πατρίδα του.

ιδ'. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἁγίου, θέλων ὁ Θεὸς νὰ τὸν δοξάσῃ εἰς ὅλον τὸν κόσμον ᾠκονόμησε καὶ ἐξείρχετο μύρον ἀπὸ τὸ σῶμά του τόσον πολύ, ὥστε ἂν καὶ οἱ ἐντόπιοι καὶ οἱ ἀπὸ ἄλλα μακρινὰ μέρη ἐρχόμενοι, ἐλάμβανον, οὐχὶ μόνον δὲν ἐξηντλεῖτο (ἄδειαζεν), ἀλλὰ μᾶλλον ηὔξανε πρεσβείαις τοῦ Ἁγίου. Εἶχεν ὅμως τὸ μύρον τοῦτο καὶ τὴν δύναμιν νὰ προξενῇ μεγάλας ἰατρείας, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι ἐλάμβανον αὐτὸ μετὰ μεγάλης πίστεως καὶ τὸ ἔπινον. Ἀσκητὴς δέ τις κατοικῶν εἰς βουνόν τι, ὅπερ ὀνομάζεται τοῦ Σολομῶντος, ἀκούσας ὅτι ὁ Ἅγιος ἀναβλύζει μύρον ἄφθονον ἀπὸ τὸν τάφον, δὲν τὸ ἐπίστευε, καὶ συνελογίζετο ὅτι εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὑπάρχουσιν ἄλλοι ἅγιοι οἱ ὁποῖοι ὑπέμειναν περισσότερα μαρτύρια διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, καὶ δὲν ἀνέβλυσαν μύρον, καὶ αὐτὸς διὰ ποῖον μαρτύριόν του ἐδοξάσθη τόσον ἀπὸ τὸν Θεόν ; Λοιπὸν ὁ Θεὸς θέλων νὰ τὸν βεβαιώσῃ ὅτι εἶναι ἀληθὲς τὸ πρᾶγμα, τί ᾠκονόμησε ; Μίαν νύκτα ἀφοῦ ἀνέγνωσεν ὁ ἀσκητὴς ἐκεῖνος τὴν ἀκολουθίαν του, ἔπεσε νὰ κοιμηθῇ καὶ ἐφάνη εἰς αὐτὸν ὡς νὰ εὑρέθη εἰς τὴν Θεσσαλονίκην μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Δημητρίου, καὶ ἐκεῖ εἶδεν ἔμπροσθέν του ἄνθρωπον ὅστις ἐκράτει τὸ κλειδίον τοῦ τάφου τοῦ Ἁγίου, καὶ τῷ λέγει· «ἄνοιξόν με νὰ προσκυνήσω.» Τῷ ἤνοιξε λοιπόν, καὶ εἰσῆλθε μέσα εἰς τὸ κουβούκλιον νὰ προσκυνήσῃ· ἐν ᾧ προσεκύνει, εἶδεν, ὅτι

ὅλος ὁ τάφος ἦτον βεβρεγμένος ἀπὸ μύρον καὶ εὐωδίαζε, καὶ εἶπε πρὸς τὸν φύλακα τοῦ τάφου. «Σὲ παρακαλῶ, ἐλθὲ νὰ σκάψωμεν ἐδῶ νὰ ἴδωμεν πόθεν ἔρχεται τὸ μύρον;» Ἐφάνη λοιπὸν εἰς αὐτὸν ὡς νὰ ἔφεραν ἐργαλεῖα καὶ ἤρξαντο νὰ σκάπτωσι καὶ ἐνῷ ἔσκαπτον εὗρον μέγα τι μάρμαρον τὸ ὁποῖον μὲ πολὺν κόπον ἤγειραν καὶ παρευθὺς ἐφάνη τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου λαμπρὸν κατὰ πολλὰ ὡραῖον, καὶ πολὺ μύρον ἀνέβλυζε καὶ ἐχύνετο ἀπὸ τὰς τρύπας τὰς ὁποίας ἤνοιξαν αἱ λόγχαι τῶν κονταρίων, τοσοῦτον ὥστε περιερράνθη καὶ ὁ φύλαξ τοῦ τάφου. Ὁ δὲ ἀσκητὴς ἀπὸ τὸν τρόμον του, φοβούμενος νὰ μὴ πνιγῇ ἔκραξε μεγαλοφώνως· «ἅγιε Δημήτριε, βοήθει μοι.» Μετὰ τὴν φωνὴν αὐτήν, ὢ τοῦ θαύματος! συνῆλθεν εἰς ἑαυτόν, καὶ εἶδεν ὅτι ἦτον βεβρεγμένος ὅλος ἀπὸ τὸ μύρον, καὶ αὐτὸς καὶ τὰ φορέματά του. Τοῦτο τὸ θαῦμα εἶδεν ὁ ἀσκητὴς καὶ ἠγέρθη παρευθὺς ἀπὸ τὸ βουνὸν ἐκεῖνο, ὅπου ἠσκήτευε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, κηρύττων τὸ θαῦμα τοῦ Ἁγίου, καὶ δοξάζων τὸν Θεόν· ἔμεινε δὲ ἐκεῖ εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ ἱκανὰς ἡμέρας, καὶ ἔπειτα ὑπῆγε πάλιν εἰς τὸ ἀσκητήριόν του, λέγων. «Μέγας ἀληθῶς εἶναι ὁ ἅγιος Δημήτριος.»

ιέ. Καὶ εἰς τὴν Αὐλῶνα ἦτον Αὐθέντης τις, Μαριανὸς ὀνομαζόμενος. Αὐτὸς λοιπὸν ἠσθένησε τόσον βαρέως, ὥστε ἐκινδύνευεν ἀπὸ ὥραν εἰς ὥραν ν' ἀποθάνῃ· πολλοὶ δὲ ἰατροὶ τὸν ἐπεσκέφθησαν, καὶ κἀνεὶς δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν ἰατρεύσῃ· ἔπασχε δὲ καθ' ὅλον τὸ σῶμα ἀπὸ λέπραν καὶ ἐβρώμα. Νύκτα λοιπὸν τινὰ ἐφάνη ὁ μέγας Δημήτριος καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. «Ἄνθρωπε διατὶ βασανίζεσαι οὕτω καὶ ἐξοδεύεσαι εἰς μάτην; Σὺ ἄλλως δὲν δύνασαι νὰ ἰατρευθῇς, μόνον ἐλθὲ εἰς τὴνΘεσσακονίκην καὶ πρόσπεσον εἰς τὸν τάφον μου μετὰ πίστεως καὶ θέλεις ἰδεῖ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.» Ὑπῆγε λοιπὸν ὁ αὐθέντης ἐκεῖνος Μαριανός, καὶ προσέπεσεν εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου, καὶ διὰ νυκτὸς ἐφάνη πάλιν ὁ Ἅγιος καὶ ὡς νὰ ἔλαβεν ἔλαιον ἀπὸ τὴν κανδήλαν του καὶ τὸν ἄλειψε καὶ παρευθὺς ἰατρεύθη.

ιϛ'. Ὁ μέγας Βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς διενοήθη ποτὲ νὰ λάβῃ μέρος ἀπὸ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου, διὰ νὰ τὸ ἔχῃ εἰς ἁγιασμὸν καὶ ψυχικὴν σωτηρίαν. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἐπειδὴ εἶχεν ἀνεγείρει τότε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας, ἤθελε νὰ ὑπάρχῃ ἐντὸς αὐτοῦ καὶ μέρος τοῦ λειψάνου τοῦ Ἁγίου ὁμοῦ μὲ τὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα εἶχε συνηγμένα ἐκεῖ. Ἔπεμψεν λοιπὸν ἀνθρώπους τῆς ἐμπιστοσύνης του, νὰ ὑπάγωσιν εἰς Θεσσαλονίκην καὶ νὰ σκάψωσι τὸν τάφον ἕως οὗ εὕρωσι τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου, καὶ τότε νὰ κόψωσι μέρος ἀπὸ αὐτό, νὰ τὸ φέρωσιν αὐτῷ. Ἔφθασαν λοιπὸν οἱ βασιλικοὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι φέροντες δῶρα τοῦ βασιλέως πρὸς τὸν Ἅγιον καὶ μὲ διαταγὰς πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἐφύλαττον τὴν ἐκκλησίαν θέλοντες νὰ λάβωσιν ἀπὸ τὸ λείψανόν του. Οἱ δὲ Θεσσαλονικεῖς εἶπεν πρὸς αὐτούς. «Ἡμεῖς δὲν τολμῶμεν νὰ ποιήσωμεν τοιαύτην πρᾶξιν. Ἀλλὰ σεῖς, ἐὰν ἀποτολμᾶτε, ἰδοὺ ὁ τάφος εἰς τὰς χεῖρας σας εἶναι, πράξατε ὡς θέλετε.» Ἤρχισαν λοιπὸν οἱ βασιλικοὶ ἄνθρωποι καὶ ἔσκαπτον τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου, καὶ ὅταν ἔφθασαν πλησίον εἰς τὴν λάρνακα, παρευθὺς ὢ τοῦ θαύματος! φωτία μεγάλη ἐξῆλθεν ἀπὸ ἐκεῖ καὶ ἐκινδύνευον νὰ κατακαῶσι, καὶ φωνὴ ἠκούσθη ἡ ὁποία ἔλεγε. «Περισσότερον μὴ σκάψητε.» Τότε ἅμα εἶδον οἱ βασι-

λικοὶ ἄνθρωποι τὸ τοιοῦτον θαῦμα, ἔπεσον κατὰ γῆς μὲ τὰ πρόσωπα δεόμενοι τοῦ Ἁγίου, ἵνα μὴ κατακαῶσιν. Ἔπειτα δὲ ἀπὸ ἱκανὴν ὥραν ἠγέρθησαν, καὶ ἔλαβον χῶμα μόνον ἀπὸ τὸν τάφον του, καὶ τὸ ἔφεραν εἰς τὸν βασιλέα διηγούμενοι εἰς αὐτὸν τὸ παράδοξον θαῦμα, τὸ ὁποῖον εἶδον.

ιζ'. Ἀπὸ τὰ τοιαῦτα λοιπὸν θαύματα τοῦ Ἁγίου καὶ ἀπὸ ἄλλα περισσότερα, τὰ ὁποῖα ἐγίνοντο καθ' ἑκάστην ἡμέραν, συνηθροίζετο πλῆθος πολὺ ἀνθρώπων κατ' ἔτος ἀπὸ τὰ περίχωρα, καὶ ἀπὸ ἄλλας πόλεις καὶ ἐτέλουν πανήγυριν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην κατὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν. Λοιπὸν ἅμα ἔμαθον οἱ Σαρακηνοί, τὸ σκληρὸν τοῦτο καὶ ἀπάνθρωπον γένος, ὅτι πανηγυρίζουσιν οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου, καὶ εἶνε ἀμέριμνοι, ἐσκέφθησαν νὰ ἔλθωσι κρυφίως ἡμέραν τινὰ πρὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Νέστορος νὰ κυριεύσωσι τὴν πόλιν ὅπερ καὶ ἔπραξαν· ἦλθον λοιπὸν καὶ ἄραξαν διὰ νυκτὸς ἔξω τοῦ τείχους, θέλοντες, ὅταν ἡσυχάσῃ ὁ κόσμος νὰ εἰσέλθωσιν ἀπὸ τοῦ τείχους κρυφίως, καὶ ἄλλους μὲν νὰ φονεύσωσιν, ἄλλους δὲ νὰ αἰχμαλωτίσωσιν. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐχθρὸς τῆς ἀληθείας Διάβολος φθονῶν τοὺς Θεσσαλονικεῖς διὰ τὴν ἀγάπην τὴν ὁποίαν εἶχον πρὸς τὸν Ἅγιον καὶ θέλων νὰ τοὺς παρακωλύσῃ καὶ νὰ τοὺς παραδώσῃ εἰς ἀφανισμόν, τί ἐνήργησεν; Ἀφοῦ ἐτελειώθη ὁ ἑσπερινὸς τοῦ ἁγίου Νέστορος ὀλίγον ἀργά, καὶ ὑπῆγαν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὰς οἰκίας των, νὰ ἡσυχάσωσι καὶ νὰ χαρῶσιν, ἤναψε τὸ κουδούκλιον εἰς τὸ ὁποῖον ἦτο ὁ τάφος τοῦ Ἁγίου οἱ δὲ ἄνθρωποι ἅμα εἶδον ὅτι ἤναψεν ἡ ἐκλησία ἔδραμον νὰ σβέσωσι τὴν φωτίαν καὶ ἄλλοι μὲν ἔσβενον, ἄλλοι δὲ ἥρπαζον ἀπὸ τὸν ἄργυρον καὶ τὸ χρυσίον τὸ ὁποῖον ἐχωνεύετο. Τότε ὡς εἶδεν ὁ φύλαξ τῆς ἐκκλησίας, ὅτι ὥρμησαν οἱ ἄνθρωποι νὰ ἁρπάσωσι τὸν ἄργυρον ὅστις ἦτον εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου μὴ γινώσκων τίποτε διὰ τοὺς Σαρακηνούς, μόνον θέλων νὰ τοὺς σκορπίσῃ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν ἔκραξε μεγαλοφώνως. «Ὦ Θεσσαλονικεῖς δράμετε εἰς τὰ τείχη· διότι ἦλθον πολέμιοι νὰ σᾶς κυριεύσωσιν.» Οἱ δὲ Θεσσαλονικεῖς, ἅμα ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους, ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο πάντοτε τὴν αἰχμαλωσίαν, ἔτρεξαν νὰ ἴδωσι ἂν ἀληθῶς ἦσαν ἐχθροί, οἵτινες μόλις εἶχον ἀρχίσει νὰ βάλλωσι κλίμακας εἰς τὰ τείχη διὰ νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ φρούριον. Λοιπὸν ἅμα εἶδον τὸ αἰφνίδιον τοῦτο κακὸν τὸ ὁποῖον συνέβη εἰς αὐτούς, ἄλλοι μὲν ἔδραμον νὰ ἁρπάξωσιν ἅρματα, ἄλλοι δὲ ἐπεκαλοῦντο τὸν Ἅγιον. Καὶ ὅμως ὁ Ἅγιος καθὼ ἕτοιμος βοηθὸς πάραυτα ἐφάνη εἰς τὰ τείχη καὶ μόνος του κατέκοψε πολλοὺς τῶν Σαρακηνῶν. Οἱ δὲ ἄλλοι ἅμα εἶδον τὸ θαῦμα ἔφυγον εἰς τὰ ὀπίσω, διηγούμενοι τὴν συμφοράν των.

ιή. Τόσον δὲ πολὺ ἠγάπα ὁ Ἅγιος τοὺς Θεσσαλονικεῖς καὶ τόσον τοὺς ἐπεμελεῖτο, ὥστε πολλάκις τοὺς ἔσωσε ἀπὸ αἰχμαλωσίαν, ἀπὸ θανατικόν, ἀπὸ πεῖναν καὶ ἀπὸ ἄλλα συμβεβηκότα. Ἄλλοτε εἶχον ὑπάγει οἱ Ἄβαροι, τὸ κακὸν γένος, νὰ κυριεύσωσι τὴν Θεσσαλονίκην· ἐβασίλευε δὲ τότε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος, τὸν ὁποῖον ἐφόνευσεν ὁ τύραννος Φωκᾶς. Λοιπὸν ἔστειλε στράτευμα ἀρκετὸν εἰς βοήθειαν τῶν Θεσσαλονικέων· ἀλλ' οἱ Ἄβαροι πλέον δὲν ἀπεμακρύνοντο, μόνον ἀπέκλεισαν τοὺς Θεσσαλονικεῖς καὶ τοὺς ἠνώχλουν. Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἦτον ἄνθρωπός τις ἐνάρετος, ὅστις ἐφύλαττε τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου· ὁ ὁποῖος πρῶτον μὲν ἦτο Πρω-

τοσπαθάριος τοῦ Βασιλέως, τότε δὲ ἦτο καλόγηρος εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου. Αὐτὸς δὲ εἶδε μίαν τῶν νυκτῶν, ὅτι, ὡς νὰ ἦλθον δύο ἄνθρωποι νέοι καὶ εὐπρεπεῖς, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ναόν, νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Ἅγιον νὰ ἐξέλθῃ, διὰ νὰ συνομιλήσωσι μετ' αὐτοῦ. Ὑπῆγε λοιπὸν καὶ τὸ εἶπεν εἰς αὐτόν, καὶ τῷ ἐφάνη ὡς νὰ ἐξῆλθε καὶ τοὺς ἐχαιρέτισεν. Εἶπον δὲ πρὸς τὸν Ἅγιον οἱ δύο ἐκεῖνοι νέοι. Διατάσσει ὁ Βασιλεὺς τὴν ἁγιωσύνην σου νὰ ἀφήσῃς τὴν πόλιν αὐτήν, καὶ νὰ ὑπάγῃς πρὸς αὐτόν, διότι θέλει νὰ τὴν παραδώσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀβάρων. Τότε, ἅμα, ἤκουσεν ὁ Ἅγιος τὸν λόγον αὐτὸν ἐλυπήθη καὶ ἐστενοχωρήθη, καὶ σκύψας τὴν κεφαλήν του ἐπὶ πολλὴν ὥραν, ἐδάκρυσε τόσον ὥστε βλέπων αὐτὸν ὁ Πρωτοσπαθάριος ἐκεῖνος τόσον λυπημένον, εἶπε πρὸς τοὺς ἀπεσταλμένους. «Ἂν ἐγίνωσκον ὅτι ἤθελε λυπηθῇ τόσον ὁ αὐθέντης μου ἀπὸ τὸ μήνυμά σας δὲν ἤθελον τὸν κράξει νὰ ἐξέλθῃ ἔξω. Μετὰ παρέλευσιν ὅμως ἱκανῆς ὥρας ἤγειρεν ὁ Ἅγιος τὴν κεφαλήν αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ἄνδρας ἐκείνους. «Ἀληθῶς οὕτως ἐφάνη ἀρεστὸν εἰς τὸ Κύριον καὶ Δεσπότην τῶν ὅλων, νὰ παραδώσῃ εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων τοιαύτην πόλιν, ἀφ' οὗ ἔχυσε τὸ αἷμά του ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, διὰ νὰ τὴν ἐξαγοράσῃ ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ Διαβόλου;» Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀπεσταλμένοι· «οὕτως μᾶς προσέταξεν.» Εἶπε πάλιν πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἅγιος. «Σᾶς παρακαλῶ ὑπάγετε νὰ εἴπητε εἰς αὐτὸν τούτους τοὺς λόγους. «Γνωρίζω τοὺς οἰκτιρμούς σου, φιλάνθρωπε Κύριε, διότι ἀείποτε νικῶσι τὴν ὀργήν σου, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς αὐξάνομεν μὲ τὰς ἁμαρτίας μας, γινώσκων ὅτι ἔθου τὴν ψυχήν σου διὰ τοὺς ἁμαρτωλούς· καὶ ὅτι ἔχυσας τὸ ἅγιόν σου αἷμα ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ ἐπειδὴ κατέστησας ἐμὲ φύλακα καὶ ἐπιτηρητὴν εἰς τὴν πόλιν ταύτην, Σὲ Κύριέ μου νὰ μιμηθῶ καὶ νὰ θύσω τὴν ψυχήν μου δι' αὐτούς, ἐὰν ἀπολεσθῶσιν αὐτοί, νὰ ἀπολεσθῶ καὶ ἐγώ, διότι καὶ αὐτοί, ἂν καὶ ἦναι ἁμαρτωλοί, εἰς τὸ ὄνομά σου πιστεύουσι, καὶ σὺ εἶσαι Θεὸς τῶν μετανοούντων, διὰ τοῦτο μὴ ὀργισθῇς ἐναντίον αὐτῶν.» Ἀπεκρίθησαν οἱ ἄνδρες καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν. «Αὐτὰ θὰ εἴπωμεν εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἡμᾶς ἔστειλεν, αὐτὰ θὰ τὸν διηγηθῶμεν, ἀλλὰ μὴ τύχῃ καὶ δυσαρεστηθῇ ἐναντίον σου;» Εἶπε πρὸς αὐτοὺς πάλιν ὁ Ἅγιος. «Οὕτως νὰ τὸν εἴπητε.» Ἀφοῦ εἶπε ταῦτα, ἐφάνη νὰ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κουβούκλιον του καὶ ἐσφάλισε τὰς θύρας. Αὐτὸ τὸ ὅραμα διηγήθη ὁ Πρωτοσπαθάριος ἐκεῖνος πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς, καὶ πάντες ἐπείσθησαν, ὅτι μετ' αὐτῶν εἶναι ἡ βοήθεια τοῦ Ἁγίου. Τοῦτο δὲ φίλοι ἀναγνῶσται, θέλετε τὸ βεβαιωθῇ ἔτι μᾶλλον καὶ ἀπὸ τὴν ἑπομένην διήγησιν.

ιθ'. Ἀφοῦ οἱ βάρβαροι Ἄβαροι ἐκυρίευσαν πολλοὺς τόπους καὶ ἠρήμωσαν αὐτοὺς εἰσέβαλον καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἕως ἑκατὸν χιλιάδες τὸν ἀριθμόν. Ἅμα δὲ ἔφθασαν ἐκεῖ ἀμέσως ἐπολιόρκησαν τὸ φρούριον, καὶ στήσαντες κλίμακας ἀνέβησαν ἐπάνω εἰς τὰ τείχη. Τότε ὁ Ἅγιος ἐφάνη ἐν τῷ ἅμα ὡς ὡπλισμένος στρατιώτης καὶ ἐπιπεσὼν κατ' αὐτῶν κατέσφαξε πολλοὺς ἐξ αὐτῶν· οἱ δὲ λοιποί, φοβηθέντες ἔφυγον μακρὰν ἀπὸ τὸ φρούριον· ἐκεῖ ἔκαμον σκηνὰς καὶ ἔμειναν ἐν αὐταῖς. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ εὑρισκόμενοι προητοίμαζον πάντα τὰ τοῦ πολέμου ἀναγκαῖα· ἔκτισαν δὲ καὶ πύργους ξυλίνους ὑψηλοτέρους ἀπὸ τοὺς πύργους τοῦ φρουρίου· ἔφερον δὲ καὶ πέτρας

πολλὰς καὶ καταλλήλους καὶ οὕτως ἔβαλον εἰς τοὺς πύργους ἄνδρας τεχνίτας νὰ σφενδονίζωσι τὰς πέτρας ἐκείνας ἐντὸς τοῦ φρουρίου, τόσον δὲ πυκνὰ ἐπετροβόλουν ὥστε ἐκρήμνισαν τοὺς προμαχῶνας τῶν τειχῶν, ἅπαντες δὲ οἱ ἐν τῷ φρουρίῳ εὑρισκόμενοι ἐφοβοῦντο καὶ ἔτρεμον, διὰ τὸν μέγαν κίνδυνον ὅστις τοὺς ἠπείλει. Οἱ Θεσσαλονικεῖς βλέποντες τὸν μέγαν κίνδυνον, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀντισταθῶσιν εἰς τοὺς πολεμίους, ἀφιέρωσαν ὅλην αὐτῶν τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Ἅγιον, καὶ αὐτὸν παρεκάλουν νὰ τοὺς βοηθήσῃ. Ὁ δὲ Ἅγιος ὡς ἕτοιμος βοηθὸς πάραυτα τοὺς ἐβοήθησε κατὰ τὸν ἀκόλουθον παράδοξον τρόπον.

κ'. Παρεκίνησε τοὺς πολίτας καὶ ἀνέβησαν εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη τοῦ φρουρίου διὰ νὰ ἀντιπαραταχθῶσιν εἰς τοὺς ἐχθρούς· ἐφάνη δὲ καὶ ὁ Ἅγιος ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, καὶ λαβὼν μικράν τινα πέτραν, ἔγραψεν εἰς αὐτήν. «Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἅγιε Δημήτριε, βοήθει» καὶ ἔπειτα ἔρριψεν αὐτήν. Ἅμα δὲ ἐρρίφθη ὁ πολλῆς τιμῆς ἄξιος ἐκεῖνος λίθος, ὁ ὁποῖος ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου καὶ ἦτον ἐνδεδυμένος μὲ πολλὴν χάριν, ὑπῆγεν κατ' εὐθεῖαν εἰς τοὺς μεγάλους σωροὺς τῶν πετρῶν, τὰς ὁποίας εἶχον οἱ ἐχθροὶ συνηθροισμένας καὶ διεσκόρπισεν αὐτάς, καὶ ὅλας αὐτῶν τὰς μηχανὰς κατασυνέτριψεν. Ὁ δὲ κόπος καὶ αἱ τέχναι τῶν βαρβάρων τούτων ἐστράφησαν ἐπὶ τὰς κεφαλάς των, ὅλαι δὲ αὐτῶν αἱ προσπάθειαι καὶ ἐνέργειαι ἀπέβησαν μάταιαι. Οἱ δὲ Θεσσαλονικεῖς βλέποντες τὴν δειλίαν τῶν βαρβάρων, καὶ ἐνθαρυνθέντες ἐσφενδόνιζον πέτρας ἀκαταπαύστως ἀπὸ τὰ τείχη τοῦ φρουρίου. Καὶ οἱ μὲν βάρβαροι βλέποντες τὰς μὲν πέτρας μικράς, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῶν μεγάλην, ἐθαύμαζον καὶ ἠπόρουν· ὅθεν ἔλαβον εἰς τὰς χεῖράς των ἀπὸ τὰς πέτρας ἐκείνας· καὶ εἶδον ὅτι ἦσαν ἐπάνω εἰς αὐτὰς γράμματα. Ἠρώτησαν λοιπὸν τότε ἕνα, τὸν ὁποῖον εἶχον αἰχμαλωτίσει εἰς τὰ περίχωρα, τί λέγουσι τὰ γράμματα ἐκεῖνα; Αὐτὸς δὲ ἐξήγησεν εἰς αὐτοὺς τί ἐσήμαινον καὶ οὗτοι ἐθαύμασαν, καὶ ἠπόρησαν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, τοῦ ὁποίου μόνον τὸ ὄνομα ἐπικαλούμενον βοηθεῖ τοιουτοτρόπως! Τότε λοιπὸν ἔπαυσαν πρὸς καιρὸν ἀπὸ τοῦ νὰ πολεμῶσι.

κά. Πλὴν μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου καιροῦ, συνάξαντες καὶ πάλιν οἱ βάρβαροι ἐκεῖνοι περισσότερα στρατεύματα, ἦλθον κατὰ τῆς Θεσσαλονίκης. Αἴφνης ὅμως ἐφάνη καὶ ὁ Μεγαλομάρτυς Δημήτριος, ὡς νὰ ἐξείρχετο ἀπὸ τὸ Φρούριον μὲ στρατεύματα ἀμέτρητα. Αὐτοὶ δὲ ἅμα τὸν εἶδον, ἔφευγον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ χωρὶς νὰ τοὺς διώκῃ κανείς. Ἄφησαν δὲ τὰς τροφάς των, τὰς σκηνάς των καὶ τὰ ἅρματά των καὶ οὕτως ἐλυτρώθη ἡ πόλις ἀπὸ τὸν μέγαν καὶ φρικτὸν ἐκεῖνον πόλεμον καὶ ἐδόξασαν ἅπαντες τὸν Θεὸν καὶ ἐμεγάλυνον τὸν Μεγαλομάρτυρα Δημήτριον, διὰ τὸ θαῦμα τὸ ὁποῖον ἔδειξε, διότι καθὼς ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ πάλαι Ἰσραηλιτικοῦ στρατοῦ, ἔστησε τὸν Ἥλιον, μέχρις ὅτου ἐφόνευσε τὸν Ἀμαλὴκ καὶ τὸ στράτευμα αὐτοῦ ὅλον, οὕτω καὶ ὁ Μάρτυς τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν πέτραν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε τὸ ὄνομά του γεγραμμένον, ἀνέστρεψεν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ἐχθρῶν τὰς πέτρας, τὰς ὁποίας ἔρριπτον κατὰ τῆς πατρίδος του. Καὶ ἠδύνατο μὲν ὁ Ἅγιος καὶ δι' ἄλλου τρόπου νὰ λυτρώσῃ τὴν πατρίδα του, ἤτοι νὰ φαβίσῃ τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὸν λαόν του νὰ κατακόψωσι καὶ νὰ ἀφανί-

σωσι τοὺς ἐχθρούς· πλὴν οὕτως ἠθέλησεν ὁ Ἅγιος διὰ νὰ δείξῃ τὴν πολλὴν παρρησίαν, τὴν ὁποίαν εἶχε πρὸς τὸν Θεόν, διότι μὲ τὴν πέτραν ἐποίησε τοιοῦτον θαῦμα. *Ἕτερον μέγα θαῦμα διὰ τὰ κηρία.*

κδ'. Εἰς τὸν ναὸν τοῦ Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου ἦτον ἐν ἄλλῃ ἐποχῇ ἄνθρωπός τις Ὀνησιφόρος ὀνομαζόμενος, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν ὑπηρεσίαν νὰ ἀνάπτῃ καὶ νὰ σβύνῃ τὰς λαμπάδας, τὰς ὁποίας ἔφερον οἱ χριστιανοὶ εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου· καὶ ὅμως σατανικῇ συνεργείᾳ δὲν τὰς ἄφινε νὰ καίωνται, ἀλλὰ τὰς ἔσβενεν γρήγορα καὶ τὰς ἔπερνε. Νύκτα τινὰ λοιπὸν ἐφάνη ὁ Ἅγιος εἰς τὸν ὕπνον αὐτοῦ καὶ τῷ εἶπε. «Ἀδελφὲ Ὀνησιφόρε, δὲν μὲ ἀρέσκει αὐτὸ τὸ ὁποῖον πράττεις εἰς τὰς λαμπάδας, γνώριζε ὅτι καὶ τὸν ἑαυτόν σου βλάπτεις, καὶ ἐκείνους οἵτινες φέρουσιν αὐτάς· διότι ὅσον περισσότερον καίονται αἱ λαμπάδες ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνος, τόσον περισσότερον ὀλιγοστεύουσιν αἱ ἁμαρτίαι ἐκείνου ὁ ὁποῖος τὰς φέρει. Ὅταν ὅμως τὰς ἐπάρῃ κἀνείς, καὶ ἐκεῖνος ὅπου τὰς φέρει χάνει τὸν μισθόν του, καὶ οὗτος θὰ ἔχῃ κόλασιν εἰς τὴν ψυχήν του.» Ταῦτα ἅμα ἤκουσεν ὁ Ὀνησιφόρος, ἐμποδίσθη πρὸς ὥραν ἀπὸ τοῦ νὰ ἁμαρτάνῃ, ἀλλὰ πάλιν μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερῶν ἐπανέλαβε τὴν κακὴν αὐτὴν πρᾶξίν του. Νύκτα τινὰ ὑπῆγε χριστιανός τις δύο λαμπάδας μεγάλας καὶ ὡραίας νὰ τὰς ἀνάψῃ ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνος τοῦ Ἁγίου· μόλις δὲ τὰς εἶχεν ἀνάψει καὶ προσκυνήσας παρεμέρισεν ὀλίγον· ὁ Ὀνησιφόρος ὑπῆγε νὰ τὰς σβέσῃ· ἀλλ' ἀμέσως ὁ Ἅγιος θέλων νὰ τὸν φοβερίσῃ εἶπε πρὸς αὐτὸν μετὰ φοβερᾶς φωνῆς «Πάλιν οὕτω πράττεις, Ὀνησιφόρε;» Τότε ἅμα ἤκουσε κἀκείνην τὴν φωνὴν ὁ Ὀνησιφόρος τρομάξας ἔπεσε κατὰ γῆς μὲ τὸ πρόσωπον καὶ ἐκοίτετο ὡς τεθνηκώς, ὥστε ὁ ἱερεὺς τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆγε καὶ τὸν ἤγειρεν ὅταν δὲ ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτόν του, ἐξωμολογήθη παρρησίᾳ τὴν ἁμαρτίαν του.

κγ'. Κατὰ τὸν καιρόν, καθ' ὃν ἔμελλε νὰ κυριευθῇ ἡ Θεσσαλονίκη ἀπὸ τοὺς Ἀγαρηνούς, ἐρχόμενοί τινες εὐλαβεῖς χριστιανοί, νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου, ἔφθασαν εἰς τὴν Βασιλικὴν ὁδόν, ἡ ὁποία εἶναι εἰς τὸ Βαρδάριον· ἐκεῖ εἶδον ὀφθαλμοφανῶς τινὰ ὡσὰν στρατιώτην ὁ ὁποῖος εἴρχετο ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ ἄλλον ὡσὰν ἀρχιερέα ὁ ὁποῖος εἴρχετο ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς Λαρίσης, οἵτινες ἀμφότεροι συναντήθησαν, καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἀπετάθη ὁ στρατιώτης, καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἀρχιερέα· «Χαῖρε ἀρχιερεῦ τοῦ Θεοῦ Ἀχίλλιε.» Εἶπε καὶ ὁ ἀρχιερεύς. «Χαῖρε καὶ σὺ στρατιῶτα τοῦ Χριστοῦ Δημήτριε.» Οἱ δὲ χριστιανοὶ ἐκεῖνοι ἅμα ἤκουσαν τὰ ὀνόματα ταῦτα, ἔστησαν παράμερα μετὰ φόβου διὰ νὰ ἴδωσι τὸ τέλος. Εἶπε πάλιν ὁ στρατιώτης πρὸς τὸν ἀρχιερέα. «Πόθεν ἔρχεσαι, ἀρχιερεῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ποῦ ὑπάγεις;» Τότε ἐδάκρυσεν ὁ ἅγιος Ἀχίλλιος καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. «Διὰ τὰς ἁμαρτίας καὶ τὰς ἀνομίας τοῦ κόσμου, προσέταξεν ὁ Θεὸς νὰ ἐξέλθω ἀπὸ τὴν Λάρισσαν, τὴν ὁποίαν ἐφύλαττον διότι θὰ παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀγαρηνῶν, καὶ ἰδοὺ ἐξῆλθον νὰ ὑπάγω, ὅπου μὲ προστάξει. Καὶ σὺ λοιπὸν πόθεν ἔρχεσαι; εἰπέ μοι σὲ παρακαλῶ!» Τότε ἐδάκρυσεν καὶ ὁ ἅγιος Δημήτριος καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. «Καὶ ἐγὼ τὸ αὐτὸ ἔπαθον, Ἀρχιερεῦ Ἀχίλλιε· πολλάκις ἐβοήθησα τοὺς Θεσσαλονικεῖς καὶ ἀπὸ αἰχμαλωσίας τοὺς ἐλύτρωσα, καὶ ἀπὸ θανατικὸν καὶ ἀπὸ πᾶσαν ἀσθένειαν· πλὴν τόρα ἀπὸ τὰς πολλὰς τῶν ἁμαρτίας καὶ ἀνομίας ἀπέστη ὁ Θεὸς ἀπὸ αὐτοὺς καὶ

μὲ προσέταξε νὰ τοὺς ἀφήσω, νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀγαρηνῶν. Διὰ τοῦτο ὑπήκουσα εἰς τὴν προσταγήν του καὶ ἰδοὺ ἐξῆλθον καὶ ὑπάγω ὅπου μὲ προστάξει.» Ταῦτα εἶπον ἀμφότεροι, ἔπειτα ἔκυψαν τὰς κεφαλάς των κάτω εἰς τὴν γῆν, καὶ ἔκλαυσαν καὶ ἔπειτα ἀπὸ πολλὴν ὥραν ἐφιλήθησαν καὶ ἀπεχαιρετήθησαν, καὶ πάραυτα ἐγένοντο ἄφαντοι. Τοῦτο τὸ θαῦμα ἰδόντες οἱ χριστιανοὶ ἐκεῖνοι, δὲν ἀπετόλμησαν νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἀλλὰ ἔστρεψαν εἰς τὰ ὀπίσω διηγούμενοι τὸ θαῦμα. Δὲν παρῆλθε μὴν καὶ ἡ Θεσσαλονίκη ἐκυριεύθη καὶ ἐλεηλατήθη ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ὡς καὶ ἡ Λάρισσα. *Ἕτερον θαῦμα χαριέστατον.*

κδ'. Ὁ αὐτοκράτωρ Μανουὴλ Κομνηνός, ὁ ὁποῖος ἐβασίλευεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰρηνικῶς τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη καὶ ὁ ὁποῖος κατὰ τὸ διάστημα τῆς βασιλείας του ἐταπείνωσεν ὅλους τοὺς ἐχθρούς, καὶ ἐσύναξε πλοῦτον πολύν, ὁ αὐτοκράτωρ αὐτός, λέγω, ἦτον ἄνθρωπος πεπαιδευμένος, καὶ φρόνιμος, καὶ εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ Κράτους αὐτοῦ ἐφάνη δοκιμώτερος ἀπό τινας τῶν προκατόχων αὐτοῦ βασιλέων. Οὗτος ἠγάπα καθ' ὑπερβολὴν τὸν καλλωπισμὸν τῆς πόλεως, καὶ τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ εὐπρέπειαν, ὅπως καὶ ὁ Σολομών. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἠγάπα νὰ ἐνδύηται μεγαλοπρεπῶς, προσέταξε νὰ τῷ κατασκευάσωσιν ἐπανωφόριόν τι πολυποίκιλον, τὸ ὁποῖον ἤθελε νὰ φορῇ μόνον εἰς τὰς μεγάλας ἑορτάς, καὶ ὅταν εἰσέρχοντο πρὸς αὐτὸν Πρέσβεις ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη τοῦ κόσμου ἵνα τὸν προσκυνήσωσιν. Ὁ Βασιλεὺς εἶχε προστάξει καὶ ἔβαλον εἰς αὐτὸ καὶ ἀπὸ τὸ ἔμπροσθεν καὶ τὸ ὄπισθεν μέρος μαργαριτάρια ἀκριβά, καὶ τὸ ἐκέντησαν μὲ πέτρας πολυτίμους, αἱ πλεῖσται τῶν ὁποίων ἦσαν ἀπὸ τὸν λεγόμενον ἀνθρακίτην λίθον. Ἅμα δὲ συνετελέσθη αὐτὸ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας, οἱ λίθοι ἐφαίνοντο ὡς ἀναμμένοι ἄνθρακες, καὶ τὸ ὅλον ὡμοίαζεν πρὸς οὐρανόν, διότι οἱ πολύτιμοι ἐκεῖνοι λίθοι ἔφεγγον ὡς τὰ οὐράνια ἄστρα. Ὁ Βασιλεὺς τὸ ἐφύλαξε τότε εἰς τὸ θησαυροφυλάκιόν του, καὶ εἶχε σκοπὸν νὰ τὸ φορέσῃ πρώτην φορὰν τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα. Τὸ μέγα Σάββατον λοιπὸν ἀφ' ἑσπέρας τὸ ἐξήγαγον οἱ θησαυροφύλακες εἰς τὸν ἔξωθεν θάλαμον τοῦ κοιτῶνος τοῦ Βασιλέως, διὰ νὰ τὸ ἔχωσιν ἕτοιμον εἰς τὴν ὥραν τῆς Ἀναστάσεως νὰ τὸ φορέσῃ ὁ Βασιλεύς. Ἀλλὰ (θαυμάσια τὰ τεράστιά σου, Θαυματουργὲ Δημήτριε!) τὴν ὥραν ἐκείνην ἐπῆρεν ὁ Ἅγιος τὸ ἐπανωφόριον ἐκεῖνο ἀπὸ τὸ Βασιλικὸν Παλάτιον καὶ τὸ ἔφερεν εἰς τὸν τάφον του, καὶ τὸ ἤπλωσεν ἀπὸ τὴν κεφαλήν του ἕως τῶν ποδῶν, τὸ δὲ πρωῒ ἐγένετο σύγχυσις καὶ ταραχὴ μεγάλη εἰς τὰ Ἀνάκτορα διὰ τὸ φόρεμα ἐκεῖνο καὶ οἱ θησαυροφύλακες ἐγένοντο ὡς νεκροὶ ἀπὸ τὸν φόβον των. Μαθὼν ὁ βασιλεὺς τὸ συμβὰν τοῦτο καὶ ἐξετάζων τοὺς ἀνθρώπους, ἔμαθεν ὅτι τὰς μὲν κλειδωνίας εὗρον ἀπαραβιάστους, καὶ ὅλα τὰ ἐνδύματα ἦσαν ἐκεῖ, μόνον δὲ τὸ ἐπανωφόριον ἐκεῖνο ἔλειπεν. Οὕτω λοιπὸν ἡσύχασεν ὁ βασιλεύς. Ὁ δὲ ὑπηρέτης ὁ ὁποῖος ἐφύλαττε τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου, ἐλθὼν νὰ ἀνοίξῃ τὸ κουδούκλιον εἶδεν αἴφνης ἐπάνω εἰς τὸν τάφον τὸ ἐπανωφόριον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔφεγγε, καὶ κυριευθεὶς ἀπὸ φόβον ἐστάθη ἐπὶ ἱκανὴν ὥραν θαυμάζων δι' αὐτό. Ἔπειτα ἔτρεξε μετὰ σπουδῆς καὶ διηγήθη τὸ περιστατικὸν τοῦτο εἰς ὅλους· ἦλθον λοιπὸν ἅπαντες οἱ πρόκριτοι τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ ἰδόντες τὸ ἀξιοθαύμαστον ἐκεῖνο ἐπανωφόριον, ἐξεπλάγη-

σαν· ἐνόησαν δὲ ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἦτο βασιλικόν. Ἔγραψαν λοιπὸν ἀμέσως πρὸς τὸν βασιλέα ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν ἔπεμψαν διὰ ταχυδρόμων ἐπίτηδες, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐπιστολῇ ἐξέθετον τὸ εἶδος καὶ τὴν ποιότητα τοῦ ἐνδύματος ἐκείνου. Ὁ βασιλεὺς μαθὼν τὸν ἐρχομὸν τῶν ἀπεσταλμένων ἐκείνων, ἐξήτασεν αὐτοὺς νὰ τῷ εἴπωσιν ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν καθ' ἣν εὑρέθη τὸ ἐπανωφόριον αὐτὸ ἡπλωμένον εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου. Ἐκ τῆς ἐξετάσεώς του αὐτῆς ἔμαθεν ὁ βασιλεὺς ὅτι τὸ ἐπανωφόριον ἐκεῖνο εὑρέθη εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἁγίου ἀκριβῶς τὴν ὥραν καθ' ἣν καὶ οἱ θησαυροφύλακες αὐτοῦ τὸ εἶχον ἐκβάλει εἰς τὸν ἔξωθεν κοιτῶνα αὐτοῦ. Ὅθεν θαυμάσας ὁ βασιλεύς, ἐκήρυττεν εἰς τὴν πόλιν τὸ παράδοξον ἐκεῖνο θαῦμα τὸ ὁποῖον ἐποίησεν ὁ Ἅγιος. Μετὰ παρέλευσιν δέ τινων ἡμερῶν ὁ βασιλεὺς εἶπε πρὸς τοὺς Μεγιστάνας αὐτοῦ: «Ὅτι ὁ ἅγιος Δημήτριος ὀνειδίζει ἡμᾶς διὰ τὴν ἀμέλειαν καὶ ἀγνωμοσύνην μας, διότι αὐτὸς μὲν εἰς πολλοὺς πολέμους κατὰ τῶν ἐχθρῶν πολλάκις μᾶς ἐβοήθησε καὶ κατασυνέτριψεν αὐτούς· ἐνῷ ἡμεῖς ἕως τόρα οὔτε κἂν μὲ ἐλάχιστα ἀφιερώματα δὲν εὐχαριστήσαμεν αὐτόν, διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἠθέλησε νὰ λάβῃ ὡς ἐνέχυρον τὸ ἐπανωφόριον μέχρις ὅτου ἀποδώσωμεν εἰς αὐτὸν τὸ ὀφειλόμενον.» Ἀλλά, πολλή σου ἡ δόξα, Μεγαλομάρτυς καὶ θαυματουργὲ Δημήτριε Μυροβλύτα· διότι καὶ ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς μᾶς ἐλευθερόνεις καὶ μᾶς βοηθεῖς, μᾶς ἐλέγχεις δὲ ἐν ταὐτῷ τοὺς ἀχαρίστους.» Ταῦτα εἰπὼν ὁ βασιλεὺς ἀμέσως ἔγραψε Χρυσόβουλλον διὰ τοῦ ὁποίου ἀφιέρου εἰς τὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ ναὸν τοῦ ἁγίου Δημητρίου τὴν πόλιν Μολιδόνιον, μετὰ πολλῶν ἀγρῶν καὶ ἀμπελώνων αὐτῆς, παρεκάλει δὲ ἐν τῷ Χρυσοβούλλῳ τὸν Ἅγιον νὰ τὸν συγχωρήσῃ διὰ τὴν δειχθεῖσαν ἀγνωμοσύνην του.

Ἕτερον Θαῦμα.

κέ. Πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης ὑπάρχει τόπος τις πολὺ ὡραῖος ὁ ὁποῖος ἔχει λειβάδια τερπνά, ἀέρα εὔκρατον, καὶ δένδρα πολλὰ κάρπιμα· ἔχει δὲ κατ' ἐξοχὴν μίαν βρύσιν πολὺ ὡραίαν ἐξ ἧς ἀναβρύει ὕδωρ γλυκὺ καὶ ψυχρὸν ἀπὸ πέτραν τινὰ ἐσχισμένην πρὸ ἀμνημονεύτων αἰώνων. Εἰς τὸν ὡραῖον καὶ κεχαριτωμένον αὐτὸν τόπον παρεκινήθη ἄρχων τις χριστιανὸς νὰ ἀνεγείρῃ μίαν Ἐκκλησίαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Δημητρίου· ἔκτισε δὲ καὶ καλύβας τινὰς τριγύρω αὐτῆς εἰς τὰς ὁποίας κατῴκησαν μοναχοί. Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτὴν διὰ θαυματουργίας τοῦ Ἁγίου ἀνέβλυζεν ὕδωρ ὡραιότατον. Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην λοιπὸν εἶχε σταλῇ ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἄρχων τις ἵνα ἐξουσιάζῃ καὶ νὰ ἐπιτηρῇ τὴν πόλιν αὐτήν. Ὁ ἄρχων αὐτὸς ἦτο δίκαιος εἰς τὰς κρίσεις του, ἐλεήμων, συμπαθής, καὶ σωφρονέστατος· ἀλλὰ συνέβη νὰ περιπέσῃ εἰς ἀσθένειαν μεγάλην, ἥτις βαθμηδὸν τὸν κατέστησε παράλυτον εἰς τρόπον ὥστε μετὰ παρέλευσιν χρόνου ἐσάπησαν αἱ σάρκες του καὶ ἀνέλυσαν ὡς κηρίον· ἐδοκίμαζε δὲ πόνους τρομερούς, καὶ ἀλγεινούς· καθ' ἑκάστην περιέμενε νὰ ἀποθάνῃ. Νύκτα τινὰ λοιπὸν ἐφάνη εἰς αὐτόν, ὁ ἅγιος Δημήτριος ὁ ἅμισθος ἰατρός, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. «Ὕπαγε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μου, ἡ ὁποία εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν, καὶ ὀνομάζεται πηγή. Λάβε ἀπὸ τὴν βρύσιν αὐτὴν ὕδωρ καὶ νίψον τὰς χεῖρας, τοὺς πόδας, καὶ ὅλον σου τὸ σῶμα, καὶ θέλεις θεραπευθῇ πάραυτα. Ἐγὼ δὲ ὅστις σοὶ λέγω αὐτὰ εἶμαι ὁ Δημήτριος

ὁ ὁποῖος φυλάττω τὴν πόλιν.» Ἐξυπνήσας ὁ παράλυτος ἐκεῖνος ἄρχων διηγήθη εἰς ὅλους τὸ ὅραμα τὸ ὁποῖον εἶδε. Τὸν ἤγειραν λοιπὸν καὶ τὸν ἔθηκαν εἰς κραββάτιον καὶ τὸν ἐκόμισαν εἰς τὴν βρύσιν ἐκείνην (ἤτις δικαίως δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἄλλη βρύσις Σιλωάμ, κατὰ τὴν θείαν γραφήν). Ἅμα δὲ ἔφθασε καὶ ἔπλυνεν ὅλον του τὸ σῶμα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου, ἀμέσως ἰάθη ἐντελῶς ὅλος, καὶ ἐγερθεὶς ἐπορεύθη εἰς τὴν πόλιν κηρύττων καὶ μεγαλύνων τὸ θαῦμα ὅπερ ἐγένετο εἰς αὐτόν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄρχων ἐκεῖνος ἰατρεύθη καθ' ὁλατὰ μέλη καὶ τοὺς ἁρμοὺς τοῦ σώματός του, ὁ λαὸς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ὠνόμασε τὴν βρύσιν αὐτὴν *Ἁρμουμένην*.

κΣ'. Εἰς τὰ μέρη τῆς Καππαδοκίας, εἰς χωρίον τι ὀνομαζόμενον Δρακοντιάνα ἦτο γεωργός τις, ὁποῖος ἐκαθάριζε τὸ χωραφιόν του διὰ νὰ ποιήσῃ ἀλώνιον. Ἐκεῖ ὅπου ἐκαθάριζε τὸ χωράφιόν του εὗρεν εἰς μέρος τι πολλὰς πέτρας, τὰς ὁποίας ξεκολλῶν ἀπ' ἐκεῖ εἶδε θεμέλια παλαιά, τὰ ὁποῖα ἀπὸ πολλῶν χρόνων φαίνεται ὅτι ἦσαν κεχωσμένα ὑπὸ τὴν γῆν. Ἤρξατο λοιπὸν νὰ σκάπτῃ καὶ νὰ χαλᾷ τὰ θεμέλια ἐκεῖνα, ἀλλ' αἴφνης ἐφάνη νέος τις ὡραιότατος ἔφιππος, ὡς στρατιώτης ὁ ὁποῖος εἶπε πρὸς αὐτόν. «Ὦ ἄνθρωπε διατὶ χαλᾷς τὸν οἶκον μου, ὅπως ποιήσῃς αὐτὸν ἀλώνιον; Γίνωσκε ὅτι ἂν ποιήσῃς αὐτὸ θέλεις πάθει πολὺ κακόν. Ἐγὼ ὅστις σοὶ ὁμιλῶ εἶμαι ὁ Δημήτριος ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην ὁ ὁποῖος τιμῶμαι ἐδῶ.» (Διότι ἐκεῖ εἰς τὴν Καππαδοκίαν, ἐτίμων μεγάλως τὸν ἅγιον Δημήτριον.) Ἀκούσας ὁ γεωργὸς τοὺς λόγους ἐξεπλάγη, καὶ παρ' ὀλίγον νὰ παραφρονήσῃ, καὶ ἀπὸ τὸν φόβον του ὑπῆγεν εἰς τὸν οἶκον του. Ἰδόντες αὐτὸν οἱ συγγενεῖς του οὕτω συγχισμένον καὶ ἐρωτήσαντες αὐτὸν ἔμαθον τὸ συμβὰν εἰς αὐτόν. Ἀμέσως λοιπὸν ὑπῆγαν εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον καθαρίσαντες εὗρον παλαιὰ θεμέλια ἀσβεστωμένα, καὶ ἐκ τούτων ἐνόησαν ὅτι ὑπῆρχε ποτὲ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον Ἐκκλησία τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου. Μετὰ δὲ ταῦτα ἔκτισαν μίαν Ἐκκλησίαν ὅπως ἠδυνήθησαν ὡραίαν καὶ θαυμαστήν, ἐντὸς δὲ αὐτῆς ἔβαλον μέγαν Σταυρόν, ὥστε κατὰ μὲν τὸ φαινόμενον ἦτο ὁ τροπαιοφόρος σταυρός, κατὰ δὲ τὸ νοούμενον ἐσήμαινε τὸν Μάρτυρα, διὰ νὰ ἔχωσιν ὅσοι προσκυνοῦσιν ἐκεῖ διπλῆν τὴν βοήθειαν τῆς δυνάμεως, καὶ ἀπὸ τὸν τίμιον Σταυρόν, καὶ ἀπὸ τὸν μεγαλομάρτυρα Δημήτριον· διότι καὶ ὁ Ἅγιος μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Σταυροῦ ἐνίκησε τὴν πλάνην τῶν εἰδώλων· καὶ ὁ Σταυρὸς διὰ τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου ἀνυψώθη ἔτι μᾶλλον. Ἐζωγράφησαν δὲ εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εἰκόνα τὸν Σταυρὸν καὶ τὸν Ἅγιον, λέγοντες, «ἐπειδὴ διὰ τοῦ μαρτυρίου ὁ Ἅγιος συνεσταυρώθη μὲ τὸν Χριστόν, διὰ τοῦτο εἶναι ἐζωγραφημένος ὁμοῦ ἐν μιᾷ εἰκόνι. Ἐκ τούτου δὲ ὠνόμασαν τὴν Ἐκκλησίαν ἐκείνην τοῦ ἁγίου Δημητρίου τοῦ Σταυρικοῦ. Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν δὲ αὐτὴν ἐτελοῦντο καθ' ἑκάστην πολλὰ θαύματα ὑπὸ τῆς χάριτος, τοῦ Ἁγίου. *Ἐπίλογος συμβουλευτικός.*

κζ'. Αὐτὸ εἶναι τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Δημητρίου, καὶ τὰ θαύματα αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα διηγήθημεν ἐν συντόμῳ. Πρέπον δὲ εἶναι καὶ ἡμεῖς, οἵτινες ἀκούομεν τὰ μαρτύρια τῶν ἁγίων, νὰ μιμώμεθα καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν· διότι καὶ οἱ παλαιοὶ ἄνδρες δι' ἄλλην αἰτίαν δὲν ἔγραφον τὰ μαρτύρια τῶν ἁγίων καὶ τὰ ἄφιναν ἵνα εὑρίσκωμεν αὐτὰ ἡμεῖς σήμερον, εἰμὴ ἵνα ποιῶμεν ὅπως ἐποίουν

καὶ ἐκεῖνοι· διότι οὐχὶ μόνον ἐὰν μαρτυρήσωμεν, καὶ παιδευθῶμεν καὶ τιμωρηθῶμεν διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ποιοῦμεν κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν, ἀλλά, καὶ ἂν ζῶμεν καθὼς θέλει ὁ Θεός, καὶ καθὼς ἀγαπῶσι καὶ οἱ ἅγιοι οὗτοι, καὶ αὐτὸ μίμησις τῶν ἁγίων εἶναι. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἦσαν οἱ βασιλεῖς εἰδωλολάτραι καὶ πολύθεοι, καὶ ὄνομα χριστιανοῦ δὲν εὐχαριστοῦντο νὰ ἀκούσωσι παντελῶς, διὰ τοῦτο ἐπορεύοντο καὶ οἱ μάρτυρες καὶ ἐμαρτύρουν διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ σήμερον, ἐπειδὴ οὐδεὶς εἶναι, ὁ ὁποῖος νὰ μᾶς δυναστεύῃ εἰς τὰς θρησκείας μας, οὔτε ἀνάγκην ἔχομεν νὰ μαρτυρήσωμεν, τοῦτο μόνον ἀπαιτεῖ ὁ Θεὸς ἀπὸ ἡμᾶς νὰ ὁδεύωμεν κατὰ τὴν χριστιανικὴν τάξιν, καὶ καθὼς ἀρέσκει εἰς τὸν Χριστὸν οὕτω νὰ πολιτευώμεθα· οὐχὶ ποιοῦντες συκοφαντίας, καὶ καταδοσίας, καὶ καταλαλιάς· ὄχι πορνείας καὶ ἀσωτείας· οὐχὶ φόνους καὶ μοιχείας, καὶ ἔχθρας, καὶ ἄλλα σατανικὰ ἔργα, ἀλλὰ σωφροσύνην καὶ παρθενίαν, ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν, νηστείαν καὶ ἐγκράτειαν καὶ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα εὐχαριστεῖται ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἅγιοι ἀγαπῶσι. Διότι εἰ μὲν πολιτευόμεθα καθὼς παραγγέλλει ὁ Χριστός, ἔχομεν καὶ μισθὸν ἀπὸ τοὺς ἁγίους διὰ τὰς ἑορτάς μας καὶ τὰς πανηγύρεις· εἰ δὲ διάγομεν, ποιοῦντες ὅσα ἀποστρέφεται ὁ Θεὸς καὶ μισοῦσι καὶ οἱ ἅγιοι, εἰς μάτην κοπιάζομεν καὶ μοχθοῦμεν. Διὰ τοῦτο ἂς ποιῶμεν καθὼς ἀπαιτεῖ οἱ χριστιανικὴ τάξις, ἵνα ὁ Θεὸς εὐφραίνηται εἰς τὰ ἔργα ἡμῶν, καὶ οἱ ἅγιοι χαίρωσιν εἰς τὰς ἑορτὰς ἡμῶν καὶ ἡμεῖς ἀξιωθῶμεν τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, Οὗ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν (1).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῆς ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μονὴν τοῦ Παντοκράτορος, διὰ Βασιλικοῦ προστάγματος γενομένης, εἰσελεύσεως τοῦ περιωνύμου καὶ ἀχειροποιήτου Δημητρίου, ἤτοι τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ Εἰκόνος, τῆς πρότερον ἐπικειμένης τῇ μυροβλύτῳ αὐτοῦ σορῷ καὶ σκεπούσης αὐτήν.

»Σῆς οὐκ ἀποστάς, εἰς Βασίλειον πόλιν,
»Μάρτυς μετέστης διὰ τῆς σῆς Εἰκόνος.

Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Βασιλέως Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ ἐν ἔτει ϛρμγ΄, (1143) καὶ Ἰωσὴφ τοῦ Ἡγουμένου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερᾶς καὶ Βασιλικῆς Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, ἔλαβε χώραν ἡ ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς Κωνσταντινούπολιν μετάθεσις τῆς ἱερᾶς Εἰκόνος τοῦ μεγάλου Δημητρίου. Ἐγένετο δὲ τοιούτοτρόπως. Κατὰ τὸ ἑξακισχιλιοστὸν ἑξακοσιοστὸν πεντηκοστὸν ἕβδομον ἔτος ἀπὸ κτίσεως Κόσμου, ἐν μηνὶ Μαρτίῳ, ἐξῆλθεν ὁ ἀνωτέρω Βασιλεὺς Μανουὴλ ὁ Κομνηνός, ἵνα ὑπάγῃ εἰς τὸν κατὰ τῆς Σικελίας πόλεμον. Τότε δὲ καὶ ὁ προμνησθείς. Ἡγούμενος τῆς τοῦ Παντοκράτορος Μονῆς κύριος Ἰωσήφ, διὰ τὰς ἀναγκαίας ὑποθέσεις του, ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν τοῦ Βασι-

(1) Μετενεχθὲν εἰς τὴν καθωμιλουμένην ὑπὸ τοῦ ἐν μοναχοῖς ὑποδιακόνου καὶ Στουδίτου Δαμασκηνοῦ. Καὶ ἐκ τῆς Θύρας τῆς Μετανοίας. Σ. Ε.

λέως. Καθὼς δὲ ἤλπιζε, δὲν εὗρε τοῦτον εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἀλλ' εἰς κώμην τινὰ ὀνομαζομένην Ντομπροχούβιστα· ἥτις ἀπέχει μὲν ἀπὸ τὴν Βέρροιαν ἕως δύο μίλια, ἀπὸ δὲ τὴν Θεσσαλονίκην, ἕως δύο ἡμέρας. Ἀφ' οὗ λοιπὸν συνήντησε τὸν Βασιλέα, πρὸς τοῖς ἄλλοις παρεκάλεσεν αὐτόν, νὰ ἀναπληρώσῃ ὅ,τι παρέλειψαν νὰ πράξωσιν οἱ πρόγονοί του Βασιλεῖς, ἤτοι τὸ νὰ ἀποθησαυρίσῃ εἰς τὸ γονικὸν αὐτοῦ Μοναστήριον τοῦ Παντοκράτορος τὴν ἱερὰν Εἰκόνα τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἥτις ἵστατο ἐπὶ τοῦ τάφου καὶ τῆς σοροῦ τοῦ λειψάνου του.

Ὁ δὲ Βασιλεὺς τοῦτο ἀκούσας, μετὰ χαρᾶς ἀπεδέχθη τὴν αἴτησιν· καὶ παρευθὺς γράφει πρὸς τὸν Δοῦκα τῆς Θεσσαλονίκης καὶ χαρτουλάριον κῦρ. Βασίλειον, διορίζων αὐτόν, νὰ κατασκευάσῃ ἄλλην Εἰκόνα, καὶ νὰ τὴν θέσῃ ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἁγίου Δημητρίου, διὰ τῆς ἐπιστασίας τοῦ κῦρ. Ἰωάννου Σμενιώτου, τοῦ ἐπιτρόπου τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ κτημάτων τοῦ ρηθέντος Μοναστηρίου τοῦ Παντοκράτορος· τὴν δὲ παλαιὰν Ἁγίαν Εἰκόνα τοῦ Ἁγίου, νὰ τὴν μεταφέρῃ ἐκεῖθεν, καὶ νὰ τὴν ἀποστείλῃ εἰς τὸ ἀνωτέρω τοῦ Παντοκράτορος Μοναστήριον. Εὐθὺς λοιπὸν ὁ λόγος τοῦ Βασιλέως ἔργον ἐγένετο. Καὶ κατεσκευάσθη μὲν ἄλλη νέα Εἰκὼν τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἀπὸ χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ὡραιοτέρα καὶ μεγαλητέρα τῆς πρώτης, καὶ ἐτέθη ἐπὶ τοῦ θείου καὶ μυροβλύτου τάφου τοῦ Ἁγίου· ἡ δὲ παλαιὰ καὶ πρώτη ἐκείνη τοῦ Ἁγίου Εἰκών, ἥτις εἶχεν ἐζωγραφημένον τον μέγαν Δημήτριον ὀρθιον, ὑψωμένας ἔχοντα τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Οὐρανόν, αὕτη, λέγω, ἐστάλη εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ταύτης τὴν ἄφιξιν ἅμα ἤκουσαν οἱ τῆς Συγκλήτου ἄρχοντες καὶ οἱ λοιποὶ ἱερωμένοι τε καὶ λαϊκοί, μάλιστα δὲ οἱ Μοναχοὶ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Παντοκράτορος, ἐξῆλθον ὅλοι ἔξω τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἕως ἑπτὰ μίλια, καὶ προϋπήντησαν αὐτὴν μὲ δορυφορίαν καὶ προπομπὴν μεγάλην, μὲ ὕμνους καὶ ᾠδάς, καὶ μὲ λαμπάδας (1)

(1) Σημειοῦμεν ἐδῶ, ὅτι διὰ τέσσαρά τινα αἴτια ἀνάπτονται αἱ λαμπάδες καὶ τὰ κηρία ὑπὸ τῶν χριστιανῶν εἰς τὰ λείψανα τῶν Ἁγίων, ἢ εἰς τὰς Εἰκόνας. Α'. Διὰ τιμὴν τῶν Ἁγίων καὶ δόξαν. Β'. Ἵνα, ὅταν ἦναι νύξ, διὰ τοῦ φωτὸς τῶν λαμπάδων διαλύηται τὸ σκότος τῆς νυκτός, καὶ παραμυθῶνται οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ὁρώντων. Γ'. εἰς ἐπίδειξιν καὶ σημεῖον χαρᾶς καὶ φαιδρότητος, ὅταν δηλαδὴ ἀνάπτωνται κηρία καὶ φῶτα ἐν ἡμέρᾳ καὶ τοῦ ἡλίου λαμπρῶς διαυγάζοντος, καὶ Δ'. ἵνα διὰ τῆς φωταψίας τῶν λαμπάδων ἴλεως γίνηται ὁ Θεὸς εἰς τοὺς τὰς λαμπάδας προσφέροντας. Τὰ τρία αἴτια βεβαιοῖ τάσαν ὁ θεῖος Ἱερώνυμος, γράφων κατὰ τοῦ Βιγιλαντίου, ὅσον καὶ ὁ θεολόγος Ἡρηγόριος ἐν τῷ εἰς τὸ Πάσχα λόγῳ, λέγων περὶ τῆς ἐν τῇ νυκτὶ τῆς Λαμπρᾶς γινομένης φωτοχυσίας «Καλὴ μὲν καὶ ἡ χθὲς ἡμῖν λαμπροφορία καὶ »φωταγωγία, ἣν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ συνεστησάμεθα...,...καὶ τοῦ μεγάλου φωτὸς »ἀντίτυπος» ἐν δὲ τοῖς Ἰαμβείοις αὐτοῦ ποιήμασι ὁμοιάζει τὰς τοιαύτας φω-

καὶ θυμιάματα· καὶ οὕτως εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς τὸ διαληφθὲν Μοναστήριον τοῦ Παντοκράτορος, κατὰ τὴν εἰκοστὴν τρίτην τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός. Τότε ἦτο ἀξιοπερίεργον νὰ ἴδῃ τις, πῶς ἔτρεχεν ὁ λαὸς τῶν Χριστιανῶν, οὐχὶ μόνον ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν ταύτης μερῶν, οἵτινες προσεκύνουν τὴν Ἁγίαν καὶ θαυμαστὴν τοῦ Ἁγίου Εἰκόνα ἀδιακόπως, ἀπὸ τὰς εἰκοσιτρεῖς ἕως εἰς τὰς εἰκοσιὲξ τοῦ Ὀκτωβρίου, ἤτοι ἕως τῆς κυρίας ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἥτις καὶ ἔγεινε, κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος, χαριστήριος καὶ λαμπροτέρα, ἢ κατὰ τὰ ἄλλα ἔτη.

Ἐγένετο δὲ ἡ τοιαύτη μετάθεσις τῆς ἱερᾶς Εἰκόνος τοῦ ἁγίου Δημητρίου εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ πολλὰ αἴτια· πρῶτον, διὰ νὰ εἶναι μέγας στολισμὸς καὶ φύλαξ καὶ βοηθὸς τῆς ῥηθείσης σεβασμίας καὶ Βασιλικῆς Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος· δεύτερον, διὰ νὰ ἦναι καὶ βοηθὸς τοῦ Βασιλέως Κομνηνοῦ καὶ τῶν διαδόχων του, καὶ ἵνα, μὲ τὴν ἀόρατον αὐτοῦ δύναμιν, καὶ μακρόθεν διώκῃ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χριστιανικοῦ Βασιλείου, καὶ μὴ ἀφίνῃ αὐτοὺς νὰ πλησιάζωσι· τρίτον, διὰ νὰ εἶναι εἰς φύλαξιν τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων, καὶ διὰ ἄλλα ὅμοια (1).

Οἱ ἅγιοι μάρτυρες ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΣ καὶ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ξίφει τελειοῦνται.

ταχωγίας τὰς ἐν νυκτὶ γινομένας μὲ τὰ φῶτα τῶν ἀστέρων τὰ ἐν νυκτὶ λάμποντα. Τὸ δὲ τέταρτον βεβαιοῖ ὁ τόπος οὗτος τοῦ Συναξαρίου. (Ὅρα σελ. 350, τῆς ἱερᾶς Τελετουργίας). Ὅτι δὲ λαμπάδες ἠνάπτοντο ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. μαρτυρεῖ καὶ ὁ θεῖος Χρυσόστομος λέγων· «Περὶ Γραφῶν ὑμῖν διηγούμεθα. Ὑμεῖς δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀποστήσαντες ἡμῶν, πρὸς τὰς λαμπάδας καὶ τὸν τὰς λαμπάδας ἅπτοντα μετεστήσατε, καὶ πόσης τοῦτο ῥαθυμίας, ἡμᾶς ἀφέντας τούτῳ προσέχειν» (λόγ. ὅτι δουλείας τρεῖς τρόπους εἰσήγαγεν ἡ ἁμαρτία. τόμ. Ε΄.)

(1) Ἡ διήγησις αὕτη συνωψίσθη ἀπὸ τὸν χειρόγραφον Συναξαριστήν, ἐν ᾧ παντοκρατορινός τις κατὰ πλάτος ἐκθέτει ἐν εἴδει ἐγκωμίου τὴν μετάθεσιν ταύτην τῆς Εἰκόνος τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς Κωνσταντινούπολιν· ὅθεν διὰ νὰ φιλεύσωμεν τοὺς ἀναγνώστας φιλοδημητρίους, ἐνταῦθα μετεφράσαμεν αὐτὴν ἐν συντόμῳ. Τὸ δὲ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μοναστήριον τοῦ Παντοκράτορος κατὰ τὸν Γεωγράφον Μελέτιον ἐκτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου Κομνηνοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος, ὡς λέγει Νικήτας (βιβλ. ά. κεφ. ά), κατὰ δὲ τὸν Κίνναμον ἐκτίσθη ἀπὸ τὴν Εἰρήνην τὴν γυναῖκα τοῦ Ἰωάννου (βιβλ. ά.), καὶ κατὰ τὸ Συναξάριον τῆς ιγ΄. τοῦ Αὐγούστου. Εἰς αὐτὸ ἐφυλάττοντο πολλὰ ἀξιόλογα, καὶ ἡ ἱστορηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Λουκᾶ Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου· εὑρίσκετο δὲ πλησίον τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Ἐχρημάτισαν εἰς αὐτὸ Μοναχοὶ ἑπτακόσιοι, καλούμενοι τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου. Λέγεται τώρα τὸ Μοναστήριον αὐτό, Ζεϊρέκι.

»Ἀρτεμίδωρος, ᾧ τέλους ψῆφος ξίφος,
»Σύναθλον εἶχε Βασίλειον πρὸς ξίφος.

Ἡ ἁγία μάρτυς ΛΕΠΤΙΝΑ κατὰ γῆς συρομένη τελειοῦται.

»Ἐν γῇ συρεῖσα χερσὶ δυσσεβοφρόνων,
»Ἀφῆκεν εἰς γῆν Λεπτίνα σαρκὸς πάχος.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΓΛΥΚΩΝ ξίφει τελειοῦται.

»Ξίφει προτείνας μάρτυς αὐχένα Γλύκων,
»Σπονδὴν γλυκεῖαν αἱμά σου Χριστῷ χέεις.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ μεγάλου σεισμοῦ.

»Ἔσεισας, ἀλλ' ἔστησας αὖθις γῆν Λόγε,
»Τῆς σῆς γὰρ ὀργῆς οἰκτός ἐστι τὸ πλέον.

Κατὰ τὸ εἰκοστὸν τέταρτον ἔτος τῆς Βασιλείας Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, ἤτοι ἐν ἔτει ψμ΄. (740) Ἰνδικτιῶνος ἐννάτης, ἐν τῇ εἰκοστῇ ἕκτῃ ταύτῃ ἡμέρᾳ τοῦ Ὀκτωβρίου, ἔγεινε τόσον μέγας καὶ φοβερὸς σεισμὸς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὥστε ὅλαι αἱ ἀνώγειοι καὶ ὡραιότεραι οἰκίαι κατεκρημνίσθησαν, καὶ πολλοὶ ἄνθρωποι καταπλακωθέντες, ἐθανατώθησαν. Διὰ τοῦτο καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου μνήμην ποιοῦμεν τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ἀπειλῆς τοῦ σεισμοῦ, πορευόμενοι μὲ λιτανείαν εἰς τὸν ἐν Βλαχέρναις Ναὸν τῆς Πανάγνου καὶ ἁγίας ἐνδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ τελοῦμεν ἐκεῖ τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν· μὲ τὰς πρεσβείας τῆς ὁποίας Θεοτόκου εἴθε νὰ λυτρωθῶμεν πάσης ἀπειλῆς καὶ φοβερισμοῦ θείκοῦ, καὶ νὰ τύχωμεν τῆς ἀπολαύσεως τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἀπολυτίκιον τοῦ μεγάλου σεισμοῦ, ἦχος πλ. δ΄.

Ὁ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν, ῥῦσαι ἡμᾶς τῆς φοβερᾶς τοῦ σεισμοῦ ἀπειλῆς, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ κατάπεμψον ἡμῖν, πλούσια τὰ ἐλέη σου, πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, καὶ σῶσον ἡμᾶς.

Ὁ ἅγιος νέος ὁσιομάρτυς ΙΩΑΣΑΦ ξίφει τελειοῦται.

»Μίξας ἀσκήσει τὴν ἄθλησιν, παμμάκαρ,
»Διπλοῦς στεφάνους λαμβάνεις, Ἰωάσαφ.

Οὗτος ὁ ἀείμνηστος ἦτο μαθητὴς καὶ αὐτὸς τοῦ ἁγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίου Νήφωνος, καὶ ἐσπούδαζεν ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ μιμῆται τὰς ἀρετάς, καὶ τοὺς ἀγῶνας τοῦ ἱεροῦ διδασκάλου

του· φθάσας δὲ εἰς τὴν πρὸς Θεὸν τελείαν ἀγάπην, ἐπεθύμει νὰ δώσῃ καὶ αὐτὸς τὴν ζωήν του εἰς θάνατον διὰ τὸν Χριστὸν μὲ μαρτύριον· ὅθεν καὶ ἐφανέρωσε τὸν σκοπόν του εἰς τὸν Ἅγιον· ὅστις γνωρίσας, ὅτι εἶναι τοῦτο θέλημα Θεοῦ, προεῖπεν αὐτῷ, ὅτι ἔχει νὰ τελειώσῃ τὸν ἀγῶνα τοῦ μαρτυρίου εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Μετὰ τὴν κοίμησιν λοιπὸν τοῦ ἁγίου Νήφωνος, ὁ εὐλογημένος οὗτος, Ἰωάσαφ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, κατὰ τὴν πρόρρησιν τοῦ Ἁγίου, καὶ ἐκεῖ παρρησιασθεὶς εἰς τὸ Κριτήριον τῶν Τούρκων, ἐκήρυξε μὲ μεγάλην παρρησίαν ἔμπροσθεν εἰς ὅλους τὸ μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος, καὶ τὸ μυστήριον τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρός· ὅθεν οἱ Ἀγαρηνοὶ ταῦτα ἀκούοντες ἐπαίδευσαν αὐτὸν ἀνηλεῶς μὲ διάφορα βάσανα, καὶ τέλος ἀπέτεμον τὴν Ἁγίαν αὐτοῦ κεφαλήν, ἐν ἔτει 1536 τὴν 26 Ὀκτωβρίου, ὅτε εἶναι καὶ ἡ μνήμη τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, καὶ οὕτως ἔλαβε τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

(Ἐκ τοῦ Νέου Μαρτυρολογίου).

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΚΖ'. μνήμη τοῦ ἁγίου μάρτυρος ΝΕΣΤΟΡΟΣ.

»Ὁμοῦ Λυαῖον καὶ λύμην τὴν τῆς πλάνης,
»Κτείνας ὁ Νέστωρ, τέμνεται διὰ ξίφους.
»Εἰκάδι ἑβδομάτῃ ἀποκέρσαν Νέστορα κεδνόν.

Οὗτος ὁ ἅγιος Νέστωρ ἦτο πολὺ νέος, κατὰ τὴν ἡλικίαν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀρχίζουσι νὰ φυτρόνωσιν αἱ τρίχες τῶν γενείων· ἦτο δὲ γλυκὺς εἰς τὴν θεωρίαν, ὡραῖος εἰς τὸ κάλλος, καὶ γνώριμος τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μάρτυρος Δημητρίου. Οὗτος λοιπὸν βλέπων, ὅτι ὁ βασιλεὺς Μαξιμιανὸς ἔχαιρε καὶ ἠγάπα βάρβαρόν τινα, Λυαῖον ὀνομαζόμενον, καὶ ὅτι ἐκαυχᾶτο μεγάλως εἰς τὴν ἀνδρίαν τοῦ βαρβάρου ἐκείνου, καὶ εἰς τὰς νίκας τὰς ὁποίας ἔκαμνε μὲ ὅσους ἐπάλαιε· ταῦτα, λέγω, βλέπων ὁ μακάριος Νέστωρ, ἐμίσησε τὴν τοιαύτην ὑπερηφάνειαν τοῦ Λυαίου. Βλέπων δὲ καὶ τὰ θαύματα τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἔλαβε θάρρος, ὅτι ἂν μόνον θωρακισθῇ μὲ τὰς εὐχὰς ἐκείνου, καὶ πολεμήσῃ τὸν βάρβαρον Λυαῖον, θέλει βεβαίως τὸν νικήσει. Ὅθεν προστρέχει εἰς τὸν μέγαν Δημήτριον, καὶ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, «δοῦλε τοῦ Θεοῦ Δημήτριε, λέγει, ἐγὼ εἶμαι πρόθυμος νὰ μονομαχήσω μὲ τὸν Λυαῖον· διὰ τοῦτο εὔξαι ὑπὲρ ἐμοῦ ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ.» Ὁ δὲ Ἅγιος σφραγίσας αὐτὸν μὲ τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου Σταυροῦ, καὶ τὸν

Λιμαῖον, τῷ εἶπε, «θέλεις νικήσεις, καὶ διὰ τὸν Χριστὸν θέλεις μαρτυρήσει. Τότε λαπὸν ὁ γενναῖος Νέστωρ ἐμβῆκεν εἰς τὸ στάδιον ἀφόβως, καὶ ἀφ' οὗ τὸν ἐξέπληξε τὸν Μαξιμιανὸν διὰ τῆς ὡραίας του ὄψεως, «ὁ Θεὸς Δημητρίου, εἶπε, βοήθει μοι·» καὶ πολεμήσας μὲ τὸν Λυαῖον, κτυπᾷ τοῦτον κατάκαρδα μὲ τὴν μαχαιράν του, καὶ φονεύει πάραυτα ἐκεῖνον ὅστις ἐθανάτωσε πολλούς. Πληγόνει δὲ ἐνταὐτῷ καὶ τὸν βασιλέα μὲ πληγὴν ψυχικήν, διότι προὐξένησεν εἰς αὐτὸν λύπην ἀπαρηγόρητον· οὗ ἕνεκα ὀργισθεὶς ὁ Τύραννος, προσέταξεν ὁ μὲν ἅγιος Δημήτριος νὰ κατατρυπηθῇ μὲ λόγχας, ὁ δὲ ἅγιος Νέστωρ νὰ θανατωθῇ μὲ ξίφος. Καὶ οὕτως ἔλαβον ἀμφότεροι παρὰ Χριστοῦ τοὺς στεφάνους τοῦ Μαρτυρίου (1).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων ΚΑΠΕΤΩΛΙΝΗΣ καὶ ΕΡΩΤΗΙΔΟΣ.

»Κτείνουσι δούλην ἐκ ξίφους καὶ κυρίαν,
»Δούλας Τριάδος τῆς ἀληθῶς Κυρίας.

Αὗται αἱ ἅγιαι ἦσαν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βασιλείας τοῦ Διοκλητιανοῦ, καὶ Ζιλικινθίου ἄρχοντος τῆς Καππαδοκίας, ἐν ἔτει σπθ' (289), καὶ ἡ μὲν Καπετωλίνα ἦτον εὐγενὴς καὶ πλουσία, ἡ δὲ Ἐρωτηὶς ἦτο αὐτῆς δούλη. Ἡ ἁγία λοιπὸν Καπετωλίνα διαμοιράσασα τὰ ὑπάρχοντά της εἰς τοὺς πτωχούς, καὶ ἐλευθερώσασα τοὺς δούλους της, ἐπαρρουσιάσθη εἰς τὸν ἄρχοντα Ζιλικίνθιον, καὶ ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινόν· ὅθεν πρῶτον μὲν ἐκλείσθη εἰς τὴν φυλακήν, ἔπειτα κατὰ τὴν ἐρχομένην ἡμέραν ἀπεκεφαλίσθη. Ἡ δὲ Ἐρωτηὶς ἐκτύπησε μὲ πέτρας τὸν ἄρχοντα· διὰ τοῦτο δέρεται μὲ ραβδία, καὶ διαμείνασα ἀβλαβὴς μὲ τὴν τοῦ Χριστοῦ χάριν, ξίφει τὴν κεφαλὴν ἀποτέμνεται. Καὶ οὕτως ἔλαβον καὶ αἱ δύο τοὺς στεφάνους τῆς ἀθλήσεως.

Ὁ ἅγιος ΚΥΡΙΑΚΟΣ, ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Ὁ Κυριακὸς ἐκλιπὼν γῆν καὶ βίον,
»Πρὸς αὐτὸν ἦκει Κύριον τῶν Κυρίων (2).

---

(1) Σημείωσαι, ὅτι εἰς τὸν ἅγιον Νέστορα, ἐγκώμιον ἔχει Ἰωσὴφ ὁ Θεσσαλονίκης, οὗ ἡ ἀρχή· «Φαιδρὰ μὲν ἡ πανήγυρις» (σώζεται ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων).

(2) Σημείωσαι, ὅτι τὸν Κυριακὸν τοῦτον ὀνομάζει ὁ Ξανθόπουλος Κυριλλιανόν, ὅστις ἔγεινεν Ἐπίσκοπος Βυζαντίου ἐν ἔτει σκέ (225), καὶ ἐπεσκόπησε δεκαὲξ ἔτη, δέκατος ἕκτος Ἐπίσκοπος Βυζαντίου ἀριθμούμενος ἀπὸ τὸν Στάχυν. Ὅρα περὶ τούτου σελ. 318, τοῦ πρώτου τόμου τοῦ Μελετίου, καὶ εἰς τὴν εἰκοστὴν πέμπτην τοῦ Ἰανουαρίου, σελ. 574 εἰς τὴν ὑποσημείωσιν τοῦ ἡμετέρου βιβλίου «Ἰασπις». Σ. Ε.

Ἡ ἁγία ΠΡΟΚΛΑ, ἡ σύζυγος τοῦ Πιλάτου, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Ἔχεις παρεστῶσάν σε, Πρόκλα, Δεσπότης,
»Ὁ Πιλάτῳ πρὶν τῷ παραστὰς συζύγῳ.

Διήγησις περὶ τῶν Ἰβήρων, ἤτοι τῶν νῦν καλουμένων Γκιουρτζίδων, πῶς ἦλθον εἰς θεογνωσίαν παρά τινος γυναικός (1).

»Ἔργον μέγιστον εἰργάσω, σεμνὴ γύναι,
»Ἐπιστρέφεις γὰρ ἔθνος Ἰβήρων ὅλον.

Εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ ΒασιλέωςΚωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, ἐνἔτει τλϐ' (332),ἤκμασε γυνή τις εὐσεβής, ἡ ὁποία ἦτο ἄκρως γεγυμνασμένη τὴν ἀσκητικὴν πολιτείαν. Ὅθεν μολονότι ἠχμαλωτίσθη ἀπὸ τοὺς Ἴβηρας, ἤτοι τοὺς Γκιουρτζίδας, καὶ ἐκεῖ ἔτι μετεχειρίζετο ἡ μακαρία τοὺς ἰδίους ἀγῶνας τῆς ἀσκήσεως. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Γκιουρτζίδες εἶναι ἐστερημένοι τῆς ἰατρικῆς, διὰ τοῦτο, ὅταν τυχὸν ἀσθενήσωσι, συνειθίζουσι νὰ προστρέχωσιν οἱ μὲν πρὸς τοὺς δέ, ζητοῦντες νὰ μάθωσι τὸν τρόπον τῆς ἰατρείας τῆς ἀσθενείας των ἐξ ἐκείνων, ὅσοι μὲ τὴν πεῖραν ἐδοκίμασαν τὴν τοιαύτην ἀσθένειαν. Ὅθεν καὶ μία γυνὴ Γκιουρτζίδισσα, ἔχουσα παιδίον, τὸ ὁποῖον δεινῶς ἔπασχεν, ὑπῆγεν εἰς τὴν ἀνωτέρω θεοσεβεστάτην γυναῖκα, ζητοῦσα νὰ μάθῃ ἀπὸ αὐτήν, τί νὰ πράξῃ εἰς τὴν ἀσθένειαν τοῦ παιδίου της. Ἐκείνη δέ, λαμβάνουσα τὸ παιδίον, καὶ θέσασα τοῦτο ἐπὶ κλίνης, παρεκάλεσε τὸν Κύριον νὰ τὸ ἰατρεύσῃ· ὁ δὲ τὰ κρυπτὰ τῶν καρδιῶν γινώσκων Κύριος, χωρὶς νὰ βραδύνῃ, ἐχάρισε τὴν ὑγείαν εἰς τὸ παιδίον. Ἐκ τῆς αἰτίας λοιπὸν ταύτης ἡ θαυμασία ἐκείνη γυνὴ ἔγεινε τόσον περίφημος, ὥστε ἡ φήμη της ἔφθασεν ἕως καὶ εἰς τὰ ὦτα τῆς γυναικὸς τοῦ ἐκεῖσε Βασιλέως· ἡ ὁποία εὐθὺς προσέταξε νὰ ἔλθῃ ἡ αἰχμάλωτος παρ' αὐτῇ, ἐπειδὴ ἔπασχεν ἀπὸ πάθος χαλεπὸν καὶ δυσίατον. Ἡ δὲ ταπεινόφρων γυνὴ εἰς τοῦτο δὲν ἐπείθετο, κρίνουσα τὸν ἑαυτόν της ἀνάξιον, νὰ ὑπάγῃ ἡ αἰχμάλωτος εἰς τὴν Βασίλισσαν. Ἀλλ' ἡ Βασίλισσα, ὡς οὐδὲν νομίσασα τὸ ὕψος τῆς Βασιλείας, ὑπῆγε μόνη της εἰς τὴν αἰχμάλωτον· ἐκείνη δὲ θέσασα τὴν Βασίλισσαν νὰ πλαγιάσῃ ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην της, ὅπου καὶ τὸ παιδίον ἐπανεπαύθη, προσέφερεν εἰς αὐτὴν τὴν ἱερὰν προσευχὴν ἰατρικὸν τοῦ πάθους ταχύτατον. Ἐλευθερωθεῖσα λοιπὸν ἡ Βασίλισσα ἀπὸ τὸ πάθος, ἔδιδεν εἰς τὴν αἰχμάλωτον χρυσόν, ἄργυρον, πολύτιμα ἱμάτια καὶ ἄλλα πολλά, ὅσα εἶναι ἀποτελέσματα φιλοτιμίας βασιλικῆς·

(1) Σημείωσαι, ὅτι τοῦτο τὸ διήγημα ἱστορεῖ ὁ Κύρου Θεοδώριτος, βιβλίῳ πρώτῳ κεφ. εἰκοστῷ τρίτῳ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας.

ἵνα διὰ τούτων ἀνταμείψῃ αὐτήν, ἥτις τόσον ταχέως ἐθίωξε τὸ πάθος της. Ἀλλ' ἡ θεία ἐκείνη καὶ εὐσεβεστάτη γυνὴ ἔλεγεν εἰς τὴν Βασίλισσαν, ὅτι δὲν χρειάζεται ταῦτα, μισθὸν δὲ καὶ πληρωμὴν μεγάλην τῆς ἰατρείας νομίζει, τὸ νὰ γνωρίσῃ ἐκείνη τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν καὶ εὐσέβειαν, καὶ τὸ νὰ κτίσῃ Ναὸν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἐκ τοῦ πάθους τὴν ἠλευθέρωσεν.

Ἡ δὲ Βασίλισσα ταῦτα ἀκούσασα, ἐπέστρεψεν εἰς τὰ Βασίλεια. Καὶ τὸν μὲν ἄνδρα της Βασιλέα ἐποίησε νὰ ἐκπλαγῇ διὰ τὴν παράδοξον ἰατρείαν τοῦ πάθους της· διηγουμένη δὲ καὶ μὲ ποῖον τρόπον ἰατρεύθη, ἐβεβαίονεν, ὅτι ὁ Θεὸς τῆς αἰχμαλώτου, ὁ ὁποῖος τὴν ἰάτρευσεν, εἶναι ἀληθῶς καὶ κυρίως Θεός. Ἔλεγε δὲ πρὸς τούτοις, ὅτι εἶναι πρέπον νὰ κτίσωσι καὶ Ναὸν εἰς τὸ ὄνομά του, καὶ ὅτι ὅλον τὸ ἔθνος τῶν Ἰβήρων πρέπει νὰ ἐπιστραφῇ εἰς τὴν τοῦ τοιούτου Θεοῦ λατρείαν καὶ πίστιν. Ὁ δὲ Βασιλεὺς τὴν μὲν ἰατρείαν τῆς γυναικός του ἐθαύμαζε καὶ ἐπῄνει, Ναὸν δὲ νὰ κτίσῃ δὲν ἤθελεν. Ἀφ' οὗ δὲ παρῆλθεν ὀλίγος καιρός, ἐξῆλθε πρὸς θήραν ὁ Βασιλεύς· καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐκυνήγουν ἀνεμποδίστως, ὁ δὲ Βασιλεύς, μόνος μείνας ὄπισθεν τῶν ἄλλων, ἐκρατήθη ἀπὸ ἀορασίαν, καὶ ποῦ νὰ ὑπάγῃ δὲν ἤξευρεν. Ὅθεν ἀπορήσας διὰ τὸ συμβεβηκὸς ὅπερ τῷ ἠκολούθησεν, ἐνθυμήθη τὴν ἀπείθειαν, ἣν ἔδειξεν εἰς τοὺς λόγους τῆς συζύγου του καὶ λοιπὸν ἐπικαλεσθεὶς εἰς βοήθειαν τὸν Θεὸν τῆς αἰχμαλώτου γυναικός, ἠλευθερώθῃ ἀπὸ τὸ σκότος καὶ τὴν ἀορασίαν. Ἔπειτα πορευθεὶς μόνος εἰς τὴν εὐσεβεστάτην αἰχμάλωτον, παρεκάλει αὐτὴν νὰ τῷ δείξῃ εἰς ποῖον σχῆμα νὰ κτίσῃ τὸν Ναόν· καὶ ἡ μὲν γυνὴ ἐσχημάτιζε τὸν Ναόν, οἱ δὲ τεχνῖται τοῦ Βασιλέως ἔκτιζον αὐτόν.

Ἀφ' οὗ δὲ ἔλαβε τέλος ὁ Ναός, καὶ ἦτο χρεία νὰ ἐγκαινιάσῃ αὐτὸν Ἀρχιερεύς, εὗρε καὶ τούτου τὴν εὐκολίαν ἡ θαυμασία ἐκείνη γυνή· διότι αὐτὴ κατέπεισε τὸν βασιλέα τῆς Ἰβηρίας νὰ γράψῃ πρὸς τὸν Βασιλέα τῶν Χριστιανῶν καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ σταλῇ ἐκεῖθεν διδάσκαλος τῆς εὐσεβείας. Τότε δὲ ἦτο βασιλεὺς Χριστιανῶν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, καθὼς προεῖπομεν· ὁ ὁποῖος μαθὼν τὴν αἰτίαν τῆς αἰτήσεως εὐχαρίστησε τὸν Θεόν, καὶ ὑποδεξάμενος φιλοφρόνως τοὺς ἀπεσταλμένους πρεσβευτάς, ἔστειλεν εἰς τὴν Ἰβηρίαν Ἀρχιερέα τινὰ ἐστολισμένον μὲ πίστιν καὶ σύνεσιν, καὶ μὲ πολιτείαν ἐνάρετον, ὁμοῦ καὶ δῶρα πολλά, διὰ νὰ γείνῃ κήρυξ καὶ διδάσκαλος τῆς θεογνωσίας εἰς τὸ ἔθνος ἐκεῖνο. Οὗτος λοιπὸν πορευθεὶς ἐκεῖ, μὲ θαύματα καὶ διδασκαλίας εἵλκυσεν εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐβάπτισεν αὐτούς· κτίσας δὲ εἰς διάφορα μέρη ἱεροὺς Ναούς, καὶ χειροτονήσας Ἱερεῖς, ἐπέστρεψεν εἰς θεογνωσίαν ὅλον τὸ ἔθνος τῶν Ἰβήρων, καὶ οὕτως

ἀπῆλθε πρὸς Κύριον. Τοιοῦτος ἐστάθη ὁ τρόπος τῆς τῶν Ἰβήρων τοῦ Θεοῦ ἐπιγνώσεως (1).

Τοῦ ὁσίου ΝΕΣΤΟΡΟΣ τοῦ χρονογράφου τοῦ ἐν τῷ Σπηλαίῳ Ρώσσου.

Μεγαλυνάριον τῶν Ἁγίων.

Νέστορα τὸν Μάρτυρα τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸν στρατιώτην Δημητρίου τοῦ ἀθλητοῦ, τῆς Θεσσαλονίκης, τὰ ἔκλαμπρα τε-

(1) Σημειοῦμεν ἐνταῦθα χάριν τῶν φιλολόγων, ὅτι πολλὰ ἔθνη ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν, οὐχὶ μονον διότι ἔβλεπον θαύματα γινόμενα διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ διαφόρων Ἁγίων ἀνδρῶν· ἀλλὰ καὶ διότι ἔβλεπον τὸ γένος τῶν Χριστιανῶν δεδοξασμένον καὶ ἔντιμον, μὲ Βασιλείαν καὶ μὲ Βασιλεῖς ὀρθοδόξους καὶ Αὐτοκράτορας. Οὕτω λόγου χάριν οἱ ἀνωτέρω Ἴβηρες ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου· διὰ μέσου τῶν Ἰβήρων ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν οἱ Ἀρμένιοι· καὶ πάλιν διὰ τῶν Ἀρμενίων ἐπίστευσαν οἱ Πέρσαι εἰς τὸν Χριστόν, ἐν τοῖς αὐτοῖς χρόνοις τοῦ Κωνσταντίνου. Ὁμοίως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου ἐπίστευσαν οἱ Ἰνδοὶ διὰ μέσου Φρουμεντίου Ἀλεξανδρέως, ὅστις ἑορτάζεται κατὰ τὴν τριακοστὴν Νοεμβρίου, καὶ ὅρα ἐκεῖ. Ὁμοίως ὅρα καὶ σελ. 343 τοῦ ά. τόμου τῆς Ἐκκλησ. Ἱστορίας τοῦ Μελετίου.

Ἐπὶ δὲ τοῦ Βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐν ἔτει φμϚ΄. (546) ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν οἱ ἐν τῷ Ἴστρῳ ποταμῷ κατοικοῦντες Ἕλουροι, καὶ οἱ ἐν τῷ Τάναϊ ποταμῷ κατοικοῦντες Ἀβασγοί· ὁμοίως καὶ οἱ Ἀξουμῖται, καὶ ἄλλοι πολλοί. (Ὅρα τόμ. 6΄. τῆς Ἐκκλησιαστ. Ἱστορ. σελ. 89, 90 τοῦ Μελ.) Ἐπὶ τοῦ Βασιλέως Μιχαὴλ τοῦ υἱοῦ Θεοδώρας, τοῦ ἐν ἔτει ωμϐ΄, (842) βασιλεύσαντος, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν τὸ ἔθνος τῶν Βουλγάρων, Σέρβων (οἵτινες καὶ Τριβαλλοὶ ὀνομάζονται), Ποέμων καὶ Σλαβούνων. Ἐπὶ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ υἱοῦ Λέοντος τοῦ σοφοῦ τοῦ καλουμένου Πορφυρογεννήτου, τοῦ ἐν ἔτει 912 βασιλεύσαντος, ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστὸν οἱ Οὔγγροι. (Ὅρα τόμ. 6΄. τῆς Ἐκκλ. Ἱστορ. ταῦ Μελετίου σελ. 354).

Ἐπὶ δὲ τοῦ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, τοῦ ἐν ἔτει ωξϚ΄, (867) βασιλεύσαντος, ἐπίστευσαν οἱ Ρῶσσοι εἰς τὸν Χριστόν, διὰ τῶν διδασκάλων, τοὺς ὁποίους ἀπέστειλεν Ἰγνάτιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πάλιν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πάτριον αὐτῶν θρησκείαν· ἕως οὗ ὁ Δοὺξ αὐτῶν Βλαδίμηρος, λαβὼν εἰς γυναῖκα Ἄνναν τὴν ἀδελφὴν Βασιλείου τοῦ Πορφυρογεννήτου, τοῦ υἱοῦ Ρωμανοῦ τοῦ νεωτέρου, κατηχήθη παρ' αὐτῆς, καὶ ἐβαπτίσθη ἐν ἔτει 987, ἢ 990, καὶ κατ' ὀλίγον ἐβαπτίσθη καὶ ὅλον τὸ ἔθνος, κατὰ τὸν Μοσσέμιον Ἐκκλησ. Ἱστορ. Ἑκατονταετηρίδ. 9 μέρ. Ι. κεφ. Ι. καὶ τὸν Λάμπιον τοὺς νεωτέρους Ἐκκλ. Ἱστορ. βιβλ. 2. κεφ. 8. Εἰς ὅλα δὲ τὰ ἀνωτέρω ἐπιστραφέντα εἰς θεογνωσίαν ἔθνη ἔλαβον πρόνοιαν οἱ ρηθέντες Βασιλεῖς νὰ ἀποστείλωσιν Ἱερεῖς καὶ κληρικοὺς διὰ νὰ τὰ κατηχήσωσιν, νὰ τὰ βαπτίσωσιν, καὶ νὰ τὰ διδάξωσι τὴν ὀρθοδοξίαν.

κνία, σὺν Γλύκους Λεπτύνῃ καὶ τῇ Καπετωλίνῃ· ὑπὲρ ἡμῶν Κυρίῳ πρεσβεύσατε.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΚΗ'. Μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων ΤΕΡΕΝΤΙΟΥ καὶ ΝΕΟΝΙΛΛΗΣ τῶν ὁμοζύγων, καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν ΣΑΡΒΗΛΟΥ, ΝΙΤΑ, ΙΕΡΑΚΟΣ, ΘΕΟΔΟΥΛΟΥ, ΦΩΤΙΟΥ, ΒΗΛΗΣ καὶ ΕΥΝΙΚΗΣ.

»Σὺν ἑπτὰ τέκνοις ἡ δυὰς τῶν συζύγων,
»Τιμὴν τομὴν ἠγεῖτο τὴν ἐκ τοῦ ξίφους.
»Δειρὴν ὀγδοάτῃ γε Τερέντιος εἰκάδι κάρθη.

Οὗτοι συζῶντες ὅλοι ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ καθὸ μία οἰκογένεια, κρυφίως ἐλάτρευον τὸν Θεόν· ὅθεν διαβάλλονται εἰς τὸν Ἡγεμόνα καὶ παρίστανται εἰς τὸ κριτήριον. Ἐπειδὴ δὲ ὡμολόγησαν μὲν τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινόν, τὰ δὲ εἴδωλα περιεγέλασαν· διὰ τοῦτο κρεμασθέντες, καταξεσχίζονται ἀσπλάγχνως, καὶ καταρραντίζονται ἄνωθεν αἱ πληγαί των μὲ ὄξος δριμύτατον καὶ μὲ ἅλας, κάτωθεν δὲ φλογίζονται μὲ πυρκαϊάν. Οἱ δὲ Ἅγιοι ταῦτα πάσχοντες, προσηύχοντο, καὶ μὲ σιωπηλὴν φωνὴν παρεκίνουν ἀλλήλους εἰς τὸ μαρτύριον. Λοιπὸν δὲν παρέβλεψεν ὁ Κύριος τὴν προσευχήν των, ἀλλὰ Ἄγγελοι ἀοράτως ἠλευθέρωσαν αὐτοὺς ἀπὸ τὰ δεσμά, καὶ ἰάτρευσαν τὰς πληγάς των· οἱ δὲ ἀσεβεῖς βλέποντες τοῦτο, ἐξεπλάγησαν ἐνταὐτῷ καὶ ἐφοβήθησαν. Ἔπειτα ρίπτονται οἱ Ἅγιοι εἰς τὴν φυλακήν, καὶ τὴν ἐπιοῦσαν δέρονται μὲ ῥόπαλα, ἤτοι μὲ χονδρὰ ραβδία· μετὰ ταῦτα δένονται εἰς τροχούς, καὶ δέρονται ἀνελεημόνως. Ἀβλαβεῖς δὲ διατηρηθέντες μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, παραδίδονται τροφὴ εἰς τὰ θηρία. Διαφυλαχθέντες δὲ πάλιν ἀβλαβεῖς, τίθενται ἐντὸς μεγάλων λεβήτων γεμάτων ἀπὸ πίσσαν βεβρασμένην· ὁ δὲ βρασμὸς τῆς πίσσης, ὢ τοῦ θαύματος! εὐθὺς μετεβλήθη εἰς νερόν. Βλέποντες δὲ οἱ ἀσεβεῖς, ὅτι διαφυλάττονται οἱ Ἅγιοι ἀβλαβεῖς ἀπὸ τὰ βάσανα, ἀπέκοψαν μὲ τὸ ξίφος τὰς κεφαλάς των, καὶ οὕτως ἔλαβον οἱ μακάριοι τοὺς στεφάνους τοῦ μαρτυρίου.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ΣΤΕΦΑΝΟΥ τοῦ Σαββαΐτου, τοῦ καὶ Ἐπισκόπου γενομένου.

»Ἐπώνυμος Στέφανος οὐ φορεῖ στέφους,
»Ὁ πρακτικὴ χεὶρ ἀρετῆς οἶδε πλέκειν.

Οὗτος ὁ Ὅσιος ἐκ νεαρᾶς του ἡλικίας ἔγεινε Μοναχός, καὶ ἡκμα-

ζεν ἐν ἔτει ψγ' (790), διότι εἰσελθὼν εἰς τὴν Λαύραν τοῦ μεγάλου πατρὸς Σάββα, καὶ δεχθεὶς ἀπὸ τοὺς ἐν τῇ Λαύρᾳ κατοικοῦντας ἁγίους Πατέρας, ἐδιδάχθη παρ' ἐκείνων τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον, καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀρετὴν καὶ ἀσκητικὴν πρᾶξιν. Ἄγευστος δὲ διέμεινε τῶν ἡδονῶν τοῦ Κόσμου ὁ μακάριος οὗτος, διότι ἔγεινε Μοναχὸς πολὺ νέος. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐπρόκοψεν εἰς τὴν κατὰ Θεὸν πολιτείαν, καὶ ἔλαμψεν εἰς τὴν ὑπακοὴν καὶ ἡσυχίαν, τότε ἠξιώθη καὶ τοῦ χαρίσματος τῆς ἀρχιερωσύνης. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ χάριν τῶν παραδόξων θαυμάτων ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Θεόν, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐνέκρωσε τὰ πάθη τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, μὲ ἐγκράτειαν, μὲ πόνους ἀσκητικοὺς καὶ μὲ θείαν σύνεσιν, καὶ ἀφ' οὗ ἔφθασεν εἰς ἄκραν ἀπάθειαν· διότι ἰάτρευσε κόρην τινὰ δαιμονισμένην διὰ τῆς προσευχῆς του, καὶ ταύτην παρέδωκεν ὑγιᾶ εἰς τὸν πατέρα της. Εὑρισκόμενος δὲ πάντοτε εἰς τὴν ἔρημον, παραδόξως ἡμέρονε τὰ ἄγρια ζῶα· καὶ εἰς τὰς πλησιαζούσας αὐτὸν δορκάδας ἔδιδε τροφὴν μὲ τὰς χεῖράς του. Μίαν φορὰν δέ, ἐπειδὴ ἐδίψησεν ὁ μαθητής του, ἐκτύπησεν ὁ Ὅσιος τὴν γῆν μὲ τὴν ῥάβδον του, καὶ ἀνέβλυσε ὕδωρ μὲ τὸ ὁποῖον τὸν ἐπότισε· καὶ ἄλλα δὲ σημεῖα ἐποίησε καὶ θαύματα. Ἦτο δὲ ἁπλοῦς τὸ ἦθος, γλυκὺς εἰς τὴν συνομιλίαν, εὐπροσήγορος εἰς τὴν γνώμην. Οὗτος λοιπὸν διαλάμψας παντοχοῦ ὡς ἥλιος, μὲ τὴν ἄσκησιν καὶ μὲ τὰ θαύματα, καὶ παράδειγμα γενόμενος ἀρετῆς εἰς τοὺς μαθητάς του, ἐν εἰρήνῃ πρὸς Κύριον ἐξεδήμησεν (1).

Μνήμη τῶν ἐξ Ἀφρικῆς ἁγίων μαρτύρων ΤΕΡΕΝΤΙΟΥ, ΑΦΡΙΚΑΝΟΥ, ΜΑΞΙΜΟΥ, ΠΟΜΠΗΙΟΥ καὶ ἑτέρων τριακονταέξ.

Εἰς τὸν Τερέντιον.

»Τέμνουσι Τερέντιον, ὃς βλύσας γάλα,
»Ἔδειξε καινὸν καὶ τετμημένος τέρας.

Εἰς τὸν Ἀφρικανόν, Μάξιμον καὶ Πομπήϊον.

»Κτείνουσι φαῦλοι προσκυνηταὶ Δαιμόνων
»Τρεῖς προσκυνητὰς Τριάδος διὰ ξίφους.

Εἰς τοὺς τριακονταέξ.

»Ἄνδρας συνάθλους ἓξ ὁμοῦ καὶ τρὶς δέκα,
»Ὁμοῦ συναθλήσαντας ἔγνων ἐκ ξίφους.

Οὗτοι οἱ ἅγιοι τεσσαράκοντα Μάρτυρες ἦσαν ἐκ τῆς Ἀφρικῆς, κατὰ

(1) Οὗτος ὁ Ὅσιος ἠγωνίσατο κατὰ τῶν αἱρέσεων· καὶ ποιητὴς ἐγένετο ᾀσματικῶν τροπαρίων, ὡς τοῦτο ἀναφέρει ὁ Γραπτὸς Θεοφάνης ἐν τῷ εἰς τὸν Ὅσιον τοῦτον μελουργηθέντι παρ' αὐτοῦ κανόνι.

τοὺς χρόνους Δεκίου τοῦ Βασιλέως καὶ Φουρτουνάτου Ἡγεμόνος, ἐν ἔτει σν', (250) συλληφθέντες δὲ ὡς Χριστιανοί, δέρονται πρῶτον μὲ ὠμὰ νεῦρα, καὶ δεύτερον μὲ ραβδία· ἔπειτα κατακαίονται εἰς τὴν ράχιν μὲ πεπυρωμένους ὀβελούς, καὶ αἱ πληγαὶ αὐτῶν τρίβονται μὲ τρίχινα πανία, ἤτοι ὑφασμένα ἀπὸ τρίχας αἰγός, καὶ μὲ ἅλας καὶ ὄξος. Καὶ πάλιν ἐρωτηθέντες καὶ μὴ πεισθέντες νὰ ἀρνηθῶσι τὸν Χριστόν, δένονται μὲ ἁλύσεις· ἔπειτα σύρονται γυμνοὶ ἐπάνω εἰς σίδηρα πεπυρωμένα. Μετὰ ταῦτα καταξεσχίζονται μὲ ὀνύχια, καὶ ῥίπτονται ἐντὸς λάκκου γεμάτου ἀπὸ ὄφεις καὶ σκορπίους. Καὶ ἐπειδὴ ἐφυλάχθησαν ἀπὸ ὅλα ἀβλαβεῖς, διὰ τοῦτο ἀπεκεφαλίσθησαν διὰ ξίφους, καὶ ἔλαβον τοὺς στεφάνους τοῦ μαρτυρίου.

Μνήμη τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν ***ΦΙΡΜΙΛΙΑΝΟΥ*** *ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας* (1), *καὶ* ***ΜΕΛΧΙΩΝΟΣ*** *Σοφιστοῦ πρεσβυτέρου Ἀντιοχείας, οἵτινες καθεῖλον Παῦλον τὸν Σαμοσατέα.*

»Εἰρηνικῶς θνήσκουσιν εἰρήνης φίλοι,
»Φιρμιλιανὸς καὶ σὺν αὐτῷ Μελχίων.

Ἡ ἁγία ***ΦΕΥΡΩΝΙΑ****, ἡ θυγάτηρ Ἡρακλείου τοῦ Βασιλέως, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.*

»Τὴν Βασιλείαν Οὐρανῶν, Φευρωνία,
»Τῆς πατρικῆς σου προκρίνεις ὡς ἀγχίνους.

Ὁ ἅγιος ἱερομάρτυς ***ΚΥΡΙΑΚΟΣ****, ὁ φανερώσας τὸν τίμιον Σταυρὸν ἐπὶ τῆς ἁγίας Ἑλένης, κοντῷ βληθείς, τελειοῦται.*

»Μίξας ἐλκίῳ, Κυριακὲ παμμάκαρ,
»Σὸν αἷμα σεπτόν, μῖγμα καινὸν εἰργάσω.

Οὗτος ὁ Ἅγιος, ἀφ' οὗ ἐφανέρωσε τὸν τίμιον Σταυρόν, καὶ ἀφ' οὗ ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἐβαπτίσθη, ἐγένετο καὶ Ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων. Ἐπεξετάθη δὲ ἡ ζωή του ἕως εἰς τοὺς χρόνους Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου, ἐν ἔτει τξά, (361)· ὁ ὁποῖος ὅταν ἐξῆλθεν εἰς ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Περσῶν, ὑπῆγε καὶ εἰς τὰ μέρη τῆς Παλαιστίνης, καὶ μαθὼν περὶ τοῦ ἁγίου τούτου Κυριακοῦ, ἐκράτησεν αὐτὸν καὶ τὸν ἠνάγκασε νὰ θυσιάσῃ εἰς τὰ εἴδωλα· ὁ δὲ Ἅγιος ἤλεγξεν αὐτόν. Ὅθεν προσέταξεν ὁ παραβάτης νὰ κοπῇ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ χείρ, εἰ-

(1) Οὗτος ὁ Φιρμιλιανὸς Σύνοδον ποιήσας ἐν Ἰκονίῳ, ἐφύλαξε τὴν ἀκρίβειαν καὶ διώρισεν, ἵνα βαπτίζωνται οἱ Ναυτινιανοί, καὶ ἁπλῶς ὅλοι οἱ σχισματικοί, προσερχόμενοι εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν. Ὀνομάζει δὲ τὸν Φιρμιλιανὸν τοῦτον ἔδικόν του ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ πρώτῳ αὐτοῦ κανόνι, ὡς χρηματίσαντα τῆς πατρίδος του Καισαρείας Ἐπίσκοπον.

πών· «Σὺ πολλὰς ἐπιστολὰς ἔγραψας δι' αὐτῆς τῆς χειρός, καὶ πολλοὺς παρεκίνησας νὰ ἀρνηθῶσι τοὺς θεούς. Ἔπειτα ἔχυσε μόλυβδον ἐντὸς τοῦ στόματός του, καὶ μετὰ ταῦτα ἔβαλεν αὐτὸν ἐπὶ χαλκίνης καὶ πεπυρωμένης κλίνης. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μήτηρ τοῦ Ἁγίου, Ἄννα ὀνόματι, ἀκούσασα ἦλθε νὰ τὸν ἰδῇ, συνελήφθη καὶ αὐτή, καὶ κρεμασθεῖσα ἀπὸ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, κατακαίεται μὲ ἀνημμένας λαμπάδας· καὶ οὕτω παραδίδει τὴν ψυχήν της εἰς χεῖρας Θεοῦ. Ὁ δὲ ἅγιος Κυριακός, τεθεὶς ἐντὸς λέβητος πλήρους βεβρασμένου ἐλαίου, καὶ ταὐτοχρόνως κτυπηθεὶς διὰ κονταρίου, ἐτελειώθη ὁ ἀοίδιμος τοῦ Χριστοῦ ἀθλητής, καὶ ἔλαβε παρὰ Κυρίου τὸν στέφανον τῆς ἀθλήσεως.

Ἡ ἁγία μάρτυς ΑΝΝΑ, ἡ μήτηρ τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ, λαμπάσι φλεγομένη τελειοῦται.

»Φλεχθεῖσα σάρκα μάρτυς Ἄννα λαμπάσι,
»Ἀειφανὴς ὑπῆρξε λαμπὰς Κυρίου.

Μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ ἀσκήσαντος.

»Ἀθανάσιε, τίς σε οὐ μὴ δοξάσει,
»Ὃν Τριὰς αὐτὴ πανταχοῦ ἐδόξασεν; (1).

Ὁ Οὗτος ὁ λαμπρότατος τῆς οἰκουμένης φωστὴρ καὶ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ δοῦλος γνήσιος, ἦτο ἐξ Ἀνδριανουπόλεως ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Γεώργιος, καὶ ἡ μήτηρ Εὐφροσύνη ἀμφότεροι εὐσεβεῖς, εὐγενεῖς καὶ ἐνάρετοι, ἀπὸ τοιούτους λοιπὸν γονεῖς γεννηθείς, ὠνομάσθη ὁ παῖς Ἀλέξιος εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα, καὶ ἀπὸ μικρὸν ἐδείκνυε ὁποῖος τις ἔμελλε νὰ κατασταθῇ διότι οὐδόλως ἐδόθη εἰς παιγνίδια κατὰ τὴν τῶν νέων συνήθειαν, οὔτε ἐπόθησε ρευστὰ καὶ μάταια πράγματα, ἀλλὰ ὅλη του ἡ σπουδὴ ἦτο εἰς τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ εἰς τὴν τῶν γραμμάτων μάθησιν· δὲν συνανεστρέφετο μὲ ἀτάκτους νέους, διὰ

(1) Ὁ βίος τούτου συνεγράφη μὲν ἑλληνιστὶ ἀπὸ τὸν ὅσιον τὸν Καλοθέτην, τὸν σύγχρονον χρηματίσαντα τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ τῷ Παλαμᾷ, καὶ βίβλον ὁλόκληρον κατὰ Βαρλαὰμ καὶ Ἀκινδύνου συγγράψαντα, σωζομένην ἐν χειρογράφοις κατὰ τὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ Παντοκράτορος μετεφράσθη δὲ εἰς τὸ ἁπλοῦν ἀπὸ τὸν ἀοίδιμον Ἁγάπιον τὸν Κρῆτα. Σημείωσαι, ὅτι περιττῶς γράφεται ἐδῶ παρὰ τοῖς Μηναίοις ἡ μνήμη καὶ τὸ Συναξάριον τοῦ ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Χοζεβίτου· διότι ταῦτα προεγράφησαν κατὰ τὴν τρίτην τοῦ παρόντος Ὀκτωβρίου. Ὁμοίως περιττῶς γράφεται ἐδῶ τὸ δίστιχον καὶ τὸ Συναξάριον τῶν ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, τῶν ἐξ Ἀραβίας ὁρμωμένων· διότι καὶ ταῦτα προεγράφησαν πλατύτερον κατὰ τὴν δεκάτην ἑβδόμην τοῦ Ὀκτωβρίου σελίδος 210 τοῦ ἰδίου βιβλίου. Σ. Ε.

νὰ μὴ φθείρωσιν εἰς κακὰς ὁμιλίας τὰ ἤθη τὰ χρηστά, ὅπερ εἶχεν ὁ τρισμακάριος, μάλιστα ὅπου ἔβλεπε τινὰ εὐλαβῆ καὶ ἐνάρετον, τὸν συνανεστρέφετο, καὶ συνομίλει μετ' αὐτοῦ ἵνα λαμβάνῃ ψυχικὴν ὠφέλειαν, τελευτήσαντος δὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἔμεινεν ὀρφανὸν τὸ παιδίον, καὶ προέκοπτεν εἰς τὴν ἀρετὴν περισσότερον· καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἀπὸ τὴν συνεχῆ μελέτην τῶν θείων Γραφῶν ἐκαρποφόρησε πολλὴν σοφίαν καὶ σύνεσιν, καὶ ἦτο τοσοῦτον γνωστικὸς εἰς τὰς συνομιλίας, ὥστε ὅλοι τὸν ἐθαύμαζον, πῶς ὑπερτέρει νέος πάντας τοὺς γέροντας εἰς τὴν φρόνασιν, ὅσον λοιπὸν προέκοπτεν εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ σώματος, τοσοῦτον ηὔξανε καὶ εἰς τὴν τῆς ψυχῆς ἀρετὴν καὶ κατάστασιν, καὶ ἔβαλλεν εἰς τὸν νοῦν του, νὰ ἀπαρνηθῇ τέλειως τοῦ πλάνου αὐτοῦ κόσμου τὴν ματαιότητα ὡς ψευδῆ καὶ ἐπίκηρον νὰ ποθήσῃ τὴν ἄνω σοφίαν, νὰ ἀξιωθῇ τῆς οὐρανίου μακαριότητος· καὶ εἰς τοῦτο παρεκινήθη πρῶτον μὲν ἀπὸ τὴν ῥῆσιν ταύτην τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ὅπερ λέγει ὁ Κύριος, «ὅστις ἀγαπᾷ περισσότερον ἀπὸ ἐμὲ τὸν πατέρα, καὶ τὴν μητέρα του, δὲν εἶναι ἄξιος δοῦλος μου,» δεύτερον δὲ ἀπὸ τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν τοῦ θαυμαστοῦ Ἀλυπίου τοῦ Κιονάτου, τὸν ὁποῖον ἀναγινωσκων μετ' εὐλαβείας καὶ κατανύξεως, καὶ βλέπων ὅτι αὐτὸς κατεφρόνησεν ὅλα τοῦ Κόσμου τὰ χαρμόσυνα, καὶ τὴν μητέρα του, ἥτις ἦτον καὶ αὐτὴ χήρα, καὶ τὸν εἶχε παρηγορίαν μόνιμον, ἐτρώθη καὶ οὗτος τὴν καρδίαν ἀπὸ τὸν θεῖον καὶ γλυκύτατον ἔρωτα, καὶ καταφρονεῖ τὴν πατρίδα, τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους του, καὶ τὴν φιλτάτην μητέρα του τὴν τεθλιμμένην καὶ ἄνανδρον, καὶ πορεύεται εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, εἰς τὰ ὄρια τῆς ὁποίας εὑρίσκετο θεῖός τις τοῦ Ἁγίου καλόγηρος εἰς πλούσιόν τι Μοναστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον μεταβὰς ἐκάρη μοναχός, καὶ μετωνομάσθη Ἀκάκιος, ἔπειτα βλέπων ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ἀδελφοὶ δὲν εἶχον τὴν πρέπουσαν σπουδὴν εἰς τὴν μοναδικὴν ἀκρίβειαν, διὰ τὴν φροντίδα καὶ προσπάθειαν ὅπου εἶχον εἰς τὰ ὑλικὰ καὶ πρόσκαιρα, λαβὼν συγχώρησιν ἀνεχωρησεν ἀφ' οὗ εὔγαλεν τὸ γένειον, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἄθωνος, καὶ προσκυνήσας ὅλα τὰ ἅγια Μοναστήρια, καὶ τὰ λοιπὰ ἀσκητήρια καὶ ἡσυχαστήρια, ἐλάμβανεν πολλὴν ὠφέλειαν· διότι καθὼς ἡ φιλεργὸς μέλισσα περιέρχεται τὰ λειβάδια, καὶ συνάγει τὸ γλυκὺ μέλι ἀπὸ διάφορα ἄνθη καὶ βότανα, οὕτω καὶ ὁ Ἅγιος ἐλάμβανεν ἀπὸ τοὺς ἐναρέτους παράδειγμα ψυχικῆς ὠφελείας, καὶ τὰ ἐθησαύριζε εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐμμελέστατα, καὶ τόσον ἠγάπησε τὴν σωματικὴν ταλαιπωρίαν καὶ κακοπάθειαν, ὥστε δὲν ἐφόρει ὑποδήματα, ἀλλὰ περιεπάτει ἀνυπόδητος, οὔτε δύο ῥάσα δὲν ἀπόκτησεν, ἀλλὰ μοναχίτων διῆγε τὰς ἡμέρας καὶ νύκτας ὁ τρισμακάριος· μάλιστα καὶ ἀπὸ μέσα κατὰ σάρκα ἐφόρει τρίχινα, διὰ νὰ βασανίζηται περισσότερον, τὴν δὲ κοιλίαν καὶ τὸν λαιμὸν τοσοῦτον ἐπαίδευεν,

ὥστε μόνον ἄρτον καὶ ὕδωρ ἐλάμβανε, καὶ αὐτὰ μὲ πολλὴν ἐγκράτειαν, καὶ δὲν ἐχόρτασε πώποτε, καὶ οὕτως διῆλθεν ὅλην του τὴν ζωὴν ὡς Ἄγγελος· δὲν ἔνιψε ποτὲ τὴν κεφαλήν, ἢ τοὺς πόδας του, μήτε ποτέ του ἔπτευσεν, οὔτε κἂν ὕστερον ὅταν ἀρχιεράτευσεν, καὶ ἐκοιμᾶτο χαμαὶ μὲ πολλὴν κακοπάθειαν· ἀφ' οὗ λοιπὸν προσεκύνησεν ὅλα του Ἄθωνος τὰ Μοναστήρια, ὑπῆγεν εἰς τοῦ Ἐσφιγμένου, καὶ ἐκοινοβίασε, καὶ τόσους κόπους καὶ ἀγῶνας ἐτέλεσεν, ὅπου εἶναι ἀδύνατον καταλεπτῶς νὰ τοὺς γράψω· μόνον ἀπὸ τὰ πολλὰ νὰ γράψωμεν ὀλίγα, διὰ νὰ καταλάβητε κατὰ τὴν παροιμίαν ἀπὸ τοῦ κρασπέδου τὸ ἱμάτιον. Εὐλαβής τις Ἱερομόναχος, ὑπῆγεν, ἀπὸ τὴν μονὴν τοῦ Στουδίου εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος χάριν προσκυνήσεως, καὶ φθάσας εἰς τὴν μονὴν τοῦ Ἐσφιγμένου, ἔμαθεν ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς τὰς θαυμασίας ἀρετὰς τοῦ Ὁσίου, ὅτι διῆλθεν ἐκεῖ δύο ἔτη ὑπηρέτης τῆς τραπέζης, καὶ ὑπηρέτει τοὺς ἀδελφοὺς μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν, καὶ δὲν εἶχε κελλίον ἡ κλίνην χωριστὴ ἢ κἂν ψαθίον, οὔτε κατὰ τὸ ἔαρ, οὔτε τὸν χειμῶνα ὅτε πίπτει τὸ ψῦχος, διότι εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ἔπιπτον πολλὰ χιόνια, καὶ τὸ ψῦχος ἦτο ἄμετρον, ἀλλὰ ἐκοιμᾶτο κατὰ γῆς ὀλίγον διάστημα, ἔπειτα ἠγείρετο, καὶ ἐθυμίαζε προσευχόμενος, καὶ ἠγρύπνα ὅλην τὴν ἐπίλοιπον νύκτα στιχολογῶν τὸ ψαλτήριον, καὶ ἔλεγεν· «προέφθασαν οἱ ὀφθαλμοί μου πρὸς ὄρθρον τοῦ μελετᾶν τὰ λόγιά σου,» καὶ ἄλλα παρόμοια, οὔτε τὸν εἶδε τις νὰ φάγῃ καθήμενος, ἀλλ' ἵστατο ὀρθιος, καὶ ἔτρωγεν τὰς ψύχας αἴτινες ἔμενον εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ἔλεγεν ὅτι καὶ τὰ κυνάρια τρέφονται μὲ τὰς ψύχας, ἅτινα πίπτουσιν ἀπὸ τὴν τῶν κυρίων των τράπεζαν, καὶ μήτε ἔλαιον καὶ οἶνον δὲν ἐδοκίμασε ἐπὶ τρία ἔτη, ἅπερ ἐποίει εἰς τὸ μοναστήριον, οὔτε ἄλλην τινὰ σωματικὴν παράκλησιν, μάλιστα ἐν ᾧ ἐμαγείρευεν πολὺ ἐπιτηδείως, καὶ τὸ εἶχε μεγάλην χαρὰν νὰ ἀναπαύσῃ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ αὐτὸς νὰ ἐγκρατεύηται, διὰ νὰ λάβῃ πλουσίαν τὴν ἀνταπόδοσιν εἰς τὴν βασιλείαν ἐκείνην τὴν ἀεὶ διαμένουσαν, εἶχε δὲ καὶ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ πάντοτε· διότι βλέπων αὐτὸ τὸ πρόσκαιρον πῦρ δι' οὗ ἐμαγείρευεν, ἐνθυμεῖτο ἐκεῖνο τὸ ἄσβεστον τῆς γεέννης καὶ ἔκλαιε. Διὰ τὰς ἀρετάς του λοιπόν, τὸν ἐσέβοντο ὅλοι μετὰ πολλῆς εὐλαβείας, καὶ τὸν ἐτίμων ὡς ἔπρεπεν· ὅθεν φοβούμενος μήπως καὶ στερηθῇ τῆς οὐρανίου δόξης, διὰ τὴν πρόσκαιρον, ἔφυγεν ἀπὸ τὸ μοναστήριον, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, καὶ προσκυνήσας τοὺς ἁγίους τόπους καὶ τὴν ἔρημον τοῦ Ἰορδάνου, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος τοῦ Λάτρου ἔνθα κατῴκουν ἅγιοι ἄνθρωποι, καὶ προσμείνας ἐκεῖ πολὺν καιρὸν εἰς κελλίον τι ἀναχωρητικόν, καὶ ὠφεληθεὶς πολλὰ ἀπ' ἐκείνους τοὺς ἁγίους πατέρας, ὑπῆγε καὶ εἰς τὸ βουνὸν τοῦ Αὐξεντίου ὅπου εὑρίσκοντο ἀναρίθμητοι ἄνθρωποι, καὶ μάλιστα ὁ ἐξακουστὸς Ἠλίας Νεῖλος ὁ Ἰταλός, καὶ ὁ Λεπεντριανὸς Ἀθανάσιος,

μεθ' ὧν συνομίλησεν, ὠφεληθεὶς καὶ ὠφελήσας ἀπῆλθε καὶ εἰς τὸ ὄρος Γαλήσιον, ὅπου ἦτο τοῦ μακαρίου Λαζάρου τὸ μοναστήριον, ἐν τῷ ὁποίῳ ὑπέμεινε χρόνους ὀκτὼ ὑπηρετῶν τοὺς ἀδελφοὺς εἰς ὅλας τὰς χρείας ἐπιμελέστατα, καὶ ἐγένετο μεγαλόσχημος μετονομασθεὶς ἀντὶ Ἀκάκιος Ἀθανάσιος· ἔπειτα τὸν ἐχειροτόνησαν καὶ μὴ θέλων διάκονον καὶ πρεσβύτερον, ἔπειτα τυπικάρην καὶ ἐκκλησιάρχην, καὶ ὑπηρέτησεν αὐτὸ τὸ διακόνημα μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν, ὡς ἄλλος οὐδείς, καὶ ἀναγνώσας τὰ βιβλία ἅπαντα τρὶς καὶ τετράκις, καὶ λαβὼν ἀπὸ ταῦτα πολλὴν ὠφέλειαν ἐθησαύρισε πλοῦτον πολὺν σοφίας καὶ γνώσεως, ἀναβάσεις καθ' ἑκάστην ἐν τῇ καρδίᾳ τιθέμενος ὅθεν ὡς ἄξιος, καὶ θείας θεωρίας ἠξιώθη, καὶ τὸν προσεκάλεσεν ὁ δεσπότης Χριστὸς νὰ ποιμάνῃ τὰ λογικά του πρόβατα, καὶ ἀκούσατε φρικτὴν ὀπτασίαν καὶ θαυμασίαν διήγησιν. Συνήθειαν εἶχεν ὁ Ἅγιος, νὰ παρατείνηται εἰς τὴν ἐκκλησίαν πρὶν τοῦ ὄρθρου, νὰ προσεύχηται εἰς τὸν νάρθηκα, καὶ νύκτα τινά, ὅταν ηὔχετο ἔμπροσθεν τοῦ ἐσταυρωμένου Χριστοῦ μὲ δάκρυα, ἐξῆλθε φωνὴ γλυκυτάτη ἀπὸ τὴν εἰκόνα λέγουσα· «ἐπειδὴ μὲ ἀγαπᾷς Ἀθανάσιε, θέλεις μοὶ ποιμάνει λαὸν περιούσιον·» Ταῦτα ἀκούσας ἔπεσε χαμαὶ ἀπὸ τὸν φόβον του· καὶ μετὰ φρικτῆς χαρᾶς ἀρρήτου, ἐδοξολόγει μετὰ δακρύων τὸν Κύριον, ποιήσας δὲ ἔτη δέκα εἰς τὸ τοῦ ἐκκλησιάρχου διακόνημα, ἐνεθυμεῖτο τὴν τῆς ἡσυχίας γλυκύτατα, καὶ ἐλυπεῖτο διότι δὲν ἠδύνατο ν' ἀγωνίζηται, καὶ ἀναχωρήσας ἐκεῖθεν ἦλθε πάλιν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, καὶ εὑρίσκων τόπον ἐρημικὸν ἀπόκεντρον ἔμεινεν ἐκεῖ· μηδὲν ἔχων τινὰ παραμυθίαν σώματος ἤτοι τροφάς, ἢ ἐνδύματα· πλὴν ἀπολαμβάνων τὸ μέλι τῆς ποθουμένης του ἡσυχίας εὐφραίνετο κατὰ τὴν ψυχήν, μόνος μόνῳ Θεῷ προσευχόμενος· πλὴν ἐπειδὴ ἔτυχον καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ ὄρος σκάνδαλα ἀπὸ τὸν μισόκαλον Δαίμονα, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, καὶ ὑπῆγε πάλιν εἰς τὸ Γάνου ὄρος, καὶ εὑρὼν τόπον ἥσυχον κατὰ τὸν πόθον του ἐκεῖ κατῴκησε, καὶ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου συνήχθησαν καὶ ἄλλοι πλησίον του, διότι ἡ ἀρετὴ τοῦ Ὁσίου τοὺς εἵλκυε ὡς ὁ μαγνήτης τὸν σίδηρον, τοὺς ὁποίους ἀσμένως ὑποδεχόμενος· καὶ παιδεύων ἱκανῶς εἰς τὴν τάξιν τῆς μοναδικῆς πολιτείας, τοὺς κατέστησε σκεύη ἐκλεκτὰ τῶν χαρισμάτων τοῦ θείου Πνεύματος ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἁγίου, ἦτο καὶ ὁ θαυμαστὸς Θεοφάνης καὶ ὁ κλεινὸς Θεοδώρητος, καὶ ἄλλοι πολλοὶ εἰς τὴν ἀρετὴν περιβόητοι· οὐ μόνον δὲ εἰς τὰ περίχωρα τοῦ ὄρους ἦτο ἀκουστὸς ὁ Ἅγιος ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ βασίλεια· ὅθεν ἔτρεχον πρὸς αὐτὸν καθ' ἑκάστην πλῆθος πολύ, διὰ νὰ ἀκούσωσι τὴν μελίρρυτον ἐκείνην γλῶσσαν, καὶ νὰ ἴδωσι τὸ γαληνὸν καὶ ἀγγελοειδὲς αὐτοῦ πρόσωπον, τοὺς ὁποίους ἱλαρῶς ὑποδεχόμενος ἔτρεφε τὰς ψυχάς των διὰ πνευματικῶν νουθεσιῶν καὶ θεσπεσίων παραβολῶν καὶ ἐνθέων διηγημάτων, ὡς ἔμπειρος ἰα-

τρὸς καὶ πάνσοφος, οὐ μόνον δὲ ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ γυναῖκες πολλαὶ συνήγοντο πρὸς αὐτόν, τὰς οποίας κατέπεισε καὶ ἀπηρνήθησαν τὰ πρόσκαιρα διὰ νὰ κληρονομήσωσι τὰ αἰώνια· ἔγεινε λοιπὸν καὶ γυναικῶν μοναστήριον ἐκεῖ εἰς τὴν ἔρημον, καὶ τὸ ἐκυβέρνα ὁ Ἅγιος, καὶ πολλαὶ ἀπ' ἐκείνας ἡγίασαν, ἀλλ' ἂς γράψωμεν καὶ ποίῳ τρόπῳ ἐγένετο Πατριάρχης ὁ Ἅγιος, τὸ ὁποῖον ὁ Θεὸς ᾠκονόμησε, διὰ νὰ λάβῃ ἡ ἐκκλησία εἰρήνην καὶ γαλήνην ἀπὸ τὴν ταραχὴν ἣν εἶχε πρότερον ἀπὸ τὸν πρῴην πατριάρχην Ἰωάννην Βέκκον, τὸν ὁποῖον δικαίως καθῄρεσαν, ὡς ματαιόφρονα καὶ μισόχριστον. Ὁ βασιλεὺς ὅστις ἦτο τότε Ἰωάννης ὁ Κατακυζηνὸς ὡς εὐσεβὴς καὶ φιλόχριστος, συνήγαγε τοὺς κληρικοὺς καὶ ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς εἶπεν ἐὰν θέλουσι νὰ ψηφίσωσιν ἀρχιποιμένα τῆς πόλεως τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον, οἵτινες ὅλοι τὸ ἔστερξαν. Ὅθεν ἔστειλε τινὰς ἀρχιερεῖς καὶ ἄρχοντας, νὰ τὸν φέρωσιν ἐντίμως ὡς ἔπρεπε, καὶ φθάσαντες εἰς αὐτόν, τοῦ ἔδωκαν τὰ βασιλικὰ γράμματα, καὶ τὸν παρεκάλουν ὥραν πολλήν, νὰ μὴ γείνῃ παρήκοος. Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· «σᾶς παρακαλῶ ἅγιοι ἀρχιερεῖς καὶ ἐντιμώτατοι ἄρχοντες, νὰ εὕρητε ἄλλον τινά, ὅστις νὰ εἶναι ἱκανὸς καὶ ἄξιος, διότι ἐγὼ συνείθισα εἰς τὴν ἔρημον, καὶ δὲν ὑποφέρω τὴν σύγχυσιν.» ταῦτα λέγοντος τοῦ Ὁσίου διὰ ταπείνωσιν, τὸν παρεκάλουν ἐπὶ ὥραν πολλήν, νὰ τοὺς ὑπακούσῃ διὰ τὸν Κύριον, ἔπειτα ὡς εἶδεν ὅτι οὐδαμῶς ἤθελε, τὸν ὡμίλησαν αὐστηρότερα λέγοντες· «ἐὰν δὲν μᾶς ἀκούσῃς νὰ βοηθήσῃς τῆς Ἐκκλησίας τόρα ὅπου εἶναι μεγάλη χρεία, νὰ ὠφελήσῃς πολλὰς ψυχάς, θέλεις δώσει λόγον τῷ Θεῷ τὴν ὥραν τῆς κρίσεως.» Τότε ὁ Ἅγιος, ἐνθυμηθεὶς τὴν ἄνωθεν ὀπτασίαν, ὅπου εἶδεν εἰς τὸ Γαλήσιον, καὶ φοβηθεὶς μήπως φεύγων τὸ ἀξίωμα τῆς ἀρχιερωσύνης διὰ ταπείνωσιν, κατακριθῇ ἐκ Θεοῦ ὡς παρήκοος, συγκατέβη νὰ ἀναβῇ εἰς τοιαύτην ἀξίαν ὑπερτάτην, καὶ πορευθεὶς εἰς τὸν βασιλέα, τὸν ὑπεδέχθη περιχαρῶς μὲ ὅλην τὴν σύγκλητον, καὶ χειροτονηθεὶς ἐκάθισεν εἰς τὸν θρόνον ὡς ἄξιος, καὶ εὑρὼν τὴν ἐκκλησίαν κεχερσωμένην καὶ πολὺ βεβλαμμένην ἀπὸ τοὺς αἱρετικούς, ἐκοπίασε πολλὰ μὲ ἐπιμέλειαν, νὰ τὴν καλλιεργήσῃ, νὰ ξεριζώσῃ τὰ ζιζάνια, καὶ ὅταν ἐδίδασκεν κατηγόρει τοὺς ἀδίκους καὶ ἅρπαγας, ὡς ἄλλος Χρυσόστομος, καὶ δὲν ἐντρέπετο δυνάστην καὶ πλούσιον, οὔτε αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα ἔχων βοηθόν του τὴν Παντοκράτορα, καὶ τοὺς μὲν εὐλαβεστέρους διώρθωνε μὲ παραίνεσιν, τοὺς δὲ ἀπειθεῖς καὶ ἀνυποτάκτους ἐπαίδευε μὲ αὐστηρὰ ἐπιτίμια· καὶ ὁ μὲν Ἅγιος ἐκοπίαζε νύκτα καὶ ἡμέραν καὶ ἠγωνίζετο νὰ φυλάξῃ ἀπὸ λύκους αἰσθητοὺς καὶ νοητοὺς τοῦ Χριστοῦ τὸ ποίμνιον ἀβλαβές, ὁ δὲ μισόκαλος μὴ ὑποφέρων νὰ βλέπῃ τὸ ἀγαθόν, ἐποίησε τρόπον νὰ στερήσῃ τὴν ποίμνην τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τοιοῦτον ποιμένα σοφώτατον· λοιπὸν ὅσοι ἦσαν ἄδικοι ἄρχοντες καὶ κληρικοὶ ἀνυπότακτοι ἐμίσησαν τὸν Ἅγιον, τοὺς ἐλέγχους μὴ ὑποφέροντες, καὶ τὸν ἐνεκάλεσαν εἰς τὸν βα-

σιλέα, ὅτι ἦτο πολὺ σκληρὸς καὶ ἀνήμερος, καὶ δέν τον ἤθελαν διὰ ποιμένα, καὶ ἐζήτουν νὰ τοὺς χειροτονήση ἄλλον συγκαταβατικώτερον καὶ φιλάνθρωπον, αὐτὰ καὶ ἄλλα περισσὰ φλυαρίσματα λέγοντες, δὲν τοὺς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς γινώσκων τοῦ Ἁγίου τὴν ἐνάρετον πολιτείαν καὶ καθαρότητα, ἀλλὰ ὅσον παρείρχετο ὁ καιρὸς αὐτοὶ οἱ ἄδικοι ἐξηγριοῦντο, καὶ ἐμίσουν τὸν δίκαιον, καὶ πολλοὶ ἀρχιερεῖς ἠνώθησαν μὲ τοὺς ἄρχοντας, καὶ τὸν ἐνεκάλουν συχνάκις οἱ ἄγνωστοι· ὅθεν ὁ βασιλεὺς ἵνα τοὺς εἰρηνεύση ἐμήνισε τῷ Ἁγίῳ νὰ δώση ἐν εἰρήνῃ τὴν παραίτησίν του, οὗτος δὲ ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν οὕτω λέγουσαν· «ἐγὼ βασιλεῦ κράτιστε δὲν ἔλαβον τὴν προστασίαν καὶ φροντίδα τῆς ἐκκλησίας ἵνα σιωπῶ καὶ νὰ παραβλέπω τὰ τῶν ἀνθρώπων σφάλματα. ἀλλὰ νὰ τοὺς ἐλέγχω, νὰ διορθώνονται, διότι φοβερὰ κατάκρισις ἐκδέχεται τοὺς προεστῶτας οἵτινες δὲν ἐλέγχουν τοὺς ἁμαρτάνοντας, καὶ αὐτοὶ ἀντὶ νὰ μὲ εὐχαριστῶσι, μὲ ἐμίσησαν, καὶ πονηρὰ ἀντὶ ἀγαθῶν μοι ἀνταπέδωσαν· ἐπειδὴ λοιπὸν μισοῦσι τὴν ἰατρείαν των, καὶ μὲ διώκουσι ἀδίκως, παραιτοῦμαι κἀγὼ τοῦ θρόνου, λέγων, κλήρῳ ἀνυποπάκτῳ καὶ λαῷ ἀπειθεῖ ἀποτάσσομαι, καὶ τῷ Θεῷ ὑποτάσσομαι, καὶ δέομαι αὐτοῦ νὰ κυβερνήση ἡμᾶς πρὸς τὸ συμφέρον, καθὼς γινώσκεις, πρεσβείας τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν ἁγίων·» ταῦτα γράψας ἀνεχώρησε παρευθύς, καὶ πορευθεὶς εἰς τὸ μοναστήριόν του, ἔμεινεν ἐκεῖ, καὶ διῆγε ἐναρετώτερα παρὰ πρότερον, καὶ διῆλθε ἄλλα δέκα ἔτη ἐκεῖ μετὰ τὴν παραίτησιν, ἐναρέτως πολιτευόμενος καὶ προλέγων ὡς προφήτης τὰ μέλλοντα, καὶ πολλάκις ἐμήνυσε τῷ βασιλεῖ τινὰς προρρήσεις, αἱ ὁποῖαι καθὼς ἔγραφεν ἐτελειώθησαν, καθὼς εἰς τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ φαίνεται, τὰς ὁποίας ἐδῶ διὰ συντομίαν δὲν γράφομεν, ὅστις δὲ θέλει, ἂς τὰς ἀναγνώσῃ νὰ καταλάβῃ πόσης χάριτος ἔγεινεν ἄξιος ἀπὸ τὸν Θεὸν ὁ θεόπνευστος, καὶ πόσων θεωριῶν καὶ ἀποκαλύψεων ἐγένετο μέτοχος, μετὰ τὴν τούτου παραίτησιν ἐχειροτονήθη πατριάρχης ἐνάρετός τις καὶ ἀξιοθαύμαστος ἄνθρωπος Ἰωάννης ὀνομαζόμενος· πλὴν ἀπὸ τὴν πολλήν του πρᾳότητα, καὶ ἁπλότητα, δὲν ἐπαίδευετοὺς κακοὺς ἀνθρώπους οἵτινες ἔβλαπτον τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ οἱ θεόργιστοι· μείνας δὲ ἐκεῖ ἔτη δέκα, ἐβαρύνθη τὰς συγχύσεις, καὶ δοὺς τὴν παραίτησιν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν, καὶ οὕτω πάλιν ἔμεινεν ἡ ἐκκλησία χηρεύουσα· ὁ δὲ πιστότατος βασιλεὺς εἶχεν πόθον νὰ εὕρῃ ἄξιον ἄνθρωπον, νὰ τὸν χειροτονήσῃ ποιμένα τῆς πόλεως. Ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἦτο ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν ἐνάρετός τις ἄνθρωπος Μηνᾶς καλούμενος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔγραψεν ὁ ὅσιος Ἀθανάσιος, ὅτι τὴν δεῖνα ἡμέραν μέλλει νὰ γείνῃ μέγας σεισμὸς εἰς τὴν βασιλεύουσαν, καὶ οὕτως ἐγένετο, καθὼς ὁ Ἅγιος προεφήτευσε. Ταῦτα μαθὼν ὁ βασιλεύς, ἔκρινεν ὅτι αὐτὸς ἦτο ἄξιος, νὰ γείνῃ ἀρχιερεὺς ὡς καὶ πρότερον· ὅθεν ἔστειλεν ἀνθρώπους, καὶ τὸν ἔ-

φεραν ἀκουσίως ἀπὸ τὸ μοναστήριον, καὶ μὲ πολλὴν τιμὴν καὶ εὐλάβειαν τὸν ἐκάθισαν εἰς τὸν θρόνον τὸ δεύτερον· ὅστις ἐφάνη μὲ τὰ ἔργα ὑπὲρ τὸ πρῶτον λαμπρότερος καὶ ὅλων τῶν ἐντολῶν πληρωτὴς ἀκριβέστατος, εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀκολουθίας ἄγρυπνος, ἀδικουμένων καὶ καταπονουμένων προστάτης θερμότατος, χηρῶν καὶ ὀρφανῶν βοηθὸς καὶ ἐπίκουρος, καὶ πάντων τῶν ἐν ἀνάγκαις ἀντιλήπτωρ καὶ βοηθὸς ἄοκνος· ἐξαιρέτως δὲ ἦτον εἰς τοὺς πεινῶντας καὶ πένητας τοσοῦτον συμπαθὴς καὶ εὔσπλαγχνος, ὥστε ἐκένου τὰ ἀγγεῖα τοῦ σίτου καὶ τῶν ὀσπρίων, καὶ τὰ διαμοίραζεν εἰς τοὺς πένητας, διότι κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἶχε γείνῃ πεῖνα μεγάλη καὶ φοβερά, τόσον ὅσονπρὶν δὲν εἶχε γείνῃ· ὅθεν ἄλλο δὲν ἠκούετο πανταχοῦ, εἰμὴ μόνον στεναγμοὶ καὶ δάκρυα, καὶ ἀπὸ τὴν πεῖναν πολλοὶ ἀπέθανον. Ὁ δὲ Ἅγιος πρῶτον μὲν μὲ διδαχὰς παρεκίνουν τοὺς πλουσίους νὰ ἁπλώσωσι τὰς χεῖρας εἰς βοήθειαν πρὸς τοὺς πένητας, ἔπειτα καὶ αὐτὸς κατέστησεν ἐπιστάτας πιστοὺς καὶ εὐλαβεῖς ἀνθρώπους, εἰς τόπους πολλοὺς τῆς πόλεως, καὶ ἔβραζον σῖτον καὶ ὄσπρια, καὶ ἐμοίραζον εἰς τοὺς πτωχούς, καὶ οἶνον καὶ ἐνδύματα, καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα τοῦ σώματος· οὕτω λοιπὸν ποιήσας ἡμέρας πολλὰς ἰάτρευσε τῆς πείνας τὴν συμφορὰν καὶ τὸν κίνδυνον· ἀφ' οὗ λοιπὸν ἔμεινεν ἑπτὰ ἔτη εἰς τὸν θρόνον τόρα ὕστερα, ζῶν κατὰ Θεὸν καὶ ἐναρέτως πολιτευόμενος, τῷ ἦλθον πάλιν νεώτερα σκάνδαλα, ἀπὸ τὸν φθονερὸν Δαίμονα, ὅστις παρεκίνησε τινὰς κακοτρόπους, νὰ κακοποιήσωσι τὸν Ἅγιον οἱ ἐναγεῖς καὶ παμμίαροι, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠδυνήθησαν, νὰ τῷ εὕρουν εἰς τὴν πολιτείαν ἔγκλημα, διότι ἦτο πολὺ ἐνάρετος, τὸν ἐσυκοφάντησαν εἰς τὴν πίστιν, ὅτι εἶχεν αἵρεσιν, καὶ τί τοὺς ἐσόφισεν ὁ εὑρετὴς τῆς κακίας Διάβολος; ἔκρυψαν μίαν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ὑποκάτω τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου εἰς τὸ ὑποπόδιον, ἔπειτα τὸν ἐκατηγόρησαν πῶς ἦτο εἰκονομάχος, καὶ ἔδειξαν τὴν εἰκόνα, ὡς ἄνωθεν, καὶ ἀφ' οὗ ἐξήτασαν ἀκριβῶς τὴν ὑπόθεσιν, ἐγνωρίσθη ἡ ἀλήθεια, καὶ τοὺς μὲν κακούργους ἐπαίδευσαν, τὸν δὲ Ἅγιον ἐλύτρωσαν· οὗτος δὲ ἐδοκίμασε νὰ δώσῃ πάλιν τὴν παραίτησιν, ἵνα φύγῃ τὰ σκάνδαλα, ἀλλὰ ὁ βασιλεὺς δὲν ἔστερξεν· ὅθεν ἔμεινεν ὀλίγας ἡμέρας, καὶ τότε ὑπῆγεν εἰς τὸ μοναστήριον αὐτοῦ καὶ ἡσύχαζε· λυτρωθεὶς λοιπὸν ἀπὸ τὴν φροντίδα τοῦ Κόσμου καὶ σύγχυσιν ἐνήστευεν, ἠγρύπνει καὶ προσηύχετο περισσότερον, καὶ λεπτυνθεὶς ὁ νοῦς του ἔγεινεν ἀγγελικὸς καὶ οὐράνιος· ὅθεν καὶ παρὰ Θεοῦ ἠξιώθη πολλῶν ὀπτασιῶν καὶ ἀποκαλύψεων, καὶ πολλὰ πράγματα προεφήτευσε, τὰ ὁποῖα ὅλα κατὰ τὴν πρόρρησίν του ἐγένοντο, καὶ ὅλοι τὸν ἐθαύμαζον καὶ ἐσέβοντο· ἀλλὰ ἂς εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ εἰς πίστωσιν τῶν ἄλλων ἀπὸ τὰ πολλά του θαυμάσια, καὶ οὕτω νὰ δώσωμεν τέλος τῆς διηγήσεως.

β'. Μαθητής τις τοῦ ἁγίου τὴν κλῆσιν Ὑάκινθος ἔπαθεν εἰς τὸν λαιμὸν πάθος ἀνίατον, ὅπερ λέγουν καρκῖνον οἱ Ἕλληνες, καὶ ὁ κοινὸς λαὸς φάγουσαν· πολλάκις λοιπὸν παρεκάλεσαν τὸν Ἅγιον, νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ὑπάγῃ εἰς ἰατρόν, ἢ νὰ ποιήσῃ αὐτὸς πρὸς Κύριον δέησιν, νὰ τῷ δώσῃ τὴν ἴασιν· ὁ δὲ Ἅγιος τὸν ἐνουθέτησεν νὰ ἔχῃ ὑπομονὴν ὡς τὸν Ἰὼβ καὶ ἄλλους πολλοὺς οἵτινες ὑπέμειναν πολλὰ πάθη, καὶ εὐχαρίστουν τὸν Κύριον· τότε ὁ πτωχὸς Ὑάκινθος ἐνεθυμήθη τὴν πίστιν τῆς αἱμορρούσης, περὶ ἧς γράφει τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον· ὅθεν μιμούμενος αὐτὴν ὁ θαυμάσιος, ὑπῆγεν ὄπισθεν τοῦ Ἁγίου, καὶ πίπτων κατὰ γῆς μετὰ δακρύων καὶ πίστεως, καὶ λαμβάνων τὸ ἄκρον τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, τὸ ἤγγισεν εἰς τὸ πάθος του, καὶ παρευθὺς (ὢ τοῦ θαύματος!) κατὰ τὴν πίστιν αὐτοῦ ἰατρεύθη. Ἄλλοτε πάλιν αὐτὸς ὁ Ὑάκινθος ἀνέβη εἰς τὴν στέγην τοῦ κελλίου, νὰ ποιήσῃ τινὰ ὑπηρεσίαν, καὶ ἀπὸ συνεργίαν Δαίμονος ἐκρημνίσθη, καὶ ἔκειτο ὡς τεθνηκός· ὁ δὲ Ἅγιος μὲ τὴν προσευχὴν τὸν ἀνέστησε, καὶ κατέστησε ὑγιῆ ὡς τὸ προτερον· ἔτι δὲ δύο μοναχαὶ ἀπὸ τὸ γυναικεῖον μοναστήριον ἔπεσον εἰς ἀσθένειαν βαρεῖαν πολὺ καὶ ἀνίατον, καὶ ἐπειδὴ παρῆλθε πολὺς καιρὸς καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ὑπομείνουν τοὺς πόνους καὶ κακοπάθειαν, ἐμήνυσαν ταῦτα πρὸς τὸν Ἅγιον· «δεόμεθά σου παναγιότατε δέσποτα, νὰ ποιήσῃς εὐχὴν πρὸς τὸν φιλάνθρωπον Κύριον, νὰ μᾶς ἐλαφρύνῃ ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν, ἢ νὰ μᾶς ἀναπαύσῃ ὡς εὔσπλαγχνος·» ὁ δὲ Ἅγιος ἀπεκρίνατο λέγων· «ἐγὼ ἤθελα νὰ βασανισθῆτε ἀκόμη πρόσκαιρα, διὰ νὰ λάβητε μισθὸν περισσότερον εἰς τὴν αἰώνιον ἀνάπαυσιν, ἀλλ' ἐπειδὴ πλέον δὲν ὑποφέρετε, δεήθητε ταύτην τὴν νύκτα τῆς Παναγίας Θεοτόκου, καὶ αὔριον θεραπεύεσθε· οὕτως εἶπεν ὁ ταπεινόφρων, διὰ νὰ φύγῃ τὸν ἔπαινον, καὶ ὁ λόγος του ἔργον ἐγένετο, καὶ τὸ πρωῒ ὑγιεῖς εὑρέθησαν τῇ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίᾳ, καὶ χάριτι, καὶ πορευθεῖσαι ἀπῆλθον πρὸς τὸν Ἅγιον, καὶ ἀπέδωσαν τὴν πρέπουσαν εὐχαριστίαν, διὰ νὰ μὴ φανῶσι πρὸς τοσαύτην εὐεργεσίαν ἀχάριστοι· ἀλλὰ ἀκούσατε καὶ ἄλλα παραδοξώτερα, ἵνα δοξάσητε τὸν Κύριον.

γ'. Ὅταν ἦτο Πατριάρχης ὁ Ἅγιος, καὶ ἦτο ἡ μεγάλη πεῖνα, ὡς ἄνωθεν εἴπομεν· προσέταξεν ὁ Ἅγιος ἕνα ὑποτακτικὸν ὃν εἶχεν εὐλαβῆ καὶ ἐνάρετον, τὴν κλῆσιν Χριστόδουλον, νὰ διαμοιράσῃ τὸν σῖτον ὃν εἶχεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον, εἰς τὰ γυναικεῖα μοναστήρια, ὅπερ ἦσαν ἀπὸ τὰ ἄλλα πτωχότερα, νὰ δώσῃ τριάκοντα κοιλὰ εἰς ἕκαστον μοναστήριον· ὁ δὲ Χριστόδουλος ἐβεβαίωνεν, ὅτι δὲν ἔφθανεν, οὔτε πεντήκοντα κοιλὰ σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην των· ὁ δὲ Ἅγιος εἶπεν αὐτῷ· «μὴ περισολογᾷς ὀλιγόπιστε, ἀλλὰ ὕπαγε ποίησον καθὼς σε προσέταξα· ἀπῆλθεν λοιπὸν ὁ Χριστόδουλος καὶ ἐποίησεν καθὼς τῷ εἶπεν ὁ Ἅγιος, καὶ ἀφ' οὗ διαμοίρασε τὸν σῖτον· εὐλόγησεν ὁ Κύριος τὸν ἐπίλοιπον, ὅπερ

ἔμεινε, καὶ εὑρέθη περισσότερος παρὰ πρότερον· ὅθεν ὁ Χριστόδουλος κατανοήσας τὸ μέγα θαυμάσιον, ἔβαλε μετάνοιαν εἰς τὸν Ἅγιον, νὰ τῷ συγχωρήσῃ τὸ ἁμάρτημα, αὐτὸς τὸν προσέταξε πάλιν, νὰ δίδῃ τῶν πτωχῶν ὅσον χρειάζονται, καὶ νὰ μὴ λυπῆτε τελείως· καὶ ὅσον αὐτὸς διαμοίραζε τὸν σῖτον εἰς τοὺς πτωχούς, τόσον ὁ Θεὸς τὸν ἐπλήθυνε με τρόπον θαυμάσιον εἰς δόξαν αὐτοῦ καὶ μεγαλοπρέπειαν· τοῦτο τὸ θαῦμα ἐγένετο καὶ ἄλλοτε, ὅτι κατὰ τὴν πλουσίαν του γνώμην τοῦ ἀνταπέδιδεν ὁ πλουσιόδωρος Κύριος. Ἡμέραν τινὰ ἐφυλάκισαν χριστιανόν τινα διὰ χρέος ἄδικα, καὶ τὸν ἔβαλαν εἰς τὴν ἅλυσον· ὁ δὲ Ἅγιος ὡς φιλάνθρωπος καὶ συμπαθέστατος, τὸν ἐλυπήθη, καὶ πορευόμενος εἰς τὴν φυλακὴν μὲ τοὺς ἀνθρώπους του, ἐξέβαλεν ἀπὸ τὰ δεσμὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ τὸν ἐλύτρωσε, χωρὶς νὰ δειλιάσῃ βασιλικήν τινα ἐξουσίαν, ἢ ἄρχοντας· ἐκτὸς δὲ τῶν ἄλλων ἀρετῶν εἶχεν ὁ Ἅγιος τὴν ὑψοποιὸν ταπείνωσιν, οὐ μόνον ἔσω εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλὰ καὶ ἔξωθεν· ὅθεν ποτέ του δὲν ἐφόρεσεν πολύτιμον ἱμάτιον, ἀλλὰ πενιχρὸν καὶ εὐτελέστατον, καὶ πολλάκις τινὲς κακόφρονες τὸν ὠνείδιζον, ὅτι κατεφρόνει τὴν ἀξίαν μὲ τὴν εὐτέλειαν τοῦ ἐνδύματος, ὁ δὲ ἀπεκρίνατο οὕτω λέγων· «δὲν εἶναι ἐντροπὴ μή τε ὄνειδος, νὰ φορῇ τις πενιχρὰ ἱμάτια, ἀλλὰ μάλιστα ἐπαίνου ἄξιον, μόνον ἡ ἁμαρτία εἶναι ἀξία ὀνειδισμοῦ καὶ καταφρονήσεως, καὶ ἡμεῖς πράττομεν τὰ ἐναντία, ὅταν ἁμαρτάνομεν δὲν φοβούμεθα, καὶ τα εὐτελῆ φορέματα ἐντρεπόμεθα; ὅστις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, πρέπει νὰ ποιῇ ἐκείνου τὴ θέλημα, καὶ νὰ μὴν εἶναι ἀνθρωπάρεσκος, ἀλλὰ ταπεινὸς καὶ μετριος εἰς τὸ φαγητὸν καὶ φορέματα, εἰς τὰς πράξεις του καὶ τὰ νοήματα, νὰ μὴ παροργίζῃ τὸν Κύριον· αὐτὰ καὶ ἄλλα παρόμοια λέγων ἐνουθέτει καὶ τοὺς ἄλλους, νὰ ταπεινώνονται, καθὼς καὶ αὐτὸς δὲν ὑψηλοφρόνει ποτέ του ὁ πανοσιδιμος. Ὅστις εἰς τὸ τέλος τῆς παροικίας του, ἠξιώθη νὰ ἴδῃ πάλιν τὸν δεσπότην Χριστὸν ὡς καὶ πρότερον· ἤτοι ἱστάμενος ἡμέραν τινὰ εἰς προσευχὴν κατὰ τὴν συνήθειαν, βλέπει τὸν Χριστὸν ἔχοντα τὰς χεῖρας ἠπλωμένας εἰς τὸν Σταυρόν, καὶ τῷ λέγει ὀνειδιστικῶς· «διατὶ ἀφῆκες μόνα καὶ ἀποίμαντα τὰ πρόβατα, ἅπερ ἐνεπιστεύθη εἰς τὰς χεῖρας σου, καὶ τὰ ἁρπάζωσι οἱ λύκοι καὶ τρώγουσιν; ἐγὼ ὅπου εἰμὴ Θεὸς κατεδέχθην νὰ φορέσωσάρκα, καὶ νὰ σταυρωθῶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, καὶ σὺ δὲν ὑπέμεινας τὸ βάρος τῆς συκοφαντίας, ἀλλὰ ἀνεχώρησας ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς στρατιώτης δειλὸς καὶ μικρόψυχος;» ταῦτα ἀκούσας ἀπὸ τὸν φόβον καὶ τρόμον ἔπεσεν εἰς γῆν ὀδυρόμενος, καὶ ἐξομολογεῖται ἐπὶ ὥραν πολλὴν δεόμενος νὰ τῷ συγχωρήσῃ τὸ τῆς μικροψυχίας ἀνόμημα· καὶ τοσοῦτον ἔκλαυσε πικρῶς, ὥστε ἔβρεξε τὴν γῆν μὲ δάκρυα, καὶ δὲν ἠγέρθη ἕως οὗ ἔλαβε πληροφορίαν τῆς συγχωρήσεως· μετὰ τὴν ὀπτασίαν ἠ-

γωνίζετο περισσότερον, μόνος μόνῳ τῷ παντετόπτῃ Θεῷ προσευχόμενος, καὶ παρ' αὐτοῦ ἐκδεχόμενος τὰς ἀμοιβὰς τῶν ἀγώνων καὶ πόνων του, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔφθασεν ὁ καιρὸς νὰ μεταστῇ ἐκ τοῦ προσκαίρου καὶ φθαρτοῦ τούτου βίου, νὰ ὑπάγῃ πρὸς τὸν ποθούμενον, συναθροίσας τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, τοὺς ἐδίδαξεν ἱκανῶς ὅσα ἔπρεπε νὰ φυλάξωσι πρὸς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς των, διὰ νὰ ἀξιωθῶσι τῆς αἰωνίου μακαριότητος, καὶ ἐξαιρέτως νὰ βιάζῃ ἕκαστος ἑαυτόν, νὰ ἀποκτήσῃ τὰς τρεῖς ἐκείνας ἀρετάς, χωρὶς τῶν ὁποίων δὲν σώζεται τις, καθὼς καὶ πρότερον πολλάκις τοὺς ἐνουθέτησεν οὕτω λέγων, ἂς σπουδάσῃ ἕκαστος νὰ φυλάξῃ ἐξ ὅλης ψυχῆς του τὰς τρεῖς ταύτας μεγάλας ἀρετάς, ὡς χριστομιμήτους καὶ χρησιμωτέρας ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας κατὰ ἀλήθειαν· ἤτοι τὴν ταπεινοφροσύνην, τὴν ἀγάπην καὶ ἐλεημοσύνην, μὲ τὰς ὁποίας ἡ ἁγία Τριὰς δοξάζεται, ἐγκρατεύεσθε ἕκαστος τὸ κατὰ δύναμιν, καὶ μὴ τρώγῃ τις παρὰ μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν, καθὼς ἔχομεν ἀπὸ τοὺς ἁγίους πατέρας παράδοσιν, καὶ μὴ δέχεσθε τοὺς ρυπαροὺς καὶ ἀκαθάρτους λογισμούς, οἵτινες τὴν ψυχὴν μολύνουσιν· αὐτὰ καὶ ἕτερα λέγων, καὶ ζήσας ἔτη 100, ζωὴν μακαρίαν καὶ ὑπερθαύμαστον, παρέδωκε τὴν ὁσίαν αὐτοῦ ψυχὴν τῇ κή. τοῦ Ὀκτωβρίου εἰς τὰς ἀχράντους χεῖρας τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὧ πρέπει πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσύνησις πάντοτε, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

(Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου.)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τῶν ἁγίων τεσσάρων νεομαρτύρων ΑΓΓΕΛΗ, ΜΑΝΟΥΗΛ, ΓΕΩΡΓΙΟΥ καὶ ΝΙΚΟΛΑΟΥ, τῶν ἐκ τῆς Λάμπης, καὶ ἐν Ρεθύμνῃ τῆς Κρήτης μαρτυρησάντων·

»Δὶς δύο οὐράνιαι ὁπλῖται,
»Ἐχθρὸν καταβαλόντες, εἰς οὐρανοὺς ἀνῆλθον·
»Ὀγδοάτῃ ἄορ εἰκάδι δὶς δύο τέμει μαρτύρων αὐχένας.

ά. Οὗτοι οἱ τέσσαρες νεομάρτυρες ἦσαν υἱοὶ γονέων θεοσεβῶν, χριστιανῶν μυστικῶν, οἵτινες ἔσωθεν μὲν ἦσαν χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, πράττοντες ἅπαντα τὰ τῶν χριστιανῶν ἔθιμα, καὶ ἀπολαμβάνοντες μυστικῶς ἅπαντα τὰ τῆς Ἐκκλησίας μυστήρια, ὥσπερ καὶ οἱ χριστιανοί, ἔξωθεν δὲ Ὀθωμανοὶ φαινόμενοι εἰς αὐτοὺς διὰ τὸν φόβον. Τοιοῦτοι γὰρ πάμπολοι εἰς τὴν νῆσον τῆς Κρήτης τυγχάνουσι, καί, ὡς ἔοικε, τοῦτο γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἁλώσεως τῆς νήσου ταύτης. Τοιοῦτοι δὲ ὑπῆρχον καὶ οὗτοι οἱ τέσσαρες νεομάρτυρες, καθάπερ καὶ οἱ γονεῖς των ἦσαν γέννημα καὶ θρέμμα τῆς κώμης Μέλαμπες λεγομένης, ἐκ τῆς ἐπαρχίας ἁγίου Βασιλείου τιμωμένη μὲ ἐπίσκοπον Λάμπης τῆς νήσου Κρήτης· ὁ μὲν Μανουὴλ καὶ Ἀγγελῆς, ἦσαν γνήσιοι ἀδελφοί, υἱοὶ Ἰωάννου Ρετζέπη, ὁ δὲ Γεώργιος, υἱὸς Κωνσταντίνου Ρετζέπη, ὁ δὲ Νικόλαος υἱὸς Ἰωάννου Ρετζέπη, νέοι καὶ γενναῖοι, ἔχοντες ἀ-

παντα ὀνόματα ὀθωμανικὰ εἰς τὸ φαινόμενον, ὥσπερ καὶ οἱ γονεῖς των, γεωργοὶ δὲ τὸ ἐπιτήδευμα, ἔχοντες γυναῖκας καὶ παιδία, ἃς καὶ ἐνυμφεύοντο μυστικῶς ἐτέλουν δὲ καὶ τὰ ὀθωμανικὰ ἔθιμα εἰς τοὺς γάμους των. Φαινόμενοι δὲ καὶ πράττοντες ταῦτα τὰ ὀθωμανικὰ ἔθιμα, ἐνέμοντο καὶ ἅπαντα τὰ τῶν Ὀθωμανῶν δικαιώματα, χωρὶς τοῦ διδόναι οὔτε φόρον τῷ βασιλεῖ, οὔτε ἄλλο τι ὅσα οἱ χριστιανοὶ ἀπέδιδον, οὔτε ἠνωχλοῦντο παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν, οὔτε ἐμαστίζοντο ἐν ἔτεσιν, οἷς ἐφαίνοντο οὕτως.

β΄. Ἐν δὲ τῷ 1821 ἔτει ἅπαντες οἱ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ Χριστιανοὶ ἦραν τὰ ὅπλα καὶ ἀποστασίαν ἐποίησαν, ἵνα ἀπαλλαχθῶσι τοῦ ζυγοῦ καὶ τῶν ἀφορήτων δυστυχιῶν καὶ κολάσεων, ἃς ὑπέφερον παρὰ τῶν κρατούντων ἐπὶ ἔτη τοσαῦτα ὥσπερ καὶ οἱ ἐν Πελοποννήσῳ. Τότε καὶ οἱ θεῖοι οὗτοι μάρτυρες συνενοηθέντες μετ' αὐτῶν ἕνεκα τῆς εὐσεβείας καὶ τοῦ ζήλου αὐτῶν κατεπολέμουν τοὺς Ὀθωμανούς, ζητοῦντες μετὰ τῶν λοιπῶν ἵνα ἀπαλλαχθῶσι μὲν τῶν δεινῶν, μείνωσι δὲ ζυγοῦ καὶ φόρου ἐλεύθεροι καὶ τελῶσι τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν ἡσύχως καὶ ἀφόβως. Πολεμούντων λοιπὸν καὶ πολεμουμένων ἔτη τρία καὶ ἐπέκεινα, ἔφθασαν ἐξ Αἰγύπτου στρατεύματα εἰς τοὺς Ὀθωμανοὺς καὶ κατετρόπωσαν αὐτοὺς τῷ 1824 ἔτει, καὶ ἀόπλους αὐτοὺς ἐποίησαν, αἰχμαλωτίσαντες ψυχὰς ἀρκετὰς ἀνδρῶν, γυναικῶν καὶ παίδων. Τότε οἱ θεῖοι οὗτοι μάρτυρες ἔμειναν ἀβλαβεῖς καὶ διέμενον ἐν τῇ κώμῃ αὐτῶν, φαινόμενοι Χριστιανοὶ φανερὰ καὶ πράττοντες τὰ χριστιανικὰ αὐτῶν χρέη. Τότε δὲ ζητήσαντες οἱ ἐξουσιασταὶ Ὀθωμανοὶ τοὺς φόρους παρὰ τῶν κατατροπωθέντων Χριστιανῶν καὶ λοιπὰ συνήθη δικαιώματα αὐτῶν, εὗρον τοὺς Ἁγίους προθύμους εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν φόρων αὐτῶν μετὰ τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν. Γνωρίζοντες δὲ αὐτοὺς πρότερον Ὀθωμανούς, παρεκίνουν αὐτοὺς ἵνα ἐν τῇ θρησκείᾳ ἐκείνῃ ἐπανέλθωσι, καὶ οὕτω ἀπαλλαχθῶσι καὶ τοῦ φόβου καὶ νέμωνται πάλιν ἅπαντα τὰ ὀθωμανικὰ προνόμια. Αὐτοὶ δὲ οὐδόλως ἐνέδωκαν ταῖς συμβουλαῖς αὐτῶν οὔτε τοῖς κολακευτικοῖς λόγοις αὐτῶν, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἀγωνιζόμενοι, ὡμολόγουν ὅτι χριστιανοὶ ὑπάρχουσι ὡς καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν καὶ τὸν φόρον μετ' εὐχαριστίας ἀποδιδοῦσι. Τότε βλέποντες οἱ ζητοῦντες τὴν στερέωσιν τῶν ἀοιδίμων ἁγίων εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν, ἀνήγγειλαν τοῦτο τῷ ἡγεμόνι, τῶν ἔν τινι πόλει τῆς Κρήτης Ρεθύμνης λεγομένῃ, οἰκοῦντι, Μεχμὲτ πασᾶ λεγομένῳ, ὃς καὶ ἀπέστειλε τινὰς τῶν ὑπ' αὐτόν, οἵτινες ἐκράτησαν αὐτοὺς καὶ δεσμίους ἐκ τῆς κώμης αὐτῶν εἰς τὴν Ρέθυμναν ἤγαγον, οὓς καὶ ἐμφανίσας ἔμπροσθέν του, ἐπερώτησε, τίνα θρησκείαν σέβονται. Αὐτοὶ δὲ οἱ μακάριοι χωρὶς τοῦ φοβηθῆναι παντελῶς, ὡμολόγησαν τὴν τῶν Χριστιανῶν, καὶ ὅτι ἀπ' ἀρχῆς χριστιανοὶ ὑπῆρχον βεβαπτισμένοι ἐν ὀνόματι τῆς Παναγίας Τριάδος, καθάπερ καὶ οἱ γονεῖς αὐτῶν, καὶ τὸν Χριστὸν ὡς μόνον Θεὸν

λατρεύουσι. Παρακινηθέντες δὲ παρὰ τοῦ ἡγεμόνος, ἵνα ἀρνηθῶσιν αὐτὴν τὴν θρησκείαν, καὶ εἰς τὴν ὀθωμανικὴν αὖθις ἐπανέλθωσιν, δίδοντος αὐτοῖς δωρεὰς καὶ ὑποσχομένου βαθμοὺς καὶ μεγάλα ἀξιώματα, αὐτοὶ οὐκ ἤθελον οὔτε κἂν νὰ ἀκούωσιν, ἀλλ' ἐβόων, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς χριστιανοί ἐσμὲν καὶ χριστιανοὶ θέλομεν ἀποθανεῖν· τέλος, μὴ πειθομένους, εἰς φυλακὴν αὐτοὺς δεσμίους ἀπέστειλεν. Ἐν τῇ εἱρκτῇ δὲ ὄντας παρεκίνουν αὐτοὺς αὖθις ἐπὶ τὸ αὐτό, τῇ τοῦ ἡγεμόνος βουλήσει καὶ ἀποφάσει, ἀλλ' αὐτοὶ πάντοτε τὸν αὐτὸν ἐβόων λόγον· καὶ αὐτὸς ὁ ἡγεμὼν αὖθις παρουσίασε τοὺς Ἁγίους ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ ὡμίλησε καὶ συνεβούλευσεν αὐτούς, ποιῶν αὐτοῖς καὶ κολαστήρια, ἀλλ' οὐδὲν κατώρθωσε μὴ δυνηθεὶς μεταβαλεῖν τὴν γνώμην αὐτῶν, βοόντων ὅτι ὑπὲρ Χριστοῦ τεθνήξουσι.

γ'. Βλέπων δὲ ὁ ἡγεμὼν τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης αὐτῶν καὶ τὴν στερέωσιν αὐτῶν **εἰς** τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, καὶ ὅτι οὔτε τὰ δῶρα οὔτε αἱ ἀπειλαὶ μεταβάλλουσιν αὐτούς, ἀπεφάσισε τὴν τελευταίαν αὐτῶν ποινήν, τὸν θάνατον, καὶ οὕτω ἐκδόντος τὴν ἀπόφασιν ἤγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν τοῦ θανάτου ποινήν, εἰς τόπον ἔνθα τοὺς καταδίκους ἐφόνευον, λεγόμενον Μεγάλην Θύραν τῆς Ρεθύμνης, ὅπου καὶ ὁ δήμιος κατέκοψε τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ἐπικαλουμένων μέχρι τελευταίας αὐτῶν ἀναπνοῆς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ «Κύριε ἐλέησον·» καὶ οὕτως οἱ ἁοίδιμοι παρέδωκαν τὰς ἁγίας αὐτῶν ψυχὰς τῷ Κυρίῳ. Κατέλειπον δὲ τὰ ἅγια αὐτῶν λείψανα ἐκεῖ ἕως τρεῖς ἡμέρας, ὡς καταδίκων, καὶ πρὸς περιφρόνησιν αὐτῶν. Ἐν αὐταῖς δὲ ταῖς ἡμέραις οἱ φύλάσσοντες στρατιῶται (χωροφύλακες) τὴν πόλιν ταύτην Ὀθωμανοὶ ἔβλεπον φῶς εἰς τὰ ἅγια λείψανα αὐτῶν, καὶ βλασφημοῦντες αὐτοὺς ὠνείδιζον λέγοντες, ὅτι πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατῆλθεν ἵνα κατακαύσῃ αὐτούς. Θανατώσαντες δὲ τοὺς ἁγίους ἔφερον τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ κατῆχμαλώτευσαν αὐτούς· μετὰ δὲ τρεῖς ἡμέρας, χριστιανοί τινες, ὄντες ἐν τῇ πόλει ἀνηνέχθησαν εἰς τὸν τοῦ ἡγεμόνος διερμηνέα Μανουὴλ Παπαδάκην, καὶ αὐτὸς ζητήσας τὰ τῶν μαρτύρων λείψανα παρ' αὐτοῦ, ἀπέστειλε τὸν Ἀντώνιον Πουρδούνην καὶ τὸν Γεώργιον Λαγόν, μεθ' ἑτέρων τινῶν, οἵτινες μετεκόμισαν αὐτὰ εἰς τὴν ἐν τῇ κώμῃ Περιβόλια Μονὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἔνθα καὶ ἐνεταφίασαν. Τὸ δὲ ἐκχυνόμενον αἷμα, καθὼς καὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, ἐξ ὧν ἔλαβον οἱ χριστιανοί τινά, ἐποίουν πάμπολλα θαύματα. Μετὰ ἓν ἔτος δὲ ὁ ἐν Ρεθύμνῃ γενόμενος ἀρχιερεὺς Ἰωαννίκιος, ἀποστείλας εὗρε τὰ ἅγια αὐτῶν λείψανα, καὶ τὰς μὲν κάρας καὶ μέρος λειψάνων ἔφερεν εἰς τὴν ἐν Ρεθύμνῃ ἐκκλησίαν· ἐξ αὐτῶν τὴν μίαν κάραν ἔδωκε πλοιάρχῳ τινὶ Ρώσσῳ ἵνα φέρῃ αὐτὴν εἰς τὴν Ρωσσίαν, τὰ δὲ λοιπὰ λείψανα ἀπέστειλεν εἰς τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, τὴν ἐπονομαζομένην τοῦ Ἀρκαδίου, ἅ-

τινα καὶ διενεμήθησαν τοῖς Ὀρθοδόξοις, ἱερωμένοις τε καὶ λαϊκοῖς, ποιοῦντα ἄπειρα θαύματα, καθότι ὅστις τῶν Χριστιανῶν μετὰ πίστεως παρεκάλει αὐτούς, ἰατρεύετο ἐξ οἱασδήποτε ἀσθενείας ἔπασχεν· δοξάζων ὁ Κύριος τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ ἐναθλήσαντας Ἁγίους, ὧν ταῖς πρεσβείαις ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

(Ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας αὐτοῦ φυλλάδος, ἔνθα ὑπάρχει καὶ ἡ ἀκολουθία των.)

Ἀπολυτίκιον ἦχος δ'. Ποίημα Μελετίου Κρήτης.

Τὴν πίστιν σεβόμενοι τὴν ἀληθῆ εὐσεβῶς, Χριστὸν ἐκηρύξατε, ἐπὶ ἀπίστων στερρῶς, τετράριθμοι μάρτυρες· ξίφεσι τοὺς αὐχένας ἀπετμήθητε πόθῳ, ὅθεν τοῖς τῶν μαρτύρων ἠριθμήθητε ὅμοιος, καὶ νῦν ταῖς ἱκεσίαις ὑμῶν ρύσασθε κινδύνων ἡμᾶς.

Κοντάκιον ἦχος 6'. Τὰ ἄνω ζητῶν, Μελετίου Κρήτης.

Τῇ πίστει Χριστοῦ τραφέντες παναοίδιμοι· τὸν θεῖον Σταυρὸν ὡς θώρακα κατέχοντες, ἀσεβῶν φρυάγματα, καὶ μανίαν στερρῶς κατεβάλλετε, ἀθλοφόροι τετράριθμοι, πρεσβείαις ποιοῦντες, ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Μεγαλυνάριον τῶν ἁγίων μαρτύρων τῶν ἐν Κρήτῃ.

Τοὺς γενναίους μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ τέσσαρας ἐν Κρήτῃ ὑπομείναντες καρτερῶς τυράννων βασάνους, καὶ χύσιν αἱμάτων, ἐν ὕμνοις ἐγκωμίων, πιστοὶ τιμήσωμεν.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ΑΡΣΕΝΙΟΥ ἀρχιεπισκόπου Σερβίας.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΚΘ'. Μνήμη τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ τῆς Ρωμαίας.

»Κάρας τομὴν ἤνεγκε ῥώμῃ καρδίας,
»Βλάστημα Ρώμης μάρτυς Ἀναστασία.
»Τλῆ δὲ Ἀναστασία ἐννάτῃ ξίφος εἰκάδι ὀξύ.

ά. Δύο Ἀναστασίας εὑρίσκομεν εἰς τοὺς βίους τῶν Ἁγίων, ὅτι ἦσαν ἐπιφανεῖς ἀμφότεραι, καὶ ἐξακουσταὶ εἰς τὴν εὐγένειαν τῆς σαρκός, καὶ εἰς τὴν ὁμολογίαν τῆς Πίστεως καὶ αἱ δύο ἀπὸ τὴν περιφανῆ καὶ μεγαλόδοξον Ρώμην. Τούτων ἡ μία ἐνυμφεύθη ὑπὸ τῶν γονέων αὐτῆς διὰ τῆς βίας, καὶ πρὶν συνευρεθῇ μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, οὔτε τῆς κοίτης αὐτοῦ κοινωνήσασα, διότι ἦτο εἰδωλολάτρης, ἀλλὰ νόσον προφασιζομένη, ἐφύλαξε τὴν παρθενίαν της ἄφθορον· ἐπειδὴ ἀπέθανεν εἰς

ὀλίγας ἡμέρας ὁ ἀνήρ της· διῆλθεν ἀσκητικὰ τὴν ζωήν της, μὲ σωφροσύνην καὶ τὰς λοιπὰς ἀρετάς, καὶ δίδουσα ἐλεημοσύνην ὅλον τὸν βίον της εἰς τοὺς πένητας, ἐπεσκέπτετο τοὺς ἁγίους Μάρτυρας εἰς τὰ δεσμωτήρια, καὶ τοὺς παρεκίνει νὰ ὑπομένωσι τὰς βασάνους διὰ τὸν Κύριον, νουθετοῦσα αὐτούς, καὶ βοηθοῦσα εἰς τὰ ἀναγκαῖα τῆς ζωῆς, καὶ πάλιν ἀφ' οὗ τοὺς ἤθελον θανατώσει οἱ τύραννοι, ἐλάμβανε κρυφίως τὰ Λείψανά των, καὶ μετὰ πόθου καὶ εὐλαβείας αὐτὰ ἐνεταφίαζεν. Οὕτω ποιοῦσα καθ' ἑκάστην ἐγνώσθη ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν, καὶ ἐτελειώθη διὰ πυρός, ἀπελθοῦσα εἰς δσμὴν εὐωδίας πρὸς Κύριον, ἧς τὴν μνήμην ἐπιτελοῦμεν τῇ 22 Δεκεμβρίου μηνός. Ἡ δὲ ἑτέρα Ἀναστασία, τὴν ὁποίαν ἑορτάζομν σήμερον, δὲν ἐνυμφεύθη οὐδόλως, οὔτε κοσμικοὺς θορύβους ἠγάπησεν· ἀλλὰ τὸν Χριστὸν ἐκ βρέφους ποθήσασα, ἠρέτὸν ζυγὸν αὐτοῦ τὸν χρηστὸν καὶ γλυκύτατον, καὶ ἐβάσταζε τὸ ἐλαφρὸν αὐτοῦ φορτίον, ἤτοι τῆς μοναδικῆς πολιτείας, καὶ πάλιν ὕστερον ἠξιώθη τοῦ μαρτυρίου, καὶ ὑπέμεινε γενναίως καὶ ἀνδρειότατα, ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Οὐρανίου Νυμφίου αὐτῆς διάφορα καὶ πάνδεινα κολαστήρια· ὅθεν καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἐδοξάσθη μεγάλως μὲ τριπλοῦν στέφανον· ἕνα μὲν διὰ τὴν παρθενίαν αὐτῆς, καὶ ἄλλον τῆς ἀσκήσεως, καὶ ἕτερον τὸ τοῦ μαρτυρίου, τὸ ὁποῖον θὰ διηγηθῶμεν ἐπιμελῶς εἰς ὑπόδειγμα ἡμέτερον.

β'. Αὕτη ἡ ἀξιέπαινος Κόρη, καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ Ἀναστάσεως ἐπώνυμος, ἀπηρνήθη πατέρα, μητέρα, καὶ συγγενεῖς, ἐμίσησε πλοῦτον καὶ δόξαν, καὶ πᾶσαν σωματικὴν ἡδυπάθειαν καὶ ἐγκατέλιπεν ἅπαντα τὰ ρευστὰ καὶ πρόσκαιρα ἀγαθά, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὰ ἀεὶ καὶ πάντοτε διαμένοντα. Ἀπῆλθεν λοιπὸν εἰς τὸ Μοναστήριον ὅταν ἦτο ἐτῶν εἴκοσι, καὶ τὴν ἐκούρευσε ἐνάρετός τις καὶ ἐγγράμματος Μοναχή, ὀνόματι Σοφία, ἥτις ἐδίδασκεν αὐτήν, καὶ ἐνουθέτει ἐπιμελῶς εἰς τὴν μοναδικὴν πολιτείαν. Ἡ δὲ νεᾶνις, συνετὴ καὶ εὔτακτος, ὠφελεῖτο διηνεκῶς μὲ τὰς νουθεσίας τῆς διδασκάλου, καὶ ἐδείκνυε πολλὴν ἀρετήν. Ἡ δὲ Σοφία ἐδόξαζε τὸν Κύριον, βλέπουσα τὴν πνευματικὴν αὐτῆς θυγατέρα, νὰ προκόπτῃ εἰς τὸν ἔνθεον ἔρωτα. Ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς ἐφθόνει τῆς Κόρης τὴν γενναιότητα, καὶ τῆς ἔδωκεν εἰς τὴν σάρκα μεγάλον καὶ σφοδρότατον πόλεμον, ἵνα τὴν ποιήσῃ, ἐὰν δυνηθῇ, νὰ μισήσῃ τὴν μοναδικὴν πολιτείαν, ἢ κἂν νὰ γείνῃ ἀμελὴς εἰς τὴν ἄσκησιν. Ἀλλ' ἡ Ἁγία ποσῶς δὲν ὤκνει εἰς τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνας, μάλιστα καὶ προθυμοτέρα ἐγένετο, καὶ ὅσον ἔβλεπε τὸν ἐχθρὸν καὶ ἐπίβουλον, ὅτι τὴν ἐπολέμει δυνατά, τοσοῦτον καὶ αὐτὴ ἀνδρείως ἀντηγωνίζετο, καὶ οὕτω κατὰ κράτος ἐνίκα καὶ κατῄσχυνε τὸν πειράζοντα, ὅστις βλέπων ὅτι μὲ τὸν τρόπον τοῦτον δὲν ἠδυνήθη νὰ τὴν νικήσῃ, ἐπεχειρίσθη καὶ ἄλλην ἐπιβουλὴν ὁ

τρισάθλιος, καὶ τὴν ἐφανέρωσεν εἰς τοὺς ὑπηρέτας τῆς ἀσεβείας κα διακόνους του, οἵτινες εἶχον τὸν καιρὸν ἐκεῖνον πόθον πολὺν καὶ ἐπιμέλειαν, νὰ βασανίζωσι τοὺς Χριστιανοὺς μὲ διάφορα κολαστήρια. Ἦτον δὲ τότε βασιλεὺς ὁ Διοκλητιανὸς (1) ὁ δυσσεβὴς καὶ ἀνόσιος. Δραμόντες λοιπὸν οἱ ὑπηρέται, ἀνήγγειλαν πρὸς τὸν ἡγεμόνα Πρόβον διὰ τὴν Ἀναστασίαν, ὅτι οὔτε τοὺς θεοὺς αὐτῶν προσεκύνει, οὔτε τοὺς βασιλεῖς ἐσέβετο, ἀλλὰ ἐκήρυττε τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθῆ καὶ Ποιητὴν πάσης τῆς κτίσεως. Συνάξας λοιπὸν ὁ Πρόβος πολυάνθρωπον θέατρον, προστάσσει νὰ φέρωσιν ἐκεῖ τὴν μακαρίαν, οἱ δὲ ὑπηρέται ἀπῆλθον εὐθὺς μὲ πολλὴν ὁρμὴν εἰς τὸ Μοναστήριον, καὶ θραύσαντες τὰς θύρας, εἰσῆλθον μετὰ ἀναισχυντίας, ζητοῦντες τὴν Ἀναστασίαν ἐξ ὀνόματος. Ἡ μὲν λοιπὸν διδάσκαλος αὐτῆς Σοφία ἰδοῦσα τὴν ἀθρόαν ὁρμὴν τῶν στρατιωτῶν, ἐγνώρισε τὴν αἰτίαν, καὶ τοὺς παρεκάλεσε νὰ περιμένωσι ὀλίγην ὥραν. Λαβοῦσα δὲ τὴν Ἀναστασίαν μετὰ δακρύων, ἀπῆλθον κρυφίως εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ λέγει πρὸς αὐτὴν τοιαῦτα ἔμπροσθεν τῆς ἱερᾶς εἰκόνος τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ. «Ἐγώ, ἠγαπημένη μου θύγατερ, ἀπὸ τὴν ὥραν, καθ' ἣν σὲ ἀνεδέχθην διὰ τέκνον μου, δὲν ἠμέλησα οὐδόλως νὰ σὲ διδάσκω εἰς τὴν κατὰ Θεὸν πολιτείαν, καὶ τόρα ἔφθασες εἰς ἡλικίαν τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ. Ὕπαγε λοιπὸν πρὸς αὐτὸν ἀγαλλιωμένη, διότι αὐτῷ σὲ νυμφεύω σήμερον· αὐτῷ σὲ προσάγω καὶ παραδίδω σε, νὰ σὲ δεχθῇ διὰ νύμφην του ἄφθορον. Ἰδοὺ καὶ ὁ νυμφὼν εὐπρεπής, καὶ ὁ καλῶν ἀψευδής, καὶ παρίστανται οἱ ἅγιοι Ἄγγελοι, νὰ σὲ ἄξωσιν ὡς νύμφην Χριστοῦ, εἰς τοὺς οὐρανίους θαλάμους, νὰ ἀγάλλησαι καὶ νὰ συνευφραίνησαι αὐτῷ πάντοτε, εἰς τὴν εὐφροσύνην ἐκείνην τὴν ἀνεκλάλητον. Ὅθευσον τὴν στενὴν τοῦ Μαρτυρίου καὶ τεθλιμμένην ὁδὸν καὶ δι' αὐτῆς ὑπάγει εἰς τὴν εὐρυχωρίαν καὶ ἀναψυχὴν ἡ ψυχή σου ἀϊδίων· ἐπειδὴ πρέπον εἶναι καὶ δίκαιον, οὐ μόνον κολαστήρια πάνδεινα νὰ ὑπομείνωμεν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον νὰ λάβωμεν ἀγαλλιώμενοι, διότι ἐὰν αὐτὸς ὁ Κύριος μας καὶ Δεσπότης ἀπέθανε δι' ἡμᾶς, πῶς νὰ μὴ μιμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς προθύμως τὸν ἐκείνου διὰ σωτηρίαν μας θάνατον; μάλιστα, ἠγαπημένη μου θύγατερ, δὲν λογίζεται θάνατος, τὸ ἀποθάνῃς διὰ τὸν Χριστόν, ἀλλὰ εὐφροσύνη, χαρά, ἡδονή, λαμπρότης, καὶ ἀγαλλίασις, φῶς τοῦ φωτὸς τούτου γλυκύτερόν τε καὶ ὡραιότερον, καὶ διάβασις καὶ μετάστασις ἀπὸ τὰ φθαρτὰ καὶ πρόσκαιρα, εἰς ἄφθαρτα καὶ αἰώνια, ἀπὸ τὰ λυπηρὰ καὶ παμμόχθηρα, εἰς τὰ χρηστότερα καὶ χαρμόσυνα. Τόρα ὑπάγεις φιλτάτη μου εἰς τὰ βέβαια καὶ μόνιμα, τὰ διηνεκῆ καὶ μηδέποτε λήγοντα, νὰ συνευφραίνησαι μετὰ τῶν φρονίμων Παρθένων εἰς ἐκείνην τὴν ἄρρητον ἡδονὴν καὶ ἄφραστον ἀγαλλίασιν, τὴν ἀεὶ καὶ

(1) Ἐν δὲ τῷ τετυπωμένῳ Συναξαριστῇ γράφεται Δέκιος ἐν ἔτει 256. Ἐν δὲ τῷ Ὡρολογίῳ γράφεται ἐπὶ Οὐαλεριάνου καὶ Γαλιήνου.

πάντοτε διαμένουσαν. Μὴ δειλιάσῃς λοιπὸν τὸ αὐστηρὸν τῶν τυράννων, καὶ τὸ δριμὺ τῶν κολάσεων, διότι ὁ Δεσπότης Χριστὸς ὁ Νυμφίος σου, θέλει σοι παρασταθῇ, νὰ ἐλαφρύνῃ τοὺς πόνους σου, καὶ ἂν σὲ ἀφήσῃ καὶ ὀλίγον νὰ κακοπαθήσῃς, διὰ νὰ φανῇ ἡ ὑπομονή σου, καὶ ἡ δοκιμὴ τῆς πίστεως, διὰ νὰ θαυμάσωσιν οἱ ὁρῶντες τὴν ἀνδρείαν καὶ προθυμίαν σου, πάλιν δὲν θέλει σὲ ἐγκαταλείψει ἕως τέλους· ἀλλ' ὅταν ἀδυνατίσῃς, θέλει σβεσθῇ ἡ δριμύτης τῶν πληγῶν καὶ τῶν πόνων σου, θὰ σοὶ ἀνατείλῃ φῶς καὶ παράκλησις, καὶ δόξα Κυρίου θέλει σὲ κυκλώσει.»

γ'. Ταῦτα καὶ ἕτερα εἶπεν ἡ πάνσοφος Σοφία πρὸς τὴν παρθένον, ἡ δὲ τῆς ἀπεκρίθη λέγουσα· «ποίησον δέησιν, μῆτερ μου, καὶ ἱκεσίαν πρὸς τὸν Δεσπότην μας, νὰ μοὶ στείλῃ ἐξ ὕψους δύναμιν καὶ βοήθειαν, νὰ μὴ δειλιάσω τὴν τῶν τυράννων ὠμότητα, «ὅτι τὸ μὲν πνεῦμα προθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής,» καὶ χωρὶς τῆς θείας βοηθείας δὲν κατορθοῦται τὸ ἀγαθόν. Εὔξαι λοιπὸν θερμῶς ὑπὲρ ἐμοῦ, καὶ θέλει σπουδάσει, κραταιουμένη ἀπὸ τὴν αὐτοῦ δύναμιν, νὰ φυλάξω τὰς ἐπαγγελίας πάσας ἀπαρασάλευτα.» Ταῦτα εἶπεν ἡ παρθένος πρὸς τὴν διδάσκαλον, καὶ τότε ἔδραμον οἱ στρατιῶται, καὶ τὴν ἥρπασαν ὡς ἀρνίον ἀπὸ τὴν μητέρα του, καὶ δένοντες αὐτὴν μὲ σίδηρα, τὴν ὑπῆγον εἰς τὸ κριτήριον χαίρουσαν. Ἰδόντες δὲ οἱ περιεστῶτες τοσαύτην εὐκοσμίαν καὶ ὡραιότητα, ἐθαύμαζον. Τότε λοιπὸν ὁ Πρόβος τὴν ἠρώτησε πῶς ὀνομάζετο. Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο· «Ἀναστασία καλοῦμαι, διότι ὁ Κύριος μὲ ἀνέστησε, διὰ νὰ κατασχύνω σήμερον σέ, καὶ τὸν πατέρα σου τὸν Διάβολον.» Ταύτην τὴν τραχεῖαν ἀπόκρισιν ἀκούσας ὁ Πρόβος, ἠβουλήθη νὰ καταμαλάξῃ μὲ κολακείας τὸ αὐστηρὸν αὐτῆς καὶ ἀπότομον, μὴ γινώσκων ὁ ἀνόητος ὅτι εἶχεν ἡ Κόρη εἰς τὴν πίστιν τὴν ψυχὴν στερεωτέραν ἀδάμαντος. Ἔλεγεν λοιπὸν αὐτῇ· «ἄκουσόν μου θύγατερ, ἐπειδὴ σὲ συμβουλεύω πρὸς τὸ συμφέρον σου, καὶ θυσίασον τοῖς μεγάλοις θεοῖς νὰ σὲ νυμφεύσω μὲ πλουσιώτατον ἄρχοντα, νὰ σοὶ δώσω χρυσίον πολύ, ἀργύριον, ἱμάτια λαμπρὰ ὑπηρετῶν καὶ αἰχμαλώτων πληθύν, νὰ γείνῃς εἰς μίαν στιγμὴν εὐγενὴς καὶ περίδοξος. Γνώρισον λοιπὸν τὸ καλλίτερόν σου, συμβουλεύσου ἄξια τῆς ὡραιότητος, καὶ ψυχικῆς εὐγενείας σου, καὶ μὴ θελήσῃς νὰ δοκιμάσῃς τὸν θυμόν μου, καὶ νὰ μάθῃς πόσον κακὸν εἶναι ἡ ἀσέβεια, διότι ἐγὼ (οἱ θεοὶ τὸ γινώσκουσι) σὲ λυποῦμαι διὰ τὸ κάλλος σου, καὶ ὡς πατήρ σου κατὰ σάρκα φροντίζω τὸ ὄφελός σου, καὶ συμβουλεύω σε τὸ συμφέρον σου· εἰδὲ καὶ δέν μου ἀκούσῃς, ἀνάγκη εἶναι νὰ δοκιμάσῃς τὸν θυμόν μου καὶ ἀγριότητα, καὶ καθὼς εἶδες τόρα τὴν ἐμὴν εὐμένειαν τε καὶ ἡμερότητα, καὶ τότε νὰ μετανοήσῃς ἀνωφελῶς.» Ταῦτα ἡ Μάρτυς ἀκούσασα, ἐνθυμήθη τῶν μητρικῶν παραινέσεων τῆς σοφῆς διδασκάλου Σοφίας, καὶ ἀπεκρίθη ταπεινὰ λέγουσα· «ἐμὲ ὦ δικαστά,

ὁ Νυμφίος, ὁ πλοῦτος μου, καὶ ζωή, εἶναι ὁ γλυκύτατος Χριστὸς ὁ Δεσπότης μου, καὶ ὁ δι' αὐτὸν θάνατος μοὶ εἶναι καὶ τῆς ζωῆς τιμιώτερος, διὰ τὸν ὁποῖον πάντα τὰ ἡδέα τῆς γῆς καὶ ἀπολαυστικὰ κατεφρόνησα, χρυσόν, καὶ ἄργυρον, λίθους πολυτελεῖς, καὶ τὰ λοιπά, ὅπερ τιμῶσι οἱ φιλόσαρκοι, ὡς πηλὸν λογίζομαι· πῦρ δὲ καὶ ξῖφος καὶ σίδηρον, μελῶν στέρησιν, πληγάς τε καὶ μάστιγας, καὶ εἴτι ἄλλο νομίζετε διὰ τιμωρίαν, ἐγὼ τὰ ἔχω διὰ ἡδονήν μου καὶ ἀγαλλίασιν, ἀτενίζουσα πρὸς τὸν Δεσπότην Χριστὸν καὶ Σωτῆρα μου, καὶ οὐχὶ μόνον νὰ πάθω τοιαῦτα δεινὰ δι' ἀγάπην του, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποθάνω μυριάκις ἐπιθυμῶ δι' αὐτόν. Μὴ ὑποκρίνεσαι λοιπὸν νὰ λυπῆσαι τὴν καλλονήν μου, ἡ ὁποία μαραίνεται ὡς μὲ τὰ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ, ἀλλὰ ποίησον εἴτι εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου, καὶ μὴ παρέρχεται ὁ καιρὸς ματαίως, διότι ἐγὼ ξυλίνους, ἢ λιθίνους θεοὺς δὲν θέλω προσκυνήσει ποτέ.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἡγεμών, ἐθυμώθη, καὶ προστάσσει πρῶτον μὲν νὰ τὴν δείρωσιν ἀνηλεῶς εἰς τὸ πρόσωπον· ἔπειτα γυμνώσαντες αὐτὴν διὰ αἰσχύνην, νὰ τὴν βλέπῃ ὅλον τὸ θέατρον. Οὕτω λοιπὸν ἐγύμνωσαν ἐκεῖνο τὸ πάγκαλλον σῶμα καὶ τοῖς Ἀγγέλοις αἰδέσιμον, καὶ τὸ παρέστησαν χωρὶς τινος σκεπάσματος, νὰ καταφρονηθῇ ὑπὸ πάντων. Τότε λέγει της ὁ ἄρχων· «οὕτω σοὶ πρέπει διὰ τὴν ὑπερηφάνειάν σου νὰ ἀσχημονῆσαι ὑπὸ τοσούτων ὀφθαλμῶν ἀνδρῶν· ἀλλὰ κἂν τόρα πρόσελθε εἰς τὴν εὐμένειαν τῶν θεῶν, καὶ μὴ θελήσῃς νὰ ἴδῃς προώρως μαραινόμενον τοσοῦτον κάλλος, νὰ ἀπολεσθῇς ἀθλιώτατα, διότι ἐὰν δὲν ποιήσῃς τὸ θέλημά μου, δὲν δύναταί τις νὰ σὲ λυτρώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖράς μου· ἀλλὰ θέλω σὲ κατακόψει εἰς λεπτὰ τεμάχια, νὰ σὲ ῥίψω, νὰ σὲ φάγωσι θηρία ἄγρια.» Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο· «ἐγώ, ὦ ἡγεμών, τὴν γύμνωσιν ταύτην τοῦ σώματος δέν την ἔχω δι' αἰσχύνην, ἀλλὰ κάλλωπισμὸν μάλιστα λαμπρότωτόν τε καὶ εὐπρεπέστατον, διότι ἐκδυθεῖσα τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, ἐνδύσομαι τὸν καινὸν μὲ δικαιοσύνην καὶ ἀλήθειαν, καὶ εἶμαι ἕτοιμος νὰ λάβω καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὅπερ μὲ ἐφοβέρισας, τὸν ὁποῖον ἔχω πολλὰ ποθεινότατον. Ἐὰν δὲ καὶ τὰ μέλη μου κατακόψῃς, ὠμότατε δικαστά, καὶ ἐκριζώσῃς τὴν γλῶσσαν, τοὺς ὀδόντας, καὶ ὄνυχας, τότε μᾶλλον μὲ εὐεργετεῖς περισσότερον. Ὅλην ἐμαυτὴν χρεωστῶ τῷ Δημιουργῷ καὶ Σωτῆρι μου, καὶ τοῦτον ποθῶ νὰ δοξασθῇ εἰς ὅλα τὰ μέλη μου, νὰ τῷ παραστήσω μὲ τὸν στολισμὸν τῆς ὁμολογίας καλλωπιζόμενα.» Αὐτὰ καὶ ἕτερα ὅμοια εἶπεν ἡ Ἁγία, διὰ νὰ θυμωθῇ ὁ δικαστής, νὰ μὴ τὴν λυπηθῇ, καὶ τὴν ἀφήσῃ ἀτιμώρητον, νὰ στερηθῇ τῶν στεφάνων τῆς ἀθλήσεως. Θαυμάσας λοιπὸν ὁ ἄρχων καὶ ὅλον τὸ θέατρον τοσαύτην παρρησίαν μιᾶς Παρθένου, ἀφῆκε τὰς κολακείας, καὶ ἐπιχειρίζεται τὰς τιμωρίας καὶ δεινὰ κολαστήρια, καὶ προστάσσει νὰ καρφώσωσιν εἰς τὴν γῆν πά-

λους τέσσαρας, ἐπάνω εἰς τοὺς ὁποίους τὴν ἐπάνυσαν, καὶ ἐκρέμασαν ἀντιστρόφως, καὶ κάτωθεν μὲν εἶχον πῦρ μὲ ἔλαιον καὶ πίσσαν καὶ θεῖον καὶ ἄλλα ὅμοια, μὲ τὰ ὁποῖα κατεφλέγοντο τὸ στῆθος ἡ κοιλία καὶ τὰ σπλάγχνα της· ἄνωθεν δὲ τὴν ἔδαιρον εἰς τὴν ράχην μὲ ραβδία οἱ ἄσπλαγχνοι. Οὕτως λοιπὸν ἔπασχεν ἡ ἀείμνηστος βασανιζομένην ὥραν πολλήν, καὶ ἦτον ἡ ράχη, καὶ ὅλα της τὰ ὀπίσθια καταξεσχισμένα ἀπὸ τοὺς ραβδισμούς· ἔμπροσθεν δὲ κατεφλέγοντο αἱ σάρκες, αἱ φλέβες, καὶ τὸ αἷμα, καὶ εἶχε τόσην ὀδύνην καὶ πόνους, ὅπερ μόνον νὰ τὸ ἀκούσῃ τις δειλιᾷ καὶ θαυμάζει. Ἀλλ' ἡ Μάρτυς (ὦ ψυχῆς γενναίας ὄντως διὰ Χριστόν, καὶ ἀναγκῶν ὑψηλοτέρας τῆς φύσεως!) μὲ τὴν εὐχὴν μόνην ὥσπερ μὲ δρόσον τινὰ ἔσβυνε τὴν σφοδρότητα τοῦ πυρὸς ἐνθυμούμένη τὰ παλαιὰ τοῦ Θεοῦ θαυμάσια, ἐπειδὴ εἶχε πολλὴν σύνεσιν καὶ σοφίαν τῶν θείων Γραφῶν, καὶ οὕτως ἐλάφρυνε τὰς ὀδύνας της.

δ'. Ἰδὼν δὲ τὸ ἄγριον θηρίον ἐκεῖνο καὶ ἀπάνθρωπον, ὅτι δὲν ἐδειλίασε τοσαύτας βασάνους, προστάσσει νὰ τὴν δέσωσιν εἰς τροχόν, καὶ εὐθὺς ἐγένετο ἔργον ὁ λόγος του, καὶ γυρίζων ὁ τροχὸς μέ τινα μηχανὴν συνέτριψεν τὰ ὀστᾶ τῆς Ἁγίας, τὰ νεῦρα καὶ οἱ ἁρμοὶ ἐτανύζοντο, καὶ ὅλη, φεῦ! ἡ πλάσις τοῦ σώματος μετετοπίσθη ἀπὸ τὴν φυσικὴν ἁρμονίαν, καὶ ἔμεινεν ἐλεεινὸν θέαμα. Ἡ δὲ Μάρτυς πάλιν ἐπεκαλεῖτο ἐκεῖνον, ὅστις ἠδύνατο νὰ τῇ βοηθήσῃ ἐν καιρῷ θλίψεως, νὰ τὴν λυτρώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ταῦτα λέγουσα· «Θεὲ θεῶν, ὁ Κύριος τῶν δυνάμεων, ὁ Θεὸς τῆς σωτηρίας μου, ἡ ὑπομονή, ἡ καταφυγή μου καὶ δύναμις, ἡ ἐλπὶς τῆς ψυχῆς μου καὶ σωτηρία μου, μὴ μακρύνου ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἐξέλιπεν εἰς ὀδύνην ἡ ζωή μου, ἐκολλήθη εἰς γῆν ἡ γαστήρ μου, καὶ τὰ ὀστᾶ μου ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν, καὶ δός μοι βοήθειαν ἐκ θλίψεως ὁ Θεὸς ὁ περιζωννύων με δύναμιν.» Ταῦτα προσευξαμένης, ὦ ταχείας ἐπισκοπῆς! ὦ ὀξυτάτης λυτρώσεως! εὐθὺς εὑρέθη ἡ Ἁγία ἠλευθερωμένη ἐξ ἐκείνου τοῦ χαλεποῦ μηχανήματος, καὶ ἵστατο ἔμπροσθεν τοῦ δικαστοῦ ὑγιεῖς εἰς ὅλον τὸ σῶμα, χωρὶς οὐδαμῶς σημεῖον πληγῆς, ἢ καῦμα πυρὸς εἰς τὰς σάρκας της. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ τετυφλωμένος δὲν ἠδυνήθη νὰ αἰσθανθῇ τὴν θαυματουργίαν τῆς θείας δυνάμεως, μεμεθυσμένος εἰς ἀσέβειαν καὶ μανίαν, καὶ σκότος περικείμενος· ὅθεν ἐκρέμασε πάλιν αὐτὴν εἰς ξύλον, καὶ μὲ ὀνύχια σιδηρᾶ τὴν κατεξέσχιζαν. Ἡ δὲ Ἁγία προσηύχετο, καὶ εὐθὺς ἦλθεν ἐξ ὕψους βοήθεια, καὶ ἀτόνησαν οἱ δήμιοι, καὶ αὐτὴ ἵστατο οὐδεποσῶς ὀδυνωμένη. Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἀπορῶν ἠγείρετο πολλάκις ἀπὸ τὸν θρόνον του μὲ πολλὴν ὀργὴν καὶ θυμόν, μὴ γινώσκων τί νὰ ποιήσῃ. Ὁ δὲ Διάβολος, ὅστις τῷ ὡμίλει κρυφίως, τῷ ἐνεθύμησε νὰ κόψῃ τοὺς μαστοὺς τῆς Ἁγίας. Αὐτὴ ἡ τιμωρία εἶναι χαλεπὴ καὶ

δριμυτάτη, ἀκροαταί, διότι εἰς τὸ μέρος αὐτὸ εἶναι μάλιστα ἡ καρδία καθιδρυμένη καὶ ἐρριζωμένη. Ἀλλὰ ἡ Μάρτυς ἔχουσα μεγαλήτερον πάθος εἰς τὴν καρδίαν διὰ τὸν ἔρωτα τοῦ Χριστοῦ, κατεφρόνησε τοῦ μικροῦ καὶ ἐλάττονος. Ὁ δὲ τύραννος πάλιν ἰδών, ὅτι ὑπέμεινεν ἡ Ὁσία καὶ ταύτην τὴν χαλεπωτάτην βάσανον, ἐφιλονίκει ὁ ἀλιτήριος νὰ νικήσῃ τὴν ὑπερβολὴν τῆς καρτερίας μὲ τὴν ὑπερβολὴν τῶν κολάσεων· ὅθεν ἀνέσπασεν αὐτῆς ὅλους τοὺς ὀδόντας καὶ ὄνυχας. Ἡ δὲ Ἁγία ὡς νὰ μὴ ἠσθάνετο πόνον τινά, ηὐχαρίστει τῷ Κυρίῳ θερμοτέρα, διότι ἠξιώθη νὰ τῷ γείνῃ συγκοινωνὸς εἰς τὰ πάθη καὶ σύμμορφος· ἐνύβριζε δὲ καὶ τοὺς θεοὺς τοῦ τυράννου, σκότος αὐτοὺς καὶ πλάνους καὶ Δαίμονας, καὶ ἀπώλειαν ψυχῆς ὀνομάζουσα. Τὰ ὁποῖα μὴ ὑποφέρων νὰ ἀκούῃ ὁ δικαστὴς (ἐπειδὴ εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ὀφθαλμοὺς εἶναι μισητὸν τὸ φῶς τὸ γλυκύτατον) κελεύει νὰ τῆς ἀνασπάσωσι τὴν γλῶσσαν ἀπὸ τὸν φάρυγγα. Ἡ δὲ Ὁσία δὲν ἐδειλίασε οὐδόλως τὴν τιμωρίαν ταύτην, μόνον ἐζήτησεν ὀλίγην διορίαν, διὰ νὰ ἀποδώσῃ τὴν πρέπουσαν προσευχὴν μὲ τὸ ὄργανον τῆς φωνῆς καὶ νὰ δοξάσῃ τὸν Κύριον. Εὐχαριστήσασα λοιπὸν αὐτῷ, ἐποίησε δέησιν νὰ τὴν ἀξιώσῃ, μὲ δεξιὸν τέλος τὴν μαρτυρίαν της, καὶ ὅσοι ἀσθενεῖς τὴν ἐπικαλεσθῶσιν εἰς βοήθειαν, νὰ τοὺς δίδῃ τὴν θεραπείαν ὡς ἰατρὸς παντοδύναμος. Ταῦτα τῆς Ἁγίας προσευξαμένης, ἦλθε φωνὴ οὐρανόθεν, μαρτυροῦσα τὴν τελείωσιν τῶν αἰτήσεων, ἤτοι νὰ γείνῃ τὸ θέλημά της, καθὼς ἐζήτησε. Τότε ἡ Μάρτυς ἀκούσασα τὴν θείαν φωνὴν ἐχάρη, καὶ λέγει τὸν δήμιον νὰ τελέσῃ τὸ προσταττόμενον, ὅστις ἔκοψεν, οἴμοι! μὲ σίδηρον τὴν θεολόγον ἐκείνην γλῶσσαν, τὴν φθεγγομένην τὰ θεῖα λόγια. Ἔτρεχον λοιπὸν τὰ αἵματα, καὶ ἐκοκκίνισαν τὰ ἱμάτια τῆς ἀμώμου Νύμφης τοῦ Χριστοῦ, ἥτις ἀπὸ τὸν πόνον ὀλιγοψυχήσασα, ἐζήτησεν ὕδωρ, καὶ τῆς τὸ ἔδωκεν εὐσεβής τις καὶ ἐνάρετος Χριστιανὸς ὀνόματι Κύριλλος, ὅστις διὰ τὴν μικρὰν αὐτὴν καλωσύνην τοῦ ψυχροῦ ποτηρίου, ἀπολαμβάνει ἀντιμισθίαν παρὰ Θεοῦ τὸν στέφανον τῆς ἀθλήσεως. Διότι μανθάνων ὁ Πρόβος, πῶς ἐλυπήθη τὴν Ἁγίαν, καὶ τὴν ἐπότισεν, προσέταξε νὰ κόψωσι τὰς κεφαλὰς καὶ τῶν δύο, καὶ οὕτως ἐτέλεσαν τὸν δρόμον τῆς μαρτυρίας ἀμφότεροι. Ἔμεινε δὲ ἐρριμένον ἡμέρας τινὰς τῆς Ὁσίας τὸ λείψανον, χωρὶς οὐδόλως νὰ τῷ ἐγγίσῃ πετεινόν, ἢ θηρίον ἀπὸ θείαν νεῦσιν καὶ βούλησιν. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ θεῖος Ἄγγελος οὐρανόθεν καταπέμπεται, νὰ ἀποδώσῃ τῆς διδασκάλῳ αὐτῆς Σοφίᾳ τὸ ἅγιον Λείψανον, ἡ ὁποία προσηύχετο ἀπὸ τὴν ὥραν, ὅπου ἔλαβον ἀπὸ τὰς ἀγκάλας της τὴν Ἀναστασίαν, καὶ ἐδέετο τοῦ Κυρίου, νὰ τὴν δυναμώνῃ ἕως τέλους, νὰ μὴ νικηθῇ ἀπὸ κολακείας, ἢ νὰ δειλιάσῃ τὰ κολαστήρια, καὶ ζημιωθῇ τῶν στεφάνων. Οὕτω λοιπὸν προσευχομένης τῆς

Σοφίας μετὰ θερμῶν δακρύων, καὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς, τῇ ἐφανη ἅγιος Ἄγγελος, ἀφοῦ ἐτελείωσεν ἡ Ἁγία, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οὐράνιον θάλαμον νὰ ἀγάλλεται αἰώνια, καὶ τῇ λέγει τὴν ποθουμένην αὐτὴν ἀγγελίαν, τὸ εὐκταιότατον μήνυμα, καὶ ἥδιστον αὐτῇ καὶ γλυκύτατον ἄκουσμα· ἔτι δὲ καὶ ὁδηγὸς αὐτῆς γίνεται, καὶ τῇ ἔδωκε τὸ ποθεινότατον αὐτῇ καὶ σεβάσμιον τῆς Μάρτυρος λείψανον, εἰς τὸ ὁποῖον περιχυθεῖσα, καὶ καταφιλοῦσα αὐτὸ μὲ δάκρυα καὶ πολλὴν ἀγαλλίασιν, ἔλεγε ταῦτα· «ποθεινόν μου τέκνον καὶ πολυέραστον, ὅπερ ἀνέθρεψα καλῶς μὲ κόπον πολύν, μὲ ἡσυχίαν καὶ ἄσκησιν, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι δὲν κατεφρόνησας τὰς ἐπαγγελίας, δὲν ἀστόχησας τὰς νουθεσίας, οὐδὲ παρεῖδες τὰς ἐντολάς· ἀλλὰ ἐφύλαξας τὰς ὑποσχέσεις, καὶ παρέστης Χριστῷ τῷ Νυμφίῳ σου, περιβεβλημμένη παρθενίας ἱμάτιον, πεποικιλμένη μὲ τοῦ μαρτυρίου τὰ στίγματα, καὶ ἐστολισμένη μὲ στέφανον ἐκ λίθων τιμίων, καὶ τώρα κατοικεῖς εἰς τόπον σκηνῆς θαυμαστῆς, εἰς τὸν οἶκον τῆς δόξης Κυρίου, καὶ σὺν Ἀγγέλοις εὐφραίνεσαι. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ σε, φιλτάτη μου θύγατερ, καὶ πνευματικὴ μητέρα μου, γενοῦ μοι τῆς προσκαίρου ταύτης ζωῆς, καλὴ γηροτρόφος, καὶ μεσίτις ἅμα καὶ πρέσβυς πρὸς τὸν Δεσπότην μας, νὰ μὲ ἀξιώσῃ τῆς Βασιλείας του.» Αὐτὰ καὶ ἕτερα, λέγουσα, ἡ φιλόπαις γραῦς καὶ φιλόθεος, ἐνηγκαλίζετο καὶ κατεφίλει τὸ τίμιον Λείψανον, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ ἐγείρῃ διὰ τὸ γῆράς της· ὅθεν ἐνῴκησυλλογίζετο περὶ τούτου, ἐφάνησαν αἴφνης δύο ἄνδρες εἰς τὸ εἶδος καὶ τὸν τρόπον αἰδέσιμοι, οἵτινες ἤγειραν τὸ σεβάσμιον ἐκεῖνο καὶ ἱερώτατον Λείψανον, καὶ τὸ ὑπῆγαν μετὰ τῆς Σοφίας εἰς τὴν Ρώμην ἔσωθεν, καὶ τὸ ἀπέθεσαν λαμπρὰ καὶ φιλότιμα· εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ Πατρός, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τιμὴ καὶ κράτος, σὺν Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (1) (Ἐκ τοῦ Παραδείσου.)

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ***ΑΒΡΑΜΙΟΥ****, καὶ* ***ΜΑΡΙΑΣ*** *τῆς αὐτοῦ ἀνεψιᾶς.*

Εἰς τὸν Ἀβράμιον.

»Σαρκὸς νεκρώσας Ἀβράμιος πᾶν μέλος,
»Θανὼν συνοικεῖ ταῖς ἀσάρκοις Ἀγγέλοις.

Εἰς τὴν Μαρίαν.

»Ἀφεῖσα σαρκὸς τοὺς ἐραστὰς Μαρία,
»Ψυχῶν ἐραστῇ μυστικῶς περιπλέκη.

(1) Τὸν βίον αὐτῆς ἑλληνιστὶ συνέγραψεν ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή· «Διττὰς ἡμῖν Ἀναστασίας,» (σώζεται ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις, καὶ πρὸ τούτων ἐν τῇ Λαύρᾳ), ὅπου εὑρίσκεται καὶ ἄλλο μαρτύριον ἑλληνιστί, οὗ ἡ ἀρχή· «Κατὰ τοὺς καιροὺς τοῦ παρανόμου καὶ ἀσεβοῦς Διοκλητιανοῦ τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ συγκαθέδρου αὐτοῦ Βαλλεριανοῦ».

ά. Οὗτος ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Ἀβράμιος ἀνέθαλεν ἐκ ρίζης εὐγενοῦς καὶ περιφανοῦς, διότι οἱ γονεῖς του ἦσαν λαμπροὶ τὸν βίον πλούσιοί τε καὶ ἔνδοξοι. Ἦτο δὲ ὁ νέος ἐξ ἀρχῆς ταπεινὸς καὶ ἐνάρετος· ὅθεν οἱ γονεῖς του βλέποντες τὴν ἔνθεον αὐτοῦ πολιτείαν καὶ ἤθη θαυμάσια, τὸν ἐνύμφευσαν ἀκουσίως του, φοβούμενοι, μήπως καὶ γείνῃ Καλόγηρος διὰ τὴν πολλήν του εὐλάβειαν, ἐπειδὴ δὲν εἶχον ἄλλο παιδίον, καὶ ἐπόθουν νὰ ἴδωσιν ἀπὸ αὐτὸν κληρονομίαν. Ὁ δὲ Ἀβράμιος δὲν εἶχεν οὐδόλως τὸν λογισμόν του εἰς τα τοῦ γάμου, πλὴν ἵνα μὴ γείνῃ παρήκοος τῶν γονέων, δὲν ἠναντιώθη εἰς αὐτούς. Ἀλλ' ἦτον σκυθρωπός, συλλογιζόμενος περὶ τῶν μελλόντων, καὶ οὐδόλως δὲν ἐπρόσεχεν εἰς τὰ παίγνια τοῦ γάμου καὶ μουσικὰ ὄργανα, ἅπερ ἐποίουν οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι του πανηγυρίζοντες ἡμέρας ἑξ. Τὴν ἑβδόμην ἡμέραν, ὅταν ἔμελλε νὰ καταπαύσωσι τοὺς κρότους καὶ παίγνια, καὶ ἦσαν ἀσχολούμενοι ἅπαντες εἰς τὴν τράπεζαν, νὰ φιλεύσωσι τοὺς προσκεκλημένους, καὶ ὁ Ἀβράμιος ἐκάθητο μὲ τὴν νύμφην λαμπρῶς εἰς τὸ δωμάτιον, ὁ κρυπτὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἐραστής, ὁ νοητὸς νυμφαγωγὸς τῶν ψυχῶν καὶ Νυμφίος Χριστός, ἀπέστειλε ἀκτῖνα γλυκυτάτην εἰς τὴν παστάδα τοῦ Ἀβραμίου, καὶ ἐφώτισε τὰς ὄψεις καὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ μὲ τρόπον ἀπόρρητον, διὰ νὰ τὸν αἰχμαλωτίσῃ εἰς τὸν οὐράνιον ἔρωτα, νὰ καταφρονήσῃ τὰ γήϊνα, καθὼς καὶ ἐγένετο, διότι ὡς εἶδεν ὁ νέος τὴν γλυκεῖαν ἀκτῖνα τῆς ἄνω λαμπρότητος, ἐνεπλήσθη εἰς τὴν καρδίαν ἀρρήτου φαιδρότητος, καὶ δὲν ἤθελε νὰ γευθῇ οὐδόλως τροφῆς τινός, ἢ ποτοῦ, ἀλλ' ἐφαντάζετο ἐκεῖνο τὸ θεῖον Φῶς, καὶ κατεφλέγετο ἡ ψυχή του εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Πλάσαντος. Ἀφοῦ ἀνεχώρησαν οἱ προσκεκλημένοι, ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐξῆλθε κρυφίως ὁ Ἀβράμιος ἀπὸ τὴν πόλιν, καὶ περιπατησας τρία στάδια, ηὗρε, κελλίον, εἰς τόπον πολλὰ ἥσυχον· ἔνθα πεφωτισμένος ὑπὸ Θεοῦ, ἔμεινεν εἰς αὐτὸ προσευχόμενος. Οἱ δὲ γονεῖς του ὠδύροντο διὰ τὴν αὐτοῦ ἀναχώρησιν, καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν εἰς πάντα τόπον, ἐρευνῶντες ἐπιμελῶς εἰς κελλία καὶ Μοναστήρια. Τὴν ἑβδόμην ἡμέραν τὸν ηὗραν εἰς τὸ ρηθὲν κελλίον, καὶ ἐθαύμαζον πῶς ἔκαμε μοναχὸς τόσον καιρὸν χωρὶς βρῶσιν, καὶ πόσιν, ἢ ἄλλα ἱμάτια, μόνον ἐκεῖνα ἅπερ ἐφόρει καὶ μάλιστα ὅπου ἦτο ἀκόμη νέος πολλά, καὶ τρυφερὸς εἰς τὴν σάρκα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· «μὴ θαυμάζετε, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστήσατε τῷ Θεῷ, ὅστις μὲ ἐξέβαλεν ἀπὸ τὴν βιωτικὴν μοχθηρίαν μὲ οἰκονομίαν σοφὴν καὶ ἄρρητον, καὶ εὔχεσθε ἐὰν εἶσθε συγγενεῖς καὶ φίλοι μου, νὰ μὲ δυναμώσῃ ἡ χάρις του, νὰ βαστάσω ἕως τέλους τὸν ζυγὸν αὐτοῦ τὸν γλυκύν, καὶ φορτίον τὸ ἐλαφρότατον.» Ταῦτα εἰπών, τοὺς ἀπεχαιρέτησε, καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς νὰ μὴν ἔρχωνται συ-

χνάκις ἐκεῖ νὰ ταράσσωσι τὴν ἡσυχίαν του, καὶ νὰ μὴ ἐμποδίζωσι τὴν προκοπὴν αὐτοῦ. Οἱ δὲ ἔστρεψαν οἴκαδε, τῷ σώματι κλαίοντες, τῇ δὲ ψυχῇ εὐφραινόμενοι. Ὁ δὲ Ἀβράμιος ἔκτισε τὴν θύραν τοῦ κελλίου, καὶ ἄφηκε μόνον θυρίδα ὅσον νὰ χωρῇ ἄρτος, καὶ μικρὸν ἀγγεῖον ὕδατος, ἅπερ τοῦ ἔφερον ἐνίοτε. Ἔμεινε λοιπὸν ὁ καλὸς ἀριστεὺς κεκλεισμένος, ἀδιαλείπτως προσευχόμενος, μὲ πολλὴν ἐγκράτειαν, καὶ ταπείνωσιν καὶ τὰς λοιπὰς ἀρετάς, καὶ τόσον προέκοψεν εἰς τὴν φιλόσοφον ταύτην τῆς ἡσυχίας διαγωγήν, ὥστε εἰς ὀλίγους χρόνους ὑπῆγεν ἡ φήμη του πανταχοῦ, καὶ εἴρχοντο πολλοὶ εἰς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ χάριν εὐλογίας, καὶ πάντας ἐνουθέτει θαυμασίως, καὶ ἔδιδεν εἰς ὅλους τὰς ἀποκρίσεις εἰς ὅσα τὸν ἠρώτων, καθὼς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τὸν ἐφώτιζεν. Ὅταν δὲ παρῆλθον ἔτη δέκα εἰς τὴν ἀναχώρησιν, ἐτελεύτησαν οἱ γονεῖς του, καὶ ἔμεινε κληρονόμος εἰς ὅλον τὸν πλοῦτόν των· ἀλλὰ οὐδόλως ἠθέλησε νὰ κρατήσῃ κἂν ἀργύριον, ἀλλὰ διώρισεν φίλον τού τινα πιστὸν ἐπίτροπον, νὰ τὰ διαμοιράσῃ ὅλα εἰς πένητας. Τούτου γενομένου, ἐλυτρώθη πάσης φροντίδος ὁ Ὅσιος, καὶ ἦτον εἰς τὴν προσευχὴν ἀσχολούμενος, μὴ ἔχων τινὰ μέριμναν σωματικήν, ἀλλὰ μόνον ποθῶν τὰ Οὐράνια, καὶ τόσον ἠγάπησε τὴν ἀκτημοσύνην, ὥστε δὲν εἶχεν ἄλλα ἱμάτια, εἰμὴ μόνον ἐπανωφόριόν τι, καὶ ῥάσον τρίχινον ὅπερ ἐφόρει, ψάθην νὰ κοιμᾶται, καὶ ποτήριον, μὲ τὸ ὁποῖον ἔπινε τὸ ὕδωρ μεμετρημένον. Ἀλλ' ὅσον ἦτο ἀκτήμων καὶ ἄπορος ἀπὸ γήϊνα πράγματα, τοσοῦτον ἐθαλλε καὶ ἠνθει εἰς τὰς ἀρετάς, στολισμένος ἀπὸ θεῖα χαρίσματα· ἐξαιρέτως δὲ ἦτο πλούσιος εἰς τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην, καὶ ταπείνωσιν. Ἐνουθέτει πάντας πρὸς σωτηρίαν, λέγων λόγια τοσοῦτον ψυχωφελῆ, ὅπου ἔθελγε τὰς καρδίας τῶν ἀκουόντων. Διελθὼν ἔτη πεντήκοντα εἰς τὴν ἄσκησιν, ὁ ὁποῖος δὲν ἠμέλησε οὐδόλως, οὔτε ἤλλαξε τὸν κανόνα ἢ τὴν ἐγκράτειαν· ἀλλά, καθὼς ἤρξατο, οὕτως ἀόκνως καὶ ἐπιμελῶς ἠγωνίζετο, καὶ ἔλαμπεν ὡς φῶς ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὅρια. Ὅθεν ὁ Δεσπότης Χριστὸς τὸν ἐτίμησε μὲ Ἀποστολικὴν ἀξίαν, χειροτονήσας αὐτὸν (καθὼς ἐδῶ παρεμπρὸς θέλομεν γράψει σαφέστερον), καὶ τὸν ἠξίωσε νὰ γείνῃ «φῶς τῶν ἐν σκότει, καὶ πιπτόντων ἀνάστασις.»

β'. Ὑπῆρχε χωρίον τι εἰς τὸν Ἑλλήσποντον πολυάνθρωπον, καλούμενον Ταινία, οἱ δὲ ἐγχώριοι ἦσαν εἰδωλολάτραι καὶ ἀνήμεροι ἄνθρωποι, καὶ πολλοὺς Ἱερεῖς τε καὶ Διακόνους ἔστειλεν ὁ Ἐπίσκοπος τῆς πόλεως νὰ τοὺς ἐπιστρέψωσιν, ἀλλὰ οὐδεὶς δὲν ἠδυνήθη· ὅθεν ἐπέστρεφον πληγωμένοι καὶ διαφόρως βασανιζόμενοι ἀπὸ τοὺς ἀνηλεεῖς καὶ βαρβάρους. Ἀπορῶν λοιπὸν ὁ ἀρχιερεὺς εἰς αὐτό, καὶ μὴ γινώσκων ποῖον νὰ εὕρῃ ἄξιον τοιαύτης διακονίας, ἐνεθυμήθη τοῦ Ἀ-

βραμίου, καὶ ἐξ ἁγίου Πνεύματος φωτισθείς, γινώσκων τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀνδρός, διενοήθη νὰ τὸν χειροτονήσῃ ἱερέα, νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὸ ρηθὲν χωρίον, μήπως δυνηθῇ μὲ τὴν πολλὴν αὐτοῦ καρτερίαν καὶ ταπείνωσιν νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃ. Οἱ δὲ πληρικοὶ ἅπαντες ἐπήνεσαν τὴν γνώμην τοῦ Ἐπισκόπου, λέγοντες, ὅτι ὁ Ἀβράμιος ὄντως ἦτον ἄξιος εἰς τοῦτο. Ἀπῆλθε λοιπὸν εὐθὺς μὲ ὅλον τὸν κλῆρον εἰς τὸ κελλίον αὐτοῦ, καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, τῷ ἀνέφεραν διὰ τὸ χωρίον ἐκεῖνο, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ λάβῃ τοιαύτην διακονίαν. Ὁ δὲ Ὅσιος ταῦτα ἀκούσας, ἐστέναξε λέγων· «τίς εἶμαι ἐγὼ ὁ ἀνάξιος, Κύριέ μου, νὰ λάβω τοιοῦτον μέγεθος Ἱερωσύνης ἐπάνω μου, νὰ γείνω διδάσκαλος; παρακαλῶ σε ἄφες με διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ νὰ κλαίω τὰς ἁμαρτίας μου.» Ἀφ' οὗ λοιπὸν προσεπάθησε πολλὰ ὁ Ἐπίσκοπος μὲ ὑποδείγματα διαφόρων, νὰ τὸν κάμῃ νὰ στέρξῃ, καὶ δὲν ἠδυνήθη, εἶπεν αὐτῷ· «γινώσκω βέβαια, τέκνον μου ποθεινότατον, ὅτι δύνασαι μὲ τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μὲ ἔργα καὶ λόγια νὰ τοὺς ἐπιστρέψῃς, καὶ μὴ ζημιωθῇς τοσοῦτον μισθὸν διὰ τὴν ἀμέλειάν σου, καὶ ἀφήσῃς τόσας ψυχὰς νὰ κολάζωνται, διότι πολλὴν ἀνταπόδοσιν ἔχεις νὰ λάβῃς παρὰ Θεοῦ διὰ τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην.» Ὁ δὲ Ἀβράμιος πάλιν ἀπεκρίνατο ὡς τὸ πρότερον, ὅτι δὲν ἦτο ἄξιος. Τότε ὁ Ἀρχιερεὺς ἠτένισεν εἰς αὐτὸν μὲ νεῦμα ὀξύτερον καὶ λέγει του· «ὅλον τὸν Κόσμον ἐμίσησας, καὶ τὰς σαρκικὰς ἡδονὰς κατεπάτησας, φυλάττων τοσαύτην ἐγκράτειαν, καὶ τὴν ταπείνωσιν καὶ ὑπακοὴν δὲν ἔχεις, ἥτις εἶναι πασῶν τῶν ἀρετῶν τὸ κεφάλαιον.» Ταῦτα ἀκούσας, ἔκλαυσε πικρῶς ὁ Ἀβράμιος λέγων· «ἂς γείνῃ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου μου, διὰ τὴν ὑπακοήν, ἂς εἶμαι καὶ ἀνάξιος, νὰ πράξω, Δέσποτα, καθὼς με προστάξῃς.» Ἐξέβαλε λοιπὸν αὐτὸν ὁ Ἐπίσκοπος ἀπὸ τὸ κελλίον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν ἐχειροτόνησεν Ἱερέα, καὶ ἔπειτα ἐπίσκοπον καὶ ποιμένα· καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὸ ρηθὲν χωρίον. Ὁ δὲ ἀπῆλθεν μετὰ δακρύων δεόμενος, τὴν ἄνωθεν βοήθειαν καὶ συμμαχίαν ἐπικαλούμενος, καὶ λέγων ταῦτα· «Δέσποτα φιλάνθρωπε Κύριε ὁ Θεός, ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ ἐλεήμων, ὅστις ἐδημιούργησας τὸν ἄνθρωπον· διὰ τὴν πολλὴν εὐσπλαγχνίαν σου, μὴ παρίδῃς τὸ πλάσμα τῶν χειρῶν σου νὰ ἀπολεσθῇ, ἀλλὰ λύτρωσαι αὐτὸ τῆς τυραννίδος τοῦ Δαίμονος, καὶ φώτισον αὐτούς, καὶ ὁδήγησον εἰς τὴν ἀληθῆ σου ἐπίγνωσιν.» Ταῦτα εὐχόμενος, προσέταξε τὸν ρηθέντα ἐπίτροπον αὐτοῦ καὶ τῷ ἔφερεν ὅσα χρήματα τῷ ἔμειναν ἀπὸ τὰ πατρικὰ πράγματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐδαπάνησε καὶ ἔκτισαν Ἐκκλησίαν ὡραιοτάτην, ἐστόλισαν αὐτὴν ἔσωθεν μὲ χρυσίον καὶ εἰκονογραφίας ἐπιμελῶς, καὶ ἐλειτούργει εἰς αὐτήν, ἥτις ἦτο πλησίονεὶς τὸ χωρίον τῶν ρηθέντων εἰδωλολατρῶν, διὰ τοὺς ὁποίους ἐποίησε πολλὰς δεήσεις πρὸς Κύριον, νὰ τοὺς φωτίσῃ, νὰ γνωρίσωσι

τὴν ἀλήθειαν. Ἔπειτα δυναμωθεὶς τὴν καρδίαν καὶ ζήλῳ θείῳ κινούμενος, ἀπῆλθεν εἰς τὸν ναὸν αὐτῶν, καὶ ἔρριψεν εἰς τὴν γῆν ὅλα των τὰ εἴδωλα, καὶ συνέτριψεν αὐτά. Ταῦτα μαθόντες οἱ εἰδωλολάτραι, ἔδραμον ὡμότατα πάντες μὲ ξύλα καὶ λίθους κατ' αὐτοῦ, καὶ τόσον τὸν ἔδειραν, καὶ ἐμαστίγωσαν, ὥστε τὸν ἀφῆκαν ὡσεὶ νεκρὸν ἀκίνητον, νομίζοντες, ὅτι ἀπέθανεν. Ἔκειτο λοιπὸν οὕτως ἕως τὸ μεσονύκτιον, καὶ τότε ἠγέρθη μετὰ βίας, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ᾠδύρετο, καὶ ἐκτύπα τὸ μέτωπον εἰς τὴν γῆν, καὶ δεόμενος διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτῶν. Ἀφ' οὗ ἐξημέρωσεν ὑπῆγαν τινὲς ἐξ ἐκείνων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, οὐχὶ διὰ εὐλάβειαν, ἐπειδὴ ἦσαν ἄπιστοι, ἀλλὰ διὰ νὰ βλέπωσιν τὴν εὐμορφίαν αὐτῆς, καὶ ἰδόντες ζῶντα τὸν Ἅγιον εἰς τὴν προσευχήν, ἐθυμώθησαν, καὶ τὸν ἥρπασαν ὡς ἄγρια θηρία, καὶ τὸν ἔδεσαν μὲ σχοινία, σύροντες εἰς τὸ μέσον τῆς χώρας, καὶ τὸν ἐκτύπων πάλιν μὲ λίθους καὶ ξύλα, ἕως ὅτου τὸν ἀφῆκαν ὡσεὶ νεκρόν, ἀγνοοῦντες οἱ μάταιοι, ὁποίας ἀμοιβὰς ἐδίδον εἰς ἐκεῖνον, ὅστις διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτῶν ἐκοπίαζεν. Ἔκειτο λοιπὸν πάλιν ἕως τὸ μέσον τῆς νυκτὸς ὁ Ὅσιος, καὶ τότε ἐγειρόμενος ἔλεγεν· «ἕως πότε Κύριε ἐπιλήσῃ μου εἰς τὸ τέλος; Ἕως πότε ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; Ἕως τίνος τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου περιορᾷς ἀπολλύμενα;» Ταῦτα εἰπὼν καὶ ἄλλα παρόμοια μὲ πηγὰς δακρύων, καὶ ἐγερθεὶς, ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ναὸν οὕτω πεπληγωμένος, καὶ προσηύχετο ὡς τὸ πρότερον. Ἀφ' οὗ ἐξημέρωσεν ἀπελθόντες οἱ χριστομάχοι θῆρες ἐκεῖνοι εἰς τὸν Ναόν, τὸν ἔδειραν πάλιν χειρότερα, καὶ δένοντες αὐτὸν ἀπὸ τοὺς πόδας, τὸν ἔσυραν μακράν, καὶ τὸν ἔρριψαν ὡς ἀποθαμμένον.

γ'. Οὕτω λοιπὸν μαστιγούμενος καὶ βασανιζόμενος, ὁ ἀθλητὴς τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ ἔτη τρία δὲν ἠμέλησε, δὲν ἐβαρυκάρδισε, δὲν ἐμίσησε τοὺς μαστίζοντας, δὲν εἶπε ποτὲ λόγον βαρὺν πρὸς αὐτοὺς ὀργιζόμενος· ἀλλὰ ἐνίκα τὸ μῖσος μὲ τὴν ἀγάπην, καὶ τὸν θυμὸν μὲ πραότητα. Λοιδορούμενος ηὐλόγει, ἐνουθέτει, ἐσυμβούλευε καὶ παρεκάλει νέους καὶ γέροντας, ὡς πατέρας, ὡς τέκνα καὶ ἀδελφούς, νὰ γνωρίσωσι τὸν ὄντως Θεόν, καὶ νὰ ἀρνηθῶσι τὰ βδελύγματα. Διὰ τοῦτο ἰδὼν ὁ Κύριος τὴν πολλὴν αὐτοῦ καρτερίαν, καὶ ἀγάπην τὴν ὑπερβάλλουσαν, ἐφώτισεν ἐκείνους τοὺς βαρβάρους νὰ γνωρίσωσι τὴν ἀλήθειαν· ὅθεν συναχθέντες εἰς τὴν ἀγορὰν ἡμέραν τινά, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους ταῦτα, θαυμάζοντες, καὶ μετὰ πολλῆς ἐκπλήξεως ἀπορούμενοι· «βλέπετε, πόσα κακὰ ἐποιήσαμεν πρὸς τὸν Ἀβράμιον, καὶ μὲ πόσην γενναιότητα ὑπέμεινεν τοσαύτας πληγάς, χωρὶς νὰ ὀργισθῇ καθ' ἡμῶν, ἢ κἂν νὰ ἐκφέρῃ κἂν λόγον βαρὺν πρὸς ἡμᾶς· μάλιστα καὶ μᾶς ἀγαπᾷ καὶ δεικνύει πρὸς ἡμας τόσην φιλανθρωπίαν καὶ χρη-

στότητα. Ἀληθῶς ἐὰν δὲν ἦτο Θεὸς ἀληθινὸς καὶ ἀθάνατος, νὰ ἀποδίδῃ τὰς ἀμοιβὰς ἀξίας τῶν πόνων, δὲν θὰ εἶχεν αὐτὸς τόσην ὑπομονήν, νὰ τὸν δέρνωμεν τρία ἔτη, καὶ νὰ μὴ φύγῃ· ἀλλὰ καὶ τοὺς θεούς μας ὅλους ἴδετε πῶς μόνος του χωρὶς κόπον τοὺς ἔρριψε, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν βλάψῃ, νὰ ἐκδικήσῃ τὴν ὕβριν ἣν ἐποίησεν εἰς αὐτούς. Ἂς προσπέσωμεν λοιπὸν εἰς αὐτὸν τὸν ἐνάρετον ἄνθρωπον, νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὸν Θεόν, ὃν ἡμῖν κηρύττει.» Ταῦτα εἰπόντες, ἔδραμον πάντες εἰς τὸν Ναόν, καὶ μὲ μίαν γνώμην, ψυχήν, καὶ γλῶσσαν, ἐκήρυξαν τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινόν, δοξάζοντες αὐτόν, καὶ εὐχαριστοῦντες τὸν Ὅσιον, ὅστις ἐπληρώθη τὴν καρδίαν εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως, καὶ κατηχήσας αὐτούς, καὶ διδάξας πάντα τὰ Ἄρθρα τῆς Πίστεως, καὶ πᾶν ἄλλο ἀναγκαῖον ἑρμηνεύσας αὐτοῖς, τοὺς ἐβάπτισεν εἰς τὸ ὄνομα τῆς παναγίας Τριάδος. Ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν χίλιοι, οἵτινες ὡς γῆ ἀγαθὴ ἐδέχθησαν τὰ θεῖα σπέρματα, καὶ ἀπέδιδαν καρπὸν πολυπλάσιον. Ἀφ' οὗ λοιπὸν διῆλθεν ἓν ἔτος εἰς τὸ χωρίον ὁ Ὅσιος, καὶ τοὺς ἐστερέωσεν εἰς τὰς θείας Ἐντολάς, ἀνεχώρησε κρυφίως νύκτα τινά, ποιήσας εὐχὴν πρὸς Κύριον νὰ διαφυλάττῃ εἰς τὴν πίστιν τὸ χωρίον ἐκεῖνο, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, νὰ ἡσυχάσῃ κατὰ τὸν πόθον του. Τῇ ἐπαύριον μὴ εὑρόντες αὐτὸν εἰς τὸν Ναόν, ἐθρήνουν ὅλοι τὴν συμφοράν, καὶ ζητοῦντες εἰς τόπους πολλοὺς δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν εὕρωσι· ὅθεν ἀπῆλθον εἰς τὸν Ἐπίσκοπον, ὀδυρόμενοι τὴν τοῦ ποιμένος στέρησιν, ὁ ὁποῖος τοὺς ἐπαρηγόρει, νὰ μὴ πικραίνωνται, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸ χωρίον αὐτῶν, ἐχειροτόνησεν Ἱερεῖς καὶ Διακόνους τοὺς πλέον εὐλαβεῖς καὶ ἐναρέτους. Ταῦτα μαθὼν ὁ Ὅσιος εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐκρύπτετο, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ, διότι ἐλυτρώθη πάσης φροντίδος, καὶ ἐπιστρέψας πάλιν εἰς τὸ πρῶτον κελλίον, ἔκτισεν ἄλλον οἶκον εἰς ἐσώτερον μέρος, ἔφραξε τὴν θύραν, καὶ ἡσύχαζεν ὡς τὸ πρότερον. Ἀλλὰ πάλιν ὁ μισόκαλος βλέπων τὴν εἰρήνην αὐτοῦ, ἠβουλήθη νὰ τὸν βιάσῃ νὰ ὑπερηφανευθῇ, ἵνα ἀπωλέσῃ τοὺς κόπους του, καὶ νύκτα τινὰ μετασχηματισθεὶς εἰς Ἄγγελον φωτεινὸν ἦλθε πρὸς αὐτόν, καὶ τῷ λέγει· «ὄντως μακάριος εἶσαι Ἀβράμιε, καὶ δὲν εἶναι ἄλλος εἰς τὰ θεῖα τέλειος εἰμὴ μόνον σύ.» Ὁ δὲ Ὅσιος γνωρίσας τὸν ἀπατεῶνα, τῷ λέγει· «σιώπα πονηρέ, ὁ Χριστὸς σὲ προστάσσει νὰ ἀναχωρήσῃς ἀπὸ ἐμὲ τὸ ταχύτερον διότι ἐγὼ δὲν νομίζω ὅτι εἶμαι ἄλλο τίποτε, εἰμὴ μόνον γῆ καὶ σποδὸς καὶ σκώληξ ἀνάξιος.» Ταῦτα εἶπε, καὶ τὸ μὲν φῶς ἠφανίσθη ὡσεὶ καπνός, καὶ ὁ ἐχθρὸς ἀνεχώρησε νενικημένος, καὶ αἰσχυνόμενος. Ἀλλὰ πάλιν εἰς ὀλίγας ἡμέρας ὑπῆγε νύκτα τινά, καὶ ἐκράτει ἀξίνην εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἐδείκνυεν ὅτι ἤθελε νὰ κόψῃ τὴν δοκόν, τὸ ὑποβαστάζον τὴν στέγην ξύλον τοῦ κελλίου, νὰ ρίψῃ τὴν στέγην,

καὶ ἐποίει πολὺν θόρυβον, καὶ ταραχὴν μὲ ἄλλους Δαίμονας, κλονοῦντες τὸν οἶκον καὶ σείοντες. Ὁ δὲ Ὅσιος χωρὶς φόβον ἢ δειλίαν τινὰ ἔψαλλε τὰ τοῦ Δαυῒδ λέγων· «πάντα τὰ ἔθνη ἐκύκλωσάν με, καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἐνίκησα αὐτά.» Τότε πάλιν ὁ ἐχθρὸς ἔβαλλε πῦρ, νὰ καύσῃ τὴν ψάθην ἔνθα ἐκοιμᾶτο. Ὁ δὲ ἔλεγεν· «ἐπὶ ἀσπίδα, καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ, καὶ τὰ ἑξῆς.» Ὅταν δὲ ἦλθεν ἡ ἐννάτη, καθίσας εἰς τὴν τράπεζαν νὰ φάγῃ, ἔβαλεν ἄρτον καὶ ὕδωρ. Ὁ δὲ πονηρὸς μετασχηματισθεὶς εἰς νέον, ἐδράξατο τοῦ ποτηρίου, ὅπου ἦτο τὸ ὕδωρ, καὶ ἐδοκίμαζε νὰ τὸ ρίψῃ, ἀλλὰ ὁ Ἅγιος δέν τον ἀφῆκεν. Ὁ δὲ πειραστὴς μετεσχηματίσθη πάλιν εἰς τὴν μορφὴν τοῦ ὑπηρέτου, καὶ ἅψας τὸ λυχνάριον ἔψαλλε· «μακάριοι οἱ ἄμωμοι οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ Κυρίου.» Ὁ δὲ Ὅσιος δὲν τῷ ἀπεκρίθη τότε, ἕως οὗ ἔφαγε, καὶ μετὰ τὴν εὐχαριστίαν, εἶπεν αὐτῷ· «ἐὰν γινώσκῃς ὅτι εἶναι μακάριοι οἱ ἀγαπῶντες τὸν Κύριον, διατὶ ἐνοχλεῖς καὶ πειράζεις αὐτούς;» Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο. «δὲν ὑποφέρω νὰ τοὺς βλέπω, ὅταν ἐργάζωνται τὸ ἀγαθόν.» Μετὰ ὀλίγας ἡμέρας πάλιν ἦλθον πλῆθος Δαιμόνων ἄπειρον, καὶ δέσαντες μὲ σχοινίον τὸν οἶκον εἵλκυσαν λέγοντες· «ἂς ρίψωμεν εἰς τὸν κρημνὸν τὸν Ἀβράμιον. Ὁ δὲ Ὅσιος πάλιν ἀφόβως ἔλεγεν· «ἐκύκλωσάν με ὥσπερ αἱ μέλισσαι τὸ κηρίον, καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἠμυνάμην αὐτούς.» Οὕτω λοιπὸν ἐτέλεσεν ὁ Ὅσιος εἰς τὴν ἄσκησιν ἔτη πεντήκοντα. Δὲν παρῆλθε ποτὲ ἡμέρα νὰ μὴ ἀναγνώσῃ τὴν Ἀκολουθίαν του χωρὶς δάκρυον· ἀλλὰ πάντοτε ἔκλαιε διὰ τὰς τῶν ἀνθρώπων ἁμαρτίας. Ποτὲ δὲν ἐγέλασεν, οὔτε ἔνιψε κἂν τοὺς πόδας οὔτε τὴν κεφαλὴν ἤλειψεν, οὔτε ἠκηδίασεν· ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ἐκοπίαζεν ἐπιμελῶς, ὡς νὰ ἦτο ἡ ἐσχάτη ὥρα τῆς ζωῆς του, καὶ τὸ θαυμασιώτερον, μὲ ὅλας τὰς ἀγρυπνίας καὶ κόπους, νηστείας, καὶ ἄλλας σκληραγωγίας ὅπου ἐτέλει, δὲν ἠσθένησέ ποτε, οὔτε οὐδόλως ἤλλαξεν ἡ ὄψις του, ἀλλ' ἦτο ὡραῖος καὶ ἀνθηρὸς εἰς τὸ γῆρας, καθὼς καὶ εἰς τὴν νεότητα, καὶ τὸ σῶμα του ἰσχυρὸν καὶ δυνατὸν πάντοτε, ὡς νὰ ἔτρωγε διάφορα καὶ πολύτιμα βρώματα. Οὐ μόνον δὲ ταύτην τὴν θαυματουργιαν ἔδειξεν εἰς αὐτὸν ὁ Κύριος, ἀλλὰ καὶ τὸ ῥάσον, ὅπερ ἐφόρει, δὲν ἐφθάρη οὐδόλως, ἀλλὰ τὸ εἶχε ἔτη πεντήκοντα ἄσηπον ἕως τοῦ θανάτου. Πρέπον εἶναι πρὶν σώσωμεν τέλος τῆς διηγήσεως, νὰ γράψωμεν θαυμάσιόν τινα ἀνδραγαθίαν, ἣν εἰς τὸ γῆρας του ἐτέλεσεν ὁ μακάριος. Ἀκούσατε λοιπόν, νὰ λάβητε ψυχικὴν εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν.

δ'. Εἶχεν ἀδελφὸν κατὰ σάρκα ὁ Ὅσιος πλουσιώτατον, ὅστις ἀπέθανε, καὶ ἀφῆκε θυγατέρα ἑπτὰ ἐτῶν, Μαρίαν ὀνόματι, τὴν ὁποίαν ἔφερον οἱ συγγενεῖς εἰς τὸν γέροντα, διὰ νὰ τὴν διδάξῃ πῶς νὰ διάγῃ. Τὴν ἐκράτησε λοιπὸν εἰς τὸ ἔξω κελλίον, καὶ τὴν ἐδίδασκεν ἀπὸ μίαν

θυρίδα τὰ γράμματα, νουθετῶν αὐτήν, καὶ ὁδηγῶν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου. Ἐκείνη δέ, ὡς συνετὴ καὶ φρόνιμος προέκοπτεν εἰς τὴν ἀρετὴν καθ' ἑκάστην, ἐσπούδαζε νὰ μιμῆται τὸν θεῖόν της, ὅστις βλέπων αὐτῆς τὴν πολλὴν προθυμίαν ἠγάλλετο, καὶ ἐδέετο τοῦ Κυρίου, νὰ τὴν περισκέψῃ, καὶ νὰ τὴν φυλάττῃ ἀπὸ τὰς ἐνέδρας τοῦ Δαίμονος· καὶ διὰ νὰ τὴν λυτρώσῃ ἀπὸ πᾶσαν φροντίδα γήϊνον, προσέταξεν ὁ Ἅγιος νὰ δώσωσιν εἰς τοὺς πτωχοὺς ὅλον τὸν πλοῦτον τοῦ πατρός της. Διῆλθε λοιπὸν ἡ Μαρία ἔτη δώδεκα πολιτευομένη μετὰ τοῦ θείου αὐτῆς ἐνάρετα καὶ θαυμάσια. Ἀλλ' ὁ ἐχθρὸς τῆς σωφροσύνης ἐφθόνησε, καὶ διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν σωτηρίαν αὐτῆς, καὶ νὰ λυπήσῃ καὶ τὸν Ὅσιον εἰς τὸ γῆρας του, ἐτρωσεν εἰς τὴν ἀγαπην αὐτῆς ἕνα Μοναχόν, ὅστις ἤρχετο πολλάκις, καὶ ἔβλεπε τὸν Ἀβράμιον. Οὕτω λοιπὸν ὅσον παρήρχοντο αἱ ἡμέραι, τόσον καὶ ὁ ἔρως ηὔξανε, καὶ τὴν παρεκίνει πολὺ ὁ ἀκόλαστος Μοναχὸς εἰς μίξιν σαρκός, ἡ ὁποία ὡς γυνὴ καὶ αὐτὴ ἐνικήθη, καὶ ἐξελθοῦσα ἀπὸ τὴν θυρίδα ἔπεσεν εἰς τὴν ἁμαρτίαν μὲ ἐκεῖνον τὸν μιαρόν, καὶ εὐθὺς ὡς ἐτέλεσε τὴν βδελυρὰν πρᾶξιν, ἐπλήγη τὴν ψυχήν, καὶ ἐμετανόησε θυνατὰ διότι ἐνικήθη ὑπὸ τοῦ Δαίμονος, καὶ κατανυγεῖσα ἐθρήνει τὴν ἀπώλειαν αὐτῆς, ταῦτα βοῶσα· «οὐαί μοι τῇ ἀσέμνῳ! πῶς ὕβρισά τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν βασίλικην εἰκόνα ἐμόλυνα! φεῦ μοι τῇ ταλαιπώρῳ καὶ ναθλίᾳ! διότι τὰς πρὸς Θεὸν συνθήκας ἠθέτησα καὶ τὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ πλάσμα ἐμίανα· καὶ διὰ μικρὰν ἡδονὴν ὅλον τὸν κόπον τῶν προτέρων ἀγώνων ἀπώλεσα. Μὲ ποῖα ὄμματα νὰ ἐμβλέψω εἰς τὸν Οὐρανόν; μὲ ποίαν γλῶσσαν καὶ χείλη νὰ ποιήσω πρὸς Κύριον δέησιν, ἀφ' οὗ ἐμολύνθησαν μὲ τὴν ἁμαρτίαν πάντα τὰ μέλη μου; μὲ ποίαν παρρησίαν νὰ προσέλθω εἰς τὴν θυρίδα, νὰ συνομιλήσω μὲ τὸν ἅγιον γέροντα; πῶς νὰ ἀκούσω τὰ γλυκέα του λόγια, ἀφ' οὗ παρέβην τὰς ἐντολάς του, καὶ κατεφρόνησα τὰς ἐπαγγελίας του ἡ μιαρὰ καὶ παμβέβηλος; Ὤ! καὶ νὰ ἤθελα ἀποθάνῃ πρὸ τῆς ἁμαρτίας ἡ τάλαινα, νὰ εἶχα τὴν παρθενίαν μου ἄσπιλον! ἀλλὰ τώρα μὲ τόσας πηγὰς δακρύων θὰ δυνηθῶ νὰ ἐκπλύνω τὸν ρύπον τῆς ἀνομίας μου;» Ταῦτα καὶ ἄλλα ὅμοια ἔλεγεν, ἐπειδὴ τὴν ἔρριψεν ὁ πονηρὸς εἰς ἀπόγνωσιν, διὰ νὰ μὴ ἔλθῃ ὕστερον εἰς μετάνοιαν, Νομίζουσα λοιπὸν ὅτι δὲν εὑρίσκει πλέον συγχώρησιν, ἔφυγεν ἀπὸ τὸ κελλίον, καὶ ἀπελθοῦσα μετὰ δύο ἡμέρας εἰς πόλιν τινὰ Αἴσὸν καλουμένην, εἰσῆλθεν εἰς πανδοχεῖον ἐνδυθεῖσα στολὴν κοσμικήν, ἔγεινε δημοσία καὶ φανερὰ πόρνη, νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὴν ὅστις βούλεται. Ὁ δὲ θεῖος αὐτῆς εἶδεν ὅραμα τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ αὐτὴ εἰς τὸ κελλίον ἦμαρτε, καὶ βλέπει ὁράκοντα μέγαν, ὅστις ἐξελθὼν ἀπὸ τὴν φωλεὰν αὐτοῦ, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀβραμίου, καὶ κατέπιε περιστεράν, ἔπειτα ἀνεχώ-

ρησεν. Ὁ δὲ Ὅσιος ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ ὕπνου ἐθλίβετο, νομίζων, ὅτι διωγμὸς μέλλει νὰ καταλάβῃ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐδέετο τοῦ Κυρίου, νὰ τῷ φανερώσῃ τί ἐσήμαινε τὸ ὅραμα· ὅθεν τὴν τρίτην ἡμέραν εἶδε τὸν αὐτὸν δράκοντα, καὶ ὑπῆγεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου, καὶ πεσὼν εἰς τὴν γῆν διερράγη· ἡ δὲ περιστερὰ ἐξῆλθεν ἀβλαβὴς ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ, καὶ ἐπέτασε καθαρά τε καὶ ἄρρυπος. Ταῦτα ἰδών, κατάλαβε τὴν ἔννοιαν, καὶ προσελθὼν εἰς τὴν θυρίδα, ἐφώνησε λέγων· «Μαρία μου τί ἔπαθες καὶ ἔχεις τόρα δύο ἡμέρας, ὅπου οὐδόλως δὲν ὡμίλησας, οὔτε τὴν Ἀκολουθίαν ἀνέγνωσας.» Ταῦτα εἰπών, καὶ μηδὲ μίαν ἀκούσας ἀπόκρισιν, ἐνόησεν, ὅτι διὰ τὴν Μαρίαν εἶδε τὴν ὅρασιν· ὅθεν ἔμεινε κλαίων, καὶ ἱκετεύων τὸν Κύριον, νὰ τὴν φωτίσῃ, νὰ ἐπιστρέψῃ ταχέως εἰς τὴν μετάνοιαν. Οὕτω λοιπὸν ἐδέετο δύο ἔτη διὰ τὴν σωτηρίαν αὐτῆς, τὰ ὁποῖα ἐθηλοῦσαν αἱ δύο ὁράσεις ὅπου εἶδε, καὶ τότε ἐλθὼν φίλος τις τῷ ἀνήγγειλε καταλεπτῶς διὰ τὴν Μαρίαν, ποῦ καὶ πῶς καὶ εἰς ποταπὸν σχῆμα καὶ ἐργαστήριον τῆς ἀπωλείας· διότι εἰς πορνεῖον ὑπάρχει. Ὁ δὲ γέρων μὴ ἀμελήσας, ἀλλὰ καταφρονήσας γῆρας, ἡσυχίαν, καὶ ἄσκησιν, καὶ αὐτὸ τὸ ἀγγελικὸν καὶ ἅγιον σχῆμα, διὰ νὰ λυτρώσῃ ψυχὴν ἀπὸ τὰς παγίδας τοῦ Δαίμονος, ἐνεδύθη στολὴν στρατιωτικήν, λαμβάνων ἐν νόμισμα, διότι δὲν εἶχε περισσότερα, καὶ ἀπ' ἐκεῖνο ἔδωσεν ἀγώγιον, καὶ ἐμίσθωσεν ἄλογον· τὰ δὲ ἐπίλοιπα ἐκράτησε, καὶ ἀπελθὼν εἰς τὸ ρηθὲν πανδοχεῖον, ὑποκρίνεται ἔρωτα ὁ τῶν Ἀγγέλων ἐφάμιλλος, καὶ προσποιεῖται εἰς τὸν πανδοχέα πῶς ἦλθε νὰ πράξῃ τὴν ἁμαρτίαν, καὶ λέγει ταῦτα τῷ πανδοχεῖ· «ἤκουσα πῶς ἔχεις νεάνιδά τινα ὡραιοτάτην καὶ εὔμορφον, καὶ διὰ τὴν ἀγάπην της ἦλθον ἐπὶ τούτῳ νὰ ἀπολαύσω τὰ κάλλη της.» Τότε λοιπὸν ὁ πανδοχεὺς βλέπων τὴν λευκὴν γενειάδος τοῦ Ἀβραμίου, καὶ μὴ γινώσκων τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας του, τὸν ἐμέμφθη, κατακρίνων τὴν πολλὴν αὐτοῦ ἀκολασίαν τε καὶ ἀσέλγειαν, πῶς κἂν εἰς τὰ γῆρας δὲν ἐδυνήθη νὰ σωφρονῇ, πλὴν διὰ νὰ μὴ ἀπολέσῃ τὴν πληρωμήν, τὸν παρεκίνει εἰς περισσότερον πόθον, λέγων αὐτῷ· «ναί, ἔχω μίαν κόρην, Μαρίαν ὀνόματι ἥτις ὑπερβαίνει εἰς τὸ κάλλος τὰς λοιπὰς γυναῖκας, καθὼς ὑπερτερεῖ ὅλα τὰ ἄνθη τὸ ῥόδον. Ἀκούσας τὸ ὄνομα ὁ Ἀβράμιος, ἐβεβαιώθη πῶς ἦτο αὐτή, καὶ δίδει εὐθὺς εἰς τὸν πανδοχέα τὰ ἔξοδα ἵνα ἑτοιμάσῃ δεῖπνον πολυτελῆ καὶ πλουσιοπάροχον, τὸ ὁποῖον ἀφ' οὗ ἡτοίμασεν ὁ πανδοχεύς, ἐξῆλθεν ἡ Μαρία ἄσεμνα ἀσκεπής καὶ ἕτοιμος πρὸς ἁμαρτίαν, τὴν ὁποίαν· ἰδών, ἐλυπήθη, καὶ στραφεὶς εἰς τὸ ἄλλο μέρος, ἔκλαυσε μυστικά, διὰ νὰ μὴ τὸν γνωρίσῃ, καὶ φύγῃ· ἔπειτα εἶπε καὶ τινὰ λόγια ἔρωτος κατὰ τὴν τάξιν τῶν νέων, διὰ νὰ τῆς ἐκβάλῃ πᾶσαν ὑποψίαν· ἡ δὲ πάλιν ἀνταπεκρίνατο πρὸς αὐτὸν περισσότερα, καὶ τὸν

ἐνηγκαλίσθη, καὶ κατεφίλησε. Τότε ἠσθάνθη εὐωδίαν τινὰ τῆς ἀσκήσεως, καὶ ἐνθυμηθεῖσα τὴν προτέραν αὐτῆς διαγωγὴν καὶ ἀγνείαν ἐθάκρυσε, καὶ εἶπε ταῦτα στενάξασα· οὐαί μοι τῇ ἀθλίᾳ! ποσον ἀγαθῶν ἐξέπεσα, καὶ πόσα κακὰ μὲ ἐκύκλωσαν! Ὁ δὲ πανσοφὸς εἶπε πρὸς αὐτὴν ἀπορούμενος· «Μαρία κυρία μου, δύο ἔτη ἔχεις, καὶ ποτέ μου δέν σε εἶδα νὰ λυπηθῇς, καὶ τόρα τί ἔχεις, καὶ κλαίεις τόσον θερμότατα;» Ἡ δὲ ἀπεκρίνατο· «μακαρία ἐγώ, ἐὰν ἤθελον ἀποθάνῃ τότε, πρὶν ἔλθω εἰς τὴν οἰκίαν σου.» Ὁ δὲ ἱερὸς Ἀβράμιος ἐφοβήθη, μήπως καὶ τὸν γνωρίσῃ, καὶ φύγῃ ἀπὸ τὴν ἐντροπήν της, καὶ ἀπολέσῃ τὸ κυνήγιον ἀπὸ τὰς χεῖράς του, πρὶν δοκιμάσῃ τὸ θόλωμα· ὅθεν διὰ νὰ τῆς ἐκβάλῃ πᾶσαν ὑποψίαν, εἶπε πρὸς αὐτὴν μὲ τρόπον ἐραστοῦ αὐθαδέστερον, «ἄφησον γύναι τὴν σκυθρωπότητα, καὶ δὲν ἤλθομεν ἐδῶ, διὰ νὰ ἐνθυμῆσαι τὰς πράξεις σου σήμερον.

ε. Ἐδείπνησε λοιπὸν μὲ τὴν πόρνην ὁ Ἅγιος, ὅπου εἶχε 50 ἔτη νὰ ἴδῃ γυναῖκα, ἢ νὰ πίῃ οἶνον, νὰ χορτάσῃ ἄρτον καὶ ὕδωρ, καὶ τότε ὁ τρισμακάριος ἔφαγε κρέας καὶ ἔπιεν οἶνον, διὰ νὰ ἁρπάσῃ ψυχὴν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Δαίμονος. Ἀφ' οὗ ἔφαγον, τὴν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν χεῖρα, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ θωμάτιον, ὅπου ἦτο κλίνη εὐτρεπισμένη, νὰ ἀναπαυθῶσιν. Εἰς αὐτὴν ἐκάθισεν ὁ Ὅσιος, καὶ τῆς εἶπε νὰ κλείσῃ καλὰ τὴν θύραν. Ἔπειτα ὅταν εἶδε ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν πλέον νὰ φύγῃ τὸ θήραμα, τότε ἀπορρίψας τὴν ὑπόκρισιν, ἀποκαλύπτει αὐτῇ τὸν ἔνδον Ἀβράμιον, καὶ ἐκβάλλων τὰ στολίδια ἀπὸ τὴν κεφαλήν της, καὶ βαρέως στενάξας, εἶπεν αὐτῇ· «δέν με γνωρίζεις Μαρία μου τὸν πατέρα σου; τίς ἦτον ἡ αἰτία τῆς ἀπωλείας σου; ποῦ εἶναι τὸ ἀγγελικὸν ἐκεῖνο σχῆμα τῆς παρθενίας σου; ποῦ ὁ ἐσταυρωμένος βίος, καὶ τὸ τῆς κατανύξεως δάκρυον; πῶς ἐξέπεσες ἀπὸ τοσοῦτον ὕψος τῶν ἀρετῶν εἰς τοιαύτης ἀπάτης ἔσχατον βάραθρον; διατὶ δέν μου ὡμολόγησας τὴν ἁμαρτίαν σου, νὰ ποιήσωμεν μετὰ τοῦ φίλου μας τὸν Ἐφραὶμ πρὸς Κύριον δέησιν μετὰ δακρύων, νὰ σοὶ συγχωρήσῃ, ἀλλὰ ἔπεσες τελείως εἰς τὴν ἀπόγνωσιν; Δὲν γινώσκεις, τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ὅτι εἶναι ἀμέτρητον, καὶ ἀγαπᾷ τοὺς μετανοοῦντας ἁμαρτωλούς, ὡς ἡ μήτηρ τὰ τέκνα της, καὶ τοὺς συγχωρεῖ ὅλα των τὰ πταίσματα; Λοιπὸν παρακαλῶ σε ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὸ κελλίον μας, νὰ ἀρχίσῃς πάλιν τὴν προτέραν διαγωγήν, νὰ καταισχύνῃς τὸν Δαίμονα. Ναί, τέκνον, δέομαί σου, ἐπάκουσόν μου, καὶ μή με ἀφήσῃς νὰ ἀποθάνω περίλυπος εἰς τὸ γῆράς μου.» Ταῦτα ἔλεγεν ὁ Ὅσιος, ἡ δὲ Μαρία ἵστατο ἄφωνος καὶ ἀκίνητος ὑπὸ τὴν πολλήν της αἰσχύνην, βλέπουσα εἰς τὴν γῆν, καὶ μὴ τολμῶσα νὰ τὸν ἴδῃ εἰς τὸ πρόσωπον. Διὰ νὰ τῆς δώσῃ λοιπὸν θάρρος, εἶπε πάλιν αὐτῇ μὲ πολλὴν πραότητα· «διατὶ δέν μου ἀποκρίνεσαι, τέκνον μου; δὲν γινώσκεις, ὅτι διὰ

τὴν σωτηρίαν σου ἐποίησα τόσην ὁδοιπορίαν; ἐνεδύθην τοιοῦτον σχῆμα, ἔφαγα κρέας, καὶ τὰ λοιπὰ ὅπου εἶδες ἐτέλεσα; μὴ λυπῆσαι λοιπόν, διότι δὲν εἶναι κἀνὲν ἁμάρτημα τῆς ψυχῆς ἀθεράπευτον· ἐπάνω μου ἂς εἶναι ἡ ἀνομία σου· ἐγὼ νὰ ἀπολογηθῶ δι' ἐσὲ τῷ Χριστῷ τὴν ὥραν τῆς κρίσεως· μόνον ἐλθὲ μετ' ἐμοῦ νὰ ὑπάγωμεν πάλιν εἰς τὸ κελλίον μας.» Ἡ δὲ ἀπεκρίθη μὲ ταπεινὴν λαλιάν, καὶ λέγει εἰς αὐτόν· «ἐὰν ἀπὸ τὴν πολλὴν ἐντροπὴν δὲν τολμῶ νὰ ἀτενίσω τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὸ πρόσωπόν σου, τίμιε Πάτερ, πῶς νὰ δυνηθῶ νὰ βλέπω τὴν ἁγίαν Εἰκόνα τοῦ Δεσπότου μου, καὶ μὲ ποῖα χείλη νὰ προσεύχωμαι ἡ τοσοῦτον μεμολυσμένη καὶ βέβηλος;» Ὁ δὲ Ἀβράμιος πάλιν εἶπεν· «ἐπάνω εἰς τὴν ψυχήν μου, τέκνον, ἡ ἀνομία σου, καὶ εἰς τὸν τράχηλόν μου τὸ φορτίον σου· μόνον ἂς πορευθῶμεν εἰς τὴν προτέραν ὁδόν, νὰ εὕρωμεν τὸν θεῖον Ἐφραίμ, ὅπου ἔχει θλῖψιν πολλὴν διὰ σέ, νὰ εὐφρανθῇ διὰ τὴν μετάνοιάν σου.» Ταῦτα ἀκούσασα, κατενύγη τὴν ψυχήν, καὶ πίπτουσα μὲ συντετριμμένην καρδίαν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἔχυσεν ὡς ἡ πρώην πόρνη τόσα δάκρυα, ὥστε ἐδόξασε τὸν Θεὸν ὁ Ὅσιος, πῶς ἔρριψεν εἰς τὴν καλὴν γῆν τὸν Εὐαγγελικὸν σπόρον, καὶ δὲν ἐζημιώθη τοὺς κόπους του. Ἐν ᾧ λοιπὸν ἐνουθέτει αὐτήν, ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ Ὄρθρου, καὶ τῇ λέγει, νὰ τῷ ἀκολουθῇ. Ἡ δὲ ἠρώτησεν αὐτόν, «τί νὰ ποιήσῃ τὸν πλοῦτόν της, ἐπειδὴ εἶχε χρυσίον πολὺ καὶ ἀργύριον, καὶ ἄλλα πολύτιμα πράγματα.» Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο· «ἀπαρνήσου αὐτὰ ὅλα, καὶ μόνον τὸν ἀληθινὸν πλοῦτον πόθησον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, καθὼς μᾶς προστάσσει ὁ Κύριος. Παραλαβὼν λοιπὸν αὐτήν, ἐξῆλθεν τοῦ Πανδοχείου κρυφίως, καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὴν εἰς τὸ ἄλογον, καὶ ἐκεῖνος τὸ ἔσυρνεν ἕως οὗ ὑπῆγον εἰς τὸ ὄρος καὶ ἔβαλλε αὐτὴν εἰς τὸ ἰδικόν του κελλίον, ὅπου ἦτο ἐνδότερον, αὐτὸς δὲ ἔμεινεν εἰς τὸ ἐξώτερον. Ἡ δὲ Μαρία ἐκλείσθη ἔσωθεν, καὶ ἠγωνίζετο καθ' ἑκάστην μὲ νηστείας δεήσεις καὶ δάκρυα καὶ πᾶσαν ἄλλην σκληραγωγίαν, διὰ νὰ ἐξαλείψῃ τὰς ἁμαρτίας της καὶ τοσαύτην μετάνοιαν ἔδειξεν, ὥστε οὐ μόνον τὴν τῶν ἁμαρτημάτων συγχώρησιν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν πανοικτίρμονα Κύριον, ἀλλὰ καὶ δύναμιν νὰ ποιῇ θαυμάσια, καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀσθενεῖς, καὶ ἑτέρας θαυματουργίας ἐτέλεσε μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν βοήθειαν. Τὰ ὁποῖα βλέπων ἔχαιρε ὁ Ἀβράμιος, καὶ εὐχαρίστει τὸν Κύριον, ὅπου τὸν ἠξίωσε νὰ τῷ ἀποδώσῃ τοιούτους γλυκεῖς καρποὺς τῶν πόνων αὐτοῦ. Ἐτελεύτησεν λοιπὸν ὁ θεῖος Ἀβράμιος τῇ 29 Ὀκτωβριου, γέρων τὴν ἡλικίαν, καὶ συναχθέντες πανταχόθεν πλῆθος ἀνθρώπων διεμοιράσθησαν διὰ εὐλάβειαν τὸ παλαιόρασον αὐτοῦ, καὶ ἔλαβε ἕκαστον μέρος ἐλάχιστον, ὡς θησαυρὸν μέγαν καὶ κακῶν ἁπάντων φυγαδευτήριον. Ὕστερον

μετὰ τὴν τελευτὴν αὐτοῦ, χρόνους πέντε, ἀνεπαύθη ἡ Ἁγία, καὶ ἡ μὲν μακαρία της ψυχὴ ἀπῆλθεν εἰς τὰς αἰωνίους Μονάς, τὸ δὲ Λείψανον αὐτῆς ἔλαμψεν ὡς ἀκτὶς Ἡλίου, διὰ σημεῖον ἀψευδὲς τῆς λαμπρότητος, ὅπου ἠξιώθη τὸ πνεῦμά της, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν. (Ὁ ἑλληνικὸς αὐτοῦ βίος εὑρίσκεται καὶ εἰς τὸν ἅγιον Ἐφραίμ, οὗ ἡ ἀρχή· «Ἀδελφοί μου, βούλομαι ὑμῖν διηγήσασθαι πολιτείαν καλὴν καὶ τελείαν.» (1)

(Ἐκ τοῦ Παραδείσου).

Μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων ΚΥΡΙΛΛΟΥ, ΜΙΝΗ καὶ ΜΙΝΑΙΟΥ.

Εἰς τὸν Κύριλλον.

»Ὑπόσχεσιν μέλλοντος οὖσάν μοι στέφους,
»Κύριλλος οἶδα τὴν ἀπειλὴν τοῦ ξίφους.

Εἰς τὸν Μίνην καὶ Μιναῖον.

»Πίπτει Μιναῖος ἐκ ξίφους ἰδεῖν φθάσας,
»Καὶ τὸν Μίνην πεσόντα τοιαύτῳ τέλει.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΣΑΒΒΑΣ ὁ στρατηλάτης, κατὰ τὸ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν μέρος τρωθείς, τελειοῦται.

»Σάββας κατ' ἄμφω κλήσεως μέρη Σάββας (2),
»Ὅθεν κατ' ἄμφω νύττεται λόγχαις μέρη.

Μνήμη τῆς ὁσίας μητρὸς ἡμῶν ΑΝΝΗΣ, τῆς μετονομασθείσης Εὐφημιανός.

»Στολῇ κρυβεῖσαν ἀνδρικῇ σεμνὴν Ἄνναν,
»Χριστὸς κατ' αὐτῶν ἄρρενοῖ τῶν Δαιμόνων.

Αὕτη ἡ ὁσία μήτηρ ἡμῶν Ἄννα ἐγεννήθη εἰς τὸ Βυζάντιον, ἀπὸ εὐλαβῆ τινα Διάκονον ἔγγαμον τοῦ ἐν Βλαχέρναις Ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου, ἐγ ἔτει ψις' (716)· ἀφ' οὗ δὲ ἀπέθανον οἱ γονεῖς της, ἐφρόντισεν ἡ μάμμη της νὰ τὴν

(1) Εἰς τὸν ἅγιον Ἀβράμιον τοῦτον ἐγκωμιαστικὸν λόγον συνέθεσεν Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης· Ἀκολουθίαν δὲ τελείαν ἐποίησεν ὁ ὁσιολογιώτατος διδάσκαλος κ. Χριστοφόρος ὁ Προδρομίτης. Καὶ ὁ βουλόμενος ἑορτάζειν τὸν Ἅγιον, ζητησάτω ταῦτα. Τὸν βίον τούτου συνέγραψε καὶ ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή· «Ἀνδρῶν φιλαρέτων» (σώζεται ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ, ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις.)

(2) Ἤτοι τὸ ὄνομα Σάββας εἶναι καρκῖνος· διότι καὶ ἑκατέρωθεν ἀναγινωσκόμενον, Σάββας προέρχεται. Καθὼς λοιπὸν καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη ἀναγινώσκεται τὸ ὄνομά του, οὕτως ἐτρώθη καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὰ δύο μέρη τοῦ σώματός του.

ἑνώση διὰ γάμου μὲ ἄνδρα εὐλαβέστατον, τὸ ὁποῖον καὶ ἔπραξεν. Ἐλθὼν δὲ ἀπὸ τὸ ὄρος τοῦ Ὀλύμπου ὁ ἐκ πατρὸς θεῖός της, ἀσκητικώτατος καὶ διορατικώτατος ὢν Μοναχός, ὁ ὁποῖος, μολονότι ἔκοψε τὴν γλῶσσάν του Λέων ὁ εἰκονομάχος, ἐλάλει ὅμως ἀνεμποδίστως, οὗτος λέγω, ἅμα εἶδε τὴν ἀνεψιάν του ταύτην Ἄνναν, «διατί, εἶπεν, ἠνώσατε μὲ ἄνδρα τὴν Ἄνναν, ἡ ὁποία ἀπέβλεπεν εἰς ἀγῶνας καὶ πόνους ἀσκητικούς;» καὶ τοῦτο εἰπὼν καὶ εὐχηθεὶς αὐτήν, ἀνεχώρησεν. Ἀφ' οὗ δὲ παρῆλθον ἔτη τινά, καὶ ὁ δυσσεβὴς βασιλεὺς Λέων κατεβιβάσθη εἰς τὰ ταμεῖα τοῦ Ἅδου, τότε ὁ Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Εἰρήνη, οἱ ὀρθόδοξοι καὶ πιστότατοι Βασιλεῖς, οἱ βασιλεύσαντες ἐν ἔτει ψπ'. (780), μαθόντες τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰ βάσανα, ὅσα ὑπέστη ἀπὸ τὸν θηριώνυμον Λέοντα ὁ ἁγιώτατος θεῖος τῆς ὁσίας ταύτης Ἄννης, ἔστειλαν καὶ τὸν ἔφεραν, καὶ τὴν εὐχὴν καὶ εὐλογίαν τούτου, ὡς Ἁγίου ἀνδρός, ἐλάμβανον. Ἀφ' οὗ ἐσυμβούλευσε τοὺς Βασιλεῖς τὰ συμφέροντα πρὸς τὴν εὐαρέστησιν τοῦ Θεοῦ, ἐμελέτα πάλιν ὁ Ὅσιος νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἡσυχίαν. Τότε εἶπε καὶ πρὸς τὴν ἀνεψιάν του ταύτην Ἄνναν· «Ἀνδρίζου τέκνον καὶ ἴσχυε. πολλαὶ γὰρ αἱ θλίψεις τῶν Δικαίων. Γίνωσκε δέ, ὅτι ἂν δὲν σκεπάσῃς τὸν ἄνδρα σου εἰς τὸν τάφον, δὲν θέλει γεννήσεις τὸ παιδίον τὸ ὁποῖον ἔχεις ἐν τῇ κοιλίᾳ σου.» Ἐπληρώθη δὲ ἡ προφητεία αὕτη τοῦ Ὁσίου, διότι μετὰ τὸν ἔκτον τῆς συλλήψεώς της, μῆνα, ἀπέθανεν ὁ σύζυγος αὐτῆς. Ἡ δὲ Ἄννα θρηνήσασα πικρῶς διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της, κατεξήρανε τὸν ἑαυτόν της ἐκ τῆς λύπης. Ὅθεν ἀφ' οὗ ἐγέννησε καὶ ἀπεγαλάκτισε τὸ τέκνον της, παρέδωκεν αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἄλλου θείου της· αὐτὴ δὲ ἐμβῆκεν εἰς τοὺς ἀσκητικοὺς ἀγῶνας. Ὁποῖοι δὲ καὶ πόσοι ἦσαν οἱ ἀγῶνές της, ἐκείνη μόνη ἡ μακαρία τοὺς ἐγίνωσκεν· ἐπειδὴ εἰς τὸ κρυπτὸν τούτους μετεχειρίζετο, ἀποφεύγουσα τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων.

Ταύτης λοιπὸν εἰς τούτους τοὺς ἀγῶνας εὑρισκομένης, ἔρχεται πάλιν ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον ὁ διορατικώτατος ἐκεῖνος θεῖός της· ἡ δὲ Ἄννα τοῦτον ἰδοῦσα, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας του καὶ ἐζήτει τὴν εὐλογίαν του. Ὁ δέ, ἐνδυναμοῦ ἐν Κυρίῳ τέκνον, τῇ εἶπεν· εἶτα πάλιν λέγει αὐτῇ, «ποῦ εἶναι τὸ παιδίον σου;» ἡ δὲ ἀπεκρίθη· «Τὸ μὲν παρέδωκα εἰς τὸν ἀδελφόν σου καὶ μετὰ Θεὸν εὐεργέτην μου, τὸ δὲ ἄλλο εὑρίσκεται παρ' ἐμοί.» Ταῦτα δὲ εἰποῦσα καὶ ἄλλα τινὰ λόγια προσθέσασα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἴδια λυπημένης καρδίας, παρέστησε καὶ τὰ δύο τέκνα της εἰς τὸν τίμιον γέροντα. Παρεκάλει δὲ αὐτὸν μετὰ δακρύων, «εὔξαι. λέγουσα, ὦ πάτερ τίμιε, διὰ τὰ τέκνα μου ταῦτα·» ὁ γέρων εἶπε, «δὲν ἔχουσιν αὐτὰ χρείαν εὐχῆς.» Τοῦτο ἀκούσασα ἡ Ἄννα, βαρέως τὸ ἐδέχθη· καὶ ἐκ βάθους στενάξασα, «ἀλλοίμονον, εἶπεν, εἰς ἐμὲ τὴν

ἁμαρτωλήν! τί ἄρά γε μέλλει νὰ γίνωσι τὰ κατ' ἐμέ;» καὶ ὁ γέρων εἶπε· «Δέν σοι εἶπον τέκνον, ὅτι πολλαὶ αἱ θλίψεις τῶν Δικαίων; διότι ἐὰν ἡμεῖς δὲν ὑπομείνωμεν θλίψεις καὶ πειρασμούς, δὲν δυνάμεθα νὰ σωθῶμεν· διότι οὕτως εἶναι πρέπον καὶ ἀρεστὸν εἰς τὸν Θεόν.»

Ἡ δὲ Ἄννα λέγει· «Μήπως, αὐθέντα μου, ἐφάνη εὔλογον εἰς τὸν Δεσπότην Χριστὸν νὰ μεταστήσῃ εἰς τὴν ἐκεῖ ζωὴν τὰ ἀνήλικα ταῦτα παιδία μου; καὶ ὁ γέρων, «καλῶς εἶπας τέκνον, ἀπεκρίθη, διότι ἐντὸς ὀλίγου θέλει τὰ ἀφαιρέσει ἀπὸ σὲ ὁ Κύριος.» Ἡ δὲ Ἄννα εὐχαριστήσασα τὸν Θεόν, καθὼς ἦτο πρέπον, καὶ πεσοῦσα εἰς τοὺς πόδας τοῦ τιμίου γέροντος, ἔλαβε τὴν εὐχήν του καὶ εὐλογίαν· καὶ τότε ἤρχισε νὰ διαμοιράζῃ τὰ ὑπάρχοντά της εἰς τοὺς πτωχοὺς διὰ τῶν δύο χειρῶν της. Ἐπειδὴ δὲ μετ' ὀλίγον καιρὸν ἀπέθανον καὶ τὰ δύο της τέκνα, ἐθρήνησε μὲν αὐτὰ μὲ δάκρυα ἡ Ὁσία· τὰ δὲ λοιπὰ πράγματα τὰ ὁποῖα τῇ ἐναπέμειναν διαμοιράσασα εἰς τὰς χεῖρας τῶν πτωχῶν, περιήρχετο τὰς Ἐκκλησίας, προσκυνοῦσα, προσευχομένη καὶ ἀνάπτουσα τὰς κανδήλας τῶν Ἁγίων εἰκόνων. Ἐπὶ τέλους εὗροῦσα Μοναχόν τινα ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον, ἐκουρεύθη παρ' αὐτοῦ καὶ ἔγεινε Μοναχή· καὶ εἰς τὸ κρυπτὸν μὲν ἐφόρει ἀνδρικὰ ἐνδύματα, ἔξωθεν δὲ ἐφόρει γυναικεῖα ἱμάτια. Ὅθεν κρυφίως, χωρὶς νὰ τὴν καταλάβῃ τις, ὑπῆγεν εἰς τὰ μέρη τοῦ Ὀλύμπου· καὶ ἐκεῖ ἀπορρίψασα τελείως τὰ γυναικεῖα φορέματα, καὶ μόνον τὰ ἀνδρικὰ φοροῦσα, ἐμβῆκε μέσα εἰς Κοινόβιον, καὶ συνωμίλησε μὲ τὸν θυρωρόν, λέγουσα, ὅτι ἔχει μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ ἀνταμώσῃ τὸν Ἡγούμενον. Ὁ δὲ θυρωρὸς ἀνήγγειλε τοῦτο εἰς τὸν Ἡγούμενον, ὁ ὁποῖος ἐκάλεσεν αὐτήν· ἡ δὲ Ἄννα παρασταθεῖσα ἔμπροσθεν τοῦ Ἡγουμένου, ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας του, καὶ ἐζήτει τὴν συνήθη εὐλογίαν. Ὁ δὲ Ἡγούμενος, ἀφ' οὗ τὴν εὐλόγησεν, ἤγειρεν αὐτήν· εἶτα τὴν ἠρώτησε, «διατὶ ἦλθες εἰς ἡμᾶς ἀδελφέ; (διότι ἐνόμισεν, ὅτι εἶναι εὐνοῦχος) καὶ πῶς λέγεται τὸ ὄνομά σου; ἡ δὲ Ἄννα, τὸ μὲν αἴτιον, ἀπεκρίθη, «διὰ τὸ ὁποῖον ἦλθον ἐδῶ, Πάτερ ἅγιε, εἶναι τὸ πολὺ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν μου, ἵνα δηλαδὴ ἡσυχάσω εἰς τὸ ὑπόλοιπον διάστημα τῆς ζωῆς μου, καὶ διὰ τῆς ἡσυχίας εὕρω ἔλεον τὸν Θεὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἂν καὶ εἶμαι πάντῃ ἀνάξιος· ὀνομάζομαι δὲ Εὐφημιανός.» Ὁ δὲ Ἡγούμενος εἶπε πρὸς αὐτήν· «Ἐὰν ἔχῃς, τέκνον, τοιοῦτον λογισμόν, καὶ ποθῇς ἀληθῶς τὴν σωτηρίαν σου, φεῦγε τὴν παρρησίαν· ἐπειδὴ ἡ φύσις τῶν εὐνούχων εὐκόλως κυριεύεται ἀπὸ τοὺς ἐμπαθεῖς λογισμούς.» Ταῦτα εἰπών, καὶ τὴν συνειθισμένην ποιήσας εὐχήν, συνηριθμησεν αὐτὴν μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν τοῦ Κοινοβίου.

Ἡ δὲ ἀοίδιμος Ἄννα τόσον πολὺ προώδευεν, ὥστε ἔγεινεν εἰς ὅλους τοὺς Μοναχοὺς τοῦ Κοινοβίου τύπος καὶ παράδειγμα πάσης ἀρετῆς καὶ μάλιστα τῆς ταπεινότητος. Ὁ δὲ ὑπηρέτης τῆς Ὁσίας, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀφήσῃ εἰς τὸν οἶκόν της, διὰ νὰ οἰκονομήσῃ τὰ πράγματά της καθὼς τὸν διέταξεν, αὐτός, λέγω, ἐξῆλθεν εἰς ἀναζήτησιν τῆς κυρίας του. Ἀπαντήσας δὲ τὸν Μοναχὸν ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἔκειρε τὴν ὁσίαν Μοναχήν, ἠρώτα αὐτόν, ἐὰν γινώσκῃ, ποῦ εὑρίσκεται ἡ κυρία του ἐκείνη, ἡ τὰ γῆϊνα καταλιποῦσα καὶ ἐπιζητοῦσα τὰ οὐράνια. Ὁ δὲ Μοναχὸς ἀπεκρίθη· Ὅτι μὲν ἔμαθον τὴν περὶ ἐκείνης ὑπόθεσιν, τοῦτο δὲν δύναμαι νὰ ἀρνηθῶ· ποῦ δὲ τώρα εὑρίσκεται δὲν γινώσκω, ἀλλὰ ἐλθὲ νὰ συμπορευθῶμεν εἰς τὸ δεῖνα Μοναστήριον. Φθάσαντες δὲ εἰς αὐτό, ἠρώτησαν τὸν θυρωρὸν καὶ ἔμαθον, ὅτι μέσα εἰς τὰ δίκτυα ἔχουσι τὸ κυνήγιον, ἤτοι ὅτι εὑρίσκεται ἡ Ὁσία, ἐντὸς τοῦ Μοναστηρίου· ὅθεν παρεκάλουν αὐτὸν νὰ τῇ ἀναγγείλῃ ὅτι τὴν ζητοῦσιν ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα. Ἡ δὲ ταῦτα ἀκούσασα, ἐξῆλθε. Τότε ὁ κουρεύσας αὐτὴν Μοναχὸς λέγει· « Ἰδοὺ ὁ πιστότατός σου διάκονος καὶ οἰκονόμος, δείξας αὐτὸν διὰ τοῦ δακτύλου, ὅστις πολλὰ ἔπαθεν ἕως τώρα διὰ τὴν ζήτησίν σου, ἰδού, λέγω, εἶναι παρών· καὶ ἂν θέλῃς, ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὸ ἰδικόν μας Μοναστήριον. Ταῦτα ἡ Ὁσία ἀκούσασα, προσῆλθεν εἰς τὸν Ἡγούμενον, καὶ ἐζήτησε τὴν ἐκείνου εὐλογίαν, ὡς καὶ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν· καὶ οὕτως ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ Κοινόβιόν της, καὶ μετέβη εἰς τὸ ἄλλο Μόναστήριον, ὁμοῦ μὲ τὸν Μοναχὸν καὶ τὸν ὑπηρέτην της. Διατρίψασα δὲ ἐκεῖ ἀρκετὸν χρόνον, ἐποίησε θαύματα ἄπειρα· ὅθεν ἐπειδὴ ἡ φήμη τῶν θαυμάτων διεδόθη εἰς πάμπολλα μέρη, ἕνεκα τούτου κοσμικοὶ ἦλθον εἰς τὸ Μοναστήριον διὰ νὰ γείνωσι Μοναχοί, ἀλλ' ἡ στενότης τοῦ Μοναστηρίου ἐμπόδιζε τὴν αὔξησιν τῶν προσερχομένων. Διὰ τοῦτο ὁ Ἡγούμενος τοῦ Μοναστηρίου ἐκείνου, ἐμπνευσθεὶς ἀπὸ τὸν Θεόν, ἐδηλοποίησε διὰ γραμμάτων εἰς τὸν τότε Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεω, Ἅγιον Ταράσιον τὰ θαυμάσια ἔργα τοῦ Μοναχοῦ Εὐφημιανοῦ· καὶ ὅτις ἐπειδὴ καὶ διεκωδωνίσθησαν τὰ τοιαῦτα θαύματά του, συνέδραμον πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων εἰς τὸ Μοναστήριον ἵνα μονάσωσι, πλὴν δὲν ἐχώρουν εἰς αὐτό, διότι ἦτο πολὺ στενὸν καὶ μικρότατον. Ὁ δὲ Πατριάρχης ταῦτα μαθών, συνεφώνησεν μὲ τὸν τοῦ Ἡγουμένου θεῖον σκοπόν, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν δωρεὰν τόπον τινὰ χρημνισμένον· ὅθεν ὁ Ἡγούμενος τοῦτον λαβών, εἰς διάστημα ὀλίγων ἐτῶν ἔκτισεν ἐν αὐτῷ Μοναστήριον ἐκ θεμελίων, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται τώρα Μοναστήριον τῶν Ἀβραμιτῶν. Εἰς τοῦτο λοιπὸν τὸ Μοναστήριον διέταξε τὴν ἁγίαν Ἄνναν νὰ διανύσῃ τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς της.

Ἀφ' οὗ δὲ ἐγένετο τοῦτο, καὶ ἡ ἀγγελικὴ ζωὴ τῆς μακαρίας Ἄννης

κατέστη περιβόητος εἰς ὅλους, τότε καὶ κατὰ πόσον ἐπληθύνοντο καθ' ἑκάστην ἡμέραν οἱ προσερχόμενοι εἰς τὸ Μοναστήριον, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ περιγράψῃ τις. Εἷς δὲ πειρασμὸς συνέβη εἰς τὴν Ἁγίαν ὑπό τινος, Μοναχοῦ μὲν κατὰ τὸ σχῆμα, κατὰ δὲ τὰ ἔργα καὶ πράγματα φίλου ὄντος τοῦ χαιρεκάκου Δαίμονος· ἐπειδὴ εἶχε τὸ ἀπαραίτητον ἔργον τοῦ Διαβόλου, δηλαδὴ τὸ νὰ ἐκτοξεύῃ ὕβρεις αἰσχρὰς ἐναντίον τῆς Ὁσίας, διότι ἦτον εὐνοῦχος, καὶ τὸ νὰ κατηγορῇ αὐτὴν φανερά. Ἀλλ' ἡ μακαρία ἐκείνη εἰς οὐδὲν ἐλογίζετο τὰς κατηγορίας μᾶλλον δὲ καὶ ὡς εὐεργεσίας ταύτας ἐνόμιζε. Μία δὲ γυνὴ θεοφιλής, ἀκούσασα τοὺς αἰσχροὺς καὶ βδελυροὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἔλεγε κατὰ τῆς Ὁσίας ὁ τῇ ἀληθείᾳ αἰσχρὸς Μοναχός, ὅστις καὶ ἐφάνη ὅτι ἦτο φονεὺς εἰς τὸ ὕστερον· ταῦτα, λέγω, ἀκούσασα, «πρόσεχε ἀδελφέ, τῷ εἶπε, μήπως αὐτὸς τὸν ὁποῖον κατηγορεῖς δὲν εἶναι εὐνοῦχος, οὐδὲ ἐμπαθής, καθὼς σὺ ὑπολαμβάνεις, ἀλλὰ γυνή, καὶ γυνὴ ἀπαθής. Καὶ τότε σὺ μὲν μέλλεις νὰ λάβῃς τὴν γέενναν τοῦ πυρὸς διὰ τὰς κατηγορίας σου, θὰ μολύνῃς δὲ καὶ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι σὲ ἀκροάζονται, κατηγορῶν τὴν ἀπαθῆ. Ἐπειδὴ πρό τινων ἐτῶν γυνή τις διαμοιράσασα τὰ ὑπάρχοντά της εἰς τοὺς πτωχούς, ἔγεινεν ἀφανὴς καὶ πρόσεξε μήπως ἦναι αὐτὴ ἡ ἰδία, τὴν ὁποίαν σὺ λέγεις εὐνοῦχον ἐμπαθῆ, καὶ ἐκ τούτου καταβιβάζεις τὴν ψυχήν σου εἰς τὸν λάκκον τῆς ἀπωλείας.»

Ὁ δὲ μιαρὸς ἐκεῖνος καὶ δόλιος Μοναχός, ἀντὶ νὰ συσταλῇ, ἐπρόσθεσεν εἰς τὴν πονηρίαν του καὶ τοῦτον τὸν λόγον τὸν ὁποῖον ἤκουσεν, ἤτοι ἐκήρυττε εἰς ὅλους, ὅτι ἦτο γυνή. Προσεπάθει δὲ ὁ ἀνόσιος καὶ περιειργάζετο νὰ κρημνίσῃ τὴν Ἁγίαν εἰς κατηφορικόν τινα τόπον. Ἵνα, κρημνισθείσης ταύτης, ἀνασυρθῶσι τὰ φορέματά της, καὶ οὕτως ἴδῃ αὐτὴν γεγυμνωμένην καὶ γνωρίσῃ τὸ βέβαιον, εἰ γυνή ἐστιν, ἢ οὐχί. Ποιήσας δὲ τοῦτο ὁ μυσαρός, δὲν εἶδε μὲν τίποτε· ἔγεινε δὲ ἡμίξηρος, τιμωρηθεὶς ὑπὸ τῆς θείας δυνάμεως. Ὅθεν ἀναχωρήσας ἀπὸ τὸ Μοναστήριον, μετέβη εἰς τὴν πατρίδα του· ἐκεῖ δὲ εὑρισκόμενος, συνελήφθη ὡς κατάδικος εἰς ἔγκλημα φόνου, καὶ οὕτως ὁ ἄθλιος κρεμασθεὶς εἰς τὴν ἀγχόνην, ἀπέρρηξε τὴν μιαράν του ψυχήν. Ἡ δὲ Ἁγία, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπειδὴ ἐφημίσθη ἐκ τούτου, καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὰ σκάνδαλα, ἐπορεύθη εἰς τὰ μέρη τοῦ καλουμένου στενοῦ, ἔχουσα μεθ' ἑαυτῆς δύο Μοναχούς, Εὐστάθιον καὶ Νεόφυτον ὀνομαζομένους· καὶ ἐκεῖ εὑροῦσα μίαν Ἐκκλησίαν, ἥτις εἶχε ὕδωρ καὶ ὀλίγον κῆπον, ἐκατοίκησεν εἰς αὐτήν. Μετὰ παρέλευσιν δὲ ἐτῶν τινων, προσκληθεῖσα ὑπό τινων Μοναχῶν, ἀνεχώρησεν ἀπὸ ἐκεῖ, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ Βυζάντιον κατὰ τὰ μέρη τοῦ Σίγματος· ἔνθα διήνυσε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς της ὁσίως καὶ θεαρέστως, θαύματα πολλὰ καὶ ἰατρείας χα-

ρισαμένη εἰς ἐκείνους, ὅσοι προσέτρεχον εἰς αὐτήν. Καὶ οὕτως ἡ μακαρία ἐν εἰρήνῃ πρὸς τὸν ποθούμενον Χριστὸν ἐξεδήμησε.

Μνήμη τῆς ἁγίας μάρτυρος ΜΕΛΙΤΙΝΗΣ.

»Μελιτινὴ ἵστατο γυμνὴ ἐν κρίσει,
»Ὡς ἐν θριάμβῳ, δι' ἀγάπην Κυρίου.

Αὕτη ἡ ἁγία Μελιτινὴ διαβληθεῖσα εἰς τὸν κατὰ τόπον Ἄρχοντα, ὅτι ἦτο Χριστιανή, παρίσταται εἰς αὐτόν. Καὶ πρῶτον μὲν δέρεται εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ γυμνόνεται καθ' ὅλον τὸ σῶμα της, καὶ οὕτως ὡς νικήτρια ἵσταται πομπευομένη διὰ τὸν Χριστὸν ἐπὶ πολλὰς ὥρας, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κριτηρίου· πλὴν καὶ οὕτω γυμνὴ ἱσταμένη, ἐχλεύαζε τὸν Ἄρχοντα καὶ ὅλα τὰ εἴδωλά του, τιμὴν γὰρ ἐνόμιζεν ἡ μακαρία τὴν ἀτιμίαν ταύτην, τὴν ὁποίαν ἐλάμβανε διὰ τὸν Χριστον. Ἔπειτα δὲ βασανισθεῖσα μὲ πολλὰς βασάνους, καὶ φυλαχθεῖσα ἀβλαβής, τελευταῖον κατεπληγώθη διὰ ξίφους, καὶ οὕτω παρέδωκε τὴν ψυχήν της εἰς χεῖρας Θεοῦ (1).

Μνήμη τοῦ ἁγίου νέου ἱερομάρτυρος ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, τοῦ ἐκ Σπάρτης τῆς Ἀταλείας καταγομένου, ἐν Μουντανίοις δὲ μαρτυρήσαντος ἐν ἔτει ᾳχνγ', (1653)(2).

»Διὰ θανάτου ἀθανασίαν λάβε,
»Ἀθανάσιε κῦδος Ἱερωμένων.

Μνήμη τοῦ νέου ὁσιομάρτυρος ΤΙΜΟΘΕΟΥ τοῦ Ἐσφιγμενίτου.

»Τομὴν κεφαλῆς Τιμόθεος ὑπέστη,
»Τιμῶν κεφαλήν, Χριστὸν ὄνπερ ἠγάπα·
»Εἰκάδι ἀμφεννάτῃ ἄορ Τιμόθεον κατέπεφνε.

ά. Ὁ ἅγιος ὁσιομάρτυς Τιμόθεος, κατήγετο ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν Κιουανίου, τοῦ κατὰ τὴν Θράκην, ἀπὸ χωρίον τι καλούμενον Παράσρα, ὠνομάζετο δὲ Τριανταφύλλος πρότερον· ὅταν δὲ ἔφθασεν εἰς ἡλικίαν, ἔλαβε γυναῖκα νόμιμον, καὶ ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς δύο κοράσια. Μετὰ δὲ χρόνους, ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ἐκ συνεργείας τοῦ Διαβόλου, ἠγάπησεν μὲ ἕνα ἀγαρηνόν, καὶ οὕτως ἐτούρκισε, καὶ ὑπανδρεύθη μὲ αὐτόν, ἀφήσασα τὸν νόμιμον αὐτῆς σύζυγον. Ἀλλ' οὗτος λυπούμενος διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ψυχῆς αὐτῆς, προνοῶν δὲ καὶ διὰ τὰ κοράσια αὐτοῦ, μήπως τὰ λάβωσιν οἱ ἀσεβεῖς, καὶ τὰ τουρκίσωσι κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτῶν, ἀφ' ἑνὸς μὲν παρέδωκεν αὐτὰ εἰς τινας συγγενεῖς αὐτοῦ νὰ τὰ φυλάττωσι κεκρυμμένα εἰς τὸ χωρίον αὐτῆς, ἀφ' ἑτέρου δέ, δὲν ἔπαυεν ἀπὸ τὸ νὰ μηνύῃ πρὸς αὐτήν, τὸ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πίστιν της, νὰ

(1) Αὕτη ἡ ἁγία Μελιτινὴ ἄλλη φαίνεται νὰ ἦναι ἀπὸ τὴν ἑορταζομένην κατὰ τὴν δεκάτην ἕκτην τοῦ Σεπτεμβρίου,

(2) Τὸν Κανόνα αὐτοῦ συνέγραψεν ὁ Μελέτιος Συρίγου.

μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὴν ἀσέβειαν, καὶ κολασθῇ αἰωνίως, καὶ ἄλλα ὅμοια. Μετὰ δὲ παρέλευσιν ὀλίγου χρόνου, ἦλθεν ἡ γυνὴ εἰς αἴσθησιν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀπαλλαχθῇ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ βαρβάρου ἀνδρός της· οὔτε ἐγίνωσκε πόθεν νὰ καταφύγῃ, καὶ λυτρωθῇ ἐξ ἐκείνου.

β΄. Ὅθεν ἐσκέφθη λογισμὸν τοιοῦτον τὸν ὁποῖον ἐφανέρωσε μυστικῶς εἰς τὸν πρῶτον ἄνδρα της, μὲ τὸ μέσον τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, διὰ τοῦ ὁποίου καὶ αὐτὸς ἐμήνυσε πρὸς αὐτήν. Ὁ δὲ λογισμὸς οὗτος ἦτο: νὰ τουρκίσῃ καὶ αὐτὸς οἰκονομικῶς, καὶ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν γυναῖκα του· καὶ ἔπειτα νὰ ἀναχωρήσωσιν ἐκεῖθεν, ὡς τάχα διὰ τὴν Αἴνον, διά τινα ὑπόθεσίν των, κἀκεῖθεν νὰ φύγωσιν ἀλλαχοῦ· καὶ τότε ἐκείνη μὲν νὰ γείνῃ καλογραία εἰς γυναικεῖον Μοναστήριον, αὐτὸς δὲ νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, καὶ νὰ μονάσῃ. Ταύτην τὴν εἴδησιν ὡς ἔμαθεν ὁ Τριαντάφυλλος, δὲν ἀνέβαλε τὸν καιρὸν διὰ νὰ λυτρώσῃ τὴν μέλλουσαν ἐκείνην ψυχήν. Ὅθεν ὑπῆγεν ἀμέσως εἰς τὸ Κριτήριον τῶν ἀσεβῶν, καὶ εἶπεν· «ὅτι ἐὰν τῷ δίδωσι τὴν γυναῖκα του πάλιν, γίνεται Τοῦρκος. Οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὑπεσχέθησαν αὐτῷ, νὰ τῷ τὴν δώσωσιν. Ὅθεν περιτμηθείς, ἐπανέλαβε τὴν γυναῖκά του· καὶ ἀφ᾽ οὗ ἐκάθισε μετ᾽ αὐτῆς εἰς τὸ Κισάνων ἕως πέντε ἕξ μῆνας, προσέχοντες νὰ μὴ δώσωσι οὐδεμίαν ὑποψίαν εἰς τοὺς κρατοῦντας (ζῶντες οὐχ ἧττον ὅμως χριστιανικῶς μυστικά). Μίαν τῶν ἡμερῶν εὑρὼν αἰτίαν εὐλογοφανῆ, παρέλαβε τὴν γυναῖκα του, καὶ διελθὼν ἀπὸ τὸ ρηθὲν χωρίον, ἀποχαιρετήσας τοῦ συγγενεῖς αὐτοῦ, καὶ τὰ κοράσιά του, κατέβη εἰς Αἶνον. Κακεῖθεν ἐπιβὰς εἰς πλοῖον κρυφίως, ἐπῆγεν εἰς Κυδωνίας, ἔνθα ἀποκατέστησε τὴν γυναῖκα του εἰς τὸ ἐκεῖ πλησίον γυναικεῖον Μοναστήριον, ἔπειτα αὐτὸς διέπλευσεν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, ἀγνώριστος. Καὶ ἀπελθὼν πρῶτον εἰς τὴν μεγίστην Λαύραν, ἔγεινε κηπουρός, καὶ μετὰ χρόνον ἔλαβε καὶ τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα, μετονομασθεὶς Τιμόθεος. Διατρίψας δὲ ἐκεῖσε ἕως ἓξ ἔτη, ἐφύλαττε ἀκριβῶς, τοῦ μοναδικοῦ ἐπαγγέλματος τὰς διατάξεις, ἐνήστευεν, ἐπροσηύχετο, εἶχε τελείαν ὑπακοήν, πραότητα, ταπείνωσιν, καὶ ὅλας τὰς λοιπὰς ἀρετάς. Ἔχων δὲ πόθον ἐγκάρδιον ἵνα μαρτυρήσῃ, καὶ ἀκούσας τὸ ἔνδοξον μαρτύριον τοῦ ἁγίου νεομάρτυρος Ἀγαθαγγέλου τοῦ Ἐσφιγμενίτου, τοῦ κατ᾽ ἐκεῖνο τὸ ἔτος μαρτυρήσαντος, ἔλαβεν ἄδειαν παρὰ τῶν προεστώτων τῆς Λαύρας, καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ ἱερὸν κοινόβιον τοῦ Ἐσφιγμένου, ἔβαλε μετάνοιαν· ὕστερον δὲ ἔγεινε καὶ μεγαλόσχημος· καὶ ηὔξησε περισσότερον τὸν Κανόνα, καὶ λοιπὰ χρέη τῆς μοναδικῆς πολιτείας· καὶ τὰς ῥηθείσας ἀρετὰς ἔτι πλέον ἀνέπτυξεν. Ὅθεν ἐποίει προθύμως πάντοτε, πᾶν τὸ προστασσόμενον, τόσον ἀπὸ τὸν Ἡγούμενον, ὅσον καὶ ἀπὸ τὸν οἰκονόμον· καὶ εἰς πάντα ἄλλον διακονητὴν ὅστις τὸν ἐπρόσταζεν.

γ', Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ πρὸς τὸ μαρτύριον πόθος αὐτοῦ ηὔξανεν ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ, ἐφανέρωσε τὸν σκοπόν του εἰς τὸν Ἡγούμενον, καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὸ μαρτύριον. Ὁ δὲ τῷ ἀπεκρίθη νὰ ἔχῃ ὑπομονήν, ἕως νὰ τὸν δοκιμάσῃ. Ὅθεν ὑπακούσας ἠκολούθει τὸ διακόνημά του. Δὲν ἔλειπεν ὅμως τοῦ νὰ προσέρχεται συχνάκις εἰς τὸν Ἡγούμενον, καὶ νὰ τὸν παρακαλεῖ μετὰ θερμῶν δακρύων, νὰ τὸν εὐσπλαγχνισθῇ, καὶ νὰ παραδεχθῇ τὴν αἴτησίν του. Τοῦτο δὲ ἠκολούθει μέχρι τινὸς καιροῦ. Ὑποχωρήσας δὲ ὁ Ἡγούμενος κὺρ Εὐθύμιος εἰς τὴν αἴτησίν του, ἐφοδιάσας αὐτὸν μὲ γράμματα, ἀπέστειλεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἱεροδιδάσκαλον κύριον Γερμανόν, διατρίβοντα τότε εἰς τὰ παράλια τῆς Προποντίδος· παρακαλῶν αὐτόν, νὰ τὸν συνοδεύσῃ εἰς τὸ μαρτύριόν του, ἐπαλείφων, καὶ στηρίζων, καὶ νουθετῶν αὐτὸν περὶ τὴν ἄθλησιν. Ὁ δὲ ἀναχωρήσας ἀπὸ τὸ Κοινόβιον, ἠρώτησε τὸν Ἡγούμενον τὸ ἑξῆς· «Ἆρά γε ἐπιτρεπεταί μοι ὅταν θὰ διαβῶ ἀπὸ τὸ χωρίον μου, ὅπου εὑρίσκονται τὰ κοράσιά μου (τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς τὸν δρόμον) νὰ ὑπάγω εἰς τὸν οἶκον των, νὰ τὰ ἴδω μόνον;» Ὁ δὲ τῷ ἀπεκρίθη, «ὄχι!» Κινήσας λοιπὸν ὁ ὑπήκοος μαθητὴς τοῦ καλοῦ ποιμένος, ἔφθασεν ἕως εἰς τὰ ἔξω τοῦ χωρίου ἐκείνου. Ἐκεῖ δὲ τὰ φιλόστοργα σπλάγχνα τόσον ἐθέρμαναν τὴν καρδίαν του, ὥστε ἔχυνε κρουνηδὸν δάκρυα· ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησεν, οὐχὶ μόνον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ χωρίον, ἀλλ' οὐδὲ νὰ τὸ ἴδῃ κἂν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του, φοβούμενος τὸ ἁμάρτημα τῆς παρακοῆς, ἀλλὰ διέβαινεν ἔξωθεν τοῦ χωρίου, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. Ἐκεῖ δὲ ὑπήντησέ τινα τῶν γνωρίμων αὐτοῦ, εἰς τὸ χωρίον εἰσερχόμενον, ὅστις καὶ τὸν ἀνεγνώρισε, καὶ τὸν προσεκάλεσεν εἰς τὸν οἶκον του· ἀλλ' αὐτὸς τῷ ἀπεκρίθη. Ὅτι τώρα μέν, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὸ χωρίον, διότι ἐβιάζετο νὰ προφθάσῃ ὅσον τάχιστα εἰς καποιον μέρος· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του θέλει ἔλθει· καὶ ἕτερα προεφασίζετο. Ἐμβὰς δὲ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εἰς τὸ χωρίον ἀνήγγειλεν εἰς τὰς θυγατέρας του τὴν διάβασιν τοῦ πατρός των· καὶ ὅτι ἐκεῖ πλησίον ἔτι εὑρίσκετο. Ὅθεν ἀκούσασαι ἐκεῖναι, ἔδραμον εὐθέως κράζουσαι, καὶ δεόμεναι νὰ σταθῇ νὰ τὸν ἴδωσι μόνον· ἀλλ' αὐτὸς ὁ μακάριος τῷ ὄντι, ἀκούσας τὰς φωνὰς των οὐχὶ μόνον δὲν ἐπέσχε τὸ βῆμα, οὔτε ἐστράφη νὰ τὰς ἴδῃ, ἀλλ' ὥρμησε, μᾶλλον τρέχων εἰς τὰ ἔμπροσθεν· ἔτρεχον δὲ ἐκεῖναι κατόπιν του, πλὴν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν φθάσωσι, διότι ἔτρεχε σπουδαιότερον· ἕως οὗ ἐμακρύνθη πολὺ ἀπὸ αὐτάς.

δ'. Ὅταν δὲ ἦλθεν ἐκεῖ ὅπου εὑρίσκετο ὁ κὺρ Γερμανός, πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον, ἔτυχε τότε νὰ εὑρίσκεται ἐκεῖ παρών, καὶ ἕτερος ἱερομόναχος, Εὐθύμιος καλούμενος Βυζάντιος, ὅστις μετήρχετο ἐκεῖ καὶ τὴν πνευματικὴν διαγωγήν. Οὗτος ἀκούσας, καὶ μαθὼν τὰ περὶ αὐτοῦ, ἐπεθύμησεν, οἴκοθεν κινηθείς, νὰ συνοδεύσῃ αὐτὸν εἰς τὸ μαρτύριον· καὶ εἰ

δυνατόν, νὰ συμμαρτυρήσῃ καὶ αὐτὸς μὲ αὐτόν. Ἦτο ἐκ Θεοῦ πάντως ἡ πρόθεσις αὕτη τοῦ Εὐθυμίου· καθότι ἡ συνοδεία του μεγάλως ὠφέλησε τὸν ἀθλητήν, εἰς τινα δεινὴν περίστασιν, ὡς ἔμπροσθεν θέλομεν εἰπεῖ.

ε. Ἀφ' οὗ λοιπὸν ἡτοιμάσθησαν, ἐποίησε πρῶτον μεγαλόσχημον, τὸν ρηθέντα παπᾶ Εὐθύμιον, ὁ κὺρ Γερμανός, κατ' ἐπίμονόν του αἴτησιν. Ἔπειτα ἐνεδύθησαν κοσμικὰ ἐνδύματα, ἵνα φαίνωνται ἄγνωστοι τοῖς ὁρῶσιν αὐτούς· καὶ ἀπῆλθον εἰς τὸ Κισιάνιον, διαταχθέντες παρὰ τοῦ κὺρ Γερμανοῦ, νὰ ἐμφανισθῶσι πρῶτον ὡς ἔμποροι εἰς τοὺς κατοίκους ἐκεῖσε· ἔπειτα νὰ ὑπάγωσιν εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἀρνησιχρίστων, ὅπου ἐκεῖθεν εὑρίσκοντο, καὶ νὰ φανερώσῃ ὁ Τιμόθεος τὸν ἑαυτόν του πρὸς αὐτούς, καὶ νὰ τοὺς ὑπομνήσῃ τὴν προτέραν των οἰκειότητα, καὶ γνωριμίαν· ἔπειτα νὰ τοὺς παρακινήσῃ, νὰ μιμηθῶσι καὶ ἐκεῖνοι τὴν ἐπιστροφήν του, καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρῴαν εὐσέβειαν. Ἐποίησαν λοιπὸν καθὼς διετάχθησαν. Ἀλλ' ὁ πρῶτος τῶν ἀρνησιχρίστων ἐκείνων, εὐθὺς ὅπου ἤκουσε τὴν καλὴν συμβουλὴν αὐτῶν, ὅλως δι' ὅλου εἰς τὴν ἀσέβειαν βεβυθισμένος ὤν, μὴ ὑποφέρων τὴν παρρησίαν τῶν λόγων, πορευθεὶς προῴδωκεν αὐτοὺς εἰς τὸ Κριτήριον τῶν ἀσεβῶν. Μαθὼν δὲ ὁ Κριτής, καὶ θυμοῦ μεγάλου πλησθείς, ἀποστείλας ἔφερεν αὐτοὺς δεδεμένους εἰς τὸ Κριτήριον. Εἶτα ἐρωτηθεὶς ὁ Τιμόθεος, ὡμολόγησεν ὅτι Χριστιανὸς ἦτον πρότερον, καὶ Χριστιανὸς ἐπεθύμει νὰ ἀποθάνῃ, ἀπωσάμενος τὴν ἀσέβειαν, καὶ ἄλλα· πρὸς τὰ ὁποῖα συνωμολόγησε καὶ ὁ Εὐθύμιος, τὰ αὐτὰ καὶ πλείονα, στηλιτεύσας τὴν πλάνην αὐτῶν. Ὅθεν ὁ Κριτὴς ὀργισθείς, πρῶτον μὲν ὥρισε καὶ τοὺς ἔδεσαν τόσον σφιγκτά, καὶ μάλιστα τὸν Τιμόθεον, ὥστε ἐπλησίασαν οἱ ὦμοι νὰ ἑνωθῶσιν. Ἔπειτα τοὺς ἐφυλάκισαν, κρεμάσαντες αὐτοὺς ἀπὸ τὰς μασχάλας, ἀπὸ αὐτὸ τὸ δέσιμον τῶν χειρῶν. Ὅθεν αὐτοὺς ἀπὸ τὰς μασχάλας, ἀπὸ αὐτὸ τὸ δέσιμον τῶν χειρῶν. Ὅθεν ἔγεινε τὸ σφίξιμον δριμύτερον· καὶ ἐβιάζοντο νὰ ξεκολλήσωσιν οἱ ὦμοι ἐκ τοῦ βάρους τοῦ σώματος, καὶ ἠσθάνετο ὁ Τιμόθεος ὀδύνην ἀνείκαστον καὶ ἀνυπόφορον, καὶ εἶπε τοῦ Εὐθυμίου ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ. Ὁ δὲ Εὐθύμιος παρηγόρει αὐτόν, καὶ τὸν παρεθάρρυνε νὰ ὑπομείνῃ εὐχαρίστως τὴν βάσανον. Ἔπειτα παρεκάλεσεν ἕνα τῶν ἐκεῖσε παρευρεθέντων ἀγαρηνῶν, καὶ ἔλυσεν αὐτὸν ὀλίγον· καὶ οὕτως ἐποίησε μετριωτέραν τὴν ἀνυπόφορον ἐκείνην βάσανον. Ὁ δὲ Κριτής, πρῶτον μὲν ἔγραψε τὴν ἀπόφασιν τοῦ θανάτου αὐτοῦ· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ (ἡμέρᾳ,) ἀπέστειλεν αὐτοὺς μετὰ τοῦ ἰλαμίου (τῆς ἀποφάσεως) εἰς Ἀδριανούπολιν, ἐν ᾗ πρὸ μιᾶς ἡμέρας εἶχον ὁμολογήσει δύο ἕτεροι ὁμολογηταὶ Νικόλαος ἱερομόναχος, καὶ Βαρνάβας Μοναχός, τοὺς ὁποίους ἀφ' οὗ ἐπαίδευσαν, διεχώρισαν αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων· καὶ τὸν μὲν παπᾶ Νικόλαον ἔβαλον εἰς τὴν φυλακὴν τοῦ Κοσταντζήμπασι, τὸν δὲ Βαρνάβαν εἰς τὴν κοινὴν φυλακήν, τὴν ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Σατρά-

που. Ἐδιώρισαν δέ, νὰ τοὺς δέρωσι καθ' ἑκάστην ἐσπέραν εἰς τοὺς πόδας ἀρχόμενοι ἀπὸ τριάκοντα ὀκτὼ πληγῶν, καὶ αὐξάνοντες καθ' ἑκάστην αὐτὰς ἀνὰ δύο, ἄχρι τέλους τῆς Σελήνης ἐκείνης· καὶ ἐὰν ἐπιμείνωσιν ἕως τέλους εἰς τὴν ὁμολογίαν των, νὰ τοὺς θανατώσωσιν εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς νέας Σελήνης. Ὡς δὲ ἔφθασαν καὶ οὗτοι οἱ δύο, Τιμόθεος καὶ Εὐθύμιος, παρεστάθησαν εἰς τὸν Σατράπην (ἤτοι Πασᾶν), καὶ δείξαντες τὴν ἐπιμονήν, ἣν εἶχον εἰς τὴν ἁγίαν πίστιν ἡμῶν, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν κοινὴν φυλακήν, σφαλίσαντες τοὺς πόδας των εἰς τὸ τιμωριτικὸν ξύλον, μετὰ τοῦ ρηθέντος Βαρνάβα. Πλὴν τὸν μὲν παπᾶ Εὐθύμιον ἔδερον καθ' ἑκάστην· τὸν δὲ Τιμόθεον οὐχί· ἀλλ' εἶπον αὐτῷ, ὅτι τὸ ἰδικόν του Ἰλάμι ἐγράφη. Ὅθεν ἂν μέχρι τέλους τοῦ παρόντος μηνός, δὲν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πίστιν αὐτῶν, θέλει θανατωθῇ ἐξ ἀποφάσεως εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Σελήνης.

ς'. Ὁ δὲ Ἱερομόναχος Γερμανός, ἠκολούθει αὐτοὺς δύο ἡμέρας, φθάσας εἰς Ἀδριανούπολιν, καὶ ἔμεινεν εἰς Πανδοχεῖον πρὸς ὥραν, ἵνα μὴ δώσῃ ὑποψίαν τινὰ τοῖς Ἀγαρηνοῖς. Ἐντυχὼν δὲ χριστιανός τις, ἠρώτησεν αὐτὸν περὶ τῶν ὁμολογητῶν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ : ὅτι καθ' ἑσπέραν δέρνουσιν αὐτούς, καὶ ὅτι ἐζήτησαν τὴν θείαν καὶ ἱερὰν Κοινωνίαν, πλὴν οὐδεὶς τῶν ἱερωμένων δὲν τολμᾷ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν φυλακήν· συγχρόνως δὲ ἔμαθεν ὁ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχης ἀοίδιμος Κύριλλος, παροικῶν ἐκεῖσε τότε, τὴν ἔλευσιν τοῦ κὺρ Γερμανοῦ· καὶ μετακαλέσας αὐτόν, προέτρεψε φιλικῶς, νὰ μὴ ἐμφανισθῇ· ἀλλὰ νὰ διάγῃ κεκρυμμένος, ἄχρι τῆς ἀθλήσεως τῶν ὁμολογητῶν, ἵνα μὴ κακοποιήσωσιν αὐτὸν οἱ ἀσεβεῖς. Ἀλλ' αὐτὸς ἐξελθὼν τοῦ Πατριαρχικοῦ οἰκήματος, ἀμέσως ἀπελθὼν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, εἰσῆλθεν εἰς τὸν ἅγιον Βῆμα, καὶ λαβὼν ἓξ μερίδας τοῦ Δεσποτικοῦ σώματος, τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀπέστειλε τὰς τρεῖς πρὸς τοὺς ὁμολογητάς, διά τινος χριστιανοῦ, εἰς τὴν φυλακὴν ὁ ὁποῖος ἦτο ὑπηρέτης τῶν εἰσπρακτόρων τῶν κεφαλικῶν φόρων, συνέπεμψε δὲ καὶ γράμμα, δηλοποιῶν αὐτοῖς· ὅτι τὴν αὔριον θέλει ὑπάγει ὁ ἴδιος πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν φυλακήν, νὰ τοῖς φέρῃ καὶ ἄλλον Ἅγιον ἄρτον. Οἵτινες λαβόντες τοιαύτην εἴδησιν, παρηγορήθησαν μεγάλως, δοξάσαντες μετὰ δακρύων τὸν Κύριον. Ἀντέγραψαν δὲ καὶ οὗτοι ἀπόκρισιν διά τινος Χριστιανοῦ Ἀναγνώστου καλουμένου, ὄντος καὶ αὐτοῦ φυλακισμένου τότε διὰ χρέους· καὶ ἀπέστειλαν διὰ τοῦ ἰδίου γραμματοκομιστοῦ, εὐχαριστοῦντες, καὶ δεικνύοντες τὴν ὑπέρμετρον ἐπιθυμίαν ἣν εἶχον νὰ τὸν ἀπολαύσωσιν.

ζ'. Ὅθεν μαθὼν ὁ κὺρ Γερμανός· ὅτι τοὺς μὴ ἔχοντας ἀπόδειξιν διὰ φόρον κεφαλικὸν χριστιανούς, εἰς τὴν αὐτὴν φυλακὴν τῶν ὁμολογητῶν τοὺς συγκλείουσιν, εἶπε τῷ ἄνωθεν ὑπηρέτῃ αὐθεντὸς χαρατζῆ, νὰ τῷ εἴπῃ περὶ αὐτοῦ, πῶς δὲν εἶχεν φόρου ἐνδεικτικόν. Τὸ ὁποῖον ἀκούσας

ὁ ὀθωμανός, ἦλθεν τὸ πρωΐ εἰς τὸ ρηθὲν Πανδοχεῖον, καὶ ἐζήτει νὰ ἴδῃ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ φόρου του. Αὐτὸς δέ, εἰπὼν ὅτι δὲν εἶχε, καὶ ὅτι στερεῖτο χρημάτων νὰ τὴν λάβῃ, λαβὼν αὐτόν, ἀπέκλεισεν εἰς τὴν αὐτὴν φυλακήν. Εἰσελθὼν λοιπόν, πρῶτον ἠσπάσθη τοὺς πόδας τῶν ὁμολογητῶν, ὅπου ἦσαν εἰς τὸ τιμωρητικὸν ξύλον τῆς ποδοκάκης. Εἶτα ἐναγκαλισθέντες μετὰ δακρύων, ηὐφράνθησαν πνευματικῶς. Ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ ἑσπέρᾳ δὲν ἔδειραν τοὺς ὁμολογητάς, κατὰ θείαν ἐπισκοπήν· ἀλλ' ἔπαυσαν τὸν δαρμόν, τοῦ Πασᾶ τοῦτο προστάξαντος, διὰ δύο αἴτια ἅπερ ἐσκέφθη. Πρῶτον μὲν διότι οἱ ὁμολογηταὶ ἐδέχοντο τὰς πληγὰς εὐχαρίστως καὶ προσηνῶς, χωρὶς νὰ δείξωσι οὐδόλως δυσαρέσκειαν· καίτοι ἔτυπτον σφοδρῶς αὐτούς, εἰς τοὺς ὄνυχας τῶν ποδῶν· διὰ νὰ ἐκφωνήσωσιν ἐν ὤχ, τοὐλάχιστον· τοὐναντίον δὲ μάλιστα, ὁ παπᾶ Εὐθύμιος ηὔχετο εὐχαρίστως, λέγων τό, «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, κτλ.» ἔκαμε τοὺς βαρβάρους νὰ θαυμάζωσι. Τὸ δεύτερον, ὅτι ἐπιάσθησαν αἱ χεῖρες τῶν δημίων ὅπου τοὺς ἔδερνον· ἐκ τῶν ὁποίων δυσωπηθεὶς ὁ Πασᾶς, ὥρισε καὶ ἔπαυσαν τὸν δαρμόν. Διανυκτερεύσας λοιπὸν ὁ Γερμανὸς εἰς τὴν φυλακήν, μετὰ τῶν ὁμολογητῶν, ἔψαλλον ἀγρυπνίαν ὁλονύκτιον· ἀντὶ δὲ ἀναγνώσεως, διηγοῦντο οἱ ὁμολογηταί, κατὰ προτροπὴν τοῦ Γερμανοῦ, τὰ ἄθλα, καὶ πάντα τὰ κινήματα αὐτῶν, δηλαδὴ ὅσα οἱ Τύραννοι εἶπον πρὸς αὐτούς, καὶ ὅσα αὐτοὶ προέτεινον αὐτοῖς, καὶ λοιπά. Διηγεῖτο δὲ καὶ ὁ Βαρνάβας τὰ ἄθλα αὐτοῦ τε, καὶ τοῦ γέροντός του παπᾶ Νικολάου. Μετὰ δὲ τὸ τέλος τῆς ἀγρυπνίας, ἐξωμολογήθησαν εἰς τὸν κὺρ Γερμανόν, καὶ ἐκοινώνησαν παρ' αὐτοῦ τὰ ἄχραντα Μυστήρια. Ὁ δὲ μακάριος Τιμόθεος, διέκειτο εἰς βαθυτάτην εἰρήνην, καὶ ἄκραν ταπείνωσιν· καὶ εἶχε διὰ μεγάλην χαρὰν τὴν ἀγγελίαν, ἀφ' ὅτου ἤκουσεν, ὅτι ἐξῆλθε τὸ ἱλάμι του.

ή. Περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός, ἐν ἔτει 1820, φανείσης νέας Σελήνης, πρὸ μιᾶς, ἢ δύο ἡμερῶν, ἐξέβαλον τὸν Τιμόθεον τῆς φυλακῆς, καὶ παρέστησαν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ Σατράπου. Ὅθεν ἐξετάσας αὐτόν, καὶ παρακινήσας πολυνὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν Μωαμεθανισμόν, καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ τὸν καταπείσῃ νὰ ὁμολογίσῃ τὴν πίστιν των, ἔδωκε κατ' αὐτοῦ τὴν τελευταίαν ἀπόφασιν, νὰ τὸν ἀποκεφαλίσωσιν. Ὅθεν δήσαντες αὐτὸν οἱ δήμιοι, ἔφερον εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης· καὶ κλίνας τὰ γόνατα, ἀπετμήθη τὴν ἐρίτιμον αὐτοῦ κεφαλήν, τῇ κθ', Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1820. Ὁ δὲ θάνατος αὐτοῦ τόσον κατήσχυνε τὸν Πασᾶν, καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ, ὥστε τοὺς ἄλλους τρεῖς, ἤτοι τὸν παπᾶ Εὐθύμιον, παπᾶ Νικόλαον, καὶ τὸν Βαρνάβαν ὥρισε καὶ τοὺς ἀπεδίωξαν, μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἡμερῶν, χωρὶς νὰ τοὺς κακοποιήσωσι. Καίτοι ὁ παπᾶ Εὐθύμιος δὲν ἤθελε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν, ποθῶν νὰ συναποθάνῃ τῷ Μάρτυρι, καὶ ἔλεγε τοῖς ἀ-

σεβέσι πολλάκις· « Ἐγὼ μόνος δὲν ἤλθα ἐδῶ, ἀλλὰ ἢ δότε μοι τὸν σύντροφόν μου, ἢ στείλατε κἀμὲ ὅπου ἐκεῖνον ἐπέμψατε·» καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά. Ἀλλὰ ἐκεῖνοι ἐμβάσαντες αὐτὸν βιαίως εἰς πλοῖόν τι διὰ τοῦ ποταμοῦ, ἀπέστειλαν αὐτὸν εἰς Αἶνον· οἱ δὲ δύο διωχθέντες ἐκεῖθεν ἀνεχώρησαν. Τὸ δὲ σῶμα τοῦ μάρτυρος ἐζήτησε μὲ χρήματα ὁ Γερμανὸς νὰ τὸ λάβῃ, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησαν κατ' οὐδένα τρόπον νὰ τὸ πωλήσωσιν, ἂν καὶ διὰ μέσου τινῶν χριστιανῶν, ἔταξε χρήματα ἱκανὰ νὰ τοῖς δώσῃ, ὅσα ἤθελον. Ἐκεῖνοι ὅμως θέλοντες νὰ ἐκδικήσωσι τὴν καταισχύνην τῆς θρησκείας των εἰς τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρος, τοῦ ταύτην καταισχύναντος, διέταξαν καὶ ἐρρίφθη εἰς τὸν ποταμόν. Τὰ δὲ φορέματα αὐτοῦ, τὰ αἱματωμένα, ἠγόρασεν ὁ ρηθεὶς κὺρ Γερμανός. Λαβὼν δὲ αὐτά, ἀνεχώρησεν ἀπὸ Ἀδριανούπολιν, καὶ διελθὼν ἀπὸ τὸ χωρίον Παράορα, ἐπεσκέφθη τὰς θυγατέρας τοῦ μάρτυρος, δοὺς αὐταῖς καὶ μέρος ἐκ τῶν αἱματωμένων ἱματίων τοῦ μάρτυρος τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Κἀκεῖθεν διὰ τῆς Αἴνου πλεύσας, ἦλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, καὶ ἔφερεν εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν τοῦ Ἐσφιγμένου τὰ ἱερὰ αἱματωμένα ἱμάτια τοῦ ἁγίου ὁσιομάρτυρος Τιμοθέου· καὶ ἐξελθόντες μὲ λιτανείαν ὅ, τε Ἡγούμενος, καὶ οἱ Πατέρες, ἐδέχθησαν αὐτὰ περιχαρῶς· καὶ ἀσπασάμενοι αὐτὰ εὐλαβῶς, ἀπεθησαύρισαν μετὰ τῶν ἀμφίων τοῦ προαθλήσαντος ὁσιομάρτυρος Ἀγαθαγγέλου, εἰς θεραπείαν παθῶν ψυχῆς τε καὶ σώματος πάντων τῶν μετ' εὐλαβείας ἀσπαζομένων, καὶ ἐπικαλουμένων θερμῶς τὴν ἀρωγὴν αὐτῶν, καὶ βοήθειαν. Ὧν ταῖς πρεσβείαις ἀξιωθείημεν καὶ ἡμεῖς τῆς αἰωνίου δόξης, καὶ οὐρανίου μακαριότητος, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ πρέπει δόξα σὺν τῷ ἀνάρχῳ αὐτοῦ Πατρί, καὶ τῷ παναγίῳ, καὶ ἀγαθῷ, καὶ ζωοποιῷ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

(Ἐκ χειρογράφου τοῦ ἁγίου Ὄρους ἐν τῷ Κοινοβίῳ τοῦ Ἐσφιγμένου).

Μεγαλυνάριον τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας.

Τὴν ὁσιομάρτυρα καὶ ἁγνὴν νύμφην τοῦ Δεσπότου, τὴν σφαγεῖσαν ὑπὲρ Χριστοῦ τιμήσωμεν πάντες ἀπὸ ψυχῆς βοῶντες, Ἀναστασία, πάντας λιταῖς σου φύλαττε.

Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ΑΒΡΑΜΙΟΥ ἀρχιμανδρίτου, τοῦ Ροστοβίας θαυματουργοῦ Ρώσσου.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ Λ', μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων καὶ ἀδελφῶν ΖΗΝΟΒΙΟΥ καὶ ΖΗΝΟΒΙΑΣ.

»Συγχαρτερεῖ σοι Ζηνόβιε τὸ ξίφος
»Ἡ καρτερόφρων, κἂν γυνή, Ζηνοβία·
»Τιμήθη Ζηνοβίη καὶ ἀδελφὸς ἐν τριακοστῇ.

ά. Οὗτος ὁ μακάριος ἦτον ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν τῶν Κιλίκων ἀπὸ τὴν πόλιν, ἣν καλοῦσιν Αἰγαῖς, ἀπὸ γονεῖς θεοφιλεῖς καὶ ἐναρέτους ἐκ ρίζης ἀγαθῆς καλὸν βλάστημα, ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὠνομάζετο καὶ αὐτὸς Ζηνόβιος καὶ ἡ μήτηρ Θέκλα, εἶχε δὲ καὶ ἀδελφὴν ὁμώνυμον αὐτοῦ καὶ ὁμόφρονα καθὼς ἀμφότερα τὰ παιδία ἦσαν κατὰ πολλὰ ἐνάρετα καὶ θεόφοβα· ἀποθανόντων δὲ τῶν γονέων αὐτῶν, διεμοίρασαν τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν εἰς ξένους καὶ πένητας, καὶ δὲν ἐκράτησαν τίποτες· ἦτο πεπαιδευμένος εἰς τὴν ἰατρικὴν ὁ Ζηνόβιος, καὶ ἐπεμελεῖτο τοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἐθεράπευεν ὅλους ὡς εὔσπλαγχνος, οὐχὶ μὲ τέχνης ἔργον καὶ μὲ τὴν τῶν βοτάνων δύναμιν, ἀλλὰ μόνον μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ βοήθειαν, ἰάτρευεν ὅλους τοὺς πάσχοντας· οὐ μόνον δὲ ταύτην τὴν εὐεργεσίαν ἐποίει, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔξοδα τοῖς ἔδιδεν ἀπὸ τὰ χρήματά του, νὰ πορεύωνται· ὥστε οὐ μόνον δωρεὰν ἰάτρευεν κατὰ τὸ δεσποτικὸν τοῦ εὐαγγελίου πρόσταγμα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐντολὴν ἐποίει, μὲ τὴν ἐλεημοσύνην του καὶ συμπάθειαν, χαρίζων αὐτοῖς τὰπρὸς τὴν χρείαν πλουσιοπαρόχως· τότε λοιπὸν ὅταν ἐπλουτίσθη ἡ χώρα τῶν Κιλίκων διὰ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ Ζηνοβίου τοῦ συμπαθοῦς καὶ εὐσπλάγχνου, ἦτον βασιλεὺς ὁ ἄσπλαγχνος Διοκλητιανὸς ἐν ἔτει σϙ΄ (290), ὁ ἀσυμπαθὴς καὶ ἐμπαθέστατος Τύραννος, ὅστις ἔστειλεν εἰς τὴν Κιλικίαν ἔπαρχον ὅμοιον εἰς τὴν ὠμότητά καὶ θηριωδίαν του, ὁμόφρονά του καὶ ὁμότροπον εἰς τὴν εἰδωλομανίαν καὶ δεισιδαίμονα, Λυσίαν καλούμενον· ὅστις εἶχε λύσσαν κατὰ τῶν χριστιανῶν ὁ ἄχρηστος καὶ μισόχριστος. Καὶ τόσον διωγμὸν ἐκίνησεν εἰς τὴν χώραν τῆς Μόψου, ὥστε δὲν ἤθελε νὰ ἀκουσθῇ χριστιανὸς οὐδαμοῦ· ἦσαν δὲ ἀπὸ τὴν Ἰσαυρίαν τρεῖς εὔμορφοι νέοι, Νέων, Ἀστέριος, καὶ Κλαύδιος ὀνομαζόμενοι, τοὺς ὁποίους ἐβασάνισεν ὁ δυσσεβὴς διὰ τὴν εὐσέβειαν· καὶ μὴ δυνηθεὶς νὰ τοὺς νικήσῃ μὲ διάφορα κολαστήρια, τοὺς ἐκάρφωσεν εἰς τὸν σταυρὸν ἔξωθεν τῆς πόλεως, ἀφήνων τὰ λείψανα αὐτῶν εἰς βρῶσιν τῶν θηρίων καὶ πετεινῶν· οὕτω λοιπὸν ὁ μὲν Λυσίας ἐλύσσα κατὰ τῶν Χριστιανῶν καὶ ἐμαίνετο, ὁ δὲ πρᾶος καὶ καλὸς Ζηνόβιος ἐποίμαινε τὸ τοῦ Χριστοῦ ποίμνιον, διότι ὁ Κύριος τὸν προσέταξε διὰ θαυμασίας ἀποκαλύψεως νὰ γείνῃ τῶν Κιλίκων Ἐπίσκοπος, ὅπως καὶ ἐποίησεν· ὅθεν πρῶτον μὲν ἦτον μόνον σωμάτων θεραπευτής, ὕστερον δὲ καὶ ψυχῶν ἐπεμελεῖτο θεοφιλέστατα· καὶ τὰ μὲν σώματα ἐθεράπευεν ἀπὸ διάφορα καὶ βαρέα νοσήματα, τὰς δὲ ψυχὰς ἀπὸ τὴν δεινὴν τῆς ἀσεβείας ἀσθένειαν· ἦτον δὲ εἰς ἄλλην χώραν μακρὰν ἀπὸ ταῖς Αἰγαῖς (εἰς τὰς ὁποίας διέτριβεν ὁ Ζηνόβιος) φύλαρχός τις Ἰνδὸς ὀνομαζόμενος, τοῦ

ὁποίου ἡ γυνὴ εἶχεν εἰς τὸ στῆθος καρκῖνον ἤτοι φάγουσαν, ἥτις εἶναι δεινὴ καὶ δισίατος ἀσθένεια· ἐπειδὴ λοιπὸν συνήθροισεν ὁ Ἰνδὸς ὅλους τοὺς ἰατροὺς τῶν Ἑλλήνων, καὶ οὐδεὶς ἠδυνήθη, νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἠγαπημένην του ὁμόζυγον, ἠρώτα ἐπιμελῶς πάντα ἄνθρωπον, ἐὰν εὑρίσκετο εἰς ἄλλον τόπον ἰατρός τις, νὰ τὴν θεραπεύσῃ, καὶ ἀκούσας ἀπὸ πραγματευτήν τινα, ὅτι εἰς τὰς Ἀγὰς τῶν Κιλίκων εὑρίσκεται Χριστιανός τις τὴν κλῆσιν Ζηνοβιος, ὅστις χωρὶς φαρμάκων καὶ βοτάνων πολυεξόδων ἀλλὰ μόνον μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, θεραπεύει πᾶσαν ἀσθένειαν, ἐκίνησεν εὐθὺς μὲ ὅλους τοῦ οἴκου καὶ τὴν συμβίαν του, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν ρηθεῖσαν πόλιν, ζητῶν τὸν θαυματουργὸν Ζηνόβιον, καὶ ἡμέραν τινὰ εἶδεν ὁ Ἰνδὸς ὀπτασίαν θαυμάσιον, ἔξυπνος καὶ οὐχὶ κοιμωμενος, ἀπὸ τῆς ὁποίας προσετάσσετο νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Χριστιανῶν, νὰ εὕρῃ ὅτι ἐζήτει· ἀπελθὼν λοιπὸν εὐθὺς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μὲ τὴν γυναῖκα εὗρε τὸν Ἅγιον, ὅστις ἐδίδασκε τοὺς περιεστῶτας, καὶ πεσόντες εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ μὲ πολλὴν ταπείνωσιν καὶ θερμότητα δέοντο παρακαλοῦντες αὐτὸν ἀμφότεροι, νὰ θεραπεύσῃ τὴν δεινὴν ἐκείνην ἀσθένειαν· ἐκεῖνος δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἐὰν θέλετε νὰ ἀπαρνηθῆτε τὴν πλάνην τῶν προπατόρων σας, νὰ ἔλθητε εἰς τὴν ἀλήθειαν, θέλετε γνωρίσει τοῦ παντοδυνάμου Χριστοῦ τὴν θείαν χάριν καὶ ταχυτάτην βοήθειαν· οὗτοι δὲ ἔταξαν νὰ ποιήσωσι προθύμως τὸ προστασσόμενον· τότε λέγει πρὸς τὴν ἀσθενῆ ὁ Ἅγιος, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπου ἰάτρευσε τὴν αἱμορροῦσαν, νὰ λυτρωθῇς καὶ σὺ ἀπὸ ἀπὸ τὸ πάθος σου· καὶ παρευθὺς ἐθεραπεύθη ἡ πάσχουσα, καὶ ἐβαπτίσθησαν ἅπαντες, καὶ κοινωνήσαντες τῶν ἱερῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων, ὑπέστρεψαν χαίροντες. Ἄλλη δέ τις γυνὴ ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν ἐλεήμων πολλὰ καὶ φιλάρετος, ἔπεσεν εἰς δεινὴν καὶ χαλεπωτάτην ἀσθένειαν, ἣν ἰατροὶ ὀνομάζουσι φαγέδαιναν τὴν ὁποίαν εἶχεν εἰς τὸ στῆθος, καὶ ἔτρωγε τριγύρω τὰς σάρκας της· μὴ δυναμένη λοιπὸν νὰ εὕρῃ οὐδόλως θεραπείαν ἡ τάλαινα, ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν πόλιν νυκτός, καὶ φθάνουσα εἰς τὴν Σελεύκειαν, εἰσῆλθεν εἰς πλοῖον καὶ ἔπλευσεν εἰς τὰς Αἰγὰς μετὰ πίστεως, καὶ προσπίπτουσα εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου μετὰ δακρύων ἐδέετο, νὰ τὴν λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν ἀφόρητον ἐκείνην ἀσθένειαν, ἢ κἂν νὰ ἀποθάνῃ τὸ συντομώτερον, νὰ μὴ ἔχῃ τοιαύτην ὀδύνην ἡ τάλαινα· ὁ δὲ Ἅγιος εὐσπλαγχνισθεὶς ἐποίησε τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου Σταυροῦ εἰς αὐτήν, ἐπικαλούμενος τὸ θεῖον τοῦ Χριστοῦ καὶ σωτήριον ὄνομα, καὶ πάραυτα (ὢ Θεοῦ κριμάτων ὢ ἀνεικάστου χρηστότητος) ἐσχίσθη τὸ πάθος, καὶ ἔδραμεν εἰς τὴν γῆν ὕλη βρωμερὰ καὶ δυσώδης ἄφθονος, καὶ μείνασα ἡ γυνὴ ὑγιὴς ὅλως, ἐδόξαζε τὸν Κύριον, καὶ ἔστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν της χαίρουσα· μετὰ ταῦτα ἀκούσας ὁ λυσσώδης ἔπαρχος διὰ τὸν ἱερὸν Ζηνόβιον, ὅτι κηρύττει ἕνα καὶ μόνον Θεόν, καὶ θεραπεύει εἰς τὸ ὄνομά

του πᾶσαν ἀσθένειαν, δίδων καὶ ἄπειρον ἐλεημοσύνην εἰς πένητας, ἐκάκισε διὰ τοσαύτην τοῦ Ἁγίου φιλανθρωπίαν ὁ μισάνθρωπος, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, προσέταξε καὶ τῷ ἔφεραν τὸν Ἅγιον, καὶ λέγει, «πολλὰ ἤκουσα διὰ σὲ Ζηνόβιε, ἀλλ᾽ ἐγὼ δὲν πιστεύω ποτὲ ὅσα δὲν ἰδω μετὰ ὄμματα· διὰ τοῦτο σὲ ἔφερον ἐδῶ, νὰ βεβαιωθῶ τὴν ἀλήθειαν· λοιπὸν προτίμησον ἓν ἀπὸ τὰ δύο ταῦτα τὸ συντομώτερον, ἢ νὰ ποιήσῃς τῶν βασιλέων τὸ εὐσεβὲς πρόσταγμα, νὰ θυσιάσῃς εἰς τοὺς θεοὺς μετ᾽ ἐμοῦ, ἵνα ἀπολαύσῃς τιμὴν μεγάλην καὶ πλοῦτον ἀνείκαστον, βίου λαμπρότητα καὶ ἄλλα ἀγαθὰ ἀναρίθμητα, ἢ νὰ κατακριθῇς εἰς πληγάς, στρεβλώσεις, καὶ ἑτέρας βασάνους καὶ κολαστήρια, καὶ τέλος πάντων εἰς χαλεπὸν καὶ ὀδυνηρότατον θάνατον·» ὁ δὲ Ἅγιος ἀπεκρίνατο, «ἐγὼ ἕνα Θεὸν ἔχω τὸν ἀληθινὸν Ἰησοῦν Χριστόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐλπίζω, ὅστις μὲ ἔπλασε, καὶ τὴν ζωὴν μοὶ ἐχάρισε διὰ τὸν ὁποῖον ἐπιθυμῶ καὶ διψῶ νὰ ἀποθάνω πρόσκαιρα, διὰ νὰ ζήσω μετ᾽ αὐτοῦ αἰώνια.» Εἰς ταῦτα θυμωθεὶς ὁ ἀπάνθρωπος, ἐκρέμασεν εἰς τὸ ξύλον τὸν Ἅγιον καὶ βάλλων αὐτὸν εἰς στρέβλας, ἐξέσχιζε μὲ ξυστῆρας ὅλον τὸ σῶμα του λέγων· «ἃς ἴδωμεν ἐὰν ἔλθῃ ὁ Χριστὸς αὐτοῦ εἰς βοήθειαν·» τότε ἦλθε δρομαίως καὶ ἡ ἀδελφή του Ζηνοβία, ἥτις βλέπουσα τοῦτον εἰς τὸ ξύλον κρεμάμενον, δὲν ἐδειλίασεν, οὔτε οὐδόλως ἔδειξε γυναικεῖαν τινὰ ἀσθένειαν, ἀλλὰ γενναίως ὕβρισε τὸν ἔπαρχον λέγουσα, «ἀλαζὼν καὶ ὑπερήφανε Τύραννε, ποίαν κακουργίαν ἔπραξεν ὁ ἀδελφός μου, καὶ δέρεις;» τότε ὁ Λυσίας ὡς δολερὸς καὶ σκαιότατος δὲν ἐθυμώθη κατὰ τῆς κόρης, ἀλλὰ ἀπεκρίθη μὲ ἱλαρότητα, μήπως τὴν πλανήσῃ ὡς ἀσθενέστερον μέρος, καὶ τῇ λέγει· «θῦσον κἂν σὺ τοῖς θεοῖς, νὰ μὴ ἀπωλεσθῇ ἡ ὡραιότης τοῦ σώματός σου καὶ ἡ εὐγένεια, μὲ δαρμοὺς καὶ ἐλεεινὰ κολαστήρια, καὶ νὰ καταισχυνθῇς μὲ πολλὴν αἰσχύνην, ἥτις εἶναι βαρυτέρα πάσης παιδεύσεως·» τότε ἀμφότεροι μὲ μίαν ψυχὴν καὶ φωνὴν ἀπεκρίθησαν, «ἐὰν ἦτο δυνατόν, νὰ μᾶς δώσῃς μυρίους θανάτους, δὲν θέλεις μᾶς νικήσει, νὰ ἀφήσωμεν τὸν ἀληθῆ Θεόν, νὰ προσκυνήσωμεν ἀναίσθητα εἴδωλα·» τότε τοὺς ἔβαλον εἰς κλίνην σιδηρᾶν, καὶ κάτωθεν ἔστρωσαν κάρβουνα, καὶ τοὺς κατέκαιον· ὁ δὲ Λυσίας ἔλεγεν, «ἃς ἔλθῃ τώρα ὁ Χριστὸς νὰ τοὺς βοηθήσῃ ἀφ᾽ οὗ δι᾽ αὐτὸν βασανίζονται·» τότε λέγει εἰς αὐτοὺς ὁ Ἅγιος, μὲ ἦθος εὐπρεπὲς καὶ εὔκοσμον, «ἐδῶ εἶναι ὁ δεσπότης Χριστός, ταλαίπωρε, καὶ μᾶς δροσίζει ὡς παντοδύναμος, ἀλλὰ σὺ δέν τον βλέπεις ἀπὸ τὴν δεινὴν τῆς ἀσεβείας σκότωσιν· βλέπων λοιπὸν αὐτοὺς ὁ τύραννος ὅτι ὑπέμειναν καρτερῶς τὴν καῦσιν τοῦ πυρὸς ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν ἔχων ἀκόμη μικρὰν ἐλπίδα εἰς αὐτούς, καὶ λέγει· κἂν τώρα σπλαγχνισθῆτε ὀλίγον τὸν ἑαυτόν σας, καὶ μὴ θελήσητε νὰ ἴδῃ εἰς τοῦ ἄλλου ἀδελφοῦ τὸν χαλεπὸν θάνατον· ἐκεῖνοι δὲ ὡς ἀδελφοὶ εἰς

τὰς ψυχὰς μᾶλλον, ἢ εἰς τὰς σώματα ἀπεκρίθησαν, «ἡμεῖς δὲ συμβουλεύομεν μάλιστα, νὰ λυπηθῇς τὴν ψυχήν σου, νὰ λυτρωθῇς τῆς ἀτελευτήτου γεέννης· καὶ τῶν ἀθανάτων ἐκείνων κολάσεων, νὰ προσκυνήσῃς τὸν ἀληθῆ Θεόν, καὶ ἡμεῖς νὰ τὸν παρακαλέσωμεν νὰ σοὶ συγχωρήσῃ τὰ πρότερα ἁμαρτήματα·» τούτων ἀκούσας ὁ Λυσίας λυσσᾷ περισσότερον, καὶ προστάσσει νὰ τοὺς βάλλωσι εἰς χαλκώματα πλήρη θερμοῦ ὕδατος, νὰ τοὺς βράσωσιν ἕως οὗ διαλυθῶσι· ἀλλὰ εἰς μάτην ἐκοπία ὁ δύστηνος, διότι ὅσον ἔβραζαν οἱ ὑπηρέται τὸ ὕδωρ καὶ ἐχώχλαζε, τοσοῦτον ἤρχετο ἄνωθεν ἡ θεία δρόσος, καὶ αὐτοὶ κατεψύχοντο θαυμασιώτατα, καὶ ἵσταντο χαίροντες, καὶ προσηύχοντο μὲ φαιδρότητα ψάλλοντες, «Ἔσωσας ἡμᾶς Κύριε ἐκ τῶν θλιβόντων »ἡμᾶς, καὶ τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς κατήσχυνας.» Τότε ὁ Λυσίας, μὴ ἔχων πλέον ἐλπίδα τινὰ μεταβολῆς εἰς τοὺς μάρτυρας, ἔδωκε κατ' αὐτῶν τὴν τελευταίαν τοῦ ξίφους ἀπόφασιν, νὰ τοὺς θανατώσωσι ἔξω τῆς Αἰγοῦς· φθάνοντες εἰς τὸν τόπον τῶν κακούργων, οὕτω προσηύξαντο· «εὐχαριστοῦμέν σοι Χριστὲ ὁ Θεός, διότι μᾶς ἠξίωσας νὰ τελέσωμεν τὸν δρόμον, νὰ φυλάξωμεν τὴν πίστιν ἀμώμητον, καὶ νὰ ἀγωνισθῶμεν τὸν καλὸν ἀγῶνα γενναίως καὶ ἀνδρειότατα· αὐτὸς οὖν φιλάνθρωπε Κύριε ἀξίωσον ἡμᾶς νὰ ἐπιτύχωμεν του χαρίσματος τῆς αἰωνίου βασιλείας σου, νὰ συναριθμηθῶμεν μετὰ τῶν ἁγίων δούλων σου·» τότε ἤκουσαν φωνὴν ὅλοι οἱ περιεστῶτες, ἥτις προσεκάλεσεν τοὺς μάρτυρας εἰς ἐκεῖνα τὰ οὐράνια ἀγαθά, καὶ τοὺς ὑπέσχετο αἰώνιον ἀγαλλίασιν, καὶ πολλοὶ πιστεύσαντες εἰς τὸν Χριστόν, πίπτουσιν εἰς τὴν γῆν μετὰ δακρύων, διὰτὰ παράδοξα ὅπερ ἤκουσαν· ἔκοψαν λοιπὸν οἱ δήμιοι τῇ 30ῃ Ὀκτωβρίου τὰς κεφαλὰς τῶν μαρτύρων κατὰ τὸ πρόσταγμα· τὰ δὲ τούτων ἱερὰ καὶ τίμια σώματα ἔκειντο ἐρριμένα ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ τὸ μεσονύκτιον ὑπῆγαν Ἑρμογένης καὶ Γάϊος οἱ πρεσβύτεροι, καὶ τὰ ἐπῆραν κρυφίως, ἐνταφιάζοντες αὐτὰ εἰς τὸ σπήλαιον, ἔνθα καὶ ἐκεῖνοι ἐκρύπτοντο· οὕτως ὅπως ἦτον ἀπὸ μίαν κοιλίαν γεγεννημένοι ἄτινα ἐφυλάχθησαν κοινὰ εἰς αὐτοὺς ἕως τέλους τὰ τῆς ἀδελφότητος, κοινὴν τὴν ὁμολογίαν ἐφύλαξαν, κοινὴν καὶ τὴν ἄθλησιν γενναίως ἐτέλεσαν, καὶ κοινῆς τῆς ἐνταφιάσεως ἠξιώθησαν, καὶ πάλιν μία σκηνὴ καὶ κατοικία αἰώνιος εἰς τοὺς οὐρανοὺς τοὺς ἐκδέχεται, νὰ ὑμνολογῶσι κοινῶς ἀγαλλιώμενοι τὴν ἀδιαίρετον Τριάδα καὶ ὁμοούσιον τὸν ἕνα Θεόν· ᾧ πρέπει πᾶσα δόξα τιμή, καὶ προσκύνησις, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν (1). (Ἐκ τοῦ Νέου Παραδείσου).

---

(1) Τὸν ἑλληνικὸν βίον τούτων συνέγραψεν ὁ μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχὴ· «Αἴγαι πόλις ἐστὶ» (σώζεται ἐν τῇ Λαύρᾳ, ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις).

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος ΜΑΡΚΙΑΝΟΥ ἐπισκόπου Συρακούσης, μαθητοῦ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου.

»Χριστοῦ τὸν εὔνουν Μαρκιανὸν οἰκέτην,
»Διὰ βρόχου κτείνουσιν οἱ Χριστοκτόνοι.

Οὗτος ἐχειροτονήθη ἀπὸ τὸν ἀπόστολον Πέτρον, καὶ ἀπεστάλη Ἐπίσκοπος εἰς τὰς Συρακούσας τῆς Σικελίας. Καταπλήξας δὲ ὅλους τοὺς ἐκεῖ εὑρισκομένους μὲ τὰ θαύματα καὶ σημεῖα ὅσα ἐτέλεσε, καὶ κατακρημνίσας μὲ μόνην τὴν προσευχήν του τοὺς βωμοὺς τῶν εἰδώλων, ἐποίησεν ὅλους υἱοὺς φωτὸς διὰ τῆς θεογνωσίας καὶ διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος. Ὅθεν οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ φθόνον κινούμενοι, μὴ ὑποφέροντες τὴν παρρησίαν τοῦ Ἁγίου, ἐθανάτωσαν αὐτὸν μὲ βίαιον θάνατον· καὶ οὕτως ἐκομίσατο ὁ μακάριος τὸν τῆς ἀθλήσεως ἀμαράντινον στέφανον.

Μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, ΚΡΟΝΙΩΝΟΣ, ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ, ΜΑΚΑΡΙΟΥ καὶ ἑτέρων δεκατριῶν.

Εἰς τὸν Ἀλέξανδρον καὶ Κρονίωνα.

»Σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῆς τιτάνου τὸ ζέον
»Φέρει Κρονίων, μὶν οὐ σέβων Κρόνου.

Εἰς τὸν Ἰουλιανὸν καὶ Μακάριον.

»Ἰουλιανὸς καὶ Μακάριος ξίφει
»Ζωὴν ἐφεῦρον τὴν μακαριωτάτην.

Εἰς τοὺς δεκατρεῖς.

»Οὐ πῦρ ἀνῆφθεν, οὐ ξίφος θηχθέν, Λόγε,
»Δὶς πέντε καὶ τρεῖς ἄνδρας ἐκ σοῦ χωρίσει.

Οὗτοι οἱ Ἅγιοι ἤθλησαν κατὰ τοὺς χρόνους Δεκίου τοῦ βασιλέως κατὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἐν ἔτει σν΄, (250) Πρῶτος δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐφέρθη εἰς τὸ κριτήριον, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ σταθῇ ὄρθιος, ἐπειδὴ ἔπασχεν ἀπὸ ποδαλγίαν, διὰ τοῦτο αὐτὸς μετὰ τοῦ Κρονίωνος, τοῦ ἰδικοῦ του ἀνθρώπου, πομπεύονται εἰς τὸ μέσον τῆς ἀγορᾶς, ἀναβιβασθέντες ἐπάνω εἰς καμήλους. Ἔπειτα κρεμασθέντες, δέρονται· καὶ τελευταῖον ἐχύθη ἐπ᾽ αὐτῶν ἄσβεστος ἀναμμένη καὶ βράζουσα· καὶ οὕτως οἱ μακάριοι μὲ τὴν τιμωρίαν ταύτην παρέδωκαν τὰς ψυχάς των εἰς χεῖρας Θεοῦ. Ὁ δὲ Ἰουλιανὸς καὶ Μακάριος, ἀφ᾽ οὗ ἔλαβον πολλὰς τιμωρίας, ὕστερον ἀπεκεφαλίσθησαν. Ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν δεκατριῶν, ἄλλοι μὲν κατεξεσχίσθησαν μὲ διαφόρους βασάνους, ἄλλοι δὲ ἐκάησαν, καὶ ἄλλοι ἀπεκεφαλίσθησαν, χωρὶς νὰ ἀρνηθῶσι τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ οὕτως ὅλοι ὁμοῦ ἔλαβον οἱ μακάριοι τοὺς στεφάνους τοῦ μαρτυρίου.

Ἡ ἁγία μάρτυς ***ΕΥΤΡΟΠΙΑ*** *ξίφει τελειοῦται.*

»Τὴν Εὐτροπίαν, οἵα νύμφην, λαμπάδες
»Προὔπεμπον οἴκῳ τοῦ νοητοῦ νυμφίου.

Αὕτη ἡ Ἁγία διεβλήθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ εἰς τὸν Ἡγεμόνα Ἀπελλιανόν, ὅτι ἦτο Χριστιανή, καὶ ὅτι κατεγίνετο εἰς τὰς φυλακάς, καὶ ἐπεσκέπτετο τοὺς ἀποκλεισμένους Ἁγίους διὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ. Ὅθεν ὁμολογήσασα ἀφόβως τὸν Χριστόν· ἐν πρώτοις μέν, κρεμασθεῖσα, κατεξεσχίσθη, ἔπειτα δὲ ἑκάη μὲ λαμπάδας ἀνημμένας. Ἐνόμιζε δὲ τὴν φλόγα ὡς ὕδωρ δροσερόν, καὶ ἐβεβαίονεν ἐνώπιον ὅλων, ὅτι ἔβλεπεν φοβερόν τινα ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος κατέψυχεν αὐτὴν καὶ ἐδρόσιζε· τοῦτον δὲ ἔβλεπον καὶ οἱ στρατιῶται. Μετὰ ταῦτα ἐβασανίσθη δυνατώτερα καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν φυλακήν. Παρασταθεῖσα δὲ εἰς τὸν Ἡγεμόνα τὴν ἐρχομένην ἡμέραν, ἐχλεύασεν αὐτὸν καὶ τὰ εἰδωλά του· ὅθεν ἔκοψαν τὴν γλῶσσάν της, ἀποκόψαντες εἶτα καὶ τὴν ἁγίαν της κεφαλήν, καὶ οὕτως ἡ μακαρία παρέδωκε τὴν ψυχήν της εἰς χεῖρας Θεοῦ, καὶ ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον.

Μνήμη τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ***ΚΛΕΟΠΑ****, καὶ τοῦ ἁγίου* ***ΙΩΣΗΦ*** *Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.*

Εἰς τὸν Κλεόπαν.

»Οὐχ ὡς τὸ πρὶν βλέπει σε Κλεόπας, Λόγε,
»Ἀλλὰ τρανῶς νῦν ἐντρυφᾷ σου τῇ θέᾳ.

Εἰς τὸν Ἰωσήφ.

»Ἐν Πατριάρχαις Ἰωσὴφ λάμψας μέγα,
»Σὺν Πατριάρχαις Οὐρανὸν σκηνὴν ἔχει (1).

Μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων ***ΑΣΤΕΡΙΟΥ****,* ***ΚΛΑΥΔΙΟΥ****,* ***ΝΕΩΝΟΣ*** *καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν* ***ΝΕΟΝΙΛΛΗΣ****.*

Εἰς τὸν Ἀστέριον, Κλαύδιον καὶ Νέωνα.

»Κλαύδιος, Ἀστέριος, ἀλλὰ καὶ Νέων,
»Ἆθλῳ ξίφους ὤφθησαν ἀστέρες νέοι.

Εἰς τὴν Νεονίλλαν.

»Ἐπὶ ξύλου τεθεῖσα ἡ Νεονίλλα,
»Ξύλου παλαιὰν ἐξερεύγεται βλάβην.

Κατὰ τὴν πρώτην Ὑπατείαν τοῦ Διοκλητιανοῦ, ὅταν ἡγεμόνευεν ὁ Λυσίας εἰς τὴνΚιλικίαν, ἐν ἔτει σπή,(288), τότε ἦσαν οὗτοι οἱ Ἅγιοι

(1) Περὶ τοῦ Ἰωσὴφ τούτου γράφει ὁ Μελέτιος σελ. 123 τοῦ 6'. τόμου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορ. ὅτι ἐπατριάρχευσε μετὰ τὸν Γερμανὸν τὸν τρί-

οὗτοι αὐτάδελφοι χριστιανοί, ὅλοι ὁμοῦ κατοικοῦντες, καὶ χρήματα ἀρκετὰ ἔχοντες. Εἶχον δὲ μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὴν μητρυιάν των, ἐπειδὴ ἡ μήτηρ των εἶχεν ἀποθάνῃ πρότερον, ὕστερον δὲ ἀπέθανε καὶ ὁ πατήρ των. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μητρυιά των προσεπάθει νὰ κατακρατήσῃ ἀδίκως τὰ πράγματα τῶν γονέων των· διὰ τοῦτο ἐπρόδωκεν αὐτοὺς εἰς τὸν Ἡγεμόνα, κατηγοροῦσα ὅτι εἶναι Χριστιανοί. Οἱ δὲ νέοι, παρασταθέντες εἰς τὸν Ἡγεμόνα, εἶπον εἰς αὐτόν· « Ἡμεῖς τώρα καταφρονοῦμεν ὅλα τὰ πράγματά μας, ὦ Ἡγεμών, καὶ διὰ τὴν πίστιν μας ὑπομένομεν πᾶν κακὸν τὸ ὁποῖον μᾶς συμβῇ. Ἡ δὲ μητρυιά μας, ἥτις δὲν ἐξελέχθη ἐπιτυχῶς εἰς ἀντικατάστασιν τῆς μητρός μας, αὐτή, μάθε, ὅτι δὲν ἐπρόδωκεν ἡμᾶς εἰς σὲ διότι ὑπερασπίζεται τὴν θρησκείαν τῶν ἰδικῶν σας θεῶν, ὄχι· ἀλλὰ διότι ἐπιδιώκει νὰ ἀφαιρέσῃ ἀδίκως τὴν πατρικήν μας καὶ μητρικὴν κληρονομίαν, ἡ ὁποία εἶναι μεγάλη.» Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἡγεμών, ἐφάνη καὶ αὐτὸς ὅτι ἐσυμφώνησε μὲ τὸν σκοπὸν τῆς μητρυιᾶς των· καὶ ἠθέλησε νὰ θανατώσῃ τοὺς Ἁγίους, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ καὶ αὐτὸς μέρος τῆς γονικῆς των κληρονομίας. Ὅθεν εὐθὺς προστάσσει νὰ ἐξαπλωθῇ ὁ Κλαύδιος ἀπὸ τὰ τέσσαρα μέρη, καὶ νὰ κατα-

---

τον, ἐν ἔτει ᾰσό, (1270) ἐπὶ τῆς Βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου, τοῦ λατινόφρονος καὶ Ἀζυμίτου καλουμένου ἦτο δὲ γέρων καὶ μὲ πολυχρόνιον ἄσκησιν καὶ ἀπράγμονα βίον, διατρίβων εἰς τὸ Γαλλήσιον ὄρος. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο πάντη ἀμέτοχος παιδείας ἑλληνικῆς, καὶ ἁπλοῦς τὸν τρόπον, διὰ τοῦτο ὁ Βασιλεὺς Μιχαὴλ πνευματικῶς ὡμίλει μὲ αὐτόν, καὶ τοὺς λογισμούς του εἰς αὐτὸν ἐξωμολογεῖτο. Ὅθεν καὶ εἰς τὴν πρώτην λειτουργίαν, τὴν ὁποίαν ἐτέλει μετ' ἄλλων ἀρχιερέων, προσελθὼν ὁ Βασιλεὺς ἔπεσε πρηνὴς εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ ἱεροῦ Βήματος, καὶ ἔλεγεν ὅτι ὑπέπεσεν εἰς δύο ἁμαρτήματα, τῆς παραβάσεως τῶν ὅρκων τοὺς ὁποίους ἐποίησε, καὶ τῆς τυφλώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Βασιλέως· καὶ δι' αὐτὰ ἐζήτει συγχώρησιν. Πρῶτος λοιπὸν ὁ Πατριάρχης οὗτος Ἰωσὴφ ἐπιστὰς τῷ Βασιλεῖ πρηνεῖ καὶ ὑποκεκλιμένῳ, ἀνέγνωσεν αὐτῷ ἔγγραφον εὐχήν, καὶ ἀκολούθως ἀνέγνωσαν αὐτῷ καὶ ἕκαστος τῶν Ἀρχιερέων τὸν τῆς συγχωρήσεως λόγον· καὶ οὕτως ἐξῆλθεν ὁ Βασιλεὺς χαίρων, νομίζων ὅτι μὲ τὴν συγχώρησιν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Ἀρχιερέων ἔμελλε νὰ καταστήσῃ καὶ τὸν Θρὸν ἵλεων καὶ εὐμενῆ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἰωσὴφ οὗτος δὲν ἐδέχθη τὴν ἕνωσιν τὴν ὁποίαν διεπραγματεύθη ὁ Μιχαὴλ, μὲ τὸν Ρώμης Γρηγόριον τὸν δέκατον, παρῃτήθη τοῦ θρόνου, καὶ μετέβη εἰς τὸ Μοναστήριον τὸ καλούμενον Βόσπορον, ἵνα διέλθῃ ἐν ἡσυχίᾳ τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς του. Ἀντὶ δὲ τούτου ἔγεινε Πατριάρχης ὁ λατινόφρων Ἰωάννης ὁ Βέκκος, ἐν ἔτει ᾰσοδ', (1274) ἀφ' οὗ δὲ ἀνεχώρησεν ὁ Βέκκος, πάλιν ἔγεινε Πατριάρχης ὁ θεῖος οὗτος Ἰωσήφ, ἐπὶ τῆς Βασιλείας Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου. Καταβεβλημένος δὲ ὢν ὑπὸ τοῦ γήρατος καὶ τῆς ἀσθενείας, τρεῖς μῆνας μόνον ἐπατριάρχευσε· καὶ ἀναχωρήσας ἀπὸ τὸν θρόνον διὰ τὴν τότε συμβᾶσαν στάσιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ὀλίγον ὕστερον ἀπέθανε.

ξεσχίζηται εἰς τὰς ὠμοπλάτας μὲ ραβδία· ἔπειτα ἐκρέμασαν αὐτὸν ἀπὸ τὰς ἄκρας τῶν χειρῶν, καὶ ἔκαυσαν μὲν τοὺς πόδας του μὲ ἀναμμένα κάρβουνα, κατεχάραξαν δὲ αὐτὸν εἰς τὰς πλευρὰς μὲ χάλκινα κέντρα. Ἔπειτα μὲ τοῦβλα κατασυντρίβουσιν αὐτόν, καὶ μὲ χόρτα τοῦ παπύρου τὸν καταπαίουσιν. Ἀκούων δὲ ὁ Ἅγιος τὸν Ἡγεμόνα νὰ λέγῃ, «Θυσίασον εἰς τοὺς θεοὺς διὰ νὰ σωθῇς·» «εἶπόν σοι, ἀπεκρίθη, ἅπαξ, ὅτι διὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον καταφρονῶ, καὶ λοιπὸν ποίει ὅ,τι ἂν βούλεσαι, ὦ δικαστά.» Ὅθεν ἀφ' οὗ κατεβιβάσθη ἀπὸ τὸ ξύλον, ἐρρίφθη εἰς τὴν φυλακήν.

Ἔπειτα παρεστάθη εἰς τὸ κριτήριον ὁ Ἀστέριος, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Λυσίας εἶπε· «Πῶς λέγεται τὸ ὄνομά σου;» ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἅγιος ἐσιώπα, διὰ τοῦτο προσέταξεν ὁ Ἡγεμὼν νὰ θλάσωσι τοὺς ὀδόντας τοῦ Μάρτυρος· ἐν ὅσῳ δὲ ἐθραύοντο οἱ ὀδόντες του, ἐφώναζεν ὁ διαλαλητής· «Θυσίασον εἰς τοὺς θεούς, καὶ σῶσον τὴν ζωήν σου» Ὁ δὲ Μάρτυς καίτοι ἐτιμωρεῖτο καὶ ἤκουε τὴν φωνὴν τοῦ διαλαλητοῦ, δὲν ἔπαυεν ὅμως νὰ ἀντιλέγῃ καὶ αὐτός· «Ὅ,τι θέλεις νὰ πράξῃς, ὦ Ἡγεμών, ποίησον καὶ μὴ ἀμελῇς, διότι ἐγὼ δὲν θέλω ἀρνηθῇ τὸν Χριστὸν καὶ Θεόν μου.» Τότε ἐκρέμασαν αὐτόν, καὶ κατεξέσχισαν μὲν τὰς πλευράς του, κατέκαυσαν δὲ τοὺς πόδας του, ἀφ' οὗ ἐστρώθησαν ὑποκάτω κάρβουνα ἀναμμένα· ἔπειτα δείραντες αὐτὸν μὲ ραβδία, τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν φυλακήν. Μετὰ ταῦτα παρίσταται εἰς τὸ κριτήριον καὶ ὁ Νέων· ἐρωτηθεὶς δὲ καὶ οὗτος, πῶς λέγεται, ἀπεκρίθη· «Ἐὰν θέλῃς νὰ μάθῃς τὸ ὄνομά μου, ὦ Ἡγεμών, γίνωσκε, ὅτι καλοῦμαι Νέων. Περισσότερον δὲ ἀπὸ τοῦτο μὴ ἐλπίζῃς νὰ μάθῃς, διότι ἐγὼ εἶμαι ἀδελφὸς τῶν πρὸ ἐμοῦ τιμωρηθέντων Κλαυδίου καὶ Ἀστερίου, ὅθεν νὰ χωρισθῶ ἀπ' αὐτῶν δὲν εἶναι δυνατὸν ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ μου ὁμολογίαν ἰδοὺ τώρα παρίσταμαι ἐνώπιόν σου, καὶ λοιπὸν μὴ ἀργοποιῇς νὰ πράξῃς ἐκεῖνο ὅπερ θέλεις.» Τότε λοιπὸν ἐξήπλωσαν αὐτὸν κατὰ γῆς, καὶ τὸν ἔδερον δυνατά, στρώσαντες ὑπὸ τοὺς πόδας του καὶ ἄνθρακας ἀνημμένους. Ἀφ' οὗ δὲ ἔδειραν αὐτὸν ἐπὶ πολλὰς ὥρας, τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν φυλακήν.

Κατὰ δὲ τὴν ἐρχομένην ἡμέραν ἐκάθησεν ὁ Λυσίας εἰς τὸ κριτήριον, καὶ φέρων ἔμπροσθέν του τὸν ἅγιον Κλαύδιον, λέγει πρὸς αὐτόν· «Εἰπὲ εἰς ἡμᾶς ἐὰν μετεβλήθης καὶ ἐσκέφθης καλλίτερον λογισμόν. Ὁ Ἅγιος ἀπεκρίθη· «Πλέον τολμηρὸς καὶ ἄφοβος παρίσταμαι ἐνώπιόν σου σήμερον, ἢ χθές, ἐπειδὴ ἔγεινα διὰ τῶν βασάνων δυνατώτερος καὶ θαραλλεώτερος.» Ὅθεν εὐθὺς ἔδεσαν τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν του, καὶ κρεμάσαντες αὐτόν, ἔφεραν ὄργανα μηχανικά, τὰ ὁποῖα εἰσέρχονται ἐντὸς τῶν ἄρθρων καὶ τῶν ἁρμῶν τῶν μελῶν τοῦ σώματος· ὁμοίως ἔφεραν καὶ πυράγρας (tanaglie), καὶ μὲ αὐτὰ ἐξήρθρωσαν τὰ

πέλματα τῶν ποδῶν του καὶ τὰς παλάμας του· καὶ ἀφ' οὗ μετὰ πολλὰς ὥρας κατεβιβάσθη ἡμιθανής, ἐρρίφθη εἰς τὴν φυλακήν. Ἔπειτα παρέστη εἰς τὸ κριτήριον ὁ ἅγιος Ἀστέριος, πρὸς τὸν ὁποῖον βλέπων ὁ Λυσίας, «σὺ τί λέγεις; τῷ εἶπε· διανοεῖσαι νὰ θυσιάσῃς εἰς τοὺς θεούς, καὶ νὰ ἐλευθερωθῇς ἀπὸ τὰ βάσανα;» Ὁ Μάρτυς ἀπεκρίθη· «Ὁ πιστεύων τὸν ἀληθινὸν Θεόν, καὶ εἰς αὐτὸν ὅλας του ἀφιερῶν τὰς ἐλπίδας, αὐτὸς δὲν ψηφᾷ θάνατον, ἀλλὰ καταφρονεῖ, κἂν πάθῃ μυρίας βασάνους.» Τότε ὁ Λυσίας, «κρεμάσατε αὐτόν, εἶπε, καὶ καταξεσχίσατε τὰς πλευράς του, καὶ κατακόψατε τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν καὶ ποδῶν του, καὶ κατακαύσατε τὰ μηρία του μὲ πεπυρωμένους ὀβελούς.» Τούτων οὕτω γινομένων, ὁ Μάρτυς αἰσθανόμενος δριμυτάτους πόνους, «εἴθε, εἶπε, νὰ ἴδῃ ὁ Θεὸς αὐτὰ τὰ ὁποῖα πράττεις κατὰ τῶν δούλων του, δυσσεβέστατε, καὶ νὰ ποιήσῃ κατὰ σοῦ ἀνταξίαν ἐκδίκησιν.» Τότε ὁ Λυσίας, τὸν μὲν ἅγιον Ἀστέριον προσέταξε νὰ ῥίψωσιν εἰς τὴν φυλακήν, παριστᾷ δὲ ἔμπροσθέν του τὸν Νέωνα. Ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐτὸς ἔμεινεν ἀμετάβλητος εἰς τὴν πίστιν, ἐξηπλώθη πάλιν κατὰ γῆς καὶ κατεξεσχίσθη μὲ βούνευρα· καὶ ἀφ' οὗ ἔγεινεν ὅλον τὸ σῶμά του μία πληγή, ἐρρίφθη εἰς τὴν φυλακήν.

Τότε προσέταξεν ὁ Ἡγεμὼν νὰ φέρωσι καὶ τὴν ἀδελφὴν τῶν Ἁγίων, Νεονίλλαν, τὴν ὁποίαν εὑρὼν εἰς τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ στερεωτέραν ἀπὸ τὴν πέτραν, ἔδωκε διαταγὴν νὰ τὴν δείρωσιν εἰς τὸ πρόσωπον. Ἔπειτα ἔδεσαν αὐτὴν ἐκ τῶν ποδῶν καὶ τὴν ἐκρέμασαν· εἶτα ἔδειραν αὐτὴν εἰς τοὺς πόδας μὲ λωρία, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν ἐκρέμασαν ἀπὸ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς. Ὕστερον δὲ ἐξύρισαν καὶ τὴν κεφαλήν της διὰ ἀτιμίαν· καὶ ἐξαπλώσαντες αὐτὴν ἀπὸ τὰ τέσσαρα μέρη, κατέξανάν τὰς σάρκας της μὲ λωρία ὠμά. Εἶτα ἁπλώσαντες αὐτὴν ὑπτίαν, ἔθηκαν ἐπάνω εἰς τὰ στήθη κάὶ σπλάγχνα της κάρβουνα ἀναμμένα· καὶ οὕτως ἡ μακαρία παρέδωκε τὸ πνεῦμά της εἰς χεῖρας Θεοῦ. Τὸ δὲ τίμιον αὐτῆς σῶμα ἔβαλον ἐντὸς σάκκου, καὶ κατεβύθισαν αὐτὸ εἰς τὴν θάλασσαν. Τοὺς δὲ ἁγίους μάρτυρας, Κλαύδιον, Ἀστέριον καὶ Νέωνα ἀπεκεφάλισαν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ τὰ σώματα τούτων ἔρριψαν εἰς τὰ θηρία καὶ ὄρνεα διὰ νὰ τὰ φάγωσι. Μὲ τοιοῦτον μακάριον τέλος ἐτελειώθησαν οὗτοι οἱ Ἁγιοὶ καλλίνικοι τοῦ Χριστοῦ Μάρτυρες καὶ αὐτάδελφοι, καὶ ἔλαβον τοὺς στεφάνους τῆς ἀθλήσεως.

Μνήμη τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα ***ΤΕΡΤΙΟΥ, ΜΑΡΚΟΥ, ΙΟΥΣΤΟΥ*** *τοῦ καὶ* ***ΙΗΣΟΥ****, καὶ* ***ΑΡΤΕΜΑ.***

Εἰς τὸν Τέρτιον.

»Ὑπογραφεὺς σὺ τῶν λόγων τῶν τοῦ Παύλου,
»Ἐγὼ δὲ σός, Τέρτιε, συγγραφεὺς νέος.

Εἰς τὸν Μάρκον.

»Ὑπηρέτην σε τῶν Ἀποστόλων ἔγνων,
»Ἀλλ' αὖθις εἶδα καὶ συνεργάτην, Μάρκε.

Εἰς τὸν Ἰησοῦν.

»Εὑρὼν Ἰησοῦν Ἰησοῦς σωτηρίαν,
»Σωτὴρ ἐδείχθη τοῖς ἄλλοις φερωνύμως (1).

Εἰς τὸν Ἀρτεμᾶν.

»Δόξης μετέσχεν Ἀρτεμᾶς τῆς τῶν νόων,
»Τὸν νοῦν φυλάξας ἄρτιον τῷ Κυρίῳ.

Οἱ ἅγιοι οὗτοι Ἀπόστολοι εἶναι ἀπὸ τοὺς ἑβδομήκοντα, πεφωτισμένοι μὲ τὴν πρὸς Θεὸν πίστιν. Καὶ ὁ μὲν Τέρτιος ἔγεινεν Ἐπίσκοπος δεύτερος Ἰκονίου μετὰ τὸν Σωσίπατρον (2), τοῦ ὁποίου τὴν ἔλλειψιν οὗτος ἀνεπλήρωσε, καὶ τοὺς ὑπὸ Σωσιπάτρου ὑπολειφθέντας ἀπίστους ὁ ἅγιος οὗτος Τέρτιος ἀνεκαίνισε μὲ τὸ ἅγιον Βάπτισμα, καὶ θαυματουργὸς ἐξαίσιος ἔγεινεν. Ἔγραψε δὲ καὶ τὴν πρὸς Ρωμαίους τοῦ ἀποστόλου Παύλου Ἐπιστολήν, καθὼς τὸ μαρτυρεῖ μόνος εἰς αὐτὴν λέγων· «Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ ὁ Τέρτιος, ὁ γράψας τὴν ἐπιστολήν, ἐν »Κυρίῳ.» (Ρωμ. ις'. 22). Μάρκος δὲ ὁ τοῦ Βαρνάβα ἀνεψιὸς ἐξ ἀδελφοῦ, τὸν ὁποῖον ἀναφέρει ὁ Παῦλος εἰς τὰς Ἐπιστολάς του (β'. Τιμοθ. δ'. 11. Φιλήμ. 23), καὶ μάλιστα εἰς τὴν πρὸς Κολασσαεῖς λέγων· «Ἀσπάζεται Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα» (Κολασ. δ'. 10)· οὗτος, λέγω, ὁ Μάρκος ἔγεινεν Ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος, καὶ διὰ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος ἐξωλόθρευσε τῶν εἰδώλων τὸ σέβας. Ὁ Ὁ δὲ Ἰοῦστος ὅστις καὶ Ἰησοῦς ὠνομάζετο, ἔγεινεν Ἐπίσκοπος Ἐλευθερουπόλεως (3)· καὶ διὰ τῶν λόγων καὶ τῶν θαυμάτων ὅσα ἐτέ-

(1) Μήπως οὗτος εἶναι ὁ ἐν ταῖς Πράξεσιν ἀναφερόμενος, ὅστις καὶ Ἰωσὴφ, καὶ Βαρσαβᾶς ἐκαλεῖτο; «Ἔστησαν γάρ, φησι, δύο Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος» (πράξ. ά. 23.) Οὗτος δὲ ὁ Ἰοῦστος εἶχε καὶ βιβλίον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον φέρει καὶ μαρτυρίαν ὁ Ἀρεοπαγίτης Διονύσιος ἐν τῷ περὶ «θείας εἰρήνης» κεφ. ιά. λέγων· «Ἣν (θείαν εἰρήνην δηλαδὴ) ἱερὰν ἀφθεγξίαν ὁ θεῖος Ἰοῦστος ἀποκαλεῖ.»

(2) Ὁ Σωσίπατρος οὗτος ἑορτάζεται κατὰ τὴν δεκάτην τοῦ Νοεμβρίου μετὰ Ὀλυμπᾶ, Ροδίωνος, Ἐράστου καὶ Κουάρτου. Ἑορτάζεται δὲ καὶ κατὰ τὴν εἰκοστὴν ἐννάτην τοῦ Ἀπριλίου μετὰ τοῦ Ἰάσονος.

(3) Σημείωσαι, ὅτι κατὰ τὸν Δοσίθεον ἡ Ἐλευθερούπολις αὕτη λέγεται Ἀραβιστὶ Μπέητ Γεμπρίν. Τὸν δὲ Ἰοῦστον τοῦτον ὀνομάζει καὶ αὐτὸς Ἰωσὴφ καὶ Ἰωσῆν· ὅστις ἦτο ἀδελφὸς Ἰακώβου τοῦ μικροῦ, ἤτοι τοῦ ἀδελφοθέου, εἷς ὢν ἀπὸ τοὺς ἑβδομήκοντα, καὶ ἐτέθη εἰς τὴν ἐκλογὴν μετὰ τοῦ

θεσεν εἵλκυσεν εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας ὅλους τοὺς ἐκεῖσε εὑρισκομένους ἀπίστους. Ὁ δὲ Ἀρτεμᾶς ἔγεινεν Ἐπίσκοπος εἰς τὴν Λύστραν, καὶ ὡς Χριστοῦ δόκιμος ὑπηρέτης διέλυσε πᾶσαν πλάνην καὶ μηχανὴν τῶν Δαιμόνων. Ὅθεν καὶ οἱ τέσσαρες οὗτοι Ἀπόστολοι ἀγωνισθέντες διὰ τὴν εὐσέβειαν, καὶ περιπεσόντες εἰς πειρασμοὺς μεγάλους, ἐν εἰρήνῃ παρέδωκαν τὰς ψυχάς των εἰς χεῖρας Θεοῦ (1).

Οἱ ἅγιοι ἐννέα Μάρτυρες πυρὶ τελειοῦνται.

»Πρὸς τὴν κάμινον θαρσύνει τοὺς ἐννέα,
»Θείου πόθου κάμινος ἐκκεκαυμένη.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΜΑΝΟΥΗΛ ξίφει τελειοῦται.

»Ξίφει χεθήτω, κἂν κοτύλη φησί μοι,
»Ὁ Μανουὴλ πέφυκεν αἵματος μία.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΔΟΜΕΤΙΟΣ ξίφει τελειοῦται.

»Νῦν καταφέρει τὴν σπάθην Δομετίου
»Ὁ δεινὸν οὗτος εἰσορῶν σπαθηφόρος.

Δήμιός τις τὸν Χριστὸν ἐπιγνούς, καὶ ἐν ζοφώδει φρουρᾷ βληθείς, τελειοῦται.

»Εἱρκτὴν σκοτεινὴν Δήμιος κατεκρίθη,
»Γνοὺς Χριστὸν ἐξάγοντα φῶς ἀπὸ σκότους.

Μεγαλυνάριον τῶν ἁγίων μαρτ. Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας.

Χαίροις τῶν μαρτύρων σεπτὴ θυὰς Ζηνόβιε μάκαρ, Ζηνοβία ἡ ἐκλεκτή, στηρίξαντες τὴν πίστιν τῇ χύσει τῶν αἱμάτων ὑπὲρ ἡμῶν Κυρίῳ ἀεὶ πρεσβεύσατε.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΛΑ', μνήμη τῶν ἁγίων ἓξ Ἀποστόλων ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα ΣΤΑΧΥΟΣ, ΑΠΕΛΛΟΥ, ΑΜΠΛΙΟΥ, ΟΥΡΒΑΝΟΥ, ΝΑΡΚΙΣΣΟΥ καὶ ΑΡΙΣΤΟΒΟΥΛΟΥ (2)

Ματθία. Δηλοῖ δὲ Ἰωσῆς σωτηρίαν, ἀπὸ τοῦ Ἰησοῦ παραγόμενον (Ὅρα σελ. 9. τῆς Δωδεκαβίβλου).

(1) Σημείωσαι, ὅτι περιττῶς γράφεται ἐδῶ παρὰ τοῖς Μηναίοις ἡ μνήμη τοῦ ἀποστόλου Ἀριστοβούλου, διότι αὕτη ἑορτάζεται κατὰ τὴν τριακοστὴν πρώτην τοῦ παρόντος, καὶ ἰδιαιτέρως κατὰ τὴν δεκάτην πέμπτην Μαρτίου.

(2) Ὅρα καὶ εἰς τὰς δεκαπέντε Μαρτίου, ὅπου ἰδιαιτέρως ἑορτάζεται ὁ ἅγιος οὗτος Ἀριστόβουλος.

Εἰς τὸν Στάχυν.

»Στάχυς δρεπάνῳ τῆς τελευτῆς ὡς στάχυς
»Ἐκ τοῦ παρόντος ἐκθερίζεται βίου.

Εἰς τὸν Ἀπελλῆν, Ἀμπλίαν, Οὐρβανὸν καὶ Νάρκισσον.

»Ἡ τετράχορδος τῶν Ἀποστόλων λύρα
»Σιγᾷ στερήσει πνευμάτων ὡς κολάβων.

Εἰς τὸν Ἀριστόβουλον.

»Ψυχὰς Ἀριστόβουλος ἀγρεύσας λόγῳ,
»Χριστῷ πρόσεισι μισθὸν αἰτῶν τῆς ἅγρας.
»Πρώτῃ ἐν τριακοστῇ Ἀπόστολοι ἓξ τέλος εὗρον

Ἐκ τῶν πέντε τούτων Ἀποστόλων, ὁ μὲν ἅγιος Στάχυς ἔγεινε πρῶτος Ἐπίσκοπος Βυζαντίου, ἀπὸ τὸν πρωτοκλητον Ἀνδρέαν· οὗτος δὲ ἔκτισεν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν Ἀργυρούπολιν, ἥτις ἔκειτο παρὰ τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐκεῖ ἐδίδασκε τὰ ἐν αὐτῇ συναγόμενα πλήθη τῶν Χριστιανῶν. Διανύσας λοιπὸν εἰς τὸ ἀποστολικὸν κήρυγμα δεκαεξ ἔτη, ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ. Ὁ δὲ Ἀπελλῆς ἔγεινεν Ἐπίσκοπος Ἡρακλείας, καὶ πολλοὺς προσαγαγὼν εἰς τὸν Χριστὸν ἔλαβε μακάριον τέλος (1). Ὁ δὲ Ἀμπλίας καὶ Οὐρβανὸς Ἐπίσκοποι καὶ αὐτοὶ χειροτονήθησαν ἀπὸ τὸν πρωτόκλητον Ἀνδρέαν· ὁ μὲν Ἀμπλίας τῆς Ὀδυσσουπόλεως, ὁ δὲ Οὐρβανὸς τῆς Μακεδονίας. Ἐπειδὴ δὲ ἐκήρυπτον τὸν Χριστόν, ἐκρήμνιζον δὲ τὰ εἴδωλα, διὰ τοῦτο ἐθανατώθησαν οἱ μακάριοι, καὶ οὕτως οἱ ἀοίδιμοι παρέδωκαν τὰς ψυχάς των εἰς χεῖρας Θεοῦ. Ὁ δὲ Νάρκισσος ἐχειροτονήθη Ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν· καὶ ἐπειδὴ ἐδίδασκε τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου, διὰ τοῦτο ἔλαβε διάφορα βάσανα, καὶ οὕτω διὰ μαρτυρίου ἐτελείωσε τὸν δρόμον τῆς ἀποστολῆς του. Ὁ δὲ Ἀριστόβουλος ἐχειροτονήθη καὶ αὐτὸς ποιμὴν λογικοῦ ποιμνίου, καὶ τὸν Χριστὸν κηρύττων εἰς ὅλους, ἔτυχε τῶν πόνων τοῦ μακαρίου τέλους (2).

---

(1) Σημείωσαι, ὅτι ἄλλος εἶναι ὁ Ἀπελλῆς οὗτος ἀπὸ τὸν ἑορτάζομενον κατὰ τὴν δεκάτην τοῦ Σεπτεμβρίου· καθότι ἐκεῖνος ἐχειροτονήθη Ἐπίσκοπος, ὡς μαρτυρεῖ τὸ ἐκεῖσε Συναξάριόν του, τὸ μετὰ Λουκᾶ καὶ Κλήμεντος γραφόμενον.

(2) Σημείωσαι, ὅτι τοὺς πέντε τούτους Ἀποστόλους ἀναφέρει ὁ Παῦλος εἰς τὴν πρὸς Ῥωμαίους Ἐπιστολήν του. Τὸν μὲν Στάχυν, λέγων· «Ἀσπάσασθε Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου» (Ρωμ. ιϛ'. 9) τὸν δὲ Ἀμπλίαν, λέγων· «Ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν Κυρίῳ» (αὐτόθι ιϛ'. 8) τὸν δὲ Οὐρβανὸν, λέγων· «Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ» (αὐτόθ. ιϛ'. 9)· καὶ τὸν Νάρκισσον, λέγων· «Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρ-

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ ἅγιος μάρτυς ΕΠΙΜΑΧΟΣ ὁ Αἰγύπτιος ξίφει τελειοῦται.

»Οὐ δειλὸς Ἐπίμαχος ὤφθη πρὸς ξίφος,
»Ἀπροσμάχητον σύμμαχον Θεὸν φέρων.

ά. Ὅταν τὸ σκότος τῆς ἀσεβείας διεχύθη εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην, καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐβιάζοντο ἀπὸ τοὺς ἀσεβεῖς διὰ νὰ θυσιάζωσιν εἰς τὰ εἴδωλα, τότε ἔλαμπεν ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἄλλους ὡς ἀστὴρ λαμπρόπατος ὁ μέγας ἀθλοφόρος Ἐπίμαχος. Καὶ ἡ μὲν πατρίς του ἦτο ἡ Αἴγυπτος, ἡ ὁποία καὶ τὸν ἐγέννησε καὶ τὸν ἀνέθρεψε, καὶ ἀπὸ τὰς ἀρετάς του πολλὴν ὠφέλειαν ἔλαβε· καὶ ὁδηγὸν μέν, ἢ διδάσκαλον δὲν εἶχε τινά· ἀφ' ἑαυτοῦ του ὅμως ἐβιάζετο νὰ φυλάττῃ καθαρὰ καὶ σῶμα καὶ ψυχήν, ἔχων πάντοτε διὰ βοηθοὺς τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν· τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἐπιθυμῶν τὴν ἀρετήν, ἔδραμεν εἰς τὸ Πηλούσιον ὄρος, καὶ κατῴκησε, καθὼς παλαιόθεν ὁ Ἰωάννης εἰς τὴν ἔρημον, καὶ ὁ Ἠλίας εἰς τὸ Καρμήλιον ὄρος.

β'. Διέτριβε λοιπὸν ἐκεῖ ὁ θαυμάσιος Ἐπίμαχος, διάγων μὲ πᾶσαν ἀρετήν, μὲ σκληραγωγίαν πολλήν, καὶ μὲ διαγωγὴν στενήν, καὶ τεθλιμμένην διὰ τὸν Χριστόν. Ἔρθασε δὲ τότε καὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν κριτὴς σκληρὸς καὶ ἀγριώτατος, ὁ ὁποῖος ἄλλο τίποτε δὲν ἐφρόντιζε, παρὰ νὰ καθυποτάξῃ τὴν πόλιν ὅλην εἰς τὴν ἀσέβειάν του. Ὅθεν τινὲς χριστιανοὶ φοβούμενοι τὰς ἀπειλάς, ἔφευγον εἰς τὰς ἐρήμους καὶ ὄρη. Ἄλλοι πάλιν ἐφαίνοντο εἰς τὸ φανερὸν εἰδωλολάτραι, ὄντες εἰς τὸ κρυφὸν Χριστιανοί. Ὅσοι δὲ ἤθελον φανερῶς νὰ πιστεύσωσιν τὸν Χριστόν, ἐπαραδίδοντο εἰς πικρότατα βάσανα.

γ'. Τότε λοιπὸν δὲν ὑπέφερε πλέον τὴν ἐρημίαν ὁ Ἐπίμαχος, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν πολὺν ζῆλον καὶ θέρμην τῆς εὐσεβείας παρακινηθείς, μὴ θέλων νὰ ὑβρίζεται ἡ πίστις του, κατεφρόνησεν ὁμοῦ, καὶ ἡσυχίαν καὶ ζωήν, καὶ ἐρχόμενος εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως, μηδὲν φοβηθεὶς ὡς ἀριστεύς, πρῶτον μὲν ἔρριψεν ἐκ θεμελίων τὸν εἰδωλικὸν ἐκεῖνον ναόν, ὁμοῦ μὲ τὰς χεῖράς του, καὶ μὲ δύναμιν θεϊκὴν βοηθούμενος· ἔδραμε δὲ καὶ ἐναντίον τοῦ κριτοῦ μὲ θυμὸν δίκαιον παιδεύων τὸν ὑβριστὴν

»κίσσου τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ» (αὐτόθ. ιϛ'. 11). Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον γράφει διὰ τὸν Ἀπελλῆν «Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ» (Ρωμ. ιϛ'. 10). διϊσχυρίζονταί τινες, ὅτι νοεῖται οὐχὶ διὰ τοῦτον, ἀλλὰ διὰ τὸν Σμύρνης Ἐπίσκοπον, τὸν κατὰ τὴν δεκάτην τοῦ Σεπτεμβρίου ἑορταζόμενον, ὡς εἴπομεν. Καὶ τοῦτο δὲ σημείωσαι, ὅτι τὸ λείψανον τοῦ ἀποστόλου Στάχυος εὑρίσκεται εἰς τὴν Ἀργυρούπολιν, τὴν πλησίον τοῦ Βυζαντίου. Καὶ ὅρα εἰς τὴν εἰκοστὴν ἕκτην τοῦ Αὐγούστου ἐν τῷ Συναξαρίῳ τοῦ ἑτέρου μάρτυρος Ἀδριανοῦ.

τοῦ Θεοῦ, καὶ ἂν ἴσως καὶ δὲν ἤθελον τὸν ἐμποδίσῃ οἱ στρατιῶται τοῦ κριτοῦ, ἤθελε γείνῃ ὁ τύραννος πτῶμα δακρύων ἄξιον, τὸ ὁποῖον μὴ ὑποφέρων ὁ κριτής, ἤναψεν ἀπὸ τὸν θυμὸν ὅλος, διότι ἄνθρωπος εὐτελής, καὶ καταξεσχισμένος, καὶ ἄλουστος αὐθαδίασε κατ' αὐτοῦ· τοιουτοτρόπως εὐθὺς λοιπὸν δέσμιον τὸν ἐπαρέδωσεν εἰς τὴν φυλακὴν διὰ νὰ τὸν τιμωρήσῃ μετὰ ταῦτα.

δ'. Ηὗρε λοιπὸν εἰς τὸ δεσμωτήριον καὶ ἄλλους πολλοὺς διὰ τὴν εὐσέβειαν κεκλεισμένους, καὶ ἀμελῶν διὰ τὸν ἑαυτόν του ὁ καλὸς Ἐπίμαχος, ἐστερέωσε τοὺς λοιποὺς εἰς τὸ μαρτύριον, καὶ ἀνικήτους κατέστησε. Καλέσας λοιπὸν αὐτοὺς ὁ τύραννος, καὶ βλέπων αὐτοὺς κατὰ πολλὰ στερεωτέρους καὶ θερμοτέρους, καὶ ἐρωτῶν τὴν αἰτίαν, ἔμαθε πῶς ἦτον αἱ νουθεσίαι τοῦ Ἐπιμάχου. Τούτων λοιπόν, ὕστερον ἀπὸ πολλὰς καὶ ἀνυποφόρους τιμωρίας, ἔκοψε τὰς τιμίας αὐτῶν γλώσσας διὸ νὰ μὴ ἐλέγχωσι τὰς παρανομίας του, ἔπειτα καὶ διὰ μαχαίρας αἱ μακάριαι αὐτῶν ἀπεκόπησαν κεφαλαί. Ὕστερον δὲ ἀπὸ αὐτὰ ἔφερε δεδεμένον τὸν γενναῖον Ἐπίμαχον καὶ τοῦ εἶπε, «διατί ἐσὺ ὁ σεμνὸς κατὰ τὴν μορφὴν καὶ σεβάσμιος, κατήντησας εἰς τόσην δυσσέβειαν, ὥστε ὄχι μόνον ἡμᾶς καταφρονῇς, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς θεούς, καὶ τοὺς αὐτοκράτορας βασιλεῖς; πλὴν δὲν εἶναι παράδοξον ἂν ἔσφαλες καὶ ἐσὺ ὡς ἄνθρωπος· διὰ τοῦτο διορθώσου μὲ τὴν μετάνοιαν, καὶ θυσίασον τοῖς θεοῖς, διὰ νὰ μὴ λάβῃς κακὸν θάνατον.» Πρὸς ταῦτα ὁ θερμὸς ὄντως τῆς ἀληθείας ὑπέρμαχος ἀπεκρίθη· «γίνωσκε, ὦ δικαστά, ὅτι δὲν θέλεις δυνηθῇ ποτὲ νὰ μὲ καταπείσῃς, ὄχι μόνον νὰ ἀρνηθῶ τὴν εὐσέβειαν, ἀλλ' οὔτε λόγον ἄπρεπον νὰ εἰπῶ διὰ τὴν πίστιν μου. Διότι ἐγὼ τὸν Χριστὸν ὁμολογῶ, καὶ κηρύττω, ὁ ὁποῖος ἔκαμε τὰ πάντα, καὶ τὸν ἄνθρωπον ἔπλασε, καὶ νόμον τοῦ ἔδωσε, καὶ νοῦν τοῦ ἐχάρισε, καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν μας ἐσαρκώθη, καὶ ἐσταυρώθη, καὶ ἐτάφη καὶ ἀνέστη, καὶ ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανούς, καὶ πάλιν θέλει ἔλθῃ μετὰ δόξης πολλῆς. Ὥστε ὅπου ἄμποτε καὶ σὺ ἀποδιώκοντας τὸ σκότος τῆς ἀσεβείας, νὰ ἤθελες ἀναβλέψει εἰς τὸ γλυκὺ φῶς ἐκεῖνο· διότι νομίζετε πῶς ἀνωφελῶς βασανιζόμεθα; δὲν εἴμεθα ἐχθροὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ ἐπίβουλοι, ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶναι ἄλλη ζωὴ κατὰ πολλὰ τιμιωτέρα τῆς παρούσης, καὶ κόσμος ἕτερος, καὶ ἀγαθῶν ἀπόλαυσις αἰωνία, διὰ τοῦτο καταφρονοῦμεν καὶ τὸν φαινόμενον τοῦτον κόσμον, καὶ τὰ σώματά μας ὡς φθαρτὰ καὶ πρόσκαιρα· αὕτη εἶναι ἡ ὁμολογία μας, καὶ εἰς αὐτὴν εἴμεθα στερεωμένοι, καὶ δι' αὐτὴν ἕτοιμος εἶμαι νὰ ὑποφέρω πᾶσαν βάσανον καὶ τιμωρίαν· ἀλλὰ ἀνίσως καὶ σύντομα μὲ θανατώσῃς, καὶ εἰς ἐμὲ πολλὴν χάριν θέλεις κάμῃ, καὶ τὸν ἑαυτόν σου θέλεις ἐλευθερώσῃς ἀπὸ αἰσχύνην καὶ ἐντροπήν· διότι ὅσον μᾶς τιμωρήσῃς, τόσον περισσότερον θέλεις ἰδῇς πῶς καταφρονοῦμεν ταῖς προσταγαῖς σου, διὰ

νὰ ἰδοῦν καὶ οἱ σύντροφοί μου νὰ στερεωθοῦν περισσότερον.» Εἰς ταῦτα ἀπορῶν ὁ τύραννος, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ τὸν καταπείσῃ, τὸν ἐκρέμασεν εἰς τὸ ξύλον, καὶ τὸν ἐξέσχιζαν μὲ σιδηρᾶ ὀνύχια· ὁ δὲ μάρτυς ἔχαιρε, καὶ ὠνόμαζε τὸν ἑαυτόν του μακάριον, πῶς ἐμιμεῖτο τὸν Δεσπότην του. Ἔλεγε δὲ ὅτι, ἐὰν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τὸν ἑαυτόν μας, καὶ ἐσταυρώθη, καὶ χολὴν καὶ ὄξος ἐποτίσθη, καὶ ἐλογχεύθη, πῶς ἐγὼ ὁ δοῦλός του νὰ μὴ τὸν μιμηθῶ μὲ πολλὴν εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίασιν; Διὰ τοῦτο ἐζήτει καὶ τὴν λόγχην, καὶ τὴν χολὴν ἐπεθύμει, καὶ ἂς ἔλθουν, ἔλεγε, τὰ κολαφίσματα, τὰ ἐμπτύματα, ὁ ἀκάνθινος στέφανος, ὁ κάλαμος· ποῦ εἶναι, ἔλεγεν, οἱ ἐμπαιγμοί; ποῦ τὰ ραπίσματα; διότι εἰς ἐμένα ὅπου βλέπω ἐκεῖνα καὶ ἐπιθυμῶ, μικρὰ νομίζονται τὰ παρόντα καὶ οὐτιδανά.

έ. Ὁ σκληρὸς λοιπὸν καὶ ἀπάνθρωπος τύραννος, ἀκούων ταῦτα, ἐπρόσταξε καὶ τὸν ἐκτυποῦσαν μὲ λίθους ὀξεῖς, διὰ νὰ θανατωθῇ γρήγορα, ἔστω καὶ νὰ συντρίβεται το σῶμά του πυκνὰ ἀπὸ τοὺς λίθους. Δὲν ἐγίνωσκεν ὅμως ὁ ἀνόητος κριτὴς πῶς κάμνει τὸν Μάρτυρα λαμπρότερον, καὶ πῶς τοῦ προξενεῖ πρὸς Θεὸν περισσοτέραν παρρησίαν. Διότι ἀκούσατε πῶς ἔλαβε φανερωτέραν τὴν θείαν χάριν, καὶ πῶς ἤρχισε νὰ θαυματουργῇ.

ς΄. Αὐτὸς λοιπὸν κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου ἐξεσχίζετο, καὶ μὲ λίθους τὰ κοκκαλά του συνετρίβοντο· κἄποια δὲ κόρη τυφλὴ ἀπὸ τὸ ἕνα ὀμμάτι, τυχοῦσα ἐκεῖ, καὶ βλέπουσα τὸν Ἅγιον πῶς ἐβασανίζετο, κατὰ πολλὰ ἐλυπεῖτο· κἄποιον δὲ μέρος ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Μάρτυρος ἀπὸ ἐκεῖνα, ὅπου ἐξέσχιζαν, διὰ τοῦ ἀέρος φερόμενον, ἔσταξεν ἀπὸ τὸ αἷμα εἰς τὸ ὀμμάτι τῆς κόρης, καὶ ὁ σταλαγμὸς εὐθὺς (ὦ τοῦ θαύματος! ὦ ἀνεκδιηγήτου φιλανθρωπίας!) ἐφώτισε τὸν τυφλὸν ὀφθαλμόν, καὶ ὑγιῆ ἀποκατέστησεν, οὕτω καὶ σταλαγμὸς αἵματος μαρτυρικοῦ τοιαύτην ἰατρείαν χαρίζει.

ζ΄. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Μάρτυς ἀμετάθετος ἦτον ἀπὸ τὴν εὐσέβειαν, ἐδόθη τελευταία κατ' αὐτοῦ ἀπόφασις, καὶ διὰ ξίφους ἡ ἱερὰ αὐτοῦ ἀπεκόπη κεφαλή· καὶ τὸ μὲν τιμιον αὐτοῦ σῶμα, πιστοί τινες εὐλαβῶς ἐνδύσαντες τὸ ἐνεταφίασαν ἐκεῖ ὅπου ἐμαρτύρησε. Τούτου τὴν μαρτυρίαν ἐθαύμασε μὲν καὶ ὁ λαὸς τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ ὅλα τὰ περίχωρα τῆς Αἰγύπτου· τὸν ἐδόξασε δὲ καὶ μὲ στεφάνους λαμπροὺς ὁ ἀγωνοθέτης Θεὸς ἄνωθεν, διὰ τὸν ὁποῖον ἐπρόκρινε νὰ βχσανισθῇ, καὶ ἐπόθει νὰ γείνῃ μιμητὴς τῶν παθημάτων του. Ὦ πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις νῦν, καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. (1). (Ἐκ τῶν Ἀδαμάντων τοῦ Παραδείσου).

(1) Τὸν ἑλληνικὸν βίον τούτου συνέγραψεν ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή·

Μνήμη Ὁμολογητοῦ τινος ἀνωνύμου ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τοῦ μακαρίου Θεοδωρήτου.

»Κἂν ἀγνοῶμέν σοι τίς ἡ κλῆσις, μάκαρ,
»Πάντως σὺ ζώντων εἰ βίβλῳ γεγραμμένος!

Κατὰ τοὺς χρόνους Ἰουλιανοῦ τοῦ παραβάτου ἐν ἔτει τξά, (361) *ἤκμασεν ὁ Ἅγιος οὗτος, υἱὸς ἑνὸς ἱερέως τῶν εἰδώλων, καὶ ἐν δυσσεβείᾳ ἀνατραφείς. Ὅταν δὲ ἦτο νέος κατὰ τὴν ἡλικίαν, τότε ἐνεκολπώθη τὴν εὐσέβειαν κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Γυνή τις ὀνομαστὴ κατὰ τὴν εὐσέβειαν, καὶ διάκονος κατὰ τὸ ἀξίωμα, ἦτο φίλη τῆς μητρὸς τοῦ Ἁγίου τούτου· ὁσάκις δὲ ἡ τούτου μήτηρ, ἐπορεύετο μὲ τὸν μικρὸν ὄντα υἱόν της εἰς τὴν εὐσεβῆ ἐκείνην γυναῖκα, ἐχαιρέτα ἐκείνη, τόσον τὴν μητέρα, ὅσον καὶ τὸν υἱόν, καὶ παρεκίνει αὐτὸν εἰς τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν. Ἀφ' οὗ δὲ ἡ μήτηρ του ἀπέθανε, μετέβαινεν ὁ νέος εἰς τὴν εὐσεβῆ διάκονον, καὶ ἀπελάμβανε παρ' ἐκείνης τὴν συνήθη διδασκαλίαν. Ἐπειδὴ δὲ ἐδέχθη εἰς τὴν ψυχήν του τὰς συμβουλάς της, ἠρώτησεν αὐτήν, μὲ ποῖον τρόπον ἠδύνατο νὰ φύγῃ τὴν πλάνην τοῦ πατρός του, εἰδωλολάτρου ὄντος, καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν παρ' αὐτῆς κηρυττομένην εὐσέβειαν. Ἡ δὲ διάκονος εἶπεν εἰς αὐτόν· «Πρέπει, τέκνον μου, νὰ ἀποστραφῇς τὸν πατέρα σου, καὶ νὰ προτιμήσῃς τὸν Θεόν, τὸν δημιουργὸν ἐκείνου καὶ ἰδικόν σου· καὶ νὰ ὑπάγῃς εἴς τινα πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμενος, δύνασαι νὰ ἐκφύγῃς τὰς χεῖρας τοῦ δυσσεβοῦς Βασιλέως. Ὑπέσχετο δὲ ἡ θεοφιλὴς ἐκείνη, ὅτι αὐτὴ ἡ ἰδία θέλει λάβῃ πρόνοιαν διὰ τοῦτο.

Ὁ δὲ νέος εἶπε· «Θέλω ἔλθει εἰς σέ, καὶ θέλω παραδώσει εἰς τὰς χεῖράς σου τὴν ψυχήν μου.» Ἀφ' οὗ δὲ παρῆλθον ὀλίγαι ἡμέραι, ὁ μὲν Ἰουλιανὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ Δάφνην (ἦτο δὲ κώμη ἡ Δάφνη τῆς Ἀντιοχείας), ἵνα τελέσῃ ἑορτὴν εἰς τοὺς Δαίμονας, καὶ κοινὴν τράπεζαν· ἀνέβη δὲ καὶ ὁ τοῦ νέου τούτου πατήρ, καθὸ ἱερεύς, ὅσας συνείθιζε νὰ ἀκολουθῇ τὸν Βασιλέα, συμπαραλαβὼν καὶ τὸν νέον τοῦτον μεθ' ἑνὸς ἑτέρου υἱοῦ του, ἐπειδὴ αὐτοὶ ἦσαν νεωκόροι, ἤτοι προσμονάριοι τοῦ ναοῦ τῶν εἰδώλων, καὶ ἐρράντιζον τὰ φαγητὰ τοῦ Βασιλέως. Ἑπτὰ δὲ ἡμέρας συνείθιζον νὰ πανηγυρίζωσιν εἰς τὴν Δάφνην. Κατὰ τὴν πρώτην λοιπὸν ἡμέραν, ἀφ' οὗ παρέστη ὁ νέος οὗτος εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ Βασιλέως, καὶ ἐρράντισε τὰ μιαρὰ φαγητά, γεμίσας αὐτὰ ἀπὸ τὴν ἀκαθαρσίαν τῶν Δαιμόνων,

---

«Ἄρτι μὲν ἡ τῆς ἀσεβείας ἀχλὺς» (σώζεται ἐν τῇ Λαύρᾳ, ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις).

τότε ἀναχωρήσας δρομαῖος ἀπὸ τὴν Δάφνην, πορεύεται εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ εὑρίσκει τὴν θαυμασίαν ἐκείνην διάκονον, καὶ ἰδού, λέγει, ἦλθον εἰς σέ, χωρὶς νὰ φανῶ ψεύστης εἰς τὴν ὑπόσχεσίν μου· ὅθεν σὺ ἐπιμελήσου τόρα διὰ τὴν σωτηρίαν καὶ τῆς ψυχῆς μου καὶ τῆς ζωῆς μου, καὶ τελείωσον τὴν ὑπόσχεσίν σου. Παρευθὺς λοιπὸν ἠγέρθη ἡ θεοφιλὴς ἐκείνη, καὶ λαβοῦσα μεθ' ἑαυτῆς τὸν νέον, ὡδήγησεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ Μελέτιον τὸν Ἀντιοχείας, ὁ ὁποῖος ἰδὼν αὐτόν, τῷ εἶπε νὰ καθήσῃ κατὰ τὸ παρὸν ἐντὸς τοῦ ἐκεῖ εὑρισκομένου οἴκου. Ὁ δὲ πατήρ του ἐπεριτριγύριζεν εἰς τὴν Δάφνην ζητῶν τὸν υἱόν του, μεταβὰς δὲ καὶ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, περιείρχετο τοὺς δρόμους καὶ τὰς στενωπούς, ἔνθεν κἀκεῖσε περιστρέφων τοὺς ὀφθαλμούς του, μήπως ἴδῃ που τὸν ποθούμενον υἱόν του. Φθάσας δὲ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἐνθα κατῴκει ὁ θεῖος Μελέτιος, καὶ στρέψας ἄνω τὰ ὄμματα, βλέπει τὸν υἱόν του, ὅστις ἐκυπτεν ἐκ τῶν πιγκλίδων ὅθεν τρέξας, ἔσυρεν αὐτὸν ἀπὸ ἐκεῖ, καὶ τὸν κατεβίβασε. Καὶ ἀφ' οὗ τὸν ἔφερεν εἰς τὸν οἶκόν του, πρῶτον μὲν ἔδειρεν αὐτὸν δυνατά· ἔπειτα πυρώσας σουβλία, ἔθηκεν αὐτὰ εἰς τὰς χεῖρας καὶ πόδας καὶ ὠμοπλάτας τοῦ υἱοῦ του. Ὕστερον δὲ κλείσας αὐτὸν ἐντὸς κοιτῶνος, καὶ κλεῖθρα ἔξωθεν θέσας, ἀνέβη πάλιν εἰς τὴν Δάφνην.

Λέγει δὲ ὁ μακάριος Θεοδώρητος, ὅτι αὐτὰ ἤκουσε νὰ τὰ διηγῆται ὁ ἴδιος πατὴρ τοῦ νέου, ὁ μετὰ ταῦτα πιστεύσας, ὅστις ἦτο γέρων, ὅταν τὰ ἔλεγεν· ἐπρόσθεσε δέ, λέγει, ὁ γέρων καὶ ταῦτα ἀκόμη· ὅτι ὁ νέος οὗτος υἱός του ἔνθους γενόμενος, καὶ ἐμπλησθεὶς θείας χάριτος, ἐσύντριψε μὲν ὅλα τὰ εἴδωλα τοῦ πατρός ταν τὰ ἐν τῷ οἴκῳ εὑρισκόμενα, ἐπεριγέλα δὲ καὶ τὴν τῶν εἰδώλων ἀσθένειαν. Ὕστερον δὲ συλλογισθεὶς τὴν πρᾶξίν του, ἤτοι τὴν συντριβὴν τῶν εἰδώλων, ἐφοβήθη τὴν ἔλευσιν τοῦ πατρός του· ὅθεν παρεκάλεσε τὸν δεσπότην Χριστὸν νὰ νεύσῃ, ἵνα συντριβῶσι μὲν τὰ κλεῖθρα, ἀνοιχθῶσι δὲ αἱ θύραι, ἐπειδή, ἔλεγε, διὰ σέ, Κύριε, ταῦτα ἔπαθον καὶ ἐποίησα. Ἅμα δὲ τοῦτο εἶπεν, ἔπεσον τὰ κλεῖθρα, ἠνοίξαν δὲ αἱ θύραι· καὶ εὐθὺς ἔδραμεν εἰς τὴν θεοφιλῆ διδάσκαλόν του, ἥτις ἐνδύσασα αὐτὸν γυναικεῖα φορέματα, ἐτήρησεν εἰς τὸν οἰκόν της· ἔπειτα ἐπρόσφερεν αὐτὸν πάλιν εἰς τὸν θεῖον Μελέτιον. Ὁ δὲ ἅγιος Μελέτιος, ἀπέστειλεν αὐτὸν διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Παλαιστίνην πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον τῶν Ἱεροσολύμων· ἦτο δὲ τότε Ἱεροσολύμων ὁ θεῖος Κύριλλος. Ἀφ' οὗ δὲ ἀπέθανεν ὁ Ἰουλιανός, ὡδήγησεν ὁ νέος οὗτος εἰς τὴν εὐσέβειαν καὶ τὸν πατέρα του, καθὼς ὁ ἴδιος οὗτος πατήρ του, γέρων ἤδη ὤν, τοῦτο διηγήθη εἰς ἡμᾶς, φέρων ἀκόμη εἰς τὸ σῶμά του καὶ τὰ στίγματα καὶ σημεῖα τῶν πληγῶν, ὅσας ἔλαβε διὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ πί-

στιν. Ὁ νέος λοιπὸν οὗτος καὶ ἄλλους πολλοὺς εἰδωλολάτρας ὁδηγήσας εἰς τὴν τῆς εὐσεβείας ἐπίγνωσιν μὲ τοὺς λόγους του καὶ μὲ τὴν ἐνάρετον πολιτείαν του, ἀπῆλθεν εἰς τὰς αἰωνίους Μονάς.

Ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν ΙΑΚΩΒΟΣ Ἐπίσκοπος Μυγδονίας, εἷς τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ θεοφόρων Πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, ἐν εἰρήνῃ τελειοῦται.

»Ὁ Ἰάκωβος πτερνίσας σαρκὸς πάθη,
»Φερώνυμος δέδεικται ἐκ τῶν πραγμάτων.

Οὗτος ὁ ἅγιος πατὴρ ἡμῶν Ἰάκωβος ἐγεινεν Ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς Μυγδονίας, ἡ ὁποία ὀνομάζεται καὶ Νησίκη· διὰ δὲ τὴν ἄκραν αὐτοῦ ἀρετὴν ὑπῆρξε μέγας θαυματουργός, καὶ νεκρὸν ἀναστήσας μὲ τὴν τοῦ Χριστοῦ δύναμιν, καὶ πολλοὺς ἐπιστρέψας ἀπὸ τὴν εἰδωλομανίαν εἰς τὴν θεογνωσίαν. Ἀλλὰ καὶ πολλοὺς Χριστιανούς, οἵτινες ἠρνήθησαν τὸν Χριστὸν διὰ τὸν φόβον τῶν Τυράννων καὶ τῶν βασάνων, πάλιν ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Χριστόν, συγγράψας καὶ βιβλίον ὠφελιμώτατον, μέρη τινὰ τοῦ ὁποίου ἀναφέρει ὁ Ἐπίσκοπος Θεοδώρητος εἰς τὴν καλουμένην φιλόθεον αὐτοῦ Ἱστορίαν. Οὗτος πολλοὺς πειρασμοὺς ἐδοκίμασεν ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρας Βασιλεῖς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας, καὶ ποσῶς δὲν ἐμαλάχθη ἡ γνώμη του. Ἔφθασε δὲ καὶ ἕως εἰς τοὺς χρόνους τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ ἐν τῇ Ἁγίᾳ οἰκουμενικῇ πρώτῃ Συνόδῳ τῇ συστάσει ἐν ἔτει τκέ(325), ἐχρημάτισεν εἷς τῶν ἐκεῖ παρόντων τριακοσίων δεκαοκτὼ θεοφόρων Πατέρων· καὶ ἀφ' οὗ ἐβεβαίωσε καὶ ἐπεσφράγισε τὰ ἐκεῖ κηρυχθέντα μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ, μετέβη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ συνήντησε τὸν μέγαν Μητροφάνην τὸν Κωνσταντινουπόλεως, μὲ τὸν ὁποῖον συνομιλήσας, ἐκήδευσεν αὐτὸν τότε κοιμηθέντα· καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον του. Ὀλίγον δὲ καιρὸν ζήσας μετὰ ταῦτα, καὶ μὲ σημεῖα καὶ θαύματα διαλάμψας, ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ.

Μνήμη τῶν ἁγίων μαρτύρων ΣΤΕΦΑΝΟΥ, ΒΑΡΝΑΒΑ, ΤΡΟΦΙΜΟΥ, ΔΟΡΥΜΕΔΟΝΤΟΣ, ΚΟΣΜΑ, ΔΑΜΙΑΝΟΥ, ΣΑΒΒΑ, ΒΑΣΗ, ΑΒΡΑΜΙΟΥ καὶ τῆς συνοδίας αὐτῶν.

»Ἐννὰς Ἀθλητῶν, σὺν συνάθλων πληθύϊ,
»Ἴσων μετέσχον καὶ στεφάνων ἐν πόλῳ.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΠΑΙΣ λίθῳ τὴν κεφαλὴν βληθείς, τελειοῦται.

»Κοράλλιόν σοι λίθον ὡς δῶρον φέρει,
»Παῖς τὴν κεφαλὴν ᾑματωμένην λίθῳ.

Αἱ ἅγιαι δώδεκα Κόραι ἐν μέσῳ στοᾶς κρεμασθεῖσαι, τελειοῦνται.

»Ὡροσκοπεῖον τὸ στοᾶς μέσον ξύλον,
»Τὰς δώδεκα προῖσχεν ὡς ὥρας κόρας.

Οἱ ἅγιοι μάρτυρες ΣΕΛΕΥΚΟΣ καὶ ΣΤΡΑΤΟΝΙΚΗ οἱ σύζυγοι ξίφει τελειοῦνται, οἵτινες μύρον ἀένναον βλύζουσι.

»Χέουσιν αἷμα σύζυγοι διὰ ξίφους,
»Οἱ καὶ νεκροὶ χέουσιν εἰς ἀεὶ μύρον.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΓΟΡΔΙΑΝΟΣ, ξίφει τελειοῦται.

»Καὶ Γορδιανὸς Μαρτύρων ζητῶν κλέος,
»Ἐφεῦρε τοῦτο Μάρτυς ὀφθεὶς ἐκ ξίφους.

Ὁ ἅγιος μάρτυς ΕΠΙΜΑΧΟΣ ὁ Ρωμαῖος ξίφεσι κατακοπείς, τελειοῦται.

»Ξιφῶν ὀδόντας Ἐπίμαχε καρτέρει,
»Ἄγχεις γὰρ ἐχθρούς, ὧν ὀδόντες ὡς ξίφος.

Οἱ ἅγιοι τρεῖς Μάρτυρες οἱ ἐν Μελιτινῇ τὰ σκέλη συντριβέντες, τελειοῦνται.

»Τρεῖς συντριβέντες Μάρτυρες σκέλη ξύλοις,
»Τὰ μακρὰ συντρίβουσι τῆς πλάνης σκέλη.

Ὁ ἅγιος νεομάρτυς ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ὁ ἐν Χίῳ μαρτυρήσας κατὰ τὸ ᾳψνδ' (1754) ἔτος, ξίφει τιλειοῦται.

»Νίκης τὰ λαμπρὰ Νικόλαε βραβεῖα,
»Πρὸς Χριστοῦ ἀπείληφας στερρὸς ἀθλήσας.
»Τριακοστῇ ἐν πρώτῃ κάραν ἐκτμηθείς.

ά. Οὗτος ὁ νέος Μάρτυς τοῦ Χριστοῦ Νικόλαος, ἦτον ἀπὸ τὴν περίφημον νῆτον Χίον, ἀπὸ χωρίον Καρυὰς λεγόμενον, χριστιανὸς παλαιόθεν ἐκ γονέων καὶ προγόνων· καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ ὠνομάζετο Πέτρος, ἡ δὲ μήτηρ του Σταματοῦ, καὶ ὄχι μόνον ἦτον αὐτὸς Χριστιανός, κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ γένους, ἀλλὰ ἦτο μάλιστα Χριστιανὸς καὶ κατὰ τὰ χριστιανικὰ ἤθη, ἐκ νεαρᾶς του ἡλικίας, εὐλαβὴς δηλονότι εἰς τὰ θεῖα, ταπεινὸς εἰς ὅλους, σεμνὸς εἰς τὴν συναναστροφήν του, ἐγκρατὴς εἰς τὴν γλῶσσαν τόσον, ὥστε οὔτε βλασφημία, οὔτε οὐδεμία ἄλλη κακολογία, ἠκούετο ποτὲ ἀπὸ τὸ στόμα του· καὶ ἐπὶ πᾶσι ἡ ἁπλότης καὶ ἡ ἀκακία ἣν εἶχε, προσέτι καὶ ἡ ὑπομονή, ἀπὸ ὅλους ἐθαυμάζετο, καὶ ἐπαινεῖτο· καὶ σχεδὸν ἦτο ἐστολισμένος ὁ μακάριος ἐκ νεότητός του μὲ ὅλα ἐκεῖνα τὰ καλά, καὶ τὰς χάριτας, ἅπερ ἀναγινώσκομεν ἐν τοῖς βίοις τῶν παλαιῶν ἁγίων, ἅπερ προήγγελον, τί εἴδους ἄνθρωποι ἔμελλον νὰ κατασταθῶσι εἰς τὸ ὕστερον. Ἐπειδὴ καὶ ἡ ἁπλότης ἐκείνη, καὶ ἡ ἀκακία ἣν εἶχε, δὲν ἦτον εὐήθεια,

καὶ ἀνοησία, καθὼς συμβαίνει πολλάκις εἰς πολλούς, ἀλλ' ἦτον ἀγαθότης ἀληθινή, καὶ καλωσύνη, ἁπλότης δηλαδή, ἐναντία τῆς δολιότητος, καὶ ἀκακία ἐναντία τῆς πονηρίας, καὶ ἀκολούθως ἦτον ἀρετὴ θεάρεστος· τοιοῦτος ἦτον, χριστιανοί, ὁ θεῖος Νικόλαος ἀκόμα ἀπὸ τὰς ἀρχάς του, καίτοι δὲ ἀνετράφη ὁ εὐλογημένος ὀρφανὸς χωρὶς προστασίαν, καὶ παίδευσιν πατρός.

β'. Τί δὲ μετὰ ταῦτα; ἀφ' οὗ πλέον ἔφθασεν ἕως εἰς εἴκοσιν ἐτῶν ἡλικίαν, ἐσυμφώνησε μὲ ἄνθρωπόν τινα τοῦ αὐτοῦ χωρίου, Φραγκούλην ὀνομαζόμενον, καὶ ἀπελθόντες εἰς Μαγνησίαν, εἰργάζοντο τὴν οἰκοδομικὴν τέχνην, ὁ δὲ Νικόλαος ὅσον ηὔξανε κατὰ τὴν ἡλικίαν, τόσον προέκοπτε καὶ κατὰ τὰ προειρημένα καλά. Ἀλλὰ διὰ νὰ παραδράμω τὰ ἄλλα, ἓν μόνον ἀναφέρω, καὶ ἐξ αὐτοῦ δύναται νὰ συμπεράνῃ ἕκαστος καὶ τὰ ἄλλα· ἀκρὶς ἔπεσε καὶ ἐπνίγη εἰς τὸν τόπον ὅπου διέτριβον· καί τις τῆς συνοδίας των, Ἰωάννης ὀνομαζόμενος, Χῖος καὶ αὐτός, γνώσκων τὴν διάθεσίν του, ἔλαβεν ἐξ αὐτῶν τῶν πεπνιγμένων ἀκρίδων, καὶ ἔτριβεν εἰς τὸ πρόσωπόν του, διὰ νὰ τὸν δοκιμάσῃ ἐὰν θυμώσῃ, καὶ εἴπῃ πρὸς αὐτὸν σκληρόν, ἢ ἀπρεπῆ λόγον, καὶ αὐτὸς τόσην ὑπομονὴν ἔδειξεν, ὥστε ὅπου δὲν ἤνοιξε τὸ στόμα του νὰ εἰπῇ οὐδὲ τίποτε. Ἀλλ' ὁ τοιοῦτος ἀγαθός, καὶ χαριτωμένος νέος κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος ἐξύπνισε ἡμέραν τινα ἔξω φρενῶν, χωρὶς καμμίαν φαινομένην αἰτίαν, ἀλλὰ καίτοι ἐπαραφρόνησε, καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν νοῦν του, πάλιν δὲν ἔκαμεν ἔργα ἀφροσύνης, καὶ τρέλλας· τόσον μόνον ἐφαίνετο, ὡς παραλογιασμένος, καὶ ἐνέος. Βλέποντες λοιπὸν οἱ ἀγαρηνοὶ ὡραῖον, καὶ εἰς τοιαύτην κατάστασιν, τὸν ἐπαρακίνουν νὰ τουρκεύσῃ, καὶ αὐτὸς μὴ ἔχων λόγισμὸν ὑγιῆ, ἠκολούθησεν εἰς αὐτοὺς καὶ χωρὶς μεγάλην βίαν· ὅθεν φέροντες αὐτὸν αὐτοὶ μὲ προθυμίαν μεγάλην καὶ ζῆλον πολύν, τὸν παρέστησαν εἰς τοὺς ἀρχηγούς των, λέγοντες πρὸς αὐτούς, ὅτι οὗτος ὁ νέος, ζητεῖ νὰ τουρκίσῃ· καὶ ἐκεῖ πάλιν ἐρωτώμενος ἐὰν θέλῃ νὰ τουρκεύσῃ ἐσιώπα, ὡς νὰ μὴ ἠσθάνετο, καὶ νὰ μὴ ἤκουεν τί τῷ ἔλεγον, καὶ λοιπὸν ἀγανακτήσαντες ἐξ αἰτίας τοιαύτης, αὐτὸν μὲν ὡς τρελλὸν δέροντες τὸν ἐδίωξαν ἐκεῖθεν, ἐκείνους δὲ ὅπου τὸν ἐπρόσφεραν τοὺς ἤλεγξαν καὶ ὠνείδισαν, διατὶ τοὺς ἔφεραν ἐκεῖ τοιοῦτον ἄνθρωπον.

γ'. Ὕστερον δὲ ἀπὸ τοῦτο φοβηθέντες οἱ ἄλλοι του συμπατριῶται νὰ μὴ πάθῃ κἀνένα κίνδυνον ψυχικόν, τὸν ἔφεραν εἰς τὴν Χίον εἰς τὴν ἀδελφήν του Δεσπινοῦ καλουμένην, διηγούμενοι πρὸς αὐτήν, καὶ τὰ ἐν τῇ Μαγνησίᾳ γενόμενα· αὐτὴ ὅμως ὢ καὶ τί νὰ εἰπῶ εἰς τὴν ἀφροσύνην της· δὲν τὰ ἐφύλαξε μυστικά, καὶ διὰ τοῦτο μετ' ὀλίγον ἔφθασεν εἰς τοὺς ἀγάδες τῆς Χίου ἡ κακὴ φήμη, ὅτι δηλαδὴ ἐτούρκισεν εἰς τὴν Ἀνατολήν· καὶ τότε βέβαια ἐκινδύνευε νὰ πάθῃ τὸ ναυά-

γιον μέσα εἰς τὸν λιμένα ὁ εὐλογημένος Νικόλαος· ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχε γλυτώσσει ἀπὸ τὸ πέλαγος τῆς Μαγνησιακῆς ἀσεβείας· τότε μαθόντες οἱ ἀγάδες τὰ περὶ τοῦ Νικολάου καὶ συλλαβόντες αὐτόν, ἤλλαξαν τὸ σχῆμα, καὶ τὸ ὄνομά του, καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἐφαίνετο μὲ φορέματα τουρκικά, καὶ μὲ τὸ ὄνομα Μεϊμέτης, καὶ ἄλλο δὲν τὸν ἔλειπε πλὴν τῆς περιτομῆς, τὴν ὁποίαν ποτὲ δὲν ἔλαβεν· ὑστερεῖτο ὅμως τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων, προσεκολλήθη εἰς τοὺς κρεοπώλας, καὶ βόσκων τὰ ζῶα ὅπου εἶχαν διὰ σφαγήν, ἐλάμβανεν ἀπὸ αὐτοὺς τὴν ζωοτροφίαν του.

δ'. Ἐν μιᾷ λοιπὸν τῶν ἡμερῶν συνέβη κατὰ θείαν οἰκονομίαν νὰ τὸν ἰδῇ εἰς τὰ βουνὰ τῆς ἁγίας Ὑπακοῆς, κάποιος ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος ὀνόματι, συνέβη λέγω νὰ τὸν ἰδῇ, καὶ νὰ ἐρωτήσῃ περὶ αὐτοῦ τοὺς ἐκεῖ εὑρεθέντας, τί ἄνθρωπος ἦτον, καὶ ἀφ' οὗ ἔμαθεν ἀπὸ αὐτοὺς τὰ πάντα γινώσκων ὅτι ἡ δήλωσις τῶν λόγων τοῦ Κυρίου, φωτιεῖ καὶ συνετιεῖ νηπίους, προσῆλθεν εἰς αὐτόν, καὶ ἀφ' οὗ τὸν ἠρώτησε καὶ ἐγνώρισε τὴν πολλήν του ἁπλότητα, τὸν ἐδοκίμαζε πλέον μὲ τρόπους ἐπιτηδείους, νὰ καταλάβῃ τὴν γνώμην του ποῦ κλίνει, ἔπειτα καὶ τινας συμβουλὰς τῷ ἔδωκε τί νὰ κάμῃ, καὶ πῶς νὰ διάγῃ· καὶ αὐτὰ φαίνεται ὅτι ἦσαν ἡ ἀρχή, καὶ ἡ ἀφορμὴ τῆς μεταβολῆς, καὶ τῆς διορθώσεώς του, διατὶ ἐκεῖθεν ἀναχωρήσας, ἦλθεν εἰς κάποιον τόπον ὑδραγώγιον λεγόμενον, καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ μέσα εἰς μίαν κεκρημνισμένην Ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Ἄννης· πλὴν ἔκλεισε τοὺς σωματικοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ὕπνον, ἤνοιξεν ὅμως τοὺς ψυχικοὺς ὡς ἄλλος Ἰακώβ, εἰς ὀπτασίαν παράδοξον, καὶ ἰδοὺ βλέπει μίαν ὡραιοτάτην κόρην, μὲ ξενικὴν στολὴν ἐνδεδυμένην, καὶ τῷ λέγει, «σήκω, πήγαινε εἰς τὸν ἱερέα τοῦ Ναοῦ τοῦ Υἱοῦ μου νὰ σὲ λούσῃ, νὰ ὑγιάνῃς διὰ νὰ σὲ πάρω γαμβρόν.» Ἔπειτα διϊπνισθείς, ἔτρεξε μετὰ χαρᾶς μεγάλης εἰς τὸ χωρίον διηγούμενος αὐτολεξεὶ πρὸς τὴν ἀδελφήν του τὸ ὅραμα ἐκεῖνο· αὐτὰ τὰ ἴδια, ἀνήγγειλλαν καὶ εἰς τὸν ἐφημέριόν των Γεννάδιον ὀνομαζόμενον, ζητοῦντες τὴν λύσιν καὶ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ ὀνείρου· ὁ δὲ νομίζων τὸ ὄνειρον ἁπλῶς ἢ ἀποτέλεσμα τῆς ἀφροσύνης του, τοὺς ἐδίωξε, λέγων τῷ τρελλῷ τὸ ὄνειρον θέλομεν ἐξετάσει τί εἶναι, καὶ τί δηλοῖ; ἐπειδὴ δὲ ὁ προρρηθεὶς ἀρχιμανδρίτης, εἶχε τῷ τότε καλὴν ὑπόληψιν, προσέτι ἦτον καὶ προεστὼς εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ὅπου εἶναι εἰς τὸ παλαιόκαστρον, διὰ τοῦτο προσῆλθον εἰς αὐτόν, νὰ τῷ ψάλλῃ ἁγιασμούς, καὶ νὰ τοῦ ἀναγνώσῃ ἐξορκισμούς, μήπως τάχα αὐτὰ ἐνοοῦσε λοῦσμα ἡ φανεῖσα κόρη, καὶ αὐτὸν (τὸν ἀρχιμανδρίτην λέγω), ἔλεγεν ἱερέα τοῦ Ναοῦ τοῦ Υἱοῦ της, καθὼς καὶ ἡ ἔκβασις τῶν πραγμάτων τὸ ἔδειξε, διότι προσκαλεσάμενος τὴν θείαν βοήθειαν, διὰ τῶν εὐχῶν τοῦ ἱεροῦ ἀρχιμανδρίτου ἐκείνου, ἔλαβε τὸ ποθούμενον, τοῦτ' ἔστιν ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτόν του καὶ ὑγειάνθη, καὶ ἔγεινε καθὼς ἦτον πρότερον, εἰς διάστημα

δύο ἡμερονυκτίων· ὁ δὲ ἀρχιμανδρίτης, ἀφ' οὗ θεία χάριτι τὸν κατέστησεν ὑγιᾶ, καὶ φρόνιμον, ἐφρόντισε πλέον καὶ διὰ τὴν ψυχικήν του ὑγείαν· ὅθεν τὸν ἐκατήχησε καλῶς καὶ τὸν ἐδίδαξεν ἱκανῶς, καὶ οὕτως, ἀφ' οὗ τὸν ἔβαλεν εἰς ὁδὸν μετανοίας, καὶ χριστιανικῆς ζωῆς, τὸν ἀπέλυσεν ἐν εἰρήνῃ.

έ. Τὰ ἐπίλοιπα ὅμως τῆς διηγήσεως ἀδελφοί, εἶναι θαυμαστὰ καὶ παράδοξα, καὶ ὡς τοιαῦτα, καὶ περισσοτέραν ζητοῦσι τὴν προσοχήν, διότι ἐλθὼν εἰς τὸν ἑαυτόν του ὁ νέος καὶ σωφρονισθεὶς χωρὶς νὰ τοῦ μείνῃ κανὲν ἐλάττωμα, ἤρχισε νὰ κάμνῃ μίαν θαυμασίαν μετάνοιαν, καὶ ἀπορρίψας ἀπὸ μιᾶς πᾶσαν σωματικὴν φροντίδα ὁ ἀοίδιμος, μὲ νηστείαν καὶ προσευχήν, καὶ ἀγρυπνίαν, διήρχετο ὅλον τὸν πρὸ τοῦ μαρτυρίου καιρόν, καὶ μὲ γονυκλισίας σχεδὸν ὑπὲρ ἀριθμόν· πολλάκις δὲ καὶ παρακινούμενος ἀπὸ τὴν ἀδελφήν του, νὰ δώσῃ ὀλίγην ἄνεσιν εἰς τὸν ἑαυτόν του, ἀπὸ τὴν πολλὴν νηστείαν, καὶ ταλαιπωρίαν, δὲν ἠθέλησεν, ἀλλ' ἔμεινε νηστεύων συναπτῶς καὶ δύο, καὶ τρεῖς ἡμέρας· βλέπων δὲ τὴν εἰκόνα τῆς ἀποτομῆς τοῦ τιμίου Προδρόμου, ἥρπαζε καὶ τὴν καταφίλει ἀχόρταστα, (ὁ τόσον εἰκονομάχος ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀφροσύνης του), καὶ μὲ θερμὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ καρδίαν συντετριμμένην, καὶ τεταπεινωμένην, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀναμμένην ἀπὸ τὴν φλόγα τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀγάπης, Ἅγιε τοῦ Θεοῦ λέγει, καθὼς ἐσὺ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ ἀπεκεφαλίσθης, οὕτω ἀξίωσον καὶ ἐμὲ νὰ ἀποκεφαλισθῶ διὰ τὴν ἀγάπην του· (ὦ ἔρως! ὦ ἀγάπη θερμοτάτη πρὸς τὸν Χριστόν· ὄντως μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει·) ὅθεν μὲ ὅλον ὅπου ἦτον δυνατόν, νὰ ὑπάγῃ εἰς κανένα μέρος, καὶ ἐκεῖ, καὶ τὸν Χριστὸν νὰ λατρεύῃ, καὶ τὴν ζωήν του νὰ φυλάττῃ, μὲ ὅλον τοῦτο μὴ φοβηθεὶς ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι ἐνεφανίζετο ὡς Χριστιανός, τόσον ὅπου καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μετὰ τῶν ἄλλων ἐπήγαινεν. Ἀλλ' ἐπειδὴ πρὸ ὀλίγου ἐφαίνετο, καὶ ἐγνωρίζετο ὡς Τοῦρκος, διὰ τοῦτο φοβούμενοι οἱ ἄλλοι χριστιανοὶ τὸν κίνδυνον νὰ τὸν δέχωνται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν τρίτην φορὰν ὅπου ἐπῆγε πάλιν, τὸν ἐδίωξαν μὲ φωνάς, καὶ θόρυβον· αὐτὸς δὲ ὁ μακάριος ἐστάθη εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ, μὲ πρόσωπον σκυθρωπόν, καὶ βρεγμένον ἀπὸ δάκρυα, καὶ μὲ θρηνώδη φωνὴν «διατί μὲ διώκετε, τοῖς λέγει, ἀδελφοί, ἀπὸ τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ὅπου εἶμαι καὶ ἐγὼ Χριστιανός, ὡς καὶ ὑμεῖς; πλὴν Χριστιανὸς εἶμαι, καὶ Χριστιανὸς μέλλω νὰ ἀποθάνω· ἔπειτα σφραγίσας τὸν ἑαυτόν του τρεῖς φορὰς μὲ τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου σταυροῦ, ἐξῆλθεν ἔξω μετὰ δακρύων, καὶ ἀναστεναγμῶν, καὶ πηγαίνων εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐδόθη ὅλος εἰς θερμὴν δέησιν πρὸς τὸν Θεόν, ἕως ὅτου καὶ οἱ ἄλλοι ἐξῆλθον ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν· καὶ τότε, ἐπειδὴ εἶχεν ἀκουσθῇ πρότερον, ὅτι ὁ Νικόλαος, ἔστρεψε

πάλιν εἰς τὴν προτέραν του πίστιν, καὶ ἄφησε τὴν Τουρκικήν, ἐπειδὴ εἶχεν ἀκουσθῇ λέγω τοῦτο, νὰ καὶ φθάνουσιν ὡς ἐπὶ λῃστὴν μετὰ μαχαιρῶν, καὶ ὅπλων, οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τὸ κριτήριον, διὰ νὰ τὸν φέρουν εἰς ἐξέτασιν τοῦ τολμήματος· καὶ πρῶτον μὲν ἔδεσαν αὐτοῦ τὰς χεῖρας εἰς τὰ ὀπίσω, ἔπειτα δὲ συνέλαβον καὶ τὸν ἐφημέριον τοῦ χωρίου, καὶ ἄλλους δύο τοὺς προϋχοντας καὶ ὅλους ὁμοῦ τοὺς ἔφεραν εἰς τὸ κριτήριον· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους τρεῖς τοὺς ἐφυλάκισαν, μόνον δὲ τὸν Νικόλαον, παρέστησαν εἰς ἐξέτασιν· ὁ δὲ ἐξεταζόμενος, καὶ ἐρωτώμενος διατὶ νὰ ἀλλάξῃ τὸ σχῆμα καὶ τὸ ὄνομά του, καὶ νὰ γείνῃ πάλιν χριστιανός; «ἐπειδὴ ἐγὼ ἀπὸ χριστιανοὺς ἐγεννήθην, ἀποκρίνεται, καὶ χριστιανὸς ἀνετράφην, καὶ εἶμαι χριστιανός καὶ τὸν Χριστόν μου ποτὲ δὲν ἠρνήθηκα νὰ τουρκίσω, οὔτε θέλω τὸν ἀρνηθῇ ποτέ, ἀλλὰ χριστιανός μέλλω νὰ ἀποθάνω·» καὶ ταῦτα μὲν ὁ νέος· ὁ δὲ κριτὴς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τότε κατ' ἀρχὰς ἐδοκίμαζον μὲ πολλὰς κολακείας, καὶ διαφόρους ὑποσχέσεις, νὰ τὸν καταπείσωσι νὰ μένῃ εἰς τὴν θρησκείαν των· πλὴν ἄλλο δὲν ἐκατώρθωσαν μὲ αὐτά, παρὰ τοῦτο μόνον· ἄναψαν δηλονότι τὸν ζῆλον τοῦ Μάρτυρος, καὶ οὔτε τοὺς κριτὰς ἠὐλαβήθη, οὔτε τὰ ἄλλα παριστάμενα πλήθη τῶν Ἀγαρηνῶν ἐφοβήθη, οὔτε ἄλλο τι ἐσυλλογίσθη, ἀλλὰ μὲ φρόνημα γενναῖον, μὲ λαμπρὰν φωνήν, καὶ μὲ γλῶσσαν ἐλευθέραν, ἤλεγξε τὴν θρησκείαν των, ἐχλεύασε καὶ κατεγέλασε τὴν ἀγνωσίαν των, καὶ τὴν πλάνην των· καὶ οὐδεὶς ἀπὸ αὐτοὺς ἐδυνήθη νὰ ἀντείπῃ, καὶ νὰ ἐναντιωθῇ, κατὰ τὴν Κυριακὴν ὑπόσχεσιν τὴν λέγουσαν, «ἐγὼ δώσω ὑμῖν στόμα, καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν, οὐδὲ ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.»

ς΄. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἀπὸ τὴν θείαν παρρησίαν, καὶ τὴν πνευματοκίνητον γλῶσσαν τοῦ Μάρτυρος, ἐνικήθησαν καὶ κατῃσχύνθησαν, μετέβαλον τὴν ἡμερότητα εἰς θηριώδη ἀγριότητα, τὰς κολακείας, καὶ τὰς ὑποσχέσεις, εἰς ἀπειλάς, καὶ φοβερισμούς· ὅθεν χωρὶς νὰ χάσωσι καιρόν, τὸν ἔστρωσαν εἰς τὸ ξύλον, καὶ μὲ ἄκραν σκληρότητα, περισσοτέρους ἀπὸ πεντακοσίους ραβδισμοὺς τὸν ἔδωκαν εἰς τοὺς πόδας· καὶ μετὰ τὴν βάσανον ταύτην τὸν ἔρριψαν οὕτω ἀθεράπευτον μέσα εἰς τὴν φυλακήν, καὶ ὄχι μόνον, ἀλλὰ καὶ μὲ ἀπανθρωπίας ὑπερβολήν, ἔσφιγξαν τοὺς καταπληγωμένους πόδας του, μέσα εἰς βασανιστήριον ξύλον, τὸ κοινῶς λεγόμενον τουμπροῦκι οἱ δὲ προειρημένοι τρεῖς ἐγχώριοί του, ἦσαν καὶ αὐτοὶ πεφυλακισμένοι ἀλλὰ χωρὶς βασάνους· ἀλλ' ὅμως δὲν ὑπέφερον οὐδὲ αὐτὴν τὴν στενοχωρίαν τῆς φυλακῆς, ἐτόλμησε δὲ νὰ εἰπῇ πρὸς αὐτὸν ὁ ἱερεὺς μάλιστα, ὁ διδάσκαλος τῆς εὐσεβείας, φεῦ! ἐτόλμησε λέγω νὰ εἰπῇ λόγον ὄντως σατανικὸν καὶ διαβολικόν· ἕως πότε, λέγει, μᾶς βασανίζεις; Τούρκευσε νὰ γλυτώσῃς καὶ σύ, καὶ ἡμεῖς,

καὶ διὰ ἕνα ἄνθρωπον ἡ χριστιανωσύνη δὲν ὀλιγοστεύει· τοῦτον ἀκούσας τὸν λόγον ὁ θεῖος Νικόλαος, τόσον ἐταράχθη, τόσον ἄναψεν ὁ ἔνθεος ζῆλός του, ὥστε δὲν τὸν εὐλαβήθη πλέον ὡς ἱερέα τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐχθρόν, ἐπίβουλον, καὶ προδότην τῆς εὐσεβείας, τὸν ἔπτυσε τρεῖς φορὰς εἰς τὸ πρόσωπον· λέγων, «σὺ ὁ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ, μὲ παρακινεῖς νὰ προδώσω τὴν πίστιν μου, ἀντὶ νὰ μὲ διδάσκῃς νὰ τὴν φυλάξω ἕως θανάτου;» μετὰ δὲ ἡμέρας τινάς, νομίζοντες οἱ Τοῦρκοι, ὅτι θέλει δειλιάσει ἀπὸ τὰς προτέρας τιμωρίας, καὶ οὕτω νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, τὸν προσήγαγον εἰς δευτέραν ἐξέτασιν· καὶ πάλιν ὑποσχέσεις μεγάλαι, πάλιν κολακεῖαι πολλαί· «λυπήθητι, λέγοντες, τὴν νεότητά σου ὦ τέκνον, τὴν ὡραιότητά σου, τὴν ζωήν σου, μὴ θελήσῃς νὰ ζημιωθῇς καὶ νὰ χάσῃς αὐτὰ τὰ καλά, ἀλλὰ κάμε ὑπακοὴν εἰς ἡμᾶς, διὰ νὰ σὲ τιμήσωμεν, καὶ νὰ σὲ δοξάσωμεν μεγάλως,» καὶ ταῦτα λέγοντες, τῷ ἔδειχναν κιβώτιον περιέχον πολλὰ φλωρία, καὶ ἄλλα ἀργύρια, καὶ μίαν φορεσιὰν λαμπρὰν καὶ πολυέξοδον, καὶ ὅλα αὐτὰ τῷ ἔλεγον, ἂς εἶναι ἐδικά σου, περιπλέον νὰ σὲ κάμωμεν υἱόν μας, μόνον ὑπάκουσον· εἰ δὲ καὶ μένῃς εἰς τὸ πεῖσμα, θέλομεν σὲ θανάτῳσει ἀπαραιτήτως μὲ σκληρότατον θάνατον, καὶ ταῦτα μὲν ἔλεγον οἱ τύραννοι.

ζ'. Τί δὲ ὁ Μάρτυς ἀνταπεκρίθη; οὔτε τὰς κολακείας σας δέχομαι, οὔτε τὰς ὑποσχέσεις βάλλω παντελῶς εἰς τὸν νοῦν μου· ἀλλ' οὐδὲ τὰς τιμωρίας, καὶ τὸν ἀπειλούμενον θάνατον φοβοῦμαι· χριστιανὸς εἶμαι, καὶ ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ οὐδὲν πρᾶγμα θέλει δυνηθῇ νὰ μὲ χωρίσῃ· πλὴν ἐάν μου ὑπακούητε ὑμεῖς πρότερον, (τοὺς λέγει μὲ τὴν σύντροφόν του ἁπλότητα), εἰς ζήτημά τι ὅπερ ἔχω νὰ σᾶς ζητήσω, ὑπακούω καὶ ἐγὼ εἰς ἐσᾶς ὕστερον· αὐτοὶ δὲ μὴ ἠξεύροντες τί ἦτον τὸ ζήτημά του, ὑπεσχέθησαν μετὰ χαρᾶς· τί δὲ ἦτο ἐκεῖνο τὸ ζήτημα; στέρξατε πρῶτον ὑμεῖς, τοὺς λέγει, νὰ σᾶς βαπτίσω νὰ σᾶς κάμω χριστιανούς, καὶ ἔπειτα κάμετε μὲ καὶ ἐσεῖς ὅ,τι θέλετε· τόσον δὲ τοὺς ἐτάραξεν αὐτὸς ὁ λόγος τοῦ Μάρτυρος, τόσον τοὺς ἄναψε τὸν θυμόν, ὥστε τοὺς ἔκαμε νὰ ἐπινοήσωσι καὶ νὰ ἀποφασίσωσιν, ἀκόμα νὰ μεταχειρισθῶσιν εἰς αὐτόν, τὰ πλέον δεινὰ καὶ ἀσυνήθιστα κολαστήρια· ἐπρόσταξαν λέγω, καὶ ἔχυσαν νερὰ κάτω εἰς τὸ ἔδαφος τῆς φυλακῆς, ἔπειτα ἔχοντες διαπερασμένα εἰς ἕνα σανίδι πολλὰ καὶ μυτερὰ καρφία, τὸ ἔβαλαν ἐπάνω εἰς τὰ νερὰ ἐκεῖνα, καὶ ὕστερον ἐξήπλωσαν τὸν Μάρτυρα ἐπάνω εἰς αὐτὰ τὰ καρφία τὰ διαπερασμένα εἰς τὸ σανίδι· ἐπὶ δὲ τοῦ στήθους καὶ τῆς κοιλίας του, ἐπέθηκαν μίαν βαρυτάτην πλάκα· εἰς δὲ τὸν λαιμὸν ἐπέρασαν ἁλυσίδα· καὶ ταὐτοχρόνως τοῦ εἶχαν τοὺς πόδας του εἰς τὸ τουμπροῦκι· ταῦτα μὲν ἐπρόσταξαν οἱ τύραννοι, οἱ δὲ ὑπηρέται ἐτελείωσαν τὰ προσταχθέντα τὸ ἐ-

γρηγορώτερον, ὁ δὲ Μάρτυς τοῦ Χριστοῦ, τὰ ὑπέμενε χαίρων, καὶ δοξάζων τὸν Θεόν. Ὁ Χριστὸς ὅμως ὅστις εἶναι τῶν Μαρτύρων τὸ κραταίωμα, καὶ ἡ δύναμις, δὲν ἄφησε τὸν δοῦλόν του ἀβοήθητον καὶ ἀπαρηγόρητον εἰς τοσαύτην ἀνάγκην, ἀλλὰ τὸ μεσονύκτιον γίνεται σεισμὸς φοβερὸς μέσα εἰς τὴν φυλακήν, καὶ μὲ τὸν σεισμὸν ἀπεκυλίσθη ἡ πλάξ, καὶ ἔπεσεν ἀπὸ τὸ στῆθος, καὶ τὴν κοιλίαν τοῦ Ἁγίου, καὶ ὢ τοῦ θαύματος! οὔτε ἡ πλὰξ τῷ ἐσύντριψε τὰ κόκκαλα τοῦ στήθους, οὔτε τὰ καρφία τῷ ἐτρύπησαν τὴν ράχιν, ἀλλ' ἔμεινεν ὅλος ἀβλαβής, θείᾳ δυνάμει· ἡ δὲ φυλακὴ ἀνεπλήσθηἀπὸ εὐωδίαν ἄρρητον τὴν ὥραν ἐκείνην· τότε καὶ ὁ προρρηθεὶς ὀλιγόπιστος ἱερεύς, βλέπων τὸ παράδοξον θαῦμα, μετενόησε, καὶ ἐζήτει θερμῶς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ διὰ ἐκεῖνα ὅπου ἐβλασφήμησε, καὶ πίπτων εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου ἐζήτει συγχώρησιν ἐπειδὴ τῷ εἶπε νὰ τουρκεύσῃ· καὶ ὄχι μόνον αὐτός, ἀλλὰ καὶ ὅλοι οἱ ἐν τῇ φυλακῇ εὑρεθέντες, ἐξεπλάγησαν, καὶ ἐφώναζον, ὄντως Ἅγιος ἄνθρωπος εἶναι, ἀληθῶς Μάρτυς εἶναι ὡς καὶ ἐκεῖνοι οἱ παλαιοί, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἐφάνη θαυμαστὸς εἰς αὐτόν· καὶ ἦτο μεγαλη χαρὰ εἰς ὅλους ἐκείνους οἵτινες τὰ τοιαῦτα θαυμάσια ἤκουον· μόνον δὲ οἱ Τοῦρκοι κατησχύνοντο, καὶ ὡς ἄλλος Φαραὼ ἐσκληρύνοντο ἀπὸ τὴν ἀκοὴν τῶν θαυμάτων· διὰ τοῦτο τοὺς μὲν ἄλλους τρεῖς ἐγχωρίους του ὡς Μάρτυρας καὶ κήρυκας αἰσχυνόμενοι, τοὺς ἀπέλυσαν μὲ χρήματα, κατὰ τὴν συνήθειάν των· ὁμοίως ἀπέλυσαν μὲ μεγάλην ποσότητα χρημάτων καὶ τὸν προρρηθέντα ἀρχιμανδρίτην, ὁ ὁποῖος ἐσυμβούλευσε, καὶ ἐδιώρθωσε τὸν Μάρτυρα καθὼς εἴπομεν, τὸν ὁποῖον οὐχὶ μόνον εἶχον φυλακισμένον, ἀλλὰ καὶ ἐφοβέριζαν μάλιστα νὰ κόψωσι τὴν γλῶσσάν του, τοὺς μὲν ἄλλους λέγω τοὺς ἀπέλυσαν, τὸν δὲ Μάρτυρα ἐκβάλλοντες ἀπὸ τὴν κοινὴν φυλακήν, διὰ νὰ μὴ τὸν βλέπωσιν οἱ ἄλλοι Χριστιανοὶ ὅπου ἔμειναν φυλακισμένοι, ἀφ' οὗ τῷ ἔδησαν τὰς χεῖρας, καὶ τοὺς πόδας, τὸν ἔρριψαν μέσα εἰς τὸν σταῦλον τῶν ἀλόγων, ἐγκαταλελειμμένον ἀπὸ πᾶσαν ἀνθρωπίνην βοήθειαν, διὰ νὰ λάβῃ θάνατον βίαιον, καὶ ἄτιμον ἀπὸ τὰ καταπατήματα τῶν ἀλόγων ὁ τρισμακάριστος· καὶ τὰ μὲν πονηρὰ βουλεύματα τῶν Ὀθωμανῶν ἦσαν τοιαῦτα, ὁ δὲ Θεὸς ὅστις ἐφύλαξεν ἀβλαβῆ τὸν προφήτην Δανιὴλ μέσα εἰς τὸν λάκκον ἀπὸ τὴν ὁρμήν, καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν λεόντων, αὐτὸς βέβαια ἐφύλαξε καὶ τὸν Νικόλαον ἀπὸ τὴν ὁρμήν, καὶ τὰ πατήματα τῶν ἀλόγων, καὶ δὲν ἄφησε νὰ πάθῃ κἀνένα κακόν· ἀφ' οὗ δὲ παρῆλθον τρεῖς ἡμέραι, βλέπων τις ἀπὸ τοὺς Ἀγαρηνοὺς Σουρούλης τὸ ἐπίθετον, ὅτι ἀκόμη ζῇ, τὸν ἔδιδε ἄρτον νὰ φάγῃ, καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη ὅτι ἦτο κεχορτασμένος ἀπὸ τὰ φαγητὰ ἅπερ τῷ ἔφερεν ἡ ἀδελφή του, (καὶ μὲ ὅλον ὅπου ἦτο ἡ ἀδελφή του μακρὰν κεκρυμμένη διὰ τὸν φόβον τῶν Ἀγαρηνῶν), καὶ ἔμνειε

πάλιν νηστεύων, καθὼς καὶ ὅλον τὸν καιρὸν τοῦ μαρτυρίου του ὁ θειότατος, μὲ νηστείαν μεγάλην τὸν διῆλθε.

ἡ. Τέλος πάντων, ἐπειδὴ διὰ τῶν εἰρημένων βασάνων, οὔτε ἡ γνώμη του μετεβλήθη νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν, οὔτε ἀπέθανεν, ἀγανακτήσαντες πλέον, ἐζήτησαν φετφᾶν ἀπὸ τὸν μουφτὴν διὰ νὰ φονεύσωσι τάχα νομίμως τὸν δίκαιον, οἱ ἀδικώτατοι καὶ παρανομώτατοι· πλὴν δὲν ἔδωκε φετφᾶν κρίνων αὐτὸ ἐναντίον εἰς τὴν νομοθεσίαν των, ὡς νὰ ἦτο ἀπερίτμητος, (διατὶ γνωστὸν ἔγεινεν εἰς ὅλους ὅτι ἦτο ἀπερίτμητος) αὐτοὶ ὅμως ἀδίκως, καὶ ἐναντίον εἰς τοὺς νόμους των, ἀπεφάσισαν τὸν κατ' αὐτοῦ θάνατον, ἀφ' οὗ διαφόρως τὸν ἐβασάνισαν, καθὼς ἕως ἐδῶ ὁ λόγος ἐφανέρωσεν, εἰς διάστημα τριάκοντα ἡμερῶν. Τότε λοιπὸν ἐκβάλλοντες αὐτὸν ἐκ τῆς φυλακῆς, τὸν ἔφεραν εἰς τὸ βουνάκι, (εἰς μίαν πεδιάδα δηλαδὴ τῆς πόλεως) εἰς τὰ ἔξω τειχεῖα τῆς Σούδας τοῦ κάστρου, ὀλίγον παρακάτω ἀπὸ τὸ ζύγιον τοῦ νεροῦ, καὶ ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τὸ τέμενος ὅλοι οἱ ἀγάδες ἔφιπποι ἐστάθησαν κύκλῳ καὶ τὸν ἠρώτησαν τρὶς ἐὰν ἤλθεν εἰς τὸν νοῦν του νὰ τουρκεύσῃ, καὶ αὐτὸς ὁ εὐλογημένος ταλαιπωρημένος ἀπὸ τόσων ἡμερῶν νηστείαν, ἀτονισμένος ἀπὸ τόσας πολλὰς βασάνους, καὶ τὸ περισσότερον, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι δὲν τοὺς ψηφᾷ τελείως, δὲν ἀπεκρίθη μὲ λόγον τό, ὄχι, ἀλλὰ μόνον μὲ τὴν ἀνάνευσιν τῆς κεφαλῆς. Τελευταῖον τὸν ἐγονάτησαν τρὶς καὶ τὴν μὲν πρώτην τῷ ἔδωκεν ὁ δήμιος μίαν λογχευτὴν ἤτοι ἐμπηκτὴν μαχαιριὰν εἰς τὴν ράχιν, ἔπειτα τὸν ἤγειρον ἐπάνω καὶ πάλιν τὸν ἠρώτησαν· τὴν δὲ δευτέραν φορὰν τὸν ἔκοψε τὸν λαιμὸν ὀλίγον τι, καὶ πάλιν τὸν ἤγειραν καὶ τὸν ἠρώτησαν πάλιν ἐὰν θέλῃ νὰ τουρκεύσῃ νὰ σώσῃ τὴν ζωήν του, λέγοντες εἰς αὐτόν, ὅτι καὶ αἱ πληγαί του ἰατρεύονται· τὴν τρίτην φορὰν λέγοντες εἰς αὐτὸν νὰ γονατίσῃ, ἔτρεξε μὲ μεγάλην δύναμιν καὶ ὁρμήν, ἀπὸ τὴν πολλὴν ἔφεσιν, καὶ ἐπιθυμίαν ἣν εἶχε νὰ τελειώσῃ τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου· ἔτρεξε λέγω, καὶ κλίνας τὰ γόνατα, ἐξεφώνησε τὸ γλυκύτατον ὄνομα τῆς κυρίας Θεοτόκου, λέγων τρὶς «Παναγία βοήθει μοι·» καὶ τότε πλέον ὁ δήμιος τὸν ἐκτύπησε μὲ ὅλην του τὴν δύναμιν, ἀλλὰ πάλιν δὲν ἀπεκόπη ἡ πάντιμος αὐτοῦ κεφαλή, οὔτε μὲ μίαν, οὔτε μὲ δύο, ἕως ὅπου μὲ ἀπανθρωπίας καὶ σκληρότητος ὑπερβολήν, τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς, καὶ τὸν ἔσφαξεν ὡς πρόβατον. Καὶ οὕτω ὁ ἔνδοξος Νικόλαος τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισται κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον, τὴν πρὸς Χριστὸν τὸν Θεὸν πίστιν τετήρηκε, τὸν σωτήριον δρόμον τοῦ μαρτυρίου τετέλεκε, καὶ τὸ στέφος τῆς ἀφθαρσίας ἔλαβε παρὰ Θεοῦ, κατὰ τὸ εἰκοστὸν τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας του· κατὰ τὰ χίλια ἑπτακόσια πεντήκοντα τέσσαρα ἔτη ἀπὸ Χριστοῦ, κατὰ τὴν τριακοστὴν πρώτην τοῦ

Ὀκτωβρίου μηνός, ἐν ὥρᾳ ἕκτῃ, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐσταυρώθη.

θ'. Καὶ τότε, θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, σκότος πυκνότατον ἐπέπεσεν εἰς ὅλην τὴν Χίον, τόσον ὅπου τὰ πλήθη ὅπου ἐπερίμενον νὰ ἴδωσι τὸ τέλος, Τοῦρκοι, Χριστιανοί, Φράγγοι, Ἑβραῖοι, δὲν διέκριναν ἀλλήλους ἀπὸ τὸ σκότος, οὐδὲ τὸν δρόμον ὃν ἔκαστος ἀπὸ αὐτοὺς ἔμελλε νὰ περιπατήσῃ, δὲν εὗρισκεν, ὡς νὰ ἦτο μία σκοτεινοτάτη νὺξ τοῦ χειμῶνος· οἱ δὲ χωρικοὶ βλέποντες αἴφνης τοιοῦτον παράδοξον σημεῖον, καὶ μὴ γινώσκοντες τὴν αἰτίαν, ἔλεγον, τοῦτο βέβαια δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ὀργὴ θεϊκὴ καθ' ἡμῶν· καὶ ἔμεινε περιαδόμενον αὐτὸ τὸ σκότος ἕως τὴν σήμερον· μόνον δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Μάρτυρος νεκρόν, μέγα θαῦμα! ἔλαμπεν ὡς ἄστρον λαμπρότατον, μέσα εἰς τὸ σκότος ἐκεῖνο. Ἀλλὰ καὶ θεῖον φῶς ἐπεσκίαζε τὸ μαρτυρικὸν λείψανον, τρεῖς νύκτας ἀκολούθως τὸ ἐφύλαττον εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης· οἱ δὲ πεπλανημένοι ἀγαρηνοί, βλέποντες τὸ οὐράνιον ἐκεῖνο φῶς, καὶ τὴν ἐντροπὴν μὴ ὑποφέροντες, ἔλεγον, ὅτι πῦρ κατέβη ἀπὸ τὸν οὐρανόν, νὰ κατακαύσῃ τὸ σῶμά του· ὅθεν λαβόντες ἀφορμὴν ἀπὸ τοῦτο, ἔκαυσαν καὶ ἐμαύρησαν τὸ πρόσωπόν του μὲ δαδία, διὰ νὰ μὴ φαίνεται, εἰς ἔλεγχον καὶ κατηγορίαν των, τὸ κάλλος, καὶ ἡ λαμπρότης ὅπου εἶχεν ἐκ θείας χάριτος· καὶ οὐ μόνον μὲ τὸ οὐράνιον φῶς, ἐδόξασεν ὁ Χριστὸς τὸν Μάρτυρά του, ἀλλὰ καὶ μὲ εὐωδίαν θαυμαστήν, καὶ ἄρρητον, ἡ ὁποία ἐπλήρου τὸν ἀέρα ἐν ὅσῳ ἔμενεν ἐκεῖ τὸ ἅγιον Λείψανον· τινὲς δὲ ἀπὸ τοὺς φύλακας ἔκοψαν δάκτυλα, καὶ ἄλλα εὐκολόκοπα μέλη, καὶ τὰ ἔδωκαν εἰς μερικοὺς γνωρίμους των χριστιανούς, διὰ νὰ λάβουν χρήματα, ἄλλοι δὲ πάλιν Χριστιανοί, ἔλαβον χῶμα βεβρεγμένον ἀπὸ τὰ μαρτυρικὰ αἵματα. Τέλος πάντων μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ἔρριψαν τὸ ἅγιον Λείψανον εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ μὴ τὸ λάβωσι οἱ Χριστιανοί· ποῦ δὲ ἐφέρθη, καὶ κατήντησε δὲν ἠξεύρει τις· οὕτω ἐδόξασε τὸν Θεὸν ἀδελφοί, ὁ θεῖος Νικόλαος, μὲ τοὺς ὑπὲρ φύσιν ἀγῶνας τοῦ μαρτυρίου του, καὶ ὁ Θεὸς ἀντεδόξασεν αὐτόν, μὲ τὰ παράδοξα θαύματα τῆς θείας αὐτοῦ παντοδυναμίας.

ι. Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν τοῦ θαυμαστοῦ τούτου Μάρτυρος, γυνή τις σεμνὴ καὶ κοσμία, Σμαράγδα ὀνόματι ἐκινδύνευεν εἰς θάνατον, ἀπὸ δεινότατον καὶ ἀθεράπευτόν τι πάθος· τὸ δὲ πάθος αὐτὸ τῇ συνέβη ἀπὸ τὴν ἀκόλουθον περίστασιν· υἱὸν εἶχεν αὐτὴ εἰς ξενιτείαν διατρίβοντα, ὅστις ἐπάνω εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του ἀπέθανε· μαθοῦσα λοιπὸν τὴν τοιαύτην λυπηρὰν εἴδησιν τοῦ υἱοῦ της τόσον ἀμέτρως ἐλυπήθη, ὥστε ἔπαθεν ἀσυνείθιστόν τι πάθος· ἔπαυσε δηλαδὴ εἰς τὸ ἑξῆς ἡ κατὰ μῆνα φυσικὴ ρύσις τοῦ αἵματός της, καὶ τὸ

αἷμα ἐκεῖνο ὅπερ ἐνεμποδίσθη ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς πόρους, ἔστρεψε καὶ ἐξήρχετο ἀπὸ τὸ στόμα της, καὶ τόσον πολὺ ὥστε λεκάνην ἐπλήρου καθὼς ἡ ἰδία ἔλεγε· κράζει λοιπὸν τοὺς ἰατρούς, δοκιμάζουν ἐκεῖνοι μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς τέχνης των νὰ τὴν θεραπεύσωσιν, ἀλλὰ δὲν δύνανται· προσπίπτει εἰς τὴν χάριν τῶν θαυματουργῶν καὶ ἰαματικῶν Ἀναργύρων, προσκαλεῖ τὰ ἱερά των λείψανα, τῇ ψάλλουν ἁγιασμὸν μὲ αὐτά, ἀλλ' ὄχι, μόνον θεραπείαν δὲν εὑρίσκει, ἀλλ' οὔτε κἂν παραμικρὰν παρηγορίαν· προσκαλεῖ ἔπειτα καὶ τὴν χαριτόβρυτον κάραν τῆς ὁσίας Ματρώνης, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἀντιδοξάζων τοὺς αὐτὸν δοξάζοντας, βουλόμενος νὰ δοξάσῃ τὸν νέον αὐτοῦ μάρτυρα Νικόλαον (καθὼς ἔδειξαν τὰ πράγματα ὕστερον) δὲν εὐδόκησεν νὰ τὴν θεραπεύσῃ οὔτε ἡ ἁγία Ματρῶνα· τὸ δὲ πάθος ηὔξανε, καὶ θάνατον ἀπαραίτητον ἐφοβέριζε τῆς ἀθλίας γυναικός· ἐπειδὴ λοιπὸν ἀπελπίσθη αὐτὴ ἀπὸ πᾶσαν βοήθειαν, καὶ ἐπειδὴ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἐτελείωσε τὸν ἀγῶνα τοῦ μαρτυρίου ὁ θεῖος Νικόλαος, καὶ εἰς πᾶν μέρος τὰ διηγήματα τῶν μαρτυρίων του, καὶ τῶν θαυμάτων του ἐλέγοντο, καὶ ἠκούοντο, διὰ τοῦτο μὲ πολλὴν εὐλάβειαν, καὶ μεγάλην πίστιν ζητεῖ ἀπὸ τὸν Μάρτυρα τὴν ὑγείαν της, καὶ κατὰ μίμησιν τῆς Εὐαγγελικῆς αἱμορροούσης, ἔλεγεν εἰς τὸν ἄνδρα της, Ἀλεξανδρὴ (τοῦτο ἦτον τὸ ὄνομά του) κάμε ὅτι δυνηθῇς νὰ λάβωμέν τι ἀπὸ τὸ μαρτυρικὸν λείψανον τοῦ Νικολάου, καὶ ἐλπίζω, ὅτι θέλει μοῦ γείνει ἰατρὸς θαυμάσιος, καί, ὦ τοῦ θαύματος ἀδελφοί! οὕτως ἔγεινε· διότι ἀφ' οὗ αὐτὸς ἐπεμελήθη, καὶ εὗρεν ὀλίγον τι ἀπὸ τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου, καὶ τὸ ἐπροσκύνησε, καὶ τὸ ἠσπάσθη ἡ ἀσθενής, ἔλαβε τὴν ὑγείαν της, δοξάζουσα τὸν Θεόν, καὶ τὸν Ἅγιον. Ταῦτα πάντα καὶ ἡμεῖς συνεγράψαμεν μὲ ὅλην τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἀληθείας, ἀπὸ τὰ σημειώματα ἅπερ τότε παρευθὺς πολλοὶ αὐτόπται, καὶ αὐτήκοοι ἐποίησαν, καὶ ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν πολλῶν ἀξιοπίστων ἀνθρώπων, οἵτινες καὶ αὐτοὶ αὐτόπται, καὶ αὐτήκοοι ἐγένοντο τῶν πραγμάτων, καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ζῶσι, καὶ τὰ κηρύττουσι. Τὰ ἐσημειώσαμεν λέγω εἰς δόξαν Θεοῦ, καὶ καὶ εἰς τιμὴν τοῦ θείου Μάρτυρος· οὗ ταῖς ἁγίαις πρεσβείαις ὁ Θεός, ἐλεήσαι καὶ σῶσαι ἡμᾶς ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος. Ἀμήν (1).

(Ἐκ τοῦ Νέου Μαρτυρολογίου, ἔνθα ὑπάρχει καὶ ἡ Ἀκολουθία του).

Ἀπολυτίκιον ἦχος γ'. Μέγαν εὗρατο.

Μέγα καύχημα τῆς Χίου πέλεις, ἀξιάγαστε τῆς σῆς πατρίδος, ἀθλοφόρε Χριστοῦ γενναιότατε· ὡς οἷον ἐν ταύτῃ τὸ αἷμα ἐξέχεας, καὶ μακαρίαν εἰργάσω Νικόλαε, οὕτως Ἅγιε αὐτὴν ἀσινῆ περίσωζε, ταῖς σαῖς πρὸς Κύριον δεήσεσι.

(1) Ἡ Ἀκολουθία αὐτοῦ πονηθεῖσα παρὰ Νικηφόρου ἱεροδιακόνου.

Κοντάκιον, ἦχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Φερωνύμως γέγονας, νίκη λαοῦ ὀρθοδόξου, ἱερὲ Νικόλαε, ὑπὲρ Χριστοῦ ἐναθλήσας, ὅθεν σοι ἐν κατανύξει ψυχῆς βοῶμεν, δώρησαι ἡμῖν τὴν νίκην ταῖς σαῖς πρεσβείαις, κατ' ἐχθρῶν τῶν ὁρωμένων, καὶ ἀοράτων τοῖς σὲ τιμῶσι πιστῶς.

Μεγαλυνάριον, τοῦ ἁγίου νεομάρτυρος Νικολάου.

Ὡς ἀστὴρ ἐξέλαμψας φαεινός, ἐκ τῆς νήσου Χίου, τῶν Μαρτύρων ἡ καλλονή, Νικόλαε μάκαρ καὶ πάντας καταυγάζεις, τοὺς σὲ ἀνευφημοῦντας καὶ μεγαλύνοντας.

Τῶν ὁσίων τῶν ἐν τῷ Σπηλαίῳ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ καὶ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ Ῥώσσων.

Ταῖς τῶν σῶν Ἁγίων πρεσβείαις Χριστὲ ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

»Ὀκτώβριος Μὴν ὧδε λαμβάνει τέλος,
»Θεῷ δὲ δόξαν τῷ τέλει πάντων φέρει. (1)

ΜΗΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

Στιχηρὰ προσόμοια, ἦχος πλ. δ'. Τί ὑμᾶς καλέσωμεν Ἅγιοι;

Α'. Ὑμνοις Ἀνανίαν τιμήσωμεν. Β'. Ἰουστίναν τὴν παρθένον, καὶ σεπτὸν Κυπριανόν. Γ'. Διονύσιον τὸν μέγαν. Δ'. Ἱερόθεον ὁμοῦ. Ε'. Χαριτίνην. Ϛ'. Καὶ Θωμᾶν τὸν χρυσαπόστολον. Ζ'. Τὸν Βάκχον, σὺν αὐτῷ δὲ καὶ τὸν Σέργιον. Η'. Τὴν Πελαγίαν τὴν ἔνδοξον. Θ'. Τὸν τοῦ Ἁλφαίου Ἰάκωβον. Ι'. Εὐλάμπιον, Εὐλαμπίαν τε τὴν πάνσεπτον.

ΙΑ'. Θεῖον νῦν δοξάσωμεν Φίλιππον, Φιλονίλαν τὴν Ὁσίαν. ΙΒ'. Πρόβον, Τάραχον σεπτόν, καὶ Ἀνδρόνικον γενναῖον. ΙΓ'. Κάρπον Παπύλον ὁμοῦ σὺν τούτοις. ΙΔ'. Καὶ τοὺς περὶ τὸν Ναζάριον. Αἰνείσθω, σὺν αὐτοῖς. ΙΕ'. Καὶ ὁ θεόπνευστος, Λουκιανός. Ιϛ'. Ὁ Λογγῖνός τε. ΙΖ'. Σὺν Ὡσηέ. † ΙΗ'. Λουκᾶς ἔνδοξος· ὁ βέλτιστος. ΙΘ'. Ἰωήλ. Κ'. Καὶ ὁ Ἀρτέμιος.

ΚΑ'. Αἶνει τὸν σεπτὸν Ἱλαρίωνα. ΚΒ'. Καὶ Ἀβέρκιον. † ΚΓ'. Καὶ μέγαν, Ἀδελφόθεον ὁμοῦ. ΚΔ'. Καὶ Ἀρέθαν καὶ συνάθλους. ΚΕ'. Νοταρίους τε σοφούς· σὺν τούτοις. † Κϛ'. Καὶ Δημήτριον. ΚΖ'. Καὶ Νέστορα, Κυρίαν καὶ Δουλίδα τὰς συμμάρτυρας ΚΗ. Τερέντιον, καὶ τὴν πάνσεπτον. ΚΘ'. Ἀναστασίαν, Ἀβράμιον. Λ'. Ζηνόβιον. Ζηνοβίαν. ΛΑ'. Καὶ Ἐπίμαχον. (2).

---

(1) Ἐτελείωσε ἡ ἐκτύπωσις τὴν 19 Ἰανουαρίου 1895. Κ. Χ. Δουκάκης ἐκ Καλαμῶν.

(2) Ποίημα Χριστοφόρου Πατρικίου καὶ Ἀνθιπάτου Μιτυληναίου.

ΠΙΝΑΞ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ (1)

πάντων τῶν ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ βίβλῳ τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου ἀναφερομένων ἁγίων, πρὸς εὐκολωτέραν εὕρεσιν τῆς μνήμης ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν.

Αὔξ. ἀριθ.		Ὀκτ.	σελὶς
1	Ἀβέρκιος ὁ ὅσιος· καὶ Χριστοδούλου, Ἰλαρίωνος ἀνακομιδή.	22	377
2	Ἀβράμιος ὅσιος μετὰ Μαρίας τῆς ἀνεψιᾶς του, ὁσίας .	29	474
3	Ἀγγελῆς, Μανουήλ, Γεώργιος Νικόλ. νεομάρτ. ἐκ Κρήτης.	28	464
4	Ἀθαν. Πατριάρχ. Κων)πόλεως ὁ ἐν τῷ Ἄθῳ· Ἄννας μαρτ.	28	455
5	Ἀλέξανδρος Ἐπίσκοπος καὶ λοιποὶ Μάρτυρες . . .	22	390
6	Ἀμμοῦν ὅσιος ὁ Αἰγύπτιος βίος καὶ πολιτεία . . .	4	52
7	Ἀνανίας Ἀπόστολος· βίος καὶ πολιτεία	1	5
8	Ἀναστασία μάρτ. καὶ 70 μαρτ. καὶ Δομνίνα μάρτυς .	12	156
9	Ἀναστασία μάρτυς καὶ λοιποὶ Ἅγιοι	25	420
10	Ἀναστασία ἡ Ρωμαία καὶ Ἀπολυτίκιον κλπ. . .	29	467
11	Ἀνδρέας ὁσιομάρτυς ὁ ἐν τῇ Κρίσει	17	204
12	Ἀνδρόνικος ὅσ. καὶ Ἀθανασία καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου.	9	120
13	Ἄννα ὁσία ἡ μετονομασθεῖσα Εὐφημιανὸς Κύριλλος κλπ.	29	485
14	Ἀνώνυμός τις Ὁμολογ. καὶ ἐκ τῆς Ἐκκλ. ἱστ. Θεοδωρ.	31	512
15	Ἀρέθας μεγαλομάρτ. καὶ οἱ σὺν αὐτῷ· κλπ. . .	24	403
16	Ἀρτέμιος μεγαλομάρτ. βίος καὶ μαρτ. καὶ λόγ. Ἐγκωμιαστ.	20	271
17	Βενιαμὶν διάκονος καὶ μάρτυς	13	168
18	Γαβριὴλ, Κυρμιδώλης καὶ Μνάσων οἱ νεομάρτυρες . .	18	232
19	Γάϊος, Δάσιος καὶ Ζωτικὸς οἱ μάρτυρες	21	365
20	Γεράσιμος ὅσιος ὁ νέος ὁ ἐκ Κεφαλληνίας· Πελοποννήσιος .	20	310
21	Γρηγόριος ὅσιος Δομέστικος ὁ Λαυριώτης	1	13
22	† Δημήτριος ὁ Μυροβλύτης μεγαλομάρτ. εἰκὼν καὶ μαρτ.	26	422
23	Διήγησις ὠφέλιμος μοναχοῦ καὶ μάρτυρος . . .	15	195
24	Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης ἱερομάρτυς βίος καὶ πολιτεία .	3	33
25	Διονύσιος Ἀλεξανδρείας ἱερομάρτ. καὶ 8 μαρτ. κλπ. .	3	42
26	Δομνίνα, Βερίνα, Προσδόκη, Αὔδακτος καὶ Καλλισθ. μαρτ.	4	51
27	Ἐκ τοῦ γεροντικοῦ περὶ ἐλεημοσύνης λόγος . . .	8	119
28	Ἐπίμαχος μάρτ. ὁ Αἰγύπτιος	31	509
29	Ἐρωτὴς μάρτ. καὶ Μακάριος νέος ὁσιομάρτυς . . .	6	89
30	Εὐδόκιμος ὅσιος ὁ Βατοπαιδινὸς διήγησις περὶ τῆς εὑρέσ. λειψ.	5	68
31	Εὐλάμπιος καὶ Εὐλαμπία μάρτυρες	10	127
32	Εὐτροπία, Ἀστέριος· καὶ λοιποὶ Μαρτ. καὶ Ἀπόστολοι .	30	502

(1) Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸν παρόντα ἀλφαβητικὸν Πίνακα ὁ μὲν † σημαίνει ἀργίαν· τὸ δὲ Κ σημαίνει κατάλυσιν οἴνου καὶ ἐλαίου. Σημ. Συντάκτου.

Αὔξ. ἀριθ.		Ὀκτ.	σελὶς
33	Ζαχαρίας μάρτυς· Ροῦφος καὶ Λώτ· οἱ ὅσιοι . . .	22	391
34	Ζηναῖς μάρτυς καὶ Φιλονίλλα μάρτυς	11	137
35	Θεοδότη, Σωκράτης καὶ λοιποὶ μάρτυρες	21	371
36	Θεόδοτος Ἐπίσκοπος Ἐφέσου	12	156
37	Θεόκτιστος, Θεαγένης καὶ Θεότεκνος μάρτυς . . .	3	42
38	Θεοφάνης ὅσιος ὁ Γραπτός, Ἐπίσκοπος	11	138
39	Θεόφιλος ὅσιος ὁμολογητής, καὶ χατζῆ Γεώργιος νεομάρτυς	2	30
40	Θεόφιλος, ὅσιος ὁμολογητ. καὶ Βασιανὸς ὅσιος . . .	10	133
41	Κ. Θωμᾶς ἀπόστολος εἷς ἐκ τῶν δώδεκα	6	76
42	Κ. Ἰάκωβος ἀπόστολος ὁ Ἀδελφόθεος· εἷς ἐκ τῶν δώδεκα .	23	392
43	Ἰάκωβος ἐπίσκοπος· Μυγδονίας καὶ λοιποὶ Ἅγιοι . .	31	514
44	Ἰγνάτιος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταννινουπόλεως . . .	23	397
45	Ἱερόθεος ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν· ἐγκώμιον, Ἀπολυτίκιον κλπ.	4	43
46	Ἱλαρίων ὅσιος ὁ μέγας καὶ λοιποὶ Μάρτυρες . . .	21	347
47	Ἰουλιανὸς ἱερομάρτυς πρεσβύτερος καὶ Καισάριος διάκονος.	7	101
48	Ἰουλιανὸς ὅσιος ὁ ἐν τῷ Εὐφράτῃ καὶ Μαρῖνος ὁ Γέρων μάρτ.	18	228
49	Ἰωάννης ψάλτης ὁ Κουκουζέλης ὅσιος, καὶ Δομνῖνος μάρτ.	1	11
50	Ἰωάννης ὅσιος ὁ ἐν Ρίλᾳ, Λεόντιος, Φίληξ, καὶ Εὐσέβιος.	19	267
51	Ἰωάννης νεομάρτ. ὁ ἐκ Μονεμβασίας καὶ λοιποὶ Ἅγιοι .	21	372
52	Ἰωὴλ προφήτης	19	258
53	Καπετωλίνα μάρτ. Ἐρωτηὶς καὶ Κυριακὸς πατριάρχης .	27	448
54	Κάρπος, Πάπυλος, Ἀγαθόδωρος καὶ Ἀγαθονίκη μάρτυρες,	13	159
55	Κοσμᾶ μοναχοῦ ὀπτασία φοβερὰ καὶ ὠφέλιμος . .	5	62
56	Κοσμᾶς ποιητὴς ἐπίσκοπος Μαϊουμᾶ ὁ Ἱεροσολυμίτης	14	178
57	Κοσμᾶς Ἀνάργυρος γ΄. συζυγία· καὶ κατάθεσ. τῶν λειψ Λαζ.	17	210
58	Κυπριανὸς ἱερομάρτ. καὶ Ἰουστίνας ἡ παρθέν. καὶ μάρτ.	2	21
59	Κυριακὸς ὁ τὸν σταυρὸν φανερώσας καὶ λοιποὶ ἅγιοι .	28	454
60	Λογγῖνος ὁ ἑκατόνταρχος μάρτυς	16	197
61	Λουκιανὸς πρεσβύτερος τῆς ἐν Ἀντιοχ. Ἐκκλησ. ἱερομάρτυς.	15	188
62	Κ. Λουκᾶς Εὐαγγελιστής, βίος, εἰκών, Μεγαλυνάριον κλπ.	18	212
63	Μακάριος ὁ Ρωμαῖος, ὅσιος	23	399
64	Μαλὸς καὶ Σαβῖνος ὅσιοι· Μεγαλυνάρ. καὶ λοιποὶ Μάρτυρες.	16	203
65	Μαλφεθᾶ, Αὐθία, Ἰουβεντῖνος καὶ Μάξιμος· μάρτυρες .	12	157
66	Μαμέλχθα ἡ μάρτυς	5	61
67	Μαρκιανὸς Μαρτύριος Νοτάριοι· καὶ λοιποὶ Ἅγιοι . .	25	419
68	Μαρκιανὸς ἱερομάρτυς, Ἀλέξανδρος καὶ λοιποὶ μάρτυρες .	30	501
69	Ματρῶνα ὅσία Χιοπολίτισσα· Ἑβόη καὶ Ἑνόη μάρτυρες .	20	295
70	Μιχαὴλ ὁσιομάρτ. ἡγούμενος τῆς Ζώβης, καὶ τῶν 36 Μοναχ.	1	10
71	Ναζάριος, Προτάσιος, Γερβάσιος καὶ Κέλσιος, μάρτυρες .	14	174
72	Νεκτάριος, Ἀρσάκιος καὶ Σισίνιος· Πατριάρχ. Κων)πόλεως.	11	145

Αὔξ. ἀριθ.		Ὀκτ	σελὶς
73	Νέστωρ μάρτυς	27	447
74	Νικήτας πατρίκιος ὁμολογητὴς ὅσιος	13	166
75	Νικόλαος νεομάρτυς ὁ ἐν Χίῳ καὶ λοιποὶ μάρτυρες	31	515
76	Οὔαρος μάρτυς	19	259
77	Παρασκευὴ ὁσία ἡ νέα· Πέτρος, Αὐσέλαμος μάρτυρες κλπ.	14	180
78	Πελαγία ὁσία ἡ πρώην πόρνη	8	109
79	Πέτρος ἱερομάρτυς Καπιτωλίων· καὶ λοιπὰ τροπάρια	4	50
80	Πέτρος ὅσιος, Ἀβραὰμ καὶ Λὼτ, οἱ δίκαιοι	9	126
81	Ποπλία ὁσιομάρτυς ἡ ὁμολογήτρια	9	125
82	Πολυχρόνιος ἱερομάρτυς Λεόντιος, Εὐσέβιος καὶ Φίλιξ	7	103
83	Πρόβος, Τάραχος καὶ Ἀνδρόνικος· μάρτυρες	12	149
84	Πρόκλα σύζυγος Πιλάτου· καὶ Διήγησις τῆς τῶν Ἰβήρων θεογν.	27	449
85	Ρωμανὸς ποιητὴς τῶν Κοντακίων	1	9
86	Σαβῖνος ἐπίσκοπος καὶ Βάρσος Ἐδέσσης· ὅσιοι	15	194
87	Σαδὼθ ἐπίσκοπος καὶ λοιποὶ Μάρτυρες	19	265
88	Σεβαστιανὴ μάρτυς	24	416
89	Σέργιος καὶ Βάκχος μάρτυρες	7	95
90	Σεισμοῦ ἀνάμνησις· καὶ Ἰωάσαφ νέος ὁσιομάρτυς κλπ.	26	446
91	Σιλβανὸς ἱερομάρτ. καὶ Εὐθύμιος ὁ νέος	14	179
92	Σκέπη τῆς Θεοτόκου ἀνάμνησις καὶ λόγος ἐγκωμιαστικός	1	14
93	Στάχις, Ἀπελλῆς, Ἀμπλίας. Ἀπόστολοι κλπ.	31	507
94	Συμεών, Θεόδωρος καὶ Εὐφροσύνης οἱ ὅσιοι	18	235
95	Ταϊσία ὁσία καὶ Πελαγία ἡ παρθένος	8	115
96	Τερέντιος, Νεονίλλης καὶ Στεφάνου τῶν Σαββαϊτῶν	28	452
97	Τερέντιος, Ἀφρικανός, Μάξιμος, Πομπήϊος κλπ.	28	453
98	Τέρτιος, Μᾶρκος, Ἰούστος καὶ Ἀρτεμᾶς Ἀπόστολοι	30	505
99	Τιμοθεος ὁ Ἐσφιγμ. Ἀθανάσ. καὶ Μελιτινῇ μάρτυρες	29	490
100	Φαῦστος, Γάϊος, Εὐσέβιος καὶ Χαιρήμονος, τῶν διακόνων.	4	57
101	Φίλιππος ἀπόστολος εἷς τῶν ἑπτὰ διακόνων καὶ μεγαλ.	11	136
102	Φιλόθεος ὅσιος ὁ ἐν τῷ Ὄρει τοῦ Ἄθῳ ἀσκήσαντος	21	366
103	Φλωρέντιός καὶ Διόσκορος μάρτυρες	13	165
104	Χαριτίνη μάρτυς	5	58
105	Χρυσῆ νεομάρτυς· καὶ Ἀντίγονος μάρτυς	13	170
106	Ὡσηὲ προφήτης	17	203
107	† Σύνοδος ἑβδόμη πρώτη Κυριακὴ	11	148

Πᾶν ἀντίτυπον, μὴ ἔχων τὴν σφραγῖδα τοῦ ἐκδότου, θεωρεῖται ὡς κλοπιμαῖον καὶ καταδιώκεται κατὰ τὸν νόμον.